P. BUBANI

FLORA PYRENAEA

per Ordines Naturales gradatim digesta.

OPUS POSTHUMUM EDITUM

curante O. PENZIG, in Athenaeo Genuensi
Botanices Professore.

Volumen Secundum.

MEDIOLANI
ULRICUS HOEPLIUS EDIDIT
MDCCCC.

È pubblicato il primo volume 1897. L. **20**.
In corso di stampa il volume terzo che uscirà nel 1901.

QK 313.4
.B82
1900
v. 2

P. BUBANI

FLORA PYRENAEA

per Ordines Naturales gradatim digesta.

OPUS POSTHUMUM EDITUM

curante O. PENZIG, in Athenaeo Genuensi

Botanices Professore.

Volumen Secundum.

MEDIOLANI
ULRICUS HOEPLIUS EDIDIT
MDCCCC.

Mo. Bot. Garden,
1901.

INDEX

Achillea . . . . pag. 229
Adenocarpus . . . . . . » 422
Adenostyles . . . . » 272
Adoxa . . . . » 339
Aegopodium . . . . » 351
Aetheorhiza . . . . » 80
Aethusa . . . . » 371
Agrimonia . . . . » 628
Alchemilla . . . . » 588
Amelancher . . . . » 580
Ammi . . . . » 350
Amygdalaceae . . . . » 687
Anacyclus. . . . . » 234
Anagyris . . . . » 421
Andromeda . . . . » 7
Andryala . . . . » 80
Anethum . . . . » 393
Angelica . . . . » 385
Antennaria . . . . » 197
Anthemis . . . . » 237
Anthriscus . . . . » 409
Anthyllis . . . . » 467
Apium . . . . » 344
Araliaceae . . . . . . » 337
Arbutus . . . . » 7
Arcion (= Lappa Auct.) . . » 123
Arctostaphylos . . . . . . » 6
Argyrolobium . . . . . . » 460
Armarintea (= Cachrys Auct.) » 415
Arnica . . . . » 180
Arnoseris . . . . » 49
Aronicum. . . . . » 181
Artemisia . . . . » 209
Asperula . . . . » 321
Aster . . . . » 259
Asteriscus . . . . » 244
Astragalina (= Phaca Auct.) » 516
Astragalus . . . . » 517
Astrantia . . . . » 341
Atractylis DC. . . . . . . pag. 171
Atractylis Bub. nec DC. (= Kentrophyllum Auct.) . . . . » 150
Azalea . . . . » 6

Baguenaudiera (= Colutea A.) » 513
Banalia (= Hedysarum Auct. » 568
Bellia (= Chaerophyllum A.) » 411
Bellis . . . . » 267
Berla (= Berula Auct.) . . » 356
Berula . . . . » 356
Bidens . . . . » 241
Bifora . . . . » 417
Biserrula . . . . » 532
Bonjeania . . . . » 507
Brunyera (= Oenothera Auct.) » 648
Bryonia . . . . » 661
Bullardia . . . . » 710
Bupleurum . . . . » 358

Cachrys . . . . » 415
Calendula . . . . » 179
Calluna . . . . » 9
Campanula . . . . » 26
Campanulaceae . . . . » 18
Caprifoliaceae . . . . . » 328
Cardosanctus (= Cnicus Auct.) » 152
Carduncellus . . . . » 151
Carduus . . . . » 139
Carlina . . . . » 172
Carlostephania (= Circaea A.) » 658
Carpesium . . . . » 195
Carum . . . . » 352
Carvi (= Carum Auct.) . . » 352
Catananche . . . . » 47
Caucalis . . . . » 404
Centaurea . . . . » 152
Centranthus. . . . . . . » 295
Cephalaria . . . . » 285

Cerefolium (= Anthriscus A.) *pag.* 409
Chabraea (= Lythrum Auct.) » 640
Chabraeaceae (= Lythraceae A.) » 640
Chaerophyllum . . . . . . » 411
Chamaemelum (= Matricaria Auct.) » 225
Chamaerhododendron (= Rhododendron Auct.) . . . . . » 5
Chesmone (= Argyrolobium A.) » 460
Chondrilla . . . . » 105
Chrysanthemum . . . . . » 216
Chrysosplenium . . . . . » 689
Cichorium . . . . » 46
Cicuta . . . . » 415
Circaea . . . . » 658
Cirsium . . . . » 125
Closirospermum (= Picris A.) » 68
Cnicus . . . . » 152
Cnidium . . . . » 381
Colutea. . . . . » 513
Comarum . . . . » 612
Compositae . . . . » 44
Conyza Bub. non Auct. (= Cupularia Auct.) . . . . » 249
Cornaceae . . . . » 337
Cornus. . . . . » 337
Coronilla . . . . » 561
Cotoneaster . . . . » 579
Cotyledon (= Umbilicus Auct.) » 691
Crassulaceae . . . . . . » 691
Crataegus . . . . » 575
Crepis . . . . » 72
Crithamus (= Falcaria Auct.) » 349
Crithmum . . . . » 383
Crocodilina (= Atractylis DC.) » 171
Crucianella . . . . » 325
Cucurbitaceae . . . . . » 661
Cunigunda (= Eupatorium A.) » 273
Cupidonia (= Catananche A.) » 47
Cupularia . . . . » 249
Cydonia . . . . » 584
Cynapium (= Aethusa Auct.). » 371
Cynara . . . . » 146
Cytisus . . . . » 462

Dantia . . . . » 647
Dasyanthus (= Gnaphalium A.) » 198
Daucus . . . . » 402
Dethawia . . . . » 378
Devillea (= Ligusticum Auct.) » 380
Diotis . . . . » 229
Dipsacaceae. . . . . » 277
Dipsacus . . . . *pag.* 285
Doronicum . . . . » 181
Dorycnium . . . . » 504
Dryas . . . . » 633

Ecballium . . . . » 662
Echinophora . . . . » 414
Echinops . . . . » 178
Echinopus (= Echinops Auct.) » 178
Endressia. . . . . » 382
Epilobiaceae . . . . . . » 647
Epilobium . . . . » 650
Erica . . . . » 10
Ericaceae. . . . . » 5
Erigeron . . . . » 263
Erinacea . . . . » 441
Ervum . . . . » 533
Eryngium . . . . » 342
Eupatorium Auct. . . . . . » 273
Eupatorium Bub. (= Agrimonia A.) » 628
Evax . . . . » 256

Falcaria . . . . » 349
Feniculum (= Foeniculum A.) » 372
Ferula . . . . » 388
Filago . . . . » 202
Foeniculum . . . . » 372
Fragaria . . . . » 613

Galactites . . . . » 149
Galium. . . . . » 305
Genista . . . . » 449
Geum . . . . » 629
Globularia . . . . » 40
Globulariaceae. . . . . » 39
Glycyrrhiza . . . . » 513
Gnaphalium Auct. . . . . . » 198
Gnaphalium Bub. (= Diotis A.) » 229
Granateae. . . . . » 638
Grossularia (= Ribes Auct.) . » 715
Grossulariaceae . . . . » 715

Hedera. . . . . » 337
Hedypnois . . . . » 49
Hedysarum . . . . » 568
Helichrysum. . . . . » 206
Helminthia . . . . » 69
Helosciadium . . . . » 346
Heracleum . . . . » 394
Hieracium . . . . » 82
Hippocrepis . . . . » 567

Homogyne . . . . *pag.* 272
Hydrocotyle . . . . » 340
Hyoseris . . . . » 50
Hypochoeris . . . . » 50
Hypopitys (= Monotropa A.) » 1

Iasione . . . . » 19
Iasonia. . . . . » 250
Inula . . . . » 252
Iurinea. . . . . » 117

Kentrophyllum . . . . » 150
Knautia . . . . » 284

Lacellia (= Laserpitium A.) » 396
Lactuca . . . . » 111
Lalda (= Lampsana Auct.) . » 44
Lampsana . . . . » 44
Lappa . . . . » 123
Laserpitium . . . . . . » 396
Lathyrus . . . . » 548
Leontodon. . . . . » 54
Leontopodium . . . . . . » 196
Leuzea. . . . . » 122
Levisticum . . . . » 383
Ligularia . . . . » 180
Ligusticum . . . . » 380
Linosyris . . . . » 258
Lobelia . . . . » 39
Lobeliaceae . . . . . . » 39
Lonicera . . . . » 331
Lotus . . . . » 507
Lupinus . . . . » 421
Lythraceae . . . . . . » 640
Lythrum . . . . » 640

Mairania (= Arctostaphylos A.) » 6
Mariacantha (= Silybum A.) . » 149
Matricaria . . . . » 225
Medica (= Medicago Auct.) . » 470
Medicago . . . . » 470
Melilotus . . . . » 483
Menkenia (= Orobus Auct.) . » 556
Menziesia . . . . » 7
Mespilus . . . . » 581
Meum . . . . » 382
Microlonchus . . . . . . » 170
Micropus . . . . » 255
Miediega (= Dorycnium A.) . » 504
Molopospermum . . . . . » 414
Monotropa . . . . » 1
Monotropeae . . . . . *pag.* 1
Moschatellina (= Adoxa Auct.) » 339
Mulgedium . . . . » 115
Mullaghera (= Lotus Auct.) . » 507
Mylinum (= Selinum Auct.) . » 384
Myrica Bub. nec L. (= Myricaria A.) » 713
Myricaria . . . . » 713
Myrrhis . . . . » 413
Myrtaceae . . . . . . » 639
Myrtillus (= Vaccinium Auct.) » 16
Myrtus. . . . . » 639

Nigera (= Caucalis Auct.) . » 404

Oenanthe . . . . » 369
Oenothera . . . . » 648
Onobrychis . . . . » 571
Ononis. . . . . » 424
Onopordon . . . . » 146
Onopyxus (= Carduus Auct.). » 139
Opoponax. . . . . » 387
Orlaya . . . . » 401
Ormenis . . . . » 236
Ornithopodium (= Ornithopus Auct.) » 565
Ornithopus . . . . » 565
Orobus . . . . » 556
Ovilla (= Jasione Auct.) . . » 19
Oxyacantha (= Crataegus A.) » 575
Oxytropis . . . . » 514

Paleya . . . . » 71
Pancovia (= Comarum Auct.) » 612
Papilionaceae . . . . . » 421
Pastinaca . . . . » 393
Petasites . . . . » 271
Petroselinum . . . . . . » 344
Peucedanum . . . . . . » 389
Phaca . . . . » 516
Phagnalon . . . . » 208
Phellandrion (= Oenanthe A.) » 369
Phyteuma . . . . » 23
Picnomon . . . . » 138
Picridium . . . . » 70
Picris . . . . » 68
Pimpinella . . . . » 354
Pirus . . . . » 581
Pistacia . . . . » 419
Pisum . . . . » 532
Podagraria (= Aegopodium A.) » 351
Podospermum . . . . . . » 58
Pomaceae . . . . » 575

Ponaea (= Carpesium Auct.) . *pag.* 195
Pontia (= Pyrethrum Auct. . » 218
Potentilla . . . . » 614
Prenanthes . . . . » 110
Prolongoa . . . . » 217
Prunus . . . . » 637
Psoralea . . . . » 512
Pterotheca . . . . » 70
Ptychotis . . . . » 347
Pulicaria . . . . » 246
Punica . . . . » 638
Pyrethrum . . . . » 218
Pyrola . . . . » 2
Pyrolaceae . . . . . . » 2

Rapunculus (= Phyteuma A.) » 23
Retama . . . . » 448
Rhagadiolus . . . . » 45
Rhaponticum . . . . . . » 121
Rhododendron . . . . . . » 5
Rhus . . . . » 418
Ribes . . . . » 715
Rosa . . . . » 592
Rosaceae . . . . » 592
Rothia (= Andryala Auct.) . » 80
Rubia . . . . » 326
Rubiaceae . . . . . . » 303
Rubus . . . . » 603

Sambucus . . . . . . » 328
Sanguisorba . . . . » 585
Sanguisorbaceae . . . » 585
Sanicula . . . . » 341
Santolina . . . . » 226
Sarothamnus . . . . . . » 448
Saussurea. . . . . » 177
Saxifraga . . . . » 662
Saxifragaceae. . . . . » 662
Scabiosa . . . . » 277
Scandix . . . . » 407
Scolymus . . . . » 116
Scorpioides (= Scorpiurus A.) » 560
Scorpiurus . . . . » 560
Scorzonera . . . . » 63
Sedum . . . . » 692
Selinum . . . . » 384
Sempervivum . . . . . . » 707
Senecio . . . . » 183
Serratula . . . . » 119
Seseli . . . . » 373
Sherardia . . . . » 325
Sibbaldia . . . . *pag.* 628
Silybum . . . . » 149
Simlera (= Leontopodium A.) » 196
Sisarum (= Sium Auct.) . . » 357
Sison . . . . » 349
Sium . . . . » 357
Smyrnium . . . . » 416
Solidago . . . . » 257
Sonchus . . . . » 105
Spartium . . . . » 447
Specularia . . . . » 36
Sphondylium (= Heracleum A.) » 394
Spiraea . . . . » 634
Staehelina . . . . » 176
Stemmacantha (= Rhaponticum A.) » 121

Tamariscineae . . . . » 711
Tamarix . . . . » 711
Tanacetum . . . . » 208
Taraxacum . . . . » 101
Tenorea (= Bupleurum Auct.) » 358
Terebinthaceae . . . . . . » 418
Tessenia (= Erigeron Auct.) . » 263
Tetragonolobus . . . . . . » 511
Thapsia . . . . » 396
Thrincia . . . . » 53
Tillaea . . . . » 710
Tillia (= Tillaea Auct.) . . » 710
Tinus . . . . » 330
Tolpis . . . . » 48
Tordylium . . . . » 395
Torilis . . . . » 405
Tormentilla . . . . » 626
Tragopogon . . . . » 60
Trichocrepis . . . . » 70
Trifolium . . . . » 486
Trigonella. . . . . » 480
Trinia . . . . » 345
Tripleurospermum . . . . . » 224
Turgenia . . . . » 405
Tussilago . . . . » 270
Tyrimnus . . . . » 148

Ulex . . . . » 442
Umbelliferae . . . . » 340
Umbilicus . . . . » 691
Urospermum . . . . » 59

Vaccinium . . . . » 16
Vaillantia. . . . . » 303
Valeriana . . . . » 288

Valerianaceae . . . . . *pag.* 288
Valerianella . . . . » 298
Viburnum . . . . » 330
Vicia . . . . » 535
Visnaga (= Ammi Auct.) . . » 350
Vulneraria (= Anthyllis Auct.) » 467

Wahlenbergia . . . . » 18
Willemetia . . . . » 101
Wylia (= Scandix Auct.) . . *pag.* 407

Xanthium . . . . » 243
Xantophthalmum (= Chrysanthemum Auct.) . . . . . . » 216
Xatartia . . . . » 379
Xeranthemum . . . . » 177
Xerotium (= Filago Auct.) . » 205

Sub-Classis 3.ª CALYCIFLORAE.

Ord. 42. MONOTROPEAE Nutt.

Hypopitys Dill. *Monotropam* Gronov. integram servandam, nec in duo genera dilaniandam, contendit Hooker, *Exot. Flor.* 2. n. 85.; sub *M. uniflora.*

Hypopitys multiflora (Val. Cordi) Scop. Carn.

Cord. V. Hist. pl. crt. 89. *a–b* f. 1. Monotropa Hypopitys L. Sp., Koch p. 551., Bert. 4. p. 424., Gaud. 3. n. 916., et Append. p. 570., et 6. App. p. 353., Nolt. Nov. Fl. Holsat. n. 208., Mérat Rev. Fl. Paris. p. 476., DC. Dub. p. 319., Lang. Willk. 2. n. 2093., Bromf. Fl. Vect. p. 298. M. Hyp. La-Peyr. Herb. s. l., H. europaea Nutt.; M. flagrans Gilib.; M. lanuginosa Michx, ex Asa Gray Man.; H. lutea Dill. Giss.; M. squamiformis Dulc., M. abietina Du-Mort. Engl. Bot. v. 1. n. 69., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 52., Flor. Dan. t. 232., et t. 2051., Schk. Handb. t. 116., Dietr. Flor. Boruss. 7. n. 442., Hayn. Term. bot. t. 20. f. 1., Sv. Bot. v. 2. n. 97. Sturm Heft 13., Gaertn. fil. Fruct. sem. pl. 3. p. 45. t. 185. f. 6., Chat. Anat. compr. Vég. Dict. p. 257-62. t. 52., 53., Reichnb. Pl. cr. C. 5. t. 481. f. 674., et 482. f. 675. (hypophg.), et Icon. C. 27. t. 1152., Le-Maout, Decsn. Botanq. p. 231., Fl. Bat. v. 12. t. 959. Dod. Pempt. p. 553. f. 1. ead. ac Cordian. Mentz. Pug. t. 3. f. 3. med., Pluk. Phyt. 209. f. 5. mal., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. s. 12. p. 503. t. 16. f. 13.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In umbros. humid., solo laxo.

Legi in Pyr. septr. med. inter *Antichian*, et *Fronsac*, die 1. Jul. 1843.: in Pyr. Atax. sub *Escouloubre*, die 12. Aug. 1843. Habui a Deville ex *Lheris*, et ex *Senart*; a Darracq ex Pyr. occid.

Planta in Pyrenaeis generatim glabra, organa generationis si demas, quae pubescentia inspiciuntur. Ad *Bielsa*, Pyr. Arag., vidi stirpem caule toto glabro, bracteis quoque glabris, petalis vero ciliatis, et genitalibus hirsutis: eadem sunt Devilleana specimina ex *Lheris*. Viderunt alii et rachidem pubescentem, bracteasque ciliatas, ac flores solemniter hirsutos. Nusquam in Pyrenaeis plantam adeo hirsutam percepi (respondentem varietati **b** Koch Syn.), quam in Pyr. Cantabr. ad *le Pic de Behorleghuy*. Res inconstans est pubescentia, aut hirsuties ista, et tam variabilis, ut ex ea species struere falsum omnino sit judicium. E primis sagaciter hoc parum fecit Moench: « *Varietatem ad radicem montis Frauenberg prope Marburgum legi, caule semipedali, floribus majoribus, spica erecta, segmentis calycinis glabris, petalis interne valde pilosis; stamina, stylus, germenque pilosum* (sic). » En. pl. Hass. (Casellis 1777.) p. 197. n. 333.; mox Roth Tent. Fl. Germ. 2. (1789.) p. 462.

Sed rursus *H. glabra* Bernh., DC. Pr., Boreau *Fl. centr. Fr.* ed. 3. p. 435., nec omnium Auctorum, sustinetur a Morière *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 9. (1862.) p. 97-101., cui (inspecto quidem Boreau) fidem praestare nequeo. Et recte quidem factum fuisse puto a Drees, Gmelin, Wimmer, Spenner, Wahlenberg, Meyer, Gay, Koch, Bertoloni, Dietrich, Schmitz, et Regel, Reichenbach fil, Grenier, Godron, Bungst, Dietrich A., Godet, Babington, Asa Gray, Ledebour, Brébisson, falsam speciem evertendo, vel despiciendo.

Ulterius inquirendum erit num sit species per se in terra vivens, ut putat Graves, et Smith, *Engl. Fl.* 2. p. 250., vel credunt Withering, *Arrngt. Br. pl.* ed. 7. 2. p. 519., Bertoloni l.c. p. 425., Schacht (cf. Kirschleg. *Alsat.* 2. *Add. Rect.* p. 469-70.), aut dubitat Hook. *Br. Fl.* ed. 1. p. 186.; vel parasitica planta, ut vulgo apud Botanicos existi-

matur. Hoc cum Hallero, asserunt Wulfen, *Fl. Nor.* n. 873., et Godet *Jur.* p. 82., Schubert, sic Du-Mort., *Opusc.* 1873. p. 229.; Gaudin: « *Radix Abietum Fagorumque radicibus innascens* ». Item *Fagi* et *Abietis* parasiticam dixit Gilibert, Exerc. phytolog. p. 320. n. 103., vel Pl. Lithuan. ill. apud Uster Delect. Opusc. botan. V. 2. p. 396. n. 280. " *Parasitica radiculae Fagi* " dicta est a Mull. Fl. Fridrichsd. n. 339., laudato Œlder, qui talem in sua icone effinxerat. Reichenbach quoque supra *Pinos* et *Fagos* vivere asserit, Pl. cr. C. 5. p. 49.; et in nemore *Pini maritimae* se specimina sua legisse testatur Darracq. Magnarum arborum parasiticam putabat Vaucher, *Hist. phys. pl. Eur.* 3. p. 365. Cf. etiam R. Brown *On the parasitical connection of Lathraea Squamaria, and the peculiar structure of its subterranean eaves*, in *Trans. of Linn. Soc. of London* V. 16. (1830.) p. 399-418., et videas praesertim quae habet p. 410.: inspice quoque Brandt De Paras. quibusd. (1849.) ad p. 42. potiss. Item hoc mecum testabatur Dunal voce die 25. Maj. 1836., pone observationes a se factas *à la Piscine*, rure Monspelio proxima. Notam edidit Duchartre (*P. Rev. Botq. ann.* 2. (1846.) p. 5. seq.), in qua et quaestio de parasitismo radicum hujus plantae disputatur, quam reapse non solvit, sed quam valde infirmat, observationibus sive ex Graves, aut ex Unger, vel propriis relatis. Chatin quoque l.s.c., litem hanc nitidius exposuit, sed non conclusit.

Loca Cordi, et Dodonaei, figuras saltem, inseparabilia, ad *Lathraeam squamariam* retulit G. Bauh., Pin. p. 88. n. 7., et cum eo Haller, Lejeune, D'Avoine, Morren, Kirschleger, Bertoloni. Mihi magis placuit Courtois sententia.

Hypopitys monotropa est Moench, Meth. p. 306., neque Linnaei, quomodo indicat Wimm. *Schles.* p. 432.

Ord. 43. PYROLACEAE Lindl.

" *Magna est Monotropae cum Pyrola quoad capsulae, seminumque fabricam similitudo, ut et embryonis rationes in ambabus similes censendae.* " Gaertn. l.c. p. 46. Nec ego, cum Alefeld, *Ericaceas* praeferre malui; illum cf. in *Linnaea* V. 28. (1856.) p. 1. seq. Ad *Droseraceas* retulerunt Cosson, Germ. *Fl. Paris.* p. 68. Reluctantibus Richard (A.) *Elém. botq.* ed. 7. (1846.) p. 721., Baillon *Rec. obs. botq.* 1861.

Pyrola Brunf., Dorsten, Clus., Tournf. Generis antheras haud bene descripserunt Wahlenberg, Don, Koch, DC., Endlicher, et asseclae. Cosson, et Germ. *Fl. Paris.* ed. 2. (1861.) p. 85. adhuc in errorem perdurarunt. Recte eas describere Torrey, *Fl. North Middl. Stat.* p. 432., Asa Gray *Chlor. Boreal. Amer.* (1846.) p. 17. not. *, Schnizlein *Iconogr. Fam. végét.* etc. Antherae hiant apice, ut in *Ericaceis;* retorsae in alabastris, stationem erectam sub anthesi adsumunt.

SECTIO 1.a **MONESES** (Salisb.), nisi ceu genus eam recipere malis.

Pyrola uniflora (Clusii) L. Sp.

P. minima Clus. Pann. A. p. 508. Koch p. 551. n. 6., Bert. 4. p. 443. n. 5., Gaud. 3. n. 926., DC. Dub. p. 317. n. 1., Don Pyr. p. 9., et 24. n. 12. Moneses uniflora Alef. l.c. p. 72.; M. grandiflora Salisb. apud Gray Arrang., DC. Pr. Schk. Handb. t. 119., Fl. Dan. t. 8., Schrank Fl. Monac. t. 273., Drev. Hayn. Ch. pl. Eur. T. 3. p. 33. t. 70., Engl. Bot. v. 3. n. 146., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 5.

t. 31., Sv. Bot. v. 2. n. 176., Libosch., Trin. p. 110. t. 37., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 443., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1156. f. 1, 2, 3. Clus. Pann. A. p. 508-9. fig.. Rar. pl. Hist. 2. l. 5. p. 118. f. super., Rivin. Pentp. irreg. t. 139. f. supr.. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 31. p. 536. f. 3., Moris. Hist. pl. 3. S. 12. p. 505. t. 10. f. n. 2. intr.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In sylvis umbr. mont. editior., rara. Legi in Pyr. or. septr. *(Capsir)*, supra *les Angles*, die 19. Jul. 1839.: supra *Mont Louis au Bac de Bolchera*, die 6. Jul. 1837. Habui ex *la Font de Comps* a Massot; a Deville lectam secus iter ad *le Lac de Gaube*, et supra *Cauterets au Font d'Espagne.* Reperitur *à la Houle du Marboré*, in m.e *Llaurenti*, ad *Orlu*, *a Caranzà*, supra *Setcasas*, alibique, semper parce.

Numerus et forma bractearum in hoc genere attentius observandi sunt, quum forte characteres praebeant ad species firmius adhuc sistendas.

Nomen *Pyrolae* dicunt derivatum e foliorum similitudine cum illis *Piri*, quod parum idoneum est de genere, in quo nulla species reapse folia *Piri* exacte refert, quae insuper, in variis speciebus, non parum inter sese dissimilia sunt: unde nonnullorum critica surrexit: cf. DC. *Théor. élém. botq.* P. 2. c. 1. art. 2. sub fine, qui distantem analogiam declarat. Fuerunt qui nomen a similitudine florum cum illis *Pyri* in medium attulerint. Ast alia interpretatio subvenit, vel altera nominis origo indicatur a Boerhaave, et a Boehmero; " *a Pyrolo, quem botanicum fuisse refert Boerhaave*, p. 357. „ cf. Boehm. Lexic. r. hrb. p. 169., et Comm. de plantis in memor. cultr. nomin. p. 168. Obscurissimus tamen botanicus iste Pyrolus, si unquam extitit, cujus notitiam aliunde ego frustra perquisivi. Forte locus iste praecipuam opportunitatem offert repetendi cum Rivino " *Sisyphi saxum volvere videbitur*, *qui ubivis rationem reddere de nominum ortu*, *etymonque audebit* „ Introd. gen. in r. hrb. p. 8-9. Quomodo patriam *Europam australem* exclusit Alefeld, qui speciem in Pyrenaeis, inque Pedemontio, et Longobardia, Italiae meae, indigenam esse novit?

SECTIO 2.a **PYROLAE GENUINAE** Koch.

Pyrola secunda (Dalechamp) L. Sp.

Ambrosia Dalech. in edit. Dioscor. Ruellian. apud Arnollet., Lugd. 1552.. ad calc. p. 8. (innumer., vel Ee 4. vers.) f. 1.; A. montana Dalech. h. infr. c. Koch p. 551. n. 5., Bert. 4. p. 442. n. 4., Gaud. 3. n. 925., Alef. l. c. p. 19.. DC. Dub. p. 317. n. 2., As. Gray Man. Un. Stat. p. 302. n. 5. Don Pyr. p. 9. et p. 23. n. 11. Actinocyclus secundus Klotzsch., Lang. Willk. 2. n. 2092. La-Peyr. Herb., P. tenuior Clus. Pann. A., P. minor Thal., Rudb. Cat. 35. Ramischia secunda Opiz. Ambrosia montana Dalech. Engl. Bot. v. 8. n. 517., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 30., Flor. Dan. t. 402., Sv. Bot. v. 8. n. 566., Sturm. Heft 13., Dietr. Fl. Bor. v. 2. n. 129., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1155. f. 1., 2., Gmel. Sibir. 4. p. 129. n. 17. t. 56. f. 2. Clus. Pann. A. p. 505-6. fig., Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 117. f. 1. Rivin. Pentp. irreg. t. 138. f. exter., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1148. f. 4., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 31. p. 536. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 505. t. 10. f. n. 4. infr.

♃ Flor: Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med., et orientalibus, frequentius in istis.

Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis* secus le *Tet*, die 16. Aug. 1836., et ex Pyr. orient. habui de Herbar. Coder. Observavi supra *Cauterets*, et supra *Bielsa.*

Pyrola montana Caesalpini!, nisi potius pro Egenolphiana specie recognoscenda fuerit.

Caesalp. Herb. Tornab. (1563.) fol. 204. n. 564., De Plnts. l. 8. c. 32. p. 338. (Pyr. 1.a). P. minor Rivin., L., Koch p. 551. n. 4., Bert. 1. p. 440. n. 3., Gaud. 3. n. 924., DC. Dub. p. 317. n. 3.; Lang. Willk. 2. n. 2021., Don Pyr. p. 9, et 27. n. 10. Amelia minor Alef. l.c. p. 25. n. 1. P. min. La-Peyr. Hrb.; P. conferta Fisch.. Cham. Schl., P. rosea Rad., P. rotundifolia Puccin. Fl. Lucens., et loc.

autops. Engl. Bot. v. 3. n. 158., mala, et v. 36. n. 2543., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 29., Flor. Dan. t. 55., Sv. Bot. v. 8. n. 550., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 445., Fl. Batav. v. 9. t. 648., Sturm. Heft. 13., Gmel. Le-Maout Decsn. Botanq. p. 232., Sibir. 4. p. 128. n. 16. t. 56. t. 1., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1155. f. 3., 4. Rad. Pyr. Chim. p. 18. n. 4. t. 2.; et p. 15. n. 3. t. 1. (min.), Riv. Pentp. irreg. t. 136. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon 3. S. 12 t. 10. f. 1. fruct. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 116 f. infer., Egenolph. Herbr. imag. crt. 38. f. 7. videtur. sed dubito, Lonic. Krtb. ex Uffenb. p. 406. f. 2. (1688).

Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med., orient. editis.

Legi in Pyr. orient. supra *Mont-Louis* loco, si bene memini, quem dicunt *la Font des Esclops*, die 14. Jul. 1836.: habui ex *le Pic du Midi*, et ex *le Lac de Gaube* a Deville. Ex *le Pic de Ger* demonstravit Gaston Sacaze. Observavi supra *Cauterets*, in m.[e] *Esquierry*, ad *Paglietta*, in m.[e] *Cagire*, alibique.

Absque Caesalpini Herbarii inspectione difficile fuisset dicere alteram illius *Pyrolam* spectare ad *Samolum aquaticum* Lamk. Nullus hoc perviderat. Bertoloni duas adesse species apud Caesalpinum non animadvertit; cujus prolationem unice, ad *P. rotundifoliam* referens late erravit. Dubium mihi supervenit, foret ne *P. foemina* Dorsten. Botn. crt. 225. *B.* ipsa haec nostra *P. montana!*

Pyrola chlorantha (Rivini? Erndt) Swartz Holm.

P. fol. obtus. Rivin. Ord. pi. 3. Pyr. 6. ! Erndt. Viridar. Warsav. (1730.) p. 99., confirm. Ledb. Sw. Kongl. Acad. Handl., Act. Holm. (1810.) p. 190. t. 5., Koch p. 550. n. 2., Gaud. 3. n. 923., Hagenb. Fl. Basil. 1. p. 385., Loisel. Gall. ed. 2. p. 292. n. 2., Lang. Willk. 2. n. 2090., Don Pyr. p. 7., et 13. n. 3. Thelaia chlorantha Alef. l.c. p. 41. n. 5. P. rotundifolia La-Peyr. Herb., Pourr. It.; Gouan Fl. Monsp., Willd. Prodr. Berol.; Sturm. e Pyren. med.; P. media Kunth Berol., ex Hayn. Dendr., P. convoluta Banks, Bart., fide Don; P. virens Schweig. et Kort., ex Alef., P. asarifolia Rad. (partim; P. rotundifolia Sturm.; Viollet pl. exsicc., sicq. Bordèr., e Pyr. septr. med. Seringe. Mus. Helv. Monogr. Pyr. p. 35. n. 3. t. 3. f. 1, 2, 3. 4., Sv. Bot. v. 7. n. 453., Flor. Dan. t. 1693., Rad. Diss. c. p. 23. n. 6. t. 4. f. 1., (sed excl. syn., et pl. Americ.); Sturm. Heft 13., Dietr. Fl. Bor. v. 2. n. 130.; Reichnb. Icon. C. 27. t. 1154 f. 1., Hook. Bor. Amer. 2. p. 46. n. 4. t. 134.!, Lodd. Bot. cab. t. 1542.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. ineunt. In Pyr. med. et or. Habui de Herbar. Coder., ut videtur lectam *a la Font de Comps*; cf. Gay *Cor. Endr. Pyr.* p. 17. column. 1. Ex *les Eaux Bonnes*, et ut credidi ex *le Lac bleu* a Deville. *Au Port de la Glère*, detecta est ab Arrondeau, cf. Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 438. Eadem est quam habui a Viollet ex *la Vallée du Lys*, et a Bordère e nemore de *Buè* ad *Gèdre* sub nomine *P. rotundifoliae*. Ego observavi ad *Bielsa*, Pyr. Arag. Seringe, *Mus.* l.c., denominationem *P. chloranthae* in capite sumpsit; dein p. 162. (in Corrigend.) illud *P. asarifoliae* (Michx. Bor. Amer. p. 251.) erronee, ex Radio, substituendum dixit, ut denique in tabula denominaret plantam *P. virescentem* Schweig.; ita ut, quasi uno ictu, eamdem stirpem tribus nominibus sauciaret.

Pyrolacea repudiata.

Pyrola rotundifolia (Brunf.) L. Quae latebat planta in Herb. La-Peyrouse sub hoc nomine, ego *P. chloranthum* judicavi, nec percepi mixtionem duarum specierum, *P. rotundifoliae*, et *montanae*, denunciatam a Clos. Alefeld, Grenier, cum Godr. *Fr.*, Bordères (mecum in litteris, 31. Dec. 1853.) *P. rotundifoliam* in Pyrenaeis vivere credunt: ut puto, hallucinationem passi: de horum postremo me certiorem fecerunt specimina missa. Monographus Radius e Pyrenaeis non vidit, neque ego ibidem speciem istam reperii. Intulerunt quidam (Mutel, Zetterstedt, Colmeiro, Dulac, Philippe) evidenter, vel sub La-Peyrouse fide, aut cum *P. chlorantha* commutantes, ut actum est a Sturm.

Ord. 44. ERICACEAE Lindl., Gris.

Sub-Ord. 1. RHODODENDREAE Endl.

Chamaerhodendron Pen., Lobel. – *Rhododendron* Dioscor., l. 4. c. 82., est certe *Nerium Oleander* L., pessime pro hoc genere nostro adhibitum nomen. Ex iis vocabulis, quibus botanici pro hac *Ericacea* usi sunt, mihi praeferendum visum est nomen Penae, Lobelii, susceptum etiam a Tabernemontano, Gerard I., Tournefort, Ammanno, Catesby, Gmelin, Seguier. Antiquiores generis species alpinae sunt, et alpinae stirpes, generatim, serius, vel minus feliciter illustratae sunt. Magnus labor, maximum periculum in illis perquirendis, examinandisque, in quo opere palmam usque adhuc tulerunt Scheuchzer, Haller, Wahlenberg, Gaudin.

Chamaerhodendron ferrugineum (Gesner, Aldrovandi) Nob.

Gesner (locis plurimis), cf. Hrt. Germ. crt. 277. lin. 9., Op. bot. ed. a Schm. tab. lign. 21. f, 181., de Aldrovando cf. Gesn. Mons-fract. p. 64. ad Ros. alpin. pastorum. Rhododendron ferrugineum Koch p. 549. n. 1., Bert. 4. p. 426. n. 1., Gaud. 3. n. 917., DC. Dub. p. 319. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 2098. Rh. ferr. La-Peyr. Herb.; Rh. myrtifolium Schott., et Kotschy var.? ex Neilr. Hung. Slav.; Plinthochroma ferrugineum Dulc. Jacq. Obs. P. 1. p. 26. t. 16., et Fl. A. 3. p. 31. t. 255., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 217., Roques Phyt, méd. 2. p. 121. t. 61., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1158. f. 1., 2., Verl. Plnts. alpns. p. 258. t. f. 1., Lodd. Bot. Cab. t. 65. Pen. Lob. Advers. p. 155., Lob. Icon. t. 366. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 271. fig., Duh. Arbr. Arb. 1. t. 61.

♄ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In edit., a 1600 metr., ad 2600 altitudinis, ex Ramondi observatione, quam ceu rectam considero.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, diebus 1. Jul. 1837., et 10. Jul. 1839. Varietatem albifloram legi in m.^{e} *Cambresdazes*, die 11. Jul. 1836.: angustifoliam alteram habui a Deville ex *Les Orses*. Monstrum petalis duplicatis vidit Timbal, *Excurs. Gar. Nogr.* 1872? p. 96.

Glandulae illae in ramis junioribus, inque foliorum pagina inferiore, et calycibus, resinosam materiam continentes (quibus glandulis nec corollae omnino expertes sunt), colorem illum ferrugineum in adultioribus partibus tantummodo adipiscuntur, quum juniores partes hasce glandulas pallide virentes ostendant. Libuit Link (Phil. bot. ed. 2. T. 2. p. 30.) eas pilos declarare.

Varietatem flore albo Sweet *Br. Fl. Gard.* t. 258., rarissime in Pyrenaeis occurrere pro certo habeo: nec aliter fieri in Alpibus testantur Haller, Suter, et Gaudin: unde tulerit suum illud *passim ibi occurrere talem* DC. Pr. 8. p. 724., n. 18., ego dicere nescirem. Item, fallaci notitiae indulgens, G. Bauhinus perperam scripsit: « *In Pyrenaeis flore tantum albo reperitur* ». Pin. p. 468. *b*, n. 2. Floribus albis item variant *R. parvifolium*, *arboreum*, *dahuricum*, et *ledifolium*. Indoles *Ch. ferruginei* habitandi schista argillacea, et *Ch. hirsuti* loca calcarea, confirmatur etiam hodiernis observationibus ab Unger in Tyrolo institutis. Dixerat jam Laicharding « *Rh. hirsutum in montibus calcareis, Rh. ferrugineum autem in montibus schistosis argillaceis habitare in patria mea constanter observo; et ita suo solo quaevis species fideliter adhaeret, ut in locis ubi schistus stratis calcareis insidet, utramque speciem promiscue reperies* ». Veg. Eur. T. 1. p. 353.: cf. et Schrank Prim. Fl. Salisb. n. 373.

De statione plantae in Pyrenaeis quaedam dictitata sunt, a Ramond Obs. p. 32. dein a Jeanbr., et Timb. *le Llaur.* p. 197.

Azalea L. Gen.; *Dillenia* L. in Laches. Lapp. ed. a Sm. V. 1. p. 285. n. 3., et cf. p. 300.

Azalea procumbens (Gesner) L. Sp.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 277. lin. 12.! cf. etiam J. Bauh. Hist. pl. l. 5. p. 527. Koch p. 548., Bert. 2. p. 429., Gaud. 2. n. 488., Gmel. Bad. Alsat. T. 4. p. 158., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 97., Schrank Prim. Fl. Salisb. n. 202. DC. Dub. p. 319., Loiseleuria procumbens Desv. Journ. botq., Benth. in DC. Pr 7. p. 714., Willk. Lang. 2. n. 2097. La-Peyr. Herb., Chamaeledon procumbens Link Handb. p. 605, Chamaecistus serpyllifolius Asa Grav Schk. Handb. t. 36., Flor. Dan. t. 9., Pall. Fl. Ross. T. 1. P. 2. p. 52. t. 70. f. 2., A, B, C., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 301. t. 63. f. 1., Nouv. Duham. T. 5. p. 227. ti 65., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1159. f. 2., Engl. Bot. v. 13. n. 856. Linn. Fl. Lapp. t. 6. f. 2., Turp. in Dict. Sc. Nat. Atl. Dic. t. 71., Lamk. Ill. t. 110. f. 1., Lodd. Bot. Cab. v. 8. t. 762., Clus. Pann. A. p. 57-8., Rar. pl. Hist. l. 1. p. 75. f. 3., Bocc. Mus. pnt. p. 64. t. 53., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 5. p. 527. fig. Jonston Dendrogr. p. 415. n. 1. t. 116. f. 8.

♄ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editioribus.

Legi in m.[e] *Cambresdazes* Pyr. or., die 11. Jul. 1836., in Valle *d'Eynes*, die 17. Jun. 1837. Habui a Deville ex *le Lac d'Estom*.

Praedicatur per Pyrenaeos Hispanicos, Catalaunicos praesertim, contra morbos urinarios, praecipue ad expellendos calculos. Mecum virtutem plantae extollebat Dejean, domo *Prades*, experimentis sibi ipsi feliciter actis.

Sub-Ord. 2. ERICINEAE Desv.

Tribus 1.ª ANDROMEDEAE Endl.

Mairania Neck., Elem. bot. gen. 363. *Arctostaphylos* Adans. et Neoter. *Arctostaphylos* Galeni, Compnd. med. l. 6. c. 4., cum Tournefort, *Voy. Lev.* 2. p. 223., et Lamk. *Dict.* 1. p. 74. n. 8., potius ad *Myrtillum (Vaccinium* L.) *Arctostaphylon* N. referre malim. Sumo itaque Neckeri nomen laudatum a Desvaux.

Mairania Uva ursi (Clusii) Desv. *Journ. botq.* 3. p. 38.

Clus. Hisp. p. 78-80 Arctostaphylus officinalis Wimm. Grab. Fl. Siles., Koch p. 546. n. 2. A. Uva Ursi Spreng. Syst. Veg., Willk. Lang. Pr. 2. n. 2095. Arbutus Uva ursi L. Sp., Bert. 4. p. 436. n. 3., Gaud. 3. n. 921., Murray (S. Andr.) Opusc. p. 13-6. (descr., etc.); DC. Dub. p. 316. n. 3. Arb. Uv. urs. La-Peyr. Herb.. A. acerbus Gilib. Engl. Bot. v. 10. n. 714.. Flor. Dan. t. 33., Sv. Bot. v. 2. n. 85., Schk. Handb. t. 118., Dietr. Flor. Bor. v. 5. n. 349., Lightf. Fl. Scot. p. 216. t. 11.. Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 3. p. 33. t. 64.. Schrank Fl. Monac. t. 34., Sturm Heft 6., Reichnb Icon. C. 27. t. 1167. t. 3., Woodv. Hook. Med. bot. V. 2. p. 287. t. 100.. Bigel. Amer. med. bot. V. 1. t. 6., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 47. t. 340., Linn. Fl. Lapp. p. 123. n. 162. t. 6. f. 3., W.. W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 215.. Turp. Fl. med. T. 2. t. 82., Quer. Dissert. etc. (1763.) p. 38. seq. cum tab.. I. Talbot Dillon Travls. trough Spain ed. 2. London 1782., t. 1., Orteg. in Quer Espan. T. 6. (1784.) t. 16. ead. invers. Girard De Uv. urs. p. 12. t. 1. Clus. Rar. pl. Hist. l. 1. p. 63. f. 2.. Lob. Obs. p. 547. f. 1., Icon. t. 366. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 5. p. 524 fig.a, Chabr. Sciagr. p. 41. f. 4.

♄ Flor. Maj. Jul. Fruct. per Æstat. Frequentius in montanis editis. Fructus *Mimaecylon* Graecorum.

Legi in Pyr. Arag. supra *Jaca* ad montem *de Ipas*, die 12 Maj. 1845.; in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 8. Jul. 1836. Habui a Deville ex *Ourrey*, et ex *Lientz*. Observavi ad *Sanguessa*, ad *Murillo Gallego*, secus *la Canal de Verdum*, ad *Mongarry*. « *Uva ursi, Azalea, Salices pumilae, etc., quae in alpinis humiles, et procumbentes observantur; assurgentes, et magis fruticosae evadunt cum hortenses fiunt* ». Gerard Fl. Gallo-Prov. p. 439.

Mairania alpina (Clusii) Desv.

Clus. Pann. A. p. 77-8. Arctostaphylos alpina Spreng. Koch p. 546. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 2096. Arbutus alpina L., Bert. 4. p. 435. n. 2., Gaud. 3. n. 920., DC. Dub. p. 316. n. 2. A. alp. La-Peyr. Engl. Bot. v. 29. n. 2030., Lightf. Fl. Scot. 1. p. 215. n. 11. t. 11. f. infer., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1167. f. 4. Flor. Dan. t. 73., Sv. Bot. v. 7. n. 487. Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 61., Mont, in Zanon. Hist. p. 230. t. 178., J. Bauh. Hist. pl. l. 5. p. 519.

♄ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. ab.[e], Aug. In Pyr. med. editioribus. Legi in Pyr. septr. m.[e] *Esquierry*, die 27. Jul. 1838. Habui a Deville ex *le Pic du midi d'Arrens*.

Arbutus Virgil., Tournef.

Arbutus vulgaris (Asclepiad., Aristot., Theopomp., Crates, Theophr., Virg.) Barr. Ic., Obs. n. 1361.

Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 16., Dioscor. l. 1. c. 175., Theocr. Id. 5. v. 129., Virg. lcs. plurs., Horat. Carm. l. v. 21., et Od. 17. v. 5., Plin. Nat. h. l. 23. c. 8., vel 79., et l. 15. c. 24., vel 28., Apulj.! Arbutus Unedo L., Koch p. 546., Bert. 4. p. 432. n. 1., Moris Sard. 2. n 779., Wilson apud Hook. Journ. of Botan. 1. (1834.) p. 315. n. 10., DC. Dub. p. 316. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 2091. A. Un. La-Peyr. Herb.; Unedo edulis Link Hoffm. Port., incaute; Flor. Grac. Sibthrp. C. 4. p. 66. t. 373., Engl. Bot. v. 34. n. 2377. (e cult. spec.), Loddig. Bot. Cab. t. 123., Loisel. Herb. genr. V. 8., Savi Flor. Ital. p. 13. t. 5. (fol. non ben. expr.); Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 284. t. 59. f. 4., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1167. f. 1, 2., Nouv. Duham. T. 1. p. 73. t. 21. Duh. Arbr. Arb. 1. t. 26. a Matth. Lonicr. Nat. h. crt. 56. A. mal. Matth. p. 270., Camer. Epit. p. 168., Clus. Hisp. p. 76-8., Rar. pl. h. l. 1. p. 47. f. infer., Lob. Obs. p. 571., Icon. 2. t. 141. f. 1., Dod. Pempt. p. 804. f. 2. 3. a Clus., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 1. p. 83., Barr. Ic. t. 674.

♄ Flor. Hyeme. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 15. Maj. 1851.; habui *Bayonne*, ubi ipsemet vidi, a Darracq.; ex *St. Paul de Fenhouilledes* dabat Massot. Observavi in m.[e] *La Rhune* Pyr. Cantabr., etc.

Caulis arboreus, rami juniores floriferi pilis glanduliferis induti sunt, folia glabra, obovato-elliptica, aut ovato-lanceolata, basi integra, caeterum serrata, apice obtusa; racemi terminales, compositi, nutantes aut penduli; corolla interne pilis glandulosis conspersa, extus glabra; baccae tuberculato-muricatae, polyspermae. Folia sunt spiraliter disposita; ea, certe, male *alterna* dixit Savi, Bot. Etr. 2. n. 661. Juniores rami saepius rufescentes. Corollae e viridi, luteo, roseo, et albo, colorem offerunt pallidum aegre definiendum.

Variat foliis argute, iisque vix manifeste serratis, ut observavi praesertim ad *Lloret de mar*, Pyr. Catal.

Praefigenda erit Barrelieri aut Salisbury denominatio, nam tutum non est respicere *Unedinem* pro hujus arboris fructu, quae potius *Mespili germanicae*, sive *vulgaris* existimatur: cf. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 196., Della Cerda Comm. in Virg. T. 1. p. 207. n. 3., et quae retulimus in *Fl. Virg.* p. 22.

Andromeda L.; cf. Laches. Lapp. ed. a Sm. ps. 188-9.

Andromeda polifolia (Bauhini I.) L. Sp.

J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 5. p. 525. f. 1. Koch p. 547, n. 1., Gaud. 3. n. 919., Bert. 4. p. 430., Wahlenb. Fl. Lapp. n. 198., Wilson apud Hook. Bot. Misc. 3. (1833.) p. 109. n. 32., DC. Dub. p. 317., Gren. Godr. Fr. 2. p. 427., Wither Arrng. Br. pl. ed. 72. p. 520. La-Peyr. Herb.; A. rosmarinifolia Gilib. Engl. Bot. v. 10. n. 713. (mal.); Schk. Handb. t. 118., Sv. Bot. v. 7. n. 445., Flor. Dan. t. 54., Pall. Fl. Ross. P. 2. p. 53. t. 71., Fl. Batav. v. 5. t. 378., Nouv. Duham. 1. p. 183. t. 38., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 219., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1161. f. 1., Plenck Ic. pl. med. 4. p. 46. t. 338., Linn. Fl. Lapp. n. 163. t. 1. f. 2., Buxb. Cent. 5. p. 28. t. 55. f. 1., Ray Syn. ed. 1. p. 142. Ledum etc. t. 1. f. 1. praeterv. a Sm. Chabr. Sciagr. p. 41. f. 2., Pluk. Phytogr, t. 173. f. 1.

♄ Flor. Jun. Jul Fruct. Jul. Aug. Unice *au Roc blanc du Mont Llaurenti*, Pyr. or. septr., denunciata fuit a Pourret, et a La-Peyrouse, cui fidem praestitimus boni viri! Expedite Pyrenaeis denegatur a Timbal, cum Jeanbr. *le Llaur.* p. 353.

Menziesia Sm.

SECTIO 1.ª **PHYLLODOCE** Salisb.

Menziesia caerulea (Burseri) Swartz, *Trans. Linn. Soc. of Lond.* T. 10. P. 2. (1810, impress. 1811.) p. 376-7.

Burser Herbr. Vol. XXV. n. 240., ex Martin in Linn. Amoen. Acad. T. 1. (Erlng. 1787. p. 171.) Wahlenb. Fl. Lapp. n. 197., Spreng. Syst. Veg. 2. p. 202. n. 1., Sm. Engl. Fl. 2. p. 222. n. 1., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 175. n. 1., Pursh Amer. septr. p. 265. n. 4. Phyllodoce taxifolia Salisb. Parad., DC. Pr. P. 7. S. 2. p. 713. n. 1. Ph. caerulea Gren. Godr. Fr. 2. p. 434. Erica caerulea Willd. Sp. pl. Octandr. p. 393. n. 89., Andromeda caerul. L., Laches. Lapp. 1. p. 272. Sw. l.s.c. t. 30. f. A., Linn. Fl. Lapp. n. 161. t. 1. f. 5., Flor. Dan. t. 57., Bilberg Sv. bot. v. 8. n. 535., Bryanthus taxifolius A. Gray Engl. Bot. v. 35. n. 2469. Loddig. Bot. Cab. t. 164., Salisb. cum Hook. Parad. Lond. n. 36., Gmel. Fl. Sibir. 4. p. 131. n. 22. t. 57. f. 2., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1160. f. 3., Verl. Plnt. alpns. p. 275. t. f. 3.

♄ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. in Pyr. septr. mediis editiss. Legi in m.ᵉ *Medassolles,* die 15. Sept. 1838.; cum Munby, in eodem loco, die 25. Jul. ejusdem anni videram, et legeram.

Odor florum e pedunculis glanduliferis, potius quam ab ipsis floribus exilire, mihi videbatur.

Andromeda taxifolia Pall. Fl. Ross. T. 1. P. 2. p. 54. t. 72. f. 2. ad hanc speciem allata in summa hujus erit loci: meis oculis refert plantam densiorem, floribusve pallidioribus, seu rubris, praeditam (quales et a Salisbury describuntur, qui inde, cum Pallasio, Linnaeanam mutavit denominationem, inepte), aut, ex Stellero, carneis, albidisve, interdum rubroviolaceis, ex Wahlenb. Svec. n. 448., quin individuis nostris constanter saturate caerulei obvenerunt: insuper stamina octo numeravit Steller; Pallas, Wahlenberg, Ledebour, aliique decem supputarunt, et nos confirmamus. Dubium de identitate plantarum solvet speciminum comparatio.

Locus Buxbaumii, Cent. 4. p. 26. t. 43., huc a Linnaeo, Gmelin, Reichard, Pallas, Willdenow, Lamarck, Vitman (iste p. err. t. 53.), relatus, mihi non placet. Eum in DC. Pr., nec ad speciem hanc, neque ad affinem ullam citari video: exclusum a nostra specie a Ledebour, Fl. Ross. 2. p. 916., nullibi ab eo adductum fuisse comperii. Pulcherrimae speciei detector primus in Pyrenaeis videtur fuisse Sarthe, a quo Munby, sex annos post, locum natalem didicit, sed qui *Annal. Sc. Nat. Par. Sér.* 2. T. 7. (1837.) p. 381. clamorem emisit veluti si ipse primissimus speciei detector fuisset in Pyrenaeis, et haec improbitas transiit in DC. Prodr., quam ego veritatis, et aequitatis amore detego. Referente Zetterstedt, *Pl. vasc. Pyr. princip.* n. 835., Paul Boileau hujus detectus honorem tribuere Bertrand Lafont, hoc mecum illum dixisse non recordor. Quomodocunque res se habuerit, Munbyana gloria de hac re labitur, manente macula improbitatis.

SECTIO 2.ª **DABOECIA** Don.

Menziesia polifolia Juss. *Ann. Mus.* V. 1. *(Par.* 1802.) p. 52-5.

Cf. Ray Hist. pl. V. 3., Dendrolog. p. 98. n. 30. Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 175. n. 2., Sm. Engl. Fl. 2. p. 223. n. 2. Menziesia Daboecii DC. Dub. p. 318., Link, Hoffm. Fl. Port. p. 397. Daboecia polifolia D., et G. Don, Benth. in DC. Pr. P. 7. S. 2. p. 713., Willk. Lang. 2. n. 2100. Erica Daboecia L., La-Peyr. Herb.; Andromeda montana Sal., Dulc. Roem. Fl. Europ. fasc. 4. n. 2., Juss. l.c. t. 4. f. A. caps., Engl. Bot. v. 1. n. 35., Verl. Plnts. alpns. p. 224. t. f. 1. Petiv. Gazoph. p. 42. t. 27. f. 4.

♄ Flor. Jun. Aug. Fruct. per Æstat. Per region. Cantabr., vix hinc inde region. mediterran. limitropham attingens.

Legi in m.e *la Rhune* supra *Ascain*, die 29. Maj. 1841.; in m.e *Aradoi* supra *Ispur*, die 16. Jun. 1841.; ad *Azcoitia*, die 13. Jul. 1857. Observavi ad *le Pas de Rolland* prope *Cambo*, ad *Liasso*, in m.e *Arretzu* ad *Montory*, ad *Lane*, ad *Roncesvalles*, ad *Arribe de Aezcoa*, in m.e *Haya* prope *Irun*, etc.

Lignum fragile, cortex tenax: glandulae in racemis conspicuae aliqua fragrantia non carent. Flores speciosi, et tota planta pulcra, dummodo inter vepreta, habitu laxiore, et valde elongato, non innectatur.

Stamina in disco hypogyno inserta, libera, neque basi corollae adnata, ut perperam declararunt DC. Duby, generatim de Ordine (p. 316), peculiariter de generis characteribus agentes (p. 317), magno certo errore, ac contradictione; nam ipsi hasce stirpes inter *Calycifloras*, nec inter *Corollifloras* statuerunt. Neque magis in hoc genere, quam in *Erica*, aestivatio corollae imbricata dici potest, quomodo eam declarant Koch l. c. p. 546., Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 425., Willk. Lang. l. c. p. 339., aliique. Ipsam aestivationem valvarem esse ego penitus animadverti.

Fallaciter hujus speciei denominatorem Lamarck, ante Jussiaeum, dicit Link, *Handb.* p. 610. n. 2., nam Poiret, neque Lamarck, *Dict. Enc. bot.-Suppl.* T. 3. (1813.) p. 664. *Obs.* sententiam Jussiaei refert, declarans, istum fuisse, qui *Ericam Daboecii* L., ad *Menziesiam* retulit (et longe ante), eumque sequutus fuerit Ibid. n. 2. Qui ad hanc speciem citant Smith Icon. ined. t. 56. profecto librum non consuluerunt, nam illic reprehesentatur *M. ferruginea* Amer. boreal. incola.

Solemniter pertractavit eam Jussieu; ast non obliviscendus est Salisbury, qui, eodem anno, speciem ad *Menziesiam* esse afferendam declaravit, *Trans. Linn. Soc.* V. 6. (1802.) p. 323.

Ericineae solemnes et abundantes per regionem occidentalem Pyrenaeorum, hoc ordine in adscensione montium deficiunt. Prima deficit *M. polifolia*, post eam *Erica ciliaris*, dein *Erica Tetralix*, ultimae perdurantes ad Pyrenaeorum montium partem mediam *E. cinerea*, et *E. vagans*. *Er. cinerea* tamen huc et illuc rarior prae *E. vaganti* fit, quamquam haec postrema citius prae illa dispareat eundo sive contra regionem orientalem Pyrenaeorum, vel adscendendo ad montium cacumina. Rarissime transit in latus mediterraneum *M. polifolia;* quidquam frequentius *E. cinerea*, et etiam *E. vagans.*

Tribus 2.a ERICEAE Endl.

Calluna Salisb.

Calluna vulgaris (Fuchsii)Salisb. *Trans. Linn. Soc.*

Fuchs. Hist. st. p. 254-5. fig. Koch p. 547., Bert. 4. p. 318., Willk. Lang. 2. n. 2115. Calluna Erica DC. Dub. p. 318. Erica vulgaris Ger. J., L.; Gaud. 3. n. 882. E. vulg. La-Peyr. Herbr., E. glabra Gilib. Exerc. phytb.; Er. eremocharis Grandg. an ibrida planta? Engl, Bot. v. 15. n. 1013., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 67., Fl. Dan. t. 677., Sv. Bot. v. 1. n. 53., Schrank Fl. Monac. t. 381., Schk., Handb. t. 107., Dietr. Fl. Bor. 2. n. 139., Lamk, Ill. t. 287. f. 1., Bull. Herb. Fr. t. 341., Flor. Bat. v. 8. t. 597., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 302. t. 63. f. 3., Plenck Icon. pl. med. 4. p. 7. t. 301., Reichnb. Icon. C. 27. l. 1162. f. 2., Sturm Heft 1., Guimp., Hayn. Deutschs. Holz. t. 45. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 185. a Matth., sed perper. ad T. narbonensem citans, l.c. p. 300. n, 2. Lonicr. Nat. h. crt. 37. B., Dorsten Botan. crt. 195. C-D. Matth. p. 152., Camer. Epit. p. 75., Trag. St. h. p. 951-2., Dod. St. h. Comm. 2. p. 219., Hist. pl. (gall.) p. 474. f. 1., et Dod. Pempt. p. 767. f. 1., Fuchs. Icon. (1545.) t. 142.

ħ Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Arag. *(Sobrarbe)*, ad *El Fossao*, die 7. Sept. 1850. Habui ex *Sarrouilles* a Deville, ex viciniis *de Foix a D'Auriol*.

Insertio staminum in hac specie fit, ut in aliis speciebus, quomodo declaravi in pag. 13. Varietatem floribus albis offendi *al Puerto de Canfranc*. Generatim quae plantae florem album ex rubro ferunt debiliores sunt, ut albini in humana specie.

Erica Theophr.? Dioscor., Plin.

SECTIO 1.ª **LOXOMERIA** Salisb.

Erica ciliata (Clusii) N.

Clus. Hisp. p. 118-9. E. ciliaris L. Sp., Benth. in DC. Pr. P. 7. S. 2. p. 665. n. 245., Link. Hoffm. Fl. Port. p. 407. n. 4., Loisl. Gall. ed. 2. p. 276. n. 8., DC. Dub. p. 318. n. 8., Willk. Lang. 2. n. 2101., Hook. et Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 270. n. 1. La-Peyr. Herb.; E. Tetralix Spach. l. infr. c. Engl. Bot. Suppl. n. 2618., Spach Suit. Buff. Atl. t. 88. f. 2. evidenter; Bot. Mag. t. 824., Wendl. Eric. fasc. 7. f. 3. Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 46., Lob. Obs. p. 620. f. 2., Icon. P. 2. t. 213. f. 1. Clus., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 190. f. 2.

♄ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Octobr. Per Cantabriam.

Legi inter *Guetary*, et *San Jean de Luz*, die 18. Sept. 1841.; ad *Behorleghuy* secus iter *de Baigorry*, die 23. Jul. 1841.; in *Vizcaya* supra *Orobio*, m.e *Bacuigano*, die 24. Jul. 1857.

Habitus plantae adscendens, contortus, intricatus. Rami adulti, epidermide secedente squamati, juniores pubescentes, et pilosi. Folia subovata, ciliata, ciliis rigidulis; supra convexiuscula, glabra, subtus concaviuscula, albescenti-punctata, marginibus quidquam revolutis, et cum nervo medio viridi prominulis, juniora erecta, adulta patentia, et reflexa, saepius terna, verticillata, aut sub-verticillata. Bracteae oppositae. Flores racemosi, patentes, secundi. Calyx quadripartitus, laciniis ovatis, ciliatis, ad medietatem rubro-coloratis, sub-constrictis; harum laciniarum superior pars fert marginulos revolutos, et rubra est etiam in dorso pars prominula, sive marginis, sive carinae, reliqua parte depressa, aeque ac in foliis albenti-punctata; caeterum calyx interne viridis, ejusque laciniae maxima pollent cum bracteis et cum foliis analogia, ut facile est percipere. Corollae ovatae, sub-arcuatae, inflatae, ad faucem constrictae, sub aestivatione dentibus valvaribus, mox revolutis, praeditae; saepius rubrae, interdum carneae, rarissime albae (tunc et calyx decoloratus conspicitur), nullo peculiari odore praeditae. Stamina in disco hypogyno inserta, pistillo breviora, antheris muticis praedita. Ovarium triangulare glaberrimum; stigma exsertum, tubaeforme.

Vocabulum *ciliatum* est latino-botanicum: *ciliaris* est Linnaeanus error.

SECTIO 2.ª **EREMOCALLIS** Salisb.

Erica botuliformis (Dod.) Salisb. *Trans. Linn. Soc.* V. 6. (1802.) p. 369.

Dod. St. h. Comm. 2. p. 220., Dodon. Hist. pl. (gall.) p. 474. f. 2., Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 46. n. 13. Erica Tetralix L. Sp.; Benth. in DC. Pr. P. 7. S. 2. p. 665. n. 246., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 176. n. 1., Sm. Engl. Fl. 2. p. 226. n. 1., Koch p. 547. n. 1., Link. Hoffm. Fl. Port. p. 408. n. 5., Loisel. Gall. ed. 2. p. 275. n. 7., DC. Dub. p. 318. n. 9., Willk. Lang. 2. n. 1103. E. Tetr. La-Peyr. Herb.; E. glomerata Salisb. Pr.; Ericoides Heister, Fabric. En. pl. hrt. Helmst. ed. 2. p. 240. Engl. Bot. v. 15. n. 1014., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 66., Fl. Dan. t. 81., Fl. Bat. t. 8., Bull. Fl. Paris. T. 3. t. 202., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 4. p. 7. t. 80., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 236., Guimp. et Hayn. Deutschl. Holz. t. 46., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1163. f. 1, 2. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 186. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 10. p. 358. fig.

♄ Flor. abeunte Maj. Aug. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. Cantabr., mediis septr. etiam, rarissime meridionalibus, ut supra *Senet*, et ad *Figarol* vidi.

Legi in Valle *Bastan al col d'Ispeghuy*, die 29. Jun. 1841.; *al col d'Harietta*, supra *Baigorry*, die 11. Aug. 1841. Habui a Deville ex nemore *de Ibos*, ubi ipse videram: teste Deville vivit quoque ad *Escoubous*, et *au Lac de Gaube*, hic etiam a Guitteau observata. Reperitur quoque ad *Lourdes, au Cap-vern*, ad *Labarthe*, ad *Lannemezan, au Port de Vielle*, ad meridiem etiam prope *Figarol;* ad *Barèges*, etc. *Au Pic de Paloumère, (Arbas)* vidit Timbal.

Affinis *E. ciliatae,* sed folia linearia, flores congesto-capitatos, antheras aristatas fert; conspiciuntur insuper glandulae rubrae ad petioli insertionem: corollae sub-arcuatae, sed ad faucem non cylindraceo-constrictae, scilicet prae illis *E. ciliatae* minus sunt productae. Flores patuli aut melius penduli ante anthesim, et sub ea; fructificationis tempore eriguntur. Corollae carneae, roseae, rarius albae. Insertio staminum fit in disco hypogyno. Ovarium octangulare, pubescenti-sericeum; stigma capitatum, sed et tubaeforme datur. Occurrunt pili glandulosi in calyce. *E. Mackayana* Babingt., *Engl. Bot. Suppl.* v. 4. n. 2900., intermedia planta est inter hanc, et *E. ciliatam.* Graham eam habendam censebat pro varietate *E. botuliformis;* cf. *Report. 3. Soc. Edimb.* (1840.) p. 56. Sustinet eam Babingt. *Man.* ed. 5. (1862.) p. 215. n. 2., et sic Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 271. n. 3.

Clusii locus certus est *Erica decimatertia* p. 46. n. 13. sine fig. *Tetralyx* enumeratur a Theophrasto, Hist. pl. l. 6. c. 3., et ex eo a Plinio, Nat. hist. l. 2. c. 16., vel 56., inter aculeatas plantas; fugit ergo ab *Ericacea* quacunque.

Obscurissima caeterum haec Theophrasti planta, quam botanicorum oculis subjecerat Dalechamp, Hist. pl. Lugd. 2. p. 1482. Reprehendendus itaque, neque imitandus fuisset Linnaeus, dum fallaciter a Ruppio desumens (Fl. Jen. ed. Hall. p. 39. *E. spuria,* sive *Tetralix*) hocce nomen falsissimae applicationis suscepit ad hancine designandam speciem. Salisburyanum antetuli; repudiato vetustiore illo *E. brabantiae* J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 10. p. 358., quia jam tum, ab ipsius Bauhini tempore, extra Brabantiam quoque nota erat species, et ab hoc bis in eadem pagina pertractata.

Duas habemus de Dodonaei *Ericis* controversas figuras, quarum altera, Pempt. p. 767. f. 2., a Clusio, Hisp. p. 110., vel Rar. pl. Hist. p. 42. f. 1., ab illo suscepta est. Hisce figuris spectatis, consideratisque patriis, Brabantia, et Germania a Dodonaeo suis plantis constitutis, non possumus quin ad *Ericas botuliformem* et *angustifoliam* nos convertamus. Sed officit se altera Clusii icon, Hisp. p. 116., quae optime in hanc postremam incidit speciem, dum illa Clusii figura a Dodonaeo in usum suum capta, pro *Er. australi* acclamatur a Boissier *Voy. bot. Esp.* n. 1121., specie Hispana-Lusitanica, a Dodonaeo, ut conjicere licet, nunquam visa. In tanta horum auctorum, minime invidorum mutua iconum permutatione, accidit forte, ut Dodonaeus postremam hanc Clusii figuram ad *Er. tenuifoliam* adposuerit. Evenit tum, ut quassatus eveniret Dodonaei locus, quem Courtois sub *Er. botuliformi* sustinere conatus est, dum alii Belgae et D'Avoine cum Morren, nec non Bertoloni, Grenier, Godron ad *Er. multifloram* concupiscerent, quidam *Er. mediterraneae* potius eum vellent.

Vidistis Smith, *Engl. Fl.* 2. p. 226. n. 1., sub Dalechampii prolatione exclusam voluisse quamcumque Dodonaei allegationem hoc, evi-

denter, dixit, quia ille de primis Dodonaei operibus notitia caruit (Dryanderi testimonio in Bibl. Banks. extantibus), in quibus plures apparuerunt figurae, ab ipso Dodonaeo in Pemptadibus non amplius repetitae.

Erica tenuifolia (Clusii) Ger. Emac. p. 1382.

Clus. Hisp. p. 114. n. 6., cum fig. in p. 116. E. cinerea L., Koch p. 548. n. 2., Bert. 4. p. 327. n. 6., Spreng. Syst. Veg. T. 2. p. 183. n. 74., Benth. in DC. Pr. P. 7. S. 2. p. 665. n. 248., DC. Dub. p. 318. n. 7., Willk. Lang. 2. n. 2104. E. cin. La-Peyr. Herb.; E. mediterranea Gorter Belg.? Engl. Bot. v. 15. n. 1015., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 43., Flor. Dan. t. 38., Fl. Bat. v. 12. t. 907. mal., Bull. Hrb. Fr. t. 237., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 235., Turp. Fl. med. v. 7. t. 50., Id. Icongr. veg. t. 50., Loddig. Bot. Cab. t. 1409., et t. 1505., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1163. f. 3., Duchsn. Pl. ut ven. Atl. t. 70. Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 43. f. 2., Lob. Obs. p. 620., Icon. t. 212. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 189. f. 2.

♄ Flor. Æstat. Fruct. per Autumn. In Pyr. occident. med., praesert. Legi in Pyr. Cantabr. supra *Baigorry, al Col d'Harietta*, die 11. Aug. 1841.; in m.[e] *Aradoy* supra *Ispur* variet. fl. alb., die 16. Jun. 1841. Habui a Deville ex *Tarbes*. Observavi ad *Arribe de Aezcoa*, in m.[e] *Peña Barry* ad *Salvatierra;* pluribusve locis regionis oceanicae.

Rami juniores, pedunculique pubescentes, vix tamen sub-cinerei, neque magis prae nonnullis speciebus ejusdem generis, quidquid dixerit Bauhinus G. (Pin. p. 486. n. 8.), et cum eo Linnaeus, qui ab illius phrasi specifica nomen desumpsit. Bracteolae superiores calyci approximatae, et cum hoc coloratae. Flores patentes. Calycis laciniae ovato-acutae, per marginem ciliolatae, dorso carinatae, colore in carina saturatiore. Insertio staminum, a corolla libera efficitur in disco hypogyno. Antheras potius cum Loiseleur, Sprengel, Hooker, Grenier, Smith, Cosson, Germain, appendiculatas dicam, quam cum DC. Duby, Koch, Boreau, simpliciter aristatas. Ovarium octangulare glaberrimum; stigma capitatum.

Occurrit raro floribus albis: ita ludentem observavi in Cantabriae montibus *Urnachia* supra *Azcarate;* item supra *Verris*, ad *Bilbao*, in m.[e] *Aradoy* (ut dixi), alibique, proxime vigente planta floribus rubro-violaceis praedita.

Plures ***Ericarum*** species, *cinerea, vagans, elata*, in Pyrenaeis solo calcareo delectantur, quod luctatur cum Atkinsoni observatione, qui *Ericas* a calcareo solo abhorrere putabat: cf. *Mem. Werner Soc.* 5. (1823-4.) P. 1. p. 277. seq.

SECTIO 3.[a] **GYPSOCALLIS** Salisb.

Erica multiflora (Matthioli) L. Sp.

Matth. Comm. in Dioscr. ed. Valgr. 1558 p. 108. Er. 2.a, ex Clusio, J. Bauhino, Gilibert, Moretti. Bert. quibus assentior, quamvis figura non sit optima. E. juniperif. Lob. Obs. p. 620. sin. fig. Bert. 4. p. 324. n. 3. (excl. Clus.); Willk. Lang. 2. n. 2112., Salisb. Trans. Linn. Soc. of Lond. V. 6. p. 344. La-Peyr. Herbr.; E. peduncularis Presl. Gusson; E. vagans Desf., DC., Benth. Cat., Cambessed. Balear., E. umbellifera Loisel., ex Gren. Godr. Fr. Reichnb. Icon. C. 27. t. 1165. f. 2., Loddig. Bot. Cab. t. 1572., Andr. Eric. V. 2. t. 175., Wendl. Er. fasc. 23. f. 2., Moggr. Fl. Menton. t. 59. f. A., Garid. Aix p. 160. t. 32. Duh. Arbr. Arb. 1. t. 94. a Matth. Matth. p. 153., Compnd. p. 61., Camer. Epit. p. 76., J. Bauh. Hist. pl. pl. 1. l. 10. p. 356. fig., utque suspicor, e loci autops., p. 357. fig.a.

♄ Flor. Autumn. Fruct. In Pyr. Atax., or., cum *Olea*, rara. Legi in Pyr. Catal. supra *Sarrià* ad *Montagut*, die 28. Jun. 1860. Observavi ad *Gerona*, ad *Narbonne* (olim a Clusio etiam observata, Hisp. p. 108. 2. lin. ult.); reapse neque ad *Perpigna*, nec ad *Elne* vidi; cf. Gren. l. c. 2. p. 429.

Nullum pro *E. multiflora* synonymon reperio apud Seguier Veron.; reclamat ad eam Tausch, Flora 1839. p. 79., illud a Linnaeo citatum ad *E. purpuream*, deficiens in Linnaei libris, sed evidenter se referens ad *E. purpurascentem* L. Sp. pl. p. 50. n. 10., sub qua specie (a Linnaeo prorsus pone Seguier confecta) reperitur. *E. procumbens, foliis in summitate quinis*, Seguier Ver. 2. p. 280. n. 3., quae olim relata fuit a Pollini, Ver. n. 730. ad *E. herbaceam*, ut denique apud Bertoloni, Fl. It. 4. p. 429. n. 3., cum quibusdam aliis Seguieri synonymis, transiret in *E. carneam*, vel melius dictam *E. saxatilem* (Clusii) Salisb.

Laudavit Clusius Matthiolii a nobis etiam allatam figuram, non ad suam *E.* 2. quae *Er. australis* est ex Boissier, sed ad speciem agri Narbonensis (ubi *E. multiflora* facile occurrit) a sua illa non adeo dissimilem. Clusium bene percepit J. Bauhinus l.s.c.; item Garidel rem istam sane perspectam habuit, citavitque eam Clusii plantam, de qua sermo erat in Obs. ad *E.* 2. Cf. etiam Balb. *El. pl. Hrt. Taur.* p. 87-8. *E.* 2. Clusii vexata adhuc fuit a Mutel, qui eam adduxit ad *E. strictam* Donn, *Fl. Fr.* 2. p. 276. n. 7., sive *ramulosam* Viviani. Gorter, Fl. Belg. foeder. (1781.) p. 108. n. 350. retulerat ad *E. mediterraneam*, cui speciei quibusdam placuit. Ast illa Gorteri *E. mediterranea* tegit forte *E. tenuifoliam.*

Erica vagans (Ray) L. Mant. alter. p. 230.

Ray Syn. ed. 1. (1690.) p. 231. n. 5. (excls. syns.) ed. 2. p. 314. n, 5.; non Hist. pl. 2. (1688.) p. 1714. n. 7., ubi major adhuc confusio extat. Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 176. n. 3., Noul. Fl. bass. sous-Pyr. p. 413. n. 4. Benth. in DC. Pr. P. 7. S. 2. p. 667. n. 239. (partim); Gren. Godr. Fr. 2. p. 429. (excl. Fl. Gr.); Willk. Lang. 2. n. 2111. La-Peyr. Herb.; E. manipuliflora Salisb. (non Fl. Gr.); E. didyma Stokes in Wither. Arrang. ed. 2. p. 400., E. purpurascens Lamk. Dict. 1. p. 488. n. 69. Berger. Bass. Pyr.; E. mediterranea Sieb. Fl. Graec.?, E. vaga Salisb. Trans. L. Soc. V. 6. p. 344., F. decipiens St. Am. Voy. et Agen., E. multiflora Huds. Angl., Asso Enum.; Bull. Fl. Paris. DC. Fr., et cum Duby Gall., Benth. Cat., Thunb. Er. n. 42., Willk. Sert. Fl. Hisp.; E. fol. Coris multiflora Ray Syn. ed. 3. p. 471. (non J. Bauh., et syns. excls.). Bull. Fl. Par. T. 3. t. 203., Engl. Bot. v. 1. n. 3., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1164. f. 2., Wendl. Eric. fasc. p. 165. n. 62. cum fig.

♄ Flor. Jun. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. occident. med.

Legi in Pyr. Cantabr. m.[e] *Aradoy* supra *Ispur*, die 16. Jun. 1841.: in Pyr. Navarr. ad *Jesso* secus fl. *Aragon*, die 9. Aug. 1844. Habui a Darracq ex *Bayonne;* ex *Angous* a Deville. Observavi ad *Lourdes, Tarbes, Labarthe, Figarol, St. Girons, Montaigut, Toulouse,* etc.; insuper in latere meridionali ad *Arribe de Aezcoa*, in m.[e] *Peña Barry* ad *Salvatierra*, etc.

Rami juniores puberuli. Folia spiraliter disposita, subtus canaliculata, e marginibus revolutis, sinu albido, et tenuissime puberulo. Flores racemosi videntur, reapse in axillis foliorum geminati proveniunt, inferiores in pedunculis longioribus insidentes, omnes suffulti bracteis tubulosis, quadridentatis, dentibus earum ciliatis, translucidis, ambos pedunculos basi protegentes, qui pedunculi singuli bracteolis tribus propriis instruuntur, superioribus duobus sub-oppositis, membranaceis, translucidis, denticulatis, ciliatis. Calycis laciniae ovatae, membranaceae. Corollae obovatae, limbo quadrifido, ante anthesim in aestivationem valvarem composito. Stamina in disco hypogyno inserta; antherae muticae, exsertae. Stilus ante floris evolutionem inclusus, replicatus, aduncus, mox valde exporrectus; stigma parum dilatatum; ovarium glabrum, rubellum, ut florationis partes omnes. Occurrit rara floribus albis, quod mihi tamen vidêre contigit ad *Zornoza.*

Legi ad *Jesso* supra *Sanguessa*, vidique per Cantabriam meridionalem varietatem insignem habitu erecto, neque procumbente, floribus in pseudo-racemum brevem, obtusum, sub-capitatum dispositis, colorisque saturatioris; in qua varietate folia quidquam breviora, obtusiora, magisque approximata, prae communi planta, conspiciebantur.

Hanc speciem in Lusitania se non reperiisse dicit Link (Symb. ad Flor. Graec. in *Linnaea* V. 9. (1834.) p. 570.); sed ego vix mihi persuadere possum nostram stirpem in Lusitania deficere. Porro, nec in Broteri Flora percipio.

E. manipulifloram Fl. Graec. Sibth. C. 4. p. 46. t. 352. exclusi, et bene egi: dein eam relatam vidi ad *E. verticillatam* Forsk. a Griseb. Rum. Bith. p. 390. n. 3. Patriam cum synonymis confuderunt permulti auctores de *E. vaganti*, et *multiflora* agentes apud quos et characterum inanitas saepissime reprehendenda est. Alteram pro altera quidam habuerunt, cui errori ansam dedisse videntur Ray, Thunberg, Hudson, et Bulliard, qui *E. vagantem* nomine *multiflorae* salutarunt. Nisi potius ipse Linnaeus imputandus est, qui in Sp. pl., synonyma et patrias duarum specierum sub una confudit, et dein, Mant. alter., *E. vagantem* proponens, de errorum correctione non dicam sollicitus, sed ne minime quidem conscius apparuit.

Similes ac meas observationes de hisce male versatis speciebus fecerat Soyer-Willemet, *Obs. bot.* in *Mém. Soc. Sc. Lettr.* etc. *Nancy*, 1832-4., seors. impress. *Nancy*, 1835. p. 14-9., ubi sub fine reperitur brevis epilogus de Tauschii sententia, cum nostra conformi.

SECTIO 4.ª **ARSACE** Salisb.

Erica elata (Theophr., Dioscor., Plin., Theocr., Nicandr.) Rudolph. in Schrad. *Journ. botq.*

Theophr. Hist. pl. l. 1. c. 23.?. Dioscr. l. 1. c. 117., Plin. Nat. h. l. 13. c. 20., vel 35.? Id. l. 24. c. 9., vel 39.?, Theocr. Id. 5. v. 64., Nicandr. Ther. v. 43.? Caesalp. Hrt. Tornab. (1563.) fol. 8. n. 2., De Plnts. l. 3. c. 20. p. 104. E. arborea Auctor., Koch p. 548. n. 5., Bert. 4. p. 321. n. 1., Gaud. 3. n. 884., Moris Sard. 2. n. 776., DC. Dub. p. 317. n. 2. Willk. Lang. 2. n. 1109. E. arb. La-Peyr. Hrb.; E. acrophya Fresen in Fl. Ratisb., Hochstett. in pl. Schimp. Abyss., ex Richrd. A. Tentam. Fl. Abyss. E. quadrifida Pourr. est var. grandiflora, ex Texidor Apunt. 1569.; E. scoparia Forsk., et E. vulgaris Sestini Viagg., ex Griseb. Rum. Bith. Flor. Graec. Sibthrp. C. 4. p. 45. t. 251., Spach Suit. à Buff. T. 9. p. 466. Atl. t. 88. f. 1. flos. Fl. Bat. v. 12. t. 906. pass., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1164. f. 1. dubia, Moggr. Fl. Menton. t. 59. f. A.

♄ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax., orient., et Cantabr., merid., occurrens huc et illuc etiam in Pyr. septr. med., sed raro.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Irun*, die 25. Maj 1844.; in Pyr. or. (*Roussillon*) supra *St. Feréol* contra *Ceret*, die 13. Maj. 1843. Habui a Deville ex *Gèdre*. Observavi ad *Axat* Pyr. Atax.; *aux Corbières*; in *Lavedan* ad *Argellès*, ad *Pierrefitte*, etc. Item ad *Ernani*, in m.ᵉ *Usturri*, ad *Tolosa*, *Azcoitia*, *Oñate*, etc. Sed in valle *Tena*, ubi eam indicat Asso Arag. En. n. 65., ipsam vivere non credo.

Stilus sub-obliquus; stigma peltatum, rubellum, quadrilobum, ante sui plenam evolutionem infundibuliforme. Capsula quadrivalvis, octo-sulcata. Nihil de fructu dicit Bertoloni in speciei descriptione: de genere vero pertractans describit capsulam quadrilocularem, quadrivalvem. Sed ego in hac specie, aeque ac in *E. scoparia*, sulcos octo conspexi, solum quod alterni sulci minus profundi sint.

In sylva *de Canet*, ad *San Feliu de Guixols*, vidi *Antennariam pinophilam* Nees (*Mucedineam*) late arbusculam nostram occupantem.

Ad *E. elatam*, neque ad *E. codonodem* Lindl. spectare novi stirpem circa Algeriam nascentem, fidens amicorum donis comparatis cum *Bot. Reg.* t.ª 1698.

Clusii locus, *Er.* 1. Hisp. p. 108-9., et Rar. pl. h. l. 1. p. 41., ab auctoribus ad hanc speciem adductus, videtur potius *E. lusitanica* Rudolph, sive *polytrichifolia* Salisb., vel *codonodes* Lindl. Et auctores *Fl. Port.* dicunt, se in loco a Clusio indicato hancine vidisse speciem; cf. *Fl. Port.* p. 412., ex Link, Hoffm. Forte Clusius *E. arboream* vidit, sed speciem non distinxit ab ea, quam primum in Lusitania invenerat. Et haec *E. lusitanica* mihi bene nota est species (ex *la Teste de Buch* ad *Bordeaux*), quam cupide, sed inaniter per Cantabriam perquisivi; idcirco adquiescere nequeo Langei sententiae, qui ex viciniis *de Bilbao* inter species hispanicas enumeravit cum Willk. Pr. 2. n. 2108.

Supra citata Clusii figura relata fuit a Lobelio in suis Obs. p. 41., inque Icon. 2. t. 214. f. 1.; similemque dedit Dalechampius, Hist. pl. Lugd. p. 284. f. 1. a Tabernemontano, *Krtb.* 2. p. 1518. f. 2., et Icon. t. 1114. f. 1., a Jonston Arbor. frutic. t. 127. f. 3., a Pancov Herbr. ed. Zornn. t. 1325., utque credendum est ab aliis compilatoribus quoque efficta; denique a J. Bauhino, Histr. pl. 1. l. 10. p. 359., ubi in titulo, inque textu, praetermisso Clusio, de alia agitur stirpe, nempe de *E. peregrina Brancionis,* Lob. Obs. p. 623.; Icon. 2. t. 216. f. 1. quam ad *E. carneam* adduci posse arbitror.

Vereor ne antiqui, Hippocrates (Nat. mul. p. 572.), Theophrastus, Nicander, plures sub uno *Ericae* nomine species comprehenderint. De Dioscoride vero minus dubitandum est, quum suam plantam cum *Tamarice* comparet: unde mihi fatua Sibthorpi interpretatio est (Gr. Pr. n. 878.) de *E. herbacea* quoad Dioscoridis *Ericam,* nam credere nequeo *Myricam pannonicam* prae oculis habuisse Anazarbeum de hisce loquutum.

SECTIO 5.ª **CHLOROCODON** Benth.

Erica scoparia (Clusii) L. Sp.

Clus. Hisp. p. 111., et p. 113. fig. Bert. 4. p. 323. n. 2., Moris Sard. 2. n. 777., DC. Duby p. 317. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 2110. E. arborea Gater. Montaub.; E. azorica Hochstett. Pl. azor. exsicc. (sicque Seub.) ex Webb. Berth. Phyt. Canar. Wendl. Er. fasc. 21. f. 1., et fasc. 15. f. 2. (fuct.), Reichnb. Icon. C. 27. t. 1164. f. 3. Moggr. Fl. Menton. t. 59. f. C. Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 12. f. 3., Lobel. Obs. p. 622. f. 3., Icon. 2. t. 215. f. 2.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per region medit. calidiorem. Legi in Pyr. or. *(Roussillon)* supra *Ceret* l. d. *Algarolas*, die 19. Maj. 1843. Observavi ad *Pamplona*, ad *Pons;* ad *Axat.* Pyr. Atax. etc. Inlata ne fuit ad *Toulouse?*

Recte Link, Hoffmansegg, *Fl. Port.* 1. p. 404., cum Thunberg, Salisbury, *antheras revera muticas* describere, quas perperam, cum Linnaeo (Syst. Vegtb. ed. 13. p. 302.), aristatas dixerunt DC., Duby, Boreau, St. Amans, Targioni. Stigma cupuliforme, peltatum, intus praesertim rubens. Ovarium pyramidatum glabrum octo-sulcatum, sulcis alterne levioribus.

Plurium *Ericarum* est, ut alabastra in illis diu perdurent, antequam evolvantur. Videntur etiam hae arbusculae, postremarum sectionum praesertim, citius prae aliis fruticibus fructuum maturationem accelerare. Nam sub fine aestatis earum fructus frustra quaesivi jam transactos, quorum vestigia vix aliqua reperiebantur.

Sub-Ord. 3. VACCINIEAE (DC.) Gris.

Conf. *Bull. Soc. botq.* Fr. T. 17. (1870.) p. 11-6. Redimus ad Linnaeum, Jussieu, Richard.

Myrtillus Matth. *Vaccinium* Plinii, Nat. h. l. 16. c. 18., vel 31. habetur pro *Pruno Mahaleb*, cui referunt et *Lacaram*, vel *Lacatham* Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 4., et 7. *Vaccinium* Virgilii pro *Myrtillo sylvatico* susceptum reapse dubium est: de eo late dixi in *Fl. Virg.* p. 117-21. *Vaccinium* Galeni, ab Adanson, *Fam. pl.* 2. p. 164., et p. 617., a Scopoli, Carn. ed. 2. p. 272. citatum, ego in Galeni operibus non reperii, nec stare credo. Quid ergo? Nomen genericum *Vaccinium* non sustinendum esse duxi, et *Myrtillum* sumpsi cum Matthioli, Dorstenio, Lonicero, Trago, etc. prae Caesalpini *Bagola* etiam.

SECTIO 1.a **VITIS IDAEA** Koch.

Myrtillus exigua (Tragi, Anguillar.) Trag. St. h. p. 974. n. 1. p. 975. fig.

Trag. Krtb. crt. 763. Ang. Sempl. p. 259. **Vaccinium Vitis idaea** L. Sp., Koch p. 545. n. 3., Bert. 4. p. 316. n. 3., Gaud. 3. n. 880., Bergr. Bass. Pyr. 2. p. 205. n. 3., DC. Dub. p. 315. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 2087. V. Vit. id. La-Peyr. Herb s.l.; V. nemorosum Salisb. Pr., V. buxifolium Gilib. Exerc. Phyt. p. 11. n. 11., V. rubrum Pen. Lob. Advr. p. 417.; V. jesoense Miq. ex. Herdr. Engl. Bot. v. 9. n. 598., Fl. Dan. t. 40., Sv. Bot. v. 2. n. 116., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. 3. p. 21. t. 63., Fl. Bat. v. 6. t. 462., Dietr. Fl. Bor. v. 5. n. 350., Libosch., et Trin. p. 117. t. 39., Schrank Flor. Monac. t. 205., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1168. f. 1, 2., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 220., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 73. t. 299., Lamk. Ill. t. 285. f. 2., Nouv. Duham. T. 2. p. 107. t. 30., Girard De Uv. urs. p. 17. t. 2. Camer. Epit. p. 136., Dod. Pempt. p. 770. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 1517. f. 4., Icon. t. 1113. f. 1., Du Choul Querc. et Pilat. descript. (Lugd. 1555.) p. 88. lin. 6. descr. p. 71. f. 2., reapse mala. J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 5. p. 522. cum fig.

♄ Flor. Maj. Jul. ineunte. Fruct. Jul. Aug. in Pyr. septr. med.

Primo, ut referunt, reperta species a Tournefort: ego vidi specimen ejus in Hrb. Marchant 1.° *Pyrenées.* Contendunt reperiri quoque ad *Setcasas;* etiam Bordères in litteris se speciem in Pyrenaeis reperiisse testabatur; et ex *l'Estibe de Luz* novisse eam diceres Dulac (*Fl.* n. 1510). Denegatur ejus existentia in Pyrenaeis a Timbal, *Llaur.* p. 356.; et Bordère eam tradere nequivit. « *Folia per exsiccationem cochlearis instar excavantur, superficie inferiore concava* » Gerard Gall. Prov. ed. 2. mscr.

Tragiana planta *M. sylvatici* potius dicitur a Kirschleger.

Vitis idaea penes antiquos plures, G. Bauh. Pin. p. 470-1., Tournef. Inst. p. 607., *Vaccinio* Schwenckfelt, Halleri, ac L., et Neotericorum respondet, cum *Oxycocco*, genere non separando, ut contendit etiam Asa Gray, *Mem. Amer. Acad. Arts. Scienc. New Ser.* V. 3. (1848.) p. 52. Reapse plantae hae a *Viti* longe distant, nec omnes in maxime celebri Ida monte Cretae proveniunt: erravitque sane Linnaeus nomen specificum *Vitis idaeae* huic speciei, de qua agimus, imponens, eo magis quia potiores denominationes datae jam fuerant, et insuper, Tournefort monente, *Myrtillus exigua* in Ida Cretae non provenit: cf. Desf. *Choix plnts. Coroll. Tournef.* p. 80. Putabat Anguillara, non tantum *idaeam* dici plantam, quia in edito monte Ida reperiri crediderint, sed quia hac denominatione designabantur stirpes in montibus editis provenientes, *Sempl.* p. 260.; ut nos hodie alpinas easdem hasce plantas nuncupamus; et ego item sentio.

SECTIO 2.ª EUMYRTILLUS N.

Myrtillus grandis Trag.!

Trag. St. h. p. 974. n. 2. absq. fig. Trag. Krtb. ex ed. crt. Vaccinium uliginosum L., Koch p. 545. n. 2., Bert. 4. p. 315. n. 2., Gaud. 3. n. 879., Vitman Sagg. p. 38., DC. Dub. p. 315. n. 1., Lang. Willk. 2. n. 2086. V. ulig. La-Peyr. Herb.; V. pubescens Wormsk. apud Hornem. Fl. Dan. confirm.e Hook. Bor. Amer. (var.); item Torrey New-York, qui laudavit etiam V. gaultherioidem Bigel. New Engl. V. alpinum Schwenckfelt Stirp. Fossil. Siles. (1601.) p. 214.; V. ciliatum Gilib. (non Thunb.) Exerc. phyt., Myrt. uliginosus Drej. Hafn. Engl. Bot. v. 9. n. 581., Flor. Dan. t. 231., et t. 1516. (pubsc.), Reichnb. Icon. C. 27. t. 1168. f. 3, 4, 5. Sturm Heft. 12., Fl. Bat. t. 1076. Clus. Pann. A. p. 77., 79. fig., et p. 80., Rar. pl. Hist. l. 1. p. 62. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 1488. f. 1., Icon. t. 1080. f. 1.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. per Æstat.

Legi in Pyr. septr. sub *le Port de Venasques*, die 9. Aug. 1838.; in Pyr. or. *(Capsir)* supra *les Angles* ad *le Lac de Valmetta*, die 19. Jul. 1839., vivitq. ibid. proxime in m.e *Llaurenti;* in Pyr. Catal. supra *Setcasas* l.d. *el Conglos de la Llosa*, die 3. Aug. 1846. Habui ex *le Pic de Bergonz* a Manceau, vidique ex proximis montibus *Gourzy*, et *Pic de Ger*, demonstrata a Gaston Sacaze: habui insuper a Deville, ex *les Eaux Bonnes*, et ex Valle *de Louron*. Quoad foliorum cilia cf. Schrank Primit. Fl. Salisb. n. 342.; hunc saltem prae caeteris.

Num *Chamaepyxos* Trag. St. h. p. 1070. n. 2. ad hanc speciem, vel potius ad *M. exiguum* referendum fuerit, affirmari nequit nisi autoptis ab iis, quibus in *sylvis Vuasgoiae, non procul a Caesareoluthra* speciem unam aut alteram observare datum sit: tanta est Tragi manca descriptio. Quocunque modo, ego cum Tabernemontano, G. Bauhino, et asseclis illam Tragi prolationem ad *Buxum sempervirentem, humilem* non retulerim; et si ei locum tutum non invenio, saltem illum, quem inconsiderate quidam receperunt, excludere non dubito, viamque aperio ad rectam veritatis notitiam. Item *M. grandem* Tragi, quidam cum G. Bauhino *Arctostaphyli alpinae* vellent; ast ego potiorem illorum sententiam judicavi, qui speciei nostrae referunt.

Myrtillus sylvatica Hildegardiae, Dorsten., Lonicer., Anguillr.) Drejer Hafn. excurs. n. 420.

Dorsten. Botan. crt. 197. B. Lonic. Nat. h. crt. 42. B, (partim)., Anguill. Sempl. p. 259-60. Vaccinium Myrtillus L., Koch p. 545. n. 1., Bert. 4. p. 313. n. 1.. Gaud. 3. n. 878., DC. Dub. p. 315. n. 2., Lang. Willk. 2. n. 2085. V. Myrt. La-Peyr. Herb., V. nigrum Schwenckf. Siles.; V. angulosum Dulc.; M. niger Gilib. Engl. Bot. v. 4. n. 456., Fl. Dan. t. 974., Sv. Bot. v. 3. n. 163., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 543., Lamk. Ill. t. 286. f. 1., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 142. t. 28. f. 7., Hayn. Term. bot. t. 7. f. 1., Schk. Handb. t. 107., Flor. Bat. v. 6. t. 449., Nouv. Duham. T. 2. p. 102. t. 29., Libosch. et Trin. p. 112. t. 38. Schrank Flor. Monac. t. 267., Turp. in Dict. Sc. Nat. Atl. Dicot. t. 69. Plenk Ic. pl. med. T. 3. p. 72. t. 298., Turp. Fl. med. T. 1. t. 11., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1169. f. 1. 2. 3., W., W., F. N. ab Esenb. Pl. offic. t. 219. Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 5. p. 18. t. 113., Duh. Arbr. Arb. 2. t. 107. a Matth.; Dalech. Hist. pl. Lugd., p. 191. fig.a Matth. p. 231., Camer. Epit. p. 135., Lob. Obs. p. 546. f. 2., Icon. 2. t. 109. f. 1., Dod. Pempt. p. 768. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 1487. f. 1., Icon. t. 1078. f. 2.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. per Æstat.

Legi in Pyr. Catal. Valle *de Caroll*, sub *le Puig Morain*, die 22. Jul. 1851. Habui a Deville ex *Valle de Louron*, et ex nemore *de Rebeisclou*.

E baccis vinum potabile, e quo acetum, et alcohol extractum est; confecit Chassenon in Luxembourg: cf. *Compt. rend. Acad. Sc. Paris* T. 13. (1841.) p. 805. Res tamen, quae novissima non est.

Dorstenius, et Lonicerus in eodem capite de *Myrto Veneris*, deque *Myrtillo sylvatica* tractarunt, quod ab Auctoribus non videtur animadversum fuisse.

Myrtillus Trag. St. h. p. 974-5, fig. mihi repugnat.

Ericaceae repudiatae.

Rhodothamnus Chamaecistus (Clusii) Reichnb. La-Peyrouse Herb., ut *Hist. abr. Pl. Pyr.* p. 221, n. 3. hunc citat *à la Sierra del Buc montis Sissoy*, ubi post eum incassum perquisitum est. Quer. *Fl. Esp.* 3. p. 197. stirpem indicat ad *Setcasas;* illic nec ego, neque *Iserne* speciem offendimus. Generatim non habetur pro stirpe pyrenaea, et Grenier, cum Godr. *Fr.* 2. p. 436., illum e Flor. Gall. excludunt.

Chamaerhododendron hirsutum (Gesneri) Nob., *Rhododendron hirsutum* L. In monte *Sissoy à la passade de Bassiouhé* eum vivere dixit La-Peyrouse *Hist. abr. Pl. Pyr.* p.221. n. 1. ut Herbr., sed qui nostris diebus perquisiverunt, oleum et operam perdiderunt. Gmelin, Bad. Als. T. 4. p. 282., dicit reperiisse se hujus speciei varietatem floribus albis in Pyrenaeis, quod ego credere nequeo. Item in montibus *de la Virgen de Nuria* ipsum vitam degere scripsit Quer. *Fl. Esp.* 3. p. 195., ubi nullus neotericorum vidit; Grenier cum Godr. *Fr.* l.s.c. suspicantur hanc speciem nusquam in Gallia repertam.

Vaccinium Oxycoccos (*V.* Cordi) L. Unicus La-Peyrouse, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 209. n. 4., loca in Pyrenaeis indicavit *Madres, Canigou, Llaurenti* (hoc ex Pourr. It.); quae aut a me, aut a Coder explorata hancine stirpem non ostenderunt. Latet species in La-Peyrouse Herbario loco specialiter non indicato. Frustra ego borealem stirpem continuatis vicibus inquisivi, cujus existentia in Pyrenaeis nullus neotericorum persuasus est, nec eam sustinebit (T.) neque admiserunt Grenier cum Godr. *Fr.*, receptam tantum a levioribus scriptoribus, Mut. *Fr.* 2. p. 270. n. 4., Philippe *Pyr.* 2. p. 16.

Ord. 45. CAMPANULACEAE (J.) DC.

Trib. 1ª WAHLENBERGIEAE Endl.

Wahlenbergia Schrad.

Wahlenbergia hederifolia (Cherler apud G. Bauhin.) Nob.

G. Bauh. Pr. p. 34. n. 6. W. hederacea Reichnb. Pl. cr., DC. Alph. Monogr. Camp. 140. n. 13., et in patr. Pr, P. 7. S. 2. p. 428. n. 18., Koch p. 544., Guép. Main. Loir. p. 172. n. 565., Willk. Lang. 2. n. 1937. Campanula hederacea L., Gmel. Bad. Als. T. 4. p. 165. n. 317.*, DC. Dub. p. 314 n. 21., Sm. Engl. Fl. 1. p. 294. n. 10. C. hed. La-Peyr. Herb., et Antirrhinum Cymbalaria La-Peyr. Herb., quoad speciminen unum; C. hederifolia Salisb. Pr. p. 127. n. 17.; Valvinterlobus filiformis Dulac. Engl. Bot v. 2. n. 73., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 29., Roem. Fl. Eur. fasc. n. 5., Flor. Dan. t. 330. Reichnb. Pl. cr. C. 5. t. 480, f. 673. et Icon. C. 29. p. 121. t. 1677. f 3. 4. J. Bauh. Hist. pl. 2. 1 20. p. 797. fig., Pluk. Phytogr. t. 23. f. 1. Moris. Hist. pl. Oxon. S. 5. p. 456. t. 2. n. 18.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyren. Cantabr.; et per region. oceanic. huc et illuc, rarior eveniens a mare secedendo.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Iruleghuy*, die 28. Jul. 1841. Habui ex *les Eaux Bonnes* a Marcoth, ex *Melles* a Munby, ex *Cap-vern* a Deville. Per longum soli tractum non visa, iterum magna copia apparuit in Pyr. aurig. inter *Soulà*, et *Massat*, cum *Cassida minore, Galiis palustre, et saxatili, Saxifraga stellari, Drosera rotundifolia, Filicibus*, et *Musciis* variis. Itemve vidi supra *la Cour*, l.d. *Rivhaute*.

Rhizoma perennans, radicans, caules promens forte primo statim anno florentes, unde plurium sententia de vita hujus plantae annua; reapse hujus rhizomatis rami praetenues, filiformes quasi, sub terra

serpunt; ex hisce nodi hinc inde exsurgunt aereos caules promentes. Corolla tubuloso-campanulata. Staminum filamenta lanceolata, nec basi dilatata (non esse squamiformia adnotaverat Brot. Fl. Lusit. p. 257.), ciliata: et stamina sunt libera, neque in disco hypogyno inserta vidi; tenuis ille circulus mihi mera receptaculi portio est, corollam, nec stamina gerens; stamina in media, inque inferiore illorum parte pilosa. Stilus glaber; stigma trilobum, saltem generatim, piloso-papillosum; capsula semisupera, apice dehiscens. Floribus pallidis, ferme carneis obvia mihi fuit planta in m.[e] *Izarris;* iisdemve albis ad *Montoussé* (Pyr. septr. med.).

Characteres generis quales DC. et Duby de *Campanula* dederunt, non fert haec species, quamvis sub ea stirpem retulerit. Dissertatio Linnaeana *De plantis hybridis* (Amoen. Acad. V. 3. p. 28-62.) ceu curiositatis monumentum manebit. Suspicatur Ibid. p. 55. n. 62. Linnaeus hanc hybridam plantam, patre *Veronica hederifolia*, matre *Campanula* aliqua; et dicit, aliena a suo genere gerere folia! Sed quis non vidit, aut non novit, *Campanulae* species, quasdam, Linnaeanas etiam, quae folia portendunt cum *Wahlenbergia* nostra, magis quam cum *Veronica hederifolia* propinquiora, ex. gr., *C. Erinus*, *C. hederifolia*, etc.?

Eodem loco Linnaeus, n. 51., *Linariam Cymbalariam* aeque ceu hybridam plantam designat, cui pater *Wahlenbergia hederifolia*, mater *Linaria Elatine*. Perabsurda haec omnia. Quandoque dormitavit Homerus; sed Linnaeus deliravit. « *Falsus est celeberrimus Cyrillus dum plantam a Linnaeo Campanulam hederafoliam dictam pro fragili*, *novo scilicet nomine salutavit.* » Nocca, Ticin. hrt. Acad. pl. sel. fasc. 1. (1800.) Monit. etc. p. 40. Inanis es Abbas Nocca, ad lacessendum perillustrem Cyrillo, et dum eum amisso pudore ignaviter corripis, te ipsum ad terram sternis. Gloriatur Italia de Cyrillo suo, quem boni, externi etiam ubicumque terrarum venerant. Ipsa *C. fragilis* Cyrillo optima species est, fatuamque a te jactam sententiam irridet, et irridimus. *Campanula arvatica* Lagasc., Gen. sp. pl. p. 12. n. 155., cujus archetypa vidi in Herbr. Hrt. Bot. Matrit., male adducitur ad *W. hederifoliam* a DC. Alph., a Steud. Nomencl., denique a Willk. cum Lang. l.c. Me judice agitur de bona specie ad *Campanulae* genus revera pertinente. Cutanda, citati Herbarii curator, cui Steudel maximae est auctoritatis, et auxilii, non percepit tantam in rhizomate validiore differentiam, diversitatem in foliis, majoremque adhuc in floribus. Plura a Cavanilles, et a Lagasca bene acta in pejus, ne dicam in ruinam, verterunt qui successere Hispani, quibus munus fuisset majorum illorum gloriam tutari.

Trib. 2.[a] CAMPANULEAE Don G.

Ovilla Camer., Adans. *Fam. pl.* 2. p. 134., Rupr. Ingr. p. 652. *Jasione* L., et Auctor. Non *Wahlenbergiearum*, sed potius *Campanulearum* subtribus dictitavit Visian., *Consid. gen. sp.* p. 37., quod ego efficere non necessarium duxi. Perperam Balbis, *Fl. Lyon.* p. 460. genus hocce ad *Lobeliaceas* traxit.

Putavit Adanson, et cum eo Scopoli, Ann. 4. Hist. Nat. p. 77., Theophrasti *Iasionem* Hist. pl. l. 1. c. 21., *Campanulae* speciem referre, ut olim eam existimavit Dodonaeus, Pempt. p. 167. Illam habuerunt

quidam pro *Convolvulo majori*, Caesalpinus pro *Aquilina vulgari*. Primam refutavit sententiam, secundam laudavit Paulet, in Stackhouse Theophr. p. 47. *Iasione* vero Plinii, Nat. h. l. 22. c. 22., vel 39., est olus commendatum ad stimulandos coitus, nomen, quod et infelicem *Iasionem*, qui *Hypsiphylem* adamavit, commemorat: vocabulum ergo eximie eroticum, applicitum a Linnaeo insulso generi, injuria quidem hactenus continuatum est. Exsurgat ergo Camerarii nomen ab Adanson, a Scopolio, a Ruprecht revocatum. Habemus ab Hermolao Barb. Castig. Plin. a nonnullis scriptum fuisse *Lassinem*; a Salmasio, Homonym. c. 49. p. 54., reperiri in quibusdam codicibus scriptum *Iasine*, et *Lagine*, quod nominis *Iasiones* confusionem adauget, originem, etymonique ejus sensum obvertens, significando *Violam Dei*, vel *Jovis*.

Ovilla globulariiflora (Dod., Gesner, Caesalp.) Rupr. Ingr. 653. n. 389.

Dod. Stirp. h. Comm. (1553.) t. 135., Hist. pl. (gall.) p. 82. f. 2., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 6, f. 52., Caesalp. Herb. Tornab. (1563.) fol. 131. n. 355. Iasione montana L., Koch p. 532. n. 1., Bert. 2. p. 526. n. 1., Gaud. 2. n. 526., Moris Sard. 2. n. 769., DC. Alph. Monogr. Camp. p. 101. n. 1., DC. Dub. p. 311. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1942. I. mont. var. umbellata La-Peyr. Herb., Globularia vulgaris Gortr. Ingr. Engl. Bot. v. 13. n. 882., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 38., Fl. Dan. t. 319., Sv. Bot. v. 6. n. 404., Fl. Bat. v. 6. t. 434., Schk. Handb. 3. t. 266., Dietr. Fl. Bor. v. 3. n. 211., Lamk. Ill. t. 724. f. 1., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 149. t. 30. t. 5., Reichnb. Icon. C. 29. f. 1578. f. 1., Sturm. Heft 9., Schub. Icon. t. 13. f. 3. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 864. f. 1., Columm. Ecphr. p. 226-7., Tabern. Icon. t. 162. f. 2., Krtb. p. 444. f. 1., Lob. Obs. p. 291. f. 3, Icon. t. 536. f. 2., Dod. Pempt. p. 122. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 5. p. 464. t. 5. f. 48.

⊙, ⊙⊙; ♃? Flor. Apr. Aug. Fruct. per Æstat.

Legi in Pyr. Catal. prope *El Seo de Urgel*, die 4. Jul. 1846. Habui a Deville ex *Tarbes*, et ex viciniis *de Castère*.

De vita plantae annua, bienni, perenni, variae sunt auctorum sententiae, paucae semper accuratae observationes: ad hoc legitur in Teesdale, Pl. Eborac. (1798.) Obs. „ *I have seen this plant upon heaths, with all the appearance of a perennial root; and M. Swainston's gardener shewed it to me in his master's fine collection, where it is assuredly perennial* „ Trans. Linn. Soc. T. 5. (1800.) p. 65. Folia per marginem saepissime undulata conspiciuntur. Species admodum variabilis. Observant Link Hoffm. *Fl. Port.*, T. 2. p. 8. „ *Hirsuties variat; in aliis nostris caulis pilis longis scabris hirtus, in aliis pilis rarioribus, in plerisque folia hirsuta; in aliis peranthodium glabrum, in aliis hirsutum. Pedunculi semper glabri.* „

In Gallia occidentali reperitur varietas maritima valde insignis, quam ceu speciem, nomine *S. maritimae* sejungendam censebat Dufour; sed eam tantummodo *O. globulariiflorae* varietatem existimavit DC. Alph. l.c. p. 103. inque patr. Pr. P. 7. S. 2. p. 415. Nonne haec eadem varietas habita est a Willk. Lang. (Pr. 2. p. 283.) pro varietate *O. humilis?*

Evidens, meis oculis, Gesneri figura, pro *Knautiae integrifoliae* figuratione suscepta fuit a Sprengel, Diss. de Germ. r. hrb. Patr. p. 24.

Observandum est, quod haec species, quae in regionibus frigidioridus ascendit in montanis editis, in mitioribus, calidisque occurrit in collibus humilioribus, et in litoribus etiam. In agro Bononiensi Italiae tantummodo in montanis vidi. In Corsica, in Sardinia, in Sicilia, facile obvia venit in maritimis, inque marino Pyrenaeorum litore orientali vidi ad *San Feliu de Guixols*, ad *Palamos*, ad *Rosas*.

Addas observationem de *Saxifraga oppositifolia* ad mare repertam.

Contrarium observatur de *Taraxaco officinali*, sive *vulgari*, quod facile comune ubique per Europam, in Corsica editos montes tantum

habitare consuescit. Sic *Podospermum laciniatum*, pluribus mitissimis locis nobis obvium, ad Florentiam non nisi in regione sub-apennina ad *l'Incontro*, et ad *Pratolino* vidimus.

Plantago media, in depressa planitie Balneo-caballensi communis, in agro Lucensi ex Apennnino *di Careggi*, deque *il Prato fiorito* mihi tantummodo nota; quam legem in Etruria quoque, et per Italiam generatim servat. *Veronica prostrata* inventu facilis ad Ravennam, ad Bononiam, ad Florentiam, in agro Lucensi non nisi in Apennino, quantum scimus, reperta est. *Geranium nodosum* in Italiae locis humilibus ac calidis passim proveniens, in plurimis aliis regionibus subalpestris, vel montana planta 'est.

Quaedam apenninae species in locis valde demissis nobis obviae fuerunt in agro Lucensi ad Balnea, et ad Antiano. Hae sunt *Veronica urticifolia*, *Lithospermum graminifolium*, *Globularia incanescens*, *Hieracium amplexicaule*, *Doronicum caucasicum*, *Bellidiastrum Michelii*, *Saxifraga lingulata*, *cuneifolia*, *et rotundifolia*, *Cerastium alpinum*, *Alsinella subulata*, *Turrita alpestris*, *Corydalis ochroleuca*, *Hypericum Coris*. Et libeat extollere *Vacinium Oxycoccoidem* in palude Blentinensi a nobis ante omnes, ut videtur, detectum, die 16. Jun. 1934. De hoc cf. Caruel *Stat. bot. Tosc.* (1871.) p. 351.

In Hungaria observarunt Waldstein, et Kitaibel sequentes species alpestres ad humiliora loca descensas: *Hyoseridem foetidam*, *Saxifragam cuneifoliam* (item ego in agro Lucensi), *Aconitum septentrionale*, *Coeloglossum viride*, *Veratrum album*. Addito ab eis visas in Croatia plures species ex editis montium ad humiliora descendentes, non minus quam plantas humiliorum regionum ad sub-alpinas regiones adscendentes: cf. Auctrs. cts. Pl. rar. Hung. 1. p. 44. Paradoxum dixerunt Fries et Broeberg (Hallnd. n. 544.) *Bugulam montanam* ad mare sponte et copiose crescentem, itemve *Dianthum superbum*, n. 412.

Idem prodigium spectatur in *Azalea procumbenti*, inque *Salice herbacea*, quae species editiora Alpium, et Pyrenaeorum loca incolunt, quaeque in Lapponia ad mare vitam commode degunt, teste Sommerfelt, Suppl. Fl. Lapp. ns. 112., et 472. De harum prima specie cf. quoque DC. *Geogr. botq.* 2. p. 1011. Nec desunt hujuscemodi exempla de plantis pyrenaeis: (cf. mscr. p. 1954.), et ego in agro Monspeliensi, et insuper in Pyrenaeis vidi ex. gr. *Lactucam perennem* ad humiliora desilire; nec illa, neque *Onobrychis supina* repertu faciles sunt in locis mediocris elevationis, quum generatim terminum medium fugere videantur.

Ovilla perennis (Weinmann) Nob.

Weinm. Phytogr. t. 862. f. d, Iasione perennis Lamk. Dict., Koch p. 533. n. 2., Loisel. Gall. ed. 2. p. 146. n. 2., Bert. 2. p. 529. in obs. ad I. montan.; DC. Alph. Monogr. Camp. p. 104. n. 3., et in patr. Pr. P. 7. S. 2. p. 415. n. 3., DC. Dub. p. 311. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1945. I. per. La-Peyr. Herb., et I. montana La-Peyr. Herb., excl. variet.; Phyteuma pyrenaica Chaix Herb., et Ph. pauciflora Pourr., apud Chaix, ex Timb. (ista stat. minr.). Reichnb. Icon. C. 29. t. 1588. f. 3., Ker Bot. Reg. V. 6. (1820.) n. 505. stat. luxurs., e cultura: Lamk. Ill. t. 724. f. 2., Curt. Bot. Mag. t. 2198., Lodd. Bot. Cab. t. 923.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editioribus.

Legi in Pyr. merid. Cantabr. ad summit. montis. *Adarra* contra *Ernani*, die 23. Jun. 1857.; in Pyr. septr. sub *le Port de la Picade*, die 13. Aug. 1838.; in Pyr. Arag. supra *Venasques a la Peña blanca*, eodem die; in Pyr. Catal. Valle *de Caroll* sub *le Puig Morain*, die

9. Aug. 1839., et inter *Portà*, et *Portè*, die 23. Jul. 1851. Habui a Deville ex *Muscaro*. Vidi ex *le Pic de Ger;* observavique supra *Ustac*, in Valle *d'Aure, de Louron,* circa *Luchon* ad summitates; item ad *Roncesvalles, al Formigal de Sallen*, ad balnea *de Panticosa*, in *Monseny*, alibique.

Rhizoma repens, cauliculos subterraneos quidem edens valde tenues: caules aerei basi adscendentes, angulati: pedunculi capitulos ferentes visui quadrangulares, sub lente plus minus striati se pandunt. Pistillus spathulatus, apice fissus, caeruleus. Apparent aliquando individua flores pallidos, ferme roseos proferentia: quaedam in mitioribus obveniunt a figura *Bot. Reg.*, quae luxuriantem offert plantam, non recedentia. Communior status altero caule florifero, altero tantummodo foliifero, appropinquat sane *O. globulariiflorae;* sed rhizomate repente, aliisque optimis notis facile ab hac distinguitur. Quapropter opinionem L. fil. (Suppl. p. 392.), Willdenow (Sp. pl. p. 889. **b**), Bentham *(Cat.* p. 92.), de unienda *O. perenni* cum *O. globulariiflora* merito reliquerunt Botanici. Intermedia species hanc inter et *humilem* ab utraque aeque distincta. Datur varietas habitu caespitoso, quae summopere *O. humili* accedit, a qua quomodo semper distingui queat, exposuit DC. Mongr. p. 106.

Ovilla humilis (Pourret) Nob.

Phyteuma crispa Pourr. Chl. Narb. (1788.) n. 869., in Mém. Acad. R. Toulous. T. 3. p. 324., et Pourr. in Herb. Matrit. asserv. Iasione humilis Loisel. Not. pl. Fr. (1810.) p. 42., Fl. Gall. ed. 2. p. 147. n, 3. (corr. fals. Pers. prolat.e); Bert. 2. p. 529. in obsrv. ad I. montan., DC. Alph. Mongr. Camp. p. 105. n. 5., et in patr. Pr. P. 7. S. 2. p. 416. n. 4., DC. Dub. p. 311. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1943. I. montana *b* Pers. Syn. 2. p. 215. n. 1. I. undulata La-Peyr. Herb., et Phyteuma pauciflora? vix, La-Peyr. Herb. s.l.; Pourr. It.? I. foliosa Willd. En.?; I. perennis var. Koch, Coss. Not. pl. midi Esp. (1851.) p. 121.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. septr., inque orient., editior.

Legi in Pyr. aurig. supra *la Soulane d'Andorre* l.d. *les allées etroites*, die 3. Aug. 1840.; in Pyr. or. m.[e] *Cambresdazes*, Valle *d'Eynes*, et *de Llo* diebus 1. Aug., 8. Aug. 1836. et 16. Jul. 1839.; habui ex *la Cingle del Coms au bas de la Soulanette de Costabona* a Xatart. Vivit *au Pic de Ger:* observavi *au Port de Paillères*, *al Puerto de Caldas*, ad *la Cueillada verde* inter *Pardinas* et *Villalonga;* supra *Setcasas*, *a Caranza*, in m.[e] *Canigou, Carlit*, etc. Sed descendentem ad litora Cantabrica (Willk. Lang.) ego eam non deprehendi.

Ovilla amethystina (Lagasc. et Rodrig.) Nob.

Iasione amethystina Lag. Rodr. Ann. Cienc. Nat. Madr. T. 5. (1802.) p. 271., DC. Alph. in patr. Pr. P. 7. S. 2. p. 416. n. 8., Willk. Lang. 2. n. 1944. Boiss. Vox. botq. Esp. p. 397. n. 1104. t. 119. f. b.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Arag. editior.

Huic speciei mihi videtur proxima ea planta, quae inter varietates *O. globulariiflorae* indigitatur a Gay: „ *Radice perenni, caulibus caespitosis, triuncialibus, herbaque glabriuscula, insignis forma inter J. montanam, et humilem Loisl. ambigens, a J. humili caulibus floriferis supra medium nudis, nec foliatis certe diversa* „ It. Dur. Astur. p. 57., in *Ann. Sc. Nat. Par.* T. 6. (1836.) p. 123., fortassis eadem est planta *I. montana gracilis* Jeanbr., Timb. *le Llaur.* p. 227., nec non *I. glabra* Dur., Boiss., et Reut. Pug. pl. novr. p. 72., e specimine a Munby ex *Oran*.

Rapunculus Tournef., Ludwig., Gilibert. *Phyteuma* a Graecis, per antonomasiam, nuncupabatur planta, quae ad amatoria adhibebatur: eorum *Phyteuma* forte fuit *Reseda odorata;* illa Dioscoridis videtur *R. Phyteuma; Campanulacea* vero nulla ita a Patribus nuncupata fuit. A renatis tantum litteris nomen *Phyteumatis* ad designandas hujus Ordinis species adhibuerunt Matthioli, donec Caesalpinus, Camerarius, aliique, Linnaeus, cum Caesalpino, ad genus de quo agimus improprium nomen firmavit. Supervacaneum forte erit repetere quod *Phyteuma* Dioscoridis, ex Columnae sententia, fuit *Scabiosa Columbaria;* Honorii Belli, Dodonaei, Besleri, aliorumque *Antirrhinum arvense.*

Ego nomen *Rapunculi*, cum Tournefort, Haller, Ludwig, Adanson, Miller, Scopoli, Gilibert, potius suscipiendum esse duxi.

Caeterum nomen *Phyteuma* quidam rectius cum Plinio, Schrank, Steudel, Roemer, et Schultes, Smith, Gaudin, Koch, Reichenbach, Host, Sprengel, Ledebour, neutrum faciunt; alii, cum L., Allioni, Jacquin, Villar, Lamarck, DC., Bertoloni, infauste generis foeminini volunt.

Rapunculus pauciflorus (Agerius apud J. Bauh.) Mill. *Dict.*, Scop. Carn.

J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 20. p. 811. f. 1. Phyteuma pauciflorum L., Koch p. 533. n. 1., Bert. 2. p. 530. n. 1., et V. 3. p. 600., DC. Dub. p. 311. n. 1. Ph. globulariaefolium. et Ph. paucifl. Gaud. 2. ns. 513-4., et V. 4. Appnd. p. 640.; Ph. paucifl. La-Peyr. Herb., partim. Reichnb. Pl. cr. C. 3. t. 364. f. 545., et f. 547-9. (globulr.); Icon. C. 29. t. 1579. f. 4., et f. 2. 3. (glob.); Heg. et Heer sen. Helv. p. 146. f. 13, 14, 15., Colla Icon. Herbr. Pedem. fasc. 3. t. 77. f. 1, 2. Chabr. Sciagr. p. 262. f. 3.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Oct. Nov. In Pyr. orient., et supra *les Eaux Bonnes.* Habui de Herb. Coder ab ejus filio. Supra *les Eaux Bonnes* invenit Jaubert 1868., in valle *de Caranza* Freyn, et Gautier; *au Puigmal* alibique Vayreda.

Nonnulli, observationibus edocti, *R. globulariaefolium* a *paucifloro* separare noluerunt: cf. Guthnick in Flora (1833) p. 82., cujus observationes summatim retulerunt Brongn. Guillem *Ann. Sc. Nat. Par.* Ser. 2. T. 1. (1834.) p. 380.; et Heer scripsit: " *Ph. globulariaefol. Sternb. et Hoppe mera varietas est (R. pauciflori) statura humiliori, et foliis plerisque radicalibus. Huc pertinet Cl. Halleri n. 680., quum plantam suam a Cl. Gesnero, qui in m.e Büdnerberg invenit, accepisset, ubi ego quoque hanc formam minorem maxima copia observavi* „ Cl. O. Heer: cf. Frobel, et Heer *Mittheilungen Bd.* 1. p. 439. Wegelin En. St. Helv. Ord. nat. 1837. p. 27. not. 1., p. err. 2. Stirpes in unam speciem conjunxerunt, ceu varietates, Bertoloni, Koch, Grenier, Kerner, demum Vatke in *Linnaea* V. 38. p. 702. Separavit DC. Alph. in Monogr. *Camp.*, et in patr. Pr. l.c. p. 450., sed non potuit quin adnotaret: " *An a Ph. pauciflora diversum?* „ Colla, Herbr. Pedem. 4. (1835.) p. 128-9. ns. 1, 2. ambas stirpes ceu species proprias sustinuit, sed eo perlecto gnoscis quam parum tutam ipse sejunctionem hanc existimaverit; et sic Biroli. Adnotarunt scriptores Compend. Fl. Germ. " *Alterutra saepius confunditur.* „ Unde percipitur, quantum infirma sit harum plantarum separatio, non solum, sed difficultas aeque sejungendi *Ph.* vel *R. humilem* a *R. hemisphaerico*, adhuc seorsim ceu speciem propriam consideratum a DC. Mongr. Camp., et in Patr. Pr. l.c. p. 451. n. 6.

Rapunculus hemisphaericus (Thalii) Mill. *Dict.*

Thal. Sylv. Herc. p. 91. t. 8. f. 3. (intr.) Phyteuma hemisphaericum L., Koch p. 533. n. 2., Bert. 2. p. 532. n. 2., Gaud. 2. n. 515., DC. Alph. Mongr. Camp. p. 181. n. 4., DC. Duby p. 312. n. 2., Willk. Lang. 2., n. 1949. Ph. hem., et Ph. Michelii La-Peyr. Herb., secundo dubio: Ph.

globosum Asso, Econ. polit.?, ex Losc.. Pard. Arag. Jacq. Icon. rar. V. 2. t. 333., Lamk. Ill. t 124. f. 2., Reichnb. Pl. cr. C. 4. t. 363. f. 544., Icon. C. 29. t. 1580. f. 3, 4, 5. Columm. Ecphr. 2. p. 23., et p. 26. f. 1., Barr. Ic. t. 523. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. l. 20. p. 810. f. infr., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 5. p. 465. t. 5. f. n. 53,

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editioribus.

Legi in Pyr. aurigr. sub *la Maura*. die 8. Aug. 1843.; in Pyr. orient. supra *Mont Louis*, die 14. Jul. 1836. Habui a Deville ex *le Migouelou*, ex *l'Hourquette del Py*, ex *le Pic de Gabizos*, et ex *le Glacié d'Azun*. Vivit in m.e *Vignemale* ex Ramd.

Individua observata in Pyr. Arag. supra *Panticosa* hancine peperunt Sprucei observationem: „ *This seems to unite Ph. humile to Ph. hemisphaericum, having the bracts sharply toothed at the base, yet seldom above half the length of the capitulum. The leaves are all minutely, and remotely toothed. Koch describes the bracts of the Ph. humile as integerrimae; Mutel figures them as strongly serrated* „ Spruc. apud Hook. *the Lond. Journ. of Botan.* T. 5. (1846.) p. 429. Bracteas integerrimas non in 1.ª, nec in 2.ª Synopsidis editione dicit Koch.

Rapunculus sylvestris Tragi!

Trag. St. h. p. 726.: Rap. alopec., etc. Clus. Rar. pl. h. l. 5. p. 173. sin. fig. R. orbicularis Mill. Dict., Gilib. Exerc. phytolog. p. 76. n. 113. Phyteuma orbiculare L., Koch p. 534. n. 5., Bert. 2. p. 535. n. 5 et V. 3. p. 600., DC. Alph. Monogr. Camp. p. 187. n. 8., et in patr. Pr. P. 7. S. 2. p. 451. n. 9., De Notrs. Repert. Fl. Ligust. n. 1180., DC. Dub. p. 312. n. 6., Willk. Lang. 2. n. 1951. Ph. orbic., et Ph. ellipticum Gaud. 2. ns. 517, 519. confirm.e etiam Guthnick. Ph. orbic. La-Peyr. Herb., quoad varts., non typ.; et Ph. Scheuchzeri Herb. La-Peyr. part.; et Ph. pauciflorum Herb. La-Peyr., part., et Ph. Scheuchzeri La-Peyr. in Herb. March., ex Timb. et Lor.; Ph. inaequatum Kit. ex Neilr., Ph. betonicaefol. Losc., Pard. ex Willk., R. corniculatus Rivin., R. nemorosus Tabern. Engl. Bot. v. 2. n. 142., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 30., Jacq. A. 5. p. 18. t. 437., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 809., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1583., Rivin. Monpt. irreg. t. 109. f. 1. Columm. Ecphr. p. 223-4., Barrel. Icon. t. 525., 526. vix., Lonicr. Krtb. ex Uffenb. 1688, p. 413. f. med.a. Trag. imit. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 5. p. 463. t. 5. f. 47.

♃ Flor. Jun. Aug. ineunte. Fruct. med. Jul. Aug.

Legi in Pyr. septr. med. ad *el Portillon* vallis *de Aran*, die 11. Jul. 1838.; in Pyr. Arag. ad *la Carbonera* e fronte *de Murillo Gallego*, die 26. Jun. 1850., et ad *Ansò*, die 17. Jul. 1858. Habui a Deville ex *Biacabè*, ex *Mont-Sacon*, ex valle *de Pragnères*, ex *le Pic du midi d'Arrens*, ex *la Péne de Caubarole*, et *le Cap Daduradé (Azun)*. Observavi ad *Luesia* supra Balnea *de Panticosa*, supra *Castañesa*, etc.

Caulis farctus, sed compressioni facillime cedens fistulosus vide-
batur: *Ph. fistulosum* Reichnb. ad hunc *R. sylvestrem* recte adduci puto
a DC., Koch; addo Mutel olim, Fuss. Occurrunt reapse huc et illuc
individua fructificantia capitulo ovali praedita, ut eorum primum finxit
Tragus; hac fretus observatione hujus auctoris prolationem huc firmavi,
nec eam, cum G. Bauhino, DC., et Kirschleger in *R. spicatum* induxi.
In foliis non adeo fisus sum. Locum Jacquini, a me, cum aliis sat
fidenter citatum, ad *R. Scheuchzeri* amandandum sustinet Bertoloni
l.c. p. 537., et p. 542.

De hujus speciei varietatibus, quae plures reapse sunt, ut et Her-
barium nostrum demonstrat, cf. Gren. cum Godr. *Fr.* 2. p. 401-2.
Videbis citari inter eas *Ph. lanceolatum* Vill. *Dauph.*, quod ad suum
Ph. ellipticum retulit Gaudin l.c. Reapse haec forma in Pyrenaeis
non fuit a me animadversa. *Ph. ellipticum* Vill. Poiret..... sed haec
hactenus: satis dixerunt alii.

Rapunculus Scheuchzeri! Nob.

Scheuchz. de quo infra. Phyteuma Scheuchzeri All. Ped. Auctr., Koch p. 534. n. 6., Bert. 2. p. 542. n. 7. Ph. Sch., et Ph. Charmelii DC. Alph. Mngr. c. p. 189-90. ns. 9, 10. Loisel. Gall. ed. 2. p. 147. ns. 5, 7., DC. Dub. p. 312. ns. 4, 5. Ph. Charmelii Vill., Gren. Godr. Fr. 2. p. 401., Willk.

Lang. 2. n. 1950. Ph. corniculatum Gaud. 2. n. 518., et 6. Append. p. 345. Ph. Chrm. La-Peyr. Herb., Ph. Charmelioides Birol.; Ph. reniformis Dulc.; Ph. comosum Pourr. It. ! All. Ped. n. 428. t. 39. f. 2. Vill. Dauph. 2. p. 516. t. 11. (reaps. 12.); Birol. in Mém. R. Acad. Taur. T. 24. (1820.) p. 577. t. 10. opt., Bass. Comm. Inst. Sc. Bonon. T. 4. (1757.) p. 289. t. 1. f. 2., Reichnb. Pl. cr. C. 4. t. 360. f. 541., et Icon. C. 29. t. 1581. f. 1, 2., et t. 1584. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. Arag., inque orient. editis.

Legi in Pyr. Atax. colliculo retro *Peyrac*, contra salinas *du Lac*, die 27. Maj. 1839., in Pyr. orient. Valle *de Llo*, die 1. Aug. 1837. Observavi in m.[e] *el Forat* supra *Sallen*, et in m.[e] *Montinier* supra *Bielsa*.

Hujus speciei statio non bene nota DC. Alph., utpote qui in l.c. dixerit eam reperiri nisi inter 800, et 1000 metr. elevationis supra mare. Jam ab aliis observata in vertice *Pic St. Loup* agri Monspeliensis (700 metr. elev.), mihi quoque in hoc monte non fugit, dein ipsemet speciem detexi, et legi in parvo monticulo agri Narbon. s.c., cujus elevatio vix ad 60 m. pertingere judicavi. Specimina in valle *de Llo* ad medietatem lecta pro certo ultra 1000. metr. elevationis degebant. Adducerem cum Hallero, Allioni, Willdenow Scheuchzeri It. alp. 6. (1707.) p. 460., quomodo fecit DC. Alph. Mngr., ex Hallero. Sed excluderem Scheuchzerum Ibid. p. 461., quod est aliud synonymon ab Hallero quidem citatum, a Willdenow praeteritum. Loca ea non consideravit Gaudin; item Bertoloni negligere, qui Bassium sustinuit a DC. exclusum, a Gaudin ad sequentem speciem allatum, cujus est 1.[a] e duobus Bassi figuris.

Rapunculus Caesalpini! Nob.

Caesalp. Herb. Tornab. 1563. fol. 235. n. 668., De Plnts. l. 9. c. 30. p. 386. Phyteuma Michelii Bert. It. 2. p. 538. n. 6., et V. 3. p. 601., Koch p. 535. n. 7., Willk. Lang. 2. n. 1952. Ph. Michelii, Ph. scorzonerifolia et Ph. betonicifolia Gaud. 2. ns. 520-1-2., Loisl. Gall. ed. 2. ps. 145-6. ns. 6, 8. 10., DC. Alph. Mngr. c. p. 193. n. 12., p. 192. n. 11., et p. 194. n. Ph. beton., et Ph. scorz. DC. Duby p. 313. ns. 7. 8., Gren. Godr. Fr. 2. p. 402-3. Ph. Scheuchz. Herb. La-Peyr., part., Ph. spicatum var. betonicaefolia Benth. Cat.; Ph. persicifolium Hoppe plur. consensu; Ph. cordifolium Dulc., Ph. veronicaefolium Schrad., ex Vatke. All. Pedem. n. 427. t. 7. f. 3., Vill. Dauph. 2. tab. n. 12. fig.a extrs.; Reichnb. Pl. cr. C. 4. t. 348. f. 529., et C. 3. t. 249. f. 411., et t. 250. f. 412.; Icon. C. 29. t. 1585. Bass. Comm. Inst. Sc. Bonon. T. 4. (1757.) p. 289. t. 1. f. 1., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 6. f. 49.? Rapls. petraeus Alpin. Exotic. pl. ult.a male denom., et pej. figur. p. 343-4.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. in pratis, potius quam in petrosis reperitur. Habui a Deville ex nemoribus *de Barèges*, ex pratis ad *Gavarnie* a Bordère. E m.[e] *Cagire* eamdem demonstravit Parentau.

Species valde polymorpha. Ad specimina Devilleana Greniero missa, iste observabat (in litteris ad Deville, datis die 30. Jan. 1859.), quod spicae crassiores sese offerebant prae illis specimiuum alpestrium.

Inspectis hujus speciei individuis certis, pro majore parte penninicis, nec talibus e Pyrenaeis mihi notis, fateor me tuto, de visu, testimonio caruisse, tum cum hanc speciem inter Pyrenaeas inscripsi. Videntur mihi formae speciei insequentis (foliis cordato-lanceolatis, angustioribusque) eae, quae suffecerunt Deville, et Bordère sub nomine *Phyteumatis betonicaefolii*. Sunt vero Candolleana, Willemetiana, Grenierana praecipuae auctoritates, rejectioni obstantes.

Anonymus, qui, divisione stigmatis bifida aut trifida ceu constanti putata, eique fidens species separare, non solum, sed et generis sectiones firmare arbitratus est, labilem protulit sententiam, quod asserere possum e repetitis observationibus in plurimis hujus generis speciebus attente factis, speciatim vero in Apenninis de hac nostra specie abunde.

Rapunculus spicatus (Dodon.) G. Bauh. p. 92. n. 3., Mill. *Dict.*, Scop. Carn., Gilib. Exerc. phytol.

Dod. St. h. *Comm.* 2. *p.* 142., et Dod. Hist. pl. (gall.) p. 412. f. 2. Rap. sylv. Gesn. Hrt. Germ. crt. 276. lin. 5.? Phyteuma spicatum L., Bert. 2. p. 543. n. 8., Gaud. [2. n. 523., DC. Alph. Mongr. cit. p. 197. n. 16., DC. Dub. p. 312. n. 9. *cum* n. 10. *Haller ex* DC. A., Willk. Lang. 2. n. 1953.? *Morren Dodonaea* p. 89. Ph. nigrum, et Ph. spic. Koch p. 535. ns. 8. 9. Ph. spicat. var. spica elong. La-Peyr. Herb., Ph. orbiculare La-Peyr. Herb.. quoad typ., et Ph. betonicaefolium La-Peyr. Herb., Ph. atropurpureum Schur, at puto *cum nigro ident.*, R. nemorosus Tabern., Ph. tetramerum Brass. Fuss.? cf, Sut. Helv. ed. Hegetschw. p. 157. Engl. Bot. Suppl. v. 1. n. 2598., Flor. Dan. t. 362., Lamk. Ill. t. 124. f. 1., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 149. t. 30. f. 6., Bot. Mag. t. 2347., Dietr. Fl. Bor. v. 8. *n.* 513. *(fl. lut.!)*; *Schk.* Handb. t. 39. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1586. f. 2., et f. 1. (nigr.)? Fl. Bat. v. 9. t. 682., v. 11. t. 851. (nigr.) vidtr. G. Bauh. Pr. p. 32. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 20. p. 809. f. super., Rivin. Monpt. irreg. t. 109. f. extr. Dod. Pempt. p. 165. *f.* 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 641. f. infr. vidt., Tabern. Krtb. p. 794. f. 4., Icon. t. 411. f. 1.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Cantbr. m.[e] *la Rhune*, supra *Ascain*, die 15. Maj. 1841.: supra *Bagneres de Luchon*, die 18. Jun. 1838. Habui a Deville ex *Lhieris, Tucoy, Mont-Sacon;* varts. ex *Péne blanque près Nistos*, et ex *le bois de Visken.* Observavi ad *Renteria* in m.[e] *San Marco:* forte haec erat planta, quam pro *Ph. Halleri* ad *Mauleon* indicat Gren. *Fr.* 2. p. 404., eadem ac illa e *Mont-Sacon* a Deville. Vidi ad *Aras de Bigorre,* ad *Esquierry,* ad *Basibé.*

Quidam pro sequente specie habuerunt.

Species adeo variabilis etiam in Pyrenaeis; cf. ipsum DC. l.c. p. 98., qui dicit eam occurrere statura, et facie diversa, plerumque hirsutissimam, spicae longitudine admodum ludentem, florumve colore. Floribus caeruleis ego vidi ad *Renteria* anno 1853. *Ph.* seu *R. nigrum* foliis simpliciter, neque duplicato-serratis a *R. spicato* distinctum, mihi non sustinendum videtur, quia characterem hunc ceu firmum non habeo, quod et Devilleana specimina demonstrant. Flores in eodem loco variare pallide luteos, et caeruleos vidit Kirschleger, cf. *Fl. Als.* 2. *Add. Rect.* p. 462. 381.; cf. et Spen. Fl. Frib., Add. Em. p. 1081. Amtr. *Fl. Tirol. austr.* 2. p. 771.; Coss. Germ. *Fl. Par.* 2. p. 350. n. 1., Crép. *Man. Fl. Belg.* (1866.) p. 188., et videas Michalet *Jur.* p. 218., qui *R. nigrum* ceu *spicati* varietatem consideravit, quam sententiam confirmant quoque Godr. *Lorr.* ed. 2. p. 495. n. 1., Kirschl. *Vog. Rhen.* p. 270.

Rapunculus ovatus (Caesalpini) Nob.

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. *fol.* 236. n. 669., De Plnts. t. 9. c. 30. p. 386. Phyteuma Halleri All. Pedem., Koch p. 535. n. 10.? Bert. 2. p. 545. n. 9., Gaud. 2. n. 524., DC. Alph. Mngr. c. p. 198. n. 17., Loisel. Gall. ed. 2. p. 146. n. 12., DC. Dub. p. 312. n. 10.?, Willk. Lang. 2. n. 1954.? Ph. cordatum La-Peyr. Herb., et Ph. spicatum La-Peyr. Herb.. partim. Ph. spicatum *b* Ambr. Tir. austr.: Ph. nigrum Quorund. auctor., Gren. Godr. Fr.; Ph. ovatum Schm. Dulc., R. Alopecurus Ovid. Montalb. Hrt. botanogr. Icon. l. crt. 149. vers., videtur. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1584. f. 2. (fl. intns. violac.). Barrel. Icon. t. 892.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. septr. et orient.

Legi in Pyr. or. ad *Mont Louis*, die 8. Aug. 1837. Habui a Deville ex nemore *de Rebisclou*, quae specimina ad *Rh. nigr. Fl. Fr.* pertinere declaravit Grenier in litt. ad Deville.

Dari *Ph. Halleri* in Pyrenaeis negat Monographus DC. p. 198. sub *Ph. spicato.* Evidenter ego a plurimis aliis botanicis in hisce dijudicandis speciebus descisco. Nollem denique agi de unica tantum specie (ut plurimis aliis ejusdem generis), admodum variabili: Una conjungunt Spreng. Syst. Vegtb. p. 724. n. 11., Hegetschw. *Reisen* 149. (ex Gaud.) Godr., *Lorr.* ed. 2. p. 494. n. 1.

Campanula Fuchs., Dodon., DC.

SECTIO 1.ª **MEDIUM** Tournef.

Campanula speciosa (Tournef.) Pourr. Chl. Narb. n. 231., et Herb. suo Matr.

Tourn. Elém, bot. (1694.) p. 91. lin. 11. Pourr. in Mém. Acad. R. Toulouse T. 3. (1788.) p. 309., DC. Alph. Mngr. cit. p. 248. n. 44., DC. Dub. p. 313. n. 5., Gren. Godr. Fr. 2. p. 407. C. grandiflora St. Am. Bouq. Pyr. p. 197. n. 29. (non L., nec Lamk.), Pourr. antea. C. longifolia La-Peyr. Fl., et Herb.; et C. Allionii La-Peyr. Herb.; et C. Medium La-Peyr, Herb.? Pourr. It.?; C. bicaulis La-Peyr. Fl.; C. affinis R. Sch. C. Bolosii Vayr., cum ejusd. C, speciosa. La-Peyr. Fl. Pyr. in fol. p. 10, t. 6., et p. 13. p. 7. (bicl.); Vayrd. Pl. notb. Catal. ps. 87-8. t. 3. f. 1-4.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In rupibus calcareis, generatim, magnae plerumque molis; sed sub iis, procul etiam aliquando, reperitur in terra arenosa, ut mihi datum est observare *a la Conca de Tremp, al Tozal de S. Salvador, à l'Espluga freda,* alibique. Supra *Agos au mamelon de Bours* vidit amicus Buale.

Legi in Pyr. Cantabr. ad rupes *di Behorleghuy,* die 24. Jun. 1341.; in Pyr. aurig. ad rupes *de Lordat,* die 21. Jul. 1840,; in Pyr. Atax. supra *Axat* ad *le Roc St. George,* die 25. Jun. 1839., in Pyr. or. supra *la Manera* ad rupes *de Bordallat,* die 2. Jul. 1840. Habui a Deville ex *le Pic de Lhieris,* loco Tournefortiano autoptico! Legebat quoque Deville *au Ger du Troubat, au Pic de Ger à Lourdes;* habui etiam a Massot ex *Villefranche (Conflent).* Vidi in m.ᵉ *St. Victor* (Corbariens.)): loco Pourret. autopt. Observavi in m.ᵉ *Mirabàt* Pyr. auriger., *au Pic de Gard;* ad *Organia,* in m.ᵉ *Queralt* supra *Berga,* et *Corbera;* in *Conca de Tremp al Tozal de San Salvador,* et supra *San Vicente de Tolò* ad *l'Espluga freda,* etc. Monente olim Xatart vivit quoque ad *St. Aniol,* et *au Pic de Bassagoda.*

La-Peyrouse iterum de hac specie loquutus, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 107. n. 14., duos manifeste protulit errores, quorum primum ipsum a Pourret sumpsisse credimus. Capsulae non sunt quinqueloculares, sed certo certius triloculares; mirum, quia ipse La-Peyrouse jam *(Flore,* in fol. p. 10.) capsulas triloculares recte descripserat. Perperam, insuper, hanc speciem ceu typum *C. Medii* existimavit; quo dubio non omnino caruit Pourret, utpote qui in scheda ipsius Herbarii Matriti asservati scripserit: " *An varietas C. Medii?* "

Ast suam *C. bicaulem (C. Bolosii* Vayr.) ipse La-Peyrouse fatetur lusum esse *C. speciosae,* cui retulit, *Hist. abr. pl. Pyr.* l.c. **b**, quamobrem non erat citandus Grenier ut fecit Willkomm, de sententia quam ipse sibi dederat auctor, et ante Grenier alii confirmaverant. Caeterum lusus iste appropinquat *C. Allionii* Vill., et sistit plantam juniorem, binos proferens floriferos caules. Mirabere La-Peyrouse, satis expertum peregrinatorem, non agnovisse, plantas perennes ad rupes innascentes juniores caulem humilem pauciflorum proferre, quo secto, sive a pecore depasto facile, fit ut duo vel plures ramos prodeant, exsurgente denique monstrositate a viro botanico spernenda potius quam blandienda.

Quum pauca, et tantummodo in Herbariis specimina viderit Willkomm, tum anxius dubitare de duabus speciebus sub una denominatione confusis, l.c. Observ., quod ne minimum quidemfaciant botanici velim. Item non sum persuasus *C. affinem* Roem. Sch. Syst. Vegt. V. 5. p. 140. n. 161. firmis, tutisque characteribus inniti, et potius in ea video statum *C. speciosae.*

Synonymon St. Amans absque ullo dubio huc traho; quia nec *Platycodon grandiflorum*, e Sibiria, provenit in Pyrenaeis, neque *C. Medium*, ad quam retulenda est *C. grandiflora* Lamk., non adhuc satis constat an in Pyrenaeis vivat. Insuper legebat suam plantam St. Amans in *Pene (Pic) de L'heris* ad meridiem, dicens flore similem *C. Medio*, caule et foliis *thyrsoidi*, quae notae facile ad *C. speciosam* adducerent, etiam si deficeret comprobatio altera, quin etiam certitudo, ex autopsia loci, quam palam fecerunt La-Peyrouse, Deville, Philippe, aliique.

SECTIO 2.ª **EUCODON** DC. Alph.

Campanula glomerata (Tragi) L. Sp.

Trag. St. h. p. 926. n. 2., Uvul. exig. Koch p. 542. n, 27., Bert. 2, p. 495. n. 24., et 3. p. 600., Gaud. 2. n. 504., et 6. Appnd. p. 344., DC. Alph. Mongr. Camp. p. 253. n. 50., et in patr. Pr. P. 7. S. 2. p. 467. n. 64., DC. Dub. p. 313. n. 9., Willk. Lang. 2. n. 1963., Wither. Arrng. Br. pl. ed. 7. 2. p. 304-5., Ledb. Fl. Ross. 2. p. 880. n. 13. La-Peyr. Herb., et C. cervicaria La-Peyr. Herb., C. sparsiflora DC., ex Carion, Sem. Loir., C. glaucophylla Schloss., et Vuket. ex Neilr. Croat.; C. desertorum Weinm., ex Lindem., et Kosch., Gentiana collina Wither., ex Sm. Engl. Bot. v. 2. n. 90., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 13., Flor. Dan. t. 1328., All. Pedm. n. 411. t. 39. f. 1., Nocc. Balb. Fl. Ticin. p. 101. n. 7. t. 5., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 656., Fl. Bat. v. 10. t. 798., Bot. Mag. t. 2649., Reichnb. Pl. cr. C. 6. t. 553. f. 751-4.; et t. 554. f. 755-6., et t. 555. f. 757-8. (aggr.); et t. 556. f. 759. (aggr.); et t. 557. f. 760., et t. 559. f. 763-4. (ellipt.), et t. 574. f. 780-1. (lingul., cum Neilr. credo); Wither. Arr. Br. pl, ed. 7. t. 11. f. 8. pl. nan. unifl.; Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 76. Dod. St. h. (Comm. (1553.) p. 211., Pempt. p. 164. f. 2., Lob. Obs. p. 176. f. 3., Icon. t. 326. f. 2. Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 5. p. 171. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 20. p. 801. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 5. 461. t. 4. f. 40., et 43. Plant. Hist. pl. (gallic.) p. 127. f. 2. Thal. Sylv. Harc. p. 94. t. 8. f. 2., (media); Barr. Icon. t. 523. f. 3. Bocc. Mus. Pnt. p. 70. t. 58., Herm. Parad. p. 235. cum tabula.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Sept.

Legi in Cantabr. marit. ad *Andaye*, die 31. Aug. 1841. Habui a Deville ex *Mont Sacon*, et ex *Val de Pragneres*: a *D'Auriol* ex Foix.

Forma foliis lato cordatis, floribus magnis frequentior prae aliis occurrit in Pyrenaeis: haec respondet *C. speciosae* Hornem. Reichnb., sive *C. glomeratae* **d** apud Koch. Vidi plantam ferme eamdem, sed corollis minoribus, in Valle *de Merens* Pyr. aurigr. die 14. Aug. 1840., mixtim cum varietate grandiflora. Floribus, sive corollis, maximis observavi sub *Cestona* ad *Aizernaval*, die 24. Aug. 1857. Sub *Fanlo* ad *Nerin*, eundo ad pontem *de San Urbe*, die 29. Aug. 1850., vidi lusum hujus speciei, facie *C. floribundae* Vivian., vel *isophyllae* Mor., a me quoque in Liguria occidua ad *Finale*, l.º d.º *Capra zoppa* lecta, die 30. Oct, 1832. Agebatur de individuis parvis, pollicaribus, plures flores congestos ferentibus. Forte ab extrinseca causa ita evaderat planta.

Ad *Bilbao* (die 2. Aug. 1857.) vidi individua pluria flores terminales, non tantum, ferentes, sed eorum longam seriem quoque per caulem, ex foliorum axillis prodeuntium, unicum, binos, pluresque, unde quaedam eis peculiaris facies.

De varietatibus, quibus species ista in Rossia ludit, cf. Trautv. Act. Krt. Petrpl. 6. p. 68-72.

Campanula Erinus (Dioscor.?) L. Sp.

Dioscr. l. 4. c. 29., ex Caesalp.; Nicand. Ther. v. 647.? Plin. Nat. h. l. 23. c. 7.. vel 65. Koch p. 539. n. 14., DC. Mngr. c. p. 295. n. 87., et in patr. Pr. l.c. p. 473. n. 103., Bert. 2. p. 510. n. 33., Moris. Sard. 2. n. 772., Visian. Consid. gen. sp. p. 38. lin. 4., DC. Dub. p. 314. n. 22., Willk. Lang. 2. n. 1961. Erinia Campanula Noul. Fl. bass. sous Pyr. (1837.) p. 407. Roucela Erinus Dumort. Comment. bot. (1822.) p. 14. n. 1. La-Peyr. Hrb. Quidam perperam Ronceliam scripserunt. Flor. Graec. Sibthrp. C. 3. p. 10. t. 214., Column. Phyt. ed. Neap. 2. p. 29., et p. 31. f. 1., ed. Flor. p. 122. t. 37. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 20. p. 799. fig. supr., et 3. l. 29. p. 367. f. extr., Chabr. Sciagr. p. 266. f. 4.. p. 451. f. 4.. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 5. p. 458. t. 3. f. 1. n. 25.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Aug. In calidioribus, praesertim mediterran.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Liadena*, die 19. Maj. 1845.; in Pyr. Arag. *Sobrarbe*, ad Castellum *de Voltaña*, die 26. Jun. 1845. Observavi ad *Toulouse*, ad *St. Beat*, in *Lavedan* ad *Agos;* ad *Bilbao*, *Tolosa*, *Oñate*, *Arribe de Aezcoa*, *Pamplona*, *Jaca*, *Hecho*, *Sireza*, *Ainsa*, et in *Roussillon*.

Observavit quidem Visiani hanc speciem, capsula ferme sectionis *Eucodontis*, cujus apex est similis *Edrajanthis*, inter hasce sectiones intermediam, genus proprium constituere non posse: cf. Flor. Dalm. 2. n. 810.

Hujus speciei distributio geographica non satis nota DC., qui eam magis meridianam facit. Sed forte in locos citatos Pyr. septr. ex proxima Hispania transvecta fuit?

Longe abest quin ego loca Patrum ceu tutissima habeam.

Campanula latifolia (Lobelii) L. Sp.

Lob. Obs. p. 177. Trach. maj. Belgr. sin. fig. Koch p. 539. n. 13., Bert. 2. p. 480. n. 15., Gaud. 2. n. 499., DC. Alph. Mngr. c. p. 264. n. 55., et in patr. Pr. l.c. p. 469. n. 70., DC. Dub. p. 313. n. 15, Willk. Lang. 2. n. 1965. La-Peyr. Herb.; C. pulcra J. Bauh. Engl. Bot. v. 5. n. 302., Sv. Bot. v. 4. n. 272., Flor. Dan. t. 7852., et 87. var. Lob. Icon. 2. t. 278. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 172. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 20. p. 807. f. exter., Chabr. Sciagr. p. 263. f. 6., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 5. p. 459. t. 3. f. n. 27.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., praesert. septr. Legi supra *Bagneres de Luchon*, contra *Casarillas*, die 10. Jul. 1838. Habui a Deville ex Valle *de Louron*. Observavi in Valle *de Aran:* ex nemore *de Senet* demonstravit Iserne. Sed dubito, num revera circa *Tremp* reperierit Costa, ut iste contendit *Lista*, etc.

Campanula Trachelium (Egenolphi, Fuchsii) L. Sp.

Egenolph. Herbr. imag. P. 2. crt. 13. a f. extr., Fuchs. Hist. st. p. 430-1. fig. Koch p. 539. n. 12., Bert. 2. p. 485. n. 18., DC. Alph. Mngr. c. p. 256. n. 66., DC. Dub. p. 313. n. 10., Willk. Lang. 2. n. 1964. C. Trach., et C. urticifolia Gaud. 2. ns. 501-2., Benth. Cat. p. 66. La-Peyr. Herb., C. plicatula Dumort. Pr. n. 638., ex Lej., et Court.; C. major Fuchs. Engl. Bot. v. 1. n. 12., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 26., Fl. Dan. t. 1026., et t. 2167. (urticf.); Schrank Fl. Monac. t. 237., Roem. Fl. Eur. fasc. 5. n. 2., Dietr. Fl. Bor; v. 10. n. 657., Bull. Herb. Fr. t. 319., Fl. Bat. v. 10. t. 797., Turp. in Dict. Sc. Nat. Atl. Dicot. t. 79. Dod. Stirp. Hist. Comm. (1553.) p. 210., Coron. p. 32., Pempt. p. 164. f. 1., Lob. Obs. p. 176. f. 2., Icon. p. 326. f. 1., Hist. pl. (gallic.) p. 127. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 170. f. infr., Trag. St. h. p. 927., Lonicr. Nat. h. crt. 170. B. et crt. 74. A. f. 2. (Digit.) credo., Fuchs. Icon. (1545.) t. 241., Lob. Obs. p. 176. f. 3., Icon. t. 326, f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 20. p. 805. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 5. p. 459. t. 3. f. 28.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. aurigr. ad *Mijanes*, die 17. Aug. 1843.; habui a Deville ex *Bramaisague*, ex *Aveux (Barousse)*, ex *Arrens*, et ex *Cap-vern*.

Calyx plus minus hispidus. In umbrosis, et fertilioribus planta ludit elongata, foliisve majoribus, minus rigidis, corollisque etiam interdum amplioribus. Floribus albis obvia mihi fuit in valle d'*Aure*, et per Pyr. aurigr. alibique. Haec varietas etiam in Italia rara videtur, neque eam memorat Bertoloni, quamvis de illa mentionem jam fecerit Tita, reperta ad *Vena* in septem communibus Vicentinorum *Trachelium majus*, sive *Camp. urticaefol. major. flor. candid.* Tita, It. per Alp. Frid., in calce Cathal. pl. Hrt. Mauroceni (1813.) p. 2. (innumer.). Sed hanc varietatem *fl. alb.*, agnoverunt Pollin. Fl. Ver. n. 399., Naccar. Ven. 2. n. 234., Saccard. *Prosp. Fl. Trev.* p. 87. **g.** Monstrositas quae offerebat flores in folia mutatos, efficiebat ramum alterum ex eadem radice cum illo pulcre florifero a me lecto. Quae monstrositas jam ob-

servata fuit ab Hallero, cf. En. st. Helv. p. 193., Hist. St. Helv. p. 690., ubi et Rosen ceu illius observatorem citat. Damno DC., qui e tali monstro maluit constituere varietatem (**d**) l.c. p. 267.

Ex hac *Campanulacea* conficiebat suam tincturam *Digitalis purpureae* quidam pharmacopola Aragonensis, quem prius (1853) incassum de tanto errore corrigere studui; sed quem denuo (1861), iterum feliciori omine aggressus sum. Pharmacopola ille errorem non susceperat a Lonicero ei prorsus ignoto, qui auctor de *Digitali purpurea* disserens ei alteram *C. Trachelii* figuram adposuit.

Campanula rapunculoides (Gesneri? Dodon.) L. Sp.

Dod. Coron. p. 31. n. 4., ed. 2. p. 33. lin. 1., sin. fig. et Pempt. p. 165. n. 4. sin. ic. Gesner infra citatur. Koch p. 539. n, 11., Bert. 2. p. 488. n. 16., Gaud. 2. n. 500., DC. Alph. Mongr. c. p. 268. n. 56., et in patr. Pr. c. 469. n. 72., DC. Dub. p. 314. n. 12., Willk. Lang. 2. n. 1966. La-Peyr. Herbr., C. marifolia Salisb. Pr., C. rhomboidalis Gater. Montaub., C. bononiensis Chaix Herb., ex Timb.; C. ranunculoides Zetterst. p. err., C. rigida Gilib. fide Ledeb. Engl. Bot. v. 20. n. 1369., Flor. Dan. t. 1327., Sv. Bot. v. 6. n. 369., Schrank Fl. Monac. t. 95., Bull. Hrb. Fr. t. 319., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 658., Plenk Ic. pl. med. T. 2. p. 49. t. 152., Reichnb. Pl. cr. C. 6. t. 507. f. 700., et t. 508. f. 701. (trchds.); et t. 509. f. 702. (crent.), et t. 552. f. 750. (lunariaefl.) Gilib. Exerc. phytl. p. 69. n. 102. cum fig. sub nom. C. rhomboidalis, misere, Fl. Bat. t. 1187. Moris. Hist. pl. Oxon. 1. Sect. 5. p, 460. t. 3. f. 32., Gesn. Op. bot. ed a Schmied. tab. aen. 9. f. 80., ex Spr.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi ad *Bagneres de Luchon* sub *Casarillas*, die 23. Jul. 1838. Observavi ad *St. Beat*; ad *Pamplona*, ad *Jaca*, ad *Olot*.

Transeat pro hac planta; sed quid simile habet, quaeso, *Iria rapunculoides* Red. cum *Rapunculo*?

Perperam Gaudinus afferre ad hanc speciem G. Bauh. Pr. p. 35. figuram 2.^{dm}, quae *C. pullae* censetur, certo certius a *C. rapunculoide* aliena icon.

Campanula lanceolata (Tournef.) La-Peyrouse., vel Gren. Godr. *Fr.*

Tournf., et 2. Herb. Vaill. (fide La-Peyr.), dein Barrèra. La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 105. n. 6., (excl. All. loco); et Suppl. p. 36. (elects. syns.); Roem. Sch. Syst. Vegt. V. 5. p. 99. n. 30. (plurms. emdts.). Gren. Godr. Fr. 2. p. 413., Loret Glanes, in Bull. Soc. botq. Fr. T. 6. (1859.) p. 388., Willk. Lang. 2. n. 1967. C. rhomboidalis *b* Loisl. Gall. ed. 2. p. 141. n. 12., DC. Alph. Mngr. c. p. 275. n. 62. et in patr. Pr. l.c. p. 470. n. 77., Wahlenb. Fl. Carp. n. 200. (loco hisp. null. cit.!). C. lanc. La-Peyr. Herb., part., et C. rhomboidalis La-Peyr. Herb., C. pyrenaica Hecht, ex R. Sch.; C. precatoria Timb., C. multicaulis Barrer. in litters. ad La-Peyr. Reichnb. Icon. C. 29. p. 176. t. 237. vel 1598. f. 2. dubia., Timb. Camp. pyr. p. 15. t. 2. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. in Pyr. septr. med., aurig., orient.

Legi in Pyr. aurigr. ad *Salau*, die 23. Jul. 1862.; sub *la Dent d'Orlu*, die 29. Jul. 1840.; inter *Ax* et *Merens*, die 31. Jul. ejusd. anni; in m.^{e} *Llaurenti*, die 3. Jul. 1839. Habui a Deville ex *le Pic d'Areign (Barousse)*. Vivit etiam in Valle *de Lientz* ex Deville; *au Pic du Mideau* ex Debeaux. Observavi copiosam circa *Ustou*, Pyr. aurg.! in Valle *de Aran* editior. part., *au Llaurenti; a Cornabella* vidit Vayreda.

Habitus *C. rotundifoliae*, statura pedalis, sesquipedalis, herba saepius parce pilosa. Radix constat napulo unico, vel pluribus formae potius irregularis, emittens, tum fibras simplices, tunc ramosas, tenues, vel hinc inde condensatas, tuberculis laxis, densis, forma adeo ludentibus. Caules ex eodem caespite, generatim, plures, eximie angulati, quod et Vaillant animadvertebat; male ergo sub-angulati dicti a Grenier l.c., quum haec habenda sit pro praestanti nota. Folia primordialia, in individuis adultis raro occurrentia, similia illis *C. rotundifoliae*, longe petiolata, cordata, vel late reniformia, crenata, ciliata; successiva per caulem inferne apparentia vix petioli vestigium offerentia,

caetera sessilia merito dici possunt, suntque sat crebra, lanceolata, acuta, laxe crenato-serrata, ciliata, inferiora ex iis parva, florente, planta emarcida, vel delapsa. Variantem foliis integris vidit La-Peyrouse. Flores paniculati, secundi, corollis saepius coloris cyanei vividi, alias lilacini, pallidioris etiam: pedunculi tenues, differentis longitudinis, bracteolati, sero nutantes. Calyx corolla dimidia et amplius brevior, ejus laciniis computatis quae aequales, angustissimae, quaeque nervo margineque conspicuo donantur. Corolla solemniter campaniculata, lobis mucronulatis. Pistillus variat exporrectus, et inclusus. Occurrit planta hirsutior, foliisve angustioribus praedita.

La-Peyrouse ei retulit *C. rotundifoliam* All. Pedem. n. 308. t. 47. f. 2., de qua ita scriptum est a Willdenow: " *Sine dubio alia species non descripta, icon enim, quoad foliorum et corollae forma est diversissima a vulgari (C. rotundifolia)* " Sp. pl. Pentdr. p. 893. n. 12. Bertoloni iconem illam Allioni ad *C. rotundifoliam* referens eam luxuriantem declaravit, ad quam sententiam potius propenderem, sociis etiam Poiret Suppl., Moris Sard., Gaud. Habeoque specimina ex m.[e] *Aloña* supra *Oñate* cum Allionii figura illa convenientia, excepto quod in hac corollae forma non exacte campanulata, sed tubuloso-campanulata, delineationis errore, ut firmiter credo, reprehesentatur. Certe pejus Gren. Godr. *Fr.*, a Timbal, icon illa ad *C. linifoliam* provehitur.

C. lanceolata comparata cum *C. rhomboidali* affini, illico distinguitur foliis crebrioribus, iisve nec tam constanter, neque adeo singulariter serratis, pedunculis brevioribus, bracteolis latioribus praeditis; et copia florum luxuriat, calycisque lacinias magis abbreviatas fert. *C. rhomboidalis* e Grenoble, Alpium, a me in quodam Herbario visa, videbatur potius *C. lanceolata*. Sed ne fideas descriptioni de radice *C. rhomboidalis* a neotericis datae, Gaudin, DC. Alph., Bertoloni, Boreau, Grenier, Godet. Illam novit, et bene descripsit G. Bauhinus, Pr. p. 36. n. 2., *Rapunculi minoris forma;* praecipuus auctor immerito a Bertoloni praeterlapsus. Porro, fallaciter a Monographo radix illa dicitur *tenuis, brevis,* Mngr. c. p. 275. n. 62.

Vacillantem percipies Serres per ea quae de *C. lanceolata* scripsit, *Bull. Soc. botq. Fr.* 4. (1857.) p. 438.

Fideo La-Peyrouse dicenti vidisse se hancine speciem in Herbariis Tournefortii, et Vaillantii; sed respuo Tournefortianam prolationem ab eo adductam Inst. r. hrb. p. 111. lin. 32., *C. alp. min. flor. spic. pyram.*, ex quo locus G. Bauhini a Tournefort citatus (Pr. p. 32. f. 2), manifeste *C. Alpini* est. Caeterum *Campanulas* male digessit Tournefort l.c.

Campanula hispanica (Pourret Nob.) Willk.

De Pourr. infra. Detegimus primo anno 1846.! Willk. Lang. 2. n. 1968., Leresc, Lev. Deux Excurs. p. 22. n. 12. C. ruscinonensis Timb.?

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. Arag., et Catal.

Legi ad *El Seo de Urgel* prope *Mont-Ferrer*, die 4. Jul. 1846.: *a la Conca de Tremp, Tozal de San Salvador*, die 1. Jul. 1861. Vidique ibidem in rupibus contra *l'Ermita San Vincente de Tolò. Au Col de Baladon (Albères)* vidit Timbal.

Prius *C. rotundifoliae* varietatem putaveram; dein constantem repertam, anno 1861. prasertim, ad *Abeilla, Siaill*, in valle *Llerp*, in *Sobrarbe*, ad *San Victorian*, alibique, ceu speciem cum Pourret, con-

siderandam esse duxi, donec talem habitam, evulgatamque reperii in Pr. Fl. Hisp. Caules sesquipedales, graciles, parce foliosi; folia inferiora interdum serrulato-denticulata, media et superiora lineari-angustissima, denticulata, aut integra. Tota planta ludit glaberrima, aut inferne pubescens, hirtaque, praesertim in foliis, parcius in caule; vidique stirpem degentem sive ad rupes, sive in sat fertili solo, vel etiam solo superficie tenus sicco luxuriantem, tanta in radicibus vis: caeterum nil mirum si montana, vel etiam alpestris planta ad mitiora loca descendens luxuriabat. Corollae lobi patulo-recurvi; pistillus valde exporrectus, capsula nutans. Calycis laciniis brevioribus, obtusioribus, magisque surrectis, generatim, a *C. rotundifolia* distinguitur. Plantam cum mea similem ex *Jaca* Pyr. Arag. vidi Matriti in Herbr. Pourret sub nomine *C. linariaefoliae* Pourr. Nostrae speciei proxima videtur varietas illa *C. rotnndifoliae*, quam figuravit Bertoloni, *Manip. piant. Ligur.* n. 5., ubi monet *C. Sabatiam* De Notrs. Prosp. Fl. Ligust. (Repert. n. 1194.), sistere formam luxuriantem *C. rotundifoliae* quod erit attentius examinandum. Speciei de qua agimus affines quoque judico *C. Hostii* DC. Pr. n. 80., et *C. macrorhizam* Gay, DC. Pr. n. 116. Quam *C. macrorhizam* Gay, cum *C. heterophylla* Gray ceu synonyma *C. rotundifoliae* declarari video a Boyss. *Voy botq. Esp.* n. 1108., quas sententias ad incudem revocandas censeo, quia de iis parum persuasus sum, visa harum specierum prima in Herbar. Ital. centr., et pro distincta specie mihi sese offerente. Reapse *C. heteroph.* Gray a quibusdam aliis quoque ad *rotundifoliam* adducitur. Et haec species nostra *heterophylla* est, quapropter Pourreti denominationem non extolli.

Camp. ruscinonensis Timb., *Camp. Pyr.* p. 19., ab auctore viva visa non est: specimina sub primo florescentiae tempore, forte, vidit, descripsitque Timbal, cujus plantam in Pourretianam incidere ratus sum.

Num loca quaedam ab auctoribus ad *C. linifoliam* adducta (cf DC. Mongr. p. 279.) ad nostram hanc speciem reducenda ne sint, valde ego suspicor.

Campanula rotundifolia (Anguillar., Caesalp.?) Gerard J., Cornut. Enchr. bot. Paris. L. Sp.

Cantabrica Ang. Sempl. p. 215., Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 236. n. 671.? De Plnts. l. 9. c. 30. p. 386. Koch p. 537. n. 6., Bert. 2. p. 463. n. 5., et V. 3. p. 599., Gaud. 2. n. 489., Moris Sard. 2. n. 771., DC. Mngr. c. p. 281. n. 68., et in patr. Pr. l.c. p. 471. n. 83., DC. Dub. p. 314. n. 18., Willk. Lang. 2. n. 1971. Camp. rotundifolia, et C. linifolia Timb. Camp. Pyr. ps. 10, 12. La-Peyr. Hrb. partim. et C. Scheuchzeri La-Peyr. Herb.?, et C. linifolia La-Peyr. Herb., et C. lanceolata var. acutissima La-Peyr. Herb., C. ligularis St. Amans Bouq.? C. leucanthemifolia Pourr. Herb. Paris. asserv., C. variifolia Salisb. Pr., C. Bocconi Vill. Dauph., Chaix Herb. ex Timb., C. Scheuchzeri Friv. Herb. Rum., ex Griseb. C. crassipes Heuff., ex Neilr.; C. alpina Ovid. Montalb. Hrt. botngr. Ind. p. 21., C. subramulosa Jord.?, C. Malyi Schott. ex Neilr., et Vis.; C. uniflora Gortr. Ingr., C. apricorum Grandvg., e specimine. DC. Mngr. t. 1. f. D., Engl. Bot. v. 13. n. 866., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 27., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 29. t. 42. Hayn. Term. bot. t. 5. f. 9., Sv. Bot. v. 5. n. 297., Fl. Bat. v. 1. t. 281., Fl. Dan. t. 1086., et t. 855., All. Fl. Pedm. n. 308. t. 47. f. 2. (dixi p. 699.); Colla Icon. Herbr. Pedm. fasc. t. 76. f. 1, 3., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 660., Timb. s.c. t. 1. f.ae 1, 2. pl. elatior., Bisch. Handb. t. 4. f. 128. Lob. Obs. p. 178., f. 1. Icon. t. 328. f. 1., Dod. Pempt. p. 167., Clus. Rar. pl. Hist 2. l. 5. p. 178., G. Bauh. Pr. p. 34. fig., J. Bauh. Hist pl. 2. l. 20. p. 796., Ovid. Mntb. Hrt. Botngr. Icon. T. 3, p. 146. et 3. p. 242., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 5. p. 456. t. 2. f. 17., Magn. Bot. Monspel. p. 47., et Append. p. 291. cum fig. in p. 46.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. in montanis, prasert. editis.

Legi in Pyr. or. *(Capsir) au bois de la Matte*, die 30. Jul. 1836.; in Pyr. Arag. supra *Ansò* sub *el puerto de Soriza*, die 31. Jul. 1844. Habui ex *le Pic de Ger* a De-Girard; ex *Gédre* a Bordère, ex m.e *Aloña* Cantabr. varts. duas a Mieg. Et pulcram varietatum seriem habui a Deville ex *Mouscaro*, ex *Sarraméa*, ex *Cap Daouradé*, ex *l'Estiba de Luz*.

Folia inferiora cordato-ovata, vel reniformia, neque rotunda, vel orbicularia, nomen usitatissimum rejicerent; sed neque *alpinae* bonum quia alpestris species est. Nonne Salisburyi illud praeponendum?

Haec species in Pyrenaeis quoque maxime ludibunda, et polymorpha occurrit. Scimus repertam fuisse corolla pentapetala insignitam ad *Neuchâtel* Helvetiae non una tantum vice, sed saepenumero in eodem loco: cf. DC. Alph. Litter. ad Delessert apud Duchrt. *Rev. botq.* T. 1. (1845.) p. 239.

Habui a Mieg, ex m.e *Aloña*, varietatem accedentem *C. lanceolatae*; strictius vero figurae Allionii citatae, et Fl. Dan. t. 855. Forte *C. rotundif.* b Lamk. *Dict.* 1. p. 578. n. 7., non dico DC. in patr. Pr., quia iste huic varietati tribuit corollas majores, de qua nota nihil dictum est a Lamarck. Huic varietati proxime accedit *C. macrorrhiza* Gay, quam, ut supra dixi, p. 32., sunt qui cum *C. rotundifolia* conjungant; cf. illius figuram apud Moggridge, *Fl. Menton.* t. 29.

Verisimile videtur, plantam, cui Benth. *Cat.* p. 66. nomen *C. linifoliae* dedit, et cujus varietates plures distinxit, esse potius hanc *C. rotundif.*, ut homonymam illam Chaix Herb. esse edocimus a Timbal.

Non dubito quin lusus minores, uniflori, superficie plus minus pubescente, foliis lato-lanceolatis, aut angustissime linearibus, integris aut serratis, calycis laciniis brevibus, stilo exserto aut incluso, non adducantur recta ad hunc typum. Visiani, Fl. Dalm. 2. sub *C. rotundifolia* comprehendit non tantum *C. pusillam* Haenke, cum *C. caespitosa* Scop., sed et *C. linifoliam* sequentem Neilreich, in Maly En. pl. Austr. p. 140., ducibus Wimm. Grab. Fl. Siles. 2. p. 184. n. 281. Longam seriem futilium distinctionum a Schott exhibitarum merito criticavit.

Et ego vidi pluries in Pyr. Arag., legique anno 1844 supra *Ansò*, habuique a Deville ex *l'Estibe de Luz*, notabilem varietatem foliis exacte linearibus nullis, corollis e basi magis dilatatis, colore herbae, ex hirsutie majore, prae vulgari pallidiore, in qua et statura plantae contractior, habitusque ei similis *C. Zoysii* Wulf. apud Jacq. Collect., et Icon. rar. t. 334. Sturm. *Heft* 22., cui caeterum characteribus, de corolla praesertim, distinctissima. Forte illa est planta quae distinguitur nomine *C. pusillae* Haenke; et si reapse eadem, tunc, obstantibus quamvis Haller, Gaudin, Koch, DC. Alph., Host, Ambrosi, etc., eam, cum Wimm. et Grab., Bertoloni, Hooker in Fl. Lond., Kirschleger *Fl. Vog. Rhen.*, et Visiani pro varietate *C. rotundifoliae* habendam esse existimo, eo magis quia ubi eam legi, transitum ad suum typum videre mihi contigerit. Gradus in hanc stirpem fit per *C. rotundifoliam var. hederulaefoliam*, Gilib. Pl. Lith. illustr. n. 40. Eamdem vidi stirpem ex m.e *Vignemale*, itemve ei proximum accedit frustulum ex *Pic de Ger* ab optimo De Girard f.r. dono acceptum; cf. etiam *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 15. p. LXIII. Forte ad hanc quoque spectat *Camp.* n. 176. Asso Syn. Arag., et certe *C. leucanthemifolia* Pourr. Chl. Narb. n. 239., ut novi Parisiis, die 20. Jan. 1862., inter volvendas Pourretii plantas, ubi male descriptam stirpem tandem persolvi. *C. pusillam* indicarunt *au Vignemale* Ramd., *au Port de Venasque* Benth., et Spruce; *au Tourmalet* Debeaux. Varietatem *C. rotundifoliae* floribus albis, aut albescentibus, observavi, primo in Pyr. aurig. supra *Ax*, secus iter *de Merens*, die 25. Jul. 1840.; dein ad *Pamplona* in m.e *San Cristobal*, die 12. Jul. 1850., item *Jesso*, et *Viguezal* inter Pyr. Navarr. die 17. Jul. 1850., po-

stremo, anno 1857. delab.e Aug., in m.e *Azurdajo* supra *Lizarza* Pyr. Cantbr. Num *C. ligularis* St. Am. *Bouq. Pyr.* p. 198. n. 30. spectet potius ad *C. rotundifoliam*, quam ad *C. linifoliam*, asserere nequiverim.

De *C. Jaubertiana* Timb., *Excurs. Pantic.* 1868. *Append.*, cum *C. rotundifolia* affini, absolutum judicium dare non audeo. Species (qualem ego eam intelligo) non sinit me *C. linifoliam* Timb., a *C. rotundifolia* Auctor., et ipsius Timbal deducere.

Non video ego tam tutam *C. caeruleam* Coudenbergii, apud Gesn. Hrt. Germ. crt. 251. vers., quam quidam, cum G. Bauhino, hujus esse loci putant.

De varietatibus Rossicis, et inde de adjungendis synonymis, cf. Trautv. Act. hrt. Petrpl. 6. ps. 78-80.

Campanula linifolia (Caesalpin.) Lamk. *Dict.* p. 579. n. 8. (expunct. Magnol.).

Caes. De Plnts. l. 9. c. 30. p. 386. (Ph. dodrs.): G. Bauh. Pr. p. 34. n. 4. sin. ic. (non Magn.). Bert. 2. p. 467. n. 6., DC. Alph. Mngr. c. p. 279. n. 67., DC. Dub. p. 314. n. 17., et P. 2. p. 1031.; C. Scheuchzeri Vill. Prosp. pl. Dauph.? Koch p. 538. n. 7., Willk. Lang. 2. n. 1970. C. Rohdii Lois. Gall. ed. 2. p. 140. n. 4. t. 24. fol. latior.; adde C. Scheuchz., et C. valdens., Loisel. Ibid. n. 5. 6. C. valdensis All. Ped., Gaud. 2. n. 491. C. rotundifolia var. pusilla La-Peyr. Herb.; C. ligularis St. Am. Bouq.? C. stolonifera Miégev.? C. prostrata Dulc. (!), et C. recta Dulc., C. ficarioides Timb., et Gautieri Timb. Allion. Specim. prim. p. 39. t. 6. f. 2., Fl. Pedm. n. 400. t. 6. f. 1., Vill. Dauph. 2. p. 500. n. 2., t. n. 10., Scheuchz. It. Alp. 2. p. 454. tab. f. 14., Timb. Camp. Pyr. p. 17. t. 2. f. 2., et Mass. du Llaurenti p. 429. t. 2. Gaut. Barr. Ic. p. 9. n. 77. t. 487. opt.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. med., orient., editioribus. Legi in Pyr. or. *Capsir* supra *les Angles, au bois de Valmetta*, die 16. Jul. 1839.; habui a Deville ex *le Pic de Gabizos*, et ex *Mont Ferrant*, prope *Héas*: insuper a Bordère ex *Campvieil*. Observavi *au Formigal de Sallen*; ibidem proxime *au Pic de Ger* legebat Gaston Sacaze, et supra les *Eaux Bonnes* vidit quoque Jaubert (ann. 1868.); in m.e *Vigne* male indicavit Ramond.; *au Pic de Lhieris* Spruce (*Lond. Journ. bot.* T. 5. p. 540.); *a Costabona* vidimus plures.

Num sit species a *C. rotundifolia* probe, recteque distincta, valde ego quoque haereo. Variat certe quoad foliorum latitudinem; variat uni-bi-triflora; glabrescens, aut pilosa, vel hirta; interdum talem portendens faciem, ut pro *C. rotundifoliae* lusu sumeretur. Attente quidem observata sub *la Maura* ad *le Port de Pailleres*, die 8. Aug. 1843., eam vidi ludentem corolla quoque minore, et ad *C. rotundifoliam* magis atque magis accedentem. Ipse Allioni sub *C. valdensi* adnotare: " *Videtur varietas C. rotundifoliae* " Auct. Fl. Pedem. n. c. Et speciem peculiarem esse quidam negarunt (ut supra retuli agens de *C. pusilla*); sed cf. etiam Wimm. *Schles.* p. 324., Ambros. *Fl. Tir. austr.* 2. n. 403., Asa Gray, *Man. bot.* ed. 2. p 244. n. 1., ed. 5. p. 285., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 888. n. 26., Vatke in *Linnaea* V. 38. (1874.) p. 709. n. 44. Sautero plaudente (*Fl. Salzb.* p. 93.), sicque Aschers. et Kantz. Pl. or. n. 1220.

Ambae putatae species revera in Amer. boreal. proveniunt, cum *C. dubia* DC. Alph. etiam, non parum ea quoque suspecta. Nec bona sunt omnia quae ad speciem sustinendam exarata sunt a Scopoli, Ann. bot. 2. p. 47.

Suspicione non carui, *C. ficarioidem* Timb. Obs. *Peña blanc.* 1861. p. 3. *Bull. Soc. botq. Fr.* 9. (1862.) p. 182., eae *C. linifoliae* formae respondere, quae fuit *C. Rohdii* Loisel., a Timbal reapse melius de-

scriptae. Hanc demum, *Camp. Pyr.* (1873.) p. 18., varietatem speciei suae dixit Timbal: cur non inverso egit modo? *C. stoloniferam* Mieg. non vidi; ex descriptione huc retuli; qui hanc conferre cupit, adeat *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 12. (1865.) p. 342. n. 4.; reperta est in m.ᵉ *Aucupat (Excurs. botq.* Ibid. 1868. p. LXVII.); forte eadem est planta, quam habeo a Deville ex *Mont-Ferrant*, et ex *le Pic de Gabizos*, et a Bordère ex *Campvieil*, sub nomine *C. precatoriae*, addito supr. cit. Miègeville nomine. Videtur quidem proxima *C. rotundifoliae pusillae.*

Campanula persicifolia (Dodon., Matth.) Lobel. Obs., Clus., L. Sp.

Dod. St. h. Comm. (1553.) p. 214.; Koch p. 541. n. 22., Bert. 2. p. 471. n. 9., Gaud. 2. n. 498., DC. Alph. Mngr. c. p. 322. n. 118., DC. Dub. p. 314. n. 15., Willk., Lang. 2. n. 1974. La-Peyr. Herb., C. sub-pyrenaica Timb. Lagr. (stat. morb.); C. dasycarpa Kit., ex Led. et Neilr., C. speciosa Gilib. Exerc. phyt. C. media Dod. Coron.; Flor. Graec. Sibthrp. C. 3. p. 4. t. 405:, Reichnb. Pl. cr. C. 1. t. 77. f. 157. All. Pedm. n. 397. t. 7. f. 1. mal., Engl. Bot. Suppl. v. 2. n. 2773., Fl. Bat. v. 3. t. 203., Bull. Herb. Fr. t. 367., Fl. Bat. v. 10. t. 737., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 827., Fl. Dan. t. 1087., Schrank Fl. Monac. t. 91. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 130. f. 1., Flor. Coron. p. 37., Pempt. p. 166. f. 2., Lob. Obs. p. 177. f. 2., Icon. t. 327. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 171. f. 3., Matth. p. 1192., Columm. Ecphr. 2. p. 23-4. fig.a 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 5. p. 453. t. 1. f. 6. ead.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med., orient.

Legi in Pyr. aurig., *Donezan*, ad balnea *de Carcanières*, die 31. Jul. 1843. Observavi ad *Toulouse*, ad *Jaca*, *Torla*, *Bielsa*, in *Monseny*, ad *St. Ant. de Galamus*, *aux Albères*.

Varietas ab auctoribus, sic dicta, *eriocarpa*, *C. dasycarpa* Kit., calyce hispido, ergo melius *lasiocalyx* dicenda, qui lusus observatur etiam in *Cs. patula*, *esculenta*, *Trachelio*, *collina*, *latifolia*, *rapunculoide)*, mixtim cum typo speciei proveniebat in Pyr. aurig. *Donezan*, vel Catal. ad *Solsona*. Hispiditas ista observatur plus minus copiosa, ac solum calyci partem adnatam obnubens. Et haec calycis portio, tunc evidenter morbo laborans, maculis impressa, et rugulosa conspicitur. Vereor ne agatur de re simili ac illa quae intervenit in nodis *Poae nemoralis*, ex. gr., quae fit ope insecti cujusdam, generis *Mantis*, ut opinatur Bertoloni fil. Tunc varietas ista, vix nostram meretur attentionem, ita ut, relicta Phytographia, locum diligat in Pathologia vegetabilium, nisi, forte melius, demissa Botanica Zoologiam ingrediatur. Nihil de hisce plantis video apud Moquin *Tératolog.* Fecerunt certe hoc nimium Gilibert, qui statum istum ceu speciem distinxit nomine *C. speciosae*, Exerc. phytlg. 2. p. 68. n. 100., et apud Uster, Delect. Opusc. botner. V. 2. p. 312. n. 45. vel Pl. Lith. illustr.; item Kitaibel apud Schult. Fl. austr. ed. 2. n. 900.; nomine *C. dasycarpae* s.c.; et Timbal, qui sero *C. sub-pyrenaicam* nuncupavit, apud Bill. *Arch. Fl. Fr. Allmgn.* (1855. *Fevr.)* plantam adhuc infirmiorem, calyce, corollaque hypertrophia laborantibus. Tantillum temperatum eum cf. *Llaur.* p. 233.

Campanula esculenta (Brunf.) Salisb. Pr, p. 126. n. 5.

Brunf. Herbr. ed. 1. T. 2. p. 88. (p. err. 84.), ed. 2. p. 86, (p. err. 84.); in quibusd. exempl. p. 84. recta signatur. C. Rapunculus L., Koch p. 541. n. 21., Bert. 2. p. 470., n. 8., et V. 3. p. 599., Gaud. 2. n. 493., DC. Mongr. c. p. 325. n. 120., et in patr. Pr. c. p. 480. n. 139., DC. Dub. p. 314. n. 14., Willk. Lang. 2. n. 1975., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 887. n. 25. C. intermedia Pourr. Herb. Matr., C. elatior, et C. verruculosa Link Hoffm. Port., ut scit.; C. coarctata Gilib., C. Lambertana DC. (A.) ex Ledb. Ross.; Rapunculus esculentus G. Bauh. Engl. Bot. v. 4. n. 283., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 27., Fl. Dan. t. 1326., Schk. Handb. t. 39., Sv. Bot. v. 9. n. 629., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 154. t. 31. f. 2., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 829., Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 74., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 49. t. 151., Fl. Port. 2. p. 11. t. 80., et p. 12. t. 81., Gilib. Exerc. phyt. p. 67. n. 98. cum ic.e. Gmel. (S. G.) Iter 1. p. 153. t. 33. fastig. ex Ledeb. Fl. Bat. v. t. 1162. Egenolph. Herbr. imag.

crt. 21. vers. f. inter., Dorsten. Bot. crt. 246. C., Lonicer. Nat. h. crt. 190. A., Matth. p. 438., Camer. Epit. p. 221., Fuchs. Hist. st. p. 214., Trag. St. h. p. 725., Columu. Phytob. ed. Neap. 101-2. fig., ed. Flornt. p. 83. t. 23., Dod. Pempt. p. 165. f. 1., Lob. Obs. p. 178. f. 2., Icon. t. 328. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 20. p. 795., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 5. p. 455. t. 2. f. n. 13.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Arag. ad *Fiscal*, die 24. Jun. 1845.

Caulis, e lateribus foliorum decurrentibus, angulatus factus. Individua per Pyrenaeos Aragonenses observata quidquam hirsutiora videntur prae illis alibi visis. Stirpem notam fuisse Dioscoridi, Nicandro, Plinioque existimabat Columna, quod vix credimus. Num pro hac specie haberetur *graminis hederaceae species* Plin. Nat. h. l. 2. c. 19., vel 118., dubitavit Fée in Plin. ed. Panck T. 15. p. 233., quae opinio mihi adhuc infelicior apparet prae Sibthorpiana, qui *Wahlenbergiam hederaceam* interpretavit, vel eorum, qui *Parnassiam palustrem* Auctor. susceperunt. Locus Nicandri a Sprengel recognitus (Hist. r. hrb. p. 129.) est Ther. v. 647., conversus dein ad *C. Erinum*.

Campanula patula (Tabernem.) L. Sp.

Tabern. Krtb. infr. cit. Koch p. 540. n. 20., Bert. 2. p. 468. n. 7., Gaud. 2. n. 497., DC. Mngr. c. p. 329. n. 124., DC. Dub. p. 314. n. 16., Willk. Lang. 2. n. 1976. La-Peyr. Herb., et C. Rapunculus La-Peyr. Herb., itemve Gater. Montaub.; C. Welandii Heuff. ex Neilr. Hung., Slav.; C. decurrens L. Sp. ed. 1. (non ed. 2.) ex attento Ledeb. Ross., C. hemschinica Koch ex Trautv. est var. confertiflora. Flor. Dan. t. 373., Schrank Fl. Monac. t. 370., Libosch. Trin. p. 72. t. 23., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 828., Engl. Bot. v. 1. n. 42., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 28., Rochel Pl. Banat. rars; p. 42, n. 15. t. 6, f. 14. var. paucifl., Dill. Hrt. Elth. p. 68. t. 58. f. 68. Tabern. Krtb. p. 794. f.ae 2, 3., Icon. t. 410. f. 1, 2.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Bagnères de Luchon*, die 22. Jun. 1838. Habui a Deville ex *Tarbes;* ex *Grammont*, prope *les Eaux Bonnes*, a De Girard.

Humilem albifloram observavi ad *Arreau* Pyr. septr. medr.

Hujus speciei voluerunt varietatem *C. Herminii* (Tournf.) Link, Hoffm. Port. 2. p. 9. t. 79. auctores Flor. Pélop. Bory et Chaubard p. 14. n. 351. DC. Alph. maluit ceu speciem illam sustinere, sed non apparet ipsum e tu'o fonte rem hausisse, vel dijudicavisse.

Specularia Heist. Primi, inter neotericos, genus indicaverunt Heister, Syst. pl. genr. (1748.) p. 8., Haller, Helv. n. 703., Scopoli, Fl. Carn. ed. 2. n. 237. Nunc obstat observationibus propriis Visiani Dalm. 2. p. 138. sub n. 817., et *Consider. Gen. Sp.* (1847.) p. 38. *Camp. specularioides* Coss., *Ann. Sc. Nat. Par.*, et *Notes pl. nouv. critiq. midi Espagn.* (1849.) p. 41., opinioni illorum favet, qui genus *Specu-lariam*, quasi invita natura a *Campanula* separatum contendunt.

Specularia arvensis (Dodon., Caesalp.) Trevisan *Prosp. Eug.* p. 28., ex Dod., G. Bauh., Tournf.

Dod. St. h. Comm. (1553.) p. 200. Caesalp. Herb. Tornab. 1563. fol. 229. a. 640., De Plnts. l. 9. c. 32. p. 387. Specularia Speculum DC. Alph. Mngr. c. p. 346. n. 3., et in patr. Pr. c. p. 490. n. 3., Koch p. 544. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1983. Prismatocarpus Speculum L'Herit. Sert. Angl., Gaud. 2. n. 511., DC. Dub. p. 312. n. 2. Campanula Speculum L., Bert. 2. p. 520. n. 40. Legouzia arvensis Dur., Lor. Dur. Fl. Côt. d'Or. 2. p. 576. Camp. Spec. La-Peyr. Herb., Legouzia Speculum Desv. Obs. Angrs., Leg. arv., et Leg. Durandi Delarbr. Auverg. (ex Leg. arvensi Durand Bourgogn. p. 37. n. 96.). C. cordata Vis. Flor. Graec. Sibthr. C 3. p. 12. t. 216., Schrank Fl. Monac. t. 26. Fl. Bat. v. 3. t. 207., Curt. Bot. Mag. t. 102., Tenor. Fl. Nap. p. 76. n. 77. t. 19., Visian. Dalm. Specim. p. 5. t. 2. (cal.e corollam aequante) Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 9. f. 76., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 121. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. S. 5. p. 457. t. 2. f. 21., Tabern. Krtb. p. 682. f. 2., Icon. t. 316. f. 2.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Per region. mediterr. praesert.; nec in Pyr. occid. Cantabr.

Legi in Pyr. Atax. ad *Limoux*, die 20. Jun. 1852. Habui a Deville ex *Luz*. *En el Pantano de Huesca* vidit Asso, Arag. n. 40. Observavi ad *Toulouse*, ad *Tarbes*, *Castanet*, *Mont-Giscar*, *Castelnaudary*.

Caulis non est semper diffusus, (Gaudin, Duby, Mutel, Noulet); neque folia sunt crenata, (Duby), aut dentata, (DC. *Fr.*), vel sub-crenata cum aliis, sed per marginem undulata, unde crenarum aut dentium illusio exoritur. Etiam calycinae laciniae, pace auctorum plurium, DC., Duby, Roemer, Schultes, Loiseleur, Noulet, neque totum corollae limbum neque ad ovarii longitudinem pertingunt, de quo se emendavit Koch, Syn. ed. 2. Non ego, cum DC. Alph., inter notas specificas ponerem ramos trifloros, quia hoc variationi admodum obnoxium est. Corollarum limbi mucronulati sunt. Caules, rami, et pedunculi angulati; caulis praecipuus flexuosus generatim est, pedunculi vero rectiusculi; ast aliquando flexuosi, et contorti.

Speculariam Speculum DC. Alph., iterationem insulsam ejusdem nominis, in *Speculariam Veneris* mutaveram ante editam a Trevisano denominationem.

Specularia parviflora (Dodon.) Nob.

Dod. Coron. ed. 1. p. 39. n. 3. Specularia hybrida DC. Alph., Mng. c. p. 348. n. 4., et in patr. Pr. l.c. p. 490. n. 4., Koch. p. 544. n. 2., Moris Sard. 2. n. 773., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1201., Willk. Lang. 2. n. 1982. Prismatocarpus hybridus L'Herit. Sert. Angl., Gaud. 2. n. 512., DC. Dub. p. 312. n. 1. Campanula hybrida L., Bert., 2. p. 522. n. 41. Legouzia hybrida Lorey Dur. Fl. Côt-d'Or. T. 2. p. 577. Legouzia parviflora Gray Not. Arrang. of Brit. pl. (Lond. 1821.) T. 2. p. 410. C. hybr. La-Peyr. Herb., Pourr. Herb. Matr. partim. Auricularia Sylvii Quibusd., J. Bauh. Engl. Bot. v. 6. n. 375. Dod. Pempt. p. 168. f. supr., Lob. Obs. p. 228. f. 2.; Icon. t. 418. Ger. J. Em. p. 439. f, 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 20. p. 800. cum fig.a, ex Hagenb. Basil. p. 196., et ego credo. Moris. Hist. pl. Oxon. S. 5. p. 457. t. 2. f. 22.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Per region. mediter., praecip. humilior. calidioribusque locis.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, supra *Caret au Puig d'Entreillas*, die 18. Maj. 1843. Observavi ad *Pamplona*, ad *Berga*, in montibus *les Alberes*, ad *Axat*, ad *Mijanes*, ad *Toulouse* etiam, praecedente rariorem.

Non est planta hybrida, neque ego denominationem manifeste falsam sustineam. Libuit Linnaeo quidquid voluerit scribere; ast si quis alius scripsisset ea quae ab eo edita sunt Sp. pl. p. 239. n. 32., severam non effugisset criticam cum ludibrio.

Locus Dodonaei ad *Spec. arvensem* confirmatus a Kickx, Courtois, D'Avoine, Morren, et a Mulder, *El. pl. Leid.* (1841.) p. 31., mihi potius hujus speciei videtur: nec posse ab eo J. Bauhini locum sejungi, unicuique, qui hujus figuram, et textum consideraverit, facile patebit.

Specularia falcata (Cupani) DC. Alph.

Cupan. Hrt. Cath. (1696.) p. 35., Panph. 2. t. 20., et t. 224. ex Guss. DC. Mngr. c. p. 345. n. 2., et in patr. Pr. l.c. p. 489. n. 2., Koch p. 544. n. 3., Moris Sard. 2. n. 774., Guss. Sic. Syn. p. 251. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1984. Prismatocarpus falcatus Tenor., DC. Dub. P. 2. p. 1031. Campanula falcata Roem. Sch. Syst. Vegt. 5. p 154. n. 218., Bert. 2. p. 523. n. 42. Prism. scaber Low. Mader., ex Webb, Berth. Phyt. Canar.; C. hybrida Pourr. Herbr. Matr., part. Sp. castellana Lang. apud Liebmann Ind. sem. hrt. Haun. 1854., et cum Willk. Ibid. n. 1985., ut credo. Tenor. Nap. p, 77. n. 79. t. 20. Buxb. Cent. 4. p. 24. t, 38. (una cnm tab. 37).

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Cum *Olea*, vix supra.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 4. Jun. 1845. Habui ex montibus *les Corbières* a Massot. Observavi in *Sierra de Loarre*, ad *Jebra*, *Fiscal*, *San Cosme de Guara*, in valle *d'Andorra*.

Statura plantae pedalis, sesquipedalis, aliquando major etiam. Habitus simplex, rarius basi ramosus, ramis tunc assurgentibus, simplicissimis. Caulis angulatus, scaber. Folia undulato-crenulata, scabra,

ciliolata, nervoque hirtello. Lobi calycini, sive dentes, elongati, recti, aut falcati, quidquam inaequales. Limbus corollinus calycis dentes adaequans, aut superans; generatim intense violaceus, rarius pallidus; in speciminibus Aragonensibus occurrunt breviores prae illis montium Corbariensium; neque Buxbaumi figura prorsus convenit cum speciminibus Aragonensibus, si bona est, de quo dubito. Figura inspicienda in Tenore Flora Napolit. fingit calyces praelongos, foliaque latiora: attamen generatim laudatur.

S. castellana mihi est eadem species ramosior, scabrior, calycinis dentibus brevioribus. Recte actum est a Gussone (Pl. rars.), et Visiani (Dalm. Specim.) iconem Buxbaumi e *Sp. parviflora* educendo, et ad *falcatam* firmando.

Campanulaceae repudiatae.

Campanula barbata (G. Bauh.) L. Extat in Hrb. La-Peyrouse locis indicatis *Pailleres, Rabassoles:* specimina videntur desumpta ex alieno herbario. Quidquid fuerit, nullus hodie hujus speciei existentiam in Pyrenaeis admittit: cf. quoq. Timb. Llaur. p. 230.

Campanula Elatines (Allion.) L. Ad *Caroll* indicata fuit a Pourret, ubi nec mihi, nec unicuique alio obvia venit. Excludunt eam e Flor. Gall. Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 422.

Campanula thyrsoides (Dalech.) L. Gmel. Bad. Als. T. 4. p. 164. dicit: « *Specimina hujus longe speciosa in Pyrenaeis vidi.* » Obs. ad n. 315. Facile inducor, *C. speciosam* Pourr. in rupibus ab eo visam sumptam fuisse pro *C. thyrsoidea*. La.Peyr. in Herb. habuit eam loco indicto *Lhieris au Scala;* sed Philippe, qui hunc montem strenue perquisivit ibidem non reperiit, nec stirpem a Tournefortio illic inventam fuisse dicunt. Supervenit Ruquies, qui, Timbal communicante (sed quasi incredulo) speciem ad *Esquierry* se vidisse jactavit. Interim Grenier, *Fr.* p. 410. de Pyrenaeis siluit.

Campanula pyrenaica (Richrd.) DC. Alph. Mngr. c. p. 324. n. 119., et in patr. Pr. c. p. 480. n. 141., ab ipso auctore visa, descripta, et definita e speciminibus truncatis, atque imperfectis, adhuc dubia planta est. Species certe Balearica, ex Herbario Richard, cui fides habenda est. Foret pyrenaea etiam, ex Herbario Mérat, infirmae auctoritatis, nec noscitur, quo loco, vel a quo in Pyrenaeis reperta. La-Peyrouse habuit folium tantum in Herbario, quod videtur desumtum e quodam Herbar. Paris., et forte exoticae originis. Est hujus loci *C. bellidifolia* La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr. Suppl.* p. 36., quam ille dicit vidisse se in Herbr. Vaillant ex Fagon cum hac frasi: « *C. bellidifol. pyrenaica* D. Fagon » Suspicabatur La-Peyrouse stirpem repertam fuisse circa *Barèges* quem locum Fagon in deliciis habuit. Quidam (Grenier, Mutel, Willkomm) cum DC. Pr. *C. bellidifoliam* La-Peyr. ad *C. patulam* adducunt; iis non assentimur.

Ord. 46. LOBELIACEAE Juss.

Lobelia L.

Lobelia urens (Cherler, et Burser) L. Sp., et Mant. alter. p. 482.

Cherl., et Burs. apud. G. Bauh. Pr. p. 53. Drab. n. 3. sin. fig. Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 99. n. 1., Sm. Engl. Fl. p. 299. n. 2. DC. Pr. P. 2. S. 2. p. 372. n. 86., Loisel. Gall. ed. 2. p. 147. n. 1., Gren. Godr. Fr. 2. p. 395., DC. Dub. p. 310. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1935., La-Peyr. Herb.; Mecoschistum urens Dulac. Engl. Bot. v. 14. n. 953., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 50., Bull. Herbr. Fr. t. 9., et Fl. Paris. T. 6. t. 531., Roques Phyt. med. 2. p. 133. t. 64. Bocc. Sicil. Mel. p. 20. t. 11. f. inter.; Moris. Hist. pl. Oxon. 2. Sect. 5. p. 467. t. 5. f. n. 56.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct. Per region. oceanic.
Legi in Cantabr., marit. ad *Bidart*, die 28. Aug. 1841. Habui a Deville ex *Ozon*. Observavi inter *Orio* et *Usurbi*, inter *Azpeitia* et *Cestona*, prope *Zarauz*, ad *Bilbao*, *Durango*, ad *Labarthe*, *Figarol*, *St. Girons*, etc.: *au Massif d'Arbas*, Timb.

Refert G. Bauhinus accepisse se Lutetia a Cherlero, quod credimus; sed e Gallia Narbonensi a Burser negamus, qui agrum Narbonensem bene dignoscimus. *L. camporum* Pohl Fl. Brasil. Ic. descr. 3. p. 100. t. 165. est species tam arcta affinitate cum *L. urenti* conjuncta, ut huic propius collocari debeat; non ita rem gessit DC. Alph. in patr. Pr. c. p. 374. n. 99. Auderem proponere pro hac specie Pancov. Herbar. t. 1223., edit. Zornn., demptis synonymis adductis in plantarum indice ad p. 363. (*Sax.* ult.).

Ord. 47. GLOBULARIEAE DC.

Globularieas inter *Labiatas* et *Stilbaceas*, ac *Plumbagineas* posuit DC., Pr. P. 12.; inter *Dipsacum*, et *Staticem* Guettard, Obs. pl. 2. p. 130. Ad *Dipsaceas* attulerat Villar. *Dauph.* 1. (1786.) p. 118. (consilio forte suscepto a Magnol, Nov. char. pl. p. 146.); et St. Hilaire (Aug.) *Dipsaceis* propinquas eas declaravit (quodammodo *Dipsaceas* ovario libero praeditas), cui opinioni favit Cambessèdes, Monogr. *Globular.* apud Aud., Brongn, Dum., Ann. Sc. Nat. Par. T. 9. (1826.) p. 15-30., itemve R. Brown de *Brunoniae* affinitatibus disserens, Nov. Hollnd. Pr. p. 390., ad finem. Obsecundarunt eos Martius Consp. Regn. Veg. (1835.) p. 19., Horaninow Char. ess. Fam., Ord. (1847.) ps. 118-9., Germ. St. Pierr. *Dict.* (1870.) p. 640.; sicque ante eos egerat Borkh. Tentam. (1809.) p. 98. n. 447., vel si mavis Tournefort, Seguier, Allioni.

Ordo iste aliis videtur proximior *Compositis*, *Cichoraceis* ex quo *Gl. arabica* Jaub., Spach, *Ill. pl. or.* V. 3. p. 76. t. 260. (quae *Gl. Alypum* Del. Æg.) corollam absque ullo labii superioris rudimento ferens, ideoque *Cichoracearum* more ligularem, hanc affinitatem detegit.

Reichenbach, Conspect. p. 122., Lindley *Veg. Kingd.* p. 666., Brongn. En. Gen. pl. p. 118., *Globularieas* cum *Selagineis* compingunt, qui Ordo magnam habet cum *Verbenaceis* affinitatem. Inter *Stilbineas*, et *Selagineas* eas voluit Endlicher, Enchir. p. 315., et Gener. pl. p. 639.

Pone *Verbenaceas*, *Stilbineas*, *Myoporineas*, *Selagineas*, ante *Lentibularieas* hunc reperimus Ordinem penes Le-Maout, et Decaisne, *Botaniq.* (1868.) p. 210., et pone *Stilbineas* locavit eum Meisner, Pl. vasc. Gener. (1836-4.) P. 2. p. 226.; infra *Primulaceas* Juss. Gen. p. 87.

Inter *Banksiam*, et *Hebenstreitiam* (*Proteas*, *Selagineas*) posuerat Linnaeus Aggreg. n. 48., edit. Gisek. p. 528. Haec cum *Selagineis* propinquitas Adansonio placuerat, *Fam. pl.* 2. p. 284.; cf. quoque DC. Pr. P. 4. p. 644. Not. p. 711.

Grisebach, *Grundr. Syst. bot.* (1854.) p. 151. n. 13. illas constituit in Nexu *Labiatiflorarum*, cum *Convolvulaceis*, *Boragineis*, *Labiatis*, etc. Fresen. *Grundr.* etc. (1843.) p. 80. n. 139. sub Classe *Nuculiferarum* posuit. Agardh., Theor. Syst. pl. (Lund. 1858., p. 332.) *Globularieas* cum *Plantagineis* affines praedicavit, tenui Botanicorum consensu, sed validorum. Flora Bonnensis Schm. Reg., auxiliatore Treviranο, hanc sustinuit seriem (antea complexam a Sm. et Hook. *Intr. to Botan.* p. 373-4.), *Plantaginearum*, *Plumbaginearum*, *Globulariearum*, *Primulacearum*; et Richard, *Elem. botq.* ed. 7. p. 688. item egit de praecursoribus (ps. 686-7.), posthabitis (non *Primulaceis*), sed, p. 688. seq., *Polemoniaceis*, *Nolanaceis*, *Convolvulaceis*, minus certe feliciter. Classis 28. *Aggregatarum* apud Bartling, Ordin. Nat. pl. (1830.) hanc dederat seriem, *Plantaginear.*, *Plumbaginear.*, *Globulariear.*, *Dipsacearum*, *Valerianearum*. Dumortier, Anal. Fam. p. 21. n. 54., ita disposuit ut *Globularieae*, inter *Brunoniaceas*, et *Labiatas* starent. Quibusdam placuerunt *Verbenaceis* proximiores, ut dixi. Inter *Dipsaceas*, et *Plumbagineas* locum ei esse voluit Boerhaave, Hrt. Lugd. Bat. p. 131. Pone *Valerianeas* recensuit Hall. Helv. p. 94. Sed haec hactenus. Videtis ubi mihi placuerunt, *Cichoraceis* proximae (ut Tournefortio), quamvis facies, et textura ad *Plumbagineas* acclamare videantur, et reapse corolliferae sint.

Globularia Clus., Tournef.

Globularia incanescens (Caesalp.) Vivian. Fl. It. fragm. p. 2. t. 3.

Caes. Herb. Tornab. (1563.) fol. 131. n. 356., De Plnts. l. 12. c. 26. p. 494. Bert. 2. p. 7. n. 3.,
Miscell. bot. 12. p. 12., Nob. Sched. cr. 100. (1842.) n. 13. G. punctata La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr.
p. 57. n. 2., Suppl. p. 21. (Michel. syn. firmato, ope Herb. Vaillant), et La-Peyr. Herb. Carradoria
punctata DC. Alph. Willk. Monogr. Globulr. p. 16. G. glauca Balb. Cat. p. 38. n. 2.? Aphyllanthes
Anguillarae Camer. Reichnb. Pl. cr. C. 9. p. 4. t. 812. f, 1097-98., Icon. C. 30. t. 1816. f. 4. 5., Willk.
l.c. t. 1. f. 2., Puccinelli Syn. Fl. Lucens. p. 76. n. 2. cum tab.a; Cesat. Icon. Stirp. ital. univ. fasc.
3. t. 2. Zanon. Hist. ed. Mont. p. 122, t. 84., Camer. Hrt. med. phil. p. 18. t. 7. f. 2.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. In Pyr. orient. rariss., et, ut vi-
detur, unica vice a La-Peyrouse reperta, a me frustra iterum iterumque
perquisita. « *M. Bubani pense, que c'est une bonne espèce, qui serait*
propre aux Pyrenées Espagnoles » Grenier cum Godr. *Fr.* 2. p. 756.
Revera ego locum certum de hac specie in Pyrenaeis non agnovi,
nec de ea amplius dixi, praeter quod scripsi in Sched. c. Recte Sprengel,
Syst. Veget. 1. (1825.) p. 376. n. 4., La-Peyrouse plantam ad hanc
retulit speciem; spernendaque contraria Benthami sententia, qui (*Cat.*
1826. p. 82.) specimen malum declaravit, reducendum fortasse ad *G.*
vulgarem, vel ad *G. nanam*? Perperam Cambessèdes La-Peyrousei stirpem
ad *G. saxatilem* **b** *nanam* amandavit; hunc sequuti sunt DC. cum Duby,
qui, *G. nana* pro distincta specie recepta, locum La-Peyrousei ei retu-
lerunt, itemque facere Willk. *Glob.* p. 22. Supervenit Duchartre, qui,

visa *G. punctata* in La-Peyrousei Herbario, eam a *G. saxatili* var.[e] *nana* merito exclusit (*Fl. Pyren. pl. exsicc.* fasc. 9. n. 179.) differentem judicans speciem, sed in hoc peccans, ut existimaret *specimen malum*, illud quod menti suae non lucidam praebebat ideam. Plantam omnino praeterire maluit Loiseleur. Neque falsum Walker Arnott judicium omittam (*Edinb. New Phys. Journ.*, cf. Féruss. *Bull. Sc. Nat.* etc. T. 22. 1830. p. 83.), de controversa stirpe, iste eam judicavit vel varietatem, vel ibridam *G. saxatilem*, et *vulgarem* inter. Postremo Willkomm, qui La-Peyrousianam stirpem *G. spinosam* F., N. esse voluit. Et semper spernendus Serres *Bull. Soc. botq. Fr.* 3. (1856.) p. 378.) qui *G. punctatam* La-Peyr. ad *Ovillam amethystinam* trahendam esse duxit. Agnoscitis quomodo factum fuerit, ut quae perspicaci Sprengelio valuerant, Cambessedesio (forte a Walker-Arnott seducto) nihil protuerint. Damnosa saepe praesumtio in hisce scientiis, in quibus scriptor, etsi pessimus, quandoque, favente fortuna, bona proferre potuit.

Globularia (nec *Bellis*, ut per err. citat La-Peyrouse) *alpina, minima, origanifolio* Tournef. Inst. p. 467. ad hanc, pro certo, pertinet speciem, quum eam in ipsius Tournefortii Herbario examinaverit Cambessedes, inque Vaillantii Herbario La-Peyrouse; quibus rebus simul conlatis, videre mihi videor (inspectis et auctorum descriptionibus, regione quoque considerata), Sprengelium, et post eum Cesati ad supra relatam, rectamque sententiam adductos fuisse. Male supra citatum Tournefortii synonymon ad *G. repentem* Fl. Fr., seu *nanam* Lamk., vel *saxatilem* contractam reportarunt St. Am. *Bouq. Pyr.* p. 193. n. 15., Berger. *Bass. Pyr.* p. 108. n. 2., quam fallacem sententiam imitati sunt Gmelin, Bad. Als. 1. p. 312. Not. (citans p. err. p. 476. loci Tournef.), et cum eo Roem. Sch. Syst. Vegt. V. 3. p. 40. n. 8.

Globularia vulgaris (Anguillar.) Tournef. Instit., Zannich. *Vnz.*

Ang. Sempl. p. 186. Koch p. 681. n. 1., Bert. 2. p. 5. n. 2., Gaud. 1. n. 299., DC. Dub. p. 386. n. 5. G. Willkommi Nyman, Willk. Lang. 2. nf 2201. La-Peyr. Hrb.; G, monspeliensium Pen. Lob. Advrsr.; G. tenella Lang., forma gracilior., G. communis Roq. Phyt. med. Spenn. apud Nees. jun. Gen. pl. fasc. 21. t. 5., cum Schk. simili., Reichnb. Icon. C. 30. t. 1817., Bot. Mag. t. 2256., Sturm. Heft. 27., Sabb. Hrt. Rom. V. 7. t. 97., Zannich. Vnz. p. 114. t. 33. f. 1., Lang. Descr. Ic. pl. novr. etc. p. 11. t. 17. ex Escaledieu; Schub. Icon. t. 7. Schk. Handb. t. 21., Tratt. Arch. fasc. 4. p. 146. n. 195. cum ic., Sv. Bot. v. 6. n. 364., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 211. t. 44. f. 11., Lamk. Ill. t. 56, f. 1., Willk. Glob. p. 18. t. 1. f. 4., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 13., Lob. Ic. t. 478. f. 2., ead. ac Advrs. p. 199-200., Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 4. p. 6., Tabern. Krtb. 2. p. 708. f. 4., p. 709. f. 2. Icon. t. 329. f. 1., et t. 330. f. 2. (f. 1.a dubia! ut Kr. p. 709. f. 1.) Camer. Hrt. p. 18. t. 7. f. 1.

♃ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Aug. Praediligit sol. calcar., et loca calidiora.

Legi in Pyr. Catal. supra *Gerona*, die 27. Jun. 1860. Habui a Devillle ex *Hybarette.* Obrervavi ad *Toulouse*, in *Lavedan* ad *Agos*, prope *St. Girons, Alos;* insuper in m.[e] *Pondis*, ad *Bagà*, ad *Figueras*, et supra, ad *los Mulinos*, etc.

Individua ad *St. Girons* obvia ostenderunt foliorum inferiorem apicem integrum, aut emarginatum, vel etiam crenulatum: florum capitula semper parva, ut in individuis prope *Gerona* lectis.

Globularia spinosa (Albini) Tournef. Inst. p. 467.?

Alb. apud G. Bauh. Pr. p. 121. n. 6.? Kunze Chlor. Hisp. p. 9. n. 88. G. linifolia, et G. spinosa Lamk. Dict. 2. p. 731. ns. 2, 3. G. vulgaris Asso, Willk. Lang. 2. n. 2202. G. spin. et G, valentina Willk. Glob.; G. pungens Pourr. in Herb. Bolos. Cambessed. Mongr. Glob. p. 10. n. 2. t. 1. sub n. 40. fols. infrs. grandrbs., et emendat. part. anal.! Willk. Glob. p. 19-20. ns. 3, 4. tbs. 1. f. 1. et 2.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Arag., Catal. humilr. solo praesert. calcar.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 5. Maj. 1845., in Pyr. Catal. ad *Berga* die 18. Maj. 1861. Observavi ad *Tiermas*, prope *Verdun*, in *Peña de Uruel; a la Trancada d'Ambouilla.*

Planta prae affini *vulgari* elatior, robustior, durior; caule magis lignoso praedita, foliis imis sub-coriaceis, caeteris mollibus et acutioribus, omnibus marginatis et scabridis, capitulis majoribus, sub juventute cernuis. Praecocior quoque est prae *G. vulgari;* folia lepidoto-punctata gerit, et stigma ceu bidentatum se offert. Corollae in vivis plantis caeruleae, sub exsiccatione erubescunt; qua peracta tota planta nigrescit. Involucrum fit e bracteis lanceolato-acuminatis, basi praecipue extus pilosis, per marginem ciliatis, sub-coloratis, scilicet caerulescentibus, quod in eorum apice magis quidem conspicuum fit. Quae paleae receptaculi dicuntur, reapse eae quidem bracteae, ejusdem sunt formae, sed tenuiores, glabriores, apiceque coloratiores. Calyx obconico-tetragonus, basi praesertim, et ad angulos pilosus, dentibusve acuminatis, ciliatis ornatus, totusque pallide virens. Variant folia apice dentata, vel prorsus integra, spinulosa, et inermia, plana, et undulato-crenulata. *G. valentina* Willk. mihi illico sese ostendit ceu lusum insignem segmentis illis labii superioris corollae productioribus, angustissimis, flexuoso-contortis. Et varietatem *G. spinosae* denique fatetur Willk. cum Lang. Pr., quae varietas ab eo levioribus adhuc characteribus constituta est.

G. ilicifolia Willk., Mongr. *Glob.* p. 24. t. 3., diversam visu se praebens speciem foliis imis *aquifoliaceis;* statura, habitu, ramis floriferis, calathis, cum *spinosa* adeo similis est, ut neglecta penitiore plantae structura, quae reapse plura diversa detegit, eam insignem formam *G. spinosae,* superficialiter considerata, forte judicaberis.

Suspicione non careo, quin loca G. Bauhini, Tournefortii, et Linnaei etiam, pertineant ad *G. ilicifoliam* Willk., quae ergo maneret *G. spinosa* Tournf., L. Quoad nostram hanc, neoterici melius dixissent *G. spinulosam*, nisi praestitisset suscipere pro ea nomen *G. caespitosae* Ortega, a Lamarck l.c. indigitatum, confirmatum a Willkomm, qui postremo, *G. spinosam* Linn. videt in sua *G. ilicifolia*, montium granatensium incola! Forte planta pyrenaca respondet strictius *G. linifoliae* Lamk. (excluso Plukeneti loco), sed non exclusa *G. caespitosa* Ortega, ut re male perpensa ausus est declarare DC. Alph. in patr. Prodr. P. 12. p. 612. n. 3.

Globularia alpina (Gesner) Salisb. Pr. p. 52. n. 4.

Gesn. Op. bot. ed a Schmied. tab. lign. 6. f. 51. inter. infr. Dalech. Hist. pl. Lugd p. 864. f. 3., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 50. n. 43. t. 15. f. 43. vix bene. G. nudicaulis L. Koch p. 681 n. 2., Bert. 2. p. 11. n. 5., Gaud. 1. n. 301., DC. Dub. p. 386. n. 4. Willk. Lang. 2. n. 2201. G. nud. La-Peyr. Herb. Jacq. A. 3. p. 17. t. 230., Tratt. Arch. fasc. 4. p. 146. n. 194. cum ic., Willk. Mngr. Glob. p. 23. t. 4. f. 3., Reichnb. Icon. C. 30. t. 1818. f. 3.

♃ Flor. Apr. Jul. Fruct. per Æstat., secundum loca primis aut postremis temporibus.

Legi in Pyr. septr. valle *Larboust*, et ad *Esquierry*, diebus 10., et 21. Jul. 1838. Habui a Deville ex *Oncide*. Observavi ad *Axat*, qui locus parum editus est.

Nomen specificum *nudicaule* absurdum commemorat magis absurdum adhuc *Aphyllantes* illud a Dalechamp impositum. DC. Alph., in patr. Pr. P. 12. (1848.) p. 613. n. 6., folia radicalia dicere, scapum subnudum describere, nihil de caule loquutus! Cambessedes, *Globulr.* Monogr. p. 24. n. 1., describit caulem herbaceum erectum, et folia radicalia. Koch l.c. plantam herbaceam appellat, radice multicipite praeditam, foliis radicalibus onustam, caulibus nudis instructam. Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 755. describunt folia radicalia, caulem herbaceum parumper folia superantem, considerantes pedunculum ceu portionem caulis.

Suscepi Salisburyi nomen specificum quamvis nec bonum, *alpestris* enim potius quam *alpina* species haec est, in montibus abruptis, sed demissis etiam reperienda.

Globularia saxatilis (Gesner) Salisb. Pr. p. 52. n. 3.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 6. f. 51. G. cordifolia L. Koch p. 681. n. 3. Bert. 2. p. 8. n. 4., Gaud. 1. n. 300., Willk. Lang. 2. n. 2203., Gren. Jur. p. 640. G. nana, et G. cordifolia Auctr.. DC. Dub. p. 386. ns. 3. 3. (excl. G. punct. La-Peyr.) G. cord. La-Peyr. Herb., G. repens Pourr. in Hrb. Bolos., Lamk. Fr. Jacq. A. 3. p. 26. t. 245.. DC. Ic. Gall. rar. p. 2. t. 3. (nan.): Nouv. Duham. T. 5. p. 139. t. 41. f. 2.. Tratt. Arch. fasc. 4. p. 146. ns. 192, 193. cum tabls., Tenor. Nap. 3. p. 117. n. 1185. t. 109. Lamk. Ill. t. 56. f. 2., Willk. Glob. p. 22. t. 4. f. 1, 2., Reichnb. Icon. C. 30. t. 1816. f. 1, 2, 2., Sabbat. Hort. Rom. T. 7. t. 98. luxur. Clus. Pann. A. p. 539. n. 5., p. 540. (p. err. n. 4.) fig. etc., Rar. pl. hist. 2. l. 4. p. 5. f. 2.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. in montan., et editis, plerumque calcareis.

Legi in Pyr. orient. m.[e] *Cambresdazes,* die 11. Jul. 1836., in Valle *de Llo,* die 30. Jun. 1837., et *a la Sedella de la Manera* supra *Prats de Mollo* (unde accepi etiam a Xatart), die 2. Jul. 1840. Habui a Deville ex *le Pic de Ger du Troubat.*

Flores, frequentius caerulei, variant rosei, et albescentes. Et speciei polymorphia in Pyrenaeis quoque abunde apparet, qua non deceptus est Jacquin. Nil novi est in nota de villositate calycis, a Timbal cum Manceau relata (*Excurs. Panticos.* 1868. p. 13.): agitur de re quidem notissima.

Globularia Alypum (Dioscor.) L.

Dioscor. l. 4. c. 177. Bert. 2. p. 4. n. 1., Moris Sard. 3. n. 1007., Planch. (G.) De Globul. Thes. (1859.) p. 25–30., DC. Dub. p. 386. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 2206. La-Peyr. Herbr.; G. virgata Salisb. Pr. Tratt. Arch. fasc. 4. p. 145. n. 191., tab. Nouv. Duham. T. 5. p. 138. t. 41. f. 1., Moggr. Fl. Menton. t. 34., Roem., et Ust. Bot. Mag. T. 3. (1790.) tab. 1.a, Duchsn. Pl. ut. vén. Atl. t. 47., Turp. Flor. med. T. 4. t. 185., Reichnb. Icon. C. 30. t. 1818. f. 1, 2., Willk. Glob. p. 26. n. 9. t. 4. f. 5., Duh. Arbr. Arb. 1. t. 106. Niss. Mém. Acad. Sc. Paris (1712.) p. 337, t. 18., Garid. Aix p. 210. t. 42. Pen. Lob. Advrs. p. 158. Lob. Icon. t. 370. f. 2., Clus. Hisp. 179-81., Rar. ph. h. l. 1. p. 90. f. infr., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 6. f. 50., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1680. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 5. p. 598. f. 2.

♃ Flor. Mart. Jun., et iterum Hyeme, secund. loca. Fruct. Maj. et per Æstat. In Pyr. orient., solo calcar., cum *Olea.*

Legi in montibus Corbar. (ubi rara) ad *Durban,* die 4. Jun. 1852., in Pyr. Catal. marit. ad *San Feliu de Guixols,* die 19. Jun. 1860. (absq. fl., et fruct.); habui a Coder filio de Herbar. patr. ex *la Trancada d'Ambouilla (Conflent.)* Observavi ad *Salinas de Cardona,* ad *Sarrià,* ad *Gerona,* ad *la Escala,* ad *St. Ant. de Galamus,* ad *Casas de Peña.*

Species injuria Pyrenaeis orientalibus denegata a Reichnb. Icon. C. 30. p. 110., ubi Sardiniam insulam a Willkomm indigitari contendit. Vivit in Sardinia, sed quoad Willkomm., rectius in *Conflent* Pyr. orient., *Cerdagne* attiguo, iste indicavisset, vel quocunque modo *Sardaigne* scribere non debuisset.

Locum Dioscoridis a Pena, Lobelio, et J. Bauhino recognitum, et huc adductum, suffragante Sprengelio, nos quoque recipimus. Sed Plinii *Alypon*, Nat. h. l. 27. c. 4., vel 7., diversimode adumbratum, aliena species dijudicatur. Quidam, cf. Mer De Lens. *Dict. Univ. Mat. méd.* T. 1. p. 211-2., Lindl. *Vegt. Kingd.* p. 667., referunt a nonnullis pro *Alypone* haberi *Tithymali* speciem, sed isti non sunt qui hanc ediderint sententiam, quomodo false asseritur a Planchon G., l.c. p. 35. not. 7.

Ord. 48. COMPOSITAE (Ray), Adans.

Sub-Ord. 1. LIGULIFLORAE DC.

Tribus 1.a CICHORACEAE Juss.

Sub-Trib. 1.a RHAGADIOLEAE Less. N.

« *Nous pourrions prouver par une suite d'exemples, qu'il n'y a pas un seul des charactères génériques usités dans cet ordre, qui ne soit pas susceptible de varier* » Cassin. (H.) *Dict. Sc. Nat.* T. 33. (1824.) p. 302-3. Cf. Cassini *Remarques Inulées*, Ibid. T. 23. (1822.) p. 566-82.; *Lactucées* (sive *Cichoraceas*), Ibid. T. 25. (1822.) p. 59., et seq. 89., et videas alias observationes a Cassini oblatas Ibid. T. 30. (1824.) p. 333., et T. 37. (1825.) p. 458. seq., et T. 33. (1824.) p. 480., et T. 41. (1826.) p. 308. seq., et T. 47. (1827.) p. 497. seq., et T. 48. (1827.) p. 421. seq., et ibid. p. 446. seq., et T. 49. (1827.) p. 233. seq., et T. 50. (1827.) p. 243. seq., et p. 462. seq. Denique, summatim, T. 60. (1830.) p. 563-619., et quoad Leges *theoricas*, T. 51. (1827.) p. 446., denique T. 56. (1828.) p. 373.: et insuper *Opusc. phytol.* 1826-34. Emersus stilus jam foecunditatem excepit: cf. Schrank Prim. Fl. Salisb. p. 191. Obs.

Lalda N., *Lampsana* Dod., Lobel. Vaill., Tournef., et Neotericorum. *Lampsana* Dioscor. l. 2. c. 108., vel 142., habita fuit a quibusdam, post renatas litteras, pro *Sinapide arvensi*; ab aliis, duce Columna, pro *Raphanistro Lampsana*. Ergo nomen genericum hujus *Compositae*, a neotericis susceptum opportune mutatur, eo magis quia *Lapsana* Plin., Nat. h. l. 20. c. 9., vel 37., aut l. 19. c. 8., vel 41., aliam *Cruciferam*, scilicet *Crambem tataricam* (C. J. Caesar.) Jacq. significat, ut fusius dicam sub *Aro maculato* Æmilii. Et quum *Chrysolachanum* Plin., Nat. h. l. 27. c. 8., vel 43., pro *Composita* mox sustinenda, cf. Ruell. Nat. Stirp. l. 2. c. 132. p. 591. lin. 27., minime valeat, tunc genus *Laldam* voco, e nomine apud nonnullos Etruscos ad eum indigitandum adhibito.

Lalda communis (Ruellii, Dodon.) N.

Ruell. De Nat. Stirp. l.c. p. 591. lin. 31., **Dod. Hist.** pl. (gall.) p. 385. f. 1. Lampsana communis L., Koch p. 477., Bert. 8. p. 579., Gaud. 5. n. 1850., Moris., Moris Sard. 3. n. 766., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 76. n. 1., DC. Dub. p. 296. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1748. Laps. comm. La-Peyr. Herb., L. vulgatissima Vaill. Act. Paris. (1721.); L. Dodonaei Camer. J. Bauh.; L. sonchifolia Gilib., L. domestica G. Bauh. Engl. Bot. v. 12. n. 844., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 115., Fl. Dan. t. 550., Fl. Bat. v. 3. t. 220., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 622., Berger Phytonomat. p. 329. cum tab., Plenck Ic.

pl. med. T. 6. p. 59. t. 588., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 353. t. 157. f. 1., Schk. Handb. 3. t. 225., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1353. f. 2. 3. 4. Dod. Pempt. p. 675. f. 2., Lob. Obs. p. 104. f. 1., Lob Ic. t. 207. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1028., Tabern. Krtb. p. 500. f. 3., et 501. f. 1., Icon. t. 192. f. 2., 193. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 541. t. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 51. t. 1. f. 8. n. 9.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct Jul. Aug.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon* contra *Abeja*, die 21. Jul. 1846. Habui a Deville ex *Tarbes*.

In sylvis fertilibus, et humidulis, etiam orgyalis planta fit, ibidemve constanter pubescentem eam observavi, sub quo statu ceu peculiarem speciem descripsit Hornemann, nomine *L. pubescentis*, Suppl. Hrt. Hafn. p. 91. Reapse glabrescentem illam observare mihi raro contigit, locis etiam mitioribus enatam. Ast pumilam, palmarem, glabriusculam eam videre contigit, extra Pyrenaeos sub *Revel à la Landelle*. Quidam glandulosam viderunt, *L. pisidica* Borb. (1875.) Quid sint *Lampsanae* a Bellon memoratae, *Observ.* etc., seu *Iter orient.* Paris. 1588. l. 3. c. 51. p. 462., et p. 465., in ripis Ponti provenientes, inque plateis Constantinopolitanis inter olera venditatae, quae dum adultae apud Turcas *Vrounes* dicuntur, crudae saporem habentes *Cochleariae Armoraciae (Rifort*, sic), in acetariis cum *Tordylio officinali* susceptae, Bell. Ibid. c. 49. p. 458., et quae coctae amarae eveniunt, ego interpretare nescivi. Respuo semper *Lampsanam* Neotericorum, suspicans, num *Lampsanae* Bellon, et *Turcarum* responderent *Raphano sativo* (Theophr., Dioscr.) L.

Rhagadiolus Tournf. Genus sane optimum (quod inepte Linnaeus Sp. pl. cum *Lalda*, *Arnoseride* et *Zacintha* comprehendit) olim a Tournefort, Caesalpino duce, propositum; a Gaertnero, Jussieu, Ventenat, et Neotericis, ultra recognitum, et illustratum.

Rhagadiolus stellatus (Lobel., Caesalp.) Seb. Maur. Rom. Pr.

Lob. Obs. p. 120. f. 4. Caes. De Plnts. l. 13. c. 70. p. 511., Koch p. 478., Boiss. Voy. botq. Esp. n. 1051., Bory Chaub. Morée n. 1110., Moris Sar l. 2. n. 765., De Notrs. Reprt. Fl. Lig. n. 1085., Willk. Lang. 2. n. 1749., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 77. n. 1. Rh. stell., et Rh. edulis Bert. 8. ps. 581-3-4. ns. 1, 1., DC. Dub. p. 298. ns. 2. 1. La-Peyr. Hrb., Philippe Pyr. cum Crepide Lampsanoide. Lampsana Philipp. Pyr., ex Loret Herb. Lozér. p. 47-8. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 12. t. 817., et t. 818., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1355-6., Schk. Handb. 3. t. 225., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 354 t. 157. t. 2. Lob. Icon. t. 240. f. 2., Tabern. Krtb. p. 493. f. 3., Icon. t. 185. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1014. f. 1.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. Arag. humil. ad *Benavarre*; die 11. Maj. 1846.; in Pyr. or. septr. supra *Ceret* l.d. *Puig d'Entreillas*, die 18. Maj. 1843.

Distinctionem duarum specierum a plurimis admissam, ego quidem respuo. Stirps a me ad *Benavarre* observata achenia hirta gerens, ludens foliis integris, lyratis, et pinnatifidis, satis demonstrat putatos distinctionis characteres instabiles esse. Jam Gerard observabat: « *Variat foliis lyrato-sinuatis, dentatis, indivisis* ». Fl. Gallo-Prov. p. 174.; et Desfontaines in Fl. Atl. habuit *Rh. edulem* sub nomine *Rh. lapsanoidis*, de sejunctione a typo vix persuasus, utpote qui subjunxit: « *Affinis praecedenti (Rh. stellato). et forte varietas* » l.c. 2. p. 234., dubio dimisso in Cat. pl. hrt. Par. p. 143. Accessit Brotero, qui unicam recipiens speciem ita effatus est: « *Variat caule sub-piloso, foliis radicalibus, et inferioribus caulis subsinuatis, dentatis, oblanceolatis, sub-pilosis, maxime ad oras maritimas, qui tunc Lapsana stellata* L. *est* » Brot.

Fl. Lusit. p. 313. sub *Rh. eduli* (p. err. *euli*); revera postrema observatio non est bona, quum ad Monspelium, ex. gr., status qui *Rh. edulis* tantummodo reperiatur. Ipse Tournefort, qui distinctionibus saepe minimis non pepercit, de *Rhagadiolo* dixit « *Speciem unicam novi* » Inst. r. hrb. p. 480.; itemve prius *El. botq.* p. 382; reapse sero in Corollar. distinguens, p. 36. Male L. Sp., Reichard Syst., Lamk. Dict., Willd. *Sp.*, et En., Pers. Syn., Ait. Kew. DC. Dub., Host, aliique *semina patentia* dicere, quod de acheniis exterioribus tantum, ab involucris tectis, dici potest, quum interiora arcuata, sive incurva, neque patentia sint; ad hoc cito caduca, neque ut exteriora persistentia. Caeterum penes DC., Duby character genericus cum phrasibus specificis non congruit, ita ut, considerato etiam quod dicant ad genus sistendum « *semina matura non caduca* » vix dubitandum erit, hae omnia ab eis ex diverso auctore, absque examine, vel certe sine ponderatione deducta.

Sub-Trib. 2.ª CICHOREAE Schultz C. H.

Cichorium Theophr., Ray, Tournef.

Cichorium divaricatum (Brunf.) Schousb. Marok. p. 197.

Brunf. Herb. 3. p. 94. Bory, Chaub. Pélop. p. 56. n. 1369., Robert Cat. Toul. p. 44., Gren. Obs. bot. p. 23. n. 12., sub C. hirsuto Gren.: Willk. Lang. 2. n. 1731., DC. Dub. P. 2. p. 1011., vel melius Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 198. n. 2. Guss. Sic. Syn. 2. p. 427. n. 3., Low, Man. Fl. Madr. p. 521. C. pumilum Bert. 8. p. 590. n. 2. C. Intybus Benth. Cat., Cambess. Balear., La-Peyr. Herb.; C. balearicum Pourr. Herb. Matr., C. glaucum Fl. Port. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 16. t. 822., Reichenb. Icon. C. 29. t. 1357. f. 3., Turp. Fl. med. T. 3. t. 117. videtr. Portenschl. Enum. pl. Dalm. p. 16. t. 12. f. 2., Link Hoffm. Fl. Port. 2. p. 178. t. 95. cred.

♃ Flor. Æstat. Fruct. in Autumno.

Legi in Pyr. Cantabr. marit. ad *St. Jean de Luz*, die 14. Sept. 1841.; in Pyr. septr. med. inter *Gayrons*, et *Clermont*, die 8. Sept. 1840.; in Pyr. Atax. ad *Salelles*, die 15. Jun. 1839.

Monstrum caulibus binis fasciatis observavi ad *Conques*, Pyr. Catal., die 2. Jul. 1861. Illico a primis peregrinationibus meis per Galliam orientalem, et australem (1835.) haec stirps mihi diversa sese ostendidit ab ea, quam per Italiam mediam conspexeram.

Contendit Lange, Pug. pl. prim. Hispan. 2. p. 144., cultura non persistere, et in *C. Intybum* transire (*C. Int.* **b** DC. Pr.), de qua re me persuasum non fecit.

C. pumilum Jacq. Observ. 4. p. 3. t. 80. huc a neotericis allatum ego potius respuerem; Gussone qui prius, l.c., receperat, denuo, Pl. vasc. Inarim. p. 185. n. 2., non amplius citavit. *C. divaricatum* Spreng. Syst. Veget. 3. p. 671. n. 2. a nostro diversum judicavi; Dietrich praeteriit. *C. Intybus* L., vel *Intubum* cum Plinio, aut *Intybum* Virg., quale a me intelligitur, egregie descriptum est a Pollich Pl. Palat. 2. n. 758., a Gmel. Bad. Als. 3. n. 1219., a Gaud. 5. n. 1846., a Sm. *Engl. Fl.* 3. p. 380., ab Hook. et Woodv. *Med. bot.* 1. p. 71., idque bene figuratum vidi a Fuchs. Hist. st. p. 679., a Trag. St. h. p. 272., a Schk. Bot. Handb. 3. t. 226., a Sowerby *Engl. Bot.* v. 8. n. 539., a Curt. Fl. Lond. 2. t. 165., a Reichnb. Icon. C. 29. t. 1357. f. 2., a Vahl Flor. Dan. t. 907., a Woodv. l.c. t. 29.

Sed locus Brunfelsii mihi ad *C. divaricatum* placet: ille suum ludere vidit floribus albis; ego nostrum floribus roseis ad *Toulouse* (*C. Intybus* Noulet), die 18. Sept. 1852., absque formicarum auxilio: cf. Brunf. Non me fugit Brunfelsi figuram ad *C. Intubum* laudatam fuisse a Moretti.

Loca Patrum, Theophrasti, Dioscoridis, Galeni, Nicandri, Vergilii, Theod. Prisciani, ad quamnam harum specierum fuerint potius retulenda, vel non, accedente et *C. Endivia*, hoc mihi statuendum non suscipio.

Sub-Trib. 3.ª HYOSERIDEAE Less.

Cupidonia Nob., *Catanance* Dalech., Tournf. *Catananche* huc inlata falsae applicationis est. Altera Dioscoridis *Catanance* habetur a Desfontaines (cum antiquis commentatoribus, et cum Sprengelio) in Plinii edit. Lemair., pro *Ornithopodio compresso;* altera pro *Astragalo pugniformi,* laudante Sprengel Comm. in Dioscor. 2. p. 631., et p. 701. Sibthorpius nullam Dioscoridis *Catanancen* nobis explicavit, nullamque Smith. Lonicero, et Tabernemontano *Catanance* fuit *Reseda Luteola:* Caesalpino *Impatientes Balsamina,* et *I. nolitangere:* Dodonaeo, et Lobelio *Lathyrus Nissolia.* Camerario, cum quibusdam aliis, *Scorpiurus sulcata:* Imperato *Plantago cretica:* Rauwolfio *Plantago eriostachia (Lagopus* L.). Dalechampius, sequutus a Tournefort, et a Linnaeo, nomen hocce importarunt ad genus, cui denique absque tolerabili ratione remansit. Verbi etymon *(contra violentiam)* magis adhuc ab hisce plantis nomen excludit, quod revera nescirem, cui herbae recte adduceretur, nisi famoso antidoto! Alia nomina *Arcopus*, quasi *pes ursi*, et *Jovis radius*, reperienda in Dioscoridis notis (ed. Sarac. p. 472.), vel ea quae refert Spreng. Comm. 1. p. 614-5., clariorem non ferunt lucem, quod aliter foret si in rem unicam convenirent. Sisto itaque *Cupidoniam*, e gallico plantae nomine *Cupidone*, nec erit, nisi fatuus, qui palinodiam caneat.

Cupidonia caerulea (Gesneri, et Matthioli) Nob.

Gesn. infr. cit., item Matth. Comm. in Dioscr. ed. infr. c. Catananche caerulea L., Cass. Dict. Sc. Nat. T. 7. p. 265. DC. Pr. P. 7. p. 83. n. 1. Savi Due Cent. p. 164., Bert. 8. p. 585. n. 1., DC. Dub. p. 310., Willk. Lang. 2. n. 1746. C. caer. La-Peyr. Herb. Schk. Handb. 3. t. 226., Lamk. Ill. t. 658. f. 1., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1363. f. 1., Bot. Mag. t. 293. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 111, fig. XXIV. Pena Lob. Advrs. p. 236-7., Lob. Ic. t. 549. f. 2., Matth. p. 1226-7. fig., Camer. Epit. p. 944-5., Dod. Pempt. p. 638., Barrl. Icon. t. 1134.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. locis calidior. frequens; raro extra, in demissioribus; solo se delectat calcareo.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona,* die 19. Aug. 1841.; habui a Deville ex *Larres*, Pyr. Arag. Observavi ad *Quillan*, ad *Axat*, ad *Foix*, ad *Toulouse,* ad *Zubiri,* ad *Sobas Fiscal, Servisé* sub *Broto*, in *Sobrarbe,* ad *Cardona, Berga*, etc.

Planta variat pedalis-tripedalis: estque pubescenti-scabra, pubescentia in caulibus adpressa, basi excepta cum foliis, in quibus pubescentia patens. Caules ex eadem radice plures, subcostati, costis e foliorum lateribus, nervoque principali descendentibus; et anguli obtusi fiunt. Folia inferiora plus minus pinnatifida, neque talia omnia, ut ea delineavit Barrelieri; folia superiora integra, omnia trinervata. Appendices involucrorum scariosae, inferiores ovatae superiores lanceolatae, et semper concaviusculae, ac laxae; imae e toto scariosae, a calatho interdum aliquantulum remotae, et dissitae, per pedunculos sparsae. Bracteolae hae occurrunt ad pedunculorum divisiones quoque, suntque omnes nervo diremptae, qui abit in mucronem subfuscum. Flores e lilacino caerulei, centro saturatiores, sub exsicca-

tione obscuriores fiunt; antherae atro-purpureae; ligulae extus villosae. De pollinis forma, cf. Decaisne, *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 2. T. 1. 1834. p. 22. Gerard, Lamarck, Desfontaines (Atl.), Savi, Bertoloni, De Notaris speciem annuam declarant; sententiam hanc mitigavit Desfontaines, *Catal. pl. hrt. Paris.* (1829.) p. 150., biennalem eam declarans, quod mihi non sufficit, quia cum maxime majore botanicorum parte perennem esse credo.

Non Matthioli, nec Dodonaei, neque Barrelieri figurae habitum plantae, vel faciem ejus bene exprimunt, cui Africana, neque speciei vulgaris penes nos, inest quaedam physionomia.

« *Succo lacteo defraudatur, quo caeterae hujus Classis* (lege tribus) *scatent.* » Gerard, Gallo-Prov. ed. 2. mnser.

Unde traxit Linnaeus, cum Murray, Syst. Veget. ed. 13. p. 602. n. 1., et cum eis Reichard Syst. pl. 3. p. 664. n. 1., Gilib. Syst. p. Eur. T. 4. p. 323. n. 1., Willd. Sp. pl. Syngen. p. 1627. n. 1. *Folia.... fragilia?* Non certe e planta viva, neque ab accurato observatore.

Variat raro ligulis intense violaceis, ut percepi inter *Gerona* et *la Grenota*, die 13. Sept. 1853. Saepius vero in Pyrenaeis ligulis pallidis occurrit, ita ut rarae sint plantae vivae, quae denominationem late acceptam (a Gesnero primo impositam in opusculo *De collectione stirp.* crt. 71. *b.* lin. 1) bene sustineant.

Nec ego assentior Bertoloni, qui dicit, flores *in umbrosis tantum pallidiores* l.c. p. 586., quum in apricis etiam eos pallidos me saepe vidisse meminear.

Tolpis (Haller) Adans. Videas quibus rationibus innixus Cassini nomen *Drepaniae* Jussieu praetulendum duxit, *Dict. Sc. Nat.* T. 13. (1819.) p. 517-8. Dicit genus ab Hallero indicatum; et revera, Hrt. Gotting. En. pl. 1753. p. 421., quem locum ille non citat, sub *Rhagadiolo*, etc. legitur « *Novi generis nomen meretur*, etc.

Tolpis umbellata (Clusii?, Columnae) Bert. Pl. Genuens., Decas. 1. Rar. Ligur. pl. (1803).

De Clusio vide infra Column. Ecphr. 2. p. 27-8. fig. Bert. 8. p. 541. n. 1., Moris Sard. 2. n. 735. DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 86. n. 2. Willk. Lang. 2. n. 1735. Drepania barbata DC. Dub. p. 305. n. 1. T. barbata Nonnullor., La-Peyr. Herb.; Bolosia barbata Pourr. Herb. Matr., T. crinita Low. Prim., DC. Pr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 6. t. 810., Biv. Bernh. Manip. p. 9. t. 1. vix, et p. 13. t. 3. bene, Reichnb. Icon. C. 29. t. 1359. f. 1., Low. Prim. (ipso fat.e Man. Fl. Madr.) p. 24. t. 2. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 68. n. 34. (e Gramont agr. Monsp.) t. 4. f. n. 32. (e Columna).

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Æst. Frequens in Pyr. or. cum *Olea*, quam superat: rara in Pyr. septr. med., auriger.

Legi in Pyr. or. *(Roussillon)* inter *Argelles* et *le Boulou*, die 30. Maj. 1843. Habui a Deville e *Cabanac*, et ex *Vic* (e quo postremo loco attulerat Corbin). Observavi supra *Pierrefitte*, eundo ad *Cauterets*; ad *Toulouse*, ad *Martres*, ad *Pamiers*, etc.

Pourret, de quo aeque facile foret tam bona, quam mala praedicare, ceu genus proprium plantam distinxerat. Hoc bene factum fuisset, si genus bonis characteribus firmavisset, quod aliter demonstrat recensio sub uno eodem alienae omnino plantae, quam *Bolosiam piloselloidem* nuncupavit, respondentem *Soldevilleae* Lagascae, seu *Hispidellae* DC., cujus distantiam a *Tolpide*, characteribus optimis firmatam, cuncti noscimus.

Nescirem cui speciei tutius afferrem *Hieracium boeticum* Clus. Cur. poster., in fol. p. 35., sine descr.; Lobel. Ill. p. 79., cui iste adduxit *Hierac. merid. boetic. maj., et min.* Park. Theatr. p. 792., Icon. p. 791. n. 7., dictum provenire versus segetes luci *Gramuntii*. Eamdem reperio plantam apud Herman Parad. Batav. p. 185. cum tab., quam facile ad nostram hanc speciem sisto.

Hedypnois Tournef.

Hedypnois annua Tournef. *Elem. botq.* p. 380., Inst. r. hrb. p. 478. (sed omnes species ann.).

H. polymorpha Gren. Godr. Fr. 2. p. 288. (partim); Willk. Lang. 2. n. 1738. H. pol., et H. cretica DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 81. n. 3., et n. 1.? cret. H. rhagadioloides Moris Sard. 2. n. 737. (excl. spec. seq.); Bert. 8. p. 556. n. 1738. Hyoseris Hedypnois Cambessed. Balear. n. 297. Hedypnois; Hyosr. Hedypnois, et Hed. monspeliensis, et Hed. rhagadioloides La-Peyr. Hrb.; Hed. arenaria Friv. Herb. Rum., ex Griseb.; Hyoseris turbinata Pourr. It., ex Timb. Lamk. Ill. t. 654. f. 2. super., Cavan. Ic. descr. T. 1. p. 32. n. 47. t. 43., Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 8. t. 812., Tenor. Fl. Nap. 2. p. 173. n. 613. t. 73., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1361., et 1362. Gaert. Fr. Sem. 2. p. 373. t. 160. f. 2.? cret. Lob. Icon. t. 239. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1032. f. 2. videntur, Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 53. n. 6. t. 1. f. 9. n. 6.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Per region. mediterr. a Navarr. ad montes Corbarienses.

Legi in Pyr. Atax. *au Pech de l'Agnelo*, die 11. Maj. 1839.; in Pyr. Catal. supra *la Jonquera*, ad *mont Priorat* sub *Bellegarde*, die 20. Maj. 1843. Observavi ad *Pamplona, Sanguessa, Benavarre, la Nouvelle*, etc. Repertam a Tolosanis inter *Portet* et *Pinsaguel*, ibidem importatam fuisse reor.

Occurrit planta simplex erecta, ramosa adscendens, ramosissima diffusa. Variat foliis integris, et pinnatifidis, superficie hirta, hirtella, sub-glabra, in foliolis involucri etiam, quae modo muricato-setosa, tuncque laevia conspiciuntur. Minus attentas notas et Cavanillesii mendas de hac specie, reprehendebat Ruiz, *Respuesta a la impugnation*, etc. *Madrid* 1796. p. 91., cui respondere conatus est Cavanilles, *Collect. papeles* p. 251. Not.

Hedypnois pendula (Balbis) Willd.

Hyoseris pendula Balb. ex Willd. Willd. Sp. pl. Syng. p. 1618. n. 5., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 82. n. 4., Boiss. Voy. botq. Esp. n. 1646. Hed. cretica Bert. 8. p. 557. n. 2. (partim). Koch p. 479. H. laciniflora Viv. Libyc. Spec. p. 52. Hyoseris Hedypnois var. gracilis Benth. Cat.; Hed. coronopifol. Ten. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 9. t. 813., Viv. l.c. t. 17. f. 2., Tenor. Fl. Nap. 4. p. 113. t. 182. f. 2, 3.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In maritim. Pyr. orient.

Legi ad *Port-Vendres*, die 15. Maj. 1837.

Ulterius inquirendum erit, num et ipsa cadat inter formas *H. annuae*, ut putabat De Notrs. Repert. Fl. Ligust. n. 1090., de quo et ego dubito; hoc ceu comprobatum habuit Moris, accepitque Lowe *Man. Fl. Madr.* p. 529.

Arnoseris Gaertn.

Arnoseris clavata (Pennaei) Nob.

Cf. Clus. Pann. A. p. 647. A. pusilla Gaertn., Koch p. 477., Bert. 8. p. 575., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 79., Willk. Lang. 2. n. 1750. Lapsana minima All., Gaud. 5. n. 1848., DC. Dub. p. 297. n. 3. Laps. pusilla Willd., La-Peyr. Herbr.; Arnos. minima Desv.; Hyoseris latifolia Buxb. Hal. Engl. Bot. v. 2. n. 95., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 85., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 639., Fl. Dan. t. 201., Schk.

Mo. Bot. Garden,
1901.

Handb. 3. t. 224., Bull Fl. Par. T. 6. t. 483., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 5. p. 16. t. 112. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 355. t. 157. f. 3., Fl. Bat. v. 8. t. 574., Reichnb. Ic. C. 29. t. 1354. f. 1. Clus. l.c. p. 647., et 649-50., et Rar. pl. hist. 2. l. 5. p. 142. f. 2., Tabrn. Krtb. p. 490. f. 1., Icon. t. 179. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 53. t. 1. f. 8.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. aurigr. ad *Merens*, die 25. Jul. 1840., in Pyr. or. supra *Prats de Mollo*, ad *Taillet*, unde obtinui quoque a Xatart, die 5. Jul. 1840. Habui a Deville ex *Nestier*.

Aliam plantam dicotyledoneam non cognosco, quae gerat, ut ista scapum inferne praetenuem, superne incrassatum, ita ut, accedente et fructuum pondere, flectatur et pendeat. In *Gramineis* non raro intervenit, ut axes floriferi sint gradatim ampliati ab inferiori ad superiorem illorum partem usque ad eorum apicem.

Non semper *pusillae* denominationem donatam plantis jure ac merito, et male pro certo *pusillam*, *minimam* dixerunt nostram speciem, quae interdum pedalis occurrit, et quae affinibus sibi plantis parum staturâ cedit. Insuper, quum in genere unica sit species comparationem non patitur. Haec ratio est de mutatione nominis a me acta: caetera apud Clusium videas.

Hyoseris Tabernaem., Juss., *Taraxaconastrum* Vaill.

Hyoseris radiatifolia (Neudorfferi) Cassini, *Dict. Sc. Nat.* T. 22. (1821.) p. 338.

Neud. ad G. Bauhin., Prodr. p. 62. n. 3. H. radicata L., Bert. 8. p. 552. n. 2., Moris Sard. 2. n. 739., DC. Dub. p. 309. n. 1.; Willk. Lang. 2. n. 1742. H. rad. La-Peyr. Hrb., H. lucida L., ex Gavino-Gulia Compos. Melit., Thlipsocarpus boeticus Kunze Flora 1846. est var. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 373. t. 160. f. 3., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1360. f. 1., Lamk. Ill. t. 654. f. 2. Pluk. Phyt. t. 37. f. 2., Bocc. Mus. Plant. p. 147. t. 106. obscur. Barr. Ic. t. 237.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. orient. marit. Legi in Pyr. Catal. prope *Rosas* ad *Caneillas*, die 4. Jun. 1851.

Sub-Trib. 4.ª HYPOCHOERIDEAE Less., Schultz C. H.

Monogr. in Act. Sc. Nat. Curios. T. 21. (1845., impr.) P. 1. p. 85. seq.

Hypochoeris Theophr.?, Vaill., L. Planta Theophrasti Hist. pl. l. 7. c. 7., et c. 11. (*Porcellia* Gaza) admodum obscura, et dubia est: inter olera, laevis, mitis, dulcis.

SECTIO 1.ª GENUINAE Koch.

Hypochoeris glabra (Tabernem.) L. Sp.

Tabern. Krtb. p. 490. f. 2. Koch p. 490. n. 1., Bert. 8. p. 571. n. 3., Moris. Sard. 2. n. 720., Gaud. 5. n. 1811., Willk. Lang. 2. n. 1796. H. Balbisii, H. glabr., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 180-1. ns. 4. 6. DC. Dub. p. 306. ns. 4. 6. H. glabr., H. minima, et H. Balbisii Schultz l.c. ps. 144-52., ns. 23-5. La-Peyr. Herb. s.l., et Seriola aetnensis La-Peyr. Herb.? Hyp. arachnoidea Poir. Dict. Engl. Bot. v. 8. n. 575., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 119., Schk. Handb. 3. t. 225. Lamk. Ill. t. 646. f. 1., Fl. Dan. t. 424., Sv. Bot. v. 11. n. 750., Fl. Bat. v. 8. t. 600., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 374. t. 160. f. 4., Cyrill. Neap. fasc. 1. p. 29. t. 10., Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 11. t. 816., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1398. f. 2. 3. 4. Column. Ecphr. 2. p. 27-8., Tabrn. Ic. t. 180. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 68. t. 4. f. 2. n. 35.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Æstat. Facilius obvia per region. mediterr., sed obvenit quidem per region. oceanic., locis calidior., ut vidi in *Lavedan*, alibique.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Baigorry*, die 25. Jun. 1841.; in Pyr. or. *(Roussillon)* contra *Ceret* ad *St. Fereol*, die 27. Maj. 1843., in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 6. Jun. 1851.

De indole ludibunda hujus speciei cf. praecipue Cassini, *Dict. Sc. Nat.* T. 33. (1824.) p. 302. et T. 43. (1826.) p. 44.; Coss. Germ. *Fl. Par.* p. 426. n. 1. Lloyd *Fl. Loir. infr.* p. 151., Regel (E.) in *Linnaea* T. 16. (1842) p. 43., cujus epilogum dederunt in *Annls. Sc. Nat. Par. Ser.* 2. T. 19. (1843.) ps. 178-81.; et prae caeteris, forte, quos citavi auctores, Moris, et Bertoloni, quorum observationes ego quidem confirmavi, praesertim ad *Rosas*, die 6. Jun. 1851.

Hypochoeris infesta (Dodon. Caesalp.) Salisb. Pr. p. 182. n. 2.

St. h. Comm. 2. p. 108. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 390. f. 2., Caesalp. Herb. Tornab. (1563) fol. 92. n. 235., De Plnts. l. 13. c. 5. p. 509. H. radicata L., Koch p. 490. n. 2., Bert. 8. p. 573. n. 4., Moris Sard. 2. n. 721., Gaud. 5. n. 1845., Willk. Lang. 2. n. 1795., DC. Dub. p. 306. n. 3. Porcellites radicata Cass. Dict. Sc. Nat. T. 43. (1826.) p. 43. H. rad., et H. neapolitana Schultz l.c. p. 155. n. 28., et p. 154. n. 27. H. rad. La-Peyr. Herb.; et Thrincia hispida La-Peyr. Herb., partim; et Apargia Villarii *b* ramosissima La-Peyr. Herb.; H. runcinata Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 12. n. 831., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 116., Fl. Dan. t. 150., Sv. Bot. v. 11. n. 752., Fl. Bat. v. 5. t. 350., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 640., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 32. t. 6., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1397., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 370. t. 159. f. 6., Zannich. Vnz. p. 141. t. 121. Dod. Pempt. p. 639. f. 2., Lob. Obs. p. 120. f. 2., Icon. t. 238. f. 1., Tabern. Krtb. p. 489., Icon. p. 179. f. 179. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1031-2., Moris. Hist. pl. Ox. 3. S. 7. p. 66. t. 4. f. 27.

♃ Flor. Maj. Sept. Fruct. Æstat., et ineunte Autumno.

Legi in Pyr. Arag., *Sobrarbe*, ad *l'Ainsa*, die 12. Sept. 1850. Habui a Deville ex pratis *de l'Adour ad Tarbes*.

Gaudin observationem: " *In nonnullis floribus paleae subinde omnino deficiunt* „ Helv. 5. p. 149. de mente sua intellexit Koch, Syn. ed. 2. p. 491., dum pro Gaudini floribus capitula sumpsit. Ego de singulis floribus observationem suam fecisse Gaudin råtus sum, et paleas in receptaculo numero diminutas, non tamen omnino deficientes, in quibusdam calathis ipse observavi. Cum Koch male Gaudin interpretatus est Schultz, addens contortam confutationem, l.c. p. 157. Obs. Caetero, praesentiam, aut defectum harum palearum non esse firmam, nec tanti faciendam, opinabatur Webb quoque; cf. Litter. ad Schultz (C. H.) editas a Parlatore, *Elog.* Webb. p. 83. Variat caule ad basim, foliisve laeviusculis, hirsutisque, nec non hirsutissimis, quod saepe in eodem loco, et mixtim inspicere datum est. Variat admodum statura etiam, nana, et gigantea (inter herbas), uniflora, et multiflora, glabra et hirsuta, semper vero characteribus suis essentialibus firmis cito dignoscenda, et determinanda.

Scapus non est semper aphyllus, occurrens duobus, et tribus etiam foliis onustus; nec constanter glaber (ut dixi), nam eum vidi interdum basi longis setis praeditum, setis ad ejus medietatem gradatim diminutis, ut denique glaber fieret. Occurrunt setae etiam in involucris, quae involucra glabra quidem aliquando reperiuntur, uti glaber, et prorsus aphyllus scapus quoque observatur, cum lusibus de quibus dixi, quomodo in maritimis sub *Bilbao* animadverti, die 8. Aug. 1857. Scapus generatim erectus, sed adscendens quoque, et ad terram etiam omnino stratus reperitur in arenosis apricis, praesertim maritimis. Item folia plus minus setulosa conspiciuntur. Variat etiam plantae habitus, quomodo mihi videre contigit in editis Montium Cantabrorum, *Arleor*, *Adarra*, *Olette*, in quibus plantam diminutam, unifloram *Crepidem auream* commemorantem deprehendi. Vidit Cassini individua, in quibus

achenia aliqua apice truncata ferebant circulum tomento farctum, sessile, squamis interioribus pappi in eorum inferiore et interiore parte onustis tomento quodam lanoso, albicante, plus minus denso. Cf. Cass. *Dict. Sc. Nat.* T. 33. (1824.) p. 301.

Perperam biennalem plantam declaravit Reichenbach; porro talem aliquando occurrere testantur Coss. Germ. *Fl. Par.* 2. p. 427. n. 2. Inaniter contendunt Grisebach et Schenk, It. Hung. n. 260., *H. neapolitanam* Willd. a Grisebach ad *Bayonne* lectam, distinctam radicis fibrillis incrassatis, et involucro flores sub-aequante, peculiarem constituere speciem: cf. quidem infirmam *H. salinam* Grenier (e *Cette Languedoc)* descriptam in Obs. ad *H. radicatam Fl. Jur.* p. 456.

SECTIO 2.a **ACHYROPHORUS** Schultz, DC.

Hypochoeris maculata (Clusii) L. Sp.

Clus. Pann. A. p. 640-1. f.a; Thal. Sylv. Harcyn. p. 83. Pilos. maj. Gallr. Koch p. 491. n. 3., Bert. 8. p. 569. n. 1., Gaud. 5. n. 1842., DC. Dub. p. 306. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1798. Porcellites maculata Cass. Dict. Sc. Nat. T. 43. (1826) p. 43. Achyrophorus maculatus Scop. Carn., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 93. n. 8., Schultz l.c. p. 107. n. 9. La-Peyr. Herb., demt. specim.; H. grandiflora Gilib. Exerc. phytolog. n. 86., H. uniflora Dufour Lettrs. Palass. (3.a) Mont. maud. apud Bory St. Vinct. Voy. souterr. p. 318. t.o ind.o Caumale. ex Herb. viri illustris All. Fl. Ped. n. 849. t. 14. f. 3., Engl. Bot. v. 4. n. 225., Fl. Dan. t. 149, Schrank Fl. Monac. t. 246,, Reichnb. Icon. C. 29. t. 1396. f. 1. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 139. f. 2., Tabern. Krtb. p. 493. f. 1., Icon. t. 184. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1027. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 69. t. 5. f. 53.

♃ Flor. Jun. abeunte, Jul. Aug. Fruct. Jul. abeunte, Aug. Sept. In montan., et editis.

Legi in Pyr. or. *(Capsir) au bois de la Matte*, die 16. Jul. 1836., in Pyr. Catal. supra *San Feliu de Guixols*, eundo ad *Tosa*, die 11. Jun. 1860. Non vidi in extrema occidentali parte Pyrenaeorum.

Parvi fecimus etiam Don observationem, quam, paucis, forte, notam transcribimus: " *From Hypochoeris, which must now be limited to H. glabra, and minima, it will be necessary to separate H. radicata, and maculata, essentially distinguished by having the pappus uniformly stipitate* " Don, Composit. in *Trans. Lin. Soc. of London* T. 16. (1830.) p. 179.

Dubia quoad determinationem nostram moverat Dufour, quem conferas in *Souven. impress. voy. excurs. Pyren.* etc. (Bordeaux 1848.) p. 167.

Species parcissime, aut minime maculata occurrit in Pyrenaeis.

Lusum vix recognoscendum reperii in Herbario Coder, in quo scapus erat bifurcatus, folia oblongato-obovata, basi attenuata, margine sub-integra, valde magna; et individuum tam luxurians, quale ego aliud nunquam vidi. Varietatem alteram, non minus insignem memorat Schumacher: " *Variat caule ramosiori, ramis unifloris, subcorymbosis, foliis longe dentatis* " En. pl. in Saelland (Hafniae 1801.) p. 224. n. 649.; vide et Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 777., et Schultz. p. 109.

Schultz l.c. citat in Hispania ex Cl. *Formigal de Sallen*; sed ne credatis hunc esse quemdam *Grande d'España*; locus est, sive statio, supra *Sallen* Pyr. Arag., unde itur ad *Luvie* Pyr. septr., et ubi nostra planta vitam degit. Eodem modo peccatum est a Roemer, et Schultes, Syst. Veget. V. 4. p. 53. n. 2., dum *Pulmonariam mollem* (reapse *angustifoliam)* indicatam in Pyrenaeorum monte *Llaurenti* a DC. Fr., ipsi verterunt in *Pyrenaeis, monente Llaurenti.*

Sub-Trib. 5.ª SCORZONEREAE Less.

Thrincia Roth.

SECTIO 1.ª EUTHRINCIAE DC.

Thrincia hirta (Caesalpini) Roth Catal.

Caes. Herb. Tornab. 1563. fol. 89. n. 226., De Plnts. 1. 13. c. 16. p. 513. Koch p. 479. n. 1., Bert. 8. p. 445.; Gaud. 5. n. 1780., Gren. Obs. (1838) p. 24. n. 13., DC. Dub. p. 307. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1753. La-Peyr. Herb., exclus. specim.; et Leontodon Villarsii vars. (excl. *b*) La-Peyr. Herb.; Hypochoeris glabra Gater. Montaub.; Leont. saxatile Lamk. Dict., Thuill. ex Gren. Thrixa hirta Dulc. Engl. Bot. v. 8. n. 555. vix. Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 118., Fl. Dan. t. 1827. Fl. Bat. v. 4. t. 279., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 637, Reichnb. Pl. cr. C. 8. t. 747. f. 990-1-2., et t. 748. f. 993., et Icon. C. 29. t. 1365. f. 1, 2, 3., Vill. Dauph. 3. p. 166. t. 26. (err. typogr. t. 22.), Zannich. Vnz. p. 86. t. 183. f. 1. Sant. Viagg. Tosc. 3. p. 360. t. 7., Schk. Handb. 3. t. 220. G. Bauh. Pr. p. 63. n. 1. cum fig.a. Gesn. Op. bot. ed. a Schmid. tab. lign. 7. f. 59.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Cantabr. marit. ad *Zarauz*, die 24. Aug. 1857.: in Pyr. Navarr. sub *Pamplona* ad *Sisur major*, in ruderibus diruti coenobii Jesuitarum, die 9. Jul. 1850.; in Pyr. Arag. prope *Huesca* ad *Alerre*, die 3. Oct. 1850., in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 15. Maj. 1851. Habui ex *Cap-vern* a Deville; ex *les Eaux Bonnes*, ac ex *Narbonne* a Delort.

Rhizoma interdum, sed certe non semper, praemorsum. Pilos simplices, et furcatos video; male ergo nonnulli (DC. cum Duby, Kirschleger) furcatos tantummodo *hispidae* tribuere. Sic sunt qui dicant involucrum glabrum in *Th. hirta*, dum specimina pyrenaea extant, in quibus involucrum pilosum est, pilis rigidis, brevibus, longis, adpressis, aut patentibus; qui status *involucris pilosis* frequentior forte est prae statu glabro, e quo processit varietas *psilo-calyx* DC., quae *Th. nudicalyx* Tenor., vel *Th. laevis* Lagasc. nuncupata est.

Bory, Chaubard, *Morée* n. 1092., *Th. hispidam*, et *hirtam* ceu varietates sub eodem typo comprehendunt. Sed acheniorum forma in utraque specie diversa, et vita annua in *Th. hispida* vetant ne in unam confundantur.

Hujus generis species generatim folia aspera gerunt, more *Boragínearum*, quarum tamen folia, ab iis *Thrinciae*, et affinium *Cichoracearum* ea aspera gerentium distinguuntur, dum flore et fructu adhuc careant, eo quod raro folia sinuata, nunquam ea runcinata ferant, sed fere semper integra, saepe lepidota, pilis furcatis plerumque nullis, raro stellatis, iisque generatim magis transparentibus. Caeterum videre mihi videor, pilos in *Compositis* simpliciores adesse ad plantae basim, magis compositos ad ejus apicem occurrere, ut, contrario, in *Borangineis* pilos basi callosos, densos, stellatos, apice simpliciores fieri. Cf. et ea quae scripsi p. 582.

Locum Zaunichelli *Th. hirtae* relinquere malui, quam cum Pollini, Veron. 2. n. 1519., Nacc. *Vnz.* 4. n. 705., afferre ad *Leontodon proteiforme:* ad utramque speciem, incaute, retulit Bertoloni, Fl. Ital., qui *Amon. Ital.* pro una *Th. hirta* citaverat. Figura *Engl. Bot.*, faciem *Pilosellae* offerens, derelinquenda foret.

Thrincia hispida Roth Catal.!

Koch Syn. ed. 1. p. 417. n. 2., Gren. Godr. Fr. 2. p. 296., Gren. Obs. botq. p. 25., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 100. n. 2., DC. Dub. p. 307. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1752. Th. hispida, et Hyoseris hispida Willd. Sp. pl. Syngns. p. 1555. n. 2., et p. 1614. n. 4. Th. hirta La-Peyr. Herb., quoad specimen unum Th. mauritanica Spreng. Reichnb. Pl. cr. C. 8. t. 749. f. 994-5., Icon. C. 29. t. 1364. f. 2.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. Atax., et orient. rara.

Legi in litore cantabrico ad *Fontarabìa* die 20. Maj. 1879. Vivere ad *Collioure* testantur Bernard, Grenier; ad *Villeneuve (Corbières)*, Timbal qui ex *Cascastel* dedit, et qui ad *Banyuls* quoque vidit. Mihi semper dubia species; de qua cf. Mérat *Ann. Sc. Nat. Par.* T. 4. 1845. p. 38.

SECTIO 2.ª **STRECKERA** (SCHULTZ) DC.

Thrincia tuberosa (Dioscorid.) DC. *Fr.*

Diosc. l. 2. c. 160. (Chondr. 2.a) mihi ut Sibthorpio, dubia, Koch p. 480. n. 2., Moris Sard. 2. 2. n. 725., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 100. n. 1., DC. Dub. p. 307. n. 3., Willk. Lang. n. 1754. Apargia tuberosa Willd. Sp., Bert. 8. p. 442. n. 9. Hypochoeris bulbosa Pourr. Herb. Matrit.; Apargia tuberosa Willd. (nec L., qui non habet), et Th. tuberosa DC., Benth. Cat., duplic. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 72. t. 797., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1364. f. 1., Santi Viagg. Tosc. T. 3. p. 113. t. 2. Matth. p. 504., Lob. Obs. p. 117. f. 1., Icon. t. 232. f. 1., Dod. Pempt. p. 636. f. 2., Durant Herbr. ed. Vnz. 1667. p. 115. f. 1.

♃ Flor. Apr. Maj., iterumve ineunte Autumno. Fruct. Maj. et in.ᵉ Jun., serius Oct. Nov. In Pyr. Atax. orient., cum *Olea*, solo calcareo.

Legi in Pyr. Atax. *a la Clape*, die 30. Sept. 1839; habuique ex viciniis *de Narbonne* a Delort. Vidi ad *Figueras*.

Occurrit scapo toto hirto, nec tantum apice, uti quidam (cum Savi Etr. 3. p. 123.) perhibent. Neque exacte a Loiseleur, Gall. ed. 2. T. 2. p. 178. n. 9., ab Ambrosi, Gussone, pili omnes furcati dicuntur, nam occurrunt individua in quibus cum pilis furcatis, et pili simplices conspiciuntur.

Leontodon L. *Apargia* loco *Leontodontis* magis arrisit Ruprecht, Ingr. p. 607., quod ei in laudem verterem, si tute statui posset, conjectatam *Apargiam* Teophrasti, Hist. pl. l. 7. c. 9. *(ad radicem tantum foliatam)* hujus generis esse; sed magne subeunt difficultates, tenuitate characteris citati, et insuper, quia locus Theophrasti suspectus est, quum linea illa in qua de *Apargia* fit mentio, in quibusdam Codicibus, et inde editionibus impressis, desideretur. Host, Bluff, et Fingerhuth, Wimmer, Koch, Kirschleger, Sprengel, Ledebour, masculini generis faciunt, quod rectius statutum videtur.

SECTIO 1.ª **VIREA** ADANS., GAERTN., vel si mavis **Genuini** N.

Leontodon pyrenaeus (Vaillantii?) Gouan Ill.

Vaill.? ex Gouan l.c. Gren. Obs. botq. (1838) p. 27. n. 15., et cum Godr. Fr. 2. p. 298., Koch p. 481. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1761. L. squamosus Lamk. Dict., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 101. n. 1., DC. Dub. p. 307. n. 2. Apargia alpina Willd. Sp., Bert. 8. p. 430. n. 1., Gaud. 5. n. 1787. A. alp. La-Peyr. Herb., partim, et A. autumnalis var. La-Peyr. Hrb., A. pyrenaica Gmel., Leont. aureus Pourr. It. ex Timb. Gouan Ill. p. 55. n. 2. t. 22. f. 1, 2., nimiae bract. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1367. f. 2, 3, 4. Sturm. Heft 37., All. Fl. Ped. n. 766. t. 14. f. 4.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In alpinis, ad alpestria descendens.

Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis al Prats des Avallanches,* die 8. Jul. 1837., in valle *d'Eynes,* summitatem versus, die 27. Aug. 1836. Habui a Deville ex *le Turoun de Castère*, ex m.ᵉ *Albi (Azun)*, ex *Plumous* supra *le Lac de Gaube,* et ex Valle *de Louron.* In m.ᵉ *Neouvielle* observavit Ramond, in *Mont-laid* Grenier. Plurimis ego vidi locis, inter

quos citare praestat *las Agudas del Monseny*. Bis mihi obvius scapo ramoso; in Valle *d'Eynes* ubi eum legi; dein *au Port de Paillères* anno 1840.

Individua pyrenaea plerumque ostendunt folia, et petiolos glabra, dum ea quae vidi ex alpibus Helveticis gerebant folia pilosa, ac petiolos basi lanatos, quae talia describuntur a Gaudino (*Apargia incana* Gmel., non Scop.). Quod de hac stirpe peculiariter statui congruit cum quibus exposuit Ball in opella, *Outlines of a Monography of the genus Leontodon* in *The Ann. and Mag. of Nat. Hist. Ser.* 2. V. 6. (Jul. 1850. n. 31.) Mutavi tamen quaedam in specierum serie.

Unionem cum *L. squamoso* Lamk., dubiam Gaudin (Fl. Helv. 5. p. 58.), rejectam a Mérat (*Ann. Sc. Nat.* T. 22. (*Par.* 1831.), *Aparg. Thrinc.* p. 109.), ego iterum sustinere non dubito, de qua re ipse persuasus fuit Lamk., qui (*Dict.* 3. p. 529-30. n. 2.) synonymon Gouani citat. Stirpem cum mea identicam ex Alpibus Tyrolensibus vidi in Centuria 5. n. 437. plantarum exsiccatarum a Reichenbach evulgatarum. *L. alpinum* Jacq. A. p. 58. t. 93. mihi potius videtur planta affinior *L. proteiformi*. Ast *L. pyrenaeus*, non cum *L. alpino*, sed cum *L. autumnali* potius conjunctus, ut suspicatus est Gaudin (Helv. 5. p. 59.), sustinuitque Grenier (*Obs.* c. p. 27-8.) (quamvis et Zetterstedt (*Pyr. princip. ls.* n. 749.) viderit individua pappis uniseriatis conformibus, cum illis *L. autumnalis* prorsus identicis), non est recipienda sententia. Et revera, mihi admodum difficile videtur plantas ictu oculorum tam diversas, diverso tempore florentes, loca tam discreta incolentia, posse una consociari, vel sub eodem typo comprehendi. Ipse Grenier, plantis ultra, et attentius observatis, judicium prius editum dereliquit, adeo ut postremo, cum aliis plantas sectione separaverit. Illusio aliqua saepe fit de plantis adeo affinibus, ac ludentibus, et maxima fuit quam sibi confecit Graham, contendens, *L. montanum* Lamk. (*Taraxaci* Loisl.), cum *L. autumnali*, et cum *L. pyrenaeo* unam eamdemque sistere speciem: eum conferas *Notic.* etc. in *Edimb. New Philos. Journ.* Oct. 1832., seors. p. 4.

Si Zetterstedti observatio confirmabitur, tunc Sectio *Oporina* ab omnibus rejicietur. Cur interim hoc non fecit Grenier, qui in *L. pyrenaeo* quidem pappum aliquando uniseriatum dari compertum habuit?.

Desunt mihi observationes, quibus innixus unionem *L. crocei* Haenk. cum nostra specie confirmare queam: egerunt hoc Koch, Grenier et Godron, Ambrosi, Fuss.

Leontodon autumnalis (Fuchsii) L. Sp.

Fuchs. Hist. st. p. 320. Koch p. 480. n. 1., De Notrs. Reprt. Fl. Lig. n. 1095., DC. Dub. p. 308. n. 8., Willk. Lang. 2. n. 1758. Apargia autumnalis Hoffm., Willd., Bert. 8. p. 438. n. 6., Gaud. 5. n. 1788., et 6. Appnd. p. 363., Fries cum Brobrg. Hallnd. n. 697. Oporina autumnalis Don, DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 108. n. 1. Ap. aut. La-Peyr. Herb., excl. var.; A. pratensis Link.; L. glabrum (sic) Gilib. Exerc. phyt., Hieracium praemorsum L. Laches. Lapp. Engl. Bot. v. 12. n. 830., Fl. Dan. t. 1996., Schk. Handb. 3. t. 226., Fl. Bat. v. 2. t. 110., Sv. Bot. v. 9. n. 642., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 612., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1366. f. 2, 3., Matth. p. 766., Trag. St. h. p. 265., Fuchs. Icon. (1545) t. 183., Hier. 4., et 5 Dod. Pempt. p. 639., cum Belgis confirmo; hinc et Dod. Hist. pl. (gall.) p. 390. f. 3. (St. min. alt.) certe; cum St. hist. Comm. 2. p. 108.; Lob. Obs. p. 120. f. 1., Icon. t. 237. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1031. fig.a, Petiv. Hrb. Br. t. 12. f.a 1-4., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 562. f. 2., Lonicr. Nat. h. crt. 91. D., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 64. t. 7. f. ult. n. 6.

♃ Flor. Jul. in Autumn. Fruct. Aug. Nov.

Legi in Pyr. aurig. supra *Ax à la forge d'Ascou*, die 22. Aug. 1840., et in *Donezan* ad *Puc* sub *Carcanières*, die 31. Jul. 1843.

Et mihi variabilem planta sese ostendit, caule simplici aut ramoso, erectiusculo, declinato, decumbente; foliis plus minusve sectis, et tenuibus, floribus copiosioribus, illorum in bracteis sive involucris indumento piloso plus minus manifesto, et copioso. Individua lecta in *Donezan* accedunt varietati eae, quae *Oporina pratensis* Link, Less., DC. Pr. Nec credere possum ad alienam stirpem spectare plantam a Ball observatam in Pyr. or., de qua sic ille effatus est. " *J possess specimens gathered from myself in the Eastern Pyrenées (Val de Caroll), and on Brandon, Montain in Kerry, which, from the peculiarity of their habit rather than from positive characters, J was disposed to consider distinct; neither of the specimens were in fruit, and for the present, J am inclined to refer them to a form of L. autumnalis* „ Ball, *Outl.* s.c. p. 7. Saepe juniores plantae alienum habitum, diversam faciem, peculiarem physionomiam in vegetabilibus etiam ostendunt. Et ego cautus semper fui in dijudicandis, apud amicos consilium petens de plantarum speciminibus sub juniore aetate collectis.

Apargia Taraxaci Gmel. Bad. Als. 4. p. 583., ut ea quae enumeratur a Willkomm, et Lang. 2. n. 1760., ab utroque in Pyrenaeis indicata, probabiliter cum Smithiana, neque cum *L. Taraxaci* Loisl., sive *montano* Lamk. identica, ad *L. autumnalem* spectat. De Smithii planta cf. Wilson apud *Hook. Journ. of Botan.* 1. 1834. p. 267. n. 38. *A. Taraxaci* La-Peyr. Herb. e minus felici specimine non se tute dijudicari sinit.

Leontodon proteiformis (Gesneri) Vill. *Fl. Dauph.*

Gesn. De Collect. stirp. crt. 81., Op. bot. ed. a Schmid. tab. lign. 7. f. 61 Gren. Obs. botq. (1838) p. 26. n. 14., et cum Godr. Fr. 2. p. 299. L. hastilis L., Koch p. 481. n. 4., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1097. L. hispidus L., et L. hastilis DC. Pr. P. 7. p. 102. n. 5. DC. Dub. p. 307-8. ns. 4, 5. L. hispidus L. Sp. ed. 1., Gren. Jur. 2. p. 458., Willk. Lang. 2. n. 1762. Apargia hispida Willd., Bert. 8. p. 432. n. 3., (excl. L. crispo). A. hast., A. hispid., et A. incana Gaud. 5. ns. 1782, 1783, et 1785. A. hisp. Host, La-Peyr. Herb., excl. specim.? et A. hastilis Host, La-Peyr. Herb., et Thrincia hispida La-Peyr. Herb. partim., et Hypochoeris maculata La-Peyr. Herb., quoad specimen unum; A. sudetica Link En., ex Wimm. Grab. Siles. n. 1299., L. crispum Jaubert? supra les Eaux Bonnes, Excurs. 1868.; L. taraxaconastrum Vand. mnscr., a Cesat. confirm., L. siculus Guss. Engl. Bot. v. 8. n. 554., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 117., Fl. Dan. t. 862., Fl. Bat. v. 2. t. 139., Sv. Bot. v. 9. n. 643., Schrank Fl. Monac. t. 202., Jacq. A. 2. p. 41. t. 164., Tenor. Fl. Nap. 2. p. 168. t. 72., Dietr. Fl. Bor. v. 9. t. 611., Schk. Handb. 3. t. 220., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 33. t. 3., Vill. Dauph. 3. p. 87. t. 24. f. A, E, F, C, D., All. Pedm. n. 768. t. 70, f. 3. vix. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1368. f. 1, 2, 3., et t. 1369., et t. 1379. f. 1. rad., papp., Sturm. Heft. 27. Clus. Pann. A. p. 647-8., Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 142. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1038. f. 1., Tabern. Krtb. p. 495. f. 3., et p. 496. f. 1., Icon. t. 187. f. 2., 188. f. 1. credo, Lob. Icon. t. 238. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 89. n. 14. t. 7. f. 8. innumer.

♃ Flor. Jun. et per Æstat. Fruct. per Autumnum.

Legi in Pyr. orient. ad *la Cabanaze*, die 23. Jun. 1837., in Pyr. septr. aurigr. *au Port de Paillères*, die 29. Jul. 1843. Habui a Deville ex *Cercéadure (Azun)*, et ex *Marzous*.

Optima Villari denominatio; mala *hispidi* illa, de stirpe quae glabra interdum occurrit. Reperii hancine Gerardi rectam observationem: " *Verna planta pilosa, pilis brevissime bifurcis, per aestatem et autumnum glabra evadit* „ Gallo-Prov. ed. 2. mnscr. Neque denominationem *hastilis* probari semper potest, in tanta foliorum variatione: imo *hastile* nomen substantivum in adjectivum arbitrio conversum fuit. Perennem, nec annuam esse stirpem pervidit Reichard, Hrt. Senkenb. n. 1136. Unionem *L. hastilis*, et *hispidi* (a DC. perperam sejunctorum) praedicarunt praecipue Koch, Bertoloni, et Ball; dicerem Noulet etiam, nisi in re excessisset loquutus de conjunctione *L. Villari* etiam cum

nostra specie, quod nimium est. Major adhuc rei ampliator fuerat Pollini, qui ceu varietates suae *A. hispidae*, Fl. Ver. 2. n. 1519., recensuit *A. dubiam* Willd. Sp., *A. crispam* Willd., *A. hastilem* Willd., *A. Villarsii* W., et *A. incanam* Scop., e quibus reapse quatuor commode efficiuntur species, *L. proteiformis*, *L. crispus*, *L. Villarsii*, et *L. incanus*.

L. danubialem Jacq., *L. hastili* subjungendum primus forte confirmavit Lachenal, Nov. Act. Helv. 1. p. 273-4., cujus rei prius suspicionem protulerat in Obs. Bot. med. apud Uster Delect. Opuscul. botanr. 1790. p. 61. Dixi confirmavit; nam ipse Jacquin A. 2. (1774.) sub *L. hastile* ceu synonymon adducit *L. danubialem* suum En. Vindob. p. 270. n. 69.

Sed quoad *L. hispidum*, et *hastilem* gaudeor observationibus directis potuisse me praestantissimorum virorum sententiam confirmare; eas egi praesertim in Pyr. aurigr. supra *Ax à la Forge d'Ascou*, die 22. Aug. 1840., stirpe sub variis formis ibidem mixtim reperta.

Alteram Tabernemontani figuram ad *L. pyrenaeum* cum Kirschleger, Als. 1. p. 427. n. 1., afferre nolui.

Leontodon Bauhini J.! Nob.

J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1038. fig. 2. L. Villarsii Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 177. n. 4., ed. 1. P. 2. p. 514. n. 8., Bert. 8. p. 436. n. 4., DC. Dub. p. 308. n. 7., Gren. Godr. Fr. 2. p. 300. L. Vill. et L. Rosani Ten., DC. Pr. P. 7. S. 1. ps. 103-4. ns. 14, 15. Vill. Dauph. 3. p. 82. t. 25., Reichnb. Icon. C. 29, t. 1370. f. 1., et 1379. f. 3. rad., papp. Chabr. sciagr. p. 323. f. 1.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Autumno. Plures asserunt ipsum vivere in agro Ruscinonensi, cf. DC. *Fr.*, Br., Gren. etc.; ibidem ego frustra quaesivi.

SECTIO 2.ª **ASTEROTHRIX** Cass.

Leontodon crispus (Gesneri) Vill. *Dauph.*

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 7. f. 59. Koch Syn. ed. 1. p. 420. n. 7., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 103. n. 12., DC. Dub. p. 308. n. 6., Gren. Godr. Fr. 2. p. 300. L. saxatilis Reichnb., Koch Syn. ed. 2. p. 483. n. 8. Apargia crispa W., Gaud. 5. n. 1786. Apargia crispa Willd., La-Peyr. Herb., L. hydnocarpon Viv. Herb., ex De Notrs Reprt, Fl. Lig. n. 1099.; L. saxatile DC. Pr., evidenter; L. biscutellaefolius DC. Pr., et L. graecus Boiss., Heldr., ex Janka Dac. eur. n. 195. Vill. Dauph. 3. p. 84. t. 25., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1371. f. 2, 3, 4., et t. 1379. f. 1. rad., papp.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Autumno. In Pyr. Atax. or.: an in mediis etiam? La-Peyr. *St. Beat*, Timbal, *Coumo Ouère (Arbas)*.

Habui a Delort ex Pyr. Atax. *au Pech de l'agnelo*, prope *Narbonne*, lectum.

Num adducendus foret ad *L. proteiformem* dubitavit Mérat, *Ann. Sc. Nat. Par.* S. 2. T. 4. (1845) p. 381., quod malum Pollini consilium sequutus est Bertoloni. Putant quidam *L. crispum* Koch s.c. pertinere reapse ad *L. protheiformem*, cf. Neilr. Hungr. Slav. p. 76. Alii, Grisebach, et Schenk, *L. crispum* Reichenbach, et Koch peculiarem existimant speciem, quam *L. crispatum* dicunt, Obs. pl. itin. alp. 1851. n. 66. *Apargia aspera* Waldst. Kit. Pl. rar. Hung. 2. p. 114. t. 110. est revera species ab hac nostra distincta, accedens potius *L. protheiformi*.

Podospermum DC.

Podospermum calcitrapifolium (G. Bauhini) DC. Pr.

G. Bauh. Pr. p. 129. n. 2. Koch p. 490. n. 3., Gaud. 5. n. 1758., Link Hoffm. Fl. Port. 2. p. 128., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 110. n. 3., DC. Dub. p. 308. n. 1. Scorzonera laciniata *b* Moris Sard. 2. n. 727., Bert. 8. p. 370. n. 12. Scorz. calcitrapifolia Vahl, La-Peyr. Herb., et S. petiolaris La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. Suppl., S. resedifolia Gouan Ill., P. decumbens Gr. Godr. Fr. Sc. laciniata *b* Griseb. Rum. Bith. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 64. t. 787., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1385. f. 1. Barr. Icon. t. 800., Buxb. Cent. 2. p. 27. t. 22.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Per region. mediterr., locis calidior. Legi in Pyr. or. *Cèrdaña*, ad *Salliagouse*, die 10. Jul. 1837. Observavi ad *Pamplona* supra *Durban*. Reperiit Timbal *au Massif d'Arbas*, regione oceanica.

Plures, et clari nominis Botanici, hanc varietatem existimant *P. laciniati.* Primus forte Asso dubium aperuit: " *A sequenti (laciniata) vix specie distinguitur nisi calycis tomentum sufficiat, nam eadem facies et foliorum in lacinias divisio* „ Syn. Stirp. Arag. n. 749. Videtur Hallerus quidem alteram alterius varietatem existimavisse, cf. Hist. stirp. Helv. p. 6. n. 12. sub fine descript. *Alia* etc.; et ita eam judicavit Gerard, Gallo-Prov. ed. 2. mnscr. Definite varietatem *P. laciniati* fecit Moris l.c., eique retulit *Podospermum*, sive *Scorzoneram Tenorii* Presl, et *Sc. intermediam* Guss. Morisium sequuti sunt Visiani, Dalm. 2. p. 105. n. 736., Cosson, *Not. pl. cr. nouv., Paris* 1848., p. 9., nulla de Morisio mentione, quem suscepit, citavit Bertoloni, additis ceu synonymis, *Scorzonera decumbente* Guss., *Podospermo decumbente* Gren. Godr. s.c. Separavit Koch, dubia tamen movens, visa planta intermedia in Willd. Herbr. sub n. 14521., cf. Syn. c. p. 489. n. 2., et cf. Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 783. sub n. 3.

Ego vero, quum viderim semper rhizoma multicaule, caules procumbentes, aut adscendentes, folia in lacinias plures obovato-lanceolatas divisa, intermixtis tantummodo laciniis angustioribus, unaque prodire faciem plantae peculiarem, tunc speciem confirmare non dubitavi. Caulis centralis occurrit prae lateralibus brevior, sed hoc non semper ita se habet, ut indicatur a Grenier. Species cum hac quodammodo similis est *Sonchus chondrilloides* Deff., sive *Zollikoferia* DC., *Scorzonera resedifolia* L. Sp., cui iste attulerat Barrelieri iconem s.c., quae certo certius ad nostram pertinet speciem (in Hispania repertam, sed male digestam a Willk. Lang. 2. n. 1777. *b*), ut liquet ex Barrelieri Nota Observ. p. 94. n. 1050., quae in *Sonchum chondrilloidem* Hispaniae exoticum cadere nequit.

Podospermum laciniatum (Anguillarae) DC. *Fr.* (excl. Jacq. prol.).

Acoro di Teofrasto, Ang. Sempl. p. 183. Koch p. 489. n. 1., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 111. n. 61. (excl. var. ult.); Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 397. n. 1. (excl. prol. Jacq.), DC. Dub. p. 308. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1777. *a*, *b* (non b). P. muricatum Gaud. 5. n. 1757. Scorzonera laciniata a Moris Sard. 2. n. 727., Bert. 8. p. 369. n. 12. (excl. syns. quibusd.). S. lac. L., La-Peyr. Herb.; S. messaniaca Bory Chaub.; P heterophyllum Schur? Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 64. t. 788. dubia! Guss. Pl. rar. p. 322. t. 55. f. 1., Bor., Ch. Morée p. 231. n. 1082. t. 28. f. 1., Schk. Handb. 3. t. 215. (inv. squam. non cornicults.); Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 367. t. 159. f. 1., Lamk. Ill. t. 647. f. 4., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1386. bene, et t. 1385., var. integrif. Barr. Ic. t. 799., Column. Phytob. ed. Neap. 2. p. 22. p. 21. fig.; ed. Florent. p. 116. t. 32.

⊙, et (··) Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Navarr. prope *Pamplona* ad *Oricain*, die 10. Jul 1850., in Pyr. or., *Conflent*, ad *Villefranche.*; die 14. Jun. 1837.; in Pyr. Catal. ad *Gerona* die 30. Jun. 1860., inque maritimis ad *Rosas*, pusillum, die 24. Aug. 1860. Habui a Deville e *Jaca*, Pyr. Arag.

Planta plerumque erecta, aliquando ascendens. Involucra ludunt laevia, et corniculata, quod praesertim ad *Benavarre* Pyr. Arag., die 5. Jun. 1846., et ad *Narbonne*, die 2. Maj. 1857. observavi. Cornicula vidi pyramidulata, obtusiuscula. erecta, scilicet cum involucro horizontaliter posita, nec reclinata, neque, generatim, inclinata; datum tamen est videre cornicula quidquam sursum versa, forte quia in superiore parte sphacelata albae lanae dederant locum, in quo casu superne aliquantulum depressa reperiebantur. Ad *Narbonne* cornicula plus minus elongata, vix manifesta, prorsus deficientia etiam percepi: hoc idem extra Pyrenaeos, ad *Bagnacavallo* observavi. Tubercula quidem multa, formae irregularis, per caulem, petiolos, folia, et pedunculos, conspersa ad *Benavarre* quoque percepi quod saepe, alibi etiam, in hac stirpe, prae statu laevi, occurrere testatur Koch, l.c. **b** Muriculata et piloso-squamulata est planta ad *Oricain* lecta.

Bipedale, paucifolium, pauciflorum, foliis linearibus integris (*Sc. subulata* Link) obvium fuit ad *Jesso*, Pyr. Navarr., die 15. Jul. 1853.; dein ad *Ayerbe*, Pyr. Arag., Jun. 1858. foliis omnibus linearibus, integris, sub-plicatis, unico pinnatifido excepto. Hisce proxima est planta ad *Gerona* lecta, in qua folia tenuia, alia integra, pinnatifida alia; in ea reperiuntur involucra inferiora, et media sub apice barbata, vixque calli vestigium offerentia, et planta laevis quidem est, inferne non omnino glabra, superne glauca. Capitula interdum heptangularia, nec semper octangularia. Denique pro planta admodum variabili haec est recognoscenda species. Secto caule succus lacteus e sub-corticali substantia exsilit, qui succus mox in luteum, postremo in fuscum colorem mutatur.

Scorzonera laciniata Jacq. **A**. 4. p. 29. t. 356., sive *Pod. Jacquinianum* Koch Syn. ed. 1. p. 425. n. 1., ed. 2. p. 489. n. 1., quod et *P. octangulare* Roth, DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 110. n. 1., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1386. f. 2., procul dubio alia species est ab hac diversa, quidquid in contrarium dijudicaverint Itali mei, et qui eos sequuti sunt. *Sc. laciniata* Fl. Gr. similis est plantae ad *Villefranche* lectae, quae minor, sub-uniflora, scapiformis; sed illa cupulata cum Jacquiniana planta, a Lindley, et perennis declarata, dubia evenit. Grisebach, Rum. Bith. 2. p. 262-3. biennalem stirpem declarat, sicque neotericorum plures; reapse vita plantae tum annua, tunc biennalis est. Locum Anguillarae, a quibusdam ad superiorem speciem allatum, attentius consideratum, ego potius cum G. Bauh. Pin. p. 274. n. 4., ad hancine speciem restituo. Morisoni figuras! praeterire malui.

Urospermum (Vaill.) Scop., Juss., DC.

, **Urospermum Dalechampii!** Desf. *Cat. hrt. Paris.* ed. 1. p. 90. (*Tabl. Écol. botq. du Mus. d'Hist. Nat.* (1804).

De auctore infra dicam. Interim specta Hist. pl. Lugd. p. 569. f. 1. Koch p. 485. n. 1., Bert. 8. p. 352. n. 1., Moris Sard. 2. n. 731., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 116. n. 1., DC. Dub. p. 295. n. 1.. Willk. Lang. 2. n. 1776. Apargia Dalech. Willd. La-Peyr. Herb. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 59. t. 780., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 369. t. 159. f. 4. (3.), Sims. Bot. Mag. t. 1623., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1377. f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1036., Barr. Ic. t. 209., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 7. f. 63. Durnt. Herbr. ed. 1667. p. 404. f. 2.

(••) Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per region. mediterr., locis calidior. praecipue obvenit, valde rarius in demissis, calidior., calcar. region. oceanicae.

Legi in Pyr. or. *(Roussillon)* ad *Ceret*, die 18. Maj. 1843. Observavi ad *Toulouse*. In valle *de Aro*, Pyr. Catal. marit., eum vidi ligulis interne, stigmatibusque adeo pallidis, ut ferme albus appareret flos; ligulae extus, ut generatim obvium est reperire, quidquam purpurascentes erant.

Dalechampium ceu detectorem, et autorem speciei considero: ille habet aemulos, Gesnerum s.c., Caesalpinum, qui speciem pro certo novit, ut testantur sive illius Herbr. Tornab. 1563. fol. 90. n. 228., et opus De Plants. l. 13. c. 8. p. 501.; sed ille natus anno 1513., serius, eo defuncto, opus suum praecipuum editum est, postquam e longo tempore sententias suas bene digesserat.

Urospermum picroides (Dioscorid.) Desf. Cat. hrt. Paris. ed. 1. p. 90.

Diosc. l. 3. c. 65. Koch p. 465. n. 2., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 116. n. 2., Moris Sard. 2. n. 732., Bert. 8. p. 351. n. 2., DC. Dub. p. 295. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1775. Arnopogon picroid. Willd., La-Peyr. Herb., Tragopogon picroides, et T. hirsutus Pourr. Herb. Matr., Trag. sonchifolius Salisb. Pr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 60. t. 782. Jacq. Icon. rar. 3. p. 14. t. 577., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1377. f. 2., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 369. t. 159. f. 4. (2.) G. Bauh. Pr. p. 60. n. 1. cum fig., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1022. f. intr.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or., calidior. praecipue. Legi in Pyr. or. *(Roussillon)* contra *Ceret* ad *St. Féréol*, die 27. Maj. 1843. Relatum est stirpem repertam fuisse prope *Barèges* ad *St. Justin*, teste Debeaux Herboris. p. 19. Credo ex Hispania inlatam fuisse, neque ibidem perduraturam. Saepe praecociora individua occurrunt parva, caule simplici, monocephalo, paucisque praedita foliis, acaulem, ut dicunt, ferme plantam ostendentia. Occurrit, raro, foliis laciniatis; talem, extra Pyrenaeos, in agro Lucensi Italiae, observabam, anno 1835.

Stirpes duas descriptas, et figuratas video in Flora Graeca C. 8., suntque *Arnopogon picroides* p. 59. t. 781., qui pro mea specie non satisfacit; et *A. asperum* Willd., Ibid. p. 60. t. 782., cum synonymo *U. picroidis* b DC. Duby, et iste cum speciminibus meis quadrat: ad hoc postremum haec addita est Lindleyi nota: « *Cl. Candolleo haec species mera est varietas A. picroidis; sed achenia diversissima sunt* ». l.c. p. 51. Contendit Bertoloni l.c. p. 356. differentiam a Lindleyo indigitatam pendere ab aetate acheniorum diversa, et stirpes cum DC., Tenore, Gussone, Moris, alteram alterius ceu varietatem considerat.

Haec species generatim (cum Smith, Desfontaines, Aiton, Babington, Koch, DC., Bertoloni, Gussone, Ledebour) annua existimatur: contendunt alii (Hooker, Arnott etc.) ipsam esse perennem; biennem, forte, suspicatur Varenne; cf. *Phytologist* V. 4. P. 3. (1853) p. 1110., et talem declarari video ab Host.

Primus Gesnerus *Hieracium majus* Dioscoridis in nostram hanc recognovit speciem, de qua sententia dubitavit Sibthorp, non vero Sprengel, Comm. in Dioscor. 2. p. 522. Et ego huc sisto. Cadant ergo eorum sententiae, qui cum Fuchsio et Matthiolo *Sonchum arvensem* interpretantur, vel cum Tabernemontano *Crepidem tectorum* in Dioscoridis planta vident.

Tragopogon Theophr., Ray, Tournef. " *All botanical writers, except Prof. Jacquin, make Tragopogon of the neuter gener; but we see no raison why long use should perpetuate so manifest an error, as its derivation, as well the best authorities justifie its restoration to the masculine* " Sm. Engl. Bot. n. 434.

Tragopogon major (Scopoli, Jacq.) Jacq. A.

Non novi tutum ante Jacquin auctorem (1773.), ni fuerit Scopoli, Carn. ed. 2. T. 2. (1772.) n. 947. Koch p. 485. n. 2., Bert. 8. p. 346. n. 3., Gaud. 5. n. 1750., Gmel. Bad. Als. T. 3. p. 269. n. 1153., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 112. n. 1., DC. Dub. p. 307. n. 2. La-Peyr. Herb., T. pratensis Gater. Mont., T. porrifolius Pourr. Herb. Matr. (e Gibraltar). Fr. dubius Scop. (non Will.). Jacq. A. 1. p. 19. t. 29., Schk. Handb. 3. t. 214., Lamk. Ill. t. 646. f. 1., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1388. f. 2, 3.

⨀ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Aug.

Legi in Pyr. Arag. inter *Anso* et *Hecho*, die 17. Jul. 1858, ad *Vignueles*, supra *Fiscal*, die 22. Jul. 1853.; ad *Huesca*, die 22. Jun. 1850., denique in Pyr. or. *(Roussillon)* ad *St. Fereol* contra *Ceret*, die 27. Maj. 1843. Habui a Deville ex *Estrem de Sales*, ex *Mont-Sacon*, ex *Pene de Lhieris*, ex *Gavarnie*.

Non credo verum *T. pratensem* in Pyrenaeis vivere, qui (consilio et ab amicis suscepto) in Gallia meridionali nequidem repertus est. Noulet prius hanc tulit sententiam, nec *T. pratensis* enumeratur quidem a Lagreze Fossat, *Tarn. Garonne*. Postea Noulet, mutato consilio, erravit. Non bene intelligitur quid sibi voluerint cum eorum *T. pratensi* Willk. Lang. 2. n. 1787., qui vix diceretur noster. Varietatem crispam, vel foliis contortis ex *Anso* et *Hecho* et *Vignueles*, a me huc relatam, forte aliquis ceu peculiarem speciem distingueret.

Tragopogon dubius (Garidelii?) Vill. *Dauph.*

T. prat. lut. min. Gar. Aix p. 469. ex Vill. Vill. l.c. p. 68. n. 2., Gren. Godr. Fr. 2. p. 313., Wilk. Lang. 2. n. 1789. (partim). T. Pommaretii Schultz F., Bull. Soc. botq. Fr. T. 13. (1866.) P. 2. p. 171. T. major *b* decipiens Noul. Fl., T. pratensis St. Amans, Noul. Fl. anal. Toulous., forte e La-Peyr. Herb., quem Clos et Loret referunt ad T. orientalem, Revis. etc. T. Tommasinii C. H. Sch. Bipont.! T. minus Bill. exsicc.

⨀? Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. sept. med. Valle *d'Aure* ad *Gresian*, die 24. Jul. 1852; in Pyr. or. Valle *de Caroll*, inter *Portà* et *Porté*, die 23. Jul. 1851. Habui ex viciniis *de Narbonne* a Delort. Eumdem videre credidi ad *Solsona*, et per montes Corbarienses.

Libenter semper separavi plantam, quae in loco natali sese differentem ostendit a *T. majore*. In Herbariis reapse eadem videtur species cum praecedente, neque ab ea sejungendam iterum contendit Grenier (pone primam Noulet sententiam), *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 6. (1859.) p. 705.

T. orientalis Reichnb. Icon. C. 29. p. 18. f. 1390. magnam cum nostra planta similitudinem ostendit: sunt qui eum cum *T. pratensi* L. unum idemque esse contendant; non sic Contejean, quem cf. *En. pl. Montb.* Add. rect. 1856. ps. 16-7.

Tragopogon australis (Nobis) Jordan.

Quis ante me recte distinxit et denominavit? Jord. Ind. sem. hrt. Dijon (1848.) p. 16., et p. 32., et Not. sur deux pl. nouv. Fr. (1849.) p. 2-4., Gren. cum Godr. Fr. 2. p. 312., Willk. Lang. 2. n. 1790. T. angustifolius La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 455. n. 4., Herb.? (specim. pessim.) (non Bellard.). T. porrifolius Pourr. Herb. Matr. (ex Aranjuez Castillae); La-Peyr. Hrb., T. caricifolius N. inscr. Pyr. ann. 1846.

⨀, vel ⨀⨀ ex Jordan. Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per region. mediterr. calidior.

Legi in Pyr. Catal. supra *El Seo de Urgel*, eundo ad mont *Cady* prope *Adraen*, die 1. Jul. 1846., ad *Berga*, die 21. Maj. 1861. Observavi inter *Ansò* et *Hecho*, ad *Solsona*, ad *Organia*, prope *Durban* mont. Corbar., in agro Ruscinonensi.

Folia caricina, vel si mavis graminea; pedunculus apice obconicus; involucrum octo-partitum, ligulas apice quinque-dentatas superans. Flores fusco-violacei, sub anthesi plani. Achenia costata, solemniter muricata, neque tantummodo scabriuscula; rectiuscula vidi, neque incurva, qualia de *T. crocifolio* a quibusdam describi video. Statura plantae pedalis, sesquipedalis. A *T. porrifolio*, in usum culinarium culto, sine cunctatione distinctum judicavi. Non item sensit Gmelin, qui sub *T. porrifolio*, observabat " *Individua allegata (in Sponhemia prope Kreuznach) cum his, quae in Hispania lecta conservo simillima sunt* „ Bad. Als. 3. p. 271. n. 1154. Non ultra Catalauniam adiisse Gmelin, ego arbitror. Et Caruel, *Fl. Tosc.* p. 400., sicque Asch., et Kanitz, Pl. or. n. 1080., *T. australem* Jord. ad *Tr. porrifolium* afferre, cum Bertoloni Ital. 8. p. 348. n. 4. Forte *Trag. aliud gen. sylv.* Caesalp. De Plnts. l. 3. c. 23. lin. 10., p. 517., a Bertoloni relatum pertinet potius ad *T. australem?* Reapse *achenia nigra* dicuntur a Caesalpino, et haec ad saturatiorem colorem perveniunt in *T. porrifolio:* in *T. australi* vero non manent semper grisea, ut ea describit Jordan, et cum eo Grenier.

Tragopogon crocifolius (Theophr., Dioscorid., Plinii) L. Sp., ex Diosc.

Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 7., Diosc. l. 2. c. 172., Plin. Nat. h. l. 27. c. 13. vel 117. Koch p. 486. n. 7., Bert. 8. p. 350. n. 7., DC. Dub. p. 307. n. 5., Willk. Lang. 2. n. 179. u. 92. La-Peyr. Herb.! T. Venerianus Nob. olim; Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 58. t. 779., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1388. Column. Ecphr. p. 229-30. fig., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 80, t. 9. f. 5. cred.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Reapse vidi tantummodo in Pyr. Navarr., Arag.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona* supra *Huarte* die 13. Jun. 1844; in Pyr. Aragon. ad *Sobrarbe*, secus flum. *Cinca*, contra *l'Ainsa*, die 1. Jul. 1845. Observavi ad *Huesca*, et in *Monseny*.

Tota herba interdum occurrit flocсoso-lanata, quem floccum facile dimittit digite parumper tractata (*T. floccosum* Cutanda, nec W. Kit). In hoc statu quum primo viderim, nec recognita specie, stirpis adumbrationem confeci, quam refero.

Caulis e collo unicus aut plures, pedales, bipedales, et ultra, simplices, aut ramosi. Folia basi parum dilatata, caeterum angusta, canaliculata, striata, apice saepius tortilia, in finem potius obtusum desinentia, Pedunculi cylindracei, ad apicem tantummodo parumper incrassati, sub exsiccatione striati. Involucrum calathi octophyllum, ligulas longe superans. Ligulae violaceo-fuscae, apice luteae, inferne pallidiores; flores sub anthesi superne plani. Achenia crebre muricata, cum rostris parumper illis brevioribus, iisque inferne tenuiter muricatis, superne laevibus, cum pappo conformi, setis omnibus plumosis.

Tragopogon flore luteo et purpureo Grisley Virid. Lusit. p. 80., ex Asso Syn. Arag. n. 744. Quis oppugnabitur? — Varietati a me adumbratae, vix, ne vix quidem differre autumo *Tr. castellanum* Lev., cum Leresch. *Deux Excurs.* p. 26.

Tragopogon stenophyllus Jordan.

Jord. Obs. pl. nouv. rar. critq. Fr. fragm. 7. (1849.) p. 42., Gren. Godr. Fr. 2. p. 311.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Per region. mediterr. cum *Olea*, quam saepe excedit.

Legi in Pyr. Atax. *à la Garigue d'Escouloubre*, solo calcareo, die 2. Aug. 1843. Observavi ad *Pamplona*, et ad *las Villas de Turbon, a San Hilari;* ad *Durban (Corbières)* vidit Timbal.

Quo tempore flores gerit, tunc pulcrior generis species est inter nostrates, spectanda involucro viridi prae ligulis longiore, istisque atropurpureis, per marginem, apiceque luteis. Proximus huic videtur *T. nebrodensis* (Cup.) Guss. Sic. Syn. 2. p. 384. n. 3. (excl. Column., monitu Bertoloni).

Scorzonera Matthioli, Clus., Tournef., Vaill., L. Ego achenia erostria dicam, neque cum Koch in rostrum sensim attenuata: videas Koch p. 487.

SECTIO 1.ª **EUSCORZONERA** DC.

Scorzonera aristata Ramnd.

Ramnd. apud DC. Fr. 4. (1805.) Add. Corr. p. 922. n. 2980, DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 119. n. 18., DC. Dub. p. 309. n. 3., Koch p. 488. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1781. S. tenuifolia Bert. 8. p. 360. n. 3. (duce Ambrosi). S. grandiflora La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 457. n. 6, S. nudicaulis La-Peyr. Herb. S. alpina Hoppe apud Sturm. S. angustifolia Wulf. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1381. f. 1., Sturm. Heft 51.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyren. med. editior., solo calcar.; vel in pascuis ad nemorum oras, solo pingui. In Pyr. or. (ad *Mont-Louis* Timb.) ego eam non vidi.

Legi in Pyr. sept. m.ᵉ *Esquierry*, die 27. Jul. 1838.; in Pyr. Arag. *a la Peña Montañesa* l.d. *el Pinar*, die 15. Jul. 1845. Habui a Deville e Pyr. septr. med. loco non adnotato. Vivit in m.ᵉ *Aucupat;* observavi *au Port de la Picade*, ubi et La-Peyrouse vidit; insuper *al Formigal de Sallen*, in m.ᵉ *Turbon*.

Radix perennis, crassa, cylindracea, rugosa, atrofusca, mono-bicaulis. Caulis imus subterraneus, nudus, aut squamis scariosis, fuscescentibus vestitus; superior caulis pars, aerea, brevissima, multis induta foliis. Folia dense stipata, assurgentia, revoluta, arcuata, linearia, sesquilinearia, nervis percursa 3-5., generatim basi cotoneosa, superne acuminata; si extendantur, ad scapi tertiam circiter partem pertingentia, saepius tamen minus, sed aliquando magis. Pedunculus, vulgo scapus, palmaris, pedalis, sub-nudus, interdum folium unum, extremum (ab aliis aliquantulum dissitum) aut in illius parte media aut inferne gerens; vel aliud aliquando ad calathi basim offerens, caeterum cylindraceus, glabriusculus, basi, apiceque exceptis, ubi frequentius induitur quodam tomento cotoneoso. Involucra ovato-lanceolata, parce pubescenti-cotoneosa, margine membranacea, dorso atro-viridia, foliolis laxiusculis, exterioribus praecipue sub-patentibus, truncatis, obtusis, aut acutis, scilicet apice non uniformibus. Hinc La-Peyrousi nomen ferme praeferendum esset, quia Ramondianum illud sumptum fuit ab inconstanti, vel saepe deficiente nota. Corollarum tubi sub-pilosi; ligulae elongatae, luteae, patentes florem magnum, aureum, pulcrum offerentes. Achenia exteriora evidenter muricata, interiora fere laevia. Pappi albi, basi plumosi, apice tantum serrulato-scabri. Tota planta glabra, adest tamen aliqua lanugo ad foliorum basim, et setulae hinc inde rarae, aut lanugo quaedam per herbam, qua frequentius non carent involucra in illorum basi. Reapse hujuscemodi indumentum cotoneosum saepius fortuito occurit in *Cichoraceis*, saepissime deest, idque interdum prorsus in hac specie deficere ipse vidi.

Dubia quaedam extant de identitate speciei nostrae cum germanica, e qua varietatem conficere maluit DC. Pr. l.c.: valde remotus ab eo Spenner, qui *S. grandifloram* La-Peyr. sub *humili* apportavit, Fl. Friburg. 2. p. 554. Curiosum mihi fuit observare quomodo DC. Pr., dum citat *Flor. Franç.*, communiter illius edit. 3. citat, quae falsitas libraria est: dum vero prioratum alicujus speciei ibidem descriptae sustinere vult, tunc de editione silet, et annum citat, ut sua praevaleant. Sed agitur semper de uno eodemque libro, vel editione, nam *Fl. Fr.* Lamk., et DC. nunquam reiterata est, et tantum pro exemplaribus, quae tam cito venditari nequiverant, iterum impressa fuit frons voluminum, seu titulus, dolose revera, quia proclamat editionem tertiam; cui dolo vir doctus et probus nec auxilium, neque consensionem, non approbationem praebere debuisset, eumque tantummodo vilissimis relinquere mercenariis.

Scorzonera humilis (Clusii) L. Sp.

Clus. Pann. Austr. p. 634-5. S. humilis L., Link, Hoffm. Fl. Port. T. 2. p. 123. , DC. Dub. p. 309. n. 4, Willk. Lang. 2. n. 1780. S. humilis, Sc. plantaginea, et S. macrorrhiza DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 120. n. 22., p. 119. n. 16., et p. 120. n. 19. S. austriaca et S. humilis Koch p. 487. ns. 1, 2., Bert. 8. ps. 357-9. ns. 1, 2., Coss. Germ. Fl. Par. 2. p. 431. S. austr., S, angustifolia, S. plantaginea, S. macrorrhiza Gaud. 5. ns. 1752-5. S. plantaginea Schleich. exsicc., Boreau Progr. Fl. centr. Fr. (1835.) p. 39., De Notrs Reprt. Fl. Lig. n. 1111., iste cum S. humili Ibid. n. 1110., ille cum S. austriaca Fl. centr. Fr. (1840) ns. 793-4. S. Clusii Asso Syn. Arag. p. 108. n. 747., S. nervosa Gilib. Exerc. phyt. p. 185. n. 93. S. austriaca La-Peyr. Herb., et S. humil. La-Peyr. Hrb., et S. graminifolia La-Peyr. Hrb., Mérat Par.; S. angustifolia Gay Cor. Endr. Pyr., Thor. Promen. p. 25., S. radicata Bunge, non Fisch., ex Maximov. Prodr. Amur. n. 452., S. bupleurifolia Pouz., Timb. Jacq. A. 1. p. 24. t. 36., Fl. Dan. t. 1653., et t. 816., Dietr. Fl. Bor. 9. n. 598., Plenck Ic. pl. med. T. 6. p. 60. t. 591., Visian. Dalm. 2. p. 106. n. 739. t. 5. f. 2., Sv. Bot. v. 3. n. 212,, Reichnb. Icon. C. 29. t. 1383. f. 2, 3.. Fl. Bat. v. 16. t. 1237., cum n.e Sc. hispan. *b* glastifol. Clus. Pann. A. p. 634. ns. 2, 3. ps. 2635., et 636. fig.a, et Rar. pl. Hist. 2. l. 5. p. 138. f. 2, 3., Tabern. Krtb. p. 995. f. infer., Icon. t. 600. f. 2.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Cantabr. supra *Ascain* in m.e *La Rhune*, diebus 10. et 15. Maj. 1841., supra *St. Michel* ad *St. Jean Pied de Port*, die 15. Jun. 1841.; in m.e *Monein* ibid. ad *Osses* die 2. Maj. 1841.; in Pyr. Navarr. supra *Pamplona* ad *Barastuain* die 26. Jun. 1844.; in Pyr. or. edit. ad *Mont-Louis*, die 7. Jul. 1836. Habui a Deville ex *Hourmigué*, ex *le Lac de Lourdes*, et ex nemore *de Visker*.

Hujus speciei polymorphia multis patuit, et Jacquin de ea figuram dedit, qua una plures foliorum formas exhibuit. Transitum a foliis latis in angusta primo observavi in m.e *La Rhune*, prout planta vel ad rupes, aut inter herbas innascebatur. *S. variifoliam* Laterr. Bordel. ed. 2. cum ejusdem *S. humili*, et *angustifolia* pro totidem nostrae speciei formis habeas.

Et ego dubius haesi, num specie separarem *S. plantagineam* Schleicher (*S. lusitanica Plantaginis folio* Tournef. *Elem. botq.* p. 378., Inst. r. hrb. p. 477.); quam prius ad *Pamplona* legi; sed visis dein individuis bene multis speciei de qua agimus, spectata Bertolonii observatione (p. 358. *Haec*, etc.), considerata Linkii et Hoffmanseggi sententia, et putatis distinctionis characteribus, illam non amplius sustinendam esse ratus sum. Et revera, qualis character certus? caulis uno, aut pluricephalus? Quidam jam dimiserunt, Grenier, Bertoloni. Squamae involucrorum variae? Sequuntur foliorum variationes! Rhizoma superne fibrosum, aut squamatum nil decidit, quum agatur de reliquiis foliorum praecedentium, partim, aut toto parenchymate deperdito, quod in eodem loco variationi obnoxium reperies. Nec minus fallax est villositas plantae a quibusdam adeo considerata, ita ut maxima facta in *S. lanuginosa*

Baumgart. Fl. Trans. 3. p. 9. n. 1617. non impedierat quominus et ista inter lusus *S. austriacae* recenseretur. In acheniis nullam ego (contra Ambrosi, et Godet) differentiam vidi. Inaniter ergo ad aures meas cantavit Timbal, *Explor. Montolieu* (1875.) p. 26. Vacillantem quoque perspicio *S. radiatam* (Amm., Gmel. Sib. 2. t. 1.) Fisch., Ledeb., DC. Veritus quoque sum, ne sub *S. parviflora* Timbal, e *Miramont* ad *St. Gaudins*, lateat lusus alter hujusce nostrae speciei.

Scorzonera hispanica (Fuchs., Gesner, Camer.,) Matth., Durant., L.

Fuchs. Icon.? Gesn. Hrt. Germ. (1561.) crt. 284. b. (Trag. hisp.; Camer. apud Matth. Epist. med. l. 5. (ed. Prag. 1561.) ed. Lugd. 1564. p. 624., ed. G. Bauh. (1598.) p. 210. Koch p. 488. n. 5., Bert. 8. p. 364. n. 9., Gaud. 5. n. 1756.; DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 120. n. 24., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 451. n. 1., DC. Dub. p. 309, n. 5., Willk. Lang. 2. n. 1779. S. glastifolia Willd., La-Peyr. Herb.; S. graminifolia Hoffm., Roth, Sm., ex Lindl. Fl. Gr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 62. t. 784., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 252. (angustifol.); Plenck Ic. pl. med. T. 6. p. 61. t. 592., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 367. t. 159. f. 1. (2.); Rochel Pl. Banat. rars. p. 70. n. 66. t. 30. f. 62., Reichnb. Icon. C. 29. t 1384., et t. 1385. ns. 1-10. fl., fr. anal. Matth. p. 539. et p. 540., ed. G. Bauh. p. 410. f. 3., et 4., Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 5. p. 137., et p. 138. f. 1. (glastif.); Dod. Pempt. p. 257., Dur. Herb. ed. Rom. p. 422., ed. Vnz, 1667. p. 405. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1207. f. 1.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per regiones mediterraneas locis calidioribus, solo praesertim calcareo: rarius in Pyr. sept. med.

Legi in Pyr. Navarr. *Pamploña* inter et *Villaba*, die 8. Jun. 1844. Varietatem lectam ad *Narbonne* dedit Timbal, item ex *la Sidrière de Fitou*, Gautier. Observavi ad *Figols;* ad *Touchant*, mont. Corbar., ad *Casas de Peña*, Pyr. or. In statu *S. glastifoliae* vidi in Herb. Parentau ex *Boutz*, et ex pratis ad *Senteyn*.

Ludit angustifolia, (*crispatula* asphodeloides Timb.), unde transitus ad *S. glastifoliam* Willd. (cui *S. graminifolia* Roth pertinet), recognitus a plurimis, Trevirano, Wallroth, Sprengel, Koch, Spach, Grenier, Bertoloni, Ledebour, etc. Haec forma in Pyr. septr. med. potius reperitur eique respondet etiam *S. montana* Mut. *Dauph.*, *Fr.* Occurrit foliis per marginem undulatis, quod rarum non est; haec forma pro peculiari specie venditata fuit, a Boissier, *Voy. botq. Esp. Add. Corr.* p. 741-2., nomine *S. crispatulae*, quam melius fecisset si ad suum typum reliquisset, quomodo fecerat p. 383. n. 1069. Hanc *crispatulam*, quam a Gautier accepi repertam inter *Jessa*, et flumen *Aragon* Pyr. Navarr. in graminosis, ibidemve collectam a Willkomm, memoravit Cosson *Pl. nouv. rar. midi Espagn.* (1852.) p. 169., quem locum non ita distincte citavit Willk. l.s.c. Sed ego ibidem proxime, vel secus *la Canal de Verdun*, Pyr. Arag., hunc lusum observavi, die 15. Jul. 1853., et vere 1853. ad *Loarre*. Dicam insuper, quod Remyi descriptio de planta e Chili allata sejunctionem Boisserianam magis atque magis spernendam demonstrat. Folia *plana vel undulata* in *Sc. Marschalliana* vidit Schrenk En. pl. novr. p. 24. Cf. etiam Gussone de sua *S. trachysperma*, calabrica, Pl. rars. p. 319. (cum undulata); Bunge, et Herder de *S. tuberosa* Pall.

SECTIO 2.ª **LASIOSPORA** Less.

Scorzonera hirsuta (Columnae) L. Mant.

Columm. Ecphr. p. 235., et p. 233. fig.a achenr. duor. in part. infer. exter. tab.a Bert. 8. p. 362. n. 6., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 124. n. 47., DC. Dub. p. 308. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1786. S. pinifolia Pourr. Herb. Matr., partim. Tragopogon hirsutus Gouan Fl. Monsp., ut videtur Gren. in Bull. Soc. botq. Fr. T. 6. (1859.) p. 703-5.; manente S. eriosperma Gouan Ill. All. Pedm. n. 779. t. 31. f. 3., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1380. 2. f. Rich. de Bellev. Fig. plur. ex Gilib. Demonstr. botq. p. 42. n. 112. cum tabula in (qua per err. n. 111.).

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per region. mediterr. praesert. in Pyr. merid., locisque calidioribus.

Legi in Pyr. Navarr. inter *Agnezca*, et *Laragheta*, die 23. Jul. 1844., in Pyr. Arag. ad *Loarre* m.e *Monzaraval*, die 3. Jun. 1858. Observavi ad *Jaca, la Carbonera, a los Corales* prope *Ayerbe*, ad *Sta Engracia* supra *Verdun*, ad *Siail (Conca de Tremp)*, ad *Ripoll*.

Rhizoma longum, perpendiculariter descendens; caulis aëreus adscendens, palmaris, pedalis, uniflorus; vel plures interdum caules ex eodem rhizomate prodeuntes, valde foliati, striati, ludentes glabri, aut pilosi, et tunc inferne adhuc magis hirsuti. Vestigia foliorum primordialium in inferiore caulis parte manent, caeterum folia amplexicaulia, linearia, obtusa, ex apiculo marcescente; striata, canaliculata, magis minusve hirsuta; inferiora crebriora, superiora minus approximata, media prae caeteris longiora, et patentiora prae imis et superioribus. Pedunculus per longum tractum nudus, superne paullulum incrassatus, sustinens calathium ante anthesim nutantem, flores fructusque ferens erectus. Involucra pauca quadam lanugine, inferiora praesertim per marginem obducta; quae inferiora ovato-acuminata, superiora vero lanceolata, acuta, margine scarioso donata, in postremis foliolis evidentiore. Flores sunt pallide flavi. Achenia immatura vidi, sed hirsuta conspexi. Tota planta sat elegans, pallide virens, facie meridionali, sed modesta, parum conspicua, in declivibus saxosis, asperisque locis proveniens, sat propinqua sequenti. *Tragopogon calyculatus* Jacq. Hrt. Vindob. 2. p. 48. t. 106. a Bertoloni etiam citatus, facie non parum a nostra stirpe differt; cui si revera pertinet, notandum erit exemplum de plantis hujusecmodi a solo climate, cultura, *quantum mutatis ab illis*.

Pourret in Herbr. suo Matriti asservato sub citata *S. pinifolia* (ex *Aranjuez*, et ex Regno Valentino), quae partim hujus loci est, hoc refert synonymon, *Tragopogon gramineo folio, radice villosa*, G. Bauh. Pin. p. 279. n. 9., et *Barbulam minorem* Tabernaem. Ic. t. 599., Krtb. p. 994. f. 3., a G. Bauhino citatam cum *Tragopogone minore* Gerardi, quae icon hanc speciem simulat, sed revera non ad eam neque ad sequentem pertinet.

Scorzonera pinifolia (Barrelieri, Tournefort) Gouan Ill.

Barr. Ic. t. 496. S. hisp. graminifol. fl. sulph. Tourn. Elém. botq. p. 378. It. fl. pall. lut. Inst. p. 477. Gouan [illegible] p. 53. n. 2., Poir. in Dict. Sc. Nat. T. 48. (Par. 1827.) p. 208. S. graminifolia Jacq. [illegible] excl. Gmel. Sibir. Dufour Diagn. Obs. pl. hisp. in Bull. Soc. bot. Fr. T. 7. (1860.) [illegible] Willk. Lang. 2. n. 1783. S. subulata Lamk. Fr. 2. p. 81. n. 4? S. [illegible] Hoffm. Fl. Port. 2. p. 127. n. 1. S. pinif. [illegible] p. 122. n. 31., Boiss. Voy. botq. Esp. p. 383. n. 1070. Podospermum et S. angustifolia Pourr. [illegible] S. angustifolia Asso Syn. Arag. n. 748. Jacq. l.c. t. 100., Fl. Port. c. [illegible] Pourr. Herb. Matr., partim. et S. hirsuta. [illegible] Mem. Plant. p. 83. t. 75. dubia.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. merid. mediterr. cum *Olea*, locisq. calidior., solo calcareo.

Legi diebus 19. Jun., et 23. Aug. 1844 in Pyr. Navarr. sub *Pamplona* l.d. *Caserio de Ulza*. Achenia legi ad *Agoiz*, die 16. Jul. 1850., et iterum plantam excerpsi in Pyr. Arag. ad *Loarre*, die 7. Jun. 1858. Observavi ad *Jaca, Sallen, Liadena, Bermes, Canal de Verdun, Puente de Montañana, al Pueyo del Sobrarbe, Figols, Tremp, Pons, Solsona, Cardona, Organña, Seo de Urgel*, etc.

Statura plantae palmaris, pedalis, vix ultra; calathi prae planta magni, et speciosi; ejus facies potius africana: reapse species solemnis peninsulae ibericae. Rhizoma tenue, horizontale, e quo caulis aëreus

exsurgit plerumque unicus, rarius duo, unusquisque caulis simplex, aut superne tantum ramosus, adeo ut ferat flores ab uno ad quinque, raro sex, rarissime plures; caeterum caulis cylindraceus, obscure striatus (in viva planta eum considero), inferne farctus, superne fistulosus. Folia amplexicaulia, auriculata, lineari-canaliculata, nervosa, plerumque e basi patentia, et cum caule parallela, sive patentia, surrectave, nec tamen valde laxa; folia *Croci* ferme aemulantia, et uti ista in sulco medio pallida, marginulo etiam albido praetenui circumventa, basi interdum lanuginosa. Pedunculi superne incrassati, ad calathos floccosi, ibidemve folio unico, aut pluribus suffulti, fistulosi. Bracteae exteriores ovato-acuminatae, interiores lanceolatae, obtusae; omnes, sed inferiores adhuc magis, illa lana floccosa plus minus obductae. Calathi octangulares. Corollae sive flos generatim sumtus, sulphureus, ligulis extus quidquam erubescentibus; sed ego florem variantem corollis carneis (Willkomm) non vidi. Achenii examen confirmavit genus *Scorzoneram*, nec *Podospermum*. " *S. graminifolia L. est planta Sibirica, nec in Lusitania spontanea reperta* ". Link Hoffm. l c. p. 128., de ea cf. Ledeb. Fl. Alt. 4. p. 161. n. 3., qui clamat ad eam Gmelini locum a Jacquin incaute ad nostram plantam relatum, sed qui deinceps ad *S. austriacam* Fl. Ross. 2. p. 792. n. 5. se convertit. Boiss. *Voy.* c. p. 384. dicit *S. graminifoliam* L. quoad plantam rossicam videri sibi potius *S. parvifloram* Jacq., quod sero confirmatum videtur a Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 795. n. 12. Ego eam proximiorem judicaveram cum *S. humili* var.^{e} *plantaginea*, quod Buxbaumi figura (Cent. 2. t. 21.) a Linnaeo citata non inficiatur. Obscura et turbida *S. graminifolia* L. (Sp. pl. 2. p. 1112. n. 4.) a nullo tute suscipi posse, existimo, sive Sibirico-Altaico Florista, sive Iberico: nec pro hac nostra specie, neque pro *S. aristata* Ramd., sive *grandiflora* La-Peyr. cujus postremae vellet Meyer Chl. Hanov. p. 434. Obs. 2.

S graminifolia Duby non omnino clara, et perspicua est. Grenier eam coegit inter synoyma *S. humilis;* sed Duby citat Jacquini figuram, quam ego quidem ad *S. pinifoliam* libenter adduco. Nec adeo placet *S. macrocephalae* definitio apud DC. l.c. caule aphyllo ad apicem dicto, calathis longe pedunculatis; duobus pollicibus longis, unum et ultra latis, qui characteres primi non sunt constantes, dum secundi exaggeratione peccant.

Idem DC. *S. graminifoliam* Flor. Morée citare oblitus est, aut fugit. Bory et Chaubard, p. 230. n. 1082. ei referunt Buxbaumi prolationem a Linnaeo citatam (C. 2. p. 26. t. 21.), et *S. serrulatam* Viv. Libyc. specim. p. 49. t. 17. f. 4., sed hanc reliquerunt in *Fl. Pelop.* p. 53. n. 1324., sustinentes *S. trachyspermam* Guss. Si Grisebach conferas, Rum. Bith. 2. p. 264. n. 213., planta graeca, cui cum Sibthorp et Smith nomen *S. graminifoliae* confirmat, clamat ad se *T. ambiguam* DC., non *S. macrocephalam*, ut ipsemet perspideram. Iconem Buxbaumii valde similem video cum illa Gmelini, Sibir. 2. t. 1., quae ad *S. radiatam* Fischer citatur a Ledebour, n. 7.

Item Gouani legittimum nomen a nobis susceptum, ut et aliud *Sc. subulatae* Lamk. Fr. a nobis relatum, ponderis fuerunt Candolleo, qui illis fortuito se exoneravit, referendo ea ad suum *Podospermum laciniatum* Pr. l.c. p. 111. Eum sequuti sunt Mut. Fr. 2. p. 251., et Grenier, Fr. 2. p. 309., qui *P. laciniatam* felicius tractaverat in suis *Obs. botqs.* (1838.) p. 29. n. 16.

Closirospermum Necker Elem. bot. 1. p. 57. n. 97., Ruprecht. *Picris* Juss., et Auctor. Haec cum Theophrasti, Dioscoridis, et Plinii illa non convenit. Nostram dixerat *Hieraciastrum* Besler, *Crenamum* Adans. *Fam. pl.* 2. p. 112., et p. 545.; sed iste vir, quum tria genera una amplectere videatur *(Barkhausiam, Helminthiam,* et *Picridem),* ex Cassini *Dict. Sc. Nat.* T. 20. (1821.) p. 493., tunc eum dimisi. *Hieraciastrum* nimium incertam indicat similitudinem, vel affinitatem si ad Patres te vergas, ita ut ego vellem et nomen *Hieracii* quidem mutari. Praetuli ideo cum Ruprecht (Fl. Ing,) Neckeri nomen genericum; et *Acroptilonem Picridem* DC. irrideo.

Closirospermum asperum (Tragi) Nob.

Cichr. 3. lat. Trag. St. h. p. 272. sin. fig. Picris aspera Gilib. Exerc. phytolog. p. 183. n. 89. P. hieracioides L., Koch p. 484. n. 1., Bert. 8. p. 374. n. 1., Gaud. 5. n. 1759., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 128. n. 1., DC. Dub. p. 300. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1767. P. hierac. La-Peyr., item P. pauciflora, et Crepis virgata, cum Cr. scabra La-Peyr. Herb.; P. attenuata. Cunn. A., ex Hook. fil. New Zeal., var. est P. angustifolia DC. Pr. P. barbarorum, et P. asperrima Lindl. Bot. Reg. (1838.) Miscell. ns. 107-8.; P. japonica Thunb., Siebld., Zuccar., Ledeb., (revertendo ad Gmelin Fl. Sibir.). P. davurica Fischer et Hornem., DC., P. Kamtschatica Ledeb. Alt., ex Asa Gray Pl. Japon., aliisq. P. squarrosa Steetz. ex Hook. fil. Fl. Tasm., P. hispidissima Lecq. Lamtt.? P. stricta Jord. Hieracium elongatum La-Peyr. in Herb. Marchant, nec suo, ex Timb., et Lorr.; P. arvalis Jord.?, P. strigulosa Gren. pl. exsicc.: ex Crep. Belg. Hier. asperum Gerl., P. undulata Dulc., P. flagellaris Timb., P. tenax Wormsk. Engl. Bot. v. 3. n. 196., Schk. Handb. 3. t. 216., Lamk. Ill. t. 648. f. 2., Fl. Dan. t. 1522., Fl. Bat. v. 3. t. 214., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 789., Tenor. Fl. Nap. p. 188 t. 185. f. 2., Wight Ill. Ind. bot. t. 139. f. 9., Id. Icon. pl. Ind. or. t. 1143. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1375., et t. 1374. f. 2. (strict. Jord. ead. ac spinul. Guss.) Tabern. Krtb. p. 468. f. 2., et p. 493. f. 2. Icon. t. 172. f. 2., et t. 184. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1029, f. infr., Chabr. Sciagr. p. 320. f. 6.

⚇, vel ⊙ Flor. Æst. Sept. Fruct. Aug. Oct., quo tempore etiam flores aliqui hinc inde occurrunt.

Legi in Pyr. Arag. ad *San Victorian,* die 24. Jul. 1861., in Pyr. or. ad *Mont-Louis,* aestate 1837. Habui ex *Mauleon (Barousse)* a Deville. Floribus praeditum sulphureis offendi ad *Bolost,* Vallis *Aran.*

Occurrit huc illuc per Pyrenaeos, sub fine aestatis, vel ineunte autumno, communis praesertim ad *Prades du Conflent,* planta spectanda, caule laxo, divaricato, pedunculis, vel ramis incrassatis unifloris, calathis majusculis, quos sustinent pedunculi multis bracteis fulti; foliis insuper praedita magnis, evidentius dentatis, acheniis sulcatis, transverse echinato-rugosis, valde similis *P. pauciflorae* DC. Ic. Gall. rar. t. 20. (Gren. Godr. *Fr.* p. 302.), quam cum *P. hieracioide* conjungere minime dubitavit Chaubard, *Fragm.* 1830. p. 12.; similis etiam *P. grandiflorae* Tenore, quam, cum Bertoloni quidem ad nostram speciem afferre placet. Quidam pro *P. pauciflora* Pyrenaeis mihi demonstrarunt aut *Cl. asperum,* aut *Crepidem grandifloram.* Forte illa varietas suscepta est pro *P. pyrenaea* a quibusdam, videlicet a Kirschleger *Als.* 1. p. 426. n. 2., vel *Vog. Rhen.* p. 308., cui iste refert *P. crepoidem* Saut., et *P. umbellatam* Nées.; item a Gren. *Jur.* p. 459. Sed et ipsa *P. pyrenaea* L., cui spectant *P. tuberosa* La-Peyr. Herb., et *Hist. abr. pl. Pyr., P. nova* Chaix Herb., ex Timb., *P. orofila* Timb., *P. sonchioides* Reichnb., et *P. Villarii* Jord., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1376. f. 1., et 2., revera distincta species est?. Probabiliter accedendum erit Timbal, qui dicit *P. tuberosam, Crepidem lappaceam,* et *C. scabram* La-Peyr. sistere differentes formas *Closirospermi asperi:* cf. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864.) *Rev. bibliogr.* p. 18., et *Sess. extraord.* p. XXXVII. vel cum Filhol *Excurs. à Luchon* p. 6., (consilio remisso in *Excurs. Gar. Nogr.* 1872.? p. 93.) Sed observo quod, meo tempore, in Herb. La-Peyr. sub nomine *Crepidis lappaceae* degebat *Barkhausia,* seu *Crepis foetida* L.

Hanc *P. pyrenaeam* ad *Soyeram blattarioidem* adduci video, cum L. Mant. altr. p. 457., a quibusdam. *P. pyrenaica* Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 366. t. 159. f. 3., cum dubio relata est a DC. Pr. ad *P. paucifloram*, itemve a Steudel, ambo putatam speciem Europae australis indigenam declarantes.

Quae a me lecta est varietas ad *San Victorian*, prius obvia ad *Cardona, Solsona, Conca de Tremp,* etc., insignis est tenuitate partium, eorumve asperitate, foliis imis runcinatis, involucris modice hirtellis, et conspicue marginatis. Accedit, ut puto, varietati *brachypodae* DC. Pr., et quoad faciem *P. laciniatae* Visian., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1374. f. 1.

P. corymbosa Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 304. e *Perpignan* characteribus partim dubiis, *acheniis laevibus?*, partim suspectis, ut facile percipies, num hujus generis revera sit, et species probe distincta, absque speciminum inspectione declarare non audeo.

Crepis rhagadioloides Jacq. Pl. rar. hrt. Caes. Schoenbr. V. 2. p. 9. t. 144., ex Hispania, circa Malagam, similis facie speciei nostrae est: de ea sub *P. Sprengeriana.*

Dubitavi num hujus essent loci *Hieracia majora* Ruell. De Nat. Stirp. l. 3. c. 45. p. 705. lin. 23.?, edit. Froben p. 531. lin.

Denominationem speciei cum Gesnero, et cum Gilibert potius replicavi.

Damnanda admodum fuit *Serratula Picris* M. a Bieb., qui plura hujuscemodi falsa nomina projecit, sed deinceps adhuc magis corripiendus DC., dum eamdem plantam convertit in *Acroptilon Picridem* (Pr. P. 6. p. 662. n. 1.), quae facile, ex Pallas, *A. amarum* dici potuisset.

Serotina *P. flagellaris* Timbal *(Herbr. Toul.* P. 1. 1870. p. 120. [sic]) sese pandit ceu plantam aestate resectam, in fertili, vel propitio solo firmam sustinens vegetationem.

Closirospermum Sprengerianum (J. Bauh.) Nob.

J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1025-6. f. 1. Picris Sprengeriana Poiret, apud Lamk. Dict. 5. p. 310. n. 3., Gren. Godr. Fr. 2. p. 301., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 128. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1769. P. Spreng. La-Peyr. Herb. (loco Mont-Louis!?) Jacq. Hrt. Schoenbr. 2. p. 9. t. 144., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1373. f. 2. Moris. Hist. pl. Oxon. S. 7. p. 65. t. 5. f. n. 17. (nec 15,. ut cum Poir. citant).

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. In Pyr. Atax. ad *Narbonne* ex DC.

Denominavi plantam mihi ignotam, et per ea quae ab aliis accepi valde ambiguam, ita ut in suspicionem venerim ipsam pertinere posse ad superiorem speciem. Visa Jacquini figura dubitavi num desumpta e planta ibrida, cujus altera parens fuisset *Closirospermum asperum*, a quo exorta abluderet planta foliis basi magis conspicue dentatis, calathi involucris exterioribus brevioribus, interioribus concavo-torulosis.

Reperies apud Willkomm observationem, in qua dubia quaedam Schultzii Bipnt. depugnata sunt. Reapse nimium subtiliter res suas tractabat ille Schultz.

Helminthia Juss. *Helmintiam* alii scribunt.

Helminthia echioides (Caesalpin.) Gaertn. Fr. Sem.

Caeslp. Herb. Tornab. 1563. fol. 91. n. 232., De Plnts. l. 13. c. 22. p. 517. (Lactr. etiam in arvis). Koch p. 484., Bert. 8. p. 379. n. 1., Moris Sard. 2. n. 733., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 132. n. 1., DC. Dub. p. 300. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1773. Picris echioides L. (a) Trevir. Pl. hrt. Vratisl. p. 34. n. 19., sub H. humifusa (Herm,) Trevir. La-Peyr. Herb.; H. lusitanica Welw. Hrt. Prag.; H. humi-

fusa Hrt. Frib., et Turic. (nec Trevir.) ex Schlecht. Hrt. Hal. Samon. 1855. H. mucronata Terrac. Vultur (1869)! H. dichotoma Dulc. Engl. Bot. v. 14. n. 972., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. v. 5. t. 112., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 368, t. 159. f. 2.. Schk. Handb. 3. t. 216., Fl. Bat. v. 12. t. 891., Lamk. Ill. t. 648., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1378. Pen. Lob. Advrsr. p. 247., cum fig. in Icon. t. 577. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1028-9. f. 1. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 68. t. 5. f. 1. n. 38.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Oct.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, diebus 22. Jun. 1844., et 7. Jul. 1850.; in Pyr. Arag. ad *Huesca*, die 21. Jun. 1850. Communior est per region. mediterr.: observavi tamen ad *Bayonne*, ad *San Sebastian*, ad *Ernani*, *Bilbao*, ad *San Esteban;* ad *Toulouse*, etc.

Planta aspera, e setis glochidiatis undique emergentibus; foliorum illae, atque involucrorum exteriorum surgunt generatim e centro vesiculae, quae vesiculae in foliorum nervo non apparent. Setae, quae plantam obducunt tum simplices, et acutae, tunc furcatae, trifurcatae, quadrifurcatae etiam; senio generatim rigidiores fiunt.

Occurrit planta mitior: vidi ad *San Sebastian*, litoris Cantabrici, calathorum involucra exteriora tum pilosa rigidiuscula, alia manifeste spinulosa; formam bractearum involucrum efficientium constanter ovato-cordatam perspexi. Et planta pyrenaea a me lecta aliquid peculiaris prae se tenet; asperrima, et pungens; sub juventute etiam et interiores bracteae conspiciuntur lacinulato-spinosae.

Locum Hermanni Par. Bat. p. 185. t. 52. ad *H. humifusam* Trevir. confirmant Tenore, DC. Bertoloni, Gussone, Plant. vasc. Inarim. p. 189. n. 2., ut et Sic. Syn. p. 402. n. 2.

Sub-Trib. 6.a CREPIDEAE Bischoff.

Picridium Desf.

Picridium vulgare (Caesalpin.) Desf. Atl.

Caesalp. Herb. Tornab. (1563.) fol. 92. n. 234., De Plants. l. 13. c. 14. p. 513. Koch p. 499., Moris Sard. 2. n. 753., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 182. n. 4., DC. Dub. p. 295. n. 1. Willk. Lang. 2. n. 1807. Sonchus picroides All., Bert. 8. p. 398. n. 9. Sonch. picr. La,Peyr. Herb. P. crassifolium Willk. Bot. Zeit- 1847.; P. squamosum Trevis., P. ligulatum Vent.? vix credo. All. Pedm. n. 819· t. 16. f. 1., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1407., Venten. Jard. Malm. t. 68.! Lob. Icon. t. 236. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 562. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1021. f. 2, Flor. Graec Sibthrp. C. 8. p 67. t. 791., pl. evolut., et p. 68. t. 793., minor, nec abnuit Lindley.

⊙ Flor. Apr. Jul. Fruct. Maj. Aug. Per region. mediterr., inque meridionali Cantabr., locis calidioribus.

Legi in Pyr. or. *(Roussillon)* ad *Oms*, die 13. Maj. 1843.; in Pyr. Catal. ad *Rosas* die 21. Aug. 1860. Observavi ad *Bilbao*, et ad *Durango!* ad *Pamplona*, ad *Sallen*, *Narbonne*, etc.

Trichocrepis Visian., *Lagoseris* M. a Biebrst., Endl., *Pterotheca* Cass. Dict.

Neque cum Cassini *Dict.*, DC. Pr., Meyer Gen. *Pterothecam* recepi, quia stabat *Pterotheca* Presl. Ordinis *Cyperacearum;* nec cum Endlicher suscepi nomen *Lagoseridis* M. a Bieb., quia ejusdem hujus auctoris stat species ad *Trichocrepidem*, altera ad *Intybellam* Cassini, ex adverso, spectantes. Stant insuper *Lagoserides* Link En. hrt. Berol., quae *Barkhausiae* Moench sunt species. Ergo Visianii nomen nulli confusioni obnoxium, libenter praetuli.

Trichocrepis nemausensis (G. Bauhini) Nob.

G. Bauh. Pr. p, 63. n. 4. Pterotheca nemausensis Cass. Dict. Sc. Nat. T. 44. (1820.) p. 56., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 179. n. 1,, Bert. 8. p. 566. n. 1., Bung. Reliq. Bot. Lehm. p. 207. sub n. 822., DC. Dub. p. 299., P. sancta Schultz Bipnt., Willk. Lang. 2. n. 1837. P. bifida Fisch., Mey., ex Coss. Kral. apud Saulcy et Michon Pl. Palaest. (var.), Fr. bifida Vis., et Reichnb. (var.); ex Gren. aut Neilreich, sed mihi non ita videtur. P. nudicaulis Dulac. Vill. Dauph. 3. p. 66. t. 26., All. Pedm. n. 809. t. 76. f. 1., Vis. Dalm. 2. p. 115. t. 50. f. 2. achen. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1429., et t. 1460. (bifid.) vix.

⊙ Flor. Mart. Jun. Fruct. Maj. Jul. In Pyr. Atax. orient. cum *Olea*, quam vix superat. Reperta per reg. ocean. huc et illuc, ut suspicor, advecta.

Legi in Pyr. Corbar. ad *el Cingle* sub *S. Victor*, die 7. Jun. 1852. Habui a Massot ex *Perpignan*, ubi ipse vidi: habuique a Deville, qui forte ex *Vic*, aut ex *Tarbes* a Corbin acceperat. Observavi ad *Toulouse*, quae statio mihi suspecta est: ferunt eam vivere ad *Lascazeres*, *Vic*, *Tarbes*, ex Corbin; ad *Gazost* ex Philippe.

Abunde vidi ad *la Nouvelle*, et in locis humilioribus montium Corbariensium. Obvia mihi ad *le Luc* in Provincia, et ad *Aix* quidem! frequentissima ad *Avignon*. ad *Nismes*, et ad *Montpellier*, rara circa *Narbonne*, et in agro Ruscinonensi; facile obvia in *Corbières*, prodit ex improviso ad *Toulouse* Galliae, ad *Lectoure (Gers)*, descendit aliquatenus cum Garumna; provenit et in *Mont d'Or*, Arveniae (ex Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 193. n. 1.), addamus *Valence* et *Orange*, in Delphinatu vel proxime, ex Mutel, Fr. 2. p. 220., et Vill. l.c., neque alibi adparet in Gallia, et etiam ad mare mediterraneum? Vivit in Corsica, desideratur in Sardinia, et in Sicilia; in Italia nota tantum e Liguria occidua.

Revera distributio geographica hujus speciei multum negotii facesseret iis qui illius regionem, et loca natalia definire, vel dijudicare agrederent; nisi credendum sit, ipsam e regione mediterranea, orientali potissimum, cum nonnullis aliis stirpibus, interdum alibi migravisse, solo magis quam climati sese accomodantem.

Tr. bifida Vis. novissime patrocinatur a Ledebour, Fl. Ross. 2. p. 831.: hoc mihi arridet.

Paleya Cass. Habitus, et facies, sane propria, genus commendant.

Paleya albida (Gesneri? Jussieu et Salvador) Cassin.

Hier. saxat. Dent. Leon. fol. Juss. Herb. e Monserrat Catalauniae (ubi ipse speciem vidi) a Salvador. ex Vill. Dauph. An Gesn. Op. bot. ed. a Schm. tab. ligu. 7. f. 63.? Cass. Dict. Sc. Nat. T. 39. (1826.) p. 403., nomine specifico reapse praetermisso. Barkhausia albida Cassini, prius, Dict. c, T. 2. p. 12., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 152. n. 1., Bert. 8. p. 513. n. 6. Pieridium albidum DC. Dub. p. 295. n. 2. Crepis albida Vill., Willk. Lang. 2. n. 1852., Jeaubr., Timb. le Llaur. p. 259. Lepicaene albida La-Peyr. Herb., et Soyera grandiflora La-Peyr. Herb.; Crepis taraxacoides Pourr. Chl. Narb., et Herb. Matrit.; Cr. sulphurea Pourr., mox emendata. Vill. Dauph. 3. p. 139. t. 33., All. Pedm. n. 800. t. 32. f. 3., Rhynchopappus albidus Dulc., Jacq. Ic. rar. 1. t. 164., fort. e cult. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1443., Hypochoeris taraxacoides Pourr. in Herb. Paris.; Bark. macrocephala Willk. Bot. Zeitg. 1847., ego suspicaveram, ipse confirmavit me. Hieracium Paleya Ambr. Tirol. austr.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med., et orient., inque Cantabr. merid. ad rupes calcareas.

Legi in Pyr. septr. aurig. ad *Lardat*, die 27. Jul. 1840; in Pyr. Atax. ad *Axat* die 25. Jun. 1839. Habui a Deville ex *le Ger du Troubat*. Communior est in Pyr. merid., neque verum est quod rarius observetur in vallibus *Pyrenaeorum* (Willk.) Observavi in montibus *Aran-*

zazo, et *Araus*, supra *Oñate*; in Pyr. Navarr. m.^e *Azola*, inter *Lizarza*, et *Lizasca*, et supra *Irurzun*, *a las dos Ermanas*, ad *Villanueva de Aezcoa*, in Valle *de Roncal*; *a la Çarbonera*, ad *Venasques*, *Çardona*, *Conca de Tremp*, *Berga*; *Collacabre*, *Ribas*, ad *St. Ant. de Galamus*, *aux Corbières*; in Pyr. Arag. ad *Jaca*, ad *Sallen*. Reperiit Parentau in m.^e *Gard* ad *le Château de Marignac*, ubi mihi fugit; ad *Gèdre Bordère* et ego; supra *les Eaux Bonnes*, et *au Col de Tortes* Gaston Sacaze.

Involucrum piloso-glandulosum, receptaculum alveolatum, marginibus alveolorum puberulis; achenia pluristriata, rostris attenuatis; pappis ipsis sessilibus. *Jacea laciniata gallica montana*, Munt. Phytogr. cur. p. 36. t. 183. mihi olim videbatur hujus loci; hodie illam relinquendam censeo; sed adducta, vel declarata a quibusdam pro figura *Centaureae rupestris*, mihi adhuc minus placet. Habemus *Hieracium* etc. Gmel. Sibir. 2. p 22. n. 19. laudatum a Gouan, Illustr. p. 59. n. 1. ad suam *Crepidem foetidam* **b** divinandam; relatum ad *Crepid. albidam* a Vill.; ad *Hieracium croceum* a Lamarck, *Dict.* p. 360. n. 4. Ad suum *Hieracium polytrichum* illud quod *Crepis* est *polytricha* Turcz., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 826. n. 15., clamat Ledeb. Fl. Alt. 4. p. 130. n. 5. sed excl., Gmel. Syn., quod iterum cum Lamarck ad *H. croceum* sive *Crep. Pallasii* Turcz. revocatur, a Ledebour 2. p. 824. n. 11.

Est ne nostrae speciei synonymon *H. Dentis Leonis folio latissimo* Schol. Bot. p. 189., vel *Hier. pyren. Dent. Leon. fol. latiss.* Tournef. Inst. p. 472. a Villar quoque citatum? Tantummodo in auxilium suscipiendo Tournefortii, vel Vaillanti herbario, si quae ibidem extant frustula, dubium amovendum erit. Caetera ab ipso Villar, dubitanter, allata synonyma potiorem sibi vindicarunt locum. Denique ego certiorem tantummodo retineo auctoritatem Jussieu, ex planta a Salvador accepta, vel Salvador apud Jussieu, vel Salvador Herb., fide Willkomm, qui hujus herbarium latius quam me examinavit.

Crepis Dalech., L., Wimm. Grab. Siles. 2. p. 171. n. 389.

SECTIO 1.^a **BARKHAUSIA** Bohm, Moench.

Barkhausiam ceu genus artificiale, laevissimisque characteribus fultum non admisi. Koch, qui eum receperat, Syn. ed. 2. rejecit, neque sustinendum esse contendit Visiani, *Consid. Gen. Sp.* (1847) p. 34. Aug. De St. Hilaire in *Barkhausia foetida*, et *ciliata* Méer. (quae *Crepidis taraxacifoliae* varietas est) vidit achenia pappo sessili, et pedicellato praedita in eodem individuo; cf. St. Hil. *Observ. in Mérat*, quas reperies etiam in *Bull. Sc. physiqs. Orléans.* T. 5. (1812) p. 282. Ergo St. Hilaire genus non sustinendum esse declarat. Item *Barkhausiam*, sive *Crepidem foetidam* pappo aliquando sessili praeditam denunciat Raspail, *Fragm. botq. in Ann. Sc. observ.* 1830 p. 271. Sed *Crepis* est nomen obscurum, ita ut definiri nequeat; cui speciei primitus tributum fuerit, vel a Theophrasto, si *Crepidem*, neque *Picridem* scripsit, Hist. pl. l. 7. c. 9.; vel a Plinio, Nat. h. l. 21. c. 16. vel 59., nomine tantum projecto. Sunt qui in hisce Patrum plantis, cum Caesalpino, videant *Picridium vulgare* Desf., alii *Helminthiam echioidem*. A quacunque sententia me abstineam, nam in tenebris homo prudens non deambulat. Imo observo quod *Crepidis* Theophrasti mentio nulla fit in quibusdam ejus Codi-

cibus, quae nec amplius memoratur in castigatissima Schneideri editione. Relicto ergo Theophrasti loco incerto, flocci facto fallacissimo Plinio, suscipiamus nomen veluti si a Dalechampio surrexerit; nisi satius ducatis viri botanici recipere *Barkhausiae* nomen, non pro Moenchiano genere, in cujus adoptione non est instandum, sed pro Linnaeana *Crepide*, ut ab accuratioribus scriptoribus intelligitur.

Crepis taraxacifolia (Lobelii) Thuill. *Par.*

Lob. Icon. t. 239. f. 2. Koch p. 501. n. 4., Gaud. 5. n. 1834., Willk. Lang. 2. n. 1343. Barkhausia hyemalis Biv. Bernh. Manip., Bert. 8. p. 519. n. 10. B. taraxacifolia DC. Fr., et Pr. P. 7. S. 1. p. 154. n. 11., Moris Sard. 2. n. 751., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1144., DC. Dub. p. 299. n. 8. C. taurinensis Willd. La-Peyr. Herb., partim, et Crepis tectorum (bis). et C. biennis La-Peyr. Herb., hanc quoque in Herb. Marchant; et C. tectorum var. grandiflora La-Peyr. in Herb. March., ex Timb., et Lor., C. farinosa Gater. Herb., C. polymorpha Pourr. Chl. Narb. n. 392., et Herb. Paris. asserv., itemve Herb. Matrit., Barkhausia microcephala Coss. et Dur. olim, postea fat.e. Cosson Voy. bot. Alger. C. tectorum Chaix Herb., ex Timb., C. Dioscoridis Asso Arag. n. 770., ex autopsia locorum a me, ut ab aliis confirmata. Barkhausia ciliata Mérat Par. ed. 1.a ipso fat.e in edit. poster.; B. recognita DC.? ex Crépin; C. ruderalis Boucher Fl. abb.! ex St. Am. Ag. p. 329. n. 3., qui B. tarax. DC. reportavit., C. cinerea Desf., St. Amans Ag.; C. decumbens Losc. y Pard.; aliaque vides apud Willk. Biv. Bernh. Manip. Rhynchopappus cinereus Dulc. 11. t. 2., Balb. Miscell. 1. p. 37. t. 9., Engl. Bot. v. 3. n. 149., et Suppl. v. 4. n. 2929., Reichnb. Pl. cr. C. 1. t. 40. f. 83. (pusill.); Icon. C. 29. t. 1437. f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1024. f. 2., Tabern. Krtb. p. 491. f, 2., Icon. t. 181. f. 1.

⊙, ⊙̈ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 7. Maj. 1845.; in Pyr. or. *(Roussillon)* contra *Ceret* ad *San Fereol*, diebus 13, et 27. Maj. 1843. Habeo a Deville, ex *Lourdes*.

Haec species revera inter maxime polymorphas enumeranda est, habitum, et faciem facile mutans: tum humilis, spithamea, pedalis tunc, et sesquipedalis, caule simplici, aut ramosissimo, robusto aut gracili, erecto aut adscendente, foliis multis munito, et ferme aphyllo; item foliis ludit runcinato-laciniatis, vel parcissime incisis, superioribus etiam integris. Individua simplicia, valde elongata, stricta, pauciflora, loco umbroso degentia, vidi *a Byriathu* (Cantabr.). Ad hoc adde, quod superficies plantae est plus minus tecta pilis, glandulis, eoque indumento farinaceo, quo, juniores praesertim, inflorescentiae partes exteriores communiter induuntur.

C. biennem Sm. forte inter lusus hujus speciei habendam suspicaverunt Gaudin, et Bertoloni; quod pro certo habuit Noulet, *Fl. bass. sous Pyr.* p. 381. n. 3., ab Hooker et Arnott hodie confirmatum, *Br. Fl.* ed. 8. p. 215. n. 2. Lagrèze Fossat, *Pl. Tarn. Gar.* p. 232. n. 2. sustinet *C. scabram* Willd., cum ejusdem *C. taurinensi* eamdem esse speciem, et cum hac nostra veram esse *C. Dioscoridis* L., consilio a Chaubard suscepto, quem conferas *Ann. Sc. Observ.* 1830., et *Fl. Pélop.* p. 54. n. 1348.

Barkhausiam a genere *Crepide* non separabat Thuillier, qui Flor. Par. ed. 2. *(ann. 7. Republ.,* 1799.) p. 409. n. 5., hanc speciem nomine *C. taraxacifoliae* salutabat. Hinc male *Bark. taraxacifolia* Thuill. (DC. loco) legitur apud Koch Syn. ed. 1. p. 436. n. 4., quem incaute sequutus est Grenier, *Cat. Doubs.* (1843) p. 41.

Crepis setosa (Sporlini) Halleri fil.

Sporlin G. in Herb. G. Bauhini, ex Lachen. Obs. n. 3. Koch p. 502. n. 6., Gaud. 5. n. 1836. C. hispida Waldst. Kit., Bor. Chaub. Pélop. p. 54. n. 1346. Barkhausia setosa DC. Fr., Prodr. P. 7. S. 1. p. 155. n. 18., Bert. 8. p. 525. n. 13., DC. Dub. p. 298. n. 5. B. hispida Link. Ley. et Court. Belgiq., C. muricata Sm. Gr. DC. Ic. Gall. rar. t. 19., Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 1. p. 42. t. 43., Engl. Bot. Suppl. v. 4. n. 2945., Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 4. t. 807., ex Bor. Chaub. Pélop., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1435. f. 1.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. septentr. mediis.

Ex agris prope *la vieille Toulouse* habui a Timbal: cf. Noul. *Fl. anal. Toul.* 1861. p. 100. Obs.

Speciem novit in Italia Seguier, sed forte Micheli etiam; cf. Cat. pl. agr. Flor. Mnscr. Recipio Halleri locum, Helv. n. 32., a Bertoloni omissum, de illo, deque Lachenal cf. Gaudin l.c. Primus speciei auctor nobis declaravit quoque Lachenal, *C. muricatam* Sibth., et Sm. libenter, cum citatis auctoribus, huc retuli, eo magis ex quo vidi etiam Smith (Gr. Pr. 2. n. 1936.) laudare ad suam plantam Halleri, et Lachenalii loca, quae referuntur a Lindley etiam, Fl. Gr. l.c.

Crepis foetida (Dodon., Lobelii) L.

Dod. Pempt. ed. 1. p. 630. f. 3. cf. Cruydeboek. Dod. Pempt. p. 641. f. 3., Koch p. 500. n. 1., Gaud. 5. n. 1833., Willk. Lang. n. 1842. Barkhausia foetida DC. Fr., Prodr. P. 7. S. 1. p. 158. n. 36., Moris Sard. 2. 748., Bert. 8. p. 523. n. 12 . DC. Dub. p. 298. n. 7., Bub. Dodec. p. 21. n. 6. C. taurinensis La-Peyr. Herb., partim, et C. foetida, et C. lappacea La-Peyr. Herb.; C. insularis Mor. et De Notrs. Caprar., n. 346., Gennr. Cent. pl. Ligust. n. 57., C. rhoeadifolia M. a Bieb., Koch.; B. byzantina DC., Cr. rubra Forsk. non L. ex Griseb. Rum. Bith; B. prostrata Dumrt., B. Candollei Spreng. ex Fisch. Mey. Ind. 4. Rhynchopappus foetidus Dulc. Engl. Bot v. 6. n. 406. , Guss. pl. rars. p. 329. t. 36., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1434. Cr. Dioscoridis Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 5. t. 808. , ex Bory Chaub. Pélop., mihi potius C. scabra, vel nicaeensis. Lobel. Obs. p. 119. f. 2., Icon. t. 236. f. 1., Magn. Bot. Monspel. 128-9. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 577. f. 2. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 63. t. 4. f. 4.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Arag. *Sobrarbe*, ad pagum *la Buerda*, die 5. Jul. 1845. Habui a Deville e *Castelnau*.

Videtur in calidioribus plagis glandulas multas promere in superiore plantae parte, eveniens tunc *Barkh. glandulosa* (Guss.) Presl., DC. Pr. Huic lusui ego spectare quidem credo *C. insularem* s.c., quod sat diffuse dixi in *Dodecanthea*. Variat etiam involucro valde piloso, tunc *B. graveolens* Reichnb., et *B. Zacintha* Marg., et Reut., DC. Pr. Occurrit aliquando foliis magis sectis, laciniisque magis elongatis, tum nomen *B. Byzantinae* suscepit apud DC. Pr., etc.

Et DC. nimium fuisse subtilem in hisce plantis gerendis, noscitur quoque ex hoc, quod sub ipsa *B. foetida* adnotaverit: « *variat in sterilibus caule simplicissimo monocephalo, ex Fleuroth in litteris* »: relinquere debuisset Fleuroth cum suis futilitatibus, remque sagaciter ac viriliter gerere, spernendo ea quae mentione non egent. Ipse olim Professor monspeliensis, Gouani sententiam considerare potius debuisset « *Planta....... immense varians caule palmari, cubitali, et hirsutissimo, aut vix piloso, foliis ovatis integris, aut alte pinnatifidis, erosisque* » Illustr. p. 59. n. 1. Despiciendus quoque Lange cum sua *Cr. foetida var. sub-integrifolia*, Pl. Iber. nov. p. 11. n. 8.

SECTIO 2.ª **PHAECASIUM** Reichnb.

Crepis pulcra (Columnae) L. Sp.

Colum. Ecphr. p. 248-9., nisi antea Gesner. l.c. ad C. biennem. Koch p. 506. n. 19., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 160. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1841., Bert. 8. p. 531. n. 2. Prenanthes pulcra DC. Fr., DC. Dub. p. 297. n. 4. Sclerophyllum pulcrum Gaud. 5. n. 1778. Phaecasium lampsanoides Cass. Dict. Sc. Nat. T. 30. (1829.) p. 387. Pren. hieracifolia Willd. La-Peyr. Herb. ; Phaecas. pulcrum Reichnb. fil . Hieracium glutinosum L. , ex Fries. Hier. pulcrum J. Bauh. Engl. Bot. v. 33. n. 2325. , Schk. Handb. 3. t. 222., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1431. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1025. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 68. t. 5. f. 37.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per regiones mediterraneas frequentius obvia.

Legi in Pyr. septr. Atax. ad *Fontan*, die 12. Aug. 1843. Observavi ad *St. Beat*, supra *Barcugnas*; ad *Guilhemery*, ad *Pamplona*, ad *Jaca*, ad *Viescas*, alibique.

Caulis inferne simplex, ni sectus aut dilaceratus ab animantibus fuerit. Juniora folia glutinosa inter sese facile cohaerentia, observarunt Lorey, et Duret, *Fl. Côte d'Or* T. 1. p. 544., quod ego in vivis plantis plane confirmavi. Quoad achenia omnia papposa observationes meae conveniunt cum Kochianis, contra Gaudin, qui innixus falso characteri de achen:is radii nudis, genus malum, et male descriptum confecit, tres annos post (1829), quam Cassini (1826) *Phaecasium* suum bene descripserat. Sed maneat ad *Crepidem*, ad quam laudavit quoque Gmel. Bad. Als. 4. p. T. 4. p. 596.

SECTIO 3.ª **EUCREPIS** DC.

Crepis polymorpha (Fuchsii) Wallr.

Fuchs. Hist. stirp. p. 320. DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 162. n. 9., partim, C. virens Vill. Dauph., Koch p. 505. n. 17., Gaud. 5. n. 1840. (excl. var. *g*); Gren. Jur. p. 471. (excl. Scop. loco); DC. Dub., p. 299. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1849. C. vir. La-Peyr. Herb., et C. tectorum La-Peyr. Hrb., etiam in Herb. Marchnt., et C. Dioscoridis La-Peyr. Herb., inque Herb. March., hoc ex Timb. et Lor.; Noul. Fl., Galer. Mont., St. Am. Agen., C. Diosc., et C. biennis. Pourr. Herb. Matr., et C. murorum Pourr. Herb. Matr., haec forte ea est quam lapsu calami C. nemorum denunciat Lang.?, Lactuca leporina Trag. Engl. Bot. v. 16. n. 1111. (C. tectr.) mihi videtur, et laudatur ab Anglis hodiern.; Fl. Dan. t. 2544., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1441. Waldst Kit. Pl. rar. Hung. 3. p. 244. t. 220., Schk. Handb. 3. t. 222., Fl. Bat. v. 12. t. 960. et t. 1182., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 183., Tabern. Krtb. p. 491. f. 4. Icon. t. 182. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 562. f. 2.

⊙ Flor. Æstat. Fruct. Jul. in Octobr.

Legi in Pyr. aurig. ad *Orlu*, et supra *la Forge d'Ascou*, diebus 20., et 23. Aug. 1840. Habui ex *Toulouse* a Noulet. Ex *Vic* videtur a Corbin dono datam fuisse Deville, qui ipse legebat in *campis de Sarramea:* ambas detineo.

Stigmata flava, achenia dilute fusca; pappi caduci. Optima est Kochi observatio, quod ni planta obtruncata fuerit, aut a pecore depasta, nunquam per se diffusa provenit.

Per Cantabriam generatim involucro piloso-glanduloso praedita est: flores communiter lutei, eos pallide flavos vidi in quibusdam individuis ad *Tolosa* Cantabrorum obviis, aestate 1857.

Plantam monstrosam, caule fasciato, reperii, legique ad *Camprodon* Pyr. Catal., die 19. Jul. 1846. Cf. Moquin *Tératolog.* p. 147. seq., ubi inter alia exempla illud citat etiam de *C. taraxacifolia*, a me quoque in Italia olim observatum. Tabulam *Engl. Bot.*, quam ad *C. tectorum* adducunt, fidenter huc retuli praeeuntibus Koch, et Meyer Hanov., demum Babington, Hooker et Arnott; forte ab hac separari nequit Florae Londinensis ea, ex ed. Grav. V. 2. t. 109., quam pariter ad *C. tectorum* citavit Bertoloni, cujus forte planta nostram comprehendit.

Willdenowii observationem, de stirpe W., Kit., ad litteram non retulit Koch, ut in animum induceres istum perlegendo.

Crepis neglecta (Tilli, Micheli) L. Mant.

Till. Cat. hrt. Pis. (1723.) p. 81. Hier. Raph. fol.; Michel. Cat. hrt. Flor. (1748. posth.) p. 143. n. 3. Koch p. 505. n. 18., Bert. 8. p. 535. n. 5. C. stricta, et C. diffusa DC. Dub. p. 299. ns. 1, 2. C. virens var. Pérard; C. virens Santi; C. stricta Scop., C. fuliginosa Sm., ex Heldr. Ceph. Scop.

Carn. ed. 2. T. 2. n. 956. t. 47., Sant. Viagg. Montam. p. 122. t. 2., Reichnb. Pl. cr. C. 4. t. 306. f. 479., Icon. C. 29. t. 1438. f. 1., Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 3. t. 805., Tenor. Fl. Nap. T. 5. p. 198. n. 2818. t. 184. f. 2.

⊙ Flor. Vere. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. orient. humilioribus.
Legi in Pyr. or. *(Roussillon)* ad *Collioure*, die 8. Jun. 1837., vidique ad *Banyuls*, etc.

C. stricta Reichnb. Pl. cr. C. 4. p. 5. t. 307. f. 480. vix ab hac specie differre videtur, cui tamen citari non video, ne a Bertoloni quidem, quamvis agatur de planta Sarzanae lecta, ubi ipse Bertoloni specimina eruit.

C. senecioides Delile Fl. Ægypt. p. 118. t. 42. f. 2. (siv. media) quae *Barkhausia senecioides* Spr. Syst., DC. Pr., relata est a Bory, Chaub. *Pélop.* p. 55. n. 1351. ad *C. neglectam* L., quam unionem ego non receperam inspecto Delile l.c.; sed ab ea adhuc magis abhorreo, observata planta archetypa in Herbario Hort. bot. Monspel.

Crepis biennis (Gesneri?) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 7. f. 60.? An potius C. pulcra?, non foetida ut mavult Spreng. Koch p. 504. n. 14. (excl. G. Bauh. prol.) DC. Dub. p. 299. n. 5., Gaud. 5. n. 1837., DC. Pr. P. 7, S. 1. p. 163. n. 15., Willk. Lang. 2. n. 1848. Hieracioides biennis Rupr. Ingr. n. 370. Limnoseris biennis Peterm. C. lodomeriensis Bess., et DC. Pr., ex Mey. Hanov, p. 325. n. 2.; C. muricata Gilib. Exerc. phyt. Sv. Bot. v. 11. n. 735., Schrank Fl. Monac. t. 289., Fl. Bat. v, 5. t. 364., Fl. Dan. t. 1997., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 638., Reichnb, Icon. C. 29. t. 1439., Schk. Handb. 2. t. 222., Gaertn. Fr, Sem. pl. 2. p. 364. t. 158. f. infr. intr. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1025., f. 3., Chabr. Sciagr. p. 319. f. 2., Petiv. Hrbr. t. 12. f. 9, 10.?

⊙⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Jul.
Legi in Pyr. septr. med. sub *Cierpe* ad pontem *de Chom* die 22. Jul. 1843.

Receptaculum barbulatum *Hieraciorum* more, stigmata juniora viridia, adulta fuscescentia. Odor in viva planta nullus; sapor amaricans.
Habeo specimen a Deville, ut videtur secus *le Gave* ad *St. Sauveur* lectum, quod non adeo completum est, ut secure determinari queat. Nec Gaudin prolatio est tuta, qui describit *stylos, et stigmata flava!*

Crepis nicaeensis (G. Bauhin) Balb. Miscell. bot. altr. p. 28.

G. Bauh. Pr. p. 64. n. 7. (ex agr. Monspel. ubi ipsemet legi). Bert. 8. p. 539. 6., Koch p. 504. n. 15, et Add. corrig. p. 1027., Crép. Pl. rar. cr. Belg. fasc. 2. p. 64, C. scabra DC. Cat. hrt. Monspel., DC. Dub. p. 299. n. 4. C. agrestis Michal. Jur., ex Grenier., C. adenantha Visian., ex Bischff. ipsoque denique Vis.; C. Dioscoridis Fl. Gr.? Reichnb. Icon. C. 29. t. 1440., Visian. Dalm. 2. p. 119. n. 770. t. 5. f. 1., Fl. Gr. Sibth. C. 9. p. 5. t. 808. vidtr.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax. ad *Narbonne*, ex DC. *Fr. Suppl.; aux Albères* Timbal.

SECTIO 4.ª **OMALOCLINE** Cass., Nob.

Crepis pygmaea (Berardi) L. Sp.

Hier. alp. hum. Berard. Theatr. bot. mnscr. 1. Append. p. 948. (ann. 1653. ex Vill. Dauph. Koch p. 507. n. 23., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 169. n. 46. Hieracium prunellaefolium Gouan Ill. p. 57., Bert. 8. p. 479. n. 22., Gaud. 5. n. 1828., DC. Dub. p. 305. n. 42. Omalocline pygmaea Reichnb., Willk. Lang. 2. n. 1840. Lepicaune prunellaefolia La-Peyr. Herb. Gouan l.c. t. 22. f. 3. (non 30., Dub.); All. Pedm. n. 784. t. 15. f. 2., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1455. f. 2. Bocc. Mus. Piant. p. 33. t. 24. f. 2. mal.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editissimis Pyr. medior., orient., solo plerumque calcareo.
Legi in Pyr. orient. summa Valle *d'Eynes*, die 8. Aug. 1836. Achenia legi in Pyr. Arag. alveo fluminis *Gallego* ad *Sallen*, die 28. Jul. 1850. Habui ex *le Cirque de Gavarnie* a Deville. Vivit in *Vigne-*

male ex Ramond, in m.e *Tourmalet*, *au Pic du Midi*, *de Cesy*, *de Ger.* Observavi *à las tres Sorores*, supra *Bucaruelo*, supra *Sallen*, supra *Castanesa* in m.e *Capserete*, *a la Peña Montañesa*, in m.e *Turbon*, *au Port de la Picade*, *etc.* Descendit cum fluminum glareis ad *Canfranc*, *Torla*, *Bielsa*, *Caranza*, etc.

Planta nana, generatim ad terram strata, frequenter erubescens. Vidi tamen ascendentem, palmarem, et ultra, calathis longissime pedunculatis, itemve foliis attenuata basi longe productis, totamque herbam viridem, ita ut alienam quasi faciem ostenderet: plerumque evolutior reperitur haec stirps in alpinis, contractior dum fortuitu infra regionem suam descendit; ex observatis, prima vice, *al Puerto de Gavarnia*, die 8. Aug. 1850. Ast mihi vix placet petiolum dicere illam foliorum basim attenuatam, quae eadem est ac ima foliorum pars *Taraxaci officinalis*, sive *vulgaris*, quam tamen petiolum non dicunt in hac postrema specie, ut reapse petiolus dicendus non est.

Videtur mihi haec species nec ad *Crepidem*, acheniis latitudine potius aequalibus, aut ellipticis, quam apice attenuatis; neque ad *Hieracium* iis 20-striatis, anuloque carentibus, stricte pertinere. Nec ei facies quaedam propria deneganda est. Quapropter considerandum erit Cassini consilium, de constituto peculiari genere *Omalocline Dict. Sc. Nat.* T. 48. (1827) p. 431., recepto a Monnier, Ess. *Hier.* p. 78., a Reichenb. l.c.

Certum autem est, quod dum Koch l.c. speciem collocavit inter *C. succisaefoliam*, et *C. (Soyeriam) blattarioidem*, nullam neque habitus, neque faciei similitudinem, characterum etiam strictiorem affinitatem ipsum consuluisse. Item Froelich posuit inter *C. pulmonariaefoliam*, et *lampsanoidem*, quae sane valde differentes plantae sunt, artificiose tantum, nec adeo feliciter, cum nostra stirpe approximatae. Neque opportunius Bertoloni, qui caeterum plantarum affinitates ultra modum neglexit, eam adposuit post *Hieracium*, sive *C. chondrilloidem* Jacq., cum qua nullam habet similitudinem, et ante *H. Jacquini* amplissimis ab ea distinctum characteribus. Reperitur inter *C. pulcram*, et *lampsanoidem* apud Grenier *Fr.* Sed haec hactenus.

Ast antequam genus *Omaloclinem* recipiamus, videre est, num aut sola sub hoc stare possit, aut una simul cum hac stirpe ejusdem habitus: quoad *C. succisaefolia* (*Omal.* nec *Omocline* Gren., *succisaefolia* Monn.) nisi aut manere ad *Crepidem* possit, aut proprium genus *Geracium*, si vis, sed mihi non placet, constituere; si cum nostra necessario in confortium adire contendat, non video quo modo res apte componi possit. Interim ego sectionem peculiarem institui.

Dixerat Willkomm, En. pl. Hisp., Algarb. n. 126. (cf. *Linnaea* V. 25. 1852. p. 44. « *In Hispania*, *quantum scio, nondum observata erat* (species) ». Sed stirpem in diversis Pyr. Arag. Catal. locis indicaverant La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 481. n. 7., *Colmeir. Cat. pl. Catal.* (1846) p. 97.

Crepis marginata (Tournefort) Dulac *Fl. Hauts. Pyr.* n. 1623.

Tournf. Schol. Bot. (ed.o Warton. 1689.) p. 189. lin. 9., Elem. botq. p. 375. lin. 6., Inst. r. hrb. p. 472. lin. 35. C. lampsanoides Froel. in DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 169. n. 47., Willk. Lang. 2. n. 1856. (corr. Tournf. prolat.). Hieracium lampsanoides Gouan Ill. p. 57., DC. Dub. p. 304. n. 30. H. lamps. La-Peyr. Herb. Gouan l.c. t. 21. f. 3., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1452.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med. or. locis montan. editis; inque Cantabr. rarius.

Legi in Pyr, septr. med. ad *Bagnères de Luchon*, die 22. Jun. 1838. Habui a Deville e *Mont-Sacon*. Observavi ad *Bilbao: à la source de Nive;* in m.e *Allona;* ad *Villanueva de Aezcoa;* sub *le Port de Salau;* ad *Barèges*, in valle *d'Aure* superiore l.d. *Spieuva*, in valle *de Aran*, et circa *Luchon* copiose; in m.e *Llaurenti* etc. *A Costabona* vidit Vaireda.

Receptaculum alveolatum glaberrimum; achenia sub-compressa, multistriata; pappus albus. Mutavi denominationem, ex quo comparationem cum *Lampsana* ambiguam demonstravi.

Crepis succisaefolia (Vaillanti, et Halleri) Tausch.

Hall. Helv. n. 47. Vaillant. H. glabr. succis. fol. integr., ex Haller. Koch p. 506. n. 22. (excl. a?); Gren. Godr. Fr. 2. p. 340. C. hieracioides Waldst. Kit., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 170. n. 11. Hieracium succisaefolium All. Pedm., Gaud. 5. n. 1829. DC. Dub. p. 301. n. 33., Bert. 8. p. 502. n. 18. H. altissimum La-Peyr. Herb.; Cr. altissima Serres, in Bull. Soc. bot. Fr. T. 3. p. 278.; C. mollis Aschr., Gren. Jur.; C. integrifolia Dulc. (non Vest.). Hier. molle Czihack. Jacq. A. 2. p. 12. t. 119., W. Kit. Pl. rar. Hungr. p. 71. t. 70., et T. 3. p. 267. t. 218. (H. croaticum); Reichnb. Icon. C. 29. t. 1451. f. 1., Sturm, Heft. 39., Engl. Bot. v. 31. n. 2210., Fl. Dan. t. 2661. Hier. integrifol. vix.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., orient. locis editis.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 18. Jul. 1837. Habui ex *la Gorge de Clarabide* a Deville; ex *le Canal de Lecca* Pyr. or. a Xatart, et ex *Mantet*, ibid. proxime, a Massot. Observavi in Vallis *d'Aure* summitate, *à la Pene blanche;* ad *Esquierry*, ad *Mijanes*, et in m.e *Llaurenti*.

Bertoloni excludi vellet *H. molle* Jacq., et Sm., a neotericis, ab Anglis quidem, confirmatum.

Crepis paludosa (Richaei, et Morgani) Moench Meth.

Rich. Morg. apud Clus. Pann. A. p. 643. n. 4. sin. fig. Koch p. 505. n. 21., Willk. Lang. 2. n. 1847. Hieracium paludosum L., Gouan Ill. p. 56., Bert. 8. p. 499. n. 36., Gaud. 5. n. 1822., DC. Dub. p. 304. n. 34. Hier. paludosum La-Peyr. Herb., Hapalostephium paludosum Don Composit. in Trans. Linn. Soc. Lond. V. 16. (1830.) Soyera paludosa Godr. Lor. et Gren. Fr.; Hieracioides paludosum Rupr. Ingr. n. 372.; Hieracm. britannicum Clus., H. paniculatum Gilib. Ex. phyt. Engl. Bot. v. 16. n. 1094., Schk. Handb. 3. t. 221., All. Pedm. n. 788. t. 28. f. 2., et t. 31. f. 2., Flor. Dan. t. 928., Fl. Bat. v. 9. t. 693., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1453. Tabern. Krtb. p. 494. f. 3.!, p. 495. f. 1., Icon. t. 186. f. 1, 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1033. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In editis.

Legi in Pyr. septr. Valle *d'Aure* supra *Camparan*, nemore dicto *Cueret* ad fontem, die 16. Jul. 1852.; in Pyr. or. supra *Mont-Louis au font des Esclops*, die 9. Aug. 1836. Habeo a Deville ex pratis *de Hormigué*. Observavi ad *Barèges* inter *Pierrefitte* et *Cauterets au Cagire*, ad *Salau*, in m.e *Llaurenti*, et in Pyr. Arag. ad scatebras fluminis *Ansò*.

SECTIO 5.a **HIERACIOIDES** Froel. in DC. Pr.

Crepis aurea (Columnae) Cassini.

Column. Ecphr. 2. p. 29. Cass. Dict. Sc. Nat. T. 25. (1822) p. 88., et T. 27. (1823.) p. 4., Koch p. 503. n. 10., DC. Pr. P. 7. S. 1 p. 167. n. 36., cum Cr. Columnae n. 34. Hieracium aureum Vill. Dauph., Bert. 8. p. 449. n. 1., Gaud. 5. n. 1824., Gmel. Bad. Als. T. 3. p. 304. n. 1183., et T. 4. p. 588. (alis stationbs.), DC. Dub. p. 301. n. 1. H. aur. Scop. La-Peyr. Hrb. s.l. H. Columnae Tenor. ex Bert., H. nanimum Pourr. Hrb. Matrit.!; Calliopea aurea Don in Jameson Edimb. philos. journ. 1829. Vill. Dauph. 3. p. 96. t. 33., Jacq. A. 3. p. 53. t. 297., Hall. Helv. n. 57. t. 1. f. 2., Enum. t. 24. f. 2. ead. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1433. f. 2. 3., Sturm, Heft 37., Weber Alp. Pflanz. 3. t. 241. Column. l.c. p. 31. fig. super., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 75. t. 7. f. n. 6. ab illo Column. imit.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medr. orient. Indicarunt Bentham, Mut., Gren. Godr.

Hanc speciem se invenisse in Pyrenaeis plures jactarunt, obstat Timbal, cujus observationes rem dubiam reddunt: eum cf. in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 18. (1871) p. 50. *Etudes sur les Hieracium de La-Peyr. Hier. aureum* La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* 2. p. 468. pertinet stricte (ex Timbal, cui assentimur) *Apargiae dubiae* Hoppe, sive *Leontodoni proteiformi* formae alpinae (Schult. Bipont.). Et reapse haec offert radicem perennem, folia brevia, rigida, inaequaliter runcinata, densa, nervis rubris praedita, pilisque simpliciter trifurcatis; pedunculos nudos, purpureos, unifloros; involucri foliola leviter hispida, sature viridia; ligulas extus rubras, intus luteas (nec aurantiacas). *H. aureum* La-Peyr. Herbr. s.l. pertinet forte ad veram *Crepidem auream. H. minimum* Pourr. Herb. Matr. hodie ceu dubium retinemus.

Figura Halleri bene refert stirpis evolutioris habitum, sed mihi minus exacta videtur quoad involucra, vel si ad illorum formam intendam, quam ad superficiem, quae cum superiore parte scapi glabra fingitur, quod rarissime occurrit: addam quod involucrorum foliola nimis brevia, nimiumque inaequalia reprehesentantur. Planta a Columna descripta et figurata, reapse est hujus speciei varietas *herba calathoque glabriusculis*. Pourret ad *H. minimum* suum, quod hujus est loci, attulerat *Dent. Leon. alpin. minim. Pilosell. fol.* Tournef. Inst. p. 469., sub quo militat *Hier. pumil. 2.* Columm. Ecphr. P. 2. p. 29, 30. fig., quod pertinet ad *H. alpinum* (Gregor., Column.) L.

SECTIO 6.ª **SOYERIA** Monnier.

Crepis grandiflora (G. Bauhini) Tausch.

Hier. max. asper. Conyzaefol. G. Bauh. Herb., ex Hall. Helv. n. 40. Koch p. 507. n. 25., Fr., in DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 166. n. 30. (ubi pone W. Kit. nnmer. tab. Villr. citat.) Willk. Lang. 2. n. 1854. Hieracium grandiflorum All., Bert. S. p. 494. n. 32., Gaud. 5. n. 1831. DC. Dub. p. 303. n. 25. Lepicaune multicaulis var. altiss. longiss. La.Peyr. Herb.! itemve in Herb. Marcht. ex Timb. et Loret. All. Pedm. n. 794. t. 29. f. 2., Vill. Dauph. 3. p. 134. t. 31., Waldst. Kit. Pl. rar. Hungr. p. 102. t. 99., fol. caul. med. nim. hastatis; Reichnb. C. 29. t. 1450. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editioribus Pyr. medior., occidntl. rarius.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Medassoles*, et ad *Garnerin*, diebus 4., et 20. Aug. 1838.; in Pyr. orient. supra *Mont-Louis* l.d. *le Bac de Bolchera*, die 16. Aug. 1836. Habui a Deville ex *l'Estibe de Luz.*

Crepis blattarioides (Gesner, Burser) Vill.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 6. f. 52., Burser. ex L. Amoen. Acad. 1. (n. 71.) p. 151. Koch p. 507. n. 21., Froel. in DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 166. n. 32., Willk. Lang. 2. n. 1855. Catonia blattarioides Cass. Dict. Sc. Nat. T. 26. (1823.) p. 9. Hieracium blattarioides L. Sp., Bert. S. p. 493. n. 31., Gaud. 5. n. 1830., DC. Dub. p. 304. n. 29. C. sibirica Pal. y Verd. Part. pract. bot. Linn. T. 6. 1787. p. 96 n. 10.? e patr. Pyr. Catal., Arag. Gouan Ill. p. 60. n. 2. (absq. syns.); C. foliosa Dufr. Lepicaune multicaulis La-Peyr. Herb. (excl. var. altiss. longiss.!), et La-Peyr. in Herb. Marchnt. ex Timb., et Loret., et L. turbinata La-Peyr. Hrb.; Hapolostephium pyrenaicum Don, Compos. in Trans. Linn. Soc. V. 16. (1830.) All. Pedm. n. 808. t. 30. f. 1., Jacq. A. 5. p. 20. t. 441., Enum. Stirp. Vindb. Obs. p. 270. n. 70. t. 5., Sturm, Heft 39., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1451. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1026. f. 3., Chabr. Sciagr. p. 320. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 69. t. 5. f. n. 47.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In editis, unde aliquando descendit.

Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis au Bac de Bolchera*, die 9. Aug. 1836.; e *Capsir*, ibidem proxime, ubi ipsemet vidi, dabat Massot. Habui a Deville ex *Barèges*, et ex *Ourde*. Ad *Barèges* ipse vidi, observavique in m.ᵉ *Aloña*, supra *Villaler*, etc.

Haec species, generatim, cum superiore in iisdem locis provenit; ubi una vivit, altera facile propinqua, in Pyrenaeis, observatur. J. Bauhini figura vix attentione digna, attamen ad hanc potius, quam ad superiorem speciem citanda.

« *M. de La-Peyrouse has referred Hieracium pyrenaicum to his Lepicaune an unnatural assemblage, which, independent of the faulty name, deserves to be erased from the catalogue of genera* ». Don l.c. p. 177. Optime quidem!

Ætheorhiza Cass.

Ætheorhiza bulbosa (Anguillar., Mycò) Cass.

Chondr. 2. Anguill. Sempl. p. 109., non repugnat. Mycò apud Dalech. infr. cit. Cass. Dict. Sc. Nat. T. 48. (1827.) p. 425., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 160. n. 1., Moris Sard. 2. n. 747., Willk. Lang. 2, n. 1839. Crepis bulbosa Cass. Ann. Sc. Nat., Froel. in littr. ad DC., Koch p. 503. n. 9. Hieracium bulbosum Willd., Bert. 8. p. 453. n. 3. Prenanthes bulbosa DC. Fr., DC. Dub. p. 297. n. 5. C. nemausensis La-Peyr. Herb.; Leontodon bulbosum L., et Hieracium Taraxaci Pourr. Herbr. Matr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 73. t. 798., Viv. It. fragm. p. 17. t. 20., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1433. f. 1. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 560. f. 2., Pen. Lob. Advrsr. p. 83., Lob. Icon. p. 230. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 145. f. 2., Columm. Phyt. ed. Neap. p. 13-4. fig., ed. Flornt. p. 11. t. 4., Tabern. Krtb. p. 487. f. 3., Icon. t. 178. f. 2., Moris. Hist, pl. Oxon. 3. S. 7. p. 73. t. 6. f. 6. n. 9.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun., Jul. ineunte. In Pyr. orient. humil. Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 4. Jun. 1851. Dicitur inventa ad *Rives altes (Roussillon)*. Praestaret eam ad *Crepides* restituere, sententia Visiani, *Consid. Gen. Sp.* p. 28., et iterum p. 35.

Ligulae extus interdum erubescentes, unde consilium de non respuendo Anguillarae loco.

Sub-Trib. 7.ª HIERACIEAE Less.

Rothia Nob., *Andryalam* Auctor. comprehendens.

Sufficit videre apud Theophrastum, Hist. pl. l. 7. c. 7., *Andryalam* inter olera enumeratam, ut excludantur ab ea stirpes hodie ita nuncupatae. Quidam pro *Andryala* Theophrasti *Sonchi* speciem interpretarunt, sed neque sententia haec laudari potest.

Rothia lanata (Dalechamp) Nob.

Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1116. f. 2. Andryala integrifolia L. Sp., Bert. 8. p. 547. n. 1., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1173., Willk. Lang. 2. n. 1915. A. integr., et A. sinuata L., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 246 ns 11., et 10., DC. Dub. p. 305. ns. 1. 2. A. sinuata, Moris Sard. 2. n. 710. Roth. runcinata, et R. cheiranthifolia La-Peyr. Herb.; A. variifolia Lagr. Foss. Misc. ined., ex Fl. Tarn. Gar., A. incana Chaix Herb.! ex Timb. Gaertn. Fruct. Sem. pl. 2. p. 361. t. 158. f. 4., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1426. f. 2. 3. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1026. f. infer., deest in Chabr. Sciagr.

⊙, ⊙⊙ Flor. Jun. in Æstat. Fruct. Æstat. in Octobr. In calidior., abunde per region. mediterr.; rarior extra eam.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Azcoitia*, die 15. Jul. 1857.; in Pyr. or. *(Roussillon)* ad *Bagnouls sur mer*, die 9. Sept. 1843. Habeo a Deville ex *Mauleon (Barousse)*. Observavi ad *Durango*, ad *Oñate*, in valle *de Roncal*, ad *Arribe de Aezcoa*, ad *Pamplona*, ad *Olot*; ad *Sarrancolin*, ad *Pau* secus *le Luz*, ad *las Bordes de Tournay*, ad *Toulouse*, ad *St. Martory*, *Cierpe*, *St. Ant. de Galamus*, etc.

Vidi individua 15-20 corymbos ferentia: unum prae caeteris valde luxuriantem observavi ad *San Feliu de Guirols*, elatum, ramosum, corymbis 26 onustum. Unam et alteram denominationem ex usitatis

aliquid peccati prae se ferre videbatur, vel fallacem indicare sejunctionem, ita ut novam indiderem *A. pannosae* N. Ast fatendum est, quod denominatio a Lagr. Foss. proposita sat bona fuisset, nisi praestantior omnibus Villariana sese obtulisset; considerato, quod duas a Linnaeo propositas species illa comprehendebat, et quae suscepta ab eo est denominatio *lanatae* (e quo *A. lanata* L., merito inter *Hieracia* adducta fuerat, opportune sumebatur: cf, Vill. *Fl. Dauph.* 3. p. 65., cum nota). Caeterum denominationem suam a speciei auctore mutuatus est Villar, *Sonchus lanatus* Dalech.!

Unionem *Rothiae,* sive *Andryalae sinuatae* cum *integrifolia* plures laudarunt; cf. Chaub. *Fragm. bot. crit.* 1830., Boiss. *Voy. botq. Esp.* n. 1099.

Caeterum ne Linnaeus quidem de differentia harum stirpium persuasus fuit, « *A. sin. varietas est mera A. integrifoliae* ». Mant. p. 459., quod cito confirmavit Allioni quoque, Auctar. p. 14. n. 853. Percipitur Lamarck etiam, *Fl. Fr.* 2. p. 117., sub sua *A. parviflora* duas vagantes species tantummodo ceu varietates separare voluisse. Caeterum susceptas distinctiones ipse infirmavit Roth pro ea quae exsposuit Catal. bot. Obs. p. 109-10., si ab experto botanico considerentur.

Rothia lyrata (Clusii) Nob.

Clus. Hisp. p. 417-8. Andryala lyrata Pourr. Chl. Narb. n. 68., in Mém. Acad. R. Toul. T. 3. (1788.) p. 308., Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 196. n. 3., Benth. Cat. p. 60., DC. Dub. p. 305. n. 3. A. ragusina DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 244. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1914., Timb. in Mém. Acad. Toul. S. 7. T. 7. p. 477. Hieracium laciniatum Monn. Ess. p. 63. n. 52., cum H. linearifolio p. 64. n. 53. R. argentea La-Peyr. Herb., et Crepis incana La-Peyr. Herb.; A. lyr. Pourr. Herb. Matr., A. incana DC. Fr. Suppl.; A. macrocephala DC. Pr., ex Lang. Pug. A. laciniata Lamk. Dict., A. mollis Asso Arag. Mant. p. 176. n. 1132. Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 5. p. 143., Dod. Pempt. p. 637. f. 1., Lob. Obs. p. 116. f. 2. Icon. t. 231. f. 2.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept. In Pyr. medr. or., atax., praesert. meridion. calidioribus.

Legi in Pyr. or. *(Roussillon)* secus *le Tech* ad *San Jean Cap de Cors* die 30. Maj. 1843.; ad *le Boulou,* die 19. Jun. 1840., inter *Collioure,* et *Argelles,* die 7. Jun. 1837.; unde misit quoque Naudin; ad *Gerona* secus *el Ter,* die 24. Jun. 1860. Habui a Massot lectam secus *la Tet,* ex *Viescas* Pyr. Arag. ubi ipsemet vidi, a Deville, ex collibus ad *Padern (Corbières)* a Gautier. Observavi ad *Pader* Corbar., ubi etiam Pourret indicat. Mox ad *l'Ainsa,* lateque in *Sobrarbe,* ad *Fiscal, Torla, Olot, Figueras, Casas de Pena,* etc.

Fragilis planta, gerens succum, qui e plantae fracturis exsiliens cito croceus evadit, ut jam Clusius observaverat: « *Foliis..... ramulis plerumque inhaerent grumi flavescentes gummi istic concreti* » et sub fine descriptionis, " *Tota planta succo praegnans, qui siccatus fulvescit, et acris est.* „ Cl. l.s.c.

Sententiae Candolleanae, a Grenier, Willkomm, et Timbal, sequutae, de unienda cum *A. ragusina* L. acquiescere nequivi, et DC. Linnaei plantam tantummodo e culto, et exsiccato specimine novit, nec Linnaeus pro sua specie Plantiniana usus est figura. Hinc supersedeo, donec e speciminum comparatione luculentius judicium; interim stirpium unionem parum probabilem mihi indicat inspectio *R. ragusinae* figurae apud Reichenb. Icon. C. 29. t. 1425.

Crepidem incanam La-Peyr. recte ad *R. lyratam* spectare sustinuit Bentham, quod ipse DC. confirmare debuit, qui ex ea ante hac effecerat illam suam *A. incanam Fl. Fr. Suppl.* Qui viderint stirpem late in

natura vigentem hoc facile confirmabunt. Revera planta habitum et faciem mutat secundum loca in quibus vitam degit, generatim erecta, robusta, et pulcra in fluminum glareis; occurrit tenuior, ramosa, diffusa ad rupes, inque dirutis locis; in prima folia majora profundius sinuata, calathique majores; in secunda folia subintegra, superiora praesertim, calathi valde copiosiores, et parvi.

Clusii figura, quae certo certius hujus loci est, incaute repetita est sub *Andr. sinuata* a DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 246. n. 10. Pejus adhuc eamdem figuram a Dodonaeo susceptam, Courtois, aliique Belgae *Cupidoniae luteae (Catananches* Auctor.) voluerunt. *A. Allochroa* Link Hoffm. *Fl. Port.* 2. p. 154. n. 3. t. 91. est ne tuta species?

Ex *Rothia lyrata*, quae magna copie provenit in *Sobrarbe*, conficiunt Aragonenses illi gluten ad aves captandas, quod optimum evenire me certiorem fecerunt. Monentes insuper, reperiri saepius cum ea insectum quoddam, quo simul utuntur in glutinis praeparatione, effecta coctione in Olivarum oleo, addita et pice graeca cum therebinthina. Utilissimum gluten proclamant, eo quod pluviosa etiam tempestate eadem polleat efficacia, ac sicco aere, neque ab intenso frigore illius efficacitas minuitur. Praestantius gluten existimant prae illo quod efficitur ex *Aquifolio Theophrasti* N., quod maximi usus est penes Hispanos, et Aragonenses inferiores etiam.

Hieracium Tournef., vel Neoter.

Hieracia Dioscor. l. 3. c. 65. non videntur hujus generis species; quapropter ego genus Dioscoridis dicere non audeo, ut fecit Sprengel, Gen. pl. n. 3236. Nomen huc allatum non suadet, sed supersedi. *Hieracia* Diosc. affinia, recognita non sunt. « *Duo Hieracia...... aegre saepe separantur.* » Haller Orchid. class. constit., in Act. Helv. 4. (1760) p. 82. « *Genus a Xerographis praecipue recentioribus desolatum et pessundatum* Facchin. in Ambr. *Fl. Tir. Austr.* 2. p. 759. Cf. Wimm. Grab. Fl. Siles. 2. p. 176. n. 391., Grisebach Comm. de distrib. *Hierac.* eur. geogr. P. 1. Revisio specierum, Gotting. 4.° 1852.; Fries Symbol. ad Histor. *Hieracior.*, Upsal., 1848. et cf. in *Flora* (1849) n. 41. p. 642-56., et p. 667-72. Id. Fr. Epicr. *Hieracior.* (1862), sed cum hoc minus convenio.

SECTIO 1.ª PILOSELLOIDEA Koch.

Cf. Naegeli in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 15. (1868.), *Rev. bibl.* p. 125., vulgo *Piloselloidea*. Sed mihi videtur res nimium subtiliter acta.

Hieracium Pilosella (Brunfels, Ruell., Fuchs.) L. Sp.

Brunf Herb. 3. p. 119., Fuchs. Hist. st. p. 605., Ruell. De Nat. strp. l. 2. c. 114. p. 571. lin. 17, Koch p. 509. n. 1., Bert. 8. p. 455. n. 4., Gand. 5. n. 1792. Froel. in DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 199, n. 1., DC. Dub. p. 302. 13., Willk. Lang. 2. n. 1860. La-Peyr. Herb. Engl. Bot. v. 16. n. 1093., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 114., Flor. Dan. t. 1110.; Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 1. p. 26. t. 17., Bull. Hrb. Fr. t. 279., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 673., et v. 12. n. 852. (Pelleter.), Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 360. t. 158. f. 3. Plenck Ic. pl. med. T. 6. p. 63. t. 596., Sturm, Heft 27., Reichnb. Icon. C. 2. t. 1478., forte etiam t. 1459., in qua finguntur H. sied. auriculifol., pilosellifol., anisotrich., quae vars. videntur Matth. p. 967., Camer. Epit. p. 708-9., Trag. St. h. p. 278. n. 1., Dod. Pempt. p. 67., Dorsten. Bot. crt. 36. A., Lonicr. Nat. h. crt. 94. D. et crt. 95. B. f. 2., Lob. Obs. p. 254. f. 1., Icon. t. 479. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1098. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1039., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 77-8. t. 8. f.ae 1., et 2., hanc sub n. 3.

♃ Flor. Maj. et per Æstat. Fruct. ab Æstat. in Autumni primordia.

Legi in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 10. Aug. 1850.; in Pyr. Catal. contra *Gerona* m.[e] *San Grau*, die 22. Maj. 1851. Habui a Deville ex *Orincles*, nemore *de Visker*, *Montgaillard*, *Hilarette*.

Character de *involucro breviter cylindraceo* non est firmus, nam involucrum campanulatum etiam, et basi ventricosum vidi; quae postrema nota apud Koch magni est pro distinguendo *H. stolonifero* Waldst. Kit., l.c. n. 2. Formae facile obviae in Pyrenaeis sunt praecipue illa *pilosissima*, *H. Peleterianum* Mer., et altera *grandiflora*, cui puto respondere *H. macranthum* Tenor. *Nap.* 5. p. 190. t. 184. f. 3., Guss., Bert.

Loca Brunfelsii pro hac, et pro insequente specie, sat fidenter statui. Sed icon, pro unaquaque specie dubia, relinquenda est; attamen *Pilosellae* propinquior videtur. Similis inspicitur apud Dorstenium, et Lonicer, Nat. h. crt. 94. D. s.c. Loniceriana altera minime dubia est.

Hieracium Auricula (Brunfels) *L.*, Plurium sententia.

Auric. mur. altr. Brunf. Herbr. 3. p. 119. sin. ic. Trag. St. h. p. 278. n. 2. sin. fig. Koch p. 511. n. 7., Fries cum Bridg. Fl. Hallnd. n. 700., Moris Sard. 2. n. 742., Froel. in DC. l.c. p. 201. n. 10.. DC. Dub. p. 302. n. 15., Willk. Lang. 2 n. 1862. H. dubium Sm. Engl. Fl. 3. p. 356. n. 3., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 343. n. 4., Gaud. 5. n. 1796., Bert. 8. p. 462. n. 10. H. dub. La-Peyr. Herb., et H. aurantiacum La-Peyr. Herb. s.l.; H. glaucum Pourr. Herb. Matr. Engl. Bot. v. 33. n. 2332., Flor. Dan. t. 1111., Schrank Fl. Monac. t. 355., Sturm, Heft 37., Diet. Fl. Bor. v. 10. n. 674., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 35. t. 6., Fl. Bat. v. t. 1168.. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1475. f. 2., Tabern. Krtb. p. 507. f. 1., Icon. t. 196. f. 1.

♃ Flor. Maj. et per Æstat. Fruct. Æst. in Autumni primordia. Loca edita praediligit.

Legi in Pyr. aurigr. sub *le Port de Pailleres*, die 29. Jul. 1840. Habui a Deville ex *Bouille Pereille;* et lusum speciei de Pyr. orient. habui a Coder filio. Observavi ad *Urugne* mare prope.

Saepe in editioribus occurrit statura humillimum uniflorum. Stolones interdum longi, alias brevissimi; vidique individua binis praedita caulibus, nulloque stolone. Folia, subtus praesertim, glauca: cadit in unam, aut alteram ex hisce formis *H. nanum* Scheele (in *Linnaea* V. 31. p. 643. n. 5.) Icon anglica desumpta fuit e specimine culto: cf. Hook., Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 218. *We* etc.

Nomen Linnaeanum ex ejus operibus desumsi. Non me latet, quod pone Schultezi Bipont. observationes, *H. Auricula* Linnaeani Herb. referendum est ad *H. praealtum* Koch. Revera nostra specie caruit omnino Linnaeus in Herbario? *H. angustifolium* Hoppe videre credidi eundo ad *Bigorre;* non amplius visum inter illusiones relinquam, quamvis et specimen ejus, sed sine loco, me vidisse crediderim in Herb. La-Peyr. Species, si revera talis, varietas *H. Auriculae* existimabatur a Facchini, et cum eo ab Ambrosi, *Fl. Tirol. austr.* 2. p. 613., et p 756., ut pridem a DC. Dub. Gall. Quidquid sit, puto ad stirpem de qua haec pauca verba feci ad modum observationis, pertinere *Pilosell. angustifol. glabr. erect. minor.* Bromel. Chlor. Goth. (1694.) p. 82., ut *H. breviscapum* Gaud. Koch, quod jam iste rectissime suspicatus fuerat.

In *H. dubio* La-Peyr. *H. auriculaeforme* Fries videt Timbal, cui parcendum erit.

Hieracium pumilum (Plukenet) La-Peyr.

Pluknt. Phytogr. t. 52. f. 6. Gren. Godr. Fr. 2. p. 351., Griseb. l.c. p. 11. n. 17., Willk. Lang. 2. n. 1863., Scheel. in Linnaea 31. (1861-2.) p. 644. n. 6. H. breviscapum DC. Fr., Froel. in DC. Pr. l.c. p. 206. n. 26., DC. Dub. p. 302. n. 14. H. pumilum *b* Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 186. n. 4. La-Peyr.

Herb., H. Vahlii Froel. in DC. Pr., ex Fries symb.; H. alpinum Colmeir. Cat. pl. Catal.? Hier. sericeum Pourr. Herb. Paris., H. Pilosella d Mut. Fr. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1472. f. 2.? seqnts. potius. Leontodon alpinum Pourr. Herb. Matrit.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med. orient. editior.

Legi in Pyr. or. supra *les Angles au Lac de Valmetta*, die 19. Jul. 1839., et *al Col de Nuria*, die 14. Aug. 1836. Observavi *au Puig Perich*, et *Carlit; a la Cuma de la Grava, au Canigou*, in m.^e^ *Cambresdazes;* supra *Setcasas*. Dixit Ferrière vidisse se in monte *Peña blanca* Pyr. Arag., ubi ego non animadverti, quod tamen speciem ibidem degere non excludit. Ad haec specimina suum *H. Lezatianum* confecit Timbal.

Optima species, dubitavit Duby num varietas *H. Pilosellae?* talemque declarare ausus est Mutel; differt ab hoc statura minore, habitu robustiore, et rigidiore, facieque propria: insuper foliis valde angustioribus, obtusioribus, non discoloribus, neque ad terram stratis, scapo si mavis, breviore, nunquam nudo, rarissime monocalatho, calathis insuper minoribus; denique stolonibus nullis, qua nota ab affinibus *H. Auricula*, et *angustifolio* potissimum distinguitur. Ad hoc in ea conspiciuntur in utraque foliorum pagina pili longi simplices, et pili breves stellati, in pedunculis glanduliferi etiam, quod una in affinibus speciebus non puto animadversum. Radix valde fibrosa, sed posset saepe dici ferme premorsa. Nomen a DC. inditum non fuit certe correctum, quia planta, stricto sensu, scapigera non est. Delenda, vel obliviscenda est varietas g Monnier, *H. Candollei Ess.* p. 28. n. 14., corollis aurantiacis; flores in viva planta saepius lutei, raro in ligularum dorso rubelli. Si in demortua planta, e chemico labore, in aurantiacos mutatos invenis flores, hoc nihil valet; nam botanici non est hujuscemodi plantarum demortuarum mutationes, sed species organicas viventes considerare.

Locum Plukenet, Almg. p. 296., sin. descr., Phytgr., t. 52. f. 6., huc retulit Fries, recepit Grisebach; eum ego repellere ausus non sum, ut non ausus est Grenier. Fateri tamen oportet, figuram esse admodum obscuram. Speciei notitia videtur caruisse Tournefort.

H. Vahli Froel. legittimam esse speciem contendunt Scheele, postremo etiam Fries Epicr. n. 23.

Hieracium fulvisetum Bertoloni! Herb.

Prius in Corsica detexit De Salis Marschl. Nonne et Chaixi species? Bert. 8. p. 458. n. 6. H. hybridum Chaix, Vill., Fries Epicr. Hier. p. 15. n. 7.? H. cymosum Benth. Cat. p. 90.; H. hybridum La-Peyr. Hist. abr. Pyrn.? In Herbr. deficit! Chaix. Vill., Lauth. Nes'l. Précis voy. botq. Helv. Ital. supr. (1812.) p. 60. (sin. descr.) t. 2. f. 2., Schultz F. Arch. Fl. 1. p. 152. n. 6. t. 2. f. 2. ead. cred.; Reichnb. Icon. C. 29. t. 1472. f. 1, 2. 1., 2.? (nombs. hybr., et pumil.).

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr.

Legi in Pyr. Catal. supra *Gerona* in vertice montis *la Virgen de los Angeles*, die 25. Maj. 1851. Latetne in Herbario Coder e monte *Canigou?*

Ipse Bertoloni mihi suam ostendebat plantam (Bononiae die 15. Jan. 1864). Pervidit ille maximam suae plantae cum Chaixiana affinitatem; sed leviter ab illa separare maluit hirsutie longiore, rigidula, erecto-patente, l.c. p. 459. Ast num sit hybrida planta dubitamus; ergo denominatio illa fallax. Quidam viderunt stirpem hybridam, quam *H. Auricula-Pilosellam*, cum Fries, nuncuparunt; hanc ego admodum plantae nostrae similem existimavi: cf. illius synonymiam apud Neilreich in Maly En. pl. Austr. p. 136. Caeterum et Bertolonii denominatio minus bona est, quum pili fulvi inveniantur in Herbariis de speciebus *Hieraciorum* plurimis minus bene exsiccatis.

SECTIO 2.ª **AURELLA** Tausch.

Hieracium villosum Jacq. En. Stirp. Vindb. p. 145., et p. 271. n. 71. descr. (excl. Clus. l.)

Gesn. Op. bot. ed. a Schm. tab. aen. 6. f. 52., ex Spr.,? Ambr. Flor. Tir. austr. 2. n. 380., et cf. Facchin. Ibid. p. 756. n. 33.; Wimm. Schles., ed. 1857., p. 305. H. Schraderi DC., Gaud. 5. n. 1791. (excl. Vill. prol.) H. dentatum Hopp., glabratum Hopp., villosum Jacq., Schraderi DC., glandulosum Hopp., Koch ps. 518-20. ns. 20-4. H. flexuosum DC. Fr., et cum Dub. p. 302. n. 12. H. glandulifer., Schrad., et villos. Froel. in DC. Pr. P. 7. S. 1. ps. 227-8. ns. 109-11. (demt. Clus., et Dillen.) cum H. flexuoso Waldst. Kit. p. 229. n. 113. H. piliferum, et H. glandulifer. Hopp., Griseb. Hierac. p. 5, ns. 102-3., Gren. Godr. Fr. 2, ps. 357, 356., cum H. glabrato in p. 358. H. alpinum *b* Bert. S. p. 451. n. 2. (excl. Vill.). H. alpinum La-Peyr. Herbr., cum frustulo H. Scorzoneraefolia Vill., H. Taraxaci Pourr. It.? cum H. alpino Ejusd.? All. Pedm. n. 771. t. 14. f. 2. var. gland., Fl. Dan. t. 27., Sturm Heft 39, 37., Rochel Pl. Ban. rars. p. 69. t. 29. f. 60., W. Kit. Pl. rars. Hungr. 3. p. 231. t. 209. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1806. f. 1, 2., et t. 1807. varts., sed vix; et t. 1508. f. 1., et t. 1510. f. 1, 2., atque f. 3, 4. glandul.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior., et rarum.

Legi mense Aug. 1836 specimen unicum in Pyr. orient. trans flumen *Tet*, de die, deque loco certo oblitus. Habui a Bordère ex *le Pic blanc* supra *Gédre:* vidit Timbal in m.ᵉ *Cagire,* ad *Castanese*, et *au Maill de Bourusse, (Arbas).*

Hier. villosum Jacq. A. 1. p. 55. t. 87. luxuriosam effingit plantam; ab Ambrosi una cum ejusdem Auctoris Enumer. non citatur; nec quem alium una citaverit utrumque Jacquini locum videre contigit. Quidam (cf. Timb. Reliq. Pourr. p. 71.) illam Jacquini iconem ad *H. cerinthoidem* L. (nec Gouan) invocant.

Pilosella alpin. Schwenckfelt Stirp. fossil. Siles. Catal. (1601.) p. 157. ad *H. alpinum* potius spectare judicant; itemve *H. 5. villosum* Clus. Rar. pl. Hist. l. 5. p. 140-1. f. 1.

Dilleniana prolatio a Froelich adducta ad suam var. **b** *H. Schraderi,* a planta nostra abhorret. Smith illam confirmavit ad *H. Lawsonii* Villari, cui iste retulerat.

Haec species in formis suis mihi vix nota est: eam Facchinio, et Ambrosio fidens ab *H. alpino* separo, et ex iis refero. Nihil ferme addo; veritus ne, dum illius historiam augere nitéar, errorum potius cumulator fiam. Species nostra Pyrenaeis denegatur a Monn. *Ess. Hier.* p. 55. not. 1., a Froel. in DC. Pr. s.c. sub n. 111., a Fries *Hier.* p. 64. n. 37.

Non solum Gaudin, Wimmer, et Koch, quin etiam Ambrosi, et Facchini alpicolae *H. villosum* ab *alpino* sejungunt. Postremos hosce conferas in *Fl.* c. ns. etiam 381., et p. 757. n. 34.

SECTIO 3.ª **CERINTHOIDEA** Nob.

(Hanc, *Andryaloid.*, et *Intybac.*, et *Pseudo-cerinth.* Koch).

Hieracium Villarii! Balb. Cat. stirp. h. Acad. Taur. (1813) p. 41. n. 1.

H. saxatile Vill. Dauph. (non Jacq.), Koch p. 520. n. 25., DC. Dub. p. 301. n. 7. (forte cum H. murorum *b* DC. Dub. p. 305. n. 40.). H. Lawsonii Vill. Dauph. (excls. syns.) Mut. Fr. 2. p. 228. n. 9., Griseb. Hier. p. 18. n. 26., H. barbatum Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 192. n. 46. H. saxat., H. sericeum La-Peyr., et H. mixtum Froel. in DC. Pr., Gren. Godr. Fr. 2. ps. 359-60. H. vellereum Scheele, H. Lawsonii Vill., H. mixtum Froel., H. candidum Scheel., et forte H. purpurascens Scheel., Willk. Lang. 2. ns. 1880-4. H. scorzoneraefolium Gmel. Bad. Als. 3. n. 1192., saltem quoad plantam in Pyren. visam? H. Laws. La-Peyr. Herb., et H. sericeum Pourr. Chl. Narb. n. 594., La-Peyr. Herb. et H. murorum var. pilosiss. nudicaul., fol. rotund. La-Peyr. Herb.? H. Laws. var. fol. rotundior., sessilib., e Gavarnie, La-Peyr. in Hrb. Marchnt, ex Timb., et Lor.; H. pilosissimum Pourr. It., Chl. Nrb. n. 584.; H. anglicum Fries, Lor. Glanes; H. villosum Duf. Bouq.? H. villosum Pal. y Verdr., Gmel. Bad. Als. quoad pl. Pyrenr.? H. Ramondi Griseb. n. 30.?, H. corbariense Pourr.? Hrb. Matrit. H. Loreti Fries (var. sericea); H. laniferum Cav., et H. phlomoides Froel., ex Schultz F. Arch. Fl. p. 373. Vill. Dauph. 3. p. 118. t. 29. f.ae infrs.; Mut. l.c. t. 34. f. 264., Engl. Bot. v. 29. n. 2083. Lawson. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1491., et t. 1492. f. 1. vestit. f. 2. seric.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In montan. ad rupes calcareas.

Legi in Pyr. Cantabr. *(Guipuzcoa)* supra *Oñate* eundo ad *Aranzau* l.d. *la Zapata de la Virgen,* die 2. Jul. 1853.; supra *Pierrefitte de Bigorre* l.d. *las escalas,* die 1. Jun. 1862., sub *Ax* ad rupes *de Lordat,* die 21. Jul. 1840. In Pyr. Arag. edit. supra *Sireza* l.d. *el Castillo de Hecho,* die 15. Jul. 1858.: in Pyr. or. supra *St. Paul de Fenhouilledes,* l. Pourr. autopt. de *pilosis.,* die 15. Jun. 1852.; ad veterem arcem *de Mont-Louis,* die 23. Jun. 1837. Habui e Pyr. septr. med. ex *le Pic blanc* ad *Gèdre* a Bordère; et l. non bene indicato a Philippe. Abunde a Deville ex *Péne de Sérrat*, ex *Tucoy (Azun)*, et ex le *Pic de Bagès:* obtinui e *Campo* mnt. Corbar. a Gautier. Vivit *au Pic de Ger* supra *les Eaux Bonnes,* in Valle *Lienz* editiore, in valle *Azun* pluribus locis, supra non memoratis, ex Deville sive notis, sive speciminibus alibi positis. Observavi copiosius praesertim per Pyren. mediterr.; vidi in Valle *de Aezcoa* ad *Villanueva,* in valle *de Roncal*, ad *Sallen*, *Torla, Bielsa, a la Pena de la mula (Sobrarbe),* supra *Panticosa* ad *Murillo Gallego, Orgañia,* Valle *d'Andorre, Setcasas,* in m.[e] *Recaufat.;* ad *Tolosa* Cantabror., *a las Dos Ermanas, al puerto de Canfranc,* supra *Paglietta,* etc.

Polymorpha species, cujus maxima est affinitas cum *H. cerinthoide,* in quod num gradatim transeat veritus sum: hoc idem suspicabatur Loret, apud Bill. *Annot.* (1855) p. 224. Folia pallida, olivacea, albicantia etiamsi tomentum defuerit, tunc glauca sese ostendunt: receptaculum pilosum, ligulae florum sulphureae. Ludit certe rhizomate brevi, aut longe repente, caule depresso, pedunculo toto nudo, vix folio unico lineari, aut cordato-angustato praedito; praeter eum, vel in illius bifurcatione; aut folio exquisite cordato in medio pedunculi florigeri, aut versus istius basim, cum alio, vel cum aliis angustioribus foliis. Pedunculi modo glabri, tunc pilosi, uti folia; superne glabriusculi, aut pilis glanduliferis, generatim atris tecti. Item involucra variant laxa, piloso-glandulosa, et glabriuscula, viridia, aut atra (prout varius est color pilorum), dantur etiam albido-farinosa, vel araneosa. Et occurrunt individua caule praedita unico, vel pluribus, floriferis, unoquoque flore unico, aut binis, ternisque floribus; rarissime pluribus onusto; pedunculis rectis, obliquis, et flexuosis; foliis quasi sessilibus, aut in speciem petioli ad basim plus minus longe angustatis, ovatis, obovatis, lanceolatis, obtusis, acutis, acuminatis, integris, denticulatis, superne et inferne setosis, hispidis aut pilosis, superne glabris, utrinque glabris, erectis, patentibus, sub reflexis. Statura generatim palmaris, aliquando sesquipedalis. Plerumque herba tota pallida est, rarius in fulvum colorem vergens.

Caeterum folia emarcida reperiuntur in inferiore caulis parte; pilos ego simplices tantummodo percepi; receptaculum alveolatum, barbulatum, alveoli fundo excepto, qui glaber est. Achenia nigra sunt, pappus fuscescens. Pilos plumosos quales Froelich in DC. Pr. videtur designare, nec ego vidi, neque eos in hac specie dari compertum habui.

Ad *San Paul de Fenhouilledes* variabat pedunculo nudo et subfolioso, foliis integris et dentatis, totis viridibus et maculatis.

A la Peña Montañesa Pyr. Arag. ludebat pedunculis pilosis, et sub-glabris, subnudis aut parce foliosis, monocephalis, foliis integris et dentatis, villosissimis et parce pilosis, involucris plus minusve glandulosis. *H. mixtum* Froel., *H. crispum* Dulc., intermedium, inter *H. saxatile*, et *alpinum* praedicatur a Zetterstedt *(Pl. vasc. Pyr. principls.* n. 789.), sejunctum ab aliis; mihi mera varietas est *H. Villarii,* sistens

villosiorem calathorum statum. *H. pilosissimum* Pourr. desideratur in illius Herbario Matriti asservato, sed ibidem reperitur planta e *San Pedro de Montes* cum nominibus, sive *H. lanigeri*, sive *H. lanati*, quae ejusdem, cum nostra, videtur speciei; nec Pourret semper fideliter memoriae retinuit ea quae egerat in Chlor. Narb., cujus exemplare ipsum palam fit in Hispania caruisse! Ego illius synonymon ex autopsia loci huc retuli, sed nomen *H. pilosissimi* minus aptum fuisse novi, quia pili interdum non snnt copiosi, imo parcissimi, et herba sub-glauca obvenit, ut supra dixi. Item dicendum erit de aliis denominationibus *H. sericei, lanati, lanigeri, barbati*, si ad totam plantam, nec tantum ad ejus collum respicias. Vestigia nominis *H. mixti* penes La-Peyrouse non invenimus: nomen forte ab eo inditum plantae cum amicis communicatae. Villar speciem duplicavit, falsisque synonymis deturpavit. Neque magis receptum nomen *H. saxatilis* laudandum fuisset, quia planta non inter saxa, sed ad rupes constanter provenit. Attamen prius, et praestantius aliiorum sui aevi botanicorum, speciem exposuit Villar.

Credere ego nequeo, *H. Langei* Fries, Epicr. *Hierac.* p. 57. n. 24., Lang. Descr. Ic. pl. novr. etc. p. 11. t. 18. bonam decernere speciem. Repertum fuit in *Valle de Lys*, et prius adumbratum sub nomine *H. tricocephali* Lang. Pug. pl. impr. Hispanicr. fasc. 2. p. 154.

Hieracium cerinthoides (Tournefort) L. Sp.

Tournf. Schol. bot. (ed.e Warton 1689.) p. 189. lin. 18., an et lin. 20.?, Elém. Bot. p. 375. lin. 7., unic.!, Inst. r. hrb. p. 472. lin. 38., an et l. 39.? revertendo ad Schol. botan. (bis). Gouan Ill. p. 58., Gaud. 5. p. 112. not. sub n. 1818. H. cerinth., H. vogesiacum Moug., H. olivaceum, H. neocerinthe, et H. alatum Gren. Godr. Fr. 2. p. 360-3. H. neocer., H. macrophyllum Scheele, H. voges. et H. lamprophyllum Scheel., H. bicolor Scheele?, et H. olivac. Willk. Lang. 2. ns. 1886-91, La-Peyr. Herb., et H. hybridum, et H. scorzoneraefolium, et H. villosum, et H. alatum, et H. flexuosum, et H. croaticum, et H. obovatum La-Peyr. Herb., addas et H. humile, partim, et H. scopulorum, exclusa forte varietate una, et H. rhomboidale, partim, et H. elongatum, partim. La-Peyr. Herb.; H. cordifolium La-Peyr., Froel. in DC. Pr., et H. decipiens Froel., et H. La-Peyrousii Froel. Ibid.?, et H. diaphanum Fr.? H. porrectum Fr.? Gr. Godr. H. adenophorum Scheel.?, et H. Langei Scheel.? H. corbariense Pourr. Herbr. Matr.?, accedens potius formae sericeae H. Villarii! H. monserratense Pourr. Herb. Matr.! H. Peyrousianum Timb. (e forma quae H. flexuosum La-Peyr.); H. Grenieri Timb., et H. panduraeforme Timb. et H. simplex Timb., et H. Gouani Timb., H. arachnoideum Timb. Excurs. Gar. Nogr.! H. arbacense Timb.? H. capsirense Timb., H. macrophyllum Scheel.? Gouan l.c. t. 22. f. 4. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1495. f. 1., f. 2. olivac. et t. 1496. vars., 2.a vogesiac., et t. 1498. f. 2. Candoll., et t. 1514. f. 1., rhomboid., et t. 1493. Ramnd.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct Aug. Sept. In montan., editisque.

Legi in Pyr. septr. med. sub *le Port de Venasques*, die 19. Jul. 1838.; ad *Esquierry*, die 21. Jul. 1838.; in Pyr. or. sub *Prats de Mollo au Bauze de l'aze* (unde etiam a Massot accepi), die 22. Jun. 1840., ibidemque *a la Roca galinera*, die 25. Jun. 1840., indidem *a la Ballanosa*, unde etiam Massot vel Xatart dabant; accepi etiam ex *Costabona*, ex *Prats de Mollo*, et ex *la Roca galinera* a Xatart: ex *le Pic de Ger* habui a De Girard, ex *Campan* a Philippe. Formam, sat solemnem, quae respondet *H. rhomboidali* La-Peyr., legi in Pyr. septr. med. valle *d'Aure* ad *Framesaigues* loco La-Peyrousiano autopt. die 23. Jul. 1852.; eamdem habui ex *Esquierry* de Herbr. Deville lect. ab ignoto: ex ipso Deville speciem habeo ex *le Pic de Bazès*, *Cerceadure*, *Albi*, *Pena de Serret*, *Ger de Troubat*, viciniis *des Eaux Bonnes*, *Areign*, *Pic de Gabizos*, nemore *de Lhieris;* sub forma, quae *H. vogesiacum* ex *le Ger du Troubat*, et ex Valle *de Louron*, etc. Habui insuper iterum ex *Campan* a Galant; ex *Pic blanc* a Bordère, ad *Galba (Capsir*, Pyr. or.) a Gautier. Legebat Deville etiam in m.e *Sacon*, et *a l'Estibe de Luz*. Observavimus *au Cirque de Gavarnie*, in valle *Lienz* editiore, ad balnea *de Panticosa*, in m.e *Corbera* supra *Berga*, in Valle *Andorra* etc.

Multiformis species, ast indicium sui non dereliquens. Longa mea itinera per Pyrenaeos, vasta de hujus speciei formis in La-Peyrouse herbario congeries, copiosa Deville carissimi collectio, sententiam meam de speciei polymorphia confirmarunt: cf. ad rem etiam Zetterst. *Pl. vasc. Pyr. Principls.* p. 166. lin. 3. seqs. Caulis farctus, sed mollissima repletus medulla, ita ut sub compressione fistulosus appareat. Receptaculum, ut plura a me examinata *Hieracia*, gerit per marginem magis salientem foveolarum pilos diversae longitudinis, ita ut pilosum videatur; sed alveola margine fimbriata vix ego dicerem. Viscositas plantae attactu parum notabilis, itemve in speciminibus inter chartas positis paullulum manifesta, si excipias superiores plantae partes, in quibus reapse facile patet. Ergo glandulae parcae in caule, evidentiores in pedunculis, inque florum involucris, vix in foliis, vel in earum petiolis, oculis nudis manifestae. Pili et glandulae flavicantes; glaucescentia plantae parum manifesta.

Variat colore viridi plus minus intenso, ferme olivaceo etiam, adstante aut deficiente glaucedine; hirsutie plus minus copiosa, itemve glandularum copia, et inde viscositate. Caule simplici, monocephalo; ramoso, ramosissimo, pluricephalo; basi nudo, aut denso villo induto, paucifoliato, et pluribus foliis onusto, quae folia occurrunt longa, brevia, lata, angusta, acuta, obtusa, integra, et profunde dentata, viridia, glauca, et hirsuta. Et involucrorum squamae ludunt quoque angustae, et latiusculae, adpressae, et laxatae.

H. rhomboidale La-Peyr. *Mém. Acad. R. Toul.* T. 1. (1782) p. 215. t. 18., *Hist. abr. pl. Pyr.* T. 2. p. 477. n. 31., a me loco autoptico lectum, est certe hujus speciei forma, ut videbatur quoque optimo Deville. Transitum in typum ad *Tramesaigues* quidem observavi. Cum eo identicum puto *H. macrophyllum* Scheele, et Willk. s.c. Notandum quidem est, *H. rhomboidale* La-Peyr. hrb. non prorsus convenire cum planta ab eo l.c. descripta et figurata, sed magis accedere ad recognitum typum *H. cerinthoidis*. Ex *Esquierry* unde et ego habeo, se vidisse dicit Serres etiam, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 3. (1856) p. 277., et bonam esse speciem putavit, sed perperam. *H. rhomboidale* La-Peyr. omnino praetermittere DC. *Fr.*, et cum Duby Gall, Loisl. Gall., Mut. *Fr.*, Poir. *Dict. Suppl.* de eo loquuti sunt pone La-Peyrouse dictatum.

H. vogesiacum Moug. ceu propriam speciem excepit Grisebach l.c. p. 21. n. 32., eique retulit *H. decipientem* Froelich, laudatis tali modo iis, qui stirpem separarunt, Mougeot, Fries, Froelich, Nestler, Koch, Grenier, Godron, Kirschleger, Rapin etc. Item *H. obovatum* La-Peyr., *rhomboidale* La-Peyr., et *olivaceum* Gren. Godr. *Fr.*, tamquam distinctas species recipere Grisebach, ns. 33, 34, 38.; et istae mihi totidem formae sunt *H. cerinthoidis*. Insuper ad hancine quoque speciem refero *H. porrectum* (Fr.?) Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 371., ex *le Port de Saleix* ab Arrondeau, qui specimina mihi *Toulouse* demonstrabat, pro *H. cerinthoides* lusu a me cito recognita.

Forma *H. cerinthoides* a me lecta *a la Ballomosa* sub *Prats de Mollo*, idemque sub hac denominatione a Xatart accepta, propria species existimatur a Ball, qui meam sententiam criticavit in scheda Herbr. Ital. centr., cui demum accesserunt Le Grand, et Grenier, in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 16. (1869) p. 388., stirpem *H. pseudocerinthem* nuncupando.

H. Ramondi Griseb. p. 20. n. 30., ex allato synonymo *H. mixti* Gr. *Fr.* ad *H. Villarii* retuli; sed inspectio illius figurae apud Reichenbach me adduceret ad *H. cerinthoidem*. *H. glaucum* La-Peyr., ex Herb. Serres (latrone de Herb. La-Peyrouse) ad *H. neocerinthem* Fries relatum est a Gren. Fr. l.c.; a Timbal dicitur synonymon *H. vogesiaci* Moug., de quo jam diximus. Ego illud in Herbr. La-Peyrouse non amplius reperii. *H. croaticum* La-Peyr. in *H. latifolium* Spreng. impulit Froel. apud DC. Pr. p. 672. n. 66. Suspicor *H. latifol.* Spreng., et *H. corruscans* Fries duas sistere speciei nostrae oppositas varietates, *latifoliam*, et *angustifoliam*.

Reperii in Herb. Moquin legittimum *H. cerinthoidem* nomine *H. Lawsonii* Ramond. Non credo eamdem plantam cum *H. Lawsonii* Sm. St. Amans per Revr. Kirby, Smithio donata, quam inter lusus *H. Villarii* potius comprehenderem.

Laudavit ad *H. Lawsonii* Smith (*Trans. Linn. Soc.* V. 9. (1808) p. 241., confirmavitque in *Engl. Fl.* 3. p. 362. n. 10.) *H. glauc. pilos., foliis par. dents.* Dillen Hrt. Elth. p. 180. t. 149. f. 179., quae icon habitu et facie, non tamen characteribus, *H. cerinthoidem* sat bene refert. Videtur ista Dillenii planta, cum illa de qua loquutus est Smith sub nomine *H. cerinthoides*, primo *Trans. Linn.* l.c. p. 242-3., dein in *Engl. Bot.* n. 2378., denique in *Engl. Fl.* V. 3. p. 365. n. 13., potius spectare ad *H. longifolium* Schleich. Cat. 1815. Video Froel. in DC. Pr. prius p. 228. n. 110. istud Dillenii locum ad *varietatem* **b** *H. Schraderi* DC. citare, mox iterum ad var. **g** *H. longifolii*, p. 230. n. 115.

Diu haesitavi, num *H. scopulorum* La-Peyr. ad *H. Villarii*, num ad *H. cerinthoidem* afferrem. Postremo huc sistendum duxi, cum Bentham, Cat. p. 90., et cum Monn. *Ess.* p. 51.; contra Dufour *Bouq. Pyr.* p. 45., qui *H. Villarii* voluit, aliique cum eo. Considero etiam stirpem, quam *H. neocerinthem* dicunt, adeo affinem esse cum *H. Villarii*, ut primo intuitu pro ea sumeretur. Plantae hujuscemodi me suspicare fecerunt de legittima differentia inter modo citatas species. *H. cerinthoides* Vill. *Dauph.* 3. p. 110. t. 32. a nostra specie fugit: adducunt eum ad *H. pseudo-cerinthem*, (in *amplexicaule* profluentem), quod reapse Pyrenaeis non tribuunt; cf. Gr. *Fr.* 2. p. 364. Revera ad *H. amplexicaule* confirmare vix ego dubito. Monnier *Hier.* p. 56. varietatem fecit *H. villosi*.

Minime mihi placet *H. cerinthoides* Spreng. Syst. Veget. 3. p. 644. n. 84. Mutel prius *Fl. Dauph.* (1830) p. 283. n. 25., *H. cerinthoidem* Vill., et DC., Duby, Loisel., non Linnaei, varietatem declarare *H. villosi* L., Vill., DC., Loisel., mox (1835), *Fl. Fr.* 2. p. 229. n. 12., *H. cerinthoidem* Vill. Herb. (fide Grenier, qui postea consilium mutavit) afferre ad *H. cerinthoidem* Gouan ceu varietatem, relicto *H. villoso* L. ad aliam sectionem p. 226. n. 3., quod in Pyrenaeis ipse quoque spontaneum esse dicit, innixus, ut videtur, synonymis La-Peyrousianis ab eo diverso modo interpretatis. Scheele, *Linn.* 32. p. 658. illo utitur pro suo *H. sonchifolio*, quod in *amplexicaulem* ruere existimo.

Non inutile ad rem, saltem curiositatis gratia, ea puto referre, quae scripta sunt a Smith de suo putato *H. cerinthoide*, deque Villariano isto: *Our plant (H. cerinthoides) is certainly that of Linnaeus, and apparently of Decandolle. It accords well with Gouan 's plate, but not whit that of Villars, nor with specimens from Dauphiny which yet may*

possibly be but varieties of the same species „ *Engl. Fl.* 3. p. 366. n. 13., et pro stirpe anglica *cerinthoidis* nomen sustinuerunt Hook., Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 222. n. 11. Attamen pyrenaea species Linnaei denominationem, a Tournefort mutuatam, servare debet.

Huic speciei statura, habitu, et facie simile est *H. flexuosum* Waldst. Kit. Pl. rars. Hungr. T. 3. p. 231. t. 209. (sive *H. villosum* (Clus.) Jacq., Koch p. 519. n. 22. cui *H. Grenieri* Timb., ipso fatente). Auctores illi specifico *hieraciifoliae* nomine quamdam *Saxifragam* alpinam salutarunt, in qua specie revera folia illis *H. cerinthoidis* Pyrenaeorum persimilia habentur; dentibus tamen in ea *Saxifraga* forte magis evidentioribus, prae iis quos generatim ostendit *H. cerinthoides*; attamen talia ut hanc stirpem cito menti revocent. Formae illae quae in *olivaceam* concurrunt, Timbali ingenium exercuerunt: cf. *Albrs. or.* ps. 44-5.

Hieracium compositum La-Peyrouse! Herb.

La-Peyr. Hist. abr. Pl. Pyr. 2. p. 476. n. 28., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 192. n. 44., Froel. in DC. Pr. c. p. 212. n. 48., DC. Dub. p. 304. n. 32. Gren. Godr. Fr. 2. p. 362., H. cynoglossifolium Pourr. Herbr. Matrit.? H. Bartlingi Scheel, est ne var.? sicq. H. Lychnitif. Ejusd.? Reichnb. Icon. C. 29. t. 1504., et t. 1514. f. 1. squam. involucr. exter.

♃ Flor. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. orient. septr. edit., rarissime; an et in Pyr. Arag.?

Ex *Prats de Mollo, sur les pendants du ravin au deça de las Costas guadas*, habui a Xatart et a Massot. Forte idem est a me lectum in Pyr. Arag. supra *Torla* ad mont. *Ordessa*, die 27. Sept. 1845.

Veritus sum ne foret tantum varietas insignis *Hier. cerinthoidis!*

Planta a me lecta in monte *Ordessa* est statura pedalis; radix ei multiceps, caulis valde foliatus, folia sub-integra; bracteae per pedunculum etiam copiosae; calathi tomento pallido induti; pedunculi surrecti; flores magni sulphurei; pistilli valde elongati; achenia (vidi tantum juniora), albescentia. Accedit *H. nemoroso* Reichnb. Pl. exsicc.; itemque *H. Virgae aureae* Cosson, *Espec. nouv. ou critiqs.* in *Ann. Sc. Nat. Par.* T. 7. (1847) p. 209. t. 12., quod *H. crinito* Fl. Graec. respondet, ex Caruel *Prodr. Fl. Tosc.* p. 414.; et cf. Reichnb. l.c. t. 1525. Simile quoque est *H. siculo* Guss. pl. Sicul., quod varietatem *H. villosi* declaravit Bert. It. 8. p. 490 n. 28.

Hieracium pyrenaeum Jordan!

Jord. Obs. pl. nouv. cr. etc. fragm. 7. (1849.) p. 37., Loret Glanes in Bull. Soc. botq. Fr. T. 6. (1859.) p. 386. H. nobile Gren. Godr. Fr. 2. p. 376. H. nob., pyren., et Costae Scheele, Willk. Lang. 2. ns. 1894-5-6. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1502. f. 2. H. lanceolatum La-Peyr. Herb., partim. quoad plant. indic. e Canigou, et Cagire? H. valde pilosum Lang. Pug.? Quidam huc referunt H. elongatum La-Peyr., et H. denudatum La-Peyr. evocatur a Timbal.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In sylvat. occid., medior., solo calcar., et orient. etiam, si Willkommi loca confirmata fuerint.

Legi in Pyr. Arag. supra *Torla*, die 22. Sept. 1845. Habui ex *Eaux Bonnes* a D.re *Calomies* f. r. ex *les Eaux chaudes* a Gaston Sacaze; lectum ad *Axat* ab ignoto (signaturam non intelligo) in Herb. meo generali retineo. Habeo insuper ex *Gèdre*, lectum a Bordère, a Deville. Vivere in valle *de Luz* testatur *Boutigny* in litteris. In *Monseny* egomet vidi.

Tres, certe, non ad naturam elaboratas species, exponi video ex Scheele in Pr. Fl. Hisp. Et *H. nobile* Gren. separat Grisebach, *Hier.* p. 25. n. 39., a *H. pyrenaeo* Jord., Griseb. p. 27. n. 42., qui primi

vult rosulas foliorum persistentes, involucra atrovirentia, ligulas glabras, achenia atra; secundo refert Grisebach *H. hirsutum* Gr. Godr. *Fr.* 2. p. 386. (non Bernhardi), quod a Scheele excluditur, ei *H. Grenieri* Sch. Ast ego unicam tantum in hisce extare speciem puto. Notum est ligulas aliquando variare glabras, et ciliatas in eadem specie; achenia nisi matura observata, colorem notandum non offerunt; rosulae foliorum pro aetate eae quidem evanescere; et involucra, seu calathos extus in pluribus *Hieraciorum* speciebus variationibus obnoxios unusquisque agnoscit; denique stylus non semper eodem fultus colore sese offert, teste Scheele " *Styli color variat in multis Hieraciis.* " *Linnaea* V. 32. (1863) p. 650.

Hieracium humile (G. Bauhini) Willd. Sp.

H. prof. sinuat. pubesc. G. Bauh. Basil. p. 38. Host. Fl. Austr. 2. p. 411. n. 25., Froel. in DC. Pr. l.c. p. 214. n. 56. H. Jacquini Vill., Koch p. 524. n. 37., Bert. 8. p. 480. n. 23., Gaud. 5. n. 1815., DC. Dub. p. 305. n. 41. Jacq. A. 2. p. 53. t. 189., Vill. Dauph. 3. p. 123. t. 28., Labr. Heg. Icon. Helv. fasc. 36. t. 2., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1517. f. 1., 2. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1034. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 324. f. 5.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. editioribus, solo calcareo.

Legi in Pyr. Arag. editiss. *al Puerto de Canfranc*, die 13. Aug. 1858. Ex Pyr. sept. *Vallée d'Aspé* accepi a Bordère; habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos.*

Hieracium amplexicaule (Tournef.) L. Sp.

Tournf. Schol. bot. (ed. Wart. 1689.) p. 189. 4-ult., Elém. botq p. 375. lin. 3., Inst. r. hrb. p. 472. lin. 4-ult., e forte etiam 5-ult. Koch p. 525. n. 41., Bert. 8. p. 497. n. 35., Gaud. 5. n. 1818., Gmel. Bad. Als. T. 3. p. 327. n. 1202. Froel. in DC. Pr. p. 230. n. 118., Moris Sard. 2. n. 744., DC. Dub. p. 203. n. 26., Willk. Lang. 2. n. 1869. Lepicaune balsamea La-Peyr. Herb., et H. humile La-Peyr. Hrb., partim; H. Lawsonii var. La-Peyrouse (e Gavarnie) in Herb. March., ex Timb. et Lor. H. conyzaefolium Pourr. It.?, ex Timb. Ex Scheele huc pertinent H. pulmonarioides Vill. (dicamus et Gren. Jur.), H. rupicola Jord., H. ligusticum Reut. non Fr., H. pseudocerinthe Gren., non Koch: H. petraeum Hoppe (var.), sicq. H. intybaceum Hoppe ex Scheel. All. Pedm. n. 792. t. 15. f. 1., et t. 30. f. 2., Vill. Dauph. 3. p. 133. n. 34. t. 34. pulmnr. (var.), et p. 110. n. 14. t. 32. cerinth. videtr.; Asso Syn. Arag. p. 111. n. 763. t. 7., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1500., et t. 1501. f. 2. e Pyrenaeis! var., et f. 1. rupic. Jord. cred., et t. 1502. f. 1. (pulmonar.) credo, Fl. Bat. v. 13. t. 1011., Engl. Bot. Suppl. v. 1. n. 2690.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In montan. rupestrib., etiam region. infer.

Legi in Pyr. aurig. prope *Mijanes* ad rupes *de la Maura*, et in m.e *Spinatz*, diebus 14. et 17. Aug. 1843. Habeo lectum a Deville *au Port de Cauterets;* et ex *Cercéadure*, et *la Hourquette du Pin:* ex *Costabona* Pyr. or. a Massot. Observavi in Pyr. Catal. humil. ad rupes prope *Solsona*, sub *le Port de Salau*, alibique.

De suo *H. balsameo* ipse Asso sententiam dedit in opere *Intr. in Oryctogr. et Zoolog. Arag., cum Enum. stirp. in Arag. noviter detectr.* (1784) p. 178. n. 173. " *H. balsameum Syn. n. 767. forsan est mera varietas H. amplexicaulis* " Quem locum auctores non citant, Assum, speciei novitatis, corripientes. Nescio quo fato *H. balsameum* Asso inter manus Friesii (l.c. n. 33.) Asa Gray inditum est!

H. nitidum Scheel. in *Linnaea* V. 32. (1863) p. 655. n. 10., me parum suadet; et suspecta quidem sunt *H. sonchifolium*, *H. glaucophyllum*, *H. myriophyllum*, et *H. emarginatum* Scheel., ns. 12-5.

Confirmatur magis in dies eorum sententia, qui *H. pulmonarioides* Vill. hujus varietatem declarant, a quo invitus ferme separavit Koch, Ibid. n. 42. E longo tempore mihi suspecta planta, quam aut varietatem

H. amplexicaulis, aut ibridam inter hoc, et *H. murorum* existimaveram. Hujuscemodi stirpem vidi ad *Mont-Louis*, in Pyr. Catal., inque septr. med. humilioribus.

Hieracium albidum (Scheuchzeri) Vill. *Fl. Delph.* p. 86., et Prosp. Scheuchz. It. alp. T. 1. p. 336.. H. int. etc. H. Intyb. fl. magn. alb. G. Bauh. Pr. p. 64. n. 11. est dubium, e nimium concinna adumbratione. Koch p. 527. n. 45., Gaud. 5. n. 1821., Gren. Godr. Fr. 2. p. 377., DC. Dub. p. 303. n. 22. H. intybaceum Wulf. apud Jacq. A., Bert. 8. p. 492. n. 30. Schlagintweitia intybacea Griseb. l.c. p. 76. Lepicaune intybacea La-Peyr. Herbr. , Leontodon hispidum Vandl., a Cesati confirm. Jacq. A. 5. app. p. 52. t. 43., All. Pedm. n. 793. t. 29. f. 3., Vill. Dauph. 3. p. 133. t. 31.. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1467., Sturm Heft 39.

♃ Flor. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med. editioribus.

Habui ex *la Penna de Secugnat* ad *Gavarnie* a Bordère.

Unicum individuum me vidisse memini, Aug. 1838., in m.[e] *Pena blanca* Pyr. Aragonensium.

SECTIO 4.[a] PULMONARIOIDEA Koch.

Hieracium arnicoides (Brunyer? Barrel.? Bernardi) Gren. Godr. *Fr.* Bernd. ex Gr. Godr. c. Barr. Ic. t, 342.? Brunyer? v. infr. Gr. Godr. Fr. 2. p. 371., Willk. Lang. 2. n. 1903. H. murorum *g* rotundatum Koch Syn. ed. 1. p. 457. n. 31., *d* Willd. Sp., Griseb. Hier. p. 38. n. 57. H. rotundum Dulc., H. lasiophyllum Timb. e mont. Corbar.? cf. Reliq. Pourr. p. 68., H. convenarum Timb. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1520. f. 1., Timb. Mass. d'Arbas (1876.) p. 99. t. n. 3.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyren. med.; et Ataxens.?

Legi in Pyr. Arag. edit. sub *el Puerto de Hecho*, nemore *de Oza*, die 15. Jul. 1858. Ex *Marques* habeo a Deville. In Valle *d'Aspe* et ad *Oloron* legebat Bernard.

Huc afferebat Grenier (in litteris ad Deville) *H. lasiophyllum* Koch; aliter opinabatur Griseb. *Hier.* p. 59. n. 89., potiore, ut videtur, ratione. De hoc cf. Reichnb. l.c. t. 1550. Varietatem *longepetiolatam* distinguit Willk. l.c. *a la Pena de Uruel*, nimia sane industria de stirpe, quae sese male sustinet. Ægre a *H. murali* ego separo; ab hoc eriperem s.c. Barrelieri figuram, quae *H. arnicoidem* sat bene exprimere videtur, secum trahens, ex Juss. Obs. n. 1045. *H. muror. fol. non macul. min. pilos.* Brunyer Hrt. Bles. ed. 2. (1655) p. 47.

Hieracium pallidum (Dilleni) Bivona fil.! Dill. Hrt. Elth. p. 180. t. 149. f. 179., cum Anglis credo. Guss. Sic. Syn. 2. p. 404. n. 5., Fries Hier. p. 83. n. 74., Hook., et Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 223. n. 13. H. Gougetianum Gren. Godr. Fr. 2. p. 368. H. Schmidtii Tausch, Koch p. 522. n. 31., cum H. pallescente W. Kit. Ibid. n. 30.? H. pulmonarium Sm. Engl. Fl. 3. p. 362. n. 9. (quod H. nigrescens Willd., ex Hook., Arn., et Babingt.). Forte H. orcades, et lasiophyllum Fries, quoad plantas Pyrenaeor.: cf. Gren. l.c. p. 369., H. Jeanbernati Timb. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1549. (Schmdt.); t. 1554. f. 1. (Gouget.); Dietr. Fl. Bor. v. 12. t. 851. Engl. Bot. v. 33. n. 2307.? Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. 3. p. 241. t. 217. (pallesc.), Timb. le Llaur. p. 421. t. 1.

♃ Flor. Jul. Fruct. Aug. In Pyren. med. orientalibus, locis non adeo editis.

Habui a Deville ex Valle *de Louron*, ex *le Pic du midi d'Arrens*; ex *Mousques*, et ex *le Lac de Miguélou*; ex *Montalleux* Pyr. Atax. lectum ab ignoto, e nemore *Fourques* (Corbr.) a Gautier, ex *le Llaurenti* a Timb. Vivere ad *Lourdes* testatur Boutigny in litteris; in montibus *les Alberes* detexit Gouget.

Ex specimine ab auctore accepto Smith citat *H. pulmonarioidem* Vill. Dauph. 3. p. 133. t. 34., quod mihi potius ad *H. amplexicaule* spectare videtur. Suspicor non speciem, sed varietatem esse *H. muralis* Salisb.; ita eum judicat Mey. Fl. Hanov. p. 330. Intervenit quoque *H. mosanum* Crép. *Nots.* 2. p. 66. valde obscurum.

Hieracium murale (Tragi) Salisb. Pr. p. 181. n. 2.

Trag. Stirp. h. p. 276. fig.a H. murorum G. Bauh., L., Koch p. 522. n. 33., (cum inseq. H. inciso n. 34.?); Bert. 8. p. 481. n. 24., Gaud. 5. n. 1814., I., Moris Sard. 2. n. 743., Gren. Jur. p. 485., H. Legionense Coss.?, H. atrovirens Guss., H. muror., et H. rubescens Jord.? Willk. Lang. 2. ns. 1901., 1902., 1904., et 1906.; et H. praecox Schultz etiam n. 1905. (monitu Kirschleg.) H. muror., et H. caesium Anglor., Hook. Arn. Br. Fl. ed. 8. ps. 326-7. ns. 19, 20., Babingt., Man. ed. 5. p. 205. ns. 21, 22. H. muror. La-Peyr. Herb. partim (excls. vars. pilosiss.; et nudicaul.?); et H. rhomboidale var. angustifol. La-Peyr. Herb. partim. H. Boutignyanum Schultz.? H. praecox Sch. Pollich 1851., ex Kirschleg. Als. aliisq.; H. caesium Fries Hier.?, utque videtur Gren. Godr. 2. p. 371. H. nemorense Jord., H. ovalifolium Jord., H. comatulum Jord., H. adscitum Jord., H. glaucinum Jord., H. macellum Jord., H. similatum Jord., H. fallens Jord. H. bounosphylum Jord., et H. scabripes Jord., H. cinerascens Jord., H. exotericum. Jord., H. sylvularum Jord., et H. oblongum Jord., ex Carion Saon. Loir., adde H. medium Jord., et H. petiolare Jord. (Timb. quoq.) ex Godr. Fr. et H. charadreum Jord., ex Gren. Jur.; H. fragile Jord., Gren.; H. rotundatum Kit., ex Vis. Dalm.; H. sphaeròphyllum Vukot, et H. bifidum Kit., (et sic Godet), ex Neilr. Croat., H. Schmidti. Tausch., ex Ambr., H. Ponrretianum Timb.; et H. sessilifolium Timb.? H. recensitum Jord.? Gautier. Engl. Bot. v. 29. n. 2082., All. Pedm. n. 785. t. 28. f. 1., Sturm Heft 39., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1519., et t. 1520. f. 2. var., et t. 1521. f. 1. (atrovir.), et f. 2. (incis.), et t. 1524. f. 2. (caes.); et t. 1551. f. 2. (cinerasc.) videtr., et f. 1. Retzii, videtr. forma gracilior. Tabern. Krtb. p. 504. f. 1., Icon. t. 194. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1033. f. 3.; Chabr. Sciagr. p. 324. f. 3. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 565. f. 1. vel 2. p. 1328. f. 2. ead., Lonicr. Nat. h. crt. 95. A fig. Trag. invers. Chemnit. Brnnsv. p. 43. Append. t. 6. Barrel. Ic. t. 342.?

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Cantabr. m.ᵉ *Jara* secus *la Nive*, prope *Osses*, die 17. Jun. 1841.; et supra *Baigorry* ad *Banca*, die 19. Jun. 1841.; in Pyr. Catal. sub *Solsona* secus iter *de la Farga*, die 7. Jun. 1861.; contra *Berga* l.d. *la Sierra de Nuvet*, die 17. Maj. 1861., in montibus *les Albères* sub *el Pla de l'Arca*, die, 26. Maj. 1860. Habui a Deville ex *Mattat*, *Arrens*, nemore *de Robisclou*, *Mont-Sacon*, de viciniis *aux Eaux Bonnes*, ex *Pandelles*, etc. (s.l.); ex *la Bétouze* (mnt. Corbar.) a Gautier, qui misit quoque e nemore *de la Matte (Capsir)* sub nomine *H. pilulare* Jord.?? (sic.)

Radix praemorsa; receptaculum planum cum pilis exsurgentibus e margine alveolorum; ligulae profunde quinque-dentatae, glabrae. Species polymorpha; primus, forte, illius indolem variabilem in Pyrenaeis observavit St. Amans, *Bouq. Pyren.* 1789. p. 245. n. 184. (dummodo speciem non excesserit!)

Status quem dixissem *H. muror.* **b** *sylvat.* L., Koch (Tabern. *Krtb.* p. 504. f. 1.) occurrit mihi in m.ᵉ *Arola* Pyr. occid. In hoc petioli longi, villosi, folia e basi ad medietatem magis inciso-dentata, dentibus inferioribus praesertim retrorsum versis, qui dentes interdum in lacinias separatas abierant. Num lusus iste respondeat *H. inciso* Hoppe, Koch, Griseb. l.c. p. 38. n. 58. dubitare possum: huic iste retulit *H. Hoppeanum* Froel., et *H. murorum* Gren. Godr. *Fr.*, quod judicium nostrum cum Grenier componeret, nisi dein iste *Fl. Jur.* p. 487. sese mutavisset, confirmans tamen sententiam nostram s.c. de suo *H. caesio!*

Alia individua cum hisce affinia ea sunt quae legi in Pyr. Cantabr., facie propinquiora *H. sylvatico*, accedentia illico *H. muralis* formae, quae *H. maculatum* Sm. *Compend. Engl. Flor.* 3. p. 366. n. 7., Engl. Bot. v. 30. n. 2121.

Caeterum, sive ex observatis, vel e collectis speciminibus, aut ab amicis acceptis, abunde mihi patuit, numerum foliorum per caulem in hac varietate ludicrum, variare folia maculata, et immaculata, subintegra et dentibus profundis praedita, qui dentes, sursum plerumque vexi, occurrunt hinc inde etiam retrorsi, sive se ad petiolum vergentes. Villi in inferiore plantae parte saepe copiosissimi; copia glandularum ad calathos, inque pedunculis admodum quoque varia. Varietas ista, de qua aliquid dicere volui, reperitur in arenosis, ad sylvarum oras,

et ad muros, saepius tamen in locis umbrosis. Alia varietas indumento lanuginoso insignis ea est quam ad *Solsona* legi. Prope *Vencarede* Pyr. aurigr. lusum offendi similem facie *H. composito*.

H. fragile Jord., Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 373-4. est planta ab insecto agressore vitiata: hoc percepi in individuis *de Arrens* a Deville lectis citatis a Dulac, *Fl. Hautes Pyr.* n. 1597. ad *H. fragile*. Eumdem casum observavi in *Arnoseride clavata*, in *Paleya albida*, in *Erodio longe-pedunculato*, quae sunt plantae, ex meis litteris, citatae in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. (1870.) p. 181.

H. vestitum Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 369., indicatum ad *Mont-Louis*, et ad *Prats de Mollo*, videtur mihi lusus *H. muralis*, nec secus existimandum puto *H. cinerascentem* Jord. e *Narbonne* *Fr.* ibid. p. 370. Forte de primo dubitationem quis moveret, num potius illud pertineat ad *H. Villarii* formam *Lawsonii:* illum in valle *de Caroll* indicat Griseb. l.c. p. 19. n. 28. Secundum, relatum est a Grisebach (*Hier.* p. 59. n. 89.) ad *H. lasiophyllum* Koch, quod in Pyrenaeis desideratur. Specimina Jordaniana archetypa visa in Herbar. Ital. centr., quae conveniunt cum Reichenbachi figura s.c. t. 1551. f. 2., mea sententia, non amoverunt. Caeterum idem judicium ab aliis quoque confirmatum est, quoad hancine secundam stirpem.

H. Pourretianum Timb. (*H. murorum* Pourr.), Reliq. Pourr. p. 66., est forma facile obvia in locis calidioribus, ad mare mediterraneum, a *Dunal*, a De Girard, a me quoque late observata, et recognita per agrum Monspeliensem, et insuper a me quidem in agris Biterrensi, Narbonensi, Ruscinonensi, et Catalaunico. Primo intuitu me quasi illexit; cautum fecerunt amici.

In *H. montolearense* Timb. (*Explor. de Montolieu* 1875. p. 16.) ego video formam *H. muralis* in solo calcareo, locisque calidioribus consistentem, qualem, cum amicis, facile obviam habuimus ad Monspelium.

Pulmonaria Gallorum, flore *Hieracii*, *Auricula muris major Tragi*, Lob. Obs. p. 317. f. 2., Icon. t. 587. f. 1., a quibusdam, cum Bauhinis, citatu ad *H. murale*, a quo me judice, fugit, faciem gerens cum *Senecione montano* adsimilem. Differt, pro certo, a revocato Tragi loco, imitato a Lonicero, et a Dalechampio; adeo ut ab aliena stirpe iconem desumptam fuisse, quis inficiabitur? Planta Lugdunensis, et Monspeliensis declarata a Lobelio cum Pena in Adversariis, p. 253., facilis existimationis diceretur; sed non Flora Lugdunensis, nec ager Monspeliensis mihi offerunt stirpem, cui fidenter hanc Plantinianam iconem adjiciam, quum neque locus sub *H. sylvatico* tutus videatur.

Item *H. mucronulatum* Timb., Ibid. p. 25., cum hoc postremo conviventem, Jordaniano modo *creatum* (v. p. c. *Malgré*, etc.), ejusdem semper typi modum existimo. Pariter *H. crassum* Timb., Gaut., quod ex *les Corbières* ad *Campo* lectum a Gautier obtinui, inter lusiones *H. muralis* censendum esse arbitror.

Hieracium sylvaticum (Tabernaem.) Lamk. *Fr.*, et *Dict.*, Sm. *Trans. Linn. Soc.*

Tabern. Krtb. p. 504. f. 2., utque credo p. 505. fig.a Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 344. n. 10., et Hook. cum Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 228. n. 22. Sm. Engl. Fl. V. 3. p. 301. n. 8., Froel. in DC. Pr. l.c. p. 215. n. 60., Bert. 8. p. 485. n. 25. (partim); Gren. Godr. Fr. 2. p. 375., H. vulgatum Fries. Koch p. 521. n. 28., Willk. Lang. 2. n. 1908., Babingt. Man. Br. Bot. ed. 5. p. 206. n. 24. H. angustifolium Gmel. Bad. Als. T. 3. n. 1198., cum H. Lachenalii ejusd. Ibid. n. 1197. ex Mey. H. murorum sylvaticum

Gaud. 5. n. 1814. H.; d Mey. Fl. Hancr. p. 330. n. 5. H. intermedium La-Peyr. Herb., H. Sabaudum? Pourr. Hbr. Matr., H. murorum Pesn., ex Lloyd Loir. infer.; H. argillaceum Jord., ex Le Mah., et Decaisn. quoque; commixtum Jord. ex Contej. Montblgrd.; H. laciniosum Jord., et H. cruentum Jordan, plurium consensu; H. nemorense Jord.? (dubium an H. muralis?); H. cheriense Jord., H. erubescens Jord., H. festivum Jord., H. aspernatum Jord., H. pallidifolium Jord.!, H. tinctum Jord., ex Carion Saon. Loir., H. nevulaefolium Jord., H. approximatum Jord., et H. acuminatum Jord., confirm. a Gren. Jur.; alia Jordaniana citantur Fl. Fr. H. intermedium La-Peyr. in Herbr. Marchant foret H. fragile Jord., Gren. ex Timbal, H. argutidens Fr.; H. incisum Fries (nec Hoppe) ex Blyttet, et Norman.; H. ramosum W. Kit.; H. nemorosum Bess. En., ex Led. Ross. Engl. Bot. v. 29. n. 2031., et v. 30. n. 2121. macul. Fl. Dan. t. 1113., Schrank Fl. Monac. t. 12., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1526-7. vars. plurs., Waldst. Kit. Pl. rars. Hungr. 3. p. 211. t. 216., Fl. Bat. v. 16. t. 1231. Tabern. Krtb. p. 504. f. 2., Icon. t. 195. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1034. f. 1.; f. 3.; ex Tabern.; Chabr. Sciagr. p, 324. f. 4. (Bauh. 1.a). Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 69. t. 5. f. n. 54. e Pyrenaeis. Petiv. Hrbr. Br. t. 13. f. 4.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Octobr.

Legi in Pyr. septr. med. supra *Pierrefitte à la Gorge de Luz*, die 7. Jun. 1879.

Nomine *H. onosmoidis* Fries, Pyr. aurig. ad *Merens* lectum (a quodam ignoto) reperii apud Deville. Habui ex viciniis *de Toulouse* lectum ad *Balmà* a Timbal, qui dedit quoque ex *St. Beat* sub nomine *H. intermedii* La-Peyr., quae forma mihi videtur eadem ac *H. laciniosum* Jordan, et adeo proxima etiam *H. caesio* Flor. Dan. t. 2598. Natura speciminis asserere nequeo, num huic speciei pertineat planta ex *Gedre* inventa apud Deville. Dicunt repertam fuisse stirpem ibidem proxime ad *Barèges* et hoc facile credo; e Pyr. or. *Bois de la Matte (Capsir)* obtinui a Gautier. Loca Pyr. orientl., *Olot*, *Monseny* ex Costa, mihi dubia sunt.

Corymbus, potius strictus, nec ut in *H. murale* patens.

E primis qui hanc speciem bene perceperunt habendus est Lamarck, *Fr.* 2. (1778.) p. 96., *Dict.* T. 2. (1786.) p. 366. n. 27. Nulla prorsus ratione bona nomen *H. sylvatici* repudiarunt Fries, et Koch, novumque *vulgati* proposuerunt. Recte Smith: " *J decline choosing a new name for it........ because it is difficult to find a more expressive one, not preoccupied in some one or other of the authors who have lent their hands to elucidate, or to embroil the species of Hieracium* " *Trans. Linn. Soc. of Lond.* T. 9. p. 239. Formam tenuifoliam finxit Tabern. Krtb. p. 505. f. 1., Icon. t. 195. f. 2.

SECTIO 4.ª PRENANTHOIDEA N. (*Prenanth.*, et *Accipitrina* Koch).

Hieracium cotoneifolium (Caesalpin.? J. Bauhini, Boccone) Lamk. *Dict.* 2. (1786.) p. 367. n. 32.

Caesalp. Herb. Tornab. (1563.) fol. 90. n. 229., De Plnts. l. 13. c. 22.? p. 517.; H. mont., Melicotoneifol. Bocc. Mus. p. 64. t. 53., cit. a Lamk., et confr. a Vill. Dauph. 3. p. 109. ex Herb. Vaill. H. prenanthoides Vill., Koch p. 527. n. 47., Bert. 8. p. 500. n. 37., Gaud. 5 n. 1819. (excl. var. II.?); DC. Dub. p. 304. n. 31., Sommerf. Suppl. Fl. Lapp. p. 32., Hook. et Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 230. n. 26 H. cydoniaefolium Vill. Prosp. ac Dauph. et H. prenanth. Vill. Dauph., Gren. Godr. Fr. 2. ps. 378-9., Godr. Fl. Lorr. ed. 2. p. 478. n. 16., cum H. praeruptorum God. Ibid. p. 479.; Gris. Hier. p. 33. ns. 50., et 49.; H. prenanth. et H. denticulatum Sm.?, Monn. Ess. p. 32. 3. ns. 22, 23. H. elongatum La-Peyr. Herb. partim.; et H. Sabaudum La-Peyr. ex Herb. Serres, refert Grenier.; H. pren., et H. strictissimum, et H. Candollei Froel. in DC. ns. 42, 44.? 46.? H. Bocconi Schultz F., ipso fate Arch. Fl. Fr. Allmgn.; H. Scheelei Willk. Lang. 2. n. 1909.? H. bupleurifolium Tausch., et H. strictum Fries?. ex Wimm. Schles. H. panduriforme Dulc., H. elatum Reut., H. praeruptorum Godr. Lorr., H. myriocephalum Panc., ex Asch., Kantz. H. perfoliatum Fries. Vill. Prec. Voy. p. 58. t. 3., All. Pedm. n. 795. t. 27. f. 1., 3., Engl. Bot. v. 32. n. 2235. et v. 30. n. 2122. denticul. Fl. Dan. t. 2425. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1516., et t. 1511. f. 2. (sed et f. 1 jurass. videtur). J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1026. f. 3., Chabr. Sciagr. p. 320. f. 1. (agr. Genevens.)!

♃ Flor. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. septr. med.

Accepi a Bordère ex *Gédre*; lusum, seu varietatem ejus dabat Timbal ex *le bousquet des bains ad Luchon*, nomine *H. obliqui* Jordan,

forte male applicito. Reperii in collectione Deville s.l., sed e notis mnscr. diceretur ad *Hormigué*, *Barousse*, collectum. Vivere in Valle *Andorre* prope *Saldeu* asseruit Monnier, confirmarunt Petit, et Gay.

Variabilis planta inter cujus formas quidam ibridas viderunt: cf. Neilr. in Maly En. pl. Austr. p. 138.; et videas Mut. *Fr.* 2. p. 234., qui *H. picroidem* Vill. quoque huc affert, quod pyrenaeum quidem esse voluit Froel. in DC. Pr. n. 40. Perpendendae sunt observationes, quibus innixus Michalet, *Jur.* p. 216., *H. juranum* Fries inter formas *H. cotoneifolii* relegandum censebat. Aliter sensit Gren., *Jur.* p. 490., qui speciem sustinuit, ut sustinuerat *Fl. Fr.* 2. p. 380., nomine *H. elati*. Figura Reichenbachii, ab ipso Grenier citata, me potius ad Michalet judicium amplexandum adduceret.

H. obliquum Jord. visum in Herb. Ital. centr. ab hoc nostro, vel Timbaliano, recedit habitu rigidiore, foliis inferioribus valde magis dentatis, panicula majore, laxiore, etc. Caeterum *H. obliquum* Jord. ad sequentem speciem potius pertinere existimatur. Specimina a Timbal mutuata faciem potius praesentarunt *H. lycopifolii* Fries, Gr. Godr. *Fr.* p. 382., cujus specimina ex *Lyon* (loco a Grenier citato) vidi in Herb. Ital. centr.; sed ligulae non sunt ciliatae, involucrorum foliola non obtusissima, nec achenia pallida, etc. *Hier. Costae* Scheele n. 40. graciliorem speciei formam esse puto.

Hieracium ochroleucum (Villari) Schleich. *Cat. pl. Helv.* ed. 4. p. 19.

Vill. intr. cit. Koch p. 528. n. 48. H. picroides Vill., Gaud. 5. n. 1820., Fries Epicr. Hierac. n. 131., Froel. in DC. Pr P. 7. p. 310. n. 40., Godr. Gr. Fr. 2. p. 378. H. macrophyllum Gaut. pl. exsicc.' H. Sieberi Tausch, H. pallidiflorum Jord., H. Huteri Haussm., ex Fries, qui et H. macrocephalum, ac H. lutescentem Hut. varietates elatiores declarat. Vill. Voy. p. 22. t. 1. f. 3., Reichnb. Ic. C. 29. t. 1510.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. orient. editis.
E Valle *de Galba (Capsir)* juniorem plantam obtinui a Gautier.

Hieracium boreale (Lobelii) Fries Nov.

Lob. Obs. p. 120. f. 3., Icon. t. 240. f. 1. Koch p. 529. n. 51., Fries Corp. Svec. p. 11. n. 67., Griseb. Hier. p. 54. n. 81., Gren. Jur. p. 491., Willk. Lang. 2. n. 1911. H. sylvestre Tausch, Froel. in DC. Pr. c. p. 225. n. 101. H. Sabaudum *a* Bert. 8. p. 503. n. 39., Gaud. 5. n. 1817. (excls. vars.) H. denudatum La-Peyr. in Herb. Serres, ex Gren. Fr.; H. lanceolatum La-Peyr. in Herb. March., partim, ex Timb. et Lor.; H. racemosum Hausm.. H., virescens Sond. (Godetio vars. supers.), Griseb., H. lycopifolium Froel., H. lactucaceum Froel. et Griseb., ex Kirsch. Alsat. 3. H. hispidum Griseb., H. autumnale Griseb., H. trichoides Griseb., H. croaticum Schultz, H. congestum Fries, et H. Kotschyanum Heuff., ex Neilr. Ast H trichoides Reichnb. Icon. t. 1540. f. 1. mihi propinquius sabaudo videbatur. Adde H. inuloides Bab. ex Bromf.; H. racemosum W. Kit., ex Neilr. Croat. H. fruticetorum Jord., H. subhirsutum Jord., H aspericaule Jord., ex Carion. Saon Loir. H. rigens Jord, H. vagum Jord., H. curvidens Jord., et H. concinnum Jord. ipsemet synonyma judicavi e speciminibus amoenissimi auctoris visis in Herb. It. centr. Alia Jordaniana refert Gren. Fr., et Jur H. pseudo-eriophorum Ignot. apud Dev. H. Sabaudum Lobel. Engl. Bot. v. 5. n. 349., Flor. Dan. t. 872., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 739.!, Reichnb. Icon. C. 29. t. 1541., et t. 1543. vars., et t. 1542, f. 1, 2. (excl. squam. n. 1. exter.) lactuc. Dod. Pempt. p. 638. f. infr., laud.e Lejean; Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 140. Plant., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 570. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1030. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 321. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. sept. aurig. supra *Ax* ad *Perles*, diebus 11, et 14. Aug. 1840., *à la promenade de Bonascre*, die 26. Aug. 1840., ibidemve ad *Ax* contra *Savignac*, die 24. Jul. 1840. Sub nomine *H. latifolii* Spreng., e *Bagneres de Bigorre* habui a Galant: ex pratis *de l'Ariége* nomine *H. pseudo-eriophori* ab ignoto in Herbr. Deville: a Deville ipso ex *Siradan*, *Barousse*, relatum olim se vidisse ad *Cap-vern*.

Vidi involucri foliola erecta, sed laxata, et recurva etiam, more *H. umbellati*; receptaculum ad alveolorum marginem parce pilosum; stigmata olivacea; glandulae nigrae in pedunculis, involucrisque, adeo

conspicuae in individuis *de Bonascre*, in quibus et herba solemniter glaucescens, pilosior, pilique per caulem rigidi. Caeterum species varians statura ab uno ad tres pedes, hirsutie plus minus conspicua, item foliorum dentibus plus minus profundis; occurrit aliquando marginibus foliorum revolutis, vel convolutis. Folia latitudine variant, interdum angusta sunt, feruntque dentes parum conspicuos, qui dentes alias in lacinias elongatas abeunt. Dantur individua per marginem alveolorum copiosioribus pilis ornata. Glabrescit aliquando planta, quae generatim pilosa sese offert. Continuo observavi caulem fistulosum, foliorum dentes, etiam in inferioribus foliis, sursum, sive ad apicem folii versos. Habeo stirpem intermediam inter *H. umbellatum* et hoc, lectam ad *Ax*, die 9. Aug. 1840., quae forte hybrida progenies est, accedens adeo, ut ferme eadem appareat cum *H. coronopifolio* Bernh., quod *H. umbellatum* **b** Koch Syn. Non me fugit voluisse Trautvetter *H. boreale* Fries (cf. Pl. Songer. n. 726.), nil esse nisi *H. umbellati* varietatem. *H. lanceolatum* La-Peyr., quod nos adducimus ad *H. controversum* Tim., Lagreze Foss. *Tarn. Garonn.* p. 236. afferre maluit ad *H. boreale* Fries Gren., cum Godr. *Fr.* 2. p. 382., illud visum in Herbario Serres retulit ad *H. pyrenaeum* Jord. Interim Serres longimanus! eum *H. hirsuti* Bernh. vult, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 3. (1856.) p. 278. Maxima mihi apparet affinitas *H. borealis* cum *H. ramoso* Waldst. Kit. Pl. rar. Hung. 3. p. 240. t. 216., quod ad *H. sylvaticum* adducimus.

Species dubia Koch, non parum mihi quoque suspecta.

Cum *H. sabaudo* conjungenda, vel ceu varietas ejus habenda foret ex Schultz *F. Arch. Fl. Fr. Allmgn.* p. 58. Plures jam scienter sub hoc comprehenderunt, scilicet Kunth *Flor. Berol.* ed. 2. p. 393-4., Mut. *Fr.* 2. p. 235. n. 23., Bertol., et Gaud. ls. cs., Meyer *Fl. Hanov.* p. 332. n. 7., Ambr. *Fl. Tir. austr.* 2. n. 387., **b.**, Caruel *Pr. Fl. Tosc.* n. 1271.

Hieracium sabaudum (J. Bauh.), Cornut. Enchr. bot. Par., All. Pedem.

J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1030. f.ae infrs. Koch p, 529. n. 50., Griseb. Hier. p. 52. n. 81. Froel. in DC. Pr. c. p. 226. n. 103., Gren. Godr. Fr. 2. p. 386., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1170. Willk. Lang. 2. n. 1910., H. sab. *b* Bert. 8. p. 503. n. 39., Gaud. 5. n. 1817. a maxim. H. sylvaticum La-Peyr. Herb., et H. cordifolium La-Peyr. Herb.?, et H. eriophorum bis La-Peyr. Herb., H. paludosum Gater. Montaub., Herb., H. sabaudum Pourr. Herb. Matr., partim.. et H. erraticum Pourr. Herb. Matr.; H. latifolium Spr.? Froel. in DC. Pr.? H. canadense, H. virgatum, H. rubricaule, H. autumnale Hortr., ex Fries Ind. sem hrt. Upsal. 1857.; H. chenocaule Vuk. Croat., ex Ambr. Tir. austr.; H. hirsutum Gren. Godr. Fr.? H. multiflorum Gilib. All. Pedem. n. 796. t. 27. 2., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 739.? Schrank Fl. Monac. t. 319.? Reichnb. Icon. C. 29. t. 1537. f. 1., et t. 1529. (patens); Gilib. Exerc. phyt. p. 189. n. 101. cum icone. Chabr. Sciagr. p. 321. f. 3, 4.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Octobr. Facilius obvenit per regiones mediterraneas.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Azpeitia*, die 30. Aug. 1857.; in Pyr. septr. aurig. supra *Ax*, ad rupes prope pagum *Guillemou*, die 5. Aug. 1840. Habui a Deville e Pyr. septr. med. sine loco absoluto. Observavi ad *el Seo de Urgel*, ad *Gerona*, in *Monseny*, etc.

Planta rigida, et canescens; caulis farctus, fragilis, plerumque rubromaculatus; dum floret, inferiora folia transierunt; caules ex eodem rhizomate saepe plures. Receptaculum undique pubescens mihi sese ostendidit, ad alveolorum marginem pilis solemnioribus conspicuum.

H. cordifolium La-Peyr. Herb., iterumve visum etiam in Herb. Marchant, favente D.re Colomies (*Tolosae* gallor., die 27. Dec. 1852.) revera affine admodum est *H. sabaudo*, cui retuli, et cui confirmare

vix dubitarem, si tale non amplius invenietur. Sed si in loco natali *(Rap* ad *St. Béat)* stirpem constantem reperierint, quod minus probabile puto, tum illius characteres ponderosi fiunt, et distinguendum tunc erit: huic opinioni favebat egregius D.r Colomies f.r., qui eum laete observabat in Herbariis citatis. Hoc *H. cordifolium* La-Peyr., e specimine a longimanu Serres accepto, ad *H. umbellatum* retulit Gren. cum Godr. *Fr. 2.* p. 387., huicque speciei confirmarunt Clos, et Loret *Rev. Herb. La-Peyr.* Iterum repertum ad *Juset* a Peyre (1868) ceu peculiarem speciem sustinet Timbal, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 18. (1871) p. 56.

H. patens Bartl., Reichnb. l.c. p. 81. t. 1529. f. 1., desumpta e specimine pyrenaeo, e *Prades* secus *le Tet,* eam refert plantam, quam locis calidioribus et apricis saepe fuscatam per Pyrenaeos vidimus.

H. aurigeranum Timb., et Loret, *Bull. Soc. botq. Fr.* T 5. (1858.) p. 615., affine dictum *H. sabaudo,* sed glabrius, pauciflorum, foliorumve dentibus productioribus praeditum suam mortis sententiam expectare mihi videtur. Eum cum *H. corymboso* Fries unum et idem esse mecum suspicabatur Timbal. Comparandum ne foret cum *H. umbellato? H. pseudo-eriophorum* Loret apud Clos *Revis. Herb.* La-Peyr. et cum Timbal, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 5. (1858) p. 616. nostrae speciei varietatem existimavi.

Num *H. hirsutum* Fr., e *Bagnères de Luchon*, Scheel. in Linnaea V. 32. (1863.) p. 687. n. 41., et *H. Grenieri* Scheel. (e *H. hirsuto* Gren.), *Linnaea* p. et n. inseq., ex *Ax,* sint formae *H. sabaudi,* vel bonae species, iis declarandum relinquimus, rectae mentis viris, qui plantas prae manibus versabunt.

Hieracium prostratum DC. *Rapport. Voy.*

Froel. in DC. Pr. c. p. 227. n. 107., DC. Dub. p. 304. n. 38., Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 191. n. 41., Poir. Dict. Suppl. T. 2. p. 560. n. 53., H. eriophorum *b* Mut. Fr. 2. p. 229. n. 11., Gren. Godr. Fr. 2. p. 388. H. erioph. La-Peyr. Herb., et H. umbellatum var. prostrata La Peyr. Herb. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1544.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Octobr. Ad *Bayonne,* nec frequens. Legi in litore, die 27. Aug. 1841., habuique indidem sub *Bayonne* lectum, a Perris.

Caulis unicus aut plures, pedales aut bipedales, semper prostrati, etiam dum prodeunt, ineunte Junio, quod excludit cubationem e ventorum impetu (Mutel); quantitas tomenti varia, nec tantum dum in nemoribus oritur, sed in ipso litore aprico. Calathi majusculi, pilosi.

Cum *H. eriophoro* videtur eadem species, suspicante jam St. Amans *Fl. Agen.* (1821.) p. 327. n. 5., confirmantibus, Chaubard *Fragm. bot. crit.* (1830.) p. 7., Laterrad. *Act. Soc. Linn. Bordeaux* T. 9. (1837.) p. 32-3., Darracq., *Notic. Fl. env. Bayonn.* apud Marel *Vues historiqs. descriptives.* ed. 2. (1846.) p. 473. n. 358. Mut., et Gren. l.s. cs. Et Chantelat ita effatus est: „ *Je crois cette plante une varieté de la précédente* (*H. eriophorum* St. Am.), *elle n'en diffère guère, que par sa tige plus couchée, et par son involucre plus velu* „. *Pl. Teste de Buch* in *Act. Soc. Linn. Bord.* S. 13. (1843.) p. 218.; postremo Timbal, de *Hier. Laven.*, etc. in *Mém. Acad. Toul.* (1877.). Parum persuasi speciem receperunt Loiseleur, et Duby, quibus accesserunt Monnier (*Essai Hier.* p. 36. n. 28.); et Froel. in DC. Pr. Reapse ad *Bayonne*

in statu typi, *H. eriophori* St. Am. *Bull. phil.* n. 52. p. 26. t. 2. f. 1., ego nunquam vidi. De eo primum verbum fecit St. Amans in opella *Voy. agric. bot.* etc. (ed. 2. p. 96. lin. 8.).

Alii affiniorem stirpem judicant cum *H. sabaudo*, Monnier, etc. Et cultura *H. eriophorum* rediisse ad *H. sabaudum* testatur Desvaux, *Fl. Agen.* 1827. p. 202. Obs., quod mihi non repugnat, ut repugnare non videtur Chaubardio, *Fragm.* l.c. Ad *H. virosum* Pall. adducit Ledeb. *Fl. Ross.* 2. p. 856. n. 25, a quo respuunt ipsae a Ledebour citatae figurae, *Fl. Sibir.*, et *Hungr.*

De varietatibus *H. sabaudi* dixit Heller Fl. Wirceburg P. 2. (1815.) p. 241., sed cautus sis, nam eo tempore non distinguebantur species serius recognitae!

Hieracium laevigatum Willdenow! Sp. pl. Syng. p. 1590. n. 67.

H. rigidum Hartm., Koch p. 530. n. 52., Jungst Fl. Westf. n. 1074., Godr. Jur. p. 430. H. tridentatum Fries Epicr. Hier. p. 116. n. 129., Hook. et Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 229. n. 25. H. trid., et H. obliquum Jord. Gren. Godr. Fr. 2. ps. 383-4. H. gothicum Fries Epicr. p. 114. n. 127.? Kirschl. Fl. Vog. Rhen. p. 304. (cum syn. H. magistri Godr. Lorr.). H. magistri Godr., et H. tridentatum Fries, Godr. Lorr. ed. 2. ps. 481-2. ns. 20-1., an et H. asperum Godr. Ibid. n. 19. H. firmum Jord., ex Gren.; H. obliquum Jord., et H. affine Tausch.. H. ceratophyllum Desf.; H. asperum Schleich. ex Reichnb.; H. rigidum *b* Griseb. l.c. p. 46. n. 71., qui e Pyrenaeis non novit. H. boreale var., et H. trachycaule Vuk., Croat., ex Ambr. Tir. austr. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1531., Flor. Dan. t. 2597. Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 792., Fl. Bat. v. t. 1025.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. sept. med.

Legi in Pyr. septr. med. valle *Lavedan* ad *Cauterets* (ubi et Grenier vidit), die 17. Jun. 1862. Habui a Deville e Pyr. sept. med. *Cap-vern.*; item e Pyr. atax. m.e *Llaurenti* a Timbal, sub nomine *H. Lasergesi* T.

Suspecta patria sunt Pyrenaei apud Grisebach, qui sub *H. boreali* Fr. var. virescente Sonder, *Hier.* p. 54. n. 82., dubitat, num ei potius spectet *H. tridentatum* pyrenaeum Gren. Godr. *Fr.*

Hieracium controversum Timbal!

Timb. Mém. Acad. Sc. etc. Toulouse Ser. 4. T. 6. (1856.) p. 123., vel Herb. seors. impres. p. 43., et in Bull. Soc. botq. Fr. T. 11. (1864.) p. LXXXIX. H. sabaudum, et H. lanceolatum La-Peyr. Herb., ex Timbal; ego adducendum quidem existimo H. denudatum La-Peyr. Herb. Sed. a H. lanceolato La-Peyr. Herb. excluditur planta e Canigou et Cagire, quamvis reapse in dicto herbario agatur de specimine unico, quod Clos cum Loret ad H. pyrenaeum amandandum putant. Gmel. Sibir. T. 2. t. 14. f. 2. faciem plantae bene exprimens; (sed H. virosum Pallas).

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. septr. med.

Legi in Pyr. auriger. ad *Ax*, die 9. Aug. 1840. Ex m.e *Esquierry* habui ab ipso Timbal; varietatem foliis angustioribus, et glabriorem dono accepi ex viciniis *de Toulouse* a D.re Colomies f.r. Habui insuper a Deville ex *Cap-vern*, ex *Salechan*, ex *Siadan? (Barousse)*, cum speciminibus loco absolute non indicato.

Distincta species, a quibusdam (Deville, aliisque, et a me) suscepta pro lusu *H. borealis*, a nonnullis pro varietate *H. umbellati*, pro *H. sabaudi* forma ab aliis suscepta. Valde appropinquat *H. Lactaris* Bert., It. 8. p. 505. n. 40., cui ille refert *H. sabaud. var.* 1. etc. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1030. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 321. f. 3., quodque *sabaudo* proximum ipse Bertoloni declarat p. 506. Suspicor eamdem esse plantam cum *H. magistri* Godr. Lorr. ed. 2. (1857.) p. 481., quod *H. gothicum* Kirschleg. *Alsat.* 1. p. 418. n. 8., non Fries. Appropinquat etiam *H. tridentatum* Fries, sive *H. rigidum* Hartm., nobis *H. laevigatum* Willd., cujus figuras dedit Reichnb. t. 1531. Denuo Timbal

eum affinem dicit *H. elato* Fries, Gr. Godr. *Fr.* 2. p. 380., quod respuo si ei revera pertinet *H. lanceolatum* Vill. *Dauph.* 3. p. 126. t. 30.; denique ipse Timbal in suspicionem prolabitur num sit *H. cydoniaefolium* Vill., cui adducitur figura 1. tab. 27. Allioni, ostendens plantam prorsus alienam. Reapse controversa planta apud auctores varios, et penes auctorem ipsum Timbal! Tandem hocce *Hieracium* admodum appropinquare mihi videbatur. *H. onosmoidem* Fr., Griseb. *Hier.*, Reichnb. Icon. C. 29. t. 1528., quod in Pyr. Atax. et or. a Loret, et Baillet repertum fuisse dicit Fries, Epic. *Hier.* p. 89. n. 92. Sed planta exsicc. sub hoc nomine, a Billot?, reperta inter Deville stirpes, ego fidenter ad *H. sylvaticum* retuli.

Visa mihi est eadem planta, quam demonstravit Viguier, ex m.^e^ *Aigoual* Cebenn. Varietas ab opt. Colomies accepta videtur mihi respondere *H. jacobaefolio* Froel. in DC. Pr. c. p. 223. n. 94., cui ille adducit *H. nemorosum* La-Peyr. a se visum in Herbr. Roemer. Hocce *H. nemorosum* Tolosani, nec in illius herbario, neque in ejus scriptis reperitur. Luxus denominationis solis concessus amicis. Planta de qua hic agimus respondet *H. umbellato* d *pusillo* Noul. *Fl. Bass. sous Pyr.* p. 391. n. 5., et forte *H. umbelliformi* Jord., Noul. *Fl. anal. Toul.* 1861. p. 101.?, nec non *H. monticolae* Jord. ex Helvetia a Christ accepto: accedimus idcirco Godroni sententiae.

Hieracium umbellatum (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 7. f. 57. Koch p. 530. n. 53., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 346. n. 18., Bert. 8. p. 506. n. 41. (excl. Plant. fig.a) Gaud. 5. n. 1816., DC. Dub. p. 304. n. 35., Willk. Lang. 2. n. 1912. La-Peyr. Herb., excl. var. prostr.; H. sabaudum Pourr. Herb. Matr., partim; H. Boreanum Jord. apud Bor. Fl. centr. Fr.?, H. umbelliforme, et H. pervagum, et H. verum Jord. ex Car., Saon. Loir. H. lanceolatum La-Peyr. in Herb. Marchnt., partim, ex Timb., et Lor.; H. Lactaris Bertol. ex Ambr. Tir. austr., et ex Neilr., H. aurigeranum Timb.? H. monticola Jord., et H. aestivum Bill., ex Godr, Lorr.? H. strictum Fries, ex Lindem; H. scoparium Fr. Engl. Bot. v. 25. n. 1771., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 110., Fl. Dan. t. 680., Fl. Bat. v. 3. t. 179., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 834., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1523., et t. 1534. stats. divrs. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1030. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 321. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. aurig. ad *les Artigues de Casteillet*, die 13. Aug. 1840. Habui a Deville, a Corbin ad *Cauterets*, ut videtur, lectum. E *Valle de Py* (Pyr. or.) obtinui a Gautier sub nomine *H. rigiduli* Jord.

Involucrum pallidum sed concolor; receptaculum evidentius alveolatum, quia pili per marginem alveolorum in hac specie minus solemnes, sive breviores sunt. Legi varietatem foliis angustioribus, calycibus laxis, glabriorem, ad *Ax*, die 9. Aug. 1840., haec non parum similitudinis ostendebat cum *H. laevigato* in Flor. Boruss. figurato, eamque propinquam judico cum illa adnotata a Thunberg, et Wahlberg, Flor. Gothob. n. 311.: cf. etiam Crép. *Pl. rar. cr. Belg.* fasc. 5. p. 70. Nimium, ut firmiter credo, excesserunt Facchini, et Ambrosi sub *H. sabaudo H. umbellatum, Lactaris, borealem*, et *laevigatum* comprehendentes. Locus Zannich. *Vnz.* p. 139. t. 4. relatus est, cum dubio, ad *H. umbellatum* a Naccari, *Fl. Venet.* 4. p. 81. n. 724.; ab eo se abstinuit Bertoloni, eumque imitare placuit. Forte figura illa melius ad *H. sabaudum* adduceretur. Idem Naccari l.c., ut etiam Kickx Brux. n. 600., Gr. Godr. Fr. 2. p. 387., Bert. l.c. cum quibusdam citant adhuc Lobelianam, vel Dodonaei, aut Clusii illam Plantinianam figuram, quam nos, laudante Lejeune, faventibus D'Avoine et Morren, ad *H.*

boreale adducimus. Male jacta figura, ante quam sisteretur ad *H. boreale* (imitatam a Dalechamp, Hist. pl. Lugd. p. 570. f. 2., nec 1. Gaudin), quam quidam adhuc (ut dixi) cum Hallero, Linnaeo, et Allioni perperam ad *H. umbellatum* provehunt.

Hier. alpinum. Non bene intelligo quid sibi voluerit Koch sejungendo *H. alpinum* L. a Willdenowiano, Syn. p. 525. n. 43., ut etiam Griseb. *Hier.*, qui, p. 43., *H. alpinum* Pyrenaeis denegat, ubi nec Froel. in DC. Pr., nec *Fr.*, hanc speciem indicant.

Sub-Trib. 8.ª CHONDRILLEAE Koch.

Willemetia Neck.

Willemetia hieracioides (N. S. Jacquin) Monn. *Ess. Hier.* p. 80.

Jacq. Austr. infr. c. W. apargioides Cass. Dict., Koch p. 491., DC. Pr. c. p. 150. n. 1., Jeanbr., Timb. le Llaur. p. 256. Zollikoferia peltidium Gaud. 5. n. 1841. Barkhausia apargioides Desv., Spreng. Syst., DC. Dub. p. 398. n. 1. Crepis apargioides Willd. La-Peyr. Herb., et Apargia alpina var. fol. rhomb. dents. La-Peyr. Herb. partim? A. alpina var. glabra La-Peyr. Herb. Barkhausia apargioides Desv. apud Ducrotay, et Mainville Journ. de Physiolog. (quam adhuc sui declarat Duby mnsc., anno 1828.), Chondrilla stipitata Schultz Bipont., Reichnb. fil.; Ch. peltidium Moritzi; Hieracium repandum Schrank, ex Fries.; H. stipitatum Jacq. A. (omnib. notum), Leontodon aureum Pourr. ex Tlmb. sero. Jacq. A. 3. p. 51. t. 293., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1399. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. aurig. or., habitans prata edita, et nemuscula. Stirpem in Pyr. merid. reapse non animadverti.

Legi in Pyr. aurig. supra *Ascou*, nemore *de Orgevil*, die 29. Jul. 1840.; in Pyr. or. supra *Mont-Louis aux Cortals*, die 18. Jul. 1837. Ex *le Col de la Quillane (Capsir)* obtinui a Gautier.

Variat foliis integris et runcinatis, scapo monocephalo, et pluricephalo, nec non longitudine ligularum, unde vulgo flos major, vel minor diceretur. Nullum Halleri locum citat Gaudin: inventor speciei Jacquin genus proprium vix ipse non constituit, quum ita effatus fuerit: " *Cum generibus affinibus plura habet communia; ab Hieracio secedit stipite pappi, ut singulare genus constituere posse videatur* „ l.c. p. 51.

Specificam *hieracioidis* denominationem a Monnier impositam, prae antiquiore illa *apargioidis* praetuli 1.° quia primam speciei inter nos apparitionem, ac speciei physionomiam exprimit, 2.° quia exclusa, merito, *Apargia* e systemate, philosophicum non esset aliquam stirpem comparare cum iis, quae a scientia discesserunt.

Taraxacum Officin., Herbar., Juss.

Taraxacum officinale (Theophr.? Brunf.) Knauth. Meth. pl. (1716.), Wigg. Prim. Fl. Holsat. (1780.).

Aphaca Theophr. Hist. pl. 7. c. 8., et 10. ex Caesalp., G. Bauh., et Spreng., mihi dubia; Brunf. Herbr. 3. p. 70.; Ambubeia altera Ruell. Nat. Stirp. l. 2. c. 120. p. 580. lin. ult. Denique Herbarior. Koch p. 492. n. 1., Moris Sard. 2. p. 764. Tar. palustre, obovatum, laevigatum, Dens Leonis DC. Dub. p. 300. T. off., et T. taraxacoides (!) Willk. Lang. 2. n. 1801-2. Leontodon Taraxacum L. Benth. Cat. p. 94., Gaud. 5. n. 1789., Babingt. Man. Br. Bot. ed. 5. p. 196. L. Taraxac., apenninum, obovatum, et palustre Bert. 8. ps. 423-9. T. offic., laevig., erythrospermum Andrz., leucospermum Jord., gymnanthum DC., obovat., palustr., Gr. Godr. Fr. 2. ps. 316-7. L. Tar., et L. lucidum Willd. La-Peyr. Herb.; L. lucidum Pourr. Herb. Matr.; et Hyoseris lucida? an taraxacoides: an Leontodon Pourr. Herb. Matr. T. Hoppeanum Griseb., T. eriopodum DC., ex Hook. fil. New Zeel., T. alpestre DC., T. udum Jord., T. rubrinerve J., T. maculatum J., T. affine J., ex Carion, Saon. Loir. L. Villarii Roman. ex Trevis. Trev. T. minus Lonicer.; L. bessarabicum Fisch.; L. runcinatum Gilib., et T. procumbens Lessing. Engl. Bot. v. 8. n. 510., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 109., Engl. Bot. v. 8. n. 553., Fl. Dan. t. 1708., pal., et t. 1934. L. obliq. Fr., et t. 2298. T. phymatocarp. Vahl. J. apud Hornem., acced. form. alp.; et Fl. Dan. t. 2594. erythrosperm., et Fl. Dan. t. 574., Sv. Bot. v. 1. t. 4., Bull. Herb. Fr. t. 217., Schrank Fl. Monac. t. 400., Fl. Bat. v. 3. t. 168., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 1. p. 5. t. 4., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 363. t. 158. f. 7., Schk. Handb. t. 3. t. 219., Scop. Carn. 2. n. 958. t. 48., W., W., F. N. ab Esenb. Pl. offic. t. 249., Plenck. Ic. pl. med. T. 6. p. 61. t. 593.,

Woodv. Hook. Med. bot. T. 1. p. 39. t. 16., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 540., Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 19. Ord. 1. cum tabs. Sturm Heft 41., Tenor. Fl. Nap. 5. p. 184. n. 2775. t. 182. f. 1., Willd. Hrt. Berol. t. 47., Waldst. Kit. pl. rar. Hung. T. 2. p. 120. t. 115., Hook. fil. Fl. Antarct. 2. p. 323. t. 112. f. extr. (laevig.); Reichnb. Icon. C. 29. t. 1403., Pach., tenuif.; et t. 1404., et t. 1805-6. vars., Le-Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 138. Matth. p. 506., Camer. Epit. p. 286. , Trag. St. h. p. 262., Fuchs. Hist. st. p. 680., Dod. Pempt. p. 636. f. 1. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 564. f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1035. fig., Moris Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 74. t. 8. f. 1. et p. 75. t. 8. f. ult. n. 4. form. obov. Zannich. Vnz. p. 85. t. 288., Egenolph. Herbr. imag. 2. crt. 4. a f. super., Lonic. Nat. h. crt. 92. C.. et Krtb. ex Uffenb. 1688. f. 2., hic cum denom. e s. c., Lob. Obs. p. 117. vel 121. f. 2., Icon. t. 232. f. 2.

♃ Flor. Mart. in Autumn. (primo vere floret, per totum annum perdurans Theophr.!). Fruct. Vere, Æstate, Autumno, et etiam in hiemis primordiis.

Legi in Pyr. Arag. inter *la Puebla* et *Bàrasona*, die 17. Apr. 1851., ad *Huesca*, die 4. Oct. 1850.; in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 27. Jul. 1839. Habui a Deville ex collibus *de Sarouilles*, ex campis *de Sarraméa*, ex *le Calvaire d'Arreau*, ex *les Eaux Bonnes*. Accepique a Timbal e Pyr. Atax. m.e *la Clape* sub forma qua *T. gymnanthum* DC.

Tam variabilis, quam communis, et durabilis planta. Mihi vero maxima hujus speciei polymorphia primo sese aperuit, quum mense Martio 1836., in agro monspeliensi eam observavi, ubi et Bentham suas fecerat observationes, quas ego rectissimas esse, contra DC., plane confirmavi. Mox alibi, per Pyrenaeos potissimum, characterum transitione considerata, de pluribus falsis auctorum speciebus sub vero typo reducendis magis atque magis persuasus fui. Et speciem ceu polymorpham, aut variabilem bene agnoverunt St. Am. *Fl. Agen.* p. 324., Loisel. Gall. ed. 2. S. 2. p. 185., Wither (W.) cum Turner. (D) *Arr. Br. pl.* ed. 7. 3. p. 887., Bory Chaub. *Morée* n. 1088., Gaud. Helv. l.c. Wimm. Grab. Siles. 2. n. 1292., Wahlenb. Svec. 2. n. 861., Spreng. Hal. ed. 2. n. 1032., Koch Syn., Fries Nov. Fl. Svec. ed. 2. p. 242., Holandr. *Mosell.* ed. 2. p. 421., Delastr. *Vienn.* p. 266-7., Coss. Germ. *Fl. Par.* p. 432., Voith l. infr. indic., Mut. *Fr.* 2. p. 213. n. 1., Lagr. Foss. *Trn. Gar.* p. 227., Ambr. *Fl. Tir. austr.* 2. n. 346. Bromf. Fl. Vect. p. 284., Bréb. *Fl. Norm.* ed. 4. p. 181., Jungst Westf. n. 1077. Asch., et Kanitz Pl. orientls. n. 1097., Trautv. Act. hrt. Petropl. 6. ps. 324-6., Meyer Fl. Hanov. p. 319., Spenn. Fl. Friburg. 2. ps. 576-7. cum Obs. in Add. em. 3. p. 1081., Boreau *Fl. Centr. Fr.* (1840.) n. 800.

Olim et Bertoloni, Lucubr., in *Opusc. Scient. Bologn.* T. 4. (1823.) p. 323. rem bene perceperat, sed in Flor. Ital., 8. p. 424. seq., retrocessit a veritate, sive quod eum plurium exempla corrumperent, sive quia characteres arte compositi virum sedentarium vincerent, vel eo quod ingravescente aetate ad prodigiosa iterum amplexanda revertimur. Ipse DC. de suo *T. obovato* (a pluribus adhuc in speciem recepto) agens ita effatus est: „ *facile dignoscenda (species) non tantum foliis obovatis sub-integris, sed colore obscuriore, et in primis ob involucri foliola apice abeuntia in cornu dorsale, et callosum* „ Cat. hrt. Monspel. p. 149. n. 213. Ast coloris diversitas non e peculiari natura plantae sed a chemica soli compositione potius pendere, quandoque persuasum habemus.

Et, in eadem forma, Willdenow Hrt. Berol. (1806.) l.c. folia viridia, neque subfusca pinxit, qualia et ego huc et illuc variantia vidi. Corpus illud callosum in involucrorum parte exteriore, magis minusque productum observatur in varietatibus omnibus, quibus *T. officinale* abunde ludit. Nec erit obliviscenda quidem nota Willdenowiana l.c. exarata,

ut unusquisque per se dijudicare possit, quo fundamento, quibus characteribus putatae species apud eum innitebantur " *Figuram plantae biennis dedi, quae nunc in tertio aetatis anno folia nonnulla profunde runcinato-lyrata produxit, forma a Leont. Taraxaco valde diversa. Differt ab hoc praecipue calyce patulo, et flore tantum meridie, sereno tempore, aperto, quum flores Taraxaci per totum diem non sint clausi* " Willd. Non scientia, sed artificio loquutus est Willdenow. Ego *T. obovatum* in communem formam per *T. laevigatum* transeuntem, observavi primo ad Monspelium, evidentius adhuc ad *Barbastro*, die 29. Mart. 1851., et alibi ita ut hasce formas inconstantes esse palam agnoverim.

T. gymnanthum DC. proximum eae formae est, quae *T. laevigatum* dicitur; et ambae varietates habendae *T. officinalis*, quidquid in contrarium dicant quidam, principe inter eos Link Symb. ad Fl. Graec. in *Linnaea* V. 9. (1834.) p. 582. *Leontodon lucidum* Pourr. Herb. Matr., et *L. rotundifolium* Willd., ex Hort. Matrit. in eodem Pourr. Herb., similes inter sese plantae, mihi identicae videbantur cum *T. obovato* DC. Revera horum secundum ne minime quidem rotundifolium est, ut ei prae caeteris aliis formis melius nomen *obovati* stetisset.

Taraxacum palustre (Scorzoneram Taraxaci Roth, primo animadvertente Retz Scand.) legittimam speciem esse adhuc contendere ineptus Laterrade, *Act. Soc. Linn. Bord.* T. 12. (1841.) p. 254. eum fulciens notis futilibus, additaque triviali figura, t. 7., quae omnia nihil ponderis habent. Jam ab anno 1805 hanc stirpem clare aperteque exposuerant Waldst. Kit. l.c. Ei pertinet etiam *L. Ray* Gouan Ill. Obs. p. 55., qua occasione iiceat proferre etiam Linnaei opinionem de ea, ab ipso Gouan l.c. relatam. " *Neque L. Taraxaco istam sociare, etiamsi Clariss. Linnaeus monuerit in litteris.* " Et R. Brown in Chlor. Melvill., Londin. 1823. p. 21. scripsit: " *Nimis affinis* (sic) *L. Taraxaco videtur* " ed. Nees ab Esenb., *Vermisch.* etc. (1825.) p. 397. Dubiaque fuit planta St. Hilaire, *Not. pl. Loir.* n. 36., qui mox in DC. eamdem repetivit sententiam, *Bull. Sc. physiqs. Orleans*, T. 7. (1813.) p. 246. Invitus eum quasi recipiebat Hooker fatens, *Brit. Fl.* ed. 1. p. 341., se illum gradatim in *T. officinale* transire vidisse; ast non amplius ceu speciem in Flora Anglica admittendum censebat cum Arnott, accedente Babington *Manip.* p. 179., sicque Bromf. Fl. Vect. p. 284. Ipse in agro Florentino *alle Cascine*, vere 1833, mox in agro Lucensi ad *Balnea*, autumno 1834., de legittimitate *T. palustris* dubitare incepi, quam dein prorsus denegandam novi, ut factum fuisse ab aliis quidem reperii: cf. Schlechtend. Fl. Berol. 1. p. Fries Nov. Fl. Sv. ed. 2. (1828.) ps. 242-3., Spenn. Frib. 3. (1829.) p. 1081. Add. emend.; Wimmer, cum Grab., et solum Schles.; Voight, apud Féruss. *Journ. Sc. ph.* T. 24. p. 336. B., Fleisch. et Lindem. *Fl. d. Ostseeprov.* p. 271., Sommerf. Suppl. Fl. Lapp. ps. 30-1. *Tar. corniculatum* Kitaib. vidi in Herb. Coder, ad Prades, e *Magonza* a Tiz donatum huic refert Blytt, Pl. Christian. 1844., *T. laevigatum* DC., cum Barrel. Icon. t. 237., icone reperienda etiam apud Boccon. *Mus. Pnt.* p. 147. t. 106. f. 1., nomine *T. saxatilis*, quae loca aliena sunt specie, scilicet *Hyoseridis radiatifoliae*, p. 725., cui raro una citantur! *T. ceratophorum* DC., Fl. Dan. t. 2659., ceu species propria me minime suadet. Est forma quae *T. lucidum*, habita a Rev. Romano pro *L. Villarii*, in suo Herbr., cf. Trev. l. c. p. 31. *T. autumnale* Castagn. *Catal. pl. Marseill.*

1845. p. 87. respondet *T. gymnantho*, ex Grenier, ut ex Derbes. Non parum amoenus fuit Willkomm l.c. cum suo illo *T. taraxacoide! T.* sive *L. alpinum* Hopp., *nigricantem* Kit. inanitatis suae sententiam tulit.

Speciem in varietates duas **a** seminibus virescentibus, **b** iisdem erubescentibus distinxit Holandre *Fl. Mos.* 2. p. 421. Quae distinctio, ut puto, pendet ab acheniorum aetate diversa. Timbal etiam characterem hunc inconstantem novit, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. p. LVII. Varietas a me lecta in Valle *d'Eynes* satis accedit *T. laevigato* (Willd.) DC., Ramd. *Pic du midi* n. 90. Notanda quoque est varietas lecta ad *Sarouilles* a Deville, *Crepidi aureae* ab eo approximata, in qua involucra suberecta, folia spatulata, vix runcinata. Monstrum scapo, sive pedunculo fasciato legi ad *Lucca* Italiae, anno 1835. Physiologiam plantae consideravit Poir. *Dict. Sc. Nat.* T. 41. (1826.) p. 141-2. In horto culta caulem produxit; cf. Lagr. Foss. *Tarn. Gar.* p. 227. *a.*

Taraxacum serotinum Poir. *Dict.*

Poir. Dict. Suppl. T. 4. (1816.) p. 420. n. 4., Koch p. 493. n. 3., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 141. n. 12., Sadl. Fl. Pesth. ed. 2. 1840. p. 371. n. 1121. T. pyrrhopappum Boiss. Reut. Diagn. pl. nouv. Hisp. n. 36. T. tomentosum Lang. Pug., et cum Willk. Pr. 2. n. 1803. Leontodon serotinum Waldst. Kit. Pl. rar. Hung. T. 2. p. 119. W. Kit. l.c. t. 114. (glabrius prae meos); Reichnb. Icon. C. 29. t. 1402.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Navarr. Arag. humilior. calidioribusque locis.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Sanguessa*, solo calcareo, die 9. Aug. 1844. Observavi ad *Benavarre*, inter *Torla*, et *Broto* ad *Lupinien*, sub *Biguet* et *Saroquette*, ad *Murillo Gallego*, *Ayerbe*, *la Canal de Verdun*, *Iaca*, sub *Merli*, ad *Aren*, *Orite*, *Sopeira*, et supra etiam; scilicet vix in Pyr. Catal. cum Aragon. finitimis.

Superficies plantae pubescenti-lanata, praecipue ad foliorum, vel si mavis ad petioli basim, inque junioribus scapis. Folia sub-coriacea; pedunculi, vulgo scapi, sub florescentia breves, valde elongantur incedendo ad calathi fructificationem. Involucra squamosa, calathi prae *T. officinali* minores, ligulae sulphureae, potius quam luteae, achenia utrinque attenuata, apice squamoso-muricata; pappus sordidus. *Leont. serotinum* Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 71. t. 796. a nostro diversum, varietas *T. officinalis* facilius judicatur. Ast nostrum quidem multam habet cum hoc ipso cognationem, et observationes continuatae ad *Lumbier*, *Narvez*, *Sanguessa* quoque, die 13. Aug. 1844. probabilitatem ostenderunt illius obliterationis ut tandem aliquando jungatur cum *T. officinali*, cui appropinquabant individua quaedam minus pubescentia, molliora, calathisque majoribus praedita. Iterum revisum anno 1846 in Pyr. Arag. humilior. ad *Buil*, et *el Pueyo*, circa *l'Ainsa (Sobrarbe)*, quin et ad *Graus*, ac *Benavarre* etiam suspicionem auxit ipsum nil nisi varietatem esse *T. officinalis*, qua suspicione non caruerunt etiam Wimm. Grab. Siles. n. 1292., dimisitque prorsus Meyer (G. F.) Flor. Hanov. p. 319., ut eum quoque inter varietates *T. officinalis* reciperet. In horto Lundensi cultum *folia superne glabra* porrexit, ex Fries Nov. Fl. Sv. ed. 2. p. 244. lin. 5. seq.

Leontod. montanum Meyer (C. A.), visum in Herb. It. centr. faciem cum *T. serotino* nostro similem ostendebat: de eo cf. Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 811. n. 1.

Chondrilla Dioscor.?, Valer. Cordi, L.

Num Graecorum *Chondrilla* generis hodie ita denominati fuerit, admodum dubium est. Reapse *Ch. viminea* in Graecia provenit, nec ejus interpretatio displicuit Sprengelio, et Fée (in Plin. ed. Panck. T. 14. p. 175.); illorum opinioni faventes, qui *Chondrillam primam* Dioscoridis hanc nostram esse existimarunt. Cf. praecipue Ruell. Nat. Stirp. l. 1. c. 20. p. 101. lin. 30., et l. 2. c. 65. p. 497. lin. 12., Matthiolum, Columnam.

Obstetit Sibthorp, qui *Chondr.* 1.ª Dioscoridis *Ch.* suae *ramosissimae* esse voluit, Fl. Graec., et Pr. n. 1900. Ast primam sententiam corroborat gummi exudatio, quae e radice hodie quoque in Lemno insula colligitur.

Num *Ch.* 1.ª Dioscoridis data a Rauw. It. P. 4. t. 19. pertineat potius ad *Ch. ramosissimam*, hoc bene dignoscere cupio. Evidentius se aperuit illius *Ch. 2. Dioscor.*, It. 4. t. 20. pro *Scorzonera tuberosa.*

Chondrilla viminea (Dioscorid.? Ruell., Tragi) J. Bauh. Hist. pl., Cornut. Enchr. bot. Paris.

Diosc. l. 2. c. 160. Ch. 1.a Ruell. jam c. Cichor. procer. 5., Trag. St. h. p. 272. sin. fig. Ch. juncea Tabern., Ger., L., Koch p. 493. n. 1., Bert. 8. p. 415. n. 1., Gaud. 5. n. 1772., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 142. n. 3., Moris Sard. 2. n. 763., DC. Dub. p. 297. n. 2. Willk. Lang. 2. n. 1800. Ch. junc. La-Peyr. Herb., et Lactuca saligna, typus, La-Peyr. Herb., Ch. viscosa Gilib. Exerc. phytol.; Ch. prenanthoides, et Ch. graminifolia Friv. Herb. Rum., ex Griseb., C. lutea Dulc., Ch. canescens Kar., Kir., Ledb., ex Herder var. Jacq. A. 5. p. 12. t. 427., Schk. Handb. 3. t. 218., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 363. t. 158. f. 6., Fl. Bat. v. 10. t. 767., Flor. Dan. t. 1652., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 619., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1400., et t 1401. f. 2. (latif.) vidr., Lamk. Ill. t. 650. f. 1, 3., Matth. p. 509. vix, Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p, 144. f. 2. non placet. Tabern. Krtb. p. 487. f. 2., Icon. 178. f. 1., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 6. f. 47. (dubitaveram de Lactuca viminea). Column. Phytob. ed. Neap. p. 9-10. fig., ed. Florent. p. 9. t. 3., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1021. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 58. t. 6. f. 3. n. 21.

⊙ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Oct. Per regionem mediterr. *Oleam* parum excedens.

Legi in Pyr. Arag. ad *San Victorian,* die 5. Sept. 1850.

Pappus plumosus perperam denuntiatur a Villar, *Dauph.* 3. p. 150.

Ch. juncea Hasselg. Palaest., ex Delil. Ægypt. n. 758., forte cadit in *Sonchum divaricatum* Desf.: hoc mecum voce olim (1836) confirmavit Delile, qui *Ch. vimineam* in Ægypto se non vidisse asserebat. Notandum est *S. divar.*, cui se retulit Delile, hodie *Microrhynchum nudicaulem* Less. nuncupari, a DC. quoque! Mulieres nudas vidimus: caulem nudum in plantis nec ullus vidit, neque videbit.

Sub-Trib. 9.ª LACTUCEAE Less.

Sonchus Theophr., Dioscor., Plin., Tournef., Cassin.

Sonchus laevis (Theophr., Dioscor., Plin.) Matth., Lagun, Gesnr., Camer., Dod.

Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 4., Diosc. l. 2. c. 158., Plin. Nat. h. l. 22. c. 22. vel 44., Gaud. 5. n. 1762. S. ciliatus Lamk., Fr. DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 185. S. oleraceus Plur. Auctor., Koch p. 497. n. 2., Bert. 8. p. 390. n. 5., Moris Sard. 2. n. 755., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 458. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1834. S. oler. La-Peyr. Herb., et Lepicaune spinulosa La-Peyr. Herb.; S. sundaicus Bl., ex Zolling., S. roseus Bess. Spr., DC., ex Led. Ross., S. lacerus Bor. Engl. Bot. v. 12. n. 843., Fl. Bat. v. 3. t. 235., Schk. Handb. 3. t. 256., Picard Obs. Sonch. p. 9. tab. f. 1-7. Engl. Bot. Suppl. v. 2. n. 2765., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 108., Fl. Dan. t 682. Dietr. Fl. Bor. v. 7. n 502. Schrank Fl. Monac. t. 17., Plenck Ic. pl. med. T. 6. p. 63. t. 597., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1410.

f. 1., Matth. p. 497., Camer. Epit. p. 279., Lob. Obs. p. 119. f. 1., Icon. t. 235. f. 2., Dod. Pempt. p. 643. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 146. f. 1., Tabern. Krtb. p. 499. f. 2., Icon. t. 190. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1016. f. supr., Lagun. in Dioscr. l. 2. c. 120. p. 213. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 572. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 60. t. 3. f.ae 1, 2.

⊙ Flor. Apr. et per Æstat. Fruct. Æst. Autumn.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 15. Maj. 1851. Habui a Deville e *Tarbes*.

Sonchus asper (Dioscor., Plinii, ut Theophr.) Dod., Tabernaem., Zannich. in tab., etc.

Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 4., Diosc. l. 2. c. 158., Plin. Nat. h. l. 22. c. 22., vel 44. Koch. p. 497. n. 3., Bert. 8. p. 392. n. 6, Gaud. 5. n. 1763., Moris Sard. 2. n. 754., Willk. Lang. 2. n. 1835., Gren. Godr. Fr. 2. p. 324., Bromf. Fl. Vect. p. 285. S. fallax Wallr. Schedar. p. 432., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1135., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 458. n. 2., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 185. n. 7. S. oleraceus asper La-Peyr. Herb. S. asper, et S. crassifolius Pourr. Herb. Matr.? S. carolinianus Walth. Carol., et S. cuspidatus M., ex Zolling.; S. spinulosus Bigel. Bost., ex Torrey New-York.; S. hastatus Meyer mnscr. ex Walpers.; S. oleraceus Thunb. Jap., ex Asa Gray, S. pallescens Panc., ex Asch., et Kantz., S. glaucescens Jord. Engl. Bot. Suppl. v. 2. n. 2765., et 2766., Schk. Handb. 3. t. 256., Fl. Dan. t. 843., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 503., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 360. t. 158. f. 2. (3.), Lamk. Ill. t. 649. f. 5. (nec 268. f. 6. Gaud.) Picard Obs. Sonch. p. 6, tab. f. A-D., Fl. Bat. v. 7. t. 543., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1410. f. 2., et t. 1411. inerm. Zannich. Vnz. p. 250. t. 196. Fuchs. Hist. st. p. 674-5., Matth. p. 496., Lagun. in Diosc. l. 2. c. 120. p. 213. f. 1., Camer. Epit. p. 278., Lob. Obs. p. 118. f. 2., et 3., Icon. t. 235. f. 1., et t. 234. f. 2., Dod. Pempt. p. 643. f. 2, 3., Tabern. Krtb. p. 498. f. 1., Icon. t. 189. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1016. f. infer. et p. 1014. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 572. f. 2., et t. 563. f. 1. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 61. t. 2. f.ae ult.ae ns. 5., et 8.

⊙ Flor. Maj. Aug. Fruct. per Æstat.

Legi in Pyr. aurig. ad *Mijanes*, die 3. Aug. 1843.; in Pyr. or. ad *Ceret*, die 24. Maj. 1843.; habeo a Deville ex *Mont-Sacon*.

Plurimum facie variat. Folia observavi tam valde, quam parce spinulosa, et plus vel minus pinnatifida, aut ferme integra. Item inflorescentia tum umbellata-contracta, tunc laxe paniculata. Videtur Muller observavisse varietatem involucris aculeolatis; cf. Fl. Fridrichsdal. (1767) n. 621. Inanem existimo distinctionem *S. spinosi* Lamk., cui novissime favent Boreau, et Perard, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. (1870.) p. 117. Non video characterem in quo species firmiter sistere possit. Nec adeo persuasus sum de validitate specifica *S. glaucescentis* Jordan, Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 325., quamvis ista dicatur biennalis planta.

S. crassifolium Pourr. in Herbr. suo Matriti visum hic loci afferre vix dubitavi, quamvis peculiarem esse speciem praedicaverint, jam Willdenow Sp. pl. Syng. p. 1509. acceperintque DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 187. S. 1. p. 187. n. 22., et Willkomm *Strand und Stepp. Iber. Halb.* 1852. p. 125. n. 137., et cum Lange Pr. 2. n. 1826., cum *S. simplicissimo* Lagasc. Ego vero non percepi notandam differentiam cum ipsius Pourret *S. aspero*, qui huic nostro illico adducitur. Voluissem speciem propriam reperire in *S. simplicissimo* Lagasc. huc relato, sed istud frustra inquisivi in Herbr. Hrt. bot. Matrit., die 1. Mart. 1851. Stirps perennis, floribus axillaribus in pedunculis squamosis brevibus insidentibus, cauleque simplicissimo praedita fugit a stirpe a me visa in Pourreti Herbario. Incerta admodum est haec planta, a Boissier, una cum *S. aquatili* ipsius Pourret, dubitanter, adducta ad *S. maritimum*, *Voy. botq. Esp.* n. 1091.; dilatando Linkii sententiam, qui Handb. (1829.) p. 784., *S. crassifolium* Pourr. temere varietatem *S. maritimi* judicaverat.

Sonchus primus Dioscor. huc nobis placet, potius quam ad *Helminthiam echioidem*, ut maluit Sprengel, Comm. in Dioscr. 2. p. 466.

Sonchus tener (Plukenet, Targioni?) Salisbr. Pr. p. 179. n. 4.

Pluk. Phyt. t. 93. f. 3.; Targioni (I.) apud Micheli Hrt. Florent. p. 174. n. 7.? S. tenerrimus L. Sp., Koch p. 497. n. 1., Desf. Atl. 2. p. 223., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 186. n. 14.], DC. Dub. p. 296. n. 7., Willk. Lang. 2. n. 1832. a ann. S. tenerr. var. Pourr. Herb. Matr., S. tenuifolius Nutt. Trans. Amer. philos. Soc., ex Torrey, et Asa Gray North Amer.; Lactuca Nov. Sp. Naudin pl. exsicc. 1878. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 66. t. 790., Reichnb. Hrt. bot. C. 2. p. 16. t. 139., Icon. C. 29. t. 1419.

☉, ⊙⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. cum *Olea*, vel etiam super eam.

Legi in Pyr. Catal. ad *Olot*, die 13. Aug. 1846. Observavi ad *Gerona*, ad *Manresa*, alibiq.: habui ex *Cosprons*, non procul *Port Vendres* a Naudin.

Non omnia folia laevia, quod variat in eodem loco: item illorum laciniae interdum quidquam latiores; ludicra quidem est pubescentia pedunculorum, atque involucrorum. Achenia magis similia sunt iis *S. laevis* quam *S. asperi*. Figura Florae graecae exprimit plantam prae nostra quidquam robustiorem; attamen huic pertinere judicavi, etiam quia planta annua declaratur.

Sonchus pectinatus (G. Bauhini) DC. *Rapprt. Voy.*

G. Bauh. Pr. p. 61. n. 3., nisi Lobelii, cf. J. Bauh. infr. cit. 1021., Matthioli? v. 815. DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 186. n. 15., DC. Dub. p. 295. n. 6., Timb. Albrs. or. ps. 39-40. S. italus Spr, Syst. Veg. 3. p. 651. n. 46.? cum n. 44. pectinat. S. tenerrimus *b* Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 182. n. 5., Chaub. Fragm. (1830.) p. 11. S. tenerr. b perenn. Willk. Lang. 2. n. 1832. S. tenerr., ex parte, Bert. 8. p. 395. n. 7. S. tenerr. La-Peyr. Herb.; Pourr. Herb. Matr. (quoad typ.); S. tenerr. b Noul. Flor., b Guss. Inar. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1020., Chabr. Sciagr. p. 317. f. 5.

♃ Flor. Maj. et per Æstat., interd. iterum Autumn. Fruct. Æstat. Autumn. In Pyr. orient., praesertim, unde forte alibi per Pyr. migravit, nempe in Pyr. septr. med.

Legi in Pyr. or., *Roussillon* inter *Collioure*, et *Port Vendres*, itemve in maritimis ad *le Cap Cerbera*, diebus 15. et 26. Maj. 1837.; in moeniis *de Perpignan*, 11. Maj. 1842. Observavi ad *San Feliu de Guixols*, ad *Palamos*, ad *Cadaques*, ad *Culera*, *Toulouse*, etc.

Provenit saepe in scopulis maritimis, ad rupes, in muris; eum viventem in caudice *Phoenicis dactyliferae* ad interstitia ubi folia jam fuerant, deprehendi ad *San Feliu de Guixols*, die 7. Jun. 1860.

Haec species inter neotericos apparuit primum mediocriter definita a DC. in *Note quelq. pl. nouvell. Fr.*, *Nouv. Bull. des Scienc. par la Soc. Philomatq.*, *Avril* 1808. n. 7. (T. 1., anno 1807.) p. 117., et in *Rapport 2. Voy. botanq.* (1808.) p. 78. Latius dein illam descripsit DC. *Fr.* 5. *Suppl.* p. 439. n. 2894., sustinuitque tam in Bot. Gall. cum Duby, quam in Pr., eumque recepit Spreng. Syst. Vegt. 3. p. 651. n. 44.

S. italum Spreng., Veget. 3. p. 657. n. 46., huc reducendum esse Tenor. Syll. p. 390. n. 7. Merito eos criticat Tenore, qui sub hac specie citat J. Bauh. Hist. pl. 1. p. 120.; ast ipse referens, cum plurimis aliis; J. Bauhini prolationem, Hist. pl. 2. l. 24. p. 1020., *Chondrillam junceam* Bauh., nec *Ch. luteam*, ut in istius textu legitur, perperam citavit. Caeterum J. Bauhini prolationem, non hanc speciem, ex figura, et loco (agr. Monspel.), sed ad insequentem afferre minime dubitamus.

Ast plantam ceu *teneri* varietatem primus conjungere Benth. *Cat.* p. 123., mox Loisel. l.c., itemve Chaub., pone hunc Noul. *Fl. bass. sous Pyr.* p. 373. n. 2., Mut. *Fr.* 2. p. 211. n. 3., Boiss. *Voy. botq.*

Esp. n. 1090., Lang. Pug. pl. impr. Hispan. 2. p. 150., et cum Willk. Pr.; donec Moris, Ambrosi, cum Bertoloni stirpes ceu synonyma tantummodo considerarent, et pone eos Grenier.

Moris adnotavit, speciem annuam esse, sed in maritimis perennem, quod observationi non resistit, nam *S. pectinatum* copiosum in ipsa urbe *Toulouse,* ad muros, vidimus. Nec adeo facit si ibidem ille non est spontaneus, sed ex horto botanico aufugus, ut suspicatur Noulet, op. cit. *Add. corrig.* p. 22., qui contra consilium nostrum *S. pectinatum,* et *tenerum* in unum compingere maluit.

Innotuit haec planta Michelio, qui, ut credo, in ipsa urbe Florentiae quae *maritima non est*, cf. Hrt. Flor. p. 174., ut G. Bauhinus, utque nos, vidit: et pro certo habeo stirpem innotuisse quidem ambobus fratribus Bauhinis, quorum uterque ex agro Monspeliensi cognovit, ubi nos quoque eam percepimus, cum amicis optimis, eheu defunctis, Dunal, et De Girard, ubi *S. tenerum* nunquam ibidem videre nobis contigit. Qui auctores, uti Savi Etr., Caruel *Pr. Fl. Tosc.* n. 1230., Pollin. Ver., Bertol. It., plantam absolute perennem declararunt, videntur mihi *S. pectinatum* tantummodo contrectavisse; ut ii qui annuum, vel perennem dixerunt, Guss. Sic Syn. 2. p. 392. n. 4., Pl. vasc. Inarim. p. 197. n. 4., Moris Sard. 2. n. 756., utramque speciem in unam confudisse.

Denique tanta staturae, habitus, faciei inter hasce stirpes differentia inest, ut donec cultura me non docuerit alteram in alteram transire, eas ceu differentes species retineam.

Sonchus aquatilis (Grisley?) Pourr. Chl. Narb. n. 1114.

Grisl. Virid. Lus. p. 77.? infr. memorand. Pourr. in Mém. Acad. R. Toulous. T. 3. (1788.) p. 330., Willk. Lang. 2. n. 1828., T.mb. Excurs. St. Paul, Casas de Pena (1872.)? p. 22. S. maritimus *b*? Gren. Godr. Fr. 2. p. 326. Pourr. in Herb. Bolos, ex Olot, et Pourr. in Herb. Matrit. S. maritimus Cav., et ut videtur Hispanor. plur. Cav. Ic. Descr. 1. p. 38. n. 57. t. 51., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1413. f. 1.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Ang. Sept. In Pyr. Atax., or., et merid. mediis, locis calidioribus.

Legi in Pyr. or. sub *St. Paul de Fenhouilledes* ad *le Port de la Fous,* loco Pourretii autoptico, die 13. Jun. 1852.; in Pyr. Arag., *Sobrarbe,* sub *Banaston,* et ad *Coscuquela,* diebus 1. Jul., et 5. Aug. 1845.: reperiique saepius cum *Lysimachia salicifolia, Chabraea vulgari, Epilobiis, Juncis,* et *Scirpis* aquaticis. Observavi ad *Graus, Huesca, Pons, Cardona, Tremp, Olot, Orgaña,* inter *Puycerda,* et *el Seo de Urgel;* ad *Ripoll, Bañolas, Gerona;* sub *Durban,* et *Villeseque* mont. Corbar. *A la Trancade d'Ambouillas* viderunt Freyn, et Gautier.

Planta glabra, glaucescens, asperula, pedalis, bipedalis, habitu simpliciusculo, modesto. Rhizoma horizontale, repens, nodulosum, fistulosum, molle, e quo radiculae perpendiculares, farctae, enodes descendunt. Caulis aereus simplex, aut, apice, parce ramosus. Folia quidquam aspera, juniora praesertim, et inferiora, quae minutulis scatent tuberculis; omnia spathulato-oblongata, aut lanceolata, infima basi attenuata, caulina amplexicaulia, cordato-auriculata, superne subacuta, per marginem denticulata, interdum etiam lanceolata, lacinula et dentibus in spinulam mollem, breviusculam terminatis, undique amoenissime reticulata, facie viridiora, dorso pallidiora, nervoque decolorato, glauca, interdum pruinosa, et asperiora, praesertim subtus, communiter vero

laevia, et mollia. Flores primo sub-umbellati, dein umbellato-paniculati, fastigiati, inflorescentia sic bis, terve, quaterve repetita per longum tractum; ad unamquamque divisionem bractea, seu folium conspicitur parvum, tenue, cordato-acuminatum, pallidum. Pedunculi et involucra glabra, quae constanter ita se habere vidi; et calathi basi non tument, unde pyramis, quomodo in hujus generis speciebus magis obvium est videre, in hac specie non componitur. Flores gentis. Achenia tota rugulosa, disco tristriata, striis valde salientibus, rugulosis, et totum achenium coloris pulcre aurati. Vidi ad *Huesca* tam magnum, ut facie accederet *S. arvensem. S. arvensis* **b** *integrifolius* Lange, Fl. Dan. t. 2543., facie accedens *S. aquatili* nostro, proveniens in litoribus, rhizomate stolonifero, foliis denticulatis, sublaciniatis spinulosis, calathis paucis, floribus grandiusculis, pedunculis piloso-glandulosis praeditus, mihi propria videtur species, cum nostra proxima; eam firmius statuent ii, qui achenia examinare poterunt.

Vivit nostra planta in locis aquosis, sive ad fontes, sive ad rivulorum oras madidas, ubi aquae dulces, aut salsae fluunt, facie gaudens propria, affinitatem majorem ostendens cum *S. maritimo;* illico distinguendus ab hoc copia rosularum foliosarum sterilium, caulem florigerum circumdantium, e quibus rosulis pedetentim prodibunt tot caules florigeri, et fructigeri.

S. aquatilem Pourr. ceu varietatem *S. maritimi* considerarunt Loiseleur, et DC. in illorum Floris Gallicis. Dein DC. in Pr. comprehendit sub *S. maritimo*, absque ulla distinctione, eum vix differentem dicens. Plantam non novit DC.

S. aquatilis Pourr. in Hispania longe lateque sese extendit. *S. maritimus* Cav. ad Linnaeanam speciem relatus mihi nunquam placuit, attentius inspectus, et cum ipsius Cavanillesii archetipo, e *Rivas* (prope Matritum), aut a Nee in eodem loco lectis speciminibus in Herb. Hrt. bot. Matrit. consideratus, videbatur potius *S. aquatilis* Pourr., cui denique tutius retulendus est, ut actum quidem fuit a Willkomm. Forte hujusmet loci est *Sonchus* n. 753. Asso Syn. Arag. p. 109., cui ceu synonymon allatum video *S. hieracitem minorem* Grisley Virid. Lus. p. 77.: unde inducerem, primum speciei auctorem Grisleyum habendum esse! Descriptio achenii apud Willkomm cum mea non convenit: aut ea immatura, aut male descripta a Willkomm.

Sonchus maritimus (Gesneri, et G. Bauhini) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 7. f. 58., G. Bauh. Prodr. p. 61. n. 4., Rauwolf Hort. sicc. n. 11. ex Gronov. Or. Koch p. 497. n. 4., Bert. 8. p. 389. n. 4., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 187. n. 21., DC. Dub. p. 296. n. 8., Willk. Lang. 2. n. 1827. La-Peyr. Herb., S. glaucescens Jord., e specim. a Gautier misso. All. Pedm. n. 818. t. 16. f. 2., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1413. f. 2, 3. Zannich. Vnz. p. 251. t. 98. f. 1. Barrel. Icon. t. 341.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In maritim., et aquosis, salsis, longe a mari etiam.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, diebus 26. Aug. 1846., iterumve, die 24. Aug. 1860. Habui ex *Huesca*, Pyr. Arag., a Vallier. Obtinui a Gautier ex *le Cap Leucate*.

Vix bene definitus a Duby. Variant admodum folia in hac specie, quod reapse in congeneribus obvium est: dantur bipollicaria, et palmaria, plerumque integra, subsinuata quoque reperies (tunc *S. littoralis* Reichnb. Excursr.), occurrunt etiam denticulata, angusta, quasi lan-

ceolato-linearia, frequentius vero lanceolato-elongata. Item varia se offert florum copia; ast locis propitiis, rarum non est videre paniculam laxam, et elongatam; miseriorem alibi scilicet paucifloram in individuis inter herbas obortis. Calathi majores sunt prae illis *S. aquatilis*, et florum color potius croceus. Nec semper planta repit, occurrens rhizomate praedita simplici, bicipiti, repente, unicum vel plures caules floriferos edente. Acheniorum costas laeves dicit DC. Pr., et sic Guss. Sicil. eas obsolete transverse rugulosas, aut laeves Bert. It. (et hoc in hujus et Grenieri fide relinquimus); ego eas rugulosas video, quales in speciminibus Istriae, et Monspelii, vidit Koch l.c. p. 498. Quantumvis varient folia in hac specie, malim potius cum Link Hoffm. *Fl. Port.* 2. p. 136. n. 4. excludere omnino Plukenetii figuram, Phytogr. t. 62. f. f. 5., quam cum Willdenow, et DC. Pr. eam pessimam appellare.

Sonchus repens (Fuchsii) J. Bauh. Hist. pl.

Fuchs. Hist. strp. p. 319. Pingitur in Codice Dioscorid. Bibl. R. Paris. n. 2183. crt. 53. ex Millin S. arvensis L. Sp. Koch p. 498. n. 5., Bert. 8. p. 387. n. 3., Gaud. 5. n. 1760., Moris Sard. 2. n. 757., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 459. n. 3., DC. Dub. p. 293. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1831. S. arv. La-Peyr. Herb.; S. hispidus Gilib. Exerc. phyt., S. palustris Wulf. Nor., Dietr. Bor.! of Marsch., S. uliginosus M. a Bieb. ex Aschers. Engl. Bot. v. 10. n. 674., Curt. Fl. Lond. ed Grav. V. 2. t. 113., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 501., Fl. Bat. v. 1. t 69., Schk. Handb. 3. t. 217., Schrank Fl. Monac. t. 335. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1412. f. 1, 2. Matth. p. 765., Camer. Epit. p. 524., Lob. Obs. p. 119. f. infr., Icon. t. 237. f. 1. Dod. Pempt. p. 639. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1017-8., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 390. f. 1., Fuchs. Ic. ed. 1545. t. 182. Lonicer. Nat. h. crt. 92. D. Dod. St. h. Comm. 2. p. 106. Moris. Hist. pl. Oxon 3. S. 7. p. 61. t. 6. f. 2. n. 13.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Dubitavit G. Bauh. Pin. p. 126. n. 1. bis, num *Intyb.* 2. Tragi, St. h. p. 270., huc retulendus foret. De loco Dodonaei haesit Lejeune et cum eo D'Avoine et Morren qui suspicantur num potius *Picridis hieracioidis*, sive *Closirospermi asperi* Nob; plures fidenter Plantinianam figuram recipimus, quae Fuchsianae imitatio videtur, in qua reapse rhizoma non exprimitur, sed radix simplex, ut apud Matth., J. Bauh., Lonicer., Moris. *Hieracium majus* Dioscoridis plures in hac specie viderunt: incertum plane judicium. Communem plantam declarat Benth. *Cat.* p. 123., quod minime verum est de regione ad quam se refert. Item communissimum dicere Dulac, *Hauts Pyrs.* n. 1616., nec pro certo bene. Semel ego vidi in Pyrenaeis, et neglexi, mox dolens non amplius repertum.

Prenanthes Vaill., Gaertn. Generis neutri faciam suadente St. Lager.

Prenanthes purpureum (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 263. vers. lin. 20. Koch p. 494., Bert. 8. p. 421. n. 2., Gaud. 5. n. 1775., Cass. in Dict. Sc. Nat. T. 43. (1826.) p. 280., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 194. n. 2., DC. Dub. p. 297. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1811. La-Peyr. Herb. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 358. t. 158. f. 1., Schrank Fl. Monac. t. 21., Jacq. A. 4. p. 9. t. 317. Schk. Handb. 3. t. 218., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1408. Clus. Pann. A. p. 650, 654. descr. p. 652. fig., et Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 147. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 59. t. 3. f.ae ns. 22, 23. Tabern. Krtb. p. 313. f. 2., Icon. t. 109. f. 1., Column. Ecphr. p. 244-6. fig.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. or. edit. ad sylvas. Legi in Pyr. aurig. valle *de Artigues* sub *le Mont Llaurenti*, die 19. Aug. 1843. Habeo ex *Artigue de Salalu* a Deville.

Pr. tenuifolium L., All. (t. 33. f. 2.) forte non immerito a quibusdam ceu hujus *purpurei* varietas habetur. Quidam huc attulerunt *Lactucam sylvestrem alteram* Trag. St. h. p. 260. n. 3., quae herba aculeata dicitur.

Lactuca Plinii, L.

SECTIO 1.ª **MYCELIS** Cass.

Lactuca muralis (*Gesn.? Caesalpin.*).

Gaertn. l. infr. cit. (1791.) in tab. (non in textu ubi p. err. legitur Chondrilla turalis); Don apud Jameson Edimb. New phil. journ. (1829.), DC. Pr., Fresen. Caesalp. Herb. Tornab. (1563.) fol. 88. n. 224., De Plnts. l. 13. c. 11. p. 512. (Sonch. in collib. umbr.)? An Gesneri? Hrt. Germ. crt. 263. b, lin. 22. Lact. sylv. lut. fl. Koch p. 496. n. 6., Bert. 8. p. 401. n. 2., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 139. n. 41., Willk. Lang. 2. n. 1812.; Prenanthes muralis L., Gaud. 5. n. 1776., Schum. En. pl. Saelland. P. 1. n. 660. Chondrilla muralis Lamk. Dict., DC. Dub. p. 297. n. 1. Mycelis angulosa Cass. Dict. Sc. Nat. T. 33. (1824.) p. 484. M. muralis Reichnb., Moris Sard. 2. n. 762. Pr. mur. La-Peyr. Herb.; P. ramosissima, Pourr. Herb. Matr., *Ch. mural.*, *et Pr. mural.* Benth. Cat. ps. 71., et 113.; Pr. parviflora Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 7. n. 457., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 113., ex Bertoloni, nam mihi fugit. Flor. Dan. t. 509., Schk. Handb. 3. t. 218., Schrank Flor. Monac. t. 106., Fl. Bat. v. 5. t. 329. Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 665., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 363. t. 158. f. 5., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1417. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1004., Tabern. Krtb. p. 501. f. 3., Icon. t. 194. f. 1., Lob. Obs. p. 119. f. 2., Ic. t. 236. f. 1. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 61. n. 15. t. 3. f. 7. (p. err. n. 14.) Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 5. p. 146. f. 2.

☉, ☉☉, ♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. med. ad *St. Béat,* die 18. Jul. 1843.; in Pyr. aurig., *Donezan,* ad ruinas Castelli *de Ussun,* die 7. Aug. 1843. Habeo a Deville e nemore *de Izaun.*

Pluries observavi per Pyrenaeos, et ferme semper annuam reperii ut generatim eam declarant auctores. Attamen, Parentau ad *St. Béat* praemonstrante, vidi, legique cum eo specimina, pollentia radice perenni, in quibus folia coloris magis saturatioris percepi; aliunde nullam distinctionis notam animadverti. Planta e Parentau in horto suo culturae submissa semper perennis mansit. Ego vero iterum eam perennem inspexi in Pyr. Cantabr. m.ᵉ *Sagnu* prope *Azpeitia;* in Pyr. sept. med. ad *Paglietta.*

Caeterum perennem stirpem declararunt Smith Brit., *Engl. Bot.,* et *Engl. Fl.,* Withering, Hook. Fl. Scot., et *Brit. Fl.* ed. 1., Curt. Fl. Lond., Walker Oxfordsh. p. 223., Ait. hrt. Kew. 4. p. 444. n. 6., Bromf. Fl. Vect. p. 286., Bruinsma Fl. Frisic. p. 111. n. 867., Savi 2. Cent. p. 161. (qui annuam facit Bot. Etr. 3. n. 879.), Bertol. Amoen. (non Fl., ubi annuam vult); Wahlenb. Fl. Ups. n. 490., Id. Sv. 2. n. 859., Gaudin l.c., Areschoug Pl. cotyl. Fl. Gotheburg. p. 8. n. 36., Molkenb. *Kerb. Leid.* p. 166. n. 344., Reichnb. Icon. C. 29. p. 31., Cass. *Dict.* l.c. (qui annuam prius crediderat Ib. T. 9. 1817. p. 65.), Wimm. Grab. Siles. n. 1290. (qui W. dein ceu biennem designavit *Schles.* 1857. p. 295.), Dietr. Fl. Bor. l.c., et March., Gren. *Jur.* p. 460., Pérard, *Bull. Soc. botq. Fr.,* Kirschleg. *Als.* p. 398. n. 1. (mox mut. judic.), Krock. Fl. Siles. 2. n. 1265., Lagr. Foss. Trn. Gar. p. 229. n. 5., Vill. *Dauph.* 3. p. 152. n. 3., Noul. *Fl. bass. sous Pyr.* p. 376. n. 2. Perennem aut annuam mox eam reputavit Hook. *Br. Fl.* ed. 5. (1842.) p. 172. n. 4., (mox annuam aut biennem cum Arnott); itemve, secundum loca esse monuerat Schk. *Handb.* 3. p. 23. n. 4239.; Desv. *Fl. Ang.* n. 759. Biennem ipsam absolute dixerunt Heller Wirceb. 2. p. 228., Succow. Fl. Manheim 2. p. 85.; Allion. Pedm. n. 826., Roth Tent. Fl. Germ. 1. p. 337. n. 2., Kirschl. *Fl. Vog. Rhén.* p. 282.

Inter eos qui speciem annuam absolute proclamarunt auctores sequentes commemorabo: Kunth Fl. Berol. p. 384., Marsch. a Biebrst. Taur. Caucas. 2. n. 1594., Walter *Verz.* etc. *Mittelm.* (1815.) p. 43., Balbis *Fl. Lyonn.* p. 457. n. 1., Bory Chaub. *Pélop.* n. 1330., Visian.

Dalm. 2. n. 756., Desf. *Cat. hrt. Par.* (1829.) p. 143., Drejer Fl. Hafn. n. 783., Baumgart. Trans. 3. n. 1692., Sadler Fl. Pests. ed. 1. n. 1097., Schmitz, et Regel Fl. Bonn. p. 292., Griseb. Rum. Bith. 3. p. 266. n. 223. Godet *Jur.* p. 407., Holandr. *Mosell.* Coss. Germ. *Fl. Par.* 2. p. 433., Le Mahout, et Decaisn. *Fl. Jard. champs.* p. 100., Godr. *Lorr.* ed. 2. p. 458., Jungst *Westf.* n. 1058. Ambr. *Fl. Tir. austr.* 2. p. 584. n. 347., Bellynck *Namur.* p. 136. Gmelin (C. C.) Hrt. Carslr. p. 215. lin. 7., Willk. Lang. l.c., Lamk. *Dict.* 2. p. 78. n. 6., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 807. n. 17., Caruel *Pr. Fl. Tosc.* n. 1239., cum Savi Etrusc., Sebast., et Mauri, vel cum Gallis Lamk., DC., Dub., Loisel., Boreau, Brébisson, Fuss. *Trans.* n. 1812., aliisque modo citatis. Denique annuam, aut biennem esse reputavit Gusson. Sicil. Syn. 2. p. 395. n. 2., Pl. vasc. Inar. p. 191. n. 1., et sero Hook. cum Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 212. n. 4.

Observante Wallot. (*Compt. rend. Acad. Sc. Par.* T. 3. 1836. p. 453.) flores aperiuntur hora octava antimeridiana, clauduntur hora quarta postmeridiana.

SECTIO 2.ª **PHAENOPUS** DC.

Lactuca decorticata (Column.) Forsk. Æg. Arab. p. 216. n. 76.

Column. Ecphr. p. 238-40. L. viminea Link. Hoffm. Port., Don., Koch p. 495. n. 5. Phaenopus vimineus DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 176. n. 1., Bert. 8. p. 418. n. 1. Phaenicopus decurrens Cass. Dict. Sc. Nat. T. 39. (1826.) p. 391. L. vimin., et L. chondrillaeflora Bor., Gren. Godr. Fr. 2. p. 318., Willk. Lang. 2. ns. 1813-4. Prenanthes viminea L., DC. Dub. p. 297. n. 3. P. vim. La-Peyr. Herb., et P. tenuifolia La-Peyr. Herb.; Lactuca viscosa caule foliis obducto Tournef. El. bot. p. 376., et Inst. r. hrb. p. 472.; L. ramosisima Friv. Herb. Rum., ex Griseb., L. lutea Dulac. Jacq. A. 1. p. 9. t. 9., All. Pedm. n. 829. t. 52. f. 2., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1418. f. 1., et f. 2. chondr. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 58. n. 20. t. 6. f. 5. n. 20.

☉, ♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., orient. atax., solo calcareo.

Legi in Pyr. or. *Conflent*, supra *Cattlar*, die 26. Sept. 1843.: in Pyr. septr. med. Valle *de Aran*, sub *Vilach*, die 25. Aug. 1861. Habeo a Deville ex *la Barousse:* observavi ad *l'Ainsa*, ad *Benavarre.* Ad *Castelnodarry* indicat Clos, nomine *L ramosissimae*, *Congr. Sc. Fr.* 19. (1852.) p. 107. Non est rara in Pyr. Atax., et oriental. humilior.

Plura individua, supra *Rosas* ad *Mongiori*, mihi obvia, die 4. Oct. 1843., valde singulare spectaculum offerebant de planta tota extus, visui saltem, exsiccata, nulla plantae parte, vel foliis, aut caule viridibus, in quorum tamen ramis flores aderant juvenes, vividissimi: hoc observatur quidem in *Carlinis* pleiocephalis: qui postea sequentur. Numerus florum parcus, istique uniseriati. Achenia compressa, ut in *Lactuca,* neque teretia qualia *Phaenopo* suo tribuit DC. Pr. c. p. 176., et cum eo Bertoloni, quamvis rectius Endlicher dixerit *achenia plano-compressa,* Gen. pl. n. 3007. Reapse pappus sessilis, quidquid scripserint Link, Hoffm. *Fl. Port.* 2. p. 118.; et achenia in rostrum concolorem sensim attenuata; attamen ego potius ceu *Lactucae* sectionem, quam ceu genus proprium recipere malui. Porro, variat erostris, ut e speciminibus regionis Transiliensis a Semenovio lectis perspectum habuerunt Regel, et Herder. *L. chondrillaefloram* Boreau, *Fl. centr. Fr.* ed. 2. p. 312., et 3. p. 384. Gren. cum Godr. *Fr.* l.c., qualem legi in Valle *de Aran* (lectam a Willk. cit.), accepique ab Arrondeau, et a Timbal ex Pyr. sept. med. ad *Casarillas* lectam, a *L. decorticata* ego specie separare nequeo.

Huic formae plura La-Peyrousii synonyma referunt Clos, et Loret, inter quae *Prenanthem tenuifoliam*, quam Serres ad *L. salicifoliam* vertere vellet, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 3. (1856.) p. 278., ut olim adnotatum reliquit Pouzolz in mnscr. apud Requien.

L. chondrillaefloram eamdem esse speciem cum *L. ramosissima* Link (quae in *Fl. Port.* desideratur) Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 318., contendit Guepin *Fl. Main. Loir.* ed. 3. *Suppl.* (1850.) p. 17. Non respuenda sententia, dummodo excludatur Allioni prolatio, Pedm. n. 830. t. 33. f. 1., quam bonam reprehesentare speciem existimamus.

Primus Forskal, l.c., post Tournefortium, ad *Lactucam* retulit, sed ignotam speciem pertractare sibi in persuasionem inducens, nullo eam synonymo fulcivit, nomineque vix, strictu sensu, bono eam insignivit, quia reapse haec planta decorticata non est, quamvis talis videatur. Genus nimium subtiliter elaboratum, *calathis uniseriatis sub-quinquefloris*, et *acheniis non corolliferis*, recipere nolui; et miror ipsum laudari a difficili Visiani, in sua illa opella, *Consid. Gen. Sp.* p. 34.

SECTIO 3.ª **EULACTUCAE** N.

Lactuca salicifolia (G. Bauhini) Salisb. Pr. p. 180. n. 3.

G. Bauh. Pr. p. 68. f. 1. L. saligna L. Sp., Koch p. 495, n. 4., Bert. 8. p. 409. n. 8., Moris Sard. 2. n. 760., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 136. n. 19., Gaud. 5. n. 1770., DC. Dub. p. 296. n. 5., Willk. Lang. 2. n. 1818. L. sal. var. foliis integris La-Peyr. Herb.; L. spiciformis Dulc.. L. angustifolia Gilib. Exerc. phyt. Jacq. A. 3. p. 28. t. 250. Engl. Bot. v. 10. n. 707., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1420. f. 1., Gaertn. Fruct. Sem. pl. 2. p. 362. t. 158. f. 5. (4). Barrel. Ic. t. 136., Rupp. Jen. ed. Hall. p. 207. t. 4., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 58. t. 6. f. n. 18.

⨀, ⨀ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. or. *Conflent*, inter *Cattlar*, et *Eus*. die 30. Sept. 1843. Habui ex *Tarbes* a Deville.

Lactuca sylvestris (Theophr., Plin.) Fuchs., Trag., Matth., Camer., Dod., Caesalp.

Theophr. Hist. pl, l. 7. c. 4., et c. 6.. Plin. Nat. h. l. 20. c. 7. vel 25. Lamk. Dict. 3. p. 406. n. 3., DC. Dub. p. 296. n. 3., Spenn. Fl. Fribrg. 2. p. 586. n. 3. L. Scariola L., Koch p. 495. n. 3., Bert. 8. p. 407. n. 7., Gaud. 5. n. 1767., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1130.. Moris Sard. 2. n. 759. a; DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 137. n. 30., Willk. Lang. 2. n. 1820. L. scar. La-Peyr., Herb., et L. saligna foliis eros. denticulatis La-Peyr. Herb.; L. verticalis Gater Montaub.; L. dubia Jord. Pug., L. latifolia Gilib. Exerc. phyt. Engl. bot. v. 4. n. 268., Fl. Dan. t. 1227., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 663., Schk. Handb, 3. t. 217. (viros.), Fl. Bat. v. 11. t. 879., Hayn. Term. bot. t. 58. f. 8., Lamk. Ill. t. 649. f. 3. fl. fr., Gaertn. Fr. Sm. pl. 2. p. 361. t. 158. f. 5. (1.); W. W., F. N. ab Esenb. Pl. offic. t. 251., Sv. Bot. v. 10. n. 715., Sturm, Heft? Reichb. Icon. C. 29. t. 1421. f. 1, 2., Zannich. Vnz. p. 157. t. 294. Matth. p. 522., Camer. Epit. p 300., Fuchs. Hist. st. p. 301., Trag. St. h. p. 259., Dod. St. h. Comm. 2. p. 116., Hist. pl. (gall.) p. 396. f. 1., Pempt. p. 646.. Barr. Ic. t. 135., J. Bauh. Hist. pl. 2. l, 24. p. 1003., Dalech. Hist. pl. Lugd. p- 547. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 58. t. 2. f. n. 17.

⨀ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Octobr.

Legi in Pyr. or., *Conflent* ad *Prades* secus iter *de Cattlar*, die 26. Sept. 1843. Habui ex *Tarbes* a Deville. Vidi ad *Sallen*, ad *St. Beat*, ad *Toulouse*, alibique.

Serralia, vel *Cerraja* dicebatur olim apud Hispanos, eo quod foliorum carinam ad modum serrae dentatam gerit.

Lactuca agrestis (Dioscoridis) Cord. Hist., Pen. Lob. Adversr. p. 89.

Dioscr. l. 5. c. 165., cum Spreng., contra Sibthorp, qui potius superiorem acclamavit. L. virosa L. Sp., Koch p. 495. n. 2., Bert. 8, p. 406. n. 6., Gaud. 5. n. 1768., Moris Sard. 2. n. 758., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 137. n. 29., DC. Dub. p. 296. n 4., Willk. Lang. 2. n. 1822. L. vir. La-Peyr. Herbr.! L. flavida Jord., Noul. Engl. Bot. v. 28. n. 1957., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 661., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 362. t. 158. f. 5. *b*), Hayn. Term. bot. t. 58. f. 7., Reichnb. Icon. C, 29. t. 1422., W., W.,

F. N. ab Esenb. pl. Offic. t. 250. Br., Phoeb. Ratzb. Pl. vénen. germ. p. 94. t. 25., Roques Phytogr. med. 2. p. 140. t. 65., Woodv., Hook. Med. Bot. 1. p. 75. t. 31., Plenck, Ic pl. med. T. 6. p. 62. t. 595. Trag. St. h. p. 268. Cord. Hist. pl. crt. 157. vers., f. ead.; nec cum G. Bauh., et Gaertn. ad superiorem affero. Lob. Ic. t. 241. f. 1., ead. ac Adversr. p. 89. mala, J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1002., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 547. f. 2., Moris. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 58. t. 2. f. 16. Lonicr. Nat. h. crt. 91. C.

⊙, ⊙⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Atax. ad Balnea *d'Escouloubre*, die 7. Aug. 1843.; habui e Pyr. septr. med. humil., ripis Garumnae ad *Magnac* lectum a Timbal, referens statum, qui *L. flavida* Jord. Ludit certe foliis horizontalibus, iisdemve verticalibus saepe in eodem individuo, ut observavi plurimis in locis, videlicet ad *St. Lizier*, *les Cabannes*, *Aix*, Pyr. auriger, etc. Inde male actum est ab iis, qui hujuscemodi notam ceu specificam adhibuerunt: idem observatum fuisse in *L. sativa*, solo macro culta, testis est Koch l.c. n. 3.

SECTIO 4.ª **CYNOSERIS** Endl.

Lactuca tenerrima Pourret! Herbr. Matrit.

Pour. Chl. Narb. n. 664., Mem. Acad. R. Toulouse T. 3. (1788.) p. 321., Willd. Sp. pl. Syng. p. 1529. n. 19., Bert. 8. p. 411. n. 9., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 134. n. 11., DC. Dub. p. 296. n. 6., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 183. n. 6., Willk. Lang. 2. n. 1817. La-Peyr. Herb., et L. crepoides La-Peyr. Herb.; Prenanthes tenuifolia Colmeir. Pl. exsicc. e Monserrat, Catal., in Herb. Ital. centr.; L. segusiana Balb., Willd., DC., ex Bert., L. perennis Asso Arag., e loco. Balb. Miscell. 1. p. 37. t. 8., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1423. f. 1, 2.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Æstat. Per region. mediterr. cum *Olea*, et super eam, plerumque locis meridiano soli expositis: raro extra region. mediterr.; solum praediligit calcareum.

Legi in Pyr. aurig. ad ruinas Castelli *de Lardat*, die 21. Jul. 1840.; in Pyr. or., *Conflent*, ad *Ceret*, die 6. Jun. 1843.; sub *Prats de Mollo au Bauze de l'aze*, die 26. Jun. 1840. Dabat Naudin e *Collioure*. Observavi in Pyr. Cantabr. m.ᵉ *Acciurri*, abunde in muris pagi *Magnaria* prope *Durango;* in m.ᵉ *Azola* inter *Lizarza*, et *Lizasca;* ad basim montis *Azurdajo:* in Pyr. Arag. ad *l'Ainsa, Mediano, la Peña montanesa, Turbon,* in *Montsec* supra *Estall,* inter *Vuerva* et *Bió;* ad *Montanuy;* in Pyr. Catal. *Monseny, Llansa, Cadaques, St. Ant. de Galamus, aux Corbières*, etc.

Flores plerumque caerulei, aliquando rosei.

Nullus nobis dixit latere speciem in Salvadori Herbario; ergo Pourreti speciem declaravimus, quum neque de Tournefortio ulla acta fuerit mentio.

Lactuca perennis (Matthiol.? Dodonaei, Caesalpini) L. Sp.

Matth. in Dioscr. ed. 1. 1544. p. 181....?? Dodon. St. h. Comm. 2. (1554.) p. 110., Hist. pl. (gall.) p. 391 f. 2., Caesalp. De Plnts., l. 13. c. 4. p. 509. Koch p. 496. n. 9., Bert. 8. p. 412. n. 10., Gaud. 5. n. 1771., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 133. n. 1., DC. Dub. p. 296. n. 7., Willk. Lang. 2. n. 1816. La-Peyr. Herb., et L. sonchioides La-Peyr. Herb. Mill. Icon. t. 157. luxur. Bot. Mag. n. 2130., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1425. f. 3. Matth. p. 510. dub., et ed. Valgr. 1554. p. 260. f. inter., Dod Pempt. p. 637. f. 2., Tabern. Krtb. p. 486. f. 1, 2, 3., Icon. t. 176. f. 1., et 177. f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1019., Chabr. Sciagr. p. 317. f. 4.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Æstat. Per regionem mediterraneam tam in editis, quam humilibus locis, plerumque solo calcareo.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Irurzun a la dos Hermanas*, die 17 Jun. 1844.: habeo a Deville ex *la Gleiziette d'Auzous*, et ex valle *Barousse;* legebat etiam Deville *au Ger du Troubat*. Observavi in m.ᵉ *de Agnezca*, ad *Jaca, Jessa, San Juan de la Pena, Ayerbe*, in *Montsec* supra *Estall*, in *Monseny* ad *Esterry;* supra *Luchon*, in m.ᵉ *Esquierry;* supra *Durban* mont. Corbar., ad *Casas de Pena;* supra *Collioure à Consolation, à Llansa.*

L. cichoriifoliam DC. synonymon hujus speciei declararunt Benth. *Cat.* p. 95., Chaub. *Fragm. bot.* 1830. p. 11., et, cum dubio, varietatem ejus Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 183. n. 7. Cur dein DC. Pr. l.c. n. 2. sub *L. cichoriifolia* de sua planta adnotavit: " *An varietas L. perennis ex Bentham?*, " quando Bentham, non varietatem, sed synonymon declaravit! Invite recipio Matthioli figuram, quam pro *Sonchi* specie sumpsissem; sed laudatam ab aliis respuere nolui, ex quo sub *S. pectinato* eam sistere non ausus sum. Ast plane rejicio illius interpretationem de hac habenda *Lactuca* pro *Chondrilla 2.* Dioscoridis, quamvis hancine sententiam amplexatus fuerit Desfont. in Plin. ed. Lemair. V. 7. p. 68., non considerans, *L. perennem* in Graecia non fuisse repertam. Haec *Chondr.* 2. Dioscoridis olim, apud Monspelienses, et cum eis a Lobelio habebatur pro *Thrincia tuberosa;* ab Anguillara, et a Clusio pro *Ætheorhiza bulbosa*, a Rauwolf, ut supra dixi p. 802., pro *Scorzonera tuberosa.*

Mulgedium Cass. Nomen *Cicerbita* stare potuisset pro neotericorum *Soncho*, non pro *Mulgedio*, quidquid arbitrati fuerint Wallr. Sched. cr. p. 433., Facch. apud Ambr. *Tir. austr.* 2. p. 754., Kirschleger infr. cit.

Mulgedium Plumieri! DC. Pr.

Plum. ex Vaill. Mém. Mus. Par. 1721. p. 200. DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 248. n. 2., Koch p. 499. n. 2. Cicerbita Plumieri Kirschl. Notic. sur le Sonch. Plum. (1853.) et Fl. Vog. Rhén. p. 284. Sonchus Plumieri L. Sp., Gouan Ill. p. 54., Gmel. Bad. Als. T. 4. p. 587. n. 1169., Gaud. 5. n. 1765., DC. Dub. p. 295. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1823 S. Plum. La-Peyr. Herb., Lactuca Plumieri Gren. Godr. Fr., duclbus Vaill. Lemonnier, Gmel., Colla Ic. Herbr. Pedem. fasc. 3. t. 75. f. 2., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1416., Kirschl. l. 1.o c. cum ic. L. brevirostra Dulc.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med. aurig. or. locis petros., sylvat., editis.

Legi in Pyr. or. supra *Mont Louis au Bac de Bolchera*, die 16. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *la Coume de higlatère.* Ex m.[e] *Cesy* demonstravit Gaston Sacaze. Observavi supra *Cauterets*, et supra *Barèges*, ad *le Lac d'Oo*, in m.[e] *Esquierry*, et sub *le Port de la Picade*, aliisque locis supra *Luchon;* in valle *de Aran* editiore parte; insuper ad *Moerens, à l'Hospitalet*, m.[e] *Llaurenti*, etc. Timbal vidit in Vall. *Noguera Paillaresa.*

Mulgedium alpinum (Clusii) Less. Syn.

Clus. Pann. A. p. 650-1. Thal. Harcyn. Sax. p. 62. Koch p. 498. n. 1., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 248. n. 1. Sonchus alpinus L. Hrt. Cliff., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 338. n. 1., Wahlenb. Fl. Lapp. n. 357., Bert. 8. p. 383. n. 1., Froelich apud Uster Ann. botan. p. 26., DC. Dub. p. 295. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1824., Schrank. Prim. Fl. Salisb. n. 699. S. montanus Lamk. Dict., Gaud. 5. n. 1764. S. alp. La-Peyr. Herb., et S. canadensis (Wither) La-Peyr. Herb.; S. caeruleus Camer. Epit., Sm. Br. Engl. Bot. v. 34. n. 2425., Sv. Bot. v. 10. n. 657., Fl. Dan. t. 182., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 565., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1415. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 147. f. 1., Camer. Epit. p. 281., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1005-6.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. or. editior., in sylvat. profundis.

Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis au Bac de Bolchera*, die 9. Aug. 1836. Prae praecedenti rarius: *à la Cascade de Ceriset* legebat Guitteau; in m.[e] *Llaurenti* plures nostrum invenimus.

Sub-Trib. 10.ª SCOLYMEAE Less.

Scolymus Tournef.

SECTIO 1.ª **MYSCOLUS** DC.

Scolymus grandiflorus (Cupani) Desf. All.

Cupan. Hrt. Cathol. p. 36. Bert. 8. p. 596. n. 3., Poir. Dict. T. 7. p. 11. n. 1., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 199. n. 3., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 76. n. 3., DC. Dub. p. 294. n. 1. Myscolus megacephalus Cass. Dict. Sc. Nat. T. 34. (1825.) p. 84. Sc. grand. La-Peyr. Herb., Sc. hispanicus Poir. Voy. Barb., ipso fat. Dict. Nat. S. ma. et c. 2., Desf. Atl. 2. p. 240. t. 218., Lamk. Poir. Ill. Gen. t. 659. f. 4. Sc. maculatus Pourr. Herb. Matrit. (e San Roque Andalus.).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. or. maritimis.

Legi ad *Collioure*, unde et a Naudin habui, die 8. Jun. 1837.

Bis speciem tractavit Vaillant Act. Acad. Par. 1721. (p. err. 1821. Bert.) p. 219. n. 2., et n. 3. Generatim auctores, cum Desf. Atl., hunc secundum locum tantum citant.

Quum noverim stirpem tam circumscripte viventem l.c., nec alibi per agrum Ruscinonensem, neque per Catalauniam sese diffundentem, non possum quin dubitem, ipsam olim inectam fuisse ex Africa septentrionali, non Galliae aboriginem (dicamus indigenam). Notandum quoque est, in Hispania non repertam speciem nisi loco a Pourret indicato, quod quum latuerit Willk. et Lange, stirpem in illorum Prodromo non enumerarunt.

Scolymus Theophrasti! Lobel. Obs., Tabern., Castell. hrt. Messan.

Theophr. Hist. pl. 6. c. 4., Dioscr. l. 3. c. 14., Plin. Nat. h. l. 22. c. 22. vel 43., et l. 21. c. 16. vel 56. S. hispanicus DC. Fr., et Auctor., DC. Pr. P. 7. S. 1. p. 76. n. 2., Koch p. 477, Bert. 8. p. 594. n. 2., Moris Sard. 2. n. 719., Brot. Fl. Lusit. p. 334. n. 1., DC. Dub. p. 294. n. 3., Jullien in Bull. Soc. Hortic. Orléans T. 1. (1846.) p. 33., Willk. Lang. 2. n. 1729. Myscolus microcephalus Cass. Dict. Sc. Nat. T. 34. (1825.) p. 85. Sc. maculatus Scop. Carn. ed. 2. T. 2. n. 992. S. hisp. La-Peyr. Herb., et S. maculatus La-Peyr. Herb., S. chrysanthemos G. Bauh. Pin. p. 384. partim., Tournf. Inst. p. 480. S. grandiflorus Wahlenb. Pl. Bergg., et Catananche lutea Forsk. ex Griseb. Rum. Bith., S. angiospermus Gaertn. Fr. Sem. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 18. t. 825., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 356. t. 157. f. 4. infer., Mill. Icon. t. 229. Reichnb. Icon. C. 29. t. 1352., Zannich. Vnz. p. 240. t. 175. Lob. Obs. p. 478. f. 2., Icon. 2. t. 6. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 1074. f. 2., Icon. t. 694. f. 2., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 7. f. 62.!, Rauwolf Hodaep. P. 4. t. 12. cred. Spin. lut. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25, p. 84. f. 1.; Chabr. Sciagr. p. 353. f. 3; Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 55. n. 77, t. 35. f. 6., Sc. Theophr. narbon. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 153. f. 2., Dod. Pempt. p. 725. f. 2.

⊙? ♃ Flor. Æstat. Fruct. per Autumn. Per region. mediterr., raro extra, locis calidioribus.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, ad *Collioure*, die 5. Sept. 1843. Observavi ad *Pamplona*, infra facilius: penetravit ad *Toulouse*.

Levem speciei varietatem ad *St. Lucie*, Pyr. Atax., animadvertit Timbal, *Excurs. Corbièrs.* p. 12.

Perennem plantam jam Morison declaraverat, talemque cognoverunt botanici generatim, confirmavitque olim pone actas observationes Bertol. Amoen. It. p. 188. n. 240., qui dein in Flor. Ital. cum Desf. Atl., et Cat. hrt. Paris. 1829. p. 157., Tin. Cat. hrt. Panrm. 1827. p. 228., Moris Sard. l.c., Boreau *Fl. centr. Fr.* n. 780., Gren. Godr. 2. p. 390., eam biennalem voluit, cui novae sententiae officimus, repetitis ad rem observationibus.

Secto radicis cortice crasso multa lactis copia exsilit, cujus succi notitia non fugit Theophrasto. Haec planta solo opportuno culta bonum praebere succedaneum *Scorzonerae hispanicae*, vel *Tragopogonis pratensis*, aut *porrifolii*, propriis, nec non Robert Telonensis observationibus innixus, praedicavit Jullien, l.c. p. 34., cui meam spondeo fidem, consi-

deratis Theophrasto, Plinio, Numenio, Clusio, Bellonio, nec non plurium populorum usu. Linnaeus Sp. pl. p. 1143. confuse jecit suos illos *Sc. hispanicum*, et *maculatum*, utriusque speciei characteres, et synonyma perturbans. Ambiguitas in istis eligendis, et labor tantus foret, ut, in tam magna Linnaei confusione, opportunius mihi videatur illius denominationes, erroribus circumventas, derelinquere. Aeque de se ipso, perturbationem augente, ac de Linnaeo exclamare potuisset Desfontaines: " *Magna synonymorum confusio apud Gaertnerum pro Sc. hispanico, et Sc. maculato* „ Fl. Atl. 2. p. 242. Savi rem prope tetigit, quam tamen solvere nescivit, continuavitque, augendo etiam, errores de synonymia specierum, immerito insuper Morison corripiens, qui species optime intellexerat, ac illustraverat: cf. Savi Bot. Etr. 1. ps. 183-4. ns. 284-5. Primus, forte, species recte exposuit DC. *Fr.*, et *Suppl.*, qui foret citandus in capite, si illas Linnaei denominationes botanici, quocumque modo, restituere, vel continuare vellent. Libenter ego Gerardum amplexus fuissem in denominatione specifica suorum *Sc. perennis*, et *annui*, nisi ille quoque Linnaeanos errores inconsiderate imitavisset. Quapropter ambas species dicere a primis illarum auctoribus, potius visum est consilium. Desfontaines, in Plinii edit. Lemair. T. 7. p. 75., et p. 189., et p. 223., et p. 598., *Sc. Clusii*, sequentem, neque hunc *Theophrasti* interpretatur, duce, ut de more, Sprengelio, Hist. r. hrb. p. 101. Sed Fée, in Plin. ed. Panck. T. 14. p. 174., et nos cum eo, *Scolymum* de quo mox egimus, pro Theophrasti illo, nec non Dioscoridis, et Plinii interpretati sumus, non sejungentes, uti quibusdam mens fuit, illum Dioscoridis.

SECTIO 2.ª **EUSCOLYMUS** DC.

Scolymus Clusii! Nob.

Sc. Theophr. hispan. Clus. Hisp. p. 446-8. S. maculatus DC. Fr., et Auctor., DC. Pr. P. 7. S. 1. p, 75. n. 1., Bert. 8. p. 592. n. 1., Moris Sard. 2. n. 718., Brot. Fl. Lusit. p. 335. n. 2., DC. Dub. p. 294. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1728. S. pectinatus Cass. Dict. Sc. Nat. T. 34. (1825.) p. 87. S. gymnospermos Gaertn. Fr. Sem. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 17. t. 824., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 355. t. 157. f. 4. (super.); Lamk. Ill. t. 659. f. 3., Reichnb. Icon. C. 29. t. 1353. f. 1., Schk. Handb. 3. t. 227. f. supr. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 153. f. 1., Dod. Pempt. p. 725. f. 1., Sc. chrysanth. ann. Dodart Mém. p. 111. cum fig. opt., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7, p. 55. n. 9. t. 35. f. 7.

⊙ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct. In Pyr. Atax. orient., cum *Olea* locisq. calidioribus.

Legi in Pyr. Atax. ad *Narbonne*, die 20. Jun. 1839. Observavi supra *la Nouvelle*, ad *Rosas*.

Sub-Ord. 2. TUBULIFLORAE.

Trib. 2.ª CYNAREAE Less.

Sub-Trib. 1.ª SERRATULEAE Less.

Jurinea Cass.

Jurinea humilis (Cupani, et Bocconi) DC. Pr.

Cupan. Hrt. Cath. (1696.) p. 101. Jacea, etc. Pamph. 2. t. 253. ex Guss. DC. Pr. P. 6. p. 677. n. 19., Willk. Lang. 2. n. 1652. Boccon. Mus. Piant. p. 146. t. 109. (1697.); J. Bocconi, et J. pyrenaica Godr. cum Gren. Fr. 2. p. 270. Serratula humilis Desf. Atl. 2. p. 244., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 220. n. 4., DC. Dub. p. 285. n. 4. Jur. Bocconi Guss., Bert. 8. p. 608. n. 1. J. Bocconi Gay, Cor. Endr. Pyr. p. 18.; Carduus mollis Cavan. Herb., La-Peyr. Herb.; Serr. mollis, et Card. mollis Pourr. Herb. Matr. Desf. l.c. t. 220., Cavan. Ic. Descr. T. 1. p. 62. n. 98. t. 90. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. in Pyr. Arag., or. editis, solo calcar., gypsaceo.

Legi in Pyr. Arag. supra *Venasques a la Peña blanca*, diebus 9., et 27. Aug. 1838.; ex eodem loco obtinui quoque a Viollet; legique etiam ad *Torva (partido de Benavarre)*, die 3. Jun. 1846., et in m.^e^ *el Turbon*. die 17. Jul. 1861. Observavi *a la Peña montanesa*, in summa *Sierra de Guara*; in m.^e^ *Cady* Pyr. Catal. Perennis planta, tomento albescente induta, unicum aut plures emittens caules, pollicares, semipalmares, basi multis et elongatis foliis onusta, magnoque praedita calatho, ita ut, quamvis humilis, scateat illa pulcritudine, qua, sub contracto habitu etiam, meridionales, alpinaeque species saepe fruuntur. Caeterum inodora, saporis subingrati (amaricantis), curiosa, nec utilis. Rhizoma crassum rosulas emittens plures, quarum ex una aut altera flos quasi suffocatus exit. Caules, dum plures, alterni surgunt, interdum, in editioribus praesertim, brevissimi, et ita ut flos eos superet; alias elongati ferme ad semipalmarem altitudinem pertingentes, apice paullulum incrassati, et ad florem usque, quem unicum terminalem sustentant, alba canescentes lanugine, copiosissima, in telae araneae modum intricata. Reperiuntur saepe vestigia multa foliorum annorum praeteritorum, inter quae folia primordialia sunt oblongo-spathulata, integra, aut ferme integra; subsequentia vero circumscriptione latiora, per marginem finduntur, et pinnatifida fiunt, cum laciniis oblongis, quidquam per marginem revolutis, apice acutis, superne viridia, aliquo tamen illius telae araneosae vestigio adhuc tecta; vel subglabra, inferne albo-tomentosa, cotoneosa dicerem, quum indumentum illud, lacerato folio, valde se distrahi potiatur; et folia, quae in ima caulis parte valde stipata sunt, superne laxiora conspiciuntur, adeo rariora, ut interdum folium unicum tantum per portionem caulis superiorem reperias; haec postrema folia breviora, angustioraque, linearia etiam, et integra; dantur tamen calathi ad basim muniti foliolo pinnatifido ad modum pulcherrimae bracteae. Dummodo petiolus dici possit infima foliorum pars, quae semper integra est, tunc dicamus eum, quoad longitudinem, variare, in intermediis foliis longiorem occurrere; ast revera quum sint haec longiora folia, tunc proportio petioli cum folio fere eadem manet. Occurrunt folia, in quibus laciniae ferme ad costam usque pertingant, sed frequentius vix limbi duas tertias partes superant; et lobus terminalis foliorum tunc major aliiorum est, tunc aeque angustus, et paullulum longior tantummodo, ludens integer aut dentatus, quod in laciniis lateralibus rarissimum est, quum plerumque integrae reperiantur; istaeque interdum angustiores folia elegantiora exhibent, et plantam spectatu pulcriorem reddunt; ludunt laciniae foliorum acutae, aut obtusae etiam, et plus minus angustae, sed generatim integrae ut dixi. Insuper Webb observante; « *variat foliis et involucro plus minus tomentosis* » It. Hisp. p. 34. Pedunculus incrassatus, flos magnus, generatim folia parum superans, nam raro pedunculus tam elongatur, ut florem extra folia ferat. Involucra linearia, angusta, parum cotoneosa, acuta, inermia, raro reflexa, saltem in vegetiore planta talia non vidi, planiuscula, laxa. Ea primum tomentosa, dein calva describit Gouan, Ill. p. 63. n. 4. Receptaculi paleae quasi in penicillum dissectae. Corollae roseae, longe exsertae. Achenia granulato-aspera, apice denticulata; pappus albus, longissimus. Desfontaines l.c. vegetiorem, sive luxuriantem plantam

delineandam Mareschalio dedit. Plura sunt apud Bertoloni reprehendenda; sed *caulis nullus* omnes alias mendas superat, quum sit subterraneus, rhizoma multiceps, ei *radix fusiformis*, et aereus qualem eum nos supra descripsimus. Perperam Willkomm « *planta hispanica semper exscapa videtur* » l.c. Fallacem etiam reperies Gussone, Sic. Syn. 2. p. 448. Absque ratione bona jam *J. pyrenaeam* ab *humili* specie separari perceperam, quum ope plurium speciei exemplarium e variis plagis coadunatis a Parlatore in Herb. Ital. centr., datum sit sententiam meam plane confirmare: hanc stirpium differentiam, quam parvi faciebat Willk. apud Losc. et Pard. Pl. Arag. p. 60. not. 3., ille prorsus dimisit in Pr. c.

Inspiciuntur in Panc. Herbr. (ed. Zornn.) tab. 955. figurae quaedam, cujus nomina relata, ibidem in Indice p. 94., ad *Carlinam officinalem* adducerent, a qua specie icones illae abhorrent, mihique vix *Leuzeam coniferam*, melius porro *Jurineam* hanc *humilem* recordant.

De *Serratula molli* Cav., deque *humili* Desf. dixit Bory de St. Vincent: « *les deux plantes ne sont évidemment qu'une* ». *Florul. Sierr. Nevad. n. 140.* in *Annals. génèrls. Sc. Physiq.* T. 3. (*Bruxelles* 1820. p. 14., et hoc dixit dum adhuc species dividebantur. Quam male ergo egit Sprengel (Syst. Veget. 3. 1826.) e prima *Saussuream mollem* conficiendo p. 381. n. 17.), secundam dein sub Desfontainei nomine adhuc relinquendo (p. 389. n. 12.)! Graviter quoque, revera minus feliciori tempore, 1804., peccaverat Poiret, distinctas servans Desfontainei, et Cavanillesii plantas, non solum, sed e *Carduo molli* Gouan, cum istis identica specie, peculiarem conficiendo alteram, nomine *Serratulae subacaulis, Dict.* T. 6. p. 550. n. 6.: prolationem istam praeteriit omnino Sprengel. Falsas Poireti species suscepit Persoon, Syn. 2. (1807.) p. 390. ns. 4, 5, 6.: flores flavos in *Serr. subacauli* n. proclamans, ut puto ab exsiccatis speciminibus fallacem notam desumens,

Serratula Matth., DC. Plinii tempore *Serratula* appellabatur, in Italia, Bettonica; *Serratula* Matthioli, et aliorum plurium a renatis litteris ea fuit planta, quam adhuc cum Tabernaemontano, et Linnaeo *Serr. tinctoriam* nuncupamus. Intrarunt deinceps in hoc genus species quaedam foliis praeditae integris, nec serratis, ut *S. nudicaulis* (quae caeterum caulem foliatum gerit), *S. nitida* Fisch., Spreng., *S. mucronata* Desf. Atl., *S. tenuifolia* Bongard, etc., ut de illis plurimis quae folia pinnatifida, nec tantum serrata gerunt, sileamus: hae species ab indito nomine discordant, ita ut illud mutare opportunum ducerem. Aliud nomen de specie prototypa non novit Dodonaeus.

Serratula pinnatifida (Barrelieri) Poiret.

Barr. Icon, t. 137. Poir. Dict. T. 6. p. 561. n. 41., DC. Pr. P. 66. n. 15., Willk. Lang. 2. n. 1645. Carduus pinnatifidus Cavan. ex ejus archetypis in Herb. Hrt. bot. Matrit.; Serr. Barrelieri Dufour Léon. Ann. Sc. Nat., C. granatensis Boiss. apud DC. Pr. ex Duf., sub Centaurea Barrelieri Duf. de qua cf. iterum Léon. Duf. in Bull. Soc. botq. Fr. T. 7. (1860.) p. 348. Cav. Ic. Descr. T. 1. p. 58. n. 91. t. 83.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Navarr. Arag. humilib., cum *Olea*, vix super eam.

Legi in Pyr. Arag. ad *Sarsa*, die 23. Jun. 1858., ad *Murillo Gallego*, die 28. Jun. 1850., in nemore *Pebredo* sub *Huesca*, die 22. Jun. 1850. Observavi in Pyr. Navarr. ad *Sanguessa*, ad *Navardun*; in Pyr. Arag. inter *Montemesa*, et *Pedratajada*, ad *Loarre*, *Ayerbe*.

Planta attactu rigida, ast quasi cataleptica; si caulis et folia ab ordinario statu deflectantur, in data flexione facile manent. Perennis est, nec annua (quomodo Cavanilleo apparuit) optime observante Cosson, *Pl. nouv. critiqs. midi Espagn.* (1849.) p. 40. Rhizoma repens mihi videbatur. Statura herbae est bipollicaris dodrantalis. Spinae involucrorum molles. Florum odor parum gratus, plurium *Carduacearum* instar. Color obscure virens, saepe lividus. Species non parum polymórpha.

Carduus leucanthus Cav. Ic. Descr. T. 2. p. 52. n. 181. t. 165., sive *S. leucantha* DC. Pr. P. 6. p. 670. n. 19., a me visa in Herbr. Pourr. Matriti asservata, tam arcte affinis est huic *S. pinnatifidae*, ut in suspicionem inciderim, saltem quoad Pourretii plantam, agi de una eademque specie cum *S. pinnatifida.* Revera *C. leucanthus* Cav. existimatur varietas *S. flavescentis* Pourr. *(S. mucronatae* Desf. A.l. 2. p. 243. t. 219., cum ipsius Cavanillesii *C. flavescente)* a Willk. l.c. n. 2648.

Serratula tinctoria (Tragi) Tabernaem., L., et Auctor.

Trag. Stirp. h. p. 154. n. 2. Tinctor. flos 2. Matth. in Dioscr. ed. Hagecii bohem. 1562. p. 281. r, nec credo antea. Koch p. 466. n. 1., Bert. 8. p. 601. n. 1., Wilson apud Hook. Journ. of Botan. I. (1834.) p. 268. n. 42. Gaud. 5. n. 1854., DC. Pr. P. 6. p. 667. n. 1., DC. Dub. p. 284. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1644. La-Peyr. Herb.; S. coronata DC. Fr.; S. montana Bor. ex Gren. Jur., S. Matthioli Clus., S. inermis Gilib. Exerc. phyt., S. sylvatica Erndt. Virid. Varsav. Engl. Bot. v. 1. n. 38., Fl. Dan. t. 281., Schk. Handb. 3. t. 234., Sv. Bot. v. 3. n. 170., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 555., Fl. Bat. v. 9. t. 653., Sturm, Heft 5., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 79., Zannich. Vnz. p. 143. t. 24., Reichnb. Icon. C. 25. t. 802., et t. 887. f. 8 achen. Matth. p. 945., Camer. Epit. p. 682., Lob. Obs. p. 288. f. 2., Icon. t. 534. f. 1. Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1351. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 23. f. 2. Dod. Pempt. p. 42. f. 3., Tabern. Krtb. p. 439. fig. tres, Icon. t. 156. f. 2., et t. 157. f. 1, 2., Bocc. Mus. Piant. p. 45. t. 37., et t. 32., Zanon. Hist. ed. Mont. p. 130. t. 94.; Clus. Rar. pl- h. 2. l. 4. p. 8. f. 1. Plant.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *St. Jean de Luz*, die 25. Sept. 1844.: habeo a Deville e *Cap-vern.*

Serratula glauca (Richer de Belleval) Nob.

Rich. Bellev. Figur. pl., ex Gilib. Demonstr, botq. p. 34. n. 89. cum tab. fig. A. S. nudicaulis DC. Fr. 4. p. 86. n. 3029., Pr. P. 6. p. 669. n. 14., Koch p. 466. n. 4., Bert. 8. p. 606. n. 5., Gaud. 5. n. 1855., DC. Dub. p, 284. n. 3. Cass. Dict. Sc. Nat. T. 50. (1827.) p. 467., Willk. Lang. 2. n. 1646. Jacea folio Cerinthes, ex Monteserato, foliis linearibus Tournef. Herb. certo ex Vill. Dauph.; eamdem credo ac Jaceam folio Cerinthes e Rupe Victoriae, Tournef. Elém. botq. p. 353., Inst. r. hrb. p. 445. lin. 3., a Gerard citata; Centaures Dornacina Amo, ex Willk. Lang. Cavan. Ic. Descr. T. 3. p. 13. n. 248. t. 226., Tenor. Fl. Nap. T. 5. p. 212. t. 181. f. 2., Reichnb. Icon. C. 25. t. 803 f. 1., Gerard Gallo-Prov. p. 187. n. 11. tab. 5., ubi cum Tournef., et rup. Victoriae citant, Herm. Parad. Batav. p. 190. t. 58., cum Tournef., prolat. Schol. bot. p. 208. Barrel. Ic. t. 1218., Bocc. Mus. Piant. p. 60. t. 48. ead., sed considera folia manifeste dentata! quomodo speciem variare viderunt; et Bocc. Ibid. p. 65. t. 55.

♃ Flor. Jul. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. Arag. *Sierra de Loarre.*

Legi in vertice montium *la Sierra de Loarre*, die 5. Jun. 1858. flor. non adhuc evoluto. Degit in ea parte montis elatiore supra *Loarre* ejusque dirutum castellum, forma quasi hemisphaerica *(mammelon* apud Gallos), unde e septentrionali, contraria a *Loarre* parte, descensio fit ad pagum *Rasal.* Alibi non vidi: multos post annos reperta species fuit *aux Corbières* a Gautier: cf. Timb. *Llaur.* p. 245. Gautier dedit e *Milabrede Massac.* Non animadvertit Boissier se erravisse adducendo prolationem Tournefortiani herbarii, dum scripsit *foliis laciniatis, Voy. botq. Esp.* n. 1030.

Speciem ante omnes, qui rei notitiam reliquerunt, detexit celeberrimus Richer de Belleval prope *Vergon*, die 14. Jul. 1618. Hunc primum dico, nam incerta est Gesneri figura Op. bot. ed. a Schm. tab. aen. 6. f. 49.

Stemmacantha (Cass. H.) N., *Rhaponticum* DC. Pr. P 6. p. 663., partim. Cf. Ledeb., Turcz., Maximow. Primit. Flor. Amur. (1859.) p. 175-6.

Ex hac subgenus *Serratulae* fecit Schultz Bipont., apud Webb, Berthel. Phytgr. Canar. Reapse *Rhaponticum* DC., et Neotericorum tam variis, undique sumptis characteribus fulcitum est, ut una comprehendere nequeant omnes sub eo allatas species. Genus *Stemmacantha* Cassini, aliaeque auctorum species *Rhapontici*, adeo proximae sunt *Serratulae*, et quidem *Centaureae*, ut omnes simul sumptae, et consideratae, vel genus maxime ludentem, et polymorphum offerant, vel specierum collocationem huc et illuc ad alia genera primaeva potius suadeant. Nomen *Rhaponticum* ab hisce plantis alienum, radium potius designans. *Rha* Dioscoridis, sive Plinii *Rhacoma*, seu *Rheum Rhaponticum* L., in ripis fluminis *Rha* (Volga) supra Pontum, et Cymerium Bosphorum nascentem, inque Sibiria Altaica, et Baicalensi, nec non in Davuria reperiendum, significat. Antiquissimis jam temporibus *Rhapontica* dictum fuisse ferunt *Hyoscyamum vulgarem;* postea vero, a renatis litteris, vulgus, ut Pharmacopolae nonnulli, *Rhaponticum* dixerunt illorum temporum *Centaurium majus*, scilicet *Centauream Centaurium* L., e cujus radice olim verum *Rhaponticum* quoque adulteratum est, ut de *Lapatho montano* Caesalp. sileam, relicto et *Rhapontico scarioso* Lamk., sive *Serratula Rhapontica* (Dodon.) DC. Fr., perperam pro Plinii *Rhacoma* a Dodonaeo suscepta. Neoterici, interim, cum Vaillant, Haller, Jussieu, Lamarck, Poiret, Cassini, Lessing, Fischer, DC., Ledebour nomen *Rhapontici* transferre ad stirpes prorsus alienas, et alienigenas. Quapropter genus, quale a neotericis, habitu adeo commendatum, recipitur, *Stemmacantham* dicam, nomine a Cassini suscepto, quibusdam tamen speciebus e *Rhapontico* DC. exclusis.

Stemmacantha cynaroides (Cornuti) Cassini.

Centaur. fol. Cynar., Cornut. Canad. pl. hist. c. 30. p. 72-4. (in p. 73. fig.). Cass. H. Dict. Sc. Nat. T. 50. (1827.) p. 461. Rhaponticum cynaroides Less. Syn., DC. Pr. 6. p. 663. n. 2.; Godr. cum Gren. Fr. 2. p. 238., Willk. Lang. 2. n. 1649. Serratula cynaroides DC. Dub. p. 285. n. 5., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 220. n. 5, Cnicus centauroides L., La-Peyr. Herb.; S. inermis Dulc. Barrel. Obs. p. 87. n. 968. t. 513. imit.e Corn.; Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 131. n. 2. t. 25. f. n 2. item.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. editior.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Medassoles*, die 4. Aug. 1838.: habeo a Deville ex *Mont-Sacon:* observavi in m.[e] *Esquierry, au Port de la Picade*, in Valle *de Aran* editiore, *a la Peña montanesa*, ad *Bielsa*, etc. Vivit in *Mont-Said*, ex Grenier, et *au Port de Bonaiguo* supra *Trédos* ex Timbal.

Folia hircum quidquam olent. Flores dulcissimi saporis ab insectis valde expetiti. Cornuti ex Pyrenaeis novit; in descriptione ab eo data haec, pro tempore (1635.) notabilia decernes: « *Foliis infra candidis, tenuis quoque lanugo hac parte nascitur adeo laevis et polita, ut coloratam potius quam tomento obductam putes. Naturae lusus detegitur cum rupti folii portio utraque a se divellitur* » l.c. p. 72. Speciem e Cornuto tractavit Morison, eum non adeo feliciter reddens: illum citavit Jussieu, operis Barrelieri editor. Sed scriptores Galli, generatim, Floristae imprimis, Medici Parisienses opus non curarunt, imitatoris Morison prolationem tantummodo referentes. Forte totam speciem praeteriit Mutel.

Datur varietas heterophylla, de qua Fleurot ita effatus est: « *Dans cette varieté, les feuilles, au lieu d'être toutes pinnatifides, comme dans le type, sont les unes entières, simplement dentées, les autres plus ou moins divisées, ou lobées à la base, d'autres enfin pinnatifides; les squames de l'involucre sont bordées de lignes blanches plus prononcées, et les capitules plus gros. Les caractères, que nous observons comparativement depuis plusieurs années, se conservent sans altération* ». Fleur. Catal. grains. Jard. Dijon (1844.) p. 14.

Aplotaxis fastuosa Decaisne, et Jacquem., Pl. rar. Ind. or. p. 97. t. 105., nostram plantam adeo recordat, ut vix alia species magis ni foret *Cynara Scolymus* L.

Leuzea DC.

Leuzea conifera (Gesneri) DC. Fr.

Gesn. Op. bot. ed, a Schmied. tab. lign. 5. f. 42. A, B, C. DC. Pr. P. 6. p. 665. n. 1. DC. Dub. p. 289., Moris Sard. 2. n. 696., Willk. Lang. 2. n. 1651. Centaurea conifera L., Bert. 9. p. 468. n. 40. C. conif. La-Peyr. Herb. DC. Mém. Compos. p. 47. t. 10.?, et in Ann. Mus. Hist. Nat. Par. V. 16. p. 205. t. 14. ead. ben. Mill. Icon. t. 153. elatior, et glabrior, e cultur., Reichnb. Icon. C. 25. t. 815. Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1192. f. 1. mal., Pen. Lob. Advers. p. 367., Lob. Ic. 2. t. 7. f.ae 1.ae Barr. Icon. t. 138.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept. Per region. mediterr., solo plerumque calcar., saepius cum *Olea*. Rarissime in Cantabriae calidioribus, inque Pyr. aurigeris.

Legi in Pyr. Arag. sub *San Victorian*, diebus 17. Jul. 1845., et 27. Jul. 1853.; in Pyr. Catal. supra *Sarrià*, die 25. Jul. 1860. Habui ex Pyr. or., *Conflent?*, aut *Roussillon*, de Herb. Coder ab ejus filio. Observavi ad *Pamplona*, ad *Servisé* sub *Broto;* ad *Ayerbe, a la Sierra de Loarre*, ad *Berga;* ad *Hecho*, et *Tiesas altas*, extra *Oleam:* ad *Axat*, inque montium Corbariensium, et *le Roussillon*, locis plurimis; *au Pont de la Fou;* in Pyr. aurig. non procul *St. Girons* ad *Montegut*, detexi aestate 1862., reperiique florentem die 14. Jul. 1857. supra *Azcoitia* in latere meridionali montis *Izarris*.

Serratula conifera Brot. Phyt. Lusit. sel. T. 1. p. 67. t. 31., cum synonymis, aut prolationibus *Centaureae pitycephalae* Brot. Fl. Lusit., et *Leuzeae* DC., Lamk. *Enc. Suppl.* (sic), *Centaureae coniferae* Lamk. *Dict.*, Willd. Sp. Mill., et Barrel. Icones etc. mihi cum planta sive Pyrenaeorum, vel agri Monspeliensis, et Italiae, quae eaedem certe sunt, parum convenire videtur, ita ut eam peculiarem esse speciem arbitratus fuerim. Talis profecto prius visa est Brotero, mox a quibusdam ceu dubia planta habita. DC. Pr. sub *Leuz. conifera* dicit: « *An ab hac satis differt C. pitycephala* Brot., Fl. Lusit. 1. p. 369.? » Clarius de ea dicturus si Phytographiam Lusitanicam consuluisset, aut si Broteri speciem ad manus habuisset: item ab harum stirpium unione se abstinuissent Boiss. *Voy. botq. Esp.* n. 1029., Willk. Lang. l.c.

Non convenit Broteri planta cum *Leuzea conifera* DC., quia illa, ex Phyt. Lus., gerit caulem subterraneum (rhizoma) crassum, ramosum, et serpentem, caulem vero aereum saepe ramosum, qualem in *Leuzea conifera* non vidimus, nisi pone in plantam acta violentia; folia caulina superiora saepe lineari-lanceolata, integerrima, pedunculum elongatum, nudum, nudum persaepe et ad calathi basim, quod illico peculiarem faciem conciliat *Serratulae coniferae* Broteri; eumdem insuper pedunculum superne evidenter incrassatum; calathum, ex icone potius depressum, globulosum, superne convexum, pluriflorum, pistillosque

stigmata duo ferentes. Denique, et solemnius diversus est pappus, qui dentatus, sub-plumosus describitur, dum mollis, et vere plumosus est in nostra *Leuzea;* unde Broteri planta melius ad *Rhaponticum* DC. sive *Stemmacantham* nostram traheretur, inter cujus generis species multa pollere affinitate, et similitudine mihi videtur cum *Rh. canariensi* Webb, Berthel. DC. Pr. P. 6. p. 664. n. 7., sive *Serratula canariensi* C. Schultz Bipont. apud Webb et Berthel. Phyt. Canar. T. 3. P. 2. p. 370. t. 119. Quam affinitatem mihi amplius suasit *Rh. uniflorum* DC. *Diss. Compos.*, Pr. l.c. n. 5., ab eodem DC. dictum proxime accedens ad *Rh. canariense.* Hoc *Rh. uniflorum* est *Centaur.* etc. Gmel. Fl. Sibir. 2. p. 86. n. 67. t. 38., quam dum consului, cito proximitatem inter Broteri stirpem, illamque Sibirico-Dahuricam etiam percepi. Ast notandum semper erit, quod si Brotero in phrasi specifica dicit pappum *plumosum,* attamen illum aliter describit, aliter in icone figurat, talem, scilicet, qualem supra declaravi.

Hisce expositis, et consideratis, revocatis insuper in memoriam quae supra diximus ad *Stemmacantham*, nomen *Stemm. pitycephalae* (Grisl.?, Brot.) pro Grisleyi, et Broteri planta proponimus, a qua educenda erunt synonyma omnia a Brotero relata, praeter Grisley illud, quod mihi dubium manet, et est *Centauroides lusitanum* Virid. Lus. (1661.) p. 312.

Sub-Trib. 2.ª CARDUACEAE DC.

Arcion Dioscor., *Lappa* Tournef. *Lappa* penes Romanos fuit generale nomen datum plantis aliqua eorum parte vestibus facile adhaerentibus, ut *Lapathum* plantarum oleracearum diversas species significabat, *Verbena* herbas lustrales plures, *Viburnum* virgulta quaedam, etc. Hac permotus consideratione Ruprecht rectius factum putavit si sumeretur *Arcion*, vel *Arcium* ex Dioscoride (cf. Fl. Ingr. p. 538.) Observat insuper idem auctor, et recte; non esse scribendum *Arction,* quod Galeni est, et *Celsiam Arcturum* significare existimatur (Fl. Ingr. c. p. 539.) Horum nominum differentia animadversa fuit a Dodonaeo (Pempt. p. 38., et p. 149.), et mirum est, ipsam praeterfugisse Salmasio. Denique genus plantarum *Compositarum* nunc ad manus, nec est absolute *Lappa,* quomodo, cum Brunfels, Trago, Tabernaemontano, quidam credidere, neque *Arctium,* uti Caesalpinus, Linnaeus, aliique scripserunt, sed verum *Arcion* Dioscoridis, Fuchsii, Anguillarae, Loniceri, Dodonaei, Cordi, G. Bauhini, Rayi, etc., ut nitide ipse Ruprecht exposuit (l.c. p. 539.) Suppetunt et alia nomina, quae huic generi, vel alterutrae speciei apposita fuerunt, videlicet *Personata* Romanorum, ab ipso Plinio memorata *(Nat. h.* l. 21. c. 15. vel 51., l. 25. c. 9., vel 58.), a Fuchsio, Matthiolio, Lobelio, Camerario, Dalechampio, J. Bauhino, Rayo, quidem suscepta; accedit vocabulum *Bardana* ad hasce species designandas usitatum, Fuchsio jam notum, quodque penes Italos, Gallos, Hispanosque vulgare, potissimum adhibetur. Quae postrema denominatio in officinis solemnius usurpata mihi opportuniorem sese offecisset, cum Dodonaeo, J. Bauhino, Durante, nisi reditus ad Patrem Dioscoridem mihi aequior apparuisset. Ast quoad Plinium, ejus *Lappam* (Nat. h. l. 21. c. 17., vel 64.) disjecit Ruprecht; addas quod majore probabilitate, cum *Aparine* Theophrasti, alienam potius deno-

taret speciem. Subvenit *Personata* a Dioscoride, et ab eodem Plinio. (ls. cts.) memorata, quam reapse hujus generis, nec *Petasitis majoris*, cum Harduino, existimamus, ast nomen istud exortum a lusu (hodie obsoleto), unde personati homines audiebantur, nec aptum est, neque admittendum, ex quo ejusdem Plinii *Persolata* (l.c. l 25. c. 9., vel 66.), cum Dioscoridis synonymo a nobis laudato, eamdem denotare semper hujus generis stirpem facile credimus. Fugiendus nobis est auctor, qui duobus nominibus differentibus eamdem designavit stirpem.

De generis characteribus, deque specierum sejunctione, cf. Crép. *Pl. rar. cr. Belg.* fasc. 2. ps. 54-7.

Arcion tomentosum (Matthioli) Nob. ex Schk. Handb. 3. n. 4318.

Matth. in Dioscr. ed. Valgr. 1554. p. 502. (fig.a desider.); Person. alter. Arction Bardana Willd. Sp., Bert. 8. p. 600. n. 3. Lappa tomentosa Lamk. Dict., Koch p. 463. n. 3., Gaud. 5. n. 1851. DC. Pr. P. 6. p. 661. n. 1., Crép. Pl. rar. critiq. Belgiq. fasc. 1. p. 15., in Bull. Acad. R. Belgiq. T. 7. Sér. 2. (1859.) p. 104., DC. Dub. p. 282. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1657. Lapp. officinalis Spach Suit. a Buff. partim; L. communis *g* Coss. Germ. Par. Schk. Handb. 3. t. 227. f. inter., Engl. Bot. v. 35. n. 2478., Schrank Fl. Monac. t. 212., Fl. Dan. t. 642., et t. 2423., Mill. Icon. t. 159., Sv. Bot. v. 1. n. 63., Dietr. Fl. Bor. v. 10, n. 717., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 224., et t. 227. fig. exter. (rhizom.); Reichnb. Icon. C. 25. t. 811. f. 2., Fl. Bat. t. 1016. Matth. p. 1155., Matth. Comp. p. 802.? Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1065. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 146. t. 32. f. ult. n. 1. Petiv. Herbr. Brit. t. 23. f. 6., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 32. p. 571. f. 1.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept.

Legi in Pyr. aurig. ad *Campagnan*, die 12. Aug. 1843. Observavi frequientius in Pyr. septr. aurigeris.

Planta humilior prae sequentibus, ast cephalis majoribus praedita. Caulis, petioli, nec non folia plerumque magis prae aliis speciebus tomentosa; tomentum arachnoideum in calathis plus minusve manifestum in hac quoque specie reperitur, ast omnino deficiens nunquam observatur. Squamae involucrorum interiores obtusae, coloratae, rectum mucronem gerunt. Folia sunt plus minus denticulata, ea integra et denticulata refert Schkuhr l. c., quae perperam *integerrima* declarat Willd. Sp. Syng. p. 1632. n. 2.

Arcion majus (Theophr., Dioscor.) Nob. ex Schk. Handb. 3. n. 1316.

Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 14., Dioscr. l. 4. c. 105. Arctium Lappa Plur. Auctor., Bert. 8. p. 598. n. 2. Lappa major Brunf. Herb., Trag., Caesalp., Koch p. 463. n. 1., Gaud. 5. n. 1852., DC. Pr. 6. p. 661. n. 2., Crép. l.s.c. p. 15., vel p. 104., Willk. Lang. 2. n. 1656. L. glabra *b* Lamk. Dict., Duby mnscr., et cum DC. Gall. p. 282. n. 2. L. officinalis All. Pedm., Moris Sard. 2. n. 717. L. offic. Spach Suit. à Buff., partim; L. intermedia Lange D. Fl., et Pug. 2. p. 103. (ad Bagneres de Luchon indicata)? L. communis *b* Coss. Germ. Par.; Arctium adhaerens Gilib. ex Ledeb. Ross. Schk. Handb. 3. t. 227. fig. med.; Lamk. Ill. t. 665., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 379. t. 162. f. 3., Engl. Bot. v. 18. n. 1228., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 113. (ex Bert.); Fl. Dan. t. 2424., t. 2663. intermed. Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 4. t. 28., Dietr. Fl. Bor. V. 10. n. 718., Fl. Bat. v. 4. t. 254., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 83., Plenck. Ic. Pl. med. T. 6. p. 64. t. 599., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 226. Hayn. Arzn. 2. t. 35., L. intermed., et L. officin. Reichnb. Icon. C. 25. t. 812. f. 1, 2., et t. 887. f. 5. achen. Matth. p. 1154., Camer. Epit. p. 887., quidq. dubia; Brunf. Herbr. 3. p. 54., Trag. Stirp. h. p. 836-7., Compend. p. 801. Egenolph. Herbr. imag. 2. crt. 12. a cred., Lonicer. Nat. h. crt. 64. C., Lob. Obs. p. 318. f. 2. Lob. Ic. t. 588. f. 1., Dod. Pempt. p. 38. (nec p. 58. f. 1., ut DC. Pr.; considerato etiam quod in p. 38. fig. unic. inspic.); Petiv. Herb. Brit. t. 23. f. 1., Zannich. Vnz. p. 160. t. 257., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 32. p. 570., Dalech. Hist, pl. Lugd. p. 1055. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 146. t. 32. f. ant. ult. n. 1.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. sept. med. prope *Bagneres de Luchon*, inter *Montauban*, et *St. Mamet* (unde et Timbal dabat nominibus *L. majoris*, et *pubescentis)*, die 23. Aug. 1838. Vidi ad *Durango*. Quidam, non Noulet, *L. intermediam* ad *Toulouse* in nemore *Larramet* et ad *St. Geniès* indicant: cf. illius propugnatorem Timb. in *Herboris. Toul.* P. 1. 1870. p. 123. (sic).

Tomentum arachnoideum in calathis parcum, solemnius conspicuum ad ipsius calathi basim. Calathi crassi, globosi, depressi. Cilia illa clavaeformia in involucri foliolis expressa a Schkuhr in icone citata, in speciminibus meis non percipio. Quis alius ea descripsit? aut finxit?

Lapp. intermedia Lange (Fl. Dan. t. 2663.) bona species praedicatur a Reichenbach l.c. p. 54. n. 4., et Babington, qui et *L. nemorosam* (Lejeune) distinctam esse contendit (*Annals.* etc. 1865). Nobis hae nugae videntur: cf. quoque Crépin, *Belgiq.* (1866.) p. 209. n. 3. Obs.; et videas *Arciona* omnia anglica in unicam speciem coacta ab Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 234.

Arcion minus (Fuchsii) Nob. ex Schk. Handb. 3. n. 4317.

Fuchs. Hist. st. p. 72., laud.e Rupr., cui assentior; Caesalp. Herb. Tornab. (1563.) fol. 102. n. 258., De Plants. l. 13. c. 50. p. 536-7. Arction minus Schk., Bert. 8. p. 597. n. 1. Lappa minor DC. Fr., et Pr. P. 661. n. 3., Koch p. 463. n. 2., Gaud. 5, n. 1853., Crép. l.s.c. p. 104., vel p. 15. Willk. Lang. 2. n. 1655. L. glabra a Lamk. Dict., DC. Dub. p. 282. n. 2. L. officinalis a Spach Suit. à Buff., partim; Arctium Lappa La-Peyr. Herb.! L. communis a Coss. Germ. Par. A. nemorosum Lej.! ex Crép. Belg., L. pubens Bor. ex God. Schk. Handb. 3. t. 227. f. extr.; Curt. Fl. Lond. 2. t. 173., Fl. Dan. t. 2262., Dietr. Fl. Bor. v. 10. 719., Turp. Fl. med. T. 1. t. 57., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 32. t. 13. hujus potius loci videtur; W., W., F., et N. ab Esenb. Pl. off. t. 225., et t. 227. f. inter (rhizom.); Reichnb. Icon. C. 25. t. 811. f. 1. Petiv. Herb. Brit. t. 23. f. 3., Lob. Obs. p. 318. f. 1., Icon. t. 587. f. 2., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 41

⊙ Flor. Jun. abeunte, Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Sciuscum*, die 3. Aug. 1841.; in Pyr. septr. med. Valle *de Aran* ad *Viella*, die 30. Aug. 1861. Ad *Panticosa* legebat Ruiz.

Reapse prae superiore minus: calathi magis colorati, etiam in involucrorum squamis interioribus; et magis depressi ii sunt. Cilia qualia in involucri foliolis expressit Schkuhr in citata icone reapse video; sed totus calathus, qualis ab eo fingitur, parum convenit cum speciminibus. Citius prae aliis floret; videtur mihi tubus antherarum in hac specie longior.

Figura Camerarii, Epit. p. 887., reapse parum tuta est pro qualibet specie: ego ad superiorem potius amandavi. Ad hanc minorem laudarunt DC., Koch, Ruprecht, Spenner.

Hae plantae redeunt in unam speciem apud Asa Gray *Man. Un. Stat.* ed. 5. p. 275.

Cirsium Dioscor.?, Tournef., et Recentior. Dubium nomen, vix sustinendum. Difficile prorsus est confirmare, num ad hujus generis speciem referri possit *Cirsion* Dioscr., l. 4. c. 117., quod adeo facile visum est Sprengel, Gen. pl. n. 2074., ast non alibi. Ruellius eos criticavit, qui pro *Cirsio* Dioscoridis *Echium vulgare* interpretarunt, ast non meliore omine ille ad *Anchusae*, vel *Buglossi* speciem se convertit: eum cf. De Nat. Stirp. l. 3. c. 126. p. 840. lin. 10. Matthiolus existimavit illud respondere *Cirsio monspessulano* Auctor., cui opinioni assentiri nequimus. Ruprecht, Fl. Ingr. p. 528., putavit inquirendum esse in *Cirsio*, vel *cano*, vel *pannonico* proximo, ad Matthiolum, atque ad Dodonaeum accedendo. Harduinus in suo percelebri commentario in Plinium (Nat. h. l. 27. c. 39., ed. 1741. p. 428.), proposuerat *Cirsium anglicum*, quod per totam regionem mediterraneam desideratur. Alii pro eo interpretando diversas *Cynarearum* stirpes proposuerunt, quae a *Cirsio* Neotericorum aufugiunt. Ridicule Desfontaines in Plinii edit. Lemair. V. 7. P. 2. p. 836., Brotier male intelligens (qui *Cirsium monspessulanum* cum

Matthioli probabiliter suscipiebat) prodidit interpretationem de *Carduo parvifloro*, hodie in *Cirsium parviflorum* DC. converso, quod per totam Graeciam frustra quaereretur.

Majorem sibi vindicant fidem qui *Carduum pycnocephalum* proponunt si ut suspicor, in eum cadit *C. tenuifolius* Fl. Graec. Pr. n. 1975. In hanc speciem, Curtisio evocato, scilicet in *Card. tenuiflorum*, insedit Sprengel, Comm. in Dioscr. 2. p. 625., dein Fraas Fl. Class. p. 203. Sibthorp a quacunque interpretatione cavit; revera species omnes in Graecia spontaneae, quae aliquam cum *Carduo pycnocephalo* affinitatem habent, ceu phantasmata quamcunque interpretationem adversantia coram nos apparent. Ego minime contentus nomen *Cirsii* genericum hic loci continuavi, quod non fecissem, si in alienam a quacunque *Cirsii* specie interpretationem omnes convenirent.

SECTIO 1.ª **ERIOLEPIS** (Cass.) DC.

Cirsium lanceolatum (Caesalpin.) Scop. Fl. Carn.

Caes. Herb. Tornab. (1563.) fol. 101. n. 255., De Plants. l. 13. c. 40. p. 530. Naeg. in Koch Syn. ed. 2. p. 989. n. 2., Koch p. 452. n. 1., Gaud. 5. n. 1873., Moris Sard. 2. n. 701., DC. Pr. P. 6. p. 636. n. 7., DC. Dub. p. 287. n. 15., Willk. Lang. 2. n. 1680. Carduus lanceolatus Tabern. Willd. Sp. Bert. 9. p. 8. n. 5. Lophiolepis dubia Cass. Dict. Sc. Nat. T. 27. (1823.) p. 183. (qui modo Eriolepidem fecit), Cnicus lanceolatus Roth, La-Peyr. Herb.; Card. acanthoides Gater. Montaub.; Cirs. virens Timb. C. microcephalum Lang. cum Willk. Pr. p. 1681.; Crd. lanceolatus Ger. J., Ray., C. divaricatus Gilib. Exerc. phyt. Ascalea lanceolata Hill. hrt. Kew. Engl. Bot. v. 2. n. 107., Fl. Dan. t. 1173., Schrank Fl. Monac. t. 263., Fl. Bat. v. 4. t. 273., Sv. Bot. v. 6. n. 416., Reichnb. Icon. C. 25. t. 826. f. 1., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 499., Ten. Nap. 5. p. 209. t. 189. f. 1. (Rosani); Tabern. Kräutb. 2. p. 1078. f. 2., Icon. t. 699. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 58. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 153. t. 31. f. 7.

⊙ Flor. Jun. Sept. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Arag. ad *Broto*, die 7. Aug. 1850. Habui ex *Tarbes* a Deville.

Flores generatim corymbosi, occurrunt raro per longum tractum racemosi, ut eos vidi *sub Bilbao*, aestate 1857., de planta caeterum a *vulgari* nullimodo distincta; lusum huic proximum ceu speciem cum Lange sejungere nolim, ut iste fecit ad specimina e *Bilbao (C. microcephalum* Lang.). De monstrositate fasciata, observata ad *Fénouilles* prope *Toulouse*, cf. Noulet *Mém. Acad. Sc.* etc. *Toulouse Ser.* 3. T. 5. (1849.) p. 388-91.

Vix a *C. lanceolato* distinctum praedicatur a Richard (Ach.) *C. abyssinicum* C. H. Schultz in Pl. Abyss. Schimper: cf. Rich. Tentm. Fl. Abyss. 1. p. 456.

Cirsium crinitum (Pourret) Boiss. in DC. Pr. Mant. Compositr.

Card. lanceolat. var.; an lanceolati sola varietas? Pourr. Herb. Matr. DC. Pr. P. 7. S. 1. Mantiss. Compositr. p. 305., Willk. Lang. 2. n. 1679., Jeanbr., Timb. le Llaur. p. 143. Boiss. Voy. botq. Esp. p. 563. n. 1019. t. 111.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. Atax., orient. locis calidior., humilibus.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 16. Jun. 1851. Observavi ad *la Nouvelle*, ad *Perpignan*, prope *Figueras*, ad *las Cabannas*, sub *Llansa* ad *el puerto*; ad *Arbucias*, *Vich*, *Manresa*. Timbal vidit ad *San Paul de Fenoulhedes*, Maugeret ad *Fontfroide*; ad *Olot*, et infra Vayrd.

Statura bi-tripedalis: habitus et facies *C. lanceolati*, cui revera proximum; ast praecocius, humilius, ramis magis patulis praeditum, foliorum laciniis minus elongatis, calathis majoribus, minus conicis, involucri

foliolis magis arachnoideis, et spinis, forte, solemnius echinatis, et flavicantibus; caeterum mitius spinis, ast tomento arachnoideo in foliis divitius prae *C. lanceolato*. Caulis sulcatus, inferne paucifoliatus; folia decurrentia aliquando cum aliqua interruptione in inferioribus foliis. Achenia laevia, nitida, lutescentia.

Boissier vidit, descripsit, figuravitque specimina majora, graciliora, viridiora. Species latius in Hispania observata a Willkomm, ei variabilis sese ostendidit.

Cirsium ferox DC. *Fr.*

DC. Pr. P. 6. p. 637. n. 15., DC. Dub. p. 287. n. 16., Willk. Lang. 2. n. 1677., Godr. Gren. Fr. 2. p. 210. (excl. syn. Savi). Cnicus ferox Bert. 9. p. 27. n. 20. Cn. ferox La-Peyr. Herb. partim. All. Pedem. n. 565. t. 50., Reichnb. Icon. C. 25. t. 824. Tabern. Krtb. 2. p. 1080. f. 1., Icon. t. 700. f. 2.? potius C. echinati vidtr.

⊙ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. or.?, occident.?
Carduum lanceolatum ferociorem J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 58. a L. Mant. p. 109., a Reichard Syst. pl. 3. p. 688. n. 3., a Lamk. *Dict.* T. 1. p. 703. n. 30., ab Allion. l.c., a Willden. Spec. pl. Syng. p. 1667. n. 11., duce Tournef. Inst. r. hrb. p. 450., huc relatum, ego confirmare non audeo, quin potius, cum Bertoloni relinquam. Attamen descriptio plantae non displicet; figura non placet. Dictum provenire praesertim in regionibus calidioribus, ut in Gallia Narbonensi, etc., ubi potius, inter rariores *Cirsii* species, *C. echinatum* provenit, eo tractu saltem, qui facile trajectatur, nam ea *C. eriophori* var. quae *C. odontolepidem* dicitur supra Biterras a me reperta est. Sed dicitur missum quoque fuisse e Lutetia, quod talem affert obscuritatem, ut locum illum tractare prudentioris botanici non sit opus. Promptius adhuc respuitur Morisoni locus a Lamarck adductus, Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 153. n. 8. t. 31. f. 2. Item a *C. feroci* abhorret *Card. tomentosus* (Pen. Lob. Advers. p. 370.) Lob. Icon. 2. t. 10. f. 1., a Lamarck citatus, utpote qui anglicus dicitur, et ad *C. eriophorum* forte pertinens, cujus adultiorem statum effingeret.

Porro cavendum est ab icone Lobeliana, Obs. p. 486. f. intr., Icon. 2. t. 16. f. 2., quum legatur in Obs. stirpem ex Justinopoli Illyriae *(Capo d'Istria)* allatam fuisse a Walerand, et *C. ferox* non in Illiria, et in Istria, nec in Tirolo, neque in Germania oritur. Quapropter est adhuc inquirenda illius otiosae iconis collocatio, de qua nec Tommasini, a me in litteris postulatus, persuasivam emisit solutionem.

Dubia fuerunt specimina ab amicis demonstrata, offerentia plantam juniorem, et imperfectam. Nec mihi suadent loca a Willkomm tradita, ex Costa, *la Cerdaña*, *Olot*, *Ripoll*, *Vich*, *Monseny*, quibus in locis omnibus *C. ferocem* ego non offendi, neque in Pyrenaeis orientalibus hancine inveniri speciem credo, ut Godr. Gr. Fr. 2. p. 210. blateratum est.

Cirsium eriophorum (Dodonaei) Scop. Fl. Carn.

Dod. Purg. p. 444-5. fig.a Caesalp. De Plnts. l. 13. c. 40. p. 530. Koch p. 453. n. 2., Naegel apud eumd. p. 989. n. 1., Lumnitz. Fl. Poson. n. 807., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1027., DC. Pr. P. 6. p. 638. n. 21., DC. Dub. p. 287. n. 17., Willk. Lang. 2. n. 1675. C. arioph., et G. spathulatum Gaud. 5. ns. 1891-2. Cnicus eriophcrus Roth, Willd., Bert. 9. p. 25. n. 19. (excl. var. *b*). Cn. arioph. La-Peyr. Herb., et Cn. ferox La-Peyr. Herb., partim. Card. tomentosus Gilib. Exerc. phyt., Card. eriocephalus Dod., Clus., Jacq. A. 2. p. 45. t. 171. (stat. procer.); Engl. Bot. v. 6. n. 386., Schrank Fl.

Monac. t. 347., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 801., Reichnb. Icon. C. 25. t. 822., et t. 821. spathul. credo, Mill. Ic. t. 293. Dod. Pempt. p. 723. (icon. mala, ex Courtois, nec errat), Clus. Pann. A. p. 666-7., Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 154., Lob. Obs. p. 482. f. 1., Icon. 2. t. 9. f. 2 ead. Plant., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1474. f. 2., et p. 1472. f. 3. min. bon., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 57.

(••) Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In mont. ad humil. descendens. Legi in Pyr. Arag. ad *Broto*, die 29. Sept. 1845. Habeo ex viciniis *de Tarbes* a Deville.

Statura rarius pedalis, frequenter bipedalis, et tripedalis; interdum ad orgyalem altitudinem pertingens. Foliorum nervi crassi, et spinae terminales validissimae; ast quae spinulae in superiore foliorum pagina conspiciuntur, asperitatem potius constituunt. Achenia valde compressa, striata, rufescentia, maculis saturatioribus picta. Odor florum omnino similis illo *Allii capillaris*, sive *moscati*. Distinguit Cosson varietatem involucratam, quam dicit obviam in Pyrenaeis, inque Sicilia; cf. *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* T. 7. (1847.) p. 207.: agitur reapse de re unicuique nota, scilicet ubicumque repertu facili. Capitula congesta ramos terminant; *fere sessilia* Hall., Pollich. Caeterum species bene definita a Koch, nisi quod ego non video apicem involucrorum ante spinam dilatatum, quod semper ita se habere ille asserit.

Supra *Castanesa* Pyr. Arag., et praesertim ad *la Palanca de Vallefurosa*, ad *Basibè*, loco alpestri, ut ad *Senet*, stirpem admondum variantem percepi, non tantum statura mono-quadripedali, sed etiam habitu denso, robusto, aut laxo, et praesertim superficie glabriore, viridiore, involucris prorsus glabris, superne ubi patescunt, erubescentibus. Huic lusui appropinquat *C. spathulatum* Gaud., et Reichenbach, nisi forte idem est. Num vero speciei varietas ista habenda fuerit, vel potius ceu planta hybrida, est quod vehementer suspicor, feliciorique observatori dilucidandum commendo.

C. odontolepis Boiss. apud DC. Pr. Mant. Composit., P. 7. S. 1. p. 305., *Voy. botq. Esp.* p. 362. n. 1018. t. 110., Godr. Gren. *Fr.* 2. p. 210., Willk. Lang. 2. n. 1676., tam arcta affinitate devincitur cum *C. eriophoro*, ut dubitatum fuerit, num hujus varietas foret, num proles hybrida. Varietatem speciei de qua agimus dubitarunt Loret, *Glanes* in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 6. (1859.) p. 331., Willk. l.c.

Huic plantae afferre vix dubito *Cnicum ferocem* Gouan Ill. p. 63.

Quidam ibridam crediderunt e *C. eriophoro*, et *glabro* cui retulerunt putatum lusum *involucratum* Cosson de harum specierum prima. In hoc viderunt involucrorum squamas sub spina solemniter dilatatas. *C. odontolepidem* in Pyrenaeis indicatum est ad *Collioure*, quod excluderet hybriditatem cum *C. glabro*; ad *Barèges* a Debeaux *Herboris.* etc. p. 6., et p. 11., nec rariter per vallem *Lienz* ex eodem, qui novit quoque e valle *Campan* ex specimine a se viso in Herbar. Lespinasse: quod confirmatur a Dulac loco *Gripe* indicato: inde non innotuit, vel saltem non distinctum fuit a Philippe; ad *Estaing* indicatur a Dulac, *Hauts. Pyr.* n. 1763., unde specimen pessimum reperii inter Deville plantas: a Timbal accepi ex *les Corbières*. Reapse omnibus hisce locis *C. glabrum* provenire non novimus neque vivit, quantum compertum habeo, locis in quibus *C. odontolepis* indicatur in Prodr. Fl. Hispan. quapropter sententia de hybriditate cum *C. glabro* respuenda plane est. *C. odontolepidem* habui a Timbal e *St. Paul* agr. Ruscinon., ex *le Gourgé* supra *les Eaux bonnes* a D.re Colomies sub nomine *C. ferocis*; addam specimen obscurum ex *le Lac d'Estanig* a Deville.

Cirs. spathulatum (Moretti) ceu speciem, sed absque fiducia enumeravit Re (J. Fr.) l. a Bert. c.

Cirsium echinatum (Lobelii) DC. *Fr. Suppl.*

Lob. Obs. p. 485. f. 2. DC. Pr. P. 6. p. 638. n. 22., et cum Dub. p. 287. n. 18., Willk. Lang. 2. n. 1678. Cnicus echinatus Willd. Sp. pl., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 202. n. 12. Cnic. eriophorus *b* Bert. 9. p. 26. n. 19. Carduus eriophorus Pourr. Herb. Matr.; Cirsium ferox Colmeir. Cat. pl. Catal.? C. ferox *b* DC. Pr., Cnicus ferox Gouan Ill.? Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 20. t. 828., Tenor. Nap. 5. p. 211. n. 2870. t. 189. f. 2., Reichnb. Icon. C. 25. t. 823. Lob. Icon. 2. t. 15. f. 2., Dod. Pempt. p. 738. f. 2., J Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 58. f. 3.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per regionem mediterraneam cum *Olea*, quam raro superat.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Pamplona* ad *Huarte*, die 16. Aug. 1844.: in Pyr. Atax. inter *Fitou*, et *Salces*, die 14. Jun. 1840.; ad *St. Lucie*, die 18. Jun. 1839., supra *la Nouvelle* die 27. Jun. 1879. Observavi copiosum in *Sobrarbe* ad *l'Ainsa*, *Mediano*, *Foradada Graus; en la Rivera de la Cornudella*, *al puente de Montañana*, *a las Villas de Turbon*, ad *Murillo-Gallego*, *Ayerbe*, *Huesca*, *Pons*, *Ozins*, *Conca de Tremp*, etc. In montibus Corbariensibus ad *Fitou* alibique; *à la Clape*, *à Rennes les Bains*; in Pyr. or. ad *Estagel*, ad *Villefranche* etc.

Interdum ad semi-orgyalem altitudinem pervenit. Caulis inferne simplex, versus apicem ramosus, sulcatus, lanuginosus. Folia sessilia, auriculata, obliqua. Flores purpurei, raro albi. Seniores calathi multum tomenti dimittunt. Involucrorum squamae exteriores in adultis calathis arcuato-patentes, spina triquetra terminatae. Achenia tetragono-compressa, primum rubella, dein brunnea.

Vereor ne haec species, quae reperitur in Pyr. or. cum *Olea*, et ultra, sumta interdum fuerit pro *Cirsio feroci*, inter quod et *C. eriophorum* ferme collocari posset.

Lindley in Flora Graeca hoc retulit Tournefortii synonymon: « *Card. cretic. fol. lanceol. splendentib. subt. incanis, fl. purpurasc.* » Corollar. V. (p. 31. lin. 8. *C* 2.), hac addita nota: « *In Herbario Sibthorpiano fragmenta tantum restant, vix ad plantam describendam idonea; diversus videtur a Cnico cynaroide, sed idem est cum C. Lobelii Tenor.* » l.c.

Citatam iconem Plantinianam libenter ad hanc speciem confirmo, nec eam, sive cum Courtois, ad *C. spinosissimum* All. retulerim, neque cum D'Avoine et Morren ad *Cirs. italicum* DC.; neque Bertolonio indulgeo, qui ea usus est pro suo *Cnico*, sive *Cirsio Bertolonii* Spreng. Et si Bertoloni attendisset ad hoc, quod plantam non dixerunt in Apenninis nascentem, sed in collibus non procul ab Apennino oriri, tum cautus factus a sua sententia se abstinuisset.

SECTIO 2.ª **CEPHALONOPLOS** DC.

Cirsium arvense (Vergilii? Anguillarae) Tourn., Vaill., Scop. Fl. Carn.

De Vergilio cf. Fl. Verg. p. 30.; Anguill. Sempl. p. 141. Koch p. 457. n. 17., Naegel apud eumdem p. 995. n. 14., Gaud. 5. n. 1890., Cassin. Dict. Sc. Nat. T. 27. (1827.) p. 185. seq., et p. 191., DC. Pr. P. 6. p. 643. n. 52., DC. Dub. p. 287. n. 21., Willk. Lang. 2. n. 1697. Cnicus arvensis Sm., Bert. 9. p. 31. n. 24. Breea arvensis Less. Syn. p. 10. (non B. dioica, ut scribit Ledeb. Ross.). Serratula arvensis L., La-Peyr. Herb.; Carduus arvensis Tabern.; Serr. complanata Schweigg., et Cirs. setosum M. a Bieb., var. ex Ledeb. Ross., et Wimm. Schles. Engl. Bot. v. 14. n. 975., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 114., Fl. Dan. t. 644., Schk. Handb. 3. t. 234., Schrank Fl. Monac. t. 214., Fl. Bat. v. 5. t. 343., Libosch. Trin. p. 17. t. 6., Torrey Fl. New-York p. 407. n. 6. t. 61., ramus, Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 544., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 77., Mitchell Descr. etc. in Amer. med. philos. Regist. (Oct. 1810.) p. 211-6. cum pl. figur. Reichnb. Icon. C. 25. t. 842., et t. 888. fig. 4. achen. Tabern.

Krtb. 2. p. 1079., Icon. t. 700. f. 1., Column. Ecphr. p. 45-6. fig. maxime notanda; Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 156. t. 32. f. 4. n. 14. Sequentia synonyma ex Ledeb. Fl. Ross. refero. C. ruthenicum Fisch.?, Serratula spinosa Gilib.; C. incanum Bess., C. laevigatum Tausch.; C. argunense DC.; Serrat. ciliata M. a Bieb.: dummodo aliquando ibridae pro varietatibus non fuerint susceptae.

♃ Flor. Jun. Sept. Fruct. Æstat., et per Autumnum.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 20. Jul. 1846. Habui ex *Tarbes* a Deville.

Cassini (H.) scripsit observationes *(Journ. de Physiq., Chim., Hist. Nat. par Ducrotoy, et Mainville* T. 95. 1822. *Paris*, mense Jul.), quibus praecipue fultus demonstravit plantam perennem esse et dioicam, quod confirmavit etiam ls. cs. Et Smith quae sequuntur edidit: „ *Flowers.... for the most part dioecious in effect, though incompletly so in structure, as the late Mr. T. Smith F. L. S. as well explained in Trans. of Linn. Soc.* V. 13. (1822.) p. 592-603. „ Sm. *Engl. Fl.* V. 3. p. 390. n. 3. Memoratus T. Smith, l.c., loquutus quoque est de aliis *Cynareis*, in quibus flores, sive calathi, unisexuales occurrunt, videlicet in *Serratula tinctoria, Cirsiis palustri, pratensi, acauli* (sive *exiguo* N.) *tuberoso, heterophyllo, ochroleuco, semipectinato, salisburgensi, rivulari* (vel *tricephalote), Erisithale,* etc.

Ista sexuum disjunctio in alterutroque individuo quarumdam specierum e *Compositarum* Ordine, primum pervidisse diceres Fabium Columnam, qui l.c. p. 46. plantam integram marem evidenter delineavit, et illius fructus seorsim obtulit. Hanc ipsam in quibusdam *Compositis* dioeciam, e longo tempore spectatam in nonnullis *Tussilagineis, Nardosmia, Petasitide*, conclamata prius in *Antennaria dioica*, dein in suis congeneribus, postea in *Mutisiaceis* plurimis, *Myripnoide, Moquinia, Diazeuxide*, sibi considerandam suscepit R. Brown in generis *Antennariae* illustratione potissimum; cf. *Trans. Linn. Soc.* V. 12. P. 1. p. 122.; et mox ipse Brown, idem argumentum detinens, loquitur de sexuum sejunctione quoque in *Serratula tinctoria*, ei dioica demonstrata a Rev. Bice, Ibid. p. 123. Reapse hanc speciem non esse perpetuo dioicam attentiores Botanici, primo quidem Thom. Smith, palam fecerunt. Et nobis aliquid morbosi inesse in planta staminibus invalidis misera, sane pol visum est, quam peregrinatores meridionales rarius mancam offendimus.

Haec Compositarum dioecia circumscriptae notitiae erat Jussiaeorum clarissimorum tempore, siquidem legimus in Gen. plntr. (1789.); p. 179. ad *Gnaphalium*; « *Species una dioica insigni exceptione* » Res latius a Linnaeo perspecta; cf. ejus *Gener., et Spec. plantr.*

Varietatem vestitam, foliis, etiam adultis, niveo-tomentosis in inferiore pagina (Koch l.c.) *C. incanum* Fisch., pluries per Pyrenaeos observavi; prima vice in Pyr. auriger. Valle *d'Orlu*, die 20. Aug. 1840.; cf. quoque Timb. cum Jeanbr. *le Laur.* p. 244. Ibridam, inter hoc, et forte inter *C. palustre*, legi in Pyr. Cantabr. ad *Oñate* sub. m.e *Aloña*, sed nec bene evolutum, neque attente a me observatum, die 28. Jun. 1853. Cadit forte sub *C. arvensi-palustre* Naegeli, l.c. p. 1002. n. 22., cui ille trahit *C. brachycephalum* Jur.

Oh benigna Natura, si verum esset, quod fataliter longe a veritate abest, dictum a Fée, *raram esse speciem in Italia:* cf. Plin. ed. Panck. T. 11. p. 418.

SECTIO 3.ª **ONOTROPHE** (Cass.) DC.

Cirsium montanum (Lucae Ghini) Ovid. Montalb. Hort. botanograph. Ind. p. 27.

Matth. Comm. in Dioscr. ed. Valgr. 1554. p. 509. a Luca Ghini! C. monspessulanum Hill Hrt. Kew., All. Pedem., DC. Pr. P. 6. p. 641. n. 61., et cum Dub. p. 286. n. 11., Willk. Lang. 2. n. 1693. Cnicus monspessulanus Willd., Bert. 9. p. 12. n. 8. Cnicus pyrenaeus La-Peyr. Herb., Pourr. It.; Crs. compactum Lamk. Fr. (ante Allioni); Cirs. Matthioli Vuoysselus apud Gesn. Hrt. Germ. crt. 253. vers. Reichnb. Icon. C. 25. t. 830. f. 2. Matth. Compend. p. 817. Matth. p. 1174., Camer. Epit. p. 903., Lob. Obs. p. 314. f. 1, 2., Icon. t. 581. f. 2., et t. 582. f. 1., Dod. Pempt. p. 737. f. infer., eadem cum harum prima Lob.a; Ovid. Mont. Icon. 3. p. 188. vers., et p. 189.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. potissimum cum *Olea*, et valde supra etiam; reperiendum huc illuc per Pyr. Arag., et Catal., editos, et etiam in alpestribus, nec non per adversam regionem oceanicam.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona,* diebus 23. Jun., et 28. Aug. 1844. Habeo a Deville ex *Suillan,* et ex valle *d'Aure;* e quo postremo loco habui sub ea forma, quae, recte monente Godr. cum Gr. Fr. 2. p. 283., sumpta est a quibusdam pro *C. cano.* Ex *St. Beat* vidi in Herb. Parentau. Ego observavi ad *Barèges*, ad *Luz;* in valle *d'Aure* ad *Arreau,* alibique: vidi ad *Avignonet* prope *Luchon,* ad *Toulouse,* ad *Blagnac;* frequentius vero obvium fuit per region. mediterr., solo calcareo.

Statura saepe sub-orgyalis; folia in pagina inferiore non omnino glabra; quae spinulae in illis cilia efformant, mites sunt. Squamae involucrorum ferunt acumen rigidum.

Cirsium Matthioli a G. Bauh. Pin. p. 377. n. 7. ad hanc speciem adductum (non tamen a Willdenow, nec in Sp. pl., neque in En. hrt. Berol., quidquid dixerit Sternberg), revera hujus loci videtur, neque cum Sprengel (Hist. r. hrb. p. 343.) ad *Serratulam,* ad *Saussuream alpinam* DC. amandandum. Sed *C. monspessulanum* ad Pisas, unde suum a Luca Ghini obtinuit Matthioli, in uliginosis lectum *(Cirsium in agr. Pisan.,* Caesalp. De Plnts. l. 13. c. 43. p. 531.) quantum scire potui, neotericorum solertia non reperiit: ast nequidem reperta fuit, nostris diebus, planta, quae cum hac confundi posset. Unde in suspicionem veni, mutata soli conditione in loco celeberrimo Foro-Corneliensi explorato, stirpem tunc prius illic obviam nusquam deinceps adparuisse: nam credere nolim ipsam ex horto aufugam paullulum temporis in agro Pisano, ad *radicem montis Sancti Juliani* (Caesalp.), perduravisse, quum locum, et solum propitia pro nostra specie fuisse facile arbitrabere.

In Pyrenaeis septentrionalibus exorta est planta, quae *C. monspessulano-palustre,* Philippe et De Jouffroy, ab istis observata sub *Bagnères de Luchon;* cf. Bill. *Arch. Fl. Fr. Allmgn., Févr.* 1853., p. 279., Philippe *Fl. Pyr.* 1859. p. 521. Eam ad *Urdos,* et ad *Vielle d'Aure* legit Loret, quem conferas in suis *Glanes, Bull. Soc. botq. Fr.* T. 6. (1859.) p. 791.; ad *Gèdre* observavit quoque Bordère, teste Deville. Consimilis erit altera, quae *C. palustre monspessulanum* Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 213., Willk. Lang. 2. n. 1695. ab eis in Valle *d'Eynes;* et montibus *de Nuria* ex Salvador a Costa denunciata, locis Pyrenaeorum Catalaunicorum.

Carduus paniculatus Vahl Symb. 1. p. 68. difficile fuit problema Botanicis; cf. DC. Pr. P. 6. p. 646. sub *C. semidecurrenti* DC. n. 72. Illum *al Formigal de Sallen,* ubi a Vahl indicatur, ego frustra quaesivi:

praeterierunt omnino recentiores Florae Hispanicae scriptores. Dubium apud me exortum est, fuerit ne ibrida e *Cirsiis monspessulano*, et *glabro?* Species istae in citato loco frequentius obveniunt. Stetit *C. glabro-monspessulanum* Gay apud Féruss. *Bull.* T. 7. (1826.) p. 209. DC. Pr., Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 221., in Pyrenaeis a Gay deprehensum.

Cirsium palustre (Gesneri) Scop. Fl. Carn.

Gesn. Collect. strp. crt. 65. b. Koch. p. 453. n. 3., Naegel. apud eum p. 990. n. 3., DC Pr. P. 6. p. 645. n. 47., et cum Dub. p. 289. n. 9., Willk. Lang. 2. n. 1691. C. palustre, et C. Chailleti Gaud. 5. ns. 1872., et n. 1878. Cnicus palustris Willd. Sp., Bert. 9. p. 3. n. 1. Onotrophe palustris Cassin. Dict. Sc. Nat. T. 36. (1825.) p. 147. Cnic. palustris Roth, La-Peyr. Herb., et Cn. spinosissimus var. acaulis La-Peyr. Herb.; Carduus Chailleti Godr. Lorr., ipso fat.e; Card. altissimus Gilib. Exerc. phyt. C. palustris Gesn. Engl. Bot. v. 14. n. 974., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 113., Sv. Bot. v. 6. n. 428., Schrank Flor. Monac. t. 375., Fl. Bat. v. 2. t. 118., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 716., Schk. Handb. 3. t. 229., Reichnb. Icon. C. 25. t. 831., Gmel. Fl. Sibir. 2. p. 57. n. 47. t. 23. f. 2. Dod. St. h. Comm. 2. p. 71., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 367. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1473., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 153. t. 32. f. 13.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. aurig. ad *Monjoi* prope *St. Girons*, die 30. Jul. 1862.: in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 25. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *Labarthe*.

Hujus speciei habitus admodum varius; sub-simplex et valde ramosus, contractus, densus, et laxus, humillimus, et orgyalem etiam altitudinem superans, praesertim quum locis umbrosis, humidulis innascitur, et flores lucem appetere nituntur. In individuis elatioribus, laxioribus, pedunculi elongati, et exalati habentur, et tunc planta evenit illud *C. Chailleti* Gaud. Sed status iste, aliique modo citati tam mutabiles sunt, adeoque in eodem loco instabiles, ut ne ceu varietates quidem distingui mereantur, quidquid de illis agere voluerint Godr. cum Gr. *Fr.* 2. p. 212.

Variantem floribus albis saepe vidi per Cantabriam meridionalem.

Citatur hybrida proles *C. palustre-glabrum* a Debeaux *Herboris. envir. Barèg.* p. 11., reperta *à la Cascade d'Escoubous.*

Cirsium rufescens (Scopoli) Ramnd. apud DC. *Fr.*

Scopoli l. infr. cit. DC. Pr. P. 6. p. 647. n. 79., cum Dub. p. 286. n. 6., De Lacroix in Bull. Soc. botq. Fr. T. 2. (1855.) p. 158. Cirs. carniolicum Scop. Fl. Carn., Koch p. 454. n. 7., Naegel. apud hunc p. 994. n. 11., Carduus polymorphus La-Peyr.? Pourr. Herbr. Matrit. Scop. l.c. ed. 2. T. 2. p. 128. n. 1005. t. 54., Reichnb. Icon. C. 25. t. 832.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. sept. med. occidentalibus editis.

Habui ab optimo Colomies ex *le pont de Magnavatch aprés Gabas, vers bious-artigues;* ex Valle *Campan* a Philippe. Vivere ad *Gabas,* et ad *Beost* mecum testabatur Gaston-Sacaze.

Potiorem ego selegi nomen: ast DC. priorum nominum fautor Scopolianum valde antiquiorem praeferre noluit, quia Ramondianum ipse ediderat. Nec patrem criticavit filius, qui in alios de hisce saevire consuevit!

Cirsium oleraceum (Tragi) Scop. Fl. Carn.

Carduus pratensis Trag. Stirp. h. p. 860-1. fig. Koch p. 455. n. 11., Naegel. apud eum p. 995. n. 13., Gaud. 5. n. 1878., DC. Pr. 6. p. 647. n. 76., et cum Dub. p. 285. n. 5. Cnicus oleraceus L. Sp., Bert. 9. p. 21. n. 18. Onotrophe oleracea Cassin. Dict. Sc. Nat. T. 36. (1825.) p. 147. Cn. bracteatus Gilib. Schk. Handb. 3. t. 229. Flor. Dan. t. 860., Schrank Fl. Monac. t. 147., Sv. Bot. v. 10. n. 698., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 552., Reichnb. Icon. C. 25. t. 834., Gilib. Exerc. phyt. p. 153. n. 25., cum icon., in qua planta nimis gracilis. et laxata repreh-sentatur; Fl. Bat. v. t. 1046. Pen. Lob. Advers. p. 371. f. 2., Lob. Icon. 2. t. 11. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 43. f. 1.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Oct. In Pyr. occid. Cantabricis merid.; rarum.

Legi in *Vizcaya*, sub *Durango* l.d. *Arcandia*, die 24. Jul. 1847. Habui ex m.[e] *Aloña*, contra *Oñate*, ubi ipse videram, a Mieg. Observavi in *Guipuzcoa* m.[e] *Indemendi* contra *Aizernaval*, sub *Tolosa*, secus flumen. Vivere ad *Gabas* certiorem me fecit Gaston-Sacaze.

Flores paniculato-subcongesti in planta bene evoluta; in juniore tantum *congesti* (Koch, Ledebour); vel *subsessiles...... sub-aggregati* DC.

Lamarckianas prolationes de *Flor. Franç.*, deque *Dict.* exacte retulit DC. *Fl. Fr.* 4. p. 114. n. 3079.; ast in Prodr. P. 6. p. 647. n. 76., *Cnicum pratensem* Lamk. *Dict.*, falso, loco *Cardui acanthifolii* (Dict. 1. p. 703. n. 32.) citavit ipse DC. *Card. pratensis* Lamk. *Dict.* 1. p. 700. n. 19. cadit in *Cirs. palustre-bulbosum* DC. Pr. p. 646.

Cirsium glabrum DC. *Fr. Suppl.*

DC. Pr. P. 6. p. 648. n. 84., DC. Dub. p. 286. n. 8., Willk. Lang. 2. n. 1685. Cnicus spinosissimus Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 205. n. 28., Asso Enumr. in Oryct. Zoolog. Arag p. 179. n. 178. Cr. spinosissimus La-Peyr. Herbr., dempto specim.; Pourr. Herb. Matrit., et It. Pyr.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. med., praesertim Aragonensibus.

Legi in Pyr. Arag. ad *l'Ospizio de Venasques* sub m.[e] *Peña blanca*, die 27. Aug. 1838., supra *Castanesa*, et *Foncianina* ad *San Silvestro*, die 18. Aug. 1853., retro *la Peña Montañesa*, in valle *de la Espuña*, l.d. *Staccio*, die 2. Aug. 1845. Observavi *al Formigal de Sallen*, ad pagum usque; ad *Balnea de Panticosa*, circa *Senet*, supra *Bielsa* l.d. *Sclabosos* etc. In valle *de Bohi* detexit Iserne. In Pyr. septr. supra *Urdos* ipsum vivere compertum habui; Philippe reperiit supra *la Cascade d'Escoubous* Pyr. septr. medior., inque summo m.[e] *Tourmalet;* alii viderunt in m.[e] *Aucupat*, *au Roumigas*, in m.[e] *Marboré*. Habui denique a Deville e ripis *du Gave* ad *Heas* ubi prius legerat Petit.

Perennis est planta caespitem saepe efficiens, e quo rarius duo, aut tres prodeunt caules, saepius vero 6-9., sesquipedales, bipedales; stirps visu pulcra, attactu ferox, utpote quae in modum terribilem armata est.

Caules inferne fistulosi, superne medulla farcti, grosse striati, sulcati, succosi, et dulces, vix in extrema illorum parte puberuli. Folia primordia superne vix glabra, inferne arachnoideo-tomentosa, successiva in adulta planta ferme omnino glabra, quum raro pili aliquot conspiciantur in eorum nervo principali, vixque in secundariis: ast male folia *glabra* dicuntur a DC., Duby, eaque cum caule *glaberrima* a DC. Pr., et cum eo a Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 221., Willk. l.c., quum prima distinctionis nota (e comparatione plantae cum *C. spinosissimo)* emissa a DC. *Fl. Fr.* 5. p. 463. falsa illico appareat. Et folia primordia sub-integra, obovato-elongata, caulina successiva lanceolato-oblonga, lobato-pinnatifida, omniaque pallida, floralia praesertim quasi decolorata; spinis in istis potissimum helvolis, longis, ferocibus. Flores paniculato-congesti, sub-ochroleuci, multis stipati bracteis ipsis longioribus. Corollae albidae a DC., Duby, Godron descriptae, flavidae potius, cum Mutel (*Fr.* 2. p. 197. n. 32.) dicendae sunt. Item DC. Duby absolute dicere *flores pedicellatos*, quos interdum solitarios et subsessiles videbis; *bracteas angustas florem vix superantes*, et DC. eas *capitulo vix longiores*, neque ut in *C. spinosissimo* evidenter longiores, errore sane manifestissimo affirmarunt, a Mutel tamen prosequuti. Involucrorum foliola

varia, tum spinis ipsis longioribus, tunc brevioribus terminata, mitibus, mollibus, pallidis: ego molliores, neque subinermes dicerem involucrorum squamas magis interiores, quia in illis spinulae adsunt, ast, amissa paulatim rigiditate, molliores fiunt; et ipsae involucrorum squamae interiores vix marginatae (pallidiores per marginem) serrulato-ciliatae sunt. Achenia striata, nitida, fusca; pappus spurco-albus, plumulis apice glabratis.

Sapore amaricante, vix ingrato, praedita est radix, et monticolae aragonenses testarunt ea vesci avidissime ursos; superiores plantae partes subdulces sunt, easque a diversis insectis, et verniculis degustari vidi.

Inter millena a me visa individua non contigit mihi videre ullum acaule, quale (in detorto plurium scriptorum sensu) ceu varietatem denunciat Mutel, l.c.

Maxima certe est hujus speciei affinitas cum *C. spinosissimo* (Tita) Scop. Carn., Reichnb. Icon. C. 25. p. 64. t. 836., a quo fere invitus separo, dum Mutel, *Fr.* 2. p. 417., ab eo *certe* distinctum reputavit. Videtur dispar species ex quo in *C. glabro* folia laxiora, plerumque, basi angustata, ideoque amplexicaulia dici semper nequeunt; forsan, cum bracteis etiam, minus profunde secta bracteisve non adeo elongatis, plantaque tota magis, validiusque armata. Et folia breviora, glabra, plurimis conspicua spinis, ast calathis semper evidenter longiora, nervis nigricantibus conspicua, quos sufflavos vidi in *C. spinonosissimo*. Flores manifeste pedunculati, inque individuis evolutioribus insidentes in pedunculis, sive ramis gracilibus, elongatis, quidquam divaricatis, in floribus terminalibus usque ad calathi basim bracteatis, quod minus copiose fit in pedunculis flores sive calathos laterales gerentibus. Est alia nota a Godron prolata de corollae limbo tubum aequante, aut eum duplo superante in *C. spinosissimo* (cf. *Fl. Fr.* 2. ps. 220-1.), quae num sit revera constans, et tuta, repetitis observationibus in utraque specie institutis, confirmari debet. Video insuper a Reichenbach involucri foliola describi margine scarioso-serrulata in *C. spinosissimo*, qualia in *C. glabro* non adeo solemniter percipies. Et statio videtur diversa; nam, dum *C. spinosissimum* indicant in Alpium locis herbosis, pratisve udis, madidis, apricis; *C. glabrum* pyrenaeum vivit secus torrentes, inter saxa, locisque dirutis, ad nemora praesertim solo per aestivos menses prorsus sicco, nisi a procellis, aut imbribus obiter madefacto.

Attamen ad certiorem edendam sententiam comparanda erunt utriusque stirpis specimina legitima, evolutiora, et perfecta, nam judicium ab editis iconibus, de harum altera specie, omnino certum proferri nequit. Iconem Hallerianam (Helv. t. 5.) jam critica censuraque notavit Scopoli, *Ann. Bot. Nat.* 2. (1769.) p. 62., observans: „ *Folia bene picta sunt, sed primae calycinae non expressae, nec caulis infra medium tam paucis foliis ubique vestitus.* „ Altera icon ei pariter adducta, cf. DC. Pr. l.c. p. 648. n. 83., *Onopyxus alter* Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1472. f. 1., harum stirpium faciem quodammodo exprimens, mihi alienae videtur speciei, imprimis e loco, *non in agris tantum, sed in pratis etiam frequens*, statura insuper tri-quadripedali, floribus purpureis, bracteis flores subaequantibus, neque tam longe spiniferis, floribus nimium congestis, stipatisve, ut sive e descriptione, vel ex icone eruitur.

Inquirendus ergo erit potior locus, si possibile erit, de illa Dalechampii stirpe, qua non apparet usum fuisse G. Bauhinum. Reichenbachii icon ad specimina *C. glabri* approximata.

Plantam ibridam inter *Carduum carlinaefolium*, et *Cirsium glabrum* observavi in Pyr. Arag. supra *Foncianina*, et *San Silvestro*; alterum cum *Cirs. monspessulano*, supra (p. 131.) memoratum, quod etiam in *Vignemale* deprehendit Deruelle (*Bull. Soc. botq. Fr.* T. 16. (1869.) p. XVII.): alium cum *C. eriophoro* ac *Castanesa*, et prope *Senet*; postremo huic forte pertinet *C. odontolepis* indigitatus a Timbal in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864.) p. 141, itemve a Debeaux ls. s. cts. Iste hybridam plantam alteram describit, quam *C. palustri-glabrum* denominat, *Herboris.* etc. p. 11., de quo nihil addere possumus. *C. glabrum* inter stirpes Rossicas, ex Weinmann, enumeratur a Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 738. n. 36.

Cirsium rivulare (Plukeneti) Link.

Pluk. Phytogr. t. 154. f. 2. (Almag. p. 83. lin. 1-2.). Quidam C. tuberosi faciunt, alii C. Erysithales. Link En. hrt. Berol. 2. p. 301., Koch p. 455. n. 12., Naegel. apud eumd. p. 992. n. 7., Ambr. Tir. austr. 2. p. 500. n. 288., Willk. Lang. 2. n. 1687. C. tricephalotes DC. Fr., et cum Dub. p. 288. n. 25., Gaud. 5. n. 1885. C. triceph., et C. montanum DC. Pr. P. 6. p. 350. ns. 91, 92. Cnicus montanus Willd. Sp., Bert. 9. p. 18. n. 13. Cnicus rivularis Willd., La-Peyr. Herb.; Carduus Asso En. pl. in Oryct., Zool. Arag. p. 178. n. 179. Card. tuberosus Pourr., ex Willk. Jacq. A. 1. p. 57. t. 91., All. Pedem. n. 549. t. 12., Poll. Fl. Ver. 2. p. 620. n. 1597. t. 5. seu fig. 9. Reichnb. Icon. C. 25. t. 835.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In pratis humidis, editisque. Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 13. Aug. 1836. Habeo a Deville lectum ad *Luz*. Observavi ad *Urdos*, supra *Ustou*; supra *Luchon a Costabona*.

Placet mihi Plukeneti locus, nec cum Giseke ad *C. Erisithalem* eum transferrem; eo magis quia ipse Plukenet declaravit, suam plantam purpureos, non luteos gerere flores.

Hic loci dicam de planta hybrida exorta, ut puto, e *Cirs. rivulari* matre, et e *C. palustri* patre, quam legere placuit in Pyr. Catal. ad *Setcasas*, die 29. Jul. 1846.; eam deprehendi viventem cum *Polygonis alpino*, et *Bistorta*, *Epilobio Gesneri*, etc.; in Pyrenaeis jam indicata a DC. Pr., infr. cit., oblita a Godr. cum Gren. *Fr.*

Rhizoma praemorsum, radicibus fibrosis, crassiusculis, copiosis praeditum. Caulis aëreus 3-4 pedalis, fistulosus, superne in plures ramos solutus, centrali ramo plurifloro; caeterum caulis sulcatus, angulatus, hispidus, et scabridus, laxeque foliatus. Folia flaccida (si comparentur cum illis *C. rivularis*), ima longe petiolata, oblongo-obovata, lobata, limbo, per petiolum, sensim evanescente, ibidemve sub forma denticulorum sese offerente, utrinque parce pilosa; lobis eorum spinis mollibus terminatis, lamina opaca, petiolo nitido; caetera folia per caulem semi-decurrentia, profundius pinnatifida, pinnis ovato-acutis, antice dente, aut denticulis spinosis, auctis, inaequaliter spinuloso-ciliatis, ad angulum ferme rectum patentibus, interdum retroversis; eundo ad superiorem caulis partem angustiora fiunt folia, angustiores lobi, quidquam etiam crispati, supremo lobo valde acuminato, basique folii minus decurrente, auriculis tunc amplexicaulibus, formaque generali foliorum, ex obovato-oblonga, in lanceolatam, denique in cordato-acuminatam sensim transeunte. Pedunculi ad calathos densius canescentes, bracteati; flores laxe paniculati, rubri, cum illorum involucris fuscis. Involucrorum foliola valde stipata, spina molli terminata, basi folio bracteiformi ple-

rumque suffulta, quod angustum, et breve. Nihil in odore, nihil in plantae sapore notabilis. Idem observavi in Pyr. occid. ad *Urdos*, florentem Majo 1850. Vidi in Herb. Pourr. Matriti asservato cum scheda, in qua declarabatur « *Cardui palustris varietas* ». Cf. de eo Schiede De Pl. hybrid. p. 54., Naegeli apud Koch l.c. p. 998., Wimm. *Schles.* p. 283., videasque *Cirs. subalpinum* Gaud. (non Schleich.) 5. p. 182. n. 1877., DC. Pr. P. 6. p. 645. n. 66., Godr. Jur. p. 378., Koch Syn. ed. 1. p. 393. n. 6., Reichnb. Icon. C. 25. t. 888. f. 3.

Cirsium tuberosum (Gesneri, Penae, et Lobelii) All. Pedem.

Gesn. Op. bot. ed. a Schm. tab. lign. 5. f. 40., Pen. Lob. Advers. p. 371. f. 1. C. bulbosum DC. Fr., et Pr. P. 6. p. 650. n. 93., et cum Dub. p. 287. n. 23., Koch p. 456. n. 15., Naegel. apud eum p. 991. n. 6. a (excl. var. c.); Gaud. 5. n. 1888., Godr. Gr. Fr. 2. p. 218. C. filipendulum Lang. Pug., et cum Willk. Hisp. Pr. 2. n. 1689., Cnicus tuberosus Willd. Sp., Bert. 9, p. 30. n. 23., Hook. et Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 237. n. 6. Cn. tuber. Roth La-Peyr. Herb.; Carduus defloratus Leyss. Hal., Spr. Hal. ed. 1., ex hoc Hal. ed. 2.; Ixine tuberosa Hill. hrt. Kew. C. ang icum Clos Cat. pl. St. Jean de Luz. Engl. Bot. v. 35. n. 2562., Schrank Fl. Monac. t. 311., All. Pedm. n. 542. t. 49. f. 2., Reichnb. Icon. C. 25. t. 839. f. 2., Lang. Descr. Icon. pl. p. 12. t. 20. cred. Lob. Icon. 2. t. 10. f. 1., Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 5. p. 149. f. 2. ead.! Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1444., J. Bauh. hist. pl. 2. l. 25. p. 43. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 151. t. 29. f. 27.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Frequentius obvium per regiones occidentales.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *St. Jean de Luz*, et ad *Schivitua*, diebus 23. Maj., 29. Jul. 1841., in Pyr. Navarr. ad *Pamplona* in m.^e^ *San Cristobal*, die 25. Jun. 1844. Observavi ad *Portet* (prope *Toulouse*), in sylva *Sibirana* supra *Luesia* eundo ad *Petilla*, ad *la Carbonera*, ad *Fanlo*, ad *Orthez*, ad *Guethary*; in m.^e^ *Llaurenti* vidit Timbal.

Statura interdum tripedalis: spinulae mites: inferior plantae pars saepe rufescens. « *Radix non semper grumosa. Folia infra subinde calvescunt* » Link Hoffm. *Fl. Port.* 2. p. 196. Ex Hispania haec species ignota fuit DC.

Futilis mihi visa est distinctio putatae speciei a Lange, et Willk. s. r. *Cnicus grumosus Flor. Port.*, forte, *Cirsii* species est: ab auctoribus Link Hoffmansegg declaratus affinis *C. bulboso* DC.; de illo mentionem non reperio apud DC. Pr. Nescio cur specificum nomen, sat bonum, *tuberosi*, in *bulbosum* perversum, cum Lobelio mutare maluerunt, eo magis quia primo usus est L. Sp. pl. p. 1154.

C. bulboso-acaule Naegeli, hybridum, ex Pyrenaeis ad *Rennes les bains* observatum, describit Godron, cum Gr. *Fr.* 2. p. 224.

Cirsium anglicum Lobelii! Dalech., Cornut. Enchr. bot. Par., DC. *Fr.*

Lob. Obs. p. 314. f. 4. DC. Pr. P. 6. p. 650. n. 94., et cum Dub. p. 287. n. 24., Godr. cum Gr. Fr. 2. p. 219., Koch p. 456. n. 14., Lachen. Act. Helv. 4. (1760.) p. 296-9., Willk. Lang. 2. n. 1688. Cnicus pratensis Willd., Hook et Arn. Br. Flor. ed. 8. p. 238. n. 7. C. bulbosum var. c. Anglic. Naeg. apud Koch p. 999. n. 6., Reichnb. fil. l. infr. c. p. 66., cf. etiam Clar. Saon. Loir. p. 61., qui speciem jungendam esse censet. C. dissectum Dulac., C. pannonicum Gaud. Helv. 6., ex Rossicis pluribs. vix ego credo. Reichnb. Icon. C. 25. t. 839. f. 1., Engl. Bot. v. 3. n. 177., Fl. Bat. v. 6. t. 438. Hall. En. Stirp. Helv. p 681. n. 9. t. 18.? Quae consului exemplaria hanc non ferebant tabulam. Lob. Icon. t. 583. f. 1., Clus. Pan. A. p. 655-6. fig., et p. 657., Rar.pl. Hist. 2. l. 5. p. 148. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 584. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 25. p. 45., ex Lob.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Habeo a Deville ex *Suillan*. Fert Costa repertum fuisse ad *Setcasas* a Salvador; indidem, nec ego vidi, neque demonstràvit Iserne.

Hybridum quod *C. anglico-acaule* dicit, e *Pau*, et *Espelette* (in Cantabria) describit Godron l.c. p. 225.

Cirsium exiguum Nob. ex auct. speciei Trago!, nisi prius Ruellio notum.

Trag. St. h. p. 852. Chamaeleon exiguus cf. Chamaeleonem album Ruell. De Nat. Stirp. l. 3. c. 8. Cirs. acaule All. Pedm., Koch p. 457. n. 16., Naegel. apud eum p. 993. n. 9., Gaud. 5. n. 1889., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1634., DC. Pr. P. 6. p. 652. n. 105., DC. Dub. p. 287. n. 22., Willk. Lang. 2. n. 1690. Onotrope acaulis Cass. Dict. Sc. Nat. T. 36. (1825.) p. 148. Cnicus acaulis Willd. Sp., Bert. 9. p. 33. n. 25. Cnic. acaul. Roth, La-Peyr. Herb.; Cn. dubius Willd. Berol.; Cirs. Allionii Spenner (male), C. esculentum C. A. Mey., ex Trautv., Regel. et Herder. Engl. Bot. v. 3. n. 161., Flor. Dan. t. 1114., Jacq. Ic. rar. 3. t. 579., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 553., Schk. Handb. 3. t. 229., Willd. Fl. Berol. Pr. n. 801. t. 6. f. 11. (caulesc.); Sturm. Heft 24., Reichnb. Icon. C. 25. t. 840. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 156. f. 1.; Barr. Icon. t. 493., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 62-3. fig., Gesn. Op. bot ed. a Schm. t. lign. 21. f. 188. d. Lonicr. Nat. h. crt. 68. A., Lob. Obs. p. 480. f. 3., Icon. 2. t. 5. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S, 7. p, 156. t. 32. f. 6. n. 12.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In montan. editis, interdum ad humiliora descendens; mihi tamen montana planta est.

Legi in Pyr. aurig. supra *Artigues* eundo *au Llaurenti*, die 9. Aug, 1843. Habeo a Deville, ex *Gavarnie*. Cum dulcissima Garumna descendidit ad *Toulouse*, cum *Ariége* ad *Verurque*, cum *Ande* ad *Narbonne*, cum *Cinca* ad *l'Ainsa*, etc.

Folia non sunt glabra uti ea proclamant Gaudin, Bluff et Fingerh., Koch, Noulet, Hook. et Arn., Brébiss., sed superne, contra nervum excepto, glabriuscula, inferne hirtella, praesertim vero in nervis, venisque. Occurrit caule vix depresso, pollicari, et ultra *(C. dubium* W.), calathis ab uno ad tres. « *Caule interdum instructum* (sic), *cultumque triflorum, et quinqueflorum* » Balbis, *Adnot. in Flor. Taur.* (1806.) p. 135. Cultum saepe adhuc majus efficitur, cf. Roth Tent. Fl. Germ. 3. p. 288., *Engl. Bot.* l.c., *Engl. Fl.* 3. p. 395. n. 9., et Withering *Arrng. Br. pl.* ed. 7. 3. p. 915.: et spontaneum etiam, *C. Gmelini* (Fl. Sibir. p. 64. n. 50. t. 25.) Tausch, ex Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 743. n. 48. Variat flore albo, ut cunctae ferme aliae *Cynareae* flore generatim rubro donatae.

Gmelini locum, plantam maximam referentem, adductum vides a Linnaeo, Sp. pl. 2. p. 1157. n. 3., ad *C. spinosissimum*, ab hoc depulsum ab Halleri improbatione, Helv. n. 172., sed nulla Linnaei commotione, in Mant. etc.

Cirsium heterophyllum (Camer.) Hill. hrt. Kew. ed. 1768., All. Pedem.

Card. montan. foliis Helenii non spinos. Camer. Hrt. med. p. 35., cui respondet Card. mollis Camerarii Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 151. sine fig. Koch. p. 456. n. 13., Naegel. apud eum p. 993. n. 8., Gaud. 5. n. 1887., DC. Pr. P. 6. p. 653. n. 115., DC. Dub. p. 288. n. 28., Wimm. Schles. p. 279., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 739. n. 40. Cnicus heterophyllus Willd., Bert. 9. p. 16. n. 11. Cn. heter. Willd. La-Peyr. Herb., et Cn. polymorphus La-Peyr.; C. britannicum Clus. Pann. A. La-Peyr. Mém. Acad. R. Toul. T. 1. (1782.) p. 217. t. 119., et 20., All. Pedm. ns. 553-4., tbs. 13., et 34., Engl. Bot. v. 10. n. 675., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 86., Flor. Dan. t. 109., Fl. Bat. v. 3. t. 240., Reichnb. Icon. C. 25. t. 838., Hall. Helv. n. 180. t. 7., Mill. Icon. t. 94.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med., et occid., merid., locis editis, sed semper rarum.

Habui ex m.^e *Aloña*, Pyr. Cantabr. contra *Oñate*, a Mieg: ex *Barousse* a Deville: in m.^e *Cagire* detexit Timbal, cum Baillet.

Conferantur attente Clusii loca, Pann. Austr. p. 657-8., vel Rar. pl. Hist. 2. l. 5. p. 148. f. 2., quae mihi videntur ad hanc speciem confirmari posse, quod Gaudino repugnabat. Revera, quum pateat novisse Clusium Camerarii speciem, facile non conceditur ipsum eamdem duplicavisse, quamvis agatur de polymorpha stirpe, quae unum et alterum deinceps illusit. Ast forte ii laudandi erunt, qui ab hac exagitata Clusii prolatione sese abstinuerunt, quam nos iterum atque iterum Ger-

manorum botanicorum studio committimus. Eamdem Clusii plantam dedit J. Bauhinus, Hist. pl. 3. l. 25. p. 46. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 347. f. 1.; mutilatam Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 149. n. 11. t. 29. f. ult.

Picnomon Cassin. Legittimum esse genus negat Visiani, *Consider. Gen. Sp.* p. 30., qui eum a *Cirsio* non divellendum censet; nec separarunt Host Austr., Naegeli, Meyer (C. A.). Sed nec *Cnicus* ab auctorum *Carduo* sejungendum contendit Visiani l.c.

Quidam *Picnomon* Lobelii faciunt fidentes in *Picnom. Cretae, Salonensi Galloprov.*, Pen. Lob. Advers. p. 373., Lob. Obs. p. 484. f. infer., Icon. 2. t. 14. f. 2.; ego eum respuo, considerata plantae descriptione in Adversariis, in qua praecipue dissonant radix exigua, flosculi lutei, et planta pusilla dicta.

Picnomon canescens (Theophr.? Anguill.? Gesneri) Nob. ex Lamk. *Fr.*, et *Dict.*

Acarna Theophr. Hist. pl. 1. 6. c. 3., et 4.? Anguill. Sempl. p. 146.? Gesn. Op. bot. ed. a Schmied, tab. aen. 7. f. 61. P. Acarna Cass, Dict. Sc. Nat. T. 40. (1826.) p. 188., Koch p. 458., Moris Sard. 2. n. 699., DC. Pr. P. 6. p. 634., Willk. Lang. 2. n. 1674. Cirsium Acarna Moench Meth., Naeg. apud Koch Syn. ed. 2. p. 996. n. 15., DC. Dub. p. 286. n. 13. Cnicus Acarna L. Sp., Bert. 9. p. 11. n. 7. Cnic. Acarna L., La-Peyr. Herbr.; Pycnocomon spinosum St. Lager. Flor. Graec. Sibthorp. C. 9. p. 19. t. 827., Cavan. Ic Descr. 1. p. 39. n. 59. t. 53., Reichnb. Icon. C. 25. t. 820. Clus. Hisp. p. 449-50., et Rar. ph. h. 2. l. 5. p. 155. f. 1., Lob. Obs. p. 486. f. 2., Icon. 2. t. 17. f. 1., Dod. Pempt. p. 729. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1456. f. 1. Clus. invers.

⊙ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. Per region mediterr. cum *Olea*, solo calcareo.

Legi in Navarr. prope *Pamplona* ad *Villaba*, die 16. Aug. 1844.: habui e *Narbonne* a Delort. Observavi ad *Fiscal*, in *Sobrarbe*, *a la Conca de Tremp*, ad *Cardona;* ad *Sijean*, *à la Nouvelle*, in *Roussillon*, *aux Corbières.*

Notanda inter stirpes annuas est lentitudo vegetationis in hac stirpe, quae incipit vere, quo tempore vita ejus manifeste annua apparet, in seram aestatem tantummodo florens, fructusve maturos per autumni tempora ferens. Planta ramosissima, statura pedalis, sesquipedalis, spinis armata copiosis, acutissimis, rigidis, valdeque pungentibus. Color herbae cinerascens, e tomento cano-arachnoideo per superficiem ejus undique strato, copiosiore in foliorum nervis, inter alas per caulem, nec non in calathorum involucris. Isti, sive flores, spectata plantae statura, in hac tribu, parvi; tum solitarii, tunc aggregati, flosculis praediti roseis; eos purpurascentes ego non vidi, sed tales asserunt, quibus spondenda fides est.

Iconem, et concinnam adumbrationem a Clusio depromsit Lobelius, qui cum Pena, eamdem, forte, pertractavit speciem in Adversr. p. 373. sub nomine *Picnoc. Cret. Salon. Gall. Prov.*, quem figurat in Obs. p. 484. f. 3., Icon. 2. t. 14. f. 2., imitatus a Dalechampio, Hist. pl. Lugd. 2. p. 1456. f. 2. Obstant flores lutei, pallentesve descripti: ast hoc erit animadvertendum; in nullam aliam Gallo-Provincialem stirpem, floribus hujusmet coloris praeditam, Lobelianam figuram accomodari posse; et plantam a Pena, et a Lobelio visam, adultiorem fuisse descriptam, in quo statu ad calathos etiam tomento cano lutescente ipsam inficiari, ut non nisi ex attenta flosculorum observatione, aliter istos coloratos percipi possint: et spinae quidem in *Acarna* lutescunt. Mehercule, date mihi potiorem interpretationem, et tunc docilis meam retractabo.

Dubius est Theophrasti locus, sin aliter, tum *Acarna* nomen generis de jure, cum Vaillant, eveniret. Audio rumores eorum, qui nec pro specifico nomine eo utendum esse contendunt. Quidam, cf. et Fée in Plin. ed. Panck. T. 13. p. 496., in ea Theophrasti planta vident *Centrophyllum lanatum*, sive *Atractylidem luteam* G. B., alii *Cardo-sanctum officinalem;* Caesalpinus ad *Carlinam corymbosam* sese converterat: nullus ad *Acarnam* Ludwigii, quae necessario repudiari debet. Reapse *Centrophyllum* melius pro *Atractylide* Theophrasti habetur. Idem Fée *Atractylidem* Dioscoridis, mihi admodum dubiam, eamdem cum *Acarna* Theophrasti dijudicavit, et *Atractylidem* Theophrasti ad *Carduncellum mitissimum* spectare credidit ipse Fée.

Dubium movit Sibthorp, Graec. Pr. n. 1981., fuerit nec ne *Cynarea* nostra *Spina alba* Dioscor. l. 3. c. 12. In *Picnomo canescente*, tam vivente, quam exsiccato, spinae flavidae conspiciuntur. Toleravimus nullius significationis *Picnomon;* non toleravimus *Acarnam.*

Picnomon Dioscor. l. 4. c. 173., a nostra specie longe recedit; obscurissima est planta ista, a nullo tolerabiliter interpretata. Reapse non est necessarium *Picnomon* ceu derivatum a *Pycnomone* considerare, quapropter St. Lageri observationem praeterivi.

Onopyxus Theophr.? Nob. *Carduus* Gaertn., Auctor.

Carduus nomen est latinum arbitrio huic generi concessum. Nullum Vergilii *Carduum* posse de hasce referri species persuasum habui: cf. *Fl. Virg.* p. 30. *Carduus* Palladii (l. 4. c. 9., l. 11. c. 1.) pro *Cynara Carduncul*o omnes suscipimus. Pliniani *Cardui* vagi (huc perperam a quibusdam auctoribus acclamatis), sed si potiori ejus attenderis (Nat. h. l. 19. c. 43.), eum a *Cynara* Columellae (l. 11. c. 3.) deductum fuisse non inficiaberis. Hujus planta, hortensis, est *Cynara Scolymus*, sive *C. esculenta* Salisb. Pr. p. 185. Quod quum extra omnem disputationis aleam positum sit, tunc fallacem denominationem sub qua *Carduus* Geoponicorum, culinarum non comprehenditur, ultra confirmare nequivi, et genus, de quo agimus *Onopyxum* nuncupare placuit. Hoc est Theophrasti nomen (Hist. pl. l. 6. c. 3., vel 4.), inter *Cynareas* memoratum, quo forte alterutra nostri generis species indigitabatur, fortasse ipse, per Europam communis, *C. nutans*, non minore aviditate qua multae aliae *Cynareae* ab asinis expetitus: saltem pro aliena stirpe adhibitum fuisse nomen hocce non constat. Usurpatis a Dalechampio prodistis speciebus, quarum prima *Carduo crispo* Auctor. respondet; a Barrelieri pro *C. nutante* J. Bauh., Zannich., et nostri quoque aevi Botanicor., iterum ego revocavi, quum non minore prae recentiorum *Cirsio* ratione proponi, et usitari posse palam sit. *Onopyxos* a Rafin., et Sprengel usurpatus pro speciebus Luisianis manere nequit: obscurissimum caeterum genus; cf. DC. Pr. 7. p. 260.

Onopyxus pycnocephalus Nob.

Card. leuc. tenuifl. Mess., Castell. hrt. Mess. (1640.) p. 35. Lonicer.? infr. c. Carduus pycnocephalus Jacq. Hrt. Vindob., Koch p. 458. n. 1., Bert. 8. p. 625. n. 9. C. microcephalus Gaud. 5. n. 1863. C. tenuiflorus Plur. Auctor., De Notrs. Repert. Fl. Ligust. n. 1039., DC. Dub. p. 283. n. 9., DC. Cat. hrt. Monsp. p. 87. n. 50., Willk Lang. 2. n. 1710., C. tenuifl. La-Peyr. Herb.; C. crispus Gater. Fl. Montaub., et Herb.; C. albidus M. a Bieb., ex DC., et ex Griseb. Rum. Bith.; C. acanthoides Quorund., C. corbariensis Timb., Thevn. Jacq. Hrt. Vindb. p. 17. t. 44., Reichnb. Icon. C. 25. t. 864. f. 1., et t. 874. cym., fl. anal. Lonicer. Nat. h. crt. 70. C. Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 189. f. 2.

⊙ Flor. Apr. Jul. Fruct. Jun. Aug.

Legi in Pyr. Arag. supra *Huesca, al Salto de Roldan*, die 10. Jun. 1850., in Pyr. Catal. marit. ad *San Feliu de Guixols*, die 7. Jun. 1870. Habeo ex *Mauleon (Barousse)* a Deville, e *Villeneuve (Corbières)* a Gautier.

Admodum ludibunda species, cujus variationes praesertim examiminavi anno 1837., vernali tempore, ad *Collioure, Port-Vendres, Bagnouls sur mer*, et *Cerbera*, quibus locis plures ejus formas simul crescentes observavi, quod et alibi quoque in agro Monspel. etiam, ubi suas edidit observationes DC., videre pluries datum est. Variat caulis plus minus elongatus, ac ramosus, item pedunculi occurrunt simplices aut apice ramosi, nudi, et alati, foliaque latiora, angustiora magis minus sinuata, magis minusve canescentia, quae tomenti copia variabilis quidem est in involucri foliolis, senio praesertim superne denudatis. Quatuor hujus speciei varietates distinxerunt DC., et Duby, quarum duas, **g**, et **d** una ego comprehendi in eodem individuo, quod D.° Duchartre Tolosano mihi comite, die 6. Jun. 1837. ad *Port-Vendres* demonstravi. Varius quoque sese ostendebat flosculorum color a rubro ad album descendens. Nec semper planta ejusdem feritatis est. Caeterum animadvertendum est, quod quorumdam auctorum varietates nil aliud referunt quam speciei aetates differentes.

Ast *C. cephalanthus* Viv. Cors. perperam ad hanc speciem adducitur a DC., Duby Gallo P. 2. p. 1031. *C. Spachianus* Dur. cum Bory *Explor. Scient. Alger*. t. 51., primo oculis ictu ad nostram speciem adduceretur. Stirpis descriptionem non datum est consulere, fortasse non fuit data. In *C. corbariensi* Timb., Thev., *Excurs. Corbièrs.* 1874., p. 24., video labidam formam *On. pycnocephali*. *C. tenuiflorus* Curt. Fl. Lond. t. fasc. 6. t. 55., *Engl. Bot.* v. 6. t. 412., Reichnb. l.c. t. 805. f. 1., Flor. Dan. t. 2058., num revera constituat bonam, vel distinctam speciem clare adhuc perspicere nequivi, scilicet nec figurae, neque descriptiones certam mihi differentiam ostenderunt. De illius legitimitate specifica dubitarunt etiam Moris l.c. p. 478., Savi (P.) *Gorgon.* n. 144. Sustinuerunt eam Koch, Bertoloni, Cosson, Germain, Reuter, Godet, Brébisson; itemve, nominibus diversis adhibitis, Gaudin, Reichenbach, DC. Ast collatis characteribus datis, aliquid curiosi emergeret. Ambae species enumerantur in Pr. Fl. Hisp., ubi sub *C. pycnocephalo*, n. 1711., citatur adhuc et cum affirmatione (!) Barrelieri Icon. (t. 417), quae *Cirsii stricti* Tenore est. Forte unicam tantum harum stipium alit Hispania.

Onopyxus acanthifolius (Dodonaei) Nob.

Dod. Cruydeb. fol. 1159. ex Kickx, Brux. n. 612. (potius quam cum Court. Cirs. arvense) Carduus acanthoides Vaill., L. Sp., Koch p. 459. n. 3.?, Bert. 8. p. 634. n. 19., Willk. Lang. 2. n. 1702., Crép. Fl. Belg. (1866.) p. 208. n. 2. C. axillaris, et C. acuminatus Gaud. 5. ns. 1864., 1862. C. crispus La-Peyr. Herb.? Plur. Auctr.; C. nutans St. Am. Fl. Agen., confirm. Lagr. Foss. Tarn-Garonne; C. polyanthemus Pourr. Herb. Matr.; C. acanthifolius Salisb.; Polyacantha acanthoides Hill. hrt. Kew., C. sinuatus Gilib.; Card. asininus Gerard J. Herb. (1633.): Jacq. A. 3. p. 28. t. 249., Engl. Bot. v. 14. n. 973., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 120., Schk. Handb. 3. t. 228., Dietr. Fl. Bor. v. 12. t. 802., Reichnb. Pl. cr. C. 10. t. 988-9-90. cred., nisi postremi duo hybriditate proventi. Icon. C. 25. t. 873., Gilib. Exerc. phyt. p. 155. n. 30. cum ic. dubia Dod. Pempt. p. 740., Lob. Obs. p. 489. fig. 2. (ead.). Icon. 2. t. 21. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 59. f. 1. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 153. t. 30. f. n. 11.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. aurig. ad *St. Girons*, die 29. Jul. 1862.; in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 30. Jul. 1846., ibidemve non procul, ad *Setcasas*, offendebam. Habui a Massot ex *la Preste* Pyr. or. Obser-

vavi ad *le Port de la Tola*, ad *Seix*, *Oust*, prope *la Cour*, ad *Montjoy*, etc. Indicatum ad *Pamplona* a Willkomm, ibidem ego non vidi. Vivit in agro Tolosano (Galliae) ex Noulet, forte superiore parte Vallis Garumnae interdum descendens.

Caulis farctus, vel semifarctus, e laxa in illo medulla: spinae valde copiosae, ast molles; totus caulis, et rami alati, extrema pedunculorum parte vix excepta. Flores generatim rosei, aliquando carnei observantur.

Ad *St. Girons*, vel circa, occurrit frequentius sub ea forma, quae salutatur nomine *C. acuminati* Gaud. vel *C. alpestris* Schleich., in qua pedunculi elongati, nudique conspciuntur.

Dubia mihi fuit La-Peyrousei citata planta. Contendunt Clos cum Loret eam referre ad *C. crispo-nutantem* Gren., Kirschl., sive *C. crispum* g *litigiosum* Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 230. La-Peyrouse eum indicat ad *Saleix*, et ad *St. Béat*, ubi ego stirpem illam frustra quaesivi; sed neque, per totum Pyrenaeorum tractum, *C. crispus* mihi obvius fuit. Fuerunt qui *C. acanthoidem*, et *crispum* Auctor. ab eodem typo ortum duxisse existimarent. Sic auctores *Flor. Morée* p. 241. n. 1126., *Pélop.* p. 56. n. 1381., Hook. *Br. Fl.* ed. 5. (1842.) p. 181. n. 2., ed. 8. cum Arn. p. 236., DC. Dub. p. 283. n. 7. (dubitative); Babingt. *Man. Br. Bot.* ed. 5. p. 190. n. 2. Cosson et Germ. *Flor. Paris.* 2. (1845.) p. 387. n. 3. cum *C. nutante* conjunxerunt, singulari prorsus sententia, ejus varietatem considerantes, mox subjungentes videri eis ibridam e *C. nutante*, et *crispo*. Linnaeus etiam in Amoen. Acad. T. 3. p. 50. *C. acanthoidem* hybridam plantam declaravit patre *C. nutante*, matre *C. crispo*, quae derivatio nuperrime laudata quoque est a Carion *Saon. Loir.* p. 61., Godr. cum Gr. *Fr.* 2. p. 231. Nos eam irridimus. Specimina quae legi ad *Camprodon*, et ad *St. Girons C. crispum* proximum certe non habebant; et judicium a citatis auctoribus datum. relatum ad stirpem cum nostra identica, nec comprehendimus, nec admittimus, laudamusque Crépin. *C. nigrescentem* Vill. ad *C. acanthoidem* L., et Jacquin retulit Noulet, *Fl. bass. sous Pyr.* p. 353. n. 3.; fecerit, aut ex Herbario Chaix, vel quacunque alia anctoritate fretus, hoc certum est, agi de speciebus valde inter se differentibus: cf. ad rem Timbal quoque in *Excurs. Gar. Nogr.* (1872.?) p. 93.

Onopyxus pyrenaeus (Burseri) Nob.

Burs. Herbr. ex Mart., Linn. Carduus carlinoides Gonan Ill. p. 62. n. 1., DC. Pr. P. 6. p. 624. n. 22., DC. Dub. p. 288. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1706. C. carlin. La-Peyr. Herb.; C. hispanicus Bory, non Lagasc., neque Lamk., ex Boiss. in DC. Mant. Compos. p. 304.; C. paniculatus Dulc. Gouan l.c. t. 23., Reichnb. Icon, C. 25. t. 875. f. 1.

⊙, ♃? Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medior., oriental., cum fluminum glareis quidquam descendens.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, diebus 23. Jul. 1836., et 24. Aug. 1837. Habui ex *la Houle du Marboré* ab egregio De Girard. Vidi in editiore parte vallis *Lienz*, supra *Cauterets*, ad *Gavarnie*, *au Roumigas*, in m.e *Cesy*; et *de Medassoles*, in summa valle *Aran*, *a Caranza*, *au Llaurenti*, etc. inque Pyr. merid. *au Port de Salau*, supra *Castanesa* ad *Basibé*, supra *Sallen*, in m.e *el Forat*, supra *Balnea de Panticosa*, ad *Jaca*, ad *Torla*, ad *Bielsa*, etc., ex *le Pic de Ger* demonstrabat Gaston Sacaze.

Card. tomentos. pyren. florib. purpur. glomerat. Ray Syll. Stirp. 200. (sic), fide Horti sicci celebris viri, ex Vahl Symb. 1. p. 67.; ast ego in Ray Syll. stirp. europ. ed. 1694. non invenio. Haec phrasis repe-

ritur in Tournef. Inst. p. 441., eumque citant Gouan, DC., Boissier; iste in ipso Tournefortii herbario vidit. Nonne potius hujus loci est *C. pyr. elegantiss. caule crispo*, Ray Syll. p. 368., qui de plantis pyrenaeis Tournefortio sese auxiliavit! Antiquior vero speciei detector apparet Burser, G. Bauhini discipulus, in cujus herbarii parte ab incendio Upsaliae, anno 1702. servata, adhuc extare stirpis specimen dicitur, Vol. XXI. n. 224., cujus nomen ibidem inscriptum hoc est: « *Card. toment. pyren. spinosiss. fl. alb.* » cf. Martin (Rol), cum Linnaeo Plant. Mart. Burser. in Linn. Amoen. Acad. T. 1. (Holm. et Lips. 1749. p. 169.; Lugd. Batav. 1749. p. 300.), ubi et supra citatum Tournefortii synonymon allatum est; inde agnosces, quam parum obstent *flores albi* a Burser dicti, quum citati illustratores ei afferre minime dubitaverint Tournefortii synonymon, quo *flores purpurei* declarantur. Idem Tourneforti synonymon male versatum est a Linnaeo sub suo *Card. eriophoro.*

Onopyxus carlinaefolius (Lamarck.) Nob.

Lamk. Dict. 1. p. 699. n. 14. Carduus carlinaefolius Lamk., DC. Pr. P. 6. p. 627. n. 36., DC. Dub. p. 284. n. 13., Vahl Symb. 1. p. 67., Willk. Lang. 2. n. 1712. C. carlinaefol. La-Peyr. Herb. s.l.; C. canaliculatus Dulc. Reichnb. Icon. C. 25. t. 872. f. 2. dubia: calath. juven.

♃? Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept. In montanis praesertim Pyr. Arag. Catal.

Legi in Pyr. Navarr. Valle *de Roncal* supra *Isaba*, l. d. *Bellabarse*, die 31. Jul. 1844.; in Pyr. Catal. ad *Porté* vallis *Caroll*, die 23. Jul. 1851.; in Valle *d'Eynes*, diebus 1. Aug. 1837. et 27. Jul. 1839. Observavi in valle *de Ossau;* in m.[e] *el Forat* supra *Sallen*, ad *Torla*, ad *Siaill*, *Conca de Tremp*, *au Capsir*, in m.[e] *Llaurenti*; ex *San Llorens del Pitens* demonstravit Iserne.

Quamvis Bertoloni dicat, 8. p. 620., accepisse se legitima speciei nostrae specimina e Pyrenaeis a DC., attamen suum *Card. nutantem* b cum hoc nostro identicum credere nequeo, eo magis quia specimina apennina ab ejus filio mihi demonstrata hancine identitatem non ostenderunt. Caeterum Candolleana specimina cum amicis communicata saepius incuriosa indeque obscura reperii. Species omissa a La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.*, et *Suppl.*, quamvis eam in herbario habuerit, reapse sine loco.

Cum *On. medio* individua quaedam hybrida oriri plane persuasus sum: hoc dico ne quis crederet se invenisse specimina inter duas species intermedia, quibus species, revera distinctissimae, conjungerentur. Forte hujuscemodi planta hybrida adeo Timbalio imposuit, ut in *Peña blanca*, Pyr. Arag., dubitaverit, num ipse interceptum haberet verum *Card. carlinaefolium* Lamk., aut potius *Card. Argemonem* Pourr., ab hoc, ut ab insequente distinctum: cf. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864.) p. 138., ubi ea planta dubia describitur. Serius Timbal (Ibid. T. 15. 1868. p. LXXXVI) agi de distincta specie ratus est, cui nomen *Cardui intricati* fecit, ipse porro male intricatus.

Stirpem nobis admodum dubiam e regione *Llaurenti*, *aux Bords de l'Aude à Usson près les bains*, communicavit Timbal sub nomine *Cardui nigrescentis* Vill.?, a qua specie *Carduinea* mihi dono data pro certo fugit. Quae sit planta non nisi temere diceretur ab eo, qui eam in loco natali non vidit; nihilosecius, si verbum a me quaeritis, enatam fuisse hybridam arbitror ex *On. carlinaefolio*, et *nutante.*

Onopyxus medius (Gouani) Nob.

Gouan Ill. p. 62. n. 3 Carduus medius Gouan, Godr. Gr. Fr. 2. p. 236., Willk. Lang. 2. n. 1712. C. spinulosus Bert. Am. Ital., et Fl. Ital. 8. p. 620. n. 4. C. med., et C. Argemone Pourr. DC. Pr. P. 6. p. 627. ns. 37. 38., DC. Dub. p. 284 ns. 12, 13., Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 216. ns. 6, 7. C. defloratus *g* cirsioides DC. Pr. P. 6. p. 628. n. 40. Card. defloratus La-Peyr. Herb.; et C. medius Gouān, La-Peyr. in Herbr. Marchant, ex Timb. et Lor.; C. Argemone Pourr. Herbr. ex DC., Nob. Sched. cr. n. 84.: C. petrophilus Timb. C. nutans LaPeyr. Herbr. partim, et Cnicus Gouani Willd., La Peyr. Herb., inque Herb. March.; Cn. Argemone La-Peyr. Herb.; Card. medius, et C. defloratus Zetterst. C. carlinaefolius Visian. Dalmat.? C. n. 790. Asso Syn. Arag. C. defl., et C. inclinatus Dulac. Gouan l.c. t. 24., Reichnb. Icon. C. 25. t. 871.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In montan., editisque.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *du Lys*, die 14. Jul. 1838.; in Pyr. aurig. *Ax* inter et *Merens*, die 31. Jul. 1840.; ibidemve in Valle *d'Orlu*, l.d. *le bas de Souliede*, die 20. Aug. 1840. ad *le Port de Paillères*, die 29. Jul. 1840.: in Pyr. Cantabr. ad scatebras fluminis *la Nive*, die 1. Jul. 1841. Habui e *Costabona* Pyr. or. a Massot; a Deville ex *Oneide*, ex *Heche* prope *Arrens*, ex *Clarabide*, et ex *le Pic de Gabizos.* Observavi ad *Azpeitia*, sub m.^{e} *Izarris;* ad *Esquierry, au Pic de Gard* in m.^{e} *Cagire*, ad *Ustou*, in m.^{e} *Llaurenti.*

Perperam in brevitate aut longitudine pedunculorum, in involucrorum indumento arachnoideo adstante aut deficiente, sive in ipsius foliolis ferme glabris, acutis, aut vix talibus, differentias specificas inquisiverunt DC. cum Duby l.c., ut sejungerent plantas, quae sunt ejusdem speciei lusus. Addidit mox DC. in Pr., pubescentiam, aut glabritiem nervorum in foliis, involucrorumque formam, et directionem diversam, quae notae in utraque varietate inconstantes sunt, aut cum aetate plantae fluxae. Ast quod attinet, praesertim, ad involucrorum squamas, eas semper acutas ego quidem observavi, et quoad foliorum nervos, eos prorsus glabros occurrere vix crederem. Caeterum differentia si quae aliqua, de involucrorum foliolis, quoad formam, indigitata a DC. in Pr., ea potius verborum, quam rei est, scilicet arte composita, et ita ut, certo certius, vim nullam habeat. Quod autem ad ipsarum squamarum directionem attinet, credo squamas adpressas dari in utraque varietate, junioribus tantum calathis. Nec meliore omine distinguebat Loiseleur *C. Argemonem* Pourr. a *C. medio* Gouani, caule sub-unifloro, qui saepissime pluriflorus in illa varietate occurrit, pedunculis subnudis, qui tomentosi constanter sunt; nam credere nequeo ipsum eos nudos e foliorum defectu dixisse, quia tunc pedunculi non amplius dicendi essent si foliati. Recte hujuscemodi lusus ceu inanes consideravit Deville, ut percepi e scheda autographa reperta cum speciminibus ex *le Pic de Gabizos.* Et Loiseleur in illo *C. Argemone* involucra arachnoideo-tomentosa dictitabat, de qua nota jam supra dixi. Denique *C. Argemone* Pourr. a *C. medio* caeco tactu separatus fuit, fulcitus characteribus nullius vis et momenti, quomodo ego compertum habui quum utramque formam, vel varietatem opportunis locis attente consideraverim. *C. medius* Gouan, strictius, humilior, simplicior, mitior provenit in editioribus: *C. Argemone* Pourr. procerior, ramosior, saevior, in montanis, mitioribusque locis reperitur, utque videtur e locis editioribus descendens. Inter hosce status gradationes occurrunt tales, et tantae, quae ad stirpium unionem certissime adducunt, ut res ultra exagitari nequeat; judicii certitudo patuit specie per totum Pyrenaeorum tractum observata, praecipue, et luculenter in locis iis ubi specimina legi, insuper et latissime ad *Saint Michel* supra *San Jean Pied de*

Port. Miror plantam fortuitu ramosiorem adeo imposuisse Timbalio, *(Excurs. Pantic.* 1868. p. 4., et 10.), ut eum moveret ad acclamandam speciem *(C. petrophilum).*

Stirpium unionem jam provectam a Bentham *(Cat.* p. 66.), qui Pyrenaeos adierat, cur non receperunt DC. Duby, qui de sejunctione plantarum tam parum persuasi fuerunt, ut ad *C. medium* exclamaverint « *A. praecedente (Argemone) non satis distinctum* » Ipsi DC. Duby *C. Argemonem* nimium affinem *C. deflorato* Jacq. declararunt, sicuti jam Lachenal *C. medium* Gouan a *deflorato* forte non diversum suspicatus est, itemve Noulet sub suo *C. cirsioide*, *Fl. bass. sous Pyr.* p. 354. n. 4., quem *C. medii* synonymon judicamus.

Ego multam inter eos affinitatem extare credam, ast huncine *defloratum* distinguerem habitu teneriore, foliis minus decurrentibus, minusve incisis, pedunculis non arcuatis, calathis plerumque erectis.

Caeterum et haec pro specie valde polymorpha recognita est; cf. Koch p. 461. n. 10. Quocumque modo hancine formam e Pyrenaeis non vidi, nec fidem praestare queo Zetterstedt, *Pl. vasc. Pyr. princip.* n. 726., aut Godron cum Grenier *Fr.* l.c., qui eam indicant in vallibus Pyr. septr. medior., descendentem ad *Toulouse*, ut de Dulac deque Costa sileam. Contraria sententia, eum Pyr. or. tantum vult Timbal, Reliq. Pourr. p. 59. n. 5. *C. defloratum* sub diversis formis bene delineatum vidi apud Reichnb. Icon. C. 25. t. 869-70., et t. 871. fs. 2, 3. *Onopyxum medium* ita definio: Foliis inferioribus (praesertim) non omnino decurrentibus, foliisve omnibus superne glabris, viridibus, subtus in nervo, et venis tantummodo pilosis, caeterum glaucis, pinnis foliorum, aut laciniis saepius trifidis quam bifidis, pedunculis plerumque monocephalis, squamis involucri exterioribus non tantum patentibus, sed post anthesim recurvis, divergentibus, caput Medusinum efficientibus, calatho nutante.

De *C. medio* Gouan ita effatus est Koch, p. 461. n. 9. « *A C. alpestri tanquam species separari nequit* », et reapse *C. alpestris* Waldst. Kit. Pl. rar. Hung. 3. p. 296. t. 267. eadem nobis videbatur species quod si confirmari denique possem, tunc accedendum erit ad Grenier (ejus tamen nomine *Cardui carduelis* oblito, Billotia 1864. p. 14.) habendaque inter prolationes nostras illa *C. arctioidis* Willd. Sp. pl., Koch Syn. ed. 2. p. 461. n. 9.; Scopolio (Carn. ed. 2. n. 997.) auctore speciei salutato; quod tamen, ex Scopoli figura (l.c. t. 53.), minime probabile infertur. Hoc vero clare liquet, e quacunque parte a *C. deflorato* discessum.

Card. Barrelieri Bert. 8. p. 621. n. 5. hujus quidem situs existimo, sed locum Barrelieri ab eo citatum respuo. Regio in qua suam plantam indicat Barrelieri, ab ea Bertolonii longe distat, neque nostram, quantum scio, alit plantam, quamvis eam in proxima Dalmatia reperiri existimaverim; neque illa figura (Icon. t. 1117.) nobis placet (quamvis a forma quae *C. Argemone* Pourr. parum recedat), quia in illa praecipue percipimus squamas involucrorum valde prae nostris latiores. Insuper, quum dicat Barrelieri (Obs. p. 87. n. 966.) se eamdem ac Romae, inque Campania Romana vidisse stirpem prope *Montpellier à la Colombière*, loco nobis notissimo, ego potius *Card.*, sive *Onopyxum hamulosum* illius facerem plantam. Quod ceu tutum et absolute a me dictum suscipi nolim. Caute sumendum est judicium de plantis criticis, in quibus similitudo est magna, characteres distinctionis pauci, hybri-

ditas timenda, archetypa, vel autoptica nulla, descriptio, et iconographia antiquae, scilicet incuriosae. Locum J. Bauhini a Barrelieri adductum pro *On. hamuloso* non recipiam; de eo iterum dicant Botanici Helvetiae: interim eum video relatum ab Hallero (Hist. Stirp. indigen. Helv. n. 164.) ad *C. defloratum*, cui speciei firmandum esse denique crediderim, reperto in m.e *Salève* ad *Genève C. deflorato* ex Reuter, *Cat. Pl. vasc. Gen.* 1832. p. 62. n. 4. ed. 2. p. 117.; et in proximo *Jura*, plurium testimonio, ad Basileam etiam, ex G. Bauhino, aliisque. Magnolianum vero locum, a Bauhiniano sejunctum, Bot. Monsp. p. 49. lin. 8-11., *Onopyxo hamuloso* recusare nollem.

Onopyxus hamulosus (Magnoli?) Nob.

Magn. Bot. Monspel. p. 49. lin, 8.? Carduus hamulosus Ehrh. Beitr., Willd. Sp. pl. Syng. p. 1650. n. 10., Koch p. 460. n. 8., DC. Pr. P. 6. p. 623. n. 14. (excl. forte var. *b*) C. nigrescens Benth. Cat.; DC. Dub. p. 483. n. 2., partim; Willk. Lang. 2. n. 1714.? C. acanthoides La-Peyr. Herb., quoad specimen unum., C. nutans? et C. dubius Pourr. Herb. Matrit.; C. spinigerus Jord. Waldst. Kit. Pl. rar. Hung. 3. p. 258. t. 233.; Jord. Obs. pl. nouv. crit. fragm. 3. (1846) p. 215. t. 8. f. C. 1-7., Reichnb. Icon. C. 25. t. 875. f. 2.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept. In Pyr. Arag., et in Pyr. or., Atax., inque septr. auriger., locis calidioribus.

Legi in Pyr. merid. Arag., *Sobrarbe*, ad *Murillo de Tou*, die 2. Jul. 1845.; in Pyr. Catal. ad *Concas, Conca de Tremp*, die 27. Jun. 1871.; supra *la Jonquera* m.e *Priorat* contra arcem *de Bellegarde*, die 20. Maj. 1843., et iterum *au Perthus*, die 25. Maj. 1860. Habui a Timbal ex m.e *Crabit*, agri Narbonensis. Observavi in montbs. Corbariens.; vidique ad *Olette*, et *Ribas*: copiosum circa *St. Girons*, regionis oceanicae.

Magna est speciei affinitas cum *Carduo*, sive *Onopyxo nutante*, a quo distinctus illico sese ostendit statura minore, habitu tenuiore, simpliciore, calathis minoribus, involucrorum squamis angustioribus. Caules saepe plures ex eadem radice, oblique adscendentes. Folia per marginem admodum crispa. Flores cernui. Involucra squamae, seu foliola, in inferiore illorum parte, sub curvatione, purpurascentia, spinis flavidis munita. Planta modice pubescens.

Carduum vivariensem Jord., Godr. Gr. *Fr* 2. p. 232-3., huic affinem repertum dicunt in Pyr. or., et potissimum *au Conflent*, *Prades*, *Olette*, *Fontpedrouse*, Galli plures; ego speciem ab hac nostra nitide distinctam, eique affinem, non animadvertebam.

Inter hanc speciem, et sequentem, *Carduum chrysacanthum* Ten., DC. Pr., Reichenb. Icon. C. 25. t. 878. f. 3., indicatum ad *Pamplona*, et ad *Basibé* a Willk. Lang. 2. n. 1718., enumerare fugi, cum stirpem ego satis non agnoscam, ut eam perspectam non habuit Bertoloni, cumque in suspicionem inciderim, plantam a Willkomm visam eamdem esse cum ea de qua modo actum est, forte a Willkomm duplicata; nisi prolem hybridam ex *O. acanthifolio*, et *nutante?* pro illa specie receperit. Cf. DC. Pr. P. 6. p. 622. ns. 6, 8.

Onopyxus nutans (Gesneri) Nob.

Card. arv. maj. etc. Gesn. Collect. crt. 64. a, aliis C. asininus Ejusd. Ibid.; hunc ego respuo. Carduus nutans J. Bauh., Ray. Koch p. 462. n. 11., Bert. 8. p. 617. n. 3. (excl. var. *b* salt. plurs. syns. excls.); Moris Sard. 2. n. 710., Gaud. 5. n. 1858., DC. Pr. P. 6. p. 621. n. 2., DC. Dub. p. 283. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1717. C. nut. La-Peyr. Herb., partim, et C. acanthoides La-Peyr. Herb., demto specimine; C. acanthoides (Willd. Ber. Prodr.), Pourr. Herb. Matrit, C. macrocephalus Saint Am. Agen., confirmbs. Noul. Fl., et Lagr. Foss. Tarn. Gar.; item Desf., Ten.; C. sylvestris Caesalp. Herb., partim. C. platylepis Saut. ex Facchin. apud Ambr. Fl. Tir. austr., confirm.e Neilreich; C. mu-

scatus Ger. J., C. Thoermeri ex Koch., Ascalea nutans Hill. hrt. Kew. Flor. Dan. t. 675., Fl. Bat. v. 2. t. 159., Schrank Fl. Monac. t. 253., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 546., Engl. Bot. v. 16. n. 1112., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 14. t. 3., Zannich. Vnz. p. 50. t. 162., Reichnb. Icon. C. 25. t. 877. f. 1. 2, ben., et t. 878. *f.* 1. 2. (platylep,) vix. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 56. f. 3., Barrel. Icon. t. 1116. Dod. Pemp. p. 721. f. 2. vix.; Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1472. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 153. n. 16. t. 31. f. 1. (n. 6).

⊙, ⊙⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 20. Jul. 1846. Habeo a Deville ex *Génost*, et ex *le Lac d'Estaing.*

Obvius mihi floribus albis ad *Argelles de Bigorre.*

J. Bauhini prolationem huc fidenter retuli, agatur quamvis de figura parum bona, deque valde discutienda auctoris synonymia. Villar, *Fl. Dauph.* 3. p. 6. n. 5., locum illum potius ad suum *C. nigrescentem* retulendum censebat, sed in locis ubi suam indicat speciem J. Bauhinus, *C. nutans,* neque *nigrescens* reperitur.

Dedit Bordère plantam sub nomine *Cirsii ferocis*, e *Gédre*, quae a putato *C. feroci* praecipitanter fugit. Suspicor ibridam advenisse ex *On. medio,* et ex *On. nutante.*

Cynara (vel **Cinara**) Galen., Columell., Gesner., Dodon., Vaill., haec potius a St. Lager laudatur.

Cynara sylvestris (Theophr.? Plinii?, Marc. Empir.?) Ray Syll., Lamk. *Dict.*

Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 4., Plin. Nat. h. l. 20. c. 23., vel 99., l. 21. c. 16. vel 56., Card. agrestis Marcell. Empir. c. 6., p. 46.? C. horrida Ait. Kew., Bert. 9. p. 46., DC. Pr. P. 6. p. 620. n. 4. C. Carduncculus Plur. auctor., Moris Sard. 2. n. 698., Godr. Gren. Fr. 2. p. 206., DC. Dub. p. 288. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1666. a (nec *b*) Flor. Graec. Sibthorp. C. 9. p. 24. t. 834., Reichnb. Icon. C. 25. t. 883.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. Atax. orient., cum *Olea.*

Legi in Pyr. septr. or. *(Roussillon)* supra *San Jean pla de cors,* ad *Vives*, die 3. Jun. 1843., in Pyr. Catal. ad *Sarrià*, die 28. Jun. 1860. Observavi in m.^e^ *la Clape* prope *Montolieu;* ad *Villeneuve* Corbar., in Pyr. Catal. ad *Alfà*, *Quart*, *la Bisbal*, et ad *Perracamps*, alibique.

Sunt qui putent eamdem esse speciem cum *C. Carduncculo*, nec non cum *C. Scolymo;* cf. Desf. Fl. Atl. 2. p. 248., Moris l.c., Cosson *Not. pl. cr. Paris* (1850) p. 59.

Hos adversatur Bertoloni, eumque sequutus sum, eo magis quia mihi semper repugnaverit suscipere in capite nomina e plantis cultis desumpta; aliter observationes propriae, quae valeant ad stirpium differentiam sustinendam, mihi deficiunt. Vidi eamdem stirpem, ac eam quam legi, ad *Narbonne;* de hac ita effatus est Lindley " *A. Cynarae Carduncculi exemplaribus spontaneis Narbonae, a Benthamio lectis* (cf. Benth. *Cat.* p. 74.) *nemo est qui separet* „ Fl. Gr. c. p. 25. Et de illorum *C. sylvestri* Lamk. *Dict.* (cum nostra eadem), dixerunt Link Hoffm. " *A C. Carduncculo differt foliis bipinnatifidis*, *angustioribus*, *spinis majoribus, an itaque varietas?* „ *Fl. Port.* 2. p. 199. Asseruit J. Bauhinus, Hist. pl. 3. l. 25. p. 48. *a-b*, e seminibus *C. Scolymi* plantas *C. Carduncculi* se exoriri vidisse.

Rustici Ruscinonenses, qui plantam reapse spontaneam in locis ubi eam legi esse asserebant, ejus calathis utuntur ad lac coagulandum, ut de congeneribus alibi fit.

Onopordon Anguillar., Vaill., forte etiam Plinii. Reapse prototypa species videtur *Onopordon* Plin. Nat. h. l. 27. c. 12., vel 87.

Attamen pro hocce genere nomen *Akanos* restituere maluit Adanson (*Fam. pl.* 2. p. 116., et p. 512.), quod converterant in *Acanum* Gaza, et Heinsius, *Acanus* dictum a Schneider.

Onopordon pyrenaeum (Juss. et Vaill.) DC. *Fr. Suppl.* p. 457.

Cf. Vaill. Mém. Acad. R. Sc. ann. 1718. (impress. 1741.) p. 153. n. 8. DC. Dub. p. 282. n. 5. O. acaule L. Sp., Jacq. Miscell. 2. p. 310. n. 9., DC. Mant. Compos. in Pr. P. 7. S. 1. p. 304. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1664. O. acaul., unifl., et pyren. DC. Pr. P. 6. p. 619. ns. 11. 12. 13. Jacq. Ic. rar. t. 167., Cavan. Ic. Descr. 1. p. 60. n. 96. t. 88. (mediocr., contract., ut specimina visa in Herbr. Hrt. bot. Matrit.).

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., orient., montan. editisq., frequentius per region. mediterran. meridion., sol. calcar.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Pamplona*, m.^e^ *San Cristobal*, versus summitatem, die 10. Jun. 1844., inque valle *de Roncal*, m.^e^ *Bedenghip'a*, die 29. Jun. 1844. Habui ex Pyr. sept. *Ordincède* a Philippe, ex *la Font de comps* Pyr. or. a Jonquet. Observavi ad *Canfranc, à la Peña d'Uruel*, ad *Sarsa*, ad *Salvatierra*, ad *Murillo Gallego*, in m.^e^ *Peña Barry*, ad *Jaca, Torla, Bielsa, San Victorian, Voltaña*, in m.^e^ *Turbon*, Pyr. Arag., in m.^e^ *Pondis* Pyr. Catal., ibidemve summit. montis *Bell-Lloch*, in m.^e^ *Cady*, supra *Berga:* ad summit. montis *Tausch (Corbières)* vidit Timbal, *au Pic de la Bouisse* Gautier.

Tota planta rosulam diametro pedalem circiter efficit, coloris ex albo cinerei, e natura tomenti adeo copiosi quo induitur; ferox copia aculeorum, quibus folia, praecipue vero calathi armata sunt; flores in centro promens pollicem unum aut duo supra terram emergentes, vivens in locis dirutis, saxosis, inter detritos lapides calcareos. Nomen *acaulis* improprium, non solum organographice, quin etiam phytographice, nam saepius, quamvis brevis, caulis manifestissimus inspicitur; quapropter minus male, prae neotericis, Jussieu eum dixerat *Onopord. acaule ferme*, etc. Juss., ex Vaill. (*Mém.* etc. 1718., impress. 1744., p. 153.). Ast male semper Reichard Syst. pl. 3. p. 692. (cf. et Mill. *Dict.* n. 5.), Willd. Sp. pl. Syng. p. 1689. n. 9., *caulem omnino nullum* declarare. DC. descriptio quoque demonstrat minus feliciora specimina ipsum versavisse.

Jacquini figura fingit plantam, caule praeter solitum magis evoluto, foliis profundius sectis, ut videtur desumpta e specimine culto. Folia oblonga, primaeva minus prae successivis secta; quae majora, profundius pinnatifida, validiusque per marginem spinosa; omnia undique, subtus adhuc magis, induta tomento arachnoideo, more gentium, copioso. Flores ochroleuci, neque rubri, ut in aliis hujus generis speciebus; nec albi ut eos describit DC. *Fr.*, et cum eo Godron cum Gren. Fr. 2. p. 206., cum istis Philippe, et Willkomm l.c.; aut purpurei, ut declarantur a Mutel, *Fr.* 2. p. 181. n. 6., quos melius *albicantes* dixerat magnus Jussieu (et cum eo La-Peyrouse): *Capitulum medium caeteris majus*, recte a DC. descriptum est: et capitula sunt hemisphaerica, pyramidata, dein ovata, involucrorum foliola lanceolata, ima recto-patentia, media patenti-recurva, superiora erecta, acuminata, omniaque flavida, glabra, nitida, pungentia; ridicule a DC. descripta. Receptaculum eximie favosum; achenia tetragono-compressa, fusca; exsiccata transverse rugosa; ea transverse sulcata dicunt DC., et Duby, sed vix credam hoc exacte dici posse, sive de hac, vel de aliis hujus

generis speciebus. Ante Jussieu, et Vaillant, nullam plantae mentionem reperire potui, ne Tournefortio quidem excepto. De specie aliquid tradidit Haller, En. pl. hrt. et agr. Gotting. (1753.) p. 357.

Planta tenera comeditur; flores praesertim succo redundant, utque illi *Carlinae officinalis* N. sat dulces, gratique sunt.

Onopordon Acanthium (Dioscorid.?) L. Sp.

Diosc. l. 3. c. 16.? Plin. s.c. Koch p. 462. n. 1., Bert. 9. p. 42. n. 1., Gaud. 5. n. 1893. DC. Pr. P. 6. p. 618. n. 1., et cum Dub. p. 282. n. 2,, Willk. Lang, 2. n. 1658. (excl. forte Barr. prolat.) La-Peyr. Herbr.; O. vulgare Vaill.; O. Athenaei Anguill. (cf. Athen. Deipnos. l. 2. c. 33. ad hanc spec. incert.); O. Acanthifolio Gilib. Exerc. phytlg., O. ramosum Dulc. Acanthium vulgare Parkins. A. album Ger. J. Flor. Dan. t. 909. vix. Sv. Bot. v. 4. n. 227., Schk. Handb. 3. t. 230., Schrank Fl. Monac. t. 67., Fl. Bat. v. 2. t. 99., Reichnb. Icon. C. 25. t. 813., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 521., Engl. Bot. v. 11. n. 977., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 118. vix., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 1. t. 602., Loes. Pruss. p. 261. t. 82., Zannich. Vnz. p. 4. t. 161. Matth. p. 671., Camer. Epit. p. 441., Brunf. Herb. 3. p. 104., Fuchs. Hist. st. p. 57., Trag. St. h. p. 858. (quamvis folia, ut in Camer. icon. nimis incisa videantur); Lob. Obs. p. 476. f. 1., Icon. 2. t. 1. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1466. fig., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 54. fig. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 152. t. 30. f. 1., Dod. Pempt. p. 721. f. 1., Egenolph. Herbr. imag. P. 2. crt. 8. vers.; Lonicr. Nat. h. crt. 71. D.; an et crt. 70. C.?

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legebam in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, die 8. Jul. 1850.

De Dioscoridis *Acanthio* inter hanc, et insequentem speciem, cum Sibthorp, Sprengel, Fraas, haesitamus.

Onopordon illyricum (Dioscorid.?) L. Sp.

Diosc. l. 3. c. 16.? Pen. Lob. Advers. p. 365. Koch p. 463. n. 2., Bert. 9. p. 44. n. 3., Moris Sard. 2. n. 706., Boiss. Voy. botq. Esp. n. 1005., DC. Dub. p. 282. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1659. O. horridum Vivian., Loisel., Mut. Fr. Jacq. Hrt. Vindb. 2. p. 69. t. 148., Lamk. Ill. t. 664., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 376. t. 161. f. 1., Schk. Handb. 3. t. 230.; Reichnb. Icon. C. 25. t. 814. f. 1., et t. 887. f. 6. Lob. Obs. p. 476. f. 2., Icon. 2. t. 1. f. 2. Dod. Pempt. p. 738. f. 1. Plant. (dubia Courtois; favet G. Bauh.) J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 55-6.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. or. Atax. cum *Olea*, locisque calidioribus.

Legi ad *Rosas*, die 20. Jun. 1851. Observavi ad *Villeneuve*, *à la Nouvelle*, ad *Perpignan*, ad *Collioure*, *Culera*, *Llansà*, supra *la Selva*, ad *Figueras*, ad *Casas de Pena*.

Praestantiam specifici nominis a Linnaeo adhibiti, contra DC., sustinuit Visiani, Fl. Dalm. 2. p. 45. n. 597. Haec species est *Acanthium illyricum* Pen. Lob. Advers. p. 365. (ad eam jam a G. Bauhino Pin. p. 382. n. 2. allatum), Lobelii ls. cts., Ray Syll., quae loca non pertinent ad *O. virens* DC., sive *tauricum* Willd., vel *elatum* Fl. Gr. Sibthorp.

Quo errore haec species mediterranea indicatur in Pyr. septr. occid. edit. ad *Anowillhas* a Gallis, duce Bouillé ibidem excurrentibus anno 1868.? cf. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 15. p. LXVIII.) *O. Delorti* perpenso judicio ab *illyrico* separavisse Timbal (*Excurs. St. Paul, Casas de Pena* p. 25.) credere nequeo.

Sub-Trib. 3.a TYRIMNEAE (Lessing) N.

Plantae hae stamina monadelpha ferunt, observante Cass. *Dict. Sc. Nat.* T. 18. (1820.) p. 35.

Tyrimnus Cass.

Tyrimnus leucographus (Morison) Cass. *Bull., Dict. Sc. Nat.* T. 56. (1828.) p. 207. Koch p. 458., Willk. Lang. 2. n. 1720.

Moris. Hrt. Bles. p. 38. (lin. 6-ult.), et Delin. p. 244-5. Carduus leucographus Morison, L. Sp., Bert. 8. p. 615. n. 1., DC. Dub. p. 283. n. 8. C. leuc. La-Peyr. Herbr.; C. candicans Friv. Herb. Rum.! nec Kit. ex Griseb.; Acarna leucographa Hill. hrt. Kew. Jacq. Hrt. Vindb. 3. p. 16. t. 23., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 377. t. 162. f. 1. (2.); Reichnb. Icon. C. 25. t. 881.

⊙? ⊙? Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. orient. humilior. calidior. rarus.

Habui ex *Cerbera*, cum Hispania finitima, a Penchinat. Inter *Bagnouls sur mer* et *Cerbera* vidi non bene evolutum, medio Jun. 1837.

Quidnam loci tutius pro figura Egenolphiana Herbr. imag. P. 2. crt. 16. vers. f. 2. quam hoc statueretur? Attamen ego non ausus sum firmare.

Leucographis Plinii, Nat. h. l. 27. c. 11., vel 78., nomine tantum ei notus, non ego cum Anguillara pro *Solidagine Virga aurea*, nec cum Dalechampio pro *Silybo Mariano*, sive *Mariacantha maculosa* N., neque cum Sprengel pro *Tyrimno leucographo*, haud magis cum Fée (in Plin. edit. Panck. T. 13. p. 485.) pro *Cerinthe majore* susciperem. *Leucanthos* vero, Theophr. hist. pl. l. 6. c. 3., vel 4., Dioscor. l. 3. c. 19., Plin. Nat. h. l. 21. c. 16., vel 56., adducitur a Desfontaines, in Plin. ed. Lemair. T. 7. p. 73., et p. 427., ut a Fée, in Plin. ed. Panck. T. 13. p. 499., duce Spreng. Hist. r. hrbr. p. 100., p. 185. recte ad *Tyrimnum leucographum*, qua ratione plane ignoramus. Non sufficit nobis Dioscoridem dixisse radicem *Cyperi*, et folia albescentia, et palam esse agi de *Carduacea* specie, ut ratione rem conjectemus: videmus Sprengel (Comm. in Dioscr. 2. p. 501.) ad *Cirsium tuberosum* evolavisse, nil curans illius absentiam, ni fallimur, per totam Graeciam. Sane praetereundae plantae densissimis obductae tenebris.

Galactites Moench. Generis est masculini ex St. Lager.

Galactites tomentosus (Matthioli) Moench. Meth.

Matth. Comm. in Dioscr. ed. Valgr. 1554. p. 320. ? una e Spinis albis. Cassin. Dict. Sc. Nat. T. 18. (1820.) p. 35., Bert. 9. p. 491., Moris Sard. 2. n. 697., DC. Pr. 6. p. 616., DC. Dub. p. 289., Willk. Lang. 2. n. 1721. Centaurea Galactites L., La-Peyr. Herbr ; Carduus Galactites J. Bauh. Hist. pl., Bory Chaub. Morée n. 1134. ; Cirsium Galactites Hill hrt. Kew. Flor. Graec. Sibthorp. C. 10. p. 13. t. 919., Cavan. Ic. Descr. T. 3. p. 16. n. 253. t. 231., DC. Obs. pl. Compos. Mém. 2. p. 40. t. 9., inque Ann. Mus. Hist. Nat. Par. T. 16. p. 196. t. 9., Reichnb. Icon. C. 25. 819. f. 1, 2. Matth. p. 665., Camer. Epit. p. 434., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 54. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1463. fig.a et p. 1465. fig.a alter.

⊙ Flor. Æstat. Fruct. in Autumn. Per region. mediterr. locis calidioribus; in Pyr. Cantabr. merid. ad *Azcoitia*, ut et in Pyr. sept. med. aurigerisve, ad *Toulouse*, ad *Pamiers*, ad *St. Girons*, etc.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, ad *St. Jean pla de cors*, die 23. Maj. 1843., in Pyr. Catal. ad *San Feliu de Guixols*, die 7. Jun. 1870. Observavi copiosam praecipue ad *Bilbao*, *Durango*, *Tolosa*, *Azcoitia*, *Pamplona*; *St. Girons*, etc.

Ludit aliquando floribus albis.

Gal. mutabilis Dur. cum Bory, *Explor. Scient. Algert* 52. diceretur haec eadem planta; et *G. Duriaei* Spach, Ibid. t. 53. (cf. et Willk. Lang. 2. n. 1722.), videtur mihi vel cum *Onopyxi* specie. aut cum *Mariacantha maculosa* hybrida progenies, quod meum judicium, Parisiis in Bibliotheca Delessert (Sept. 1862.), cum Lasègue communicavi. Primo descriptae sunt hae plantae in Duchrtr. *Rev. botq*. l. ps. 362-3. ns. 8, 9.

Mariacantha Nob. *Silybum* (non Dioscor.) Lobel., Vaill.

Silybum (Dioscor.) l. 4. c. 156., Plin. Nat. h. l. 22. c. 22., vel 42., et l. 26. c. 7., vel 25. reapse alienum videtur, quidquid praedicaverint a Cordo, et Lobelio ad Sprengel scriptores quidam. Arbitrabantur

Rauwolf *Gundeliam* Tournefortii esse verum Dioscoridis *Silybum*, *Hacub alcardeg* Serapionis, vel, quomodo scribit Celsius, Hierobat. p. 133., *Acub*, unde *Hacub* Vaill. Act. Acad. Paris. Conferatur aliena sententia, de *Acub* habendo pro *Cynara Scolymo*, quam jecisse apparet ipse Rauwolf Itin. p. 74., et quam calidius adhuc sustentavit Bochartus, Hieroz. P. 2. p. 606.: cf. cum Rauwolf Hrt. exsicc. 81., etiam ejusdem Rauwolf Hodoep. P. 1. c. 6. p. 74., et P. 4. t. 12., ex Gronov. Fl. orient., ubi reapse in tabula citata reperitur figura, quam ad *Scolymum Theophrasti* non possum quin adducam, quod quum, Parisiis, Decaisne communicavissem, iste quidem laudavit. Unde sequeretur, hancine postremam plantam habitam fuisse a Rauwolf pro *Silybo* Dioscoridis, vel *Hacub alcardeg* Serapionis, quidquid in contrarium senserint citati auctores hierobotanici, et cum eis Billerbeck Fl. Class. p. 223.

Hisce consideratis nomen *Silybi* pro hocce genere non satisfecit, quia alienam a nostra significavisse stirpem existimo; novum confeci *Mariam spinosam* sonans, exprimens illud *Cardui Mariani*, quo species nostra per Europam salutatur. Folia maculosa specificum nomen opportune suppeditarunt mihi, aliisque.

Mariacantha maculosa (Brunfelsi?, Fuchsi) Nob.

Brunf. Herbr. 2. p. 67., et 3. p. 41. fig.a ead., asser., Kirschleg. Alsat., dubit. Moretti in Matth. ill. mem. 8.; ad Cirs. oleraceum refert Sprengel, perperam, primam harum prolationem in Diss. de Germ. r. hrb. Patr. p. 6.: Fuchs. Hist. stirp. p. 56., Icon. ed. 1545. t. 32. Silybum Marianum Gaertn., Koch p. 458., Gaud. n. 1871., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 315., Moris Sard, 2. n. 709., DC. Pr. P. 6. p. 616. n. 1., et cum Dub. p. 283., Willk. Lang. 2. n. 1723. Carduus Marianus Tabern. Krtb. J. Bauh., L. Sp., Bert. 8. p. 637. n. 22. Card. Marian. La-Peyr. Herb.; Silybum Mariae Ruprecht Fl. Ingr. p. 518. not. *; Carduus Mariae Fuchs.; C. lacteus Matth.; Mariana Mariana Hill hrt. Kew. Engl. Bot. v. 14. n. 976., Curt. Fl. Lond. ed. Grav., V. 3. t. 121., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 378. t. 162. f. 2. (I.), Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 522., Reichnb. Icon. C. 25. t. 882., Fl. Bat. v. 11. t. 866., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 1. t. 601., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. officin. t. 221., Turp. Fl. med. T. 2. t. 111. Matth. Matth. p. 676., Camer. Epit. p. 445., Trag. Stirp. h. p. 850., Lob. Obs. p. 479. f. 1., Icon. 2. t. 7. f. 2., Dod. Pempt. p. 722. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 1078. f. 3., Icon. t. 699. f. 2., Lonic. Nat. hist. crt. 70. B. Dalech. Hist. pl. Ludg. 2. p. 1464. f. 1., et p. 1475. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 52. f. 2., Moris. Hist. pl. Ox. 3 S. 7. p. 155. t. 30. f. 7. n. 1.

⚇, ⊙ DC. Flor. Maj. Jul. Fruct. per Æstat. Per region. mediterr. in calidioribus; raro extra.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, ad *Ceret*, die 24. Maj. 1843. Observavi ad *Toulouse*, ad *Tarascon* Pyr. aurig.; ad *Pamplona*, ad *Jaca*, etc.

Dixerunt *marianum* Mariam corrumpendo, cui mulierculae primus speciem, ex vulgo, dicavit Fuchsius, vel Tragus, et cum eis Lonicerus, Gesner, aliique. *Cardo asinino*, et *Cardo di Santa Maria* nuncupatur in Italia, seu quia asini eo libenter vescuntur, vel quia antiquam speciei historiam recordare cupiant, utque solemniter celebrentur asini opera, quibus iste se acceptissimum fecit matri divini redemptoris.

Sub-Trib. 4.ª CARTHAMEAE DC.

Atractylis Theophr., vix *Dioscoridis*, non Neotericorum. *Centrophyllum* (Neck.) Vis. Dalm. Genus hocce non aliter quam *Atractylidem* ex Theophrasto, forte ex Dioscoride etiam, denominandum censeo, utpote, cum antiquis Ruellio, Gesnero, Matthioli etc., existimarunt Haller, Ludwig, Adanson, Scopoli, Allioni, et Gaertner. Dubius mihi remanet locus Dioscor. l. 3. c. 97.

Caeterum « *Melius Centrophyllum dixissent, quippe quum Latini litteram Kappa Graecorum, potissimum ante vocales* e, i *respuant* » Gaud. Helv. 5. p. 209. nota. Et hoc diffusius pertractavit Visiani, Dalmat. 2. p. 43.

Atractylis lutea (Theophr.) G. Bauh. Pin. p. 379. n. 1.

Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 3., 4.: l. 9. c. 1.; Ruell. De Nat. Stirp. l. 3. c. 55. p. 727. lin. 23. Centrophyllum lanatum DC. MN., et cum Dub. p. 293., DC. Pr. P. 6. p. 610. n. 1., Koch p. 468., Bert. 9. p. 66. n. 1. Kentrophyllum luteum Cass. Dict. Sc. Nat. T. 24. (1821.) p. 382. Willk. Lang. 2. n. 1537. Carduncellus lanatus Moris Sard. 2. n. 681. Carthamus lanatus L. Sp., Gaud. 5. n. 1898. Carth. lan. La-Peyr. Herb., et Carlina corymbosa La-Peyr. Herbr.; itemve Pourr. Herbr. Matrit., eod. mod. spec. duplic.; Centr. boeticum Boiss. Reut. Pug. pl. novr. p. 43.? C. tauricum F. M. confirm. a Ledeb. Ross. Flor. Graec. Sibthorp C. 9. p. 30. t. 841., Schk. Handb. 3. t. 233., Reichnb. Icon. C. 25. t. 746. f. 2., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 381. t. 161. f. 2. Mátth. p. 811., Camer. Epit. p. 561., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied., tab. aen. 7. f. 56., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 366. f. 1., Pempt. p. 736., Lob. Obs. p. 483. f. 2., Icon. 2. t. 13. f. 1. Columm. Ecphr. p. 19., et p. 23. fig.a 1, 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1450. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 160. t. 34. f. 3. n. 2.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Frequentius per regiones mediterraneas.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Elcano* sub *Agoiz*, die 17. Aug. 1844. Habui ex *Tarbes* a Deville. Observavi ad *Toulouse*, per *Roussillon:* vidique sub *Algortha*, praesertim ad arcem vulgo *Galea*.

Planta sesquipedalis, bipedalis, et ultra. Caulis pallidus; rami superne divaricati. Foliorum venae salientes. Inferior plantae pars sat mitis, superior, ad calathos praesertim, ferocissima: glandulae resiniferae, et tomentum lanuginosum per superficiem herbae sparsa. Patria Hispania non apparuit penes Linnaeum, Willdenow, et DC. Eam indicarunt Asso Arag. n. 800., Quer. *Fl. Esp.*, Cambess. Balear. n. 312. De legitimitate *Centr. boetici* ne Willkomm quidem (n. 1538.) adeo persuasus fuit.

Carduncellus Lobel., Adans.

Carduncellus monspeliensium (Penae, et Lobel.) All. Pedem.

Carduncell. Montis Lupi Pen. Lob. Adversr. p. 374. Bert. 9. p. 71. n. 2., DC. Pr. P. 6. p. 614. n. 2., DC. Dub. p. 281. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1543. Carthamus acaulis Pourr., Herbr. Matr.; et Crth. mitissimus Pourr. Ibid. partim? Crth. pinnatus Willk. pl. exsicc., nec Desf., ipso fat.e Sert. Fl. Hisp., et Prodr. Reichnb. Icon. C. 25. t. 747. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 92, 93. fig., Lob. Icon. 2. p. 20. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Arag., inque orient. calidior. ad montana pertingens.

Legi in Pyr. or. supra *la Manera*, ls. ds. *Pla de l'Alp*, et *la Serella*, die 2. Jul. 1840. Inter *Jaca*, et *San Juan de la Peña* formam gracilem, angustifoliam, caule 1 $^1/_2$, 1-pedal. observavit Willk., Sert. Fl. Hisp. p. 87. n. 569.: cf. et l.s.c. **b**

Carduncellus mitissimus (Richer de Belleval) DC. *Fr.*

Richr. de Bellev. Fig. pl. ex Gilibert Demonstr. botq. p. 33. n. 86. Moris. Hist. pl. Ox. 3. S. 7. p. 159. n. 14. DC. Pr. P. 6. p. 615. n. 3., et cum Dub. p. 281. n. 1.!, Lagr. Foss. Tarn. Gar. p. 217. Carthamus Carduncellus La-Peyr. Herbr., St. Am. Agen. (nec Carduncellum monspeliensium St. Am. Agen., ut citat Lagr. Foss.); Carth. Tingitanus, mitissim., carduncell. var. Pourr. Herbr. Matrit.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept. Rarissime extra region. mediterr.

Legi in Pyr. Atax. inter *Quillan*, et *Campagne*, die 16. Jun. 1843. Habui a Deville ex *le Ger du Troubat*, et ex *Mont-Sacon*, monitus reperiri etiam ad *Gèdre*, ex Bordère, qui dedit e Valle *d'Heas*. Parentau eum reperiebat ad *Gerd*, *Tabe*, *St. Bertrand*, e quibus locis vidi in illius Herbario penes Montané. Ego observavi ad arcem vulgo *Galea* sub *Algortha*, ad *Bilbao* etiam; ad *Villanova de Aezcoa*, ad *Pamplona*, in m.e *Corbara* supra *Berga*, etc.; in Pyr. septr. sub *le Pech de Bugarach*, ad *Rennes*.

Hujus loci vellet Fée, in Plin. edit. Panck. T. 13. p. 496., *Atractylidem* Theophrasti, Galeni, Simplic. med. facult. 6. p. 161.; *(Cnicon mitius)*, Plin. Nat. h. l. 21. c. 15. vel 53., quas sententias plane rejicio; Theophrasti plantam dignovimus; Plinianam obscurissimam judico; Galeni alteram non definiendam.

Sub-Trib. 5. CENTAURIEAE DC.

Cardosanctus Nob., *Cnicus* Vaill., et Neotericor.

Cnicus Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 4., Dioscr. l. 4. c. 187. existi, matur *Carthamus tinctorius;* indeque huic generi potius restituendum quum citata species generis prototypa habeatur. Barbarum, et supervacuum *Carbeni* Adans. nomen, cum Hook. Benth. Gener., non esse extollendum putavi.

Cardosanctus officinalis (Herbarior., Nicolai Mirepsii) Nob.

Nicl. Mireps. l. 3. c. 46., ex Spreng. Hist. pr. medic. T. 2. p. 321. et Hist. r. hrb. 1. p. 218. Cnicus benedictus L. Sp. ed. 1. p. 826. n. 1., Cass. Dict. Sc. Nat. T. 9. (1817.) p. 457., et T. 50. (1827.) p. 254., DC. Pr. P. 6. p. 603., Moris Sard. 2. n. 687., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 314., Willk. Lang. 2. n. 1546. Centaurea benedicta L. Sp. ed. 2., Bert. 9. p. 482. n. 52., Gaud. 5. n. 2044., DC. Dub. p. 292. n. 34. Cent. bened. La-Peyr. Herbr.; Calcitrapa benedicta Targ. (Ott.) Inst.; Carbernia benedicta Hook., Benth. Flor. Graec. Sibthrp. C. 10. p. 4. t. 906., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 385. t. 162. f. 5., Spach Suit. Buff. Atl. t. 64., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 223., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 34. t. 14., Plenck Ic. Pl. med. T. 7. p. 19. t. 6634., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 84., Reichnb. Icon. C. 25. t. 748. Egenolph. Herbr. imag. crt. 9. vers. f. super. inter., Trag. St. h. p. 862., Cord. Hist. pl. crt. 166. f. 2., Fuchs. Hist. stirp. p. 122., Matth. p. 812., Camer. Epit. p. 562., Lob. Obs. p. 484. f. 1., Icon. 2. t. 13. f. 2., Dod. Pempt. p. 737. f. super., Pancov. Herbr. ex edit. Zorn. t. 926.; Le Grand. Herb. de Ras. Avic. etc. Paris 1520. (vel prope) par Jean Petit, crt. 17. a f. 1., flor., et crt. 56. f. 1., Dorsten. Bot. crt. 65. C.

☉, nec ♃, uti declaratur a Bertol. Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or. cum *Olea.*

Legi prope *le Boulou (Roussillon)*, die 11. Maj. 1843. Observavi ad *Perpignan*, ad *Gerona.*

Suscepimus Egenolphii figuram s.c. a Dorstenio etiam relatam: non fictitiam illam Loniceri Nat. hist. cr. 68. D., ex Egenolpho pariter repetitam.

Quibusdam, iisque astipulatur Sprengel, huc retulendum est *Cardiobotanon* Nic. Mireps. S. 3. c. 46.: alii, cum Fuchsio, sese convertunt ad *Leonurum Cardiacam.* Fluctuosae haec manebunt sententiae.

Centaurea Less., DC.

SECTIO 1.ª SERIDIEAE DC.

Centaurea aspera (Gesneri, Ageri?) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schm. tab. lign. 5. f. 43. ic. super. exter., cum t. Ager., ex J. Bauh. hist. pl. 3. l. 25. p. 33 a-b., sed haec prolatio incerta. Bert 9. p. 481. n. 51., Moris Sard. 2. n. 691., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1080., DC. Pr. P. 6. p. 599. n. 193., DC. Dub. p. 291. n. 22., Willk. Lang. 2. n. 1552. La-Peyr. Herbr.; et C. sonchifolia La-Peyr. Herbr.; C. Isnardi, et C. mediterranea Pourr. Herbr. Matr., C. scorpiurifolia Duf., et C. stenophylla Duf. ex Willk. Lang.; Seridia aspera Webb It. Hisp.; Seridia microcephala Cass. Dict., et Calcitrapa aspera Cass. Ibid. Cent. praetermissa Martr. Dons. C. Seridis Loisel. (non L.) Mut. Fr. (La-Peyr. dubia, et s.l.); Cistrum asperum Hill hrt. Kew. Reichnb. Icon. C. 25. t. 799. f. 2., et 3, 4. cred. Bocc. Mus. Piant. p. 35. t. 26., Barr. Ic. t. 308. stenophyll. Duf.; et t. 307. var. subinermis.

♃ Flor. Jun. Sept. Fruct. per Autumnum. Per regiones mediterraneas cum *Olea.*

Legi in Pyr. Arag. inter *Voltaña* et *l'Ainsa (Sobrarbe)*, die 21. Jul. 1845.: varietatem ibidem ad *Mediano*, secus *la Cinca*, ad pontem, die 19. Jul. 1845. Observavi ad *Sanguessa*, ad *Fiscal*, *Cardona*, etc. communiorem adhuc ad *Narbonne*, *Sijean*, in *Roussillon.*

Planta prostrata, diffusa, modice aspera, potius scabriuscula, faciem facile mutans transeundo ad completam sui evolutionem. Involucrorum spinae tres, aut quinque, breves, reflexae. Calathi ovoidei: corollae roseae, juniores caerulescentes, dantur ferme albae.

Vidi lusum calathis minoribus; spinis involucrorum brevioribus, corollisque parvis, in quo folia caulina superiora latiuscula conspiciebantur. Huic formae satis respondet supra citata Reichenbachi figura 4.

Pro quadam improprietate in foliorum descriptione *(villosa* dicta a Desf. Fl. Atl. 2. p. 298., vel *velues* a Vill. *Dauph.* 3. p. 54.) nec ego de identitate plantarum horum auctorum cum nostra dubitare vellem, uti dubitarunt Link, Hoffm. *Port.* 2. p. 233.

Plantam hybridam, quae *C. aspero-Calcitrapa* Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 260., accepi ex *Narbonne* a Delort; eamdemve, mutata cum Gay praevalentia ex *Sàlces* a Gautier; eam figurat Reichenbach l.c. t. 797. f. 2. Hybridam alteram stirpem, *C. aspero-paniculatam* offendebat Thevenau, Timbali comes; cf. Timb. *Excurs. Corbiers* 1874. p. 10.

Ad *Cent. mediterraneam* a se propositam Pourret, in Herbr. Salvador, citat *Jac. spinos. Sonchi angust. fol., maritim. minor., ad squam. capituli spinulis plurimis* Pluk. Phyt. t. 38. f. 3., dubitans, num foret *C. Seridis* L.? Haec Plukenetii figura praetervisa fuit a Systematicis Linnaeo, Reichardt, Lamarck, Willdenow, Poiret, Persoon, Aiton, Vitman, Spach, DC. *Fr.*, et Pr., neque eam interpretatus est Giseke, Ind. Linn. in Pluk. p. 2. Cassini, *Dict. Sc. Nat.* T. 54. (1829.) p. 494., descripsit ceu peculiare genus, nomine *Alaphi tenuifolii*, plantam quam ex Hispania vidit in Herbario Desfontaines, denominatam *Rhaponticoidem minimam tenuifoliam, erectam, hispanicam*, quae, si recte video, respondet *Jaceae minimae tenuifoliae erectae hispanicae* Barrel. cum Juss. Obs. p. 84. n. 943., Icon. t. 161. Ex hac sibi ignota planta confecit DC., Pr. P. 6. p. 601., sectionem 31. generis *Centaureae*, addens num *C. asperae*, num *C. heterophyllae* varietas?; quae species, utraque sectionis *Seridieae*, habentur apud eum ns. 193., et 195. Ast inspecta citata figura, perlectis Jussiaei notis, et Cassini descriptione, ego non video, nec percipio quo jure DC. hujuscemodi dubia emiserit, et pro certo habeo, quod dum Barrelieri, et Cassini stirps plane nota evenerit, sive agatur de specie revera peculiari, vel de jam nota apud neotericos planta, DC. opinionem temere emissam palam omnes agnituros fore.

SECTIO 2.a CALCITRAPEAE DC.

Centaurea Calcitrapa (Hildegardis, Brunfels.) L. Sp.

Hildegardis, Physica. l. 2. c. 106., ex Spr. h. r. hrb. p. 226. Brunf. Herbr. 3. (1540) p. 59., (ed. 1536. p. 57.); Koch p. 475. n. 21., Bert. 9. p. 483. n. 53., Moris Sard. 2. n. 690., Gaud. 5. n. 2045., De Notrs. Répert. Fl. Ligust. n. 1078., DC. Pr. P. 6. p. 597. n. 178., DC. Dub. p. 292. n. 31. La-Peyr. Herbr.; Calcitrapa vulgaris Targ. (Ott.) Inst.; Calcitrapa Calcitrapa Hill hrt. Kew.; Carduus stellatus Lob., Dod., Ger. J.; Setachna Calcitrapa Dulc; C. Pourretiana Timb., Thevn. Engl. Bot. v. 2. n. 125., Fl. Bat. v. 2. t. 88., Fl. Dan. t. 1998., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 20. t. 636., Sturm Heft. 4., Reichnb. Icon. C. 25. p. 42. t. 798. f. 1. Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 551. Vnz. p. 76. t. 152. Dod. Purg. p. 448., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 7. f. 3. Plant., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 89., Cord. Hist. pl. l. 1. c. 16. crt. 91. b. Egenolph. Herbr. imag. crt. 40. vers. fig. inter., Lonic. Nat. h. crt. 72. C., Lob. Obs. p. 482. f. 2., Icon. 2. t. 11. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1474. f. 1. Pempt. p. 733. f. 2., Column. Phyt. ed. Neap. p. 107., ed. Flor. p. 85. t. 24.

⊙, ⊙⊙ DC., Koch Flor. Jul. Oct. Fruct. per totum ferme Autumnum.

Legi in Pyr. or. sept. *(Conflent)* ad *Prades*, die 29. Sept. 1843., in Catal. ad *Puycerda*, die 17. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *Soues*,

a Timb. ex *les Corbières* ad *Durban* lectam *Pourr.* Varietatem floribus albis offendebam ad *el Seo de Urgel*, ad *Olot*, ad *Toulouse*.

Ad *C. Calcitrapam* referunt Cosson, Germ. *Cat. Suppl. Fl. Par.* 1843. p. 84., *Flor. Par.* p. 391. b., ed. 2. p. 481. n. 1., dein Gren. Jur. p. 448., *C. myacantham* DC. *Fr.* pone observationes, et pericula e cultura eis sat nota. Quae sententia mihi vix displicuit, considerata planta vivente ad *Toulouse*, autumno 1858. Stirpis descriptionem exaravit Cassini, *Dict. Sc. Nat.* T. 8. (1817.) p. 251., eique nomen fecit *Calcitrapae myacanthae* Cassini; sub Candolleano nomine figurata reperitur a Reichnb. Icon. c. p. 43. n. 82. t. 797. f. 3. Ast supervenit Timbal judicium proferens de hybriditate e *C. Calcitrapa*, et *nigrescente (serotina* Bor.), in *Mém. Acad. Sc. Toulouse*, vel *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 10. (1863.) p. 447.

Num revera eamdem plantam ad Byzanthium (R.) reperierit Tchihateff, Fl. As. min. p. 321. n. 92., ego facile credentibus dimitto.

Stirpem hybridam, quae *C. Calcitrapo-aspera* Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 260., e *Port Vendres* a Naudin, e *Narbonne* accepi a Delort, et haec eae respondet plantae, quae currit nomine *C. Pouzinii* DC. Cat. hrt. Monsp. p. 91. n. 60., DC. Dub. p. 292. n. 31., Bert. It. 9. p. 485. n. 54., Reichnb. fil. l.c. p. 43. t. 797. f. 1., vel *C. calcitrapoides* Gouan Hrt. Monspel. p. 461. n. 19., Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 214. n. 35. (non L.) Dictum ipsam reperiri ad *Perpignan*, nec oppugnabo: sed locum *San Sebastian* Cantabriae indigitatum a Lange Pug. 2. p. 138., et cum eo a Willk. Pr. Hisp. n. 1559., admittere nequeo, deficiente *C. aspera* ad *San Sebastian!* Ast planta figurata sub nomine *C. Pouzinii* in *Velins Mus. Sc. Natur. Montpellier* V. 1. n. 62 Delortianae nostrae accedit quoad faciem, differt vero involucrorum spinis brevibus; nec est quod miremur, si in hujuscemodi plantis non semper eamdem prorsus partium structuram, et dimensionem reperimus. Istam *C. Pouzinii* bonam esse speciem mecum olim sustinebat amicus Dunal (die 2. Nov. 1845.); ast Delile eam pro hybrida stirpe jam e longo tempore cognoverat; et observaverat, quod *C. Pouzinii* specimen sub DC. nutu depictum in cits. *Velins*, non respondet certe *C. Pouzinii* ab ipso DC. l.c., et *Fl. Fr.* descriptae, quum ne minimum quidem pappi vestigium in illo reperiatur, et hoc verum est. Unde suspicio apud Delile agi potius illic de pauperiore specimine *C. Calcitrapae*, in agro Monspeliensi insigniter ludentis. Inter hujus speciei lusus incidere reor *C. Pourretianam* Timb. et Thev. *Excurs. Corbiers.* 1874. p. 22. Neque potiore *C. Pouzinii* specimine donatum fuit Herbarium Parisiense a DC., per quantum ab ipso Delile accepi, qui insuper me monuit, vidisse se dona a DC. facta, generatim e vulgatioribus plantis, rarioribus, criticisve omissis, aut confusis cum speciminibus interdum falsis; et hoc, ut videtur, quia de donis non ipse DC. sollicitus fuit, sed parum attentos juvenes, vel parum expertos, et venales homines de hisce nimium frequenter ad agendum accivit. De *C. Calcitrapa* loquutum fuisse Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 5., putat Fraas, Fl. Class. Syn. p. 204., retulitque Schultz (C. H. Bipont) apud Webb Berth. Phyt. Canar. 2. p. 361. n. 7. " *Nos eam rem in medio relinquimus.* "

Centaurea solstitialis (Gesneri) L. Sp.

Spina solstitialis Gesn. Hrt. Germ. crt. 282. vers. Koch p. 475. n. 20., Bert. 9. p. 475. n. 46., Gaud. 5. n. 2046., Sm. Trans. Linn. Soc. of Lond. V. 2. (1794) p. 236., DC. Pr. P. 6. p. 594. n. 156., DC. Dub. p. 292. n. 29., Willk. Lang. 2. n. 1562. Triplocentron melitense Cass. Dict. Sc. Nat. T. 55.

(1828.) p. 349.? La-Peyr. Herb. s.l., excl. var., et C. zagacantha La-Peyr. Herb.; C. Adami Willd., DC. ex Ledeb. Ross., Setachna Solstitialis Dulc. Solstitialis Solstitialis Hill hrt. Kew, Engl. Bot. v. 4. n. 243., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 34. t. 4., Reichnb. Icon. C. 25. t. 795. f. 1., et t. 887. f. 1. (var. lappacea). Pen. Lob. Adversr. p. 372. Lob. Icon. 2. t. 12. f. 1., Dod. Pempt. p. 734. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1464. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 90-1. fig. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 145. t. 34. f. 27. (non 29 DC.).

⊙, ⊙⊙ Flor. Jul. Sept. Fruct. Oct. Nov. In calidior., frequenter per regionem mediterraneam.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Toulouse*, die 19. Sept. 1852.: in Pyr. Catal. ad *Figueras*, die 8. Aug. 1860. Habeo a Deville ex *Rabastens*. Observavi ad *Saverdun, Hauterive;* ad *Benavarre, Perarua*, etc.

Vidi individua, in agro Monspel., die 7. Nov. 1835., in quibus involucrorum spinae brevissimae erant, scilicet sesquilineam longae. Caeterum in hac specie, sive productio spinae, vel involucrorum tomentum arachnoideum, ut calathorum magnitudo, statura plantae, ejusque tomentum undique consideratum, habitusve plus minus ramosus, maxime variabilia mihi sese ostenderunt, locis calcareis, et temporum vicissitudinibus praesertim, spectatis.

Sunt auctores, qui recte describunt achenia radii epapposa (All. Pedem. n. 596., Lamk. DC. Fr. 4. n. 3060., Balb. *Lyonn.* 1. p. 420., Lestib. Belg. P. 2. p. 221., Mér. *Par.* 2. p. 337. n. 8., Spenner Frib. p. 499. n. 2.; God. *Jur.* p. 393.) dum, e contrario, Link Hoffm. *Port.* 2. p. 234. n. 13. describunt " *Achenia exteriora in nostra utique papposa.* „ Bertoloni l.c. p. 476. pappum aliqnando deficere autumat, dicitque *achenia papposa*, vel *epapposa*, ut suspicor, e minus accurata observatione. Ast pejus adhuc Ambr. *Fl. Tir. austr.* 2. p. 707., Godr. cum Gr. *Fr.* 2. p. 263., absolute dicere pappum achenio longiorem, quod conversis verbis imitatum est a Willkomm. Ego plantam prius observavi, extra Pyrenaeos, ad Monspelium, vidique achenia exteriora epapposa, eaque disci papposa. Nec aliter res se habebat in individuis ad *Figueras* observatis, ubi animadverti, quod achenia exteriora citius prae interiora maturaverant.

Centaurea melitensis (Columnae) L. Sp.

Columnn. Ecphr. p. 30, 31. fig. Bert. 9. p. 478. n. 49., Moris Sard. 2. n. 688., Schultz Bipont. apud Webb. Berthel. Phytgr. Canar. T. 2. p. 358. n. 5., Willk. Lang. 2. n. 1563. C. apula Lamk. Dict., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 313. n. 8., DC. Dub. p. 292. n. 27. Triplocentron apulum Cass. Dict. Sc. Nat. T. 55, (1828.) p. 349. La-Peyr. Herb., et C. solstitialis var. La-Peyr. Herb., C. melit., et C. apula?, et C. sicula Pourr. Herbr, Matr.; C. patibilcensis DC., refer. Hook. et Arn.; Flor. Graec. Sibthrp. C. 10. p, 6. t. 909., Reichnb. Icon. C. 25. t. 796. f. 1

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per region. mediterr. cum *Olea*.

Legi in Pyr. Arag. humilior. ad *Montmesa*, die 24. Jun. 1850., in Pyr. Catal. ad *Gerona*, 17. Jul. 1870. Observavi ad *Sanguessa*, ad *Luesia;* ad *Figols*, ad *Tremp*, per montes Corbarienses, ad *St.a Engracia*, supra *Verdun*, ad *Benavarre*.

Columnae locum bene, cum Lamarck, et Desfontaines, ad hanc speciem retulit DC. Pr.; ast male, cum Linnaeo, Reichardt, Willdenow, ad *C. solstitialem* pariter citavit ipse DC. Pr., qui et Morisoni figuram, l.c. 10. n. 27., indiligenter indicavit, 6. p. 594. n. 156. *Calcitrapa patibilcensis* Kunth ab hac non differt: cf. Lessing in *Linnaea* V. 6. (1831.) p. 86.

Haec species in insula Melita a Boccone inventa (cf. Sic. Mel. p. 65. t. 35.), *Melitensis* ab eo nuncupata fuit, quod epithetum *melitense* scripsit Linnaeus, qui modum scribendi Bocconianum, Moriso-

nianum, Rayanum, Tournefortianum etiam, non sustinuit. Sed evenit, ut bonus vir Targioni (Ott.) nomen istud geographicum, veluti culinarium, scilicet ceu mellitum susceperit, et in suo illo *Dizion. bot. Ital.* T. 2. p. 53., dum quoquomodo nomina italica plantis imponere studuit, *Erba dolce* ei nomen fecerit, quod nomen nec Cerretanos, neque alium quemquam sibi somniavisse reor, de planta apicis pungentibus praedita, quae, praeter radicem, dulcedinem nullam in herba, quin saporem amarum, et ingratum portendit, ut ei affines species plures.

Miror Lamarck, vir caeterum insignis, dum patriam speciei declarare aggressus est, *Dict.* 2. p. 674. n. 72., eam italicam e *Mileto* Calabriae dixisse, Melita insula praeterita.

Video auctores (Godr. Gr. *Fr.*, Moris Sard., Bert. It.) citare ad *C. melitensem* L. *C. apulam* Lamk., silentio praeterita hujus ejusdem auctoris *C. melitensi*, quam hujus quoque synonymon esse judico.

SECTIO 3.ª **CYANEAE** DC.

Centaurea ornata (Clusii) Willd. Sp.

Clus. Hisp. p. 362-4. Wild. Sp. pl. Syngen. p. 2320. n. 103., Boiss. Voy. botq. Esp. n. 983., DC. Pr. P. 6. p. 588. n. 124., Willk. Lang. 2. n. 1566. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 8. f. infer., Dod. Pempt. p. 734. f. 2., Lob. Icon. 2. t. 12. f. 2. Plant.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. Navarr., Arag., cum *Olea*, locis calidioribus.

Legi in Pyr. Navarr. humilior. ad *Sanguessa*, die 8. Aug. 1844.; in Pyr. Arag., *Sobrarbe*, ad *Mediano*, die 5. Aug. 1845. Observavi ad *Navardun*, *los Mulines* sub *San Victorian*, *Benavarre*, *Huesca*, *Villanova de Pons*, inter *Villacamp*, et *Tona* l.c. *Sierra migiana*.

Visu pulcra et elegans planta, attactu rigida et scabrida, statura pedalis, bipedalis etiam, pubescens, coloris e viridi cinerascentis. Plura ad radicis collum emarcidorum foliorum vestigia remanent in adultis plantis, intermixta quadam specie lanae arachnoideae praeteritorum foliorum ibidem congestae, quae saepe foliorum axillas, aut illorum nervos ornat, solemnior in involucrorum foliolis, qua parte ista aëri exposita, sive libera sunt. Caulis farctus, rigidus, striato-angulatus, scabridus, sub-pilosus, dichotome ramosus, ramis sub-fastigiatis, parce foliatis. Folia infima bipinnata, successiva pinnatifida, extrema majora; et folia omnia pilis rigidis, per marginem praecipue, induta, ima prae supremis pilosiora; solemnior est in istis petiolus longus, latus, basi vaginans, utque foliola, evidentius adhuc, canaliculatus. Pedunculi ad calathos usque foliati, et ad hos paullulum incrassati, cum ipsis calathis quasi articulati, saepius plures in eodem individuo.

Flores, seu calathi speciosi, flavi aut crocei, magni, odorati, quem odorem non tam cito dimittunt, exsiccati etiam, nam post quatuor aut quinque menses, a morte, odorem gratissimum adhuc emittebant. Involucrorum foliola ima minora, sub-cordata, pulcre spinuloso-ciliata, subsequentia longiora, spina validiore terminata, quae spina in involucrorum foliolis mediis reflexa est, in superioribus surrecta; saepius, vel in validioribus foliolis pinnatifida, longitudine, in primis eis brevior, dein illas aequans, postremo superans, donec successivae proximae sint duplo-longiores; ast in superioribus squamis loco spinae inspicitur productio ovalis, scariosa, laciniato-fimbriata, helvola, inermis, quae

productio in interioribus, florique propinquioribus squamis, deest, ita ut admodum curiosa sit ista formae gradatio, istud florum ornamentum, gradatim mutatum: caeterum involucrorum pars libera, sive aëri exposita, induitur quadam lana arachnoidea, quae mihi videbatur caduca; et notandae sunt spinae, majores praesertim, basi dilatatae, superne canaliculatae, undique flavae. Nihil peculiaris in receptaculo, inque floribus percipio, nisi quod staminum filamenta sint piloso-scabra, stili glabri cum stigmatibus pilosis. Achenia hirsuta, pappus scaber, fuscus, istis ferme duplo longior. Variat haec species simplex et ramosa, densa, et laxata, foliorum laciniis plus, minus angustis, aut protractis, nec non calathis minoribus, pro parte, aut ex toto abortivis, corollisve flavis, croceis, ad purpureum etiam vergentibus. Magna speciei nostrae similitudo inest cum *C. pubescente* Willd. Hort. Berol. in fol. crt. tab. 42. (icon a DC. in Pr. n. 131. omissa); quae minus diligenter describitur. Hanc eamdem esse cum *C. multifida* Pers. (n. 111.) a Desfontaines quoque testatur, Cath. Par. 1829. p. 157. Ei relata est a DC. in Pr. *C. incana* Desf. Atl. 2. p. 301., cujus descriptio nimis concinna est; attamen quum achenia laevia describantur, illico certiores sumus facti, eam a nostra specie fugere. Altera species cum hac *ornata* propinqua est *C. ceratophylla* Tenor. *Fl. Nap.* 2. p. 274. t. 85., de qua cf. Bert. 9. p. 453. n. 27. Non dicit Willdenow a quo se speciem acceperit ex Hispania, sed notum est ipsum plura exsiccata plantarum specimina recepisse a Pourret., ex Hispania. Et ego vidi in Herbr. Pourret, Matriti asservato, speciem nostram cum hisce schedis: *Centaurea a rupestri diversa ex el piul de Ribas;* aliud adstabat specimen loco indicato „ *circa Matritum ex la Moralega.* „ Reperiebatur alibi haec nota „ *An sola collinae var.?* „ P. Pulcrum speciei specimen ego offendi ad Caesaraugustam, et dubitavi num ea suscepta fuerit ab Asso, Syn. Arag. n. 872. pro *C. collina;* quod dubium alii eripuerunt, ut hoc certum eveniat speciei nostrae synonymon. Notum omnibus est Tournefortii synonymon huc a Boissier relatum, quod ante Inst. r. hrb. prodierat in summi viri *Elém. botq.* p. 350.; ibidem ego, ut et in Instit. r. hrb. p. 422., alterum video *C. ornatae* synonymon in *Carduo Lusitanico, foliis Coronopi villosis et rigidis, flore croceo,* quod desiderio flagrabam me posse inspectione illius Herbarii confirmare; sed incassum eum adivi, adeo male versatum et deperditum Herbarium hocce Parisiis reperitur.

Jacea lutea Clus. Hisp., vel *Jacea luteo flore* Clus. Rar. pl. h. s.c. ad *C. collinam* ab auctoribus relata, fidenter ego ad hanc *C. ornatam,* in Hispania longe prae *collina* frequentiorem, adducere malo. Novi *C. ornatam* sumtam generatim fuisse ab hispanis pro *C. collina;* vidique in ipsius Cavanillesii Herbario specimina ad *Confrentes*, et *Forcell* lecta, quibus ille antea nomen *C. collinae* indiderat, mutatum dein in *C. reflexam* Lamk., quae species orientalis est, Caucasica, Ibero-Armeniaca.

Dodonaei figura supra citata a Clusio desumta fuit, ipso fatente Dodonaeo. Eam Courtois prius (Comm. 1. in Dod.) sine interpretatione reliquit, mox, inspecto Herbario Dilligimensi ad *Cent. ornatam* recte attulit: eamdem perperam Lejeune sub *C. collina* collocare maluit, eumque praepostere imitarunt D'Avoine, et Morren.

C. saxicola Lagasca, quae ex Boissier synonymon est *C. ornatae,* in Herbr. Hrt. Bot. Matr. frustra inquisivi (anno 1851.). Eam specie

separat Willk. l.c. n. 1567. Acquiescere nequeo Boisserianae sententiae de habenda varietate *foliis glabris C. incanae* Desf. s.c. pro altero nostrae speciei synonymo.

Centaurea collina (Gesneri) L. Sp.

Spina citrina vel lutea Gesn. Hrt. Germ. crt. 282. b. Bert. 9. p. 457. n. 30. (excl. Clus. l..); DC. Pr. P. 6. p. 588. n. 126., et cum Dub. p. 291. n. 19., Willk. Lang. 2. n. 1568. (Clus. excl.). La-Peyr. Herbr.; Setachna collina Dulc. Flor. Graec. Sibthrp. C. 10. p. 10. t. 914., Reichnb. Icon. C. 25. t. 790. f. 2. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 5. f. 43.? Pen. Lob. Advrsr. p. 234., Lob. Ic. t. 542. f. 1.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Atax., or., cum *Olea.* Legi in Pyr. Catal. sub *Sarrià*, die 28. Jun. 1860.; habui ex *Narbonne* a Delort; ex Pyr. orient. *Conflent?* de Herbr. Coder, ab ejus filio. Observavi ad *Limoux*, ad *Villeneuve* mont. Corbariensium, ad *Bañolas*, *Curneillà*, *Bascarà*, inter *Muya* et *Vich* l.d. *Colle suspina.*

Variae se praebent involucrorum spinae, quae tum rigidae erectae foliola longitudine adaequantes, tunc molliores, breviores, aut longiores factae; caeterum cf. Lindl. l.c. Ast involucra male definita fuerunt a DC., et Duby; ea nec glabra sunt; neque eorum foliola interiora ciliata, nisi apicem versus, et facile est percipere tomentum illud arachnoideum, quo ejus exteriores partes induuntur. Nec mihi adeo placet Godron cum Grenier descriptio, *Fl. Fr.* 2. p. 257., adnexa ibidem falsa Clusii prolatione; sed supersedeo, considerata bona Bertoloni descriptione, qua malae auctorum adumbrationes facile corriguntur.

Jacea montan. Narbonn. Lobel. Obs. p. 293. f. 1., in insequente pagina concinne descripta, Lob. Icon. t. 543. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1193. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. f. 1. (quae evenit *Jac. mont. incan. odor.* G. Bauh. Pin. p. 272. n. 6., cui iste non identicam, sed similem traxit *Jac. moschat.* Tabern. *Krtb.* p. 436. f. 2., Ic. t. 154. f. 2.) a nullo auctore adhibita, mihique semper dubia, pro hac specie non repugnat, ni forent flores, a Lobelio dicti, revera impariter, *Jaceae*, aut *Cirsii*, l.c. p. 294. lin. 4. Eamdem plantam Magnol devinare nescivit, Bot. Monsp. p. 137. Incautus fui, dum, *Schedis meis criticis* (1842.) n. 85., huc retuli *Centaurium majus luteum* Cornut. Canad. pl. h. p. 69-71., quod melius inspectum ad *C. alpinam* confirmare cogor. Dicit Ait. Hrt. Kew. ed. 2. V. 5. p. 145. n. 5., speciem ab anno 1840. in Anglia cultam et ipse Cornuti locum citat. Iste plantam ex Anglia se accepisse declarat, et opus suum anno 1635 imprimendum dedit. Antiquior ergo apparet *C. alpinae* notitia, atque cultura penes Anglos, quod neque in Don. Hrt. Cantabr. ed. 13. (1845. p. 575.) animadversum fuit. Radix contusa praebet praestantissimum remedium ad haemorrhagias sistendas, celeberrimum apud Lusitanos, fide Link, Hoffm. *Fl. Port.* 2. p. 229. Obs.

Centaurea leucophaea (Gesneri? J. Bauh.? Magn.? Sauvag.) Jordan.

Gesn. Op. bot. ed. a Schm. t. lign. 5. f. 42. J, J, L.? Magnol! Sauvages l. infr. declar. J. Bauhin.? Godr. cum Gren. Fr. 2. p. 255. C. paniculata Plur. auctor., Willk. Lang. 2. n. 1599.? C. panic. La-Peyr. Herbr., Timb. Excurs. Corbieres Jord. Obs. pl. nouv. cr. Fr. Fragm. 5. p. 64. t. 4. f. J., Reichnb. Icon. C. 25. p. 33. t. 784. f. 1. Barr. Ic. Ic. t. 359. mihi videtur.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. sera Æstate. In Pyr. Atax., orient. ad *Oleae* limitem.

Legi ad *Narbonne* die 11. Jun. 1839.; habui ex m.e *Cumieil*, Pyr. or., *Conflent*, prope *Prades* a Timbal; in eodem monte, quem *Camill* scripsit, inque montis *Canigou* ad basim observavit Martrins; ego ibidem proxime ad *Olette* vidi, inque montibus Corbariensibus adhuc magis diffusam

Species ad Monspelium facile obvia: in *Jaceis* Magnol Bot. Monspel., vix eam recognosco, ni fuerit in p. 136. ultima *Jacea*, quae illa est quae citatur a Gouan, Fl. Monsp. p. 375. n. 9. Confugimus ad *Sauvages*, cujus nostrae plantae respondere *C. calicibus ciliatis, foliis filiformibus bipinnatis, caule folioso, ramoso*, Monsp. p. 264. confidimus, ex quo Linnaeus, Sp. pl. ed. 2. p. 1239. n. 15. eam ad suam *C. paniculatam* citavit. Minore haesitatione Gesneri auctoritatem innuo.

Habemus *Centaurii majoris speciem tenuifoliam* J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 31., cujus figura, et descriptio (relictis de synonymis observationibus) secundum Chabr. Sciagr. p. 345. f. 6., ad nostram speciem accedere videntur. Dicit insuper J. Bauhinus stirpem ad Monspelium per totam aestatem conspiciendam, quod apprime cum nostra planta quadrat. Sed dicit quoque eam ad Basileam abundare, ubi *C. leucophaeam* reperiri vix credimus. *Jacea alba* Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1192. admodum dubia est.

Parlatore, in Herbr. Ital. centr., *C. leucophaeam* Jord. eamdem esse speciem putavit cum *C. Biebersteinii* DC. Pr. P. 6. p. 583. n. 96., indeque cum *C. paniculata* M. a Bieb. Taur. Cauc. n. 1805.; sed haec annua, vel biennis, calathis globosis, foliolis involucrorum longe ciliatis, ciliisque argenteis, a nostra specie fugit, cui appropinquat *C. paniculata* Jacq. A. 4. p. 10. t. 320. Et Gmelini figurae (Sibir. 2. t. 44.) a Ledeb. Ross. 2. p. 701. citatae specierum diversitatem confirmant.

Centaurea paniculata (Gesneri) Nuperior.

C. collin. maj. fol. dissects. circa Basil. Gesner Hrt. Germ. crt. 252., Cent. lin. 5. Koch p. 474. n. 17., Bert. 9. p. 441. n. 13. a (excl. J. Bauh. prolat.); Gaud. 5. n. 2037. (expurg. syn. et prol.); Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 364. n. 6. (excl. L. loco); Godr. Gren. Fr. 2. p. 256. C. ocrolopha Costa? Willk. Lang. 2. n. 1598.? C. rhenana Bor.? Jord. Obs. pl. nouv. cr. Fr. Fragm. 5. p. 65. t. 4. f. G., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 550., DC. Mém. Compos. t. 1. f. 7. achen., Reichnb. Icon. C. 25. p. 32-3. t. 780. f. 1, 2., et t. 783. f. 1. (panic., Reut.. vales.), forte cum t. 782. f. 2. (polyceph.) Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. t. 5. f. 45., fig.ae infers.?, Donat. Sempl. p. 86. fig p. 87. descr. Zannich. Vnz. p. 145. t. 8., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 140. n. 15. t. 28. f. n. 15.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med., saltem facilius obvia.

Legi supra *Toulouse* ad *Portet*, die 19. Oct. 1852.

Num *C. polycephala* Jord. l.c. p. 67. t. 4. f. H., sistat, necne, speciem ab hac distinctam, decidere non auderem; nec mihi sat constat, num revera vivat ad *le Vernet* Pyr. or., *Conflent*, ut asseruit Huet, *Pl. nouv. Pyr.* (1853.) p. 8. Reapse ibidem proxime *C. leucophaea*, nec *paniculata* reperitur. Cum modo citata Jordan figura conjungit Willkomm, l.c. n. 1597., Reichnb. Icon. C. 25. t. 782. f. 2., quae *polycephalam* gerit, nobis quoque non alienam a planta Pyr. septr med.

Centaurea corymbosa Pourret!

Pourr. Chl. Narb. n. 288., in Mém. Acad. R. Toul. T. 3. (1788.) p. 310., Nob. Sch. cr. n. 86., Godr. Gr. Fr. 2. p. 263. La-Peyr. Herb. Jord. Obs. pl. nouv. cr. Fr. fragm. 5. p. 59. t. 4. f. C., Reichnb. Icon. C. 25. p. 32. t. 788. f. 1.

♃, fere ♄, nec ⊙ tantum, ut vult Godron. Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Atax. m.e *la Clape*.

Primus post Pourret, stirpem a Gallis ferme oblitam, ego detexi, et legi *aux environs de l'Hermitage de notre Dame du bon secours, les Auxils*, die 4. Jun. 1839., ad rupes calcareas: et iterum die 17. Jun. comite Delort, cum quo de invento meo communicaveram. Sed invidi et infidi Galli; cf. Timb. Reliq. Pourr. p. 117.

Pulcra species illico notanda caule suffrutescente, in inferiore sua parte foliis multis emarcidis plerumque onusto. Affinitas multa cum *C. maculosa*, neque cum *C. paniculata*, cum qua ceu varietatem uniendam esse censerunt Willk., et Costa, *Lista* etc. p. 249.

Centaurea Spina badia Nob.

C. caerulescens La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. 2. p. 542. n. 29. C. caerulescens DC. Pr. P. 6. p. 583. n. 95. (excl. Cav. l.), Godr. Gr. Fr. 2. p. 251., Willk. Lang. 2. n. 1595. (excl. Cavan.)? C. caerul. La-Peyr. Herbr.; C. limbata Costa Pl. exsicc. ad amicos; C. Bubanii Timb. Albrs. orientls. Jord. Obs. pl. nouv. cr. Fr. fragm. 5. p. 62. t. 4. f. E., Reichnb. Icon. C. 25. p. 32. t. 886. f. 15.

(••)? Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. or. cum *Olea*, locis calidior., solum calcareum praediligens.

Legi in Pyr. Catal. sub arce *de Bellegarde*, supra *la Jonquera, al Col Priorat*, diebus 20. Maj., et 8. Jun. 1843.; ad *Llers* supra *Figueras*, die 6. Aug. 1860.; ad *San Pedro de Rodas*, die 13. Jun. 1851.; ad *Gerona*, die 16. Jul. 1860. Vivit ad *Lumbier?* (calyces videbantur validius spinosi); observavi ad *Cardona*, ad *Recalerus, Alfà, Berga*.

Videtur potius biennalis planta, interdum tamen primo vitae anno florida, iterumve secundo, vestigiis caulium praeteriti anni perdurantibus. Planta scabrida, sub-pedalis; caules potius fragiles, rami divaricati. Calathi ovati. Involucrorum foliola exteriora basi viridia, media illorum parte saepius rubra, ciliata, apicibus spinescentibus badiis; foliolorum maculae potius cordiformes quam lanceolatae; squamae interiores acutae, aut lacerae, inferne virides, superne rubrae; omniaque haec adpressa, striata. Corollae rubrae, neque caeruleae. Stirpem hanc comparavi cum *C. maculosa* Lamk. (in quam cadit *C. triniaefolia* Heuff, ex Neilr.) e montibus Arveniae (extra *Oleam)*, agnovique nostram esse minus elatam, plerumque ramosiorem, ramisve magis divaricatis praeditam, foliis minus sectis, superne sub-integris, integrisve, laciniis illorum latioribus, calathis longe copiosioribus, minoribusque, magis adhuc coloratis, praesertim e foliorum ciliis; quae involucri foliola insuper praestant eorum apicibus spinescentibus, qui mutici sunt in *C. maculosa*, in qua etiam pappus quidquam longior observatur. Huic nostrae maxime quidem affinis est *C. Kartschiana* Scop. Fl. Carn. ed. 2. T. 2. p. 140. t. 55., Reichnb. Icon. C. 25. p. 30. t. 777., vel Pl. cr. C. 9. p. 4. t. 811., cujus specimina vidi in ipsius Reichnb. Pl. exsicc. C. 6. n. 579.

Aliae affines species sunt *C. aplolepa* Moretti; *C. Biebersteinii* DC.; *C. Parlatoris* Heldr., ipsaque *C. paniculata* superne enumerata.

Alia quoque species valde huic nostra proxima sese ostendidit in Herbario Hort. bot. Matrit., eaque est, quae *C. phoeniculacea* nuncupata fuit a Pourret. In hac calathi ovati, parvi, involucrorum foliola ciliolata, ferme spinulosa etiam; locus natalis *Villadangos* Hispaniae indicatur. Neque hanc in Pr. Fl. Hisp. recognosco.

C. Isernii Willk., cum Lange n. 1594, ipso auctori dubia, fortasse varietas est, vel forma *C. Spinae badiae*, cujus habitus, et facies pro aetate, vel loco diverso non parum variant.

Novi Costam, qui suas sententias a Willkomm, et a Cosson, plerumque hauriebat, hac vice, forte proprio marte, *C. Spinam badiam* cum amicis communicavisse nomine *C. limbatae* (Link, Hoffm. *Fl. Port.* T. 2. p. 221. n. 2. t. 97.) quae facie, characteribusque a nostra specie abunde diversa est, magisque occidentalis, Asturiano-Gallecia.

C. virgata Cav. Ic. Descr. 3. p. 16. n. 252. t. 220., a DC. (ut jam a Willdenow, et ab aliis) ad *C. caerulescentem* suam allata, quae certo certius ad nostram pertinet speciem, ab hac *C. spinabadia* prorsus recedit. Doleo me Cavanillesii stirpem frustra in Herb. hrt. Bot. Matrit. perquisivisse. Vidi illuc speciem, e monte *Saguntino*, cui nomen *C. capillaris* fecerat Cavanilles, et cui respondere existimo *C. tenuifoliam* Duf. Boiss. *Voy. botq. Esp.* n. 979. t. 102. f. *b*, et haec (quod e nomine nullus devinavisset) parum remota quoque est a *C. Spina badia*, quamvis cert ssime distincta. Aliud dubium: quid *C. cinerea* Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 211. n. 19. in Pyrenaeis ab hoc indicata? Ageretur de Italica stirpe, neque alibi reperta. Godr. cum Gren. *Fr.* 2. p. 283. asserunt in Herbar. Loiseleur sub hoc nomine reperiri specimen *C. paniculatae*, ex *Toulon*; ast ego in eodem Herbario apud Requien specimen sub eo nomine nullum vidi, nec pyrenaeum, neque ubivis. Rectius DC. Duby, Gall. 2. p. 997. declaraverant « *per errorem, ut videtur, in Occitania* (a Lamk. DC. Syn.), *et Pyrenaeis indicata* ».

Ut nobis referunt, alienam a Sp. pl. Syng. p. 2319. n. 100. in Herbario habebat speciem Willdenow, *(C. ornatam)* cujus insuper descriptio cum nostra planta non quadrat. Agitur semper apud eam de stirpe hispanica, forte hodie male nota; reapse genus *Centauream* nec large, nec lucide a Willkomm et Lange pertractatum fuisse video.

Centaurea cinerascens Nob.! Notae in Willk. et Lang. in *Nuovo Giorn. Bot. It.* (1870) p. 319.

C. splendens Pourr. Herb. Matrit., partim, quoad plant. e Jaca. C. Stoebe Pourr. Ibid.? C. subalbida Jord.? cf. Pugill. 1852. p. 109.

⚇? Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Arag. Catal., cum *Olea*, vix ultra.

Legi in Pyr. Arag. ad *Iaca*, die 24. Jul. 1858.; in *Sobrarbe* ad *l'Ainsa*, die 23. Jul. 1845.; ad *Gérve* prope *Mediano*, die 19. Jul. 1845. Observavi ad *Lumbier*, sub *Bernuès*, ad *la Virgen de Izarbe*, *a las Tiesas altas y bajas*, prope *Embrun*, ad *Voltaña*, *Buil*, *Mediano*, *Benavarre* etc., ad *Estall*, per vallem *Llerp* sub *el Turbon*, ad *Aren*, *Siaill*, et *San Salvador (Conca de Tremp)*: communem praecipue in valle *Essera* inferiore. Habui a Timbal e Pyr. orient. lectam prope *Vinca* sub nomine *C. sub-albidae* Jord.

De vita plantae vix asserere auderem eam biennalem, aut perennem esse. Stirps interdum plures emittens caules, quasi caespitosa proveniens, statura pedalis, sesquipedalis, caulibus sub-simplicibus, aut valde ramosis, erectis, angulosis. Folia, ut tota planta, rigidula, ima pinnatifida, sensim simpliciora, ita ut a media circiter caulis parte ad calathos, sub-integra, aut integra fiant; laciniae, aut folia per marginem revoluta, superne hirtella, inferne incana, apice acutiuscula. Corymbus laxus, ita ut rami potius divaricati dicendi sint. Calathi ovoidei. Involucrorum foliola valde adpressa, parte scariosa excepta, quae laxa est, exteriora ovata, interiora lanceolata, apice neque ciliata, neque acuta, sed mutica, emarginato-lacera. Corollae purpurascentes, occurrunt interdum albae. Achenia glabra. Species affinis *C. maculosae*, *C. Spinae badiae;* pro certo diversa a *C. virgata* Cav., *C. micrantha*, et *limbata* Fl. Port. 2. affines quoque nostrae dicerentur, acheniis, vero, aut sericeis, aut hirtis potissimum distinguendae.

C. Stoebe Pourr. Herb. Matr., loco citato in *Berga* et *Baga,* mihi videbatur haec nostra. Cum *C. deusta* Tenor., *C. alba* b DC. Pr. P. 6. p. 569. n. 20., confusa fuit a Parlatore in Herb. Ital. centr., extante ibidem specimine Aragonensi a Fée pretio comparato.

Et DC. Hispaniam pro patria citat, adducens hic loci *C. albam* M. a Biebrst., et *Fl. Fr. Suppl.* p. 460. Sed ego speciem meam a *C. deusta* Tenor. distinctam sustineo, comparatis Tenorii ipsius speciminibus, et plantae descriptione cum figura, Flor. Neapol. 2. p. 266. t. 84. Solemniores sunt in Tenorii specie achenia pappo longo, et setoso praedita, squamae interiores involucrorum prorsus lacerae, omnes, sive foliola involucrorum omnia maculata.

A *C. alba* illico distinguenda foliis valde magis sectis, calathis minoribus, involucrorum foliolis immaculatis. Hanc enumerant Willk. Lang. 2. n. 1630., quorum varietatem *a* dicerem meae plantae proximiorem, si aliquid proferre licuerit de stirpe ab eis quoquomodo distincta, quamvis *nunquam visa.*

Centaurea aragonensis Nob.

⚇? Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. abeunte, Aug. In Pyr. Arag. humil. solo calcareo.

Legi supra *Murillo Gallego* in m.e *Rueva*, die 29. Jun. 1850., in *Sierra de Loarre* die 19. Jun. 1858.

A *C. dissecta* Tenor. distinguitur praecipue habitu contractiore, foliis generatim tenuius pinnatisectis, calathis quidquam minoribus, involucrorum appendice non adeo insigni, fuscescente, non nigra, neque ciliata; demum acheniis glabris, pappo quidquam longiore (ut visum est); utque conjicitur e DC. (Pr. n. 85.), ac Bertoloni (n. 22.) descriptionibus, non e Reichenbach figura (t. 787. f. 2.), quae alienae (a *dissecta*, ut arbitror) speciei, achenium porrigit.

Centaurea borealis (Brunfels,? Trag.) Salisb. Pr. p. 208. n. 9.

Brunf. ex G. Bauh., p. err.? Scab. 5. Trag. St. h. p. 243. sin. fig. C. Scabiosa L. Sp., Koch p. 472. n. 12., Bert. 9. p. 458. n. 32., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1074., Wilson apud Hook. Journ. of Botan. 1. (1834) p. 271. n. 56., Gaud. 5. n. 2039., DC. Pr. 6. p. 580. n. 76., DC. Dub. p. 291. n. 17., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 700. n. 35. S. Scab., et, ut suspicor, C. cephalariaefolia Willk., cum Lang. 2. ns. 1605., et 1606. C. Scab; La-Peyr. Herbr.; C. sylvatica Pourr. Chl. Narb. n. 293. jam DC., confirm. a me in Herbariis Pourr. Paris., et Matrit.; C. Scabiosa ! (sic), et C. centauroides Pourr. Herbr. Matrit., C. grinensis Reut., cito judicata; C. alpestris Hegetschw., et C. Kotschyana Heuff., Koch, ex Gren. Jur., primo suspic.e Michalet.; C. bicolor Koch (C.) Pl. Arm. ex Griseb. Schenk. It. Hung. n. 247., item Cyanus coriaceus Baumgrt. ex Herbr. Fusse; Sagmen scabiosa Hill hrt. Kew.; Setachna sylvatica Dulc.; Cyanus laciniatus Gilib. Exerc. phyt.; C. apiculata Ledb., DC., C. stereophylla Bess., DC., C. adpressa Ledeb., ex ipso Ledb. Fl. Ross.; C. ochroleuca Jord.? Engl. Bot. v. 1. n. 56., Flor. Dan. t. 1231., Sv. Bot. v. 5. n. 327., Schrank Fl. Monac. t. 168., Fl. Bat. v. 10. t. 788., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 549., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 16. t. 2., Reichnb. Icon. C. 25. t. 771. f. 1. 2., et fr. 3. (coriac.), forte etiam t. 775. (spinul.), Waldst. Kit. Pl. rar. Hungr. 2. p. 214. t. 195. Matth. p. 969., et ed. Valgr. 1554. p. 315., Camer. Epit. p. 710., Tabern. Krb. p. 441. f., et p. 435. f. 3., Icon. t. 158. f. 1., et t. 153. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 1. p. 1066. f. 1., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 5. f. 41., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 32. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 21. Jul. 1836. Habeo a Deville e *Mauleon.*

Locus Morisoni (Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 140. t. 28. n. 10.) a Lamrck., DC. *Fr.*, et cum Duby *Gall.*, a Smith *Engl. Fl.* ad hanc speciem adductus; a Gaudin item huc, et insuper ad *C. paniculatum* repetitus, ad harum specierum neutram pertinet, quorumdam sententia.

Pourret in altera e schedis scripsit: " *An collinae sola varietas flore rubro?* „ quod idem judicium dedit, ut supra retuli, de *C. ornata;* et hoc sane nimium est. *C. sylvatica* Pourr. nuperrime in *Toulouse* discussa a Timbal evenit *C. collino-Scabiosa* Timb., Baill. (cf. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. (1870.) p. 106. sicque Reliq. Pourr. 1874. p. 117.); ei, aut eis minime attendendum esse existimamus. Deinde retroversus Timbal *C. sylvaticam* Pourr. a *C. paniculata*, et a *C. boreali* genitam dicit, *Excurs. Corbières.* 1874 p. 10., ad *Castelnaudary* a Baillet reperiam. Num *C. calcarea* Jordan, Reichnb. Icon. C. 25. p. 26. t. 773. f. 2., quae in Delphinatu, inque Pyrenaeis occidentalibus provenire dicta, solemnis, ut ferunt, acheniis brevioribus, stilis apice incrassatis, constituat firmam, et probe distinctam speciem, hoc mihi vix persuadere possum, tantam in hac quoque stirpe ludendi indolem plurimi animadvertimus.

C. spinulosa Rochl. Pl. Ban. rars. n. 80. t. 86. f. 76., declarata var. a Lindem. Elisab. Suppl. 3., foret varietas foliis tenuisectis, involucri foliolis exterioribus apice spinulosis.

Centaurea montana (Tragi) L. Sp.

Trag. St. h. p. 219. Bert. 9. p. 436. n. 11., Gaud. 5. n. 2034., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 1069., DC. Pr. P. 6. p. 578. n. 68., DC. Dub. p. 290. n. 12., Ledb. Fl. Ross. 2. p. 699. n. 33. C. mont., et C. axillaris Auctr., Koch p. 472. ns. 9, 10. C. seusana Chaix apud Vill., C. semidecurrens Jord., C. Lugdunensis Jord., Willk. Lang. 2. ns. 1608-9-10. La-Peyr. Herbr., et C. axillaris La-Peyr. Hrbr., part., s.l ; C. cyanoides, et Triumfetti Pourr. Hrb. Matr.; C. variegata Lamk. Dict.; C. lingulata Lagasc. et C. pyrenaica Spreng. (vel potius Biehler); C. semidecurrens Jord., Gaut. exsicc.; C. Langii Friv. Herb. Rum., ex Griseb.; C. graminifolia Pourr. MX. ex Lang., C. atrata Willd. DC. ex Ledb., Setachna montana Dulc., Cyanus montanus Desportes, Dict. Sc. Nat. C. major Dod., Lob., Cyanus montana Hill hrt. Kew.; Jacq. A. 4. p. 37. t. 371., Curt. Bot. Mag. n. 77., Schrank Fl. Monac. t. 133., Mill. Icon. t. 113. f. 1, 2., Reichnb Icon. C. 25. t. 771., et t. 769. f. 1, 2. (lugd., seus.). et t. 770. (axill.); Jord. Obs. pl. nouv. cr. Fr. fragm. 5. p. 49-59. t. 3. (lugd., semidecurr., mont.); Waldst. Kit. Pl. rar. Hung. T. 3. p. 24. t. 219., Hrt. Rom. T. 7. t. 82, Sims. Bot. Mag. t. 1175. ochrol., cheir. Willd. 2. p. 194. t. 178. strict., ex Ledeb.; pl. simpl., elat. mihi dubia. Matth. p. 507., Dod. Stirp. h. Comm. (1553.) p. 198., et Hist. pl. (gall.) p. 120. f. 2., Cord. ed. 1. p. 52. ed. 2. p. 53., Pempt. p. 251. f. 2.; Lob. Obs. p. 296. f. 2., Icon t. 548. f. 1., Triumf. Obs. p. 26., Barr. Ic. t. 389., et t. 1323., Bocc. Mus. piant. p. 20. t. 2. Zanon. Hist. ed. Mont. p. 89. t. 61., et p. 88. t. 60.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Arag. m.e *Turbon* sub *el Grallero,* die 17. Jul. 1861., in Pyr. or. supra *Ceret au Puy de la neu,* die 1. Jun. 1843. Habeo a Deville ex *Mont Sacon;* a Gautier ex *le Milabre de Massac (Corbières).* Varietatem *C. lingulatam* Lagasc. referentem legi in Pyrenaeis Arag. vertice montis *la Peña d'Uruel,* die 18. Jul. 1853., iterumve in *Sierra de Loarre* ad ejus summitatem, die 19. Jun. 1858.: eamdem observavi in vertice montis *el Puerto de Fenes,* et in m.e *Guara colle de fueva,* secus iter *de Aguès.* Lusum latifolium et crassiusculum observavi supra *Siaill, Conca de Tremp.*

Artificiosam Biehleri descriptionem de *C. pyrenaea*, quam ille *C. Cyano* similem dicit, vidi in hujus scriptoris Pl. nov. Herb. Spreng. C. (1807) p. 39. n. 79., neque cum iis adjungo qui stirpem illam cum *C. montana* comprehendunt. Si quaeris eam in Sprengel Syst. Veget., relatam videbis ad *C. lingulatam* Lag!, 3. p. 399. n. 49. Ne Willkomm pertimeas, sed ejus animadversiones considera, p. 160. Obs.

Centaurea Cyanus (Herbarior.) L. Sp.

Hort. Sanit. ex edit. German. (1485.) c. 192. Koch p. 472. n. 11., Bert. 9. p. 439. n. 12., Gaud. 5. n. 2036., DC. Pr. P. 6. p. 578. n. 64., DC. Dub. p. 290. n. 11., Willk. Lang. 2. n. 1607. La-Peyr. Herbr.; C. umbrosa Huet, et Reut.; Cyanus segetum G. Bauh. Pin., Desports., Cyanus vulgaris Lobel., Cass. (Dict. Sc. Nat. T. 50. p. 241.); Cyanus Cyanus Hill. hrt. Kew. Setachna Cyanus Dulc. Engl.

Bot. v. 4. n. 277., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 125., Sv. Bot. v. 1. n. 52., Fl. Dan. t. 993., Bull. Herb. Fr. t. 221., Schrank Fl. Monac. t. 130., Fl. Bat. v. 5. t. 325., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 547., Labr. Heg. Icon. Helv. fasc. 12. t. 4., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 20. t. 635., Sabb. Hort. Rom. T. 7. t. 81., Reichnb. Icon. C. 25. t. 768. f. 1., Sturm, Heft, 4., Le-Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 140. Zann. Vnz. p. 77. t. 289. Brunf. Herbr. 3. p. 167., Egenolph. Herbr. imag. crt. 19. a f. supr. intr., Lonic. Nat. h. crt. 182. B. Matth. p. 508., Camer. Epit. p. 289., Column. Phytob., ed. Neap. 93, 92. fig. ed. Flor. p. 74. t. 21. Fuchs. Hist. st. p. 428., Trag. Stirp. h. p. 565-6. fig., Dod. Flor. Coron. ed. 1. p. 50., ed. 2. p. 51., Pempt. p. 251. f. 1., Lob. Obs. p. 296. f. 1., Icon. t. 546. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 21. f.ae 3, 4. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 134. t. 25. f. 4.

⊙ (⊙̈ Koch) Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Catal. valle *d'Andorre* ad *San Julian*, die 8. Jul. 1846. Habeo a Deville ex *Loudenvieille*.

Annuam plantam judico cum Smith, Hooker, Gaudin, Savi, DC., Bertoloni, Schkuhr, Aiton, Desfontaines, Kirschleger, Spenner, Ledebour. Maluerunt eam biennem declarare Koch et cum eo Grenier, Godr., Ambrosi. Annuam et biennem dixit Godet Jur. Reapse folia primordialia autumno prodeunt, vere caulis evolvitur, aestate floribus planta micat.

Centaurea pullata (Gesneri, Pena, Lobel.) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schm. t. lign. 43. ic. inter. cum infer.e inter.e, Pen. Lob. Advrsr. p. 235., Willd. Sp. pl. Syng. p. 2313. n. 85., DC. Pr. P. 6. p. 577. n. 72., DC. Dub. p. 290. n. 13., Willk. Lang. 2. n. 1611. Melanoloma humilis Cass. Dict. Sc. Nat. T. 29. (1823.) p. 473. Mill. Icon. t. 152. f. 2., Reichnb. Pl. cr. C. 4. p. 54. t. 373. f. 551-2., et Icon. C. 25. t. 766. Lob. Icon. t. 542. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 29. f. infer., non bene (forte e pl. cult.), Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1193. f. 4.

⊙̈) Flor. Apr. Maj. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. orient. cum *Olea*, rara. Ex agro Ruscinonensi lectam inter *Pallestres*, et *Bages* accepi a Massot.

SECTIO 4.ª JACEINEAE DC., Godr. sive (Juss.) Koch.

Centaurea intybacea (Barrelieri) Lamk. *Dict.* (1783.).

Barr. Obs. p. 86. n. 958. Icon. t. 1229. Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 211. n. 22., DC. Pr. P. 6. p. 577. n. 60., et cum Dub. p. 290. n. 14., Willk. Lang. 2. n. 1619. C. leucantha Pourr. Chl. Narb. n. 287, in Mém. Acad. Toulous. T. 3. (1788.) p. 310, Cheirolophus pinnatifidus Cass. Dict. T. 51. (1827.) p. 56. La-Peyr. Herb., et Pourr. Herbr. Matr.! C. maritima Pourr. antea in litteris ad amicos ex Timb. Ptosimopappus intybaceus Boiss., et ex hoc (Voy. botq. Esp. Add. corr. p. 740). C. virgata Cavan. non Willd.

♃, ♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Atax. or. calidior., *Oleam* non excedens.

Legi in Pyr. or. *(Roussillon)* ad *Casas de Pena*, diebus 11. Jul. 1840., et 1. Sept. 1843., in Pyr. Atax. marit. m.^e *la Clape* (loco Pourr. autopt.), diebus 13. Jun. et 30. Sept. 1839. Observavi in insula (dicta) *S.te Lucie* ad *Narbonne;* (altero Pourr. l. autopt.)

Quidquid dicat Pourret, status floribus roseis longe frequentior est prae illo floribus albis, qui rarissime tantummodo occurrit.

Tuta nobis quoque est supra allata Barrelieri prolatio Lamarckio dubia; ast *Stoebe tenuifolia erecta, hispanica* Barrel. (Obs. p. 80. n. 956.) Ic. t. 359. huc fidentius relata a Lamk. l.c. T. 1. p. 671. n. 47., nuper a Loiseleur etiam, excludi debet, tutiusque ei locus inquirendus erit. Dubitavit Pourret, in scheda reperienda in Herbr. La-Peyrouse, num ad hanc speciem adduci posset *Jacea tenuifolia purpurea hispanica* Barr. (Obs. p. 85. n. 947.) t. 140., reapse distinctissima.

Centaurea Linariifolia (Barrelier.) Lamk.

Barrel. Obs. p. 84. n. 937., Icon. t. 162. Lamk. Dict. T. 1. p. 667, n. 23. C. linifolia Willk. Lang. 2. n. 1614. (excl. Vahl.), an L.? C. lithospermifolia Pourr. Herb. ex Duf. (L.).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. sub fine Æstat. In Pyr. Catal. humilior.

Legi ad *Solsona* in m.e *San Bartolomé*, die 8. Jun. 1861.; ad salinas *de Cardona*, die 4. Sept. 1853. Observavi ad *Pons, Golte*, in *Sierra de la Beguda*, et *de San Jean*, ad *Manresa*.

Planta humilis, pallida, aspera. Achenia pallida, glabra, nitida. Rhizoma prorepens; caules, generatim, ab una tantum parte sese extendentes; rami occurrunt simpliciusculi, vel ramosi.

Odor herbae parum notabilis; ast sapor valde amarus, et ita ut in re medica plantam opportune explorandam denunciet.

Haec species, quae respondet *Jaceae minimae, globulariaefolio, flore purpureo, hispanicae*, Barr. l.c., et forte *Iac. hisp. pumilae, Linariaefol.* Tournef. Inst. r. hrb. p. 445. (cf. et *Elem. botq.* p. 353. lin. 15.), suscepta est pro *C. linifolia* Vahl Symb. 1. p. 75., sive *Lepterantho linifolio* Webb. It. Hisp., quem, ex auctorum descriptionibus diversam judico stirpem, et cui majore probabilitate aliam afferrem Barrelieri figuram, Icon. t. 139. Locum Barrelieri a nobis supra relatum, adductum ad *C. linifoliam* criticavit Dufour in *Bouq. botq. St. Phelippe*, et *Morente*, apud Bory de St. Vinc., Drapr., Vans Mons, *Annals. géneral. Sc. Physiq.* T. 7. (*Bruxell.* 1820.) p. 302. n. 31., ut denuo ab hac specie excluderet DC. Pr. P. 6. p. 574. n. 41. Caeterum primus, qui modo citatas species in unam conjunxit fuit Willdenow, Sp. pl. Syng. p. 2286. n. 24., et nuper DC. Pr. l.c., quibus ansam dedit ipse Lamarck, dum sub *C. linifolia* l.c. p. 667. n. 21., loca eadem s.c. Barrelieri, et Tournefortii ei retulit, omne dubio remoto, dum aliter egerat ea referens ad nostram speciem.

Recipio pro *C. linifolia* eam plantam, quam ceu typum (nam forte utramque una confundebat Gouan), descripsit Professor monspessulanus, Illustr. p. 73. n. 5. sub hoc nomine, et cui folia mucronato-spinosa, capitula sub-sphaerica recognovit, cui speciei DC. quidem citat Barrelieri iconem t. 139., excludens ejusdem auctoris tab. 162., de qua usum fuisse DC. Pr. c. non percepi.

Male Willkomm citare *C. lineari foliam* (sic) Lamarck, ex Persoon fallaciter relato. *C. linifolia* L. Mant. 1. p. 117., adhuc magis conturbata a Reichard, Syst. pl. 3. p. 899. n. 11. Gouanio indulgens, dubia admodum est e characteribus, vel adumbratione nullius ferme ponderis, et e patria Italia etiam, ubi neutra harum specierum crescit. Caeterum loca a nobis laudata, Barrelieri, et Tournefortii, suae speciei retulit Linnaeus l.c.

Sunt qui *C. linifoliam* Lamk. velint synonymon *C. hyssopifoliae* Vahl; ei relata est Barrelieri figura Icon. t. 309. (Obs. p. 84. n. 935), species a nostra distinctissima, cf. Willk. Lang. n. 1615.; ego admittere vix possum tam crasse erravisse Lamarck.

Centaurea emigrantis Nob.!

C. Janerii Graells. Ramill. p. 8.? Willk. Lang. 2. n. 1616.?

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. In Pyr. Arag. mont., solo calcareo, rarissime.

Detexi et legi in *Montsec*, supra *Estall*, sive potius supra *Ceriveta* (quia legi in parte septentrionali montis, neque alibi vidi), die 3. Jun. 1846.

Stirps pulcra, tota cano-lanata, quasi cinerascens, diffusa, prostrata, cymis ascendentibus, ramis palmaribus; inodora, saporis quidquam amaricantis, inter saxa, solo calcareo, parumper super *Oleam*, vitam degens.

Lana abundat in caule, dein in foliis mediis et superioribus, minus in involucris, inque imis foliis. Nonnisi in statu juventutis a me reperta est, quod multum doleo. Existimo non parum affinitatis habere cum *C. procumbenti* Balb. Misc. alter., Bert. It. 9. p. 435. n. 9., Reichnb. Icon. c. t. 760. f. 1., cum insequente intermedia. Caules ex eadem radice 3-5, plures, molles, obscure angulosi. Folia omnia sessilia, amplexicaulia, ad basim quidquam angustata, conferta; inferiora obovato-obtusa, vix tomentosa, viridia, denticulata, nervosa: istis succedunt folia ad superiorem caulis partem gradatim diminuta, quae lanceolato-linearia sunt, integra, mucronata, mucrone glabrescente, atrofusco, subrecurvo. Calathi in extremitate ramorum solitarii, basi foliati. Involucrorum foliola lanceolata, ita et superiora, media ovata, in quibus praesertim solemnior, evolutior, pulcrior conspicitur appendix illa fimbriata, vel pectinato-plumosa, recurvata, pilosa, fusca, quae multum pulcritudinis addit plantae, visu spectandae. A *C. hyssopifolia* Vahl diversam judico: haec s.c. *C. Ianerii* affinior est in Fl. Hisp. De hoc Graellsii, et Willkommi synonymo prudenter dubito, quod si certum evenerit, gaudear, sed nomen meum non mutem, quia primus certe, scilicet ante Iserne ego speciem detexi, nec non quia Janer evocandus non erat ad speciem ei prorsus ignotam. Fuit illa denominatio pia discipuli reverentia, nostris diebus admiranda, sed non imitanda. Retineo denominationem meam, qui, Ciceroniana modestia, plantam dicavi viro, qui patria exul, magno scientiae et gloriae amore excitatus botanicen strenue coluit, nullo labori parcens, nulloque permotus periculo, insidiisque

> « Multa tulit, fecitque...... sudavit et alsit,
> Abstinuit Venere, et vino. »!!

Centaurea pectinata (G. Bauhini) L.

G. Bauh. Pr. p. 128. n. 5., etiam loci autops. Gouan Ill. p. 72. n. 4., Loisl. Gall. ed. 2. T. 2 p. 210. n. 3., DC. Pr. P. 6. p. 572. n. 31., DC. Dub. p. 298. n. 8., Willk. Lang. 2. n. 1612. La-Peyr. Herb.; C. comata, et C. supina Jord. Reichnb. Pl. cr. C. 7. p. 22. t. 642. f. 865., Icon. C. 25. t. 760. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 29. f. 1., ex Gouan, et Willd., cred. Chabr. Sciagr. p. 342. f. 6.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyrenaeis orientalibus, Catalaunicis, nec non Atax.

Legi sub *Prats de Mollo*, die 6. Jul. 1840. Habeo ex *le Vernet (Conflent)* a Deville; ibidem proxime egomet observavi, vidique ad *Sopeira*, *Orgañia*, vertice montis *S. Salvador*, in *Monseny*, ad *Gerona*, supra *la Selva* ad dirutum conventum *San Pedro de Rodas*, ad *St. Ant. de Galamus, aux Corbières.*

Huic speciei proxima est *C. procumbens* Balb., Reichnb. l.c. t. 760. f. super., Ic. C. 25. p. 16. t. 760. f. 1., quae minor cano-tomentosa est; calathis praedita subglobosis, involucrorum appendicibus recurvis brevibus, breviterve pectinato-approximatis, acheniis quidquam magis puberulis.

Centaurea nigra (Dodonaei) L. Sp.

Dod. Stirp. h. Comment. (1553) p. 136. Kirschleg. Fl. Alsat. p. 449. n. 5., et 2. p. 468. lin. 11.. Gaud. 5. n. 2032.?, DC. Dub. p. 290. n. 7,?, Willk. Lang. 2. n. 1620. (excl. var. *g*). C. nigrescens DC. Pr. p. 571. n. 26. C. Phrygia La-Peyr. Herbr. Benth. Cat.?, et C. Seridis La-Peyr. Hrbr., partim, s.l.. C. nigra *g* radiata DC., Gay Cor. Endr. Pyr. C. Endressi Hochstett. et Steud. pl. exsicc. e coll. Endr. (Union. itiner. 1831.); Setachna nigra Dulc. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 382. t. 161. f. 4. (1.);

Reichnb. Icon. C. 25. t. 761. f. 2. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 72. f. 3., Pempt. p. 124. f. 2., Clus. Pann. A. p. 543-5., et in p. 546. descr. fin., Rar. pl. Hist. 2. l. 4. p. 7. f. 2., Lob. Obs. p. 292. f. 3., Icon. t. 541. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 28.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per region. oceanic. potius, solum praediligens siliceum.

Legi in Pyr. septr. med. m.e *Esquierry*, die 31. Aug. 1838.: prope *Ax* Pyr. aurig., valle *de Savignac*, ad *la Promenade de Bonascre*, die 26. Aug. 1840. Habeo a Deville ex *Escues*, *Cap-vern*, et *Gavarnie*. Habui quoque a Timbal ex Valle *d'Astos*, *d'Oo*, supra *Bagnères de Luchon*, nomine *C. fulvae* Huet. Vidi hic et illic per Cantabriam; *au Port de Vielle;* in valle *de Camprodon;* ad *Mongarry*, rariorem in Pyrenaeis orientalibus.

Frequens in Pyr. med., occident. ad nemuscula, sepes, margines, et prata. Dum loca aprica inhabitat, neque cum magno vegetabilium consortio, tunc humilior, ramosior, ramisque patentibus insignita. In locis umbrosis valde sese extollit, neque ramos, nisi paucissimos, emittit. Tota planta scabrida, et viroris potius obscuri est.

Num *C. fulva* Huet, *Pl. nouv. Pyr.* 1853. p. 5., loco ab eo indicato *Bagnères de Luchon*, ad hanc, vel ad sequentem speciem adducenda fuerit, attentius revisendum erit. Specimen sub tali nomine a Timbal acceptum fidentius ad hanc *C. nigram* adduxi.

Item *C. carpetana* Boiss., Reut., quae Pyr. septr. quoque indigena praedicatur a Lange cum Willk. Pr. n. 1621., hujusmet, forte, speciei lusus est. Lange, Pug. pl. Hisp. 2. p. 134., se stirpem supra *l'Ospice de Luchon* legisse dicit.

Nimium incertus est locus *Scab. vulg. prat.* Trag. St. h. p. 243. n. 4., sin fig., ad *C. Iaceam* relatus a G. Bauh. Pin. p. 271. n. 1.

Centaurea nigrescens (Schwenckf.?) Willd., certe e specimine a Chamisso in Anglia lecto: cf. Linnaea 6.

Jac. mont., villoso capite Schwenckf. Siles. (1601.) p. 111.? Willd. Sp. pl. Syng. p. 2288. p. 28., Bert. 9. p. 432. n. 8., Koch p. 469. n. 4. (excl. cum Bert. a); Gaud. 5. n. 2033. (excl. var. a transalp.); Griseb. Spicil. Rum. Bith. p. 233. n. 113. C. nigra Quorund., DC. Pr. P. 6. p. 571. n. 29., Moris Sard. 2. n. 694., Anglor. C. nigra *g* Willk. Lang. 2. n. 1620.?, forte et C. nemoralis Jord., W. Lang. Ibid. n. 1623.? Jacea nigra Moench, Cass. Dict. Sc. Nat. t. 24. (1822.) p. 90. La-Peyr. Herbr., et C. nigra La-Peyr. Herbr., et C. axillaris La-Peyr. Herb., qnoad specimen; C. nemoralis Jord.? C. obscura Jord.; Setachna nigrescens Dulc. Engl. Bot. v. 4. n. 278., Flor. Dan. t. 996., Reichnb. Pl. cr. C. 4. t. 362. f. 543., et C. 10. t. 963. f. 1294. (pratens.); Icon. C. 25. p. 15. t. 758. f. 2, 3., et t. 757, f.ae tres, vochin. Hall. Enum. stirp. t. 23. f. 1., Zannich. Vnz. p. 144. t. 206. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 27. f. infr. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 139. t. 28. f. 8. n. 1., Petiv. Hrbr. Br. t. 22. f. 8, 9.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. sept. med. ad *Casarillas* prope *Luchon*, die 26. Aug. 1838.; in m.e *Pech David* ad *Toulouse*, die 19. Oct. 1853.; ad *Pamiers* Pyr. auriger., die 10. Aug. 1851. Habui a Deville ex *Nestier*.

Abunde variabilis planta statura, ramositate, foliis plus minus integris, latioribus, aut angustioribus, calathorum magnitudine, involucris tum adpressis, interdum laxis, flosculorum longitudine, vel proportione, et colore; unde exorierunt, apud scriptores inconsideratos, falsae species plures, quae nugae, ne dicam fastidia Botanicorum evenerunt.

Pappum nullum dicunt Gaudin, Koch, Bertoloni, Reichenb., Ledebour, Ambrosi, Schmitz, Regel, etc.; sub-nullum, aut brevissimum cum aliis dicere praestabit, nam illius vestigia adsunt recognita ab ipso Ambrosi *Fl. Tir. austr.* 2. p. 522. in nota 1. Achenia sunt pilosula, vel puberula!

C. microptilon Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 242., Gren. *Galia*, *Centaur.* (Opusc. 24. Dec. 1849.) p. 6.. indicata ad *St. Jean Pied de Port;* ad nemus *Larramet* a Timb., Jaub. (lecta ut mihi videtur ad *Capvern* a Deville), reapse mihi quidem varietas hujus *C. nigrescentis* videtur; et hoc asseritur a Contej. *Not. pl. Montb.* (1864.) p. 10.; a Kirschl. *Vog. Rhen.* (1870) p. 326.; cf. illius figuram apud Reichnb. l.c. p. 15. t. 758. f. 1.; quamvis involucra fingat integra, recurva, minimeque ciliata, ita ut aliena videatur. Suspicatur Lange (Fl. Dan. fasc. 46.) ipsam in *C. decipientem* Thuill. cadere, quam inter *C. nigrescentem*, et *Iaceam* stirpem intermediam judicat. Revera *C. decipiens* Thuill. inter formas *C. nigrescentis* censetur. *C. microptilon* Crepino est potissimum una e formis *C. Iaceae;* eum cf. *Fl. Belg.* (1866.) ps. 210-11.; forte Reichnb. figurae fisus. *C. nigrescens* Godr. Gren., *Fr.* 2. p. 241., ex Griseb. et Schenk *It. alp.* 1851. n. 63., non ad Willdenowi speciem, sed ad *C. pratensem* Thuill. spectat, quae ex DC. *Fr.*, et Koch in *C. Iaceam* descendit; mihi vero potius *C. nigrescentis* var., sub qua ego, non cum aliis ad *C. amaram,* adduco etiam *C. serotinam* Boreau, *Fl. centr. Fr.* ed. 2. T. 2. p. 293., quam Kirschleg. Alsat. p. 448. n. 2. (non ita *Fl. Vog. Rhen.*) *C. amarae* vellet, ut fecerant plantam Lorey, Dur. *Fl. Côt. d'Or.* p. 528. n. 1. *C. nigrescentem* Willk. Lang. 2. n. 1625., eis dubiam, et indigestam, ceu non enumeratam considero. *C. nemoralem* Jordan., Willkomm, ad nostram speciem reducendam esse ratus sum; sed haesitavi videns Willkomm achenia *glaberrima* declarantem; re altius petita Jordan adivi, Pugill. 1852. p. 104., reperiique achenia *hispidula* descripta, quod me tranquillavit: cf. etiam Gren. *Jur.* p. 447., qui achenia pubescentia in Jordaniana stirpe describit.

De *C. nigrescente* cf. *C. nigram* Balb. Cat. hrt. Taur. 1813. p. 24., Dillen. in Ray Syn. ed. 3. p. 199. De ambabus hisce speciebus Villar, Lauth., Nestl. *Prec. Voy. botq. Helv. Ital. super.* 1812. p. 29.; Lachenal, litter. ad Hall. V. 4. p. 297. 280, Pérard, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. (1870) p. 114.

Vix Visiani, Dalmat. 2. p. 32. n. 569., qui *Centaureas Iaceam, amaram, pratensem* Thuill., et *nigrescentem* Willd. ceu unius typi varietates consideravit, tam late ut de sua *C. Iacea* fecerat Spenn. Friburg 2. p. 503-5. n. 9., olim (1840) Boreau *Fl. centr. Fr.* n. 770., non Coss. Germ. *Fl. Par.* 2. p. 392. n. 5.

Centaurea Debeauxii! Godr. Gr.

Godr. Gren. Fr. 2. p. 243., et Gren. Gal. Centaur. (opusc. 24. Dec. 1849.) p. 7., Willk. Lang. 2. n. 1624. C. nigra Quorund.; Des Moul. Cat. Dord., ipso fat.e, Suppl. Reichnb. Icon. C. 25. t. 759. f. 2.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyrenaeis occidentalibus, et Aragonensibus.

Legi ad *el Fossao*, vallis *de la Fueva*, prope *San Victorian*, die 7. Sept. 1860. Ad *Ibos*, *Pau*, *Bayonne*, *Biaritz*, *San Sebastiano*, *Bilbao* percepit Lang. Pug. pl. Hisp. 2. p. 134. In collectione Deville non reperii.

Centaurea Jacea (Pseudo Apuleji? Egenolph.) L. Sp.

Cod. Par's. ex Lenorm. fol. 45. recte, dubitat. Egenolph. Herbr. imag. P. 2. crt. 5. f. exter. Koch p. 468. n. 3., Bert. 9. p. 464. n. 36., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 368. n. 1., DC. Pr. P. 6. p. 570. n. 24., et cum Dub. p. 290. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1626. Jacea pratensis Cass. Dict. Sc. Nat. T. 24. (1822.) p. 89. La-Peyr. Herbr.; C. nigrescens Pesn. ex Lloyd. Loir. infer.; C. nigra Baumg., et C. decipiens Wierzb. pl. Banat., ex Griseb. Sch. It. Hung. n. 252.; C. ramosa, et C. lithospermifolia, et

C. bracteata Pourr. Herb. Paris. asserv.; Setachna fimbriata Dulc. Engl. Bot. v. 24. n. 1678., Flor. Dan. t. 519., Bull. Fl. Paris. T. 6. t. 525., et Herb. Fr. t. 227., Sturm Heft. 4., Reichnb. Pl. cr. C. 10. t. 985. f. 1316, (decip.); Icon. C. 25. t. 754. f. 1, 2., et t. 759. f. 1. (decip.), et t. 755. f. 1, 2., Schrank Flor. Monac. t. 104., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 548., Flor. Bat. v. 1. t. 59. Tabern. Krtb. p. 435. f. 1., Icon. t. 152. f. 2., Gesn. Op. bot. ed. a Schm. tab. lign. 5. f. 44.?

♃ Flor. Jun. Sept. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. septr. aurig. inter *Ax*, et *Merens*, die 31. Jul. 1840.; in Pyr. or. ad *Mont Louis*, die 22. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *Mont-Sacon*, et ex *Mauléon (Barousse)*.

Centaurea amara (Penae, et Lobelii) L. Sp.

Pen. Lob. Adversr. p. 236. Koch p. 468. n. 2., Bert. 9. p. 461. n. 35., Gaud. 5. n. 2041., DC. Pr. P. 6. p. 569. n. 22., et cum Dub. p. 289. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1627. La-Peyr. Herb. s.l., C. Duboisii Bor., ex Clar. Saon. Loir.; C. Jacea var. Lamk., *b* Ambr. Tir. austr.; Setachna amara Dulc.; Scop. Del. Fl. Faun. Insubr. P. 2. p. 17. t. 9., Puccin. Syn. Fl. Luc. p. 468. n. 2. cum tab.a, Reichnb. Icon. C. 25. t. 753. f. 2., et f. 1. (Welden.) cred. Lob. Obs. p. 296. f. 3., et Icon. t. 548. f. 2., Bocc. Mus. piant. p. 31. t. 17., Ambros. Phyt. p. 295. mal. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 24. f. infer., obscur., Tabern. Krtb. p. 430. f. 1. a Lob. im.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. locis calidior., cum *Olea*, quam vix superat: rarius per region. oceanicam.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Pamplona* et *Oricain*, die 10. Jul. 1850., et ad *Agoiz*, die 16. Jul. 1850. Dubia sunt specimina quae habeo a Deville ex *Cap-vern*, ex *Sacoué (Barousse)*, magis adhuc ea juniora ex *le Ger du Troubat*. Et ego me vidisse credidi ad *Berga* (juniorem plantam), pro certo in m.e *San Cristobal* ad *Pamplona*, ad *Huesca*, et ad *Cardona*.

SECTIO 5.a **CRUPINA** (Cass.) Pers., Mut.

Centaurea Crupina (Penae, et Lobelii) L. Sp.

Pen. Lob. Adversr. p. 189. sin. fig. Bert. 9. p. 425. n. 1. Gaud. 5. n. 2029., DC. Dub. p. 289. n. 1. Crupina vulgaris Pers., Koch p. 476., Cass. Dict. Sc. Nat. T. 12. (1818.) p. 67-8., Willk. Lang. 2. n. 1642., Ledeb. Fl, Ross. 2. p. 681. La-Peyr. Herbr., C. parviflora Link, Hoffm. (denomin. infelice); C. acuta Trevis. Prosp. Eug. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 77. t. 900., Schk. Handb. 3. t. 261., Visian. Dalm. 2. t. 51. f. 2. fr. Reichnb. Icon. C. 25. t. 749. f. 1., et t. 746. f. 15-6., achen. bas. Lob. Obs. p. 116. f. 1., Icon. t. 231. f. 1., Tabern. Krtb. p. 487. f. 1. mal., Icon. t. 177. f. 2., Columm. Ecphr. p. 32, 34. fig., Barr. Icon. t. 1136.

☉ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr., locis calidioribus, quidquam elatis etiam.

Legi in Pyr. aurig., *Donezan*, contra antiquum castellum *de Ussun*, die 2. Aug. 1843., in Pyr. Catal. ad *Solsona*, die 7. Jun. 1871. Observavi ad *Pamplona*, *Jaca*, etc.

Mutel examinans speciem peloponnesiacam, in qua achenia basi valde compressa, et insertionem lateralem percepit, novit stirpem hanc ita gradum facere ad *Centauream*, ut putatum genus *Crupina* Naturae nutu, everteretur. Cf. *Echo du Monde Sav.* 15. Fevr. 1846. n. 13., *Compt. rend. Acad. Sc. Par.* T. 22. p. 255., Duch. *Rev. botq. 1.re année* p. 398-9. Visiani genus sustentatum dicit indole sub-ramosa palearum, pappum interiorem efficentium, quae a setis pappi exterioris diversae sunt, unde fit, ut pappus in *Crupina* heterogeneus habeatur, sive duplicis naturae, videas Fl. Dalm. 2. p. 42. n. 591. Obs. Sed areolam basilarem non semper esse centralem demonstrat illa *C. Crupinastrum* Vis., vel *C. Morisii* Bor., in qua specie lateralem, ut in *Centaurea*, observavimus, ipso adnotante Vis. *Consid. Gen. Sp.* p. 29-30. Individua floribus albis obvia mihi venerunt supra *Vinies*, ad montes.

Infelix Godron putatum genus non solum a *Centaurea* divulsit, sed subtribu quoque separavit, et cum *Carlineis* adsociavit; non solum, quin ad tribum evehens, eam *Crupinearum* dici voluisset: e sola *Crupina* propriam Tribum confecerunt Willk. Lang. Pr. 2. p. 170., abhorrente certe Natura.

Microlonchus DC.

Microlonchus Clusii! Spach.

Clus. Hisp. p. 359., et 360. Spach Revis. gener. Microl. in Annal. Sc. Nat, Par. Ser. 3. T. 4. (1845) p. 166., M. Clusii, M. Duriaei Sp., et M. Isernianus Gay, forte etiam M. Valdemorensis Cat., Willk. Lang. 2. ns. 1636-7-8-9.! M. salmanticus DC. Pr. P. 6. p. 563. n. 2. Centaurea salmantica L. Sp. Bert. 9. p. 489. n. 59., Moris Sard. 2. n. 685., DC. Dub. p. 291. n. 18. C. Salm. La-Peyr. Herbr., et C. splendens La-Peyr. Herbr.; Cirsium salmanticum Hill hrt. Kew. Jacq. Hrt. Vindob. p. 26. t. 64., Schk. Handb. 3. t. 261., Reichnb. Icon. C. 25. t. 750. f. 1, 2. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 9. f. 1., Dod. Pempt. p. 125. f. 1., Lob. Obs. p. 293. f. 2., Icon. t. 543. f. 2., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 5. f. 44.! J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 36. f. 1.

⊙? Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per regiones mediterraneas, cum *Olea*, quam saepe superat.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, diebus 5. Jul., et 19. Aug. 1844. Observavi in valle *de Broto*, *Oleam* adeo supereminentem; solum praediligit calcareum.

Videtur plerumque biennalis planta, et talis declaratur ab Ait. Kew., DC. Pr., Tin. Cat. Panr., nec perennis, ut eam crediderunt Jacquin, Desfontaines, DC. Fr., Loiseleur, Mutel, Mauri, Sckhuhr, Lamarck, Gerard (L.); non annua, sed ita plures.

Quidam, graciliora individua fortasse intuentes, agi de planta annua crediderunt, et ceu annuam indicarunt eam fallacium specierum seriem, quam Spach, Gay, Webb, Graells, Cutanda, et cum eis Willkomm et Lange imputavi, nec non ipsum speciei typum, quomodo fecerunt Moris, Bertoloni, Willdenow, Persoon, Vitman, Gussone. Godron cum Gr. *Fr.* 2. p. 264. speciem biennem, aut perennem dicere: mihi vero perennem esse non constitit, sed dari aliquando talem negare non ausim, ex quo Clusius scriptum reliquit, radicem aliquando per plures annos vivere, Hisp. p. 359., eique fidem praestitit Rayus Hist. pl. p. 324. n. 8., qui eum ad litteram reportaverit. Altitudo plantae aliquando sub-orgialis; rami ejus valde divaricati, singuli monocalathi, flores rubri, raro albi. Caulis inferne hirsutus, superne gradatim hirsutiem dimittens, glaucedine obductus, cylindraceus. Folia inferiora runcinata, ima praesertim hirsuta, et aspera, superiora progrediendo minus secta, dentato-serrata, integra, glabriora, atque molliora. Calathi ante anthesim globulosi, dein (floribus, sive corollis dimissis) ovales-acuti, sive ventricoso-conici, (neque tunc globosi, ut eos faciunt DC. Duby l. c.). Involucri foliola, ad *Pamplona*, obtusa vidi, neque in setulam sub-spinulosam desinentia (ut volunt DC., Duby), quod tamen variationi obnoxium est, testibus DC. Pr., Moris Sard., Guss. Sicil. Achenia obiter costata, rugulosa, impressa, ibidemve grisea. Num spinula illa involucrorum caduca sit, ut eam praedicat Willkomm, hoc attentiori botanicorum observationi commendo. Pili, quibus inferiores plantae partes obducuntur, sunt articulati, septiferi, quarumdam *Confervarum* more.

Opinor lusus hujus speciei esse, quos supra citatos retuli e Prodr. Fl. Hispan. *M. Ysernianum* Gay, et Webb, Graells Indic. pl. novar. (1854.), *Ramill.* p. 9., ceu plantam loco asperiore, et sicciore enatam

considero, qualem egomet per Pyr. Arag. aliquoties offendi; in hac folia subintegra, per marginem acutius serrulata, spinulosa; involucra glaberrima, quod certe ad speciem dirimendam non sufficit. *M. Duriaei* fulcitur praecipue characteribus a foliis petitis, quae in unoquoque individuo variabilia observantur; insuper foliolis involucrorum spinula longiore terminatis, quod varietati subjectum esse, alii, ut supra retuli, dixerunt.

In *M. Valdemorensi* ego video formam, cui causam dedit inaequalis vegetationis progressus, sive perturbatus, vel controversus.

Itemve mihi suspecta est validitas specifica *M. Delastraei* Spach, cujus figuram vidi apud Bory, et Dur. *Explor. Sc. Alger.* t. 55.

Specimina mea exsiccata colorem non mutarunt; ast flores *stramineos* dictos a Morison, Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 140. t. 26. f. n. 14., ego puto deductos e male exsiccatis, aut male servatis speciminibus.

Caeterum conjicitur quam subtiliter, quantoque artificio rem gesserit Spach, qui pro certo stirpem in loco natali minime observavit, eamque e siccis speciminibus, vel e diversorum annorum individuis cultis male gessit.

Nos monet Spach specimina Desfontanesiana ex *Atlante nullibi extare!* Certus est Clusii locus; dubius ille Gesneri a me supra relatus: quod si aliter foret, tunc non Clusii, sed Gesneri nuncupanda foret species.

Sub-Trib. 6.ª CARLINEAE Cass.

Crocodilina (Vaill.) Nob. *Atractylis* DC. *Ann. Mus.*

Atractylidem Theophrasti habemus pro *Centrophyllo lanato* Auctor., vel DC., *Atractylis* Dioscoridis, l. 3. c. 97., forte *Atr. leucocaulon* Nob., sive *Centr. leucocaulon* DC. Pr., ex Sibth. Graec. Pr. 2. n. 2011.; ast certe a speciebus *Atractylidum* neotericorum fugiens, quod genus Sprengel, Gen. pl. n. 3002., declarare non debuisset nec Dioscoridis, neque Matthioli. Nomen ego suscepi novum, sed nolui ad litteram sumere *Crocodiloidem* Vaillantii, quia terminatio ista, de nominibus genericis, usurpari nequit. Converti itaque nomen illud (e quadam involucrorum cum Crocodili unguibus similitudine) in usitatam terminationem, ut evitarem novi prorsus nominis propositionem.

Crocodilina, e sectione *Cirsellii* de *Atractylide* DC.

Crocodilina humilis (Ruell.?, Vaill.) N.

An Hippophaeston e Gallia Narbon. memoratum a Ruell. De Nat. Stirp. l. 2. c. 141. p. 604. lin. 5.? Vaill. Act. Sc. Paris. 1718. p. 172. Atractylis humilis Gallor., DC. Pr. P. 6. p. 550. n. 7., et cum Dub. p. 294. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1529. Circellium humile Gaertn. Fr. sem. (absque icone). Lamk. Ill. t. 660., Cavan. Ic. Descr. T. 1. p. 40. n. 60. t. 54.

⊙, et ♃? Flor. Aug. Sept. Fruct. ineunte Antumno. Per regiones mediterraneas cum *Olea*, locisque calidior., solum calcareum exposcens.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Sanguessa*, die 8. Aug. 1844. Observavi sub *Iaca* ad *Berganuy*, *Bermes*; in *Sobrarbe* ad *l'Ainsa*, *Mediano*; in Pyr. Catal. *a la Conca de Tremp*, ad *Cardona*, *Bascarà*, *Vich*, *Figueras* etc.

Planta saepius humilis, bipollicaris, vix palmaris; ast interdum luxurians, ferme pedalis occurrens; rigida, spinosa, livida, pulcritudine tamen non expers, saltem botanicorum oculos alliciens. Folia lanceolato-linearia, per marginem inaequaliter sinuato-dentata (*pectinato-pinnatifida*, *spinosa*, *dentata* DC.); sunt insuper subinvoluta, et interdum florente planta viridia, alias jam exsiccata in caulis parte inferiore.

Perperam Duby cum DC., repetere *caulem* in ea *glabrum*, quia caulis pollet pubescentia illa arachnoidea, quae plures *Carlineae* etiam induuntur; item dicendum est de involucrorum foliolis, quae dorso praesertim, illorumve parte viridi, pari teguntur tomento. Multa habitus affinitas cum *Carlina*, quo, ictu oculi, generum proximitas conjicitur.

Huic speciei cum laude (bonam appellans) retulit Dufour (et adhuc Willkomm) *Carlinam minimam caulo.lem hispanicam* Barrel. Icon. t. 592., quam Cavanilles, l.c. p. 41. Obs. diversam sistere speciem existimavit: cf. Dufour *Bouq. botq. It. Melip.*, et *Morent.* (Hispaniae) apud Bory De St. Vinc., Drap., Vans Mons, *Annal. génèrl. Sc. Physiques, (Bruxell.* 1820) p. 298. n. 17. Reapse Barrelieri figura cum mea planta sat congrua est; sed repugnant notae a Jussieu adjunctae, Obs. p. 102. n. 1127., ea praesertim, qua *flosculi lutei* declarantur.

Quidam opinati sunt, Linnaeum duas distinctas pecies confudisse sub suis varietatibus **a**, et **b** Sp. pl. p. 1162. Et. DC. Pr. duas refert species, *A. humilem*, quam ad *Narbonne* indicat (ubi eam legi), quamvis non appareat ipsum illam viventem nec mortuam ex agro Narbonensi vidisse: alteram quam *radiifloram* vocat, Pr. P. 6. p. 551. n. 9., cui patriam facit Narbonam?, sumendo a Cassini, qui eam *Spadactidem radicifloram* e Narbona acceptam fecit, *Dict. Sc. Nat.* T. 50. (1837.) p. 53. Profecto, aut agitur de planta Galliae exotica, aut de aliqua *Crocodilinae humilis* monstrositate, vel cum alia *Cynarea* hybrida planta; nam dari speciem hujuscemodi, a nostra, et ab Hispanica probe distinctam, in agro Narbonensi a me late explorato, ego credere nequeo. Decantatam a Cassini, et a DC. stirpem, non admiserunt Godron cum Gren. *Fr.* l.c., sed neque eam repudiarunt p. 284., veluti si illam ne minime quidem animadverterint.

Carlina Lobel., Tournef.

SECTIO 1.ª **HERACANTHA** DC.

Carlina pyrenaea Saint Amans! *Bouquet Pyr.* (1788-9.) p. 247. n. 188.

C. Cynara Pourr. Herb. Matrit., et Hrb. Paris., DC. Dub. p. 293. n. 2. C. acanthifolia *b* DC. Pr. P. 6. p. 545. n. 1. C. acanth. Willk. Lang. 2. n. 1531. C. Cyn. La-Peyr, Herbr., C. acanthoides Gren. Souvn.; C. onopordifolia Bess. (1831.); Chromatolepis magna Dulc. Reichnb. Icon. C. 25. t. 740. f. 2. (e specie pyren.).

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In editis, apricis.

Legi in Pyr. auriger. inter *Caussun*, et *Savenac*, ad *Perles*, die 28. Aug. 1840. Habeo a Deville ex *le Port de Plan*, ubi ipse eam copiosam vidi. Abundat circa *Gavarnie*, *al Formigal de Sallen, a la Peña blanca* supra *Venasques*, reperienda in *Monseny* etiam, praecipue ad *San Ilari*, etc.

Variant folia plus minus tomentosa, superne, praecipue, frequentius glabrescunt; dantur individua juniora, non adhuc fertilia, foliis undique tomentosis.

Foliolis involucri intimis non sulphureis, sed rubescentibus vidi supra *Paglietta* Pyr. septr. medior., solo ferruginoso, quo loco, *C. officinalis* etiam eumdem lusum offerebat.

In hac specie, ut et in *C. officinali*, sub vespere, aut accedente imbre, claudi flores ab involucris observavi, itemve primo mane flores clausos deprehendi. Ergo quum involucrorum foliola hygroscopica pro-

prietate donentur, tunc apud nonnullos ad statum hunc aëris denuntiandum juvant, planta ostio infixa. Receptaculum liberum, et exsiccatum interdum pro scopula vestiaria in usum venit apud monticulas. *C. acanthifoliam*, sive *C. Utzkiam*, edulem praedicavit etiam Hacquet: revera in Apenninis, non minus quam *C. pyrenaeae* in Pyrenaeis, vidi radices, junioresque calathos colligi ad vescendum, quomodo, uti omnibus notum est, de *Scorzoneris*, aut de *Cynaris* fit; cf. ad hoc etiam Gmel. Bad. Als. T. 3. p. 386., Vill. *Dauph.* 3. p. 31. Comparata cum *C. acanthifolia* (Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 100. n. 25., De Plants. l. 13. c. 38. p. 527-8) All. Pedm. profecto distincta species mihi quidem apparet.

Improprium Pourreti nomen apparuit primo in Lamk. DC. *Fr.*, dein apud DC. Dub. l.c.

Carlina officinalis (Brunfels) Nob.

Brunf. Herbr. 2. p. 43., et 3. p. 35. (l. ind. sylv. hercyn.). C. **acaulis** L. Sp., Gaud. 5. n. 1896., Bert. 9. p. 48. n. 1., Willk. Lang. 2 n. 1532. C. acaul., et C. simplex W., Kit., Koch ps. 463-4. ns. f. 2. C. subacaulis DC. Fr., et Pr. P. 6. p. 545. n. 2. C. subac., et C. simplex De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. ns. 1048-9. C. Chamaeleon Vill. Dauph., DC. Dub. p. 293. n. 3. C. acaul. La-Peyr. Hrbr., C. subacaulis Pourr. in Hrbr. La-Peyr.; C. acaul., et C. caulesc. Pourr. Hrb. Matr., C. grandiflora Moench. Meth.; Chromatolepis acaulis Dulc. Schrank Flor. Monac. t. 332., Schk. Handb. 3. t. 232., Waldst. Kit. Pl. rar. Hung. 2. p. 164. t. 152., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 36. f. 1., Reichnb. Icon. C. 25. t. 741. f. 1, 2., Plenck Ic. pl. med. T. 6. p. 63. t. 598., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 222., Turp. Fl. med. T. 2. t. 98., Matth. p. 656. C. amer. Epit. p. 430., Fuchs. Hist. st. p. 881., Trag. St. h. p. 851., Dod. Purg. p. 439-40., Pempt. p. 727. f. 1, 2., Lob. Obs. 479. f. 2., et p. 480. f. 1., Icon. 2. t. 4. f. 1, 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 155. f.ae 2, 3. Plant., Gesn. Op. bot. ed a Schm. tab. lign. 21. f. 188. c.

⊙? ♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Arag. supra *Bucaruelo*, ad *el Puerto de Gavarnia*, die 30. Sept. 1845. Habeo a Deville ex *Mouscarò*.

In Pyrenaeis orientalibus, item ut vidi in Apennino Etruriae, luxuriat, visa a me ipso, pedalis, et ultra supra *Setcasas*, alibique; in Arag. contractior manet. Videtur ergo in mitioribus majorem acquirere evolutionem, ac pulcrior fieri, ut pluribus montanis, neque alpinis, speciebus intervenit. Locum Gesneri Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 21. f. 188. (quamvis ei nomen *Chamaeleonis nigri* Fuchs. Hist. st. p. 882-3. fecerint l.c. p. 122., quod pertineret ad *Echinopem sphaerocephalum*) huc ego potius retulerim; itemve *Chamaeolenem album* Fuchs. l.c. p. 880-1. libenter refero, ut jam fecit G. Bauh. Pin. p. 280. n. 2. (nam non tantum ejusdem G. Bauhini Pin. l.c. n. 1., sed et n. 2. hujus nostrae speciei est); unde apud me exorta est suspicio, num lapsu calami, vel infido memoriae joco, *nigrum*, loco *albi* scripsisse Gesnerum l.c. p. 123., eo magis quia inspecta generali plantae superficie, alterum pro altero epitheto facile est commutare.

Locum Brunfelsii ad *Cirsium exiguum* adamavit Moretti, *Matth. ill. Mem.* 8. Non careo dubio quoad s.c. Turpin figura, quae offert involucra radiantia lutea. Speciem *acaulem* nuncupavit Linnaeus, male a G. Bauhino hoc epithetum mutuans: *sub-acaulem* dixerunt Pourret, et DC., tenui, atque inani perturbatione, quae errorem dissimulat, ast non corrigit: *caulescentem* appellavit Lamk. *Dict.*, altera speciei forma, perperam distincta fatueque denominata. Relinquamus illius *C. acaulem* (*Dict.* 1. p. 623.), quae *C. officinalem*, et *C. acanthifoliam* una comprehendere diceretur. Stirpem de qua agimus *alpinam* denominavit Jacquin (En. stirp. Vindob. 1761.), minus apte certe, quia agitur

potius de alpestri, vel montana planta quam de alpina. Nomen *C. Chamaeleonis* protulit Villar, revera improprium; nam si respondet *Chamaeleoni* Fuchsii, Tragi, Matthioli, etc., recedit certe a *Chamaeleone* Theophrasti, Dioscoridis, forte Plinii etiam, nobis quoque cum aliis, *Carlina gummifera: Carlinae grandiflorae* nomen ei fecit Moench (Meth. p. 559.), de superiori specie oblitus, et ad statum plantae unicum se referens. Forma plantae caule simplici pro peculiari specie, false, habita est, exiitque *C. simplex* W. Kit.; dum, e contrario, altera in qua caulis ramosus conspicitur pro diversa specie sumpta, et descripta est a Willdenow, nomine *C. aggregatae*.

Ego nomina tam vana, et falsa, relinquenda esse existimavi, ac speciem (ab usu) *officinalem* nuncupavi; et reapse, sive viribus a plurimis praestantior reputata, certe usu, vel quia occursu facilior prae aliis affinibus speciebus, in officinis saepius excipitur, quamvis ab hodiernis medicis, injuria ferme obsoleta. Hujus radicis, vino decoctae efficaciam contra febres intermittentes olim a Gilibert praedicatam, lata, felicissimaque experientia, nostris diebus iterum, iterumve comprobavit D. Em. Gonzales, Parroch. ad *Toledo (Sobrarbe)*, ita ut magnam inde famam pene conterminos populos assequutus sit. Medicamen ministratur sub frigoris irruptione.

Carlina sylvestris (Brunfels) Dod. St. h. Comm. 2. (1554.), et Hist. pl. (gall.) infr. c.

Brunf. Herbr. 2. p. 65., et 3. p. 33.? C. vulgaris L. Sp., Koch p. 464. n. 6., Bert. 9. p. 54. n. 5., Gaud. 5. n. 1897., De Notrs. Reprt. Fl. Lig. n. 1053., DC. Pr. P. 6. p. 546. n. 3., et cum Dub. p. 293. n. 6., Willk. Lang. 2. n. 1543. C. vulg. La-Peyr. Herbr.; C. nebrodensis Guss., Koch, vars. confirm. ab Ambr., et Kirschl.: Chromatolepis vulgaris Dulc. C. Biebersteinii Bernh. apud (non ex) Hom., ex Ledeb., et ex Kosch. Flor. Dan. t. 1174., Fl. Bat. v. 5. t. 370., Schk. Handb. 3. t. 232., Engl. Bot. v. 16. n. 1144., Santi Viagg. 2. T. 2. p. 239. t. 6., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 384. t. 163. f. 1., Lamk. Ill. t. 662., Hayn. Term. bot. t. 21. f. 1., Reichnb. Icon. C. 25. t. 742. f. 1, 2. (vulg., longif.). et Pl. cr. C. 8. t. 761. f. 1008. (longif.) Matth. p. 669., Cam. Epit. p. 439., Dod. St. h. Comm. 2. p. 68., Hist. pl. (gall.) p. 355., Pempt. p. 728. f. 1., et p. 739. f. 2., ex Belgis, et ex Gaud., Lob. Obs. p. 489. f. 1., Icon. 2. p. 20. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 156. f. 2. Plant., Trag. St. h. p. 859., Fuchs. Hist. st. p. 121., Icon. ed. 1545. t. 66., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1484. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 81. f. 2., Lonicr. Nat. h. crt. 68. C.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. aurig. ad *Ussun (Donezan)*, die 16. Aug. 1843., in Pyr. or. *(Conflent)* sub *le Canigou*, ad *Taurynia*, die 2. Oct. 1843. Habeo a Deville e *Barèges*.

Foliola radiantia ad medium usque ciliata dicit Koch, quod non ita omnino se habet, nam cilia in media tantum parte apparent, neque ad basim, quin etiam foliola illa involucri interdum omnino glabra percepi: ast semper est, quod in ima basi glabra conspiciuntur in individuis pyrenaeis, quidquid aliter evenire dicant in Germania, in m.e *Jura*, in Italia, alibique alii. Individua glabriora modo dictorum pilorum quoque minorem ferunt copiam. Varietatem *lucidam* describit Timbal, *le Laur.* p. 241.

Reperitur hujus speciei varietas *foliis omnibus subtus albo-lanatis*, obvia praesertim in calidioribus per Europam australem, inque Oriente, quae, primo intuitu, adeo facie diversa sese offert, ut pro specie propria sumeretur; ast forma partium eadem est. Lusum istum existimat DC. referre *C. lanatam* Pallas, et forte aliorum plurium, quod de Pallasio, Hablitzio, Georgio, confirmatur a Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 675. n. 4. Monstrum caule fasciato ex viciniis *de Bagnères de Bigorre* a se lectum demonstravit Philippe. Locus Brunfelsii num ad *Onopyxum nutantem* pertineret dubitavit Moretti.

Praetuli Dodonaei nomen primum, quamvis graviter iste peccaverit speciem mox in Pemptadibus duplicans, et valde alieno nomine eam designans. Sed illud nomen est aptum potiusque.

SECTIO 2.ª **MITINA** Adans.

Carlina lanata (Columm.) L. Sp.

Columm. Ecphr. p. 29., et p. 27. f. 2. Koch p. 464. n. 4., Bert. 9. p. 52. n. 3., Moris Sard. 2. n. 675., DC. Pr. P. 6. p. 546. n. 6., DC. Dub. p. 293. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1534. Chromatolepis lanata Dulc. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 26. t. 836. dubia, Hacq. pl. alp. Carn. p. 16. t. 4. f. 3. pl. monoceph.. Sant. Viagg. 2. T. 2. p. 312. t. 7., Reichnb. Icon. C. 25. t. 743. f. 1., Garid. Aix p. 86. t. 21. Barrel. Icon. t. 483., var. prolif.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per regiones mediterraneas, cum *Olea*, potius in calcareo solo.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Otaiza* prope *Pamplona*, die 19. Jul. 1844.; in Pyr. Catal. sub *Figueras* l.d. *Stagn pudol* ad *Siurana*, die 13. Aug. 1860. Vidi copiosam ad *la Escala*.

Tomentum arachnoideum interdum in foliis secedens patefacit eorum nervos validos. Planta junior, non adhuc florida, colorem ostendit sub-caeruleum, ut in *Carduncellis* generatim observamus; caeterum planta glabrescit, neque adeo copiosum est caulis tomentum, ut specificum *lanatae* nomen botanici omnes comprobent. Quanto praestantius fuisset illud *purpurascentis!*, de stirpe, quae denique caulem ferme glabrum interdum ostendit, sed colorem illum involucrorum interiorum radiantium minime mutat.

In *Carlinis* pleiocephalis observatur, quod dum solo sicciore individua quaedam oriuntur, folia inferiora, non solum, sed media, superioraque, interdum floralia etiam, et involucra exsiccantur, nihilo tamen secius perpulcri flores conspiciantur. Haec planta manibus tractata, aut inter chartas compressa, facile folia exsiccata amittit, unde minore elegantia individua in Herbariis prostent, et inde etiam minus ornatae figurae, ut eae sunt Columnae, Hacqueti. Aliae *Carlinae* monocephalae pro densitate eorum minus eleganter pro Herbariis praeparantur; valde spectandae stirpes in locis natalibus, multum pulcritudinis in nostris collectionibus dimittunt. Unde fit, ut genus elegantissimum apud eos tantum habeatur, qui in naturam observaverint; caeteris ferme fastidiosum, horridumque eveniat.

Hujus speciei iconem pulcram possideo, ære incisam, ast ut puto, e planta culta erutam; cujus quisnam fuerit auctor ignoro. Eam agglutinatam reperii pone Morison *Umbelliferas*, cum aliis iconibus extra locum positis, in exemplari Bibliothecae Zanoni, quod mihi evenit. Auctorem non cognosco, qui tali prolatione usus sit; consului DC. Pr., Lindl. Gr., Desf. Atl., Lamk. Dict. An *Acarna flore purpureo rubente patulo*, Robert Nic., quae citatur ab Ait. Hrt. Kew ed. 2. T. 4. p. 489. n. 2.? Credendum est.

Carlina corymbosa (Caesalpini) L. Sp.

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 94. n. 237.. De Plants. l. 13. c. 45. p. 532. Koch p. 464. n. 5., Bert. 9. p. 58. n. 8., DC. Pr. P. 6. p. 547. n. 9., Moris Sard. 2. n. 677., DC. Dub. p. 293. n. 6. Willk. Lang. 2. n. 1536. Flor. Graec. Sibthorp. C. 9. p. 27. t. 837., Sant. Viagg. 2. T. 2. p. 312. t. 8. Reichnb. Icon. C. 25. t. 744. Columm. Ecphr. p. 28., et p. 27. f. 1., Barr. Icon. t. 594.

⊙, ♃ Flor. Æstat. Fruct. a med. Æst. in Autumn. Frequentius per regiones mediterraneas, quas interdum superat; reperitur quoque huc et illuc, locis calidioribus, per regiones oceanicas.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Orcoyen* prope *Pamplona*, die 19. Aug. 1844. Habeo a Deville e *Bramevaque (Barousse)*.

Involucrorum foliola, seu squamae interiores radiantes glabrae, neque ad medium ciliatae, quomodo definita sunt a Koch; recte ergo cilia illa denegavit Godron (Fr.). Affinitas cum *C. vulgari* non est tanta, ut species illico separari nequeant: postrema haec facile distinguitur habitu tenuiore, molliore, magisque pubescente; simpliciori; insuper est foliis angustioribus praedita, involucrisve elegantioribus, exterioribus lanuginoso-arachnoideis, interioribus valde tenuioribus, in eorum parte libera, pallidioribus etiam; in parte latente latioribus, omnino intimis angustioribus adhuc, et acuminatis. Hoc dicere libuit, ne quis, more Meese, Flor. Fr. sic n. 340., *C. vulgarem* in *corymbosam* iterum verteret; cf. Kops, Hell. Fl. Batav. T. 5. n. 370., vel Gouan indulgens, Ill. p. 64., dubitaret de *Carlinis lanata*, *corymbosa*, *vulgari*, *racemosa* diversitate!; quae postrema Gouani *Carlina*, revera pro synonymo *C. corymbosae* recognita est.

De *C. involucrata* (Columu.), Poir., DC., huc ceu varietatem rela'a a Willkomm, judicium dare nequeo « *Planta graeca differt a planta hispanica, lusitanica, et italica, circa Genuam lecta, foliis angustioribus, peranthodiis minoribus, bracteis multo longioribus, ut propriam dixerim speciem* ». Link Symb. ad Fl. Graec. in *Linnaea* V. 9. 1834. p. 581.: quae sententia neglecta est a Grisebach (1845.).

Staehelina DC.

Staehelina rosmarinifolia (Pen. Lobel.) Cassin.

Pen. Lob. Advrs. p. 204. f. 1. Cass. Dict. Sc. Nat. T. 50. (1827.) p. 439. S. dubia L. Sp., Koch p. 465., Bert. 9. p. 87., DC. Pr. P. 6. p. 544. n. 2., DC. Dub. p. 293. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1526. S. dub. La-Peyr. Herbr., S. dub., et S. coronopifolia Pourr. Herbr. Matrit. DC. Obs. pl. Compos. Mém. 2. p. 37. t. 1. f. 28, et in Ann. Mus. Hist. Nat. Par. T. 16. p. 193. t. 5. f. 28. ead. recept. flosc. papp.; Reichnb. Icon. C. 25. t. 810. f. 2., Lamk. Ill. t. 666. f. 4., Ger. Gall. Prov. p. 190. t. 6. Lob. Icon. t. 486. f. infer., Barr. Icon. t. 406.

♃ ♄ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct. Per regiones mediterraneas, cum *Olea*, et super hanc etiam.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona* prope pagum *Benozar*, montis *San Cristobal*, die 23. Aug. 1844.; in Pyr. Catal. prope *Gerona*, nemore *de Villarogia*, die 17. Jul. 1860. Observavi ad *Rocafuerte* contra *Sanguessa*, ad *Fiscal*, *St.a Maria de Buil*, *Toracilla*, supra *Linàs*, in *Sierra de Loarre*, in m.e *Navarri*, et *Baca morta* vallis *Essera*, ut ad *Sopeyra*, ad *Ribas*, *Figueras* et *Cadaques*. Vivere vitam ad *Toulouse* (*Noul. Fl. bass. sous Pyr.* p. 369) non credideram; denuo suppressit Noulet ipse, *Fl. Anal. Toulous.* 1861., et laetor.

Statura plantae dodrantalis, vel paulo magis: habitus suffruticosus, ramosissimus, ramis erectis, sub-fastigiatis, valde foliosis. Facies omnino meridionalis, quod regiones etiam in quibus vivit plane confirmant. Folia nervo, seu costa saliente, marginibus revolutis praedita, superne sulcata, per margines irregulariter denticulata, aut sub-integra, apice acuto constanter terminata. Et folia in inferiore pagina, ut caules, praestant tomento illo cinerascente, unde color herbae cineraceus prodit. Involucri foliola canescentia, intermixtis glandulis resiniferam materiem secedentibus. Transitus a foliis caulinis in bracteas gradatim efficitur, harum intermediis basim calathi stipantibus. Percipere nequeo quomodo

capitula nuda in nostra specie denunciaverit DC. Pr. l.c., ut augeret distinctionem hanc inter, et *S. boeticam*, cui *capitula bracteis cincta* tribuit: in nostra etiam capitula bracteis cincta conspiciuntur, taliaque finguntur in ipsis a DC. citatis figuris Lobelii, Gerardi (L.), Lamarckii. Nomen specificum *dubiae* malum, in alterum minus rectum (quum folia denticulata, cum iis integris *Rosmarini* comparanda non sint) mutavit Cassini, a Tournef. Inst. p. 445., et a Desfont. *Hist. arbr.* etc. p. 281., denominationem suam mutuans.

Saussurea DC.

Saussurea macrophylla (Plukenet.?) Saut.

Pluk. Phytogr. t. 154. f. 3.? Haec mihi potius quam alpina videtur. Godr. Gr. Fr. 2. p. 272. Serratula alpina La-Peyr. Herbr.; Sauss. alpina *g* Ambr. Tirol. austr., cum syn. S. latifoliae Ledeb. apud Kittel. Taschub. sed cur.? S. alpina Bord. exsicc.; Poecilotriche macrophylla Dulac Reichnb. Icon. C. 25. t. 817. f. 1, 2., et f. 3. cum tab. 887. f. 2. (depress. Gren.) mihi quoque videtur.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. In Pyr. septr. med., aurigr., orient. editioribus.

Legi abeunte mense Aug. 1839. in Pyr. auriger. m.^e *Llaurenti*, unde habui etiam de Herbr. Coder ab ejus filio. Habeo insuper e *Vignemale* a Deville, ex *Campvieil* a Bordère. Brevis apparet hujus plantae vita tarde promens, mox florens, cito nivibus cooperta. Unicam *Saussureae* speciem in Pyrenaeis vivere persuasum ego habeo, quidquid de Bordèrei plantae legitimitate mecum voce dictitaverit Des Moulins, *Toulouse Sept.* 1852., et cum eo Loret *Glanes in Bull. Soc. botq. Fr.* T. 6. (1859.) p. 338. Iste Zetterstedt laudat de suscepta *S. alpina* ex Bordère, quamvis de genere ipsum mentionem fecisse ego non video in suis *Plant. Pyrén. principales.!*

Sub-Trib. 7.ª XERANTHEMEAE Less.

Xeranthemum J. Bauhin., Tournef., Vaill., Gaertn.

Xeranthemum erectum (Gesner.) Presl. Delic. Prag.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 8. f. 72., et tab. aen. 7. f. 63. Fisch. Mey. Lettr. Xer. Chard. p. 15. n. 3., Moris Sard. 2. n. 674., DC. Pr. P. 6. p. 529, n. 2. X. inapertum Willd. Sp.? (non L.), Gay, Koch p. 476. n. 2., Bert. 9. p. 168. n. 2., Gaud. 5. n. 2027., Willk. Lang. 2. n. 1521. X. ann. Pourr. Herbr. Matr., partim; St. Am. Agen., Benth. Cat. X. incomptum Cass. Dict. Reichnb. Pl. cr. C. 7. t. 640. f. 863., Icon. C. 25. t. 737. f. 1., Hall. En. stirp. Helv. p. 709. (excl. plur. syns.) t. 23. f. 2. Gay Monogr. Xer. Chard. p. 36. n. 2. t. n. 7. f. 2. (ast achen. form. male, Fisch. Mey. Obs.) Barrel. Icon. t. 1126.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Atax., et orient., praesertim Catal., locis calidioribus.

Legi in Pyr. Atax. *à la Garigue d'Escouloubre*, diebus 2, et 12. Aug. 1843. Habeo ex *Perpignan* a Deville. Observavi ad *Benavarre*, *Sopeira*, et *Campo de l'Essera*, *al Puente de Montañana*, ad *Cardona*; ad *Mosset (Conflent)*, ad *St. Ant. de Galamus, aux Corbières.*

Xeranthemum cylindraceum (Caesalpin.) Sm. Gr. Pr.

Caes. Herbr. Tornab. (1563) fol. 102. n. 256. De Plants l. 13. c. 54. p. 539. Koch p. 476. n. 3., Bert. 9. p. 170. n. 3., Gaud. 5. n. 2028., DC. Pr. P. 6. p. 529. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1525. X. inapertum L. Sp. ed. 1., Fisch. Mey. Xer. Chard. Lettr. p. 17. n. 4., Host Austr. 2. p. 462. n. 2. DC. Dub. p. 291. n. 2. (excl. Willd. prolat.) Xeroloma foetidum Cass. Dict. Sc. Nat. T. 59. (1829.) p. 121. X. ann., et X. inapert. La-Peyr. Herbr.; X. inapert. St. Am. Agen., Noul., Fl. (1837), Benth. Cat.;

X. annuum Gater Montaub., ex Lagr. Fosr. Trn. Gar., Pourr. Herb. Matr., partim, Colmeir. Cat. pl. Catal., Willk. Lang. Pr., huic fidentes. Reichnb. Pl. cr. C. 7. t. 639. f. 862., Icon. C. 25. t. 738., Gay Monogr. Xer. Chard. p. 33. n. 3 t. n. 7. f. 3. (sed male quoad coroll. foemin., ex observ. quidem Fisch. Mey.). Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 43. t. 1 f. 11., Pen. Lob. Advrs. p. 235. f. 2. vix., Icon. t. 544. f. 2.

⨀ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. septr. med. auriger., inque merid. mediterraneis.

Legi ad *San Martory*, die 24. Jul. 1843. Habeo à Deville lectum inter *Bouilh-Péreuilh*, et inter *Carcassonne*, et *Perpignan:* denuntiabat mihi olim amicus a se visum ad *Castelvieilh*. Observavi ad *Toulouse*, inter *Tarascon*, et *Ussat*, inter *Subiri* et *Bisquarete*.

Bertoloni eadem usus est Morisoni prolatione ad hanc, et ad superiorem speciem, quam ego huc sistere malo. Altera Morisoni figura, Ibid. f. 12. n. 2., pertinet ad *X. annuum*, seu *radiatum* (Gesneri Clus.) Lamarck, cum Gesn. Op. bot. ed. a Schm. t. aen. 7. f. 63., Clus. Pann. A. p. 547. 9. fig. in p. 548., Rar. pl. h. l. 4. p. 11. f. infer., Lob. Obs. p. 295. f. 1., Icon. t. 545. f. 2. Plant.

Sub-Trib. 8.ª ECHINOPSIDEAE Less.

Echinopus Tournef. *Echinopus* (neque *Echinops*) cum Gesner. Hrt. Germ. crt. 257. vers., ex Aretio, conscribitur a Tournefort, Gmelin, Adanson, Scopoli, Cassini.

Echinopus major (Fuchs.) J. Bauh., Tournef. Inst.

Fuchs. Hist. st. p. 883. Echinopus sphaerocephalus L. Sp., Koch. p. 452. n. 1., Bert. 9. p. 509. n. 1., Gaud. 5. n. 2050., DC. Pr. P. 6. p. 521. n. 9., DC. Dub. p. 281. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1726. La-Peyr. Herbr.? s.l.; E. paniculatus Baumgrt., E. viscosus Wierzb. Pl. Banat. (non DC.), ex Griseb. Sch. It. Hung. n. 242.; E. strigosus M. a Bieb. Casp. app. ex Ledb. Ross., E. giganteus Schrad., ex Trevir. (ante Mey., cui DC.), *Sphaerocephalus maximus* Camer. Hrt. Flor. Graec. Sibthrp. C. 10. p. 17. t. 923., Lamk. Ill. t. 719. f. 1. (n. 709. DC.); Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 19. Ord. 5. tab., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 385. t. 160. f. 6., Fl. Dan. t. 2179., Jacq. fil. Eclog. p. 72. t. 49. (panicul.) bene; item Bot. Reg. V. n. 356.; Reichnb. Icon. C. 25. t. 734., Schrad. Hrt. Gotting. (fol.) p. 15. t. 9. exalt. credo. Fuchs. Icon. ed. 1554. t. 509., Matth. p. 664., Compend. p. 391., Camer. Epit. p. 435., Lob. Obs. p. 481., Icon. 2. t. 8. f. 2., Dod. Pempt. p. 722. f. 2., Barrel. Ic. t. 143. et 413.? (Trevir.), Trag. St. h. p. 853., Cord. Hist. pl. crt. 87. b fig.a, Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1467., et 1481. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 69. fig.a.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept.

Legi in Pyr. septr. aurig. sub *Ussun*, die 16. Aug. 1843.

Tota planta est resinoso-viscosa. „ *Floris Echinopum involucellum proprium, sensu nostro, Dipsacearum calyculo omnino analogum, nec cum hodiernis auctoribus pro calathidii uniflori anthodio habendum* „ Jaub., et Spach *Ill. pl. or.* 3. p. 99. not. 7.

In Tribu *Cynarocephalarum* sectione 1.ª *pappo nullo* disposuit DC. *Fr.* et Syn., in generis characteribus eum non omnino excludens, n. 502.; mox et cum Duby illico inter generis notas promere *Semina pentagona pappo piloso brevissimo coronata;* et revera, corona achenii apicem cingens, nihil nisi pappus est. Flores albos cum Koch, aliisque ego non dicam; minus male Gaudin eos *albido-caerulescentes* declarare, nisi melius foret eosdem *e caeruleo albicantes* describere. Antherae plumbeae dici revera possunt. Generis inflorescentiam perpendit DC. *Fr.* 4. p. 70-1. *Obs.*: cito analoga percipitur cum inflorescentia *Dipsacearum*, *Globularieearum* (speciali casu adnotato, nec oblita *Legfia*).

Echinopus minor (Penae, Lobel.) J. Bauh.

Pen. Lob. Advrs. p. 368-9. E. Ritro L. Sp., Bert. 9. p. 512. n. 4., DC. Pr. P. 6. p. 524. n. 6. (sed cribrat.); DC. Dub. p. 281. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1725. E. Ritr. La-Peyr. Herbr. Card. sphaeroc. n. 3. Dod. Pempt. p. 723., mea sentent., E. strictus Eichw. ex Bess. Reichnb. Icon. C. 25. t. 732., Gmel. Fl

Sibir. 2. p. 102. p. 83. t. 46. tenuifol. Fisch., ex Ledb. Ross., sed mihi non videt., Mill. Icon. t. 130, ex DC., Trautw. Diss. p. 23. f. 9. Barr. Icon. t. 411., et ts. 413. 414., Lob. Icon. 2. t. 8. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1476. f. 2., Bocc. Mus. P. 1. t. 8. f. 4.? Lobelianae accedens., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 72. f 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Per region. mediterr. cum *Olea*.

Legi in Pyr. or., *Roussillon* ad *Bagnouls sur mer*, die 7. Sept. 1843., in Pyr. Catal. ad *Sarrià*, die 25. Jul. 1860. Habeo e Pyr. Arag. lectum a Deville, non procul limitem cum Gallia. Observavi ad *Sanguessa*, copiose ad *Besalù* supra *Figueras*, ad *Vich*, *aux Corbières*, ad *Sijean*, alibique.

Quum *Ritro*, vel *Rhutrum* Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 3. non sit certe hujus loci, et quomodo credendum de nostra specie in Graecia non reperienda! tunc nomen specificum Linnaeanum despexi.

Sub-Tribus 9.a CALENDULACEAE DC.

Calendula Brunf., Trag., Caesalp., Necker.

Calendula arvensis (Gesner.) Tabern., Neoter.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 251. Koch p. 451., Bert. 9. p. 494. n. 1., Gaud. 5. n. 2047., De Notrs. Reprt. Fl. Lig. n. 1021., Moris Sard. 2. n. 673., DC. Pr. P. p. 452. n. 6., et cum Dub. p. 280. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1516. La-Peyr. Herbr.; C. officinalis Sest. Cat., ex Griseb. Rum. Bith., C. macrocephala Kral. pl. exsicc. (nec Reichnb.), ex Guss. Inar.; C. parviflora Timb. Excurs. St. Paul., et Albrs. or. Caltha arvensis G. Bauh. Pin., C. graveolens Gflib. Schk. Handb. 3. t. 265., Bull. Herb. Fr. t. 39., Flor. Graec. Sibthrp. C. 10. p. 14. t. 929., Berger. Phytonom. 2. p. 137. (p. err. 133.) tab., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 421. t. 168. f. 4. (l.), Viv. Fl. Libyc. Spec. p. 59. t. 20. f. 2., Reichnb. Icon. C. 25. p. 90. t. 890. f. 4. Tabern. Krtb. 2. p. 713., Icon. t. 335. f. 2., Gesn. Op. bot. ed. a Schm. tab. lign. 22. f. 197., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 103., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 14. t. 4. f. n. 6.

☉ Flor. a Febr. in Maj., iterumve Autumno, in Hyeme etiam. Fruct. Apr. Jun., Octobr. Dec. Loca calida inhabitat, mediterranea potissimum.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Liadena*, die 17. Maj. 1845.; in Pyr. Arag. sub *Ayerbe* l.d. *los Ibones*, die 51. Jun. 1858.; in Pyr. Catal. marit. ad *San Feliu de Guixols*, die 5. Jun. 1860. Observavi ad *Toulouse*, *Lardenne*, etc., ad *Domeño*, *Lumbier*, *Pamplona*, etc.

Caltham (nec *Calendulam*) cum Virgilio, Plinio, Tournefortio, Vaillantio, Adansonio susceperunt Scopoli Carn. et Intr. ad Hist. Nat. Moench. Meth., Gilibert Exerc. phytol., quibus parum abfuit quin me associarem.

Generatim annua planta est, sed interdum plures annos eam vivere testatur Webb It. Hisp. p. 35., sub *C. incana* Willd., quae *C. tomentosa* Desf., Willk. Lang. 2. n. 1521. Achenia variationibus valde obnoxia observavit praecipue Visiani, Dalm. 2. p. 26. sub n. 558. Obs.; dubitavit ille, num ex eorum in *C. arvensi* lusibus exortae sint *C. parviflora* (aliis quidem suspecta), et *C. sicula*; quibus addere potuisset etiam *C. microcephalam* Kralick, de qua cf. Reichnb. l.c. p. 99. t. 891. f. 4. (ex Ægypto).

Haec species faciem admodum mutat pro aetate diversa. Autumnalia individua saepe prae vernalibus luxurantia conspicies. Ast huc illuc videbis individua graciliora, quae pro aliena specie ferme sumerentur. Corollae aurantiacae, citrinae non raro occurrunt.

C. Gautieri Timb., ex *Laute* ad *Narbonne* a Gautier accepta, ceu planta luxurians mihi sese offert. Specimina Aragonensia, et Catalaunica sistunt varietatem insignem, facie similem *C. micranthae*; sed ista acheniis omnibus erostris nostram a se rejicit.

Vellem in hujusce generis specie eos intendere, qui studio flagrant nova genera condendi. Achenia ex. gr., in *C. arvensi* sigmoidea, cymbaeformia, annulata; superficie plus minus aspera, et muricata, integra ac dentata in eodem reperiuntur receptaculo; quanti valeant hujuscemodi notae per se solae ad genus constituendum palam *Natura* demonstrat!

Tribus 3.[a] SENECIOIDEAE Lessing.

Sub-Trib. 1.[a] SENECIONEAE Cass.

Ligularia sibirica (Gmel. Amm.) Cassin.

Gmel. ex Amm. Ruthen. p. 155. n. 221. t. 24. Cass. Dict. Sc. Nat. T. 26. (1823.) p. 402., Koch p. 425., DC. Pr. P. 6. p. 315. n. 10., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 620. n. 1., Timb. in Bull. Soc. botq. Fr. T. 25. (1878) ps. 10-5. Cineraria sibirica L. Sp., DC. Dub. Gall. p. 261. n. 4., Pal. y Verdr. Part. pract. Bot. Linn. 6. p. 430. n. 3. C. sibirica L., La-Peyr. Herbr.; Ligulr. speciosa Fisch. Mey., ex Link. et Ledeb.; Senecio cacaliaeformis Reichnb. fil., ex Gmel. Jacobaeastro cacaliaefolio. La-Peyr. Fl. Pyr. p. 9. t. 5., Waldst., Kit. Pl. rar. Hungr. 1. p. 15. t. 16., Reichnb. Icon. C. 26. p. 43. t. 977., et Reichnb. Hort. bot. 1. p. 8. t. 10.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editis Pyr. or., rarissima. Habui e *Capsir*, Pyr. or., loco ut ferunt La-Peyr. autopt., a Coder filio, de Herbr. patris: in hoc loco ego speciem incassum quaesivi, ut dixi in Notis ad Willk., Lang. Pr. (1870) p. 5., et pulcram stirpem Pyrenaeis denegaveram. Postremo suasit Timbal, et ad eum deveni, qui insuper specimen dono dedit a se lectum *au Capsir*, *à l'embouchure du ruisseau de Fonfroide.*

Arnica Fehr, Rupp. (1718), L.

Arnica montana (Adami Leonori) L. Sp.

Adam. Leonor. apud Matth. infr. cit., et ed. Valgr. 1558. p. 476. Koch. p. 422., Bert. 9. p. 299. n. 1., Gaud. 5. n. 1983., DC. Pr. P. 6. p. 317. n. 1., DC. Dub. p. 264. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1471. La-Peyr. Herbr.; A. mont., et A. mont. L. var. angustifolia, et per scapum bracteolata. aut Cineraria pratensis. aut Arn. pratensis Pourr. Herbr. Matr.; A. angustifolia Vahl (Fl. Dan. t. 1524.); A. alpina Less., forte etiam A. obtusifolia, et A. Unalaschkiana, ac A. Chamissonis Ejusd.; A. plantaginea, et A. fulgens Pursh. ex Hook. Bor. Amer. Flor. Dan. t. 63., Sv. Bot. v. 3. t. 185., Schk. Handb. 3. t. 243., Schrank Fl. Monac. t. 188., Fl. Bat. v. 6. t. 410., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 608., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 5. p. 9. t. 107., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 451. t. 173. f. 1., Reichnb. Icon. C. 26. t. 958. f. 1., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 13. t. 623., Turp. Flor. med. T. 1. t. 38., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 239., Sturm, Heft. 34., Woodv., Hook. Med. Bot. V. 1. p. 41. t. 17. Matth. p. 934., Camer. Epit. p. 674., Clus. Pann. A. p. 520, 522. fig., Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 8., Dod. Pempt. p. 263., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1169. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In montan. editis.

Legi in Pyr. septr. or., *Capsir, au Bois de la Matte*, die 16. Jul. 1836. Habeo a Deville ex pratis *de Hormigué*. Observavi ad *Barèges*, sub *le Port de Cauterets*, in m.[e] *Esquierry*, in superiore parte vallis *d'Aure*, etc.; in Pyr. Cantabr. m.[e] *Aloña* supra *Oñate al Formigal de Sallen*, supra *Castanesa* ad *Mongarry*, *a la Coma de Vaca*, vidique *au Mont Llaurenti;* sed facilius obvenit per Pyr. septentr.

Non semel Haller in citando Dodonaei Flor. Coronar. opere, illud Purg. nominavit, ut hac vice, Histr. stirp. indig. Helv. n. 90., fecit cum prolatione sua Dod. Purg. p. 62. Est alterum modo citatum opus in quo planta nostra p. 62. n. 2. indigitatur, nulla nec descriptione, neque figura plantae tunc datis. In editione Flor. Coron. 1.[a] (1568) idem stirpis nostrae indicium habetur p. 59. n. 2.

Aronicum Neck.

Aronicum scorpioides (Matthiol., Gesneri) Koch.

Matth. in Dioscr. ed. Valg. 1554. p. 479.?; Gesn. de Aconit. etc. Tiguri Frosch 1557. ed. Wolph. crt. 11. vers. fig.ae Koch p. 421. n. 3., DC. Pr. P. 6. p. 319. n. 3. Arnica scorpioides L. Sp., Bert. 9. p. 302. n. 3., Gaud. 5. n. 1984. (excl. var. *b*); DC. Dub. p. 264. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1467. Grammarthron scorpioides Cassin. Dict. Sc. Nat. T. 19. (1821.) p. 294. Arn. scorp. La-Peyr. Herbr., et A. Doronicum La-Peyr. Herb., Benth. Cat., Dufour; Doronicum Columnae Pourr. Herbr. (non Tenor.) ex DC., Doronicum scorpioides Facch. pl. exsicc., qui cum Ambr., sub eo laudabat etiam Aron. glaciale Reichnb., Reichnb., Koch, et Aron. Clusii Koch: D. plantagineum Orteg., et Pal. y Verder.?, ex his Colmeir., A. viscosum Freyn, ot Gautier. Jacq. A. 4. p. 26. t. 349., Sturm Heft 38., Reichnb. Icon. C. 26. t. 953. Matth. p. 1081., Camer. Epit. p. 824., figurae quae videntur imitatae Gesner. Acon.; Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 6. f. 53., Clus. Pann. A. p. 520-1. fig., Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 17. f. 3., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 583.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editioribus Pyr. medior. orientalibus.

Legi in Pyr. or. summit. montis *Cambresdazes*, et in Valle *d'Eynes*, diebus 20. Jul. 1837., et 27. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *le Cirque de Gavarnie;* ex *Neouvieille* posui in Herbr. meo generali. *Au Pic du midi* vivit, ex Ramond; *au Pic de Ger* ex Gast. Sacaze. Observavi pluribus locis, placet speciatim recordare *el puerto de Gavarnia*, *la Breca de Roldan*, Pyr. Arag. editior., *le Mont Llaurenti*, et Vallem *de Caranzà*

Individua pyrenaea ab alpinis quidquam discedunt, utpote quae contractiora sunt, floresve minores gerunt, cum ligulis apice profundius dentatis; *Ar. scorpds.* **b** Gay, apud Gr. Godr. *Fr.*

Doronicum Anguill., L.

Doronicum latifolium (Patrum? Matthioli, Gesneri) Clus. Rar. pl. h.

Theophr. Hist. pl. l. 9. c. 19., Dioscr. l. 4. c. 77., Nicand. Alex. v. 145., Plin. Nat. h. l. 25. c. 10. vel 75., et l. 27. c. 2., et 2. Ast patrum loca mihi valde dubia! Subeunt Matth. Comm. in Dioscr. ed. 1. 1544. p. 327-8., ed. 2. Valgr. 1548. p. 559., ed. Valgr. 1554. p. 480. Gesn. De Acon. ed. 1557. ed. Wolph. Tiguri apud Frosch Acon. 1. Quercet. crt. 13. a fig. Dor. Pardalianches Jacq. A., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 364., Koch. p. 419. n. 1., Bert. 9. p. 306. n. 1. Gaud. 5. n. 1987., Willd. Sp. pl. Syng. p. 2113. n. 1. Phytogr. p. 12. n. 40., DC. Pr. P. 6. p. 320. n. 3., DC. Dub. p. 263. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1464. D. Pard. La-Peyr. Herbr., D. austriacum Benth. Cat.; D. Pard. *b* Loisl. Gall., D. vulgare Park. Theatr. Jacq. A. 4. p. 26. t. 350., Schk. Handb. 3. t. 249., Willd. Phytgr. s.c., Berger. Phytonomat. p. 47. cum tab., Engl. Bot. Suppl. v. 1. n. 2654., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. v. 4. t. 89., Sturm Heft 21., et 80., Fl. Bat. v. 7. t. 514., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 458. t. 173. f. 5. (dubia); Reichnb. Icon. C. 26. t. 958. f. 2., Turp. Fl. med. T. 3. t. 152., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 12. t. 622. Matth. p. 1082., Camer. Epit. p. 823., Dod. Purg. p. 305-6., Pempt. p. 437. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 16. f. 2., Lob. Obs. p. 370. f. 3. Icon. t. 649. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In mont. sylvat. edit., solum calcareum praediligens.

Legi in Pyr. septr. med. supra *Luchon* ad *Casarillas*, die 10. Jul. 1838. Vivere in *Sierra de S.to Domingo* testatur Asso, Mant. Arag. praef. p. 6., et ego credo, natura loci mihi sat cognita. Observavi in Valle *de Aran*, ad *Gavarnie* circa *Luchon; au Roc de Benal* Pyr. Atax., ad *Fonfroide* agr. Narb.; in *Monseny* Catal., etc.

Videtur Linnaeum, Sp. pl. p. 1247., una compulisse synonyma trium specierum sub suo *D. Pardalianche* **a**, et **b**. Duas, inter neotericos, species primus distinxit Jacquin, Fl. A., quas *D. Pardalianchem*, et *D. austriacum* nuncupavit; tertiam descripsit Willdenow, eamque *D. scorpioidem* dixit. Synonyma a Linnaeo sub una tantum specie adducta, haec inter tria *Doronica* dispertita sunt, ast non eodem modo

ab omnibus. Obscuriora synonyma fas est relinquere; de Clusianis dicam, utpote qui praestantiora, clariora, quamvis diversimode ab auctoribus citata, ea nobis tradidit. Adduxit Linnaeus ad suum *D. Pardalianchen* **a**, *Doron. T. Austr. 3.* Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 19., et ad *D. Pardal.* **b** *Dor. latifol.* Clus. Ibid. p. 116. Credere ergo oportet *D. Pardal.* **a** Linnaei respondere *D. austriaco* Jacq.; et *D. Pardal.* **b** Linnaei *D. Pardalianchi* Jacq., quomodo Clusii prolationes apud Jacquin indicant. Willdenow Sp. pl., l c. p. 2113-4-5., reliquit *D. austriaco* prolationem Clusii p. 19., Jacquinum sequutus; ast alterum Clusii locum p. 16. e *D. Pardalianche* eduxit, retulitque ad suum *D. scorpioidem.* Ex quo ista permutatio incepit, varia apud auctores de Clusianis synonymis simul agitari. Alterum Clusii locum (illum praecipue p. 19.) fuere qui aut *D. austriaco* relinquerent, aut ad *D. Pardalianchem*, vel *latifolium* afferent, alii ad *D. scorpioidem* prout illorum libido agitabat, adducerent. Talis et tanta inde confusio oborta est, sive quod penes aliquos aut planta deficerent, aut Jacquini splendidum opus ad consulendum eis deesset, ut incautus aliquis iterum cum Gaertner (Fr. Sem. pl. 2. p. 458.) ad Linnaeanam sententiam reverteret. Hisce perturbationibus omnibus potiorem medelam video, cum Host, Koch, ad Jacquinum iterum revertendo, quoad *D. Pardalianchen*, sive *latifolium*, et *austriacum*, relatis Clusii synonymis; *D. scorpioidem* vero ceu rariorem, vix veteribus notam speciem agnoscendo, cui forte *D.* 3. Austr. 2. Clus. l.c. p. 17. f. 2. Aliquantulum a nobis dissentit DC., utpote qui, in Prodr., retinuit ceu bona antiquorum synonyma a Willdenow relata ad *D. scorpioidem*, contra Koch, qui ea exclusit, et sunt synonyma ea, quae Linnaeus adduxerat ad suam varietatem **b** *D. Pardal.*, et istud *D. Pardal.* **b** L., a Jacquiniano exclusit, et ad Willdenow speciem amandavit, adducens insuper *D. Pardal.* a Linn. ad *D. Pardalianchen* Jacq. Caeterum existimo species hasce *Doronicorum* DC., in Prodr., bene intellexisse, neque fidem praestiterim Koch, qui ima (ei radicalia) folia *D. austriaco* denegavit: Willdenow etiam (l.c., quem locum DC. etiam affert) ima folia *D. austriaci* describit, ut cum Jacquin describit Host. Oppugnat vero DC. sententiam *D. Pardelianches* Auctor., sive *latifolii* Clusii praesentia in Linnaeano Herbario, testibus Borrer, et Forster; et quum Linnaei **a** procul dubio pertineat ad *D. austriacum;* sic de habenda illius var. **b** pro *D. latifolio* senten ia firmatur, judicio eorum, qui se ad Jacquin attinuerunt, faventibus Host, Koch, etc.

Doronicum plantagin. figuratum apud Weinmann (I. El.) Phytanthoz. Iconogr. t. 469. f. 6., quamvis incompletum, ego potius *D. latifolii* judicavi. Figura Camer. Epit. s.c. mihi dubia est, et nisi adesset magna foliorum copia ad caulis basim (aliis radicalium) ad *D. austriacum* retulissem. Nolim credere ipsum plantam compositam *(hircocervum)* exhibuisse. Placuit Timbalio, Reliq. Pourr. p. 59. not. 17., huc potius adducere *Cinerariam cordifoliam* Pourr. It. Pyr., quam ego promptius viderem inter formas *Senecionis montani*, aut in *Saussurea macrophylla.*

Pardalianches apud Dioscoridem figurat inter suorum *Aconitorum* synonyma, quae hic fidenter inferri nequeunt; insuper inter illa quoque *Apocyni* sui, quod *Marsdeniae erectae* R. Br. respondet. Incertum, et ab ipso Dioscoride huc et illuc versatum nomen, absque animi cruciatu postposui.

Doronicum austriacum (Clusii) Jacq.

Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 19. Koch p. 420. n. 4., Bert. 9. p. 311. n. 4., DC. Pr. P. 6. p. 321. n. 5., Dub. p. 263. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1466. La-Peyr. Herbr.; D. scorpioides Benth. Cat. (secund. Clos etiam La-Peyr. Herbr.), D. Pardalianches a Loisel. Gall. D. novum? Pourr. Hrbr. Matr.; D. plantagineum Colm. Cat. pl. Catal. (pace Willk.). Jacq. A. 2. p. 18. t. 130., Willd. Phytogr. p. 12. n. 41., Reichnb. Icon. C. 26. t. 957., Sturm Heft. 80., et 38.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In sylvaticis editis.

Legi in Pyr. Cantabr. m.e *la Rhune*, die 14. Maj 1841., in Pyr. or. supra *Mont-Louis au Bach de Bolchera* die 20. Jul. 1836. Observavi in Valle *de Andorra* supra *Setcasas*.

Ex prolatione Clusii a nonnullis adducta conjiceretur hanc speciem potius in Graecia repertam fuisse, nisi obstarent praestantiorum botanicorum sententiae. Caeterum Bory, Chaub. *Pélop.* n. 1443. graviter errarunt dum sub *D. Pardalianche* **b**, Clusii locum s.c., et *D. Columnae* Tenor. una citarunt.

Quidquid dixerit Bentham, in *Engl. Bot. Suppl.* v. 1. n. 2654., ut errores suos de hisce speciebus *(Catal.* p. 75.) attenuaret, ego illius criticam e locorum autopsia statui, nec me blandire sinam, ut ea mutem, quomodo forte alius faceret (Bert. l.c. p. 312.) qui non consideraret, in nudo Catalogo, absque nota ulla, indicium omne inferri e locis citatis.

Senecio Plin., Matth., Less.

SECTIO 1.a OBAEJACAE DC.

Senecio vulgaris (Theophr., Dioscr., Plin.) Trag., Grisl. Virid. Lus., Castell. hrt. Mess. p. 44., L. Sp.

Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 8., l. 7. c. 10., etc. Dioscr. l. 4. c. 95. Plin. Nat. h. l. 25. c. 13., vel 106. Koch p. 425., et p. 1026., Bert. 9. p. 212. n. 1., Gaud. 5. n. 1948., Moris Sard. 2. n. 665., DC. Pr. P. 6. p. 341. n. 1., DC. Dub. p 263. n. 22., Willk. Lang. 2. n. 1512. La-Peyr. Herbr., et S. gallicus La-Peyr. Herbr., partim; S. Erigeron Gesn. (1561.)! S. flosculosus Gilib. Exerc. phyt., S. dubius Ledeb., ex Trautv., Regel, et Herder. Engl. Bot. v. 11. n. 747., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 122., Fl. Dan. t, 513., Bull. Herbr. Fr. t. 197., Schrank. Fl. Monac. t. 298., Fl. Bat. v. 3. t. 200., Drev., et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 1. t. 26., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 17. t. 5., Berger. Phytonom. 2. p. 43. cum tab.; Sv. Bot. v. 5. n. 353., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 16. t. 628., Turp. Fl. med. T. 6. t. 324., Dietr. Fl. Bor. v. 7. t. 487., Sabb. Hort. Rom. T. 7. t. 88., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 401. t. 166. f. 3., Reichnb. Icon. C. 26. t. 959. f. 1. Matth. p. 1132., Brunf. Herb. 1. p. 120., Trag. Stirp. h. p. 284. n. 1., 285. fig.a, Fuchs. Hist. st. p. 286., Lonicr. Nat. h. crt. 96. C., Lob. Obs. p. 112. vel 116. f. 2., Icon. t. 225. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 575. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 106. t. 17. f. n. 1., Dod. Pempt. p. 641. f. 8., Camer. Epit. p. 869. videt., Durant. Herbr. (ed. Vnz. 1667.) p. 412. f. 1.

⊙ Flor. et Fruct. per totum ferme annum.

Legi in Pyr. Arag. Valle *de Broto*, ad *Otto*, die 10. Aug. 1850. Habeo e *Tarbes* a Deville.

Saporis foeniculacei omnino expers non est, exploratus prius ad *Otto*, unde specimina eduxi, mox alibi per Pyrenaeos, et extra.

Quae species per orbem hac vulgatior, et diuturnior?.

Senecio lividus (Tournefort) L. Sp.

Jacob. hispan. minus laciniat., petals. breviss. Tournef. Elém. botq. p. 387., Inst. r. Herbr. p. 486., ex specim. viso in Herbr. Salvador a Gussone Sic. Syn. 2. p. 470-1. n. 3.; et spec. ad Barcinon. viv. Bert. 9. p. 216. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1511.; S. foeniculaceus Ten. Nap., Moris Sard. 2. p. 666., DC. Dub. p. 262. n. 13. S. nebrodensis DC. Fr., seductus a Linnaeo, ex quo patriam Pyrenaeos indicavit: Naud. Pl. exsic. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 54. t. 869., Tenor. Nap. 2. p. 216. n. 676. t. 78. cum radiis; Schk. Handb. 3. t. 245., Reichnb. Icon. C. 25. t. 962. f. 1. Till. Pis. p. 86. t. 28. fig. extr. vix bona.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Maj. Jul. In Pyr. Arag., Catal., Atax. humilioribus, calidioribus.

Legi in Pyr. Arag ad *Huesca*, die 7. Jun. 1850., in Pyr. or., *Roussillon*, inter *Oms*, et *St. Féreol*, die 13. Maj. 1843. Vidi ex agro Narbonensi lectum a Delile in ejus Herbr.; habui ex *Valbonne (Albères)* a Naudin.

Caulis pedalis, sesquipedalis, obscurissime sulcatus, fistulosus. Folia contrectata odorem foeniculaceum emittunt; saporemve eumdem, magis in caule quam in foliis perspicuum excitant; caules interdum erubescunt. Achenia striata, sulcata, striis puberulis, veluti ciliatis, aut (si mavis) portio cutis in illis dilacerata, denticulos, vel tenuem alam erosam efficit; caeterum achenia omnia inter se aequalia. Glaucescit planta quae glabra, et crassiuscula est; attamen pili aliquot, sive simplices, sive arachnoidei, hinc inde apparent.

Flores semiflosculosi dicuntur in hac specie, ast ego flosculosos eos reperii in individuis Aragonensibus. Sed hoc in hac, non minus quam in speciebus affinibus, variare, facile mihi persuadeo, referuntque plurium botanicorum observationes. Quaedam individua in agro Ruscinonensi legi, in quibus locum sibi sumpserat *Uredo Senecionis* DC. *Fr.*, et Dub., sive *Caeoma Senecionis* Schlecht., Link.

S. vulgaris ex *Mahon* (Ins. Balear.) in Herbr. Pourr. Matr. asservatus, videtur mihi *S. lividus*. Attamen considera Cambess. Balear. *S. vulgarem*, n. 337., neque *lividum*, enumeravisse.

Nonne certum est *S. crassifolium* Willd. in *S. lividum* non transire?

S. difficilis Dufour, *Annal. Sc. Natur. Par.* T. 5. (1825) p. 428-30. tab. 11. (nec t. 20), et *Diagn. Obs. pl. Esp.* in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 7. (1860) p. 327., relatus fuit ad *S. gallicum* a DC. Pr., quem acceperunt Godr. cum Gr. *Fr.* 2. p. 113., Reichnb. Icon. C. 26. p. 37. n. 9., Willk. Lang. 2. n. 1506. **b**, vel Lang. Pug. pl. impr. Hispan. 2. p. 130, e specimine autentico ab hoc viso in Herbar. Mus., sive Hort. bot. Paris. (ut iste dicit); ego vero dubius haereo, num potior ei fuerit locus ad *S. lividum*, quod ulterius, si opportunitas erit, discutiendum mihi propono.

Caeterum pili illi articulati in sua putata specie, inque *S. vulgari* a Dufour descripti, in plurimis e *Compositarum* Ordine speciebus conspiciuntur, quae observatio non fugerat Guettard, t. 4. f. 1, 2., vel *Obs. pl.* (in 16.° 1747.) T. 2. p. 359.

Speciem ceu Tournefortianam saluto, quod idem est ac si dicam, me synonyma ab eo laudata non recipere. Haec sunt *Senecionis genus Myconi*, Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 577., cum figura; haec figura non oppugnaret, sed obstat Dalechampii descriptio, plantam fruticosam, candicantem foliisve alienis adumbrans. Alterum *S. fol. non lac.* J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1043. f. 1. quae imitata est ex Dalechampio, sed adposita quoque descriptione, quae nec cum Dalechampii illa, neque cum relata figura quadrat. *S. minor, montan.* Castell. Hrt. Messan. p. 44. Gussonio dubius nulli certum esse potest.

Senecio foetidus (Tragi) Gesn. Hrt. Germ. crt. 280. vers., Park., Volck.

Trag. St. h. p. 156., Matr. sylv. sln. fig., sententia Dillenii l. infr. c. p. 349. S. viscosus L. Sp. Koch p. 426. n. 2., Bert. 9. p. 214. n. 2., Gaud. 5. n. 1949., DC. Pr. P. 6. p. 342. n. 9., DC. Dub. p. 262. n. 11., Willk. Lang. 2. n. 1514. Obejaca viscosa Cass. Dict. Sc. Nat. T. 35. (1825.) p. 270. S. visc. La-Peyr. Hrb., dempto specim. Jacobaea viscosa Moench., Gilib. Fl. Bat. v. 4. t. 271., Engl. Bot., v. 1. n. 32., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 837. (radiat.). Schk. Handb. 3. t. 267., Reichnb. Icon. C. 26. t. 960. f. 1., et t. 1041. f. 2. achen., Dill. Hrt. Eltham. 2. p. 347. t. 258. f. 336. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 392., (Erigr. I.); Pempt. p. 641. f. 1., Lobel. Icon. t. 226. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1042., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 106. t. 17. f. 7. n. 2.

⊙ Flor. Maj. Oct. Fruct. Æst. Nov.

Legi in Pyr. septr. auriger. ad *Mijanes*, die 19. Aug. 1843. Habeo a Deville ex *Mont Sacon;* et plantam nanam ab eodem lectam sub *le Port de Plan*, secus *le Riou Mayou.*

Haec species ludit in Pyrenaeis, ut in Alpibus observabat Hallerus, floribus flosculosis, iisdemve semiflosculosis; sive radiatis, et eradiatis. Observavi semiflosculosos flores ad *la Llagone*, flosculosos a *Ralieu:* ad *Mijanes*, et ad *Basibé*, supra *Castanesa*, unumquemque statum promiscue reperiebam, unde novi lusus istos non a soli natura, neque a climate pendere.

Senecio sylvaticus (Tabernemont.) L. Sp.

Tabrn. Krtb. p. 462. f. 1., Icon. t. 169. f. 1. Koch p. 426. n. 3., et p. 1026. lin. ult. ad p. 1027. Bert. 9. p. 215. n. 3., Gaud. 5. n. 1950., DC. Pr. P. 6. p. 342. n. 10., DC. Dub. p. 262. n. 10., Willk. Lang. 2. n. 1513. Obaejaca sylvatica Cass. Dict. Sc. Nat. T. 35. (1825.) p. 271. La-Peyr. Hrbr.? S. lividus Dulac.? Haut. Pyr. n. 1697., Sm. pro certo; Jacob. sylvatica Moench., Gilib. Engl. Bot. v. 35. n. 2515., Fl. Dan. t. 791., nan.; cum Fl. Dan. t. 869., et Fl. Dan. t. 1230. Engl. Bot. v. 11. n. 748., Fl. Bat., v. 7. t. 540., Schk. Handb. 3. t. 267. Reichnb. Icon. C. 26. t. 960. f. 2, 3., et t. 1041. f. 1. achen., Dill. Hrt. Elth. 2. p. 347. t. 258. f. 337., Rupp. Jen. ed. Hall. p. 177. t. 3.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Ex agro Tolosano lectum *au Bois de Buzet*, habeo a Baillet. In Pyrenaeis indicavit Bentham *(Cat.* p. 121.), *au Pont de la Fou*, Pourr. It.; *au Col d'Estrem (Corbières)* Timbal; ex eodem ad *St. Plancard*, prope *Montregeau*, unde specimina dono dedit; idem ad *Cerbère* vidit.

S. lividus Sm. hujus est loci, quod e primis suspicaverat Wilson post Hooker apud hunc, *Journ. of Botan.* 1. (1834. p. 270. n. 51.) Cf. Hook. *Br. Fl.* ed. 1. (1830.) p. 360-1. n. 3.

S. sylvat. Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 836., facie *S. viscosi*, eradiatus, mihi non placuit: nec eum citari video a Dietr. A. Fl. March. Hall. Helv. n. 59. huic speciei retulit Barrel. Icon. t. 401., eumque suscepit Gaudin l.c. et Spenn. Fl. Frib. 2. p. 523. n. 3. Bertoloni ab hac prolatione refugit, nec aliter ego agendum esse duxi: agitur de apennina stirpe, quam nostris commendo botanicis. Ni viderim Dillen retulisse *Matricariam sylvestrem* Tragi, Stirp. h. Comm. p. 156. sine icone, paucisque indigitatam verbis, ad *S. foetidum*, libido fuisset eam ad hanc potius speciem evocandi.

SECTIO 2.ª OBAEJACOIDEAE DC.

Senecio gallicus (Boccone) Linn. Herb., teste Gusson., Chaix apud Vill. *Dauph.*

Bocc. Sic. Mel. p. 76. t. 41. f. 1. Guss. Sic. Syn. 2. p. 477. n. 12., DC. Pr. P. 6. p. 346. n. 25. Willk. Lang. 2. 1506. S. squalidus Benth. Cat., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 289. n. 9., DC. Dub. p. 262. n. 8. S. squal. *b* Bert. 9. p. 222. n. 8. La-Peyr. Herbr., partim, et S. viscosus La-Peyr. Herbr., quoad specimen unum; S. difficilis Duf.? Jacq. Collect. 5. p. 150. t. 6. f. 2., Reichnb. Icon. C. 26. t. 959. f. 3., et t. 1041. f. 5.

⊙ Flor. Vere. Fruct. Maj. Jul. In Pyr. Arag., orient., Catal. cum *Olea.*

Legi in Pyr. Catal. *al Puente de Montañana* die 13. Jun. 1846. Observavi ad *Aren*, ad *Escala*, ad *San Romà*, ad *Abeilla (Conca de Tremp)*, ad *la Sierra de Gurb* supra *Espluga freda;* ad *Elne*, *Leucate*, etc.

Statura pedalis, sesquipedalis, bipedalis etiam. Caulis plerumque flexuosus, fistulosus, basi simplex, a medio ramosus, inferne hirtellus, superne glaber. Folia subtus interdum pubescentia, ima praesertim,

pinnatifida, laciniis angustis, integris aut dentatis, inferiora petiolata, superiora amplexicaulia, et auriculata. Calathi, spectata pedunculorum exiguitate, grandiusculi, campaniformes, in laxum corymbum dispositi. Pedunculi bracteolati, apice incrassati, sub-inflexi. Involucrorum foliola vix glaberrima dicenda; sed ne lucida quidem cum DC., Duby, sed tantum meo sensu, nitidula, demum laxa. Radius primo planus, mox revolutus, emarginatus. Quapropter, perperam, dico, radios integros definitos fuisse a DC. *Fr.* 4. p. 162. n. 3172., pejusque adhuc Loiseleur scribere " *ligulis patentibus*, *ellipticis*, *integerrimis* " Gall. l.c. Achenia ad costas piloso-hirta.

De identitate speciei a se descriptae cum Linnaeano *S. squalido* dubitavit Vill. *Dauph.* 3. p. 230. n. 6. Willdenow, Sp. pl. Syng. p. 1991. n. 59., plantas, remoto dubio, consociavit, eumque sequuti sunt scriptores de rei examine minime solliciti. Gussone, inspecto Linnaei Herbario, *S. squalidum* Sp. pl. p. 1218. n. 20. ad *S. chrysanthemifolium* Poiret retulendum esse persuasus fuit, itemve Smith, *Engl. Fl.* V. 3. p. 433. n. 5. Et rem ita intellexerat Bertoloni; Amoen. Ital. p. 45., quando in Lucubrationibus suis *(Opusc. Scient. di Bologn.* T. 4. 1823. p. 329.), iterumve Fl. Ital. 9. p. 221. n. 8., Linnaeanae speciei adjungi posse existimavit illam a Villar descriptam stirpem. Ast duarum specierum sejunctionem laudaverat jam Moretti, *Bibl. Ital.* T. 15. (1819. n. 44.) p. 239., et, quamvis minus perspicue, Brocchi etiam, *De' Colli Iblei* in Sicil.; Ibid. T. 26. (1822.) p. 62., Gussone Sic. Syn. 2. ps. 475-7. ns. 11, 12., redientes itaque ad Boccone, qui ambas species ceu distinctas in eodem opere tractaverat. Et quum nec ego, nec ullus locum Bauhinorum aliquem de hac nostra specie (ad Monspelium facile obviam) agnoscamus, tunc Boccone ceu illius primum auctorem salutamus.

S. exsquamatus Broter., Fl. Lusit. 1. p. 388., ad *S. gallicum* adducitur a DC. Pr., sed Broteri descriptio, dummodo exacta sit, de plantarum identitate minus suaderet. Certe in planta, ut ille describit *late statim a basi ramosa,* flores corymbosi non sunt, vix tales in pauperioribus, et simplicioribus individuis; illius statura magis prae nostro contractior videtur, vix altior pede. Calyces dicuntur conici, et pubescentes: corollae radiantes octo revolutae, eae disci quadrifidae, quae omnia dubia movent. Relatum tamen est a Gussone vidisse se in Herbr. Hort. bot. Matrit. specimina ab ipsis Link, et Hoffmansegg missis, in quibus vix ullam a *S. gallico* differentiam ille percepit, ni fuerit pubescentia major in speciminibus lusitanicis; ne dicam et corollarum radios, contra Brotero, non revolutos in istis, quod pendere potest a vitae stadio praematuro, in quo specimina lecta sunt, ut caeterum in communi quoque *S. gallico* evenire animadvertimus. *S. desquamatus* Link Hrt. Berol., var. g DC., eadem est planta cum Broteri illa, in qua, ut in nostra, squamae ad calathorum basim aliquando apparebunt, ita ut denominatio illa fallax eveniat.

Quae sequuntur lineae, a me e longo tempore exaratae, minore hodie opportunitate gaudent; nihilosecius eas oblivioni mandare nolui.

S. gallico similis est *S. laxiflorus* Vivian Fl. Libyc. specim. p. 55. t. 11. f. 3., qui tamen praestaret bracteis lineari-lanceolatis sub calatho coadunatis, laxumque calyculum efficientibus. Bracteae in *S. gallico* potius cordato-ovatae sunt (apice membranaceae, interdum pilifero,

structura valde cum involucri ipsius foliolis conformes), neque sub calathis involucrum alterum efformantes. Involucri foliola apice penicillato-pilosa in *S. laxifloro*, quod item se habet in *S. gallico* (in *S. vulgari* etiam): verum tamen est, quod penicillum istud in postremis hisce stirpibus pedicellatum non est, ut in *S. laxifloro* suo delineavit Visiani, salva rei veritate in individuis Libycis. Addas quod involucri foliola, in eorum superiore parte plus minus denticulata, denticulis nudis, aut breviter piliferis in *S. gallico* interdum conspexi, quod nec expressit Viviani in sua figura, ubi illorum unum vitro ampliatum finxit, neque in descriptione tetigit, quod, num in aliis speciebus affinibus interveniat, observandum erit!

Caeterum Viviani descriptio a mea planta non recedit, et ambae stirpes annuae in aggeribus arenosis proveniunt, ut calidiora loca habitare consuescunt. Denique stirpes ceu alteram alterius varietatem, vel synonymon considerant DC. Pr. (*a*), Guss. Sic. Syn. l. c. (*var. macr.*) pone ipsius Visiani Herbr. inspectione, Bertol. l.c., Cosson; quorum prior, DC., in hoc peccavit, quod unam cum Viviani prolatione, et cum Bocconiana a nobis quidem in capite suscepta, alteram consociavit Barrelieri, Icon. t. 262. f. 2., quae ad alienam speciem, ad *S. squalidum* L., *chrysanthemifolium* Poir., pro certo pertinet.

SECTIO 3.ª **JACOBAEA** DC.

Senecio artemisifolius (Penae, et Lobelii) Pers. Syn.

Pen. Lob. Adversr. p. 333. cum fig. non spernenda. Pers. Syn. 2. p. 435. n. 73., DC. Pr. P. 6. p. 348. n. 39., DC. Dub. p. 262. n. 3., Spreng. pl. min. cogn. pugill. 1 p. 56. n. 96., Willk. Lang. 2. n. 1497. S. adonidifolius Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 239. n. 11., Coss. Germ. Fl. Paris. p. 420. n. 4., Godr. Gren. Fr. 2. p. 114. S. abrotanifolius La-Peyr. Herbr., et S. coronopifolius La-Peyr. Herbr.; item S. abrotanifolius Colmeir. Cat. pl. Catal., Chaub. Fragm. bot. cr. (1830.) p. 14. *b*: S. foeniculaceus Pourr. Herbr. Matr., nec non Herb. Bolos., et S. ferulaceus Pourr. in Herbr. Bolos. Loisel. l.c. t. 19., Reichnb. Plant. cr. C. 5. p. 51. t. 485. f. 678. Lob. Icon. t. 746. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 772. f. infr.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In montan. et editis.

Legi in Pyr. septr. aurig. ad *Ax*, diebus 18. Jul., et 13. Aug. 1840. Habeo a Deville ex Valle *de Azun*.

Senecio barbareifolius (Caesalpin.) Krock.

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 76. n. 193., De Plants. l. 12. cap. 37. p. 500. Krock. Fl. Siles. 2. P. 2. p. 421. n. 1397., Wimm. Schles. (1857.) p. 269. S. erraticus Bert. Rar. It. pl. Dec. 3. (1810.) p. 62. n. 8., Amoen. Ital. etc., It. 9. p. 237. n. 19., Koch p. 428. n. 11., Michal. Jur. p. 366. n. 26., Moris Sard. 2. n. 670., DC. Pr. P. 6. p. 349. n. 45. Willk. Lang. 2. n. 1504., Godr. Gr. Fr. 2. p. 115., Facch. apud Ambr. Tir. austr. 2. p. 751. n. 13. S. aquaticus Benth. Cat., et Nonnullor., La-Peyr. Herbr.? (specim. pessim.); Nonl. Fl. part. S. aquaticus Wimm. Grab. Siles., ipso fat.e Wimm. l.c., et insuper Dietr. Bor.; Friv. Herb. Rum., et Wahlb. Fl. Berg., ex Griseb. S. uliginosus Pourr. Herbr. Matr., et S. Jacobaea Pourr. Ibid. partim. S. aquaticus *b* Coss. Germ. Par., b. God. Jur., Sond. Hamb.; S. lyratifolius Costa List., ex Ripoll?, S. Jacobaea *b* napifolius Meyer Hanov. Colla Icon. Herbr. Pedem. fasc. 2. t. 73. f. 1., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 742., Reichnb. Icon. C. 26. t. 964. f. 1., et Pl. cr. C. 4. p. 45. t. 357. f. 538. Bonann. Panph. Sicul. t. 159. et 55., Cupan. Panph. Sic. 2. t. 157., et 1. t. 142., ex aliis cito.

⊙, ⊙⊙, ♃? Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Nov.

Legi in Pyr. Cantabr. supra *Baigorry à la gorge d'Isqueta*, die 29. Jun. 1841.; ad *San Sebastiano*, die 3. Sept. 1844. Habeo a Deville lectum *à l'Ouest de Tarbes*, et ex viciniis *de Barèges*. In Pyrenaeis est potius accidentaiis species; attamen ad *Rosas* occurrit.

Statura pedalis, bipedalis, raro ultra. Foliorum margo sub-revolutus. Corymbus laxus, divaricatus. Radius patens, non revolutus. Achenia adulta omnia glabra. Loca humida praediligit, reperiendus saepe ad

fossas, in canaliculis, aut ad eorum margines: attamen legi in agro ubi messes steterant! Sunt qui adhuc cum Krocker biennalem plantam declarant, Koch, Wimmer, Moris, Godron, Fuss., Dietrich A.: eis assentior. Bertoloni prius perennem, aut biennem dixerat, qui in Flor. Ital. perperam perennem absolute speciem declaravit, ut ab aliis dictam fuisse video. Contrario judicio Zannichelli, *Piant. Vnz.* p. 147. annuam dicere; cum eo incautus abivit Puccinelli, Syn. Fl. Luc. p. 458. n. 4.

S. hydrophilus Link, Hoffm. Fl. Port. 2. p. 304. videre est an differat, vel quantum affinitatis gerat cum *S. barbariifolio.*

Judicent Argentinenses num fidenter adduci queat ad hanc speciem *S. major* Trag. St. h. Comm. p. 284. n. 2. (sin. fig.), qui mihi non repugnat, eo magis dum considero affinitatem ejus cum *S. Jacobaea* ab ipso Trago indicari ad p. 287.

Vix mihi pro hac specie repugnat icon Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 575. f. 2., quam *S. Jacobaeae* volunt.

Senecio aquaticus (J. Bauhini) Huds. Angl.

J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1057. f. 3. Koch p. 428. n. 10., Sm. Engl. Fl. 3. p. 435. n. 8., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 361. n. 7., DC. Pr. P. 6. p. 349. n. 46., DC. Dub. p. 262. n 6., Willk. Lang. 2. n. 1503. S. Jacobaea aquaticus H. Gaud. 5. n. 1952. S. Jacobaea Bull. Fl. Paris. ? S. pratensis Richt. Lips. ex Car. Saon. Loir., S. Jacobaea Mey. Hanov., Jacobaea latifolia J. Bauh. Engl. Bot. v. 16. n. 1131., Flor. Dan. t. 784., Schk. Handb. 3. t. 267., Bull. Par. T. 6. t. 509. videtur. Reichnb. Icon. C. 26. t. 965. f. 1., f. 2. (pratens.) videtur, Fl. Bat. v. 12. t. 956. Chabr. Sciagr. p. 330. f. 2., Loes. Pruss. p. 129. t. 35. ex Sm., item Petiv. Hrbr. Brit. t. 17. f. 2.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Cantabr.

Legi in m.e *Jara* prope *San Jean Pied de Port*, die 17. Jun. 1841. Habeo a Deville ex *le Lac de Lourdes.*

Biennis est; cf. etiam Monnard apud Gaud. Helv. Syn. p. 735. not.*

Senecio Jacobaea (Brunfels.) L. Sp.

Brunf. Herbr. 2. p. 56.? (asserit Sprengel, favet Kirschleg.!); ed. 1536. p. 60. Koch p. 427. n. 9., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 361. n. 6., Bert. 9. p. 235. n. 18., Gaud. 5. n. 1052. I. (nec II), Noul. Fl. bass-sous Pyr. p. 320. n. 3., DC. Pr. P. 6. p. 350. n. 47., DC. Dub. p. 262. n. 4., Willk., Lang. 2. n. 1500. Jacobaea vulgaris J. Bauh. Gaertn., Cassin. Dict. Sc. Nat. T. 24. (1822.) p. 111. La-Peyr. Herb.; S. neglectus Desv. et S. erucifolius glaber Pesn. Suppl. ex Lloyd Loir. infer.; S. nemorosus Jordan, ex Carion Saon Loir.; S. erucifolius Willd. Berol., ex Kunth. Ber., S. lyratifolius Noë pl. exsicc., S. dalmaticus Visian Dalm., ex Reichnb.; S. truncatus Dulc. S. ambraceus Fisch. ex Turcz., refer. Ledb. Ross. Engl. Bot. v. 16. n. 1130., Sv. Bot. v. 9. n. 606., Flor. Dan. t. 944., Schk. Handb. 3. t. 267., Fl. Bat. v. 3. t. 169., Schranck Fl. Monac. t. 101., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 445. t. 170. f. 1., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 498., Visian. Fl. Dalm. 2. p. 60. n. 659. t. 7., Reichnb. Icon. C. 26. t. 964. f. 2., Le Maout, Decsn. Botq. 1868. p. 142. Matth. p. 1133., Camer. Epit p. 870. Trag. St. h. p. 287., Fuchs. Hist. st. p. 741-2. fig., Lob. Obs. p. 113., vel 117. f. 2., Icon. 227. f. 1. (laud. quid. a Sm.); Dod. Pempt. p. 642. (ead., a Belgis confirm.), Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 22. f. 1. (dicamus denique a G. Bauh. prop.); J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1057. f. 1, 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 576. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 108. t. 18. f. 1.

⊙, ♃. Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept.

Legi in Pyr. septr. auriger. prope *Ax au Casteillet*, die 13. Aug. 1840. Habeo a Deville ex *Cazarilh*, et ex *Lancéac.*

Rhizoma praemorsum, e quo fibrae multae radicales exeunt. Caulis pedalis, saepius vero tripedalis. Folia per marginem quidquam revoluta. Panicula sub-conferta, scilicet ramis potius strictis, quam divaricatis composita. Radius patens. Flores inodori. Achenia raro in disco glabra.

Eradiatum observarunt Vaill. *Mém. Acad. Sc. Par.* (1720.) p. 296., Molkenb., et Kerb. Leid. p. 153. n. 314., Godet *Jur. Suppl.* p. 106. (cui refert *S. flosculosum* Jord.), Hook. et Arn., Babingt.; talem contrectavit Jordan etiam, qui ex eo suum *S. flosculosum* induxit.

Generatim perennem declarant: biennis est Gothlandiae, ex Rosen (J. P.), et Wahlenb. (G.) Gothl. Pl. rar. in Nov. Act. Upsal V. 8. (1821.) p. 224.: item apud Kirschleg. Als. 2. p. 475. n. 4., Wimm. Schles. p. 268., Willkomm Fuss.; et biennem vult Koch l.c., talemque vidit Grenier per montes Juranos, unde evenit ut ei arrideret nomen *S. nemorosi* Jord., cui, ceu varietatem, retulit ejusdem Jordani *S. semiflosculosum (Jur.* p. 409-10.).

Jacobaea sicea Gilib. Exerc. phyt. 2. p. 164. n. 47., huc relata a Ledb. Ross. 2. p. 635. n. 19., plures, me judice, comprehendit species.

Plantiniana figura cum G. Bauhino, ad *S. Jacobaeam* trahitur; ast ego hanc tutam esse sententiam non credo.

Hunc obvium ad *l'Ainsa (Sobrarbe)* Don Carlos Camo, pharmacopola, et R. Prof. Botanices atque Universae Historiae Naturalis, in Universitate Oscensi, mecum disceptans indigitabat pro *Tanaceto vulgari.*

Ceu optimum vulnerarium praedicarunt Aragonenses plures, praecipue vero incolae pagi *Sallen,* qui eo utuntur fricto in sartagine, sive patella, cum oleo olivarum. Eamdem virtutem speciei affini *S. Jacobaeae,* alibi tribuerunt antiqui, ut conjicitur ex Brunfelsio; in cancerem quidem laudatae ab Anglis. Itidem commendatur *Sen. Doria* a Poiret, *Dict.* 7. p. 108, n. 91.

Senecio erucifolius (Rayi) L. Sp. (non Herbr.), Huds. Angl.

Ray Hist. pl. 1. p. 285. n. 2. (1688.), et Syn. St. Brit. ed. 1. (1690) p. 50. n. 2.; Moehring, Zinn Koch p. 427, n. 8., DC. Pr P. 6. p. 351. n. 50. (*b*). et cum Dub. p. 262. n. 7., Willk. Lang. 2. n. 1498. S. tenuifolius Jacq., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 361. n. 5., Bert. 9. p. 233. n. 16., Gaud. 5. n. 1953. La-Peyr. Herbr.. S. Jacobaea Pourr. Herbr. Matr.; partim. S. brachiatus Jord. apud Martr. Not. bot., cf. Timb. Herb. Chaix p. 47.; S. repens Dulc. Jacq. A. 3. p. 42. t. 278., Engl. Bot. v. 8. n. 574. Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 122., Flor. Dan. t. 1885., Schk. Handb. 3. t. 267., Reichnb. Pl. cr. C. 4. t. 335. f. 516. (tenuifl., Icon. C. 26. t. 966. f. 1, 2. Barr. Ic. t. 153., Obs. p. 96. n. 1075.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept.

Legi in Pyr. or., *Cerdaña,* ad *Err*, die 21. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *Eaux bonnes.*

Communior species praesertim per Pyren. Navarr., Arag.

S. Jacobaeoides Willk. Lang. 2. n. 1499. comparetur cum hujus speciei varietatibus.

SECTIO 4.ª **SARRACENICI** DC.

Senecio altissimus (Pen. Lobel.) Mill. *Dict.* (ed. 8. 1768. n. 9.).

Pen. Lob. Advrsr. p. 124. S. carnosus Lamk. Fr. 2. p. 131. n. 11. (excl. S. Doria L.). S. Doriá Benth. Cat. Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 242. n. 23., Orteg. in Quer. Flor. Espan. T. 5. p. 255., Willk. Lang. 2. n. 1481. S. coriaceus Ait. Kew.?, Willd. Sp.?; DC. Pr. P. 6. p. 354. n. 68. S. limonifolius Pourr., et S. Doria Pourr. Herbr. Matr.; Jacob. pratens. altiss. Limoniifol. Tournef. Elem. botq. p. 387., Inst. r. hrb. p. 485.; S. riparius Salisb. Pr. p. 197. n. 10. (excl. L. prolat., sed evidenter e loco Languedoc); Doria quae Jacob. orient. Limoniifol. Tournef. Coroll., Boerhaav. Ind. alt., Dill. Dill. Hrt. Elth. p. 125. t. 105. f. 125., Sabb. Hrt Rom. T. 7. t. 95. Lob. Icon. t. 297. f. 1., Obs. p. 158. f. 1. 2., et Lob. Ic. l.c. f. 2., Dod. Pempt. p. 141. f. 2. ead. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1064. f. 1., Chabr. Sciagraph. p. 333. f. 4., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1273. f. 1, 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Arag., Catal., orient., cum *Olea.*

Legi in Pyr. Arag. secus flum. *Essera,* ad *Graus,* die 1. Aug. 1845.; in Pyr. Catal. ad *Tremp,* die 16. Jun. 1846. Observavi ad *Aren,* ad *Jessa,* sub *Ayerbe* l.d. *los Ibones*, ad *Huesca*, ad *Villacamp, Bastus, (Conca de Tremp)*, contra *Pons* secus amnem *Bergos,* ad *Organia.*

Planta pulcra, statura tri-quadripedalis, crassiuscula, glabra, pallide virens, dives floribus, in corymbum laxiusculum dispositis.

Clare non percipitur, quam plantam revera pro *S. Doria* habuerit Linnaeus, Sp. pl. 2. p. 1221. n. 31., patrias Europam orientalem, meridionalem, et septentrionalem miscendo, Dilleniique locum cum haesitatione proponens.

Nostra species Bauhinis nota, Tournefortio, Boerhaavio, quoque a Dillenio potissimum illustrata est. Dillenii locum non nisi cum dubio ad suum *S. Doriam* retulit Jacq. A. 2. p. 51. Aiton vero in Hrt. Kew ed. 1. (1789.) V. 3. p. 195. n. 25., ut ed. 2. (1813.) T. 5. p. 45. n. 40., vel cum eo Willdenow, Sp. pl. Syngen. p. 2005. n. 96., Dillenii prolationem attulerunt ad *S. coriaceum* Ait., cum synonymo *S. orientalis* Mill. *Dict.*, cui patriam orientem fecerunt, probabiliter, e Tournefortio. Et ego Dillenium a Jacquin separo, illumque fidentius ad nostram refero speciem, a qua Jacquiniana removere minime dubito, facie, ac characteribus aliquibus repugnantem: videas etiam Heller Fl. Wircib. P. 2. p. 294. n. 11.

De identitate speciei Aitonianae cum mea quidquam dubius haesi, quia in hac sat manifestos non video dentes illos cartilagineos in foliis ab Aiton descriptos, neque contractum corymbum (si revera adultum descripsit Aiton), nec pilos illos, aut pubescentiam per caulem inque foliorum pagina inferiore, ab eo descriptam. Sed suspicor, eamdem stirpem variare superficie pubescente et glabra, ex quo absque mora meae retuli *Sen. limoniifolium* Pourr. s.c. sub quo hancine observationem, alieniginae manus, reperii " *Ce Senecio porté des Sevennes (sic), cultivé à côté du S. Doria (au quel il ressemble) a conservé le duvet des feuilles, de la tige, tandis que le S. Doria est toujours glabre.* "

Characteres omnes, et de *acheniis puberulis* sub *S. Doria* a Koch, Syn. ed. 1., 2. exarati, in meo quoque reperiuntur, sed iste Jacquinum citavit, quem ego respuo, et stirpem tantummodo in Germania lectam citat, neque pro certo habeo characteres ex hac; quin potius e potioribus Monspeliensibus a Salzmann acceptis speciminibus diagnosim suam eruerit, ex adverso, in suspicionem veni phrasim composuisse DC. Duby, Bot. Gall. p. 263. n. 17., e speciminibus Europae septentrionalis, aut e Germanorum libris, dum plantam tantummodo in Gallia australi ille vivere dictitabat. Item de Reichenbachio dicerem, cujus figuram (Icon. C. 26. p. 42. t. 983. f. 2.) vix a mea planta divellerem. Neque Godron (cum Gr. *Fr.* 2. p. 120., descriptio ab unica tantum specie confecta videtur.

Stirpem meam comparare vellem cum *S. caespitoso* Brot. Fl. Lusit., vel *S. auricomo* Link.

Miraberis DC. in sectione *Saracenicorum* confecisse subdivisiones duas, acheniis aut glabris, aut puberulis, et stirpem gallicam, mixtim cum Jacquiniana in prima subdivisione retulisse, insistendo de *acheniis glabris;* evidenter, aut aliorum falsa auctoritate innixus, aut dicendo de specie, quae, pro certo, cum meridionali nostra identica non erat.

Senecio nemorensis (Fuchsii) L. Sp.

Fuchs. Hist. st. p. 728. Koch p. 430. n. 19., et p. 1027., Bert. 9. p. 242. n. 23., S. alpestris, saracenicus et nemor. Gand. 5. ns. 1959-60-61. (nem. cum +). S. Fuchsii Gmel., et S. Jacquinianus Reichnb., Willk. Lang. 2. ns. 1478-9. S. saracen. var. La-Peyr. Herbr.; Cacalia saracenica Pourr. Herbr. Matrit., et Eupatorium luteum ac Cineraria setifera Pourr. Herbr. Matrit.! Virg. aur. al.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 285.? S. octoglossus DC., ex C. Koch, et Ledb. Ross. Jacq. Obs. P. 3. p. 15. t. 65, 66., et Fl. A. 2. p. 50. t. 184., Reichnb. Pl cr. C. 3. t, 294. f. 467., et t. 293. f. 466. Fuchs., et t. 295. f. 468 sarac.; Icon. C. 26. ts. 970-1-2. (sar., nemor., Jacq. Fuchs.) Schk. Handb. 3. t. 267., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 564. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 423. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 8. f. 65.?, Dod. Stirp. h. Comm. (1553.) p. 177., Hist. pl. (gall.) p. 107. fig.? ead. Pempt. p. 141. f. 1. (nec 2. Gaud.); Lob. Obs. p. 159. f. 3., Icon. t. 299. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1063. f. 1., Pluk. Phyt. t. 235. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 946. f. 2., Icon. t. 556. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1270. f. 1, 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Oct. Nov. In Pyr. Atax., et orient., videlicet in Valle *d'Eynes*, et prope *Narbonam*, ex Pourret, et ex DC. *Fr.* n. 3182. (cui vix fidem adjungimus). Denegatur a Timbal.

S. Fuchsii Reichnb. cum *S. ovato* Willd., et *S. nemorensi* Willd, ab hac nostra specie non separaverant jam Wimm. Grab. Fl. Siles. V. 2. p. 145. n. 1238. Item species ceu polymorpha a plurimis recognita, talis quoque existimatur a Visiani, Dalm. 2. p. 71. n. 664., qui sub *S. Cacaliastere* Lamk., *Fr.* 2. p. 132., cum Linnaeana planta *(Cacalia saracenica)* ceu varietates retulit *S. nemorensem* Jacq., et *S. Fuchsii* Gmel.; nec aliter fecerunt alii, inter quos Ambrosi Flor. Tir. austr. T. 2. p. 471-3. n. 266., dempto *S. saracenico* L., qui ei bona species est; cf. l.c. not. 1.; vix aliis nota planta.

SECTIO 5.ª **CINERARIA** Lob., Dodon., Caes., Nob. *(S. incana* DC.).

Senecio Cineraria (Caesalpin., Pen. Lobel., Dod.) DC. Pr.

Caesalp. Herb. Tornab. 1563. fol. 76. n. 192., De Plants. l. 12. c. 36. p. 500.; Pen. Lob. Adversr. p. 80. DC. Pr. P. 6. p. 355. n. 74., Moris Sard. 2. n. 672. (excl. Fl. Gr.) DC. Dub. p. 261. n. 8., Willk. Lang. 2. n. 1496. (it. Fl. Gr. excl.). Cineraria maritima L. Sp., Bert. 9 p. 294. n. 5. C. mar. L. La-Peyr. Herbr.; Senecio canadensis L., S. Kalmii Nutt. ex Schultz Bipont., pone Linnaeani Herbar. inspect.; Ciner. Dod. Pempt. p. 642. n. 3. Reichnb. Icon. C. 26. t. 968. f. 1. Lob. Icon. t. 227. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1056. (p. err. p. 1058. a quibusd. cit.) f. inter. Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1384. f. 1. vix. an var.? Chabr. Sciagr. p. 330. f. 6.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. Atax., orient. maritim. Legi in Pyr. Atax. ad *St. Lucie,* die 9. Jun. 1839. Ex *Port-Vendres* Pyr. or. (ubi ipse videram) habui a Penchinat. Si vidit ad *Cardona* Costa? haec mihi sors non contigit. Occurrit *al Cap de Creus.*

Achavan Abiat Prosp. Alpin. De Plnts. Ægypt. ed. 1. p. 37-8. (1592.), ed. 2. (1640) p. 88. 9. fig., ed. Vesling 1640. p. 88-9. ad hanc affertur speciem a Cambessed. Balear. n. 340., quod synonymon mihi adhuc dubium remanet. Probabiliter confirmabitur; tunc sane notandum erit de hac specie scripsisse Alpinum, eam *ferre flores Senecioni proximos.* Alii ex antiquis auctoribus quoque, Lobelius, Johannes, et Gaspar Bauhin, Cupani, *Jacobaeam* nuncuparunt, quanto perspicacius illis, qui in *Cinerariae* sejunctione adhuc perseverant, non solum, sed a *Senecionis* genere non parum removent.

Jacobaea marina Dod. St. h. Comm. (1553.) p. 16., Hist. pl. *(gall.)* p. 54. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1384. (cum figuris), *Jacobaea altera* Dod. Pempt. p. 642. n. 2. sine fig., recepta est a G. Bauhino, Pin. p. 131. *b*, nomine *Jacobaeae incanae alter.* n. 4., post *Sen. Cinerariam*, a qua ferme invitus ille separavit. Videbis quam parum valeant ea, quae de stirpe retulit Morison, Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 109. n. 8. Praeteriit eam Tournefort, nec aliter actum fuisse novi a Systematicis subsequentibus. Revertimur ad G. Bauhini sententiam, et plantam in Zeelandiae maritimis obviam, ceu *S. Cinerariae* varietatem potius censendam existimamus, quam inter *Seneciones* sectionis *Jacobaeae* eam inquirere: hoc ii confirment, quibus major rei dijudicandae opportunitas erit.

Senecio leucophyllus (Tournef.) DC. Cat. hrt. Monspel.

Jacobaea incana pyren. saxatil., et latifol. Tournf. Elem. botq. p. 387., Inst. r. hrb. n. 486. DC. l.c. p. 144. sub n. 200., Pr. P. 6. p. 356. n. 78., cum Dub. p. 261. n. 1., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 240 n. 16., Godr. Gren. Fr. 2. p. 117., Willk. Lang. 2. n. 1495. S. incanus (*non* L.) Gouan. Ill. p. 67. n. 2., S. palmatus La-Peyr. Herbr. s.l., S. incanus Palau y Verder. Part. pract. Bot. Linn. T. 6. (1787.) p. 382. n. 26. (e locis, in editior. montibus de Setcasas!), Colmeir. Cat. pl. Catal.; Pourr. It. ed. a Timb.; S. canus Pourr. in Herb. Bolos. ex Eynes (Valle); et Pourr. in Herb. Matr. asserv. Cineraria maritima *b* Chaub. Fragm. bot. cr. 1830. p. 14. Colla Herbr. Pedem. fasc. 2. Icon. t. 73. *f.* 2. mediocr.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editioribus Pyren. orient., Catal., vix aurig.

Legi in Pyr. or. *au Puich Perich*, die 27. Jul. 1836., supra *Setcasas* ad *Costabona*, die 3. Aug. 1846. Habeo a Deville ex m.e *Llaurenti*, ubi ipsemet vidi. Observavi abunde in summa Valle *d'Eynes*, in m.e *Cambresdazes*, in Valle *de Llo*, in m.e *Canigou*, *a Costabona*, *a Caranzà*, etc.

Absynthium pumilum palmatum, crasso, tomentoso, pallescenteque folio, Barrel. Icon. t. 481., Obs. p. 90. n. 1005., ex Herbr. Vaillant huc trahitur a La-Peyrouse, *Hist. abr. pl. Pyr. Suppl.* p. 134. Reapse hoc bene statutum videtur, ast res semper dubia manebit icone exhibente plantam sterilem, observatione nullam plantae notam, nullumque de loco indicium exhibente.

Ibridam, quam dixit *S. leucophyllo-adonidifolium* deprehendit Huet in m.e *Canigou;* eum cf. *Pl. nouv. Pyr.* (1853.) p. 5.

SECTIO 6.a **CROCISERIDES** DC.

Senecio montanus (Clusii) Lamk. *Fr.* 2. p. 130. n. 8. (*a*).

Clus. Pann. A. p. 517-20., fig. in p. 518. Sen. Doronicum L. Sp., Koch p. 431. n. 23., Bert. 9. p. 245. n. 25., Gaud. 5. n. 1962., DC. Pr. P. 6. p. 357. n. 85., DC. Dub. p. 263. n. 21. S. Doron. et S. Gerardi Godr. Gren. Fr. 2. ps. 121-2. S. Doron., S. Ger., S. Lagascanus DC., et forte etiam S. eriopus Willk., Willk. Lang. 2. ns. 1485-6-7-8.! S. Doron. La-Peyr. Herbr., et Cineraria montana, cum C. longifolia var. La-Peyr. Hrb. Doronicum Columnae, aut Dor. uniflorum, et Cineraria alpina Pourr. Herb. Matr.; S. transylvanicus Boiss. Diagn. Ser. 2., ex Jank. Dac. eur. n. 157., Cineraria calyculata Kit., ex Neilr. Croat.; S. tomentosus Dulac. Jacq. A. 5. appnd p. 53. t. 45., Rochel. Pl. Banat. rars. p. 74. n. 76. t. 34, f. 72., Reichnb. Icon. C. 26. t. 975. f. 1., et f. 2. lanat. Scop. cred., Gerard Gallo-Prov. p. 196. n. 7. t. 7. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 17. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 19. f. 1., et p. 21. f. 1. var., Barr. Icon. t. 229.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In editioribus.

Legi in Pyr. septr. med. sub *le Port de Venasques*, ad *l'Hospice*, die 19. Jul. 1838. Habeo a Deville ex *l'Estibe de Luz*, *Mont Sacon*, *Neouvieille;* ex Pyr. orient. *Font de Comps* de Herbr. Coder ab ejus filio. Quae specimina perpulcra status praebent varios. Obtinuique a Gautier e nemore *Mato-Fagine* ad *Mossac (Corbières)*. Observavi in m.e *Aloña* contra *Oñate al Formigal de Sallen;* ad *Mongarry, au Pic de Gard;* etc.

Sat opportune cadunt in individuis pyrenaeis, e tanta eorum variatione, quae de lusitanicis, et pyrenaeis ipsis, adnotarunt Link, Hoffmansegg *Fl. Port.* 2. p. 309. n. 10. « *Nostra planta minus lanuginosa est ac helvetica, caeterum similis. In Pyrenaeis lecta folia habet multo angustiora* » (qualem offert J. Bauhini figura; caeterum stirps in Pyrenaeis quoque varians). Peregrinatores alpini omnes pro specie summopere ludibunda agnoscimus. Quatuor a Willkomm putatas species fidenter colligavi, sed *S. carpetanus* etiam, Ibid. n 1479., forte nil nisi altera varietas ejusdem speciei est.

Senec. Gerardi ad *Prades du Conflent*, ubi pro certo non vivit, in circumstantibus vel superioribus montibus facile reperiendus, praebet unam e tantis formis, quibus luxuriat Coderi Herbarium, ab isto cum La-Peyrouse communicatis. Jam Reichenbach fil. de legitimate illius parum persuasus fuit, l.c. p. 42. Obs. Cum Gaudin, Loiseleur, et DC. in eo nil video nisi *S. montani* varietatem, cui proximiora sunt individua ex *Neouvielle*, et ex *la Font de Comps*.

Figura *S. lanati* apud Reichenbach mihi ostendit faciem plantae a *S. montano* non absimilis; video Bertoloni parum de sejunctione ab hoc denuo persuasum fuisse, quamvis olim in eo, ille quidem peculiarem speciem vidisset. Si res tute comprobari possit, tunc ad superiores prolationes et illam *S. lanati* Scop., Koch, Bertol., erunt adjungendae, cum figuris Tenor. *Nap.* 4. p. 124., et 5. p. 229. t. 193. f. 1., et Barrel. Icon. t. 361., quod mihi, interim, commode effici posse videtur, tanta est cum forma *Gerardi* proximitas; neque attendendum puto Godron, qui ex eorum comparatione deduxit in illo *folia translucida*, involucrorum foliola *sub-subulata*, aliasque nugas, faciem *Serratulae glaucae* etc. Excludo e Lamarckiana prolatione ejus varietatem **b**, sub qua iste retulit Barrelieri figuras t. 801., et 146., ad alienas procul dubio stirpes spectantes, prima scilicet ad *S. brachychaetum?* altera ad *S. lanceolatum* N.

In m.^e^ *Guara* Pyr. Arag. vidi simul crescentem cum *Thymo vulgari*, nec miror *S. Lagascanum* indicari a Willkomm in *Peña de Uruel*, ejusdem, circiter, elevationis, et compositionis geologicae.

Arnica Mollii Schrank Prim. Flor. Salisb. p. 213. n. 781., de qua nil dictum fuisse a Systematicis compertum habui, inter hujus *Senecionis* synonyma forte impellenda erit.

Vanas esse putamus subtilitates Timbalianas, expansas in *Mém. Acad. Toul.* S. 7. T. 7. p. 473.

S. ruthenensis Timb. arctissimam cum *S. montano* affinitatem habet, a quo vix removerem; etiam *S. legionensis* Lang. Descr. Ic. pl. novr. etc. p. 13. t. 21.

Senecio Tournefortii! La-Peyr.

Doron. pyren. Persicae fol. glabr. Schol. bot. p. 197., Vaill. Herbr., Jacob. pyren. Persicefol. Tournef. Inst. r. hrb. (desider. Elem. botq.!) p. 486., et Herbr., ex La-Peyr. Suppl. La-Peyr. Hist. abr. Pl. Pyr. p. 516. n. 16.; Suppl. p. 135-6., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 241. n. 19., DC. Pr. P. 6. p. 358. n. 88., et cum Dub. p. 263. n. 16., Willk. Lang. 2. n. 1484. La-Peyr. Herb., et S. rotundifolius La-Peyr. Herbr., et S. Saracenicus La-Peyr. Herbr., excl. var.; S. pyrenaeus Pourr., et S. persicifolius Pourr. Herb. Bolos, et Matr. suo, cum S. crassifolio Pourr. Hrbr. Matr.; S. saracenicus Dufour Bouq.?, S. nemorensis a Gouan Ill., S. paludosus *b* Lamk. Fr. Ramd. Bull. philm. n. 43. p. 146. t. 11. f. 3.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In editior. Pyr. medior., orient.

Legi in Pyr. septr. aurig. supra *la Soulane de Andorre*, l.d. *les allées étroites*. die 3. Aug. 1840., in Pyr. or. *au Bac de Bolchera*, die 27. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *le Pic d'Eris;* specimina ex *le Lac de Migouilou* posui in Herbr. meo generali. Legebat ille quoque luxuriantem formam ad *Barèges*, nisi a *Corbin* habuit, accedentem ad *S. nemorensem*. Viderunt in m.^e^ *Cesy (Ossau), au Mont-laid; au Tourmalet*, etc. Ego observavi abunde circa *Luchon*, in valle *de Aran* editiore parte, inque valle *d'Aure;* ad *Torla*, supra *Castanesa*, supra *Setcasas*, circa *Mont-Louis*, *au Canigou*, *a Caranza*, *Comabella*, etc. Extra Pyrenaeos non nisi in Hispania, vix in Lusitania reperiendus.

« *Variat foliis augustioribus fere integris*, *S. persicaefolius Pourr. olim* ». Ita Pourret in scheda Herbr. sui Matrit. Reapse La-Peyrouse etiam, *Hist. abr. pl. Pyr.*, speciem duplicaverat, et, quod pejus est,

errorem suum confirmavit, *Suppl.* p. 136. Sed nomen aequum, hodie merito acceptissimum mutare nolui, eo magis quia illud *S. persicifolii* Ramd. inditum jam fuerat in speciem e Cap. Bon. Spei; cf. Linn. Am., Willd. Sp. *S.* n. 9. Barrelieri figura a La-Peyrouse laudata (Obs. n. 1084. t. 145.) ad suum *S. rotundifolium, Hist. abr. pl. Pyr.* p. 517. n. 20., cum Bocconiana illa, *Mus. Piant.* t. 49. ead., relata a Mutel *Fr.* 2. p. 119. n. 32. ad superiorem speciem, pertinet ad *S. cordatum* (Clus.) Koch.

S. Tournf. La-Peyr. *var. foliis duplicato-denticulatis* est planta a grandine percussa, et male habita.

Pro *S. paludosi* varietate habuerat Lamarck, *Fr.* 2. p. 129. n. 4., a quo plurimum differt, praecipue vero caule minore farcto, angulato, et glaberrimo; foliis coriaceis, semper perglabris, non argute serratis, sed dentatis, corymbo paucifloro, minusve divaricato.

Confundebat Gouan cum *S. nemorensi*, sic effatus: « *Caulem habet simplicissimum sub uniflorum brevem, idque ratione loci siccioris* » Quod sat crassa Minerva dixit. Occurrit frequenter nostra species in locis editis, ibidemve saepe in locis pinguibus, et humidis facie immutata, semperque a *S. nemorensi* commode distinguenda, praesertim caule semper humiliore, angulato, foliis diversimodo dentatis, inferioribus ovatis, superioribus utrinque attenuatis, corymbo pauperiore, calathis majoribus, radiis exquisite dentatis, acheniorum pappo breviore.

SECTIO 7.ª THEPHROSERIDES DC.

Senecio lanceolatus (Ponae nisi Clus.) Nob. ex Gren. *Jur.* p. 412., amplius suscepto.

Pon. Mont. Bald. (ed. Venz. 1617.) p. 172., et p. 240., vel Pon. apud Clus. Rar. pl. hist. 2. p. 335. lin. 5., et p. 346. b. lin. 45.; cf. etiam Pollin. Ver. 2. p. 684. sub n. 1676. S. brachychaetus, et C. spathulaefolius et S. alpestris DC.? DC. Pr. P. 6. p. 362. ns. 111., 112, et p. 360. n. 100. Cineraria longifolia Jacq. A., Bert. 9. p. 291. n. 3. C. longif., spathulaefolia, et alpestris Koch ps. 423-4. ns. 3. 5, 4. ex Bertol.; et Ambr., qui C. pratensem Hoppe, et Koch (n. 2.) quoque addidit. C. longifol., et C. spathulaefolia? Gaud. 5. ns. 1937, 1933. C. lanceolata Lamk. Fr. 2. p. 125. n. 4. C. lanc., et C. spathulaefolia Gmel. Bad. Als. 2. ns. 1296.?. et 1297.? S. spathul., et S. pyrenaeus Godr. Gr., et S. brachychaetus, Godr. Gr. Fr. ps. 122., et 124. C. pyrenaica Nym., et C. spathulaef., et C. longifolia, Willk. Lang. 2. ns. 1472-3-4. C. longif. La-Peyr. Herbr., excl. var.; et C. integrifolia La-Peyr. Herbr., et C. campestris La-Peyr. Herb.; C. integrifolia Pourr. Herbr. Matr.; Senecio Coderi Schultz (C. H.) Bipont. (stat. discoid.); S. cantabricus Willk. Sert. (item). S. aurantiacus Philipp. Pyr. Suppl.? C. Clusiana Host A., C. Helenitis Pourr. It., cum Timb. credo. Jacq. A. 2. p. 49. t. 181., et p. 48. t. 179.? Sturm Heft. 40. Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 125. f. 239., et. 126. f. 240. spath., et t. 110. f. 230., alpestr. cred., Icon. C. 26. t. 978. f. 1., et t. 980. f. 2. alpestr., et t. 981. f. 1, 2., Mut. Fr. Planch. t. 28. f. 234-5-6.? Barr. Icon. t. 266. vix., t. 801., ex Mut., Bert. Bocc. Mus. Piant. p. 61. t. 49. f. supr. extr. ead. invrs. Clus. Pann. A. p. 574. n. 2. p. 573. fig., Rar. pl. hist. 2. l. 4. p. 22. f. inter., citat. ad spathul. Lob. Icon. t. 347. f. 1.? J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1052. fig. 1. ex Lobel. videtur, cum Kirschleg.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Aug. In montan., ad marit. etiam descendens.

Legi in Pyr. Cantabr., in scopulis maritimis inter *Socoa*, et *Andaye*, die 10. Maj. 1841.; item in Cantabr. ad *Osses* secus *la Nive*, die 2. Maj. 1857.; in Cantabr. septentr. prope *Montory* m.ᵉ *Arghivelà*, die 4. Jun. 1841.; in Cantabr. merid. supra *Oñate*, m.ᵉ *Ureola*, die 26. Jun. 1853.: in Pyr. septr. med. m.ᵉ *Cagire* l.d. *Escalete*, die 17. Jun. 1843. Habeo a Deville e m.ᵉ *Lhieris* (specimina e nemore *de Lespondera*, ab eodem, posui in Herbr. meo gener.). Ex valle *de Ossau* a Gaston-Sacaze; ex Pyr. or. m.ᵉ *Cambresdazes* ab amico Jambon. Observavi ad arcem *le Portalet d'Urdos*, in m.ᵉ *Haya* supra *Irun*, ubi

Willkomm suam; in m.e *Aloña* supra *Oñate;* in Pyr. sept. med. *au Pic de Gard*, in *Montney* supra *Bigorre* etc. *Au Pic de Viscos* vidit Bualé, *au Pech de Bugarach* Timb., *a Perafen* Vayreda.

Stirps variabilis, in primis, quantitate tomenti, dein longitudine petiolorum, forma, et margine foliorum, ita ut quodcunque nomen e forma foliorum desumptum in exceptionem incurrat. Varia insuper se praebet, flosculosa frequentior (cf. DC. Pr., et Gren. *Souvn. Eaux Bonn.* p. 14.), rarius semiflosculosa occurrens, in quo statu reperii quidem in Cantabria *au Portalet de Urdos*. Agi vero semper de una eademque specie ego quoque existimo, innixus sive meis observationibus, sed adhuc magis eorum, qui latius speciem observarunt, inter quos me potissimum adjumento juvarunt Bluff et Fingerh. Compend. Fl. Germ. ed. 2. T. 2. p. 369-70. n. 3., Kirschleg. Fl. Als. T. 1. p. 478. n. 12., Meyer Fl. Hanov. p. 296. n. 1.

Tres retuli Mutelii figuras, postremam dubitanter, quia non satis mihi offert ad judicandum, num e speciminibus Hoppeanis, vel potius Cantabricis, ab Endressio, desumta fuerit.

Num *Pilosella major* Dod. Stirp. h. Comm. (1553) p. 105. ad nostram spectaret speciem dubitavi. Eam silentio praeterierunt Dalechamp, G. Bauhinus, Mentzel, Ambrosini; neque ab Hallero citari vidi, ita ut e botanicorum libris ferme evanuisse videatur.

Senecionem campestrem (Clus.) DC. in Pyrenaeis vitam vivere dixerunt DC. *Fr.* n. 3188., Ramond ex eodem DC. n. 3100., et ego credideram fidens auctoritatibus modo citatis, quae tamen dubiae eveniunt, ex quo, testibus Gaudin, et Koch, *C. campestris Fl. Fr.*, et DC. Herbr. pertinet ad *Senecionem* sive *Cin. spathulaefoliam* Gmel. quae ceu synonymon *S. brachychaeti* vel *lanceolati* a quibusdam existimatur, et merito ut mihi quidem videtur, recognitis hujus speciei varietatibus plurimis. Non me latet Gmelini plantam declaratam fuisse varietatem (**b**) *S. campestris* a Meyer Flor. Hanov. p. 296. n. 1., sed iste inter illos est, qui de hisce omnibus unicam statuunt speciem, ut Ambr. *Fl. Tir. Austr.* 2. p. 465-7., addita (ut actum fuit a Muff, et Finger.) *C. aurantiaca* Hoppe, quod mihi nimium videtur. Caeterum *S. campestris*, nec apud Godr. Gr. *Fr.*, neque apud Willk. Lang. Hisp., recipitur; et si Mutel, aliique multi, denique Godr. cum Gr. *Fr.* 2. p. 123. *C. campestrem Fl. Fr.*, cum citatis auctoribus, inter synonyma recensent *S. spathulaefolii*, sive *lanceolati*, hoc parum valet, primo quia agitur de specie admodum incerta; secundo quia stationem pyrenaicam non indicarunt. Ergo dimittenda erat illa species e Flor. Pyr., quum locus nullus certus de illa innotesceret.

Sub.Trib. 2.a GNAPHALIEAE Less.

Ponaea Nob. *Carpesium* L. Si quis considerabit quae de *Carpesio* scripsit Galenus (De Antidot. l. 1. c. 12.), qui, ut puto, ibi loquebatur de *Valeriana Dioscoridis* Flor. Graec., sive *sisymbriifoliae* Desf. *Choix pl. Coroll.* Tournef. (quod confirmabunt ii, qui ad *Sidam* urbem Pamphiliae hanc invenerint speciem, ubi suum *Carpesium* late vivere dixit Galenus), profecto obstupescet hoc nomen reperiri a Linnaeo, et asseclis applicitum plantae, quae a *Carpesio* Galeni longe distat, quaeque diversissima est ab Avicennae, Serapionis, Cordi, Loniceri, et Mat-

thioli *Carpesiis*, quae species *Piperis* censentur. Negligo Hermolaum Barbarum (Coroll.) opinantem fuisse Baccas *Rusci aculeati* Auctor., quae ab Arabibus pro Galeni *Carpesio*, vel pro *Cubeba* sumebantur. *Carpesium* Caesalp. Herb. Tornab. (1563.) fol. 46. n. 113., De Plnts. l. 4. c. 2. p. 148., nobis, ut Caruel, ostendit *Valerianam Phu*, strictius ad Galenum accedente Caesalpino.

Staret nomen *Conyzoidis* Tournef. *Mém. Acad. Sc. Paris.* ann. 1706. p. 86., quod accepissem, ni nimium remota esset similitudo cum recepto genere *Conyza* Dioscoridis, alienae tribus, adeo profusum verbum finis insuper infamis. Nec aliud video datum fuisse opportune nomen. Quem honorem inferre studuit Ponae J. Pharmacopolae Veronensi Schreber (Gen. pl. n. 682.) ferme labefactavit (restituta, et merito, Aubleti *Toulicia)*, ego iterum extollo, genus dicando percelebri Baldi montis illustratori, atque speciei prototypae ibidem detectori. *Cernua* jure dicitur species calatho praedita cernuo, et cujus auctor primus in opere suo cernuum, vel demissum Clusio imprimendum tradidit. Falso indicata editio Veronensis anni 1595. in Bibliotheca Marciana, Veneta, non extat, ut me certiorem fecit ejus praepositus Valentinelli, litteris mihi comiter datis, die 19. Mart. 1873.

Ponaea cernua (Ponae) Nob.

Pon. Bald. (ed. Venz. 1617.) p. 171., et in Clus. Rar. pl. h. 2. p. 335. a lin. 2. (1601.) Carpesium cernuum L., Koch p. 397. n. 1., DC. Pr. P. 6. p. 281. n. 1., Bert. 9. p. 172. n. 1. Gaud. 5. n. 1934., DC. Dub. p. 271., Willk. Lang. 2. n. 1368. C. cern. La-Peyr. Herbr. Jacq A. 3. p. 2. t. 204.. Schk. Handb. 3. t. 244., Lamk. Ill. t. 696. f. 1., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 387. t. 164. f. 4., Reichnb. Icon. C. 26. t. 983. f. 3. Barrel. Icon. t. 1142., Columm. Ecphr. p. 251-2. fig., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 18. n. 27. t. 5. f. 4. n. 26.!

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Octobr. In montan. sylvat. Pyr. orient., Catal., rara.

Legi die 22. Jun. 1840. ad *Prats de Mollo*, unde plantam evolutiorem habui a Massot. Reperitur in Pourret Herbr. Matr. lecta circa *Olot* juxta amnem *Ridaura*, unde citat. Quer. *Fl. Esp.* T. 4. p. 413-4. Et Iserne detexit ad *Baget*, supra *Olot;* ad *Sogaro* Vayrd.

Flores centrales hermaphroditi, quinquefidi, insignes copia glandularum, e quibus materies oleacea exsudat.

Simlera N., *Cruciata* Herbar. Gallr., *Leontopodium* R. Br. Persuasus de hoc, quod *Leontopodium* Dioscoridis, l. 4. c. 129., prorsus ab hoc differat, pace Matthioli, vel eorum qui eum laudarunt, nomen illud relinquo et genus *Simleram* nuncupo a Josia Simler, qui anno 1574., Tiguri librum edidit, *Valesiae et Alpium descriptionem*, in quo opere ex Gesnero, Aretio, et Fabricio plura de plantis tradidit, de hac quoque specie loquutus, ut refert J. Bauhinus l.c. Nullum aliud nomen congruenter supponendum reperii, ut novum evitarem; nam sic *Cruciatam* Herbr. Gallr. intelligo ex Ruellio De Natur. Stirp. l. 3. c. 130. p. 844. lin. 41., nomen apud alienigenas diversissimis impositum plantis, ut male sonans, ita ambiguum est. Multo minus *Gnaphalium* induci potuisset, quia Dioscoridis illud est *Diotidis maritimae. Gelasonia* negatur, eo quod, projecta ab Adanson, incerta, et obscura est. *Canapicchia* Italorum comprehendit species generum affinium. *Cudweedia* ex anglica voce *Cudweed* labitur in hunc eumdem errorem. Germanica, et Belgica nomina adhuc magis, prae citatis,

barbara forent. *Gnaphalinam* proponere mens fuit, sed non erat necessarium. De *Leontopodio* Dioscoridis aliquid sub *Evace* dicam. Caeterum rejiciendum est quidem Dioscoridis nomen ceu specificum pro alienis plantis, quomodo maxima usus licentia fecit Hooker fil. ad designandam speciem. Novi Orbis *Helichrysum Leontopodion*, Fl. New Zeel. p. 141. n. 2., quod vix *leontopodioides* dicere potuisset e magna profecto cum nostra insequente planta similitudine: item excelsum virum minime laudamus, quando eadem libertate antiquorum nomina alienis plantis adposuit, quomodo fecit de suis noviter detectis speciebus *Dipsaspide Hydrocotyle*, *Microsciadio Saxifraga*, *Hypolepide Millefolio*, etc.

Simlera alpina (Ruell. Calzolari) Nob.

Ruell. s.c. Calceolar. apud Matth. in Dioscr. ed. Valgr. infr. cit. Leontopodium alpinum Cass. Dict. Sc. Nat. T. 25. (1822.) p. 474., DC. Pr. P. 6. p. 281. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1359. Gnaphalium Leontopodium Scop. Carn., Koch p. 400. n. 7., Bert. 9. p. 154. n. 17., Gaud. 5. n. 1929., DC. Dub. p. 270. n. 12. Gn. Leont. La-Peyr. Herbr. Leontopod. Matthioli Dod.; L. sibiricum Cass. est var.? cf. Ledeb. Ross. Jacq. A. 1. p. 54. t. 86. (mal. color.); et Jacq. Fragm. bot. p. 56. t. 81. f. 3. luxur., Schk. Handb. 3. 267., Reichnb. Icon. C. 26. t. 947. f. 2., Sturm Heft 38., Verl. Plnts. alpns. p. 242. t. f. 1. Clus. Pann. A. p. 494-5. fig., et p. 496., Rar. pl. Hist. l. 3. p. 328., Lob. Obs. p. 256. f. 1., Icon. t. 484. f. 2., Dod. Pempt. p. 68. f. 3., Barrel. Icon. t. 127. f. VIII., et t. 128. f. VIII. Matth. p. 1193., Durant. Herbr. (ed. Vnz. 1667.) p. 239. f. 2., J. Bauh. Hist. pl 3. l. 26. p. 161. f. 2., et 4. (nec 1., et 3. Gaud.); Dalech. Hist. pl, Lugd. 2. p. 1343. f.ae 2, 3.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. med. editioribus.

Legi in Pyr. Aragon. m.e *Montinier*, supra *Bielsa*, die 28. Aug. 1845. Habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos*, ex *le Tech du Lidou (Azun)*, ex *le Pic du midi d'Arrens*; lectamque supra *les Eaux Bonnes* de ultimis ab optimo amico collectis plantis. Habui quoque a Revolf ex *le Pic de Ger*. Vivit in editiori parte vallis *Lienz* supra *Gavarnie*, supra *Barèges*, in m.e *Pic de Cesy*, et *Aucupat (Ossau)*; ad *le Port de Saleix* percepit Arondeau. Ego eam late observavi *a la Peña Montanesa*, in m.e *Turbon*, *a la Peña de Mondaruego*, ad *Basibé* supra *Castañesa* supra *le Plan d'Aragnouet*, in m.e *Llaurenti*.

Placuit genus proprium, neque unionem cum insequenti *Antennaria*, duce Gaertner, minus vero tria cum *Gnaphalio* una comprehendere, ut opinatur Visiani, *Consider. Gen. sp.* p. 31.

Stirps pulcherrima, facie sat singulari, et spectanda. Involucra apice glabra, nigrescentia, lacera. Perperam annuam eam declarant DC., Duby.

Curiosum est quod de ea scripsit Scopoli: « *Est...... haec planta polygama, capitulo medio Gnaphalii, lateralibus vero Filaginis, ut generis utriusque adfinitas eo clarius appareat* » Ann. Hist. Natur. 2. (1769.) p. 63.: cf. et ejusd. Introd. etc. n. 421., ubi *Stoebem* L. vult.

Rectius Roth: « *Florum structura singularis, et a congeneribus diversissima* » Germ. Tentam. 2. P. 2. p. 374. « *En la peñas de la marina de Rosas en Cataluña* vitam vivere dicit Palau y Verder. *Part. pract. bot. Linn.* V. 6. (1787.) p. 694. n. 7., longe a veritate pro certo. Dixisses *Evacem pygmaeam* Persoon ei fucum fecisse, sed hancine speciem ipsum agnovisse percipies consulendo ejusdem operis pag. 690. n. 1. Quid ergo?

Antennaria R. Br.

Antennaria dioica (Fuchsii) Gaertn.

Fuchs. Hist. st. p. 606. DC. Pr. P. 6. p. 269. n. 5., Willk. Lang. 2. n. 1357. Gnaphalium dioicum L. Sp., Koch p. 400. n. 8., Bert. 9. p. 151. n. 16., Gaud. 5. n. 1927., DC. Dub. p. 269. n. 10. Gn. dioic. La-Peyr. Herbr.; Ant. parviflora Nutt. Traus. Amer. phil. Soc. est var. ex Torrey, et Asa Gray

North Amer.; A. plantaginea Lindl. (Gnaphalium Willd.) altera var. ex Darling Cestr. Gnaph. montanum Pen. Lob., *Helichrysum montanum* Tournef., Rupr. Lighf. Fl. Scot. p. 470. n. 1. t. 20. fig. 1., Engl. Bot. v. 4. n. 267., Fl. Dan. t. 1228., Sturm Heft 38., Schrank Fl. Monac. t. 223., Fl. Bat. v. 8. t. 589., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 684., Bull. Herb. Fr. t. 325., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 410. t. 167. f. 3., Sv. Bot- v. 3. n. 148., Hayn. Term. bot. t. 62. f. 16., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 5. t. 4., Reichnb. Icon. C. 26. t. 951. f. 2, 3., Plenck Ic. pl. medic. T. 7. p. 8. t. 614., Schub. Icons. t. 42. f. 6., Garid. Pl. Aix. p. 157. t. 30., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 162. f. 3, 4., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 89. n. 32. t. 11. f. 10. innumer. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 347., Trag. St. h. p. 332., Pen. Lob. Advers. p. 202. f. 2., Lob. Icon. t. 482. f. inter., item Icon. t. 483. f. 1, 2., Dod. Pempt. p. 68. f. 1, 2., Clus. Rar. pl. h. l. 3. p. 230. f. 1. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 8. f. 69.?, Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1098. f. 2., Lonicr. Nat. h. crt. 95. B. f. 1.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Aug. In montan. editis.

Legi in Pyr. or. monte *de Ceret* supra *Reynes*, die 1. Jun. 1843. Habeo a Deville ex *Ripagne*. Observavi supra *Gavarnie, el Puerto de Canfranc*, supra *balnea de Panticosa*, supra *Luchon; a la Pena d'Uruel* Pyr. Arag., supra *Setcasas*, in m.e *Peguera*, etc.

Periclinia magis prae illis individuorum Svecicorum lanata in pyrenaeis praedicantur a Zetterstedt, *Pl. vasc. Pyr. principals.* n. 705. In montibus Italiae borealis occurrere etiam hermaphroditam testatur Pollini Ver. 2. n. 1637.; cf. Linnaeum etiam Fl. Lapp. n. 302., Dillen. Ephem. Nat. Cur. app. ad Cent. 5-6. p. 78.

Antennaria carpathica (Ovid. Montalban.?) R. Br.

Ovid. Montlb. Hort. botanogr. Ind. p. 42., Iconogr. 3. p. 205, videtur. Bluff, et Fingerh. Compnd. Fl. Germ. ed. 2. T. 2. (1838.) p. 351. n. 2., DC. Pr. P. 6. p. 269. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1358. Gnaphalium carpathicum Wahlenb. Fl. Carp. n. 843., Sommerf. Suppl. Fl. Lapp. p. 33., Koch p. 400. n. 9., Bert. 9. p. 147. n. 13. G. alpinum Gaud. 5. n. 1928. (*b*), Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 225. n. 9.?, DC. Dub. p. 270. n. 11. partim. Gn. alpinum, Ovid. Montlb., Vill., Asso, La-Peyr. Herb., Benth. Cat., Gn. Wahlenbergi Lieb.; G. minimum Burr in Herbr. La-Peyr. Wahl. Carp. t. 3. pl. luxur. Reichnb. Icon. C. 26. t. 951. f. 4, 5., Sturm. Heft 38.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior.

Legi in Pyr. or. ad cacumen montis *Cambresdazes*, die 11. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *le Pic du midi*, ubi Ramond legerat. *Au Pic de Ger* legebat Gaston Sacaze: *au Port de Venasques*, ubi videram, decerpsit mecumque communicavit Grenier; *au pas d'Escalette* Pyr. Arag. observabat Lange. Ego vidi supra *Castanesa*, in m.e *Maladetta*, *au Llaurenti*, etc.

Distinguendam speciem ab *A. alpina* agnoverat jam Pourret, qui l.c. in scheda scripserat « *Gnaphalium minimum Pourr. A Gn. alpino separandum judico propter discrimen, quod reperitur inter hoc et speciem Linnaeanam a celeberrimis viris Haller*, et *Allioni olim mecum communicatam. A Llaurenti* » In quo monte ipsemet pulcram speciem offendebam, die 31. Jul. 1839. Sed observo: anne veram *A. alpinam* communicarunt Haller, et Allioni, qui hac specie carebant apud eos? Saltem in Fl. Ital. illa non enumeratur, et Helvetica denegatur a Koch p. 400. sub n. 8. lin. 9., flocci faciens contrariam Gaudini sententiam, l.c. a.

Asso loca, quibus me refero sunt Enum. Arag. n. 180., et Mant. Arag. n. 1129.

Dasyanthus Nob. *Gnaphalium* Don.; Dioscoridis nomen *Diotidi* Desf. restituo, sub quo genere, facti rationem reddo. Propositum vocabulum florem molliter pubescentem sonat, quod hujus generis speciebus generaliter convenit. Ejus ideam dedit *Dasyranthus* Rafinesque, *Gnaphalii* Auctorum synonymon, cujus significatio e graeco non facile percipitur.

SECTIO 1.ª **GENUINI** (DC.) NOB.

Dasyanthus conglobatus (Caesalpin.) Nob.

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 79. n. 202., De Plnts. l. 12. c. 14. p. 484. (Chrys. l. 7.) Gnaphalium luteo-album L. Sp., Koch p. 400. n. 6., Bert. 9. p. 142. n. 11., Moris Sard. 2. n. 641., Gaud 5. n. 192., DC. Pr. P. 6. p. 230. n. 53., et cum Dub. p. 269. n. 1. Willk. Lang. 2. n. 1352. Gn. lut. alb. La-Peyr. Herbr., et G. norvegicum La-Peyr. Herbr., excl. var., G. candidum Banks, et Soland. MN. ex Hook. fil. New. Zeel., G. moscatum A. Cunn. MN., DC. Pr., ex Hook. Fl. Tasm., G. Sprengelii As. Gray Pl. Fendl. n. 519. (non Hook. et Arn.) ipso fat. Gray Pl. Wright. n. 396.; G. molle Salisb. Pr.; G. glomeratum Lamk. Fr., a quo denomin. suscepi. Gn. mexicanum in quibusd. hrbs. Engl. Bot. v. 14. n. 1002., Flor. Dan. t. 1763., Fl. Bat. v. 10. t. 778., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 768., Tenor. Fl. Nap. 4. Syll. p. 121., et 5. p. 221. t. 194. f. 1., Reichnb. Icon. C. 26. t. 947. f. 1., Sturm Heft 38. Lob. Icon. t. 485. f. 2., Clus. Rar. pl. h. l. 3. p. 329. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 160. f. 2., Barr. Icon. t. 367., Pluk. Phytgr. t. 31. f. 6., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 88. t. 11. f. 7. innumer., quae 20. in textu.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Fyr. or., *Conflent*, supra *Prades* ad ruinas coenobii monacorum olim S. Michaelis, die 23. Sept. 1843. Habeo a Deville ex *la Gleiziette d'Ouzous.*

Foliola involucrorum non sunt *acuminata*, uti ea declarat Candolleana phrasis, Pr. l.c., quin generatim obtusa, vix eorum aliqua acuta occurrentia.

Dasyanthus uliginosus (Tabernaemontani) Nob.

Tabern. Krtb. 2. p. 780. f. 4. Alior. autorit.e, mihi vix sustinenda. Gnaphalium uliginosum L. Sp., Koch p. 400. n. 5., Bert. 9. p. 150. n. 15. (excls. Lobel., et Dod. prolats.); Gaud. 5. n. 1925., DC. Pr. P. 6. p. 230. n. 56., DC. Dub. p. 269. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1353. G. ulig. La-Peyr. Herbr., G. Unionis Schultz Bipont. pl. Schimper. Abyss., ex Richard A.; Helichrysum aquaticum Rupr. Ingr. n. 334.; G. medium Tabrn. Ic., G. Bauh. Pin., et Basil. p. 78., G. vulgare Ger., G. humifusum Paillot? Billotia p. 123.; G. castaneum Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 17. n. 1194., Flor. Dan. t. 859. Fl., Bat. v. 6, t. 429., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 771., Reichnb. Icon. C. 26. t, 947. f. 2., et 3. glabr. Tabern. Icon. t. 390. f. 2.

⊙ Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 31. Jul. 1846.; habeo a Deville ex *Cap-vern.*

Fratres Schultzii, *Archiv. Fl.* 1861. p. 311. n. 501., *Gn. pilulare* Wahlenb. Lapp. n. 383. t. 13., contra Koch, aliosque, bonam esse speciem contendunt eamque in Pyrenaeis, nec *D. uliginosum*, vivere testantur, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 9. (1862.) p. 233.; his adstipulatur Perard, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. (1870.) p. 102., qui locum in Pyrenaeis, ad *Lourdes* citat ex Boutigny, Devilleana statione *Cap-vern*, parum distantem. In *D. uliginoso* achenia dicuntur glaberrima, muriculata in *D. pilulari.* Sed quum ego pluribus locis, ad *Bagneres de Bigorre*, ad *St. Girons*, ad *Luchon*, alibique achenia glaberrima viderim, tum determinationem susceptam mutare nolui.

D. pilularis ramum, et achenium delineavit Reichnb. l.c. fs. 4-10. Putata species, spectata characteris inconstantia, denegatur a Crépin, *Fl. Belg.* p. 218. n. 1., ut prius etiam declaraverat in *Pl. rar. cr. Belg.* fasc. 2. p. 58., a Ledb. Fl. Ross. 2. p. 609., a Fuss. Trans. n. 1521., ab Herder Radd. Monop. n. 133.

Item dimittitur a Vatke (*Linnaea* V. 30. 1875.) p. 490. n. 47. *Gn. unionis* Schultz bip. in Schimp. Pl. abyss., quod pro forma densiore *(compacta)*, foliisve obovato-oblongis ab illo recognita est. *G. neglectum* Soy. Willem., sive *Oglifa Soyeri* Godr. *Lorrain.* 2. p. 36., non esse genuinam speciem, sed prolem hybridam, matre *D. uliginoso,* patre

Xerotio subulato sustinet Billot, *Flor. o l. bot. Zeitung* 1847. n. 11. Adversatur Crépin, qui stirpem fertilem esse asserit, altero parente *(X. subl.)* apud eos absente: cf. *Bull. Acad. R. Belg. Ser.* 2. T. 7. (1859) p. 105. Ad nostram speciem quidam adducunt, et adhuc Sm. *Engl. Fl.* V. 3. p. 417. n. 7., et cum eo Bertoloni l.c., Morison Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 92. t. 11. f. 4. n. 14., (parum a Gerardiana remot.), ast cui bono? Nihilo inservit descriptio, synonyma allata trivialia sunt, et tam mala icon est, ut merito pro quacunque specie praetereunda foret, nisi ipsa sese ostenderet pro imitatione Plantinianae figurae, quae, me judice potius ad *Filaginem arvensem* adducitur. Sed animadvertendum erit, num majori commodo adduceretur ad *D. pilularem*, quod vix crederem; nam, si recte video, haec est male observata varietas, morbosa, fortasse, *D. uliginosi. G. melium* G. Bauh., Comell. Holland. 45.. Linnaeus in Flor. Belg. *Filaginis arvensis* credidit, sed loci autopsia Gortero docuit illud revera (cum G. Bauhini loco) ad *D. uliginosum* spectare; cf. Fl. Belg. n. 661. Caeterum hoc idem jam confirmaverat Haller, Helv. n. 151., specimine Bauhiniano recognito.

Dasyanthus sylvaticus (Tragi) Nob.

Trag. Stirp. h. p. 331. fig. extr. maj.; Sm., et mea sentent., Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 80. n. 205., De Plants. l. 12. c. 14. p. 485. Chrys. in mont. Gnaphalium rectum J. Bauh. Sm., Cass. Dict, Sc. Nat. T. 19. (1821.) p. 121., Bert. 9. p. 144. n. 12. G. sylvaticum Plur., Koch p. 399. n. 1., Gaud. 5. n. 1924. (a), DC. Pr. P. 6. p. 232. n. 64,, DC. Dub. p. 269. n. 2. *b*, Willk. Lang. 2. n. 1354. G. sylv, La-Peyr. Herbr. partim; G. carpetanum Boiss. Reut. pl. exsicc.; G. majus Tabern., G. anglicum Ger. Bocc. Herb. Frans.; G. spadiceum Gilib. Exerc. phyt., Helichrysum spicatum Tournef., Rupr. Ingr.; Omalotheca sylvatica Schultz fratres Arch. Flor., Gamochaeta sylvatica Wedd. And. Engl. Bot. v. 2. n. 124., Flor. Dan. t. 1229., Schk. Handb. 3. t. 243., Fl. Bat. v. 6. t. 428., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 15. t. 4., Scop. Carn. ed. 2. T. 2. p. 151. n. 1046. t. 56., Reichnb. Icon. C. 26. t. 949. *f.* 1., et t. 952. f.a 1-6. fl. anal.. Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 770. Matth. p. 1194., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 160. f. 1., Ger. Em. p. 639. f. 1. Tabern. Krtb. 2. p. 780. f. 3., Icon. t. 390. f. 1., Pen. Lobel. Advrs. p. 202. f. 1., Lob. Icon. t. 482. f. infr., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1344. fig. 1.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In montan. sylvat.

Legi in Pyr. Cantabr. supra *Lecumberry* in *Ericeto* contra pagum, die 19. Aug. 1841.; in Pyr. septr. med. sub *Aspé*, l.d. *Sansoné*, die 18. Aug. 1858. Habeo a Deville, ex *Couyeac de l'Amouich*, et ex nemoribus ad *Barèges*, hunc forte a Corbin lectum.

Caulis basi adscendens, nec stricte rectus, aut erectus.

Dasyanthus fuscus (Dalechampii) Nob.

Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1125. f. infr. Gnaphalium sylvaticum Sm., Cass. Dict. Sc. Natur. T. 19. (1821.) p. 121. G. sylvat. *b* Wahl., DC. Pr. P. 6. p. 232. n. 64. (mut. Sm. prolat.o); — *g* Gaud. 5. n. 1924. G. norvegicum Gunn. Norv., Wimm. Schles. (1857.) p. 264., Willk. Lang. 2. n. 1355. (illa var. angustif. dubia). God. Jur. p. 370. sub Gn. sylvat. G. norveg. et G. Hoppeanum? Koch p. 399. ns. 2, 3., Reut. Pl. vasc. Genèv. ed. 2. p. 112. G. sylvat. La-Peyr. Herbr. partim; Omalotheca norvegica Schultz fratrs. Archiv. Fl. Flor. Dan. t. 254., Engl. Bot. v. 13. n. 913., Sturm, Heft 38., Reichnb. Icon. C. 26. t. 919. *f.* 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med., edit.

Legi in Valle *d'Aspe* editiore, contra *Paglietta*, nemore *las coronas*, die 18. Aug. 1858. Habeo a Deville ex *le Lac de Gaube*, supra *Cauterets*; Ramond *Pic du midi* n. 93. vidit *à la cabane de Reboul:* Timbal in Valle *de Baños*, Pyr. Catal., et *au Llaurenti*.

Planta pyrenaea cum Scandinavica omnino similis praedicatur a Zetterstedt, *Pl. vasc. Pyr. principls.* n. 701.; cum Islandica a Ramond l.c. Et ego quidem dubito, num revera propria sit species? Haller, Villar, Wahlenberg, Spenner, Fries et Brotero, Gaudin, Ledebour,

Hooker et Arnott, DC. conjunxerunt! Itemve Facchini, cum Ambrosi, *Fl. Tir. austr.* 2. p. 446. n. 247.; cf. et p. 750. Facchinii notam. Quidquid fuerit, hujus stirpis affinem sese offert *Dasyanthus*, sive *Gnaphalium purpureum* L., cujus figuram nobis praestitit eximius Dillen, Hort. Elth. p. 131. t. 109. f. 132.

Caeterum nomine generico *Gnaphalio* suscepto pro nulla harum stirpium *sylvaticae* denominationem recipi poterat, nam, recte observante Drejer, Flor. excurs. Hafn. p. 265. sub n. 818., ceu collectivum nomen exiit, ineptum, et ad confusionem ducens. Placuit, pro harum postrema Lamarckianum e calathorum colore desumptum, *Dict.* 2. p. 757. n. 70. (Lob. excl.) Stirpem ego in m.e *Cambresdazes*, ubi indicant Godr. Gren. *Fr.* 2. p. 188., non vidi, eamque tantummodo in Pyrenaeis septr. med. percepi. Nec Zetterstedt loca Pyr. Arag. citat., et situm *la Maladetta* non patet a quo sumpserint Willkomm, et Lange. Ast concedo reperiri posse in Pyr. Arag., et cum istis proximioribus Catalaunicis, nam Timbalio fideo.

SECTIO 2.a **OMALOTHECA** (Cass., DC.) Endl.

Dasyanthus supinus (Boccone) Nob.

Bocc. Sic. Mel. p. 40-1. t. 20. f, 1. Gnaphalium supinum L. Syst., Koch p. 399. n. 4., Bert. 9. p. 148. n. 14., DC. Dub. p. 269. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1356., Sommerf. Suppl. Fl. Lapp. ps. 32-3. G. supin., et G. pusillnm Gaud. 5. ns. 1922-3., Loisel. Gall. ed. 2, T. 2. p. 225. ns. 12-13. Omalotheca supina DC. Pr. P. 6. p. 245. G. sup., et G. pusill. Le-Peyr. Herbr. G. uniflorum Pourr. It.! G. alpinum Lightf. Scot., G. pusill. Haenk, Schk. Schk. Handh. 3. t. 267., Lightf. Scot. p. 470. n. 20. t. 20. f. 1. (pl. glabr.); Engl. Bot. v. 17. n. 1193., Sv. Bot. v. 10. n. 716. glab., Fl. Dan. t. 332. Sturm Heft 38., Reichnb. Icon. C. 26. t. 952. f. 2., et f. 1. (Hopp.), Krock. Fl. Siles. V. 2. P. 2. n. 1471. t. 41. var. pusill., Scop. Fl. Carn. ed. 2. T. 2. n. 1048. t. 57.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes* ad ejus summitatem, diebus 25. Jul., et 18. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *le Turoun de Castère*, ex *la Coste de Gangarou*, et ex *Escoubous*.

Hujus speciei individua pyrenaea, generatim, valde magis tomentosa sunt prae Helveticis a me visis; num magis quoque tomentosa sint prae Anglicis, et Germanicis, eodem fundamento dicere nequeo, sed conjectandi facultatem donant modo citatae figurae Lightfoot, seu Griffiths, Sowerby, Gouan, Wahlenberg, Schkuhr, Krocker.

Legi specimina minora, quae sistunt *G. pusillum* Auctor. Affinitas speciei magna quoque est cum *Dasyantho erecto*, cujus varietatem suspicabatur Ballardi apud *Allioni*, Fl. Pedem., quem adversatus est Smith Graec. Pr. 2. n. 2040., ut ego Timbali sententiam adversor, qui *G. supinum* aut formam nanam *D. fusci* existimat, Pl. *Peña blanca* 1861. p. 2.

Vix mihi persuadere possum, *G. Hoppeanum* Koch, p. 399. n. 3. (*G. supinum* Hoppe apud Sturm l.c., Reichnb. l.c. f. 1.) revera peculiarem speciem sistere, eumque potius cum *D. supino* comprehendendum censeo; nec cum Ambrosi, Facchini, cui denique accessit Timbal, ad *G. fuscum* adductum persuadet.

Conferatur *Euchiton decipiens* Cassin. *Dict. Sc. Nat.* T. 56. (1828.) p. 217. sive *Gnaph. decipiens* DC. Pr. P. 6. p. 236. n. 87. detectum a Cassini in Herbr. Mérat inter plura *D. supini* specimina, per Galliam lecta, huic simile, tantummodo sese, pone calathi analysim, diversum detegentem, ovariis, et inde acheniis ob-compressis ellipticis, neque gracilibus, et cylindricis, corona pluri, neque uniseriata. Num

reapse agatur de planta gallica, vel de exotica stirpe, aliquo casu inter specimina *D. supini* in Herbario Mérat fortuite illapsa subsequentes inquisitiones docebunt, vel aliquo modo rei curiositatem plane et aperte declarabunt.

Filago Fuchs., Dodon., Tournf., Vaill.

SECTIO 1.ª **GIFOLA** (Cass.) DC.

Filago vulgaris (Fuchsii) Lamk. *Fr.* 2. p. 61.

Fuchs. Hist. st. p. 222. Filago germanica L. Sp., Koch p. 397. n. 1., Gaud. 5. n. 1930. (a); Moris Sard. 2. n. 639., DC. Pr. P. 6. p. 247. n. 1. (a), Willk. Lang. 2. n. 1334., Godr. Gr. Fr. 2. p. 191. (cum F. eriocephala paginae insequentis). Gnaphalium germanicum J. Bauh., Huds. Angl., Lamk. Dict., DC. Dub. p. 269. n. 7. (a). Giphola vulgaris Cass. Dict. Sc. Nat. T. 18. (1820.) p. 531. Gn. germ. La-Peyr. Herbr., et Micropus erectus La-Peyr. Herbr. partim; Fil. german. Pourr. Herbr. Matr. partim, et F. montana Pourr. Ibid., partim; et F. arvensis Pourr. Ibid., F. eriocephala Guss. Sic. rar., dein ab ipso auctore praeterita. F. apiculata Sm. (9.) F. lutescens, et F. canescens Jord. hodie plur. botanicor. consensu; G. vulgare Matth. Camer., Tabern. Icon, Ovid. Montalb.; F. lanuginosa Reg., Benth. Cat.; F. micropodioides Lang. Pug., et cum Willk. Pr. n. 1337.? Engl. Bot. v. 14. n. 946., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 8., Flor. Dan. t. 997., Schk. Handb. 3. t. 266. (glabrior); Coss. Germ. Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 2. T. 20. (1943.) p. 286 t. 13. f. D., item Flor. Par. p. 407. n. 2. t. 26. f. B., Sv. Bot. v. 10. n. 661. vix, Sturm Heft 12. vix, Fl. Bat. v. 6. t. 420., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 404. t. 166. f. 8., Guss. pl. rar. Sic. p. 344. t. 59., Jord. Obs. pl. nouv. rar. crit. fasc. 3. p. 201-7. t. 7. f.ae B, A, D, (can., lut., erioc.), Reichnb. Icon. C. 26. t. 945. f. 1. Matth. p. 861., Camer. Epit. p. 606., Fuchs. Icon. ed. 1545. p. 126., Trag. St. h. p. 331. f. 1., Lob. Obs. p. 255. f. 1., Icon. t. 480. f. 2., Dod. Pempt. p. 66. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 780. f. 2. Icon. t. 389. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 158., Zannich. Venz. p. 100. t. 114. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1115. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 92. t. 11. f. 10., Lonicer. Nat. h. crt. 174. C. f. 2.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. Praediligit solum calcareum. Legi in Pyr. sept. med. ad *Martres*, die 27. Aug. 1852.; in Pyr. Navarr., Valle *Aezcoa*, inter *Villanueva* et *Arribe*, l.d. *Echia*, die 19. Jul. 1844. Habeo ex *Tarbes* a Deville.

Habitus generatim erectus; sed dantur individua caule statim e basi ramoso, ramis divaricatis; dubitavi num hoc penderet e fortuita aliqua circumstantia; nam videri mihi videor, stirpem in statu naturali, et continuo prosperam parce ramosam, et erectam prodire. Pili non solum copia varii, cani, aut lutescentes, sed fuscescentes etiam interdum conspiciuntur. Specimina ad *Martres* lecta satis appropinquant *F. eriocephalae* Guss. ab ipso auctore repudiata. Pro certo admodum variat haec species, et Parlatore nimium eam, sequentem etiam, subdivisisse facile ego quidem credo; ast Bertoloni omnes una comprehendens in contrarium incidit vitium. Item erravisse puto C. H. Schultz Bipont. dum sub *F. germanica* ceu varietatem ejus designavit *F. spathulatam* Presl, quam speciei sequentis synonymon esse puto: eum cf. apud Webb Berthel. Phytogr. Canar. T. 2. p. 306. De hac Preslii stirpe varie judicatum est a Gussone, quem conferas Fl. Sic. Syn. 2. p. 461., n. 2. *b.*, Pl. vasc. Inar. p. 173. n. 2.

Attulissem, fide Carion, *Saon. Loir.* p. 58., *F. spicatam* Bor. quoque sed quum ille vehat usque ad unionem *F. pyramidatae* cum hac *vulgari*, prudenter hancine prolationem cohibui.

Flores uti habentur in hac specie dispositi, inque *Carlineis* nonnullis, *focanei* dicebantur delabente saeculo XVII., cf. Banal, *Explicat. terms.* etc. in *Catal. pl. usuell.*, etc., reperiendo aliquando in calce operis Magnoliani, Prodr. Hist. gener. plantr. (1689.) p. 50. *Focaneus*, qui solet in bifurco medius prorepere, ex Forcellini 2. p. 325.: sed praestat Columellam adire « *Focaneus* (palmes) *est qui inter duo brachia velut in furca de medio nascitur* ». l. 5. c. 6. § 35.

Herba impia Plin. Nat. h. l. 24. c. 19., vel 113., pro *Filaginis* specie interpretatur, nominatim pro hac specie *vulgari*, et fertur impia dicta quia liberi supra parentes excellant (calathus supra calathum); aut quia ab animalibus non ad escam sumitur. Hancine interpretationem nec ego laudo, nec damnare audeo, utpote qui adhuc magis dubiam alteram existimo de *Logfia subulata*, ab aliis projectam. Auctorum septentrionalium figurae (Schkuhr, Mueller (Fl. Dan.) Palmstruch *(Sv. Bot.)*, Sturm), aliquantum a stirpe per calidiorem Europam vulgari recedunt; ista generatim quidquam ramosior est, multo magis tomentoso-lanata, involucrorum apicibus rectis et aureis gaudens, neque sub-inflexis (Sturm), aut sub-reflexis (Schkuhr) rubrisve, ut illae praebent icones.

Figura Fuchsii imitata a Dalechamp, *Hist. pl. Lugd.* 2. p. 1115. fig. super., a J. Bauhino, (hunc citavi), ut a Chabraeo, Sciagr. p. 370. f. 5.; reperienda quoque in Dod. Stirp. h. Comm. 1553. p. 109., inque ejusdem Hist. pl. *(gall.* 1557.) p. 67. f. 2., incuriosa dici meretur, et non parum ad *F. minorem* inclinans. Supra relata Plantiniana valde praestantior est.

Filago pyramidata (Bonanni?) L. Sp.

Bonann. Panph. Sic. t. 36., ex Presl. Nolunt Guss., et Bert., qui ad F. arvensem trahunt. Link Hoffm. Fl. Port. 2. p. 260. n. 2., Parlat. Pl. nov. min. cogn. p. 10., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 951., Guss. Sic. Syn. 2. p. 461. n. 2., et Add. emend. 2. P. 2. p. 864. F. Jussiaei Coss. Germ. infra citandi ad icones F. spathulata Presl. Delic. Prag. p. 99. n. 117., Willk. Lang. 2. n. 1335., Godr. Gr. Fr. p. 191.; Coss. Germ. Par. ed. 2. p. 500. n. 1. F. germanica b Gaud. 5. n. 1930.?, DC. Pr. P. 6. p. 247. n. 1. G. pyramidatum Willd. Sp. pl. Syng. p. 1895., Spreng. Syst. Veget. 2. p. 481. n. 187. Gnaphalium germanicum b DC. Dub. p. 269. n. 7., Jungst. Fl. Westf. n. 1113. F. germanica Pourr. Herbr. Matr., partim.? Gnaph. spathulatum Schultz F. Arch. Fl. Fr. Allmgn. p. 127., F. prostrata Parl. quoq., plur. consens. Reichnb. Icon. C. 26. t. 945. f. 3., Colla Ic. Herbr. Pedem. fasc. 2. t. 71. f. 1., Coss. Germ. in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 2. (1843.) T. 20. p. 284. t. 7. f. C. 1-10., et Fl Par. p. 406. n. 1. t. 26. f. A., Jord. Obs. pl. nouv. rar. crit. fragm. 3. p. 199. t. 7. f. C. 1-10.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In calidior., solumque calcareum praediligens.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, supra *le Boulou*, l.d. *Pic Castell*, die 30. Maj. 1843. Observavi ad *Martres*, ad *Pech David* prope *Toulouse*, ad *Prades du Conflent*; per montes Corbarienses, et agros Ruscinonenses, inque *Ampurdan*; ad *Pamplona*, ad *Liadena*, ad *Jaca*.

« *Differt a praecedente habitu, qui caule inde a basi ramoso efficitur, tum peranthodii phyllorum interiorum colore virenti-flavo* » Link Hoffm. l.c. p. 261., quamvis hoc reapse parum perspicue dictum fuerit. Cf. de hac specie etiam Brot. Fl. Lusit. p. 362. n. 2., Koch Syn. ed. 2. p. 398. lin. 5-13., Schk. *Handb.* 3. n. 4717.

Speciem observavi ad *Martres*, Pyr. septr. medr., crescentem cum *F. vulgari*, ast primo oculorum ictu differentem percipiebam calathis majoribus, minus tomentosis, involucri foliolis productioribus longiusve cuspidatis, foliis latioribus, caule robustiore, ramis patentioribus, brevioribusque.

Cosson et Germain, *Obs. genrs. Fil., Logf.*, cum descr. nov. spec. Filag. apud Brongn. Decaisn. l.c., nec rationes bonae dederunt (p. 285-6.) de novo nomine imposito, neque in tanto eorum studio, sive enunciatis inquisitionibus, Parlatore citatum opusculum, in ipsa urbe Lutetiae Parisiorum tunc temporis editum (1842.) detegere voluerunt. Ad hoc, ut suam denominationem sustinerent, *F. pyramidatam* Auctor., *spathulatam* Presl., ceu varietatem (**b**) sub *F. vulgari* composuerunt, *Fl. Par.*

l.c. **b.**, cui errori se quoque accomodavit Mérat, *Rev. Fl. Paris. (Avertiss.* 31. Janv. 1844.). Denuo, *Fl. Par.* ed. 2. integram veritatem fatere noluerunt, Parlatorei opus pertinaciter occultantes. Locum Barr. Icon. t. 128. f. V. citatum ab Asso Syn. Arag. n. 877., laudatum a Willkomm apud Losco y Pardo Pl. Arag. p. 55. not. 5., ego admittere nolui. Visum mihi potius *Evacis* species, eum adduci vidi ad suam *Evacem micropodioidem* a Willkomm, cum Lange 2. n. 1364., *E. perpusillam* Boiss., Heldr., potiore certe consilio.

Hanc speciem una comprehendisse sub sua *Filagine germanica* Roth, in opinionem inducor ex observationibus traditis in Tent. Fl. Germ. 3. ps. 370-1. Promptius vero *F. pyramidatam* video in Leersii Flor. Herbrn. *F. germanica* n. 677.

SECTIO 2.ª **OGLIFA** (Less.) DC.

Filago arvensis (Penae, Lobelii?) L. Sp.

Gn. vulg. Pen. Lob. Advrs. p. 201. (sin. fig.)? Koch p. 398. n. 2., Bert. 9. p. 160. n. 2., Gaud. 5. n. 1933., DC. Pr. P. 6. p. 248. n. 6., Willk. Lang. 2. n. 1340. Gnaphalium arvense Lamk., DC. Dub. p. 269. n. 5. Oglifa arvensis Cass. Dict. Sc. Nat. T. 35. (1825.) p. 448. F. montana Fries Pl. exsicc. in Herbr., olim, Dunal; Mut. Fr., F. paniculata Moench Meth., Gilib., F. incana Dillen. Giss. Append. p. 2., Rupr. Ingr. p. 577. n. 335., Gn. montan. var. La-Peyr. Herbr., demto specim., Micropus erectus Pourr. Herbr. Matr., partim. G. medium G. Bauh. Pin. Flor. Dan. t. 1275., Fl. Bat. v. 3. t. 215., Sv. Bot. v. 10. n. 659., Sturm Heft 37., Coss. Germ. Fl. Par. p. 408. n. 4. t. 26. f. D. calath., Reichnb. Icon. C. 26. t. 916. f. 2. Lob. Icon. t. 481. f. 1., Dod. Pempt. p. 67. n. 2. (sin. fig.)?, et Ibid. p. 66. f. 3. Plant.a, Ger. Emac. p. 639. f. 2, huic simil., et omnes dubiae: attamen laudantur etiam a Dillen. l.c. p. 3., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 92. t. 11. f. 4. n. 14. Plant. imitat.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug.

Legi in Pyr. or. ad *Fontpedrouse*, die 15. Aug. 1836., ad *Angustrine (Cerdaña)*, die 12. Jul. 1839. Habui ex *Tarbes* a Deville.

Forte non essent amplius recipiendae sectiones a me adhuc admissae, considerata *Fil. ramosissima*, de qua vide Lange, Ind. Sem. hrt. Haun. 1855., vel *Linnaea* 1856. p. 360. Aliter senserunt Cosson, et Kralick, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 4. (1857.) p. 280-1. in contrariam abeuntes sententiam, et cum eis Willk. Pr. Fl. Hisp. 2. p. 55., utpote qui, spectatis *Filaginibus* sive *mareotica* Delil., et *ramosissima* Lange, peculiarem *Gifolariae* sectionem vel proposuerunt, vel postremus horum recepit.

Refero Nouleti rectam observationem: « *M.r Cassini a attribué à son nouveau genre, ou sous genre Oglifa, établi pour le Filago arvensis L., des squames nullement scarieuses à l'involucre. Nos echantillons offrent le sommet legèrement terminé par une membrane blanche, transparente, mais qui est souvent masquée par le duvet épais et blanchâtre, qui recouvre les bractées* » Noul. *Fl. bass. sous Pyr.* p. 334. n. 6. *Obs.*

Non video, cum Ruprecht, necessitatem permutandi nomen specificum receptum, multo minus eum laudo exposuisse ceu specificum Dillenii nomen primam Dillenianae phrasis specificam notam.

Plantiniana illa figura inspicienda etiam in Dod. Stirp. h Comment. (1553.) p. 108., et Hist. pl. (gallic. 1557.) p. 67. f. 1., mihi pro hac specie recipienda videbatur: cf. etiam quae jam dixi, p. 939., de Gerardiana, deque Morisiana ei simili, sed aeque dubia sub *Dasyantho uliginoso*. Adducitur a G. Bauhino, Pin. p. 263. n. 4.; cum Gerardiana illa huc potius sistenda, et a *D. uliginoso*, pace Smith, removenda. Praeterire nolim, Plantinianam iconem pro insequente specie a D'Avoine, et Morren implorari.

Filago minor (Lobelii) Ger. J., Tournef.

Cruydb. p. 566., Lob. Icon. t. 481. f. 2., Dod. Pempt. p. 67. n. 3. sin. fig. F. minima Fries, Nov., et Corpus, etc. p. 6. n. 27., Koch p. 398. n. 3., Bert. 9. p. 161. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1339. F. montana Plur. Auctr., DC. Pr. P. 6. p. 248. n. 4., Gaud. 5. n. 1931., Gnaphalium montanum, et G. minimum Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. ps. 226-7. ns. 20. 21., DC. Dub. p. 269. ns. 8, 9. Logfia lanceolata Cass. Dict. Sc. Nat. T. 27. (1823.) p. 118. (non Oglifam, ut citat Dietr. A. Mareh.) Gn. minim. (Lob. Ic., Grisl. Vicid. Lusit.) La-Peyr. Herb. et G. montanum Huds. La-Peyr. Herbr., quoad specimen, et G. gallicum La-Peyr. Herbr., quoad specimina duo, et G. arvense La-Peyr. Herbr.? Fil. arvensis Mut. Fr., F. dichotoma Gilib. Exerc. phyt. Micropus multicaulis Dubs. pl. Orl. p. 419., ex Gay Cor. Endr. Pyr.; Gn. minus Tabern. Icon. Engl. Bot. v. 17. n. 1157., Flor. Dan., 1276., Sv. Bot. v. 10. n. 660., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 769., Sturm Heft 38., Fl. Bat. v. 11. t. 857., Reichnb. Icon. C. 26. t. 946. f. 1., Coss. Germ. Fl. Par. p. 408. n. 3. t. 26. f. C. Ten. Fl. Nap. T. 4. Syll. p. 222. t. 191. f. 2., Bisch. Handb. t. 5. f. 130. Ger. Emac. p. 641. f. 4., Tabern. Krtb. 2. p. 781. f. 1., Icon. t. 391. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 159. fig. mal. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 92. t. 11. f. 3. intr. simplicr. potior.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug.

Legi in Pyr. aurig. ad *Ax,* diebus 23, 24. Jul. 1840., in montibus Corbariensibus ad *Font-Laurier*, die 13. Maj. 1839., in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 31. Jul. 1846. Habeo a Deville ex *Artiguelier:* observavi in nemore *Larramet* ad *Toulouse*, in valle *Lavedan* circa *Argelles de Bigorre;* in Navarra ad *Arribe de Aezcoa,* in Pyr. Catal. *Monseny,* ad *San Feliu de Guixols,* etc.

Generatim prae congeneribus minor, non certe minima, reperienda ejusdem ac congenerum staturae.

Gnaphalium minimum Lobelii s.c., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 26. p. 159., Chabr. Sciagr. p. 370. f. 6., aut Ger. Emac. p. 641., vel Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 92. n. 14. t. 11. f. 4. n. 14., mala, et obscura, pro certo, est figura, quam tamen, cum Haller, ad hanc speciem potius, quam cum aliis (habitu praesertim spectato) ad *Das. uliginosum,* cum quibusdam ad *F. arvensem* adducere malim, aut cum Lowe *Man. Fl. Madr.* p. 490. ad *Logfiam subulatam* afferre. Cautissimus in eo tractando fuit J. Bauhinus, questus de hoc, quod loci natalis ignorantia illius indagationem perdifficilem reddiderit. Hancine figuram pro *F. heterantha* adhibetur a Gussone Sic. Syn. 2. p. 463. n. 6., ibidemve P. 2. p. 864., et a Bert 9. p. 162. n. 4., quibus num fuerit fidendum multi dubitabunt.

Xerotium Bluff., et Fingerh., *Logfia* Cass.

Observantibus Coss. Germ. *Par. Catal. Suppl.* (1843.) p. 84., achenia marginalia prorsus clauduntur a proximis involucri foliolis, (ut viderat Cassini, *Dict. Sc. Nat.* T. 27. p. 117.), mox cum istis caduca sunt, dum achenia omnia libera reperiuntur in superiore genere: cf. Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 194.

Porro, nominibus ex anagrammate confectis abusus est Cassini, quem merito reprehendit Lowe *Man. Fl. Madr.* ps. 490-1.

Xerotium subulatum (Caesalpini, Gesneri?) Dulac *Hauts. Pyr.* n. 1718.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 79. n. 201., De Plants. l. 12. c. 15. (Imp. alia) p. 486. lin. 4., Gesn. Op. bot. ed. a Schm. tab. aen. 4. f. 31.? Logfia subulata Cass. Dict. Sc. Nat. T. 27. (1823.) p. 117. Filago gallica L. Sp., Koch p. 398. n. 4., Bert. 9. p. 163. n. 5., (demt. F. tenuifol. Pr.?); Moris Sard. 2. n. 640., Gaud. 5. 1932., Remy apud Gay Fl. Chil. p. 237., DC. Pr. P. 6. p. 248. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1341. Gnaphalium gallicum Huds., DC. Dub. p. 269. n. 6. G. gall. La-Peyr. Herbr. duobus speciminibus exclusis; L. gallica Coss. Germ., Absinthium insipidum Gesn. Engl. Bot. v. 33. n 2369., Coss. Germ. Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 2. T. 20. (1843.) p. 290-2. t. 13. f. A., Fl. Par. p. 409. t. 26. f. E., Reichnb. Icon. C. 26. t. 947. f. 1. Pen. Lob. Advrs. p. 201 inferne, cum figura, duce J. Bauh.; Lob. Ic. t. 483. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 159. Gn. vulg. tenuifl. sine fig. Pluk. Alm. p. 172., Phyt. t. 298. f. 2. mala.

⊙ Flor. Maj. Aug. ineunte. Fruct. per Æstat.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Azcoitia*, die 15. Jul. 1857.; in Pyr. or. ad *Roussillon*, ad *Bagnouls sur mer*, et *au Cap Cerbera*, diebus 26, 29. Maj. 1837.; ad *San Feliu de Guixols*, die 12. Jun. 1860. Habeo e *Tarbes* a Deville. Observavi ad *San Sebastiano, Verra, Bilbao, Tolosa, Toulouse, Caixon*, etc.

« *Variabilis planta, magnitudine, ramositate, tomento, semper vero foliis longe acutatis facile discernitur* ». Link Hoffm. *Fl. Port.* 2. p. 262. n. 3.

Mihi omnino persuadere nequeo, *F. tenuifoliam* Presl., Delic. Prag. p. 101. n. 119., specie ab hac differre ut invitis Tenore, DC. Pr., Bertoloni, iterum sustinere conatur Gussone, Pl. vasc. Inarim. p. 174. n. 4., cf. etiam ejusdem Fl. Sic. Syn. 2. p. 462. n. 4., et Parl. Pl. nov. p. 12. Non video in statura minore, tomento magis adpresso et sericeo (quod naturalitus expectandum est de contractiore planta), anthodiorum numerosiorum foliolis forte minus acutis apice glabris, seminibus minoribus, minusve cinereis, notas momentosas, et firmas, ut ex iis peculiarem speciem tute sisti possit, etiam si omnia una reapse extarent haec stigmata. Observo insuper, quod dum de *F. tenuifolia* dixerat Gussone, Inar. in phrasi, *caulem e basi ramosum*, mox in nota dixit *caules ad medium simplices*, manifesta contradictione! quomodo saepe intervenit iis, qui res arte, et obstinato animo non veritati innixi sustentant. Folia bracteantia vidi tantummodo in adultiore planta recurva.

Helichrysum Theophr.?, Theocr.?, (non Dioscor.), Plinii, Breyn., Gaertn., Cassin., DC.

Helichrysum decumbens (Cupani) Cambess. Balear. n. 323.

Cupan. Hrt. Cath. p. 67.* Boiss. Voy. botq. Esp. p. 326. n. 930., Willk. Lang. 2. n. 1346. Gnaphalium decumbens Lagasc. Gen. sp. p. 28. n. 357., Bert. 9. p. 137. n. 7., H. decumb., et H. caespitosum DC. Pr. P. 6. p. 182. ns. 69, 70. G. rupestr. Pourr. Chl. Narb. n. 558. in Mém. Acad. R. Sc. Toulouse T. 3. 1788. p. 320. Helichr. Stoechas var. marit., Perreymnd. Pl. phanr. Fréjus (1833.) p. 30., cf. etiam Guill. Arch. botq. V. 2. p. 546. G. rupestre Pourr. var., Pourr. Herbr. Matr., et ut videtur G. crispum Pourr. Herbr., alibi; G. Stoechas La-Peyr. Herbr., partim, et G. arenarium var. La-Peyr. Hrbr.? s.l. Viv. Libyc. Specim. p. 54. t. 3. f. 5. (p. err. 6.) ex Bertol.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept. In Pyr. Atax. orient. humilior., calidioribusque; nec non in Cantabriae maritimis.

Legi in Pyr. Atax. marit. ad *St. Lucie* agri Narbon. ad rupes, loco Pourretiano autoptico, die 23. Maj. 1839.; in Cantabria maritima sub *Hendaye*, die 21. Maj. 1879.; vidi ad *Argeles* agr. Ruscinon., *al Cap de Creus*, Ampurd.

Cum insequente multa affinitate devincitur, vidique figuram in Bulliard *Flor. Par.* T. 6. t. 500.; nostram stirpem sat bene referentem, quam etiam in maritimis Cantabriae videre credideram, postremo legi. In Herbr. Pourr. Matr. asservato, sub nomine *G. rupestris* Pourr. var. reperitur haec phrasis: « *Elychrisum* (sic) *maritimum Algarviense humilius, floribus glomeratis* » Catal. Tournef. ex Algarviis (non indicatis a Willk. l.c.) Hoc ego in Tournefortii operibus non inveni: sed staret ad majorem probabilitatem inducendam de indigenatu hujus speciei in utriusque Pyrenaeorum extremis plagis.

Optima, et facile distinguenda species, si eam attente intuearis, immerito cum *H. citrino* sequente confusa a Benth. *Cat.* p. 82., et a Floristis Gallis nimium diu oblita. *Helichrysum microphyllum* Tenor.

inter nostrae speciei synonyma retulit Bertoloni, quod bene factum putamus; sed *H. microphyllum* Cambessed., cujus specimem e Creta vidi Tolosae (Gallorum) in Herbr. Moquin Tandon, absolutam ab *H. decumbente* differentiam ostendit.

De synonymo Vivianii minus satisfactus sum, quum in eo percipiam habitum erectum, folia spathulata, vixque per marginem revoluta; densiores corymbos, calathos subsessiles, magis elongatos, et conicos, quae omnia aliter se habent in specie de qua agimus.

Nomine specifico *caespitosi* bis in eodem opere usus est DC. Pr. P. 6. l.c., et p. 173. n. 23.

Helichrysum citrinum (Ruellii) Nob.

Ruell. De Nat. Stirp. l. 3. c. 24. p. 661. lins. 24-6., ubi speciem memorat; ed. Basil. p. 500. lins. 35-7. H. Stoechas DC. Pr. P. 6. p. 182. n. 71., et cum Dub. p. 270. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1348. Gnaphalium citrinum Lamk. Fr., Bert. 9. p. 134. n. 2. G. Stoechas Gaud. 5. n. 1920 G. Stoech. var. La-Peyr. Herbr., Pourr. Herbr. Matr., partim, G. collinum Salisbr. Pr. p. 192. n. 4. (non Labillard. Nov. Hol.); H. lanuginosum Dulc. (non Cunningh.). Reichnb. Icon. C. 26. n. 950. f. 3. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 154. f. 2. dubia, num ad superiorem spectet speciem! Camer. Epit. p. 787., Barr. Icon. t. 409., et 410.

♄ Flor. Jnn. Jul. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Cantabr. prope *Durango* ad *Magnaria*, die 23. Jul. 1857.; in Pyr. Arag. humil. ad *Murillo-Gallego*, die 27. Jun. 1858., in Pyr. Catal. ad *Arbucias*, die 2. Jul. 1851. Habui e rupibus maritimis Cantabricis ad *Deva*, a Mieg; a Deville ex rupibus *de Argos*, prope *Argelles, Lampurdan.*

Variabat ad *Zarauz* foliis in superiore pagina tomento destitutis, plane viridibus. Antiquorum loca plura refert G. Bauh. Pin. p. 264. n. 4., sed, si recte video, quaedam hujus reapse speciei sunt, alia ad *H. angustifolium*, nonnulla (ex. gr. illud Fuchs. st. p. 99.) ad *H. arenarium* pertinent, quamvis hancine postremam speciem dilucide enumeraverit G. Bauh. Ibid. n. 7., ut perspicue eam tractavit frater, Hist. pl. 3. l. 26. p. 153. Efficaciter uti herbam contra vermiculos, et tineas, quae lanis, pilisque vescuntur, quodam Gallo ei demonstrante, mecum a se comprobatum asseruit Ds. Joaquin De Cors Guimar, domo *Gerona*, die 24. Sept. 1853. Eamdem tulit famam *H. arenarium* in Silesia, teste Krock. Siles. n. 1373.

Helichrysum angustifolium (Theophr., Theocr.?, Plinii). DC. *Fr.*

Theophr. Hist. pl. 7. c. 3., et l. 9. c. 21., Theocr. Idil. 1. v. 30.? Plin. Nat. Hist. l. 21. c. 8., vel 24., et c. 20., vel 85. Dioscr. l. 4. c. 57. consulto omittitur, nimium dubius. Sed quis certus? Koch p. 401. n. 2., DC. Pr. P. 6. p. 183. n. 72., Moris Sard. 2. n. 642., Dufour (Diagn. obs. pl. Esp. in Bull. Soc. botq. Fr. T. 7. (1860.) p. 327., DC. Dub. p. 270. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1347. Gnaphalium Stoechas Plur. Auctor., Bert. 9. p. 138. n. 8., Helichrysus tenuifolia Cord. Stirp. h. l 5. apud Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 1. p. 6. Gn. Stoech. La-Peyr. Herbr., partim, et sic Pourr. Herbr. Matr., et G. italicum Pourr. Herbr. Matrit. (e Civitavecchia). H. serotinum et H. angustifolium Godr. Gr. Fr. 2. p. 184., sic credo, indeque H. serotin. Willk. Lang. cum H. Picardi Boiss. Reut. ex Willk., H. leptophyllum Jord. Four. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 44. t. 857., Reichnb. Icon. C. 26. t. 950. f. 2., et t. 952. f. 3. (serotin.) cred. Zannich. Vnz. p. 92. t. 279., Matth. p. 1046., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 779. f. 1. a Matth. im., J. Bauh. Hist. pl. 3. l 26. p. 155., Barr. Icon. t. 278. (form. serot.).

♄ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. Atax., orient. cum *Olea*, quam saepe superat.

Legi in Pyr. or. ad *Conflent*, ad *Thues*, die 22. Aug. 1837. Habeo a Deville ex *le Vernet* (ibidem). Suam plantam ad *Casalecchio* agri Bononiensis, secus Rhenum legebat Cordus!

Incertae sunt Graecorum prolationes, ex quo plures, et affines species in eorum regione, inque Sicilia repertae sunt. Prudentius adhuc Sprengel, Comment. Dioscr. 2. p. 597., Anazarbei plantam injudicatam reliquit. Audacter Paulet in Stack Ill. ad Theophr., primum Theophrasti *Helichrysum Calthae palustri* respondere contendit. Barrelieri figura tab. 1125. laudatur a Dufour: ab ea caveas, quae pertinet, ad *H. litoreum* (J. Bauh.) Guss.

Sub-Trib. 3.ª PHAGNALEAE N. (*Baccharideae* aliis).

Phagnalon Cass.

Phagnalon saxatile (Tabernaemontani) Cass. *Bull. philomatq.* Nov. 1819. p. 174.

Tabern. Krtb. 2. p. 778. f. 3., ita mihi visum est. DC. Pr. P. 5. p. 396. n. 3., Moris Sard. 2. n. 632., Willk. Lang. 2. n. 1343. Conyza saxatilis L., Bert. 9. p. 179. n. 4., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 228. n. 4., DC. Dub. p. 267. n. 4. Con. saxt. La-Peyr. Herbr.; C. intermedia Lagasc. El., Ph. Lagascae Cass. Dict., ex Schultz C. H. apud Webb, Berthl. Phy. Canar. 2. p. 214., Ph., Ph. subdentatum Cass. Dict. Reichnb. Icon. C. 26. p. 25. t. 920. f. 2. Barrel. Icon. t. 426., et 425., Bocc. Mus. piant. p. 142, 145. t. 104., et t. 109., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. p. 87. n. 18.! t. 10. f. n. 16., Tabern. Ic. t. 388. f. 1.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Aug. In Pyr. orient. cum *Olea*, locisque calidioribus.

Legi in Pyr. or. ad *Roussillon*, ad *Ceret* secus *Riu Cerda*, et ad *Bagnoulssur mer* l.d. *el Puit de mas*, diebus 18. Maj. 1837., et 18. Maj. 1843. Incipit ad *St. Paul de Fenouilhedes.*

Caules fragiles, occurrunt saepe ramosissimi, et valde intricati. In capitulis adultioribus foliola squarrosa occurrunt.

Figura, quae inspicitur in Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 6. f. 48., e *Phagnalonis* specie desumpta videtur; fortasse e *Ph. rupestri*, nisi potius e *Ph. graeco* Boiss. et Heldr.

Phagnalon tricephalum (Caesalpini) Cassin.

Caes. Herb. Tornab. 1563. fol. 79. n. 203., De Plants. l. 12. c. 14. p. 485. Cass. Dict. Sc. Natur. T. 39. (1826.) p. 401. Ph. sordidum DC. Pr. P. 5. p. 396. n. 1., Moris Sard. 2. n. 635., Willk. Lang. 2. n. 1342. Conyza sordida L., Bert. 9. p. 178. n. 3., DC. Dub. p. 267. n. 5. C. Sord. L. Mant.. La-Peyr. Herbr. Reichnb. Icon. C. 26. t. 920. f. 1. Pen. Lob. Advrsr. p. 203.? Icon. t. 486. f. 1.? ead.; Tabern. Krtb. 2. p. 778. f. 1., Icon. t. 387. f. 1., Senec. gen. 1. Mycò, Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 576., et p. 778. fig. mal.; J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 156. f. 1., Barr. t. 277., et t. 368.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Promptius reperiendum per region. mediterr., sol. calcar.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Azcoitia*, die 16. Jul. 1857.; in Pyr. or., ad *Roussillon*, in muris sub-dirutae turris *de Ceret*, die 31. Maj. 1843. Observavi ad *Casarillas* supra *Luchon*, sed non reperitur infra, nequidem ad *Toulouse;* vidi ad *Vergara*, ad *Anueta*, ad *Tolosa*, *Ibar*, *Durango*, *Bilbao*, deinde ad *Pamplona*, etc., nec non per montes Corbarienses.

Sub-Trib. 4.ª ANTHEMIDEAE Cass.

Tanacetum Ray.

Tanacetum vulgare (Caroli Magni, Pandectarii) Trag., Grisl.

Car. Magn. Capitular., ex Spreng. Hist. r. hrb. p. 220., Pandectar., ex Brunf. 1. p. 251. add. Hort. Sanit. ed. Magunt. 1485. c. 309, 402. cum fig. valde rud., Cod. Paris. ex Lenorm. fol. 30. b. Koch p. 407. n. 1., Bert. 9. p. 104. n. 1., Gaud. 5. n. 1908., DC Pr. P. 6. p. 128. n. 1., C. H. Schultz Tanac. (1844.) p. 52., DC. Dub. p. 278., Willk. Lang. 2. n. 1448. La-Peyr. Herbr.; T. sibiricum Falk.

Top.; T. boreale Fisch., Trautv., Mey., ex Maximow., Amur. Engl. Bot. v. 18. n. 1229., Bull. Herb. Fr. t. 187., Sv. Bot. v. 2. n. 81., Flor. Bat. v. 3. t. 185., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 666., Reichnb. Icon. C. 26. t. 996., Sturm Heft 10., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 395. t. 165. f. 7. (1.); Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 6. t. 3., Savi Mat. med. p. 15. t. 32., Turp. Fl. med. T. 6. t. 338., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 7. t. 611., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 236., Woodv. Hook. Med. bot. V, 1. p. 66. t. 27., Zannich. Vnz. p. 257. t. 283. Brunf. Herbr. 1. p. 250., et 2. p. 88., inque edit. 2. T. 2. ead. ic. repert. in p. 91. (p. err. 87.). Trag. Stirp. hist, p. 158., Matth. p. 908., Camer. Epit. p. 650., Fuchs. Hist. st. p. 46., Cord. Hist. pl. crt. 154. a-b fig. 1., Dod. Pempt. p. 36. f. 1., Lob. Obs. p. 432. f. 1., Icon. t. 749. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 955. fig., Dorstn. Bot. crt. 281. C-D., Lonicer. Nat. h. crt. 1511. C., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 131. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Oct. In Pyr. septr. aurig., inque orient. praesertim.

Legi in Pyr. aurig., ad *Donezan*, ad *Mijanes*, die 13. Aug. 1843. Observavi in valle *de Aran*, ad *el Seo de Urgel*, ad *Quillan*, etc.

Artemisia Dioscor., si malimus; L.

SECTIO 1.ª **ABSINTHIUM** (Tournef.) DC., Bess.

Artemisia Absinthium (Theophr., Dioscor., Plinii) L. Sp.

Theophr. ls. vars.; Diosc. l. 3. c. 23., Plin. Nat. h. l. 27. c. 7., vel 28., Apic. Obs. cond. l. 1. c. 3. Koch p. 401. n. 1., Bert. 9. p. 123. n. 12., Gaud. 5. n. 1909., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 243. n. 1., DC. Pr. P. 6. p. 125. n. 176., DC. Dub. p. 276. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1370. La-Peyr. Herbr.; Absinthium vulgare Trag., etc. Engl. Bot. v. 18. n. 1230., Flor. Dan. t. 1654., Sv. Bot. v. 2. n. 106., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 633., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 393. t. 164. f. 7., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1029. f. 1., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 5. t. 608., Fl. Bat. v. 8. t. 585., Turp. Fl. med. t. 1., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 235. Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 54. t. 22., Gmel. Fl. Sibir. 2. p. 129. n. 112. t. 63. Duh. Arbr. Arb. 1. t. 5. a Matth. Matth. p. 685., Camer. Epit. p. 452., Fuchs. Hist. st. p. 1., Brunf. Herbr. 3. p. 142., Dod. Pempt. p. 23., Herbr. Magunt. 1485. c.l., Dond. Herbr. Vicent. 1491. c.l., Trag. St. h. p. 335., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 943. f. 1., Lob. Obs. p. 433. f. 2., Icon. t. 752. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 7. t. 1. f. 9. n. 1. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 168.

♄ Flor. Jul. Aug. Fruct. Septembr. In calidioribus, per Pyr. mediterr., et auriger. potissimum.

Legi in Pyr. aurigr. ad *Donezan*, ad *Rouge*, die 13. Aug. 1843.

Planta in solo proveniens erecta; ad rupes, inque murorum fissuris innascens, caules ascendentes, horizontales, et propendentes offert. Odor gravis, sapor amarissimus, et hoc in Pyrenaeis constanter, ubi stirpem inodoram, et insipidam non percepi, pluries inquisitam, vel tentatam.

Artemisia camphorata (Nicolai Mirepsii) Vill. *Dauph.*

Nic. Mireps., ex Spreng. Hist. r. hrb. p. 218.; Matth., Anguill. Sempl. p. 166., etc. Koch p. 402. n. 2., Bert. 9. p. 115. n. 7., DC. Pr. P. 6. p. 121. n. 161. A. corymbosa Lamk. Dict., DC. Dub. p. 276. n. 3. A. camph., et A. incanescens Jordan, Willk. Lang. 2. ns. 1072, 1071. La-Peyr. Herbr., dempt. specim., et A. Abrotanum La-Peyr. Herbr.?, Targ. Istit. Bot., et Herbr. A. chamaemelifolia Pourr. Herbr. Matr.; A. Biasolettiana Visian. Hrt. Patav. Colla Herbr. Pedem. Icon. fasc. 2. t. 72. f. 2.; ibidemve f. 1. A. subcanescens Willd. lus. contract. Nocc. et Balb. Fl. Ticin. 2. p. 111. n. 2. t. 14. (p. err. 13.) idem lusus, Savi Mat. med. p. 15, t. 38., Ten. Fl. Napl. 5. p. 217. n. 2890. t. 190. f. 1., et t. 192. f. 2., et Ibid. p. 218. t. 190. f. 2. luxur. ex Bert. Reichnb. Icon. C. 26. t. 1033. f. 2., et f. 3. saxat., Pill. Mitterp. It. Poson. Slav. p. 142. t. 12. Matth. p. 691., Lob. Obs. p. 444. f. 1., Dod. Pempt. p. 22., Columu. Ecphr. p. 54. f. 2., Dur. Herbr. ed. Vnz. 1667., p. 2. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 194. f. supr., ex agr. Venet.!, Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 11. t. 2. f. ant. ult. n. 3.

♄ Flor. Aug. Sept. Fruct. Oct. Nov. Per region. mediterr. cum *Olea*, et etiam super eam, sed locis calidioribus, solum praediligens calcareum.

Legi in Pyr. or., *Conflent* ad *Villefranche*, die 23. Sept. 1843. Varietatem *A. incanescentem* Jord., Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 127., legi in Pyr. Arag. valle *de Isavena*, ad *San Esteban*, die 5. Aug. 1861. Typum speciei observavi in *Sobrarbe*, ad *l'Ainsa*, ad *Pons, a la Conca de Tremp*, abunde ad *Berga*, ad *Basagoda*, *Ribas*, *Olette*, etc.

Varietatem (non unicum in hoc genere modum) in Pyr. Arag. lectam vidi quoque ex *Oran*, Africae borealis, in Herbr. Ital. centr., unde stirpem innotuisse Munbyo non apparet. Varietas ista quamdam faciem prae se fert *A. monogynae* Waldst. Kit., et *A .austriacae* Jacq. Leviter considerata pro specie habita est, et haberetur, sed non resistit attento, et perspicaci observatori.

Trahit huc Ambrosi, *Fl. Tir. austr.* 2. p. 433. n. 235., *Absinth. pontic. Trident. Herbr.* Lob. Obs. p. 434. (Icon. t. 752. f. 2., Dod. Pempt. p. 25. f. 1.), quam figuram Plantinianam communiter ad *A. Dioscoridis* ducimus. Suspicio movetur apud nos, vel plantam ab Herbolariis traditam fuisse Lobelio, patria ei fallaciter indicata; vel non montium Tirolensium, sed Pharmacopolarum illi eam indixisse.

Artemisia Mutellina (Gesneri) Vill. *Dauph.*

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 4. f. 34. B. Koch p. 403. n. 6. (excl. var. *b*), Bert. 9. p. 111. n. 3., Gaud. 5. n. 1911., DC. Pr. P. 6. p. 123. n. 169., DC. Dub. p. 276. n. 5., Willk. Lang. 2. n. 1374. A. glacialis La-Peyr. Herbr. A. oligantha Miég. Bull. Soc. botq. Fr. 18. (1871.) p. 368.; Absinthium laxum Dulc. Vill. Dauph. 3. p. 244. n. 4. t. 35., vix bona, Wulf. apud Jacq. Collect. 2. p. 118. n. 143. t. 7. f. 1-3., itemve apud Jacq. A. 5. Append. p. 46. t. 35., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1030. f. 3. Pon. Monte Baldo p. 218.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior., Pyr. medior., orientalibus.

Legi in Pyr. or. summitatibus mont. *Cambresdazes*, et Vallis *d'Eynes*, diebus 1. Aug., et 27. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *Neouvielle*, viditque iste quoque *au Pic du Midi;* ad summitatem montis *la Maladetta* detexit Lezat; in m.[e] *Vignemale* Deruelle, in m.[e] *Llaurenti* plures vidimus, in summa Valle *de Planes* ego.

SECTIO 2.[a] ABROTANUM (Tournef.) Bess.

Artemisia Bocconi All. Pedm. n. 616.

Bocc. Mus. piant. p. 81. t. 71., Barrel. Icon. t. 462. ead. Non concedo ullam esse Dioscoridis plants., cum Spreng. A. spicata Wulf., Koch p. 403. n. 7., Bert. 9. p. 112. n. 5., Gaud. 5. n. 1912., DC. Pr. P. 6. p. 118. n. 137., DC. Dub. p. 276. n. 6., Willk. Lang. 2. n. 1375. A. spic., et A. Villarii Godr. Gren. Fr. 2. p. 130. A. Baumgarteni Bess. Tentam. Abrot. 73., ex Janka Dac. eur. n. 159. A. spic. La-Peyr. Herb., et A. Mutellina La-Peyr. Herbr., item A. spicata Ramd. Pic du midi n. 101., Colmeir. Cat. pl. Catal.; Heuff. ex Janka, Wahlenb. Carp. ex Neilr. A. eriantha Tenor. hrt. Neap. 1830., Art. rupestris Pourr. It., cum Willr., Absinthium spicatum Dulc., cum Abs. rupestri Dulc. Wulf. apud Jacq. A. 5. append. p. 46. t. 34., All. Specim. p. 6. t. 2. f. 1., e pl. non bene evol., All. l.c. t. 8. f. 2. opt., et t. 9. f. 1., gracilior., Tenor. Nap. 4. p. 119., et 5. p. 216. t. 195. f. 2. ben., Rochel Pl. Ban. rars. p. 74. t. 34. f. 73., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1031. f. 3.

♄ Flor. Jul. Aug. ineunte. Fruct. Aug. In editior. Pyr. med. or., solo calcareo.

Legi in Pyr. aurig. monte *Llaurenti*, contra *le Roc blanc*, die 31. Jul. 1839. Habui ex *le Pic de Ger* Pyr. septr. medior. a Revolf; ex *le Port de la Canau* a Bordère; lectamque, ut relictae notae indicant, *à la Hourquette de Campvieil?* a Deville. Vivit in *Mont-perdu (tres sorores* apud Hispanos), *au Pic du Midi* ex Ramond.; *a la breca de Roldan, Brèche de Roland* apud Gallos; *au Col d'Estaubé*, in m.[e] *Arbisson, à la Brequette de Cambale* ex Bualé.

Et ego, visis speciminibus e montibus differentibus, collatisque Auctorum figuris persuasus fui agi de specie, quae inaniter in plures dilacerata fuit. Clare eamdem expressit sententiam Neilreich, Hungr. Slav. p. 66.

Item *A. ramosam* Miégeville, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 12. (1865.) p. 341. lusum sistere speciei admodum variantis arbitror: eam ultra sustinuit Miég. Ibid. T. 18. (1871.) ps. 167-8.

Artemisia vulgaris (Dioscor.?, Plin.?) Turner (G.), Clus., Thal., Caesalp., Dalech., Grisl., Ovid. Montalb., J. Bauh.

Diosc. l. 3. c. 117.!, Plin. Nat. h. l. 25. c. 7., vel 36.!, Pseudo Apulej., scilic. Cod. Paris. ex Lenorm. fol. 30. a. Koch p. 406. n. 17., Bert. 9. p. 126. n. 14., Gaud. 5. n. 1918., DC. Pr. P. 6. p. 116. n. 106., et cum Dub. p. 277. n. 14., Willk. Lang. 2. n. 1377. La-Peyr. Herbr.; A. Lindheimeriana Scheel. in Linnaea T. 22. p. 163., var. est, ex Asa Gray Pl. Lindheimer. in Boston Journ. of Nat. Hist. V. 6. (1850.) p. 231.; A. heterophylla Nutt., ex Torrey New-York; A. indica Willd., DC., A. leptophylla DC., ex Benth. Hongk.; A latifolia Fuchs., A. communis Dod. Hist. pl. (gall.); Absinthium vulgare Dulc. A. quadripedalis Gilib. Exerc. phyt., A. integrifolia L., A. Tilesii Ledb., A. coarctata Forb., Willd. Hrb. sunt varts. ex Ledeb. Fl. Ross., A. mongolica Bung., ex Debeaux. Flor. Dan. t. 1176., Fl. Bat. v. 5. t. 334., Schrank Flor. Monac. t. 395., Bull. Herb. Fr. t. 350., Engl. Bot. v. 14 n. 978., Sv. Bot. v. 6. n. 417., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 634., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1038., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 3. t. 606., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 387. t. 164. f. 1., Savi Mat. med. p. 37. t. 37., W., W.. F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 234., Turp. Fl. med. T. 1. t. 37., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 90. mal., Woodv., et Hook. Med. bot. V. 1. p. 57. t. 23., Wight Icon. t. 1112., Zannich. Vnz. p. 21. t. 237., Gmel. Fl. Sibir. 2. p. 109. n. 94. t 48. f. 1, 2. (var. integrff., et p. 108. n. 93. t. 47. f. 2. var. tenuifol. Matth. p. 848., Camer. Epit. p. 595., Brunf. Herb. 2. p. 83. p. err. 81.; Fuchs. Hist. st. p. 44., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 12., ut Stirp. h. Comm. (1553.) p. 18., Pempt. p. 33. f. 1., Lob. Obs. p. 444. f. 2., Icon. t. 769. f. 2., Tabern. Krtb. p. 27., Icon. t. 7. f. 2. t. 8. f. 1., Park. Theatr. p. 90., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 184. f. 3. mal., Trag. St. h. p. 344., Ger. Emac. p. 1103. f., a Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 950. f. 1.; Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 5. t. 1. f. 7. n. 1.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Oct. Nov.
Legi in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 22. Sept. 1845.

SECTIO 3. **SERIPHIDIUM** Bess.

Artemisia Dioscoridis! Nob.

Diosc. l. 3. c. 117. Art. alter., Plin. Nat. h. l. 27. c. 7., vel 29. A. maritima Auctor., Koch p. 406. n. 18. (excl. var. *d* vales.), Lamk. Dict. T. 1. p. 268. n. 35., Bromf. Fl. Vect. p. 267. n. 3. A. gallica Auctor., Moris Sard. 2. n. 647. A. mar., et A. gall. Auctor., Bert. 9. ps. 128-9. ns. 15, 16., DC. Pr. P. 6. p. 103. n. 59., et p. 102. n. 51., DC. Dub. p. 277. ns. 8, 16., Willk. Lang. 2. ns. 1389-90. A. palmata La-Peyr. Herbr., A. monogyna Waldst. Kit., ex Neilr. Hungr., Slav., rediens ad Besseri sententiam (var. *z*)., A. pauciflora Weber, DC., A. Lercheana Karel., Kiril., A. fragrans Willd., DC. A. nutans Willd., DC., A. alba Pall., A. Boschnikiana DC., A. Messerschmidii Weber, A. albida Ledb. Alt., A. Lercheana Weber, DC. a, A. Santonicum Pall., Falk, Stev., A. laricifolia Gmel. (S. G.), A. taurica Willd., varts., ex Ledeb. Fl. Ross. Engl. Bot. v. 14. n. 1001., et v. 24. n. 1706., Flor. Bat. v. 11. t. 833. luxur., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1034. f. 1., W. Kit. Pl. rar. Hung. p. 77. t. 75. mong. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 177., Camer. Epit. p. 455., Lob. Obs. p. 434., Icon. t. 752. f. 2., Dod. Pempt. p. 25. f. 1., Ger. Em. p. 1099. f. 1. Gmel. Fl. Sibir. 2. p. 116. n. 101. t. 52. f. 1. 2. paucifl., et p. 114. n. 99. t. 50. f. 2, 3. Lerch., et p. 112. n. 97. t. 49. f. 2. Lerch *b* DC., et p. 114. n. 100. t. 51. monog. Fl. Bat. v. 6. t. 444, exprim. fac. peculr., Fl. Dan. t. 2119., (Fl. Dan. t. 1655. mihi non placuit); Santi Viagg. 2. T. 2. p. 312. not. 2. t. 9., Viv. Cors. Appnd. altr. p. 4. t. 2.

♄, ♃ Flor. Sept. Oct. Fruct. Oct. Nov. In locis salsis Pyr. Arag., Catal., inque maritim. utr.

Legi in Pyr. Arag. ad *Huesca* die 28. Sept. 1850., in litore orientali ad *Leucate*, die 26. Jun. 1879. Observavi prope *Sanguessa* ad *Uguessa;* ad *Placencia* sub *Ayerbe*, ad *Salinas de Cardona.*

Sententia de huc adducenda *A. monogyna* W. Kit. me parum persuasum reliquit. Figura hujus speciei a Savi data, *Mat. med.* t. 38., omissa est a Bertoloni in Fl. Ital., nec miror: evidenter desumpta e planta culta praetermittitur ab ipso Savi, Bot. Etr. 4. p. 76. n. 1102. Reapse Savi vix aliqua vice illius operis sui figuris ipse usus est. Lobelii Icon. t. 755. f. 1. a Bertoloni citatam ego rejeci, et aptiorem, a Dodonaeo quidam usitatam, retuli.

Jungendas esse stirpes ab auctoribus parum aptis nominibus distinctas, et designatas, opinati fuerunt Fries et Brobrg. Hallnd. n. 731., Rosen, et Wahlenberg, Gottland. pl. rar. in Nov. Act. Soc. Ups. T. 8.

(1821.) p. 246-7. n. 30., itemve Wallroth Sched. crit. (1822.) p. 458. n. 382., mox Koch Syn. ed. 1., et 2. , et Koch (Karol.) *Beitr. Flor. orient.* in *Linnaea* V. 24. (1851.) p. 343. n. 90., Wahlenb. Fl. Svec. V. 2. p. 511. n. 903., Meyer Chlor. Hanov. p. 388. n. 6. , item Fl. Hanov. p. 288. n. 6., Link *Handb.* (1829.) p. Wither. (W.) *Arrng. Br. pl.* ed. 7. 3. p. 922., Hooker, Arnott, Babington, p. 715. n. 12., Bronf. *Vectens.* p. 267. n. 3., Crépin *Fl. Belg.* p. 216-7. n. 4., Caruel *Pr. Fl. Tosc.* n. 1082. , Brébiss. *Fl. Nom.* ed. 4. p 168., revertendo ad Lamarck (1783.); cf. antiquiorem etiam Stechmann Dissert. bot. med. de *Artemisiis* (Gottingae 1775.) p. 18. n. 8., et inter neotericos potissimum Ledeb. *Fl. Ross.* 2. ps. 570-4. n. 21.

Artemisia Ontina (Barrelieri) Dufour *Bouq. botq.*

Barr. Icon. ls. infr. cits. Duf. (L.) Bouq. bot. S. Felip., et Moxent. apud Bory de St. Vinc., Drap., Vans-Mons Annls. generls. Sc. Physiq. T. 7. (Bruxell. 1820.) p. 294-8. A. aragonensis Lamk. Dict., DC. Pr. P. 6. p. 101. n. 47., DC. Dub. Gall. p. 277. n. 15., quamvis species in Gallia non vivat! A. Barrelieri, Bess., et A. Herba alba Asso, Willk. Lang. 2. ns. 1391-2. (quibusd. pratis excls.) A. arag. La-Peyr. Herbr.; A. contra, A. aragon., A. cathalonica, et A. polysperma Pourr., Herbr. Matr., A. ramosa Sm. in Buch Canar. A. tuscula Cav., A. Sieberi Bess. Suppl., A. glomerata Sieb. Herbr., A. contra L. Mant., ex Schultz Bipont. apud Webb, Berth. Phytgr. Canar.; A. Caesaraugustana Echeanda; A. pyromacha Viv., ex Cosson, et credo, A. hispanica Costa pl. exsicc., nec Lamk. Asso Arag. Synps. p. 117. n. 810 t. 8. f. 1., et cf. Mant. p. 184. n. 810., et Enumer. p. 179. Viv. Libyc. Spec. p. 54. t. 13. f. 5. (pl ab insect. punct.); Schultz l.c. T. 2. p. 299. t. 101., Boiss. Voy. botq. Esp. p. 323. (sin. numr.) t. 94. 1.a ben. Barr. Icon, t. 447. ben., et t. 485. pl. adulter., et t. 589. evolutior et laxior.

♄ Flor. abeunte Sept. Oct. Fruct. sero Autumno? In Pyr. merid. per region. mediterr. locis calidioribus cum *Olea*, quam non superat; nec in Pyrenaeis gallicis reperta est.

Legi in Pyr. Navarr. sub *Pamplona* l.d. *fuente del Batueco* ad *Baragnoin*, die 26. Aug. 1844., in Pyr. Arag, *Sobrarbe*, ad *Banaston* contra *Murillo del Tau*, die 16. Oct. 1845. Habui ex *Graus*, vallis *Essera* a Paul Boileau; ex *Cardona* a Riba, et ex eodem loco lectam a Costa a *Grau.* Observavi ad *Sanguessa*, ad *Mediano*, *Samitier*, *Xavierre*, *Figols*, inter *Verdun*, et *Jaca*, ad *Tremp*, *Figueroles*, *Oribe*, *Litera*, *Cardona*, ubi abundat; ad *Esterry*.

Suffrutex spectandus habitu tenui, ramoso, intricato, colore cinerascente; fragrantiae praestantissimae. Caules palmares, pedales, basi lignosi, sub-herbacei, erecti, rigiduli, tenues, e basi ramosissimi, fragiles, alba lana tecti, caespitem efficientes saepe valde intricatum, et densum; paullulum supra medium florigeri, sub-paniculati. Paniculae, generatim spectatae, pyramidatae, scilicet circumscriptione sua pyramidem elongatam efformantes, ramis tenuissimis, et patentissimis, summo erecto, ante anthesim omnes nutabundi. Folia juniora tomentoso-lanata, incana, dein sub-glabra, cinerascentia, carnosula, elegantia; inferiora bipinnata, superiora pinnata tantum, suprema simpliciora, scilicet solummodo laciniata, aut palmata, vel prorsus simplicia. Circumscriptio foliorum in inferioribus est subovata, additis auriculis multifidis; lacinulae sunt oblongae, breves, obtusae, cylindraceae, undique versae, axi superne obscure canaliculato. Bracteae simplices. Calathi solitarii, sub-sessiles, bracteati, ovati, undique versi, glandulosi; sessiles eos ne dicas, cum Dufour, DC., Duby, Willkomm; inspicitur nam pedunculus bracteolis onustus. Involucri foliola ima foliacea, brevia, puberula, superiora elongata, nervo praedita viridi, margine vero membranaceo, glabro. Flores tres-quinque in eodem receptaculo, glabri, lutei, apice rubelli, omnes hermaphroditi, insidentes in receptaculo glabro. Antherae aristatae,

pollen sulphureum. Stigmata exporrecta, puberula; ovaria prorsus glabra. Odor herbae camphoratus, acutus, gratissimus; color aemulat illum *Genistae Scorpii.* Generatim evolvuntur flores posteaquam primis procellis, et imbribus autumnalibus, pulchri dies succedunt. Dum planta floret multum pulcritudinis amisit, foliis tunc pro majore parte crispatis, contractis, aut sub-exsiccatis; et tota planta, quae vere, et sub aestatis initio incana erat, multam indumenti copiam amittit, ad florescentiae tempus accedendo. Alabastra promit mense Augusti, quae tamen evolvuntur duobus mensibus tantum a quo apparuerunt.

Vulgo *Ontina* inservit apud Navarros et Aragonenses in vulgari medicina ad lumbricos apud pueros expellendos, efficaci sane effectu. Efficitur infusio e summitatibus floriferis, et fructigeris (more seminis *Santonici officinalis)*, quae ad duarum unciarum dosim suppeditatur, semel aut bis in diem. Nil mirum si efficaciter utitur, quum videatur eam esse ipsissimam *A. contra* L., cujus figura data a W., W., F., N. ab Esenb. Pl. officin. t. 230. cum nostra planta non repugnat; et fide Cosson, cui concedimus, habemus eamdem stirpem detectam in Libya. Insuper, dum vidit Delile plantam a me in Pyrenaeis lectam, in illa recognovit stirpem Ægyptiacam, quam olim familiarem habuit, ab eo pertractatam in Fl. Ægypt., sub nomine *A. incultae*, p. 120. n. 800., Illustr. t. 43. f. 2., quae ergo excludi debet ab *A. Dioscoridis*, cui traxit Besser, Suppl. p. 83. Comprobata si fuerit identitas plantae cum *A. contra* L., tunc recognoscitur pro *Schea* Arabum ex Rauwolf, et ex Dalechampio, Hist. pl. Lugd. Append. p. ult., quae *Barbotine* vulgo apud Gallos nuncupabatur Ruelli tempore; hunc conferas, Nat. Stirp. l. 3. c. 20. p. 655. lin. 7., eamdem forte cum *Darmaka* Indorum, commemorata a Pallas It. 1. (ed. gall. 1788. p. 359.). Stirpem hispanicam primus evulgavit Lamarck, *Dict.* 1. (1783.) p. 269. n. 38., sed in hoc peccavit, quod eamdem speciem duplicaverit, nomine *A. valentinae* Ibid. p. 269. n. 39. Jam Asso, per eas quas addidit observationes in Mant. s.c., ostendit ipsum dijudicavisse hanc *A. valentinam* Lamk., ceu varietatem tantum *A. Ontinae,* solum in hoc fallens, quod Barrelieri tabulam 433. ad eamdem speciem confirmaverit, ut denuo fecit Willkomm. Sed primus Leo Dufour solemniter, et definite Lamarck stirpes, et Assoanam in unam compingere, suscepta *Ontinae* denominatione, quo vocabulo, ut dixi, haec planta apud Hispanos salutatur. Adduxit Dufour omnes (eheu nimias), quae disputabantur Barrelieri figuras, t. 433-4., 447-8. Quae opinio caeterum imitatorem principem habuit Desfontaines, qui Dufourii plantam pro eadem ac *valentina* Lamarck recognovit, dum consilium ei petit Dufour, qui stirpem non tantum in Regno Valentino, sed in Navarra quoque, inque Aragonia longe lateque observavit, uti patet legentibus quae de illa diligentissime, et verissime tradidit. Nobis vero eae Barrelieri figurae, praeter Icon 447., non satisfaciunt: forte 433-4. (a Willkomm quoque susceptae sub n. 1392.) referunt monstrum foliis crispatis; et t. 448. alienae nobis videtur speciei; primis accedit altera Barrelieri figura a Willkomm citata, t. 485., adultiorem plantam, qualem e *Cardona* accepimus reapse referens.

Ast observatio Poiret, *Dict. Suppl.* T. 1. (1810.) p. 463., et p. 467. ns. 11, 39., de unienda *A. valentina* Lamk. cum ipsius Lamarckii *A. hispanica* omnino absurda est, nullique, quantum scio, imposuit: cf. illius illustrationem apud Dufour l.c. p. 292. n. 7., et apud Boiss.

Voy. botq. Esp. p. 323. sub n. 924., t. 94. 1.ª f. a. Haec est *A. Seriphium* Pourr. Herbr. Matrit., cum synonymo « *Seriph. Hispan. flor. rotundior., odore seminis contra* Tournf. Inst. p. 458. », sive *Absinth. Seriph. Hispan.* etc. Tournf. *Elém. botq.* p. 363. lin. 13.

Sub sua planta Asso duarum specierum synonyma retulit, quarum altera est *A. vallesiaca* All., ita saltem videtur; nam non me fugit locum Scheuchzeri primum (It. p. 29. t. 3. f. 1.) relatum fuisse, quamvis dubitanter, ad *A. Mutellinam* a Gaudin Helv. n. 1911. Consimilem errorem edidit Haller utpote qui in Hist. st. Helv. n. 128., quae *A. vallesiaca* respondet, retulit Quer. *Fl. Esp.* 2. p. 144., existimans Hispanicam cum Helvetica eamdem esse speciem, quod veritate recedit. Caeterum Asso, monente Pourret, synonymiam ad *A. vallesiacam* potius spectantem exclusit ipse in Enumer. stirp. in Arag. novit. detectar. l.c.

Notae a Boissier oblatae, *Voy. botq. Esp.* p. 322. n. 924. t. 94. 1ª f. *b*, ad distinguendam, sejungendamque ab *A. Ontina* suam illam *A. Barrelieri* (Icon. t. 485.), aut minus exactae, vel parvi ponderis mihi sunt. Illa Barrelieri figura fingit plantae statum fructigerae, calathisque incrassatis, qualia sunt specimina e *Cardona* accepta, loco ubi Willkomm Boissieri putatam speciem quoque indicat.

Sejuncta adhuc ab *A. contra* nostra haec *A. Ontina*, primum speciei auctorem Barrelieri agnoscimus. Sed videre est num fuerit Clusius, nam Boissier sequentia synonyma ei addidit: « *Absinthium Hispanicum, Abs. ponticifolio*, Tournef., in Juss. Herbr., *Artemisia tenuifolia* 1. Clus. Hisp., ex Tournef., et *Absinth. Seriphium Hispanic. flore oblongo*, Tournef. Herb., et Inst. p. 458., quod sisteret varietatem minus incanam, glabrescentem. Et huncine Tournefortii locum instigavit Pourret in suo Herbr. Matr. asservato; videmus Tournefortium ei retulisse Pluknt. Almag. Bot. Phyt. t. 1. f. 3., quae figura vix bona est. Clusium cf. Rar. stirp. Hisp. (1576.) p. 227. n. 1., vel Rar. pl. h. l. 3. p. 340., eoque perlecto dubitabere de *A. hispanica*, potiusquam de *A. Ontina*.

SECTIO 4. **DRACUNCULUS** Bess.

Artemisia tenuifolia (Plin., Celsi, Suid.) Gesn. Cat. pl. crt. 9. vers., Chabr. Sciagr. p. 376., ex J. Bauh.

Plin. Nat. h. l. 21. c. 21., vel 92., Celsus l. 5. c. 5., Suidas l.c. 4. Omnes parum certi. A. campestris L. Sp., Koch p. 405. n. 13., Bert. 9. p. 120. n. 10., Gaud. 5. n. 1917., DC. Pr. P. 6. p. 96. n. 16., et cum Dub. p. 277. n. 9. A. campestr., et A. glutinosa Gay, DC., Willk. Lang. 2. ns. 1381-2. Oligosporus campestris Cass. Dict. Sc. Natr. T. 36. (1825.) p. 25. A. camp. La-Peyr. Herbr.; A. arvensis Noul. Fl.; A. camp., A. variabilis, et A. glutinosa Godr. Gr. Fr.; A. commutata Turcz., et A. inodora M. a Biebrst., ex Maximov. Prim. Fl. Amur. n. 400. Absinthium campestre Dulc. A. paniculata Ruch. Ven., ex Pollin., Bert., Ambr., A. variabilis Willk. etiam? A. procera, vel paniculata Soy. Will. Obs.? Flor. Dan. t. 1175., Schk. Handb. 3. t. 240., Engl. Bot. v. 5. n. 338., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 635., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1035. f. 1., et f. 2. var. alp., et t. 1036. f. 1. var. pubesc., et t. 1037. f. 4. glutin., Fl. Bat. v. 12. t. 993. Matth. p. 852., Camer. Epit. p. 597., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 4. f.ae 32, 33., Pen., Lobel. Advrsr. p. 340., Lob. Icon. t. 765. f. 1., Tabern. Krtb. p. 51. f. 1., Icon. t. 16. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 194. f. infr., Barr. Icon. t. 447.

♄ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In calidioribus, solo praesertim calcareo.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Rochfort* contra *Boussens*, die 29. Aug. 1852., supra *Toulouse* ad *Pech-David*, die 19. Oct. 1852., ut die 10. Sept. ejusdem anni. Vidi etiam in Valle *de Aran*, ubi eorum *A. variabilem* indicant Godr. Gr., nec non Timbal, Excurs. Gar. Nogr. p. 77. Observavi ad *Sanguessa*, etc. Habui ex *les Alberes* a Naudin.

Viscositas plantae certe variabilis est, itemve odor pro locis; nec bene quidam herbam prorsus inodoram praedicarunt quam talem aliquando occurrere denegamus. Species infeliciter definita, a Lamarck DC. Syn. (1806.) p. 289. n. 3235., et cum eis Duby (1828.)

Hanc agri Parisiensis indigenam pro *Artemisia*, vel *Herba divi Joannis* Ruellii, De Nat. Stirp. l. 3. c. 61. p. 740. lin. 29., demisso J. Bauhini dubio, recipio.

A. procera La-Peyr. in tricas conjecta est: de Herbario ejus disparuit. Soyer-Villmet (*Obs.* p. 96.) eam cum *paniculata* Lamk. (ut ipse dixerat La-Peyrouse) eamdem esse affirmavit. Sed haec species, quae in Gallia desideratur, in Pyrenaeis quidem deficit. Indicta a La-Peyrouse in scheda Herbarii ad ripam Garumnae prope *Gerry*, in ejusdem scriptoris *Hist. abr. pl. pyr.* 2. p. 503. n. 3. indicata fuerat secus iter inter *le Port de Venasques*, et hanc urbem. Alii, accedentes DC. *Fr. Suppl.*, Benth. *Cat.* (cf. etiam Gay apud Besser *Artem.* Sect. 1. (1842.) sub n. 6., Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 134.) in *A. tenuifoliam* eam impulerunt, quibus accedendum potius esse duco. Nimirum rem a me prius neglectam, derelinquere par erat.

Lapsu calami Noulet, *Fl. bass. sous Pyr.* p. 346. n. 2. denominationem Linnaeanam mutavit in *arvensem*, quam non amplius sustinuit *Fl. anal. Toulouse* (1861.) p. 86.

Artemisia crithmifolia (Tournef.) L. Sp.

Tournf. ex Sherard. Schol. bot. Paris. p. 180. lin. 4. Link Hoffm. Fl. Port. 2. p. 270. n. 3., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 233. n. 12., DC. Pr. P. 6. p. 95. n. 13., et cum Dub. p. 277. n. 10., Willk. Lang. 2. n. 1385. Abrotanum marit. humisparsum Bonam. Nannets., ex Lloyd. Loir. infer. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 11. n. 6. sin. fig. Reichnb. Icon. C. 26. t. 1037. f. 3.

♄ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. in litore septentrionali Cantabrico.

Legi prope *Biarritz*, l.d. *la Chambre d'amour*, diebus 28. Aug., et 18. Sept. 1841.

« *In nostris anthodia globosa sessilia* » Link Hoffm. l.c. p. 271. Sub-globosa sunt, non vero sessilia in meis; si rem bene percipio. *A. Gayana* Bess., gaditana, anthodiis ovato-oblongis praecipue distincta est; de ea aliquid reperies apud Mut. *Fr.* 2. p. 165. *Obs.* Nequiverim cum Pollini, DC., Duby, suspicare eam varietatem esse *A. tenuifoliae*, multo minus talem declarare cum Lloyd. *Loir. infer.* (1844.) p. 135., et iterum 1854. *Fl. Ouest* Fr. p. 237., itemve cum Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 133.

Nostra haec est planta robusta, subviscosa, diffusa, ramis floriferis exceptis, qui ascendentes sunt; folia habet carnosula, laciniisque divaricatis praedita, calathos fructigeros, subglobosos, crassos, e foliolis involucrorum imis turgescentibus, omnibus per marginem scariosis. Facies ei propria ad se botanicum alliciens. Notandum insuper erit, quod arenas maritimas non deserit, dum *A. tenuifolia* provenit tam in arenis maritimis, facie immutata, quam ad margines, muros, versuras agrorum, ripas, in campis sterilibus, collibus petrosis, locisque editis etiam, multas quoque leucas a mare remota. Ne unum quidem individuum *A. crithmifoliae* ego reperii extra arenas maritimas. Neque in litore orientali *A. tenuifoliam* in *crithmifoliam* mutari, nequidem accedere vidi, quae mihi oceanico-occidentalis species est, si exceperis litora

boetica, dummodo ibi cum *A. Gayana* non fuerit commutata. Reapse cum nostra identica videbatur quam vidimus e *Porta S.ta Maria* Boeticae, in Herbariis Hort. bot. Matrit., inque Pourret. Matr. asserv.

Neque magis possim cum Besser, DC., aliisque dubitare, num revera Linnaeanae speciei respondeat. Conveniunt characteres, et descriptio; patriam litora arenosa Lusitaniae indicat Linnaeus. Nec percipio quomodo repugnare possit existentia hujus stirpis ibidem, cum quibusdam aliis Europae occidentalis speciebus, quae in Lusitania, non minus quam in Pyrenaeis Cantabricis humilioribus socias habet, *Pinguiculam lusitanicam*, *Sibthorpiam europaeam*, *Menziesiam polifoliam*, *Ericam ciliarem*, *Ammodeniam peploidem* Rupr., *Hypericum linarifolium*, *Narcissum turgidum*, *Agrostidem setaceam*, *Asplenium maritimum*, etc.; ut sileam de aliis speciebus in finitima Gallia obvenientibus, quae per Lusitaniam facile reperiuntur, ut sunt *Anagallis crassifolia*, *Linaria spartea*, *Erica lusitanica*, *Helianthemum alyssoides*, quae species parum ultra Europae occidentalis finem, se extendunt.

Bene DC. (Pr. c.) exclusit indicationem hujus speciei circa Telonem, datam a DC. Duby, et a Mutel; nec Robert *Catal. pl. Toulon* eam enumeraverat. Quaedam mediterraneae species fretum Gaditanum transeunt; oceanicae nonnullae parumper sese extendunt ad litora Malacitana. Haec *A. crithmifolia* per litus mediterraneum ultra sese extendens indolis suae ideam mutare me coerceret.

A. monosperma Delil. Fl. Ægypt. p. 120. huic *crithmifoliae* similis declaratur, quod figura a me visa in *Plnts. gravées* t. 43. f. 1. satis confirmat, itemve planta ægyptiaca inspecta in Herbr. Ital. centr.

Xantophthalmum C. H. Schultz. *Chrysanthemum* Matthioli, DC.; sed non Dioscoridis, ut vult Spreng. Gen. pl. n. 3164. Anazarbei planta respondet *Chrysanthemo coronario*, quod nomen *Pinardiae* imperiose respuit: cf. Dioscr. l. 4. c. 58. Sed neque *Xantophthalmum* est *Buphthalmum* Dioscor. l. 3. c. 146., huc adductum a Sibthorp, Gr. Pr. 2. n. 2091., et a Fraas Fl. Class. p. 213., quia istud indicatur foliis foeniculaceis, praeditum. Obscura planta, quam non cum Trago haberem pro *Antemide tinctoria*, eadem ratione; nec cum Clusio, et asseclis (inter quos Desfontaines in Plin. edit. Lemair. T. 7. P. 2. p. 577.) pro *Anacyclo valentino* susciperem, quia iste in Graecia non provenit; neque cum Fuchsio viderem in *Chamaemelo inodoro*, in Graecia quidem non proveniente; pejus adhuc ab Adanson (ut videtur) interpretatum est *Leucanthemum vulgare*. Codex Rer. medicar. cum Dioscoride, quum consului Florentiae in Bibl. Laurent. Plut. 73. n. 16., *Buphthalmi* nomine ostendit figuram plantae, quae diceretur erecta ab *Anemone Pulsatilla*. Obscurissima, ergo, est planta *Buphthalmum* Dioscor.

Xantophthalmum segetum (Tragi) C. H. Schultz.

Trag. St. h. p. 143. Bell. maj. lut. Ruell. Nat. st. l. 3. c. 69. p. 755. lin. 33.? Schultz Ueber die Tanacet. (1844.) p. 17., Bert. 9. p. 332. Chrysanthemum segetum Lobel., Clus., Koch p. 419. n. 10., DC. Pr. P. 6 p. 64. n. 1., Moris Sard. 2. n. 652., DC. Dub. p. 273. n. 14., Willk. Lang. 2. n. 1457. Chr. seget. La-Peyr. Herbr., et Chr. Myconis La-Peyr. Herbr.? Chr. umbrosum Willd.? ex Griseb. Rum. Bith; Chr. segetale Salisb. Pr.; Chr. laciniatum Gitib., Chr. arvense Erndt. Virid. Vars., Chamomilla crocea Ruell. Engl. Bot. v. 8. n. 540., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 123., Flor. Dan. t. 995., Fl. Bat. v. 6. t. 425., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 5. p. 2. t. 102., Sv. Bot. v. 7. n. 496., Bull. Herb. Fr. t. 339., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 632., Reichnb. Icon. C. 26. t. 986. f. 1. Matth. p. 1048., Camer. Epit. p. 793. fig. supr., Dod. Stirp. h. Comm. (1553.) p. 231., Hist. pl. (gall.) p. 141. f. infr., Pempt. p. 263. fig. supr., Lob. Obs. p. 298. f. 2., Icon. t. 552. f. 1., Clus. Rar. pl. h. l. 3. p. 334. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 15. t. 4. f. 1., Lonicr. Nat. h. crt. 89. A. f. 2.

⊙ Flor. Maj. Jul., et iterum Autumno (florentem vidi in Pyr. or. ad *Conflent* anno 1843., Sept., et in Pyr. Catal. ad *Cadaquès*, die 5. Sept. 1846.) Fruct. Æstat., in Autumn. In Pyr. orient. cum *Olea*, quam non praetergreditur, quantum percipere potui.

Legi in Pyr. or. ad *Roussillon*, ad *St. Fereol* contra *Ceret*, die 13. Maj. 1843., in Pyr. Catal. ad *Gerona*, diebus 13., et 29. Maj 1851. Habeo a Deville lectum inter segetes ad *Tarbes*, procul dubio importatum, ut illud existimo visum ad *Guilhemery* supra *Toulouse*. Idem videtur olim apparuisse extra portam *Mousserolles* ad *Bayonne*, e specimine reperto in collectione Deville nomine *Chrysanthemi Myconis*. Stirps caeterum a Darrach per illam regionem frustra quaesita, imo denegata.

Specimina *Chr. Myconis* inspicienda in La-Peyr. Herbr. minus clara sunt, attamen potius ad nostram speciem adducere malui, ut ei refero alia supra citata e *Collioure*, quae mihi a Devilleo proveniunt: suam plantam La-Peyr., *Hist. abr. Pyr.* p. 529. n. 9. vivere vitam dicit ad *Collioure*, ad *Bagnouls (sur mer)*, ad *Port-Vendres*, ubi pro certo *Xantophthalmum segetum* vivit: et specimina La-Peyrousiana huic speciei retulerunt Benth. *Cat.* p. 71., e Pouzolz in mnscr. a me viso olim penes Requien!

Prolongoa Boiss.

Prolongoa pectinata Boiss.

Boiss. Voy. botq. Esp. p. 320. n. 922., Willk. Lang. 2. n. 1456. Pyrethrum pectinatum Link Hoffm. Fl. Port. 2. p. 339. n. 6. (excl. Barrel. prol.) Leucanthemum pectinatum DC. Pr. P. 6. p. 49. n. 19. Chrysanthemum pectinatum Cavan. Descrpc. de las Plantas, etc. T. 1. p. 198. n. 487. Chr. aragonense Pourr. in Herb. Matr. asserv.? Boiss. l.c. t. 93. fig. A.; Fl. Port. l.c. t. 103., vix eadem videtur pl.

⊙ Flor. Mart. Apr. Fruct. Apr. Maj. In Pyr. Arag. humilior.

Legi die 29. Mart. 1851, ad *Barbastro*; observavi ad *el Grau*, die 31. Mart. ejusd. anni.

Grata oculis species spectanda foliis elegantibus, calathis magnis aureis, ligulis patentibus, herba tomentoso-hirtella, cinerascente. Caulis ramosus, ramo centrali erecto, reliquis ascendentibus, palmaribus, sesquipalmaribus, superne nudis, lanuginosis, saepius rubellis, monocephalis. Folia ad medietatem (in petioli formam) integra, superne pinnatifido-pectinata, circumscriptione obovata. Involucri foliola per marginem scariosa; ligulae tridentatae, dente intermedio, generatim, minore; hasce aetate plerumque erubescere vidi. Achenia conspicue marginata, coronata, corona crenato-dentata. Calathi sub anthesi erecti, caeterum nutantes. Habitus *Anthemidis chiae* (Tourn.) L. Reperii in agris, et campis plerumque cum *Calendula arvensi*, et *Hypecoo grandifloro*; ad margines cum *Plantagine albicante*, solo potius calcareo.

Forte primus speciem detexit, et distinxit Loefling: et nisi ab hoc, unde, et a quo accepit Linnaeus? Sp. pl. p. 1255. n. 17. Sed huncine obliviscendum duco, nam characteres dedit inanes; synonyma Barrelieri duo retulit, de quo primo, Ic. t. 457., dixit *reprehesentat florem et habitum*, sed figura ista *Pontiam alpinam* effingit; alterum ab eo allatum, de quo folia laudantur, Icon. t. 422., fortassis *Hippiam frutescentem* juniorem refert. Ad hoc patriam Italiam quoque suae speciei tribuere, ubi *Prolongoa* desideratur, et perennem declarare stirpem procul dubio annuam. Addo etiam quod in descriptione non-

nulla parum cum nostra planta convenientia leguntur; videlicet caules dictos brevissimos, prostratos, repentes, folia *Hippiae frutescentis*, a quibus reapse multum differunt ea *Prolongoae*, ne dicam quoque et suum pedunculum extra scientiae regulas ipsum descripsisse.

Willdenow, Sp. pl. Syngns. p. 2147. n. 18., recte supra citata Barrelieri synonyma suppressit, sed novum protulit, Icon. t. 421., quod *Pr. pectinatae* recusaverat jam Gouan, Ill. p. 70. Not. lin. 4., male caeterum iste evocans ad *Pontiam alpinam*, quum *Pontiae hispanicae*, sive *Pyrethri hispanici* a Willk., vel *Pyr. pulverulenti* Lag. sit. Ego denique veritus sum, ne unus, vel alter auctor, aut Linnaeus, aut Willdenow, *Pontiam hispanicam* potius quam *Prolongoam* tractaverit.

Pontia Nob.; *Pyrethrum* Gaertn., nec Dioscoridis, ut quidam declamant; cum *Leucanthemo* Tournef.

Pyrethrum Dioscoridis (l. 3. c. 78.) est planta, cujus radix fervorem quasi igneum in ore inducit, et, teste Desfontaines « *Radix recens tractata, manibus sensationem frigoris acutissimi infert, cui succedit calor intensus* » Fl. Atl. 2. p. 287. Planta e remota antiquitate *Pyrethri* nomine insignita ad *Anacyclum Pyrethrum* DC., Pr. P. 6. p. 15., relata est. Qua ratione ergo, cum Gaertnero nomen tam altae significationis receptum fuerit ad designandas plantas nullius etiam vis, et certe genere ab insigni illa alienas, hoc non percipitur nisi e detorto Gaertneri judicio, quod ultra perpeti nequit. *Leucanthemum Anthemidis* synonymon apud Plinium, Nat. h. l. 22. c. 21., vel 26., tres comprehendens species, quarum nulla in nostrum genus cadit; insuper etymologia nominis, quae *florem album* sonat, ad radios, neque ad veros flores, qui lutei sunt, conversa, manifeste fallacem denotans ideam, suscipiendum non erit. Et quum haec neotericorum genera, bene inspecta, et considerata, disjuncte ultra admittenda non sint, tunc ad ea una comprehendenda, novum ego indico nomen, genus dicans D.º Henrico Pont, Bibliothecae Tolosanae praeposito, amico optimo, qui me ab anno 1837 benigno semper ore recepit, magnisque favoribus distinxit, ut studia mea botanica faciliora, promptioraque redderet. Sub cujus patrocinio La-Peyrousei Herbarium plenissime consulere datum est, libri qualescunque magna liberalitate ac fiducia, mihi domui concrediti, nec ulla diei ora mihi clausa Bibliotheca, urgente labore. Ut olim Tournefort Bignonio dicavit, ita ego Pontio benevolo, fidenti, fautori optimo, dico.

Si quis me postularet, cur *Parthenii* nomen non susceperim, illi responderem; quia haec denominatio mihi parum tuta visa est. Et reapse, eadem voce usum fuisse Dioscoridem video ad diversissimas plantas designandas, quarum altera *Mercurialis* est, altera, si plures pro *Pontiae* specie *(Parthenio)* notissima eam recipiunt, libentius ego pro *Chamomilla* sumerem. Ad hoc habetur Theophrasti *Parthenium*, quod pro *Parietariae*, sive *Helxines* specie potius adsciscitur. Extat insuper Plinii *Parthenium*, Nat. h. l. 25. c. 5., vel 18., adeo intricatum, et obscurum, ut ad eum se convertere nefas fuerit. Ast nomen usitatum pro designandis Americanis speciebus, maxima fuit absurditas: nimium indulgens in ea criticanda fuit Ortega, Cent. pl. 1. Dec. 7-8. Monit. Lect. Maneat huic *Hysterophorus* Vaillant (cf. Adans. *Fam. pl.* 2. p. 128., DC. Pr. P. 5. p. 531.) in quem cadit *Argyrochaeta* Cavan., cum *Villanova* Orteg. (non Lagasc.).

SECTIO 1.ª **LEUCOGLOSSUM** DC.

Pontia alpina (Gesneri) Nob.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 274. b, lin. 41. Pyrethrum alpinum Gesn.. Willd. Sp., DC. Pr. P. 6. p. 54. n. 9. (exl. Barr. fig.); Bert. 9. p. 336. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1440. Chrysanthemum alpinum L., Koch p. 418. n. 5., Gaud. 5. n. 1994. (excl. Barr. fig.); All. Pedm. n. 685. (excls. Barrl. et Gluk.), Gouan Ill. p. 70. n. 3., DC. Dub. p. 272. n. 3. Tanacetum alpinum C. H. Schultz Ueb. die Tanac. (1844.) p. 61. Pyr. alp. La-Peyr. Herbr.; P. versicolor Pourr. Herbr. Matr.; Leucanthemum alpinum Clus. Sturm Heft 19. t. 14., Reichnb. Icon. C. 26. t. 990. f. 3, 4. Clus Pann. A. p. 563-4. fig., Rar. pl. Hist. l. 3. p. 335. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 35. t. 12. f. 8. n. 5., Barr. Icon. t. 457. jam laudata ab All. Helv. n. 96.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior., editissimisque. Legi in Pyr. orient. summa Valle *d'Eynes*, et *al Col de Nuria*, diebus 8. et 18. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *Montné*, ex *le Pic du Midi*, ex *le Pont d'Arrens* (vulgo *la Pierre de St. Martin*). In montibus *Neouvieille*, et *Vignemale* vidit Ramnd., ibidemve proxime vivit *al Col de Marcadu;* item reperta est in m.ᵉ *la Maladetta*, etc. Ego observavi *au Cirque de Gavarnie*, supra *Luchon* in montibus editioribus abunde, *au Port de Vieille, au Pic Vallier*, ad *Basibé*, in m.ᵉ *Llaurenti, au Canigou, a Costabona.*

Frequentiora in Pyrenaeis occurrunt ea individua, quae sisterent varietatem **b** Willd., DC., Gaud., Bluff, et Fingerh., Koch, Bertol. Planta, scilicet, minor, et subincana. Huic varietati citat Gaudin Barrel. Icon. t. 457., adnotans *folia paullulum latiora* effingi, nec mihi haec observatio displicet; ast quomodo eadem usus est icone Gaudin pro *Senecione unifloro?* Helv. n. 1957. Male jactata figura a Linnaeo relata ad suum *Chrysanthemum pectinatum*, de quo dixi p. 217. Caeterum de *Pontiae alpinae* lusibus, sive varietatibus, cf. Allioni l.c.

Occurrit in editioribus Pyrenaeorum, orientalium praesertim, lusus radio rubro, aut purpureo, saepissime revoluto, floribus etiam aliquibus flosculosis, erubescentibus per calathi circumferentiam, caeterum typo speciei similis, et ita gradatim mutatus, ut qualiscunque illius distinctio incerta eveniat. Hinc Gay reprehendo, qui in Coron. Endress. Pyr. eum tanti fecit, ut distingueret ceu varietatem, l.c. p. 17., nomine *Pyr. alpin. var. rad. purpur. Valle d'Eynes.* Pejus adhuc actum fuerat a Pourret, qui talem speciei lusum *P. versicolorem* nuncupavit, ut a me supra relatum est; addiderat, vero, hanc notam Pourret: « *Videtur Pyrethrum alpinum var. (sic)* » Et ego abunde vidi huncine lusum in Valle *d'Eynes*, eumque legi; reperii etiam in editioribus montibus supra *Setcasas*, in m.ᵉ *Llaurenti.*

Pontia Barrelieri! Nob.

Barrel. infr. cit. Pyrethrum Halleri Willd. Sp. pl. Syngens. p. 2152. n. 6., DC. Pr. P. 6. p. 55. n. 10. (excl. Pluk. fig.). Chrysanthemum coronopifolium Vill. Dauph., Koch p. 417. n. 3. Chr. Halleri (Helv. n. 97.) Gand. 5. n. 1995. (Pluk. reject.). Leucanthemum coronopifolium Godr. Gr. Fr. 2. p. 142. (excl. var. *b*)? Tanacetum atratum C. H. Schultz Ueb. die Tanact. p. 62. n. 7. Reichnb. Icon. C. 26. t. 990. f. 3., et p. 991. f. 1. Barrel. Icon. t. 458. n. 2., et f. 3. quoque.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., rara. Habui ex *Monné*, l. a Godr. cit., ab ipso Dufour; ex *le Pique d'Espielounsère*, et ex *le Port de Clarabide* a Deville. Viderunt supra Balnea *de Panticosa* ad lacum *de Zaraguala.*

Sunt nostrae speciei synonyma, ex Schultz, *Chrys. atratum* Jacq. En. Vindb. p. 151., *Pyr. alpestre* Clairv. *Man. Suiss. Val.* p. 247. (evidenter), *Matricaria atrata* Schrank Baier., *Matr. Halleri* Poir. *Suppl.*

(notissim.). Rejicienda vero est Plukeneti icon Phyt. t. 17. f. 3., ab Hallero, et cum hoc a Gaudino et a DC. prolata, absque explicatione relicta a Giseke. Recipimus sane illam Barrelieri figuram s.c., de qua duplicem usum fecit Willdenow, pro varietate etiam *P. vulgaris*, Sp. pl. c. p. 2143. n. 5.; DC. cum antecessoribus quibusdam, f. 3. ad *P. alpinam* quoque citavit.

Pontia corymbosa (Lobelii) Nob.

Lob. Obs. p. 432. f. 3.; de Trago dubius haereo: cf. Krtb. p. 379. Pyrethrum corymbosum Willd. Sp., et P. Achilleae DC., DC. Pr. P. 6. p. 57. ns. 24. et 25. Bert. 9. p. 344. n. 8., et p. 342. n. 7., Willk. Lang. 2. ns. 1445-6. Chrysanthemum corymbosum L. Syst., Koch p. 418. n. 7., Gaud. 5. n. 1996., DC. Dub. p. 272. n. 11. Tanacetum corymbosum., et T. Achilleae Schultz Ueb. die Tanct. p. 57. n. 5., et p. 58. n. 1. Pyr. corymbs. La-Peyr. Herbr. Chr. tanacetitolium Pourr. Chlor. Narb. n. 326., confirm. ejus Herbr. Paris. asserv.; P. Pourretii Timb., L. Clusii Fischr. Tanacet. inodorum Ovid. Montalb. Hort. botanogr. Icon. 2. p. 271-2.; T. Leucanthemum Tabern. Krtb. Jacq. A. 4. p. 41. t. 379., Schrank Fl. Monac. t. 158., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 26. t. 1., Schk. Handb. 3. t. 253. f. 1., Reichnb. Icon. C. 26. t. 993. f. 1., et t. 994. f. 1. monac., et f. 2. Achll. cred. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 430. t. 169. f. 1. (1.); Ten. Fl. Nap. 2. p. 235. n. 707. t. 80. tenuifl., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 744. Lob. Icon. t. 750. f. 1., Clus. Pann. A. ps. 549-52., ad p. 50-1. fig., et Rar. pl. h. I. 3. p. 338. f.ae 1, 2. Dod. Pempt. p. 37. f. 1., Tabern. Krtb. p. 379., Icon. t. 131. f. 2., Mich. Gen. p. 34. n. 6. t. 29 f. extr. Barr. Ic. ts. 785, 786., vel 781, 782. paucis mutatis, Pluk. Phytogr. t. 82. f. 1.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. In montibus sylvaticis.

Legi in Pyr. aurig. supra *Mijanes* ad *Spinetz*, die 17. Aug. 1843. Habeo a Deville ex *Mont-Sacon*, et ex *la Péne de Serret*.

P. Achilleae a me visum secus flumen *Irati*, et inter *Tiermas*, et *Martes*, ubi eum vidit quoque Willkomm, cf. Sert. Fl. Hisp. n. 521., mera est varietas Lobelianae speciei.

Vidi stirpem in montibus Corbariensibus ad *Cascastel*, et dubitavi num Pourretianae speciei responderet. Dubitavi, quia ipse stirpem a *P. corymbosa* habitu valde diversam dixerat; et ego longa observatione, ex adverso, edoctus fueram, quam saepe Pourret minimis nimium concesserit. Ast Parisiis, ex ejus Herbario, veritas mihi sese plane demonstravit.

Pontia Matricaria (Hippocr.?, Herbr., Brunf.) Nob.

Hippocr., cf. Spreng. h. r. hrb. p. 47. (Parthenium)? Herbarior., Brunf. Herbr. 1. p. 245. Pyrethrum Parthenium Sm. Br., DC. Pr. P. 6. p. 58. n. 28., Bert. 9. p. 345. n. 9., Moris Sard. 2. n. 650., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 241. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1447. Chrysanthemum Parthenium Pers. Syn., Koch p. 418. n. 6., Gaud. 5. n. 1997., DC. Dub. p. 272. n. 10. Tanacetum Parthenium Schultz Ueber. die Tanac. p. 55. n. 4. Pyr. Parth. La-Peyr. Herbr.; P. parthenifolium Willd.; Parthenium Matricaria Rupr. Ingr. p. 583; Matricaria vulgaris G. Bauh., aliorumve; M. hortensis Trag.; M. officinalis Ruell.; M. latifolia Gilib.; Dedranthema Parthenium Des Moul.; Leucanthemum odoratum Dulc. Engl. Bot. v. 18. n. 1231., Flor. Dan. t. 674. mal., Sv. Bot. v. 4. n. 285., Bull. Herbr. Fr. t. 203., Fl. Bat. v. 10. n. 787., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 743., Reichnb. Icon. C. 26. t. 992. f. 2, 3., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 11. t. 618., W., W., F., N ab Esenb. Pl. offic. t. 243., Turp. Fl. med. T. 4. t. 227., Woodv. Hook. Med. Bot. V. 1. p. 73. t. 30. Matth. p. 907., Camer. Epit. p. 649., Fuchs. Hist. st. p. 45., Brunf. Herb. 1. p. 245., et 3. p. 63. ead. Trag. St. h. p. 156., Cord. Hist. pl. crt. 161. a, Lob. Obs. p. 433. f. 1., Icon. t. 751. f. 1., Dod. Pempt. p. 35. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 954. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 139., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 32. t. 10. f. 7. n. 1.

♃ Flor. Jun. Sept. Fruct. Æstat. in Octobr.

Legi in Pyr. septr. med. ad *St. Béat*, die 26. Jun. 1843. Observavi ad *Bagnères de Luchon*, ad *Toulouse*, ad *Prades du Conflent*, per Cantabriam, ad *Pamplona*, etc.

Quidam contendunt esse biennalem plantam.

Video Des Moulins (*Act. Soc. Bordeaux*, 20.e année 1855. T. 20. p. 552-62., vel *Suppl. Cat. pl. phanerog. Dordogn.* 1858-9. p. 111. seq.) nimium fecisse praesentiam, aut defectum palearum receptaculi, ut genus *Dedranthema* conficeret, nimiasque species *Dedr. Parthenium, parthenioidem, indicam*, et *sinensem*, sueta ei levitate instituisse, dupli-

cando species a quarum sejunctione Natura abhorret: a quo agendo sibi temperavisset, homo in Naturae investigatione imperitus, si sueta ei vanitate derelicta, Cassini scripta perpendisset, quae ex observationibus actis plurimis locis iste tradidit, praesertim vero, *Dict. Sc. Nat.* T. 29. (1823.) p. 182., T. 44. (1826.) p. 150., T. 50. (1827.) p. 496-7.; alias adde de iisdem plantis evulgatas notas a Cosson, Germ. *Fl. Par.* p. 401. not.; vel de *Chamaemelo inodoro* digestas a Lloyd *Fl. Loir. infer.* p. 139., et *Fl. Ouest* Fr. p. 243.; de *Hypochaeride infesta* Salisb. pone Gaudini studium, cf. Fl. Pyr. p. 727.

Quomodo artificium illico non percepit Des Moulins? qui insuper, plantas cultas, et monstrosas pro studii sui fundamento suscepit! *Oh ridiculus mus!*

SECTIO 2.ª **PHALACROGLOSSUM** DC.

Pontia vulgaris (Brunfelsii) Nob.

Brunf. Herb. T. 1. p. 258. Leucanthemum vulgare Tournf. Elem., et Inst., Ray Syn. Ponted., Lamk. Fr., DC. Pr. P. 6. p. 46. n. 5., C. Schultz Ueb. die Tanac. p. 36., Willk. Lang. 2. n. 1435. Chrysanthemum Leucanthemum L., Koch p. 416. n. 1., Bert. 9. p. 326. n. 1., (dempt. var. *b*); Gaud. 5. n. 1990. I., DC. Dub. p. 272. n. 8. Ch. Leucnth. La-Peyr. Herbr.?, et Chr. atratum La-Peyr. Herb., demptis frustulis Anthemidis cujusdam; Ch. dentatum Gilib. Exerc. phyt.; Leuc. commutatum Martr., et Timb.; Pyrethrum Leucanthemum Coss. Germ. Par.; Bellis major Ruell. Engl. Bot. v. 9. n. 601., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 118., Flor. Dan. t. 994., Sv. Bot. v. 5. t. 346., Bull. Herb. Fr. t. 211., Fl. Bat. t. 50., Dietr. Fl. Bor. v. 8. 545., Sturm He't 2. Reichnb. Icon. C. 26. t. 988. f. 1., Zannich. Vnz. p. 161. t. 184., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 9. t. 616. Dorsten. Botan. crt. 127. C. f. inter., Lonicer. Nat. h. crt. 89. A. f. 1. ead., Matth. p. 910., Camer. Epit. p. 653., Dod. Pempt. p. 265 f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 114. f. infr., Fuchs. Hist. st. p. 148., Icon. ed. 1545. t. 81. Trag. St. h. p. 144., Lob. Obs. p. 253. f. 2., Icon. t. 478. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 853. fig.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Behorleguy*, die 24. Jun. 1841., et ad rupes editas montis *Orion*, die 31. Jul. 1841., inque m.ᵉ *Arola*, die 8. Jul. 1841. Varietatem insignem (major. laciniat.) legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, prope *Ceret*, *à la Cascade del bauze*, die 16. Maj. 1843., et similem habui e *Prats de Mollo* a Xatart. Varietatem discoideam legi in Pyr. Navarr. quodam monte inter *Agnezca*, et *Laragheta*, prope *Pampiona*, die 23. Jun. 1844. Habui a Deville ex *Gèdre*, et ex *Tarbes*. Series hic memorata offert status plantae, vel varietates notabiles.

Varietas illa, quae nonnullorum *atrata*, crassior, obesior, provenit ad rupes, plerumque mari proximas. Forte in hanc varietatem cadit *Leucanth. crassifolium* Lang., Willk. 2. n. 1437., in rupibus maritimis Cantabriae lectum a Lange. In Pyr. Cantabr. supra *Cestona* ad basim montis *Izarris*, contra pontem *de Lazao*; in Pyr. Navarr., *a las dos Hermanas*, solo semper calcareo, in Pyr. orient., praesertim, ad *Ceret*, et ad *Setcasas*, alibique etiam vidi variantem foliis dentatis, et pinnatifidis, laciniatisque, sub quo statu conspiciuntur radii longi, aut breves, scilicet, vulgi more, planta grandiflora, et parviflora. Fortasse ad hujuscemodi lusum pertinet *Pyr. ceratophylloides* var. DC. Pr. P. 6. p. 56. n. 17., quod iste e *Carcassonne* a Dufour se accepisse declarat, qui, a me in litteris expetitus, nonnulla incerta, et obscura respondidit, die 21. Nov. 1853. Illi forte pertinet f. 2. Gesn. Op. bot. ed. a Schm. tab. lign. 5. f. 39. (2).

Varietas ista laciniata accedit *P. palmatae* speciei cebennensi; pro qua susceptam fuisse arbitror a Timbal, dum iste illud suum *Leuc. palmatum* **g** instituit, *Abrs. or.* p. 49.

Radiorum longitudo variat admodum, in Pyr. Catal. praecipue: sed et in Pyr. Cantabr. merid. ad *Vergara*, inque Navarr. ad *Pamplona, Lumbier, Agoiz, Aldunate, Nardues, Navasquez*, inque Aragon. ad *Voltaña*, inter *Anzanigo*, et *la Garonetta*, ad *Murillo Gallego, a la Solade de los Majuelos, a la Carbonera*, in m.ᵉ *Turbon* ad horrendum antrum *el Grallero*, ad *Campo* ac supra *Navarri*, ad *Ruesta, Artieda*, et sub *la Peña d'Uruel*, alibique etiam, vivit altera varietas floribus omnibus tubuloso-discoideis, radio scilicet destitutis, quae varietas multam prae se fert similitudinem cum *Plagio virgato* DC., qui nisi prorsus adjudicandus *P. vulgari*, genere ab ea non separandum esse, bonis argumentis, et observationibus contendit Clos, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. (1870.) p. 184-5. In citata varietate Pyrenaeorum caulis, et folia inferiora, praesertim, hirsuta occurrunt. Caeterum haec praesentia aut defectus radiorum, in hujusce ordinis plantis, observata jam e longo tempore in aliis *Pontiis*, in *Senecionibus*, in *Bidentibus*, in *Anthemidibus*, in *Pulicariis*, in *Galatellis*, vel *Asteribus*, aliisque, rectam Willdenowio suggesserat sententiam: « *Radius in Syngenesiis nunquam fidendus* » (sic) Fl. Berol. Prodr. (1787.) p. 264. n. 808. In eadem re non adeo perspicax Heister, qui radium nimis existimavit, ut ceu characterem ad genera constituenda adhiberet; eum conferas Cat. hrt. Acad. Juliae (1732.) ps. 12., et 19. ibidemve notam. Ast perspicax quidem Allioni noster, utpote qui ad suum *Chrysanthemum discoideum, Leucanthemum virgatum* Clos, *Pontia Allionii* N. (ex L'Heritier!) subscripserit: « *Non potest ad Cotulae genus pertinere, (Cotula grandis* Jacq. Obs.), *neque etiam a Chrysanthemi genere* (illius temporis) *separari, licet semiflosculis careat* ». Fl. Pedm. n. 687. Minus feliciter Allioni speciem pro varietate *P. pallentis* interpretandam esse censebat Willk. l.c. p. 96. Obs. Videntur achenia quidem variare coronata, et appendice auriculaeformi membranacea instructa; cf. Koch Syn. ed. 2. Add. corr. p. 1026. lin. 12. Et Willkomm, Sert. Fl. Hisp. p. 81. n. 522. sub varietate ei dubia (**d** l.s.c.), loquitur de planta prope *Vergara*, in *Guipuzcoa*, a se cum normali forma observata, in qua (non tamen constanter) inspiciebantur achenia marginalia plerumque coronata, pappo dimidiato, ex uno, vel duobus dentibus constanter instructo: varietatem hanc ille prius habuerat pro *P. montana*.

Dubitaveram, num locus Brunfelsii, et inde Dorstenii, ac Loniceri, pertineret ad *P. montanam*.

Pontia grandis (Barrelieri) Nob.

Barr. Icon. t. 437., Obs. p. 99. n. 1098. Leucanthemum maximum DC. Pr. P. 6. p. 46. n. 7. Willk. Lang. n. 1438. Chrysanthemum maximum Ramd. in Bull. Soc. philom. n. 42. (1800.) p. 140., DC. Dub. p. 272. n. 9. Ch. grandifl. La-Peyr. Herbr., et Ch. montanum La-Peyr. Herbr., exceptis varths.; et Ch. monspeliense, et Ch. ceratophylloides La-Peyr. Herbr.; Ch. atratum Quorund.; Ch. sylvaticum Link, L. persicaefolium Timb. Hoffm. Fl. Port. 2. p. 328. n. 3.? Tanacetum Leucanthemum var. c. Reichnb. Icon. 26. p. 50. Reichnb. Icon. C. 26. t. 987. f. 2. Bell. pyren. latiss. fol., fl. max. Dodart Icon. t. 65. a Jonquet? non inveni! citant Galli cum DC.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. solum praediligens calcareum.

Legi in Pyr. Cantabr. m.ᵉ *Izarris*, diebus 14. Jul., et 27. Aug. 1857. Habui e m.ᵉ *Aloña* contra *Oñate* a Mieg; ex Pyr. or. septr. *au bas de la Soulanetta de Costabona* lectum a Massot; ex *le Mont-Sacon* a Deville. Vidi ex *le Pic de Lhéris* apud Philippe: *au Pic du Midau* detexit Debeaux. Observavi in m.ᵉ *Gorveya* Cantabror. cum *Alava* finit., ad *Basibé* supra *Castanesa*, ad *Siaill (Conca de Tremp)*.

Figura Libosch., et Trin. Fl. St. Petersb., Mosc. p. 33. t. 12. ostendens florem maximum (calathum, anthodium, si mavis) videtur mihi hujus loci.

In m.e *Izarris* legi specimina foliis simpliciter dentatis carnosulis; aliaque foliis laciniatis, mollibus praedita. Lusus hujuscemodi ad *Prats de Mollo* observatus pro *P. palmata* susceptus est a Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 144.? Bertoloni sub suo *Chr. atrato* p. 329. n. 2. plures comprehendit species, cum earum locis, et figuris. Sunt loca spectantia ad *P. grandem*, ad *P. montanam* alia, quaedam ad *P. atratam* Quibusd. (G. Bauh. Pr. p. 120. n. 1.) N.! (de qua cf. Gren. *Jur.* p. 416.), mihi *P. montanam.* Item *Leuc. maximum* Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 141., ceu vitiosum considero, inspiciens sub eo loca quaedam *P. montanae. Leuc. maximum* in Corsicae montibus ab eis indicatum, num ibidem reperiatur pro certo asserere ego non auderem, et parum tutis ab amico optimo Romagnoli olim acceptis speciminibus e *Solenzana.* Num species ista in Italia mea quoque proveniat, quomodo judicavit Tenore ex individuis Samniticis, e m.e *Matese*, ulterius erit comprobandum, ut inquirenda iterum est planta in Nursinis, ad Barrelieri locum tute confirmandum; interim, e planta tam parum nota suum *Leuc. Barrelieri* fecit Timbal, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 13. (1866.) p. CLIII. Revera ipsemet in Apennino Etruriae plantam legi, et indidem a Puccinelli habui, quam pro *P. grandi* haberem. Nomine *Chr. atrati* dabat Puccinelli, communem dicens in *universo apennino lucensi.*

SECTIO 3.a **PHALACRODISCUS** Less.

Pontia pallens Nob.

Leucanthemum pallens DC. Pr. P. 6. p. 47. n. 9., Godr. Gr. Fr. 2. p. 140. Willk. Lang. 2. n. 1436. Chrysanthemum pallens Gay in Perreymnd. Cat. pl. Frej. (1833.) Add. corrig. ad p. 22., et apud Guillem. Archiv. botq. T. 2. (1833.) p. 545. C. montanum Nonnullor., vel var. *b* Mut. Fr. 2. p. 154. n. 4. Phalacrodiscus pallens C. H. Schultz Ueb. die Tanac. p. 43. lin. ult. (nom. tant.). C. montanum varts. La-Peyr. Herbr., et Ch. graminifolium La-Peyr. Herbr.! C. foliosum, C. rigidum, C. nemausense, C. canescens, et C. Leucanthemum L. var. Pourr. Herbr. Matr. asserv., et insuper C. Leucanthemum Pourr. Herbr. Paris. asserv. Tan. Leucanthem. var., ex Asch., Kanitz. Reichenb. Icon. C. 26. t. 989. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Cantabr. et per region. oceanicas frequentior.

Legi in Pyr. Cantabr. m.e *Jara* prope *St. Jean Pied de Port*, die 17. Jun. 1841.: in Pyr. septr. med. supra *St. Martory à Montpelat*, die 25. Jul. 1843.; in Pyr. Arag. *(Sobrarbe)* ad *San Victorian*, die 23. Jul. 1861. Habeo a Deville ex *Gleyziette d'Auzous (Estrem de Salles)*; a Massot e *Coustouges* Pyr. or. Devilleana specimina *P. vulgaris* judicata sunt a Grenier in litteris ad Deville datis (17. Sept. 1857). Ad *Cardona* (ubi vidit Costa) ego non percepi; sed vidi, et sic Timbal, per montes Corbarienses.

Dimidiam coronam vidi in acheniis circumferentiae, legitimam vero, et integram non vidi.

In *Montpellat* s.c., alibique variantem reperii gracillimam, unifloram, et robustiorem, ramosissimam, multifloram, forte centum flores in eodem pede ferentem.

Bellis major Dod. St. h. Comment. (1553.) p. 207., *Hist. pl. (gallic.)* p. 126. f. 1., ead., ab illa Pempt. suo loco citata diversa, mihi non repugnavisset pro hac specie; ast fateri oportet, hujuscemodi figuras, autopsia loci non adjuvante, controversiis obnoxias continuo esse, idcirco prudentius relinqui.

Pontia montana (Gesneri?) N.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 5. f. 37.? Leucanthemum montanum DC. Pr. P. 6. p. 48. n. 15., Godr. Gr. Fr. 2. p. 141., Willk., Lang. 2. n. 1439. Chrysanthemum montanum L., Koch p. 417. n. 2. (dempts. varietbs.) Ch. Leucanthemum *b* Bert. 9. p. 326. n. 1., DC. Dub. p. 272. n. 8. Ch. Leucanth. montanum II. Gaud. 5. n. 1990. Phalacrodiscus montanus C. H. Schult. Ueb. die Tanac. p. 40., excl. var. graminifol. Ch. suffruticulosum Timb. ? Reliq. Pourr. p. 69.; Leuc. vulgare. *e* graminifol. Vis., ex Lindm. Jacq. Obs. P. 4. p. 9. t. 91. All. Pedm. n. 689. t. 37. f. 2., Reichnb. Icon. C. 26. t. 987. f. 1. G. Bauh. Pr. p. 120. fig. inter., et p. 121. jubent. Schult.; J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 115., Chabr. Sciagr. p. 361. f. 6.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug.

Legi in Pyr. septr. auriger. supra *l'Hôspitalet à la Soulane*, die 3. Aug. 1840. Observavi in Valle *de Orlu*, et sub *le Puig Morain*.

Pontia heterophylla (Magnol) Nob.

Magn. Bot. Monspel. Append. p. 291., et Hrt. Leucanthemum graminifolium Lamk., DC. Pr. P. 6. p. 48. n. 16., Godr. Gr. Fr. 2. p. 142. Chrysanthemum graminifolium L., Bert. 9. p. 331. n. 3., DC. Dub. p. 272. n. 7. Jacq. Obs. P. 4. t. 92., Lamk. Ill. t. 678. f. 5., Reichnb. Icon. C. 26. t. 991. f. 3. Magn. Hrt. Monspel. p. 31. t. 7.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. In Pyr. orient. rarissima.

Legi in Pyr. orient. ad *Conflent* supra *Villefranche*, die 15. Jun. 1837. Dicunt repertum fuisse *au Pic de Ger*. (cf. *Excurs. botq. Soc. botq. Fr.* 1868. p. LXVI). In Pourret Itinr. indicatur ad *Salvanaire*, et *au Mont Llaurenti*, istic confirmatur a Timbal. In summitate montis *Tausch (Corbières)* detexit Timbal (1875.), *au Milabre* (1879.) unde dedit etiam Gautier sub nomine *Leuc. fissi* Timb.

Species maxime affinis *P. montanae*, cujus forma intermedia videtur illud *Chr. gracilicaule* Dufour, cujus descriptionem perlegi in *Bouq. bot. S. Felip. et Morrente* (Hispan.), apud Bory St. Vinct., Drap., et Vans Mons *Ann. gener. Sc. Physiq. T.* 7. *(Bruxell.* 1820.) p. 306. n. 4. Caeterum plures sunt qui putant (inter quos mecum, voce, semper veneratus Dunal) *P. heterophyllam* meram esse *P. montanae* varietatem, quod jam declaratum est a C. H. Schultz *Ueb. die Tanac.* (1844.) p. 43., a Lindem. Elisab. Suppl. 3. (var. parvifol.) Alii ultra procedere; Visian. Fl. Dalm. 2. p. 86-7. n. 695., Fenzl Zool. Bot. Veron. 1853. 2. p. 342-3., simul unientes *P. vulgarem*, *montanam*, et *heterophyllam; pallentem* quoque Aschers. et Kanitz Pl. or. n. 928.; quod primus horum confirmare minime dubitavit in opusculo, *Consider. gen. sp.* p. 47. Ego viventem semel et fugaciter vidi; relatum mihi ab amicis stirpem incertae apparitionis esse, eo ipso loco ubi jam reperta fuerat; dum aderit rarissima, non parum suspectam esse fateor, considerata affinis suae polymorphia. Eis accedo, qui *Leuc. heterophyllum Pontiae vulgaris* varietatem existimant.

Tripleurospermum C. H. Schultz; *Chamaemelum* Visian. *Giorn. Bot. ital.* 1844., et *Consid. gen. sp.* (1847.) p. 32.

Tripleurospermum inodorum (Fuchs.) C. H. Schultz.

Fuchs. Hist. st. p. 144. Sch. Ueb. die Tanac. (1844.) p. 32., Koch Add. corr. p. 1026. n. 1. Chamaemelum inodorum G. Bauh. Pin. p. 135. n. 7., Visian. Dalm. 2. p. 85., Willk. Lang. 2. n. 1431. Matricaria inodora L. Fl. Sv., DC. Pr. P. 6. p. 52. n. 2. Pyrethrum inodorum Sm., Bert. 9. p. 341. n. 6. Chrysanthemum inodorum L. Sp., Gaud. 5. n. 1988., Koch p. 419. n. 9. d; DC. Dub. p. 272. n. 12. Pyr. inodorum La-Peyr. Herb.; et Asso Mant.? ad Jaca; P. caucasicum Willd. fide Plur. botancr., sed obstat Ledebour; Chr. grandiflorum Hook. in Parry's Voy. Append. ex illo Fl. Bor. Amer.; Matricaria suaveolens Gilibert (Chlor. Grodnens. 1785. p. 35.; in Chl. Lugd. non video) Herbr., ex Balb. Fl. Lyonn., Pyr. breviradiatum Ledeb. Mém. Ac., fat.e Ross.; Dobothrospermum agreste Knof. Flor. 1846.; Tr. uniglandulosum Schtz., vix var., ex Lindem. Schk. Handb. 3. t. 253., Flor. Dan. t. 696., et t. 1935., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T 5. p. 37. t. 125., Fl. Bat. v. 7. t. 509., Labr.

Heg. Icon. Helv. fasc. 37. t. 4. Reichnb. Icon. C. 26. t. 985. f. 1, 2., Engl. Bot. v. 10. n. 676., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 90,, W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 242. Dod. Stirp. h. Comm. 1553. p. 228., Hist. pl. (gall.) p. 138. f. 3., cf. et Dod. Pempt. p. 258. n. 2. sin. fig. Tabern. Krtb. p. 70. f. 1., Icon. t. 21. f. 1., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 78.? (cum super. non identica); J. Bauh. Hist. pl. 3. l 26. p. 120. f. infer. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 36. t. 12. f. 8.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. orient., *Cerdaña*, sub *Angustrine*, die 12. Jul. 1839. Habeo a Deville forte ad *Tarbes* lectum: dicunt commune ad *Vic*. Observavi ad *Orgañia*, ad *Luchon*, *Blagnac*, etc.

Tr. maritimum Koch l.c. n. 2. habetur a Babingt. *Prim. Fl. Sarn.* (1839.) p. 52., et *Man. Br. Bot.*, a Lloyd *Fl. Ouest Fr.* p. 243., a Reichenbach fil. (ut olim ab ipso Koch qui se non semper mutavit in melius), a Crépin, *Fl. Belg.* p. 214. n. 3., a Ledeb. *Fl. Ross.* 2. p. 546., ab Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 257., pro hujus speciei varietate **d** maritim., Icon. cit. p. 47. f. 3. Ejusdem nostrae speciei varietas existimatur a Neilreich (in Maly En. pl. Austr. p. 106.) *Pyr. praecox* M. a Biebrst., eodem a Ledebour judicio, l.s.c.

Est mihi hujus speciei citata Tabernemontani figura *(Cotula 1.)*, de qua duplicem fecit usum Marsch a Bieberstein, *Taur. Caucas.* n. 1759. pro hac specie; n. 1775.* pro *Anthemide arvensi*. Ad nostram plantam a Schultz quoque laudatur!

Inter Devillei plantas plura reperii specimina floribus, nec fructibus, onusta, cujusdam speciei, cum hac de qua agimus affinis, et quidem proximae speciei illae cui nomen *Pyrethri elegantis* fecit Pollini et cujus figuram dedit Fl. Ver. 2. t. 6. f. 2. Si bene memini, eamdem plantam vidi in Herbr. La-Peyrouse. Cum aliquid *Anthemidis Cotae* habeat, eam inter hasce quoque perquisivi, num ab ullo descriptam? Non est certe *A. pyrenaea* Miégev. Quum locum ubi sua illa specimina legerat optimus Deville, f. semper r., non adnotaverit, tunc supersedendum duxi, et stirpem tractandam relinquo ei, qui vivam in loco natali deprehendat, nisi alicui iste eam tractandam tradat.

Chamaemelum ex Hippocrate; *Matricaria* Vaillant, Linn., Neotericorum.

Hocce correctius nomen consideravi; cum Ruprecht Ingr. p. 592. Nomen caeterum jam susceptum a Brunfels., Dodonaeo, Gesnero, Caesalpino, Camerario, fratribus Bauhinis, Pontedera, Tournefort, Micheli, aliisque. *Matricaria*, e contra, nomen est novae applicationis (Vaillant, 1720, et cum eo Linnaei) ad nostram plantam relatum, ex quo vox *Matricaria*, Mesuae tempore, sive medii aevi, pro *Pontia Matricaria*, cui restitui p. 968., confecta fuerit. Recte ergo C. Koch (*Linnaea* T. 7.), et Gay *Chamaemelum* praetulerunt.

Chamaemelum vulgare (Hippocr., Theophr., Dioscor.) Dodon.

Hippocr. Morb. mul. 1., 625., et Nat. mul. 1., 570.?, et 572.?, Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 8., etc. 14.; Dioscr. l. 3. c. 145. Parthen. ego quoque cum Spreng., Comm. 2. p. 560., intelligo, ut jam Tragus! Rupr. Fl. Ingr. p. 593. n. 347. Matricaria Chamomilla Auctor., Visian. Giorn. bot. ital. 1844., et Schultz C. H. Ueb. die Tanac. p. 24., Koch p. 416., Bert. 9. p. 350., Gaud. 5. n. 1999., Moris Sard. 2. n. 655., Godr. Gr. Fr. 2. p. 148., Willk. Lang. 2. n. 1430. Matr. Cham. La-Peyr. Herbr., et M. suaveolens La-Peyr. Hrbr.? Chamomilla officinalis Koch (C.); Pyrethrum Chamomilla Coss. Germ. Fl. Par.; M. pusilla, M. Courrantiana, M. pyrethroides, et M. coronata, ex Visian. Consider. gen. sp.; M. obliqua Dulac. Chr. Chamomilla Griess. Engl. Bot. v. 18. n. 1232., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 119., Koch Beitr. Fl. orient. t. 73.? Schk. Hanb. 3. t. 253. b., Reichnb. Icon. C. 26. t. 997. f. 1., Flor. Dan. t. 1764., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 10. t. 617., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic t. 241., Zannich. Vnz. p. 58. t. 250., Sv. Bot. v. 1. n. 50. Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 5. p. 35.

t. 124. Brunf. Herbr., edit. germ. 1532. p. 214. f. 1., ex Morett. in Matth. ill. Mem. 8. Trag. St. h. p. 148. vix, Dod. Fl. Coron. ed. 1. p. 226., ed. 2. p. 236., Pempt. p. 257., Lob. Obs. p. 445. f. 1., Icon. t. 770. f. 1., Codex Paris. ex Lenorm. fol. 39. vers., Lonicer. Nat. h. crt. 90. A. fig. 1.a, Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 35. t. 12. f. 7., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 116.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Frequens in Pyr. sept. med.; in Pyr. Arag. Catal. humilior. rara obvenit.

Legi in Pyr. Arag. sub *Ayerbe* ad *Fonteilles*, die 14. Aug. 1858.; in Pyr. septr. med. ad *St. Gaudins*, die 24. Jun. 1862. Observavi ad *Toulouse*, ad *Blagnac*, et supra secus Garumnam: ad *Montmesa*, ad *Villanueva de Pons* sub *Alp*, ad *Puycerda*, in *Monseny*, ad *Gerona*, etc.

Forte haec eadem est planta, quam nomine *Matr. suaveolentis* indicavit Asso ad *Jaca, en la plaza del Quartel* (Mant. Arag. p. 116. n. 1132). Fateor me ibidem non vidisse; ast eam ab Asso visam fuisse credidit Willkomm; species hinc inde adventitia inl. cit. fortasse adparuit, et disparuit.

Figura Fuchsii Hist. st. p. 25., Icon. ed. 1545. t. 14., a pluribus adhuc (cum G. Bauhino, Pin. p. 135. n. 1.) citata, me non suadet; primo oculi ictu diceretur ab *Anthemide arvensi* desumta, cui tamen tute citari nequit.

Neque de *Anthemide*, sive *Chamaemilla* Matth. p. 905. satisfactus sum; Tragum etiam parum contentus citavi, iste tamen tutissimus est, sicque Lonicerus.

Santolina Anguillr., vix, quum eam tantummodo nominaverit; Dodon., Tournef.

Santolina pectinata (Barrelieri) Benth.

Barrel., de quo infra. Benth. Cat. p. 117., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 231. n. 5., DC. Pr. P. 6. p. 35. n. 3. a, Boiss. Voy. botq. Esp. p. 315, n. 910., DC. Dub. V. 2. Append. Sect. 3. p. 1010. Godr. Gr. Fr. 2. p. 161., Willk. Lang. 2. n. 1405. S. grandiflora Pourr., et S. rosmarinifolia minor Pourr. Herbr. Matr., S. rosmarinifolia Asso (Syn. Arag. n. 805.) ex Losc. y Pard. quod non confirmatur a Willk., qui ad Rodenas veram rosmarinifol. vivere credit.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In calidior. Pyr. orient.

Legi in Pyr. or. inter *Arles*, et *Prats de Mollo*, l. d. *Bauze de l'aze*, habuique a Massot loco autoptico, die 26. Jun. 1840., in Pyr. Catal. ad *los Baños de Ribas*, die 18. Jul. 1846. Clos teste (*Congr. Sc. Fr.* 19. 1852. p. 107.) reperitur in Valle *Andorra*, inter *Canillo*, et *Encamp*. Vivit in *Monseny* et *Chabrera*, unde specimina degunt in Herbr. Saldador. Vidi etiam ad *Gerona*.

Stirps, uti congeneres, valde aromatica; odor ejus suavis; accipitur interdum, et venditatur pro *Chamaemelo vulgari;* sed ejus virtus medicinalis ulterius investiganda sistendaque erit. Verisimiliter a pecore depascitur, nam in locis accessus facilis, aut mutilata occurrit aut deest.

Ad *Ribas*, l.c. proxima cum ea vivebat *S. villosa* Vaill. De legitima inter hasce stirpes differentia ego dubitavi, nam dempta plantae glabritie, aliam distinctionis notam, qua *S. pectinata* a *villosa* disjungatur non percepi: neque feliciorem, bene inspecto, fuisse Willkomm palam est; et sua dubia exposuit Vayred. *Apunt. Fl. Catal.* p. 88. Attamen facies peculiarem speciem denunciat.

Vidi relatum ad hanc speciem a Pourret, in Herbr. suo Matr. asservato, synonymon hoc: « *Santol. flor. major., foliis villos. et incanis* » Tournf. Instit. p. 460. Folia tamen incana et villosa generatim non sunt in hac stirpe, quapropter citatum synonymon pro ea nolim recipere, donec a *S. villosa* sejunctam retineo. Aliud ei adductum fuit,

Barrelieri, scilicet Icon. t. 422., a Boissier, et istud quoque ostendens juniorem plantam mihi non adeo clarum videbatur. Alterum ejusdem Barrelieri, Icon. t. 463., refert Willkomm, et hoc diceretur prioris evolutior status; ast planta *incana* declaratur, quod de tota herba vix unquam dici potest.

Santolina villosa (Cordi) Mill. *Dict.* n. 2.

Cord. Hist. pl. crt. 149. a, cap. 99. sin. fig. S. squarrosa Willd. Sp. pl. Syngenes. p. 1798. n. 2. (excls. Clus., G. Bauh., et L. Sp.), DC. Dub. Dub. p. 278. n. 3. S. Chamaecyparissus *g* DC. Pr. P. 6. p. 35. n. 1.; *b* Willk. Lang. 2. n. 1404. S. ericoides Poir. Dict. 6. p. 504. n. 3. (syns. quibusd. excls.) S. Chamaecypar. La-Peyr. Herbr. Pen. Lob. Advrs. p. 336., Lob. Obs. p. 436. f. 1., Icon. t. 754. f. 2., Dodon. Flor. Cornr. p. 253., ed. 2. p. 266., Pempt. p. 269. f. 2., Clus. Rar. pl. h. l. 3 p. 341., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 12. n. 17. t. 3. f. 2. (n. 17.) vix quia calathos grandiores offert, Barr. Ic. t. 429.

♄ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. per region. mediterr. cum *Olea*, et etiam super eam, solo calcareo.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, die 25. Jun. 1844.; in Pyr. Atax. humil. prope *Narbonne* ad *Mont-redon*, diebus 15. Jun. 1839., et 2. Jul. 1836., ibidemve proxime ad *la Nouvelle* achenia legi, die 18. Sept. 1860. Observavi ad *Axat* Pyr. Atax., inque montbs. Corbars. Inter *Hecho* et *Ansò* vidi tum glabrescentem, tunc incanam: cf. ad hoc nobis bene notam observationem, a Caruel declaratam, *Prodr. Fl. Tosc.* sub n. 1064.

Multam habet similitudinem cum *S. incana* sequente, a qua diversam judicavi foliis minus incanis, dentibus eorum longioribus, involucris glabris, receptaculi paleis item glabris, calathis quidquam minoribus parvi *Ciceris* magnitudine. Folia sunt quadrifariam imbricata, et quo juniora eo magis tomentosa, nam adulta glabrescunt. Odor herbae, et in hac quoque gratissimus. Non propriam speciem, sed hujus glabriorem statum existimo *S. viridem* DC. *Fr.*, et cum Duby Gall. Ibid. n. 2., Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 160., cui patriam esse *Darbonne* declarant. Figura illa Plantiniana s.c. habitum, et faciem plantae bene exhibet, sed folia plura integra in superiore parte caulis offert, qualia in speciminibus meis non video. Foret ne hujus loci cum *Abrotan. foemin. vulgar.* Clusii, etiam *Abrotn. foem.* 2. Clus. l.c.? et inde *Abr. foem. foliis min. incans.* G. Bauh. Pin. p. 137. n. 8.? sic mecum reputavi. Ast de speciebus istis, descriptiones a Clusio datae tam mancae sunt, ut non nisi incertum de iis judicium pronuntiari possit, quotiescunque autopsia locorum non subvenerit. Morisoni prolationem hic cum Willdenow subjeci, quamvis neque descriptio, nec figura satisfaciant, ita ut quasi eam dimittendam esse existimarem. Et revera, quae similitudo cum figura illa Plantiniana recepta? pauca sane. Excepit tamen Morisonum DC. Pr., ut prius retulerat Poiret l.c. ad suam *S. ericoidem*, quae hujusmet loci existimatur; ast illius descriptio parum bona; nihilo secius, ex specimine Poiretiani Herbarii, visi Tolosae Gallorum olim apud Moquin, huic unioni non me opponerem; qua recepta, aliquid expungendum ex adductis synonymis.

Santolina incana (Lobelii) Lamk. *Fr.*

Cruydb. p. 920. Lobel. Icon. t. 754. f. 1. DC. Dub. p. 278. n. 4. S. Chamaecyparissus a DC. Pr. P. 6. p. 35. n. 1. (expurg. synon.); Willk. Lang. 2. item n. 404. S. villosissima, et S. incana Poir. Dict. 6. p. 505-6. ns. 5, 6. S. balearica Pourr. in Herb. Hrt. bot. Matr.; S. cinerea Lagasc., ex Colmeir. Apunts. dos Castill. Lamk. Ill. t. 671. f. 3. Dod. Pempt. p. 269. f. 1., Clus. Rar. pl. h. l. 3. p. 341-2. fig.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. calidior., cum *Olea*, solo calcareo.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, ad *Maury*, die 14. Jun. 1843.; in Pyr. Cat. supra *Sarrià* ad *Mont-agut*, die 28. Jun. 1860. Occurrit *al Collsacabra*.

Vidi individua in Pyr. Arag., *Sobrarbe*, ad *l'Ainsa*, quae ad eamdem hanc speciem pertinentia judicavi (neque ad superiorem villosam), in quibus statura praestantior erat, et inde major pulcritudo, pubescentia incana copiosior; vivebant ista locis calidioribus prae illis in quibus *S. villosa* inhabitat, quae quidquam magis se diffundit. Ferebant, insuper, ea individua calathos formosi *Ciceris* magnitudine, involucrorum foliola dorso glabra, per marginem, apice praesertim, pubescentia, praecipue vero conspicua paleis receptaculi sub-pubescentibus, subciliatis, apice quasi barbatis. Individua e *Montagut* gerebant involucrorum foliola apice scariosa, denticulata, barbulata; paleas receptaculi sub-carinatas, dorso virescentes, apice sub-barbatas.

Rationes tamen habeo, quibus innixus suspicari liceat de horum characterum praestantia, visis dein ad *l'Ainsa* individuis capitulis minoribus praeditis, totis magis glabris, involucris, paleisque glabris, iisque tantillum ciliatis, et barbatis. Vidique etiam in *Sobrarbe*, sive ad *San Victorian*, vel ad *Biu* (retro *la Peña Montanesa)* locis prae *l'Ainsa* editioribus, minusve calidis, et magis etiam umbrosis, stirpem tam glabram factam, ut *S. pectinatam* Benth. ferme aemularet. Forte haec eadem est stirps, quae vivit ad *Servisé* sub *Broto*, ad *Fanlo*.

E Lamarck *Fl. Fr.* 2. p. 43. n. 6. excludendum puto synonymon Tournefortii, *Sant. repent., et canesc.* Instit. r. hrb. p. 460.: sed fateor me aliud ejusdem auctoris substituere non audere, omissa apud eum illa Lobelii, et Dodonaei, a nobis suscepta, prolatione, a qua prudenter se abstinuit quoque Linnaeus Sp. pl. E Lamarck, cum DC. *Fr.* n. 3248., excluderem illam L. Sp. pl. inductionem ipsis quoque dubiam, quae vulgatiorem per Europam plantam forte exprimit, alieno quoque synonymo a Linnaeo conturbata. Neque apud eosdem Lamarck cum DC. laudo alteram Willdenowii Sp. pl. allegationem, quia loca Clusii, et Morisoni ibidem intromissa, ad duas potius, quam ad unicam tantummodo speciem pertinere censeo. Et incertae admodum sunt multae illarum citationes, quas Willdenow simul coacervavit. Caeterum ipse Morison Clusii stirpem, junctim ibidem conferruminatam a Willdenow, seorsim posuerat, Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 12. n. 14., et cum neutra earum quas superaverat plantas miscere ausus est. Incorrecte hancine Morisoni prolationem (Hist. Oxon. 3. S. 6. p. 11. n. 12. t. 3. f. 1. n. 12., sic) dedit Duby, a quo ergo cavendum erit. Item locum Blackw. Herb. t. 346., a meis stirpibus Pyrenaeis removeo.

S. Chamaecyparissus Auctor. partim ad *incanam* hanc pertinebit, partim vero ad alteram stirpem ab hac diversam, in quibus digerendis obstant nebulae plures, eo quod species istae sint nimium parciter notae, in Herbariis potius quam viventes observatae. Credere nequeo eas bene assequutum fuisse DC. Pr., quem plures species sub *S. Chamaecyparisso*, natura invita, comprehendisse existimo, quamvis imitatores invenerit, uti Bory Chaub. *Pélop.* n. 1414., Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 160., Willkomm s.c.

Itemve Reichnb. fil. Icon. C. 26. p. 64.; cujus figuram, Ibid. t. 1012. f. 2., pro neutra mearum specierum adhibendam esse duxi.

Gnaphalium Dioscor., Tournf., Gaertn.; *Diotis* Desf., et Auctor.

Quae sequitur species recognita est a plurimis pro *Gnaphalio* Dioscoridis, l. 3. c. 122. Primi hancine dederunt sententiam Matthioli, Dodonaeus, Lobelius, Clusius, quorum postremus specifico quodam nomine decoravit, ab Adanson, et a Gaertnero laudatum. Et locum Dioscoridis confirmarunt magni ponderis viri, Sprengel, Sibthorp. J. Bauhinus Hist. pl. 3. l. 26. p. 157., dicit se primum hanc suscepisse sententiam, sed postea, consilio Tedeschini, Pharmacopolae ad *Canno* Cretae, *(qui aliam plantam melius hac cum Dioscoridis Gnaphalio convenire monebat)* judicium se mutavisse declarat. Videtur mihi *Beringeriam Pseudo-Dictamnum* Neck. (in qua et vires medicae a Dioscoride ad suum *Gnaphalium* tributae forte melius prae aliis speciebus pro hoc propositis expectandae sunt) ante oculos habuisse Tedeschini. Eamdem coluit sententiam Pona, qui hanc Labiatam *Gnaphalium Dioscoridis* nuncupavit, nec J. Bauhino displicuit, qui eamdem hanc speciem ceu *Gnaphalium* Patrum potius habendam esse censebat, l.c.l. 28. p. 255.

Liceat observare, quam improprie *Anaxeton Gnaphalii* synonymon apud Dioscoridem, pro plantis noviter detectis, et a quocunque Patrum *Gnaphalio* alienis, adhibitum fuerit a Gaertner (qui rem non ignorabat, cf. opus Fruct. Sem. pl. t. 2., p. 406-7.), mox a Cassini, et Schott.

Gnaphalium legitimum (Dioscoridis) Clus. Gaertn.

Dioscr. l. 3. 122. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 391. **Diotis candidissima** Desf. Atl. 2. p. 267., Bert. 9. p. 97., Moris Sard. 2. n. 645., DC. Pr. P. 6. p. 34. n. 1., et cum Dub. p. 279.; D. maritima Cass. Dict. Sc. Nat. T. 13. (1819.) p. 295., Willk. Lang. 2. n. 1410. Santolina maritima L., La-Peyr. Herbr. G. maritimum Bauhinor., Ray. Engl. Bot. v. 2. n. 141., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 87., Flor. Graec. Sibthorp C. 9. p. 37. t. 850., Gaertn. l.c. t. 165. f. 2., Reichnb. Icon. C. 26. t. 998. f. 3., Mill. Icon. t. 135. Matth. p. 860., Camer. Epit. p. 605., Pen. Lob. Advrs. p. 200-1., Icon. t. 480. f. 1., Dod. Pempt. p. 65., Clus. Rar. pl. h. l. 3. p. 329. f. 3., Alpin. Exot. p. 147. p. 146. fig. mal., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1115. f. 2., et p. 1387. f. 2.; J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 157. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 21. t. 4. f. 47.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct. In maritimis.

Legi in Pyr. Catal. prope *San Feliu de Guixols*, l.d. *San Pol,* die 13. Jun. 1860. (florib. non adhuc bene evolutis). Ex maritim. ad *Bayonne* a Darracq lectum possideo. Observavi ad *Blanes;* ad *San Sebastiano* Cantabriae vidit Lange.

Specificam *candidissimi* denominationem criticavit Cassini. Annis 1853-4. Reichenbach fil. *Diotidem maritimam* Coss. mnscr. declarabat!; et Cosson *Not. pl. crit.* p. 39. acclamabant Willkomm et Lange, silentio praeteritis Cassini, Hooker, Arnott, Babington, et quos ante Cosson speciem ita denominaverant.

Achillea Dioscr., Neck.

SECTIO 1.ª AGERATUM Nob.

Achillea Ageratum (Dioscor., Plinii, Oribas.) L. Sp.

Dioscr. l. 4. c. 59., Plin. Nat. h. l. 27. c. 4., et 4., Oribas. Collect. medic. l. 11. (ed. Ald. p. 414.). Bert. 9. p. 388. n. 1., DC. Pr. P. 6. p. 27. n. 16., et cum Dub. p. 275. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1402. La-Peyr. Herbr. Mill. Icon. t. 10., e pl. cult., Reichn. Icon. C. 26. t. 1013. f. 1., Plenck Ic. pl. medic. T. 7. p. 18. t. 632. Matth. p. 1049., Trag. St. h. p. 515., Dod. Stirp. h. Comm. 1553. p. 285., Hist. pl. (gall.) p. 175. f. 2., Pempt. p. 295. f. 2., Lob. Obs. p. 259. f. 3., Icon. t. 489. f. 3., Camer. Epit. p. 795., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 142. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 3. t. 1. f. ns. 2-3.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct. Per region. mediterr. cum *Olea* quam superat, sed locis calidioribus semper proveniens.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, die 21. Aug. 1844. Observavi ad *Sanguessa, St.a Cilia, Mianos, Tiermas*, alibique secus *la Canal de Verdun*, ad *Nozeillas, Merli*, in *Sobrarbe;* in *Monseny*, ad *Gerona*, ad *Sarrià*, ad *Besalù* supra *Figueras*, ad *Rosas, aux Corbières*, etc.

Folia ima longissime in petiolum producta, spathulaeformia; caulina media saepe basi pinnatifida, vel dente uno, aut altero elongato praedita, praesertim quae in foliorum fasciculo extrinsecus degunt; omnia punctata, e glandulis resiniferam materiem, graviter odorantem, secernentibus. Glandulae hae odoriferae in teneris plantae partibus solemniores conspiciuntur. Characterem de *involucrorum squamis mucronatis* inditum a DC. Pr., in individuis meis Navarrensibus non reperii. Alibi observatum non negandum, sed e phrasi specifica expellendum duco. Corymbus compactus umbellam mentitur; et Plinius *Ageraton* plantam *ferulaceam* declarare.

Florida planta saepius in solo sicco reperitur; sed non videtur germinare, et crescere, nisi locis hyemali saltem tempore inundatis, aut humidissimis.

Specimina ad Pamplona lecta referunt varietatem **b** pubescentem DC. *Fr.* 4. p. 209., undique puberulam, foliis profunde dentatis, et etiam pinnatifidis praeditam, involucris subhirsutis, obtusis, per marginem membranaceis, affinem, et quasi intermediam cum *A. coronopifolia* Willd.

Ad *A. Ageratum* L. plures auctores citant Lobel. Icon. t. 489. f. 2. (eamdem ac Lob. Obs. p. 259. f. 2.), ubi conspicitur figura, quoad faciem revera cum nostra specie similis. Sed quae excludi debet, ex quo in titulo *flores candidi* dicuntur. Stat in eadem tabula tertia figura, quae nomen fert *Agerati septentrionalis*, et *Anglici*, relata a Dodonaeo etiam ad suam *Balsamitam minorem*, et hanc suscepimus cum L. Sp., Reichard Syst., Lamk. Dict., Willdenow Sp. pl. Syngns. p. 2193. n. 5. Sed figura ista folia tam acuta ostendit, et talis facies plantae est, ut hujuscemodi icon ad *A. Ptarmicam* pene amandaretur. Suspicari aliquis potuit, num eadem icon ad diversas species attracta fuerit a Lobelio, et a Dodonaeo; nam dum ille *septentrionalem* et *anglicam* stirpem declarat, Dodonaeus flores aureos ei tribuit: sic primus excluderet *Ageratum* in Anglia, inque septentrionali Europa non reperiendum; alter speciem nostram indigitare voluisse videtur, nec de *Ptarmica* loqui. Ast si perlegeris Penae, et Lobelii Adversaria p. 208., percipies, Europam septentrionalem, et Anglicam citari ceu loca in quibus planta colebatur, in Anglia praesertim e Narbonensi semine inlata. Eamdem speciem, *A. Ageratum*, variare floribus candidis dixit G. Bauhinus, Pin. p. 221. n. 1., sed ego suspicor celeberrimum virum aliquam passum fuisse hallucinationem, e libris potius quam e plantis; nam ego hujuscemodi lusum dari in hac specie compertum non habui, nequidem in speciminibus exsiccatis.

Ista *Ageraton* Dioscoridis est, nec dubitandi locum video, cum Spreng. Comm. in Dioscr. 2. p. 598. *Ageratum* ergo L. iterum Pontederae nomen suscipiat, et *Carelia* dicatur. *Carelia* vero Lessingi novo salutetur nomine.

Achillea chamaemelifolia (Mycò ad Dalechamp) Pourr. Chl. Narb. n. 2.

Parthenium smikrophyllum Myconi, Dalechs. Hist. pl. Lugd. p. 954.: suadet descr., potius quam fig. Pourr. in Mém. Acad. R. Toulous. T. 3. (1788.) p. 305., DC, Pr. P. 6. p. 27. n. 15., et cum Dub. p. 275. n. 9., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 258. n. 5., Godr. Gr. Fr. 2. p. 165., Willk. Lang. 2. n. 1399.

A. capillacea, et A. recurvifolia La-Peyr. Herbr.; A. falcata, A. capillata, et A. chamaemelifolia La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. ps. 534-5. ns. 4, 5, 7.; A. caucalidifolia Pourr. It. Reichnb. Icon. C. 26. t. 1023. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyrenaeis orientalibus, editis, asperisque locis.

Legi in Valle *de Llo*, die 21. Jul. 1837. Ex *Olette* habui a Massot. Observavi in Valle *Noguera Pallaresa*, ad *Esterry;* in superiore valle *d'Andorra*, in m.ᵉ *Canigou*, in Valle *d'Eynes*, et *au Col de Nuria, a Caranzà*, supra *Setcasas*, in Valle *de Conat*, in m.ᵉ *Llaurenti*, alibique.

Haec planta dum sterilis obvenit, pro *Artemisiae* specie salutaretur; florida sese *Achilleam* aperit. Elegans est, statura pedalis, coloris laete virentis, superficie puberula, et viscosa, odore camphorato pollens. Radix perennis, crassa, tortuosa, profunde sese figens ad rupes, locisque confragrosis. Caules exsurgunt plures, erecti, sub-striati, generatim simplices, et inaequales. Folia petiolata, circuitione ovato-lanceolata, profunde pectinato-pinnatifida, reliqua rachide latiuscula, integra, eorum laciniae utrinque 6-8., terminali insuper addita, remotiusculae, planae, plerumque integrae, sed aliquando uno alterove dente instructae; et superiores laciniae sunt paullo prae medianis, et inferioribus minores, ac tenuiores; caeterum omnes apice obtusiusculae, vix mucronulatae. Speciem aptissimo salutatam fuisse nomine minime assentimur. Occurrunt individua pauperiora, in quibus corymbus simpliciusculus, folia productiora et tenuiora; haec referunt *A. capillaceam* La-Peyr., *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 534. n. 5.: alia in quibus foliorum laciniae longiores et falcatae; haec praebent *A. falcatam* La-Peyr. Ibid. n. 4.: et nos hanc viventem vidimus formam, in qua folia inferiora saepius fasciculato-congesta reperiebantur. Flores in corymbum ramosissimum, sub-aphyllum dense fastigiati. Anthodia ovoidea, angulata, sub-glabra: involucrorum foliola oblonga, obtusa, cum carina viridi, margine fulvo ad summitatem lacero. Receptaculi squamae ejusdem structurae, sed angustiores, acutae, carina et illius conspicua praeditae, caeterum translucidae. Florum ligulae 5-6., lato-obovatae, albidulae. Achenia obovato-oblonga, apice obtusa, ad latera brunnea, per marginem, sive ad oras albida.

Effugit haec pulcra species Tournefortio, quantum e suis operibus conjiciere licet. Et ego pro certa vix habeo Myconi auctoritatem, adeo figura illa a nostra planta repugnat. Perperam Poiret, *Dict. Suppl.* 1. p. 97. n. 32., converti eam posse putavit in formam *A. ochroleucae* Waldst. Kit., speciem *A. nobili* propinquiorem.

Achillea nobilis (Tragi) L. Sp.

Trag. St. h. p. 476. Koch p. 412. n. 16., Bert. 9. p. 407. n. 14., Gaud. 5. n. 2020., Fenzl apud Tchihatcheff Fl. As. min. 2. p. 263. (in Not. de A. odorata); DC. Pr. P. 6. p. 26. n. 13., et cum Dub. p. 276. n. 18. A. odorata Willk. Lang. 2. n. 1396., forte cum A. nobili Ibid. n. 1397. (Colmeir. sequutus!). La-Peyr. Herbr., et A. odorata La-Peyr. Herbr., itemve Pourr. Herbr. Matr. Zetterst. Pyr. principals.; Millefol. odorat. monspel., Pilleter. (C.) Pl. patr. exot. synon. (Middelburgi 1610.) p. 271., descript. M. nobile Trag. Schk. Handb. 3. t. 255., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 775., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1024. f. 1. potius (odor.). Gmel. (S. G.) Reise etc. It. 1. p. 137. t. 25. f. 1. corymbifr. Cord. Hist. pl. crt. 136. a-b fig., ex Trag. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 5. f. 38.? Dod. Pempt. p. 37. f. infer. (cum Lejeun., nec seqnts. ex Courtois). J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 140., Bocc. Mus. pnt. 2. p. 33. t. 25., ex Bert., et credo; Barrel. Ic. t. 1114.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per regiones mediterraneas cum *Olea*, quam longe excedit; valde rarior per regiones oceanicas, sive in Pyr. septr. med.

Legi in Pyr. septr. Valle *d'Aure* ad *Trechera*, diebus 14. Jul., et 14. Aug. 1842. Habui ex Pyr. or. l.d. *Pla Guillem al bac de las jagaudas* a Massot; ex *le Vernet* a Deville. Observavi in Cantabria ad

Hernani; vidi ad *Labarthe* Pyr. septr. medior., in Pyren. merid. ad *Pamplona,* ad *Lumbier, Liadena, Jaca,* inter *Otura* et *Lupinien,* ad *Basibé* supra *Castanesa,* ad *Esterry,* prope *Besalù,* ad *Ribas.*

Odor herbae aromaticus, acutus, gravis. Intermedia species inter *A. Millefolium,* et *ligusticam,* quae postrema species desideratur in Pyrenaeis.

A. microphylla Willd. Sp. pl. Syngens. p. 2210. n. 40., mihi non videbatur diversa; in hanc sententiam me duxit Webb, It. Hisp. p. 38., quamvis iste perperam, *Anthemidem,* nec *Achilleam* scripserit l.c. Aliter sensit Fenzl, l.c., qui eam jndicat varietatem tenuifoliam *A. odoratae* L. *Millefolium odorat. min. alb. monspel.* Dodart *Mem.,* etc. *Paris,* 1676., in fol., p. 103. t. 25., locus ab auctoribus (forte non immerito) ferme oblitus probabiliter ad hanc speciem reapse spectat.

Statura majus, corymbo composito, et foliis per caulem tam diversum, ut pro *A. nobili* haberi nequeat, ut opinabatur Dunal, quem judicem sumpsi. Sed, ut arbitror, descriptum e specimine culto, et valde luxuriante, mutatam ostendidit speciem, ne dicam insuper in citato opere, vitio celatoris commune, alias quoque effinctas plantas extra naturae limites ampliatas fuisse, quasi eas aptare studuissent folio maximo, in quo opus impressum est. Caeterum plantae e *Compositarum* ordine, eae praesertim, quae in *Corymbiferarum* sub-ordine militant, culturae subjectae facile partium luxuriei indulgent, et dum plurimae mixtim associantur, ibridas interdum progenerant, vel varietates singulares offerunt. Hunc Dodartii locum vidimus olim a Bertoloni (Amoen. Ital. p. 194. n. 260.) allatum, reapse dubitanter, ad *A. ligusticam;* ast in Flor. Ital., mutato consilio, potius et ipse ad *A. nobilem* retulit.

Achilleam odoratam Wulf. non credo esse Pyr. orient. indigenam, ut voluit DC. *Fr. Suppl.* p. 486. n. 3282., vel confirmavit in Prodr. l.c. p. 26. n. 12.; et cum eo Mut. *Fr.* 2. p. 248. n. 22., Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 162. Loca ab eo, vel aliis citata (supra *Villefranche,* et circa *Mont-Louis)* offerunt *A. nobilem,* nec *odoratam,* quam neque in Herbariis eorum, qui loca illa pedetentim explorarunt, non per Pyrenaeos Catalaunicos (pace Colmeiro) percipere datum est. Reperta in montanis, et extra *Oleam A. nobilis* eximie odorata hallucinationem ingessit. Item quae loca, pro duobus citatis speciebus, indigitantur a Colmeiro, *Cat. pl. Catal.* p. 83., majorem sibi non vindicant fidem, et ipse Willkomm duarum specierum existentiam in Hispania dubiam habuit, altera in alteram speciem, pro certo, commutata. In eumdem errorem, de specierum commutatione, incidisse Godron quoque suspicandi rationes habeo. Loiseleur, et Bentham rectius res viderant.

A. odorata Koch varietatem *A. nobilis* declaratur ab Ambr. *Fl Tir. austr.* 2. p. 421. n. 226. **b.**

Achillea Millefolium (Dioscor., Plin.) L.

Dioscr. l. 4. c. 101., Plin. Nat. h. l. 24. c. 16., vel 95. (Millefol. in Etrur.). Koch p. 410. n. 13., Bert. 9. p. 403. n. 11. (expuncts. A. odorata Wulf., et A. pubescente Fl. Gr.); Moris Sard. 2. n. 663., De Notrs. Repert. Fl. Ligust. n. 975., DC. Pr. P. 6. p, 24. n, 1., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 531. n. 1. A. Millefl., et A. setacea Auctr., Gaud. 5. ns. 2017-8., DC. Dub. p, 276. ns. 15, 16., Willk. Lang. 2. ns. 1395, 1394. La-Peyr. Herbr.; A. gracilis, et A. occidentalis Raf. in Herbr. DC.; A. tomentosa Pursh. (nec L.), A. lanulosa Nutt., et A. setacea Schweinitz. ex Torrey, et Asa Gray, North. Amer.; A. collina, et A. sylvatica Beck, cum A. Seidlii Presl. ut Koch, ex Rupr. Ingr. n. 343. A. vulgaris Vaill.; A. pannonica Scheele, et A. lanata Spreng. (add. Guebh.) ex Neilr. Croat., hanc alii noverant; Alitubus Millefolium Dulc. Engl. Bot. v. 11. n. 758., Curt. Fl. Lond, ed. Grav. V. 1. t. 122., Flor Dan. t. 737., et t. 1936. (fl. ros.); Flor. Batv. v. 3. t. 234., Schrank Fl. Monac. t. 9. (folr. lacins. latiors.); Sturm. Heft. 10., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 504., et v. 11. n. 776. (setac.); Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 1. p. 35. t. 23., Bull. Herb. Fr. t. 163., Sv. Bot. v. 2. n. 74., Gaertn. Fr. Sem.

pl. 2. p. 426. t. 168. f. 9., Roch. Pl. banat. rars. p. 71. n. 68. t. 31. f. 64. (setac.), et n. 69. f. 65. (crustat.), Reichnb. Icon. C. 26. t. 1026., et t. 1028. f. 1. setac. f. 2. lanat. credo, Waldst. Kit. Pl. rars. Hungr. p. 82. t. 80. setac., Loisel. Herb. gener. amat. V. 6., Le-Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 442., Turp. Fl. med. T. 5. t. 227., Savi Mat. med. veg. p. 12. t. 26., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 17. t. 631. fl. ros., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 246., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 36. t. 15., Zannich. Vnz. p. 187. t. 143. Brunf. Herbr. 3. (ed. 1540.) p. 171., Egenolph. Herbr. imag. P. 2. crt. 1. f. 1., et crt. 18. b. fig. extr., Dorsten. Bot. crt. 190. D. f. 1., Lonicer. Nat. h. crt. 240. A. fig. ead., Fuchs. Hist. st. p. 727., Trag. St. h. p. 477., Cord. Hist. pl. crt. 139. a, Hort. Sanit. ed. Magunt. 1485 cap. 254., Lob. Obs. p. 431. t. 1., Icon. t. 747. f. 2., Dod. Pempt. p. 100. f. 2., Clus. Rar. pl. Histr. l. 3. p. 331. fig., J. Bauh. Histr. pl. 3. l. 26. p. 136., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6, p. 38. t. 11. f. 3. n. 6.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Arag. ad *Torla*, 22. Sept. 1845.; habeo ex *Tarbes* a Deville. Varietatem respondentem *A. setaceae*, legi in Pyr. Arag. ad *Sobrarbe*, ad *San Victorian*, die 1. Aug. 1853., inque Pyr. Atax. ad *Salelles*, die 15. Jun. 1839. Hanc abunde per Cantabriam vidi; eamque accepi ex *la Gorge de Luz* a Bordère, ex *les Aiguettes du Llaurenti* a Timbal.

Multum variat haec species, in primis statura, et vigore plantae, non adeo tamen ut cum ea commiscere velim *A. tanacetifoliam* (Matth., Dod., G. Bauh.) Koch, ut contendit Ambr. *Fl. Tir. austr.* 2. p. 420. n. 225.; variat glabrescens, pubescens, et hirsuta; calathis diminutis, involucris coloratis, corollis albis, ochroleucis, et roseis. Ima folia adeo undique ampliata aliquando reperies, ut vix hujus esse speciei crederes. In prima Flor. Dan. figura habitum peculiarem percipio, inspectis foliis imis longe petiolatis, caule a medio ad superiorem partem ramoso, ramis omnibus florigeris, ut mos est *Pontiae Matricariae* N. Cavendum est a prolatione Fl. Graec. (t. 895.) a quibusdam evocata, inter quos a Bertoloni.

SECTIO 2.ª **PTARMICA** (Matth., Gesn., Tournf., DC.) Nob.

Achillea Ptarmica (Egenolph., nisi potius Herbarior.) Auctor.

Egen. Herbr. imag. crt. 36. f. inter. infr. Koch p. 407. n. 1., Bert. 9. p. 395. n. 5., Gaud. 5. n. 2008., DC. Dub. p. 275. n. 4. a: Willk. Lang. 2. n. 1400. Ptarmica vulgaris Clus., DC. Pr. P. 6. p. 23. n. 20. a. Pt. integrifolia Gilib. Exerc. phyt.; A. alpina Belgr. ex Crép. form. dentbs. acutiorbs. Sunt varietates, ex Herder, A. speciosa DC., A. macrocephala Fisch., et Rupr., A. partheniflora, et A. grandis Fischr. Engl. Bot. v. 11. n. 757., Curt. Fl. Lond. V. 1. t. 121., Flor. Dan. t. 643., Flor. Batv. v. 3. t. 180., Sv. Bot. v. 3. t. 207., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 558., Sturm. Heft 10., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 13. t. 5., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1014. f. 1, 2., vix 3. sequentis potius faciem referens; Plenck Icon. pl. med. T. 7 p. 18. t. 633., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 247. Matth. p. 585., Camer. Epit. p. 354., Fuchs. Hist. st. p. 639., Trag. St. h. p. 159. (et Milletl. 3. p. 478. (fig.), Dod. St. h. Comm. 1553. p. 347., Hist. pl. (gall.) p. 231. f. supr., Pempt. p. 710. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 12. f. 1., Lob. Obs. p. 243. f. 3., Icon. t. 455. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 1164. f. 1., Icon. t. 779. f. 1., Lonicer. Nat. h. crt. 235. B, seu fig. exter., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1168. f. infr., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 147., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 40. t. 12. f. 9. n. 1. (infr.).

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyrenaeis septentrionalibus med. humilioribus.

Legi ad *Martres*, die 27. Aug. 1852.; habui a Deville ex *la Pietat* prope *Argelles (Lavedan)*. Observavi ad *St. Elix*, ad *Figarol*; in nemore *Larramete* prope *Toulouse*.

Herba aromatica, laete virens, folia lanceolato-linearia, corymbus laxus. Vidi viventem ad fossas cum *Chabraea vulgari*, *Polygonis*, *Juncisque* variis.

In *A. serrata* Retz, Obs. P. 2. p. 25. n. 83., ego video varietatem insignem foliis basi profundius dentatis, laciniatisve, qui lusus forte rariter sese officit. Interim vera illius plantae patria hodie ignoratur, quod eam magis atque magis suspectam reddit.

Num *Engl. Bot.* v. 36. n. 2531. figura referat veram Retzii stirpem, vel *A. pyrenaeam* potius, hoc est quod suspicor. Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 260. n. 2. eam faciunt *A. decolorantis* Schrad. Genus *Ptarmica* non recipiendum mecum declarabat Parlatore, cui favebam. Item eum respuere Visiani, *Consid. Gen. Sp.* 31-2., et Fl. Dalm. 2. p. 82. n. 687., considerata praesertim *A. abrotanoide* e m.[e] *Orien* Dalmatiae. Ne sectione quidem ab *Achillea* separant Coss. Germ. *Fl. Par.* 2. p. 397., Mey. Fl. Hanov. (1849.) p. 290., Crép. *Fl. Belg.* (1866.) p. 213., aliique. Non dicit Tragus l.c. p. 159-60., quod ex eo praedicat Sprengel, Comm. in Dioscr. 2. p. 558., *Tanacetum vulgare*, et *A. Ptarmicam* sumi posse pro *Anthyllide* Dioscoridis; sed de harum prima specie tantummodo dubium suum exponens; de *A. Ptarmica* alienam prorsus interpretationem proponens. Refert insuper Tragus, novisse se, qui citatam Dioscoridis *Anthyllidem*, primam, pro *Santolina Chamaecyparisso* sumebant.

Achillea pyrenaea (Myconi) Sibth. in Herbr. L'Herit., ex DC.

Menthae saracen. spec. alter. Myconi (e Pyrenaeis) Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 672. cum fig., infr. Godr. Gr. Fr. 2. p. 166. Willk. Lang. 2. n. 1401. A. alpina Cavan. Descripc. de las plants. 2. n. 1150. (non L.), etiam ex Herbr. in Hrt. bot. Matr. A. Ptarmica *b* DC. Dub. p. 275 n. 4., *g* Loisel. Galll. ed. 2. T. 2. p. 258. n. 3. Ptarmica vulgaris *b* DC. Pr. P. 6. p. 23. n. 20. A. Ptarm. La-Peyr. Herbr.; A. Ptarmica L. var., an pyrenaica? melius? Pourr. Herb. Matr. Ageratum pyren. hirsut. serrat. Schol. bot. p. 174.? Pt. nana Colmeir. Cat. pl. Catal. p. 83.? Alitubus pyrenaicus Dulc. Engl. Bot. v. 36. n. 2531. videtr. Bocc. Mus. pnt. p. 107. t. 85. f. 1. cred.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editis.

Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis* ad pontem *de la Llagone*, die 18. Aug. 1836. Habeo ex *le Vernet* a Deville. Observavi sub *le Port de Venasques*, et in reversa parte ad *Basibé* supra *Castanesa;* item ad *Nuria*, prope *Setcasas*, in Valle *d'Eynes*, *au Llaurenti*, etc. Folia opaca, punctato-excavata.

Voluissem proponere pro hac specie *Agerat. florib. candidis* Lob. Obs. p. 259. f. 2., Icon. t. 489. f. 2.; et hanc eamdem esse plantam existimo illam, de qua loquutus est Ray Hist. pl. p. 344. n. 2., nomine *Dracunculi alpini Ager. fols. incans. Hrt. Reg. Paris.* (cf. Schol. Bot. p. 173.), et Lugd. Batav. (cf. Boerhaav. p. 111.); ita in *A. serratam* me semper audacius injicerem.

Anacyclus Pers.

Anacyclus valentinus (Dodon. Penae, Lobelii, Clusii) L. Sp.

Dod. Stirp. h. Comm. (1553.) p. 224., Pen. Lob. Advrs. p. 343. f. infr., Clus. Hisp. p. 366-8., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 986., DC. Pr. P. 6. p. 16. n. 17., et cum Dub. p. 274. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1414. A. radiatus *b* Bert. 9. p. 355. n. 2., An pallescens Guss. Syn. 2. p. 494. n. 1. La-Peyr. Herbr., Cyrtolepis alexandrina Godr. Florul. Juvenal. (non Less., nec DC.) forma eradiata. Lamk. Ill. t. 700. f. 1., Schk. Handb. 3. t. 254. b., Reichnb. Icon. C. 26. t. 999. f. 4. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 397. t. 165. f. 11. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 136. f. 2. plant. Hispan. allata! Barr. Icon. t. 449. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 125., Lob. Obs. p. 446. f. 2., Icon. t. 773. f. 1., Clus. Rar. pl. h. l. 3. p. 332. f. 1.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. orient., cum *Olea*.

Legi ad *Perpignan*, die 14. Jun. 1840.; ad *Figueras*, die 6. Aug. 1860. Observavi ad *Rives altes*, ad *Salces*, ad *los Mulines*, supra *Figueras*, ad *Castello de Ampurias*, etc.

Frequens ad *Perpignan*, praesertim eundo ad *Ille*, ubi mihi sese obtulit (vere 1837.) ludentem floribus discoideis, et radiatis, radiis parvis, magnis, angustis, aut latis; et eodem modo vidi variantem

al Castellò de Ampurias. Multa certe ei inest affinitas cum insequente specie, a qua tamen semper distinctum volunt involucrorum foliolis acutioribus, et exappendiculatis, paleis receptaculi alienae formae, iisve pilis coronantibus ornatis, alis acheniorum divaricatis.

Individua aliqua minus feliciora, forte quia aut partim a pecore depasta, vel secta, observavi ad *Castellò de Ampurias*, in quibus percepi involucrorum foliola obtusa, et receptaculi paleas glaberrimas, *A. radiati* Loisel., DC., Dub. Sed flores ferme omnes discoidei (vix aliqui paucis exiguisque radiis donati) stirpem potius ad *A. valentinum* L., DC. Duby sistebant. Hi perexigui radii comitabantur tubum corollae productum, rubro colore praestantem, quo colore et radiolus inficiebatur, unde proximi fuerimus *A. purpurascenti* DC. *Fr. Suppl.* DC., Dub. Puto ego hanc stirpem a Bentham, et a DC. Duby distinctam merum esse lusum alterutrae speciei. Caeterum *A. purpurascentem* DC. ceu peculiarem speciem respuere Loiseleur Gall. ed. 1. P. 2. p. 582. 3., Mut. *Fr.* 2. p. 152. n. 2., et ipse DC. Pr. P. 6. p. 16. n. 6. varietatem **b** *A. radiati* declarantes; insuper Loiseleur l.c. observationem proferre nostrae consonam dum dixit *A. radiatum* omnino similem *A. valentino* floribusque radiatis tantummodo differentem, dubitans num ageretur potius de altera alterius varietate? Hoc consilium non dimisit, sed confirmavit in Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 254. n. 3., quod caeterum Linnaeanae sententiae (Sp. pl. p. 1262.) conforme est, in quam incessit Bertoloni l.c.

Addam quod character a DC. Duby additus de laciniis duabus flosculorum aristatis, erectis ad *A. valentinum* firmandum, non adeo valet, quia eae necessario eriguntur in florum disco stipatae sub omnibus citatis formis, vel speciebus, patescunt in circumferentia, ubi minus inaequales etiam fiunt.

Additum quoque est sub *A. radiato* a DC. Duby *ligulas latas flavas*, quod fallax certe est de speciebus in quibus ligulae, seu radii magnitudine, exiguitate, defectu, colore, dum adsint, certissime variant. Radiorum colorem variantem in hisce stirpibus, aut si mavis in hac specie, observaverat jam Clusius l. c.; dein Fabric. En. pl. hrt. Helmst. p. 147.

Ampliores nobis desunt observationes ad Bertoloni sustinendam sententiam, quas felicior aliquis perficiet. Nam quae de hisce speciebus acta sunt a Chaubard *(Annals. Sc. Obs.* 1830.), et a Mut. *Fr.* 2. p. 152., *Obs.* pone inconsideratum DC. indicium *(Fr.* 5. p. 480.), videntur potius imaginatione quam mature exposita. *Buphthalm. flor. purpurasc.* Camer. Epit. p. 652., olim a Loiseleur adductum, nimium incertum est, ideoque silentio praeteritur.

Anacyclus radiatus (Caesalpini) Loisel. Fl. Gall. ed. 1.

Caesalp. Herbr. Tornab. (1563.) fol. 70. n. 174., De Plants. l. 12. c. 27. p. 494., Buphtalm. narbonense Clus. Rar. pl. h. l. 3. p. 332. sin. fig. Bert. 9. p. 354. n. 2., DC. Pr. P. 6. p. 16. n. 6., et cum Dub. p. 274. n. 4., Willk. Lang. 2. n. 1413. Anthemis valentina L., La-Peyr. Herbr. Reichnb. Icon. C. 26. t. 999. f. 3., Breyn Cent. p. 150. t. 75. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 863. f. 1. vix, J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 124., Chabr. Sciagr. p. 364. f. 1.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. or. cum *Olea*, inque Cantabria maritima.

Habui ex *Bayonne* a Darracq, et a Deville.

Anacyclus clavatus (Cupani) Pers. Syn.

Cup. Hrt. Cath. p. 47., et Panph. Sic. 2. t. 69. Moris Sard. 2. n. 656., Willk. Lang. 2. n. 1415. A. tomentosus DC. Fr., et cum Dub. p. 274. n. 1., Bert. 9, p. 353. n. 1. A. toment., et A. clavatus DC. Pr. P. 6. p. 16. ns. 4, 5. Anthemis pubescens La-Peyr. Herbr., partim; Anth. sphacelata Willk., non Presl., ipso fat.e. Reichnb. Icon. C. 26. t. 999. f. 2.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per regiones mediterraneas cum *Olea*, quam aliquando excedit.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, secus iter *de Villaba*, die 4. Jul. 1844.; in Pyr. or., *Roussillon*, ad *Lagnà*, et ad *Cabestany*, die 13. Jun. 1843. Habui ex *Narbonne* a Delort. Observavi ad *Jaca, St.a Maria de Buil, Torecilla, au Pont de la Fou*, in montibus Corbariensibus alibique.

Variabat radiatus, et discoideus ad *Ayerbe*, ad *Cardona*, ad *Figueras*.

Ormenis Cass., Gay.

Ormenis bicolor (Morisoni) Cassin.

Moris infr. citando. Cass. Dict. Sc. Nat. T. 36. (1825.) p. 356. O. mixta DC. Pr. P. 6. p. 18., Willk. Lang. 2. n. 1425., Coss. Germ. Fl. Par. 2. p. 398. n. 1. Anthemis mixta L. Sp., Bert. 9. p. 362. n. 4. (corr. Morison phrasi!), DC. Dub. p. 273. n. 4. Maruta mixta Moris Sard. 2. n. 662. Anth. australis La-Peyr. Herbr.; Chamomilla mixta Godr.! cum Gren. Fr. Reichnb. Icon. C. 26. t. 1001. f. 1., Michel. Nov. pl. genr. p. 32. n. 2. t. 30. f. 1., Breyn. Cent. p. 149. t. 73. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 36. n. 15. t. 12. f. n. 15. (fl. mixto, nec maxim. Bert.).

⊙ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, sub *Montesquieu* ad *les Anglades*, ad *le Boulou*, et ad *Argelles*, diebus 30. Maj., 3. Jun., et 5. Sept. 1843. Observavi ad *Ceret*, ad *Roses*, ad *San Feliu de Guixols*, etc.

Genus reformavit Gay, apud Coss. Germ. *Fl. Par.* ed. 1. p. 397., ut fecerat Godr. *Fl. Lorr.* 2. p. 10. sub infausto *Chamomillae* nomine. Item contendit Moris, l.c. p. 417., *Ormenidem* Cassini nequi ab illius *Maruta* separari, et *Anthemidem nobilem* L. ejusdem generis esse, quod nos quoque suadet.

Ormenis nobilis (Herbarior., Pseud. Apulej.) Gay.

Cod. Paris. ex Lenorm. fol. 40. a. Gay. J. apud Coss. Germ. Fl. Paris. 2.a p. 398. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1425., cum var. *b*? Chamomilla nobilis Godr. Fl. Lorr. ed. 1. T. 2. p. 19., ed. 2. p. 405, Anthemis nobilis L., Koch p. 414. n. 9., Gaud. 5. n. 2000., DC. Pr. P. 6. n. 12., et cum Duby p. 274. n. 7. A. nobil. La-Peyr. Herbr.; A. suaveolens Pourr. Herbr. Matr.; Pyrethrum montanum Pourr. in Herbr. Boutel., ex Willk.; Chamaemelum romanum Camer. Engl. Bot. v. 14. n. 980., Reichenb. Icon. C. 26. t. 1001. f. 2. vix., Sturm Heft 27., Turp. Fl. med. T. t. 89., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 245., Plenck Icon. pl. medic. T. 7. p. 11. t. 619., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 47. t. 19. Trag. St. h. p. 149., mihi non tam tuta Dod. Fl. Cor. p. 233., ed. 2. p. 243. fig., item Dod. Pempt. p. 260. f. 1., et f. 2. discoidea; Lob. Obs. p. 445. f. 2., Icon. t. 770. f. 2., Camer. Epit. p. 646., Lagun. in Dioscr. l. 3. c. 148. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 118. fig.a.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Oct. In Pyr. Cantabr. commun.; rara in Pyr. septr., rariss. alibi.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Baigorry*, et *Izzarry*, diebus 3. Jul., et 3. Aug. 1841. Habeo a Deville ex *Cap-vern*, et ex valle *Barousse*.

Ligulae sunt tridentatae, nec bidentatae, ut describuntur a Guepin, *Fl. Main. Loir.* ed. 2. p. 206. n. 685., neque emarginatae ut eas declarat Godron *Fl. Lorr.* l.c.

Habitus plantae mirimode varius. Odor aromaticus plantae in calathis praestantior est.

Perpensa Miégeville descriptione de sua *Anthemide pyrenaica* (*Bull. Soc. botq. Fr.* T. 12. (1865.) p. 397. n. 2.) eam ab *O. nobili.* vix distingui posse arbitror.

Ormenis Cotula (Hippocr.? Herbarior.)

Parthen. leptophyll. Hippocr. ex G. Bauh. Pin. p. 135. n. 8., Hipp. Ulc. p. 877. Le Grand Herb. de Ras., Avic. etc. Paris 1520., vel prope, ed. a Jean Petit, crt. 36., b. sine fig., sed plant. citat. Maruta Cotula DC. Pr. P. 6. p. 13. n. 1., Moris Sard. 2. n. 660. Fisch., Mey., Lall. Ind. II. h. Petpl. (1845.) p. 76. Anthemis Cotula L. Sp., Koch p. 414. n. 8., Bert. 9. p. 381. n. 20. Gaud. 5. n. 202., De Notars. Reprt. Fl. Ligust. n. 981., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 239., Wilson apud Hook. Journ. of Botan. 1. (1834.) p. 271. n. 55., DC. Dub. p. 273. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1423. A. Cotl. L. La-Peyr. Herbr.; A. arvensis e Jaca Pourr. Herbr. Matrit., A. abyssinica Gay J. in pl. Schimpr. Abyssin., ex Herbr. Mus. Paris., confirm.e Richard. Tentam. Abyss., Matricaria suaveolens Koch Syn. ed. 2. p. 416. ipso fat.e in litter. ad Visian., cf. Giorn. bot. Ital. 2. 1844. p. 31. Not.; Cotula foetida Brunf., M. foetida Cass., Chamaemelum foetidum G. Bauh., Ray, unde A. gallica L. Fl. Dalech., Lamk. Fr. Engl. Bot. v. 25. n. 1772., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 120., Flor. Batv v. 4. t. 284., Fl. Dan. t. 1179., Schk. Handb. 3. t. 254., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1000. f. 1, 2., Sv. Bot. v. 6. n. 429., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 11. t. 620., Michel. Nov. pl. genr. p. 33. n. 5. t. 30. f. 4., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. 3. t. 78. Brunf. Herb. 1. p. 255., Dod. St. h. Comm. 1553. p. 227., Hist. pl. (gall.) p. 138. f. 2., Pempt. p. 258., Fuchs. hist. st. p. 583. Lob. Obs. p. 447. f. 1., Icon. t. 773. f. 2., Lagun. in Dioscr. Obs. ed. 1566. l. 3. c. 149., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 120-1. fig., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1345. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 36. t. 12. f. n. 11.

⊙ Flor. Æstat. ad med. Autumn. Fruct. Aug. Nov.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Pamplona* ad *Egues*, die 17. Aug. 1844., in Pyr. Catal. ad *San Gregory* prope *Gerona*, die 22. Maj. 1851., et ad *Rosas*, die 26. Aug. 1846. Habeo a Deville ex *Cap-vern.* Observavi ad *Toulouse*, in adverso latere ad *Huesca.*

Statura palmaris, pedalis, et sesquipedalis. Habitus erectus, ascendens, aut decumbens, ac diffusus. Superficies plus minus puberula. Color herbae tum intense viridis, tunc pallidissimus. Calathi aliquando diminuti. Odor fragrans, aromaticus, neque mihi tam ingratus, ut generatim eum declarant. Et fuit quidam doctus, apud Brunf. Herbr. 1. p. 256., cf. et Fuchs. Hist st. p. 582., qui suspicaret hanc speciem esse *Parthenion* Dioscoridis.

Vidi ad *Rosas* variantem discoideam, scilicet eradiatam: e contra, varietatem calathis duplicatis, sive valde radiatam, memoravit Dillen in Ray Syn. ed. 3. p. 185. n. 3., ex *Knowlton*, quam jam ad *Highway* indicaverat Merret Pin. rer. brit. p. 30.; et etiam Sibbald. Catal. pl. maritim. etc. 1710.; hunc a Smith praetervisum, ex Hallero, refero. Figura Fl. Dan. t. 1179., huc a Sadler, Gaudin, Gmelin, Sprengel Hal., Moris, Godron cum Grenier, Hornemann, Bertoloni, Spenner, Drejer, Meyer (G. F. W.), adducta; a DC., a Bluff, et Finger., a Mutel Fr., huic speciei, (reapse p. err. typ. loco 1178.) nec non ad *Anthemidem arvensem* relata, mihi pro neutra placet, quamvis pro *O. Cotula* minus reprobanda videatur. Ea non usus est Smith *Engl. Fl.*

Laudavissem nomen *Cotulae*, si eum generis reformatores suscepissent.

Anthemis Theophr.?, Dioscor.?, Dorsten., Michel.?

Anthemis 1.ª Theophr., Hist. pl. l. 7. c. 9. (false cum 2.ª pro *Nigella* interpretata a Gaza), hodie generatim *Anth. Chia* existimatur. Stackhouse, Comment. in Theophrastum, Tabul. p. 17., Catal. p. 9., *Anthemion*, *Anthemos*, et *Anthemon* eamdem semper significare plantam putat, a Neotericorum *Anthemide* alienam. Paulet non ita opinatur (*Exam. ouvrag. Stack.* 1816. p. 23.) ratus *Anthemion* foliis omnibus radicalibus (vulgo) praeditum *Armeriae* speciem sistere; alterum caule foliato onustum *Staticem sinuatum* referre.

E tribus *Anthemidibus* a Dioscoride, l. 3. c. 144., memoratis, nulla fidenter et firmiter ad nostrum genus affertur. Primam sunt qui annuente Sibthorpio, pro *A. chia*, alteram pro *A. tinctoria*, tertiam pro

A. rosea recipiant. Quibus sententiis non omnes suffragantur, ita ut et *Ormenidem nobilem*, et *Chamaemelum vulgare*, et *Anacyclum aureum*, pari forte ratione, in medium produxerint. Nos supersedendum esse duximus. Ast si quis incertum nomen retinere nollet illius considerationi *Cotam* bene perpensem subjicimus.

Anthemis arvensis (Fuchsii, Tragi) L. Sp.

Fuchs. Hist. st. p. 25., Trag. St. h. p. 148. Cham. 4., sin. fig. Koch p. 414. n. 7., Bert. 9. p. 378. n. 19. (excls. syns. spec. seq.); Moris Sard. 2. n. 657. (iisd. syns. excls.); Gaud. 5. n. 2001., DC. Pr. P. 6. n. 11., DC. Dub. p. 274. n. 8., Willk. Lang. 2. n. 1421. (excl salt. var. *b*). La-Peyr. Herbr., demto specim., et A. *mixta* La-Peyr.? s.l.; A. arv. Pourr. Herb. Matr., part., et A. Cotula Pourr. Herbr. Matr.; A. Haynaldi Jank.; et A. multicaulis Jank., ex Neilr.; A. inodora Gilib. Exerc. phyt., L. Fl. Dalek; Chamaemelum arvense All., Link, Hoffm. Port., Ch. inodorum Rupp. Engl. Bot. v. 9. n. 602., Flor. Dan. t. 1178., Schrank Fl. Monac. t. 312., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 426. t. 160. f. 10., Sturm Heft 27., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1004., Fl. Batv. v. 8. t. 565., Michel. nov. Gen. pl. p. 33. n. 4. t. 30. f. 3. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 120. f. 2., Fuchs. Ic. ed. 1545. t. 14., Petiv. Herbr. Br. t. 10. f. 8.

⊙ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 24. Jul. 1846. Habeo a Deville, ex *Bordères*, et ex *Cap-vern*.

Herba sub-foetens, flores sub-odori. Annua, aut biennis declaratur a Smith, Hook., et W. Arn., a Brébiss.; eam fecerunt absolute biennem DC., et Duby, contra fere omnium botanicorum observationem: caeterum species parum bene definita a DC. Duby. Conferantur attente paleae receptaculi, et achenia hujus speciei cum illis speciei sequentis, cum qua una consociandam esse censerunt Boissier, Moris, Bertoloni, Willkomm, Godr. Gren. Fuit haec quoque Delilei opinio, mecum non semel voce expressa; et erat Gayi etiam, referente Gussone, Sicil. Syn. Add. em. (1854) p. 870.

Anthemis sive *Chamaemilla* Matth. p. 905. ad *Chamaemelum vulgare* a pluribus adducitur; eos ego imitare nolui, adeo mihi potius pro nostra *Anthemide* placuisset. Suscepi, e contra, supra adductam Fuchsii figuram, non vero *Parthenium* Fuchs. Hist. st. p. 583., Icon. ed. 1545. t. 335., a quibusdam huc relatum, quae planta odora dicitur, nec pro nostra stirpe suadet. Eam ad *Ormenidem Cotulam* amandavit G. Bauhinus, Pin. p. 135. n. 8., de qua quidem sententia pauci satisfacti fuerunt; ceu dubiam eam habuit Gaudin, ego illam prorsus rejiciendam esse duco. Ne ausus sum citare *Buphthalm. alter.* etc. Pen. Lob. Advrsr. p. 343., Lob. Icon. t. 772. f. 2. in quo *Anthemidem maritimam* potius video. Et dubia quidem est pro nostra specie *Cotula* Tabern. *Kruidb.* p. 70. fig. 1.

Anthemis nicaeensis (Cherler) Willd. Sp.

Cherl. ad J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 121. f. 1. (Cham. foetid. marin. ex agro Narbon.!) Willd. Sp. pl. Syngns. p. 2182. n. 21. A. incrassata Loisel. Notic., et Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 256. n. 8., Guss. Sic. Syn. 2. p. 491. n. 10., DC. Dub. p. 273. n. 5. DC. Pr. P. 6. p. 6. n. 8. A. arvensis a Boiss. Voy. botq. Esp. n. 894.; Godr. Gr. Fr. 2. p. 153. *b*; itemve Willk. Lang. 2. n. 1421. Chamaemelum incrassatum Link, Hoffm. Fl. Port. 2. p. 348. n. 2. A. arvensis Pourr. It., et Hrb. Matr., partim; A. diffusa Salzm. exsicc., et apud DC. Pr.. A. sphacelata Tenor. pl. exsicc. in Herb. Ital. centr. A. retusa Delil. Æg., Link, et DC.?, ex Kunze Chlor. austr. Hisp. p. 35. n. 367., quod credere nequeo; A. australis La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 532. n. 3. Colla Herbr. Pedem. Icon. fasc. 2. t. 74. f. 1., Reichnb. Icon. C. 26. t. 1005. f. 2., Michel. nov. pl. Genr. p. 33. n. 3. t. 30. f. 2. Chabr. Sciagr. p. 363. f. 5.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax. cum *Olea*, locisque calidioribus.

Legi in Pyr. Atax. ad *Narbonne*, die 20. Maj. 1839., in Pyr. or. ad *Roussillon*, ad *Maurillas*, et ad *Ceret*, diebus 20., et 24. Maj. 1843. Observavi ad *St. Ant. de Galamus*, alibique, in *Roussillon*, et per agr. Narbon. copiosam.

Stirps inodora. Receptaculum elongato-conicum; paleae lanceolatae, acutae, denticulatae, nervo dorsali ad apicem producto, a medio ad apicem virescentes. Achenia matura ad apicem aliquantulum tumidula, umbilicata, nec coronata, ut in *A. arvensi.* Habitus plantae plerumque diffusus « *Planta praecedenti (arvensi) valde affinis, at differt foliorum laciniis ultimis brevioribus, paleis rigidioribus, acutioribus, pedunculis, praesertim adultioribus, fistulosis* » Link, Hoffm. l.c.

Huic speciei retuli *A. arvensem* Colla Icon., nec obstant ea quae ab eo referuntur in Herbr. Pedem. 3. p. 448. n. 19. Neque parum miratus sum inspiciendo in eodem Colla p. 445. n. 6. sub *A. incrassata* hancine observationem: « *Tanquam indigenam refero hanc stirpem, quam nec possideo, nec a nostratibus memoratam video* ». *A. australis* Willd. Ibid. p. 2171. n. 8. est ne haec eadem species? Tunc rationes forent ad Loiseleuri nomen praeferendum, quum minus grave nobis videatur alienas repetitiones non comprehendere, quam novam promere denominationem, de planta jam confuse evulgata.

Sunt qui ea utantur pro *Chamaemelo vulgari*, cui certe virtutibus impar.

Anthemis montana (Matthioli? Columnae) L. Sp.

Buphthalm. Matth. in Dioscor., ex edit. 1554. p. 418. mihi videtr. Columm. Pl. nov. hist. in calce Phytobas. ed. Neapol. p. 23-24. fig., reapse mala. Koch p. 415. n. 10.? Bert. 9. p. 374. n. 15., Gouan Ill. p. 71., DC. Pr. P. 6. p. 8. n. 19., DC. Dub. p. 274. n. 9., Willk. Lang. 2. n. 1420. La-Peyr. Herbr.; A. saxatilis Baumg., et DC., A. Kitaibeli Spreng. (nec DC.), A. Gerardiana Jordan, ex Griseb. Schnk It. Hungr. n. 221.; A. hirpina Tenor., A. punctata Italor., et Santolins alpina Guss., sive A. Micheliana Guss.; insuper A. aetnensis Schow, cum A. petraea Tenor., ex Gay (sed negat Bert.); A. styriaca West, A. iberica Friv. in Evkon, A. Chamomilla Brunn., A. sphacelata Presl. apud Ebel, ex Griseb. Rum. Bith., A. abrotanifolia Willk., ipso fat.e; A. chrysocephala Boiss. Reut., Lyonetia tenuiloba DC., ex Boiss. Pyrethrum abrotanifolium Pourr. in Hrbr. Boutel., ex Willk. Lang. Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 118. f. 230., et Icon. C. 26. t. 1003. f. 2., et f. 3. var. seric., Gerard Gallo-Prov. p. 109. n. 6. t. 8. Columm. Phytob. ed. Florent. p. 117. t. 33., Bocc. Mus. piant. p. 136. t. 98., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 35. t. 8. f. 4.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. orientalibus, editioribus potius.

Legi in Pyr. aurigr., *à la Cuma d'Angarzia*, Jul 1851., in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 18. Aug. 1836.; ex *les Alberes* habui a Naudin, ipseque vidi. Observavi in Valle *d'Aure* secus *le Riumajou*, in m.[e] *Crabère, Pales de Averan*, ubi legebat etiam Parentau: scio alios vidisse in *Vignemale*, supra *Barèges*, alibique in Pyr. septr. med. In Pyr. merid. ego quidem vidi ad *Bielsa*, et supra in m.[e] *el Mener; al Castillo de Laguarre;* in vertice *Monseny, a las agudas;* insuper in vertice montis *la Tur de la Massana* Pyr. or.; *au Llaurenti*; *a Costabona: au Tausch de Corbières* vidit Timbal.

Herba cinerascens sub-inodora; flores fragrantes. Facies plantae recordat *Pontiam alpinam, P. tomentosam*, et *P. maritimam.*

De Koch dubitavi: sed reapse item dubitare debuissem de tot illa allata synonymorum phalange, quam ita conferruminavi, ut videar, accepisse me eorum sententiam, qui duas sat solemnes stirpes in unicam tantum speciem compingunt, quod fateor me egisse absque mearum observationum corroboramento. Gay eas separandas non esse apud Guss. Synps. autumabat. Pyrenaea respondet *A. montanae* **b** majori, Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 153. Habes descriptionem ejus a Miègeville datam in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 12. (1865.) p. 397. n. 1. Occurrunt in Apenninis formae insigniores a stirpe pyrenaea facie diversae.

Anthemis Cota (Caesalpini) L. Sp.

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 6. n. 173., De Plants. l. 12. c. 23. p. 492. Bert. 69. p. 357. n. 1. A. altissima Lamk. Fr., Koch p. 413. n. 4., DC. Pr. P. 6. p. 10. n. 30., et cum Dub. p. 273. n. 1. Cota altissima Gay, Willk. Lang. 2. n. 1416. A. pubescens La-Peyr. Herbr., partim?, et A. arvensis La-Peyr. Herb., quoad specimen unum; A. Cota, et A. altissima L. Herb.; fide Visian. Reichnb. Icon. C. 26. t. 1008. f. 1., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 433, t. 169. f. 4., Till. Pis. p. 38. t. 21. f. 2. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 36. n. 12. t. 8. f. n. 11., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 120. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 363. f. 1.

⨀ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyrenaeis septentr. med. ad *St. Agné* prope *Toulouse*, die 16. Sept. 1852.

Characterem Wulfeni absolutum (apud Roemer Archiv. 2. p. 409.) de paleis discum superantibus in individuis per Pyrenaeos a me observatis non reperii; forte proportio ista variabilis res est, quod dico fidens descriptioni hujus speciei datae a Lagrez. Fosc. *Trn. Garonn.* p. 198. n. 1., cf. etiam Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 156.

Dolet tamen me propriis observationibus rem adhuc confirmare non potuisse, nam minax surgit illa *A. altissima* legitimitatem suam reclamans.

Cotae genus cum Gay apud Gussone Syn. 2. p. 866., et cum Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 155. non excepi; sed cur recepit Willkomm?, qui sub *Anth. montana* scribebat: « *Propter corollarum disci exteriorum tubum initio late alatum transitum facit ab Anthemide ad Cotam* » l.c. p. 87. Obs.

Buphthalmum Matth. p. 909. (non edit. Valgr. 1554. quod ad *Anth. montanam* fidenter retuli) offert plantam inter hanc *Cotam*, et *A. austriacam* quasi ambigentem, sed reapse nullae harum spectat; pone Matthioli notas pro *A. tinctoria* recognitum.

Anthemis austriaca (Plukenet.) Jacq. A.

Pluk. Almag. p. 65. lin. 6-ult., Phyt. t. 17. f.ae 5, 6., excl. utrobiq. J. Bauh. prolat. Koch p. 413. n. 3., Bert. 9. p. 360. n. 3, DC. Pr. P. 6. p. 11. n. 36. A. Triumfetti Plur. Auctor., Gaud. 5. n. 2003., Godr. Gr. Fr. 2. p. 157. A. tinctoria *b* Willk. Lang. 2. n. 1417. A. austr. La-Peyr. Herbr., et A. tinctoria La-Peyr. Herbr.?, et A. pubescens La-Peyr. Hrb., part.; cum A. altissima La-Peyr. Herbr., et Chrysanthemo coronario var. La-Peyr. Herbr.; A. Cota, et Chrys. absinthoides, et Matricaria argentea Pourr. Herbr. Matr., Cota Triumfetti Gay apud Guss. Sic. Syn. Add. em. p. 867.? Jacq. A. 5. p. 22. t. 444. (pallidior.). Reichenb. Icon. C. 26. t. 1009. f. 1., et Pl. cr. C. 4. t. 329. f. 509. Triumf. Obs. p. 79. cum fig. in tab. ultima. Barrel. Icon. t. 466.

⨀ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Atax., orientalibus montanis editis.

Legi in Pyr. or., *Roussillon* ad *Palaldà* prope *Arles*, et ad pagum *Tech*, diebus 19., et 30. Jun. 1840. Habui ex *Prats de Mollo* a Massot, et ex Pyr. or., absque loco, a Deville. Observavi in Valle *d'Alp*, et frequentius ad *Tosas*, et ad *Setcasas*; de vita ejus in *Monseny* testatur Salvador Herbar.; *aux Corbières* Timb., *a Gabarra* Vayrd.

In Pyrenaeis ex observationibus optimi Xatart f.r., meisque, non inter sata, sed ad agrorum, sylvarum, nemorumve margines reperitur: aliter vidit Jacquin! *A. Triumfetti* Koch huc cum Bertoloni non recipio, quia synonymon fert *A. rigescentem* Willd. Hrt. Berol. in fol. n. 62., et dixit plantam certe perennem nec annuam. *Tanacetum montan. tenuifol.* Bocc. *Mus. pnt.* 2. p. 33. t. 25. cum Allioni a Systematicis adductum ad alienam a nostro genere speciem pertinere jam dixi in Sched. meis crit. (1842.) n. 92.; rectius Bertoloni, ex loci autopsia, eum ad *Achilleam nobilem* firmavit.

Anth. canescens Brot. Fl. Lusit., aut melius DC. Pr. P. 6. p. 10. n. 32., nostrae affinis diceretur, sed distincta praecipue foliorum lobis generatim obtusis, acheniisque coronatis. Dictum eam repertam fuisse ad *Prades (du Conflent)* a Thomas, anno 1822., ast illius specimina ab *A. austriaca* separare nequivi, nec Herbarium Coder rationem praebuit hocce consilium immutandi.

Adduxi *A. Triumfetti* Gaudin, sed forte etiam illius *A. austriaca*, Ibid. n. 2004. aeque adducenda erit.

Cota pyrenaica Schultz (C. H. Bipont.) dicitur hodie planta, quae prius *A. pyrenaea* nuncupabatur, et quae ceu affinis species habetur cum *A. Triumfetti*, seu *Cota Triumfetti* Gay, a qua *C. pyrenaea* distinguitur *acheniis maximis, pappo cupuliformi praeditis*; cf. *Oesterreich. bot. Wochenschr.*, Wien 18. Maj. 1854. 4. Jahrg., n. 2. p. 164. n. 2.

Fuere qui sumerent pro *A. tinctoria*, inter quos Pal. y Verdr., qui eam indicavit *En los caminos de la villa de Berga en Cataluna, en los Pirineos, en el lugar de de Llo (en Cerdaña) Part. pract. bot.* L. T. 6. p. 528. n. 17., et pone eum Colmeir. *Cat. pl. Catal.* p. 82., Willk. l.c. Linnaeus, Willdenow, Gaudin citant Triumfettti tab. 80. In citato Triumfetti opere non amplius quam 17. tabulae reperiuntur!

Sub-Trib. 4.ª HELIANTHEAE Less.

Bidens Caesalp., Linn. Ad genus masculinum cum Schweinfurth et Saint Lager converto.

Bidens cernuus (Tragi, Penae, Lobelii) Willd. Fl. Berol. Pr. n. 808.

Kunigund. 2.a Trag. Krtb. p. 336., ex Kirschleg., Pen. Lob. Advrsr. p. 227. Willd. Sp. pl. Syngns. p. 1716. n. 4., Koch p. 396. n. 2., DC. Pr. P. 5. p. 594. n. 4., Gaud. 5. n. 1900.. Bert. 9. p. 74. n. 1., Quer Fl. Esp. Esp. T. 3. p. 262., DC. Dub. p. 280 n. 2., et P. 2. p. 1031. (excl. B. bullat. Willd.), Wilson apud Hook. Journ. of Botan. V. 1. (1834.) p. 269. n. 46., Willk. Lang. 2. n. 1327. La-Peyr. Hrbr., B. radiatus Bor., ex Carion Saon. Loir.; B. tripartitus cernuus F. Winther.; Verbesina integrifolia Rupr. Ingr. n. 328. (nom. specif. a Thalio, aliisq. desumpto). Engl. Bot. V. 16. n. 1114., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2 t. 120., Fl. Dan. t. 312. minim., Flor. Dan. t. 841., Fl. Bat. v. 3. t. 184., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 636., Schk. Handb. 3. t. 235., Gilib. Exerc. phytolog. p. 161. n. 43. cum tab., Sturm Heft 1., Reichnb. Icon. C. 26. t. 941. f. 2, 3., et t. 942., f. 1, 2, 3. anal. fl. fr. Lob. Icon. t. 52. f. 1., Loes. Fl. Pruss. p. 54. t. 11., Dillen apud Ray Syn. ed. 3. p. 188. t. 7. f. 2., Barrel. Icon. t. 1209., Tabern. Krtb. p. 336. f. 2., Icon. t. 117. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1040. fig., J. Bauh. Hist. pl. 2. App. p. 1074. fig., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 17. t. 5. f. 22.

⊙ Flor. Aug. Oct. Fruct. Oct. Nov. In Cantabr. comm.; alibi rara, praesert. per reg. mediterraneam.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Guetary*, die 16. Sept. 1841. Habeo a Deville ex *Tarbes*. Varietas *radiata* ad *Bagnères de Bigorre* a Bentham, *Cat.* p. 64, indicata, enumeratur a Philippe, *Fl. Pyr.* p. 492., nullo loco speciatim significato. Species ad *Camprodon*, Pyr. Catal., indigitata ab Hispanis, cf. Palau y Verder. *Part. pract. Bot. Linn.* T. 6. p. 202. n. 5., vel in *Cerdaña* a Costa, iis in locis a me non fuit animadversa.

Identitatem *Coreopsidis bidentis* L. cum hac specie praedicarunt jam Zinn Cat. Gotting. p. 407. **b**, Haller, Helv. n. 120., Weigel, Pomer. Rug. (1769.) p. 149-50., Leers Herborn. (ed. 1775.) p. 186. ns. 635., et 676., ed. 1789. p. 190. n. 676., Pollich Fl. Palat. (1777.) T. 2. p. 430-1. n. 776., Huds. Fl. Angl. ed. 2. (1778.) p. 356. n. 2., Mattuschka En. Siles. (1779.) p. 930. n. 835., Lamk *Fr.* 2. (1778.) p. 44., *Dict.* 1. (1783.) p. 414. n. 4.; Roth Tent. Fl. Germ. 1. (1788.)

p. 351., et 3. p. 302-3., Leyss. Fl. Hall. (1788.) p. 204. n. 825. Quam unionem laudarunt Afzelius, et Wadsberg, De Veget. Svecan. observ. Upsal. 1785. p. 32., Willd. Berol. Pr. c. 1781. p. 264., Lumn. Fl. Ross. (1791.) n. 815., Retz Scand. Pr. ed. 2. p. 199., Borkhausen Tent. disposit. Fl. Germ. (1809.) p. 120., Wulf. Fl. Nor. n. 1388., quibus parum abfuit quin concesserit Reyger Flor. Gedans. (1764.) p. 200., et 212. Et hujus quoque loci existimarunt Haller, et Angli *B. minimam* L., et cum eis Lamk. *Dict.* l.c., Willdenow Fl. Berol. Pr. p. 264. n. 807., et Spec. l.c., aliique donec supervenerint Wimmer et Grabowsky Flor. Siles. P. 2. p. 1829., qui *B. minimum* L., non ad *B. cernuum*, sed ad *B. tripartitum* spectare sustinuerunt, l.c. ps. 118-9. ns. 1207-8., sed huic sententiae attendendum non est. Additum insuper est a Webb, Spicileg. Gorgonea apud Hooker *Niger Flor.* (1849.) p. 142. n. 127., *B. pilosam* L. variare eum quoque radiatum (*Coreopsidem leucantham* L. Sp., *Bident. leucantham* Willd. Sp., DC. Pr.), et discoideam (*B. pilosum* L. Sp., Willd., DC.), quod in eodem opere confirmarunt Hooker et Bentham, Flor. Nigrit. p. 435., post hosce Lowe *Man. Fl. Madr.* p. 474. Et hoc idem incidere in *B. tripartita* plures perspectum habuimus. Ast *B. bullatus*, Italiae meae, neque Americae indigenus, perperam ad *B. cernuam* a DC. cum Duby relatus est.

Bidens tripartitus (Tragi, Caesalpini) L., et Auctor.

Verben. supin. n. 3. Trag. St. b. p. 211. sin. fig., Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 84. n. 213., De Plants. l. 12. c. 17. p. 488., quam perfracte nego superiori speciei. Koch p. 396. n. 1., Bert. 9. p. 75. n. 2., Gaud. 5. n. 1899., Cassin. Dict. Sc. Nat. T. 59. (1829.) p. 330., Wilson apud Hook. Journ. of Botan. V. 1. (1834.) p. 268 n. 45., DC. Pr. P. 5. p 594. n. 1. (excl. B. radiata Thuill.); et cum Dub. p. 280. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1326. La-Peyr. Herbr.; B. cannabinus Tausch., B. frondosus Retz Scand., ex Fries et Brobrg. Halland., B. fastigiatus Michal.? Verbesina tripartita Rupr. Ingr. n. 327. Engl. Bot. v. 16. n. 1113., Curt. Fl. Lond. V. 2. t. 119., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 500., Flor. Dan. t. 2178., Fl. Batv. v. 6. t. 409., Schrank Flor. Monac. t. 329., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 412. t. 167. f. 7. (1.), Reichnb. Icon. C. 26. t. 941. f. 1., et t. 942. f. 4-14. fl. fr. anal. Loesel Fl. Pruss. p. 53. t. 10., Dod. Pempt. p. 595. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1039. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 17. t. 5. f. 20.

⊙ Flor. Aug. Oct. Fruct. Sept. Nov. Communis planta nota est per Pyrenaeos.

Ex *Portet* supra *Toulouse* attulit sibi, mihique Timbal, die 22. Sept. 1861. Habeo a Deville e *Castelnau:* ego vidi parum adultam in extremis Pyrenaeorum, ad *Bilbao*, ad *Tordera*, inque media illorum parte ad *Toulouse.*

Achenia saepissime tri-(rarissime duo, terve) cristata vidit Lindem. Elisab. Suppl. 2.

Sub-Trib. 5.ª MELAMPODIEAE DC.

Ordinem peculiarem constituere hasce stirpes voluerunt Bartling, Ord. Nat. p. 441., Schultz Nat. Syst. p. 369., Link *Handb.*, et cum hoc Koch p. 531. cf. ad rem Adans, *Fam. pl.* 2. p 119., Cass. *Dict. Sc. Nat.* T. 17. (1820.)p. 367., R. Br., Kunth, Lessing., etc. Cum eis me composueram, qui in *Compositarum* ordine comprehendebant, dum supervenit Clos, hancine unionem ultra laudans et sustinens, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. (1870.) p. 123-4. Ast locus in *Compositarum* serie me parum satisfactum reliquit.

Xanthium Dioscor., Tournf.

SECTIO 1.ª **ACANTHOXANTHIUM** DC.

Xanthium spinosum L. Sp.

Hermann. infr. citat. Par. Bat. Pr. in Append. Koch p. 532. n. 3., Bert. 10. p. 182. n. 3., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 302. n. 1., DC. Pr. P. 5. p. 523. n. 5., et cum Dub. p. 279. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1921. La-Peyr. Herbr. Lamk. Ill. t. 765. f. 4., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 419. t. 161. f. 9. (3); Reichnb. Icon. C. 29. t. 575., Sabb. Hort. Rom. T. 7. t. 73., Barla Descr. figur. (Nice 1876.). Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 15. p. 604. n. 3. t. 2. f. 3., Pluk. Almag. p. 206., Phytgr. t. 239. f. 1., Herm. Parad. Batv. p. 246. tab. ult., Tournef. apud Magnol Hrt. Monspel. p. 208. descr., tab. 20., alterutraque ex Breman.

⊙ Flor. Sept. Oct. Fruct. Oct. Nov. Frequentius obvium per regiones mediterraneas.

Legi in Pyr. sept., ad *Conflent*, ad *Rià*, die 27. Sept. 1843. Observavi ad *St. Jean de Luz*, ad *Toulouse*, ad *Graus*.

In Bremani descriptione a Magnol relata legitur: « *flores profert, qui non sunt fructiferi* », praetervisis evidenter amentis foemineis.

Nostris diebus commendatum ceu anti-hydrophobum.

SECTIO 2.ª **EUXANTHIUM** DC.

Xanthium vulgare (Dioscor.) Lamk. *Fr.* 2. p. 56.

Dioscr. l. 4. c. 136. X. strumarium L. Sp., Koch p. 531. n. 1., Bert. 10. p. 180. n. 1., Gaud. 6. n. 2200., DC. Pr. P. 5. p. 523. n. 3., et cum Dub. p. 279. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1919. X. strumr. La-Peyr. Herbr., et Croton. tinctorium La-Peyr. Herbr.; X. inodorum Roxb., DC. Pr. (excl. part. synon.), et X. inaequilaterum DC. Pr., ex C. H. Schultz Bipont. apud Webb. Berthel. Phytgr. Canar. 2. p. 241., X. brevirostre Hochstett. pl. Abyss., et X. abyssinicum Wurth., Beitr. zur Bot. ex Rich. Tent. Fl. Abyss.. X. americanum Wallt., et X. macrocarpum *b* DC., ex Torrey, et Asa Gray North. Amer., X. canadense Mill., ex Asa Gray Man.; X. discolor, et X. Roxburgi Wallich, ex Benth. Hongkong., X. indicum Roxb., Wight, ex Debeaux, X. monoicum Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 36. n. 2544., Fl. Dan. t. 970., Schk. Handb. 3. t. 291., Lamk. Ill. t. 765. f. 2. Wight Icon. t. 1104., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 764., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 418. t. 164. f. 9. (1); Reichnb. Icon. C. 29. t. 1576. f. 2., Plenck. Ic. pl, med. T. 7. p. 39. t. 667., Hook. et Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 261. t. 5.! Matth. p. 1204., Camer. Epit. p. 926., Brunf. Herbr. 3. p. 55., Fuchs. Hist. st. p. 579, Trag. St. h. p. 839., Cord. Hist. pl. crt. 158. b 159. a f. 1., Lob. Obs. p. 329., Icon. t. 588. f. 2., Dod. Pempt. p. 39., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 32. p. 572.

⊙ Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *San Sebastian*, die 10. Sept. 1844. Habui e *Tarbes* a Deville.

In Cantabria bipedalis est staturae, et ultra etiam; ejus habitus valde ramosus; tota planta aspera; caulis maculatus. Aculei fructuum apice hamati; rostra saepe erecta, aliquando quidquam divergentia, non tamen adunca, quo charactere praecipue, fructibusque (periclinio indurato) minoribus a *X. macrocarpo*, sive *echinato* distinguitur. Non ego cum DC. aliisque recipio fig. 1. Lamarckii, sed 2., quae locum nullum obtinuit apud DC.

Caeterum individua mea Cantabrica maxime accedunt *X. macrocarpo* DC., ita ut mihi (qui opinioni Bory Chaub. *Morée*, p. 270. n. 1262., de simul uniendis *X. orientale*, et *vulgari* minime faveo) non parum suspecta sint. Certiora mihi sunt ea quae a Deville habeo.

Fortassis lapsu calami biennalem plantam dixit Ledeb., Fl. Ross. 2. p. 515. n. 2., *X. annuum* Georgi It. ab ipso citatur.

Xanthium macrocarpum (Tournef.) DC. *Fl. Fr.* 5. (1815).

Lapp. canad. etc. Hrt. R. Paris., Schol. bot. (ed. Warton ex Sherard) p. 212. lin. 15. DC. Pr. P. 5. p. 523. n. 1., et cum Dub. p. 279. n. 1., Bert. 10. p. 181. n. 2., Koch p. 531. n. 2., Remy apud Gay (Cl.) Fl. Chil. p. 303. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1920. X. echinatum Murr. Commnt. Gotting. 1784., X. orientale L.? semper dubium X. Cavanillesii Schouw Didrichsen in Indic. sem. hrt. Acad. Hauniens.

(1849.), X. riparium Laasch ? memor. a Sonder Hamb.; X. maculatum Rafinesq. ex Torrey, et Asa Gray, ut et Torr. Amer., X. Nigri Cesat. Linn. fil. Dec. 2. (1763.) p. 33. t. 17. orient. videtur, Schk. Handb. 3. t. 291., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 418. t. 164. f. 9. (2.); Cavan. Ic. descr. 3. p. 11. n. 243. t. 221. Sabb. Hort. Rom. T. 7. t. 74., Reichnb. Pl. cr. C. 4. t. 323. f. 503., et Icon. C. 29. t. 1574. f. 1., et t. 1577. f. 1., Balb. et Noc. Fl. Ticin. 2. p. 184. n. 2. t. 17., quamvis fruct. quidq. minrs. Tournf. Elém. botq. p. 348. lin. 8. t. 252. f. M., item Inst. r. hrb. p. 439. lin. 4. t. 252. f. M. cred., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 15. p. 604. n. 2. t. 2. f. 3. n. 2. mihi videtur.

⊙ Flor. Sept. Oct. Fruct. Oct. Nov. In Pyr. Atax., orientalibus, cum *Olea*.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *Argelles*, die 8. Sept. 1843. Observavi ad *la Nouvelle*.

Caulis, fructusque (magis adhuc prae foliis) glandulis resiniferis scatent, unde ex illis potissimum odor emanat, praesertim si digitis contrectatae sint eae partes. Non parum confusam de hac stirpe ideam habuit Pourret, in cujus Herbario Matriti asservato, hujuscemodi schedulam inveni: « *X. orientale? an sola Strumarii varietas fructibus majoribus? cf. cum X. echinato L. Syst.* » Pourr. l.c.

De origine americana hujus stirpis, et, consequenter, de identitate plantarum, quae tam discreta synonyma conjungunt, cf. ea quae exposuit DC. Alph. *Géogr. botq.* 2. p. 729-30. Fugit denominatio *orientalis* ab origine stirpis ergo denegata; insulsa est Murray illa, denotans characterem notissimae etiam tunc (1784) speciei communem. Spectata plantae derivatione dubium, quod mihi ingesserant Dioscoridis verba de suo *Xanthio*, *fructus teres*, *grandis olivae modo*, suffocabo.

Tribus 4.ª ASTEROIDEAE Less.

Sub-Trib. 1.ª TELEKIEAE (Less.) N.

Buphthalmum Dioscoridis, l. 3. c. 146., non intelligo; hoc tantum percipio a plantis hujus tribus ipsum valde remotum fuisse.

Asteriscus Tournef., Vaill., Moench. Contra generis dilacerationem quaedam sagaciter enucleantur etiam a Moris Sard. 2. p. 362. Obs.

Asteriscus spinosus (Crati Caesalp.) C. H. Schultz.

J. Crato apud Matth. Comm. in Dioscor. edition. postremor.; Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 71. n. 176., De Plants l. 12. c. 30. p. 495. Godr. Gren. Fr. 2. p. 172., Bert. 9. p. 416. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1319. Pallenis spinosa Cass. Dict. Sc. Nat. T. 37. (1825.) p. 276., Koch p. 392., DC. Pr. P. 5. p. 487. n. 1. Buphtalmum spinosum L. Sp., Moris Sard. 2. n. 620., De Notrs. Repert. Fl. Ligust. n. 927., DC. Dub. p. 271. n. 1. Bupht. spinos. La-Peyr. Herbr., et Cynoglossum montanum var. foliis denticulatis La-Peyr. Herbr., B. asteroideum Viv. Libyc. (ut jam percep. Moris), et B. aureum Salzm. exsicc. ex Schultz C. H. apud Webb, Berthl. Phytogr. Canar. 2. p. 230., laud.e Coss. Alger., B. Gussoni Pasq.! Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 75. t. 898., Viv. Libyc. Specim. p. 57. t. 25. f. 2., Reichnb. Icon. C. 26. t. 939. f. 1., et t. 938. ns. 6-19. fl. fr. anal. Matth. p. 1176., Camer. Epit. p. 906., Pen. Lobel. Advrs. p. 147. lin. 1. fig., Obs. p. 188. f. 1., Icon. t. 348. f. 2., Clus. Hisp. p. 380-1. sin. fig., Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 13. f. 1., Barr. Icon. t. 551.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. Rarior in Pyr. septr. mediis. Legi in Pyr. Arag. ad *San Victorian*, die 5. Sept. 1850. Ex *Collioure* Pyr. orient., ubi ipsemet videram, habeo a Deville.

B. Gussoni Pasq. (*Rendic. Acad. Sc. Fis. Nat. Napol.* 1878. p. 158.) firmis insidere characteribus minime credo.

Asteriscus Morisoni! Nob.

A. aquaticus Moench, in mente, Less., Koch p. 391. n. 1., Bert. 9. p. 418. n. 2., DC. Pr. P. 5. p. 486. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1318. Nauplius aquaticus Cass. Dict. Sc. Nat. T. 34. (1825.) p. 273. Buphthalmum aquaticum L., Moris Sard. 2. n. 621., DC. Dub. p. 271. n. 2. Odontospermum aquaticum C. H. Schultz apud Webb. Berthl. Phyt. Canar. 2. p. 233. Buphth. aquaticum La-Peyr. Herbr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 76. t. 899., Schk. Handb. 3. t. 257., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 439. t. 169. f. 5. infr. Reichnb. Icon. C. 26. t. 939. f. 2. Breyn. Cent. p. 157. t. 77., Barr. Icon. t. 552., Zanon. Hist. ed. Mont. p. 38. t. 24.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr., in humil. locis potius.

Legi in Pyr. Atax. humilior. ad *St.e Lucie* prope *Narbonne*, die 8. Jun. 1839., in Pyr. Catal. *al Puente de Montañana*, die 13. Jun. 1846. Observavi ad *Abeilla*, *a la Conca de Tremp*, ad *Perpignan*, ad *Gerona*, ad *Cadaques*, alibique.

A. aquaticum Moench in animo suo volutasse credere licet, sed denominationem absolutam speciei, qualem expedite, de *A. maritimo* quoque, proclamant quidam, DC. Prodr., Bluff et Fingerh., Godr. cum Gren., Moris, Bertol., Gillet, Magne, ad Moench Meth. p. 592. se referentes, ille non dedit; eo magis fallaces de hac postrema specie, quam ille *A. sessilem* nuncupavit.

Absque ratione dictam, et repetitam continuo stirpem *aquaticam*, quae neque ad aquas, nec in humidis locis provenit. In Pyrenaeis, pro certo, loca sicca habitare consuescit, ut vidi *al Puente de Montañana*, ad *Vilamigiana*, ad *Perpignan*, ad *Gerona*, ad *Cadaques*. Observavi praesertim ad *Tremp* sesquipedalem, valde ramosam, et pulcherrimam, in marginibus agrorum, aut viarum, primo cum *Santolina* (quae nondum floruerat), *Plantagine albicante*, *Fracastoria hirsuta*, *Tritico sylvestri* Caesalp. (*Ægilope ovata* Auctor.), *Hordeo murino*, similisque consuetudinis plantis, quae, mehercule, aquaticae stirpes non sunt; et amicus Dunal, semper f.r., in locis siccis se continuo observavisse me certiorem fecit. Postea vero abunde observavi in sicco monte *Aragon* supra *Huesca* crescentem cum *Artemisia Ontina;* et ad *Gerona* cum *Lavandula latifolia*, *Genista Scorpio*, *Aphyllanthe monspeliensi*. Referam et hanc C. H. Schultz notam: « *Crescit in maritimis arenosis, glareosis, et apricis regionis mediterraneae Lusitaniae, et Insularum Canariensium; nec non in montanis siccis Arabiae petreae, et montis Sinai rupium fissuris:* » Fl. Can. s.c. Ita ut fuerit ille nordicus auctor, qui primus illius stationem rite definierit. Mox in collibus aridissimis prope Malacam speciem vivere dixit Willkomm, En. pl. Hispan. Algarb. n. 98., qui tamen levitatis testimonium dedit eam in *humidis* viventem dicens, cum Lange l.s.c. Crasse, ut circumscripte, attamen non fallaciter speciem *Parmi les pierres mouvantes* indicabat La-Peyr. *h. abr. Pl. Pyr.* 2. p. 536. n. 2.

Optimi magistri, propriis, nec non citatorum auctorum observationibus edoctus, non possum quin damnem eos, qui de hac *Asteroidea* aquaticam stirpem fecerunt, cui fallax nomen confirmare mens fugit. Expresse increpandi sunt Allion. Pedem. n. 651. *(ad fontium scaturigines!)*, Lamk. *Dict.* 1. p. 516. n. 12., Savi Bot. Etr. 4. n. 1151., Desport. *Dict. Sc. Nat.* T. 5. p. 437., Cassini l.c., Host Austr. 2. p. 499., DC. Fr. 4. p. 217., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 260., n. 2., Tenor. Nap. 2. n. 736., Moris l.c., De Notrs. cum Cesati Reprt. Fl. Ligust. n. 926., Godr. cum Gren. *Fr.* 2. p. 172., Ambr. *Fl. Tir. austr.* 2. p. 661. n. 18., Reichnb. fil. l.c. p. 21., Caruel Tosc. n. 1038., iique, qui hosce sequuti sunt in plantae statione designanda.

Hic est *Aster conyzoides Monspeliensium*, Moris. Hort. Blesens. (Londin. 1669.) p. 24., cum descriptione in p. 235-6. Sex annos post (1675) eam evulgavit Zanoni Bononiensis, *Istor. bot.* p. 30. t. 17., et tres annos deinceps (1678) Gedanensis Breynius l.c. Primus *monspeliensem* nuncupare, secundus *creticum*, tertius *lusitanicum*, omnes absque errore. Epithetum vero *aquatici* ei fallaciter tribuit Tournefort, *Elém. botq.* p. 399. lin. 3., Inst. r. hrb. p. 498. lin. 7., quem (fretus et Vaillant auctoritate, *Mém. Acad. R. des Scienc.* ann. 1720 p. 332. n. 6.) infauste sequutus est Linnaeus, hodieque omnes. Ego a primo speciei auctore mihi noto stirpem denominavi. Mox veritus sum ne foret *Aster Italor.*, etc., Penae Lobel. Advrsr. p. 147. Ambegi cum *Jasonia tuberosa*, sed ista alterum perspicuum sibi Lobelii locum vindicat.

Sub-Trib. 2.ª INULEAE Cass.

Pulicaria Gaertn. (excl. *Stenactide annua* Nees), Cassin.

Melius diceretur *Pulicifuga*, si comprobatum foret aliquam hujus generis speciem, praesertim vero prototypam, valere ad pulices vel ad culices fugandas.

Pulicaria odora (Caesalpini) Reichnb. Excurs.

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 72. n. 180., De Plants. l. 12. c. 31. p. 496. Link Hoffm. Fl. Port. T. 2. p. 295. n. 3., Moris Sard. 2. n. 625, DC. Pr. P. 5. p. 479. n. 10., Willk. Lang. 2. n. 1299. Inula odora L., Bert. 9. p. 270. n. 3., DC. Dub. p. 268. n. 13. I. odor. La-Peyr. Herbr., I. dumetorum Salzm. Salzm. pl. exsicc.e Tanger. penes eum visa, et ab aliis quoque recognita. I. conyzoides Desf., mox citand. Desf. Choix pl. Coroll. Tournf. p. 49. t. 38., Reichnb. Icon. C. 26. t. 932. f. 2. Column. Ecphr. p. 251, 253. fig.; Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 113. t. 21. f. 9. n. 6. Barr. Icon. t. 1145.

♃ Flor. ineunte Æstat. in Aug. Fruct. Jul. abeunte, Sept. In Pyr. orient. locis calidior., cum *Olea*, inque Cantabr. merid. humil., *Biscaja*.

Legi in Pyr. Cantabr. supra *Bilbao*, inter *Galdacano*, et *Urquiti* ad rupes madidas, die 16. Jun. 1853. vix florid.; fructus ibidem legi, die 28. Jul. 1857.; in Pyr. Catal. supra *San Feliu de Guixols*, l.d. *la Casa nueva*, die 11. Jun. 1860. Observavi ad *Port Vendres*, ad *Blanes*, ad *Lloret de mar*. Ex *Artiaga* prope *Mundaca*, mihi Mieg demonstravit. Sed ad *Olot*, eam vivere, ut ferunt Palau y Verder. *Part. pract. bot. Linn.* T. 6. p. 442. n. 2., et cum eo Colmeiro, non credam, eo magis quia ejus specima in Herbario Bolos, ex hujus urbis viciniis, videre non contigit.

Quo die speciem in Cantabria primo legi, eam non agnoveram, ideoque adnotavi. Planta pallida, rigida, et fragilis in partibus suis interioribus, nam cortex ramum fractum tenaciter retinet. Rigida est vivens, ast sub exsiccatione, facile domita, mollis evadit. Pallida ex tomento arachnoideo, quo ejus partes undique induuntur. Caulis totus farctus, summitatibus pedunculorum exceptis. Folia per ramos facile revoluta observabis, omnia, inferiora adhuc magis, venosa, rugosa, cospicue dentato-glandulosa. Involucrorum foliola apice rubentia, et sanguinea, interiora praesertim, omnia vero raris, et plus minus conspicuis dentibus donata, et fere tota in parte eorum exteriore, pilosissima. Pedunculi ad apicem incrassati, flores fragrantes etiam juniores tentati. Achenia fuscescentia. Fibrae radicales longae, et crassae, saporem potius acrem, *Hydropiperis*, aut *Valerianae* (quasi *Thuris* Caes.) similem excitant, quod et illorum odor sat detegit, praesertim sub lato cortice: radix, ergo, pro usu medico experiri deberet. Jam citati auc-

tores Flor. Lusitanicae opportunum *Helenii* succedaneum existimarunt, l.c. p. 296. Obs. Incerta sunt quae Caesalpinus tradit, ast ejus usus apud Arabes contra haemorrhoides testatur Forsk. Æg. Arab. p. 150. n. 84. Aliae plantae partes quasi insipidae sunt.

Suspicatur DC., Pr. P. 5. p. 479. n. 10., *S. conyzoidem* Desf. forte hanc eamdem esse speciem, ego dubium facile removeo, ut removit Visian. Dalm. 2. p. 66. n. 652., citata figura inspecta, et revisa Desfontainei descriptione, quae ambae cum planta a me (primo in regione occidentali Pyrenaeorum detecta) prorsus conveniunt. Primus in Lusitania speciem detexit Brotero.

Quorundam antiquorum opinionem de hac habenda specie pro *Baccharide* Dioscoridis, l. 3. c. 44., demum sustinuere aggressus est Tenore in *Dissert.* edit. ann. 1852., reperienda in *Atti Accad. Pontan. Nap.* V. 6., cui opinioni neque ego faveo. Longius forte a veritate recessit Rauwolf, Itin. p. 585. t. 285. (Laningen 1583.) eamdem Dioscoridis obscurissimam plantam judicans *Helichrysum sanguineum* DC. a se in Syria lectum. Stirps adeo controversa pro *Astere Amello* suscepta fuit ab Adanson; pro *Ponaea cernua* N. a Prospero Alpino; pro *Inula vulgari* a pluribus; a Clusio, a Matthioli, et a Lacuna pro *Digitali Thapsi;* a Lonicero, Caesalpino, ut denuo a Du Molin, pro *Salvia Sclarea*, a Clusio pro *Inula Vaillantii.* Fraas eam judicavisset potius *Echium rubrum*, si hoc odoratum esset, et nisi radix repugnaret; tunc conticuisse praestabat. Linnaeus *Baccharidem* suam *Dioscoridis* projecit, cui nec genericum, neque specificum nomen servari debet, restituendo ceu genericum illud *Chileae*, quo vulgo generis species prototypa appellatur in Peru, teste Feuillet, *Journ.* 2. p. 750. t. 37. *(Ch. ivaefolia* N.); Linnaeanam alteram *Ch. aegyptiacam* nuncupando, dummodo cum *Inulis* eas conjungere non placeat. De *Baccharide* Antiquorum cf. quae dixi Fl. Virgil. p. 25-7.

Pulicaria antidysenterica (Fuchsii) N.

Fuchs. Hist. st. p. 436. P. dysenterica Flor. Vett. Koch p. 395. n. 2., Gaud. 5. n. 1981., Cass. Dict. Sc. Nat. T. 44. (1826.) p. 93., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 941., Moris Sard. 2. n. 624., DC. Pr. P. 5. p. 479. n. 7., Willk., Lang. 2. n. 1298. Inula dysenterica L., DC. Dub. p. 268. n. 15., Bert. 9. p. 274. n. 5. I. dys. La-Peyr. Herbr.; Aster dysentericus All., Cav. Prael. n. 476., I. uliginosa Stev., ex Hohen., Neilr., aliisq., I. cordato-folio Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 16. n. 1115., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 115., Fl. Dan. t. 410., Fl. Batv. v. 2. t. 149., Schrank Fl. Monac. t. 378., Drev., et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 10. t. 31., Bull. Herb. Fr. t. 299., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 561., Schk. Handb. 3. t. 247., Reichnb. Icon. C. 26. t. 933. f. 1., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 15. t. 625., Zannich. Vnz. p. 29. t. 141. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 246., Matth. p. 872., Camer. Epit. p. 614., Dod. Pempt. p. 52. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 21. f. 1., Lob. Obs. p. 187. f. 1. Icon. t. 345. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1045. 1. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1050. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 113. t. 19. f. n. 7.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. per Autumnum.

Legi in Pyr. Arag. ad *el Fossao*, vallis *de la Fueva*, die 7 Sept. 1850.

Vi astringenti praedita in usum venit contra sanguinis, et alios alvei fluxus. Nomen specificum a Linnaeo (non ex veteribus) impositum contrariam ideam exprimit, ideoque corrigendum erat. Ipse Linnaeus habuit *Nerium antidysentericum.* Item corrigenda erunt apud Systematicos specifica nomina *Lobeliae syphiliticae* et alia.

De hujus plantae virtute cf. Linnaeum Fl. Svec. ed. 2. p. 294., ac Amoen. Acad. T. 8. (1785) p. 188., et signanter Krocker: « *In bello Russico, contra Persiae incolas, exercitus dysenteria correptus sola hac planta curatus* » Fl. Siles. 2. p. 439.; ut videtur ex relatione Generalis f. Keit. Spernebat eam Haller Helv. n. 79.

Pulicaria vulgaris (Tragi) Gaertn.

Trag. St. h. p. 166., vix. Koch p. 395. n. 1., Gaud. 5. n. 1982., Cass. Dict. Sc. Nat. T. 44. (1826.) p. 95., DC. Pr. P. 5. p. 478. n. 4., Moris Sard. 2. n. 623., Willk. Lang. 2. n. 1296. Inula Pulicaria L., Bert. 9. p. 276. n. 6., DC. Dub. p. 268. n. 16. Inula In. Pul. La-Peyr. Herbr., Aster pulicarius All., Cav. Prael. n. 477., I. parviflora Salisb. Pr., Pulic. prostrata Gilibert Lith. inch. (1781.), Achens., sed nomen minus aptum. Engl. Bot. v. 11. n. 1196., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 116., Fl. Dan. t. 613., Sv. Bot. v. 11. n. 738., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 562., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 461. t. 173. f. 7., Reichnb. Icon. C. 26. t. 933. f. 2. Cord. Hist. pl. crt. 154. a, et crt. 160. a. f. 1., Matth. p. 871., Camer. Epit. p. 613., Lob. Obs. p. 187. f. 2., Icon. t. 345. f. 1., Dod. Pempt. p. 52. f. infer. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1045. f. 3.

⊙ Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. septr. humil. med. sub *St. Gaudins*, ad *Beauchalot*, die 26. Aug. 1852. Habeo e *Tarbes* a Deville, penes quem reperii plantam nanam, non tamen respondentem illae, de qua mentionem facit Gilib., Plant. rars. comms. Lithuan. (1785.) p. 31. n. 125. Obs. Huc etc. sub *In. pulicaria*, vel Exerc. phytol. p. 169., nomine *Inulae prostratae!* Sed reapse planta prostrata dici nequit.

Suspicatur DC. forte duas species sub uno nomine confusas circumire. Bory, et Chaubard *Morée* p. 250. n. 1173. speciminibus Graecae stirpis cum Gallicis comparatis, quasdam annotarunt differentias, quae tamen eis ad varietatem tantummodo constituendam valuerunt.

Pulicaria arabica (Tournefort) Cass.

Aster Conyzae folio minor, Hispanic. Tournef. Herb., ex Boiss. Voy. botq. Esp. n. 887. (non inspiciendus in Tournef. operibus). Cass. Dict. Sc. Nat. T. 44. (1826.) p. 94., Willk. Lang. 2. n. 1927., DC. Pr. 5. p. 476. n. 1. Inula arabica L. Mant., Willd. Sp. pl. Syngns. p. 2093. n. 9., I. Pulicaria Pourr. Herbr. Matr., et I. uliginosa Pourr. Hrb. Matr.; Pul. divaricata Nob. mnscr. Fl. Pyr. ann. 1844.; P. longifolia Boiss. Diagn. pl. nouv. Ser. 2., ex Coss. Alger.

⊙ Flor. Aug. Sept. Fruct. Oct. Nov. Per regiones mediterraneas in Pyr. merid., med., locis calidioribus.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Sanguessa*, die 11. Aug. 1844.; in Pyr. Arag. prope *Huesca* ad *Chimillas*, die 3. Oct. 1850. In Pyr. Catal. non vidi.

Caulis pedalis, sesquipedalis, ascendens, aut erectus, inferne simplex, a media sua parte ramosus, ramis divaricatis, fragilibus. Folia lineari-lanceolata, basi cordato-semiamplexicaulia (contra L. notam), medio angustata, apice spathulaeformia, marginibus subintegris, planiuscula, superiora magis ad basim, minus ad apicem dilatata. Pedunculi terminales in ramorum dichotomiis, parce bracteati. Calathi depresse hemisphaerici; involucrorum foliola lineari-angusta, laxiuscula, interiora praesertim acuminata, pubescentia; radii, vel ligulae diametro disci minores, tridentatae, patulae; achenia hirtella; exterior pappus dentatus, interior sub-decem-setus. Folia plerumque reclinata. Tota planta pallida, praesertim si spectes juniores ejus partes; herba piloso-glandulosa; odor ejus gravis, acutus, quasi terebinthaceus. Varietas angustifolia ea est quam distinxit Pourret nomine *I. uliginosae*. Vivit in locis hyeme, et vere inundatis. Ad *Huesca* reperii vitam degentem comitibus *Preslia cervina, Teucrio Scordio, Chabraea vulgari*. Annuam stirpem declaravit Linnaeus, Mant., et recte. Desfontaines perennem fecit, eumque imitarunt Willdenow, Persoon, Donn.

Accipiamus notam fuisse Vaillantio, Linnaeo fidentes. Sed locus Plukenetii ab eo, a Reichard, a Willdenow, a Persoon relatus (Phyt. t. 149. f. 4.) dimittendus erit. Utrumque dereliquit Desfontaines, Flor. Atl. 2. p. 276. Tournefortium cum Boissier fidenter excepi.

Pulicaria sicula (Boccone) Moris.

Bocc. Sic. Mel. p. 62. t. 31. f. 4. Ejusdem pl. exsicc. vidit Gussone in Herbr. Mus. Paris. Moris Sard. 2. n. 622., Willk. Lang. 2. n. 1395. Jasonia sicula DC. Ann. Sc. Nat. Paris, 1824., Prodr. P. 5. p. 476. n. 3., Bert. 9. p. 193. J. discoidea Cass., Dict. Sc. Nat. t. 24. (1822.) p. 201., et T. 39. (1826.) p. 407. Dimorphantes sicula Cass. Dict. Sc. Nat. T. 13. (1819.) p. 255. Tubillum siculum Fisch. Mey. Animadv. Bot. 1835. in Ind. 2.o Sem. hrt. Petropol. p. 52. n. 67. Conyza sicula Willd., DC. Dub. p. 267. n. 2. Lamk. Ilt. t. 680. f. 3., Savi Mem. Soc. Ital. T. 22. (1841.) p. 96-102. cum tab. Reichnb. Icon. C. 26. t. 934. f. 1. Pluk. Phyt. t. 168 f. 2., Magn. Bot. Monspel. p. 77, 76. fig.

⊙ Flor. sub fine Æstatis, in Octobr. Fruct. per Autum. In maritim. Pyr. Atax., orient.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, diebus 25. Aug. 1846., et 29. Sept. 1853. Habui e viciniis *de Narbonne* a Delort.

Planta vivens, si contrecta fuerit foetidum emittit odorem. Lusus hujus speciei floribus radiatis stat in Herbario L'Heritier sub nomine *Asteris pyrenaici* Pourr.!, ut refert DC. Pr. l.c. p. 477. Sed verisimile est illum ab ipso Pourret non provenisse, quia nec cum illius phrasi (Chlor. Narb. n. 188.) congruit, neque in locis ab isto indicatis de suo *A. pyrenaeo* (alpinis, aut subalpinis) *P. sicula* provenit.

Quam habemus e regione Pyrenaeorum, varietatem *a* discoideam DC. Pr., quidam ceu peculiarem speciem considerarunt.

Conyza rufescens, et *C. gracilis* Link Hoffm. *Fl. Port.* 2. p. 253-4. videntur stirpes huic valde similes, et forte ejus varietates tantum. De prima ita effati sunt auctores « *Valde affinis Conyzae siculae, at differt peranthodio hirsuto, corollis purpurascentibus* » l.c. p. 253. et hi characteres parvi sunt ponderis. De secunda scripserunt « *Maxime affinis praecedenti (C. rufescenti), et forte varietas, differt tamen caule subsimplici, anthodiis multo majoribus* » l.c. p. 254. Quidquid de istis fuerit, nullam inveni earum mentionem apud Steudel, non penes DC. Pr., neque in Walpers. Reprt. Animadvertendae sunt observationes Fischer, et Meyer, in hanc speciem, quas relatas habes a Brongn. Guill. in *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 2. T. 5. 1836. p. 296.

Si « *Conyza lutea, annua, caule rufescente, acri sapore, palustris* » Bocc. *Manifest. bot.* 1668. p. 1. hujus loci recognoscatur, tunc aliquot annorum illius notitia subit. In Herbr. hrt. vel Mus. Paris., referente Guss. Sic. Syn. p. 498. n. 2., stat cum hac phrasi, ex ipso Boccone « *Con. palustris, Asteris flore aureo* » Bocc. Herb. p. 37., qui stirpis denominationes tres vices mutavisset.

Conyza Theophr.? Dioscoridis! *Cupularia* Godr., qui antiquissimam rem ceu novissimam proferre ausus est, cum Gren. *Fr.* 2. p. 180.

Conyza major (Hippocr., Nicandr., Theocr., Plin., Theophr., Dioscor.). Dod., Caesalp., Pen. Lob., Clus.

Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 1. et 2. (Pulicariar. mas., et foem.); Dioscor. l. 3. c. 26. (Con. 1.a); Hippocr. Morb. mul. 2. 650., Nicandr. v. 70, 83.; et 615., Theocr. Id. 4. v. 25.?, cf. Flor. Virg. meam p. 35. Plin. Nat. h. l. 21. c. 10, vel 32. mas. Cupularia viscosa Godr. Gr. Fr. 2. p. 181., Bert. 9 p. 197. n. 2. Inula viscosa Desf. Atl., DC. Pr. P. 5. p, 470. n. 36., Moris Sard. 2. n. 629., DC. Dub. p. 268. n. 14., Willk. Lang. 2. n. 1300. Pulicaria viscosa Cass., Koch p. 395. n. 3. Erigeron glutinosum La-Peyr. Herbr. Brot. Phyt. Lusit, fasc. 2. p. 190. t. 164. mediocr., Jacq. Hrt. Vindb. T. 2. p. 77. t. 165. item, Reichnb. Icon. C. 26. t. 935. f. 2., Zannich. Vnz. p. 278. t. 103. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 8. f. 66., in p. 121. dictum fuit « crescit copiosae Florentiae », quod verum est! Dod. Hist. pl. (gall.) p. 27. f. 1., Pempt. p. 51. f. 1., Clus. Hisp. p. 376-77., Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 20. f. 4., Pen. Lob. Advrsr. p. 145-6., Lob. Ic. t. 346. f. 1. Barr. Icon. t. 370. f. intr. maj., Rauw. Itin. P. 4. t. 3., Bocc. Sicil. Mel. p. 14. t. 7. B.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. per Autumnum. Reperitur communior per regiones mediterraneas calidiores.

Legi in Pyr. Arag. ad *Huesca*, die 27. Sept. 1850.

Haec est planta, quae habita est a Gleditsch (Comment. Acad. Sc. Berol. T. 15. 1759., et iterum *Vermischte ph. bot. occ. Abh.* T. 3. 1767.) pro *Ægolethrone* Plinii, de quo effatus sum in *Flor. Virg.* p. 122.

Conyza minor (Dioscor., Plin.) Caesalp., Pen. Lobel., Clus., Rauwolf.

Dioscor. l. 3. c. 126. (C. 2.a), Plin. Nat. h. l. 21. c. 10. vel 32. C. foem. Cupularia graveolens, Godr. Gr. Fr. 2. p. 180., Bert. 9. p. 195. n. 1. Inula graveolens Desf. Atl., Koch p. 395. n. 16., DC. Pr. P. 5. p. 468. n. 26., Cass. Dict. Sc. Nat. T. 23. (1822.) p. 50., Moris Sard. 2. n. 628., Willk. Lang. 2. n. 1301. Solidago graveolens Lamk., DC. Dub. p. 265. n. 1. In. grav. La-Peyr. Herbr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 51. t. 866., Reichnb. Icon. C. 26. t. 935. f. 1. Pen. Lob. Advrs. p. 146. f. infr., Lob. Icon. t. 346. f. 2., Barr. Icon. t. 370. f. extr., Gesn. Op, bot. ed. a Schmid. tab. aen. 5. f. 43.

⊙ Flor. Sept. Oct. Fruct. Oct. Nov. In Pyr. Arag., orient., et per regiones mediterraneas praesertim; sed etiam per region. oceanic., quamvis rarior, apparens.

Legi in Pyr. Arag. ad *Huesca*, die 5. Oct. 1850. Habeo a Deville ex ripis *Adour* ad *Tarbes*. Observavi ad *Bilbao*, *Aizernaval*, *Elgoibar;* ad *Orthez*, *Castettis*, *Toulouse*, etc.

Habitus plantae a medio superiore pyramidatus, in inferiore parte caulis est parce ramosus. Folia generatim integerrima dicuntur, ast parum exacte, nam rari dentes quandoque in eis apparent; caeterum folia bene descripta sunt a Moris, a Bertoloni, a Cosson, Germain. Odor gravis terebinthaceus, sed mihi displicet. Ego in *agris subhumidis* non semper stirpem degentem vidi; ubi eam legi, ad *Huesca*, solus erat sub-arenosus.

Praetermisso Dioscoride, praetervisis antiquis pluribus, genus sibi constituit Godron; sed nec hoc satis; Lindley ne consuluit quidem, qui de hac altera specie *Conyzae* ita scripsit: « *Planta haec vulgatissima Linnaeo Erigeronti, Lamarckio Solidagini, Candolleo, aliisque Inulae adscripta, nulli revera aut habitu, aut structura respondet. Inulae proxima est, sed habitu alieno, et receptaculo alte alveolato, quasi paleato segregatur. Sit nomen Aluniae, Inulae anagramma* ». Fl. Gr. c. Reapse deest altera littera *a* in *Inula*, ut *Alunia* conficiatur.

Suffragari nequeo Fée dicenti *(Flor. Theocr.* etc. p. 49., vel in Plin. ed. Panck. T. 13. p. 475.) *C. minorem*, seu *C. foeminam* Plinii spectare ad *Pulicariam vulgarem*, quae opinio caeterum olim evulgata fuit a Lonicero, Nat. h. crt. 131. C., et nostris diebus recepta quidem a Desfontaines, in Plin. ed. Lemair. T. 7. p. 43. Plinii *Conyzas* ab illis Dioscoridis ego dijungere nequeo, et quoad Theocriti ut et Virgilii plantam, reapse inter duas modo propositas *Conyzas* aliquantulum ambigo, ut dixi in *Fl. Virg.* p. 35.

Pro *Conyza* Less., DC., Endl., aliud nomen praesto et Moenchianum.

Jasonia DC.

Jasonia tuberosa (Dalechampii, Gesneri?) DC.

Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1366. f. 1., a Micò? non dicit. Gesn. Op. bot. ed. a Schm. tab. lign. 8. f. 67 *? DC. Pr. P. 5. p. 476. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1294. (excl. 3.a Moris. figura). Inula tuberosa Lamk. Fr., et. Dict., DC. Dub. p. 267. n. 3. Jas. radiata Cass. Dict. Sc. Nat. T. 24. (1822.) p. 201. Erigeron tuberosum L., La-Peyr. Herbr., et Aster punctatus La-Peyr. Hrb.; Conyza marina Dalech. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 114. n. 20. t. 19. f. 20., et t. 20. f. 15., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1055. f. 3. (e Pic St. Loup a Cherlero). Chabr. Sciagr. p. 329. f. 4., Barr. Icon. t. 157.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. Per region. mediterr. cum *Olea*, et super eam, solo calcareo.

Legi in Pyr. Navarr. sub *Agoiz* ad *Iribicu*, die 17. Aug. 1844.; in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 20. Aug. 1850.; et inde ex *Viescas* habeo a Deville. Observavi in Valle *de Roncal* supra *Burgui*, in valle *de Broto* ad *Jaca*, et facilius in locis humilioribus.

Rhizoma interdum validissimum tuberes saepe crassos offerens. Statura plantae generatim palmaris, interdum pedalis, sesquipedalis etiam; dum major, tunc copia florum quoque luxuriat planta, visui sat grata eveniens. Odor herbae sub-aromaticus. In Pyr. Hispan. mediterr. obvia frequenter venit, non tantum in locis montanis, sed etiam editis, alpestribus, ut vidi ad *Fanlo* praesertim, crescens cum *Fracastoria alpestri, Alchemilla alpina*, et *Agrostide alpina* Scop.

Recipere ego nolui *Aster. conyzoid. Gesneri*, Lobel. Obs. p. 188. f. 3., Icon. t. 350. f. 3., imitata a Moris. l.c. p. 118. n. 7. t. 22. f. n. 7., non tantum quia radicem illico fibrosam ostendit, sed quia stirps praedicatur ceu indigena Angliae, Belgii, et agri Louaniensis. Reapse figuram illam citare non pertimuerunt auctores, procul dubio graves, sufficiat citare Lamarck, *Dict.* 3 p. 260. n. 23., et DC. cum eo *Franç.* 4. n. 3155., denuo Godron etiam, *Fr.* 2. p. 182., qui speciem ad Monspelium, dum studiorum moderator erat, facile obviam, familiarem habuit; nihilo secius hoc me non suadet.

Item, a Gesneri figura me abstinui; haec inspicitur in ejus Operib. bot. ed. a Schmiedel tab. aen. 6. f. 46; adeo obscura mihi sese obtulit, ut dubius haeserim, num ad *I. tuberosam*, nonne ad *Linosyridem vulgarem* si trahere, reapse potius videtur. Primus Lamk. *Dict.* s.c. locum Clusii a Linnaeo hic inconsiderate adductum excludere, eumque suo loco ad *Ætheorhizam bulbosam* afferre (Ibid. *Dict.* 3. p. 529. n. 1.); Mirum visu, Willdenow in Linnaei errorem perduravisse, itidemve actum fuisse a Loisel. Gall. ed. 2. p. 238. n. 9., a Mutel *Fr.* 2. p. 133. n. 17., quorum primus synonymon illud loco citaverat in eodem opere, p. 186. n. 5.

Per Pyr. Arag. praesertim, plantae summitates adhibentur ad modum *Theae*.

Jasonia glutinosa (Mycò) DC.

Myc., ex Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1201. fig. infer. DC. Pr. P. 5. p. 476. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1293. Chiliadenus camphoratus Cass. Dict. Sc. Nat. T. 24. (1825.) p. 35. Chrysocoma saxatilis DC. Fr., Suppl., et cum Dub. p. 264. n. 2. Ch. saxt., et Erigeron glutinosum Benth. Cat. ps. 71, 76.; Ch. verticalis Lagasc. ex Willk. Sert. Fl. Hisp. n. 539. Barrel. Ic. t. 158.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. Per regionem mediterr., quam vix transgreditur, rupes calcareas praediligens.

Legi in Pyr. septr. aurig. ad *Lardat*, contra flum. *Ariège*, die 18. Aug. 1840.; in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 21. Sept. 1845. Habui ex *la Tour de Cos* prope *Prats de Mollo*, ubi ipse vidi, a Xatart. Observavi ad *Pamplona, Sanguessa*, in valle *de Roncal* l.d. *la Peña Ancioliz, a la Muga de Aragon, Salvatierra* inter et *Burgus*; supra *Escorbe a la dos Ermanas*, ad *Murillo Gallego*, ad *Bielsa, Voltaña, Mediano*, ad *las Fortunadas* inter *Escalona*, et *Salinas*, in *Sierra de Loarre*, ad *Benavarre, Aguero, Aren*, etc.

Flores lutei, sub-crocei. Receptaculum alveolatum, glabrum. Achenia triquetro-compressa, duplici pappo coronata, basi hispida, superne hirto-scabra, coloris pallide brunnei, cum pappis ordinis interioris, qui sero

rufescentes evadunt. Caeterum pili in acheniis inferne longi, superne contrahuntur in speciem glandulae. Odor camphoratus e totius plantae superficie exsilit, quae planta humorem glutinosum secernit; inferne villosissima, ibidemve valde minus glandulosa.

Nomen specificum *saxatilis*, a DC. olim ex Barrelieri mutuatum, minus bonum est, quum stirps vix inter saxa, saepius ad rupes proveniat.

Nolui citare Reichnb. Icon. C. 26. t. 934. f. 2., quae mihi ferme alienam ostendidit speciem: placuit tamen Willkommio.

E *Monte Serrato* Catalauniae (ubi ipse speciem vidi) Mycò ad Dalechamp misit, ut asserit Pourret in nota a me visa in Herbr. Peig.; cf. etiam Pourr. notam in Chl. Narb. n. 469. Per Pyrenaeos Hispanicos herbae infusio adhibetur praesertim contra catharros pulmonum. Ego virtutem aliquam ei inesse non denego, sed puto plantam aromaticam facile proprietates dimittere dum exsiccatur; floresque potius quam folia et caules, in usum evocandos esse existimo, cauteque adhibendos, si febris adsit.

Inula Verg. Plin., et vulgo, jam ex Gesneri tempore: *Enulam* ex Dioscoride scripserunt Brunfelsius, Tumerus, Lonicerus, Caesalpinus, Camerarius.

SECTIO 1.ª **LIMBARDA** (ADANS., CASSINI, DECAISNE, SPACH.) N.

Inula crithmoides (Matthioli) L. Sp. *Inula maritima* Nob.

Matth. in Dioscr. ed. 1558. p. 284. f. 2., Compnd. p. 217. ead. Caes. Herbr. Tornb. 1563. fol. 73. n. 183., De Plnts. l. 12. c. 38. p. 500. Koch p. 395. n. 15., Bert. 9. p. 287. n. 14., Moris Sard. 2. n. 627., DC. Pr. P. 5. p. 470. n. 34., et cum Dub. p. 267. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1310. Limbarda tricuspis Cass. Dict. Sc. Nat. T. 26. (1823.) p. 437. Limb. crithmoides Hook. Br. Fl. ed. 1. (non 2. cum Arnott!) p. 363., Spach Suit. à Buff. T. 10. p. 221. I. crithmifolia Willd. Sp., Salisb. Pr., I. longifolia Pasq. Engl. Bot. v. 1. n. 68., Reichnb. Icon. C. 26. t. 932. f. 1., Zannich. Vnz. p. 29. t. 23. Matth. p. 491., Lob. Obs. p. 215. f. 1., Icon. t. 395. f. 2., Dod. Pempt. p. 706. f. 1., Camer. Epit. p. 274., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 106. f. inter., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. P. 119. t. 21. f. 16,

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Nov. In maritimis.

Legi in litore Cantabrico ad *San Sebastian*, die 9. Sept. 1844. Habui ex *Bayonne* a Deville.

Nomen specificum *tricuspidatum* vix ei convenit, quia saepe folia apice integra occurrunt, ut fere semper datum est videre in maritimis Cantabricis, inde falsa Pasqualis distinctio specifica. Denominatio *crithmoidis* bona, et mala est; bona si spectes primam Matthioli denominationem, cujus est *Crithmum tertium;* mala si te vergas ad putatam similitudinem cum foliis *Crithmi maritimi*, a quibus maxime recedunt folia illa tricuspidata, quae interdum tibi ostendit planta. Ego vero libentius susciperem primum G. Bauhino inditum epithetum (Pin. p. 288. Cr. n. 3.) et *maritimam* dicerem, quia reapse *maritima* prorsus species est. Non aliter denominata fuit species ab Asa Gray sub sua *Eritheide maritima*.

SECTIO 2.ª **CORVISARTIA MÉRAT.** *Helenium* dixissem.

Inula Helenium (Hippocr.. Theophr., Diosc., Plin., Vergil. Horat.) L. Sp.

Hippocr. Nat. mul. 572. Theophr. Hist. pl. l. 9. c. 12.? Dioscr. l. 1. c. 27., Plin. Nat. h. l. 21. c. 10., vel 33., Horat. Sat. 2. Sat. 8. v. 51., Verg. Moret. v. 72-3., Colum. l. 11. c. 3. et 35., etc., Apic. Opson. Condim. Koch p. 392. n. 1., Bert. 9. p. 267. n. 1., Gaud. 5. n. 1974., Cass. Dict. Sc. Nat. T. 23. (1822.) p. 550., et p. 556-7., DC. Pr. P. 5. p. 463. n. 1., et cum Dub. p. 267. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1314. Corvisartia Helenium Mérat, Cass. Dict. Sc. Nat. T. 10. (1818.) p. 572. La-Peyr.

Herbr.; Helenium vulgare G. Bauh. Flor. Graec. Sibthorp. C. 9. p. 57. t. 873., Engl. Bot. v. 22. n. 1546., Flor. Dan. t. 728., Sv. Bot. v. 1. n. 57., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 449. t. 170. f. 2., Fl. Batav. v. 11. t. 867., Reichnb. Icon. C. 26. t. 921., Turp. Fl. Med. T. 1. t. 48., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 14. t. 624., Sav. Mat. med. vegt. p. 39. t. 6., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 240., Duchsn. Pl. ut. vén. Atl. t. 72., Woodv., Hook. Med. bot. V. 1. p. 64. t. 26. Matth. p. 71. vix. Camer Epit p. 35., Brunf. Herbr. 3. p. 99. (in 1.a edit.e per err. Anisum), Trag. St. h. p. 170. vix., Cord. Hist. pl. crt. 142. a f. 2., Fuchs. Hist. st. p. 141-2., Lob. Obs. p. 309. f. 1., Icon. t. 574. f 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 108., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 129. t. 24. f. ult.a, Dod. Pempt. p. 344. Herbr. Magunt. 1485. cap. 153., Vilingan De virib. Herbr. (Basil. 1559.) c. 44.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Cantabr. sat frequens; alibi rarissime.

Legi ad *Baigorry* Cantabror., die 11. Aug. 1841. Sponte provenire in Pyr. Atax. inter *Puiver* et *Bellestà* (ubi ego eam non percepi) mihi asseruit Delfort Med. Veter., die 16. Jun. 1842.; circa *Barbastro* a se visam dicit Asso, Syn. Arag. n. 834. Ego vidi ad *Pouliac* prope *Saverdun* Pyr. auriger., et ex *Sansaies de l'Ariège* novit Noulet, *Fl. anal. Toulouse* p. 82. Apparet aliquando huc et illuc ex hortis aufuga. Quid dicis de *Helenione* Theophrasti, proposita a Poulet in Stachous. Ill. Theophr. p. 41-2. pro *Hyssopo officinali!* Profecto non est haec tam spernenda sententia: *Helenione* illa certe a Dioscoridis Helenio abhorret; cf. etiam Salmasium de Homon. c. 15., considerato Theophrasto Hist. pl. l. 6. c. 1., et c. 6. et 7., De Caus. l. 6. c. 15. Quidam existimarunt (cf. Turr. Hist. pl. l. 2. c. 196. p. 631.) sub hac specie latere Homeri *Nepenthen*, de quo videas eruditam Desfontaines dissertationem in Plinii ed. Lemair., T. 7. P. 1. (1830) p. 150-78. Obliteranda est Linnaei *Nepenthes*, et cum Adanson restituenda Burmanni *Bandura*.

SECTIO 3.ª **EUINULA** Willk.

Inula helenioides (Pourret) DC. *Fr. Suppl.*

Pourr. Chlor. Narb. n. 636.! DC. Pr. P. 5. p. 465. n. 10., et cum Dub. p. 268. n. 1., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 246. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1313. S. Oculus Christi La-Peyr. Herb., Pourr. Herb. Matrit. Sed I. dubia Pourr. Narb. (non Thunbrg. Japon., quem nec ille citat), confirm. inspect. Herb. Pourr. Paris.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Per region. mediterr. cum *Olea*, quam interdum longe superat, solum praediligens calcareum.

Legi in Pyr. Navarr. contra *Pamplona*, l.d. *las Casenàs de Ulzà*, die 28. Jul. 1844.; in Pyr. orient. sub *Arles* ad pontem *de Palaldà*, die 9. Jun. 1840. Habui de Pyr. orient. lectam ad *Prades du Conflent* ex Herbario Coder ab ejus filio; ex viciniis *de Prats de Mollo* a Xatart, et a Massot. Observavi in valle *de Roncal*, ad *Mediano*, *Benavarre*, *Perarua*, *a la Conca de Tremp*, ad *Pons*, *Orgañia*, *Solsona*, *Cardona*, *Castellon*, *Roy*, *el Seo de Urgel*, *Prats*, *Berga*, *Vich*, *Rià*, alibique: in m.e *Camill* ad *Prades du Conflent* vidit quoque Martrius.

Planta odora, suavis, statura pedalis, sesquipedalis, ad apicem calathos tres-quinque pulcros ostentans. Caulis hirsutissimus, sicut foliorum nervi praecipue; nec non involucri foliola; quapropter DC., et Duby corripio, qui folia *sub-hirsuta* tantummodo declararunt, quum per totam eorum superficiem hirsuta sint. Rami axillares juniores valde lanati, et sericei. Folia ima, et inferiora in petiolum angustata; superiora ex basi cordata amplexicaulia, ovali-oblonga, parce denticulata serrata, subtus venosa, superne rugulosa, utrinque, sed magis adhuc inferne pubescenti-hirsuta. Flores sub-corymbosi, corymbis valde irregularibus, pedunculis diversissimae longitudinis, in quibus paucae con-

spiciuntur bracteae. Primaevus calathus flores in centro corymbi pedunculo breviori suffultus, mox a pedunculis lateralibus superatus. Odor florum aromaticus, ferme ut in *Arnica montana!* Involucri foliola exteriora longiora, ita ut interiora attingant, omnia laxa, acuta, et hirsuta. Florum ligulae bi-tridentatae (tales mihi visae).

Varietatem ligulis glanduliferis distinxit C. H. Schultz apud Willk. Sert. Fl. Hisp. p. 82. n. 536., quod iste demum voluit esse ordinarium plantae statum. Achenia pilis raris longis hirsuta. Plantam ad *Pastouret* agri Narbonensis, loco Pourretiano autoptico, videre non contigit; sed nec aliam percepi plantam, quae pro *I. dubia* ibidem sumi posset. Sufficit mihi vidisse archetypa Pourretiana, ut Timbal sententiam de habenda illius *I. dubia* pro *I. montana* absolute et firmiter retrudam. Timbal cf. in *Mém. Acad. Sc.* etc. *Toul. Ser. 1.* T. 3. (1870) p. 305. seq.; sed auxilio amicorum, Grenier, et Baillet, demum quae dixerat retractavit Timbal, Reliq. Pourr. p. 131. Not. 4.

Inula vulgaris (Tragi) Trevis. *Prosp. Fl. Trevis.* p. 29.

Trag. St. h. p. 166. Con. maj. sin. fig. Inula Conyza DC. Pr. P. 5. p. 464. n. 3., Koch p. 394. n. 10., Willk. Lang. 2. n. 1302. Conyza squarrosa L., Bert. 9. p. 175. n. 1., Gaud. 5. n. 1935., Moris Sard. 2. n. 630., DC. Dub. p. 267. n. 3. Con. squarr. La-Peyr. Herbr.; C. Helenitis Cord.; I. foetida Dulc. W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. 3. t. 76, et t. 77. f.ae 1-4. fol.a Engl. Bot. v. 17. n. 1195., Fl. Dan. t. 622., Fl. Batv. v. 5. t. 360., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 3. p. 9. t. 56., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 772. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 405. t. 166. f. 6., Lamk. Ill. t. 697. f. 1., Bull. Herbr. Fr. t. 342., Reichnb. Icon. C. 26. t. 923. f. 2., Zann. Vnz. p. 72. t. 245. Cord. Hist. pl. crt. 160. b. f. 1., Matth. p. 870., Camer. Epit. p. 612., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1051. fig. extr. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 99. n. 25., t. 19. f. 2. n. 23. (loco 25.), Lob. Obs. p. 308. f. 3., Icon. t. 574. f. 1., Dod. Pempt. p. 51. f. 2., Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 4. p. 21. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1044. f. 1.

⊙ (Nec cum Koch ♃ credo). Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Nov.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *d'Aure* ad *San Lary*, die 10. Aug. 1852. Habeo a Deville lectam *au Calvaire de Cazorille.*

De planta vulgari, et notissima quoque, errare non caruerunt DC. Duby, qui diagnosim ad eam ita composuerunt, ut folia inferiora tantum dentata perperam declararent, dum et media manifeste, et superiora quoque integra omnino dici nequeant. Imitatores habuerunt Noulet, Mutel.

Nec bene DC. Pr. dicere folia sub-acuta, sub-integerrima. Admodum perspicaciter folia inferiora majora dicta sunt a Noulet! *Fl. bass. sous Pyren.*, p. 329., ab Ambrosi. Nomen *Conyzae* e falsa Matthioli interpretatione processit, ergo eum expedite postposui.

Inula salicina (Clusii) L. Sp.

Clus. Pann. A. p. 529, 528. fig. Koch p. 393. n. 6., Bert. 9. p. 278., n. 8., Gaud. 5. n. 1978., Moris Sard. 2. n. 626., DC. Pr. P. 5. p. 466. n. 14., et cum Dub. p. 268. n. 8., Willk. Lang. 2. n. 1309. La-Peyr. Herb., I. hirta Willd. Fl. Berol. Pr. n. 833., ex Kunth Berol.; I. squarrosa Griseb. Schenk It. Hungr. n. 211.; I. lucens, Dulc., I. glabra Gilib. ex Ledeb.; Conyza salicina Rupr. Fl. Ingr. n. 329. Flor. Dan. t. 786., Dietr. Fl. Boruss. v. 12. n. 808.?, Reichnb. Icon. C. 26. t. 928. f. 1. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 14. f. 1., Camer. Epit. p. 615., mihi videtur, Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1349. f. 2. dubia, Tabern. Krtb. 2. p. 716. f. 2., Icon. t. 337. f. 2., Ger. Em. p. 488. f. 3.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Cantabr. supra *Pamplona*, ad *Labiano*, solo calcareo. die 21. Jun. 1844.; in Pyr. Arag., valle *de la Fueva* ad *el Fossao*, die 10. Sept. 1850. Habui a Deville ex *le Pont de Senart;* ex nemore *de Bouconne* ab Arrondeau. Observavi ad nemus *de Larramet* prope *Toulouse;* ad *Tiermas*, ad *S.ta Cilia*, ad *San Salvador (Conca de Tremp)*, ad *Camprodon*, etc.

Caulis pilosus est. Folia basi cordata amplexicaulia (unde *I. cordata* Boiss. Diagn. pl. orientl. 4. p. 3.), in nervo pilosa, per marginem ciliata, subtus reticulata. Involucri foliola exteriora herbacea, interiora quasi paleacea, superne fuscescentia, eorum prima ovata, media lanceolata, interiora angusta, omnia ciliata, squarrosa, ima recurvata. Male Gaudin folia integerrima praedicare, quae talia saepe non sunt (sed denticulata), nec ea integerrima reprehesentat Florae Danicae figura ab ipso citata. Moris illa dicit *calloso-denticulata*, neque abnuimus. Et Gaudin afferre ad suam plantam locum Clusii, qui pertinet ad *I. squarrosam*, et illum, a nobis quoque, supra relatum ad *I. squarrosam* adducere (n. 1976.), evidenter multa de harum specierum confusione. *Aster luteus* etc. Pluknt. Almag. p. 37., Phytogr. t. 16. f. 1. (mala) ad utramque speciem, *I. salicinam*, et *squarrosam*, citatur a Willden. Sp. pl. Syngns. p. 2095-6. ns. 12, 14. errore a Reichard, Syst. pl. 3. p. 827-8. ns. 11, 12. suscepto. DC., cum L. Sp. Lamk. *Dict.*, Pers. Syn. nec non Gisek, huic secundae tantum retulit, cui potius pertinere videtur. Forte errorem de adducenda figura illa ad *I. salicinam* suscepit Reichard ab Hallero Helv. n. 76.

Planta aromatica, cujus herba digitis contrectata odorem *Melissae officinalis* praebet: flores, vero, *Calendulam officinalem* ferme spirant.

Inula montana (Penae, Lobelii) L. Sp.

Pen. Lob. Adversr. p. 147-8. f. 1. (non 2.) Koch p. 394. n. 14., Bert. 9. p. 285. n. 13., Gaud. 5. n. 1980., DC. Pr. P. 5. p. 468. n. 23., et cum Dub. p. 268. n. 12., Willk. Lang. 2. n. 1311. La-Peyr. Herbr. Reichnb. Icon. C. 26. t. 921. f. 1. 2., Garid. Aix p. 47. t. 10. Lob. Icon. t. 350. f. 1., Tabern. Krth. 2. p. 717. f. 2. vix., Icon. t. 338. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1046. f. 3. (excl. descr.). Chabr. Sciagr. p. 326. f. 4.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In montan. edit. frequent. per region. mediterr.

Legi in Pyr. Navarr. prope *Pamplona* vertice montis *do Ardañaz* solo calcareo, die 26. Jun. 1844.; ad *Sanguessa*, die 7. Aug. 1844.; habui a *Bordère* ex *la Pena de Secugnat* ad *Gavarnie*. Facile obvia per Pyrenaeos Aragonenses; vidi ad *Touchant* mont. Corbariensium; et in Pyr. Catalan. *a la Conca de Tremp*, in *Sierra de la Beguda*, ad *Solsona*, *Cardona*, *Collsacabre*.

Planta defricata odorem emittit. Caules interdum ex eadem radice plures, rariter ramosi, et tunc bi-oligocephali. Achenia hirta.

I. Oculus Christi Jacq. A. 3. p. 13. t. 223., huic *montanae* affinis, distinguitur praesertim habitu, caulibus pluribus distantibus, et saepissime polycephalis, neque folia conformia cum nostra sunt. Hinc dubium Marsch. a Bieberstein (Fl. Taur. Caucas. T. 3. p. 575. n. 1746.) de alterutrae speciei legittimitate nulli faciendum est. De illa cf. Clus. Rar. pl. hist. 2. l. 4. p. 20., Host Fl. aust. 2. p. 489. n. 3., Reichnb. Icon. C. 26. t. 924. f. 2. Ceteroquin, veram *I. montanam* ignotam fuisse Marsch. a Biebersteinio liquet ex Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 502. n. 5.

Sub-Trib. 3.a TARCHONANTHEAE Less.

Micropus Royen, L.

Micropus erectus (Plateau, Clusii) Auctor.

Clus. Rar. pl. h. l. 3. p. 329. f. 2. siv. exter. Koch p. 390., Bert. 9. p. 506. n. 2., DC. Pr. P. 5. p. 460. n. 2., et cum Dub. p. 271. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1366., Gaud. 5. n. 2019. (quibusd. syns. excls.), Loefl. Pl. Hisp. rars. apud Bossu Voy. ed. Forst. V. 2. p. 181. n. 45. La-Peyr. Herbr. partim

et sic de Pourr. in suo Matrit. Gaud. l.c. tab. in Vol. unica, Reichnb. Icon. C. 26. t. 943. f. 1., Lamk. Ill. t. 694. f. 2., vix., Loefl. It. Hispan. p. 166. t. 1. f. 5. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 161. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 92. n. 11. t. 11. f 11.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. per Æstat. Per regiones mediterraneas locis calidioribus facile obvia stirps; rarissime occurrens per regiones oceanicas; solum exposcit calcareum.

Legi in Pyr. Atax. *à la Garigue d'Escouloubre*, die 2. Aug. 1843.; in Pyr. or. septr., ad *Roussillon*, ad *Reynes*, die 26. Maj. 1843.; in Pyr. Arag. ad *Huesca*, die 6. Jun. 1850., ad *Benavarre*, die 13. Jun. 1846.; in Pyr. Catal. ad *el Puente de Montañana*, die 13. Jun. 1846. Observavi in Pyr. septr. aurig. supra *Montaigut*, non procul *St. Girons*, ad verticem montis usque, itemve supra *Moulis*. Vidi ad *Pamplona*, ad *Ochagavia*, *Liadena*, *Tiermas*, *Jaca*, *Berga*, *Besalù*, *Gerona*, etc.

Occurrit in apricis planta sub-erecta, saepius tamen diffusa, ad terram strata etiam, unde mihi denominatio specifica recepta incongrua apparuit.

Distinctio in duas species a Lagasca proposita *(M. erecti*, et *M. bombycini)*, num sit revera bona, et sustinenda adhuc tute non constat. Desfontaines, Fl. Atl. 2. p. 308., stirpes ceu distinctas species non consideravit, et DC., qui utramque plantam prae oculis habuit, demum dubitavit, num altera alterius varietas foret, quo dubio non caruit etiam Boissier *Voy. botq. Esp.* n. 881. Characteres dati a Willkomm l.c., et n. 1365. omnem dubitationem non adimunt. Quapropter, donec de re meliora innotescant, (cf. etiam Fischer Meyer Animadvrs.), antiquorum botanicorum nomen servabo, silens de Linnaeo, confusione non experte, quamvis illius plantam eam a Loefling figuratam, scilicet nostram, esse contendant. *M. bombycinus* ad *Narbonne* provenire asserit Godron, cum Gr. *Fr.* 2. p. 195.: ego ibidem in limite pyrenaeo speciem a *M. erecto* distinctam non percepi.

De figuris quibusdam, hic generatim allatis, quaedam consideranda tradam. Gaudiniana bene habitum, faciemve plantae exprimit, in hoc peccans, quod albentem non ex tomento stirpem ostendat. Lamarckiana offert plantam, calathis exceptis, glabram, facie non parum diversa. Citant tamen auctores plures cum Loeflingiana illa, de qua nos quoque contenti sumus. Barrelieri icon, quae cum Linnaeo adhuc a pluribus citatur, illam refert stirpem a Lagasca distinctam, de qua supra dictum est. Nec Clusiana placet, nec placent ex eo imitatae figurae a J. Gerard, a J. Bauhino, et a Morison, quibus tamen potiorem collocationem frustra quaesivi, ut inde et ego speciei auctorem primum Clusium, vel si mavis Plateau ex eo, recognoscere queo. Observabo denique, quod Smith, Fl. Graec. Pr. 2. p. 208. n. 2171., ad citationem Loeflingi f. 5., nec 3., evocat, optime agens. Huic emendationi nullus dein (praeter Desfontaines) attendidit, incluso etiam Hispano Lagasca, qui cum Linnaeo figuram 3. citat, evidenter absque Loeflingiani operis consultatione. Nam figura ista 3. in citata tabula offert *Minuartiam dichotomam* (Loefl.) L.

Evax Gaertn.

Evax pygmaea (Lobel.) Pers. Syn.

Lob. Obs. p. 255. f. 2., a quo fugit descriptio data in Adversr. de Leontopod. p. 202. a Lob. evocata. Koch p. 390., Bert. 9. p. 501. n. 1., Moris Sard. 2. n. 637., DC. Pr. P. 5. p. 458. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1360. Filago pygmaea L., Cass. Dict. Sc. Nat. T. 17. (1820) p. 2-3., et T. 16. p. 58-9., DC. Dub. p. 270. Fil. pygm. La-Peyr. Herbr.; F. montana Pourr. Herbr. Matr.. partim, et F. asteri-

sciflora Pourr. Ibid. Cavan. Ic. Descr. V. 1. p. 23. n. 38. t. 36. f. B, b. d., Flor. Graec. Sibthrp. C. 10. p. 15. t. 921., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 393. t. 165. f. 3., Lamk. Ill. t. 691. f. 1., Reichnb. Icon. C. 26. t. 914. f. 1, 2. Lob. Icon. t. 484. f. 1., Barr. Icon. t. 127. f. 4. dubia (pl. macr. Bert.), G. Bauh. Pr. P. 122. ns. 1, 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 161. f. 3,

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In marit. Pyr. or., ast forte non tam circumscripte.

Legi in Pyr. Catal. inter *Llansà*, et *Culera*, l.d. *Cap de ras*, die 9. Sept. 1860. (seniorem jam). Habui ex collibus *au mas d'Anglade*, prope *Perpignan*, a Massot, ex *Port-Vendres* l.d. *Polilles* (ubi ipse juniorem videram anno 1837.) a Penchinat. Observavi insuper ad *Bagnouls sur mer*, ad *le Cap Cerbera*, ad *Escala*. Indicatur in valle *de Barèges*, ad *Sers* a Debeaux, *Herborisat.* p. 20., quod in ejus fide relinquo.

Semel reperii in m.e *San Cristobal*, prope *Pamplona*, *Evacis* speciem quamdam, quae adhuc non floruerat, quamobrem, nec eam collegi, neque determinare ausus sum, incertus adhuc num esset haec eadem *E. pygmaea*, vel *E. asterisciflora.*

Leontopodium Dioscoridis, l. 4. c. 129., fugit a *Leontopodio* R. Br., quod in tota Graecia non fuit repertum. Nec Sibthorpio suffragarem, qui illud (Gr. Pr. 2. n. 2171.) *Micropi erecti* esse voluit. Ego potius *Evacis* speciem dicerem; non ausus tamen affirmare num potius *pygmaeam* hanc, vel unam aut alteram hujus generis speciebus in Graecia noviter detectis, et distinctis.

Sub-Trib. 4.a ASTERINEAE Nees.

Solidago L.

Solidago Virga aurea (Matthioli, Anguillar.), L. Sp.

Matth, Comm. in Dioscr. ed. 1544. p. 308. Virga aurea sub Sideritide, Anguill. Sempl. p. 220., Koch p. 389., Gaud. 5. n. 1973., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 922., Ambr. Fl. Tir. austr. 2. p. 386. n. 194., DC. Pr. 5. p. 338. n. 67., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 493. n. 1., As. Gray Man. Un. Stat. ed. 5. p. 241. n. 10. S. Virg. aur., et S. minuta Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. ps. 243-4. ns. 1, 2., DC. Dub. p. 266. ns. 3, 2. (ambobus excl. Herm.). S. Virg. aur., et S. macrorhiza Lang., et cum Willk. 2. ns. 1290-1. S. Virg. aur., S. minut., S. pygmaea et S. humilis, Bert. 9. ps. 262-6. ns. 1-4. La-Peyr. Herbr., et S. minuta? La-Peyr. Herbr. et S. reticulata La-Peyr. Herb., et Erigeron glutinosum La-Peyr. Herbr., partim.; S. narbonensis Pourr. Chl. Narb. n. 1111., S. Virg. aur., S. minut., S. pyramidata, S. ramosissima, S. plumbaginifolia, S. osyridifolia, S. linifolia, et S. breviflora Pourr. in Herbr. suo Matrit.; S. macrophylla Schloss., et Vukot., ex Neilr. Croat.; Chrysorhepis vulgaris Rupr. Ingr. n. 326.; S. multiradiata Ait., et DC. Pr., S. corymbosa Nutt. in Journ. Ac. Philadelph., ex Waipers Reprt.; S. humilis Pursh. ex Asa Gray Man. Amphirapis leiocarpa Benth. in Lond. Journ. bot. ipso fat.e Benth. Hongkong. S. minuta Orteg., Pal. y Verdr., Mut. Fr., S. lapponica Wither.? S. flexuosa Gilib. Exerc. phyt.; S. Saulii Bor.? ex Bréb. Norm. Engl. Bot. v. 5. n. 301.; Flor. Dan. t. 663., Fl. Bat. v. 5. t. 344., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 833., Sturm Heft 9. Hayn. Term. bot. t. 4. f. 7. (siv. extr.); Bert. fil. It. in Apenn. Bonon. p. 11. t. 2. f. 1., Reichnb. Icon. C. 26. t. 911. f. 1, 2, 3., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 448. t. 170. f. 5., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 15. t. 627., Dill. Hort. Elth. 2. p. 413. t. 306. f. 393., Zannich. Vnz. p. 278. t. 271., Woodv. Hook. Med. bot. V. 5. p. 12. t. 5., Lang. Descr. Ic. plntr. novr. etc. p. 16. t. 25., Wither. (W.) Arrng. Br. pl. ed. 7. 3. p. 942. t. 33. videtur tantummodo varietas caul. simpl. gracil. Matth. p. 1006., Camer. Epit. p. 748., Dod. Stirp. h. Comm. 1553. p. 178., Hist. pl. (gall) p. 108. f. 1., Pempt. p. 142. f. 2.; etiam f. 1., ex Lejeun., sed haec mihi dubia; Lob. Obs. p. 159. f. 2., Icon. t. 299. f. 1., Plant. ead. ac Dod. f. 2., et Lob. Obs. p. 159. f. 1., Icon. t. 298. f. 2.?, ead. ac fig. 1.a Dodon., Bocc. Muss. pnt. p. 169. t. 118. simil. seq. Barrel. Icon. t. 783., Pluk. Phytogr. t. 285. f. 7, 8., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1272. f. 1, 2. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1062 f. 3.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Cantabr. marit. ad *Biaritz* l.d. *la Chambre d'amour*, et ad *St. Jean de Luz*, diebus 18. Sept., et 30. Aug. 1841.; in Pyr. Arag. ad *Fanlo*, die 31. Aug. 1850. Habeo a Deville ex Pyr. septr. med., sed loco non adnotato, insuper ex *le Lac de Miquelou*, ex *les Eaux Bonnes* et ex Valle *Barousse*, sub variis speciei formis. *S. minutam* Ortega ad *Setcasas* ipse observavi. Habeo quoque varietatem *reticulatam* ex *San Pedro da Roda* a Vayreda.

Solidago apud Dioscoridem, l. 4. c. 10., enumeratur inter synonyma *Symphyti!* Infelix nomen, cui confugere non debuisset Linnaeus, aequo jure a Ruprecht criticatus, Fl. Ingr. p. 561., ad quem parum abfuit quin accederem suscipiendo illius *Chrysorhepidem*. Rem non examinavit Sprengel, sub *Solidagine* Tragi auctoritatem adponens, Gen. pl. n. 3118.

De hac specie jam Linnaeus in Horto Cliffortiano dixerat: « *Variat immense magnitudine, caule ramoso, vel simplicissimo, foliis serratis, et integerrimis, obtusis, et acutis, glabris, et hispidis, una haec eadem* ». Cf. et Hooker *Brit. Fl.*, Spenn. *Fl. Frib.* p. 534., Spach *Suit. à Buff.* 10. p. 233.

Et ego de illius polymorphia magis atque magis in Pyrenaeis certior sum factus, ita ut libentissime recipiam (demptis semper varietatum distinctionibus) quae de specie statuerunt Sm. *Engl. Fl.*, As. Gr. l.c., DC. Pr., Koch Syn., Godr. cum Gren. *Fr.* 2. p. 92. *S. macrorhizam* Lange, et Willkomm in ipso loco autoptico, ad *San Sebastian*, observavi, atque ex *Biaritz*, loco quidem a Lange citato, eduxi.! Et ceu formas ejusdem typi habendas esse puto *S. serratifoliam* Bor., *monticolam* Bor., *spathulaefolia* Jord., *parvula* Jord., *axillaris* Timb., et *ouitanea* Ejusd.

Linosyris Lobel., Cass.

Linosyris vulgaris (Dioscoridis, Plinii) Nuperior., ex Lessing.

Dioscr. l. 4. c. 55., Plin. Nat. l. 21. c. 26., 85. Codex Dioscor., sive Herbar. vetustiss. extante in Bibl. St. Johannis Carbonarae, Neapoli, teste Columm. Cass. Dict. Sc. Nat. T. 37. (1825.) p. 476., DC. Pr. P. 5. p. 352. n. 1., Koch p. 384., Willk. Lang. 2. n. 1278. Chrysocoma Linosyris L. Bert. 9. p. 89. n. 1., Gaud. 5. n. 1905., DC. Dub. p. 264. n. 1. Linosyr. nuperorum Lob.; L. recentiorum Dalech., Aster Linosyris Hook., Benth. Genr. Schk. Handb. 3. t. 238., Flor. Graec. Sibthorp. C. 9. p. 36. t. 849., Engl. Bot. v. 35. n. 2505., All. Fl. Pedem. n. 634. t. 11. f. 2., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 403. t. 166. f. 11. (1.). Flor. Dan. Suppl. t. 22., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n, 528., Reichnb. Icon. C. 26. t. 910. f. 1., Zannich. Vnz. p. 73. t. 71., Wither Arrng. Br. pl. ed. 7. 3. p. 919. t. 35. Trag. St. h. p. 358., Lob. Obs. p. 223. f. 2.. Icon. t. 409. f. 1., Clus. Pann. A. p. 310-11-12., in p. 311. fig., et Rar. pl. h. l. 3. p. 325. f. 2. Columm. Ecphr. p. 81, 82., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1152. f. 1., et 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3 S. 7. p. 125. t. 13. f. 29.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. Praediligit solum calcareum. Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, die 28. Aug. 1844. Vidi ad *Toulouse*, ad *Biarritz*, ad *Voltaña*, etc.

Rhizoma praemorsum; caules tenues, flexiles, denique fragiles. Folia punctata, et talia descripsit quoque DC. *Fr.* 4. n. 3030., qui dein in Prodr. perperam *impunctata* dixit. Planta gracilis, glabra, quamvis pubescentia aliqua conspiciatur in suprema caulis parte, inque pedunculis. Herba inodora, neque animadverti quod de sua dicit Pollich, Fl. Palat. n. 778., quod digitis contrectata egregium odorem aromaticum spiret. Variat statura a palmo, ad duos et tres pedes.

De Gesneri icone (Op. ed. a Schmied. tab. aen. 6. f. 46.) cf. quod dixi sub *Jasonia tuberosa*. Reapse nomen specificum Cassinii ego nullum animadverti; illud *L. vulgaris* ex Lessing Comp. p. 195., Cassinianum putavit DC. Pr., et cum eo alii. Aliud *foliosae* Cass., ex Desfontaines, plures retulerunt, sed istud manifeste fatuum, quia non congenera, nec ulla datur *Composita* vere aphylla, ut comparatio ista tolerari possit. Ast suscipiendo in capite epithetum a Lobelio datum, sperni haec omnia possunt. Placet tamen denominatio illa *vulgaris*, de specie, quae reapse per Europam satis diffusa reperitur. Profecto, recognita specie pro *Chrysocoma* Dioscoridis, cur eam *Chr. Dioscoridis*, cum Guillandino, non nuncupabimus?

Aster Dioscor.? vix, et tantum partim; sed quis eum omnino excludere auderet? Endl.

SECTIO 1.ª GALATELLA Cass., DC.

Aster acris (Penae, Lobelii) L. Sp.

Pen. Lob. Advrsr. p. 147. Bert. 9. p. 257. n. 4., DC. Dub. p. 265. n. 5., Willk. Lang. 2. n. 1280. Galatella punctata Lindl., DC. Pr. P. 5. p 255. n. 3., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 478. n. 1. La-Peyr. Herbr.; A. Linosyris Pourr. Herb. Matr.? videtur speciei lusus; A. acr., et A. trinervis Godr. Gr. Fr; Galatella punctata, et G. insculpta Reichnb. fil., G. dracunculoides Nees, G. pauciflora Cass., Gelasia pauciflora, et G. desertorum Lessing, Chrysocoma biflora L., Pall. ex Ledeb., et cf. Fisch. Meyr Ind. Petrop. 1841. Cav. Ic. Descr. T. 3. p. 17. n. 255. t. 233., et t. 232., Reichnb. Icon. C. 26. t. 908. f. 4., et Ibid. p. 7. t. 909. f. 1. insculpt. e Narbonne a Martrins!, Lindl. Bot. Reg. V. 21. n. 1818., Garid. Aix p. 47. t. 11. Gmel. Fl. Sibir. 2. p. 190. n. 154. t. 82. f. 1. Ediscoid. Lallem. cum syns. Crinitariae biflorae Cass., et Lynosiridis punctatae DC., ac Asteris bifidi Nees, ex Ledb. Lob. Ic. t. 349. f. 2., Barr. Icon. t. 606.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Octobr. Per regiones mediterraneas cum *Olea* locisque calidioribus.

Legi in Pyr. or., ad *Conflent*, *Villefranche*, die 22. Sept. 1843., et in *Roussillon* ad *Collioure*, retro *la Consolation*, die 7. Sept. 1843. Observavi ibidem proxime *à la Nouvelle*, non procul *Narbonne!* et insuper vidi ad *Roçafuerte* Navarre; ad *Sanguessa* Arag., in *Sobrarbe;* in Catalaun. ad *Cardona*, per *Ampurdan*, ad *Rosas*. Vidi ad *Olot* lusum foliis latiusculis florentem die 13. Aug. 1846., alterum foliis angustis ad *Rosas* non adhuc floridum percepi, die 2. Sept. ejusdem anni.

SECTIO 2.ª TRIPOLIUM Dioscor., Dod., Lob., Nees., DC.

Aster Tripolium (Dioscorid.) L.

Dioscor. l. 4. c. 133. Koch p. 385. n. 3., Bert. 9. p, 253. n 2., Moris Sard. 2. n. 616., DC. Dub. p. 265. n. 6., Willk. Lang. 2. n. 1286. (cum insequente A. longicauli Duf., n. 1287.). Tripolium vulgare Lobel., DC. Pr. P. 5. p, 253. n. 1. La-Peyr. Herb.; A. salinus Schr.; A. succulentus Gilib. Exerc. phit.; Tripl. littoreum Pen. Lob., (var. discoïd.); T. palustre Trevis. (ex Lamk.). Engl. Bot. v. 2. n. 87., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 56., Flor. Dan. t. 615., Schrad. Hrt. Gotting. Pl. nov. rar. p. 9. t. 3., Gmel. Sibir. 2. p. 187. n. 153. t. 80. f. 2., Fl. Batv. v. 2. t. 129., Sv. Bot. v. 7. n. 470., Jacq. Hrt. Vindb. T. 1., p. 3. t. 8., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 556., Reichnb. Icon. C. 26. t. 907. f. 1, 2, 3. ben., f. 4. var. discoid., Zannich. Vnz. p. 26. t. 2. Dod. St. h. Comm. 1553. p. 366., Hist. pl. (gall.) p. 246. f. 2., Lob. Obs. p. 157. f. 4., Icon. t. 296. f. 1. Dod. Pempt. p. 379. infloresc. male express.; Lob. Obs. p. 157. f. 4., et 158. f. 1. Icon. t. 296. f. 1., et 2. Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1389. fig.a, et 1390. f.ae 1, 2., J. Bauh. Hist. pl.2. l. 24. p. 1064. f. 2., et 1065 fig. 1., Moris. Hist. pl. Lugd. 3. S. 7. p. 121. ns. 37, 38. t. 22. f. 37, 38.

⊙? ♃ Flor. Jul. Oct. Fruct. Autumn. In maritimis.

Legi in Pyr. Cantabr., *Guipuzcoa*, ad *San Sebastian*, die 13. Sept. 1844. Habui a Darracq ex ripis *Adour* sub *Bayonne.*

Planta carnosa, ascendens, ramosissima saepius evadens, statura pedalis, sesquipedalis, orgyalis etiam facta locis propitiis; saporis est salsi, et amaricantis. Radium caeruleum in litore Cantabrico non animadverti, sed tantummodo pallide caerulescentem forte juniores calathi tale eum portendunt; rediit tamen Dioscoridis observatio de florum colore mutabili! Folia integra generatim ego vidi, neque ea ciliata percepi, contra auctorum dictatum; variant latitudine, ast valde angustiora reperies in individuis evolutioribus. Variat calathis radiatis, et discoideis, ut observavi ad *St. Jean de Luz.* Varietatem hanc primi animadverterunt Angli (Forster, Smith, Hooker); observavit Willdenow etiam (cf. Sp. pl.), vidit quoque Naccar. *Fl. Vnt.* 4. n. 782., figuravit Reichenb. fil. Ast rara videtur, quum ab *Asterorum* monographo nunquam visa fuerit: cf. illius opus in p. 155. adnot. 2.

Crescit in locis paludosis, et salsis, quo aquae maris alternatim perveniunt (in Cantabria, scilicet in litore oceanico), statione optime a Dioscoride depicta. Forte ex vicissitudinibus istis commutatus est habitus plantae erectus in decumbentem et ascendentem. Individua Cantabrica cum mediterraneis comparata prorsus identica non videntur, occurrunt etiam adriatica quadam peculiari facie donata. Variabilis porro planta e solo, climate, humiditate majore, aut minore. Prodierunt certe ab eodem typo *A. pannonicus* Jacq., *A. longicaulis* Duf., *A. salinus* Schrad., meis, aliorumque observationibus.

Ille *A. salinus* Schrader varietas est foliis integris, ciliolatis, calathis minoribus; de qua sententia non percipio cur dubitaverit DC. Pr., qui folia in sua planta *integra* dicta a Schrader, ille in *serrata* convertit, penes incautos difficultatem adaugens. Ipse DC. maxime proximam formam *A. longicaulem* Dufour, Willk. l.c. n. 1287., cum *A. Tripolio* recte conjunxit, contentus de eo varietatem instituere.

Et ego olim dubitaveram, num *Tripolium* Dioscoridis hujus, aut *Plumbaginis europaeae* esset. Ast iterum perlecto Dioscoride non amplius haesitavi, et Anazarbei plantam cum Dodonaeo, et cum quibusdam aliis pro hocce *Astere* recognosco. Quae supra dixi satis aperiunt, quibus praecipue innixus rationibus a *Plumbagine europaea Tripolium* Dioscoridis removi.

SECTIO 3.ª **AMELLI** Nees.

Aster Amellus (Virgilii; Dioscor.?) L. Sp.

Virg. Georg. l. 4. v. 271-5., Dioscr. l. 4. c. 118. Koch p. 385. n. 2., Bert. 9. p. 255. n. 3., DC. Pr. P. 5. p. 231. n. 35., et cum Dub. p. 261. n. 2., Ledeb. Flor. Ross. 2. p. 476. n. 15. A. Amell., et A. catalaunicus Willk., et Costa, Willk. et Lang. 2. ns. 1283, 1284. La-Peyr. Herb. cum locis Pyr. or., et s.l.; A. Am. et A. aragonensis Pourr. Herbr. Matr. (exclus. specimin. forte e cultur.); A. Willkommii Schultz? A. amelloides Hoffm. ex Neilr. Croat.; A. atticus Fuchs.; A. trinervius Gilib. Exerc. phyt. Jacq. A. 5. p. 12. t. 425., All. Pedm. n. 702. t. 69. f. 2., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 631., Schranck Fl. Monac. t. 182., Paulet Fl. Faun. Virgil. t. 2., Martyn Virg. Georg. (ed. 1755.) p. 450. cum tab., e culto spec. Reichenb. Icon. C. 26. t. 906. f. 1.; f. 2. var. vix; Regn. t. 31. Matth. p. 1175. vix, Fuchs. Hist. st. p. 134., Lob. Obs. p. 188. f. 2., Icon. t. 319. f. 1., Dod. Pempt. p. 266. f. 1. Plant., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 16. f. 1., Trag. St. h. p. 154., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1044.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In montan. Pyren. meridionalium per regiones mediterraneas.

Legi in Pyr. Navarr. secus flumen *Aragon* supra *Sanguessa*, l.d. *Xavier*, die 6. Aug. 1844.; in Pyr. Catal. ad *Olot*, inter *l'Ermita*, et *San Andreu*, die 18. Aug. 1846. Habeo a Vayreda n. *A. Catal. la Bagol*; et s. n. *A. Willkommi* Schultz, ex *la Senora d. Mont.* Pyr. Catal. Observavi ad *Lumbier*, *Liadena*, *Meoz*, *Sansoain*, *Isso*, *Viguezal*, *Salvatierra*, *Jessa*, *Ruesta*, *Baca morta*, inter *Muya*, et *Vich* l.d. *Colle suspina*, ad *Tona*, *Basagoda*, *Castello de Ampurias*.

Quum viderim plantam non prorsus eamdem ac illam, quam alibi observaveram, veritus et ego ne ageretur de peculiari specie, eam adumbrare volui. Rhizoma subterraneum crassitie pennae anserinae, et amplius, plures validiusculas fibras radicales emittens, subfulcescentes, unicum, aut paucos saepius caules proferens. Caules generatim palmares, quidquam striati, saepe rubescentes, basi simplices, ultra medium, vel ad apicem in corymbum oligocephalum divisi. Folia inferiora obovato-oblonga, sive spathulata, in petiolum longe, aut breviter attenuata, denticulata aut integra, florente planta saepius emarcida.

Folia superiora angustiora, interdum lineari-lanceolata, sessilia, integra, sub-convoluta (dum siccior tempestas) evidentius uno percursa nervo, obscure nervis praedita tribus, in apicem acutum terminata; omnia duriuscula, punctata, generatim cinerascentia. Rami floriferi patentes, simplicem, et laxum corymbum efficientes. Pedunculi quidquam ad apicem incrassati, nonnullas sparsas ferentes bracteas, sed hoc absque constanti lege. Involucrorum foliola imbricata, sed laxa, patula, obtusa, ad apicem prorsus foliacea; caeteroquin dorso tomentosa, per marginem sub-scariosa, inferiora breviora, latiora, obtusiora, superiora longiora, angustiora, et acutiora; caeterum haec foliola, vel bracteae virescentes, sub-coloratae, apice veluti ustulatae. Calathorum radii patentes, mox revoluti, lilacini, vel caerulescentes, sulcis duobus manifestioribus exarati: varietatem radio albido observavi ad *Tona* Pyr. Catal. Achenia hirtella, pappus hirto-scaber. Planta undique, in partibus viridibus, pubescens, e pubescentia crispa; flores ferens amoenos, laevi praeditos odore; ast herba subinodora est; ejus sapor amaricans.

Profecto haec est species non semper ubique terrarum omnino eadem.

Florum radiatorum pistilli evidentissimi sese praebent, sed stigmatibus minus aptis donantur, unde patet stirpem inter *Galatellam*, et *Asterem* ambigere, quod me ultra suasit ne *Galatellae* nimium concederem. Stirps a me in Pyrenaeis ipsis admodum variabilis observata, dubia mansit Pourret, qui in scheda sui Herbarii Matritensis reperienda, ita scripsit: « *Differre tamen videtur ab Amello Hrt. Reg. Paris..... an ratione culturae tantum diversus?* » Ubi loca indigitantur Aragonia, *Vich* (Catalauniae).

Et ego pro peculiari specie salutari posse opinatus sum; dein visis (praesertim in Herb. Ital. centr.) undique speciminibus, stirpem pyrenaeam a sat diffusa per Europam, et Africam planta, essentialiter differre ultra sustinere nequivi, et fidenter supra allatas Willkommi prolationes confirmo. Quin magis? suspicione non careo, *A. Willkommii* Schultz, quoque, Willk. cum Lang. l.c. n. 1281., alterum ejusdem speciei insignem lusum constituere: cujus involucri foliola adpressa declarata *(squamis anthodiis adpressis)* vereor ne in junioribus nec adeo bene evolutis calathis tantummodo observaverint. Quod judicium non refragatur a specimine Vayderano, ex *Nuestra Señora del Mont*, cum L. Schulteri nomine accepto *A. aragonensis* (Barnades Herbr. sub nomine *Erigeronis rosmarinifolii)* Asso *(Galatella* Nees) quem habeo ab amico Graells ex *Guadarrama*, optima species ab *A. Amello* illico distinguenda caulibus valde elongatis, tenuibus, debilibus, superne laxe ramosis, foliis imis spathulatis, caeteris linearibus, angustissimisque etiam, calathis majoribus, etc. Ei Barr. Ic. t. 605.

Ad rerum confusionem augendam susceperunt Neoterici nomen *Amelli*, cum Linnaeo, ad designandas species Africae australis indigenas, ubi Virgilii *Amellus* non pertingit. Maxime curiosa inter illas ea est species, quae *Amelli Lychnitidis* nomen tulit. Quae omnia medela egent.

SECTIO 4.ª **ALPIGENI** Nees.

Aster pyrenaeus (Robin., Brunyer?) Desf. Hrt. Paris.

De speciei historia infra dicendum. DC. Pr. P. 5. p. 329. n. 18., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 242. n. 3. (excl. Lamk. putat. syn.); DC. Dub. p. 265. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1285. (reapse in Pyr. hispan. non repertus). La-Peyr. Herbr. A. pyren. praecox, fl. caer. maj. Dodart. Mém. pour serv. à l'Hist. des Plantes. (Par. 1676.) in fol. max. p. 63., et p. 62. icon desumpta e specim. cult., sed bona.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. septr. med. edit., ad rupes calcareas.

Legi in m.e *Esquierry*, die 20. Aug. 1838. Habeo a Deville ibidem contra e *Medassoles*. Vivit *au Col de Tortes*, ex Gaston Sacaze. Non vero in m.e *Merdenson*, ut dicit Grenier, loco mecum expresse negato a strenuo montis exploratore Gaston Sacaze. Vidi ego in m.e *Arghivelà* ad *Montory* plantam juniorem, sterilem, ineunte Jun. 1857., quae suspicionem reliquit num haec eadem esset species?

Ad ampliorem speciei historiam cf. Lehmann, *Dissert. sur des fleurs d'Aster montanus, ou pyrenaique précoce à fleurs bleues, et à feuille de Saule empreintes sur l'ardoise, in Histoir. Acad. R. Sc. Bell. lettr., Berlin* T. 12. (1756.) impress. 1758. p. 127-44. Sunt qui credant, cum Nees ab Esenbeck, *Aster* 1833. p. 37. n. 20., *A. sibiricum* L. eamdem esse plantam cum hac nostra pyrenaea. Inspecta Gmelini figura, Fl. Sibir. T. 2. t. 80. f. 1., ego diversas esse species judicavi, et, si bene video, *A. sibiricus* ille Gmel. appropinquat tantum statum illum plantae pyrenaeae cultura luxuriantem, sed reapse diversus est. Hinc DC. commendo, qui denique stirpes separatim obtulit in Pr. ns. 18, 33.; recepit separatim Ledebour etiam *A. sibiricum*, Flor. Ross. 2. p. 475. n. 13., sed a Neesi prolatione *A. pyrenaeum* excludens, itemve excludens ab eo illam Gmelini figuram, neque integram Gmelini prolationem recipiens; unde patet (aeque ac de *A. tatarico* Ledeb. Ibid. n. 12., etc.) eum existimavisse aliam descripsisse, aliam figuravisse plantam Gmelin.

Percipi tamen nequit, quomodo Ledebour Gmelini prolationem, *Ast. fol. ovats. oblngs., supr. serrats., caulib. striats. peduncls. uniflrs. umbellts.*, Fl. Sibir. 2. p. 186. n. 152. (excl. icon.), *ex parte*, citaverit prius ad *A. tataricum*, et ad subsequentem *A. sibiricum* Fl. Ross. l.c. p. 476., ut mox eadem illa prolatione, absque ulla exceptione, in integrum, uteretur, addita figura t. 80. f. 1., sub *Calimeride incisa* DC. Pr., in Fl. Ross. 2. p. 482. n. 1.

Haec planta missa olim fuit Parisiis e Pyrenaeis ad Robin, sed a Dodartio, ante omnes descripta, et figurata est. Forte eadem est, quae indigitatur a Brunyer in Hrt. Reg. Mesensi ed. 2, (1655.) p. 12. sub phrasi *Ast. praec. flor. caerul. major.*; itemve apud Joncquet Hrt. Par. ed. 1. p. 18., ed. 2. p. 27. Sed cum Dodartii phrasi degebat in Hrt. Reg. Paris. Tournefortii tempore, cf. Schol. bot. p. 203., et sub eadem transivit in *Elém. botq.* p. 385., inque Inst. r. hrbr. p. 482., absque ulla, sive Brunyeri, sive Dodartii, vel Joncquet mentione: et talem pleriqne transcribere, nullimode de priore speciei notitia, et studio curiosi. Haec exponenda erant ad speciei historiam necessaria, eo magis quia, hisce diebus nostris, DC. Pr., videatur stirpis cognitionem tantummodo ad Tournefortii tempora restrinxisse, ita de ea effatum: « *Jam a tempore Tournefortii in Hort. Bot. Paris. cultus* ». Rem ego jam ab anno 1842. tetigi, in Sched. meis critic. n. 88.

Caeterum epithetum *praecocis* a Dodart inditum, ut genus figurae ab illo pro nostra stirpe donatum, satis demonstrant, habuisse illum prae manibus, et finxisse plantam cultam, quae dum spontanea crescit, fert habitum valde magis contractum, et serotina potius est, dum in Hortum inlata, magnam acquirit staturam, copia florum luxuriat, et ut omnes subalpinae plantae in hortis inlatae, loco scilicet humiliori, et

mitiore advectae, solo minus compresso commissae, vegetationem, praefloratiomem, et inflorescentiam ipsam sollicitant, saepe duorum mensium; minus si montanae species sunt. *Aster pyrenaeus* alpestris est.

Aster alpinus (Caesalpini, Clusii) L. Sp.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. tol. 71. n. 178., De Plnts. l. 12. c. 30. p. 496., Clus. Pann. A. p. 531-2., fig. et seq. Koch p. 385 n. 1., Bert. 9. p. 252. n. 1., Gaud. 5. n. 1969., DC. Pr. P. 5. p. 227. n. 3., et cum Dub. p. 264. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1282., Ledeb. Fl. Sibir. 2. p. 472. n. 2. La-Peyr. Herbr.; A. Bellidiastrum Pourr. Herbr. Matrit.; A. Garibaldi Brugg! Jacq. A. 1. p. 55. t. 88., Reichnb. Icon. C. 26. t. 905. f. 3., Sturm Heft 37., Curt. Bot. Mag. 1. t. 33., Gmel. Flor. Sibir. 2. p. 173. n. 141. t. 73. f. 2. fid. Ledb. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 15., f. 2., Verl. Plnts. alpns. p. 244. t. f. 1.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In editioribus.

Radiatum, et discoideum legi in Pyr. orient. m.e *Cambresdazes*, diebus 1. et 24. Aug. 1846. Pulcherrima specimina habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos*, praesertim vero ex *la Péne de Caubarole (Azun)*, et ex *le Pic du midi*.

Figura e planta culta, quam vidi in Serto Botanico (1. Bruxell. 1828. innumer.) valde recedit a planta in alpinis, aut in subalpinis sponte enata, ita ut icon illa vix citari mereatur. Vitio apud multos familiari, ut naturam adulterent, aspectu ex illorum mente et arte composito, vel rerum nimia, et monstrosa amplificatione; et hoc faciunt, ut libros suos facilius vendant, cum hoc bene sciant, indocti plures, et cerebrosae mulieres, flores, florumve imagines amplificatas adamare.

Aster Novi Belgii L. Sp.

Koch p. 386. n. 5., Gaud. 5. n. 1971., Godr. Gr. Fr. 2. p. 102., Willk. Lang. 2. n. 1288. A. serotinus Willd. Sp. pl. Syngns. p. 2049. n. 92. (excl. descr. ex Nees), Pursh Fl. Amer. septr. V. 2. p. 555. n. 57. Herm. Hrt. Lugd. Batav. p. 66-7.

♃ Flor. Sept. Oct. Fruct. abeunte Autumn. In Pyr. Arag. humilior.

Legi prope *Huesca* ad *Loreto*, die 3. Oct. 1850. Willkomm ceu speciem tantummodo in Hispania cultam citat. Certe exoticae originis, sed huc et illuc per Europam cicurata.

Tessenia Nob. *Erigeron* L., vel si mavis Neotericorum, non certe Dioscoridis, nec Plinii. *Erigeron* quidam masculini generis, alii neutri faciunt. Godron cum Grenier *Fr.* utriusque generis vicissim fecit; « *Generi foeminino pertinet ex Plinio Hist. mundi, Basileae 1549. p. 468. lin. 16., nec neutro ut Linnaeus, nec masculino ut alii arbitrarunt* » Visian. Fl. Dalm. 2. p. 57. Ast dum *Eriger. herbam* discutiebat Plinius (Nat. h. l. 25. c. 13. vel 106.), Visiani foemininum plantae proprium eum versavisse intelligebat, quod aliquid amoenitatis habet. Sed hoc parum interest. *Erigeron* Graecorum, ut Plinii illud idem est ac *Senecio* Latinorum, scilicet *S. vulgaris* L. Ergo pro nostro genere sustineri nequit. Sed neque suscipiendum est *Panios* (unicolor) Adans. *Fam. pl.* 2. p. 124., et p. 587., de qua voce claram suscipere nequeo notionem, obscure dumtaxat percipiens, eam fuisse adhibitam pro heterogeneis plantis! Subvenit *Conyzella* Dillenii, Nov. gen. p. 142., Ephemer. Nat. curios. Cent. 2. Obs. 125., quae confecta fuit pro unica generis specie, *Eriger. canadense* Auctor., *Conyzella canadensis* Rupr. Fl. p. 559. Reapse tam propinqua affinitas cum *Conyza* non est, quum agatur de plantis sub-tribuum differentium, et quae diminutivum illud non patiuntur, cum *Conyzis* Patrum, nostrisque comparatis. *Ceppica*

aut *Ceppita* Italorum, *Vergerolle*, aut *Vergerette* Gallorum, comprehendunt veras *Conyzas*, ideoque relinquenda sunt: secunda adhuc promptius, nam nec illae voces classicae sunt neque percipitur an dicere velint *bacillum*, aut *peniculum*. Istis circumventus difficultatibus, vel quum nomen generi aptum inter tot data percipere nequiverim, utque illud e longo aevo notum peculiari quodam, nec fallaci, nomine salutaretur, ad percelebris viri memoriam me converti, eumque dicavi Chinensium Imperatori Tessen, qui annos 1200 ante Christum natum, splendidissimum Hortum institui jussit, in quo pulcherrimae, atque rariores stirpes colebantur.

SECTIO 1.ª **TRIMORPHAEA** Cass.

Tessenia alpina (Penae, Lobelii?, vel G. Bauhini?) Nob.

Pen. Lob. Adversr. p. 148. f. 2. (non 1.a) G. Bauh. Pr. p. 124. n. 2.?, et forte n. 1. etiam. Erigeron alpinum L. Gmel. Bad. Alsat. T. 4. p. 612. n. 1272., DC. Pr. P. 5. p. 291. n. 52., et cum Duh. p. 265. n. 3., Bert. 8. p. 190. n. 5., Trautvett. Conspect. Fl. Insul. Nowaja-Semlja (1871.) n. 58., Wither (W.), cum R. Br., et Lawers, Arrng. Br. pl. ed. 7. 3. ps. 931-2. Er. alpinum L., et E. uniflorum L., Gaud. 5. ns. 1939, 1940., Willk. Lang. 2. ns. 1271., 1270., Koch p. 389. ns. 5, 7.; E. oreades Fisch., ex Herder. E. alpin. La-Peyr. Herbr., partim. E. alpin. Ledeb. Alt. *b*, vix *a*, (quae E. pulchellum DC. est ex Schrenk En. alt. pl. novar.) et ex Fries: E. unifl. Pourr. Herb. Matr.; Aster pyrenaeus Pourr. Chl. Narb. n. 1:8., confirm. Parisiis inspect.e Herbar. Pourr.; Hieracium pusillum Pursh. Amer. septr., ex Fries. Aster atticus caerulescens minor, Tournef. Inst. p. 481.; Trimorphaea uniflora Mey. (C. A.) Ind. Cauc.: Er. frigidum Freyn, et Gautier e Caranzà?, Er. pulchellum DC., ex Ledb., et Tract. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 52. t. 867.. Linn. Fl. Lapp. t. 9. f. 3., Engl. Bot. v. 34. n. 2416. Lamk. Ill. t. 681. f. 2. Engl. Bot. v. 7. n. 464. Sturm Heft 38., Fl. Dan. t. 292.. et t. 1397., Reichnb. Icon. C. 26. t. 914. f. 4. Lob. Icon. t. 350. f. 2.?, J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1047. f. 3.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior.

Legi in Pyr. or. m.ᵉ *Cambresdazes*, die 1. Aug. 1836. Habui ex *le Port de la Canau* a Bordère; ex *le Ger du Troubat?* et ex *Albi (Azun)* a Deville. Vivit in editiore parte vallis *Ossau*, *Pic de Ger*, m.ᵉ *Aucupat, Gourcy*, ex Gaston Sacaze; in montibus *Vignemale*, et *Pic du midi* observavit Ramond; in m.ᵉ *le Pic de Midau* Debeaux. Ego vidi *a la Breca de Roldan, a la Peña blanca*, in m.ᵉ *Esquierry*, alibique supra *Luchon; au Port de la Hourquette*, in m.ᵉ *Caranzà*. Generatim sub forma, quae *Er. uniflorum* Auctr.

Admodum agitatum fuit judicium, num supra citatae stirpes uniendae, aut sejungendae ne forent? Variae quas vidi formae per Pyrenaeos ad ad eorum amplectendam sententiam me ducunt, qui unicam tantum speciem recognoscunt. Habemus contrarios Ramond, *Pic du midi* ns. 95, 96.: sed ego dubito, num illius *E. alpinum* respondeat *E. murali* La-Peyr.? Item diversas esse species *E. unifl.*, et *alpin.* contendunt Villar, *Fl. Dauph.* 3. p. 236., Wahlenb. Fl. Lapp. ns. 385, 386., Id. Fl. Sv. ns. 918., 919., Wulfen, Flor. Noric. p. 696. Obs., Sm. *Engl. Fl.* 3. ps. 424-5. ns. 3, 4., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 490. ns. 9, 11., Koch ls. cs., Bert. 9. p. 192., Hook. Fl. Bor. Amer. 2. p. 17. n. 5., p. 18. n. 7., Host Fl. A. 2. p. 484. etc. Occurrunt auctorum judicia incerta, ut illud Gaudin.

Et sunt, qui unam aut alteram figuram modo ad istam, modo ad illam afferant stirpem. Unicam extare speciem in Pyrenaeis plane persuasus sum, contrarium sentientibus Zetterstedt, *Pl. vasc. pyrenaeis principalibus* ns. 658, 659., Godr. cum Gren. *Fr.* 2. ps. 88-9. Quidquid vero res penitus observata denique patefecerit, nunquam, arbitror, exiturum fore *E. alpinum* Auctor. consociatum cum *T. acri*, ut voluit Petiv. En. pl. Palat. p. 56. n. 769., et p. 94. not. ult.

E. eriocephalum Vahl J. mnscr., apud Hornem. Flor. Dan. t. 2299. huic *T. alpinae* tam proximum est, ut ejusdem varietatem esse suspicaverim.

E. uniflorum Hayn. Term. bot. t. 1. fig. media integra, mihi dubium mansit.

« *E speciebus quibusdam Asteroideis Indiae orientalis montium incolis genus suum Heterochaetam constituit Cel. Candolleus. Huic generi pertinent procul dubio Erigeron alpinum, uniflorum, et alia pariter pappo duplici donata. Sed in omnibus his pappus exterior sic dictus mihi aliud non videtur quam achenii pili ramentacei superiores in circulum ordinati. Vix igitur talis character, qui praeterea in aliis Erigerontibus communis est, ad genera condenda idoneus habeatur* » Lindl. Fl. Gr. c.

Tessenia glabrata (Hoppe) Nob.

Erigeron glabratum Hoppe, Koch p. 389. n. 6., Gaud. 5. n. 1941. Hook. Fl. Bor. Amer. p. 18. n. 8., Gren. Souvs. p. 13., et Fl. Jur. p. 404. E. alpinum L. uniflorum L. var. caule multifloro La-Peyr. Herbr.; E. ramosum Nutt. Trans. Amer. phil. Soc., ex Torrey, et Asa Gray North Amer.; Er. uniflorum Quibusd ? Reichnb. Icon. C. 26. t. 914. f. 3., et f. 1, 2. alpin. vix respuendae sunt.

♃ Flor. Jul. Aug. ·Fruct Aug. Sept. In Pyr. septr. med. aurig., et orientalibus.

Vivere *au Col de Tortes* asseruit Gren. *Souvn.*; *au Pic de Neouvieille*, et *du midi* Ramd.; in Pyr. Arag. *a la Punta de Bondellos*, Timb., *Excurs. Pant.* 1868. Ageretur ne de *Tesseniae alpinae* varietate altera? Jam *E. alpinum* Hoppe apud Sturm *Heft* 38. ad *T. glabratam* hanc attulerant Bluff et Fingerh. Compend. Fl. Germ. ed. 1. p. 364.; reapse secus agentes in ed. 2. T. 2. p. 292. n. 4. Stant vero Facchini, et Ambrosi, una conjungentes *E. alpin.*, *uniflor.*, et *glabrat.*, *Fl. Tir. austr.* 2. p. 384. n. 193., et p. 748. n. 3.; itemve varietas *E. alpini T. glabrata* declaratur a Neilreich in Maly. En. pl. Austr. (1861.) p. 97., ut jam Mut. *Fr.* 2. p. 126. n. 7. (sed iste p. 412. sese convertit). Dubius haeret Godet *Jur. Suppl.* p. 104. *E. glabratus* Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 490. n. 10., e synonymo Gmelini allato, aliena videtur species, forte *T. pulchella.*

Tessenia muralis (La-Peyrouse) Nob.

Erigeron murale La.Peyr. Herbr., et Hist. abr. Pl. Pyr. Suppl. p. 133., Gren. Obs. bot. (Besançon 1838) p. 22. n. 11. E. acre *b* Noul. Fl. bas. sous Pyr. p. 327. n. 3. a DC. Pr. P. 5. p. 290. n. 49.

♃? Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept. In Pyr. septr. med., et orientalibus editis.

Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis*, ad pontem *de la Llagone*, et ad *Mont-Louis*, diebus 26. Jul. 1836., et 17. Jul., ac 10. Aug. 1837.: in Valle *de Caroll* ad *Porté*, die 6. Aug. 1851. Observavi circa *Paglietta*, vallis *Aspe*; ad *Puycerda.* Habui ex *Albi (Azun)* a Deville.

La-Peyrouse suspicaverat, eam esse statum *T. alpinae* loco mitiore enatae; et Bentham *(Cat.* p. 76.) dubitavit, num esset hujus speciei varietas? Duchartre (Fl. Pyr. pl. exsicc. fasc. 8. n. 150.), Dufour, (*Bouquet Pyr.* p. 45. n. 163.) stirpem hanc existimarunt lusum luxuriantem *T. vulgaris*. Godron, cum Gren. *Fr.* 2. p. 97., opinionem hanc amplexus est, et stirpem ceu lusum *T. vulgaris* potius existimari debere contendit Clos, *Rev. Herb.* La-Peyr.

Denique, si judicium quod in me ingesserunt hae stirpes proferre licet, dicam, me *T. uniflorum*, ceu *alpinae* varietatem existimare; *T. glabratum,* et *T. muralem,* mihi videri stirpes ibriditate exortas cum *T. acri.* Video aliquando in hisce, speciatim in *T. murali*, habitum *T. acris,* flores ferme *T. alpinae;* et ego *T. muralem* reperii ubi *T. acris* ad *alpinam* accedebat. Ulterius, ad rem limpidam faciendam, instituendae erunt observationes!.

Observo, eamdem cum *T. murali* esse plantam *Er. rupestre* Schleich., quod e *Zermatten* Vallesiae a Christ obtinui; quodque a Gaudin, Helv. 5. n. 1942., pro varietate (*x*) *Er. Villari* habetur.

Tessenia vulgaris (Tragi? Dodon.) Nob.

Trag. St. h. p. 154. n. 2. cum fig.a, ex G. Bauhino; sed mihi repugnat. Dod. Hist. pl. (gallice) p. 393. f. 2., St. h. Comm. 2. p. 113. Trimorphaea vulgaris Cass. Dict. Sc. Nat. T. 55. (1828.) p. 323. Erigeron acre L. Sp., Koch p. 388. n. 2., Bert. 9. p. 187. n. 3., Gaud. 5. n. 1937. (excl. Matth. fig.); Do Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 920., DC. Pr. P. 5. p. 290. n. 49., et cum Dub. p. 265. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1272. E. acr. La-Peyr. Herbr., cum varts. peduncul. multifls., et alpin.; E. droebachense Retz Pr. Scand., Fl. Dan. t. 874., ex Kunth Fl. Ber. ed. 2. n. 333., ut jam Schleich. Cat. 1815., Mill., Koch, etc. E. caeruleum J. Bauh., Conyza caerulea Tabern.; Conyzoides caerulea Gesn. in Append. ad Cord.; Conyzellla caerulea Rupr. Ingr. n. 325., Er. umbellatum Gilib. Exerc. phyt.; E. podolicus Reichnb., Willkomm. (nec Besser) et ego opinor; sed Besser clamat Ledeb., qui et E. uralensem Less. evocat. Engl. Bot. v. 17. n. 1158., Curt. Fl. Lond. V. 2. t. 131., Schk. Handb. 3. t. 241., Fl. Batv. v. 4. t. 265., Schrank Fl. Monac. t. 352., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 3. t. 27., Hoffm. Fl. Germ. ed. 1791. t. 11., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 448. t. 170. f. 3., Lamk. Ill. t. 681. f. 1., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 620., Flor. Dan. t. 2595., et Fl. Dan. t. 874. credo cum Retz, aliisque, et Fl. Dan. Suppl. t. 23. elongt. cred. Plenck Ic. pl. medic. T. 7. p. 15. t. 626., Zannich. Vnz. p. 27. t. 10. f. 1., Reichnb. Icon. C. 26. t. 917. f. 2, 3, 4., vars. Dod. Pempt. p. 641. f. 4., Tabern. Krtb. 2. p. 1274., Icon. t. 861. f. 1., Column. Ecphr. P. 2. p. 25-6. f. 2. non respuenda. Gesn. apud Cord crt. 216. b. figur., et Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 5. f. 45., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1043. f. ext. (2.); Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1045. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 115. t. 20. f. 25.

⊙, ♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Navarr. Valle *de Roncal* ad *Isaba,* die 1. Aug. 1844., in Pyr. septr. auriger. ad *les Artiguez de Casteillet* sub *Ax*, die 13. Aug. 1840., in Pyr. or. ad *la Llagone* aestate 1836. Habeo a Deville ex *Mont-Sacon.*

Caulis erectus, mox patulus, roseus. Folia variant undique pubescenti-hirsuta, aut glabra, per marginem tantum ciliata, et varia quoque est caulis hirsuties, qui caulis occurrit aut totus viridis, vel, inferne praesertim, erubescens. *E. elongatum* Ledeb. Fl. Alt. ad *E. droebachense* relatus a Koch, mihi quoque placet, qui illius descriptionem perlegi l.c. 4. p. 91. n. 4., vidique figuram in splendido opere Flor. Ross. Alt. Illustr. p. 9. t. 31. Ageretur de *Er. anguloso* Gaud., cum *T. vulgari* maxima affinitate devincto; ab Ambrosi *Fl. Tir. austr.* 2. n. 191., cum hoc conjuncto pertinaciter renuente Ledebour Fl. Ross. 2. p. 487-8. Nec credo veram *T. podolicam (Erig. podolic.* Bess., non Reichenb.) fuisse in Hispania repertam, quidquid sibi finxerint Willk. Lang. 2. n. 1273.; Stirps., caeteroquin pro var. **b** *T. vulgaris* recognita a Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 489.

SECTIO 2.ª **CONYZELLA** Dillen. Nob.

Haec sectio *Euerigeron* vocatur a DC. ad quem intelligendum saepe numero fas est Graecorum, Latinorum, denique Patrum quamcumque notionem oblivione conterere.

Tessenia linifolia (Castelli) Nob.

Conyz. minim. Castelli Hrt. Messan. p. 36., fide Gusson. Sicil., nam descriptione caret. Erigeron linifolium Willd. Sp., Bert. 9. p. 136. n. 2. (excl. Gaud., et Koch prolats.), Benth. Hongkong p. 176. n. 1. E. crispum Pourr. Chlor. Narb. n. 471., in Mém. Acad. R. Toul. T. 3. (1788.) p. 318., confirm. in Herb. suo Matrit, Bory Chaub. Morée n. 1163., Pélop. n. 1430., Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 325.

n. 1. E. ambiguum C. H. Schultz apud Webb, Berthel. Phytogr. Canar. P. 2. p. 208! Conyza ambigua DC. Fr., et Pr. P. 5. p. 381. n. 31., DC. Dub. p. 266. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1275. Eschenbachia ambigua Moris Sard. 2. n. 631. Er. canadense var. La-Peyr. Herbr. E. bonariense Tenor. Pr.! a Bertoloni oblitum, Gnaphalium crispum Pourr. It. Reichnb. Icon. C, 26. t. 913. f. 2.

⊙ Flor. Æst. Nov. Fruct. per Autumnum.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 23. Maj. 1851.; observavi ad *el Passaje*, ad *Bayonne*, ad *Toulouse*, etc. mox ad *Olot*, in *Monseny*, et praesertim ad *St.a Colome de Farnés*, ad *Figueras*, ad *Perpignan*, etc.; e *Collioure (Roussillon)* habui a Naudin. Originis americanae, *Rio de la Plata*, putatur a Caruel; cf. illius *Miscellan. Vincent.* (1865.) p. 5.

Plures jam ad hoc genus *(Erigeron)* confirmarunt. Ego in *Flor. Lucch.* mnscr. ined. scripseram, die 17. Jun. 1835.: « *Questa pianta ha troppo l'aspetto, e le forme di un Erigeron, dal quale a male in cuore si separerebbe. Solite violenze da taluni fatte, co' loro sistemi alla natura* ». Cf. ad hoc quod opportune scripsit Bertol. l.c. p. 187. lin. 5-7.

Tessenia canadensis (Brunyer, et Jonquet) Nob.

Ast. canadens. ann. non descripsit. Brunyer Hort. Blesens. (1653.) sp. 10., ed. 2. (1655.) p. 13. Aster canadens. ann. Jonquet Hort. (1659) p. 18., ed. 1665. p. 27., fide contemporaneorum! Erigeron canadense L. Sp., Koch p. 388. n. 1., Bert. 9. p. 184. n. 1., Gaud. 5. n. 1936., Cass. Dict. Sc. Nat. T. 15. (1819.) p. 182., DC. Pr. P. 5. p. 289. n. 40., et cum Dub. p. 265. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1274. Er. canad. La-Peyr. Herbr.; E. ruderale Salisb. Pr.; E. pusillum Nutt., Senecio saracenicus Bavtal. Sien. ex Caruel, Senecio ciliatus Watt. Carol., ex Torrey New-York, Er. strictum DC. Conyzella canadensis Rupr. Ingr. n. 324. Engl. Bot. v. 29. n. 2019., Flor. Dan. t. 1274., Flor. Batv. v. 1. t. 70., Hoffm. Flor. Germ. ed. 1791. t. 12., Dietr. Flor. Bor. v. 9. n. 621., Reichnb. Icon. C. 26. t. 917. f. 1. Zanon. Istor. bot. p. 204. t. 78. f. med. mal., ed. Mont. p. 36. t. 23. f. 1. item. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 115. t. 20. f. 29., Pancov. Herbr., ex edit. Zornn. t. 538. mediocr., Bocc. Sic. Mal. p. 85. t. 46., Barr. Ic. t. 1164.

⊙ Flor. Jul. Oct. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Arag., ad *Sobrarbe*, ad *l'Ainsa*, die 12. Sept. 1850. Habeo a Deville ex ripis *Adour* ad *Tarbes*. Monstrum floribus proliferis legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 27. Sept. 1853. Haller citat Jungerm. Hrt. Catal. p. Quaedam ad speciei historiam spectantia tradidit Tournef. *Hist. pl. Par.* (1698) p. 173-4. *E. strictum* DC. Pr. est varietas glabrata, quam ex Europa non vidi, teste Asa Gray Pl. Lindheimerianae in Boston *Journ. of. Nat. hist.* V. 6. (1850.) p. 220.

E cineribus huius speciei alkali copiam magnam educi posse demonstravit Dubuc, anno 1813.; cf. Cassini l.c.

Americanam speciei originem denegavit Schrank, Prim. Fl. Salisb. n. 775. Obs.

Bellis Plin., Fuchs., L.

SECTIO 1.ª **KIBERIA** Neck.

Bellis annua (Burser.) L. Sp.

Burser apud G. Bauh. Prodr. p. 121. n. 5. Koch p. 387. n. 2., Bert. 9. p. 320. n. 4., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 917., Moris Sard. 2. n. 611., Sebast Romnr. pl. fasc. altr. p. 29. n. 33. Ten. Ann. Fl. Gr. p. 19. B. ann., et B. dentata DC. Pr. P. p. 304. ns. 1, 2. B. ann., et B. microcephala Lang. Pug.? Willk. Lang. 2. ns. 1263, 1264. B. minima Pourr. Herbr. Matrit.; Bellium bellidioides Vayrd. pl. exsicc. ex Terruella. Flor. Graec. Sibthrp. C. 9. p. 59. t. 876.? Vivian. Fragm. Fl. ital. p. 8. t. 10. f. 2., Reichnb. Icon. C. 26. t. 918. f.ae 1-5., Lang. Descr. Ic. pl. novr. etc. p. 16. t. 26. f. 2. microceph. Bocc. Mus. pnt. p. 46. t. 35., Triumf. Obs. p. 82., (nec 80. Bert.), tab. (in meo exempl.) ult fig. inter., Buxb. C. 2. p. 23. t. 16. f. 2. placuit Griseb.

⊙ Flor. Mart. Maj. Fruct. Maj. Jun. In Pyr. orient. humilior.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 15. Maj. 1851. Observavi ad *Rosas*. Non credo eam vivere ad *Yrun* Cantabr., alibique per hanc regionem, ut dictum est a Willkomm Sert. Flor. Hispan. n. 493.

Caulis humilis, pilosus, foliosus, pluriflorus, saepe ramosissimus, occurrit aliquando simpliciusculus, parvifolius, monocalathus, e loco aut sterili, aut sicco, nam loca humidula haec praediligit species. Opinor haec minus prospera individua locum dedisse introductioni illius falsae speciei, quae *B. microcephala* Lang. Folia obovato-spathulata in superiore parte dentata, neque crenata, caulem per mediam illius partem vestientia. Involucri foliola acuta, pilosa, et ciliata. Radii saepius rosei, praesertim in extrema illorum parte, basi fere semper albidi. Hi radii, generatim, involucrorum longitudinem duplo superant, angusti sunt, et basi aliquot pilis induti. Achenia glabra. Oh quam infeliciter Gouan, Illustr. p. 71. n. 2., G. Bauhini locum ad *Ormenidem bicolorem* adduxerat! Nec horruerunt hunc ex illo referre Reichard Syst. pl. 3. p. 838. n. 2., Willd. Sp. pl. Syngns. p. 2178., aliique cum istis.

Figura Fl. Gr. formam *hybridam* Tenr. speciei sequentis videtur potius significare.

Citatur a Linnaeo Burser Vol. 14. n. 70., attamen in recensione plantarum Martino-Burserianarum, de hac Burseri, et G. Bauhini specie nullam inveni mentionem: cf. L. Amoen. Acad. V. 1. ex edit. Erlangae 1787. n. 6.

SECTIO 2.ª **BELLIS** Neck.

Bellis perennis (Plinii) L. Sp.

Plin. Nat. h. l. 26. c. 5., vel 13. Koch p. 387. n. 1., Gaud. 5. n. 1989., Moris Sard. 2. n. 612., DC. Pr. P. 5. p. 304. n. 4., et cum Dub. p. 266. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1265., Timb. Herbris. Toul. P. 2. 1871. p. 177, (sic.). B. perenn., et B. hybrida Ten. Bert. 9. ps. 316., et 319. ns. 1, 3. La-Peyr. Herbr.; B. sylvestris var. arenosa C. H. Schultz, in litter. ad Willk., Sert. Bot. Hispan. n. 495., ex loco Valle de Lojola ad San Sebastian (Cantabriae)! B. scaposa Gillb. Exerc. phyt.; Bellium bellididioides Costa? List. etc. p. 218., et ex hoc sumens Willk. l.c. n. 1268. Engl. Bot. v. 6. n. 424., Curt. Fl. Lond. V. 1. t. 117., Schk. Handb. 3. t. 251., Flor. Dan. t. 503., Sv. Bot. v. 4. n. 233., Bull. Herb. Fr. t. 173., Fl. Batav. v. 1. t. 19., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 496., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 10. t. 6., Drev., et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 1. p. 12. t. 8., Reichnb. Icon. C. 26. t. 918. f. 6., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 9. t. 615., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 419. t. 168. f. 1., Zannich. Vnz. p. 35. t. 197. f. 2., et et t. 206. f. 1. Tenor. Nap. 5. p. 233. t. 194. f. 2. hybrid, Matth. p. 912., Camer. Epit. p. 655., Fuchs. Hist. st. p. 147., Trag. St. h. p. 161., Brunf. Herbr. 2. p. 29., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 855. fig., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. s.c. p. 31. t. 8. f. n. 29. Hort. Sanit. ed. Germ. 1485., c. 333., Le Grand Herb. de Ras. Avicenn. etc. par Jean Petit Paris 1520., vel prope crt. 87. a f. 1.

♃ Flor. Vere, Æstat. Fruct. Æstat. in Sept.

Legi in Pyr. Aragon. ad *San Victorian (Sobrarbe)*, die 11. Apr. 1851.; in Pyr. Catal. ad *Gerona* die 16. Maj. 1851., in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 16. Maj. (varietat.); habeo a Deville ex colle *la Pietat* ad *Barbazan*. Pervenit ad summitatem montis *le Pic du midi*, ex Ramd.

Variat plantae habitus; variant involucrorum foliola plus minus acuta, et obtusa. Animadverti, quod dum provenit in umbrosis glabrior est; pilosior, aut hirsutior in apricis. Calathi noctu clauduntur; si tunc ad eos artificialem lucem appropinquabere, radios laxari, et quasi apertos fieri videbis, ut mihi contigit observare Lucae Italiae, adstante tum pulcra et prudentissima puella Eufemia Bandoni, imo secus eam, 1. Mart. 1835. In communi etiam statu vidi caules quidquam elongatos, vulgo manifeste foliatos, et decumbentes quales vidit etiam Koch. Sed legi ad *Gerona*, vidique late per Cantabriam, ad *Toulouse*, alibique, aestivam potius stirpem, quae varietatem offert caule productiore, ei respondentem quae **d** DC. *Fr.*, Bert. Amoen. Ital., et Mant. Fl. Apuan., sive **b** DC. Pr., cui afferri strictius possent citatae figurae Brunfelsii,

Fuchsii, Camerarii, Zannichelli primam, ac illam quoque Schrank Flor. Monac. t. 72., et cui denique pertinere existimo *B. hybridam* (inter quas species?) Tenore l.c., Gussone Sicil., Bertol., Ambrosi, Caruel. Hancine stirpem ego observavi, legique etiam in agro patrio, ad *Bagnacavallo*, dein ad *Ravennam*, unde et Bertolonio tradidi, qui *B. perennis* varietatem esse declarabat; in Etruria, inque agro Lucensi. Hoc in postremo loco praecipue certior sum factus, hujuscemodi stirpem nil nisi varietatem esse *Bellidis perennis*, contra eorum sententiam, qui eam ceu peculiarem speciem considerant, aut Reichenbach filium qui cum *B. sylvestri* consociandam esse existimavit, Icon. c. p. 12. Forte eamdem plantam prae manibus versabat G. Bauhinus, dum in suo percelebri Prodromo egit de *Bellide hortensi, pediculo folioso*, p. 121. n. 7. In forma de qua ago observavi pedunculos fructigeros apice incrassatos, receptaculum glaberrimum, demum conico-elongatum, acutum; qui postremus character tantummodo causa est, qua huic eidem stirpi non afferam *B. azoricam* Hochstett., Seub. Azoric. p. 31. n. 196. t. 9.

Bellium bellidioides Costa, *Lista*, etc. p. 248., indicatum in *parte baja de Berga* (locis a me commode exploratis) ad aliam speciem, nisi ad *B. perennem* afferre nequiverim. Monstrum pedunculo fasciato, binos calathos offerente, deprehendit Florentiae, in ambulacris Horti *di Boboli*, mihique benevole demonstravit amicus optimus, et vere philosophus Eugenius De Reboul, vere 1834. Simile monstrum animadverterat in agro Romano Sabbati, cf. Hort. Rom. 2. p. 18. De altero monstro prolificante dixit olim Tragus, Stirp. h. p. 162., eum *miraculum naturae* vocitans.

Alieni generis species, quae *Brachycome decipiens* Hook. fil. Fl. Tasm. p. 184. n. 1. t. 47., facie tam similis est *B. perenni*, ut fuerint, qui, ea minus attente inspecta, patriam Australiam quoque hujus postremae speciei fallaciter indicaverint.

Bellis sylvestris (Matthioli) Dodon.

Matth. in Dioscr. ed. Valgr. 1554. p. 418-9.? sin. fig., ed. 1558. p. 468. Bell. med.? absq. icon. Bert. 9. p. 317. n. 2., Cass. Dict. Sc. Nat. T. 37. (1825.) p. 494., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 250. n. 2., Moris Sard. 2. n. 613., DC. Pr. P. 5. p. 305. n. 5. (excl. var. *b*); et cum Duh. p. 266. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1266. (excls. varts. forte omnibus), Arnica Bellidiastrum Clement. Ensay. de la Vid. p. 293., La-Peyr. Herbr. (non L.): B. latifolia Pourr. Herbr. Matrit., et Doronicum Bellidiastrum (Desf. Atl.), Pourr. in Herbr. Peig, Smith Graec. Prodr, ex Bory Chaub. Pélop. n. 1444., B. pappulosa Boiss., ex Lang. Pug., de qua dubito, B. media Matth., Camer. Cyrill. Pl rar. Neap. fasc. 2. p. 12. t. 4., Reichnb. Icon. C. 26. t. 919. f. 1, 2. Matth. p. 911., Dod. Pempt. p. 265. f. 1. ex Matth. et inde Lob. Obs. p. 252. f. 2., Icon. t. 476. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 30. t. 8. f. n. 26. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 854. f. 2. (inter.) item ex Matth.

♃ Flor. Oct. Nov. in serum Antumn. In Pyr. or. cum *Olea*, a qua vix se separat.

Legi in Pyr. Atax. m.ᵉ *la Clape*, die 30. Sept. 1839., habui ex viciniis ipsius urbis *Narbonne* a Delort.

Omnibus partiibus major prae *B. perenni*, praecipue vero floribus, unde intelligitur quomodo, leviter considerata, pro *Bellidiastro Michelii* a pluribus suscepta fuerit. Facies, certe, peculiaris, ast characteres distinctionis tutos nullus adhuc eruere potuit. Quid ergo restat? Fiducia, et indulgentia erga eos qui aliter sentiunt! Simplicior prae *B. perenni* est, plerumque monocalatha, nec adeo, ut illa, multiceps. Autumnalis planta, et quae, praeeunte etiam tempestate sicca, semper major, et robustior est prae altera. Sed quid *B. sylvestris vernalis* Broter.? Lusit. 1. p. 374. n. 2. ipsa *B. perennis* Auctor. probabiliter, quam aliter non

enumerat in sua Flora Brotero. Achenia omnia puberula neque ea disci nuda, ut in *B. perenni* sustinet Reichenbach fil. l.c.; et revera generatim puberula describuntur a Cassini, ac talia sunt, atque per marginem solemniter ciliata sese offerunt. Color herbae obscure virens. Caeterum nec foliorum dentes rectangulos, et acutos, cum Visiani olim (Dalm. specim. p. 27.), aut illa crenata, nunc cum Bertoloni, neque involucri foliola acutiuscula cum Koch, Ledebour, Bertoloni, et Fuss, esse characteres certos confirmare potui, quin imo, in hisce quoque characteribus summam reperio instabilitatem. Vides Bertoloni ipsum, qui in phrasi specifica *folia dentata* tribuit *B. perenni*, mox, in descriptione l.c. p. 317., non amplius de dentibus, sed de harum crenis quoque loqui. Et ipsum prius, Flor. Alp. Apuanar., varietatem *B. perennis* sustinere, quomodo fecerunt Pollin. Fl. Ver. 2. p. 660., Griseb. Rum. Bith. 2. p. 187. n. 12., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 918., denuo Visian. Dalm. 2. (1847.) p. 58. n. 631., qui mira audacia, et hanc speciem, et *Bellidem annuam* ipsam, sub *B. perenni* comprehendit; *tantum mutatus ab illo!*

B. sylvestrem a *perenni* specie non distinctam esse existimabat Gerard quoque, cf. Fl. Gallo-Prov. p. 198. n. 3., nos commonefaciens, et Magnol, et Garidel, inter eos fuisse, qui eam sumebant pro *Bellidiastro Michelii*. Quoad Desfontaines vero, illius error luculenter patet, ex ipsa Fl. Atl. 2. p. 278.; mihique abunde comprobatus etiam ex aliorum certa sententia, ac e speciminibus Algeriensibus ab amicis acceptis, Sched. crit. n. 91.

Tribus 5.ª EUPATORIEAE Less.

Sub-Trib. 1.ª TUSSILAGINEAE Less.

Tussilago Dioscor., Plin., Tourn.

Tussilago Farfara (Hippocr.?, Galen., Dioscr., Plin.) Lob. Icon., L. Sp.

Hippocr.? clare non invenio. An Tussil. de Articulis p. 829.? Galen. Fac. Simpl. med. 241., Dioscr. l. 3. c. 116., Plin. Nat. h. l. 24. c. 15., vel 85., et C. 26. c. 6., vel 16., Plaut. Paenul. Act. 2. Sc. 1. v. 32. Koch p. 383., Bert. 9. p. 203., Gaud. 5. n. 1913., DC. Pr. P. 5. 208. n, 1., et cum Dub. p. 260. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1262., Torr., et As. Grav Fl. N. Amer. 2. p. 94. La-Peyr. Herbr.; T. vulgaris G. Bauh. Basil. p. 58. Lamk.; T. radiata Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 6. n. 429., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 123., Flor. Dan. t. 595., Sv. Bot. v. 1. n. 2., Bull. Herbr. Fr. t. 329., Sturm Heft 2., Schrank Fl. Monac. t. 318., Fl. Batv. v. 1. t. 40., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 544., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 447. t. 170. f. 6., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 41. t. 49., Reichnb. Icon. C. 26. t. 904., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 20. t. 5., Zannich. Vnz. p. 267. t. 266., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 16. t. 629., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 237., Turp. Fl. med. T. 6. t. 342., Sav. Mat. med. p. 40. t. 19., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 45. t. 18., Schk. Handb. 3. t. 242. Matth. p. 844., Camer. Epit. p. 590., et p. 591. scap. florif., Brunf. Herb. 1. p. 41. steril., refero ex Moretti, Trag. St. h. p. 418., Cord. Hist. pl. crt 93. b. f. 1., Fuchs. Hist. st. p. 140., Lob. Obs. p. 320., Icon. t. 589. f. 1, 2. fl. fol., Dod. Pempt. p. 596. f. 1, 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 32. p. 563. f. 3., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1051. fig.a, Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 130. t. 12. f. 1. Lonicr. Mat. h. crt. 226. C.

♃ Flor. Mart. Maj. Fruct. Apr. Jun.

Legi in Pyr. septr. med. inter *Lanespède*, et *Peré*, die 6. Oct. 1841., in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 17. Jun. 1837. Habeo ex *Tarbes* a Deville.

Persuasum semper habui, non dari strictu sensu folia *hysteranthia*, scilicet quae nascantur inflorescentia jam praeterlapsa; ideoque credidi folia semper inflorescentiam praecedere aut parare, veluti si planta pubere facta ad generationis opus adiret. Scapus hujus speciei, sive pedunculus prodit ex axilla emarcidi folii anni praecedentis: item fit

in aliis plantis *foliis hysteranthiis* a quibusdam adhuc declaratis; quod phaenomenon a poetica magis quam severa antiquitate hoc modo enunciabatur « *Filius ante patrem* », quasi paradoxum, quia videbatur fieri secus naturae dogmata. Vestigia antiqui erroris adhuc perdurant, et Bertoloni (aliique) rhizoma in hoc genere radicem appellat, pedunculum caulem, folia (e rhizomata prodeuntia) radicalia describit, *hysteranthia* insuper, raro *synanthia* ea dicens (p. 203, 205), utpote qui maxime delectatur auctoritate Linnaeana, verique immutabilitate.

Illa Gesneri figura lignea n. 67. ab Haller, Helv. n. 143., citata falsa est, neque veram Gesneri iconem in hujus Oper. botns. editis a Schmiedel ego reperii.

Retinui Lobelianam denominationem ab omnibus usitatam; sed *Farfara* est vulgare nomen ab Italis praecipue adhibitum, duce Caesalpino; latinum, Plinianum, praestantius foret *Farfarus*, aut *Farfugium!* Subvenit *Farfarus* flumen in Sabina memoratus ab Ovidio, « *Opacae Farfarus umbrae* » Met. l. 14. v. 330.

Petasites G. Bauhin., Ray, Tournef. Generis neutri declaratur a St. Lager.

Petasites niveum (Brunyeri, Jonquet) Baumgart.

Brun. Hrt. R. Bles. ed 2. 1655. p. 75., Jonq. Hrt. Paris, 1659. p. 98. P. min. fl. Tussilag., fide Morison. Cass. Dict. Sc. Natur. T. 39. (1826.) p. 202., Baumgrt. Fl. Transylv. 3. n. 1784., Koch p. 384. n. 3., Bert. 9. p. 208. n. 3., DC. Pr. P. 5. p. 207. n. 3., Willk. Lang. 2. n. 1260. Tussilago nivea Vill., Gaud. 5. n. 1947., DC. Dub. p. 260. n. 5. T. niv. La-Peyr. Hrbr. Schrank Fl. Monac. t. 54., Retz Obs. P. 2. p. 24. n. 81. t. 3., Reichnb. Icon, C. 26. t. 898., Sturm Heft t. 21., bis (niv., parad.), Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 95. 4. t. 10. f. 4.

♃ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. In Pyr. mediis edits. rarissime. Habui ex Valle *de Venasques*, lectum in ripa fluminis *Essera*, solo sabuloso, a Paul Boileau. Dictum inventum a Philippe *de Cambasque à Cauterets;* cf. Dulac *Fl.* n. 1706.

Consulto me detinui a prolatione Scheuchzeri, It. alp. 2. p. 130. n. 16. t. 18. f. 1. (edit. 1. p. 57. n. 16. tab. fig. ead.) ab Hallero inlata (Helv. n. 141.), et a Gaudin recepta.

Petasites vulgare (Dioscoridis) G. Bauh., Desf. Atl.

Diosc. l. 4. c. 106. Cassin. Dict. Sc. Nat. T. 39. (1826.) p. 199., Bert. 9. p. 209. n. 4., DC. Pr. P. 5. p. 206. n. 1. P. officinalis Moench Meth, Koch p. 383. n. 1., Willk. Lang. 2. n. 1258. Tussilago Petasites L. Gaud. 5. n. 1945., Wilson apud Hook. Journ. of Bot. V. 1. (1834) p. 269. n. 49., DC. Dub. p. 260. n. 3. T. Petas. La-Peyr. Herbr., T. major Matth. Camer.; T. hermaphroditum, et T. androgynum Gillb. Exerc. phyt. Pet. major Ovid. Montalb. Hrt. Botanogr. Ind. p. 70. P. offic., P. Reuterianum, P. pratense, et P. riparium Jordan? Engl, Bot. v. 6. ns. 430. 431., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 124., V. 4. t. 92., Fl. Dan. t. 842., Sv. Bot. v. 4. n. 224., Bull. Herb. Fr. t. 391., Sturm Heft 7., Schk. Handb. 3. t. 242., Lamk. Ill. t. 674. f. 1, 2., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 537., Reichenb. Icon. C. 26. t. 901., Fl. Batv. v. 3. t. 199., Plenck Ic. pl. medic. T. 7. p. 17. t. 630., Savi Mat. med. p. 40. t. 17., Dill. Hrt. Elth. 2. p. 309. t. 230. f. 297., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 238. Matth. p. 845., Camer. Epit. p. 592., Fuchs. Hist. st. p. 644., Trag. St. h. p. 415., Cord. Hist. pl. crt. 123. a, Dod. Pempt. p. 597. f. 1. 2., Lob. Obs. p. 321. f. infers., Icon t. 591. f. 1. 2., Clus. Rar. pl. Histr. 2. l. 5. p. 116. f. 1. 2., Ovid. Montalb. Icon. 2. crt. 174., vers., et crt. 175. fol., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1053. f., Lonicr. Nat. h. crt. 226. A., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 32. p. 566. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 95. t. 12. f. 3. n. 1.

♃ Flor. Mart. Apr. Fruct. Maj. Jun.

Vidi specimen in Herbr. La-Peyrouse loco indicato *St. Béat*, ubi nec ego speciem offendi, nec indidem ejus exemplar demonstrarunt amici. In *Monseny* vivere fert Colmeiro, *Cat. pl. Catal.* p. 77., et crediderunt Willkomm, et Lange: neque illic obvia mihi fuit species.

Fidem potius praestiterim Aug. de St. Hilaire, qui me certiorem fecit vidisse se hanc stirpem ad *Vernet du Conflent*, Pyr. or. Locus proximus *Prades*, a Coder passim exploratus, in cujus Herbario haec species desideratur! Supervenit Timbal asserens se speciem vidisse paullo supra *Vingrau*, *Deux Excurs. Corbièrs.*, in *Mém. Acad. Toulous.* S. 7. T. 7. p. 458.

Homogyne Cass.

Homogyne alpina (Gesneri) Cassin.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 5. f. 42. Gesn. Mons fract. ex G. Bauh. Cass. Dict. Sc. Nat. T. 21. (1821.) p. 412., Koch p. 383. n. 2., Bert. 9. p. 200. n. 2., DC. Pr. P. 5. p. 205. n. 2., Willk. Lang. 2. n 1261. Tussilago alpina L., Gaud. 5. n. 1914., DC. Dub. p. 260. n. 2. T. alp. La-Peyr. Herbr. Jacq. A. 3. p. 26. t. 246., Lamk. Ill. t. 674. f. 7., Reichnb. Icon. C. 26. t. 902., et t. 929. f. 1, 2., a. b. Curt. Bot. Mag. t. 84., Schk. Handb. 3. t. 242., Sturm Heft 21. Lob. Obs. p. 321. f. 1. rhiz., et fol., Icon. t. 590. f. 1, 2., Clus. Pann. A. p. 499., p. 498. fig., Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 113., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1052. f.ae 2, 3., Moris. Hist. pl, Oxon. 3. S. 7. p. 130. n. 2. t. 12. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editioribus.

Legi in Pyr. or. Valle *de Planes*, die 4. Aug. 1836., et ad fontem *des Esclops* supra *Mont-Louis*, die 1. Jul. 1837. Habeo a Deville ex *le Lac de Migouélou*. Vidi in m.e *Llaurenti*, et supra *Sallent*; rarior est in Pyr. meridion.; communior in ea Pyrenaeorum parte, quae editior, et humidior est. Auctoritatem Gesneri quidam ad *H. discolorem* acclamant.

Sub-Trib. 2.a EUPATORIEAE DC.

Adenostyles Cass.

Adenostyles albida (Ghini?, Duchoul) Cass.

Cacal. Ghini Du Choul, Gesn. Mons Pilat. p. 71.? Du Choul Querc. Pilat. descr. (Lugdun. 1555.) p. 87. sub fine, et p. 71. f. 3. fol., mediocr., cf. et Gesn. De Lunar. p. 74, f. 1. fol., et Op. bot. ed. a Schm. tab. lign. 8. f. 71. Cass. Dict. Sc. Nat. T. 1. Suppl. 1816., p. 60. A. albifrons, Comoll., Reichnb., Koch p. 382. n. 1., Bert. 9. p. 81. n. 2. A. Petasites Bluff, et Finger. Compnd., DC. Pr. P. 5. p. 204. n. 2. A. albifr., et A. pyrenaica Lang. Pug., et cum Willk. 2. ns. 1255, 1257. Cacalia albifrons L. Suppl., Gaud. 5. n. 1902. C. Petasites Lamk., DC. Dub. p. 260. n. 1. C. albifr., et C. alpina La-Peyr. Herbr.; C. Alliaria Gouan Ill.; C. alpina Dufour Lettr. Palass. monts maudits. apud Bory St. Vinct. Voy. souterr. p. 324., Pal. y Verdr. Part. pract. Bot. Linn. T. 6. (1787.) p. 217. n. 20., ex locis citatis Puycerda, et Setcasas! Pourr. Herbr. Matr.; Asso Enum.; Ad. glabra, et A. Petasites Colmeir. Cat. pl. Catal.; A. alpina *b* Ambr. Jacq. A. 3. p. 20. t. 235., Reichnb. Icon. C. 26. t. 893. f. 2., Sturm Heft 37., Lang. Descr. Ic. pl. novr. etc. p. 15. t. 24. Clus. Pann. A. p. 501, 500. fig., Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 115. f. 1., Pen. Lob. Advrsr. p. 255., Lob. Ic. t. 592. f. 1., G. Bauh. in Matth. edit. p. 823. videtur.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In edit.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 8. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *Higlatère*, et ex Valle *de Louron* ad *Clarabide*, et a Bordere ex *Gavarnie*.

Quamvis judicare non ausim, num recte separentur una ab altera *Ad. albida*, et *alpina*, attamen referre libeat, *Adenostyles* in Pyrenaeis obvia petiolis basi appendiculatis, et exappendiculatis, foliis infra parum tomentosis, calathis divitioribus, reapse videtur intermedia sistere forma inter utrasque: cf. etiam Lachen. mox citand., p. 72. Specierum historiam paucis verbis ostendidit Lachenal in Obs. bot. med. Basileae 1786. apud Uster Delect. Opusculor. botanicor. 1. p. 70. « *Clusius jam, uterque Bauhinus, aliique ejus aevi botanici duas Cacaliae alpinae fecerunt species, eosque plerique recentiorum sequuti sunt. Conjunctae postea a Cel. Linnaeo, et Hallero, nunc iterum separantur a Cl. Gouan in Illustr. bot. p. 65., et ab Ill. Jacquin in Fl. Austr. 3.*

Caeterum videtis nomen novum confectum a Lange sine necessitate, nam Gouani s.c. planta refert stirpem per montes Cebennenses, et per Pyrenaeos obviam.

Cunigunda Nob., *Eupatorium* Tournef., et Auctor.

Eupatorium Dioscoridis ex Leoniceno, Hermanno Com.[c] a Nevenare, Brunfelsio, Egenolphio, Ruellio, Fuchsio, Dorstenio, Trago, Lonicero, Matthiolio, Laguna, Cordo, Anguillara, Gesnero, Pena, Lobelio, Dodonaeo, Turnero, Thalio, Castore Durante, Dalechampio, Tabernaemontano, Columna, Imperato, Bassiano, Complano, Ovidio Montalbano, Simon Paulli, Salmasio, Arabicis quibusdam nominum parum notis (ex Columna), denique cum G. Bauh. Pin. p. 321. n. 4., est *Agrimonia Eupatorium* L., de quo suo loco dicam, neque hujus nostrae speciei, ut cum Avicenna, ac vulgo Herbariorum, permulti crediderunt, vel nuperius inconsiderate declaravit Sprengel, Gen. pl. n. 3006. Respuo ergo nomen illud translatum ad genus *Compositarum*, quod *Cunigundam* dicere libuit, sumendo a Trago; ut ex Herba Sancti Jacobi *Jacobaeam* confecit Tournefort, ut in usum venerunt *Satyrium*, *Hymenaea*, *Ignatia*, etc.; utque citius intelligatur de qua agitur planta, spreta *Pseudo-Eupatorii* denominatione, subjecta a Ruprecht, Ingr. p. 549., et altera *Chones* data a Dulac *Fl. Hauts. Pyr.* p. 512., et p. 549, satis superque dictum a me est.

Cunigunda vulgaris (Avicennae) Nob.

Eupator. Avicennae Eupatorium cannabinum G. Bauh. p. 320. n. 1. (ut jam Pen. Lob. Advrsr. p. 319. sub Valer. sylv.); Koch p. 382., Bert. 9. p. 84. n. 1., Moris Sard. 2. p. 344. n. 609, DC. Pr. P. 5. p. 180. n. 255., Gaud. 5. n. 1904., DC. Dub. p. 259. E. cannab. La-Peyr. Herbr.; E. album Friv. Hrb. Rum., ex Griseb.; E. vulgare Matth., Camer.; E. adulterinum Fuchs.; E. adulterinum Lonicr. Nat. h., E. Avicennae Lonicer. Krtb., Castell. Hrt. Messan. p. 8.; E. aquaticum Gesn. Op. med. (edit. Frosch crt. 121. lin. 14.); Chone heterophylla Dulc. Engl. Bot. v. 6. n. 428., Fl. Dan. t. 745., Schrank Fl. Monac. t. 227., Fl. Batv. v. 1. t. 78., Reichnb. Icon. C. 26 t. 892, Turp. Fl. med. T. 3. t. 157., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 2. t. 603., Savi Mat. med. p. 42. t. 37., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 86., Zannich. Vnz. p. 97. t. 7., et t. 173. Matth. p. 1015., Camer. Epit. p. 757., Fuchs. Hist. st. p. 265., Trag. St. h. p. 491., Lob. Obs. p. 285. f. 1., Icon. t. 528. f. 2., Dod. Pempt. p. 28. f. 2., Lon. Nat. h. crt. 242. B, Krtb. ed. Uffend. 1688. p. 453., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 24. p. 1065. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 97. t. 13. f. 1.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Arag. ad *Broto*, die 7. Aug. 1850. Habeo ex *Tarbes* a Deville.

Sub G. Bauhini nomine egit de hac planta Sabbati, Syn. pl. Roman. (1745) p. 17., cum tab. in calce operis (p. 55. innumer.) ubi ridendam Sanctae Bibianae historiolam securo calamo ille descripsit, ut bene notis speculatoribus placeret.

Compositae repudiatae.

Aposeris foetida (Columm.) Less. La-Peyrouse in *Hist. abr. pl. Pyren.* 2. p. 487. n. 1. hanc vitam degere dicit in nemore *aux Angles*, Pyr. Atax., ubi ego non percepi. In Herbario stirpis specimen vidi, ast sine loco. Grenier cum Godr. *Fr.* 2. p. 291., speciem ceu pyrenaeam quoque consideravit, fidens La-Peyrousii verbis; eam ego rejicio hujus herbario considerato, et observationibus a me in l.c. iteratis.

Tragopogon hirsutus (Garidel.) Gouan. Unicus Mutel, *Fr.* 2. p. 252. n. 3. in *Roussillon* inferiore indicavit speciem, quae neque in Pyren. Catalan. vivit.

Helminthia spinosa DC. *Fr.*, ex Herbar. Lenormand ceu pyrenaea descripta fuit a DC. l.c. n. 2977., figurata quoque in Icon. Gall. rar. t. 21. Sed illam nullus postea vidit in Pyrenaeis. Obscura caeterum planta, quae forte ex horto aufuga natales extra Europam habuit. Grenier, cum Godr. *Fr.* 2. p. 391., suspicatur, num monstrosus status *Helm. echioidis;* ast quo fundamento hancine ediderit sententiam ille non declaravit.

Crepis montana (Boccon.) Reichnb. Fide Pourreti in Pyrenaeis indigitatur a Mutel *Fr.* 2. p. 224. n. 7., et ex eodem Pourret in Valle *d'Eynes* spontaneam dicit Grenier, cum Godr. *Fr.* 2, p. 342.; ast nos nec tam fidentes, neque adeo dociles sumus, percelebri illa valle longe lateque explorata, et Pourreti nugis plus quam satis recognitis.

Hieracium aurantiacum (Columm.) L. Ad *Pailleres* se reperiisse vocitavit Pourret, cui fidem praestiterunt La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* 2. p. 470. n. 9. (cujus plantam ad *H. Auriculam* retulimus), Mut. *Fr.* 2. p. 238. n. 32., Grenier cum Godr. *Fr.* 2. p. 349., annuente etiam Fries Epicr. *Hieracr.* p. 24. n. 20. Non ego, loco pluries explorato.

Hieracium La-Peyrousii Froel., *Engl. Bot. Suppl.* v. 4. n. 2915. mihi e Pyrenaeis ignotum est. Ejus major affinitas cum *H. sylvatico!* Angli pro *H. Irico* Fries eum recognoverunt, et affine dixerunt illorum *H. cerinthoidi, anglico* Fries.

Sonchus palustris (Clusii) L. in Pyrenaeis indicatus a La-Peyr. *h. abr. pl. Pyr.* p. 458. n. 2., vel a Benth. *Cat.* p. 123., forte ex his, et certe sub illorum fide, a Mut. *Fr.* 2. p. 212. n. 5., ut a Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 327., dilucidari nequit defectu speciminis in La-Peyr. Herbr. Loca *la Cerdaña*, et *le Conflent* excludunt *S. maritimum; Bayonne* excludit *S. aquatilem.* Cognitio nostra Pyrenaeorum *S. palustrem* quaquaversus refellit, plaudetque Timb. *Llaur.* p. 359.

Centaurea Centaurium (Hippocr., Theophr.) L. Ad *le Port de Pailleres* indicata fuit a Pourret, sed merito e Flor. Gall. exclusa est a Godr., cum Gren. *Fr.* 2. p. 283. *En Olot y otras localidades pirenaicas* Colmeir. *Cat. pl. Catal.* p. 89. De illius existentia in Hispania dubitavit Willkomm, qui omne dubium potius dimittere debuisset. In Herbario Bolos, etiam e cultura, desideratur. Non percepit bonus vir Colmeirus *C. Centaurium* Quer esse *borealem?*, quae ex *Olot*, ubi eam vidimus, inlata est in Hrt. Bot. Matrit. (Hisp. n. 4. p. 109.!).

Crocodilina cancellata (Cupan.) Caremus omni fundamento pro ea recipienda in Flora pyrenaea. *En los Montes de Nuria* celebratur a Costa, cui fidem praestitere Willk. Lang. 2. n. 1528.; ego meam spondere recuso.

Xeranthemum annuum (Clus.) L. Willkomm, et Lange, 2. n. 1523., innixi Benthami, et Costae auctoritate fecerunt hispanicam hanc speciem, quae nec Pyrenaeos, neque Hispaniam attigit. Ei *Centaurea dubia* Sam Gottl. Gmelin, *Reise Russland*, etc. 1774. p. 126. t. 20.

Ligularia sibirica (Ammann.) Cassin. Dubium mihi superat, num revera Coder speciem in *Capsir*, Pyr. or., indigenam reperierit, nec potius, novitatis amore tractus, plantam ex horto eductam ceu indigenam vendiderit. Mox, eo defuncto, specimen hujus stirpis mihi dedit filius, quod dum remisso vultu, protensa manu, excepi, me ipse albis dentibus irrisi, quia una et altera vice secus flumen *Aude*, ad *Salices*, inter *Real*, et *Puig Valador*, opportuno tempore, Jul. Aug., stirpem

incassum perquisiveram. Insuper pro certo habeo, nunquam ab ullo repertam fuisse Ammanni speciem in Pyrenaeis meridionalibus, nec alibi per Hispaniam, quamobrem opinor, non attendendum esse nec Colmeiro, neque Costa, qui eam Catalauniae indigenam praedicarunt; aut Willk. et Lang. 2. n. 1470., qui eis fidentes receperunt, ut incaute locum illum jocosum Pyr. orient. susceperunt Godron, Gren. *Fr.* 2. p. 125., qui *Salvanaire*, et *Mont Llaurenti* adhuc ex Pourr. It. suscepissent, si de hoc notitiam habuissent.

Senecio paludosus (Gesneri) L. Caret eo Herbarium La-Peyrouse, qui in *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 516. n. 13. illum indicat in Pyr. or., atax. Nunquam ego vidi. Philippe *Pyr.* p. 462. unice La-Peyr. loca retulit: Dulac, *Hauts Pyr.* n. 1685. citat *le Lac de Lourdes*, ex Philippe, nec amplius. Accedit Timbal asserens a se visum in montibus Corbar. orient., cf. *Excurs*, 2. *Corbièr. or.* (1875) p. 445., vel 11.

Lonas inodora (Magnolii) Gaertn. Difficilis pro hac stirpe videtur patria ager Ruscinonensis DC. (Pr. P. 6. p. 84.) a La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* 502. declaratus. Reapse ego in istius Herbario reperii, sed ibidem stant falsimoniae multae. Et revera La-Peyrouse locum citat ad *Prades* secus iter *de Mont-Louis*, ubi nec Coder, nec ego vidimus, neque tot quos consului amicos feliciores deprehendi.

Tanacetum annuum (Matth.) L. Ad *St. Llaurent de Cerda*, ex Pourret, eum vivere tradit La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* 502. n. 2. Sed Pourret parvae fidei est de istis, sive quia aut primo oculi ictu res judicabat, aut aliis nimium indulgebat. Ad *Bellegarde* citatur a Godron, cum Gr. *Fr.* 2. p. 138. Forte ad *Bellegarde du Depart du Gard* intelligebat, nam locus ita denominatus in Pyrenaeis orientalibus hanc stirpem pro certo non alit.

Tanacetum Balsamita (Brunf.) L. Reperitur, maxima inconstantia, hic et illic, ex hortis aufugum. La-Peyrouse, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 502. n. 3., eum dat ceu spontaneum in *Roussillon* prope *la Jonquèra*, ex Pourret. Habuit in Herbario s.l., quod saepius sequioris est indicii. Non adhuc in Pyrenaeis cicuratum, nec eos prope reperiendum spontaneum.

Artemisia glacialis (G. Bauh.?) L. Viveret in Pyr. occid. *au Col d'Arbas*, ex Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 129., qua auctoritate non dicunt (Gren. *Souvn.*) Nullus usque adhuc hanc speciem Pyrenaeorum indigenam dixerat, imo DC. Pr. P. 6. p. 124. n. 170., declaravit « *nec in Pyrenaeis, quidquid dixerit La-Peyrouse* », cujus reapse plantam alienam ab hac specie esse novimus, pone Herbarii illius inspectione, ne dicamus loci autopsia, *Cambresdazes;* cf. *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 503. n. 4.

Artemisia paniculata (Lobel.) Lamk. Viveret ad *Venasques* Pyr. Arag. ex Soy. Willem. Obs. p. 96., ubi non hanc speciem, sed lusum *A. tenuifoliae* percepimus. Huic ferunt et *A. proceram* La-Peyr., cujus specimen ex Herbario ejus evanuit. De *A. Lobelii* La-Peyr. Herb., ex *Villefranche (Conflent)* absolutum proferre judicium ausus non sum.

Achillea tomentosa (Dodon. gall.) L. *A la Trancade d'Ambouilla*, Pyr. or., ex La-Peyr. Herbr., nec abnuit Mut. *Fr.* 2. p. 144. n. 1. Ast ego stirpes a me ibidem non visas, nec repertas in Coderi Herbario, admittere nego. Reperiit ne Bordère *au Bath de Luz?* sic Dulac n. 1657., cujus est *Alitubus tomentosus*. Timbal eam vivere vitam dicit ad *Fontromeu*, Pyr. or.

Achillea tanacetifolia (Matth., Dod.) Koch. Eam in Pyrenaeis vivere asserit Duby, p. 275. n. 13., vix alius. Attente eam perscrutatus sum, sed nec vidi viventem, neque in Herbariis, quae datum est consulere.

Asteriscus maritimus (Clus.) Moench. Locus ei *Collioure*, ex La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 536. n. 3., ubi ego pro certo habeo hancine non reperiri speciem, adeo a me, atque ab amicis ille exploratus est locus. In Herbario La-Peyrouse desideratur. In litore Pyrenaeorum Catalaunico foedulo perquisivi, ast nunquam reperii.

Buphthalmum (male) *salicifolium* (Clus.) L. DC. *Fr.* 4. p. 218. n. 3286., et cum Dub. p. 271. n. 4., Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 261. n. 4., late eum vivere dicunt per Galliam australem, et iis accessit Mut. *Fr.* 2. p. 141. n. 5. La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 536-7. citat *le Canigou*, et *Carcanières en Donezan*, in Herbario *Donezan* tantum. Loca ista a me late explorata speciem non obtulerunt, quae insuper in Herbario Coder desideratur. Errorem Philippe, *Fl. Pyren.* p. 493., de citando *Castanese* La-Peyr., loco *Carcanières* ex La-Peyr., non percepit Willkomm, et cum Lang. 2. n. 1316., suscepit *Castanesa* Pyr. Arag. ubi stirpem frustra quaesiveris. Caeterum utrumque La-Peyrouse locum permutavit Philippe, qui *Canigou* in *Collioure* vertit.

Inula bifrons (Triumfett.) L. Pastor y Lopez cum suis Asturiis relinquamus facile credentibus. Dicamus de Colmeiro, qui, de more, defectu observationum, aliis nimium indulgens, speciem indigenam dixit Pyr. Catalaun. Sed paulo supra repetenda est historia de hac fallaci credulitate. Paulus Hermann (Parad. Batav. 1697. vel 1705. (quod idem est) p. 127.) edidit plantam nomine *Conyzae pyrenaicae, foliis Primulae veris*, quam ex eo pyrenaeam fecere bonae gentes, inter quas DC. quoque, *Fr.* 4. p. 155. n. 3159., et Pr. P. 5. p. 465. n. 8. Pal. y Verder., *Part. pract. bot. Linn.* T. 6. p. 454. n. 21., speciatim stirpem indicavit *En los Pyrineos de Cataluna* commutans, ut suspicor, cum *Inula Helenioide*. Epithetum *pyrenaicae* suffecit Hermann existimans, forte, Gallo-Provinciam esse in Pyrenaeorum regione, sicut agrum Ruscinonensem; sed quum de loco unde ipse novit plantam ad dicendum devenisset, ita effatus est: « *E Gallo Provincia lecta est a Cl. Tournefort, nobisque communicata* » l.c. p. 128. Et reapse est *Conyza latifolia, viscosa, suaveolens, flore aureo, Gallo-Provinc.* Tournef. Inst. r. hrb. (1700.) p. 455., et addamus Schol. bot. (ed. a Sherard 1689.) p. 199. Rectissime ergo Godron (cum Gren. *Fr.* 2. p. 174.) patriam Pyrenaeos conticuerunt.

Inula squarrosa (J. Bauhin.) L. Syst. Nat. ed. 10. 1759. p. 1219. Eam videre credidi in *I. hirta* La-Peyr. Herb., inque *I. Bubonio* La-Peyr. Herb., et adhuc indigitatam video in Pyrenaeorum locis a Godron Gr. *Fr.* 2. p. 175., ubi citantur loca *Narbonne*, et *Collioure*. Mihi tamen liquido non constat ipsam in Pyrenaeis vivere, et considerata plurium confusione cum *I. salicina*, me ab illa abstinui. Accedunt *I. semiamplexicaulis* Reut., et *I. Vaillantii* Vill., eae quidem in locis Pyrenaeor. Catal. indicatae a Willk. Lang. 2. ns. 1306, 1307., prope *Olot*, et *S. Juan de las Abadesas*, vel ad *San Juan del Herm*, *Esterri*, *Arties*, ex Costa. Primam, sat dubiam speciem, in Herbario Bolos videre non contigit; secundam nullibi quoque reperii per Pyrenaeos. Forte e tribus harum specierum unam alunt Pyren. Catal., quae foret illa stirps, quam

ego in *Monseny* prima aestate, non adhuc bene evolutam offendi. Sed quum eam determinare nequiverim, tunc a quacunque earum me necessarie abstinui. Videmus etiam Willkomm de *I. squarrosa*, a Colmeiro prope *Ripoll* indigitata, dubitavisse, cuinam e modo citatarum specierum ipsa adduceretur. Nec meliorem sibi vindicat fidem *I. britannica*, quam La-Peyrouse, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 523. n. 4., *communem* declaravit, sed ad cujus specimina in illius Herbario extantia nullum adposuit locum.

Micropus supinus (Grisley) L. Dust in Herbar. La-Peyrouse, qui, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 544. n. 1., eum indicat *au Coll de Pertus;* locus iste in utroque latere a me pluries explorato, nullum de hac specie indicium obtulit. Unicus Mutel, *Fr.* 2. p. 127. n. 2., fidens La-Peyrousio, locum illum citavit, quod item fabulosum est ut *M. bombycinus* ad *Narbonne*, ex Godr. Gr. *Fr.*

Phagnalon rupestre (G. Bauh.) DC. Fidentes Costa ad *Cardona* provenire crediderunt Willk., Lang. 2. n. 1344. Ibidem ego non animadverti, nec dari puto.

Petasites albus (Dalech.) Gaertn. La-Peyr. Herbr., et *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 512-3. n. 4. locum ei esse dixit ad *Melles*, ubi nec vidi, neque apparet in Herbariis Parentau, et Marchant! De eo nihil compertum habui per Pyrenaeos. Prae aliis Pyrenaeorum locis ad *St. Béat*, vel ad vicina loca se convertit La-Peyrouse, ut exoticas stirpes ceu pyrenaeas venditaret. Locum unde mulierem duxit ita fallaciter celebravit!

Petasites fragrans (Cupan.) Presl. Quae species in hortis culta interdum inde emigrat, in Pyrenaeis spontanea reputata est a Pourret, a Loisel. Gall. ed. 1.ª et 2.ª, a Mutel *Fr.* 2. p. 109. n. 1., ut a La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 512. Godron, cum Gr. *Fr.* 2. p. 91., ex Pourret, et La-Peyrouse locum citat *le Canigou;* addito etiam *St. Jean Pied de Port*, qua auctoritate non declarat. Indicavit serio ad *Orthez* Loret, *Glanes* in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 6. (1859.) p. 791. Prudentius de illius adventu judicavit Noulet. *Fl. analitiq. Toulouse* 1861. p. 81.

Ordo 49. DIPSACEAE DC.

Scabiosa Roem. Sch.

SECTIO 1.ª **SUCCISA** (Vaill. 1722), Coult.

Scabiosa succisa (Brunfelsii) L. Sp.

Brunf. Herbr. T. 2., ed. 2. p. 54.; et edit. Germ. p. 90. 92., ex Moretti. Bert. 2. p. 36. n. 1., Gaud. 1. n. 307., DC. Dub. p. 256. n. 13. Succisa pratensis Moench. Meth., Koch. p. 377. n. 1., Lang. Willk. 2. n. 1251. La-Peyr. Herbr., Succ. praemorsa Aschers.; Succ. glabra. et S. hirsuta G. Bauh.; S. glabrata Schott., ex Re Pedm. Apseri alter. Sc. praemorsa Gilib. Exerc. phyt.. Lepicephalus Succisa Eichw. Sk. Engl. Bot. v. 13. n. 878., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 36., Coult. Dipsac. p. 40. n. 23. t. 2. f. 17.. Dietr, Fl. Bor. v. 9. n. 678., Flor. Dan. t. 279., Schrank Fl. Monac. t. 145., Fl. Batv. v. 3. t. 221. Sv. Bot. v. 6. n. 422., Plenck Ic. pl. med. T. 1. p. 31. t. 51., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t, 253., Reichnb. Iconogr. C. 22. t. 698. f. 1385-6.; Zannich. Vnz. p. 253. t. 29. f. 2. Matth. p. 623., Camer. Epit. p. 397.?, Egenolph. Herbr. imag. crt. 17. b f. infr., extr., Lonicer. Nat. h. crt. 146. C., Fuchs. Hist. st. p. 715., Trag. St h. p. 245-6. fig., Lob. Obs. p. 295. f. 2., Icon. t. 546. f. 1., Dod. Pempt. p. 124. f. 1., Column Phytobs. ed. Neap. p. 35., p. 37. fig., ed. Flor. p. 28. t. 10. vix., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 45. n. 7. t. 13. n. 7., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 11.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Octobr.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 23. Aug. 1836. Habeo ex viciniis *de Tarbes* a Deville.

In plures species *Morsum Diaboli* subdividunt Jordan, Fourreau, Timbal. Recte primus inter *Scabiosas* enumeravit Caesalpinus, De Plants. l. 13. c. 59. p. 541.; et hoc omnes sciunt: pauci vero Penae, et Lobelii opinionem animadverterunt, qui ita de ea effati sunt: « *Non video* (sic) *quid negotii sit hanc non esse e Scabiosis unam probare, quod quidam contendunt: verum Scabiosis adeo est similis, ut plerumque pro iisdem accipiatur*, etc. » Adversr. p. 235. Haec, et quae sequuntur, pro tempore, mihi digna ut notarentur visa sunt; nec me fugit post *Scabiosas*, vel *Knautias* locatam fuisse a Trago, et huic simillimam ab eo declaratam; Lonicerus etiam post *Knautiam arvensem* collocatam hanc adjecit observationem: « *Herba est Scabiosae pene similis ..... semen ut in Scabiosa evanescit* » Item prope *Knautiam* tractavit Fuchsius; ast expeditius Dodonaeus: « *Ad Scabiosae genus pertinet Succisa* ».

Jacobum De Manliis hanc stirpem in agro Ticinensi observavisse ferunt Balbis, et Nocc. Fl. Ticin. Introd. p. 27. In Lucubrationibus suis apud Brunfelsium non animadverti. Citata Brunfelsii icon *Valerianellae* potius faciem mihi referre videbatur. In 1.ª Brunfelsii editione haec icon desideratur.

Camerarii figuram ceu dubiam habeo, visam mihi ambiguam cum *Knautia sylvatica*. Injurius erga Matthioli Poiret (*Dict., Suppl.* T. 4. p. 105., et *Leç. Fl.* 2. p. 60-1.), veluti illius sententiam retulit, demones de hujus plantae virtutibus rabidos radices commordere, ut stirpem destruant. Matthioli nonnullorum gerras a credulo vulgo circumvectas referens, eas in ludibrium vertit, exclamans: « *Tanta est hominum superstitio* ». l.c. p. 624. In editione italica, Albert Niccol. L. 1. p. 659. « *Trasse il nome di Morsus Diaboli, perciocchè alcuni de' nostri antecessori scrissero*, etc. ».

Monstrum capitulis numero auctis, inque umbellae formam dispositis, descripsit, et figuravit Bentley apud Irvin *Phytolog.* 2. (1857-8) p. 361., unde proxima cum *Valerianeis, Rubiaceis, Umbelliferis* etiam affinitas confirmatur. Idem casus a quibusdam observatus fuit in *Scab. Columbaria, argentea*, in *Cephalaria transylvanica*, etc.

Scabiosa Columbaria (Tragi).

Trag. St. h. p. 243. ns. 5, 6. sin. fig. Gaud. 1. n. 311., Ambr. Fl. Tirol. austr. 2. p. 328. n. 174. Sc. Columbr., S. ochroleuca L., et Sc. pyrenaica All. Bert. 2. p. 40. 46. ns. 3-5., et V. 10. p. 471. S. gramuntia L., S. ochroleuca, S. Columbr., S. lucida Vill., S. Haldnikiana Host, Koch ps. 378-9. ns. 1-5. S. lucida Vill., S. pyren., S. Columbr., et S. ochroleuca DC. Dub. p. 256. ns. 7, 8, 9, 10. S. Columbr., S. gramuntia L., S. tomentosa Cav., S. pyren., Sc. pubescens Jord., Lang. Willk. 2. ns. 1236-41. La-Peyr. Herbr., et S. gramuntia L., et S. pyren. All., La-Peyr. Herbr.; S. Columbr., et S. stellata Berger. Bass. Pyr.? Schangin ex Ledeb.; S. tomentosa Cav. Ic. descr., et Boiss. Voy. botq. Esp. ex eor. Herbariis, vel speciminibus. S. holosericea Benth. Cat. p. 119., Duchrtr. Pl. exsicc. Fl. Pyr. fasc. 7. n. 130.; S. Columbr., S. ochroleuca, S. affinis, S. lucida, et S. gramuntia Gren. Godr. Fr.; S. vogesiaca Jord., S. Jordani, et S. Loretiana Timb.? S. maritima, et S. ochroleuca Thunb. Capens. ex Eckl., et Zeyh. Pl. Afric.; S. patens Jord., ex Carion Saon. Loir., S. pratensis, S. permixta Jord., S. orophila Timb., et Jeanbern., S. tolosana Eorumd., S. velutina Jord. Timb., S. Guitardi Timb., S. pubescens Jord.? S. vestita Jord., et S. hispanica Willd.; ex Lang. deduct., S. dissecta Dulc., S. lutescens Gilib., S. nana Jord., S. verbascifolia Timb., Sc. Webbiana Don., S. leucocephala Hopp. et S. Scopolii Link. ex Neilr. Croat., S. Hladnikiana Host, Koch, ex Ambros. S. minor. Ovid. Montalb. Hrt. botanogr. Ind. p. 81., Icon. 1. crt. 14. vers. Engl. Bot. v. 19. n. 1311., Flor. Batv. v. 3. t. 231., Schrank Fl. Monac. t. 180., Sv. Bot. v. 5. n. 393., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 617., et v. 11. n. 779. ochrol., Fl. Dan. t. 314., Waldst. Kit. Pl. rar. Hungr. T. 3. p. 226. t. 204. luxur., et 2. p. 147. t. 138., Tenor. Fl. Napol. 1. p. 31. n. 27. t. 8., et p. 29. n. 25. t. 7., Zannich. Vnz. p. 236. t. 202. Reichnb. Pl. cr. C. 4. t. 354. f. 535., et t. 353. f. 534. moll., et t. 381. f. 560. lucid., et C. 1. p. 77. t. 91. f. 194. agr., et Icon. C. 22. t. 691-2-3-4-5., et 696., gram., agr. holosr., pyr., Columbr., ochrol., lucid., Hand., ban. Savi Flor. Pis. p. 167. t. 2. f. h., Duchsn. Pl. ut. vén. Atl. t. 73. pyren.. All. Pedm. n. 512. t. 25. f. 2. t. 26. f. 1., Gmel. (S. G.) It. 1. p. 150. t. 28. (cf. et 4. p. 11., et 27.) heteroph. Matth. p. 970., Camer. Epit. p. 711., Lob. Obs. p. 290. f. 2., Icon. t. 535. f. 2.. Dod. Pempt. p. 122. f. 3., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 2. f. 2., et p. 3. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 3-4. fig., Moris. Hist. pl. Oxon. 3 S. 6. p. 47. t. 14. f. n. 20., Barr. Ic. t. 223, 224.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Nov.

Legi in Pyr. septr. med. supra *Luchon*, *au Chateau Mançar*, die 7. Aug. 1838., et sub *le Port de la Picade*, die 29. Aug. 1838: in Pyr. auriger. ad *la Forge d'Orges*, in valle *Orlu* l.d. *le bas de Soulède*, et sub *le Pont de Perles*, contra *Unae*, diebus 10, 18, 20. Aug. 1840., in Pyr. Catalan. ad *Gerona*, secus flumen *Ter*, die 2. Jul. 1860. (floribus proliferis). Habui ex m.e *Aventin*, prope *Bagneres de Luchon* (nom.e *S. Jordani*, reapse stat. qui *S. pyren.*), et ex nemore *Larramette* ad *Toulouse* (nom.e *S. patentis* Jord., respondentem *S. pubescenti* Jord. ex Noul. *Fl. anal. Toul.*) a Timbal. Insuper habeo a Deville, ex *Monthas*, ex *Bertren*, ex *Cauterets*, lectamque inter *Perpignan*, et *Carcassonne*, nec non *au Massif d'Arbas*, cum nomine *Sc. verbascifoliae* (l.c. p. 95.).

Polymorpha species, quam nisi botanicus attente in loco natali insequutus fuerit, ex paucis individuis, vel in Herbario considerata facile eum in fraudem injiciet. Speciei versatilitatem e primis percerpit Weigel, Obs. Bot. 1772., quem ad suam *S. polymorpham*, p. 23. n. 6., considerabis.

Caulis variat palmaris, bipedalis, et ultra, simplex, et ramosissimus. Reperies folia sub-simplicia, et bipinnatifida, crenis, dentibus, et incisuris plus minus profundis secta, eaque insidentia in petiolis longis, aut brevibus. Pedunculi plerumque longissimi, dantur tamen breves. Corollae majores, roseae, (*S. rubella* Opitz), et caeruleae, rarius ochroleucae, et albidae. Corona achenio duplo, aut triplo minor, setae corona duplo, triplo, quadruplo etiam longiores, et, ut visum est, basi plus vel minus rotundatae, aut compressae, et setas omnino deficientes (*S. agrestis* W. K.), aut numero variantes (a *S. uniseta* Savi collato et Bot. Etr. 1. n. 150.) novit Host (Austr. ed. 2. p. 192.). Tomentum, aut pubescentia nunc densissima (*S. holosericea* Plur), tunc ferme nulla (*S. lucida*), alias cinerascens, quandoquidem fulvescens. Reperitur ad rupes, inter saxa, in locis graminosis, sylvaticis, campis, ad margines, in collibus siccis, fruticetis, ad fossas, rudera etiam, sive in editis montium cacuminibus, sive ad illorum declivia, aut ad basim, prope mare etiam, in locis apricis, et umbrosis, siccis, et humidis, quasi ubique, sed secundum loca, solum, et clima transfigurata. Cf. quae de hac specie scripserunt Weig. Obs. bot. 1. p. 23. seq., Wallr. Sched. cr. p. 49., Cambessed. Balear. n. 281., Gaud., Ambr. ls. cts., Mey. Fl. Hanov. p. 272-3.

Distinctionem specificam *S. pyrenaicae* a *Columbaria*, ipso Allioni dubiam, rejectam a Coulter, a Gaudin, ab Ambrosi, a Wulfen, quam haesitans recepit De Notr. Reprt. Fl. Ligust. n. 901., illico mihi suspectam a primis meis itineribus per Pyrenaeos, hodie sine dubitatione rejicio. *S. pyrenaica* Poir. *Hist. pl. Eur.* t. 11. Bertolonium ceu sibi ignotam exagitans, mihi lusus est male delineatus (ut generatim sunt plantae omnes in eodem opere fictae) ejusdem semper stirpis, neque lusus ille multum abludit ab ipsius Allioni figura, Fl. Pedem. t. 25. f. 2., a Bertoloni quoque ad suam *S. pyrenaeam* citata. Et semper ad eamdem stirpem, aut formam adducenda est *S. holosericea* illorum, qui vel dubitarunt, ut Bentham, aut confirmarunt, ut DC. Duby, et Mutel, vel evulgarunt, ut Duchartre pl. exsicc., talem stirpem Pyrenaeorum indigenam esse. Nec aliter judico de ipso DC., qui asserit, se legitimam reperiisse speciem in Pyr. septr. medior. m.e *Ereslidts*, *Fl. Fr.* 5. p. 489.; rectamque sustineo La-Peyrouse sententiam, contra eum evulgatam in *Hist. abr. pl. Pyr. Suppl.* p. 22. Caeterum, quidquid

habuerit in Herbario La-Peyrouse firmius illius manebit ex Tournefortio, propriaque observatione judicium, quod exposuit *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 60., *Suppl.* p. 22., *S. pyrenaea*, et *holosericea* in Pyrenaeis observatis, aut in hortis eductis, meros esse lusus, vel varietates *S. Columbariae*. Item Link de *S. laxiflora (holoseric.* syn.) observare « *Pubem sericeam in hortis evanescere* » En. alt. hrt. Ber. n. 1174. Quid amplius? Suspicor, et ipsam *S. holosericeam* Bert. Rar. It. pl., et Fl. Ital. 2. p. 48. n. 6., varietatem quoque esse *S. Columbariae*, quam opinionem declarare non dubitarunt Coulter, Dipsac. p. 39., Reichnb. Germ. excurs. n. 1162. sub *Asteroc. Columnae.*, Webb, It. Hisp. p. 40., ne dicam ferme ante omnes Tenore, hac cum *S. pyrenaea* comparata in *Flor. Napol.* 3. 1824. p. 123., Obs. sub n. 1197., vel Reichnb. Pl. cr. C. 4. (1826.) p. 60., ubi specimina cum *S. lucida* intermedia denunciat; unde exorta forte est Grenieri sententia de adducenda *S. holosericea* DC., Duby ceu varietatem g ad *S. lucidam*, cum Godr. *Fr.* 2. p. 79. Commemorare juvat *S. graminifoliam* quoque sese interdum offerre prorsus glabram! primo observante Morison. Existimabat Villar, *Dauph.* 2. p. 294. n. 7., de sua *S. lucida* pertractans, Clusium sub *S. pannonica* 2., sive *alpina* Pann. A. p. 535., sive Rar. pl. h. l. 4. p. 2., descripsisse *S. lucidam*, figuram vero *S. Columbariae* dedisse. Ego potius credo expertissimum illum Atrebatem indolem speciei variam agnovisse, eamque scienter, et consulto demonstrare studuisse.

Varietatem insignem, involucris longissimis, capitulum duplo excedentibus, vidi ad *Torla*, Pyr. Arag., die 3. Aug. 1850.

Crassiuscula, contractior, plurimum pubescentiae suae exuta obvia mihi venit in maritimis Pyr. Catal. ad *Rosas*.

S. Columbaria Tenor. eadem ac longe pedunculata Donann. Proxima S. Columbariae, et ejusdem tantum varietas. Balb. Append. ad Catal. Stirp. hrt. Acad. Taur. 1813. (1814.) p. 16. n. 64. Hanc non citant Coulter, Bertoloni, Steudel.

Locum Brunfelsii 2., edit. 1. p. 24., ed. 2. p. 25., hujus speciei declaratum a Spreng. Hist. r. hrb. p. 313., et Dissert. de Germ. r. hrb. Patr. p. 5., ad *S. atropurpuream* clamat Moretti in Matth. *illustr. Mem.* 8.

S. pyren. villos. ciner. magniflor. Tournef. Inst. r. hrb. p. 465. relata a Desfontaines, Fl. Atl. 1. p. 123., ad *S. grandifloram*, pro certo *S. Columbariae* lusum exprimit. Sunt alia Tournefortiana synonyma facile ex La-Peyrouse eripienda, quae proximos speciei lusus adumbrant, scilicet *S. pyrenaeam* Auctor., cui caeterum ipse Allioni primum modo citatum Tournefortii synonymon adduxerat.

Sub *S. bellidifolio* nomine singularem descripsit, ac delineavit lusum Gilib. Exerc. phyt. 2. p. 143. n. 4. Inspiciuntur folia omnia pinnatifida in ima parte caulis, capitulorum pedunculi longissimi.

SECTIO 2.ª **CYRTOSTEMMA** Koch (*Vidua* Coult.).

Scabiosa calyptocarpa (Caesalpini) St. Amans *Fl. Agen.* p. 60. n. 6.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 132. n. 359., De Plants. l. 13. c. 57. p. 541. S. fol. tenuius divis. Lagr. Foss. Tarn. Garonn. p. 182. n. 1. S. maritima Vill. Dauph., Bert. 2. p. 54. n. 9., Moris Sard. 2. n. 606., Webb, Berthel. Phyt. Canar. 2. p. 199., Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 314. n. 4., DC. Dub. p. 256. n. 6., Lang. Willk. 2. n. 1234. S. ochroleuca Chaix Herbr., ex Timb.; S. Bailleti Timb.; S. Columbaria Savi Pis., et Quorund. Sav. Pis. p. 165. t. 2. f. 9. fruct., Reichnb. Icon. bot. exot. C. 1.

p. 38. n. 53., cum tab. (S. Savian.); et Reichnb. Pl. cr. C. 4. t. 326. f. 506. acutiflor.; et C. 10. t. 952 f. 1282., et C. 22. t. 686., et t. 685., atropurpur., Tenor. Fl. Nap. 3. p. 126. t. 209. f. 1. ambig., Scop. Del. Fl. Faun. Insubr. 3. p. 29. t. 14. mihi dubia, Curt. Bot. Mag. t. 247., Coult. Dipsac. p. 37. t. 2. f. 11., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 38. t. 86. f., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 3. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 48. n. 26. t. 14. n. 26. (atropr.).

⊙, ⊙⊙, ♃, ut St. Am., et Lagr. Foss. Flor. Æstat. Fruct. per Autumnum.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Toulouse,* prope *le Faubourg St. Cyprien,* die 10. Sept. 1840, in Pyr. or., *Roussillon,* ad *Argelles*, die 8. Sept. 1843. Observavi ad *Pamplona, Narbonne,* etc.

S. maritimam Vill. dixi, quia primus *(Dauph.* 2. p. 295. n. 9.) unionem *S. atropurpureae* L. cum hac, divinatam a Morison, rectissime proposuit. Ast minus aptum nomen non praeposui, specie saepissime longe a mari proveniente.

Admodum variabilis est statura plantae a paucis pollicibus ad tres, quatuorve pedes; et caulis tunc nudiusculus, tum valde foliatus, simpliciusculus, aut ramosissimus, et brachiatus, calathi aliquando minores, corollae pallidae, aut atropurpureae, pubescentia plus minus manifesta, et fere nulla; unde habitus, faciesque plantae adeo immutantur, ut interdum vix recognosci queat. Perennem fecerunt quidam, inter quos Loiseleur, Gall. ed. 2. T. 1. p. 104. n. 15., qui ejusdem speciei lusum *S. atropurpuream,* Ibid. p. 105. n. 20., annuam aut biennem ille quidem agnovit. Item DC. Duby perennem dubitanter dixerunt, qui *S. atropurpuream,* l.c. p. 255. n. 5., annuam declararunt. Observationes meae cum iis congruunt, qui speciem annuam, vix interdum biennem agnoverunt. *S. grandifloram* Scop. cum auctoribus retuli, de figura tamen parum satisfactus adeo eam referentem lusum *(pyrenaic.) S. Columbariae* percepi. Fas est tamen aliorum sententiae acquiescere, stirpem absolute perennem declarantium.

SECTIO 3.ª **ASTEROCEPHALUS** (Vaill.) Coult.

Scabiosa crenata (Columnae) Cyrill. Pl. rar. Neapol.

Columnn. Phytobas. ed. Neapol., ad calcem, p. 32., p. 31. fig. Bert. 2. p. 50. n. 7. S. macropeda Costa in litter. ad Willk. ex hujus Pug. n. 24., et Costa List. etc. p. 248., Lang. cum Willk. Hisp. 2. n. 1247. S. tomentosa Pourr. Herbr. Matrit.; S. isetensis Colmeir. Catal. pl. Catal. (non L.), S. Gussoni Tod. Cyrill. l.c. fasc. 1. p. 11. t. 3., Flor. Graec. Sibthrp. C. 2. p. 13. t. 114., Bivon. Bernh. Manip. Sic. 3. p. 6. t. 1. Columnn. Phyt. ed. Flor. p. 123. t. 37. fig. exter., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 6. f. inter., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 48. n. 22. t. 13. n. 22., Bocc. Mus. Piant. p. 51. t. 46.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Arag. Catal. calidior., Legi in Pyr. Catal. *al Puente de Montañana,* et ad *Organia* diebus 13. Jun., et 23. Jun. 1846. Observavi in Pyr. Arag. ad *Torva, a la cuesta de Vallfurò,* ad *Literà, a la Llansada de Ischias,* ad *Roda,* ibidemve ad *la Puebla*, *Serraduy*, etc.; in Pyr. Catal. *a la Conca de Tremp* abunde, ad *Sopeira, Orite*, *Espluga freda,* etc. Frustulum ex *la Cerdañy* (?) a Vayreda accepi.

Perennis planta, quasi suffruticosa, plerumque caespitosa, raro simplex, foliis in inferiore caulis parte valde approximatis, herba subcinerascente, piloso-hirta, et scabrida, florifera spectanda amplitudine calathorum, et pulchritudine florum. Folia primordialia, vel surculorum ima spathulato-cuneata, obtusa, integra ego vidi. Foliola involucri exteriora interdum ovato-incisa: receptaculum pilosum, et paleaceum; paleae spathulatae, acutae, per marginem superiorem ciliatae, inferne pallidae,

translucentes, superne virides, nervo translucido diremptae; calyculi villosi, coronae nervi ad 25-6. pertingere vidi, ast non semper. Corollae exteriores magnae, inaequaliter quinquefidae, lobo exteriore maximo, interioribus minoribus, mediis magnitudinis mediocris; corollarum tubus extus pubescens; genitalia glabra. Vidi ad *San Salvador (Conca de Tremp)* individuum spectandum floribus albis. Rami florigeri, cum aliis fructigeris, in eodem individuo videre datum est ad *Sopeira*, et ad *Tremp*, delabente Aug. 1853.

Stirpis comparationem cum affini *S. isetensi* instituit Bertoloni (1835), silens de achenio; non erat ei ad manus Ledeb. Fl. Alt. 1. (1829) p. 128. n. 2., de *pappo interiori exteriorem parum superante*, quo charactere ultra confirmatur specierum distinctio.

Mihi satis non patuit, ut pyrenaeam a neapolitano-sicula specie distraherem. Planta quam e terris neapolitanis accepi, aliquantulum a typo, et a mea diversa, convenit cum varietate **b** Bert.; cujus observationes, ad unicum admittendum typum exaratae, me plane suaserunt.

Scabiosa monspeliensis (Clusii) Jacq.

Clus. Hip. p. 364-6. Jacq. Miscell. 2. p. 320. n. 16., Bert. 2. p. 61. n. 12. (corrects. corrigends.); Moris Sard. 2. n. 607., DC. Pr. P. 4. p. 655. n. 7., DC. Dub. p. 255. n. 3., Lang. Willk. 2. ns. 1243. (excl. Clus. loc.) S. stellata Desf. Atl. p. 124. S. stell. Pourr Herb. Matr., partim. S. stell. minim. G. Bauh. Pr. p. 126. n. 5. Jacq. Ic. rar. t. 24. (elong. lax., e cult.); Coult. Dipsac. p. 34. n. 6. t. 2. f. 7., Reichnb. Icon. C. 22. t. 688., f. 1367., et f. 1370. videtur. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 1., Lob. Obs. p. 292. f. 1., Icon. t. 539. f. 2., Dod. Pempt. p. 122. f. 4., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 7. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1110. f. 1.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Arag. Catal. cum *Olea*, quam vix superat.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 17. Jun. 1845.; in *Sobrarbe* ad *l'Ainsa*, die 30. Jun. 1845.; in Pyr. Catal. ad *Tremp*, die 16. Jun. 1846. Observavi ad *Fiscal*, *Voltaña*, *Mediano*, *Ayerbe*, *San Cosme de Guara*, *Benavarre*, *la Puebla Roda*, *Orgañia*, *Conca de Tremp*, *Berga*, etc.

Planta tum vix palmaris, tunc pedalis, et sesquipedalis, parce ramosissima, villis, et pube molli hinc inde induta, pallens. Praediligit solum calcareum, locaque meridiano soli exposita, proveniens ad colles, agrorum margines, vias etiam, locis incultis. Radix annua, saltem talis est in locis ubi spontanea provenit, nam culta in Austria biennis est ex Jacquin: considerandum quoque est, quod in campis cultis ego non animadverti! Rami, et folia opposita. Folia primaeva spathulata, vix serrata, successive a basi ad apicem (circumscriptione) magis dilatata, sensimque magis dissecta, laciniis quidem angustioribus, integris, aut incisis. Pedunculi longi, aut breves, primaevus, praesertim, in caule quandoquidem brevissimo, longissimus, caulem ipsum bis, terve superans, et amplius etiam. Involucrorum foliola exteriora, sive calathorum bracteae foliaceae, pinnatifidae; partiales bracteae si vis paleae, basi dilatatae, membranaceae; apice angustato herbaceae; suntque insuper nervosae et per marginem ciliatae, ciliis valde inaequalibus, dorso autem pubescentes, longitudine totum floris involucellum proprium non attingentes. Proprium floris involucellum sub-campaniforme, basi angusta viridi, ni forent pili multi sericei quibus induitur, impressum foveolis octo anguste linearibus, apertis; corona basi duplo longiore, in formam cam-

panae aperta, membranacea, crispa, nervis plurimis, ad 36, donata, ad nervos tenuiter villoso-pubescens. Calycis limbus pedunculatus, quinquesetus, setis basi compressis, coronam excedentibus, totis scabridis, et rigidis e pilis secus illas degentibus, basi viridibus, mox pallidis, inde fuscescentibus. Corolla tubulosa, sub-infundibuliformis, limbo sub-aequaliter quinquelobo, externe valde villosa, coloris pallide rubri, qui color intensior est in limbi lamina interiore: perperam, ex speciminibus exsiccatis, corollam luteam descripsit Bertoloni.

Pluries eamdem speciem ex Algeria vidi, eamque esse puto, quam sub nomine *S. stellatae* descripsit Desfontaines l.c. Forte vera *S. stellata* L. latet sub ejusdem Desfontaines *S. simplici*, l.c. p. 125., hinc prolatio haec a DC., cum dubio, praeeunte Coulter, ad *S. monspeliacam* relata, mihi repellenda est, eamque merito reliquisse video Boissier *Voy. bot. Esp. Add. corr.* p. 739. Caeterum Desfontanesii descriptiones de hisce plantis admodum laxae et imperfectae sunt. Et Bertoloni referens *S. simplicem* Desf., neque *stellatam*, ad *S. monspeliensem*, non potuit quin declararet figuram Flor. Atl., t. 39. f. 1., *parum exactam*. *S. simplex* Schousb. Marokk. p. 56. probabiliter cum Desfontainesiana eadem est.

Perperam Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 105. n. 21. *S. stellatam* L., et *monspeliacam* Jacq. una comprehendere, quem errorem imitarunt Mut. *Fr.* 2. ps. 101-2., Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 76.

Clusiana prolatio, et cum ea Plantiniana figura mihi visa est potius *S. monspeliensis*, quam *stellatae*, cui postremae retulit Linnaeus, aliique cum eo.

Scabiosa simplex Desfontaines!

Desf. Atl. 1. p. 125., Poir. Dict. 6. p. 717. n. 29. (excls. syns.) S. stellata Quorund., Lang. Willk. 2. n. 1242. (excl. Clus. loc.); Coult. Dipsac. p. 34. n. 5. (excl. Marsch a Bieb.); DC. Pr. P. 4. p. 655. n. 6.; Bert. 2. p. 63. in observ. ad n. 12., Roem. Schult. Mant. in Vol. 3 p. 39. n. 40. Desf. l.c. t. 39. f. 1., Coult. l. c. t. 2. f. 5.

⊙ Flor. Jun. ab.e, Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Catal. calidior. rariss., dilig. sol. calcar. Ex Manresa degere in Herbr. Salvador asserit Colmeiro.

Ego legi ad *Biterras* Galliae, Pyrenaeos proxime, sed in agro Narbonensi finitimo nequidem vidi. La-Peyr. *Hist. abr. Pyr.* p. 61. stirpem ad *Collioure* provenire affirmat, sed in ejus Herbario deficit. Haec planta cito post flores fructus ostendit; et illico distinguitur a *S. monspeliaca* floribus copiosioribus, calycibus majoribus, habitu simpliciori, etc.

Speciem pro certo gallicam cum *S. monspeliensi* adhuc confundere Gren. Godr. *Fr.*; forte unus aut alter lusus hujus postremae speciei susceptus est pro *S. simplici* a quibusdam. Harum specierum synonymia intricata degit, et emendanda erit; specierum notitia penes multos obscura, et fallax deprehenditur.

Scabiosa graminifolia (Camerarii? G. Bauhini) L.

G. Bauh. Phytopin. p. 528. n. 20. tab. 4. in calce operis. Camerarii ante? cf. infr. Koch p. 380. n. 9., Bert. 2. p. 64. n. 17., Gaud. 1. n. 310., DC. Dub. p. 255. n. 1., Lang. Willk. 2. n. 1248., Wulf. Fl. Nor. n. 358. S. graminifl. L. Sp.? Pourr. Herbr. Matr. Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. 2. p. 206. t. 188., Coult. Dipsac. p. 34. n. 3. t. 2. f. 3., Lindl. Bot. Reg. t. 835., Reichnb. Icon. C. 22. t. 687. G. Bauh. Pr. p. 127. n. 6. cum figrs., G. Bauh. in Matthioli edit. Comm. Dioscr. p. 689. f.ae extrs., ead. ac Pr., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 49. n. 36. t. 15. f. 36. Tabern. Krtb. p. 441. f. 2. (Icon. t. desider.).

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. Arag. Catalaun., ad rupes calcareas.

Habui a Bordère ex *le Port de Gavarnia*. E montibus *V. de Nuria* degit in cit. Herbr. Pourr. Ipse G. Bauhinus, Pin. p. 270. *b*, n. 7., dubitabat, num ante eum species innotuerit Camerario, Hort. p. 154., *Sc. graminea, fol. argent., fl. purpur.* ad eum Florentia missa, et ex Styria. Vivit reapse haec planta in Apennino Lucensi, inque Germaniae locis plurimis reperta est; ego vidi ex Carniola, Tirolo australi, *Baldo*.

Knautia Coult.

Knautia sylvatica (Caesalpini, Clusii) DC. Dub.

Caes. De Plants. l. 13. c. 59. p. 541. lineae ult.ae; Clus. Pann. A. p. 535-6.; DC. Dub. p. 257. n. 1., et DC. Pr, P. 4. p. 651. n. 6. (cum var. *b*?), Koch p. 376. n. 3., Bert. 2. p. 26. n. 1. Trichera sylvatica Schr., et T. legionensis R. Sch.?, Lang. Willk. 2. n. 1229, 1230. Scabiosa sylvatica L., Gaud. 1. n. 308. (excl. *b b*). S. sylv. La-Peyr. Herbr., et S. arvensis var. integrifolia La-Peyr. Herbr., partim; S. polymorpha *g* Noul. Fl., mox Kn. dipsacifolia Host, Noul. Fl. anal., S. austriaca Ovid. Montalb. Hrt. botanogr. Ind. p. 81.; Kn. variabilis *b* Schult. Arch. Fl. Fr. Allmgn. p. 67., K. communis Godr. Lorr. ed. 1., part.; Kn. Godeti Reut.? Sc. mollis Schleich. (non Willd.) ex Murith Guid. bot. Val. p. 94. (var. arv. ex Gaud.); Sc. integrifolia Vitm. It. apenn.? Anisodens sylvaticus Dulc. Jacq. A. 4. p. 32. t. 362., et Jacq. Obs. P. 1. p. 28., 3. p. 20. t. 72., Schrank Fl. Monac. t. 206., Reichenb. Icon. C. 22. t. 677., et t. 679. dipsacifl. Clus. Rar. pl. hist. 2. l. 4. p. 2. f. 1., Lob. Ic. t. 538. f. 1.; J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 9. f. intr., Besl. Gazoph. t. 6. (innumer.); Ovid. Montlb. Icon. 1. crt. 15. vers., et 3. crt. 27.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In montan. sylvat. descend. interd. ad ripas flum. umbr.

Legi in Pyr. Cantabr. secus *la Nive*, supra *St. Jean Pied de Port*, eundo ad montem *Orion*, die 31. Jul. 1841. Habui ex *St. Sauveur* a Deville.

Statura plantae pedalis, tripedalis, et ultra. Stirps occurrens simplex, et valde ramosa, offerens folia dentata, aut integerrima, flores roseos, aut caerulescentes; tota herba scabrida. Variabilis sane species, ut e primis animadvertit Moll apud Schrank Prim. Fl. Salisb. n. 536. *Kn. longifoliam* qualem mihi demonstrarunt e Pyr. ad *Basibé* lectam, ab hac specie non divellerem. *Kn. longifoliae* prolatio, qualis relata fuit ex Duby a Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 451. n. 4., fallax est.

Knautia integrifolia (Lobelii) Bertol.

Lob. Obs. p. 291. f. 3. Bert. It. 2. p. 32. n. 3., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 893., Guss. Sic. Synps. p. 170. n. 2. K. hybrida Coult. Dipsac. p. 30. n. 5., Koch p. 376. n. 1., DC. Dub. p. 257. n. 3.. Lang. Willk. 2. n. 1224. Scabiosa arvensis *b* Bory Chaub. Morée n. 186. S. arvensis varts. La-Peyr. Herbr., partim? S. polymorpha b Noulet Fl., Savi Fl. Pis. 1. p. 162. t. 1. (p. err. 2.) f. 1. cum a, b, c.; Reichnb. Icon. C. 22. t. 675. f. 1348. Lobel. Icon. t. 536. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1110. f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 3.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Atax., orient., rara. Dabat Delort ex viciniis *de Narbonne*.

Eamdem ad Monspelium vivere, ubi *Sc. integrifoliam* indicat L. Sp. pl. p. 142. n. 7., me certiorem faciebat amicus optimus f.r. Dunal. Æstivam speciem ibidem ego non vidi. Stirps monspessulano-Pyrenaea cum Italica, a Gussone in Herbr. Linnaei recognita, identica omnino est.

Knautia arvensis (Ruellii, Fuchs.) Coult.

Ruell. Nat. Stirp. l. 2. c. 145. p. 609. lin. 13. Scab.; et p. 777. lin. 3. seq.? Fuchs. Hist. st. p. 716. Coult. Dipsac. p. 29. n. 4., Koch p. 376. n. 4., Bert. 2. p. 28. n. 2., DC. Dub. p. 257. n. 2. Trichera arvensis, F. subscaposa Boiss. Reut. T. collina Req., et T. mollis Jord., Lang. Willk. 2. ns. 1225-8. Scabiosa arvensis Tabern., B. Sp., Schmidt Fl. Bohem. C. 3. p. 76. (p. err. 267.) n. 268.,

Pohl. Bohem. p. 131. n. 212., Gaud. 1 n. 309., part. S. arv. La-Peyr. Herbr., et S. hispida. et S. hirsuta La-Peyr. Herbr.; S. arv., S. irregularis, et S. leucantha Pourr. Herbr. Matr.; S. pubescens W. Kit., ex Neilr. Croat.; S. vulgaris Fuchs. Icon. Kn. variabilis a Schultz F. Arch. Fl. Fr. Allmgn. p. 67.; K. communis Godr. Lorr. partim; K. carpatica, et K. dumetorum Heuff., ex Neilr. Hungar. Slavon. addita K. pannonica Heuff., ex Asch., et Kan., An. Sc. bohemica quoque Schmidt l.c. p. 79. n. 269.? S. varia Gilib. Exerc. phyt., Anisodens arvensis Dulc. Engl. Bot. v. 10. n 659., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 37., Fl. Dan. t. 447., Schk. Handb. t. 22., Fl. Batv. v. 2. t. 121., Schrank Fl. Monac. t. 335., Sv. Bot. v. 5. n. 322., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 15. t. 34., Dietr. Fl. Boruss. v. 6. n. 615., Reichnb. Icon. C. 22. t. 680, 681., Plenck Ic. pl. medic. T. 1. p. 31. t. 52., Turp. Fl. Med. T. 6. t. 316., Coult. l.c. t. 1. f. 13., Sav. Fl. Pis. p. 164. t. 1.a p. err. 2. f. d. achen. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 415., Trag. St. h. p. 242., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 6. f. 53. et t. 22. f. 192. Lob. Obs. p. 291. f. 1., Icon. t. 536. f. 1., Dod Pempt. p. 122. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 2. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1108. f. 3., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 6. p. 45. t. 13. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

In Pyr. Arag. ad *Sobrarbe, l'Ainsa,* die 1. Jul. 1845.

Calathum ferentem foliola involucri exteriora evolutiora, ipso calatho fere duplo longiora, quinque ad sex lineas lata, observavi in individuo, caeterum contracto, ad *Torla* Pyr. Arag., die 9. Aug. 1850.

Sc. legionensis Lagasc., sive *Kn. legionensis* DC. Pr. P. 4. p. 652. n. 10., comparata ab auctore, Gen. Sp. pl. 9. n. 114., cum *K. sylvatica*, ad quam aliquis potius appropinquavit, mihi citius videbatur varietas *K. arvensis*, ex speciminibus autopticis? mihi demostratis Bilbao a D.º Mariano Eguia, die 10. Jun. 1853. Stirpem Lange prius, Pug. pl. imprim. Hispan. 2. p. 112, potiore forte ductus fundamento, varietatem declarare *K. sylvaticae;* mox cum Willkomm, Pr. Fl. Hisp. 2. p. 16., dubitanter, ast pro peculiari specie recipere. Satis non liquet num specimina Lagascana archetypa ipse viderit, cujus plantam potius ad *K. sylvaticam* reportavi, characterum distinctionis, ab hac, exiguitate spectata.

Cephalaria Schrad.

Cephalaria leucantha (Pen., Lob.) Schrad. Cat. sem. hrt. Gotting. 1814.

Pen. Lob. Advrsr. p. 232-3. Koch p. 375. n. 3., Bert. 2. p. 23. n. 4., DC. Dub. p. 257. n. 2., C. leuc., et C. boetica Boiss.? Lang. Willk. 2. ns. 1222, 1223.? Scabiosa leucantha L., La-Peyr. Herbr. Succisa leucantha Reichnb. Icon. Coult. Dipsac. p. 26. n. 6. t. 1. f 9 fr., Reichnb. Pl. cr. C. 4. t. 356. f. 537., Icon. C. 22. t 700., Viv. Fl. Ital. fragm. p. 15. t. 17., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 39. t. 86. f. 4. (3). Lob. Obs. p. 291. f. extr., Icon. t. 538. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 4. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1110. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 8. f. 2. a Lobel. imit.

♃ Flor. Jul., et per Æstat. Fruct. Aug. Oct. Per region. mediterr. cum *Olea*, quam interdum excedit, vivens in locis plerumque asperis, solumque praediligens calcareum.

Legi in Pyr. or., ad *Conflent, Villefranche,* die 22. Sept. 1843. Observavi ad *Pamplona, Jaca, Viescas, Servisé* sub *Broto*, ad *Gerona, Figueras, le Roussillon, la Nouvelle, Narbonne,* etc.

Reperitur aliquando luxurians in agris derelictis adeo elata, ut nulla potior planta videatur hoc Quintiliani locum recordare: « *Indomitus ager habet quasdam herbas laetiores* » De Oratoribus. Et species in agro Romano luxuriat.

Incolae Pyrenaeorum Aragonensium, in *Sobrarbe,* Vallibus *Essera, Isavena,* alibique, floribus utuntur loco *Knautiae arvensis* (ut videtur, nam *Scabiosam* nominant), ceu antipsoricum, scilicet contra scabiem, similesque morbos, ut me monuerunt Benezech, aliique.

Dipsacus Plin., Tournf.

SECTIO 1.ª **SPHAERODIPSACUS** Lang.

Dipsacus pilosus (Matthioli, Tragi) L. hrt. Upsal., et Sp.

Trag. St. h. p. 848. Card. full. 3. gen., Matth. Comm. in Dioscr. ed. 1.a 1544. p. 218., ed. Valgr. 1548. p. 374. Koch p. 375. n. 4., Bert 2. p. 17. n. 2., Gaud. 1. n. 305., DC. Dub. p. 257. n. 1., Lang. Willk. 2. n. 1220., Maxim. Frgm. Fl. As. or. p. 27. La-Peyr. Herbr.; Virga pilosa (de planta!) Hill. hrt. Kew., D. strigosus Auctor. plur. ex Spreng., et ex Ledeb.; Cephalaria appendiculata Schrad., unde C. pilosa Gr. Godr. Fr. exorta est. Jacq. A. 3. p. 27. t. 248., Engl. Bot. v. 13. n. 877., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 35., Fl. Dan. t. 1448., Reichnb. Icon. C. 22. t. 704., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 520, Matth. p. 663., Camer. Epit. p. 433., Lob. Obs. p. 487. f. 2., Icon. 2. t. 18. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon 3. S. 7. p. 168. t. 36. f. 5., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1448. f. 2., Dod. Pempt. p. 735. f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 75. f. 2.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyrenaeis med., et orientalibus, rarior in istis.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Bagneres de Luchon*, die 31. Jul. 1838. Habeo a Deville ex eadem regione de plantis a Corbin acceptis. Observavi in Valle *de Aran* ad *Vielle;* ad *Pamiers*, ad *Camprodon*, alibique.

« *Dipsacum pilosum*, *et D. Gmelini a veris Dipsacis sejungendos esse putamus, cum involucro, paleis, calyce, ac fructu differant* ». Presl. Symb. bot. fasc. 2. p. 10. Ambigit revera inter *Cephalariam* et *Dipsacum*.

SECTIO 2.ª **EUDIPSACUS** Lang.

Dipsacus sylvester (Dioscor., Plinii) Cord., Dodon., Zannich.

Dioscr. l. 3. c. 11., Plin. Nat. h. l. 27. c. 9. vel 47. Koch p. 374. n. 1., Bert. 2. p. 14. n. 2., Gaud. 1. n. 302., Moris Sard. 2. n. 602., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 887., DC. Dub. p. 258. n. 4., Lang. Willk. 2. n. 1218., Bromf. Fl. Vect. p. 245. D. sinuatus Schlecht., R. Sch., DC. ex Ledeb. Ross., var. comos. Engl. Bot. v. 15. n. 1032., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 34., Fl Dan. t. 965. Sck. Handb. t. 21., Fl. Batv. v. 3. t. 187. Schrank Fl. Monac. t. 187., Jacq. A. 5. p. 1 t. 402., Dietr. Fl. Boruss. v. 7. n. 493., Turp. in Dict. Sc. Nat., Dicot. Atl. t. 95.. Reichnb. Icon. C. 22. t. 707., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 96., Zannich. Vnz. p. 87. t. 163 Brunf. Herbr. 2. p. 66., vel 70., et 3. p. 32. fig.a ead.; Fuchs. Hist. st. p. 225., Dod. Pempt. p. 735. f. 2., Cord. Hist. pl. crt. 105., b fig. Matth. p. 662., Camer. Epit. p. 432., Lob. Obs. p. 487. f. 3., Icon. 2. t. 18. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 168. t. 36. f. 3., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1448. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 74.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, die 10. Jul. 1850.

Non semper aculeati sunt foliorum connatorum margines. Lusum foliis aliquis pinnatifidis hinc in inde Pyrenaeis vidi. *S. sylvestrem?* in sylvis non vidi, nisi in nemusculis illis ad latera fluminum arte compositis.

Huic varietati foliis nonnullis pinnatifidis pertinere puto D. n. 198. b Hall. Helv., neque ad *D. laciniatum* retulerim, ut olim fecit Jacquin, Flor. Austr. 5. p. 2., dein Gaudin, nuperius adhuc Bertoloni. Verum *D. laciniatum* ex Alsatia agnovisse Hallerum, palam fit ex observationibus sub eodem numero, allatis, *Haec*, etc. Notandum quoque est, quod in Nomencl. ex Histor. pl. indig. Helv. (1769.) Haller non amplius varietatem illam memoravit, quam non reliquisset si notabilem stirpem sub ea latuisset. Ne enumeravit quidem Clairville Man., quem inconsiderate citavit Gaudin!

Num *Dips. fullonum* lusum sit e cultura ortus sunt qui hodie cum Schmidt Fl. Bohem. C. 3. p. 72. n. 264., cum Coult. *Dipsac.* p. 22. vel cum antiquis plurimis, et cum Linnaeo, iterum dubitent. Intermedia individua, in Hispania praesertim, se observavisse testatur Cosson, *Not. pl. crit., etc. midi Esp.* (1851.) p. 113.

Purpureum nuncupavit Fuchsius, vix bene, nam rosei, neque purpurei sunt ejus flores. Profecto melius foret cum Gmelin, Bad. Als. 1. p. 312. n. 208., *vulgarem* nuncupare. Est *Labrum Veneris* Antiquorum animum intendentium labris inferioribus almae Deae. « *Labrum Veneris, vel Labium Veneris vocant ea ratione, quum folia ejus quae caulem circumdant semper aliquid pluviae, aut roridae aquae contineant.* » Brunfls. Herbr. 3. p. 34. Et Ruellius, Dioscoridis interpres ita eum declaravit: « *Dipsacus nomen invenit quasi siticulosi, quum concavo alarum sinu rorem vel imbrem concipiat, quo velut ad abigendas sitis injurias abutetur. Labri venerei nomenclationem a carinato foliorum habitu contraxit, quae se anfractuosa sinuant ambage pelvim, vel lavacrum exprimentia, semperque rorulenti laticis aut pluvii fideliae modo tenacia* ». De Nat. Stirp. l. 1. c. 20. p. 108. lin. 36. seq. Quis magis sitiens, quam ille qui nec diu, nec nocte satiatur? Sunt alii qui *Dipsacum* remedium sitis intelligunt: denique hoc retineri potest, quod dum ipse suam sitim satiat, aliorum quoque sitibundum ardorem ad calmandum se praebeat. Naturae prodigium! Stamina reapse didynama, ut ea observavit Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 311. n. 1.

Dipsacus laciniatus (Herbarior.) L. Sp.

Le Grand Herb. de Ras. Avic., etc. Paris, 1520., vel prope, par Jean Petit, crt. 105. a fig. 1.a Koch p. 375. n. 2., Bert. 2. p. 16. n. 3., Gaud. 1. n. 304., Schmidt Fl. Bohem. C. 3. p. 73. n. 265. (excl. Hall. loco), DC. Dub. p. 257. n. 2., Lang. Willk. 2. n. 1217. La-Peyr. Herbr. Jacq. A. 5. p. 2. t. 403., Lamk. Ill. t. 56. f. 2., Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 4. Ord. 1. cum tabs. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 40. t. 86. f. 5., Reichnb. Icon. C. 22. t. 705. Tabern. Krtb. 2. p. 1071. f. 1., Icon. t. 691. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 75. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 168. n. 4. t. 36. f. n. 4.

(••) Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. septr. med. aurigr.

Legi in Pyr. aurigr. humilior. ad *Pamiers*, die 10. Aug. 1851. Observavi ad *Martres*, supra *Toulouse* secus *le l'Hers*.

Involucri folia sufficerent ad hanc speciem distinguendam a *D. sylvestri;* sunt in *D. laciniato* lanceolata, brevia, patentia: in *D. sylvestri* linearia, longa, ascendentia. Quapropter reprehendendus est Coulter hasce legitimas species non sejungens, uti perperam *D. laciniatum fullonum* varietatem esse putavit olim Weber, Spicileg. Fl. Goetting. (1778.) p. 6. n. 21., et pejus Linnaeus hybridam stirpem dicens (Pl. hybr. n. 25.) e *D. fullonum, et piloso.*

Dipsacea repudiata.

Cephalaria alpina (Pen. Lob.) Schrad. In m.e *Canigou* Pyr. or. eam degere vitam dixit Tournefort, cui fidem praestiterunt La-Peyrouse, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 58., Mut. *Fr.* 2. p. 105. n. 24., Grenier etiam, cum Godr. *Fr.* 2. p. 71., ast iste dubitanter. Stirpis specimen s.l. reperitur in La-Peyr. Herbr., et, ut firmiter credo, exoticae est originis; nam toties, et undique exploratus Mons *Canigou* a Coder, a Jonquet praecipue, ab aliis multis, a me quoque, nullo perpulcram speciem ostendidit.

Ordo 50. VALERIANEAE DC.

« *Aliqua Valerianarum, per Scabiosas, cum Capitatis adfinitas est* » Hall. in Comm. Gotting. (1751) T. 1. p. 207. n. 9.

Valeriana Brunf., Column., Morison.

SECTIO 1.ª **EUVALERIANA** (Neck.) N.

Valeriana longiflora (Asso) Willk.

V. saxatilis Asso Enumr. n. 12. e loco (Guara) Willk. Sert. Fl. Hisp. 69. n. 472., et Lange cum eo. Pr. 2. n. 1191. V. saxat. Pal. y Verdr. Part. pract. bot. Linn. T. 1. p. 187. n. 11., quoad plant. indic. in Pyr. Hispan. excapa (male) Willk. in Sched. ad pl. exsicc. pro collect. n. ven. 386., V. fragilis Nob. mox detecta planta, quae denominatio aliquando praestabit.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. in Pyren. Arag. edit.

Legi in *Sierra de Guara*, et *al Salto de Roldan* supra *Apies*, et ad *San Cosme de Guara*, diebus 10., et 15. Jun. 1850.: ad *l'Ermita de Aniés*, non procul *Loarre*, die 8. Jun. 1858. Observavi *a la Pena de Uruel; ad San Juan de la Pena*, ibidem proxime, detexit Willkomm, die 2. Jul. 1850., aliquot post me diebus.

Peculiaris, et perpulcra species, *V. supinae* potius quam *saxatili* affinior. Quamvis graviter peccaverit Asso, attamen illum ceu primum speciei auctorem recognoscere libeat. Tota admodum fragilis est; odor ejus, radicis etiam, in viva planta debilis, manifestior fit sub plantae exsiccatione.

Suffruticulus; rhizoma, sive caulis pars ima, inter rupes abdita, emittit cauliculos aereos plures intricatos, valde foliosos, mox copia florum quoque luxuriantes; apparet habitus plantae caespitosus, ejus statura est pollicaris, bipollicaris, rarissime tripollicaris, facies alpina, elegans, flores amoeni, grandiusculi, folia lucida, laete viridia, vivens in locis alpestribus, scilicet sub-alpinis. *V. fruticosa* ex Herbario Florae Peruanae, a me visa in Herbr. bot. Matrit., prae omnibus mihi notis speciebus huic nostrae affinior est. Caeterum *V. longiflorae* folia rotundato-reniformia, crassiuscula, integra, glabra, raro angulos nonnullos offerunt, quae aliquando subundulata repanda vidi; eorum petiolus inferne planiusculus superne canaliculatus, in evolutioribus foliis admodum longus. Paniculae, vel cymae rami, et pedicelli glabri. Bracteae ad cymae exortum lineares, vix ciliatae; sed eas, cum Willkomm Sert. p. 70., *glabras neve ciliatas* ne dicas; idem insuper in speciei diagnosi eas fructibus breviores declaraverat (p. 69.), mox eas fructus superare perperam dixit, quod in Prodromo necessario emendavit. Calyx glaber: corolla rosea, aut rubella, tubo praedita longo, basi gibbo, apice saepe curvulo, limbo quinquefido, patulo; calcar parvum, obtusum, vix eminet, uti papilla in mamma virginis castissimae: bene achenia « *ovato oblonga, compressa, glabra, in latere dorsali costa unica filiformi, in latere opposito costis tribus parallelis instructa* » Willk. l.c. p. 70. et addito, quod achenia marginata sunt, costa superiore evidentiore.

Faciem cum hac nostra specie ferme similem portendit perpulcher ille *Pterocephalus spathulatus* Coult. Boiss. *Voy. Botq. Esp.* p. 294. n. 852. t. 87., qui provenit in editioribus montibus Hispaniae meridio-

nalis (Lang. Willk. 2. h. 1233.) Item *Rubiacea-Spermacocea* illa *Cruikshanksia glacialis* Bepp., Endl., Wedd. Chl. And. 2. p. 41. t. 50. f. D. Nec *V. longiflorae* herba repudiat similitudinem quamdam cum nonnullis *Cruciferis*, uti sunt *Parrya exscapa* Meyer (C. A.) in Ledeb. Fl. Ross. Atl. Icon. t. 86., *Cardamine lenensis* Andrz. Ibid. 3. t. 268., *Cochleariae* quaedam, etc.

Centranthus longiflorus Stev. ad *Valerianas* adductus, Willkommii denominationem fortassis eliciet. Ineluctabile erit pro *V. longiflora* Regl., et Schahl aliud conficere nomen.

Valeriana montana Dalechampii! Auctor.

Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1127. cap. 16. cum fig. Koch p. 370. n. 8., Bert. 1. p. 173. n. 10., Gaud. 1. n. 58., DC. Dub. p. 254. n. 8., Lang. Willk. 2. n. 1190. La-Peyr. Herbr., et V. appendiculata, et V. saxatilis La-Peyr. Herbr., cum V. Phu Herbr. La-Peyr., partim.; V. scrofulariaefolia Pourr. Chl. Narb. n. 1198., et Herbr. suo Paris. asserv.; V. verticillata Pourr. Herbr. Matrit., (lusus triphyll.); V. intermedia Vahl? Jacq. A. 3. p. 38. t. 269., Reichnb. Icon. C. 22. t. 721. f. 1423., Sims Bot. Mag. t. 1825., Bot. Cab. t. 317., vix; male radix, brev. caul., ampl. panicul. G. Bauh. Pr. p. 87. n. 4. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 102. t. 15. f. n. 11., Barr. Icon. t. 868.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In editis, sylvaticis.

Legi in Pyr. or. Valle *de Llo*, die 1. Aug. 1837. Habui e valle *Ossau au Pic de Ger* a De Girard; ex *les Eaux Bonnes, Albi (Azun), Mont-Sacon*, ex *Gavarnie, Higlatere*, a Deville. Observavi hinc inde per Cantabr. edit.; speciatim vero in Valle *Aezcoa a la Regata d'Estaboa*, ad *Salazar;* in m.e *el Forat* supra *Sallen*, ad *Bucaruelo, a la Peña de Uruel*, in m.e *Orion*, in m.e *Queralt, Pequera*, ad *Berga*, ad Balnea *de Panticosa*, in m.e *Bassagoda*, etc.; depromam etiam *le Mont Llaurenti, Cagire, les Çorbières*. In m.e *San Juan de la Peña, Uruel* prope observabat quoque Asso, Arag. Mant. p. 159. n. 1059.

Legitima, et ut dicam typica speciei individua, quae raro occurrunt per Pyrenaeos, obvia mihi fuerunt ad *Sourse de la Nive* Pyr. Cantabr., mense Jul. 1841. Ea ex *Higlatere* a Deville huic accedunt. Frequentior status in Pyrenaeis ille est, quem Pourret nomine *V. scrofulariaefoliae*, a G. Bauhino desumto, salutavit, quam ceu peculiarem speciem habendam censet Timb. *Llaur.* p. 239., sed perperam.

Ast *V. montanam* pro polymorpha specie cuncti agnoscunt, ac figurae de illa exhibitae satis ostendunt speciei, in plagis diversis, differentem faciem. Et forma in Pyrenaeis vulgatior parum accedit plantis, e quibus exorierunt figurae Dalechampii, G. Bauhini, Jacquini.

Locum La-Peyrousei *V. mont.* **g** *appendiculatae, Hist. abr. pl. Pyr.* p. 19., cum synonymo *V. tripteridis* **b** *integrifolia* Walk. Arn. in litter.! ad DC., ad *V. intermediam* Vahl. En. adduxit DC. Pr. P. 4. p. 636. n. 40. Agitur revera de stirpe Pyrenaea (cf. Vahl l.c. p. 9. n. 25.), utque mihi videtur, de lusu ambigente inter *V. montanam* per Pyrenaeos vulgatiorem, cum illo, cui nomen *V. verticillatae* fecit Pourret. Folia in illa prius *sub-integerrima* declarantur in p. 10.! item prius *cordato-oblonga* declarata, mox *non cordata* significantur. Agi caeterum de lusu speciei nostrae opinatus est Dufresne « *Fortasse mera varietas V. montanae* L. » Hist. Valer. p. 46. n. 22. Altera varietas, quae admodum propinqua videtur *V. rotundifoliae* Vill. *Dauph.* 2. p. 183. n. 7., observatur quidem hic et illic in editioribus Pyrenaeis, eamque habeo a Deville ex *Mont-Sacon*. Quomodocunque res agatur, notanda semper erunt quae exposita sunt a Vill. l.c. p. 184-5. Obs.; sed, ni fallor, nil

facient Botanici Timbal sententiam, qui *V. rotundifol.* Vill. ceu speciem sustinendam contendit, Herb. Chaix p. 22. ; quamvis longe expertior Villar de validitate speciei a se propositae prudenter dubitaverit. *V. Tripteris* etiam ludit foliis integris, quomodo in Pyrenaeis forte primus observavit St. Amans, *Bouq. Pyr.* p. 191. n. 8. Et ego per ea quae vidi, et observavi, veritus sum ne ea quoque intraret, ceu extremum alterum, in *V. montanam*, quae jure dici posset *V. polymorpha;* eamdem opinionem patefecit Spenner Fl. Frib. 3. Add. em. p. 1078.

Prodiit planta nomine *V. intermediae* edita a Sternb., et Hoppe Denkschr. bot. Gesellsch. 2. p. 89., quae a Vahliana diversa judicata, existimatur hybrida stirps inter *V. Tripteridem* et *montanam;* cf. Reichnb. Icon. C. 22. p. 29. t. 722. f. 1425. Attentius hoc inquirendum erit. Dicam speciatim de nonnullis figuris. Relata a quibusdam fuit *V. sylvestr. alp. 1. latifol.* Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 55., quae ab aliis distrahitur. Haller, Linnaeus, et cum istis Schmidt Fl. Bohem. C. 2. n. 105., aliique eam attulerunt ad *V. Tripterim.* Jacquin primo, En. Stirp. Vindob. Obs. p. 202. n. 3., sustinere necessitatem sejungendi figuram ab ipsius Clusii descriptione, hanc relinquendo ad *V. Tripterim* illam ad *V. montanam* adducendo. Et hoc idem confirmavit vir clarissimus in sua Flor. Austr. 3. p. 38. Serius (1803) eamdem hanc observationem ceu sibi propriam venditavit Abb. Nocca, Monit. etc. in Ticin. hrt. Acad. pl. select. fasc. 1. p. 24. Dubia prorsus figura illa Gaudino pro stirpe Helvetica, quae nec cum Pyrenaeis convenit: habet aliquid utriusque speciei, ab utraque ut recte observavit Gaudin, inflorescentia recedens.

Ridicule idem Nocca: « *Hallerus...... laudat Bauhini montanae figuram, et si folia gerat integra praeter naturam.* » l.c. Folia integra saepissime haec fert species. Ex tot quot vidi figuris, illa quae magis plantae per Pyrenaeos communiori accederet, quamvis e florum manca evolutione imperfecta, est *V. palustris foliis subrotundis,* Loesel. Fl. Pruss. p. 279. t. n. 84. Hancine neglexerunt figuram Linnaeus, Scopoli, Krocker, Villar, Pollich, Willdenow, Roth, Allioni, Vahl; donec Poiret, *Dict.* T. 8. (1808) p. 296. n. 5., Hallerum sequutus (Helv. n. 204.) et Gilibert (de quo infr.) illam ad *Val. dioicam* L. foeminam pertinere sustinuit. Accessit Reichenbach, Pl. cr. rars. C. 1. p. 48. t. 59. f. 120., qui Loeselii plantam evolutiorem suo modo in lucem editam, sustinuit lusum esse *V. dioicae,* quomodo paulo ante de illa Loeselii planta judicavisse videtur Hagen in *Preussens Pflanz.* (1818) p. 34., quam sententiam laudavit etiam Koch. Et nos hisce auctoribus nec non DC., fidentes Loeselii figuram ad *V. dioicam* relinquemus, quamvis speciei formam ei prorsus respondentem non datum fuerit observare. Loeselii figura imitata est a Gilibrt. Exerc. phytolog. 2. p. 456. n. 2., qui *V. dioic. foem.* quoque existimavit. Richer de Belleval figura, ex Gilib. *Demonstrs. botq.* 1. p. 17. n. 39. cum tab. eadem semper est cum Loeseliana.

Valeriana alpina (Gesneri, Caesalp.) J. Bauh.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 272., Caesalp. Herb. Tornab. 1563. fol. 45. n. 110., De Plnts. l. 4. c. 5 p. 150. V. Tripteris L. Sp., Koch p. 370. n. 7., Bert. 1. p. 113. n. 9.. Gaud. 1. n. 58., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 878., DC. Dub. p. 254. n. 3., Lang. Willk. 2. n. 1189. V. tript. La-Peyr. Herbr.; V. minor Ovid. Montalb. Hrt. botanogr. p. 91. V. amoena Salisbr. Prodr. Jacq. A. 3. p. 38. t. 268., Schrank Fl. Monac. t. 385., Reichnb. Icon. C. 22. t. 722. f. 1424. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 208., G. Bauh. Pr. p. 86. n. 3., Pluknt. Phytogr. t. 231. f. 7, 8., Barrel. Ic. t. 742.. Ovid. Montalb. Icon. l. crt. 152. vers.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editis, praesertim Pyr. orientalium.

Habui a Massot lectam in Pyr. or. prope *Prats de Mollo*, ad *la fontaine dels Casals:* ex m.e *Lhieris* a Deville. Observavi in Valle *d'Eynes*, et supra *Nuria*, *Costabona*, *al Monseny;* vidi quoque in Pyr. auriger. supra *Salau* l.d. *la cascade de Ilias.* Animadvertebat Pourret in nemore ad *Vivier* prope *Salvanaire*, et *au Mont Llaurenti;* Timbal *au Mail do Bourusse (Arbas)*, et *au Col de Baladon* (Albrs. or.)

Valeriana heterophylla (Ramondii) Loisel.

Videtur praeterfugisse Fagonio, Tournefortio, aliisque ante Ramond. Loisl. Fl. Gall. ed. 1. (1806) p. 21. n. 7., ed. 2. p. 24. n. 9. V. globulariaefolia Ramd. apud DC. Fr., DC. Dub. p. 254. n. 7., Lang. Willk. 2. n. 1192. V. apula Pourr., Jeanbr., Timb. Le Llaur. p. 238. V. dubia Ramnd. antea in Herbr. Poiret a me visa apud Moquin Tandon!; V. glauca La-Peyr. Herbr., et V. Phu Herbr. La-Peyr., partim.; V. celtica St. Am. Bouq. Pyr.? V. saxatilis Pourr. Herbr. Matrit., V. dioica var. Pourr. in Herbr. Paris. asserv., V. rupicola Lagasc. Gen. Sp., et V. saxicola Lagasc., ex ejus archetypis in Herbr. hrt. bot. Matrit. Loisel. Gall. ed. 1. t. 2., ed 2. t. 2. item, Reichnb. Icon. C. 22. t. 723. f. 1427.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medior., oriental.

Legi in Pyr. sept. med. m.e *Esquierry*, die 21. Jul. 1838.; in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 25. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos*, et ex *le Pic du midi.* Vidi ex Valle *Ossau* editiore, ut ex *le Lac bleu* demonstravit Philippe; observavique plurimis in locis Pyr. septentrional. In Pyr. merid. vidi praesertim in m.e *el Forat* supra *Sallen*, ad *Bucaruelo*, ad *Bielsa*, *a la Peña Montañesa*, in m.e *el Turbon; au Port de la Hourquette;* in Pyr. or. meminisse juvat percelebres *Montes Llaurenti*, et *Canigou.*

Facie propinquior *V. tuberosae*, characteribus magis accedit ad *V. Saliuncam* (Dalech.) Allion., a qua tamen abunde diversa est radice, statura, habitu, glaucescentia, foliisque praecipue superioribus, rarissime integris; quapropter mihi semper visa est labida Loiseleuri suspicio, num foret varietas elatior hujus speciei? unde ad stirpis determinationem nullus, absque icone, perveniret. Singularis quoque altera est sententia a Chaubard prolata de habenda specie nostra pro varietate alpina *V. Phu*, quam hodie refutare inutile prorsus est; Chaubard videas in illius *Fragm. botq. critiq.*, apud *Guill. Arch. botq.* 2. (1833) p. 40.

Rhizoma interdum repens, quo magis atque magis ab habitu caespitoso *V. Saliuncae* recedit. Folia mire ludunt, quapropter nomen desumptum e similitudine cum specie, quae ea tam ludibunda non offert, mihi incuriosum visum est, et quamvis antiquius, illud postposui. Reapse occurrunt individua minora, quae folia omnia parva, integra, inter sese aequalia, ostendunt, ut ea sunt quae ex *le Pic du midi* a Deville lecta sunt. Sed iste rarior casus est. Fateor me in suspicionem olim venisse, num specimina ista sisterent *V. apulam* Pourr. Chlor. Narb. n. 1202.; sed inspecto Parisiis hujus auctoris herbario, vidi illius plantam pertinere ad *V. saliuncam* ast, recepta a Timbal pro specie pyrenaea, iste primatum ei concedendum fore autumat. Bracteae per marginem scariosae, in quarum parte inferiore pili glanduliferi conspiciuntur, qui in adultioribus raro perdurant. Achenia glabra, nec ea *sub-glabra* cum Lange dicam, laudans potius Dietrich, qui mecum congruit, Sp. pl. 2. p. 632. n. 38.

V. heterophyllam Turcz. *Cat. Baikal.* n. 574., ego *V. baikalensem* nuncupo.

Valeriana tuberosa (Matthioli) L. Sp.

Matth. ed. Valgr. 1554. p. 27.? (sin. fig.) ab Alpago. Koch p. 370. n. 6., Bert. 1. p. 178. n. 14., DC. Dub. p. 254. n. 6., Lang. Willk. 2. n. 1195. La-Peyr. Herbr. Reichnb. Icon. C. 22. t. 723. f. 1426., Sturm Heft 54. Matth. p. 35. male infloresc., Camer. Epit. p. 16., Pen. Lob. Advrsr. p. 320., Lob. Icon. t. 717. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 103. n. 21. t. 15. f. n. 21., Tabern. Krtb. 2. p. 1255. f.a, Icon. t. 868. f. 2. Imper. Hist. Nat. ed. Nap. p. 757., ed. Vnz. p. 659. Barr. Ic. t. 867. ab Imper. invers,

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. med., Aragon. praesertim; inque Pyr. Atax. humil., scilicet in montibus Corbariensibus.

Legi in Pyr. Arag. m.e *Asso-Beral*, die 30. Maj. 1845.; in m.e *Canzias*, supra *Fiscal*, die 24. Jun. 1845. Habui ex *le Port de Venasques* (ubi egomet in latere meridionali vidi) a Duchartre; ex *Vignemale*, ut notae mnscr. indicarent, a Deville. Observavi in Pyr. Navarr. ad *Lumbier*, *Liadena*, ad *San Juan de la Peña*, *a la Peña de Uruel*, *a San Cosme de Guara*, in *Mont-sec* supra *Estall*, *a la Sierra de Loarre*, in m.e *Turbon;* ad *Saint Antoine de Galamus*. Ex *le Pech de l'agnelo*, et ex *le Pech de la femme morte* ostendidit mihi Maugeret.

Radix aromatica est ut in *V. pyrenaea*, *heterophylla*, *officinali*, etc., qui odor etiam ab exsiccata radice gravis emanat. Flores aut in capitulum congesti, aut in corymbis laxis, ferme paniculatim dispositi, et hoc praecipue evenit in individuis luxuriantibus, sesquipedalibus, ac bipedalibus. Flores generatim carnei, aut rosei, occurrunt aliquando albi. Achenia inter costas pilosa.

Valeriana exigua (Ruellii? Tragi) Trag. Imag. 27.

V. min. Ruell. De Nat. Stirp. l. 2. c. 9. p. 387. lin. 31.? Quae prolatio aliis pro V. vulgari placuit. Trag. St. h. p. 62. V. dioica L. Sp., Koch p. 370. n. 5., Bert. 1. p. 166. n. 5., Gaud. 1. n. 54., Wilson apud Hook. Bot. Misc. 1. (1830) p 339. n. 12., DC. Dub. p. 254. n. 5., DC. Pr. 4. p. 637. n. 48., Lang. Willk. 2. n. 1194. V. dioic. La-Peyr. Herbr. s.l., V. sylvatica Schmidt Bohem? V. hispidula Boiss.? Engl. Bot. v. 9. n. 628., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 5., Fl. Dan. t. 687., Schrank Fl. Monac. t. 127., Fl. Batv. v. 5. t. 296., Bull. Herb. Fr. t. 311., Sturm Heft 9., Poit. Turp. Fl. Paris. t. 41., et Turp. in Dict. Sc. Nat., Dicot. Atl. t. 97., Berger. Phytonomat. 2. p. 41. cum tab., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 402., Reichnb. Icon. C. 22. t. 724. f. 1428., Hayn. Arzn. gew. 3. t. 31.; Rivin. Monpt. irreg. t. 2. Matth. p. 41., Camer. Epit. p. 23. Dod. Purg. p. 88., Pempt. p. 350., Lonicer. Nat. h. crt. 126. D. f. inter., Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 286. f. 3.. Lob. Obs. p. 411. f. 3.. Icon. t. 715. f. 2.. Clus. Rar. pl. Histr. 2. l. 4. p. 55. f. 2. Plant.a J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 211. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 101. t. 14. f. 5.

♃ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, ad pontem *de la Llagone* supra *Mont-Louis;* ibidemve ad fontem *des Esclops*, diebus 30. Jun., et 1. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *le Lac de Lourdes*. Observavi per Cantabriam; ad *Bruges*, ad *Bilbao*, prope *Angos* ad *Villeneuve* supra *Tarbes*, ad *Bagnères*, etc. Grenier cum Godr. *Fr.* 2. p. 55., non e Pyrenaeis, nec e montibus regionis mediterraneae speciem novit.

Observavi, primo *au Plateau de Lannemezan*, dein alibi quoque, ut jam viderunt Dillen Cat. pl. Gisen. p. 47., et Exam. respons. Rivin. ibid. in calce p. 17., Linnaeus Fl. Svec. ed. 2. n. 35., vel Heller Wirceb. p. 45. n. 2., corollas staminiferas masculas, corollas florum foemineorum parvulas, et capitula in plantis foemineis magis congesta vidi, copiaque florum luxuriosa. Nec credo exactam Smith observationem „ *The male plant is always smaller, and less robust, having a more transient function to perform than the other.* „ *Engl. Bot.* c. Item perigonium majusculum in floribus masculis *Passerinae nivalis* observabat Ramond, itemque observatur in *Zelkova* Spach., in *Stellariae graminifoliae* individuis, in quibus foeminae prae maribus praepollentes sunt; cf. Fenzl apud Ledeb. Fl. Ross. p. 392. n. 21.

Mirum sane videri posset, quod corollae staminibus orbatae minores sint prae illis, in quibus nutritio staminum, vel alterius organi nulla efficitur, nisi hoc potius non adduceret ad recognoscendum cum nostri aevi botanicis, reapse stamina esse organa propria, cum corollis coalitis, neque harum partem constituentem, aut ab istis dependentia. Hinc naturalis dignoscitur auctio corollae quaquaversus ex filamentis staminum cum illis coalitis praecipue evolutione. Demonstraret quidem quanta sit ovarii vis, aut necessitas sese copiose alendi, qua pauperies generalis in florum involucris affertur.

Stirpem, si non bene evolutam, hermaphroditam saltem semper esse sustinet Scopoli afferens: „ *Sine seminibus vere perfectis nullam hactenus inveni plantam* „ Fl. Carn. ed. 2. n. 40. Smith scribere: „ *Although some flowers are frequently found with stamina, and pistilla, both organs are scarsely ever perfected in the same individual.* „ Engl. Bot. c. In Galicia, inque Volhynia stirpem semper polygamam esse declarat Besser Galic. A. n. 43., et iterum, En. Volhyn. p. 4., ut in agro Poloniensi animadvertebat Lumnitz. Fl. n. 3. Et vidit in *Portugal* individua utrumque sexum ferentia, et fertilia, Withering, *Arrng. Br. pl.* ed. 7. 1. p. 89.

Hermaphroditam eam vidit Willdenow, Flor. Berol. Pr. (1787.) n. 64., talemque se continuo vidisse asserit Bergeret Phytonomat. c. 1784.; quod convenit quoque cum observationibus relatis a Fabricio Primit. Flor. Butisb. (1743) p. 32., a Gilibert, Exerc. Phytolog. (1792) p. 456. n. 2., a Schmidt Fl. Bohem. C. 2. p. 2., a Schrader Fl. Germ. p. 85. n. 1. ab Heller Fl. Wirceb. p. 45. n. 2., a Spreng. Fl. Hal. tentam. p. 19. n. 41., a Spenn. Flor. Friburg. 2. p. 477. n. 3.

Valeriana vulgaris (Herbarior.) Trag. *Krtb.* p. 48., Lonicer. *Krtb.* Brunfels, Egenolph., Lonicer., alior., infra citandi. V. officinalis L. Sp., Bert. 1. p. 167. n. 6., Gaud. 1. n. 56., DC. Dub. p. 254. n. 1., V. offic., et V. sambucifolia Mik., Lang. Willk. 2. ns. 1185, 1186., V. exaltata Mik., officin., et sambucifol. Mik., Koch p. 369. n. 1, 2, 3. V. offic. La-Peyr. Herbr., V. divaricata Hinterock, ex Janka Dac. enumr. n. 142., V. sylvestris Pen., Lob., Dod. Engl. Bot. v. 10. n. 698., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 9., Flor. Dan. t. 570., Fl. Batv. v. 1. t. 22., Schrank Flor. Monac. t. 178., Schk. Handb. t. 5., Sturm Heft 9., Spach Suit. Buff. Atl. t. 104., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 266., Reichnb. Icon. C. 22. t. 726. f. 1431., et t. 727. f. 1432., Turp. Fl. med. T. 6. t. 343., W., W. F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 254., Plenck Ic. pl. med. T. 1. p. 14. t. 27., Savi Mat. med. p. 36. t. 28., Roques Phytogr. med. 2. p. 185. t. 59., Sabb. Hrt. Rom. T. 2. t. 15., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 77. t. 32. Rivin. Monp. irreg. t. 1., et t. 2. f. 1. var. angustifol., Garid. Aix. t 96. itm. Le Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 154., Zannich. Vnz. p. 269. t. 153., Trag. St. h. p. 61., Brunf. Herbr. 2. ed. 2. p. 95., quae icon. in ed. 1.a desideratur. Egenolph. Hrbr. imag. crt. 40. a f. inter., Lonicer Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 286. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. t. 14. f. n. 2., Lonicer. Nat. h. crt. 126. C., Dorsten. Botan. crt. 291. A., Fuchs. Hist. st. p. 857., Matth. p. 40., Camer. Epit. p. 22., Lobel. Obs. p. 411. f. 2. exhibens plant. stolonifer., Icon. t. 715. f. 1., Dod. Purg. p. 87., Pempt. p. 349. f. 2., Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 4. p. 55. f. 1., Column. Phytob. ed. Neap. p. 113-14., ed. Florent. p. 92. t. 26.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Sept.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *de Aran* ad *Breten*, die 26. Aug. 1861., in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 21. Jul. 1846. Habui ex *Bagneres de Luchon* a Viollet; ex *Tarbes* a Deville.

Caules pilosi, pilique stipati conspiciuntur ad foliorum exortum, saltem hoc in individuis montanis intervenire vidi. Reperii varietatem foliis superioribus demptis, triphyllis.

Videbis aliquos, quibus distinctio *V. sambucifoliae* Mikan (cum Lejeune, Courtois, Koch, Reichenbach, Wimmer, Zetterstedt, Timbal, Fuss, Babington) adhuc arridet; sed characteres distinctionis firmos, vel alicujus ponderis non reperies. Occurrunt rhizomata stolones emittentia aliaque eis destituta, et inter individua stolonifera reperies

quae plures ferunt stolones, praelongos, alia unicum et brevem, quaedam unum aut alterum subterraneum. Videre mihi videor, e planta stolonifera laete crescente aliquando exsurgere individua estolonifera a matre secedentia. Item foliorum paria non semper ejusdem esse numeri, et foliola non aeque constanter lata, eaque magis minusve dentata reperiri, quis de *Valerianarum* familia mirabitur? Quae notae si hinc inde aliquam offerunt diuturnitatem, evenit, ut alio in loco ultra modum ludibundae reperiantur. Quapropter supra citatam Mikani distinctionem (prae aliis ab eo prolatis, sed non receptis) haud esse admittendam, vel ratus sim, ut facile suaserunt Ambrosi *Fl. Tir. austr.* 2. p. 306. n. 154., Rupr. Ingr. p. 502. n. 299., Mey. Fl. Hanov. p. 267-8., Jungst Fl. Westf. p. 17., Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 200., cf. etiam Royero observationes pone culturam in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. (1870) ps. LVI., et LVIII., iterumve T. 19. ps. 186-7. *V. angustifoliam* Tausch, Reichnb. l.c. t. 728. f. 1433., meram esse *V. vulgaris* varietatem confirmavit Willkomm quoque, qui plurimis Pyrenaeorum locis hanc formam angustifoliam vidit; cf. Sert. Fl. Hisp. p. 69. n. 469. Idem ego dicere nequeo, utpote qui eam tantummodo in m.^e^ *Querat* ad *Berga* perceperim.

Distinxerunt, et merito, a *V. vulgari*, Neoterici *Valr. Dioscoridis.* Notandum est quod de hac scriptum reliquit Marcellus Vergilius Comment. p. 24. « *Quam pro Dioscoridis Phu*, *aetatis nostrae Herbario ostendunt, seu Valerianam herbam, longe minor ea est, quae ab hoc scriptore describitur. Nec omnes omnino utriusque invicem sibi respondent notae, quae tamen praecipue a Dioscoride numerantur* etc. » Minus felix in Dioscoridis planta dijudicanda fuit Caesalpinus, utpote qui (De Plants. l. 4. c. 2. p. 148.) illius descriptionem e duarum specierum confusione exortam existimavit.

« *Mirum hanc plantam aeque occurrere in alpinis editis*, *et in demissis ad mare*, etc. » exclamavit Bertoloni Fl. Ital. p. 169. Revera in alpinis editis non provenit, et quoad locum ejus in demissis, cur de hoc miratur Bertoloni? Arcana Naturae de statione plantarum nobis ignota, observet homo, adnotet, sed judicare ne audeat ea, quae investigari nequeunt. Provenit haec species in nemorosis, sub-humidisve locis, sive in montibus editis, aut in demissis, uti *Lysimachia lutea*, *Scrofularia major*, *Lycopus europaeus*, *Cunigunda vulgaris*, *Chabraea vulgaris*, *Epilobium parviflorum*, *Ranunculus rapaceus*, *Juncus effusus*, *Carices* plures, *Festuca elatior*, aliaeque plures vulgatissimae plantae, de quibus cur non eodem modo miratus est Bertoloni? quasi rem unicam, et vere mirandam denunciaret.

Valeriana pyrenaea (Burseri) L. Sp.

Burs. Herbr. ex Linn., et Martin Plant. Mart. Burser. in L. Amoen. Acad. T. 1. p. 154. n. 92. Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 15. n. 4., Sm. Engl. Fl. 1. p. 44. n. 4., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 23. n. 5., DC. Dub. p. 254. n. 4., Lang. Willk. 2. n. 1188. La-Pevr. Herbr. V. canadensis Rivin., Smith confirmante. Engl. Bot. v. 23. n. 1591., Kniph. et Tramp. Herbr. viv. Cent. 7., Riv. Montpell. irr. t. 4. corymbis nim. dens. Pluk. Phytogr. t. 232. f. 1. Histoire generale des Plantes T. 1. (Lyon 1653.) p. 805. cum fig.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior., e quibus interdum descendit.

Legi in Pyr. or. secus *le Tet*, supra *Mont-Louis, au Bac de Bolchera*, die 16. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *Tarbes*. Vidi ex *Ochandiano* Pyr. Cantabr. *(Vizcaya)*; observavique ad *Vergara* e circumstan-

tibus montibus descensam, ut ad *Tarbes* vidit Deville. Observavi insuper ad *Barèges,* prope *Gavarnie* circa *Luchon,* in Valle *d'Aure,* ad *Tramesaigues,* in Valle *de Aran*, ad *Paglietta* vallis *d'Aspe,* in Pyr. aurig. supra *Ustou, au col de la trappe;* item ad *Roncesvalles, a la Regata d'Estaboa* vallis *Aezcoa, et Salazar,* in nemore *de Irati*, *de Oza* supra *Hecho;* in Pyr. Catal ad *Mongarry* etc. Vidit Pourret ad *Salvanaire.*

Caulis cylindraceus, laevis, glaucus, sub exsiccatione strias edens, unde nota de *caule striato* apud DC., et Duby, aut *sulcato* penes Babington, Grenier, et Lange, ab exsiccatis speciminibus evidenter desumpta est.

Radix aromatica praestantior *V. officinali*, seu *vulgari*, cui in exercenda medicina praeferre non dubitarem. D.r Cotxet, pharmacopola ad *Mont-Louis*, me certiorem fecit, se olim morbo epileptico laboratum, in integram salutem restitutum fuisse, sumendo illius radicis exsiccatae, et pulveratae grana X ter in diem. Egomet illius efficaciam expertus sum in nonnullis infirmis, qui auxilium a me petierunt.

Desideratur in Dalech. Hist. pl. Lugd.; in s.c. opere Lugdunensi stat sub nomine *Nard de montagne second de Leon.*

SECTIO 2.a **KENTRANTHUS** (Neck.) N.

Valeriana rubra Dodonaei! Tabern., Camer., Dod., G. Bauh.

Dod. Hist. pl. (gall.) p. 232. f. 2. ut Gesn. hrt. Germ. ort. 65. a, Polmo. alter., Stokes Comment. bot. p. 180. n. 1. Centranthus ruber DC. V. rubr., et V. angustifolia Auctor.. Bert. 1. ps. 163-4. ns. 1, 2., Gaud. 1. ns. 52., 53. Centranthus latifolius Dufr., et C. angustifolius DC. Dub. p. 523. ns. 1, 2., Koch p. 371. ns. 1, 2., C. ruber, et C. angustifol. et C. nevadensis Boiss.? Lang. Willk. 2. ns. 1196-7-8. V. rubr. et V. angustif. La-Peyr. Herbr. Centr. Lecoqui Jord. Engl. Bot. v. 22. n. 1531., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 35. t. 86. f. 1., Lamk. Ill. t. 24. f. 2., Poit. Turp. Flor. Paris. t. 10., Flor. Graec. Sibthrp. C. 1. p. 22. t. 29.; Cavan. Icon. descr. T. 4. p. 32. n. 390. t. 353., Berger Phytonomat. 1. p. 141. cum tab., Sabb. Hrt. Rom. T. 2. t. 17., Rivin. Monopt. irreg. t. 3. f. 2., Reichnb. Icon. C. 22. t. 718. f. 1415-6., Le-Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 154. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 9. f. 74., Camer. Epit. p. 24., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 211-2.. Dod. Purg. p. 91., Pempt. p. 350-1., Lob. Obs. p. 184. f. 2., Icon. t. 241. f. 1., Tabern. Krtb. p. 461. f. 2., Icon. t. 168. f. 1., Plukn. Phyt. t. 232. f. 3., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. p. 102. S. 7. t. 14. f. 15.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Bilbao*, die 4. Jun. 1853. *(latifol.);* in Pyr. septr. aurigr., inter *Saurat*, et *Tarascon,* die 27. Jul. 1843. *(angustifl.),* eamdemque in Pyr. Cantabr. prope *Tolosa* ad *Leaburu*, l.d. *la Peña de Torrea,* die 19. Jul. 1857. *Latifoliam* ex *Bagnères* lectam a Corbin habeo a Deville. Et formam *latifoliam* observavi generatim in locis minus calidioribus, ad *Guethary*, *Irun*, *Fontarabia*, *Tolosa*, *Aspeitia*, *Oñate*, *Sarrià*, *Cardona*, etc.; ad *Gerris* Pyr. septr. occid., ad *Lourdes*, etc. *Angustifoliam* vidi ad *Foix;* ad *Aranzaza*, et in m.e *Araus* supra *Oñate*, ad *Salvatierra* Pyr. Arag., ad *Sallen*, *San Cosme de Guara*, *la Seo de Uurgel*, alibique. Solum praediligit calcareum.

Distinctionem specificam inter *latifoliam*, et *angustifoliam* laudant viri plures magni nominis certe, favente Desfontaines etiam, utpote qui in Fl. Atl. p. 28. scriptum reliquit: « *Utramque semper distinctam observavi* », separavitque adhuc *Cat. pl. hrt. Paris.* p. 189. Ego vero aliter sentio, et ad Hallerum (cf. etiam Act. Gotting. 4. p. 208.), Linnaeumque, cum Sprengel, Syst. Veget. 1. p. 16., revertor, hisce, quae sequuntur, consideratis.

Latitudo foliorum abunde inconstans, et inde nullius ponderis est, quomodo observationes late demonstrarunt, utque ratio unicuique facile suadet. *Valeriana Stevenii* N. (interim) N. seu *Centranthus longiflorus*

Steven. Obs. pl. Ross., *V. rubrae* affinis, eodem modo variat, latif., et angustifol., cui secundae formae pertinet *C. angustifolius* Marsch. a Bieb., non DC. Egomet *Val. Stevenii* sub duobus hisce formis vidi in Herbar. Ital. centr. In ipsa vero *V. rubra* folia adeo latitudine ludentia reperii ad *Aranzazo*, die 2. Jul. 1853., ut interdum dubius haeserim ad qualem ducerem formam individua hinc inde ibidem observata. Haerebat Vahl, En. pl. 2. p. 1., num angustifoliam a latifolia separaret, utpote qui nullam, praeter foliorum latitudinem, vel angustiam, percipiebat inter utramque differentiam. Stat demum et Gerardi observatio, qui refert: « *Ex seminibus V. angustifoliae sensim latifoliam produci* » Fl. Gallo-Prov. (1761) p. 217. n. 1. Videtur generatim *V. angustifolia* folia 3-5-nervia proferre, quae in *V. rubra* venosa apparent, forte quia in foliorum dilatatione ii fasciculi vasorum, laterales nervos efficientes, distrahuntur, ut in venarum formam dissiliant. Crescebat copiosa in Pyr. Cantabr. sub *Lizarza* ad pontem *de Irunzi* hujus speciei forma inter citatas auctorum species intermedia, respondens, ut puto, *V. Lecoquii* Jordan. In hac folia generatim trinervia observavi, qualia conspiciuntur in speciei nostrae formis angustifoliis; paniculas quidquam minores, et calcar aliquantulum longius prae *V. rubra*, per Cantabriam meridionalem quoque facilius obvia. Sed inter ea individua quaedam conspiciebantur folia 3-5-nervia ostendentia, ast nervis ita distractis, ut ad venas foliorum latiorum ii accederent. Apparuerunt quidem paniculae amplae, ut in forma latifolia, et calcar interdum minus longum, nec constanter longius prae illo *V. latifoliae* sese ostendebat.

Caeterum videtur planta rupium calcarearum, loco sicciori, et aspero ortam sese offerre sub forma angustifolia, quae locis mitioribus, humo copiosiore innascens formam induit latifoliam, ut percepi observationibus factis prope *Magnaria* ad basim montis *Acciurri*, die 22. Jul. 1851., praecipue; sed et alibi quoque; et compertum habui, formam angustifoliam iis asperioribus locis crescentem, serius prae latifolia, florere. Folia integerrima aut subdentata non praebent characterem distinctionis eo quod facile sit reperire individua latifolia foliis omnibus integris praedita. Flores grandiores in forma angustifolia prae latifolia semper non sunt, quum ego prorsus ejusdem magnitudinis in utraque viderim. Calcaris proportio major habetur in latifolia comparata cum angustifolia, ex DC. Pr., et asseclis; sed hoc tam varium est, ut contrarium proclamaverint Koch, Boreau *Fl. centr. Fr.* p. 225.

Egomet calcar valide evolutum reperii in forma angustifolia ad *el Seo de Urgel* observata, scilicet ovario longius, vix lineola tubo corollae brevius; insuper ad *Orthez*, die 19. Sept. 1857., observavi calcar in forma latifolia, longitudine varians. Et quoad ejus exortum, non semper ad corollae basim, sed ad illius tertiam partem porrigere vidi, tuncque saepenumero breve observavi: datum quoque est percipere corollas aliquas calcare destitutas. Similes variationes offert *Impatiens longicornu*, ex Hook. et Thoms. Praecurs. ad Flor. Indic., cf. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 7. (1860) p. 295.

Dictum est quoque genitalia magis esse exporrecta in forma angustifolia, quod adeo instabile dein agnitum est, ut in putata *V. Lecoquii* varietate *angustifoliae*, antheras vix corollae tubum excedentes internoscerent.

Reperii *V. rubram angustifoliam* magis solemnem in regionibus calidioribus, *Oleam* non adeo frequenter superantem. Et omnes sciunt *V. rubr. latifoliam* inventam fuisse ad Lutetiam, in Anglia etiam; sed ego quidem suspicor hisce in locis, ut alibi per regionem oceanicam frigidiorem, vere spontaneam non esse, atque ex hortis aufugisse stirpem facile cicurandam, ut evenit ad *Toulouse*, ad *Morisac*, in Normannia. Nulla de *V. rubra* mentio fit a Tournefort *Hist. pl. envir. Paris.*; eamque omisit Ray Syn., vel Dillen cum eo; et Smith dubitavit (olim in Fl. Brit.) num ex hortis effugerit, quod dubium non dimiserunt Withering, Hooker, et Arnott, eam ceu Europ. austr. indigenam internoscentes. Characteres dati, bene perpensi, me dubitare faciunt de legitimitate specifica *Valerianae* illae, *Centr. nevadensis* dictae a Boissier, relatae a Lange l.s.c. Lusum foliis triphyllis in forma latifolia vidi ad *Oñate*, ad *Tolosa*, ad *Durango*, ad *Fontarabia*, ad *Bilbao*, ad *Portugalette*, Pyr. Cantabr., saepe cum varietate floribus albis. Ovarium in hac specie semper uniloculare vidi, ovulum foventem unicum. *Condurdum* Plinii, Nat. h. l. 26. c. 5., vel 14., quidam pro *V. rubra*, alii pro *Vaccaria vulgari* habent. Non ego de re tam obscura judicium proferre auderem. Sed curiosus, qui noscere vellet, quae venditantur Parisiis sub percelebri Jussieu (A. Laur.) nomine, adeat *Dict. Sc. Nat.* T. 10. (1818.) p. 243., ubi legitur: *Centramtheis*, cui stamen acidum, etc.

Valeriana Calcitrapa (Caesalpini) L. Sp.

Caes. De Plnts. l. 4. c. 5. p. 159. Bert. 1. p. 165. n. 4. Centranthus Calcitrapa Dufresn. Valer., Moris Sard. 2. n. 600., DC. Dub. p. 253. n. 3., Lang. Willk. 2. n. 1200. La-Peyr. Herbr.; V. parviflora Miegeville, ex Timbal (1868.); V. laciniata Salisb. Pr. (non R, Pav.), Flor. Graec. Sibthrp. C. 1. p. 22. t. 30., Reichnb. Icon. C. 22. t. 717. f. 1414. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 54. f. 2.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per region. mediterr. in humilior., et calidior. potissimum; alibi forte advena.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Lumbier*, die 24. Maj. 1845. Habeo ex *Bayonne* a Deville: et egomet ibidem observavi, ac insuper, per eam regionem, ad *St. Jean Pied de Port*, ad *Tolosa*, ad *Azcoitia*, ad *Arribe de Aezcoa*.

Radix tenuis, tantillum odorata. Caulis palmaris, pedalis, sesquipedalis, fistulosus, ut tota planta glaucescens. Folia ima indivisa, gradatim ascendendo magis secta, ac in tenues lacinias divisa. Dicit Dufresne: « *Variat foliis inferioribus, integris, dentatis, et pinnatifidis.* » *Hist. Valer.* p. 39. n. 3. Quam observationem ceu bonam ego non recipio, veritus ne, quod de foliis inferioribus dixit, melius de successivis dixisset, si magis attentam fecisset observationem.

Corolla in media parte tubi breviter calcarata, et calcar tum vix percipiendum, tunc breve, aliquando longum, nec semper ex eodem situ procedens; vix calcar, gibbositas quaedam plus minus exporrecta, basim corollae irregularem reddens, fallax manifeste character ad genus confirmandum. Idem DC., dum in *Fl. Fr.* 4. p. 238., genus *Centranthum* excepit, *Calcitrapam* sub eo non comprehendit, quod dein iterato artificio fecit in ejusdem Florae *Supplem.* p. 492., in Synops. n. 3326., inque Prodr. Inconstans est quoque calcaris longitudo in *V. rubra*; et *V. trinervis* Viv. *(Centranthus nervosus* Moris) ferme ecalcarata est. Remanet stamen unicum, absque habitu proprio, labidum generis fun-

damentum. Referam ex Ludwig: « *Phu Ruppii, Valerianoides Knaut, et Vaillant, solo calcare ad tubum accrescente distinguuntur, ob seminis convenientiam huc (ad Valerianam) referuntur.* » Defin. Gener. (1747) p. 52. Caeterum, vestigia hujus calcaris offerunt plus minus *Valerianae* omnes, quaedam manifestissime. Addam: « *Valerianoidem a Valeriana separari non necesse esse, nam etiam hortensis species calcaris initium habet.* » Haller in Comm. Goetting. T. 1. p. 208.

Valerianella Vaill., Pollich., Moench.

SECTIO 1.ª **PLATYCOELAE** DC.

Valerianella discoidea (Cupani) Loisel. *Notic.* p. 148.

V. sem. Scab. maj. lusit. Cup. Hrt. Cath. p. 217. (G. Bauh. et Moris Umbell. exclus.). Loisl. Gall. ed. 2. p. 25. n. 3., Soy. Willemet Valernll. Fr. p. 6. n. 9. et apud Gren. Godr. Fr. 2. p. 66., Dufr. Valer. p. 59. n. 10., DC. Dub. p. 253. n. 10., Lang., Willk. n. 1214. V. coronata Bert. 1. p. 192. n. 10. (excls. syns. gallis.), Moris Sard. 2. n. 596. Fedia coronata Herbr. La-Peyr. partim.; V. multidentata Losc. y Pard.? ipsis suspicantibus. Dufr. l.c. n. 3., Soy. Will. Val. Fr. p. 6., et apud Guillem. Arch. botq. 2. p. 165. n. 9. t. 20. f. 10., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 37. t. 86. f. 3. (4.), Mut. Fr. Atl. t. 26. f. 219. Soy. Will. l. l.c. f. 10., Reichnb. Pl. cr. 2. p. 7. t. 116. f. 226., Icon C. 22. t. 715. f. 1411. Vaill. Mém. Acad. Sc. 1722. t. 14. f. 22, 23., et in edit. ital., Venz. De Castro 1768. p. 334. n. 7. tab. 15. f. 22, 23., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 104. n. 29. t. 16. f. n. 29. mediocr. (synonymis exclusis).

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. Per region. mediterr. cum *Olea*, interdum ultra eam etiam.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Lumbier*, die 16. Maj. 1845. Observavi ad *Pamplona, Manresa, Narbonne,* in *Roussillon, Ampurdan.*

Valerianella Columnae! Nob.

Column. Ecphr. p. 207., et p. 209. fig. supr. V. coronata Loisel. Gall. ed. 2. p. 25. n. 4., Koch p. 373. n. 7., Soy. Willem. apud Gren. Godr. Fr. 2. p. 65. DC. Dub. p. 253. n. 11., Lang. Willk. 2. n. 1212. V. hamata Bast., DC. Pr. P. 4. p. 628. n. 20., Bert. 1. p. 191. n. 9. Fedia coronata var. Herbr. La-Peyr. partim. Soy. Will. Valrnll. Fr. p. 6. n. 8. f. 9., et apud Guill. Arch. 2. p. 165 n. 8. t. 20. f. 9., Dufr. Valr. p. 60. t. 3. f. 2., DC. Mém. Valr. t. 3. f. 7., Coss. Germ. Fl. Paris. p. 360. n. 6 t. 24. f. F. fr., Woods Trans. Linn. Soc. V. 17. p. 430. n. 8. t. 21. f. 20., cum n. 7. f. 19., Reichnb. Pl. cr. C. 1. p. 54. t. 66. f. 133-4-5. Icon. C. 22. t. 715. f. 1410., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 37. t. 86. f. 3. (4.), Mut. Fr. Atl. t. 26. f. 218. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 104. n. 30. t. 16. f. 30.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per region. mediterr. cum *Olea*, quam parum superat: in Pyr. septr. auriger., locis calidior., alibique obvia, sed forte sata. Praediligit solum calcareum.

Legi in Pyr. septr. auriger. ad *Donezan*, ad *Rouze*, die 2. Aug. 1843.; in Pyr. or., ad *Roussillon*, *Maurillas*, et ad *Ceret*, diebus 20., et 24. Maj. 1843.; in Pyr. Catal. ad *Solsona*, die 6. Jun. 1861., ad *Berga*, die 23. Maj. 1861. Observavi ad *Arbucias*, *Cardona*, *Fiscal*, *Jaca*. Proveniens inter segetes, aliquando cum seminibus Cerealium sata, neque vere ceu spontanea censenda, ut a quibusdam in illorum Floris enumerata est. Hoc forte vitio peccat mea e *Donezan.*

Nomen specificum *coronatae* controversum mutavi. Speciem duplicavit Woods, qui superioris speciei notitia caruit.

Valerianella Auricula (Columnae) DC. *Fr. Suppl.*

Column. Ecphr. p. 208, 209. f. 2. Koch p. 373. n. 6., Soy. Willem. apud Gren. Godr. Fr. 2. p. 59., DC. Dub. p. 252. n. 5. V. dentata Dufr., Bert. 1. p. 189. n, 7. V. rimosa Bast., Lang. Willk. 2. n. 1209., suadente Krock. Fedia Auric., et F. dent. Gaud. 1. ns. 64, 65. (excl. var. *g* et emend. prolat. Columm.) V. dentata *b* Noul. Fl. bass. sous Pyr.; F. dentata Willd. En., fid. specim., ex Kunth Fl. Berol., Masema auriculatum Dulc. Engl. Bot. Suppl. v. 3. n. 2809., Flor. Batv. v. 6. t. 451.,

Gaud. Fl. Helv. t. 1., Coss. Germ. Fl. Par. p. 368. n. 3. t. 24. f. C.?, Hayn. Term. bot. t. 7. f. 4., Soy. Willm. Valrll. Fr. p. 5. n. 6. f. 7., et apud Guill. Arch. botq. 2. p. 164. n. 6. t. 20. f. 7., Dufr. Valr. p. 57. t. 3. f. 5. vix, DC. Mém. Valr. t. 3. f. 6. Fl. Dan. t. 738. vix, Reichnb. Icon. C. 22. t. 709. f. 1400., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 36. t. 86. f. 3. (1.); Reichnb. Pl. cr. C. 1. p. 52. t. 63. f. 125-9., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 412., Woods Trans. Linn. Soc. V. 17. p. 431. n. 14. t. 21. f. 15., Fl. Bat. v. 12. t. 989. Rivin. Monpt. irreg. t. 6. f. 1., Mut. Fr. Atl. t. 25. f. 212., Vaill. Mém. Acad. Sc. 1722. t. 14. f. 18, 19. 20., et edit. ital., Vnz. De Castro, 1768. p. 233. n. 3. t. 15. f.ae 18, 19, 20., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 105. n. 37., et 1. Umbellif. tab. generl. f. 60, 61.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Pamplona*, contra *Orio*, sol. calcar., die 27. Jun. 1844. Habeo a Deville ex *Tarbes*, et ex *Oursbelille.*

Caulis solemniter angulatus, angulis e pubescente scabris. Folia superiora basi saepe denticulata, et etiam pinnatifida, neget quamvis Bertoloni. Bracteae ciliatae. Achenia conspicue globosa, turgida, antice unisulcata, dorso quinquecostata, costa media obscurissima, per totam superficiem glabra, eorum apice excepto; denticulis obtusis, anterioribus ferme inconspicuis.

Distinctio *V. dentatae* ab *Auricula* dubia fuit ipsi DC. in Pr. P. 4. p. 627. lin. ult.

Figura Flor. Dan. t. 738. cum dubio a Gaudin relata, cum laude *(bene)* a Bertoloni citata, mihi non placet, nec quoad acheniorum dentes, qui non satis inaequales finguntur, neque superficie eorum spectata.

Valerianella membranacea (Penae, Lobelii) Loisel. *Notic.* p. 150.

Pen. Lob. Advrsr. p. 319. fig. reapse obscura. Loisel. Gall. ed. 2. p. 26. n. 8. V. pumila DC. Fr., Bert. 1. p. 190. n. 8. Sov. Willm. apud Gren. Godr. Fr. 2. p. 60., DC. Dub. p. 252. n. 3. V. tridentata Krock apud Lange et Willk. 2. n. 1210. Fedia coronata, typus, La-Peyr. Herbr., Fed. pumila Vahl, Benth. Cat. p. 79. Soy. Willem. Valrll. Fr. p. 5. n. 7. f. 8., et apud Guillem. Arch. botq. 2. p. 165. n. 7. t. 20. f. 8., Woods Trans. Linn. Soc. V. 17. p. 431. n. 13. t. 21. f. 18., Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 113. f. 223., Icon. C. 22. t. 711. f. 1404., Guss. Pl. rars. p. 14. t. 4. f. 1., Dufr. Valr. p. 57. n. 4. t. 3. f. 7., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 104. n. 32. t. 16. f. 32., et 1. Umbellifr. tab. general. f.ae 50, 51.; Mut. Fr. Atl. t. 26. f. 216., Lob. Icon. t. 716. f. 2.

⊙ Flor. Apr. Maj. ineunte. Fruct. sub fine Maj., vix ineunte Jun. In Pyr. Arag., et Catal., et orient., cum *Olea.*

Legi in Pyr. Arag. ad *Graus*, die 30. Maj. 1846., in Pyr. Catal. ad *Solsona*, die 6. Jun. 1861. Observavi ad *Benavarre, Cardona, Orgañia, Olot, Monseny, Cadaquès, Narbonne.*

Statura generatim palmaris, aliquando major: reapse denominatio *pumilae* minus apta est, sed neque opportunum erat intricatam illam promere, ut fecit Krocker Habitus ramosus, ramis superioribus patentibus; folia multifida, aut pinnatifida, segmentis linearibus, per marginem revolutis; bracteae insignes, late scarioso-marginatae, ciliatae, carina puberulae; achenia matura brunnea; glabra constanter vidi. Herba puberula, nec ego, ut fecit Duby, a Dufresne mutuans, caulem glabriuscum dixissem.

Ignota forte species Neilreichio; aliter quomodo varietatem *V. Auriculae* eam declaravisset? Morisoni locum citatum libenter suscepi, parum factis difficultatibus pro eo recipiendo a Dufresne, Gussone, aliisque expositis. Dubius potius est Lobelius, a Magnol, a Linnaeo, Reichard, Willdenow, Poiret laudatus, adeo obscurae sunt, pro tempore, notae, et figura traditae, nisi locus eas confirmet.

Fedia tridentata (Steven) Marsch. a Bieberst. hic adducitur a Bentham, et a Krocker s. cts.; a DC., Pr. P. 4. p. 628. n. 16., etiam, ast cum dubio; A Bertoloni aliisque prorsus praetermissa, revera mihi diversa videtur species. Descripsit eam Steven in Decad. pl. Iberic.,

et Ross. merid. n. 6., cum figura (n. 7.) inspicienda in *Mém. Soc. Imper. Natural. de Moscou* T. 2. (1809.) p. 178. t. n. 11., dicitque folia linearia integerrima, non spathulata, et fructum describit obtuse trigonum, ad apicem dentibus tribus brevissimis aequalibus, ferme ut baccae *Juniperi* coronatum, addens illius figuram, quae nullo pacto ad nostram stirpem perferrem. Ast videtur dein aliquid de sua stirpe ipse Steven mutavisse in iisdem Actis T. 5. p. 346. n. 2., ubi, ex Marsch. a Bieb. Fl. Taur. Caucas. 3. Suppl. p. 30., legitur phrasis, quae, ex hoc postremo loco forte desumpta, non est certe primae conformis, quum achenium subrotundum dicatur, et compressiusculum, apice retusum, dentibus duobus obsoletis, tertio majore munitum. Et fructus figuram dein criticat Marsch. a Bieberstein, qui tamen non videtur Steveni plantam autenticam vidisse, et cujus forte speciem a Steveniana illa diversam arbitrari licet, dum Marschalliana stirps, si revera cum nostra identica non est, ei saltem admodum accedit. Folia prae *carinata* angustiora, et ab eo semper integerrima visa describit M. a Bieberstein, quod in nostra planta raro intervenit. Istis accessit Reichenbach (Pl. cr. C. 1. p. 53., vel Icon. C. 22. p. 29.), qui, quamvis dicat figuram suam erutam (tabs. 64. f. 131., vel Icon. t. 711. f. 1405.) sec. specimen e seminibus Stevenianis enatum, attamen illius planta mihi potius cum Marschalliana, videtur identica, quam cum Steveniana illa prima descripta et figurata. Reichenbachii stirpem item a Steveniana diversam judicavit Krocker qui eam *V. Auriculae* voluit, ut egerat Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 432. n. 12. sub *V. dentata* atque ferunt Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 201. n. 3. Et DC. locum Visiani, Fl. Dalm. 2. p. 19. n. 544. fere invitus retulit, suspicatus, num potius ad *V. Auriculam* et ipse adducendus foret. Item ego dicerem de Sprengelii planta, e phrasi ab eo exhibita in Syst. Veget. 1. p. 143. n. 7., neque aliter judicare possem de Linkiana, En. Hrt. Berol. p. 63.

Quomodo autem factum sit, ut haec Steveniana planta paulatim eveniret stirps foliis pinnatifidis praedita, bracteis glabris, fructu subgloboso (e calyce) coronato, dentibus duobus obtusis, tertio majore apice tridentato, ut legitur apud Dietrich in Willd. Sp. pl. Suppl. p. 655. n. 4., hoc considerationi doctorum virorum relinquo; vel deliciis eorum, qui compilatorum opera adhuc in pretio tenent. *V. pumilam* respondentem illae Marsch. a Bieberstein habet Ledebour in Fl. Ross. V. 2. P. 2. (Stuttgard. 1844.) p. 432. n. 13., eique afferre minime dubitat *Fediam tridentatam* Steven, nulla de re commotione: et cur aliter? si legimus apud Guillemin, *Archiv. botq.* 1. (1833) p. 364., ex ipso Steven nuper, *Nouv. Mém. Soc. Imper. Natur. Mosc.* (1829) laudatam unionem *V. membranaceae* Loisel., vel *pumilae* cum *Fed. tridentata* Steven. Reapse ipse Steven auctores in hancine induxit sententiam, utpote qui, Annot. botan. *Vall.* n. 10., *Fediam tridentatam* suam ad ad *V. pumilam* pertinere judicavit, quod synonymon, Ibid. n. 4., sub *V. pumila*, seu *membranacea* praeteriit, forte quia rem actam a Ledebour, ipsum recipere fatebatur, vel qua quemdam errorem suum, de planta prius evulgata, confiteri evitabat.

SECTIO 2.ª **PSILOCOELAE** DC.

Valerianella eriocarpa (Morison, Cupani) Desvaux *Journ. botq.* 2. (1809) p. 314.

Moris. Umbell. (1672.) tab. genr. f. 34, 55. Cup. Hrt. Cath. p- 227. lin. 16-7. (1696.) Koch p. 372. n. 4., Bert. 1. p. 186. n. 4., Moris Sard. 2. n. 597., Soy. Willem. apud Gren. Godr. Fr. 2. p. 64., DC. Dub. p. 253. n. 7., Lang. Willk. 2. n. 1206., Lagr. Foss. Trn. Gar. p. 179 n. 6. Fedia eriocarpa Herbr. La-Peyr. s.l.; V. quadridentata *g* St. Am. Agen., V. incrassata Chaub Mor. add. p. 338. Pélop. n. 45.; V. truncata Pett. exsicc., ex Neilr. Desv. Journ. s.c. t. 11. f. 2., Soy. Will. Vall. Fr. p. 3. f. 3., et apud. Guill. Arch. botq. 2. p. 162. n. 3., Chaub. Tetrad. descr. figur. (1853.) t. 3. f. 2., et f. incrasssat. (sine descript.) credo; Cupan. Panph. 1. t. 158., et 2. t. 177. Loisel. Not. p. 149. t. 3. f. 2., et Fl. ed. 2. p. 25. n. 3. t. 23., Dufr. Valer. p. 59. t. 3. f. 4., DC. Mém. Valer. p. 11. t. 3. f. 5., Mut. Fr. Atl. t. 25. f. 214., Coss. Germ. Fl. Par. p. 369. n. 5. t. 24. f. E. Reichnb. Pl. cr. C. 1. p. 53. t. 65. f. 132, Icon. C. 22. t. 712. f. 1406., Woods. in Trans. Linn. Soc T. 17. p. 432. n. 17. t 21. f.a 11, 12, 13, 14., cum n. 3.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. ineunte. Per regiones mediterraneas calidiores.

Habui ex *Narbonne* a Delort; observavi ad *Pamplona, Sanguessa, Solsona, Gerona, Bañolas.*

Val. incrassata Chaubard non videtur species legitima, sed tantummodo *V. eriocarpae* adultus status.

Valerianella Morisonii! DC. Prodr.

Moris. Umbellif. tabl. gener. f. 56, 57. Soy. Will. apud Gren. Godr. Fr. 2. p. 63., Lagr. Foss. Tarn. Garonn. p. 179. n. 5., Lang. Willk. 2. n. 1207. V. mixta Dufr. Valer., Bert. 1. p. 188. n. 5. (excl. Loisel. syn.); DC. Dub. p. 253. n. 6. V. dentata (Pollich Palat.) Koch p. 372. n. 5., et Add. Em. p. 446. V. dent. *b* mixt. (dasycarpa) Soy. Willm. Ess. Val. p. 4. n. 4.; var. *g* Gaud. 1. n. 65. Fedia Morisoni Spreng. Pl. min. cogn. pug. 1. p. 4. n. 6. (non Vallr. Ann. bot., ubi plur. specier. confus.) F. mixta Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 16. n. 3. F. olitoria var. Herbr. La-Peyr.? Vr. quadridentata St. Am. Agen., partim. Val. pusilla Mieg. in Bull. Soc. botq. Fr. 10. p. 27.?, Masema dentatum Dulc. Reichnb. Pl. cr. C. 1. t. 62., Icon. C. 22. t. 710. f. 1402-3, Coss. Germ. Fl. Par. p. 369. n. 4. t. 24. f. D. Woods in Trans. Linn. Soc. T. 17. p. 432. n. 20. t. 21. f.a 8, 9, 10. Dufr. Valer. p. 58. t. 3. f. 6., Soy. Willm. Ess. Valr. Fr. p. 4. f. 4, 5., et apud Guill. Arch. botq. 2. p. 163. n. 4. t. 20. f. 4, 5. Mut. Fr. Atl. t. 25. f. 209, 211. Flor. Batv. v. 6. t. 451. (nom. denta.), et Engl. Bot. v. 20. n. 1370. M ris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 104. n. 35. t. 16. f. n. 35., Tabern. Krtb. p. 461. f. 1., Icon. t. 167. f. 2. dubia.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Aug.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *d'Aure* contra *Tramesaigues*, die 14. Jul. 1852.; in Pyr. aurigr. edit. ad *Donezan*, ad *Mijanes*, die 1. Aug. 1843., in Pyr. Navarr. supra *Pamplona*, contra *Orio*, die 28. Jun. 1844.; in Pyr. Arag. ad pagum de *Baraguas*, die 17. Jun. 1845. Ad *St. Girons* Pyr. aurigr., die 10. Jul. 1862. legi achenia tantum. Communis est species ad *Argeles (Lavedan)*, ad *St. Gaudins*, ad *Mane*, ad *Castillon*, ad *Toulouse*, etc., vidique in Pyr. merid. Navarr.: supra *Voltaña, a la Peña Montañesa*, ad *San Victorian*, alibique in *Sobrarbe*, in m.ᵉ *Bal* inter *Luesia* et *Biel*; abunde in summit. *de la Sierra de Loarre*, etc.

Valde angulosus est caulis, angulis pubescenti-scabridis. Folia superiora basi saepe dentata, et etiam pinnatifida; bracteae ciliatae. Achenia ovata, modice turgida, antice unisulcata, dorso quinquecostata, media costa obscurissima, per totam superficiem plerumque hirsuta: eorum denticulis acutis, et facile conspicuis. Inquirendum cujus sint loci figurae 4, 5, 6, 7. de *Fediis dentata*, et *mixta* Woods l.c. n. 18., quas ego unius speciei judicavi, vix ab hac nostra diversae.

Figura Columnae Ecphr. p. 209. infer. a Soyer Willemet ad hanc speciem acclamata, mihi potius *V. Auriculae*, cum Schrader, Bertoloni, Pollini, Gaudin.

Valerianella echinata (Columnae) DC. *Fr.*

Columm. Ecphr. p. 206. Koch p. 372., n. 3., Bert. 1. p. 184. n. 1., Soy. Willem. apud Gren. Godr. Fr. 2 p. 61., DC. Dub. p. 253. n. 8., Lang. Willk. 2. n. 1203. Du r. Valer. p. 61. t. 3. f. 10., Soy. Willm. Valr. Fr. p. 3. f. 2. et apud Guill. Arch. botq. 2. p. 162. n. 2. t. 20. f. 2., Mut. Fr. Atl. t. 26. f. 220., Reichnb. Pl. cr. C. 1. t. 68. f. 137., Icon. C. 22. t. 714. f. 1409. (cum anal. mal. ex Krok.); Woods. in Linn. Soc. Trans. T. 17. p. 431. n. 10. t. 21. f. 16.; Vaill. Mém. Acad. Sc. 1722. t. 14. f. 17., et in edit. ital. Vnz. De Castro 1768. p. 334. n. 11. t. 15. f, 17., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 104. n. 28. t. 16. f. n. 28.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. In calidioribus regionibus mediterraneis.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca,* die 4. Jun. 1845.; in Pyr. Catal. ad *Gerona,* die 12. Maj. 1851. Observavi ad *Buil* Arag., ad *Solsona* Catal., in *Roussillon.*

SECTIO 3.ª SELENOCOELAE DC.

Valerianella carinata (Morison) Loisel. *Notic.* p. 149.

Morison infr. c. Loisl. Fl. Gall. ed. 2, p. 25. n. 6., DC. Pr. P. 4. p. 629. n. 23., Soy. Will. apud Gren. Godr. Fr. 2. p. 59., Koch p. 372. n. 2., Bert. 1. p. 194. n. 13., Moris Sard. 2. n. 595., DC. Dub. p. 252. n. 2., Lang. Willk. 2. n. 1208. Fedia carinata Mert., et Koch Gaud. 1. n. 63. V. olitoria *b* Bory. Chaub. Morée, Noul. Fl. *b* qui se correxit Fl. anal. Toul. Fedia carinata La-Peyr. Herbr. s.l., et F. olitoria Herbr. La-Peyr. partim., Masema carinatum Dulc. Dufr. Valer. p. 56. t. 2., DC. Mém. Valer. t. 3. f. 10., Coss. Germ. Fl. Par. p. 368. n. 2. t. 24. f. B., Soy. Will. Valer. Fr. p. 7. f. 12., et apud Guill. Arch. botq. 2. p. 166. n. 11. t. 20. f. 12., Mut. Fr. Atl. t. 25. f. 208., Reichnb. Pl. cr. C. 1. t. 61. f. 123., Icon. C. 22. 708. f. 1399., Woods in Trans. Linn. Soc. T. 17. p. 430. n. 5. t. 21. f. 24-7., Plenck Ic. pl. medic. T 1. p. 16. t. 20., Engl. Bot. Suppl. v. 3. n. 2810. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 104. n. 31. t. 16. f. 31., mal. fol.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. Frequentins obvia per regiones oceanicas.

Legi in Pyr. Cantabr. humilior. ad *Irun,* die 20. Maj. 1853. Habui ex *le Polygone* ad *Toulouse* a Timbal. Observavi ad *St. Jean de Luz,* ad *Renteria, Bilbao, Durango, Elgoibar, Aspeitia, Azcoitia, Tolosa,* etc.

Pro optima specie nos quoque recognovimus; paucique abierunt in sententiam Aug. De St. Hilaire, qui ab insequente specie non sejungendam esse autumavit, eo quoad visa fuerint individua, quae binas fructus formas una offerebant; eum cf. in Mérat *Flor. Par.* ed. 2. apud *Bull. Sc. physiq.* etc. *Orleans* T. 5. 1812. p. 261., idem asserentem cf. Reuter *Pl. vasc.* Genèv. ed. 2. p. 103. n. 2. et emdem sententiam reperies apud St. Amans *Fl. Agen* p. 14. n. 6.; dubitanter emissam a Serres *Flor. Toulous.* p. 43., a Bromf. Fl. Vect. ps. 243., et 244. Revera St. Hilaire pauci fidem prestitere, vel saltem vix ullus illius sese confirmavisse observationem ausus est dicere, quamvis eis accesserint Bory Chaub. *Morée* et *Pélop.* n. 46., Stokes Bot. Comm. p. 191. n. 1., Reut. *Suppl.* Cat. pl. vasc. Genev. (1841) p. 22. n. 1. *a,* et l.s.c.

Suspicabatur Mérat nostram speciem olim etiam a Vaillant fuisse distinctam, eam videns in *Valerianella arvensi, praecoci, humili, semine oblongo,* Bot. Paris. p. 199. n. 4. cf. Mérat *Rev. de la Flor. Paris.* (1843) p. 449. lin. 1., sed cf. Vaillant l.c., aut quodque illius opus aliud, nec phrasim illam Vaillantii ad litteram reperies. Viditne Mérat in clariss. viri Herbario?

SECTIO 4.ª LOCUSTAE DC.

Valerianella olitoria (Gesneri) Pollich Fl. Palat. n. 32.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 265. b. lin. 10. Koch p. 372. n. 1., Bert. 1. p. 184. n. 2., Moris Sard. 2. n. 594., DC. Pr. P. 4. p. 625. n. 1., et cum Dub. p. 252. n. 1., Soy. Will. apud Gren. Godr. Fr. 2. p. 58., Lang. Willk. 2. n. 1215, Fedia olitoria Vahl, Gaud. 1. n. 62. F. olitr. La-Peyr. Herbr., partim.; V. radiata DC., Darlingt., V. rhombicarpa Ait., ex Torrey, et Asa Gray North. Amer.; V. Locusta

Grev.; Vll. dichotoma Gilib. Exerc. phyt. Masema olitorium Dulc. Engl. Bot. v. 12. n. 811., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 6., Berger Phytonomat. 2. p. 235. cumt ab., Sturm Heft 2. DC. Mém. Valr. t. 3. f. 2., Dufr. Valr. p. 56. t. 3. f. 8., Fl. Dan. t. 1681. Woods in Trans. Linn. Soc. T. 17. p. 430. n. 2. t. 21. f. 1., Rivin. Mnpt. irreg. t. 6. f. minr., Coss. Germ. Fl. Par. p. 368. n. 1. t. 24. f. A., Soy. Willm. Valr. Fr. p. 3. f. 1., et apud. Guill. Arch. botq. 2. p. 162. n. 1. t. 20. f. 1., Reichnb. Pl. r. C. 1. t. 60. f. 121, 122., Icon. C. 22. t. 708. f. 1398., Mut. Fr. Atl. t. 25. f. 206, 207., Vaill. Mém. Acad. Sc. 1722. t. 14. f. 21., et in edit. ital. Vnz. De Castro 1768. p. 233. n. 1. t. 15. f. 21. Moris. Umbellifr. tab. genrl. f.a 58. 59., Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 104. n. 36. t. 16. f. n. 36.; Tabern. Krtb. p. 460. f. 2., Icon. t. 167. f. 1., Dod. Pempt. p. 647., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 28. p. 324. fig.: addas? Lob. Obs. p. 412. f. 2.. Icon. t. 717. f. 1.? hanc prae Auricula dicerem.

⊙ Flor. Mart. Maj. Fruct. Maj. Jun.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona* die 17. Maj. 1851. Habeo e *Tarbes* a Deville.

Polypremon in Plinii scriptis non invenio, quidquid dixerit Adanson, *Fam. pl.* 2. p. 152., et p. 593. Sed reperii *Polypremnum* Constantini, l. 10. c. 84. (in Geoponicis Cassianis), habitum a Dalechampio, Hist. pl. Lugd. p. 534. pro *Valerianella olitoria*, cui et *Chalcetum* Plinii, Nat. h. l. 26. c. 7., vel 25., nonnullorum sententia relatum est. Sed obscurissima est haec Plinii planta, quam nullus adhuc tute interpretari potuit, et quam prorsus praeteriit Adanson, qui tamen plura hinc inde temere retulit. Quomodocumque res habeatur, indubium est quod nomen *Polypremonis* ad Americanam stirpem adductum, intolerabilem constituit licentiam; hinc recte Linnaeum emendavit Adanson, l.c. p. 224., et p. 540., *Cleyeram stellatam* illam nuncupando. *Cleyera* Thunbergii resumat nomen *Hoferiae* Scopoli, Introd. (1777) n. 846.

Ord. 31. RUBIACEAE Juss.

STELLATAE L.

Vaillantia (Caesalp. Tournef.) L., Host, Pomel: eum cf. in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. (1870) p. 233-4.

Vaillantia muralis (Caesalpini) DC. *Fr.*

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 203. n. 563., De Plants. l. 8. c. 12. p. 325. Crucialis minima. Koch p. 368., DC. Pr. P. 4. p. 614. n. 1., et cum Dub. p. 247., Lang. Willk. 2. n. 2064. Valantia muralis L. Sp., Bert. 2. p. 138. n. 1., Moris Sard. 2. n. 593. Val. mur. La-Peyr. Herbr.; Pourr. Herbr. Matrit., partim., Flor. Graec. Sibthrp. C. 2. p. 28. t. 137., Trattin. Thesaur. t. 36., Wight Ill. Ind. bot. t. 128. bis, f. 4., Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 83. Tournef. Mém. Acad. Sc. Par. ann. 1706. p. 85. t. 3. (reapse tab. 7.) fl. fr. anal.; Michel Gen. pl. p. 13. n. 1. t. 7., Barrel. Icon. t. 541. f. 2., Column. Ecphr. p. 298., p. 297. fig., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 719. v. 718. f. 4. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 328. t. 21. f. 8. n. 2.

⊙ Flor. Apr. et per Ver. Fruct. Maj. Jul. In Pyr. Atax., orient., cum *Olea*.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, inter *Estagel*, et *Casas de Pena*, die 14. Jun. 1843. Observavi ad *Sijean*, *la Nouvelle*, *Narbonne*, *au Pont de la Fou*, *al Cap de Creus*.

Adeo suum placuit genus Linnaeo, ut de eo scripserit: « *Hoc genus a reliquis Verticillatis distinctissimum adeo, ut prius concederem omnia reliqua Stellatarum genera in unum conjungi, quam hoc cum nullo misceri* ». Hort. Cliffrt. p. 468. Quod sensit potius, quam depingerit Linnaeus, utpote qui nunquam generis profundam dedit analysim, quamvis viam ad eum illustrandum aperuerint Tournefort, et Micheli. Perfecerunt sero Dunali Soror Lucia, cf. DC. *Fl. Fr.* 5. p. 499., dein Richard A., vid. DC. Pr. c. p. 613.; recte ergo sensit Sowerby: « *Surely Vaillantia muralis ought from its fruit to form a genus* » *Engl. Bot.*

v. 2. (1793) ad n. 143. Hisce addas quas nuper edidit observationes Pomel s.c. Est denique *Crucialis* Caesalp. Porro inconsiderata fuit Andreae Dall observatio, dum exclamavit « *Valantiae species ad Galium transferendas esse nullus dubitat* » Obser. bot. etc. 1787.) p. 31.

Vaillantia Crucialis (Hermolai Barbari) Nob., cum L., Pomel, etc.

Crucialis Hermol. Barbar., ex Spreng. Hist. r. hrb. p. X; et est Crucialis herba Caesalp. de Plnts. l. 8. c. 12. p. 325. Galium Cruciata Scop. Carn., Koch p. 361. n. 1., Gaud. 1. n. 355., DC. Pr. P. 4. p. 606. n. 93., et cum Dub. p. 247 n. 1., Lang. Willk. 2. n. 2010. G. cruciatum Wither. Arrang., Bert. 2. p. 96. n. 3. G. cruc. La-Peyr. Herbr., V. hirsuta Gilibrt. Exerc. Phytolog.; Cruciata hirsuta G. Bauh. Pin., G. cruc., G. coronatum G. tataricum, G. persicum Ledb. Ross., ex Trautv. Engl. Bot. v. 2. n. 143., Schrank Fl. Monac t. 171., Flor. Batv. v. 5. t. 346., Sturm Heft 7., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 408., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1185. f. 1., Berger. Phytonomat. 2. p. 183., cum tab.; Coss. Germ. Flor. Par. p. 361. n. 1. t. 22. f. A., Turp. Fl. med. T. 3. t. 139., Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 82. Dod. Purg. p. 107., Pempt. p. 357. f. 1., Lob. Obs. p. 467. f. 2., Icon. t. 804. f. 2., Moris. Hist pl. Oxon. 3. S. 9. p. 321. t. 21. f. n. 1. (ter.).

♃ Flor. Mart. Maj. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 6. Maj. 1845., fructus decerpsi in Pyr. sept. med. Valle *d'Aure*, ad *Saliant*, die 27. Jul. 1852.

Adposui Sprengelii sententiam de hac habenda specie pro *Cruciali* Hermolai Barbari; sed obstat Caesalpinus, l.c. p. 326. lin. 11., qui dicit, ab Hermol. Barbaro sibi ostentatam plantam, quae ei *Rubia sylvestris*, ut arbitror, *R. erratica* Trag., vel *peregrina* Auctor. Caeterum genus *Vaillantia* quale suscepimus, *Cruciali* Caesalpini prorsus respondet.

Vaillantia verna (Caesalpini) G. Don.

Caes. De Plnts. l. 8. c. 12. p. 325. Crucialis mont. Galium vernum Scop. Carn., Koch p. 361. n. 2., Bert. 2. p. 94. n. 2., Gaud. 1. n, 357., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 858., Moris Sard. 2. n. 591., DC. Pr. P. 4. p. 605. n. 89., et cum Dub. p. 247. n. 2., Lang. Willk. 2. n. 2011. Valantia dubia Pourr. Herbr. Matrit., ut in Hrbr. Bolos., et V. hispida Pourr. Herbr. Matrit.; Galium polygamum Gilibr. Pl. Lith. Illustr. Schk. Handb. 4. t. 345., Waldst. Kit. Pl. rar. Hungr. T. 1. p. 31. t. 32., folia nim. solemn. ciliata; Scop. Carn. ed. 2. n. 144. t. 2., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1185. f. 2. Rochel Pl. Banat. rars. p. 47. n. 24. t. 9. f. 23. J. Bauh. Hist. pi. 3. l. 36. p. 717. fig. extr., Chabr. Sciagr. p. 547. f. 1.

♃ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Jul. In sylvat., nec frigidis, solo praesert. calcareo.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 20. Jul. 1846. Habeo a Deville ex nemore de *Rebisclou* ad *Tarbes* et ex le *Vernet du Conflent* Pyr. or.

In Pyrenais generatim gaudet habitu conferto, pedunculis vix dimidium folium superantibus; ibidemve flores profert luteos, aut ochroleucos, quos nunquam albos offendi. *V. crebrifoliatam* Chaub. apud Am. *Fl. Agen.* p. 424. n. 2. eamdem esse speciem nunquam dubitavi, quod observationes a me hinc inde factae plane confirmarunt.

Schkuhr non male folia obtusa, et sub-acuta expressit; et ego ea retusa observavi.

Glabrities, aut hirsuties plantae est admodum variabilis; lusum hirsutiorem peculiari nomine *V. dubiae* salutavit Pourret. In m.e *Queralt* ad *Berga* praecipue vidi stirpem variare inferne, superne, undique hirsutiorem, quod in plurimis locis inter strictiores limites degere observabis. Ast vix datur unquam planta omnino glabra.

Unica forte vice vidi, vel saltim animadverti, verticillastra folia minora aequantia, aut ea paulo superantia ad *Bigorre*, mense Maj. 1850: et quum hoc rariter interveniat, in aliis plagis etiam, tunc modus describendi hanc speciem apud quosdam (Bertoloni, Moris,) non imitandus erit, nam qui hoc faciunt, videntur rem facile obviam indigitare. De colore florum vario cf. Vill. *Dauph.* 2. p. 335. Obs.

Vaillantia saccharata (Brunyer, Joncquet? Cupani) Gmel.

Cupan. Hrt. Cathol. p. 20. lin. 11. (excl. Park.?); Panph. 1. t. 14. De Brunyer, et Joncquet infra. Galium saccharatum All. Pedm., Koch p. 362. n. 4., Bert. 2. p. 123. n. 19., Gaud. 1. n. 354., Moris Sard. 2. n. 589., DC. Pr. P. 4. p. 607. n. 106., et cum Dub. p. 250. n. 29., Lang. Willk. 2. n. 2060. Flor. Graec. Sibthrp. C. 2. p. 24. t. 133., Engl. Bot. v. 31. n. 2173., Schrad. Spicileg. 55. t. 1. f. 3. fol. fr. Reichnb. Icon. C. 27. t. 1198. f. 1., Vaill. Bot. Paris. p. 14. t. 4. f. 3. b. fruct., Schk. Handb. 3. t. 345. f. infr. extr.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. oriental. humil., cum *Olea.*

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona* sub *St. Miguel,* die 13. Maj. 1851. Observavi ad *Rosas,* ad *Cadaques.*

Caules tetragoni, profunde sulcati, fragiles, radix autem flexibilis est. Folia superne sulcata, inferne valido praedita nervo, punctis hinc inde conspersa, qui punctus prominuli in aliis partibus viridibus etiam conspiciuntur, sed minus prae foliis solemnes; folia generatim reflectuntur. Adstant in pedunculis bracteolae duae, minutae, oppositae. Fructuum verrucae polygonae, sulcatae. Tota planta nitidiuscula est, scabrida, sed glabra, idest pilis mollibus nullis praedita, et verrucosa potius dicenda; est insuper ferme tota ad terram protensa, si demas extremam caulium partem, in qua flores, senescente etiam planta, luxuriant; ast omnino foecundata, ad terram strata prorsus degit.

Saccharatam cur? Vix parum grata dulcedo in planta viva. Allioni epithetum hoc, minus feliciter, desumpsit a Parkinson, qui comparabat semini *Coriandri* saccharato, Parkins. Theatr. p. 567. sub n. 2.

Ii qui Schraderi locum afferunt ad varietatem *Galii Aparines* Neotericor., quae *G. spurium* L. respondet, profecto errant.

Num vero huic speciei respondeat *Aparine fructu verrucoso* Brunyer Hrt. Reg. Bles. ed. 2. (1655.) p. 8. vel Joncquet Hort. (1659.) p. 14., ut suaderet Tournefortiana prolatio, Inst. r. hrb. p. 114., hoc perdifficilis comprobationis erit.

Galium Dioscor., L., Pomel. Perpendenda semper erunt quae de *Galiis* egit Villar, *Fl. Dauph.* 2. ps. 317-33.

SECTIO 1.a **APARINE** Koch.

Galium tricorne (Cupani) Wither. *Arrang.* ed. 2.

Cupan. Panphyt. Sic. 2. t. 230., Bonann. Panph. t. 18. Koch p. 362. n. 5., Bertol. 2. p. 124. n. 20., Gaud. 1. n. 353., Moris Sard. 2. n. 588., DC. Pr. P. 4. p. 608. n. 107., et cum Dub. p. 250. n. 28., Lang. Willk. 2. n. 2059. G. Aparine La-Peyr. Herbr., et G. spurium La-Peyr. s.l.; Valantia Aparine Pourr. Herbr. Matrit.; Gal. Aparine Berger. Bass. Pyr.? Engl. Bot. v. 22. n. 1641., Coss. Germ. Par. p. 364. n. 10. t. 23. f. E., Vaill. Bot. Paris. p. 14. n. 3. t. 4. f. 3. a a; Schrad. Spicileg. p. 18. n. 11. t. 1. f. 2. fol. fruct., Schk. Handb. 4. t. 345. f. 4., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1198. f. 3., Berger Phytonomat. 2. p. 39. cum tab.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Aug.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca* die 5. Jun. 1845.

Planta aspera, flaccida, et fragilis.

Duby citare volens Vaillantium, ut nos quoque fecimus, hanc protulit citationem: Vill. bot. 14. n. 2. t. 1. f. 33. *a a,* tam fallacem, ut pejoris exemplum exhibere non adeo facile foret.

Galium Aparine (Theophr., Dioscor., Plinii).

Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 8., et 14., Dioscor. l. 3. c. 94., Plin. Nat. h. 27. c. 5. vel 15., et l. 24. c. 19. vel 116.; forte etiam Lappa Plin. l. 21. c. 17. vel 64.? Koch p. 362. n. 7., Bert. 2. p. 126. n. 21., Moris Sard. 2. n. 587., Wimm. Grab. Fl. Siles. p. 120. n. 200. G. Apar., et G. spurium L., Gaud. 1. ns. 350-1., DC. Dub. p. 250. ns. 35, 27., Lang. Willk. 2. ns. 2056-7. G. hispidum Roth Tentam.,

Gmel. Bad. Als. 4. p. 114. G. aparinoides cum var. Pourr. Herbr. Matrit.; Rubia tinctorum La-Peyr. Herbr.; G. scaberrimum Hornem. hrt. Hafn., DC. Pr., ex Webb et Schmidt Cap-Verdisch.; G. lappaceum Salisb. Pr., non Ruiz, Pav., G. intermedium Merat; G. sororium Hance in Walpers Ann., hoc ex Bentham Hongk.; G. adhaerens Gilib. Exerc. phytolog., Apar. aspera Thal., Ap. vulgaris G. Bauh. Pin.; G. Aparinella Lange quoque? G. hamatum Schweinf. (non Hochst.) ex Watke. Engl. Bot. v. 12. n. 816., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 17., Flor. Dan. t. 495., et t. 2530. spur., Flor. Bat. v. 5. t. 387., Bull. Herb. Fr. t. 315., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 3. p. 7. t. 55., Gaertn. Fr. Sem. pl. 1. p. 110 t. 24. f. 1. (2.); Coss. Germ. Fl. Par. p. 364. n. 9. t. 23. f. D., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1197. Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. V. 3. p. 224. t. 202. (var. quae G. Vaillant); Vaill. Bot. Paris. p. 14. n. 2. t. 4. f. 4., Plenck Ic. pl. medic. T. 1. p. 33. t. 56., Savi Mat. med. p. 6. t. 35., Turp. Fl. med. T. 4. t. 186. Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 78., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 176. t. 68. Matth. p. 807., Camer. Epit. p. 557., Lobel. Obs. p, 464. f. 2., Icon. t. 800. f. 2., Dod. Pempt. p. 353., Trag. St. h. p. 494., Fuchs. Hist. st. p. 50., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 713., Laguna in Dioscr. l. 3. c. 98. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 331. t. 22. f. n. 1. (bis).

⨀ Flor. Maj. in Æstat. Fruct. Æst., atque ineunte Autumno.

Typum legi ad *Jaca* Pyr. Arag., die 7. Jun. 1845.: varietatem, vulgo *G. spurium* in Pyr. septr. aurigr. supra *Ax* eundo ad *Ascou*, et in *Donezan* ad *Mijanes*, diebus 27. Jul. 1840., et 28. Jun. 1839.; sub hac forma habui quoque a Deville ex Valle *Azun*. Legi insuper varietatem, quae refert *G. Vaillantii* in Pyr. or. ad *Prats de Mollo*, die 25. Jun. 1840.

Et haec quoque est planta aspera, flaccida, fragilis, insuper nitida, offerens flores e luteo albos, quos e viridi albos alii descripserunt.

Transitum a *G. Vaillantii*, sive *infesto*, ad plantam majorem geniculis hirsutis, fructibusque majoribus (denique erubescentibus) egomet observabam. Aliquid simile vidit Gmelinus, qui nobis hanc tradidit notam: « *Maxime affine G. Aparine, et vix ab ea specie diversum. Prostant varietates intermediae, quae omnino separationem non suadent* ». l.c. p. 117.: cf. etiam Spreng. Fl. Hal. ed. 2. (1832.) n. 206., Mey. Fl. Hanov. p. 263., Areschoug Pl. cotyled. Flor. Gothoburg (1836.) p. 18. n. 80., Bor. Fl. centr. Fr. (1840.) n. 647., Sonder Fl. Hambrg. p. 83. n. 2. et Spreng. Syst. Veget. 1. p. 393. n. 101., qui plures putatas species in unam congessit. Porro speciem attente observaverat Scholler, qui scripsit: « *Notandum....... eamdem plantam modo fructibus glabris, modo hispidis apparere.* » Flor. Barbiens. (Lips. 1775.) p. 50. n. 122. Videas quoque Lamarck *Dict.* 2. (1786.) ps. 581-2. ns. 20, 21., Sadl. Pest. n. 221. Miraberis certe fuisse adhuc, nostris diebus, qui *Galia* dividerent in sectiones fructibus glabris, aut hispidis, vel villosis, ut actum est a Gussone Pl. Vasc. Inarim. (1854.) p. 157.

Aparinem Theophrasti pro *Xanthio Strumario* interpretare maluit Paulet in Staek. Ill. Theophr.

Galium uliginosum (J. Bauhini?) L. Sp.

J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 716. f. 2. Rub. quaed. minr., neque abnuerim! sed ad Genevam, visam a J. Bauhino, neoterici non invenerunt, et tantum non procul eam. Chabraeus omisit. Apar. asper. prat. minor Helwing. Flor. quasimodo gen. (1712) p. 24. n. XVIII., ex Rupr. Ingr., et cred. Koch p. 363. n. 8., Bert. 2. p. 118 n. 16., Gaud. 1. n. 318., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 109. n. 9., (excl. syn. Lamk.); DC. Pr. P. 4. p. 597. n. 25., Lang. Willk. n. 2047., Reut. Pl. vasc. envir. Genève ed. 2. p. 100. n. 16. La-Peyr. Herbr.; G. rigidum Pourr. Herbr. Matr. (inter plantas seorsim positas, duplicatas). Engl. Bot. v. 28. n. 1972., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 17., Coss. Germ. Fl. Paris. p. 363. n. 7. t. 23. f. B. Engl. Batv. v. 9. t. 696., Flor. Dan. t. 1509., Schrad. Spicileg. p. 17. n. 9. t. 1. f. 1. fol. fr., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1193. f. 2.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. orient., rarius mihi visum in Pyr. occident. septr.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Bagneres de Luchon*, die 6. Aug. 1838., in Pyr. Cantabr. ad *Ascarat*, die 24. Jul. 1841.; in Pyr. auriger. sub *le Pont de Perles* ad *Laucate* fere contra *Unac*, die 18. Aug. 1840.

Habeo a Deville ex *le Ger de Troubat;* et, ut videtur, ex *Vic* a Corbin lectum. Observavi ad *Urugne*, ad *Behobie;* abunde vero in Cantabr. meridion. Vidi ad *St. Girons;* secus le *L'Hers* supra *Toulouse*, ad *Marignac*, *Barcugnas*, etc.

Tota planta, quae a spithama ad tres quatuorve pedes pertingit, undique scaberrima; ejus caules fragiles, corollae limbum concaviusculum saepius vidi. *G. uliginosum* DC. Dub. p. 250. n. 3., sectione in qua collocatur, nec non e prolata observatione, palam est respicere lusum *G. palustris*. Idem Duby in P. 2. p. 1030. addidit synonymon *G. debilis* Desv., quod suspicionem, imo sententiam meam confirmat. *G. Witheringii* Sm. Brit., et *Engl. Fl.*, cum *Engl. Bot.* t. 2206., vel Wither. *Arrng. Br. pl.* ed. 7. p. 221. t. 28., quod ex Wilson pro lusu *G. palustris* habetur ab Hooker, *Brit. Flor.* ed. 1. p. 62. n. 3., ed. 8. cum Arn. p. 196. n. 6., a Bromfield, Fl. Vect. p. 238. n. 3., a Babingt. *Man.*, quod ausus est confirmare Bertoloni, ad *G. uliginosum* relatum habemus a DC. Pr. Perlecta Witheringii, et Smithii descriptione, inspecta modo citata figura, quam revera quoad caulis asperitatem criticat Sm. *Engl. Flor.*, ad postremam hanc speciem potius ego quidem illud amandarem. Nec absque satisfactione vidi relatum a Smith, quod *G. Witheringii* repertum est in Herbario Rose cum *G. uliginoso* commixtum, itidemque sub exsiccatione fuscescere.

Locus J. Bauhini reapse dubius est ex obscura figura, e manca descriptione, utque diximus eo quod neoterici nostram speciem non adeo proxime ad *Genève* indicant. Huc tamen potius cum L., Willdenow, Sprengel, aliiisque, quam cum Kirschleg. *Als.* p. 357. n. 16. ad *G. sylvestre* adducere malim.

Monere juvat, *Stellatas* omnes europaeas, *Galiaque* praesertim in Pourret Herbar. Matriti asservato, reperiri ditata copiosis adnotationibus, veluti si de istis Monographiam aggredere studuerit Pourret. Sunt tamen non paucae species, inter quas *G. uliginosum* L., *G. saxatile* L., *G. sylvaticum* L., ad quarum exactam notionem non pervenerat Pourret.

Galium parisiense (Magnoli, Barrelieri) L. Sp.

Aparine minima Magn. Bot. Monsp. App. p. 291.; Barr. Icon. t. 57, 58. (formae divaricat., et paris.); Bert. 2. p. 133. n. 26., Koch p. 363. n. 9., et p. 1025., Gaud. 1. n. 349., Moris Sard. 2. n. 586., Low. Man. Fl. Madr. p. 393. n. 3. G. divaricatum Pourr. Lamk., parisiense, decipiens Jord., et tenellum Jord., Gren. Godr. Fr. 2. ps. 41-43., itidemve (sed decipiente defic.e) Lang. Willk. 2. ns. 2053, 2055, 2054. G. divaricat., anglicum, et litigiosum DC. Dub. ps. 248, 250. ns. 8, 9, 32. G. anglicum Huds. La-Peyr. Herbr., G. divaricatum Lamk., Loisel., Mut., DC. Pr., Jord. G. perpusillum Gater.; G. spurium Pourr. Herbr. Matrit. (form. fruct. hispid.); G. corrudaefolium, et G. pusillum Pourr. Herb. Matr., G. hispidum Pourr. It.? ex Timb.; G. decipiens Jord.. ut suspicatur quidem Lange; G. ruricolum Jord. (form. angl.) ex Gren. Jur.; G. pyrenaicum Bergr. Bass. Pyr.? Aparine minima Ray. Syn. ed. 2., sub Sherardi auctoritate. DC. Icon. Gall. rar. t. 24., et t. 26.; Engl. Bot. v. 6. n. 384., Coss. Germ. Fl. Par. p. 363. n. 8. t. 23. f. E.; Rochel Pl. Banat. rars. p. 46. n. 22. t. 8. f. 21., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1196. f. 2, 4, 5. Ray Syn. ed. 3. p. 225. n. 4. t. 9. f. 1.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *St. Jean Pied de Port*, die 7. Aug. 1841.; in Pyr. Arag. Valle *de la Fueva* ad *el Fossao*, die 7. Sept. 1850., in Pyr. Catal. marit. Valle *de Aro*, die 18. Jun. 1860. Habui e *Pech David* (ad *Toulouse)* a Timbal sub nomine *G. ruricoli* Jord., ex Noul. *Fl. anal.;* reperio apud Deville ex *Tarbes*.

Eamdem certe speciem variantem fructibus glabris, et hispidis in eodem campo observavi legique ad *el Fossao*, ita ut unionem stirpium a pluribus jam receptam validius confirmare possim.

G. divaricatum Pourr., Lamk. non esse specie sejungendum persuasum habebam, latis per Occitaniam actis observationibus, quum rei assertionem dederunt Coss. Germ. l.c. p. 364., evidentibus fulti observationibus. *Aparine minim. s. Rubia saxatilis minim.* J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 715, 716. f. 1., ex *Genève*, dubia Lamarckio, et mihi quoque, nec ad hanc speciem, neque ad aliam citare ausi sunt Haller, Gaudin, Villar. Aufugenda prolatio! Quoad Barrelieri cf. observationes a Jussieu editas, p. 11. ns. 98, et 94.

Nonnulli eorum, qui ex hac una tres receperunt species (Loiseleur, DC. Duby) plurimum eas inter sese distrahere. Uniendas esse stirpes primus suspicatus est Stokes apud Withering *Botan. Arrangm.*, quam sententiam recepit Hornung, et post eum praestantiores, ferme omnes, botanici. Nostris diebus stirpium sejunctionem iterum praedicavit Tausch, *Flora* 1835. p. 353-4. de *Galiis*, *divaricato* et *parisiensi*, laudatus a Gmelin Fl. Bad. Als. T. 4. p. 116.

Num *G. capitatum* Bory. Chaub. *Morée* n. 208., *Pélop.* p. 10. n. 248., Reichnb. Icon. C. 27. p. 94. n. 10. t. 1196. f. 3. sistat vere legitimam speciem, et a *G. parisiensi* probe distinctam, non possum quin dubitem.

Item in suspicionem veneram *G. chamaeaparinem* Willk. et Costa *Pug.* n. 23., e collibus ad Barcinonem, merum esse lusum *G. parisiensis*, quum viderim Lange l.c. p. 324. Obs. eumdem sibi confecisse judicium.

Per Cantabriam ego non animadverti eam formam, quae respondet *G. minutifloro* Brot. Fl. Lusit., sive *G. litigioso* DC., quam ad Lutetiam quoque deficere testantur DC. *Fr.*, Coss. Germ. *Fl. Paris.* (1845) contra Loisel. Gall., et Mérat *Fl. Par.* (1836.), qui eam revera rarissimam prope Lutetiam declarant, sed provenire dicunt. Haec est, quae per regionem mediterraneam facilius obvenit.

Galium palustre Dodonaei! *Cruydeb.* (ed. 1563. fol. 576.), Pempt. p. 354., sin. fig., L. Sp.

Koch p. 363. n. 10., Bert. 2. p. 99. n. 5., Gaud. 1. n. 347., Wilson apud Hook. Bot. Miscell. 2. (1831) p. 138. n. 39., Moris Sard. 2. n. 584., DC. Pr. P. 4. p. 597, n. 27., et cum Dub p. 249. n. 22., Bor. Fl. centr. Fr. (1840) p. 644. G. pal., et G. debile Desv.? Lang. Willk. 2. ns. 2048, 2049. La-Peyr. Herbr. partim., et G. montanum La-Peyr. Herbr.: G. palustre (a Lange citat. ad G. deb.) et G. uliginosum, par im, Pourr. Herbr. Matrit.; G. uliginosum Mér. Paris., et G. constrictum Chaub. apud St. Amans Voy. et Fl. Agen., laud.e Noulet Fl.; G. constrict., et G. debile Desv., Lloyd. Loir. infer. affirm.e; G. rupicola Bor., ex Crep. Belg.; et Godr. Jur., G. palustre, et G. montanum Bergr. Bass. Pyr., G. diffusum Gilib. Exerc. phyt.; et G. incarnatum Gilib. Ibid.? ex Ledeb. Ross., G. saturejaefolium Trevir., ex Trautv. Engl. Bot. v. 26. n. 1859., Flor. Dan. t. 423., Fl. Batv. v. 5. t. 386., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 16. Hayn. Term. bot. t. 60. f. 11., Coss. Germ. Fl. Paris. p. 363. n. 6. t. 23. f. A., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1195. f.ae 1, 2. 3. 4. fingentes G palustr., rupicol., elongat., debil., Chaub. l.c. p. 67. n. 3. Bouq. t. 2. Tabern. Krtb. p. 433. f. 1., Icon. t. 151. f. 1., Barr. Icon. t. 82.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. per totam Æstatem.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 30. Jul. 1846., et prope *Figueras* ad *las Cabannas*, die 9. Aug. 1860. Habui e *Tarbes* a Deville, et e *Vic*, ut videtur lectum a Corbin. Dabat quoque Timbal ex *Larramet* prope *Toulouse*, sub nomine *G. debilis*, quod respondet denominationi *G. constricti* Chaub. apud Noul. *Fl. analitiq. Toulouse.*

Caulium anguli membranacei, translucidi, et planta subaspera est ex aculeolis per caulem, et foliorum marginem sparsis, unde facilis apud quosdam confusio cum *G. uliginoso.* Folia ludunt latiuscula, et angustissima, et caules modo laeves occurrunt, unde nonnullorum hallucinatio, adeo, ut in hac forma peculiarem viderint speciem. Specimina mea ex *las Cabannas*, referentia *G. debile* Desv., sub exsiccatione minime nigrescentia evenerunt, qualia debuissent fieri, si bona esset Grenieri, cum Godr. *Fr.* 2. p. 40., observatio.

SECT. 2.ª **CALLIPELTIS** (Stev.) N. *Aspera* Col. Moench Meth. p. 141.

Galium murale (Vijnhouts) All. Pedem.

Vijnh. in Herbr. Dilligem. 1633. Aparin. minim. lusitan., ex Courtois Comm. 2. in Dod. Pempt. Koch Add. corrig, p. 1025., Bert 2. p. 135. n. 27., DC. Pr. P. 4. p. 610. n. 121. (Moris. expunct.), et cum Dub. p. 250. n. 30., Lang. Willk. 2. n. 2062. Callipeltis muralis Moris Sard. 2. n. 592. Pourr. Herbr. Matr., et Valantia muralis Pourr. Herbr. Matr., partim; G. fragile Pourr. Chl. Hisp.!, DC. Pr. n. 123., nec Chl. Narb., ut citat Lange, Aspera muralis Low. Madr. G. filiforme Willd. Spec., DC. Pr. n. 120. Flor. Graec. Sibthrp. C. 2. p. 13. t. 115., All. Fl. Pedm. n. 34. t. 77. f. 1., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1192. f. 1. Buxb. Cent. 2. p. 31. t. 30. f. 2. Duv. Jouv. in Mém. Acad. Montp. T. 9. 175. (p. 180!) tab. f. 2. Jord. Pl. rar. crit. fragm. 3. t. 6. f. F.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. In Pyr. Atax. orient. cum *Olea,* solo calcareo.

Legi in Pyr. Atax. mont. Corbar. prope *Touchant* ad *Vingrau,* die 11. Jun. 1852.

Ridebis videns DC. *Fr.* 4. p. 264. locum primum indicavisse ad muros, secundarium in aridis, et saxosis. Sed pejus adhuc fecerunt, qui cum L. stationem plantae tantummodo ad muros indicaverunt.

Locus Magnoli ab Allioni adductus, merito praeteritus a Willd. Sp., DC. *Fr.*, et Prodr., Roem. et Schult, Bertol., Moris, Webb Canar, si inspicias figuram J. Bauhini a Magnol propositam, *G. parisiensis* potius dijudicabitur.

Cf. Duval-Jouve l.c. si ab exuberanti, ac inutili verbositate fastidiri non metues.

Galium minutulum Jordan!

Jord. Fragm. 3. Obs. pl. nouv. cr. Fr. (1846) p. 182-4. t. 6. f. E., Gren. Godr. Fr. 2. p. 45.

⊙ Flor. Maj. Fruct. Jun. In Pyr. or. *(Roussillon)* non procul mare. Habui a Timbal lectum ad *Port Vendres, dans les fentes des rochers sous le Cap Bearn.* Relatum reperiri quoque ibidem proxime supra *Collioure à la Consolation.*

Affine *G. murali,* sed distictum foliis brevioribus, sub-glabris, vix per marginem ciliatis, nec tam manifeste aristatis; fructibus rotundato-obovatis, emarginatis, neque elliptico oblongis, visui truncatis, erecto patulis, non reflexis. Statura insuper valde minus, aequum fert nomen.

Galium verticillatum (Columnae) Danth in Lamk. *Dict.*

Columm. Ecphr. p. 302. p. 300. fig. Bert. 2. p. 136. n. 28., DC. Pr. P. 4. p. 610. n. 122., et cum Dub. p. 250. n. 31., Lang. Willk. 2. n. 2061. G. verticilliflorum Pourr. Herbr. Matr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 2. p. 14. t. 116., Loisel. Notic. p. 33. t. 2., Fl. Gall. ed. 2. T. 1. p. 114. n. 41. t. 24., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1201. f. 1. Morison Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 328. t. 21. f. n. 6 ex Column.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun., et ineunte Jul. In Pyr. Arag., et orient. cum *Olea,* aut parum super eam, solo calcareo.

Legi in Pyr. Arag. *Montsec* supra *Estall*, die 3. Jun. 1846.: in *Sierra de Loarre* versus summitatem ejus, die 4. Jun. 1858. Observavi ad *Murillo-Gallego;* raro occurrit in Pyr. orient.

Planta palmaris, sesquipalmaris, ramosissima, hispida et scabrida, fuscescens. Caules ad angulos magis quam ad facies scabri, superne praesertim pubescentes, adscendentes, mox ubi promunt floriferi, dein valde evoluti, continuo e ramorum apicibus florentes, cito fructificantes, ramis sub-fastigiatis, saepe fuscescentes. Folia parva, lineari-lanceolata, acuta, superne pubescentia, inferne sub-glabra, reflexa *(deflexo dependentia* Sm. Fl. Gr.), ima sena, media quaterna, superiora oppo-

sita, omnia per marginem mucronulato-rigidulo-ciliata, coloris pallidi, interdum fuscescentia. Flores dum egrediuntur brevissime pedicellati, pedunculis mox elongatis, cum fructu patenti-erectis, neque reflexis, hispidis, subsenis, sub-verticillatis. Corollae exiguae, extus pubescentes, e fulvo fuscescentes, lobis eorum muticis. Fructus valde hispidi, setis sub-uncinatis, acheniolis obverse incurvis, semi-ovoideis: semina laevia, nitida.

Ignota Linnaeo species, qui ejus synonyma cum *G. murali* immiscuit. Smith Fl. Gr., ad *Sherardiam* retulit, sed de ambabus speciebus dicens: « *Utraque forsan male ad Sherardiam referuntur* » l.c. p. 14.; ipse de uniendis sive cum *Vaillantiis*, sive cum *Galiis* minus quoque contentus fuit. Perperam Poiret hanc nostram speciem adhuc distinguere recusavit, ut videre est *Dict.* T. 6. p. 325., et *Suppl.* T. 4. (1816.) p. 723. Obs. Forte nonnullorum *G. verticillatum* in *muralem* cadit, et vicissim, unde fallaces exierunt notae, et cum istis perversae sententiae. Videtis DC. Pr. quantum abduxit hasce affines species, interjectis speciebus ab iis diversissimis. Synonymon Columnae, quod Reichard Syst., Willd. Sp., Mut. *Fr.*, Gerardi confusionem sequuti (Flor. Gallo-Prov. p. 227-8. n. 11.) ad *G. murale* retulerunt, ut fecerunt Roem. et Schult. Syst. Veget. 3. p. 262. n. 133. cum Morisoni prolatione a Columna profecta, itemve DC. Pr. c. n. 121.; mihi cum Smith, Tenore, Gussone, Bertoloni *Gal. verticillati* est.

SECTIO 3.ª **PLATYGALIUM** DC., Koch.

Galium decipiens (Tragi) Ehrh. *Beitr.*

Asperul. n. 2. Trag. St. h. p. 496. sin. fig.; mea sententia. G. rotundifolium Auctor., Koch p. 364. n. 19. (excl. integr. L. prolat.), Gaud. 1. n. 332., DC. Pr. P. 4. p. 599. n. 47. (Bocc., et Moris. excls.), et cum Dub. p. 251. n. 38., Lang. Willk. 2. n. 2013. G. rotundifol. *b* Bert. 2. p. 129. n. 23.; a Moris Sard. 2. n. 581. G. rotundifol. La-Peyr. Herbr. Cruciata pyren. villos. rotundifol. Tournf. Elem. botq. p. 94.? et Inst. r. hrb. p. 119.; G. pilosum Bergr. Bass. Pyr. Jacq. A. p. 53. t. 94.? et Kroch Fl. Siles. T. 1. n. 229. tab. 42., Puccin. Syn. Fl. Lucens. p. 82. n. 3. cum tab.a, Reichnb. Icon. C. 27. t. 1198. f. 4. Zanon. G. Descr. d'alcune piante nuove p. 1., et p. 3. fig., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 329. n. 4. t. 21. f. n 4., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 718. f. 2., qui ceu nov. spec. donat. Barr. Ic. t. 323.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., et auriger. loca mont. sylvat. habitans.

Legi in Pyr. septr. auriger. ad mont *Llaurenti*, l.d. *Barbugliera*, die 4. Aug. 1843. Ex *le Pic de Ger* demonstrabat Gaston Sacaze. Observavi contra *Luchon* supra *Montauban*, in Valle *de Aran* editiore; prope *Couledoux* vidit Timbal.

Et ego distinguo a *G. elliptico* Willd. En., Hornem. Cat. spectatis etiam habitu, facie, nec non regione, in qua iste suam degit vitam.

Male fecerunt Loiseleur, Gall. ed. 2. p. 114. n. 46., DC. Prodr., l.c., excludendo ab illorum *G. rotundifolio* varietatem **b** L. Sp., quae est planta regionis alpestris a Linnaeo descripta, et cui revera Linnaei varietas **b**, nec **a** pertinet.

Galium boreale (G. Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Pr. p. 145. n. 2. Burseri etiam penes eos, qui hujus herbarium consuluerunt. Koch p. 364. n. 12., Bert. 2. p. 127. n. 22., Gaud. 1. n. 331., Gmel. Bad. Alsat. 1. p. 319. n. 233. et p. 350. Obs., DC. Dub. p. 251. n. 36., Lang. Willk. 2. n. 2016.; Gren. Godr. Fr. 2. p. 17. La-Peyr. Herbr. G. auriense Pourr. Herbr. Matr., ex Lange; G. strictum Torrey, G. septentrionale R. Sch., ex Hook. Fl. Bor. Amer.; G. Bermudianum Muehlenb. Cat. ex Torr. New-York; qui alia synonyma ex Hookero

relata confirmavit; G. rubioides Poll., Noulet Flor.; G. album L. Laches. Lapp. Engl. Bot. v. 2. n. 105, Flor. Batv. v. 9. t. 671., Flor. Dan. t. 1024., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1186. f. 2. Chaub. apud St. Am. Voy. p. 208., Fl. Agen. p. 66. n. 1. Bouq. Lot-Gar. t. 1. var. fr. glabr. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 716. f. 3., Chabr. Sciagr. p. 544. f. 3.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med., et auriger.; inque orient., ex Gmelin, qui ad *le Vernet du Conflent* eum se vidisse asserit.

Galium villosum Barrelieri!

Barr. Icon. t. 81., Obs. p. 11. n. 95.: in icone villositas non fuit bene expressa. G. maritimum L. Mant., Gouan Ill. p. 5. n. 2., Bert. 2. p. 131. n. 24., DC. Pr. P. 4. p. 602. n. 66., Lang. Willk. 2. n. 2018. G. marit. La-Peyr. Herbr.; G. villos., et G. marit. Lamk. Dict., Pourr. Herbr. Matrit., Roem. Syst. Veget., Willem. Pl. étoil. G. n. 3., et n. 22. Reichnb. Icon. C. 22. t. 1190. f.a 4, 5. Bocc. Mus. pnt. p. 110. t. 86., ex Barrel.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Atax., et orient., inque septr. auriger.

Legi in Pyr. or. ad *la Cassagne*, die 21. Jul. 1836., in Pyr. Catal. ad *Gerona,* die 18. Jul. 1860, ubi jam Barrelieri observaverat. Habui ex vineis ad *Narbonne* a Delort, et a Baillet. Observavi ad *Ax*, ad *Mijanes*, in Valle *Andorre*, ad *Setcasas, aux Corbières*.

Futilis est distinctio, a DC. Pr. proposita, in varietates **a** et **b**, quum, occasione data, transitus a planta contracta in evolutiorem facillimus sit, de eodem individuo etiam. Dubia excitarunt de florum colore in hac specie, quem aliqui (forte ex Tournefortii synonymo *Aparin. maritim. incan. flor. purpur.*, Tournef. *Elem. botq.* p. 93., vel Inst. r. hrb. p. 114., vel altero H. R. Par. ab eo relato), rubrum dixerunt, alii pone observationem luteum esse contendunt: cf. Tausch genus *Galium* in *Flora* 1835., quem stirpem floribus luteis praeditam haud vidisse apparet. Ego vero, repetitis observationibus novi corollas in viva planta tum gerere faucem fuscescentem, limbum e viridi lutescentem aut totas corollas fuscescentes esse, vel ferrugineas, rarius totas luteas sive e viridi lutescentes, vel tantummodo fusco maculatas; vidique etiam eas intus fusco-purpureas, extus virescentes. Corollarum color sub exsiccatione speciminum idem manet, dummodo ea diligenter peracta sit. Antherae sunt fuscae. Specificam *maritimi* denominationem libenter reliqui, optima extante jam Barrelieri illa, et insuper quia saepius in montanis ad *Fagum* usque, quam in maritimis species obvenerit. Revera in latere meridionali montium potius innascitur. Vidi e regione ad *Setcasas* socios habentem *Polygonum alpinum, P. Bistortam, Gentianam Cruciatam, Hieracium cerinthoidem, Cirsium rivulare, Molospermum cicutaefolium*, *Lacelliam latifoliam*, alpestres in Pyrenaeis species.

SECTIO 4.ª **EUGALIUM** DC., Koch.

Galium arenarium (Thorei) Loisel. Fl. Gall. ed. 1. p. 85.

G. hierosolymitanum Thor. Chl. Land. p. 40. (non L.). Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 110. n. 14., DC. Pr. P. 4. p. 604. n. 82., et cum Dub. p. 248. n. 3., Lang. Willk. 2. n. 2031. La-Peyr. Herbr.

♃ Flor. Maj., et prima Æstate Fruct. Aug. Sept. In Cantabr. marit., in arenosis.

Legi ad *St. Jean de Luz,* diebus 17. Maj., et 5. Jun. 1841.; ad *S. Sebastian (Guipuzcoa)*, die 1. Jun. 1841., et die 25. Jun. 1857. ad *Zarauz*, die 24. Aug. 1857. Observavi ad *Orio*.

Rhizoma validum, longe inter arenas prorepens, crassitie pennae anserinae, vel minus, nodosum, et ad nodos praecipue radices plures emittens, ibidem vel caules proferens herbaceos, foliiferos, vel floriferos, suffruticulorum ferme more: cauliculi subterranei rubelli, obscurius prae aereis, quadrangulares, minusque evidenter in suis faciebus striati. Rami, seu caules herbacei quadrangulares, sulcati, ad nodos sub foliorum verticillis plus minus incrassati, interdum etiam pilosi apparentes, ast, ut videtur, ex epidermide lacerata, et fissa, caeterum caules procumbentes, aut parum ascendentes, nitidi, in viva planta laete virentes. Folia sub-octona, crassiuscula, superne nitidiora, spathulaeformia, aut sub-ovata, magnitudine varia, interdum in adultis ramis reflexa, punctata, per marginem denticulato-scabra, apice obtuso-mucronulata, inferiora prae superioribus obtusiora, in omnibus nervi adeo obscuri, ut folia uninervia videantur; non ego cum DC. Duby illorum marginem sub-revolutum dicerem: occurrunt individua in quibus nodi valde abbreviati conspiciuntur, et tunc folia condensata sese offerunt. Flores lutei apparent, hinc inde flavi, noctu praesertim fragrantissimi: pedunculi trifidi, pedicelli incrassati, cum bracteolis duobus, aut unica, aut nulla, quo loco pedunculi in ramos dividuntur. Corollae lobi obtusi, vel vix acuti, mutici, marginibus ante completam evolutionem sub-involutis, mox margine applanato, disco tumidulo, sulco mediano dirempto; caeterum corollae etiam carnosulae, nitidae, punctatae, foliorum more. Fructus glaberrimi, nitidi, lente maturescunt, prius tumidi, exsiccando rugosi fiunt: observavi quod dum rami fructus maturant, illi adscendentes sunt, nec tum ad terram strati remanent, ut passim in floriferis evenit. Ni planta maxima cum diligentia exsiccata fuerit, facile in nigrum sese vertit colorem. Radix exploranda foret pro arte tinctoria.

Quoad partium structuram multam portendere affinitatem cum *G. cometerrhizone* La-Peyr. mihi videtur.

Hanc speciem pro *G. megalospermo* Allioni (Fl. Pedem. n. 35. t. 79. f. 4.) habuit Mutel, *Fr.* 2. p. 81. n. 12., quod mihi qualicunque verisimilitudine caret. Allioni stirpem, nulli bene notam, neque cum eo ad *G. arenarium* afferrem, neque cum DC. Pr. P. 4. p. 596. n. 24. ad *G. Villarii*, vel *megalospermum* Vill. adducerem: et melius factum fuisse video a Sprengel, Syst. Veget. 1. p. 391. n. 71., eam seorsim relinquendo. Optandum ut felicior aliquis illam in clariorem lucem evehat. Sed nescio quo fundamento Tausch, *Flora* 1835. p. 346., *G. megalospermum* All. retulerit ad *G. saxatile* L., Juss. Act. Paris. 1714. p. 492. t. 15. f. 1., cum synonymis *G. helvetici* Weigg., et *G. saxatilis* Sut. Helv., intrando sic in verum *G. saxatile* Weigg., Koch. Idem Tausch *G. arenarium* ad *G. minutum* L., Gmel. reducendum esse contendit: reapse cum hoc quaedam extat affinitas: cf. de eo Willd. Sp. pl. 1. p. 589. n. 19., aut Roem. Schult. Syst. Veget 3. p. 230. n. 50., qui, cum dubio, afferunt Kniph. Cent. 9. n. 39. Nullus vero percipiet quo errore *G. arenarium* ceu varietatem *d. G. Molluginis* Auctor. declarare potuerit Meyer, Flor. Hanov. p. 266. n. 12.

Galium cometerrhizon La-Peyrouse!

La-Peyr. Herb., et edit. oper. Gren. Godr. Fr. p. 38., Lang. Willk. 2. n. 2032. G. Villarii DC. Dub. p. 250. n. 24., partim. La-Peyr. Herbr., et Hist. abr. pl. Pyr. Suppl. p. 154., nec p. 23., ut citant, nam ibidem habet sub nomine G. suaveolentis; G. megalospermum Herb. March. ex Timb.-Loret. G. saxatile Pourr. Herbr. Matr., partim., G. helveticum Colmeir. Cat. pl. Catal. p. 74.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editiss. Pyr. medior., et orientalium.

Legi in Pyr. orient. inter *Puig Perich*, et *Puig Carlit*, l.d. *la Cuma de la Grava*, in ipso montis *Perich* cacumine, et in Valle *d'Eynes*, diebus 24. Jul. 1837, 27. Jul. 1836., et 21. Aug. 1839. Habui a Deville ex *le Port de Plan;* et ex *le Port de la Canau*, vallis *Heas*, unde Philippe etiam mihi demonstravit: observavi supra *Setcasas*, inque *Valle de Caranza.*

Ramosissima, valde intricata, stolonifera, et humillima planta, flaccida, ad terram strata, glabra, flores portendens valde fragrantes, e rubello colore albidos, folia ferme non excedentes, caeterum herba plumbeo virens, pallida, sub exsiccatione constanter nigrescens. Rhizoma saepe valde profundum; caules aerei tenues, sub-teretes, obtuse angulati, sulcati, ad nodos in illorum superiore parte incrassati, nodis confertis, internodia tamen foliis longiora, et sub exsiccatione plantae angulos manifestiores promentia. Folia sub-octona, carnosula, lineari-obovata, plana, rarius apice acuto terminata, saepius obtuso, in viva planta visui enervia, inferiora minora, superiora gradatim aliquantulum elongata. Pedunculi crassiusculi, axillares, aut terminales, plerumque terni, folia rarissime superantes, generatim ab ipsis occultati, paullulum apice incrassati. Corollae carnosulae, extus carneae, intus albentes, apicibus tamen carneis, nec cum La-Peyr. *Suppl.* p. 24. corollam intus *d'un beau blanc pur* credas, lobis foliorum more, tum obtusis, alias acutis, frequentius vero cum apiculo manifesto, per marginem plus minus perspicue papulosis; et obsolete papulosa tota est planta, quae undique punctata est, praesertim vero in foliis, inque petalis. Antherae luteae. Styli discreti, stigmata capitata, pallida, et tota genitalia glaberrima: fructus magni, inter affines species maximi, rugulosi, glabri; vidi aliquando eos erubescentes. Descriptionem confeci e speciminibus Pyr. Arag. *ad le Port de Plan* expresse lectis.

Aut eam non agnovit Tournefort, aut adeo obscurus fuit cum suo *Galio saxatili minimo, supino,* et *patulo, Elem. bot.* p. 94., vel *G. saxat. minim., supin.*, et *pumilo* Inst. r. hrb. p. 115., ut luculenter determinari nequeat utrum de hoc, vel potius de *G. Jussiaei* indicationem dederit: revera ad hanc speciem non duceret Jussieu, Act. Paris. 1714. p. 378. Nostra haec specie confusa diu fuit cum *G. Villarii* Req., a quo denuo separavit Grenier, characteribus distinctionis inter utramque speciem sagaciter elaboratis.

Galium saxatile (Rayi) L. Flor. Svec. ed. 2. Append. p. 463.

Ray. Histr. plntr. 1. (1686) p. 482. n. 4., Syn. ed. 1. (1690) p. 74. n. 3. Koch p. 366. n. 2., Guépin in Fl. Main. Loir. n. 718., Lang. Willk. 2. n. 1033. G. hercynicum Weigg. Obs., Gaud. 1. n. 345., Gmel. Bad. Fl. Als. T. 1. n. 226., Loisel. Gall. ed. 2. p. 109. n. 12., DC. Pr. P. 4. p. 598. n. 35., DC. Dub. p. 250. n. 26. Duf. Bouq., procul dubio, ast synon. Lamarck. excl.; G. palustre (Ax, St. Beat, Sabio) La-Peyr. Herbr.; G. hercyn. La-Peyr. 1.; G. nigrescens Pourr. Herb. Matrit., G. fragile Pourr. item, et G. glomeratum Pourr. Ibid., partim, et G. uliginosum Pourr. Itidem; G. montanum Berger. Bass. Pyr. Engl. Bot. v. 12. n. 815., Flor. Dan. t. 1633., DC. Ic. Gall. rar. p. 8. t. 25., Flor. Batv. v. 7. t. 518. vix. Coss. Germ. Flor. Paris. p. 363. n. 5. t. 32. f. E., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1194. f. 1. Petiv. Hrbr. Br. t. 30. f. 6.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per regiones oceanicas, inferiores praesertim.

Legi in Pyr. Cantabr. *à les Aldudes*, et in m.^e^ *Irey*, diebus 3. Jul., et 5. Aug. 1841: in Pyr. septr. auriger. sub *le Port de Paillères*, supra *Ax*, die 29. Jul. 1840. Habeo a Deville ex *le Prat du Rey*, et ex

Pragnères. Provenit abunde per Cantabriam; observavi in valle *d'Aspe* circa *Paglietta*, in m.[e] *Cagire;* et copiosum inter *Massat*, et *Saurat* ad *le Port de Riu Prigon.*

Rami inferiores intricati, more *G. helvetici*, floriferi similes iis *G. sylvestris*, unde species ferme heteromorpha, fructibus tamen semper modo citatis speciebus distinctissima. Ad individua sub *le Port de Paillères* lecta haec adnotavi. Caules tum obscure, tunc manifeste quadrangulares, ludunt glabri, et pubescentes. Flores ante anthesim quidquam rubelli, mox aperti e flavo albentes, in corymbis sat densis dispositi si planta minus luxuriat, locis editioribus, saxosis, enata, in corymbis potius laxis, rarioribus in individuis vegetioribus. Corollarum lobi acuti. Caeterum variabat admodum in loco citato habitu, et facie, ibidemve vidi magis caespitosum, et prostratum, foliisque latioribus praeditum, quo magis ad editiora pertingebat, ubi aliquando reperii intricatum cum *Festuca varia* Haenke.

Haec species frequentius reperitur in nemusculis, ad sylvarum oras, in marginibus agrorum etiam, locis sub-humidis, turfosis, saxosis quidem, solo praesertim calcareo. In editis rarior: inopinato huc et illuc frequentissima, ut vidi in valle sub *Massat.* Bene in montibus Helvetiae, et Pyrenaeorum indicat Palau y Verdera, *Part. pract. bot. Linn.* T. 1. (1784) p. 647. n. 8.; sed ei bonum non concedo stirpem indicavisse in rupibus maritimis Catalauniae, ut dein addidit. Aut duas in unam confundebat species, aut haec postrema indicatio intelligi debet, lapsu calami, de Cantabria. Sed forte homo servilis errorem concepit Linnaeum suo modo interpretando, penes quem reperimus: « *Hab. in Hispaniae maritimis lapidosis,* etc., » Spec. pl. p. 154. n. 9.

Galium caespitosum Ramond!

Ramd. Pic du Midi n. 103. Zetterst. Pl. vasc. Pyr. principls. p. 130. n. 613., Gren. Godr. Fr. 2. 2. p. 36., Lang. Willk. 2. n. 2035. G. pumilum *b* Requien Dissert. ined. apud. DC. Pr. P. 4. p. 595. n. 12. G. pyrenaicum var. La-Peyr. Herbr.? G. saxatile Pou-r. Herbr. Matr., partim G. muscoides Bergr. Bass. Pyr.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Oct. In Pyr. med. editior. solo praesertim calcareo.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *d'Aure* supra *Azet* l.d. *le Plenié d'Arsua*, die 12. Jul. 1852: in Pyr. Aragon. ad *Bielsa* alveo fluminis *Cinca*, ibidemve ad *la Virgen del Pinar*, ad pedem montis *las tres sorores*, *(Mont-perdu)*, dein ad *el Puerto de Gavarnia* supra *Bucaruelo*, diebus 8., et 13. Aug., ac 30. Sept. 1845. Habeo a Deville ex *le Lac d'Escoubous*, et ex montibus supra *les Eaux bonnes:* accepi quoque ex *le Pic du Midi* a Dupuy, qui vidit ad *le Lac d'Estom* supra *Cauterets:* dabat etiam Philippe loco non clare indicato, nec e sua Flora percipiendo. Observavi *al Formigal de Sallen,* ad *Basibé* supra *Castanesa*, supra *Balnea de Panticosa*, supra *Pailletta* vallis *Aspe*, etc.

Planta dense caespitosa, ramosissima, diffusa, prostrata, pallide virens, nitida. Caules tenues, quadrangulares, angulis obtusis, faciebus sulcatis, a duobus pollicibus, ad duos palmos elongati, et etiam aliquando magis, glabri, internodiis approximatis, surculis sterilibus productioribus. Folia parva, lanceolata, utrinque planiuscula, vix nervosa, non sulcata, basi tumida, bisulcata, per marginem membranacea, cum acumine ejusdem naturae, sive marginulo in mucronem setaceum desinente, mucrone interdum lineam et amplius longo; caeterum folia

plerumque sena, laevia, nitida, pallida, emarcida passim lutescentia. Flores fragrantes, axillares, et terminales, solitarii, aut aggregati, insidentes in pedunculis longitudine foliorum, paulo magis, vel minus, generatim vero in evolutioribus individuis folia ipsa quidquam superantibus, praesertim vero incedente fructuum maturatione, et tunc facile quidquam apice incrassatis; hi pedunculi sunt simplices, uniflori, aut ramosi, bi-triflori. Corolla e flavo albens, lobis ovalibus, saccato-acutiusculis, per marginem subinvolutis, disco sulcatis. Fructus laeves, in planta viva observati; maturi, aut sub exsiccatione tuberculati, nigrescentes. Tota planta tenuissime punctata, saepius nitida, et glaberrima, si demas caulium nodos, in quibus aliquando nonnulli conspiciuntur pili breves. Mihi sub exsiccatione in luteum colorem potius quam in nigrum sese vertebat, quod est contrarium observationi a Ramond evulgatae (l.c. in *Mém. Mus. d'Hist. Nat. de Paris*, T. 13. (1825) p. 266.), et ut nimium absolute intervenire contendit Tausch, *Flora* T. 18. 1835. p. 350-1. Existimo plantam male exsiccatam apud nonnullos in nigrum colorem conversam fuisse. Neque omnia apud Ramond mihi satisfaciunt, praesertim ubi video *caules basi cylindricos* descriptos, *foliaque longitudine circiter internodiorum*, eo quod caules revera undique quadrangulares inspiciantur, et folia proportione cum internodiis tam varient, ut haec comparatio relinquenda prorsus sit.

Quum viderim fructus perfectiores in superioribus potius quam in inferioribus zonis sub eodem tempore, credidi enumerari posse hanc stirpem potius inter alpinas seriores, quam inter vernales plantas, quae in mitioribus semper praecociores sunt. Revera reperii eam sera aestate, autumno ineunte pulcre vigentem, dum circa eam nullae ferme supererant plantae visui pulcrae. Vivit inter saxa schistosa, et calcarea *(greiss)* montium editiorum in Pyrenaeorum parte media editissima, unde descendit in fluminum glareis, ad regionem montanam usque, cum *Astragalo aristato, Ferriera serpyllifolia, Reseda glauca*, etc.

In suspicionem veneram ad hanc speciem num pertineret *Galium* n. 25. Asso Enumr. Stirp Arag. (e m.e *Yzas);* hoc sine mora sustinuerunt Losc. y Pardo Stirp. Arag. p. 48. Dereliquit hanc prolationem Lange.

Galium pyrenaeum (Tournefort) Gouan.

G. saxat. minim. pyren. musci facie Tournef. Elém. bot. p. 94., Inst. r. hrb. p. 115. Loisel. Gall. ed. 2. p. 110. n. 15., Ze test. Pl. vasc. Pyr. princip. n. 614., DC. Pr. P. 4. p. 596. n. 23., et cum p. 248. n. 10., Lang. Willk. 2. n. 2036. La-Peyr. Herb. partim. Gouan Ill. p. 5. t. 1. f. 1.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medior. oriental., solo calcareo.

Legi in Pyr. Arag. *a la Peña Montañesa*, die 30. Jul. 1853; in Pyr. or. m.e *Cambresdazes* die 11. Jul. 1836.; in Pyr. Catal. supra *Setcasas* ad *Costabona*, die 3. Aug. 1846. Habeo a Deville ex *Muscarò*. Observavi supra *Gavarnie*, supra *les Eaux Bonnes*, supra *Sallen*, in glareis fluminum ad *Canfranc*, supra *Balnea de Panticosa;* in m.e *Turbon*, in *Sierra de Guara*, in m.e *Peña blanca* Pyr. Arag., supra *Berga* ad summitatem montis *Peguera*, in m.e *Llaurenti*, in valle *Caranza*, etc. In m.e *Tourmalet* legit Philippe; *a la Punta de Bordellos* vidit Timbal; in *Vignemale, Pic du Midi* Ramd. etc.

Male Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 37. dicere flores erumpentes tantum ex axillis duorum verticillorum extremorum, quum laxatis individuis e majorum verticillorum numero ii proveniant: ad Grenier se com-

posuit Lange. Caeterum planta saepius caespitosa, densa, et veluti pulvinata, flores in extremitate caulium tantummodo tunc proferens. Neque robustiorem plantam prae *G. caespitoso*, ego cum illis dicere auderem.

« *Habitu, foliis, et inflorescentia persimile G. olympico, distinguitur foliis obsolete uninerviis (nervo sub lente filiformi, tenerrimo, subtus vix prominulo), superne ecarinatis, margine siccitate involutis; corollae fauce ad cujusve filamenti insertione plicula transversa aucta; filamentis basi dilatatis; stylis dimidiam corollam aequantibus.* » Jaub. et Spach *Illustr. pl. orient.* V. 2. (1844-6.) p. 116. Not.

Haec species sub exsiccatione colorem suum non demutat, ita ut de ea valeat Tausch observatio.

Galium sylvestre (Boccone) Pollich Fl. Palat.

Bocc. Mus. plant. p. 145. t. 101. f. infer., et Reliq. Herbr. Ligust. apud Bertol. Koch p. 367. n. 23., Gaud. 1. n. 343., et 7. Add. p. 655., Mut. Fr. 2. p. 82. n. 16., Boreau Fl. centr. Fr. (1840) n. 639. G. pusillum Bert. 2. p. 105. n. 8. *a, b, d,* nec amplius. G. pa illosum La-Peyr., sylvestr., commutatum Jord., argenteum Vill., montanum Vill., La-Peyrousii Jord., anisophyll., tenue Vill. (saltem) Gren. Godr. Fr. 2. ps. 32-35. G. anisophyllum Vill., G. laeve Thuill., G. sylvestre (excl. var. *b* supin.), G. nevadense Boiss. et G. papillosum La-Peyr., Lang. Willk. 2. ns. 2034., et 2042-5. G. Nouletianum Baill., et Timb. in Bull. Soc. botq. Fr. T. 11. (1864) p. LXI., et G. sylvivagum Eorumdem in Timb. Herbrs. Toul. P. 2. (1871.) p. 175. (sic), G. pusillum, G. papillosum, G. Bocconei All., G. hirsutum, G. laeve Thuill., G. tenue Vill., et G. hercynicum bis La-Peyr. Herbr.; G. uliginosum Pourr. Herbr. Matr., partim, et G. Boccone, et G. minutum Pourr. Herbr. Matr.!, itemve Berger.! Bass. Pyr., G. pubescens Pourr. El. pl. hrt. Matrit. 1796. ex archetypo viso in Herbr. Mus. Matr. e Monserrat.! G. Marchand. Roem. Schult., G. pusillum *b* Lang. Willk. n. 2038., G. hirsutum Asso Mant. praes. p. 1.! (e G. ara); G. helveticum DC., quoad pl. pyr.? G. obliquum La-Peyr. Fl. n. 21.! G. glabrum Hoffm., G. hispidum Sch., Rad., ex Kirschl. Vog. Rhen., G. tenuissimum M. a Bieb., Ledeb., ex Panc. Engl. Bot. v. 2. n. 74, Flor. Dan. t. 1866., Coss. Germ. Fl. Paris. p. 362. n. 4. t. 22. f. D., Jacq. A. 1. p. 51. t. 80., et 5. p. 10. t. 422., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1193. f.a 3-7., et t. 1194. f. 2, 3. pumil.! Vill. Dauph. 2. p. 317. bis, t. 7. med. exter. montan. Barrel. Icon. t. 57., cf. Obs. p. 11. n. 98.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Cantabr. ad summitatem montis *Usturri* supra *Tolosa*, die 4. Jul. 1857.; in Pyr. septr. auriger. ad *Audinat*, die 11. Jul. 1862., in Pyr. septr. med. ad *Lannemezan*, diebus 27. Maj. et 22. Jun. 1862., in Pyr. Aragon. *a la Peña Montañesa*, l.d. *el Portillo* supra *Toledo*, die 30. Jun. 1853.; contra *Hecho*, inque *Sierra de Loarre*, diebus 10. Jul., et 3. Jun. 1858.; in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 27. Aug. 1836., ad *Mont-Louis* die 4. Jul. 1837., et ad *Bellegarde*, die 27. Maj. 1860. Habui ex nemore *Larramette* ad *Toulouse* a Timbal sub nomine *G. commutati* Jordan, et ex pratis ad *Portet*, item prope *Toulouse* ab eodem sub nomine *G. Nouletiani*, nec non ex nemore *de Balma* ab eodem sub nomine *G. chlorophylli* Baill. et Timb. Habeo denique a Deville e Pyr. septr. med., *au Ger du Troubat*, et ad *Biacalée* lectum.

Pulcra haec speciminum series obtulit mihi etiam a Pyrenaeis procul, satis superque, ut variabilitatem speciei conspici, et sustineri possit. Sunt etiam qui ad eamdem speciem afferant *G. sudeticum* Tausch., *supinum* Reichnb., *helveticum* Weigg., sive *baldense* Spreng.

Perpendenda est etiam Bertoloni sententia, Mey. Fl. Hanov. p. 267. n. 14., Wimmeri quoque Schles. 1857. p. 332., nec non Neilreich in Maly En. pl. Austr. p. 147., inque Veget. Croat. (1868), qui *G. pumilum* Lamk. quoque, sive *hypnoidem* Vill., *Jussiaei* Vill., *tricophyllum* All., ad *G. sylvestre* reducendum esse contendunt.

G. austriacum Jacq., quidam, et Koch etiam, varietatem majorem considerant *G. pumili* Lamk.; ast ego fidenter ad *G. sylvestre* confirmo. Nostrae quoque speciei dijudico *Gal.* n. 123. Asso Syn. Arag. p. 15.

G. scabridum Willk. Sert. Fl. Hisp. Add. corrig. 173. (nec Jordan), cui patriam esse novit Navarram, et Aragoniam Pyrenaeas, ad *G. laeve* Thuill. refert Lange, quod hujus loci est. In *G. commutato* Jord., Gren. Godr. *Fr.* l.c. nunquam percepi notas distinctionis tutas, et haec putata species admodum dubia fuit Lange, Pr. Fl. Hisp. 2. p. 320. Noluit eam ultra sustinere Grenier *Jura* p. 365., de qua laetatus sum sententia. Huic formae affinis est altera, quam non meliore omine distinxerunt Baillet, et Timbal, *G. chlorophyllum* eam nuncupantes, cui false pedunculos nimis breves tribuerunt; *G. sylvivagum* Baill., et Timb. cum hoc quoque comprehendi potest; nam a *G. commutato* Jord. inaniter distinctum fuit ex Thielens. Illud *G. chlorophyllum* parum distat a *G. obliquo* Nonnullr., ne dicam Villar, si verum est ipsum sub hoc nomine plures species confudisse; et, si recte video, proximum quidem est *G. leucophaeo* Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 28.

Spectanda est varietas ex *la Peña Montañesa* floribus prorsus luteis; ei accedit altera ex *la Sierra de Loarre*, in qua flores lutei quidem, sed pallidiores: ibidem conspicua erant individua quaedam caule, foliisque molliter pubescentia: in iis quoque foliorum margo aculeato-scaber: hisce similis est *G. puberulum* Christ ex Helvetia. *G. pomeranicum* Retz, Scand. Pr. ed. 2. n. 185., a systematicis oblitum, speciei nostrae formam existimo. Speciei historiam fusius scribenti commendo Schrader Spicileg. Flor. Germ. p. 11., Tausch., *Flora* T. 18. (1835) p. 349. n. 22. (vix), Noul. *Fl. baes. sous Pyr.* p. 304., Carion *Saon. Loir.* p. 53., Grenier *Flor. Jur.* p. 364., Spenn. Fl. Fribrg. 2. p. 467. n. 13.

Galium rubrum (Clusii) G. Bauh. Pin., L. Sp.

Clus. Rar. pl. hist. 2. 1. 5. p. 175. f. 1. Koch p. 366. n. 21., Bert. 2. p. 119. n. 17., Gand. 1. n. 337.. Moris Sard. 2. n. 583.. De Notrs. Reprt. Flor. Ligust. n. 870., DC. Dub. p. 248. n. 6. G. aristatum La-Peyr. Herbr., et G. obliquum Vill. La-Peyr. Herbr., et G. purpureum Herb. La-Peyr., sed hoc exoticae est originis. G. Prostii Jordan, ex Loret, et Clos. Revis. Hrbr. La-Peyr. Vill. Dauph. 2. p. 320. n. 9. t. 8., Nocc. Balb. Flor. Ticin. p. 74., et p. 405. t. 4., Reichnb. Icon. C, 27. t. 1192. f. 3. Moris. Hist. pl. Oxon. S. 9. p. 332. t. 22 f. n. 3.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr.

Dubium recipio fideus Herbario La-Peyrouse, ubi locus indicatus est *la Trancade* ad *Villefranche* Pyr. or., unde in Herbario Coder non vidi, et e quo loco in *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 64. n. 10. *G. aristato* flores *albo-luteos* tribuit. Specimina *G. obliqui* in La-Peyrouse Herbario nullum ferunt locum; in opere citato plura loca indicantur, quorum major pars a me explorata speciem hanc non ostendit. Ei quoque flores albos dijudicavisse diceres La-Peyrouse e primo synonymo in *Suppl.*, p. 25., allato.

Galium erectum (Calzolari) Huds. Angl.

Calzolr. Viagg. mt. Baldo p. 8. Bert. 2. p. 101. n. 6., Moris. Sard. 2. n. 582. G. lucidum All. Pedm., Koch p. 366. n. 20. G. lucid., et G. cinereum All. Gaud. 1. ns. 334. 335. G. erect., et G. tenuifolium (Wulf.) DC., Dub. p. 249. ns. 20., et 17., cum G. cinereo P. 2. p. 1029. G. rigidum Vill. et G. cinereum All., Lang. Willk. 2. ns. 2026. 2027. G. lucid. La-Peyr. Herb., G. rigidum Pourr., et G. montanum, hoc partim, Pourr. Herb. Matrit.; G. Mollugo Heuff. pl. Ban. ex Griseb. et Schenk It. Hungr. n. 195.; G. aciphyllum Willk. et Costa Pug. n. 22.?, et inde G. fruticescens Lang. Willk. n. 2025.,* saltem quoad plant. Pyr. Catal. G. ochroleucum Kit. ex Neilr.; G. splendens All. Icon. Taur., G. diffusum Don, ex Hook., et Arn. (nisi potius G. sylvat., consid. icon. adduct. E. B. n. 2783.). G. viridulum Jord. All. Pedm. n, 21. t. 77. f. 2., et n. 22. t. 17. f. 4., Engl. Bot. v. 29. n. 2067., item Suppl. v. 2. n. 2784., Flor. Graec. Sibthrp. C. 2. p. 24. t. 132., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1188. f. 2., et t. 1191. f. 1. ciner., et f. 2. corrudfl. Bocc. Mus. piant. p. 172. t. 116. (forma quae G. pallidum Presl.) Tabern. Krtb. p. 434. f. 2., Icon. t. 152. f. 1., ex Marsch. a Biebrst.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Sept.

Legi in Pyr. Arag. ad *San Cosme de Guara*, die 14. Jun. 1850; in Pyr. Catal. ad *Arbucias*, die 2. Jul. 1851., in m.e *de Carreu* contra *la Conca de Tremp*, die 25 Jun. 1861., in region. maritima ad *San Feliu de Guirols*, die 6. Jun. 1860. Habeo a Deville ex *Areign.*

Rhizoma in hac specie saepe validum, nodosum, rubens: caules aerei ad angulos (qui anguli membranacei apparent) rigiduli; folia per marginem scabrida, qui character interdum occultatur e margine revoluto. Corollarum lobi apiculati, apiculis sero, marcescente corolla, inflexis. Flores fragrantes.

Species admodum variabilis; ejus statura a palmo ad duos pedes ascendens, rigida aut relaxata; ludens propter panicula stricta, eademque amplissima, foliis tunc tenuioribus aciformibus, et insuper asperitate, glabritie, glaucedine, hirsutie etiam et inde colore quoque admodum mutata, floribus pariter evidentius luteolis, quae omnia observantur in plantis secundum loca, tempora, clima, vel anni tempestatem mutata. aut variantia. In forma quam *G. cinerei* putavi, flores ferme inodoros reperii; dicere nequeo, num mutata hora, sub vesperum, iidem flores odorati fierent.

G. corrudaefolium Vill. ego quoque cum hoc comprehendo, agnovique ad hanc formam pertinere specimina a me in Catalaunia lecta. Suspicor nec veras esse, nec tanti faciendas notas, quibus ab ipsius Villar *G. cinereo* stirpem ceu speciem legitimam sustinere conatur Timbal *Herb.* Chaix p. 25., dicens in *G. corrudaefolio* inspici paniculam densiorem, folia tenuiora, acutioraque, et plantam sub exsiccatione nigrescentem. Profecto in hanc descendere speciem puto *G. provinciale* Willem. *Pl. étoil.* (1791.) p. 50. n. 21. Sed respuo unionem *G. erecti* cum *G. albo,* sive *Mollugine* (**b**) propositam a Mey. Fl. Hanov. p. 266. n. 12., a Coss. Germ. *Fl. Paris.* ed. 2. p. 445. n. 3., a Boreau *Fl. centr. Fr.* (1840) n. 642., ab Ambrosi Fl. Tir. austr. 2. n. 434.

Galium album (Fuchsii, Tragi) Pen. Lobel. Advrsr. p. 358. in Obs. ad *G. luteum;* Lamk. *Fr.*, Will. (non L. Dalek.).

Fuchs. Hist. st. p. 281., ad inseq. spec. adduct. a Sprengel. Trag. St. h. p. 493. G. n. 3., G. Mollugo L. Sp., Koch p. 365. n. 19. et p. 1025., Bert. 2. p. 114. n. 13., Gaud. 1. n. 333., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 863., DC. Pr. P. 4. p. 596. n. 18., et cum Dub. p. 249. n. 21. (excl. var. *b*); Lang. Willk. 2. n 2024. G. Moll. La-Peyr. Herbr., et G, sylvaticum La-Peyr. Herbr. partim, et G. austriacum La-Peyr. Herbr. s.l., G. elatum, et G. neglectum Gren. Godr. Fr.; G. dumetorum Jord., ex Carion Saon. Loir., God.; G. flaccidum Salib. Pr.; G. obliquum Wulf. (non Vill.); G. insubricum Gaud. ex Bertol., annuente Koch Add. corrig.; de hoc cf. Reichnb. l.c. t. 1189. f. 1. Engl. Bot. v. 24. n. 1673., Bull. Herb. Fr. t. 283., Flor. Batv. v. 3. t. 191., Fl. Dan. t. 455., Sv. Bot. v. 5. n. 357., Coss. Germ. Fl. Par. p. 362. n. 3 t. 22. f. C. (excl. var. *b*); Reichnb. Icon. C. 27. t. 1187. f. 1., et 1188. f. 1. elat.; Plenck Ic. pl. med. T. 1. p. 33. t. 55., Zannich. Vnz. p. 107. t. 195 Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 159., Dod. Hist. pl. (gallic.) p. 369. f. 2., Purg. p. 101., Pempt. p. 354., Lobel. Obs. p. 466. f. 1., Icon. t. 802. f. 2. Clus. Pann. A. p. 685-6., Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 176. f. 1.; Mollg. 1.a Tabern. Krtb. p. 434. f. 1., (in Icon. desidert.); J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 716. f. 4.

♃ Flor. Maj. et per Æst. in Octobr.

Legi in Pyr. septr. aurigr. ad *Pamiers*, die 12. Aug. 1851. Obtinui a Timbal ex nemore *Larramette* ad *Toulouse* sub forma *G. elati;* ab eodem accepi etiam e *Portet* sub nomine *G. albi;* habeo a Deville ex *Biucalee (Azun)*, et ex *Tarbes.*

Nomen specificum *Molluginis* postposui, ne confusio oriatur cum alienissima *Lappagine,* quae *Mollugo* vocatur, Plin. Nat. h. l. 26. c. 10., vel 65. cf. p. 594. ad *Asperuginem.*

Petit Endlicher, Gen. pl. n. 5186., sub Linnaei *Mollugine*, num *Galliastrum* Heisteri, ex Fabric. Hrt. Helmst. ed. 1. p. 108. foret ne

illius Linnaeani generis? Minime quidem: patet ex ipso Fabricio, op. c. ed. 2. et 3. p. 198., nomen illud Heisteri pro *Pharnaceo Mollugine* L. confectum fuisse, quod melius diceretur *Ph. Galliastrum* Nob.

Galium sylvaticum (G. Bauhini) L. Sp.

Moll. mont. latifol. ramos. G. Bauh. Basil. p. 95. Koch p. 365. n. 16., Gaud. 1. n. 3393., DC. Dub. p. 249. n. 19., Godet Fl. Jur. p. 322., Gren. Jur. 2. p. 362. La-Peyr. Herbr., partim, G. intermedium Schult., G. Schultesii Vest? Engl. Bot. Suppl. v. 2. n. 2783.

♃ Flor. Apr. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., orient. editis. Legi in Pyr. Navarr. Valle *de Aezcoa* supra *Villanueva*, l.d *Bombagaina*, die 20. Jul. 1844. Habui e Pyr. septr. med. ex *Lhieris*, et ex *Oubat* a Philippe; ex *Areign (Barousse)* a Deville.

Facie appropinquat *Gal. albo*, cujus figuram a J. Bauhino de hoc datam ad *G. sylvaticum* allatam vides a Gaud. s.c., et a Gren. cum Godr. *Fr.* 2. p. 20. Caules tetragoni, faciebus bisulcatis, ad nodos quidquam incrassati, praesertim superne, undique laeves. Folia subsena, patentia aut reflexa, obovato-oblonga, obtusa, mucronata, superiora angustiora, omnia per marginem scabra, e denticulis spinulosis sursum versis, nervo, et reliqua superficie laevia, venosa, inferne glaucescentia. Panicula in planta adulta, ampla, ramis confecta patentibus, gracillimis, foliatis, inferioribus praesertim patentissimis, fructigeris divaricatis. Corollae lobi patentes, et etiam reflexi, apice cuspidati, quae cuspis solemnior mihi visa est quam describunt Smith, Koch, vel figuratur in *Engl. Bot.* Stamina post foecundationem reflexa, antheris inter sinus corollas subtus latentibus. Fructus glabri, rugulosi.

G. sylvatic. Gaud., corollarum lobis brevibus obtusis dubium evenit.

A communi *G. albo* distinguitur statura minore, foliis majoribus, per marginem scabrioribus, floribus albis, qui in *G. albo* potius ochroleuci sunt, totoque habitu graciliore, teneriore, et (dempta panicula) contractiore.

Antiquorum loca huc ab Hallero adducta, mihi potius, cum plerisque aliis, *G. albi* visa sunt: dubia tamen restat *Matrisylva* alia Tragi, Stirp. h. p. 496. n. 2. sin. ic.

Sowerby (J. D. C.) in *Engl. Bot. Suppl. Galia cinereum* All., Sm., et aristatum L. Sm. pertractans, harum specierum icones permutavit, ita ut pro nostra habeatur icon. s.c., et descriptio sub n. 2784. Hoc fugit Bertoloni, cujus prolatio de *G. erecto* **b** Fl. It. 2. p. 102. non est exacta. Hodierni angli ambas hasce icones ad *G. erectum* afferunt, quod me non suadet.

G. molle Gilib. Exerc. Phyt. p. 22. n. 28. (*a*, *b*) nullibi ausus sum proferre, veritus ne hanc et superiorem speciem una comprehendat.

Galium aristatum (Caesalpini) L. Syst. Nat. ed. 13.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 203. n. 560 Koch p. 365. n. 17., Gaud. 1. n. 338., Villem. Pl. étol. (1791) p. 36. n. 7. G. linifolium DC. Fr., Prodr. P. 4. p. 593. n. 2., et cum Dub. p. 249. n. 18., Loisel. Gall. ed. 2. p. 112. n. 28. G. sylvaticum Nonnullor., Bert. 2. p. 112. n. 12., Lang. Willk. 2. n. 2023., Berger. Bass. Pyr. p. 125 n. 10. G. atrovirens La-Peyr. Herbr.? specimina sunt imperfecta. G. papillosum Heuff., et G. capillipes Reichnb., ex Neilr. Hungr., Slavon.; G. inflatum Gilib. Exerc. phyt., G. scabrum Czin., et Szab. Flor. Dan. t. 609, Flor. Batv. v. 11. t. 826., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1189. f. 2., et 1201. f. 5. juniors. cymuls. Barr. Icon. t. 356., et t. 582., mancae, et rudes: Bocc. Mus. piant. p. 83. t. 75., ex Barr. 1.a.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In sylvis Cantabricis, Navarr. etiam potissimum reperiendum; rarius in Pyr. septr. med., desideratur in Pyr. oriental., Aragon.

Legi in Pyr. Cantabr. septr. ad scatebras fluminis *la Nive*, l.d. *Ghistei posca*, diebus. 1. Jul., et 14. Aug. 1841. Habeo ex *Lhieris*, et ex nemore *de Visken* a Deville, qui eum legebat etiam *au Capvern*. Observavi ad *Montoussé*, ad *Bedous*, in valle *d'Aspe:* in valle *de Roncal*, ad *Villanueva de Aezcoa*, ad *Arribe* secus flumen *Irati*, ad *Ochagavia* sub *l'Hermita Muschilda*, etc.

Caules quadrangulares, angulis tamen aliquando adeo obtusis, ut caules potius cylindracei videantur; ad genicula tumidi, unde nodi, qui in superiore parte, sive supra folia, fere hemisphaerici sunt, et laeves; in inferiore vero parte scilicet quae sub foliis degit, angulosi potius reperiuntur. Folia per marginem retrorsum scabra, et quum in viva planta folia sint plana, et sub exsiccatione margines revolvantur, accidit ut in plantis exsiccatis haec scabrities occultetur, et praeterlapsa fuerit in nonnullis descriptionibus (DC., Grenier, Wulfen). Corollae lobi ferunt apiculum adeo longum, ut merito aristati dici mereantur. Achenia sunt rugulosa. Flores fragrantes, ut in *G. arenario*, qui odor admodum perdurat. Tota planta glabra, glaucescens, et tenera; cito flaccida e terra ablata, pallida, foliorum pagina inferiore potissimum glauca. *Atrovirentem* nuncupavit La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr. Suppl.* p. 22., certe non pone examen in loco natali, aut de planta bene exsiccata, et recenti. Caeterum juniora, et manca La-Peyrouse specimina de identitate cum nostra planta non sinunt certum pronunciare judicium; attamen ut mihi visum est, Dufour quoque *G. atrorubentem* La-Peyrouse ad *G. linifolium* DC. potius afferre, *Bouquet botq.* p. 43. n. 145., itemve fecerunt Bentham *Cat.* p. 82., Mut. *Fr.* 2. p. 84. n. 21., DC., Dub. Aliis (Grenier, Godron) placuit ad *G. sylvaticum*, eique fidem praestitit Lange. Jordan peculiarem esse speciem sustinuit, *Obs. fragm.* 3. p. 98.

Galium luteum (Dioscoridis) Cord., Pen., Lobel., G. Bauh., Zannich., L. Dalek., Lamk. *Fr.*, Gilib. Exerc. phyt.

Diosc. l. 4. c. 94. G. verum J. Bauh., L., Koch p. 364. n. 14., Bert. 2. p. 110. n. 11., Gaud. 1. n. 341., DC. Pr. P. 4. p. 603. n. 77., et cum Dub. p. 248. n. 4., Lang. Willk. 2. n. 2029. G. verum La-Peyr. Herbr. Engl. Bot. v. 10. n. 660., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 15., Schrank Flor. Monac. t. 282., Schk. Handb. t. 23. (excl. litter. d); Flor. Dan. t. 1146., Sv. Bot. v. 3. n. 165., Dietr. Fl. Boruss v. 6. n. 409., Berger. Phytonomat. 2. p. 63. cum tab., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1187. f 2., Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 81. Plenck Ic. pl. med. T. 1. p. 32. t. 54., Flor. Batv. v. 1. t. 33., Coss. Germ. Fl. Paris. p. 362. n. 2. t. 22. f. B. Savi Mat. med. p. 6. t. 35., Zannich. Vnz. p. 106. t. 110. f. 1., Mill. Ic. 93. t. 139. f. 1., ex Sm. Matth. p. 1131., Camer. Epit. p. 868., Trag. St. h. p. 492., Fuchs. Hist. st. p. 196., Lob. Obs. p. 467. f. extr., Icon. t. 804. f. 1., Dod. Pempt. p. 355. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 720, Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 8. p. 327. t. 21. f. 1. (bis).

♃ Flor. Maj. et per Æstat. Fruct. Æst. in Octobr.

Legi in Pyr. Arag. ad *Huesca*, die 21. Jun. 1850. Habeo a Deville ex *Areign*, ex *Mont-Sacon*, et ex *Tarbes*.

Habitus varius, occurrens planta rigida, erecta, patens, ascendens. Variabilis quoque est pubescentia partium, et inde color herbae. Non semper in palustribus nascitur (Dioscorides), nam ad agrorum, viarumque margines, in muris, et tectis etiam aliquando reperitur. In montibus editis quoque florum odorem acutum (Dioscorid.) ego quidem expertus sum. Non solum pedunculi cum fructu deflectuntur, sed folia etiam reflexa reperiuntur, sub quibus flores persaepe absconduntur.

G. decolorans Gren. Godr. *Fr.* 2. p. 19., vel Gren. *Gal. Centaur.* (24. Dec. 1849) p. 2., majore fide diceretur planta hybrida, matre *G. luteo*, patre *G. albo*. Aliis varietas est *G. lutei*, cf. Sonder *Flora*

(1851) p. 41., *Fl. Hamb.* p. 84., *Bréb. Fl. Normd.* ed. 4. p. 147. n. 2. *d.*; et cf. cum *G. ochroleuco* Rochel Pl. Bannat. rars. p. 45. t. 8. f. 20., vel Reichnb. Icon. C. 27. t. 1193. (vel 142.), nec Kitaibel ex Grenier. Non adeo fructificantem invenit Timbal in nemore *Larramet* ad *Toulouse* (*G. vero Mollugo* Wallr., Noul. *Fl. anal. Toulouse*), a quo accepi, anno 1853.

Efficace remedium vulnerarium mecum praedicarunt monticolae aragonenses ad *Castañesa*.

Asperula Dod., Lobel., G. Bauh., L. Genus potius artificiale, cujus strictissimam cum *Galio* affinitatem demonstrant *Asperula galioides*, *A. pendula* Boiss., *A. humifusa* DC., *Galium concatenatum* Coss., *G. murcicum* Boiss. Reut., de quibus postremis cf. Lange Pr. Fl. Hisp. 2. p. 312. In hisce speciebus utique, vel plantarum habitus, vel quarumdam characteres, generum unionem evocare videntur.

SECTIO 1.ª GALIOIDEA DC.

Asperula galioides (G. Bauhini? Pluken.), Marsch. a Biebrst. Taur. Caucas.

Rub. mont. angustifl. G. Bauh. Pr. p. 145. n. 1.! Pluk. Phyt. t. 397. f. 5. Koch p. 360. n. 8., Bert. 2. p. 80. n. 5., DC. Pr. P. 4. p. 585. n. 34. A. glauca Aschers., Crép. Pl. rar. cr. Belg. fasc. 5. p. 63. Galium glaucum L., Gaud. 1. n. 340., DC. Dub. p. 249. n. 16., Lang. Willk. 2. n. 1998. G. glauc. La-Peyr. Herbr.; G. montanum Willem. Pl. étoil. (1791) p. 39. n. 9.; A. tyraica Bess., ex Lang., confirm. Ledeb. Ross.; G. altissimum Gilib. Exerc. phyt. Jacq. A. 1. p. 51. t. 81., Vill. Fl. Dauph. 2. p. 326. n. 15. tab. 7., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 446., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1179. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. septr. med.; inque orient., *Conflent*, et agr. Ruscinon., solo calcareo.

Legi in Pyr. or. ad *Conflent*, *à la Trancada d'Ambouilla*, die 14. Jun. 1837: fructusque ibidem decerpsi, die 22. Sept. 1843. Habui ex *Pech-David* (ad *Toulouse*) a Noulet. Tausch etiam inter eos est, qui inter *Galia* speciem collocatam vellet: cf. *Flora* 1835. n. 22. p. 344. Suaderet habitus, repugnant characteres.

Fructus bene Bertoloni *arefactione rugulosos* descripsit, qui laeves ab aliis describuntur.

Locum G. Bauhini, a pluribus olim citatum, revera parum fidenter inscripsi; de eo dubitavit Villar, nec eum citarunt Zinn, Catal. pl. hrt. agr. Gotting. p. 231-2., neque recepit Bertoloni: et ego veritus sum, ne potiore jure ad *Galium erectum* adduceretur. Excluso G. Bauhino primus speciei auctor apparet forte illico Ruppius, Jen. 1718. p. 4., in quem si sistere nolis, suscipe tunc Haller, Helvet. n. 714., qui tamen utrumque, et G. Bauhinum, et Ruppium citavit, ut G. Bauhinus, Morison, et Ruppius nos ducerent ad Gesnerum, Hrt. Germ. crt. 277. lin. 41., qui plantam ad Scaphusiam indicat; judicent autoptae! Rejiciatur semper Bocconiana prolatio de *Gal.* etc. *Mus. piant.* p. 172. t. 116. f. inter., a Linnaeo, Reichard, Willdenow, Lamarck, Allioni, Roemer et Schultes, et cum istis adhuc a Gaudin allata, quae potiore ratione affertur ad *G. erectum* Hudsoni, cujus, ut jam dixi, sistit formam respondentem *G. pallido* Presl. Video denique Lamk. *Dict.* 2. p. 579. n. 11. synonyma haec omnia conservatim intulisse, addito Morison, Hist. pl. Oxon. 3. p. 331. n. 4., qui rem concise tractavit. Sed addidit quoque Lamarck citationem Pluken. Phytogr. t. 397. f. 5. (exclu-

damus Amalth. p. 104. ubi Boccone evocatur), quae figura mihi recipienda videtur, et ita ut nisi Bauhini, Plukenetii haec, de qua agimus, evenit species.

Asperula odorata (Brunfels.) Dod. Pempt., Clus. Hist., L. Sp.

Caprifolium Brunf. Herbr. 2. p. 13., qui p. 14. dicit potius Steilariam esse; in edit. 2. (corr. err.) habet figuram in eadem pagina, inque p. 86. (p. err. p. 82.) Koch p. 359. n. 6., Bert. 2. p. 74. n. 1., Gaud. 1. n. 326., DC. Dub. p. 251. n. 3., Lang. Willk. 2. n. 2002. La-Peyr. Herbr. Cordialis Lonicr. Nat. h., Matrisylva Lonicr. Krtb. a Trago desumens. Hepatica Dorsten., eadem semper figur. Egenolph.; G. umbelliferum Bergr. Bass. Pyr., quamvis et Asp. odoratam gerat. Schk. Handb. t. 23., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 19. t. 36., Dietr. Fl. Bor. v. 2. n. 140., Flor. Dan. t. 562., Berger Phytonomat. p. 7. cum tab., Mil. Icon. t. 55. f. 2., Reichnb. Icon. 27. t. 1178. f. 2, 3., Plenck Ic. pl. med. T. 1. p. 32. t. 53. Egenolph. Herb. imag. crt. 25. f. 1., Dorsten. Bot. crt. 145. B., Lonic. Nat. h. crt. 243. C. Trag. St. h. p. 496. Lob. Obs. p. 464. f. infr., Icon. t. 801. f. 1. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 175. f. 2., Dod. Pempt. p. 355. f. 2.. Tabern. Krtb. 2. p. 1201. Icon. t. 816. f. 1. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 331. t. 22. f. 4. innumer.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In montan. sylvat.

Legi in Pyr. septr. aurig. sub *le mont Llaurenti*, l.d. *Barbugliera*, die 4. Aug. 1843. Habeo a Deville ex nemore *de Lespordera*. Observavi ad *Roncesvalles*, *a la Regata d'Estaboa* vallis *Aezcoa*, et *Salazar*, ad *Mongarry*, in *Monseny*; frequentiorem vero per Pyr. septr. med. Infusum, odore et sapore quibusdam gratum.

SECTIO 2.ª CYNANCHICA DC.

Asperula cynanchica (Gesneri) L.

Gesn. Coll. (Aspergula) et Hrt. Germ. crt. 277. lin. 43. sub Rubia! huic cognata in Stirp. collect., crt. 61., declarata. Koch p. 359. n. 5., Bert. 2. p. 80. n. 6. (excl. A. longifl.); De Notrs. Repert. Fl. Ligust. n. 850. (excl. A. longifl.), Gaud. 1. n. 329.; DC. Dub. p. 251. n. 5., Lang. Willk. 2. n. 1996. A. cyn., A. multiflora, et A. pyrenaica Loisel. Gall. ed. 2. p. 107. ′ns. 6, 7, 9. La-Peyr. Herbr. et A. pyrenaica, et A. multiflora La-Peyr. Herb., et haec etiam in Herb. March.. ex Timb., et Lor., et A. tinctoria La-Peyr. Hrbr. s.l., aliorumve plur., non L., A. macroclada Huet; A. tenuiflora Jordan? A. rupicola Jord.; A. canescens Vis. Dalm., A. collina Salisb. Pr.; A. supina Marsch. a Bieb., DC. var. est internod. abbrev., ex Ledeb. Ross., et A. alpina M. a Bieb., alter. var. ex eod. Ledeb.; Engl. Bot. v. 1. n. 33., Schrank Fl. Monac. t. 299., Gaer n. Fr. Sem. pl. 3. p. 89. t. 195. f. 7. fr. sem. Rubia cynanchica J. Bauh., A. minima Jung. in Gesn. Op. bot., A. arenicola Reut. Genev. ed. 2. Reichnb. Icon. C. 27. t. 1181. f. 1., et t. 1183. f. 2. canesc., Tenor. Flor. Napol. T. 3. p. 131. n. 1208. t. 110. f.a flaccid., Guss. Pl. rar. p. 70. t. 13. f. 2., nitns.; Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 413., Berger Phytonom. p. 81. cum tab., Wight Ill. Ind. bot. t. 128. bis f. 3.. Zannich. Vnz. p. 227. t. 81., Turp. Fl. med. T. 1. t. 46., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 18. f. 157., Tabern. Krtb. p. 433. f. 2., Icon. t. 151. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 723. f. 2. (in quibusd. exemplr. p. err. 720.), Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1185. f. 1.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. Praediligit solum calcareum.

Legi in Pyr. septr. sub *le Port de Venasques*, ad *l'Hospice*, die 31. Jul. 1838; varietatem *multifloram* in Cantabr. marit. inter *Guetary*, et *Biarritz*, die 27. Maj. 1841., et ad *Algortha*, die 9. Jun. 1853.; in Pyr. or. ad *Puig Valador*, *Capsir*, die 1. Aug. 1839. Speciei typum habeo a Deville ex *Mont-Sacon*, et ex *Artigaous*: gracilem, elongatam, *tenuifloram* Jord., habui a Timbal prope *St. Béat* ab eo lectam.

Varians admodum planta habitu erecto, diffuso, et prostrato, brevi, et elongato, simpliciusculo, e ramosissimo, rigido, et molli, paucifloro, multifloro, glabra, et hirtula, foliis in verticillis quaternis, et senis, inaequilongis, itemve longitudine et proportione, cum internodiis variabilibus, aliquando admodum revolutis; corollarum limbo bi-tri-quadrilobo, lobis aequalibus, aut inaequalibus, corollaque tota carnea, albida, vel carneo lutescente, glabra, et puberula. Quas speciei variationes a solo, et humiditate potius quam a climate, expositione, sive e loco pendere existimavi. Stylus quidem plus minus profunde divisus reperitur. Inter hujus speciei lusus habenda est, procul dubio, *A. multiflora* La-Peyr.

Hist. abr. pl. Pyr. p. 62. n. 6., quam ego in plurimis Pyrenaeorum locis observavi transientem in communem typum. Caeterum jam ante me hujus formae distinctionem ceu specificam respuerant Benth. *Cat.* p. 62., Dufour Bouq. botq. pyr. n. 148., quorum postremus stirpium sejunctionem jam antea (1821) infirmaverat in *Lettr. Palass.* 2. *Mont. Maud.* p. 338. not. Haec varietas non est alpestris plantae status, ut quidam cum La-Peyrouse reputarunt, obvia mihi saepe in litore cantabrico. Ex ipso litore *de Biarritz* adeo imposuit Grateloup, ut ille quoque ceu peculiarem speciem consideraverit, cui nomen fecit *A. rubeolae* Florl. Aquit. n. 356. Item e speciminibus *de Esquierry*, regionis alpestris, stirpem, seu eamdem formam, triplicavit Huet nomine *A. macrocladeae, Pl. nouv. Pyr.* 1853. p. 4., ut ego ipsum montem peragrans novi, utque confirmavit sero Timbal etiam, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864) p. LXXXIX.

A. pyrenaicam L. ex Burser, a Linnaeo prope *Valence* agri Delphinalis indicatam, ceu peculiarem speciem nequivit distinguere Villar, *Dauph.* 2. p. 315. n. 4. Haller, Wahlenberg, Link, Gaudin, Koch, Bertoloni, Reichenbach, DC., Host, Cosson, Germain, Ledebour, denique Grenier, cum Godr. *Fr.* 2. p. 48., *A. tinctoriam* in peculiarem speciem receperunt (laudato *Sv. bot.* v. 4. t. 244.); huic, ceu varietatem **b** Galli illi attulerunt *A. pyrenaicam* L., et La-Peyr., quam Grenier dicit se ad *Esquierry* vidisse: hoc, ut specimina La-Peyrousiana bene observata, a receptione speciei me detinent. *A. cynanch., tinctor.*, et *pyrenaeam* conjunxit Lamk. *Fr.* 3. p. 375. n. 954., cujus observationibus nihil officere queo.

Video *A. aristatam* L. fil. indicatam a Willkomm, Sert. Fl. Hisp. p. 68. n. 463., inter *Jaca*, et *San Juan de la Peña*, itemve a Lange cum eo l.c. n. 1995; huic valde accedunt specimina e *Mont-Sacon* a Deville accepta, vel individua hinc inde per Pyrenaeos reperienda, praesertim locis editis, quae ceu formam *A. cynanchicae* considerare minime dubitavi. Ast dubito de validitate specifica ipsius Linnaeanae speciei.

Huic formae, de qua modo diximus, proxima est *A. longiflora* Waldst. Kit. pl. rar. Hung., quam colligari video cum *A. cynanchica* a Bertoloni, De Notaris, Ambrosi, Reichenbach, Neilreich Croat., cum *A. aristata* a Lange; ego peculiarem esse speciem, cum Host, Koch, Gussone, praecipuis existimo: eam legi in Apenn. Bonon. *al Corno alla Scala*, unde et Bertoloni novit, die 1. Aug. 1834, sed per Pyrenaeos nunquam offendi, nec dari credo, quamvis sit strictim illa varietas suae *A. aristatae* Lange sub qua adponet *A. longifloram*, quae indigitatur in Pyr. Arag. l.c.

Contendit Boissier (*Voy. botq. Esp.* n. 805.) *A. longifloram* Italorum diversam esse plantam ab Hungarica, et cum *A. montana* Willd. identicam, quam varietatem esse *A. aristatae* L. fil. ipse suspicatur. Defectu speciminum authenticorum, spectata misera Willdenowi phrasi (En. hort. Berol. p. 151. n. 4.), visa Willdenowi auctoritate, de sejunctione speciei, ab ipsis Waldstein Kitaibel desumpta, nos eam rem aliis, Berolinensibus potissimum cum planta italica, facile comparanda, extricandam relinquimus. Laudabant Catalaunici plures herbae efficaciam contra morbos urinales, ad quem usum venditur ab Herbolariis. Non ego propriis hanc efficaciam observationibus confirmavi. Scio

tantum *A. odoratam* penes aliquos ceu diureticam plantam conclamatam fuisse. Utinam planta inventu tam facilis efficace praeberet remedium! Locum Columnae, Ecphr. p. 296-7., laudatum olim a Bertoloni, Amoen. Ital. p. 337. n. 40. ad *A. longifloram,* revera sub hac specie non relatum a Guss. Syn. p. 179. n. 5., recipere sub *A. cynanchica* nolui, quamvis ad postremam hanc speciem referant auctores plures gravissimi. Mihi potius pro *A. longiflora* placet. Locus *Campochiari* a Columna indicatus.

Hanc a Bauhinorum stirpe non separabat Moris. Hist. pl. Oxon. 3. p. 330. t. 22. f. 9. (e Columna!).

A. macrorhizam, Hoffm. Link *Fl. Port.* 2. p. 41. t. 84. ego ceu *A. cynanchicae* varietatem considero.

Asperula hirta (Saint Amans) Ramond *Bullet. philomatq.* ann. 1800.

Asp. St. Am. Bouq. Pyr. p. 194. n. 16. DC. Dub. p. 251. n. 4., Lang. Willk. 2. n. 1992. La-Peyr. Herbr. Ramd. l.c. p. 41. p. 131. t. 9. f. 1, 2, 3.; Roem. Fl. Eur. fasc. 14. n. 1. cum tab.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. editior., solo calcareo.

Legi in Pyr. septr. med. m.^e *d'Arlos* sub *le Casteillet* l.d. *Mas de Cubede,* die 19. Jul. 1843., item ad rupes *du Pic de Gard,* die 3. Jul. 1843.; in Pyr. Arag. ad rupes *de Soriza* supra *Ansò*, die 31. Jul. 1844. Habui iterum ex *le Pic de Gard* a Munby, ex *le Pic de Ger* vallis *Ossau* a De Girard; ex *Nerpuign, Col de Saucede,* et supra *les Eaux Bonnes* a Deville. Observavi supra *Gavarnie*, supra *Barèges,* in valle *d'Aure* ad ejus summitates, in m.^e *Cagire*, alibique: in Pyr. merid. Cantabr. m.^e *Aloña* supra *Oñate*, in Pyr. Arag. m.^e *el Forat* supra *Sallen, a la Peña Montañesa,* in m.^e *Turbon*, etc.

Rupestris planta, mollis, et tenera, spectanda copia florum, qui albido-carnei sunt, statura sesquipollicaris, bi-quadripollicaris etiam aliquando, caespitem saepe densiusculum efficiens. « *Culta pedalis fit, summitatibus glaberrimis, ut facile hexaphyllam crederes.* » Roem. cum Schult. Syst. Veget. V. 3. p. 266. n. 6.: et reapse cum hac non parum se similem ostendit; magna item ei inest affinitas cum *A. neglecta* Gussone. Revera in mitioribus, ut in planta culta, minus hirsuta, et quasi glabrescens occurrit. Folia 5-6-7-8. etiam. Corollae limbus planus. Stilus bifidus, partitionibus inaequalibus exsertis. Achenia glabra, sature fusca, laevia, sub exsiccatione corrugata. Putarunt Link, Hoffm. *Fl. Port.* 2. p. 43. hanc nostram cum *A. hirsuta* Desfont. esse conjungendam, quod mihi neque descriptio suadet, nec locus in quo postrema haec vitam vivere solet. Expresse negant Roem. Sch. l.c. p. 267. Obs. ad n. 7. Separavit DC., qui utramque speciem bene perspectam habuit, itemve Lange cum Willk. l.c. n. 1993. Addamus etiam Munby, qui utramque speciem in locis natalibus vidit, legitque. Tausch *A. hirtam* ad *hexaphyllam* adducere jussisset, ejus varietatem considerans. Haud recte Bentham, *Cat.* p. 62., speciei denominatorem Saint Amans decernere; iste mihi speciei auctor primus est, sed stirpem quasi pudibundus proposuit, nec eam proprio specifico nomine salutare ausit.

SECTIO 3.ª **SHERARDIANAE** DC.

Asperula caerulea (Dodon., Turn.) Lobel., Dodon., Camer., Forsk.

Dod. Cruydeb. ed. 1553. p. 577. ex Kick. Alysson Turner (G) Herbal. Colon. 1568. ex G. Bauh. Pin. p. 334. b, 2., a neotericis citari non video: ab anno 1596. in Anglia culta dicitur ab Anglis. A. arvensis L. Sp., Koch p. 359. n. 1., Bert. 2. p. 76. n. 2., Moris Sard. 2. n. 576., Gaud. 1. n. 327., DC. Pr. P. 1. p. 581. n. 1., et cum Dub. p. 251. n. 7., Lang. Willk. 2. n. 1990. Asp. arv. La-Peyr. Herbr. Engl. Bot. Suppl. v, 2. n. 2792., Turp. Icon. végét. t. 52., Turp. Fl. med. T. 7. t. 52., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1177. f. 2., Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 79. Lob. Obs. p. 465. f. 2., Icon. t. 801. f. 2., Dod. Pempt. p. 355, f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 719. v. 718. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 332. t. 22. f. n. 2. (1).

⊙. Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. In calidior. solo plerumque calcareo. Legi in Pyr. or., *Roussillon*, ad *Reynes*, die 26. Maj. 1843. Habui a Deville ex campis ad *Arrau:* observavi ad *Seix*, ad *Toulouse*, ad *Bilbao, Jaca, Pamplona*, etc. Variat raro corollis albis.

Percipio affinitatem ejus cum *Sherardia arvensi*, sed tantam cum hac similitudinem non video, quomodo proclamarunt Roth Tent. Fl. Germ. 2. p. 192., Willd. Sp. pl. Tetr. p. 576. n. 3., St. Am. *Fl. Agen.* p. 71., Roem. Schult. Syst. Veget. V. 3. p. 266. n. 5., Richard (A.) *Rubiac.* (1829) p. 47., Visian. Dalm. 3. n. 1122.

A. azurea Jaub. et Spach (mox *A. orientalis* Boiss., et Hohen.) *Ill. pl. orient.* T. 1. (1842) t. 82. A., et *A. setosa* Jaub., et Spach Ibid. B., probabiliter altera alterius varietas, tam similes sunt *A. caeruleae*, ut, in Europa enatae, vix aliquis eas sejungere arbitratus fuerit.

Sherardia Dillen.

Sherardia arvensis (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 16. f. 137. Koch p. 358., Bert. 2. p. 72., Gaud. 1. n. 325., Moris Sard. 2. n. 575., DC. Pr. P. 4. p. 581. n. 1., et cum Dub. p. 251., Lang. Willk. 2. n. 1989. La-Peyr. Herbr.: Sh. umbellata Gilib., Dillenia Heister, Fabric. En. pl. hrt. Helmst. ed. 2. p. 57.; Hexodontocarpus arvensis Dulc. Engl. Bot. v. 13. n. 891., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 13., Smith Gramm. of botan. p. 127. t. 16. f. 196., Schk. Handb. t. 22., Flor. Dan. t. 439., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 576., Fl. Batv. v. 9. t. 642., Gaertn. Fr. Sem. pl. T. 1. p. 110. t. 24. f. 2., Turp. in Dict. Sc. Nat. Atl. Dicotyl. t. 98., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1183. f. 1. Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 80., Dillen. Cat. pl. Giss. Append. p. 96. t. 3. f. A-G., Gilib. Exerc. phyt. p. 26. n. 35. cum ic. Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1137. f. 1. mal.; Barr. Icon. t. 541. f. 1., et t. 766.; Blair Bot. Essays p. 155. t. 4. f. 6. ex Sm. J. Bauh. Hist. pl. 3. l, 36. p. 719. v. 718. f. 3.

⊙ Flor. Mart. Jun. Fruct. Maj. Jul.
Legi in Pyr. Arag. humil. ad *Benavarre*, die 20. Maj 1846. Habeo a Deville ex *Bareilles*.

Vidi plantam luxuriantem, loco umbroso degentem ad *Bilbao, al paseo de los canos;* item floribus albis obvenit mihi haec stirps ad *Bagnacavallo*, Ital. Planta senescendo rigidior fit, et pallida, magis canescens evenit antequam maturi fructus cadant.

Nomen *Sherardiae* pro novo genere reapse proposuerat Vaillant, *Struct. flor.*, et Nov. genr. pl. (1718) p. 46-7., quod restituendum fuisset, ni auctor (caeterum insignis) plures sub illo generum diversorum ingessisset species, videlicet *Lippiae*, et *Stachytarphetae*.

Crucianella L.

Crucianella angustifolia (G. Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Pr. p. 145. n. 4. Rub. spic. cret. Herbr. Dilligemens. a Wijnhouts 1633., ex Court. Comm. 2. in Dod. Pempt. Koch p. 360. n. 1., Bert. 2. p. 141. n. 1., Moris Sard. 2. n. 584., DC. Pr. P. 4. p. 586. n. 2., et cum Dub. p. 252. n. 4. Lang. Willk. 2. n. 2005. La-Peyr. Herbr.; C. monspeliaca Gater. Montb. Smith., et Sowerby Exot. bot. 2. p. 99. t. 109., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 111. t. 24. f. 3., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1176. f. 2., Lamk. Ill. t. 61. Barr. Icon. t. 550. mal.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. per region. mediterr. cum *Olea*, quam non raro superat, reperienda tunc locis calidior., solo calcareo.

Legi in Pyr. Atax. edit. ad *Escouloubre*, die 12. Aug. 1843. Observavi ad *Pamplona*, ad *Sanguessa*, ad *Villanueva de Aezcoa*, ad *Ochagaria*, in Pyr. orient. commun.; ad Narbonne, et supra *Quillan*, etc. Viderunt in nemore *Larramette* prope *Toulouse*.

Species clare patens, non sic *C. monspeliaca*; quamobrem non intelligitur Desfontaines exclamatio: « *An distincta species a monspeliaca?* » Fl. Atl. p. 131.

Haec species generatim putatur incola locorum calidiorum regionis mediterraneae: ast ubi ego eam legi ad *Fontanan* in *Donezan* locus est montanus, asper, sylvaticus, undique circumventus a montibus editis, in quibus vivunt *Pinus*, *Abies*, *Fagus sylvatica*: locus tamen calidus est, et solus calcareus, glareosus, ibidemve cum *C. angustifolia* reperiebantur *Ononis Columnae*, *Psoralea bituminosa*, *Silene italica*, *Helianthemum Fumana*, *Linum strictum*, *Bromus (Forasaccus* N.) *squarrosus*, e quibus natura situs aperitur.

Crucianella maritima (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 16. f. 136. Bert. 2. p. 143. n. 3., Moris Sard. 2. n. 572., DC. Pr. P. 4. p. 587. n. 8., et cum Dub. p. 252. n. 1., Lang. Willk. 2. n. 2007. La-Peyr. Herbr. Reichnb. Icon. C. 27. t. 1176. f. 3., Sabb. Hort. Rom. T. 2. t. 13. Pen. Lob. Advrs. p. 357., Icon. t. 799. f. 2., Clus. Hisp. p. 463-4., et Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 170. f. infer., Dod. Pempt. p. 357. Tabern. Icon. t. 789. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 36. p. 721-2., Barr. Icon. t. 355.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In litor. orient., et Catal.

Legi ad *Escala* in litore *de Mongo*, die 25. Jun. 1851. Observavi ad *Canet*, inque littore atax. inter *Leucate*, et *la Nouvelle*.

Rubia Plin., Tournef.

Rubia tinctorum (Hippocr., Theophr., Dioscr., Plin.) in Officinis etiam Ruelli tempore, Albrt. Magn., Ovid., Montlb., L.

Hippocr. Vict. in morbs. acuts. p. 407., etc., Theophr. Hist. pl. l. 9. c. 14., Dioscr. l. 3. c. 150., Plin. Nat. h. l. 24. c. 11. vel 56., l. 19. c. 3., vel 17., etc. Koch p. 360. n. 1., Bert. 2. p. 145. n. 1., Gaud. 1. n. 358., Moris Sard. 2. p. 296., DC. Pr. P. 4. p. 589. n. 11., et cum Dub. p. 247. n. 1., Lang. Willk. 2. n. 2008. R. sylvestris Friv. Herbr. Rum., ex Griseb.; R. tinctoria Salisbr. Pr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 2. p. 31. t. 141., Mill. Dict. n. 1. t. 1., Ard. Mem. p. 42. t. 7, 8., Spach Suit. Buff. Atl. t. 54., form. angustifl.; Duchsn. Pl. ut vén. Atl. t. 74., Turp. Fl. med. T. 4. t. 177., Berger. Phytonomat. 2. p. 181. cum tab., Plenck Ic. pl. med. T. 1. p. 34. t. 57., W., W., F., Nees. ab Esenb. Pl. offic. t. 255., Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 77., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1184. f. 1, 2., Sturm. Heft 3., Schk. Handb. t. 23. Woodv., Hook. Med. bot. T. 1. p. 173. t. 67. Matth. p. 920., Camer. Epit. p. 662., Fuchs. Hist. st. p. 280., Trag. St. h. p. 498. mal., Lob. Obs. p. 463. f. 2., Icon. t. 798. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 326. t. 21. f. 1., Dod. Pempt. p. 352. f. infr., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 177. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. labente Æstat. Per region. mediterr. cum *Olea*, quam aliquando superare videtur, forte e cultura sese diffundens, ut vidi ad *Hecho*, *Toulouse*, etc.

Legi in Pyr. Navarr. sub *Pamplona* ad *Sisur major*, die 9. Jul. 1850, in Pyr. Atax. ad *Narbonne*, die 17. Jun. 1839. Observavi ad *Iaca*, *Graus*, *Ayerbe*, *Huesca*, alibiq.

Segmenta perigonalia et stamina tum quatuor, tunc quinque, quod obvium quidem venit in *R. erratica*, aut *peregrina* ex observatis in agro Biterrensi *(Languedoc)*, et alibi. Corollae sunt apiculatae, apiculo incurvo; occurrunt rarius muticae, caeterum res varians videtur et ista perigonii appendix; neque minus variat etiam foliorum asperitas, quorum nervum medium interdum laevigatum reperies. Folia in viva planta etiam reticulato-venosa observantur.

Rubia erratica (Plinii) Trag.

Plin. Nat. h. l. 24. c. 11., vel 57. R. peregrina L. Sp., Koch p. 361. n. 2., Bert. 2. p. 146. n. 2., et V. 10. p. 472., Moris Sard. 2. n. 580., Lang. Willk. 2. n. 2009. R. peregr., et R. lucida, et, ut suspicor R. Requienii etiam DC. Dub. p. 247., ns. 2. 3, 4. R. peregr., R. lucid., et R. angustifolia Loisel. Gall. ed. 2. p. 116. ns. 2, 3, 4. R. peregr. La-Peyr. Herbr.; R. fruticosa Berger. Bass. Pyr.; R. peregr., lucida, angustifl., nigra, et cretica Pourr. Herbr. Matr. R. nigram confirmavi quoque in Herbr. Peig a Pourr. reviso; R. tinctorum var. lucida Viv. hrt. Dinegro; R. dalmatica Scheele. ex Neilr. Engl. Bot. v. 12. n. 851., Lamk. Ill. t. 60. f. 2. angustifl.; Ard. Mem. p. 53. t. 9., Tenr. Fl. Napl. p. 39. n. 36. t. 10. Boccon., Gaert. Fr. Sem. pl. 3. p. 85. t. 195. f. 4., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1184. f. 3, 4., Zannich. Vnz. p. 228. t. 120. Zanon Istor. bot. p. 167. t. 67., Id. ex edit. Mont. p. 192. t. 145., Barr. Icon. t. 547., Bocc. Mus. piant. p. 83. t. 75., ex Barr., Camer. Epit. p. 663. vix., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 326. t. 21. f. 2.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Sept. Oct. etiam. Facilius obvenit per region. mediterr. cum *Olea*.

Legi in Pyr. Cantabr. prope *Baigorry*, die 19. Jun. 1841. formam angustifoliam, quam habui quoque a Deville ex *Hybarette*, et ex *Nistos*; typum ab eodem habeo lectum inter *Pierrefitte*, et *Luz*, ubi ipsemet vidi, ut etiam ad *Pau*, ad *Gan*, et abunde circa *Toulouse*.

Flores generatim pentandri, corollaeque quinquelobae, sed etiam hexandri, corollis sexlobis hinc inde offenduntur. Deficere aliquando vidi stamen alterum, ut e contrario stigmata aliquoties tria percepi (ad *Mane* Pyr. septr. medior.). Flores tetrameri in Pyr. septr. med. rarius occurrunt.

Raro foliis tam latis mihi obvia stirps, qualis sese offecit ad *Brolio* Alp. italicar. maritimr., die 7. Mart. 1857. Foliorum nervus medius tum scaber, tunc laevis, sicque caulium anguli scaberrimi, aut sub-laeves. Corollarum lobi plerumque acuminato-aristati.

Persuasus omnino sum *R. angustifoliam* nil esse nisi *erraticae* lusum, ut dixi in Sched. crit. n. 15. In Pyrenaeis Cantabricis modo hanc, modo alteram videbam formam, in unaquaque, praeter foliorum latitudinem, nullam aliam percipiens differentiam. Typum speciei ibidem vidi praecipue ad *Ernani*, ad *St. Jean de Luz*; varietatem angustifoliam ad *St. Palais*, ad *Baigorry*; reperiique etiam huc et illuc per Pyrenaeos orientales, et in Pyr. septr. med. quoque ad *Figarol*, ubi quaedam sese offecerunt individua, quorum folia aliqua ad typum revertebantur. Novique *R. albicaulem* Boiss. e Persia australi ad *Kuk-Daëna*, visam in Herbr. Ital. centr., pari modo variare *latifoliam*, et *angustifoliam*, tomentellam etiam ad *Schiras*. Reprehendo itaque Decaisne, qui, *Recherchs. Anat. physiq. Garance, gen. sp. Rub.* etc. (1837) p. 38., et seq., nimias, nec admittendas species recepit. Ita ut *R. peregrina* p. 58. n. 3., *R. lucida* Ibid. n. 4., *R. Bocconi* p. 59. n. 5., *R. angustifolia* Ibid. n. 7., formae *R. erraticae*, e censu specierum sint revocandae.

Ast de indole polymorpha hujus speciei, vel de illius varietatibus consulendi sunt in primis Bertoloni, et Moris ls. cts. Respiciendique etiam Gerard, Fl. Gallo-Prov. ed. 2. mnscr., Allion. Fl. Pedem. n. 41., Cambessed. En. pl. Balear. n. 274., item Willk. Balear. n. 324., Griseb. Fl. Rum. Bith. 2. p. 155. n. 2., Webb., et Berthel. Phytogr. Canar. 2. p. 186., quibus accesserunt Grenier cum Godr. *Fr.* 2. p. 13., nulla de antecessoribus fac'a mentione! *Lappago* Plinii, Nat. h. l. 26. c. 10., vel 65., quibusdam hujus visa est loci; alii (ut Anguill. *Sempl.* p. 198.) *Veronicam hederaefoliam*, nonnulli *Galium album* in ea perceperunt; ego potius, cum Caesalpino, primam amplecterem sententiam;

neque a *R. erratica* separare quidem vellem *Alysson* Plinii, Ibid. l. 24. c. 11., vel 57., quod dicit *R. tinctorum* simile, ab ea tantummodo distinctum *foliis*, et *ramis minoribus*.

Stellatae repudiatae.

Galium setaceum (Cupani) Lamk. *Dict.* Indicatum a La-Peyrouse in locis alpinis; nec DC. *(Fr.* 5. p. 261., Pr. 4. p. 598. n. 34.), neque meam obtinuit fidem. Quum specimina viderit etiam in Herbr. Marchant putavit Bentham, *Cat.* p. 80., speciem repertam fuisse in Pyr. hispan., quod aeque denegamus. Demere pyrenaeos noluerunt Mut. *Fr.* 2. p. 87. n. 31., Gren. Godr. Fr. 2. p. 41., La-Peyrouse fidentes, ast perperam.

Asperula laevigata (Cupan.) L. Mant. Dicit Villar, *Dauph.* 2. p. 316. *Obs.* accepisse se hanc speciem ex agro Narbonensi a Pourret. Hoc possibile est; sed quum nec totus ager Narbonensis in Pyrenaeorum limite comprehendatur, quum e Pyrenaeorum tractu mihi haec species non innotuerit, tunc eam in mea Flora comprehendere nolui, quamvis in nemore ad *Vivier*, prope *Salvanaire* ipsam degere vitam dicat Pourret, It.

Crucianella latifolia (Clus.), cui *C. monspeliaca* L. adjungitur, in Pyrenaeis vivere, ex Michelin testatur Mut. *Fr.* 2. p. 91-2. n. 2. Pulcram speciem, quam legi in agro florentino Italiae in *Monte Pilli*, et quam habui ex *Capouladoux*, montium Cebennensium, ab optimo Dunal, a Theobald, et a Planch., in Pyrenaeis sedulo, anxie, sed incassum quaesivi.

Ord. 52. CAPRIFOLIACEAE Juss.

Sub-Ordo 1. SAMBUCEAE Kunth.

Sambucus Plin., Tournf. Stamina ad corollae faucem inserta, ideoque plantae corolliflorae; sed affinitates, cum *Corneis* potissimum strictissima, eas ad *calycifloras* evocant. Nec dissensit Candolleus, qui tamen staminum insertionem in *Globularieis* summopere pensitavit.

Sambucus Ebulum (Hippocr., Diosc., Plin., Colum.) L. Sp.

Hippocr. Morb. 2. 468., Diosc. l. 4. c. 172., Plin. Nat. h. l. 25. c. 10. vel 71., Colum. R. rust. l. 10. v. 10. Koch p. 356. n. 1., Bert. 3. p. 486. n. 1., Gaud. 2. n. 724., Moris Sard. 2. n. 568., De Notrs. Reprt. Fl. Lig. n. 835., DC. Pr. P. 4. p. 322. n. 1., et cum Dub. p. 244. n. 1., Lang. Willk. 2. n. 2066. La-Peyr. Herbr. S. aestivalis Trag. St. h. p. 797. lin. 29.; Odocos Marcell. Burdigal., ex Spreng., S. herbacea Gilib. Exerc. phyt., Dulac. Engl. Bot. v. 7. n. 475., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 62., Schk. Hndb. t. 83., Flor. Dan. t 1156., Sv. bot. v. 4. n. 271., Dietr. Fl. Bor. v. 5. n. 345., Mill. Icon. t. 226., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 31. t. 230., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 265., Turp. Fl. med. T. 4. t. 195., Roques Phytogr. med. 2. p. 244. t. 76., Reichnb. Icon. C. 22. t. 729. f. 1434., Woodv. Hook. Med. bot. V. 3. p. 599. t. 212., Zannich. Vnz. p. 89. t. 286. Matth. p. 1270., Camer. Epit. p. 979., Brunf. Herbr. 3. p. 22., Fuchs. Hist. st. p. 65., Trag. l.c. p. 796., Egenolph. Herbr. imag. crt. 11. f. exter., Lonicr. Nat. h. crt. 47. C. f. intr., Lob. Obs. p. 589. f. 1., Icon. 2. t. 164. f. 2., Dod. St. h. Comm. 2. p. 236., Hist. pl. (gall.) p. 258. f. 1., Pempt. p. 381., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 5. p 549. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Arag. ad *Luesia*, die 3. Jul. 1850. Habeo a Deville e *Tarbes*.

Occurrit hexandra, corollis sexfidis, calycibus sexdentatis, rarius tetramera, in qua saepius calyces quinquedentatos, nec quadridentatos tantum conspexi: percepi quidem numerum dentium calycinorum va-

riationibus minus obnoxium, nam et cum corollis sexfidis calycem aliquando quinquedentatum reperii. Floribus interdum pallide roseis mihi sese officiebat, nec eos in viva planta adeo suaveolentes ac illos *S. vulgaris* expertus sum. *Ebulum* in nominativo casu (nec *Ebulus*) scriptum est a Plinio, Nat. h. l. 26. c. 49.

Sambucus vulgaris (Theophr., Dioscor., Plin., Apic.) Trag. St. h. p. 996. n. 1., Grisl. Virid., Lamk. *Fr.*

Theophr. Hist. pl. 3. c. 13., Dioscr. l. 4. c. 171., Plin. Nat. h. l. 16. c. 37. vel 71., l. 24. 8. vel 35., Apic. Opson. condim. l. 4. c. 2. S. nigra L., Koch p. 356. n. 2., Bert. 3. p. 488. n. 2., Gaud. 2. n. 725. Moris Sard. 2. n. 567., DC. Pr. P. 4. p. 322. n. 9., et cum Dub. p. 244. n. 2., Lang. Willk. 2. n. 2067. S. nigr. La-Peyr. Herbr. s.l. S. arborescens Gilib. Exerc. phytolog.; S. montana Matth. Engl. Bot. v. 7. n. 476., Flor. Dan. t. 545., et t. 2169. (var, laciniat.); Sv. Bot. v. 1. n. 33., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 137. t. 27. f. 7., Schk. Handb. t. 83., Guimp. Hayn. Deutschl. Holzg. p. 44. t. 34., Lamk. Ill. t. 211., Turp. Fl. med. T. 6. t. 335., Turp. in Dict. Sc. Nat. Dicotyl. Atl. t. 104., Plenck. Ic. pl. med. T. 3. p. 28. t. 229., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. l. 264., Reichnb. Icon. C. 22. t. 730. f. 1435., Fl. Batv. v. 6. t. 473., Nouv. Duham. T. 1. p. 245. t. 55., Woodv. Hook. Med. bot. T. 3. p. 596. t. 211., Zannich. Vnz. p. 234. t. 265. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 65. a Matth., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 5. p. 544. Matth. p. 1268., Camer. Epit. p. 975., Fuchs. Hist. st. p. 64., Trag. St. h. p. 997., Lob. Icon. 2. t. 161. f. 2., Egenolph. Herbr. imag. crt. 28. fig. infr., Lonicer. Nat. h. crt. 47. C. f. 1., Dod. St. h. Comm. 2. p. 235., Hist. pl. (gall.) p. 256. f. infr., Pempt. p. 845. f. 1., Hrt. Sanits. ed. Germ. 1485. c. 346.

♄ Flor. Maj. Jul. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Arag. ad *Sallen*, die 25. Jul. 1850. Habeo e *Tarbes* a Deville.

Vidi ad *Montory* flores aliquos tetrandros, tunc saepius, ast non semper, corollam quadrifidam, calycemve quadridentatum. Adest similis Giliberti observatio: « *Corollas inveni cum sex et septem laciniis: tunc sex aut septem stamina; sic etiam adaugetur numerus segmentorum calycis.* » Exerc. phytolog. p. 5. n. 4

Dantur revera varietates fructibus viridibus, et albis; hinc nomen specificum communis acceptionis, frequentiorem fructuum colorem tantum exprimens, desumptum a G. Bauh. Pin. p. 456. n. 1., facile postposui; eo magis quia *S. Ebulum*, costantiore suo fructuum colore saturatiore, hoc sibi potissimum nomen vindicaret. De hoc postremo libuit nobis nomen Tragi posthabere, latinumque suscipere, omnibus praestantius, etiam prae Dioscoridis *Chamaeacte*.

S. canadensis L. vix specie ab hac differt, ex Bromf. Fl. Vect. p. 229., qui plantam attente examinavit.

Sambucus sylvestris Tragi! Lonicer.

Trag. St. h. p. 999-1000. fig. S. racemosa ex Anguillar., L. Koch p. 356. n. 3., Bert. 3. p. 489. n. 3., Gaud. 2. n. 726. De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 834., DC. Dub. p. 244. n. 3., Lang. Willk. 2. n. 2068. S. racem. La-Peyr. Herb.; S. montana Du Choul (J.) Querc. Pilat. descr. (Lugd. 1555.) p. 88. lin. 2., Gesn. hrt., Camer. Epit. (sed non Matth. quoad icones!); S. cervina Tabern., S. pubens Michx., ex Ledeb. Ross. Jacq. Icon. rar. t. 59., Schk. Handb. t. 83., Reichnb. Icon. C. 22. t. 731. f. 1437-8., Nouv. Duham. T. 1. p. 249. t. 56. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 66. a Matth. Matth. p. 1267., Camer. Epit. p. 976., Pen. Lob. Advrs. p. 444. f. 1., Icon. 2. t. 163., Tabern. Krtb. 2. p. 1440. f. 1., Icon. t. 1029. f. 1.; Lonicer. Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 121. A.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In sylvis montan., editis.

Legi in Pyr. orient. ad *Mont-Louis*, die 20. Jul. 1837. Habeo a Deville ex *Oncide*. Vidi ad *Roncesvalles*; ibidem proxime, subtus ad *Burgueta* observabat Nee, et ego quidem.

Floribus tetrameris ad *Lannemezan*, non unica tantum vice, animadverti. G. Bauhinus, Pin. p. 456. n. 3., dubitavit num in hanc caderet speciem *S. montana* Plinii, quam nos percipere nequivimus. Forte ad *S. sylvestrem* Plinii ille se contulit; eam nos alibi retulimus.

Tinus Plin., N. Cf. ea quae exposui in *Flor. Virgil.* p. 126. Temere ab Adanson, Beckmann, Sprengel, *Viburnum* nomen proprium plantae Virgilianum declaratum. *Viburnum* Matth. vix, L., Recentior. Suscipio nomen Plinianum *Tini*, controversiis expers. Candolleanas sectiones esse despiciendas monet Bromfield, rectis innixus observationibus; Fl. Vect. p. 235.

Tinus Opulus (Varr., Columell.; Plinii?) Nob.

Varr. Re rust. l. 1. c. 8., Colum. l. 5. c. 6, 7., Arbor. c. 16.: Plin. Nat. h. l. 24. c. 8. vel 35.! Viburnum Opulus L., Koch p. 353. n. 3., Bert. 3. p. 481. n. 3, Gaud. 2. n. 723., DC. Dub. p. 245. n. 3., Lang. Willk. 2. n. 2069. V. Opul. La-Peyr. Herbr.; V. Oxycoccos, et V. edule Pursh.. ex Torrey, et Asa Gray Man. Sambucus aquatica Trag., S. palustris Lonicer. Krtb. Engl. Bot. v. 5. n. 332., Sv. Bot. v. 5. n. 337., Flor. Dan. t. 661., Schk. Handb. t. 81., Flor. Batav. v. 6. t. 459., Schrank Flor. Monac. t. 68., Sturm Heft 27., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 133. t. 27. f. 3., Guimp. et Hayn. Deutschl. Holzg. p. 42. t. 32., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1171. f. 3, 4., Nouv. Duham. T. 2. p. 132. t. 39. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 16. a Matth. p. 1269., Camer. Epit. p. 977. Pen. Lob. Advrsr. p. 444. f. 2, 3., Lob. Icon. 2. t. 201. f. 2., Dod. Hist. pl. (gall c.) p. 534. f. 2., Pempt. p. 846., Trág. St. h. p. 1002.. Lonicer. Nat. hist. crt. 48. B, J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 5. p. 553., Loncr. Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 121. f. infr.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *St. Jean pied de port*, die 15. Jun. 1841: in Pyr. septr. occid., inter *Rabenac*, et *Nay*, die 15. Maj. 1844; in Pyr. septr. med. valle *d'Aure*, ad *St. Lary*, die 13. Aug. 1852. Habeo a Deville ex nemore *de Belabay*; et ex valle *de Aran* ab Iserne. Observavi ad *Mendionde*, circa *Saurat* ad *Melèze*, in vallibus *Labatsec*, et *de Aran*, alibiq.

Folia in umbrosis nemorum magis sese extendunt, et intense viridia fiunt; a sole percussa minora reperies, eorumque aliqua vel pallidiora, vel rubella. Nec folia reperiuntur semper adeo dentata, ut quidam ea describunt; neque omnino glabra, quum in eorum nervis praesertim manifesta sit pubescentia: foliorum lobi divaricati dici possunt; nec ego de legitimitate *V. Oxycocci* Pursh, Amer. septr. p. 203. n. 14., unquam persuasus fui. Stipulae ad foliorum, sive ad petiolorum basim setacea, interdum abbreviatae, desinunt in speciem glandulae, iis similes, quae ad foliorum limbum occurrunt. Baccae immaturae ovato-ellipticae, colorem pallide-flavum perpulcrum ostendunt; dum maturae fiunt subrotundae eveniunt, et rubro-splendentem colorem adipiscuntur.

Corollae radiantes *steriles* describuntur a Bertoloni (indocto sane sermone) (anno 1837), sunt flores radiantes effoeti; qui omnes in *V.*, seu *Tino plicato* japonico, cf. Sieb., Zuccar. Fl. Jap. p. 81. t. 57., culturae submisso tales promere solent.

Locum Plinii, quem aliqui ad *Sambucum Ebulum* deducunt, libentius huc refero; sed respuo synonyma graeca a Plinio adposita. *Thraupalus* Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 7., et l. 4. c. 1. semper obscurus manebit defectud escriptionis: *Ligustrum vulgare* eum vult Paulet in Stackhouse, p. 58. Prudentiores conticescunt.

Tinus Lantana (Ruellii) Nob.

Ruell. de Nat. stirp. l. 1. c. 125. lin. 10-20., cui Viburbum Virgilii. Viburnum Lantana L., Koch p. 356. n. 2., Bert. 3. p. 482. n. 2., Gaud. 2. n. 722., DC. Dub. p. 245. n. 2.. Lang. Willk. 2. n. 2070. V. Lant. La-Peyr. Herbr. Engl. Bot. v. 5. n. 331., Jacq. A. 4. p. 21. t. 341., Schrank Fl. Monac. t. 106., Guimp. et Hayn. Deutschl. Holzg. t. 31., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1171. f. 1, 2.. Plenck Jc. pl. med. T. 3. p. 31. t. 231., Fl. Bat. v. 16. t. 1241. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 103. Matth. p. 217., Camer. Epit. p. 122., Lob. Obs. p. 591. f. 3., Icon. 2. t. 168. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 5. p. 558. fig., Dod. Pempt. p. 781., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 256., Trag. St. h. p. 1007.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *de Louron* ad *Bordères*, secus flumen *Neste*, die 21. Aug. 1852, ad *St. Martory* Pyr. septr. medior., die 13. Jun. 1879, in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 3. Maj. 1845. Habeo a Deville ex *Agos*.

Baccae primo e viridi lutescentes, mox rubrae eveniunt, ut denique maturae e caeruleo-nigricantes fiant. Cf. et Fabric. descriptionem, En. pl. hrt. Helmst. ed. 2. p. 390-1.

Spiraea Theophrasti, Hist. pl. l. 1. c. 23., et l. 6. c. 1., habita est a Dalechampio, Constantino duce, pro *T. Lantana*, quae sententia botanicis non arrisit, quamvis potiorem nullus tradiderit.

Tinus laurifolius (Theophr., Caton., Plinii) Borckh.

Theophr. Hist. pl. l. 1. c. 15.; Cat. Re rust. c. 8.; Plin. Nat. h. l. 15. c. 30. vel 39., l. 18. c. 10. vel 11. Viburnum Tinus L., Koch p. 356. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 324. n. 1., et cum Dub. p. 245. n. 1., Lang. Willk. 2. n. 2071., Bert. 3. p. 481. n. 1., Sard. 2. n. 569. V. Tin. La-Peyr. Herbr. Reichnb. Icon. C. 27. t. 1170. f. 2, 3., et t. 1201. f. 3 fl. fr. cym. jun., Curt. Bot. Mag. n. 38., Nouv. Duham. T. 2. p. 126. t. 37., Duh. Arbr. Arb. 2. t. 96. Clus. Hisp. p. 81., et p. 83, 84., Rar. pl. h. l. 1. p. 49., Pen. Lob. Advrsr. p. 424., Lob. Obs. p. 572. f. 1., Icon. 2. t. 142. f. 2., Dod. Pempt. p. 850., Camer. Epit. p. 61., Tabern. Krtb. 2. p. 1364. f. 3., Icon. t. 954. f. 2.

♄ Flor. Mart. Apr., et iterum Autumno. Fruct. adveniente Vere. In Pyr. orient. cum *Olea*.

Legi in Pyr. Catal. contra *Gerona* ad *Sarrià*, die 28. Maj. 1851. Observavi ad *Cadaques*, in sylva *de Canet*, ad *San Feliu de Guixols*; ad *St. Ant. de Galamus*.

Haec planta est *Lentago* Caesalpini, De Plnts. l. 2. c. 40., *Lentaggine* Italorum, Etruscorum praecipue, quo nomine etiam *T. Lantana* hinc inde per Italiam salutatur. Non *Lantanae* nomen pro genere Ordinis *Verbenacearum* sumi debuisset, neque specificum illud *Lentaginis* pro *Tini (Viburni* Auctor.) americana specie adponendum fuisset.

Restituenda ergo erit pro illo genere Plumieri *Camara*, et *Viburnum Lentago* L., ab illius detectore, nec non ex emendatione nostra, *Tinus Kalmii* eveniet. De Linnaeano *Tino (occidentali)* collapso supervacaneum est dicere, quod omnes intelligunt.

Sub-Ordo 2. LONICERAE VERAE R. Br.

Lonicera (Pena, Lobel., Clus., Tabern.) Desf. Placuit Ruprecht, Fl. Ingr. p. 483., suscipere potius nomen graeco-latinum (Dioscoridis, Plinii) *Periclymeni*, a nonnullis veterum, Trago, Fuchsio, Dodonaeo, aliisque adhibitum. Cadunt in hoc genere nomina substantiva plura, pari ratione, si vis sustinenda, dum obsequium Adamo Lonicero non est cur auferatur.

SECTIO 1.ª XYLOSTEUM DC.

Lonicera caerulea (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 35. t. 7. f. n. 45., et p. 36. t. 9. f. n. 46. fl. fr. sem. Koch p. 357. n. 7., Bert. 2. p. 566. n. 9., Gaud. 2. n. 534., DC. Dub. p. 246. n. 9., Lang. Willk. 2. n. 2083. La-Peyr. Herbr. S. villosa Muhl., et L. velutina DC. Pr., ex Hook. Bor. Amer.; Xylosteum caeruleum Dumut. Cors., Spach Suit. Buff.; X. villosum Bigelov., ex Torrey New-York; X. Solonis Eaton., Euchylia caerulea Dulc. Jacq. A. append. p. 35. t. 17., Nouv. Duham. T. 1. p. 54. t. 17., Pall. Flor. Ross. t. 37. f. infer., Bot. Mag. t. 1965., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1175. f. 1., Guimp. Hayn. Deuschl. Holzg. t. 11. Clus Pann. A. p. 85-6. fig., et p. 87., Rar. pl. h. l. 1. p. 59. f. super. ram. florif., et p. 58. f. 2. ram. fruct. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 15. p. 107. f. 4., et p. 108. fig.a (ex Clus.).

♃ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jul. Aug. In orient. editis., rara.

Legi in Pyr. orient. supra *Mont-Louis* ad pontem *de la Llagone*, die 16. Jul. 1837. Observavi in valle *de Aran* ad *Arties*, in monte *Llaurenti*.

Auctores plures huc referunt integram Pallasi tabulam s.c. cum denominatione sua *Lon. altaicae.* Inspectio figurae superioris ostendit plantam a *L. caerulea* diversam, et cum *L. pyrenaea* fere intermediae formae. Laudavi idcirco Ledebour, qui hujuscemodi plantam ceu propriam speciem distinxit, *Lon. Pallasii* nomine Flor. Alt. 1. p. 247. n. 2., quamvis, recepta Gmelini prolatione a Pallas citata (Flor. Sibir. 3. p. 131. n. 6.), melius eam *L. Gmelini* nuncupavisset. Deinde Ledebour, Fl. Ross. 2. p. 390. n. 10., laudatam a nobis distinctionem compressit.

Lonicera alpigena (Gesneri) L. Sp.

Gesn. apud Cord. crt. 213. b cum fig. medioer. Koch p. 358. n. 8., Bert. 2. p. 565. n. 8. Gaud. 2. n. n. 533., DC. Dub. p. 246. n. 8., Quer. Fl. Esp. 2. p. 154., Lang. Willk. 2. n. 2084. Guss. Pl. rars. p. 99. La-Peyr. Herbr.; Euchylia alpigena Dulc., Xylosteum alpinum Dumnt. Cors. Jacq. A 3. p. 40. t. 274., Nouv. Duham. T. 1. p. 54. t. 16., Mill. Icon. t. 167. f. 2., Guimp. Hayn. Deutschl. Holzg. t. 10., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1175. f. 3, 4., Rivin. Monpt. irreg. t. 121., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 136. t. 27. f. 6. (2). Clus. Hisp. p. 94. n. 3. sin. ic. sed Rar. pl. Hist. l. 1. p. 59. f. 2. flor., et f. extr. fruct.; Dod. Pempt. p. 412. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 15. p. 107. f. 3. flor., et f. 2. fruct Gesnr. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 33-4. t. 14. f. n. 43., et f. n. 44.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med. orient. editior. Legi in Pyr. orient. supra *Mont-Louis au Bac de Bolchera*, diebus 8. Jul. 1837., et 16. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *le Pont de Seix*, ex nemore *de Oncide*, et ex *le Cirque de Troumouse.* Observavi sub *le Port de Cauterets*, in m.[e] *Esquierry, au Pic de Gard*, ad *Mongarry*, ad *Setcasas*, etc. Ad *Salvanaire* vidit eam Pourret, *au Lac de Valserre* Gautier.

Squamae gemmarum ramiferarum non cito deciduae, supersunt interdum, et crescunt florente ramo: fiunt tunc unguem circiter longae, lineam cum dimidia, ad duas latae, spathulatae, raris pilis glanduliferis conspersae, per marginem praecipue: hae glandulae rubicundae conspiciuntur etiam in foliis junioribus; caeterum, si squamae ultra persistunt, fructificante planta marcescunt.

Lonicera nigra (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 37. t. 8. n. 48. Koch p. 357. n. 6., Bert. 2. p. 563. n. 6., Gaud. 2. n. 531., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 844., Gmel. Bad. Als. n. 323., DC. Dub. p. 245. n. 2., Quer. Fl. Esp. 2. p. 154., Lang. Willk. 2. n. 2080. La-Peyr. Herbr.; L. carpatica Kit. Addit., ex Neilr. Carp.; L. pyrenaica Vitm. It., Euchylia nigra Dulc., Jacq. A. 4. p. 7. t. 314., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1174. f. 3., Guimp. Hayn. Deutschl. Holzg. t. 8. Clus. Hisp. p 92-3. fig., et Rar. pl. h. l. 1. p. 58. f. 1, Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 273. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 5. p. 107. f. 1.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In Pyren. med. orient. ad sylvas edit.

Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis, au Bac de Bolchera*, diebus 8. Jul. 1837., et 16. Aug.. 1836. Habeo a Deville ex *l'Estibe de Luz.* Observavi *à la Cascade d'Enfer* prope *Luchon;* supra *Barèges au Pic de Gard*, in valle *de Aran* editiore, ad *Camprodon*, ad *Setcasas*, etc. In m.[e] *Llaurenti*, ad *Salvanaire* observabat eam Pourret.

Lonicera pyrenaea (Tournf.) L. Sp.

Chamaeceras pyren. Tournf. Schol. bot., ed.e Sherard p. 288., et Tournf. Elém. botq. p. 482. Loisel. Gall. ed. 2. p. 139. n. 7., Gren. Godr. Fr. 2. p. 11., DC. Dub. p. 246. n. 7., Lang. Willk. 2. n. 2079. La-Peyr. Herbr.; Xylosteum pyrenaicum Dumnt. Cors.; Euchylia pyrenaica Dulc. Tournf. Elém. botq., et Inst. Nouv. Duham. T. 1. p. 53. t. 15., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1175. f. 2., Tournf. apud Magn. Hrt. Monsp. p. 156. t. 21.

♄ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. in Sept. In Pyr. medior., orient. rupibus calcareis, editis potius.

Legi in Pyr. septr. med. circa *le Lac d'Oo*, diebus 5., et 12. Jul. 1838. Habui a Massot ex *la Font de Camps* Pyr. or., a Gautier e *Camps* (Corbières). Observavi in Pyr. Navarr. Valle *de Roncal;* in Pyr. Arag. m.e *el Forat* supra *Sallen*, ad *Viescas*, in m.e *Canzias* supra *Fiscal*, ad *Bucaruelo* (ut etiam in adverso latere ad *Gavarnie)*, ad *Canfranc*, ad *Hecho*, in m.e *Turbon*, etc. in Pyr. Catal. *al Tozal de S. Salvador, (Conca de Tremp)*, ad *Orgañia*, ad *Camprodon*, ad *Setcasas*, in *Monseny*. Vidit Deville in Pyr. septr. med. m.e *Cercéadure;* alii *au Col de Anéou.* Supra *Barèges*, ego in m.e *Esquierry*, ad *St. Béat, au Pic de Gard, au Roc St. George* supra *Axat.*, ad *St. Ant. de Galamus.*

Frutex ramosissimus, ramis intricatis, fragilibus. Folia sub-coriacea, pallida, in pagina inferiore glauca: flores grate olentes. Corollae magnitudine quidquam variae, sub regulares, luteae, pallidae, roseo-maculatae, extus glabrae, intus pubescentes, praecipue ad staminum filamenta, quae parumper inaequalia sunt. Anterae erectae, incumbentes. Pistilli stilus inferne praesertim pubescens, stigma capitatum, bilobum; genitalia aequilonga: baccae abeunte Junio, in Julium, aut in seram aestatem, secundum loca, maturae; pallide caeruleae, sed forte melius punicae dicendae, facile secedentes, sed non distinctae, ut a quibusdam praedicantur.

Non est species simillima *L. caeruleae*, ut dixit Koch, Syn. ed. 1. p. 326., ed. 2. p. 358., vel quae habitum ferme habeat *L. nigrae*, et *Xylostei*, ut autumat Reichnb. Excurs. n. 1219.; neque intelligo quae species ex Brixia *Tyr. austr.* pro *L. pyrenaea* sumpta fuerit: cf. Pollin. Ver. n. 416., etiam, quia Zantedeschi stirpem acceperunt: certe non haec nostra, quae vix e Pyrenaeis migrat.

Figura a Duhamel data, *Arbr. Arb.* 2. p. 373. n. 1. t. 110., admodum a naturali plantae statu abludit. Juniores rami, et folia avide expetuntur a capris.

Lonicera Xylosteum (Tragi) L. Sp.

Halimus Tragi St. h. p. 994., ut olim adnotavit Gesner. in Tragi codice! Koch p. 357. n. 5., Bert 2. p. 564. n. 7., Gaud. 2. n. 532., DC. Dub. p. 245. n. 5., Lang. Willk. 2. n. 2082., Jeambr., Timb. le Llaurenti p. 234. La-Peyr. Herbr.; Euchylia villosa Dulc., Lonicera rubra Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot v. 13. n. 916., Flor. Graec. Sibthrp. C. 3. p. 18. t. 223., Flor. Dan. t. 808., Schrank Flor. Monac. t. 117., Duham. Arbr. Arbust. 1. p. 153 t. 59. (non 54., DC.); Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 135. t. 27. f. 6 (1.); Reichnb. Icon. C. 27. t. 1174. f. 1, 2., Sv. Bot. v. 5. n. 319., Guim. Hayn Deutschl. Holzg. t. 9., Rivin. Monpt. irr. t. 120. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 36. t. 14. f. n. 47., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 548., Pempt p. 412. f. 1., ut et Purg. p. 265., Lob. Obs. p. 358. f. 2. Icon. t. 633. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 273. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 1. p 106.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. septr. med. valle *d'Aure* ad *St. Lary*, die 13. Aug. 1852; in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 7. Maj. 1847. Habeo a Deville ex *Péne blanque près Nistos.*

Corollae extus basi saccatae: « *Baccam observo bilocularem, semina filo dissepimento adnata; sed Gaertner baccam unilocularem, semina undique carni adnata* » Hoffm. *la Flor. d'Allemgn. Etrenn. botq.* 1791. p. 76. Sunt semina placentae affixa ope funiculorum umbilicalium longorum, qui invicem approximati columnam facilem separabilem efficiunt; semina fasciculatim exhibentur pendula. Item observavi in *L. pyrenaea.*

SECTIO 2.ª **CAPRIFOLIUM** (Juss.) DC.

Lonicera Periclymenum (Dioscoridis?) L. Sp.

Dioscr. l. 4. c. 14.? Koch p. 357. n. 4., Bert. 2. p. 561. n. 4., Gaud. 2. n. 530. DC. Dub. p. 245. n. 1., Lang. Willk. 2. n. 2076. La-Peyr. Herbr.. Euchylia verticillata Dulc. Engl. Bot. v. 12. n. 800., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 34., Schk. Handb. t. 40., Flor. Dan. t. 908., Sv. Bot. v. 2. n. 140., Fl. Batv. v. 1. t. 23., Hayn. Term. bot. t. 57 f. 3., Guim. Hayn. Deutschl. Holzg. t. 7., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1172. f. 3, 4., Turp. Fl. med. T. 2. t. 116., Rivin. Monpt. irreg. t. 122. Fuchs. Hist. st. p. 646., Trag. St. h. p. 822., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. f. 1. p. 38. t. 7. n. 49. Dod. Pempt. p. 411. f. 1., Camer. Epit. p. 713., Egenolph Herbr. imag. crt. 24. f. infr., Lonicer. Nat. h. crt. 210. D., Lob. Obs. p. 358. f. 1., Icon. t. 633. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 15. p. 104. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1428.

♄ Flor. Jun. Aug. Fruct. abeunte Aug. Sept. Frequentior est per region. occidental.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Bagneres de Luchon*, die 25. Jun. 1838. Observavi ad *Jouclà* Pyr. septr. auriger., ad *St. Martory*, ad *Toulouse*. Rarior est per region. mediterr., rarissima in Pyr. orient. Distributio geographica hujus speciei bene observata, in *Kamtschatka* quoque reperta, sat curiosas praeberet considerationes. Haec species in Hispania australiore undique pubescit, ex Webb It. Hisp. p. 42., quem laudat Boiss. *Voy. botq. Esp.* n. 799. In Pyr. septr. aurigr. ad *Ax*, die 22. Jul. 1840, observavi, quod folia ludunt glabra, et subtus hirsuta: ea vidi hirsuta praesertim in inferiore parte ramorum, hirsutie sensim evanescente accedendo ad horum superiorem partem, et ad florum capitula. Haec foliorum hirsuties, dum adsit, ita extenditur, ut folia ciliata appareant: vidi etiam aliquando aliquot raros pilos in superiore foliorum pagina, unde in eis facies minus nitida prae illa foliorum glabrorum efficiebatur. Denique occurrunt folia glabra, hirsuta, ciliata, et non, in eodem individuo. Folia floralia prae caeteris distinguebantur praesentia, utroque versum, pilorum glanduliferorum; istis proxima descendendo, superficiem piloso-glandulosam ostendebant in eorum apice tantummodo, donec succederent folia glabra, quae conspiciebantur in medio ramorum, denique in inferioribus foliis pili apparebant, ut supra dixi, nullis tamen glandulis onusti. Item supra *Villalonga* Pyr. Catalaun. observavi folia subtus hirsuta, iis exceptis quae in ramis floriferis superiora erant; haec glabra: ibidemve conspexi folia bracteantia, et partem ramorum extremam pubescenti-glandulosam. Nec deerant folia inferiora utrinque etiam hirsuta, multo tamen minus semper in illorum superiore pagina. Calycis dentes, et partiales bracteae praecipue glandulosae; corollae extus pubescenti-glandulosae quoque, sed aliquantulum prae illis minus; et corollae variabant e flavo citrino sub-albidae, semper fragrantissimae. Genitalia glaberrima. Ad *Camprodon* apparebant folia ramorum florigerorum magis et utrinque pubescentia, pilis glanduliferis, aut simplicibus. In Cantabria, extrema tantummodo plantae pars parce piloso-glandulosa conspiciebantur. *Clymenus* Plinii, Nat. h. l. 25. c. 7. vel 33., mihi ceu incertus sese offecit, num hujus speciei, aut *L. etruscae*, vel *L. Caprifolii* foret: ne dicam, cum Anguillara, *Sempl.* p. 92., ad *Hypericum bacciferum* retulendus. Fateor me de hisce Patres Scientiae non clare percipere, ita ut Dioscoridis locum etiam, quamvis satis probabilem, ferme reliquerim, tanta ambiguitate loca illa circumventa percipio.

Lonicera implexa (Gesneri) Ait. hrt. Kew. ed. 1.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 271. b, et Gesn. Comm. 2. crt. 321. b. Koch p. 357., n. 2., Bert. 2. p. 559. n. 3., Avè Lallem. Pl. It. bor., Germ. austr. p. 10. n. 10., Moris Sard. 2. n. 571., DC. Pr. P. 4. p. 331. n. 3., Lang. Willk. 2. n. 2072. L. balearica DC. Fr., et cum Dub. p. 245. n. 1. L. Dioscoridis Rub.

Opusc. p. 80. n. 1. Reichnb. Icon. C. 27. t. 1173. f. 4., Sims apud Curt. Bot. Mag. t. 640., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 36. t. 134.? Gesnr. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 39. (excls. syns. praet. Gesnr.) t. 11. f. n. 50.; ut ego opinor.

♄ Flor. Jun. Aug. Fruct. Sept. Oct. Per region. mediterr. calidior., cum *Olea*.

Legi in Pyr. Arag. sub *Ayerbe* ad *los Ibones*, die 16. Jun. 1858, in Pyr. or., *Roussillon*, ad *Port-Vendres*, die 9. Sept. 1843. Observavi in *Sobrarbe*, ad *Voltaña*, ad *Cucugnà*, ad *St. Ant. de Galamus*, ad *Prades*, et ad *Rià du Conflent*, in agr. Narbonensi, *aux Albères*.

Plencki icon alii ad *L. Periclymenum* citant a qua specie reluctare mihi visum est.

Varietatem sub-spinescentem Avé Lallemant, l.c. p. 11. sequentis specie esse voluit De Notaris, Reprt. Fl. Ligust. n. 839.: mihi haec distractio non placuit.

Nescio cui inter neotericos saltem, ante me innotuerit haec species ceu hetrusca; eam detexi in m.ᵉ Pisano, die 4. Jul. 1835. Enumeratur a Micheli in Cat. pl. hrt. Flor. (p. 21. *Capr.* n. 3.); cf. ipsius Cat. pl. agr. Flor. mnscr. Scripsit Rubieu: « *Cette plante correspond exactement à la description que Dioscoride a donnée du Periclymenum, et que Matthioli a designé.* » Nos vero *L. implexam* e Graecia non novimus. Quoad Matthioli iconem, ea generali botanicorum consensu, ad *L. Caprifolium* affertur, nec ego huic sententiae me opponere auderem. Tutius vero *L. implexae* mihi videtur *Caprifolium rectum, perfoliatum floribus et fructibus in capitulum collectis* » Ponted. Anthol. l. 3. c. 37. p. 251.; nec non p. 250. *Caprifol.* etc. (1720), dictum habitare in humilioribus Galliae cisalpinae montibus; a Bertoloni praetervisum est.

Lonicera hetrusca (Caesalpini) Savi in Santi *Viagg.*

Caes. De Plants. 1. 5. c. 11. p. 207. (part.) Koch p. 357. n. 3., Bert. 2. p. 558. n. 2., Gaud. 2. n. 529., Moris Sard. 2. n. 570., DC. Dub. p. 245. n. 2., Lang. Willk. 2. n. 2075., Host. Austr.. p. 298. n. 3. L. villosa Rub. Opusc. p. 85. n. 4. L. Caprifolium St. Am. Agen., Chaix Herbr. ex Timb.; Visian. Dalm., Colmeir., Cost. Catal., et forte Zetterst. Pyr. prin., aliorumve plur.; L. pallida Kickx Notic. pl. Belgq. n. 1.? Caprif. german. non perfoliat. Magn. Bot. Monsp. p. 200. (exps. syns.). Savi l.c. p. 113. t. 1. Vivian. Libyc. spec. p. 12. t. 8. f. 1. cyren., Reichenb. Icon. C. 27. t. 1172. f. 5.

♄ Flor. Maj. Jul. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr., cum *Olea*, potissimum.

Legi in Pyr. Arag., ad *Sobrarbe*, ad *l'Ainsa*, die 2. Jul. 1845; ad *Ayerbe*, die 23. Jun. 1858, ad *Huesca*, die 8. Jun. 1850.; in Pyr. or., ad *Roussillon*, sub *Oms*, secus *Riu Cerda*, die 23. Maj. 1843. Observavi ad *St. Just* sub *Fiscal*, et forte eadem est, quae subit ad *Torla*. Provenit ad *Toulouse*, eamque prope *Orthez a Magret* observavi, itemve ad *Tournay*.

Stilus constanter glaber est; stigma hirsutum descripsit Viviani, taleque delineavit; in speciminibus meis, inque aliis Pyrenaeorum observatis, glabrum video, ut in speciminibus Pisanis, Anconitanis, et Ravennatibus; in quibus vero adultioribus plures elongantur papillae, ut stigma sub-hirsutum offerant. Occurrit frequenter in *Sobrarbe*, ad *Ayerbe*, alibique per Pyrenaeos, monstrum corolla morbosa, ad formam quasi regularem accedens, limbo minus diviso, scilicet laciniis brevioribus, floribus itaque diminutis, congestis. Corollae interdum pallidissimae. Aliquam in genitalibus differentiam (stigmate, et antheris) observavit Vayreda *Apunt. Fl. Catal.* p. 77. Distincta est haec stirps a

L. Caprifolio, ast ejus legitimitatem ulterius discutiendam esse duco. Legi ad *l'Ainsa* specimina, quae facie, et floribus purpurascentibus ad *L. Caprifolium* retulissem, ni obstarent florum capitula pedunculata, et folia in pagina inferiore fere omnia hirsuta. Pubescentia tamen caulium, et foliorum deest interdum in eodem loco, et *L. hetruscam* in Sardinia constanter glaberrima reperiri testatur Moris, ut in Dalmatia et Istria *folia plerumque glabra* vidit Reichnb. Germ. excurs. n. 1221. Item *L. cyrenaica* Visiani, a Moris, et a Cosson synonymon *hetruscae* declarata (cujus revera figura, a me quoque s.c., non adeo felix est) jugiter glabra describitur a Prof. Genuensi, talemque stirpem egomet observavi ad *Berga,* ad *Ayerbe*, alibique. Est etiam *Lonicera,* sive *Xylosteum asperifolium* Decaisne varians foliis subtus tomentosis, aut glabris; cf. Decaisn. apud Jacqum. pl. rar. Indor. p. 77.; et videas, quae ad *L. Periclymenum* exposuimus.

Corollarum pubescentia exterior variabilis quidem et ipsa est, ut mihi demonstrarunt observationes ad *Ayerbe* factae. Denique *L. hetrusca* Savi, et Santi, nequidem ut varietatem *L. Caprifolii* considerarunt Bory Chaub. *Fl. Morée* p. 72., *Pélop.* p. 15. n. 366., pro qua specie bene multi susceperunt, dum alii, Poiret, Gaudin, ex hoc Bluff et Fingerhuth, de illius legitimitate haesitarunt.

Non video ab ullo solutam fuisse quaestionem a Balbis suscitatam, Misc. bot. alt. p. 10., de quadam *Lonicera* a Chaix sub *L. Periclymeno* (nec *Caprifolio)* indigitata. Eam ego progredi enitar: terminabunt autoptae ex Vapinci, et *la Roche.* Chaix apud Villar *Dauph.* 1. p. 363. n. 2. dat diagnosim de *L. Periclymeno* a se putata, supra citata loca incolente, inde et de *Caprifolio*, quam a Danthoine acceptam ad *Gap* deesse dicit. Prior, e characteribus datis, mihi est *L. hetrusca,* quae reapse ad *Gap* provenit, monente Timbal; latet ista in Chaix Herbario sub nomine *L. Caprifolii.* Nihilo tamen secius, si hoc Herbarium ad nos integrum, et probe revisum pervenisset, stare debuisset *L. Caprifolium* a Danthoine missa, et planta a Chaix collecta cum nomine *L. Periclymeni.* Suspicor nomen *L. Caprifolii* a Chaix prius inditum fuisse, mox viso Danthoine specimine, de vera *L. Caprifolio* sententiam suam mutavisse, et in eam Gouani (Hrt. Monspel. p. 101. n. 2.) incidisse de *L. Periclymeno,* apud Villar l.s.c., priorem denominationem in Herbario incuriosus relinquens, vel quia de re non satis persuasus erat: denique *L. hetruscam* fuisse prae manibus Chaix, ego facile inducor.

Caprifoliacea repudiata.

Lonicera Caprifolium (Mater sylvar. Scribn. Larg. 129.) L. Sp. Bentham, Noulet; et ego *L. Caprifol.* in Pyrenaeorum regione non nisi cultam, aut e cultura ad sepes reperii. Degit in Herbr. La-Peyrouse, locis *Ax,* et *Savignac* datis, ubi si ex hortis aufuga vixit, pro certo non perduravit. *L. Caprifolium* Gouan. Monspel. tegere *L. hetruscam lippis et tonsoribus* hodie notum est. Item de aliis ejusdem regionis, vel pyrenaeae scriptoribus contigisse experti non dubitamus. Lange, Willkomm (2. p. 332. Obs.) per totam Hispaniam *L. Caprifolium* non viderunt. Exoptatam speciem attente inquisivi, nunquam per Pyrenaeos spontaneam offendi, hodie etiam in hortis neglectam.

Ordo 53. CORNEAE DC.

Cornus Virgil., Lucret., Columell., Plin., Tournef.

Cornus sylvestris (Theophrasti, Plinii) Lonicer., Ryff, et Egenolph. in Dioscoride.

Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 6. Plin. Nat. h. l. 16., c. 25. vel 43. alibiq. C. sanguinea L. Sp., Koch p. 351. n. 1., Bert. 2. p. 196. n. 2., Gaud. 1. n. 360., Moris Sard. 2. n. 566., Meyer (C. A.) Corn. (1845) n. 9., vel in Mém. Acad. I. Sc. St. Petersb. Ser. 6. T. 7. (1846) p. 199., et p. 215., DC. Pr. P. 4. p. 272., n. 5., et cum Dub. p. 244. n. 2. C. sang. La-Peyr. Herbr., C. latifolia Com. De Bray, DC. Pr., est var. ex Ledeb. Ross. C. melanocarpa St. Lager. Engl. Bot. v. 4. n. 249., Flor. Dan. t. 481., Sv. Bot. v. 4. n. 235., Flor. Batv. v. 2. t. 132, Schrank Flor. Monac. t. 240., Guimp et Havn. Deutschl. Holzg. p. 12. t. 3., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 126. t. 26. f. 4. (1.). Arduin. Mem. p. 99. t. 19., Lamk. Ill. t. 74. f. 2., Sturm, Heft. 52. Duh. Arbr. Arb. 1. t. 75. a Matth. Matth. p. 260., Camer. Epit. p 159. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 509. f. 2., Pempt. p. 782. f. infer., Lob. Obs. p. 592. f. 1., Icon. 2. t. 169. f. 2., Trag. St. h. p. 1004., Lonicr. Nat. h. crt. 43. D. f. 2., Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 54. f. 2.

♄ Flor. Maj. Jun., aliquando iterum ineunte Autumno. Fruct. sera Æstat. in Autumn.

Legi in Pyr. Arag. ad *Sobrarbe,* ad *los Mulines* sub *San Victorian,* die 9. Sept. 1850. Habeo a Deville e *Tarbes.*

Drupae maturae, atro-sanguineae; pulpa sanguinea, senio virescens.

Cymam infectam ab *Erysiphe tortili* Link, Tulasn. *(E. Corni* Duby) vidi ad *Loarre* Pyr. Arag., vere 1858. Varietates duas memorat Timbal, *Mass. Arbas* p. 94-5.

Cornus Homerica (Homer., Theophr., Dioscr., Virgil., Plin., etc.) Nob.

Hom. Il. 2. v. 767., Odiss. k, v. 242., Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 12., Dioscr. l. 1. c. 172., Virg. G. 2. v. 34., Æn. 3. v. 649. Plin. Nat. h. l. 16. c. 26. vel 43. C. mas. Dod. (gall.), Bell., Gesn. Turner., Taber. Neotericor., Koch p. 354. n. 2., Bert. 2. p. 195. n. 1., DC. Dub. p. 244. n. 1. C. mascula Aliis, Gaud. 1. n. 359. C. masc. La-Peyr. Herbr.; C. Dioscoridis Cornut. Enchr. bot. Paris., C. erythrocarpa St. Lager Flor. Graec. Sibthrp. C. 2. p. 41. t. 151., Lamk. Ill. t. 74. f. 1., Sturm Heft 52., Schrank Fl. Monac. t. 28., Guimp. et Havn. Deutschl. Holzg. t. 2., Havn. Term. bot. t. 35. f. 6.. Plenck Ic. pl. med. T. 1. p. 38. t. 64. Schk. Handb. t. 24., Turp. in Dict. Sc. Nat. Dicot. Atl. t. 103. Matth. p. 259., Camer. Epit. p. 158., Tabern. Krtb. 2. p. 1459. f. 3., (Icon. desidr.); Dod. Hist. pl. (gall.) p. 509., f. 1., Pempt. p. 802. Lob. Obs. p. 591. f. 4., Icon. 2. t. 169. f. 1., Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 12. f. 3.

♄ Flor. Mart. Apr. Fruct. Sept. Rara arbor, in humilior. tantum reperta; ad *Vic,* Dulac *Hauts. Pyrs.* n. 1184., *a la Trancada d'Ambouilla* Pyr. or. ex Coder.

Dubitavi num recte ab hac sejungeretur *C. officinalis* e Japonia: cf. Zuccarini apud Siebold Fl. Japn. p. 100. n. 50. cum tab.

Ord. 54. ARALIACEAE Juss.

Hedera Virgil., L.

Hedera Helix (Theophr., Dioscor., Cat., Plin., Virgil.) Ovid. Montalb. hrt. botanogr. Ind. (1660) p. 44., L.

Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 18., Dioscr. l. 2. c. 210. (nigr., et Hel.); Plin. Nat. h. l. 16. c. 34. vel 62., l. 24. c. 10. vel 47., Cat. Re rust. c. 52., Virgil. plurib. lcs. cf. Fl. Virgil. Koch p. 353., Bert. 2. p. 686. n. 1., Gaud. 2. n. 564., Moris Sard. 2. n. 565., DC. Dub. p. 244. La-Peyr. Herbr., H. lobata Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 18. n. 1267., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 53., Flor. Dan. t. 1027., Schk. Handb. t. 49., Schrank Fl. Monac. t. 397., Sv. Bot. v. 6. n. 397., Drev. et Havn. Ch. pl. Eur. T. 3. p. 26. t. 66., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 130. t. 26. f. 9., Fl. Batv. v. 8. t. 588., Dietr. Fl. Boruss. v. 4. n. 218., Bull. Herb. Fr. t. 133., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 48. t. 150., Turp. Flor. med. T. 4. t. 218., Nouv. Duham. T. 5. p. 327. t. 84., Peterm. Deutschl. Fl. n. 312. t. 40. f. 315. 319. Matth. p. 624, 625., Camer. Epit. p. 398-9., Duh. Arbr. arb. 1. t. 116., et 115. a Matth. Fuchs. Hist. st. p. 422-3., Trag. St. h. p. 801., Brunf. Herbr. 2. p. 6-7., Lob. Obs. p. 336. f. 3., p. 337. f. 1., Icon. t. 614. f. 1, 2. Dod. Pempt. p. 413. f. 1, 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 15. p. 111.

♄ Flor. Autumn. Fruct. per Hyemem et Vere ineunte, nec insequente aestate, ut autumat Holandr. *Fl. Mosell.* ed. 2. p. 333., vel *anno sequente,* ut ferunt Wimm. Grab. Fl. Siles. n. 338.

Legi in Pyr. Arag. *Sobrarbe*, ad *l'Ainsa;* ad *Benavarre*, diebus 13. Sept. 1850, et 19. Apr. 1851. Habeo a Deville e *Tarbes.*

Stationem in sylvis, ad sepes, etc. a DC. Duby datam non recipimus, et certe ad sepes communiter non provenit, majores arbores, nec arbusta exposcens, ut suam degere possit vitam: cf. Virg. Culex v. 140. seq.; et

« Arctius ..... Hedera procera attingitur Ilex ». Hor. *Epod.* Od. 15. v. 5.

Notandus fuisset Roth declarans *baccam semper di-, aut trispermam,* Tent. Fl. Germ. 2. P. 1. p. 278.

Et *Baccae triloculares sunt, in quovis loculo unicum reperio semen,* sic Pieri, *della Corcires. Flor. Cent. (Corfù* 1838) p. 34. not., contra communem botanicorum effatum.

Smith, in *Engl. Bot.*, re, ut puto, non attente inspecta, dicit *baccam pentaspermam,* ut in Fl. Br. dixerat; sed Sowerby, in tabula adnexa, baccam, e natura desumtam, trispermam delineavit. In Engl. Fl. p. 334., genus bacca uniloculari praeditum considerat, et speciem suam ultra quinque semina in bacca ipsa ferentem describit, Ibid. p. 335. Caeterum ad genus *Hederam* optimam addidit observationem Withering, *Arrang. Br. pl.* ed. 7. T. 1. p. 138. Bulliard baccam trilocularem, trispermam delineavit; Loiseleur Deslongchamp in Nouv. Duhamel baccam tri-, quinquelocularem, 3-5-spermam describit, quae a Bessa tetra-loculares, tetrasperma fingitur in tabula.

Sunt qui cum Hallero, Helv. n. 826., nonnulla semina abortum facere recognoscant, et ita porro videtur; cf. Jussieu Genr. pl., qui *semina quaedam saepe abortiva* declarat, itemve Wahlenb. Svec. ed. 1. p. 147., ed. 2. p. 154., Moris l.c., Coss. Germ. *Par.* p. 227., Godet *Jur.* p. 303., Crép. *Belg.* p. 122.

Nec aliter Schkuhr, qui quamvis nonnulla semina interdum abortum passa noverit *(Handb.* 1. p. 157-8., Enchir. p. 155.), attamen perfectiorem baccae statum pentaspermum delineavit, talemque finxerunt Gaertner, Turpin, Dreves, et Hayne, Plenck, Petermann, Auctores Svensk Botanik.

Ego semina duo, vel tria tantum matura observavi ad *Sarsa,* Pyr. Aragon., die 23. Jun. 1858., alibique in Pyrenaeis: ad Bononiam, Italiae semina duo matura reperii, tertio evidenter abortivo; duo ad quinque, saepius quatuor, in praedio meo ad *Bagnacavallo*, die 30. Jan. 1872., et alias.

Ast in Hort. Bot. Monspel. baccas vidi 3-4-5-spermas foetas, ita ut, persuasum prorsus habeam normalem baccam esse pentaspermam, et exactissimus Schkuhr, *Handb.* l.c., baccas quinqueloculares ipse quidem figurat, ut eas significant Le-Maout, Decaisne, *Botaniq.* (1868) p. 252. Dari baccam quadrangularem, quinquelocularem vix credo: sic eam describit Bromfield Fl. Vect. p. 222.

Ludit similiter *Mouroucea violacea* Aubl., *Gui.* Fr. p. 143., ovarium ferens triloculare, de maturo fructu capsulam bilocularem ostendens. Notum omnibus *Hippocastanum vulgare* capsulae loculos plerumque monospermos porrigens, nec dispermos, ut ex ovarii inspectione conjiciebatur. Abortat quandoque unum, aut alterum semen in bacca *Ligustri.*

Vulgatius occurrit perpetuale exemplum a *Quercu* desumptum, de quo, ut recentissimum scriptorem citem, cf. Parlatore *Fl. Ital.* 4. p. 175.; videas quoque ea quae explanantur sub *Oxymyrsine.* Obliterantur etiam loculi in nonnullis *Palmarum* fructibus, ita ut a tribus, ut generatim in germine inspiciuntur, duo, aut unicus tantum loculus feliciter eductus, et semine onustus reperiatur, sicut observatum est in *Chamaedorea, Caryota, Livistona,* aliisque.

De *Hedera* vero, excessere Le Maout, et Decaisne describentes ovarium penta-decem-loculare, stilos quinque, vel decem, *Fl. Jards. Champs* p. 381., quod a quibusdam, cum DC. Pr., Hooker, et Arn. *Br. Fl.* repetitum videmus.

Nomen *Helicis* ceu specificum laudari nequit, quia eo plantam humilem, sterilem, ceu speciem diversam a florente, et a fructificante, designare voluerunt, cum Dioscoride, et Plinio, Fuchsius, Matthioli, Lobelius, Dodonaeus, Castor Durant, etc.

H. arboream, et *H. nigram* non male antiquorum aliqui dixerunt, sed perperam plantam sterilem, ii quoque sub alio nomine, veluti specifico, significarunt. Caruit hoc vitio Castelli in Hort. Messanensi (1640) p. 39. Opportune supervenit Morison eos laudans, qui sterilem, ut floridam plantam unam eamdemque esse speciem existimarunt.

Moschatellina J. Bauh. Hist. pl. *Adoxa* L. Cum *Caprifoliaceis* sub tribu *Sambucearum* eam collocare malunt neoterici quidam. Nos cum Bartling, et DC. in Duby Gall. P. 2. (1830), inque Pr., faventibus Brongniart, Wimmer, Le Maout Decsn., aliisque ad *Araliaceas* sistimus. Nulla *Caprifoliacearum* species tantam habitus similitudinem offert cum *Moschatellina,* quantam exhibet *Panax quinquefolium.*

Relinquo genericum nomen *Adoxae* a Linnaeo sine necessitate, injuria imo, confectum; recipioque cum J. Bauhino, Rayo, Tournefort, Boerhaave, Volckamer, Ruppio, Dillen, Haller, Ludwig, Adanson, Bergen, Buxbaum, Gilibert, Moench, Hoppe, Ruprecht, Cordi nomen desinentia tantillum mutata; quod Linnaeo quomodo pro specifico, nec pro generico placuerit sane non intelligitur.

Moschatellina fumariaefolia (Tragi) Gilib.

Trag. St. h. p. 767. n. 2. sin. fig., nomine nequidem absolute declarato, sed herbula sat bene descripta. Gilib. Fl. Lith. inchoat. (1785) illustr. p. 13. n. 56., et Exerc. phytolog. (1792) p. 77. n. 116., vel apud Uster Delect. Opusculor. botancr. 2. (1793) p. 318. n. 56. Adoxa Moschatellina L., Koch p. 355., Bert. 4. p. 393., Gaud. 3. n. 905., DC. Dub. p. 212. et P. 2 p. 1029. (ubi ad Araliaceas adducitur!). Bromf. Fl. Vect. p. 224., cum Not.* A. Mosch. La-Peyr. Herbr. M. tetragona Moench Meth. (1794) p. 478. Moschatella Cord, Gesn., Rupr. Fl. Ingric.; A. moschata Dulc. Engl. Bot. v. 7. n. 453., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 70., Schk. Handb. t 109., Flor. Dan. t. 94., Sv. Bot. v. 7. n. 435., Roem. Fl. Eur. fasc. 10. n. 4., Lamk. Ill. t. 320., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. p. 18. t. 13., Fl. Batv. v. 1. t. 25., Labr. Heg. Icon. Helv. fasc. 1. t. 6., Berger Phytonomat. 2. p. 37. cum tab. Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 8. Ord. 4. cum tabs., Dietr. Fl. Bor. v. 2. n. 105., Reichnb. Icon. C. 27. t. 1172. f. 1, 2., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 141. t. 112. f. 3., Sabb. Hrt. Rom. T. 6. t. 69., Le Ma. Decsn. Botanq. p. 253. opt.e Krth. p. 95. f. 2. Pen. Lob. Advrsr. p. 300. Ran. minim. f. 1., Icon. t. 674. f. 2., Tabern. Icon. t. 39. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 26. p. 206., Cord. Hist. pl. crt. 172. b. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 4. p. 438. t. 28. f. n. 14.

♃ Flor. Mart. Apr., Maj. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. med. edit. sylvaticis.

In Pyr. med. indicat Benth. *Cat.* p. 57.: ad *Gazost* Philippe, *Fl. Pyr.* p. 413., referente etiam Dulac, *Hauts. Pyr.* n. 1418. In *Monseny y faldas de los Pirineos,* Colmeir. *Cat. pl. Catal.* p. 71.

Adnotare tamen liceat, locis admodum pro ea propitiis, me eam nullibi vidisse, neque, quantum scio, reperierunt Boileau, Munby, Timbal, Galant, Deville, Darraq, Gaston-Sacaze, Bordère aliique mihi bene noti, et diligentissimi.

Ord. 55. UMBELLIFERAE (Cord. Caes.)

Juss. Spreng., apud Roem., et Schult. Syst. Veget. V. 6.

Plures veterum hoc vocabulo usi sunt ad *Ordinis* species designandas; Clusius, Pann. A. p. 689., Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 191., Dalechamp. Hist. pl. Ludg. l. 6. p. 688., G. Bauh. Pin. p. 146., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 1. (P. 2.) vel Prodr. (1619) p. 81. Caesalpinus utitur vocabulo *Umbella;* sed plantas hujus Ordinis *Ferulaceas* (cum Cordo) dicit. Et forte primus Cordus Valr., Annot. in Dioscor. l. 3. cs. 67, 76, 81., et 91. (Argentor. 1561); ubi ego animadverti ipsum scripsisse: « *Omnes Umbelliferae plantae ab hac Ferula* (cap. 91.) *Ferulaceae dicuntur* » crt. 56 vers. Dicimus tamen hunc Jussieu Ordinem, quia nonnullas plantarum species ad hanc familiam reapse spectantes, ei non adjunxerunt veteres illi scriptores, vel quasdam alienas reapse stirpes cum illis comprehenderunt. Cf. Tausch *Umbellifer.* disquisitio, in Flora 1834. ns. 22, 23., vel Brong. Guill. *Ann. Sc. Nat. Paris, Ser.* 2. T. 1. (1835) p. 41-8., Jochmann de *Umbellifer.* structur. et evolut. (Breslau 1855), cujus aliqua ibidem desumpta retulit *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 3. (1856) p. 191-3. De Ordine strenue disseruit Treviranus, Symb. phytol. (1831) ps. 1-52.

De inconstantia, vel numero involucrorum, involucellorumve vario in *Umbelliferis* dixerat jam Heister cum Goeckelio in Dissert. de Meth. pl. Linn. p. 44. Species quasdam monocotyledoneas observavit Treviranus, aliaque non minoris momenti percepit.

Plures species potius polygamo-monoicae, quam hermaphroditae sunt, quum ferant flores in disco aut omnes, vel ferme omnes masculos; cf. Leysseri observationes in Flora Halensi ed. 2.ª (1783) de *Sanicula officinarum, Torili neglecta, Lacellia latifolia,* ac *L. pruthenica,* denique *Cnidio pratensi.*

Sub-Ordo 1. ORTHOSPERMAE DC., Koch.

Trib. 1.ª HYDROCOTYLEAE Spr. DC. Koch.

Hydrocotyle Tournf.

Hydrocotyle vulgaris (Dodonaei) Tournf. *Elem. bot.* p. 278., Inst. r. hrb. p. 328.

Dod. St. h. Comment. 1553. p. 401. Koch p. 307., Bert. 3. p. 115. n. 1., Gaud. 2. n. 620., DC. Pr. P. 4. p. 59. n. 2., Spreng. apud Roem. Sch. Syst. Vegt. V. 6. p. 344. n. 1. Hydrocotyle La-Peyr. Herbr. s.l. Engl. Bot. v. 11. n. 751., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 57., Flor. Dan. t. 90., Schk Hanob. t. 59., Gaud. Helv. 2. t. 3. fr., Richard (L. Cl.) Monogr. Hydroc. p. 35. n. 1. t. 50. f. 1., et t. 52. f., Koch Umbellfr. X f. 61. 65., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 694., Lamk. Ill. t. 188. f. 1., Fl. Batv. v. 1. t. 62., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1842 f. 1., Sabb. Hort. Rom. T. 6 t. 19. vix bon. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 29. f. 3., Pempt. p. 133. f. 1., Lob. Obs. p. 209. f. 4., Icon. t. 387. f. 1., Lindern Hrt. Alsat. p. 266. t. 12.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Sept. Oct. Extra Cantabriam rarissima. Legi in Pyr. Cantabr. maritim. sub *Bilbao*, ad *Algortha*, die 1. Aug. 1857. Observavi prope *St. Jean de Luz;* ad *le Lac de Lourde.*

Lobelii opinionem (Obs.), dubitanter emissam, de hac suscipienda planta pro *Callitriche* Plinii, jure merito derelictam, et oblitam, ceu bonam, et absolutam suscepit Jussieu (A. L.) in *Dict. Sc. Nat.* T. 6. (Paris 1817) *Suppl.* p. 46.

Trib. 2.ª SANICULEAE Koch, DC.

Sanicula Brunf., Tournef.

Sanicula officinarum (Herbarior. ex Brunfelsio) G. Bauh. Basil. p. 90., Pin. p. 319.

Brunf. Herbr. 1. p. 80-1. Hieron. Braunschw. Distillirbuch 1. fol. 107.a, ex Spreng. (1500) S. europaea L., Koch p. 308., Bert. 3. p. 121., Gaud. 2. n. 619., Moris Sard. 2. n. 495., Spreng. apud Roem. et Schult. Syst. Veget. V. 6. p. 339. n. 1., DC. *Pr.* P. 4. p. 84. n. 1., et cum Dub. p. 242. S. europ. La-Peyr. Herbr.; S. capensis, Eklon, et Zeyh. secund. Steudel in pl. Schimp. Abyss. ex Richard A. Tentam. Fl. Abyss.; S. officinalis Gouan Hrt. Monspel.; S. trilobata Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 2. n. 98., Flor. Dan. t. 283., Schk. *Handb.* t. 60., Sv. Bot. v. 4. n. 245., Bull. Herb. Fr. t. 267., Schrank Fl. Monac. t. 169., Dietr. Fl. Boruss. v. 8. n. 519., Gaud. Helv. 2. t. 3. fr., Sabb. Hrt. Rom. T. 6. t. 15., 5. t. 100. Hoffm. Umbell. p. 67. t. 1. f. 1. anal., Reichnb. *Icon.* C. 31. t. 1847. f. 1., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 64. t. 174. Rivin. Pempt. irreg. t. 31., Fl. Batv. t. 1082. Matth. p. 1019., Camer. Epit. p. 763., Fuchs. Hist. st. p. 671., Trag. St. h. p. 509., Dod. Pempt. p. 140. f. 1., Columm. Phytb. ed. Neapol. p. 71-2., ed. Florent. p. 59. t. 16., *Lob. Obs.* p. 378. f. 2., Icon. t. 663. t. 1., Lonicr. Nat. h. crt. 217. A., Dorsten. Boto. crt. 405. A-B.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Arag. m.ᵉ *Bal* supra *Luesia*, die 2. Jul. 1850. Habeo a Deville ex *Labassère*.

Brunfels notandam sententiam refert Pandulfi Collinutii de *Sanicula*, in l.c. p. 81., et revera de *Sanicula officinarum* potius quam de *Potentillae* specie Collinutium loquutum fuisse crederes. De ea quoque sermonem habuisse existimo Hermolaum Barbarum in libro 4. sub sua *Sanicula*. Non dubito quin Herbolarii olim hanc stirpem ostentaverint. Dioscoridis, et Plinii loca a quibusdam relata, ego longe remotioris loci existimo: eorum vero *Alisma* vix respuerem.

Astrantia Moris., Tournf. Gay *Eryng. Hept.* in *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 3. T. 9. 1848. p. 152.

Astrantia minor (G. Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Prodr. p. 197. c. 9. Koch p. 308. n. 1., Bert. 3. p. 127. n. 3., Gaud. 2. n. 622. (excl. syn. Boccon.); Spreng. l.s.c. p. 343. n. 3., DC. Pr. P. 4. p. 86. n. 1. (excl. Boccon.); DC. Dub. p. 242. n. 2., Quer. Fl. Esp. 3. p. 166. La-Peyr. Herbr. Gaud. ad l.c. t. 3. fr., Sturm Heft 29., Lamk. Ill. t. 191. f. 2. Reichnb. Icon. C. 31. t. 1844. f. 1., Sm., et Sowerb. Exot. bot. V. 2. p. 35. t. 77.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. orient. edit.

Legi in Pyr. septr. med. ad *le Port de Venasques*, die 9. Aug. 1838; in Pyr. Catal. supra *Setcasas*, die 28. Jul. 1846. Habeo a Deville ex *l'Estibe de Luz*; ex *Costabona* Pyr. or. a Massot. Ex *le Pic de Ger* demonstravit Gaston-Sacaze; ego observavi in locis variis supra *Luchon*, in valle *d'Orlu* Pyr. aurigr.; in valle *de Caroll* ad *Portè*, ad *Querigut;* supra Balnea *de Panticosa*.

Male Cesati, in *Bibl. Ital.* T. 82. (1836) p. 344., *A. paucifloram* (Boccon.) Bert. Am., et Flor. varietatem *A. minoris* voluit. Illam possideo, dono datam ab optimo Bertoloni J., et pro distincta specie, cum plurimis aliis existimo. Stirpem recognovit etiam Romano, Catal. pl. Italicar. (1820) p. 21.: detrectavit eam Brignole in hujus miserae opellae exemplari, quod ab auctore dono habuerat, nunc penes me!

Astrantia major (Plinii? Fuchsii) L. Sp

Alism. alter. Plin. Nat. h. l. 25. c. 10. vel 77.? Fuchs. Hist. st. p. 670. Koch p. 309. n. 4., Bert. 3. p. 124. n. 1., Gaud. n. 621., Gmel. Bad. Als. T. 1. n. 396., Spreng. l.s.c. p. 341. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 86. n. 4., et cum Dub. p. 242. n. 1. La-Peyr. Herbr. A. nigra Lob.; A. bavarica F. Schultz (var. alpestri), A. alpina Dion. Stur, A. gracilis Reichnb. (non Bartl.) ex Vis. Dalm. Suppl. Schk. Handb. t. 66., Schrank Flor. Monac. t. 140., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 78. t. 20. f. 2., Lamk. Ill. t. 191. f. 1., Sturm Heft 29., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 749., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 294., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 25. t. 225.; Reichnb. Icon. C. 31. t. 1843., et t. 1844. ns. 14-25. anal., Sm. et Sowerb. Exot. Bot. V. 2. p. 33. t. 76., Rivin. Pentp. irreg. t. 68., Sabb. Hort. Rom. T. 5. t. 87. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 4. f. 34., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 385., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 236. f. 1., Dod. Pempt. p. 387., Lob. Obs. p. 388. f. 2., St. h. Comm. 2. p. 293.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. orient. Valle *d'Eynes*, die 25. Jul. 1836. Habeo a Deville ex viciniis *des Eaux Bonnes.*

Eryngium Nicand., Colum., Tournf.; Delaroche *Eryng.* h. hist. (1808); Gay *Eryng.* Hept. in *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 3. T. 9. (1848) p. 150.

Eryngium vulgare (Theophr., Dioscr.?, Nicand., Plin.) Dod. (gall.), Camer. Hrt., J. Bauh., Grisl. Ray, Zannich.

Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 1., Dioscr. l. 3. c. 21.?, Nicand. Ther. v. 645., et 849., et 945.; Plin. Nat. h. 20. c. 9. vel 22., l. 22. c. 7. vel 8., Theocr. Id. 24. v. 88., Plutarc. Symp. 7., 21.? E. campestre Dod. Pempt., L., Koch p. 309. n. 1., Bert. 3. p. 111. n. 7., Gaud. 2. n. 617., Moris Sard. 2. n. 496., De Notrs. Reprt. Flor. Ligust. n. 723., Delar. p. 22. n. 1., Spreng. l.s.c. p. 332. n. 40., DC. Pr. P. 4. p. 88. n. 1., et cum Dub. p. 243. n. 1. E. camp. La-Peyr. Herbr.; E. virens Link in Linnaea 9., ex Boiss. Pl. Aucher. 3. (1844); ab Heldr. Ceph. contir.; E. viride Caesalp.; E. montanum Matth., E. mediterraneum Ger. Emac. Park. Theatr. Engl. Bot. v. 1. n. 67., Fl. Dan. t. 554., Schk. Handb. t. 59., Jacq. A. 2. p. 35. t. 155., Trattin. Archiv. fasc. 5. p. 13. n. 208. cum tabs., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1852., Dietr. Fl. Bor. v. 9. t. 583., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 63. t. 173., Sav. Mat. med. p. 41. t. 31., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 295. Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 77. t. 20. f. 1., Fl. Batv. v. 10. t. 772., Sabb. Hort. Rom. T. 6. t. 16. Matth. p. 679., Camer. Epit. p. 447., Fuchs. Hist. st. p. 296., Trag. St. h. p. 871., Lob. Obs. p. 490. f. 2., Icon. 2. t. 22. f. 1., Dod. Pempt. p. 730. f. 2. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 157., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 85., Egenolph. Herbr. imag. crt. 17. b. f. supr. inter. Lonicr. Nat. h. crt. 72. C., Dorsten. Bot. crt. 158. B.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, et ad *Rosas*, diebus 20. Jul., et 5. Sept. 1846.

Color herbae pallens, sub-lutescens. Vellem meum comparare cum speciminibus Europae septentrionalis!

Specificam *campestris* denominationem hodie cum Linnaeo praelatam, potioribus jam extantibus, postposui, quia fortuitu species in campis provenit, e montium declivitatibus in incultis, et ad vias generatim reperienda, haec vulgaris species. Fertur apud Hispanos planta contusa optime inservire contra viperae morsum. Reapse principio aromatico non caret, et viperae venenum vino, aethere, opio curari notum est. Ea utuntur contusa et vulneri applicita; aut directe stimulat, aut inflammationem excitando veneni expulsionem ciet.

Eryngium Tournefortii! Nob.

Er. montn. amethystin. Tournf. (Elem. botq. p. 278.); Tournf. Topogr. (excl. G. Bauh. Pin.), ex La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 137. n. 3., nec dubitamus. E. Bourgati Gouan, Loisl. Gall. ed. 2. p. 184. n. 6., DC. Pr. P. 4. p. 88. n. 2., et cum Dub. p. 243. n. 2., Delar. Er. p. 24. n. 2. (excl. syn. Vahl.); Spreng. l.c. p. 332. n. 41. E. amethystinum St. Am. Bouq. Pyr. etc. p. 203. n. 48., et ex hoc Dulac. E. Bourg. La-Peyr. Herbr., cum E. plano La-Peyr. Herbr., E. alpinum Pourr. It., e l. autps. (Llaurenti). Gouan Ill. p. 7. t. 3., Trattin. Arch. fasc. 5. n. 207. cum tabs. duobs.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In editis.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Haosta* retro *Behorleghuy*, die 8. Aug. 1841; in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, et ad *Mont-Louis*, diebus 8. Aug. 1836., et 10. Aug. 1837.

E. alpinum La-Peyr. dolose in Herbr., inque opere citato n. 2. cum Vahliana phrasi a La-Peyrouse relatum, revera est *E. alpinum*, perperam ad nostram speciem relatum a DC. Pr.

Non est species mere pyrenaea, ut dixit DC. Pr., quum in Hispania longe lateque se extendat; cf. ipsum Delaroche, et Boiss. *Voy. botq. Esp.* n. 695., Graells *Indic. pl.* etc. *Madrid* (1854) p. 18.

Primus speciei auctor decernitur Tournefort; quapropter mirati sumus dum in Fée sententiam indicimus, Plinii edit. Panck. T. 9. p. 161., dicentis Dalechampium pro *Tragacantha*, vel *Spina alba* suscepisse *E. Bourgati*. Planta, cui se retulit Dalechampius, Hist. pl. Lugd. 2. p. 1462., est *E. spina alba* Vill. *Dauph.*, a Willdenow, Sp. pl. Pentandr. p. 1360. n. 11., perperam exportatum ad *Er. Bourgati*: patet ergo quae fuerit fons erroris penes Fée; satisque liquet qua ductus ratione specificam plantae denominationem immutavi.

Eryngium maritimum Dioscorid.?, Plinii) Gesn. Hrt., G. Bauh. Pin., Cupan. hrt. Cath., L. Sp.

Dioscr. l. 3. c. 10.? Plin. Nat. l. 22. c. 7. vel 8. Koch p. 309. n. 3., Bert. 3. p. 108. n. 5., Moris Sard. 2. n. 497., Spreng. l.c. p. 322. n. 18. (excl. var.e); Delar. Er. p. 35. n. 16., DC. Dub. p. 243. n. 5. La-Peyr. Herbr.; E. marinum Matth., italice etiam. Engl. Bot. v. 10. n. 718., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 17., Flor. Dan. t. 875., Fl. Batv. v. 2. t. 143., Trattin. Archiv. fasc. 15. p. 14. n. 209. cum tab., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 655., Turp. in Dic. Sc. Nat. Dicot. Atl. t. 112., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1849., Sabb. Hrt. Rom. T. 6. t. 17., Woodv. et Hook. Med. bot. V. 1. p. 120. t. 46., Zannich. Vnz. p. 95. t. 94. Matth. p. 680.) (ed. 1554. p. 327. lin. 18. sin. fig.); Donat. Sempl. p. 41., Lob. Obs. p. 490. f. 1., Icon. 2. t. 21. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 7. p. 165. t. 36. f. 6. Dod. Pempt. p. 7:0. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 159. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 86., Camer. Epit. p. 448.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In arenis maritimis.

Legi in Pyr. or. ad *Bagnouls sur mer*, die 7. Sept. 1843. Observavi ad *Fontarabia, San Sebastiano, Orio*.

Plantam in extremis suis partibus caesiam conspexi ad *Rosas*, die 28. Sept. 1855.; vidi etiam interdum totam caerulescentem, facili in hoc genere colore. Qui attente hanc speciem observarunt expedite perennem esse cognoverunt: cf. Sm. Fl. Brit., et *Engl. Fl.* 2. p. 35. n. 1., DC. *Physiolog. Végét.* p. 1017.

Et perennem eam declararunt Zannichelli, Allioni, Sprengel, Desfontaines, Schkuhr, Brotero, Walter, Wulfen, Babington, Schousboe, Delaroche, Savi, Link, Hoffmansegg, Bertoloni, Gussone, Hooker, Moris, Bromfield, Babington, Ledebour, Crépin, Caruel, Lloyd, Grisebach, Brébisson.

Leviter observatam pro biennali stirpe habuerunt Koch, Reichenbach.

E. ilicifolium Lamk. *Dict.*, Desf. Atl., Delaroche *Er.* species est procul dubio affinis *E. maritimo*, attamen cum eo non confundendum, uti voluerunt Sprengel l.c., Hooker apud Curt. Fl. ed. 2. Stirps pumila, radice praedita annua (a Jussieu jam pro tali recognita, a Desfonfontaines unico, perperam, perennis declarata), foliis imis longioribus, involucrisve productioribus, paleisque receptaculi calycem longe superantibus: videas illius figuram apud Desfontaines Atl. t. 53., Tratt. Tabular. t. 765.

Genus *Eryngium* veram esse *Umbelliferam* cum Morison et Tournefort, nec ab hoc ordine separandum cum Rayo, Magnol (Nov. Charact. pl. p. 146) bene, pro tempore, sustinuit Zannichelli noster, *Istor. piant. Vnz.* (1735) p. 95. sub hoc *E. maritimo*.

Hoc *folio apii* descripsit Plinius, quod in *folium Scolymi* convertit Dalechampius, Hist. pl. Lugd. 2. p. 1459., non absque specie rectae rationis.

Trib. 3.a AMMINEAE DC. Koch.

Apium Virgil., Brunf., Hoffm.

Apium vulgare (Homer., Hippocr., Theophr., Dioscor., Virgil., Nicandr., Apic.) Trag.

Homer. Iliad. 2. v. 776., Hippocr. Affect. p. 529.; Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 6., Causs. l. 6. c. 16.; Dioscr. l. 3. c. 67., Nicandri, Apicii, Virgil., de quo cf. Fl. Virgil. p. 19., ubi de Plinio dubitavi. A. graveolens L. Koch p. 311., Bert. 3. p. 258. n. 2., Gaud. 2. n. 507., Moris Sard. 2. n. 509., DC. Pr. P. 4. p. 101. n. 1, et cum Dub. p. 232., Spreng. l.c. p. 429. n. 1. A. graveol. La-Peyr. Herbr.; A. palustre Matth.. ex Dioscor.; A. lobatum Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 17. n. 1210., Fl. Dan. t. 790., Schk. Handb. t. 78., Fl. Batv. v. 4. t. 268., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 99. t. 22. f. 9. (1), Hoffm. Umbell. p. 76. t. 1. f. 8. part. anal.; Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 810., Reichenb. Icon. C. 31. t. 1854. f. 2., Gaud. l.c. cum tab. 8. fr., Rivin. Pempt. irr. t. 87. Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 20. t. 217., Turp. Fl. med. t. 4., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 67. Matth. p. 768. vix, Brunf. Herbr. 3. p. 107., Trag. St. h. p. 464., Cord. Hist. pl. crt. 168. a-b fig., Fuchs. Hist. st. p. 744., Lob. Obs. p. 405. f. 2., Icon. t. 707. f. 1.; Gesn. Op. bot. ed. a Schm. t. aen. 15. f. 127., Dod. Pempt. p. 695. vix., Egenolph. Herbr. imag. P. 2. crt. 11. vers., Dorsten. Botan. crt. 29. B., Lonicer. Nat. h. crt. 235. C., Cam. Epit. p. 527., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 100., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 293. t. 9. f. n. 8.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Cantabr. marit. ad *San Sebastiano*, die 18. Sept. 1844. Habui a Deville, ut videtur lectum a Corbin, e *Montgaillard*. Observavi ad *Fontarabia*, ad *Pamplona*, inter *Paissos* et *Encausse*, ad *Narbonne*.

Caules saepe plures, adscendentes, ramosi, divaricati. Folia superne sature viridia, nitida; petioli, etiam in illorum subdivisionibus canaliculati.

Reapse hoc a Plinio *Apium helioselinum* nuncupatum fuit cf. Nat. h. l. 19. c. 7-8. vel 37., ubi *Petroselinum sativum*, vel *macedonicum*, *Apium hipposelinum* dictum est; etc. Hinc satis opportunum *Apii* nomen, Virgilianum caeterum ut firmiter credimus, servatur. De his conferantur ea quae sagaciter, et scienter scripta sunt ab Anguill. *Sempl.* p. 122.

Petroselinum Hoffm.

Petroselinum macedonicum (Theophr., Dioscor., Plinii, Apicii.) Lonicer., Nat. h. crt. 236. D.

Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 4., et 7., etc. Dioscr. l. 3. c. 67., Plin. Nat. h. l. 19. c. 7-8. vel 37, Apic. Petersil. P. sativum Hoffm. Koch p. 311., DC. Pr. P. 4. p. 102. n. 1., et cum Dub. p. 232. n. 1., Gaud. 2. n. 708. P. hortense Hoffm. it., Moris Sard. 2. n. 508. Apium Petroselinum L., Bert. 3. p. 257. Carum Petroselinum Hook. Benth. Gen. Engl. Bot. Suppl. v. 2. n. 2793., Gaud. ad l.c. t. 8. fr., Hoffm. Umb. ed. 1. p. 78. t. 1. f. 7. part. anal., Schk. Handb. t. 80. f. 722., Lamk. Ill. t. 196. f. 1., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1856. f. 2. Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 15. t. 218., Woodv. Hook. Med. Bot. V. 1. p. 118. t. 45., Rivin. Pentp. irreg. t. 88. Turp. Fl. med. T. 3. t. 268., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 100. t. 22. f. 9., Weih., Wolt., Funk., et Nees Esenb. Pl. offic. t. 283. Matth. p. 767., Camer. Epit. p. 526., Lob. Obs. p. 405. f. 1., Icon. t. 706. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 97. f. 2., Brunf. Herbr. 3. p. 121., Dorsten. Bot. crt. 219. D.; fig. incompl. ima pars plantae ut apud. Lonicerum.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr., ut alibi per Eur. med., occident., occurrit huc et illuc ad muros hortorum in ruderatis, marginibus.

Habeo a Deville ex *Mauléon (Barousse)*.

Nostris diebus denominationes minus aptas, quia secundarias, tulit haec species, nec *vulgaris* est inventus (Parkinson), neque prorsus *tenuifolia* (Rivin). Bene a patria *macedonicam* nuncuparunt Dorstenius, et Lonicerus, iste solemnius: sed excludatur *P. macedonicum* Fuchs. Icon. ad alienam stirpem spectans.

Petroselinum peregrinum (Wolphangi? Clusii) Lagasc. *Amen. Natur.*

Clus. Hisp. p. 431. n. 1. sin. fig., item Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 199. n. 1. DC. Pr. P. 4. p. 102. n. 2. Sison. peregrinus Spreng. l.c. p. 409. n 6. (excl. G. Bauh. loco?). Ligusticum peregrinum L. Sp., Brot. Fl. Lusit. p. 430., Gouan Ill. p. 14. n. 1. Jacq. Hrt. Vindb. T. 3. p. 13. t. 18. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 99 fig. vidtr. de Wolph. infra.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. abeunt. Jun. Jul. In Pyr. Cantabr. merid. humilior.

Legi ad *San Sebastian*, die 26. Jun. 1857. Observavi ad *Fontarabia*, *Orio*.

Caules striati, sub-sulcati: item pedunculi et pedicelli costati, costis viridibus, sinubus pallidis.

Sprengel citat eumdem Clusii locum, addito mox, cum Gouan, G. Bauh. Prodr. p. 81. f. 1., quem nos rejicimus. Sed neque altera ibidem G. Bauhini figura nobis placet, quamvis Clusianam plantam representare dicatur.

Credere vix queo hujuscemodi plantam a *P. macedonico* ortum non duxisse. Eamdem in hortis oleraceis per Guipuescuam coli, et adhiberi vidi pro *Petroselino*. De *Apio romano* Zuccagn. Cent. n. 57. difficile judicium accidit DC., et mihi quoque Florentiae, ubi Zuccagnii, aliorumque botanicorum demortuorum plurium res in obscuris latitant, vel deperditae abierunt, incuria eorum, qui ante Parlatore male tot Herbaria gesserunt; sed qui stipendia sub specie publicae utilitatis, large promittendo, prehenderunt.

Petr. macedonicum delineatum a Wolphang ex Schmid. in Gesnr. Oper. Bot. tab. lign. 18. f. 162. (ult., et cf. p. 122.) hujus speciei potius esse puto; quod si fidenter in posterum excipietur, tum nomen *Petr. macedonici* huic speciei restituendum erit, et pro usitatissima superiore specie, illud *Petroselini sativi* extollendum.

Petroselinum segetum (J. Gerard) Koch.

Ger. Em. p. 1018. Koch p. 311. n. 2., Gaud. 2. n. 709., *DC. Pr. P. 4. p. 102.* n. 5., et cum Dub. p. 232. n. 2. Sison segetum Morison, Spreng. l.c. p. 409. n. 5., Sm. Engl. Fl. 2. p. 61. n. 2. S. seget. L. La-Peyr. Herbr.; Pimpinella segetum Lagasc. Amen. Natur. Esp. p. 102. S. cernuum Salisb. Pr.; Anisactis segetalis Dulc., *Bupleurum subpinnatum* Ledeb. *in* Eichw! Carum segetum Hook. Benth. Gen. Jacq. Hrt. Vindb. 2. p. 63. t. 134., Engl. Bot. v. 4. n. 228., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1856. f. 1. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 283. n. 6. t. 5. f. n. 6., Barr. Icon. t. 1199.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Regionis potius occidentalis.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Urroz* supra *Agoiz*, die 17. Aug. 1844. Habui ex *Venerque* a Noulet, ipseque ad *Toulouse* pluries vidi. Observavi sub *Bilbao*: ex Hispania ignotum Willk., et Lang.

Caulis junceus, virgatus, glaucescens, striolatus, ramis divaricatis, parce foliosus, foliis etiam praeparvis, vel lamina abortientibus. Umbellae anomalae, vix umbellae, tanto radiorum inaequalitàs, et inopia inest. Extremi rami juniores flaccidi, mox evolutis floribus, fructibusque maturantibus rigidi facti. Flores e rubro albi. Primus speciem optime descripsit Tournefort, *Sium arvense Pl. envir. Paris* (1698) p. 303. « *Flores et fructus Petroselini, sed habitus fere Pimpinellae* » DC. Pr. Facies *Triniae*, vel potius *Tenoreae tenuis*, ast, quantum video, non sine magno artificio a *Petroselino* divelli posset. Reapse plura sunt in hoc ordine optime, et scienter constituta genera, quae tamen nec habitum, nec faciem propriam in suis speciebus portendunt, ut est haec nostra, quae *Petroselino* adjuncta, scientiae artificium, non vero Naturae nutum ostendit.

Trinia Hoffm. (1816); *Apinella* Moench (1790).

Trinia vulgaris (Caesalpini, Gesneri) DC. Pr.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 42. n. 105., De Plants. l. 7. c. 15. p. 286.; Gesn. infr. c. DC. Pr. P. 4. p. 103. n. 2., Koch p. 311., Bert. 3. p. 336., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 752. T. glaberrima Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 128. T. Henningii Mert., Koch, Gaud. 2. n. 700., Ledb. Fl. Ross. 2. p. 243. n. 2. (qui fallac. donat DC. prolat.). Pimpinella dioica L. Spreng. l.c. p. 388. n. 5. P. dioica

La-Peyr. Herbr., et Seseli montanum var. ramos. divaric. La-Peyr. Herbr. ; P. polygama Pourr. It. Peucedanum pumilum Ger. J.; Lacis vulgaris Dulc., Tr. carniolica Kern. Engl. Bot. v. 17. n. 1209., Jacq. A. 1. p. 19. t. 28., Reichnb. Pl. cr. C. 5. p. 25. t. 442. f. 633., et Icon. C. 31. t. 1870., Gaud. l.c. t. 8. f. 1. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 15. f. 129., Pen. Lobel. Advrsr. p. 331. f. 2., Lob. Icon. p. 745. f. 2. simil., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 17-8. f. 1. mihi videtr., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 749. f 1. ex Tenr., et DC.; Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 274. t. 2. f. 15. Clus. Pann. A. p. 701-2. fig., et p. 703., Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 200. f. 1., Tabern. Krtb. p. 276. f. 3., Icon. t. 91. f. 1.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. per Æstat. In rupibus calcareis.

Legi in Pyr. septr. med. ad *St. Béat,* die 30. Jun. 1843, in Pyr. Navarr. Valle *de Isaba,* ad summit. montis *Escaure,* die 29. Jul. 1844. Habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos,* et ex *le Ger du Troubat.* Observavi *à la Trancade de Ambouilla; au Pic de Gard,* ad *Sanguessa, Lumbier, Liadena,* alibique.

Locum Gesneri hic ego attuleram; mox vidi Sprengel, l.c. ad *Seseli montanum* eum reduxisse. Sed ex annotatiuncula relata in Gesneri operibus, p. 126., noscitur agi de planta anglica, ubi *Trinia,* nec *Seseli montanum* provenit.

T. Kitaibeli M. a Bieberst. huic vulgari facie admodum similis est, ei adjungenda est (Trevirani monitu) *Pimp. ramossima* Fisch., nec DC.

Helosciadium Koch.

Helosciadium nodiflorum (Dioscor.? Plinii? Caesalpini) Koch Umbell.

Dioscr. l. 2. c. 153.? Sium 1., Plin. Nat. h. l. 22. c. 22. vel 41.?, et l. 26. c. 8. vel. 56.? ead. pl. repet.a Silaus. Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 32. n. 83.; De Plants. l. 7. c. 39. p. 300. Koch p. 312. n. 1., Moris Sard. 2. n. 511., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 738., DC. Pr. P. 4. p. 104. n. 2., et cum Dub. p. 236. n. 4. Sium nodiflorum. L., Bert. 3. p. 275. n. 2., Gaud. 2. n. 716., Spreng. l.c. p. 534. n. 4. S. radiatum Viv. Libyc. specim. p. 16. t. 9. f. 2. var. radiat. S. nodifl., et S. repens La-Peyr. Herbr., et Benth. Cat., et sic Pesn. ex Lloyd Loir. infer., S. prostratum Pourr. Herbr. Matr., S. stoloniferum Guss. Sison inundatum Pourr. It.? Apium nodiflorum Lagasc. Amen. Esp. p. 101. Engl. Bot. v. 9. n. 639., Fl. Bat. v. t. 1211., Reichnh. Ic. C. 31. t. 1856. Sabb. Hrt. Rom. 5. t. 75., Tenor. Fl. Nap. 3. p. 310. t. 218. f. 2. dubitari nequeo. (S. intermed.) Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 139. t. 54., Tournf. Inst. t. 162. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 283. t. 5. f. 3., Petiv. Herb. brit. t. 26. f. 3.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept.

Legi in Pyr. or. sub pago *le Tech* ad *Puig-rond,* die 30. Jun. 1840. Habeo e *Tarbes* a Deville.

Multum variat haec species habitu, et facie, reperienda interdum ad rupes, inter saxa, aut ubi humus parcus adest, facie *Helosciadii repentis,* parva, prostrata, repens, in quo statu umbellas tum sessiles, tunc brevissime pedicellatas offert; sed et umbellas in longis pedunculis insidentes reperies, ut sunt ipsius umbellae longiores radii, quomodo observavi sive ad *Bagnères de Luchon,* die 22. Aug. 1838., vel in valle *de Merens,* die 14. Aug. 1840. Huic varietati accedit altera, quae *S. intermedium* Tenor., de qua cf. Guss. sic. Syn. p. 319. n. 3., sed caveas a sejunctione.

Verum *H. repens* (figuratum a Jacq. A. 3. t. 260., a Sowerb. *Engl. Bot.* n. 1431., a Gmel. Bad. Als. 1. t. 5. a Dietr. Fl. Bor. 11. n. 747.) non adhuc repertum est, quantum scio, in Pyrenaeis, quidquid crediderint alii, a supra citatis lusibus inclusi. Nec ego bonam puto eorum sententiam, qui *H. repentem* ceu varietatem *nodiflori* reputarunt, vel proclamarunt, Wilson apud Hooker *Bot. Misc.* 2. (1831) p. 409. n. 14., Bromfield, Fl. Vectens. p. 200. n. 1. **b.**, Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 171. n. 1., Babingt. *Man.* ed. 5. p. 144. n. 1.

Specimina in Herbr. La-Peyr. asservata sub nomine *S. repentis,* nostris similia, eam referunt formam, quam ceu peculiarem speciem, nomine *S. hybridi* distinxit olim Mérat, *Nouv. Fl. envir. Paris,* 1812.

p. 112. Rectissime Aug. De St Hilaire falsam Mérati speciem ad *H. nodiflorum* reducendam esse *contendit*, *in suo* opusculo, cui titulus, *Obs. in Mérat Fl. Paris.* (1812) p. 12. *Quam* emendationem recepit Mérat in sua Flor. ed. 3. (1831) p. *302. n. 3.*, vel ed. 4. (1836) p. 388. n. 3., sub var. sua B., recognovitque *iterum* in *Rev. Fl. Paris.* (1843) p. 256., ubi ei respondere dicit, perperam, *H. crassipes* Koch; sed emendationis Auctorem St. Hilaire, non *ille*, nec Mutel, *Fr.* 2. p. 18. n. 5. (relato huic formae *H. nodifl. ochreato* DC. Pr.) neque Bor. *Fl. centr. Fr.* (1840) n. 572., citarunt. Mérati stirpem praetermisit Steudel. Restat ut moneamus, non agi de ibrida, ut Mérati error, aeque ac petulantia latius pateant.

Helosciadium intermedium (Hermanni P.? Thorei) DC. Pr. 4. p. 105. n. 5.

De Herm. infra. Sison verticill. inund. Thor. Chl. Land. ps. 101-2. Hel. bulbosum Koch Umb. p. 126., DC. Dub. p. 235. n. 1. Ptychotis Thorei Godr., Gr. Fr. p. 735. Sium bulbosum Thor., Sprng Spec. Umbell. p. 93., et apud Roem, et Schult. Syst. P. p. 541. *n.* 17. Thor. in Desv. Journ. botq. p. 193. t. 7. f. 2.

⊙? Thor., DC. (antea); ♃ Spr., DC. Pr., Godr. Flor. Aug. Sept. Fruct. Prope *Bayonne.*

Habui ad *Bayonne* lectum a Darracq, qui ad urbis septentr. part., per vigint. Kilm. circiter, plantam se protendere monuit, in litteris datis 22. Sept. 1870.

Sium minim. umbell. aquatic. Herm. Parad. Batv. p. 231. cum tab. huc adducitur a Sprengel, quem nullum laudavisse vidi. Ego petalorum descriptione potissimum ductus, quae *angusta, et acuta* declarantur, aliunde plantae habitum faciemve inspiciendo, ad *Helosc. inundatum* me converteram. Sed ipse Hermann, qui hancine speciem per Bataviam facile obviam habuit, expresse autumat *Sium minimum* Ray Hist. (p. 444.) a sua specie *plurimum differre.* Manet ergo Sprengelii sententia dubia, quae si ceu bona in posterum confirmabitur? tunc, non Thore, sed Hermann P. speciei auctor salutandus erit.

DC. speciem *intermediam* nuncupavit *(Fr.* 4. p. 302.), consideratis quoad faciem *Hel. inundatum*, quoad characteres *Ptychotidem verticillatam.* A viri illustris verbis commotus Godron ad genus *Ptychotidem* stirpem flexavit, Naturae nutum non percipiens, de specie quae scriptorum artificio ab *Helosciadio genere* ultra disjungeretur.

Ptychotis Koch; cf. Wight et Arn. Pr. Fl. Ind. or. p. 369.

Ptychotis heterophylla (Tragi?, Dalechamp) Koch *Umbell.*

An Pimpin. 3. Trag. Stirp. h. p. 467.? Dalech. infr. citnd. *Koch p.* 313. n. 1., Bert. 3. p. 304. n. 1., Gaud. n. 705., Moris Sard. 2. *n.* 515., DC. Pr. P. 4. p. 108. n. 1., et cum Dub. p. 235. n. 1.. Carum Bunius L. Mant., Gouan Ill. p. 20. Meum heterophyllum Moench. Spreng. *l.c.* p. 432. n. 2 Æthusa Bunius L., La-Peyr. Herbr., dempto specimine, *et Pimpinella* dissecta La-Peyr. Herbr. varietates duae caule brachiato; Seseli Bunius Pourr. Herbr. Matr., Vill. Dauph.; Chaix Herbr., hunc teste Timbal; S. filiforme Gilib. Exerc. phyt. Jacq. Hrt. Vindob. V. 2. p. 93. t. 198. Reichnb. Icon. C. 31. t. 1879., Gaud. ad *l.c. t. 8. f. pet. fr.* Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 717. f. 2., et p. 774. f. 2. videtr., item p. 711. f. 1., Richer de Bellev. Icon. t. 210., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 274. t. 2. f. n. 16., Park. Theatr. p. 899. f. 1. (supr.).

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.
Legi in Pyr. or. *Conflent* supra *Prades* ad ruinas coenobii *St. Michel,*

die 23. Sept. 1843, ad *Fontpedrouse*, diebus 11. Aug. 1836, et 21. Aug. 1837. Habeo a Deville s.l. Stirpem ego legi quoque in Pyr. Catal. ad *Salinas de Cardona*, die 4. Sept. 1853, unde et plantam monstrosam habui a presbit. Riba.

Planta e Salinis *de Cardona* elatior est, erecta, facieque *P. Timbalii* appropinquat. Pourret in scheda herbarii sui Matr. asservati citavit semetipsum, *Pourr. Act. Tolos.*, sed in Chloride Narbonensi illic edita haec species non apparuit; evidenter exclusa est a La-Peyrouse, operis Pourretiani Tolosae officiosus editore Pourret e patria exul suo hoc opere carebat, cujus mnscr. investigationem incassum, repetitis vicibus, tentarunt Academici Tolosani.

Ptychotis Timbalii! Jordan.

Jord. Cat. sem. hort. Eratianopol. (1850) p. 11., et p. 15. n. 2.; inque Arch. Fl. Fr. Allmgn. p. 199., Seseli saxifragum bipinnat. Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 264. n. 2. (excls. L., et La-Peyr. syns.). Carum Carvi Herbr. La-Peyr. partim.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med. humil. rara: reperta est in solo calcareo.

Legi ad *Pech David*, supra *Toulouse*, comite ipso Timbal, die 10. Sept. 1852: ab eodem Timbal jam ex eodem loco specimina habueram. Alibi nunquam stirpem vidi.

Planta bipedalis, et ultra, fragilis, ramosissima, ramis divaricatis, sed habitu erecto; herba glabra, glaucescens, vix odora, saporis aromatici. Et caules saepe rubro-maculati inveniuntur; suntque modice striati. Umbella 7-10-radiata; involucrum sub-monophyllum praetenue, caducum; involucella oligophylla, setacea, sub-reflexa. Petala alba. Plantae post ultimam Florae Gallicae editionem editae, juvat illius auctoris diagnosim referre, ex comparatione cum *P. heterophylla* « *Ab hac dignoscitur, involucro minime nullo, umbellis majoribus magisque convexis, radiis numerosioribus, nervis eorum 5-6, nec 4-5, evidenter tenuioribus, involucri foliolis deflexo-patentibus, nec ascendentibus patulis, floribus numerosioribus, pedicellis paulo longioribus, minus conspicue striatis, lobis calycis angustioribus, petalis majoribus haud latissime obovatis, lobis eorum minus rotundatis, stylis paulo longioribus, carpellis majoribus, foliis eximie nitidulis, nec fere opacis, petiolis primariis partialibusque evidenter canaliculatis, foliis radicalibus ambitu ovatis nec oblongis, partitionibus eorum tenuiter dissectis, nec tantum inciso-dentatis ovato-orbiculatis, denique ramis minus divergentibus* » l.c. p. 15.

Nouleti prolationem ex autopsia loci eduxi: expellendae vero sunt prolationes Linnaei, et La-Peyrousii ab eo attractae. La-Peyrouse, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 162. n. 1. sub suo *Seseli montano* g *ramis divaricatis*, stationem *à Pena* (Pyr. or.) declarat, ubi *Ptychotis Timbalii* non provenit; nec La-Peyrousianae stirpis specimina, ne vestigium quidem, ego reperii in La-Peyrousii herbario, quidquid dixerint vel Serres, *Fl. abrég. Toul.* p. 36. *Obs.*; vel Noulet l.c. Ast ego mendacem fuisse Noulet non comperii: de Serres, quem l.c. conferas, si libet, alii sinistrum dederunt judicium, utque puto, merito eum vituperarunt. Exti it, procul dubio planta in La-Peyrouse herbario, sublata ab eo, quae de ea contorte effatus erat. Et quoad locum, suspicor *Pech David*, lapsu calami conversum fuisse in *Pena* a La-Peyrouse.

Crithamus Trag., *Crithamus* Bess.

Crithamus agrestis Tragus (ex Pandectario) Stirp. h. p. 663. n. 3., sine fig.

Besser En. Volhyn. p. 93. Falcaria Rivini Host. Austr., Koch. p. 313. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 110. n. 1., Bert. 3. p. 302. n. 2. Drepanophyllum Falcaria Desv. Ang. n. 946., DC. Dub. p. 232. Sium Falcaria L., Gaud. 2. n. 744., Spreng. l.c. p. 535. n. 6. S. Falcr. L. La-Peyr. Herbr.; et Pteris cretica La-Peyr. Herbr. s.l. Falcaria sioides Aschers., F. glauca Dulc., Drepanophyllum sioides Wib. Werth., Carum Falcaria Lang. Jacq. A. 3. p. 32. t. 257., Flor. Dan. t. 1749., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 104. t. 23. f. 4., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1862., Sabb. Hort. Rom. T. 5. t. 66., Rivin. Pentp. irreg. t. 48. Matth. p. 492., Camer. Epit. p. 275., Lob. Obs. p. 491. f. 1., Icon. P. 2. t. 24. f. 1., Dod. Pempt. p. 732. f. 4., Tabern. Krtb. p. 300., Icon. t. 101. f. 1. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 18. f. 161.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. Atax. humilior.

Habui ex *Narbonne* a Delort. In montibus Corbariensibus vidit Timbal.

Nunquam de hac specie verbum scripsit Clusius, quem Gaudin l.c. sphalmate calami, Dodonaei loco, evocavit.

DC. Duby citant *Drepan. Falcaria* Moench Meth. Suppl. 2. Moenchiani operis unicum tantum novimus supplementum, ubi haec species non est animadversa.

Sison Lagasc. Etymologia nominis significat plantam ad rivulos crescentem. Pro *Sisone* Dioscr., l. 3. c. 57., quam sequitur speciem interpretarunt, cui sententiae suffragari nequeo, spectata hujus statione fructibusque consideratis, qui subrotundi sunt, neque oblongi ut a Dioscoride describuntur de *Sisone herba syriaca*. Attamen quod judicium Sprengelio non repugnavit, aliis quoque placebit, inde, invito quamvis animo, nomen genericum cum iis detinemus. Absurdum procul dubio est specificum illud *Amomi*, ni cum Trago, addatur illud *germanici*. Subvenit opportune Salisbury.

Sison erectum (Fuchsii) Salisbr. Pr. p. 165. n. 1.

Fuchs. Hist. st p. 654-5. S. Amomum L., Koch p. 314., Bert. 3. p. 281. n. 1., Gaud. 2 n. 712., Moris Sard. 2. n. 512., DC. Pr. P. 4. p. 110. n. 1., et cum Dub. p. 283., Spreng. l.c. p. 407. n. 1., S. Amom. La-Peyr. Herbr. Petroselinum macedonicum Fuchs., non Lonicer. Schk. Handb. t. 69., Jacq. Hrt. Vindb. T. 3. p. 13. t. 17. (nec 18.); Gaud. ad l.c. t. 9. fr., Engl. Bot. v. 14. p. 954., Hayn. Term. bot. t. 36. f. 10., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1869., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 98., Plenck Icon. pl. medic. T. 2. p. 80. t. 200. Trag. St. h. p. 461., Dod. Pempt. p. 697. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 708-9., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 107., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 376., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 283. t. 5. f. 7.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In humilior. per regiones mediterraneas praecipue.

Legi in Pyr. Navarr. prope *Pamplona* ad *Burlada*, die 27. Aug. 1844. Habeo e *Tarbes* a Deville. Observavi ad *Toulouse*; ad *Urroz, Agoiz*.

Reperitur aliquando staturae sub-orgyalis. Caulis est flexuosus.

Non vidi in locis lutosis, et subhumidis, ut cum quidam indicant, sed in Pyrenaeis, per Galliam, Italiam, et Corsicam reperii ad agrorum margines, ad sepes, inque sub-umbrosis locis, in quibus stationibus, aestivis saltem mensibus, quo tempore floret, et fructificat, soli humiditas fere nulla supererat. Alii indicarunt in agris siccis, et hoc stricte sustineri nequit.

Species e longo tempore culta, in Germania potissimum, ubi aliqui eam confuderunt cum *Petroselino macedonico*, vel *sativo*. Diffusio ejus per Europam calidiorem sat lata est; extra Europam reperta in Asia minore fertur.

Visnaga Nob., *Ammi* Brunf., Tournef. *Ammi* Dioscoridis, l. 3. c. 63. fugit ab hoc genere, in quo olim locavit Linnaeus nomine *Ammi coptici*, hodie *Ptychotis coptica* DC., etc.

Visnaga vulgaris (Brunfelsi) Nob.

Ammi Brunf. Herbr. T. 2. Exegem. p. 21.; Ameum Carol. Magn. Capitulr., ex Spreng. Ammi majus Dod. Purg., et Pempt., G. Baub. Pin. p. 159. n. 1., et Auctor. Koch p. 314., Bert. 3. p. 252. n. 1., De Notars. Reprt. Fl. Ligust. n. 753., Moris Sard. 2. n. 517., A. maj., et A. procerum Low. Man. Fl. Madr. ps. 349-53. A. maj., et A. glaucophyllum L. Sp., et Auctor., Spreng. l.c. p. 528-9. n. s. 1. 3., DC. Dub. p. 233. ns. 1, 2., addito et A. intermedio P. 2. p. 1028. A. Boeberi Hoffm. confirm. a Ledeb. Ross. A. diversifolium Noulet Fl.; A. maj., glaucifl., intermed. DC. Pr.; A. pauciradiatum Hochstett., pl. Schimpr. Abyssin., ex Richard. A. commune Dod. (gallic.); A. vulgatum Grisl., vulgare Ger. J. A. maj., A. glaucifol., et A. pyrenaeum La-Peyr. Herbr., et Daucus Visnaga? La-Peyr. Herbr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 3. p. 66. t. 273., Schk. Handb. t. 61., Lamk. Ill. t. 193., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 98. t. 22. f. 8., Mill. Icon. t. 25., Sabb. Hort. Rom. T. 5. t. 65.. Reichnb. Icon. l. 31. t. 1861., Rivin. Pentp. irreg. t. 41., et t. 45. vix, citat Spreng., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 68. t. 181. Fuchs. Hist. st. p. 67., Trag. St. h. p. 874., Cord. Hist. pl. crt. 127. a, Camer. Epit. p. 522. Dodon. St. h. Comment. (1553) p. 399., Hist. pl. (gall.) p. 192. f. 1., Purg. p. 477., Pempt. p. 301. f. 1., Tabern. Krtb. p. 279., Icon. t. 91, f. 2. (Ammioselinum).

⊙ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct. Rara in Pyrenaeis sept. med., nisi humilioribus.

Legi in Pyr. Arag. ad *Huesca*, die 30. Sept. 1850. Habeo a Deville s.l. forte ex *Argèles*, ubi olim legebat Corbin: cf. Dulac n. 1147.

Speciei polymorphia unicuique facile patuit. Relinquo futiles distinctiones a gravissimis etiam auctoribus susceptas, et quoque a Vela, et Lagasca, in *Amenid. Natur. de las Españ.* T. 1. n. 2. (Madrid 1821) p. 104., laudans Noulet, qui speciem attente animadvertit, ac nitide exposuit, *Flor. bass. sous Pyren.* p. 279. n. 1.: rem postea vitiavit in *Flor. anal. Toulous.* 1861 p. 67., mutata mente, Jordanianus factus. Bene quidem fecit etiam Godron, cum Gren. *Fr.* p. 731-2., sed, simulata quadam arte, pro se fecisse ostendere studuit, quod a Noulet improbe susceperat.

Desfontaines, Atl. p. 246., varietatem citat foliis tenuissime divisis, et non nihil crispis, a me nunqum visam.

Visnaga daucoides (Fuchsii) Gaertn.

Fuchs. Hist. st. p. 786. Ammi Visnaga Lamk. Dict., Bert. 3. p. 254. n. 2., Moris Sard. 2. n. 518. Spreng. l.c. p. 228. n. 2. DC. Pr. P. 4. p. 113. n. 4., et cum Dub. p. 234. n. 3. Jacq. Hrt. Vindb. T. 3. p. 17. t. 26., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 92. t. 21. f. 12., Garideli icon nulla extat. Rivin. Pentp. irreg. t. 84. (excl. fols. seors. posit.). Matth. p. 525., Camer. Epit. p. 303., Trag. St. h. p. 877-8. vix; Cord. Hist. pl. crt. 90. b it. fig. infelx. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 426. f. 1. vix; Pempt. p. 702. f. 2., Tabern. Krtb. p. 287. f. 2., Icon. t. 95. f. 2. potius respuenda, Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 455., Lob. Obs. p. 419, f. 1., Icon. t. 726. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l, 27. p. 71., et 72. fig.ae.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct. Reperitur potissimum per regiones mediterraneas cum *Olea*, unde, ut opinor, huc et illuc migravit per regiones oceanicas etiam.

Legi in Pyr. Navarr. prope *Pamplona*, ad *Egues* solo calcareo, die 14. Aug. 1844. Observavi sub *Bilbao* ad *Lecona;* ad *Idozin*, ad *Tiermas*, ad *Huesca, a la plana de Vich,* in *Ampurdan*, ad *Olot*, etc.

Caulis interdum strias coloratas offerens. Petiolus basi in vaginam expansus, profunde canaliculatus, canaliculo ad foliorum subdivisiones etiam conspicuo, sensim vero diminuto, et evanescente. Umbellae florigerae densae, fructiferae etiam, quum pauci in hac specie abortiant flores. Odor herbae potius ingratus, in exsiccata planta minus, tuncque ad *Anisi* odorem accedens, ex Desfontaines, Flor. Atl. p. 245.; aliquid tamen ingrati semper in planta manet. Videtur in calidioribus plagis humorem resinosum concrescentem exsudare: cf. Moris l.c. p. 203.

Qui citant Garid. Aix t. 36. profecto librum non viderunt: est inter hosce DC.

Singularis in hoc ordine stirps quae vita annua pollens (perperam, ut credo, biennalis a DC. declarata), caulem cito vernali tempore promit, lentissime se evolvens, florere incipiens media aestate, lente progrediens ad fructuum maturationem per autumni tempora.

Ex umbellarum pedunculis dentiscalpia conficiuntur in Provincia celebrata, cf. Poir. *Voyag. Barbar.* T. 2. p. 134-5.: item usitatur apud Caucasicos, ex Marschl. a Biebrst. Flor. Taur. Cauc. p. 210. n. 527.; ut etiam in Tingide ex Schousb. Marroc. p. 131.; ut in Italia quoque, inque Hispania.

Podagraria Pen. Lob. Advrsr. p. 311. *Ægopodium* Tabern., L., et Auctor.

Nomen *Ægopodii* Tabernemontano inditum est *Kräutb.* p. 243.; ejus etymologia dicit *pedem caprae;* sed quaeso, quae, in quavis plantae parte, cum caprino pede similitudo? *Podagrariam* nuncuparunt Pena, Lobelius, Castor Durante, Ruppius, Haller, Rivinus, et ex hisce Ludwig (Gener. ex edit. Boehm. n. 840.), Adanson (*Fam. pl.* 2. p. 95., et p. 592.), Moench (Meth. p. 90.), Ruprecht (Ingr. p. 435.), ab infirmitate contra quam adhibebatur, plurium sane fiducia, laudibus Schwenckfeldi suffulta, quamvis hodie reapse (et forte merito) neglecta.

Podagraria erratica (Brunfels) Nob.

Brunf. Herbr. 3. p. 165., Trad. St. h. p. 434. n. 2. sin. ic. Ægopodium Podagraria L., Koch p. 314., Bert. 3. p. 287., Gaud. 2. n. 706., DC. Pr. P. 4. p. 114., *DC. Dub.* p. 231.. Sium Podagraria Spreng. l.c. p. 408. n. 4., Benth. Cat. p. 122. Æg. Podagr. La-Peyr. Herbr. s.l. Pycnomos Brunf.; Æg. ternatum Gilib. Exerc. phyt., Æ. latifolium Turcz. ex Ledeb. Ross. Engl. Bot. v. 14. n. 940., Schk. Handb. t. 79., Flor. Dan. t. 670., Fl. Batv. v. 5. t. 373., Sv. Bot. v. 3. n. 147., Gaud. l.c. t. 8. fr.; Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 274. t. 140. f. 4., Hoffm. Umbell. p. 84. t. 1. f. 6. fl. fr. anal.; Reichnb. Icon. C. 31. t. 1861.. Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 76., Rivin. Pent'p. irreg. t. 47. Tabern. Krtb. p. 243, fig.a, Icon. t. 83. f. 2., Lob. Obs. p. 398. f. intr., Icon. t. 700. f. 2.. Dod, Pempt. p. 320. f. 2., Egenolph. Herbr. imag. crt. 7. b, fig. inter., Lonicer. Nat. h. crt. 229. D f. extr., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 145. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 281. t. 4. f. 11.

♃ Flor. Jun. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. Cantabr. humilior. Legi in *Guipuzcoa* ad *Fontarabia*, die 22. Sept. 1844.

Planta bi-tripedalis, et ultra. Caulis erectus, fragilis, inferne obscure, superne evidentius striatus, hinc inde rubescens. Folia sub-coriacea; in inferiobus foliis petiolus longo tractu cylindraceus, superne vero canaliculatus, in superioribus foliis vaginae grandes, et canaliculus petiolorum ad foliola tantum evidens, petioli superiores praesertim a latere compressi. Involucrum, et involucella nulla dicunt auctores (Smith, Gaudin, DC., Crantz, Hooker, Bertoloni, Gmelin (C.C.), Bluff, et Fingerh., Godron, Sprengel, Spenner), sed involucella nonnulla setacea saepius adstare conspexi. Umbellarum radii striati, in illorum interiore parte praesertim pubescentes, sicque radioli. Flores albi. Facies potius *Angelicae* (Tragi, Thal., Camer., G. Bauhini, Loniceri), quam *Sisonis* (Spreng., Bentham, Colla, Tenore). Similis quidem *Myrrhidi aromaticae* Spr., quam sub *Podagraria erratica* locaverat G. Bauh. Pin. p. 156. n. 4., ex Franco, Hort. Lusat. Figura Gesneri, Oper. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 16. f. 143., ab Hallero ad *Peucedanum Ostruthium* allata, derelicta a Gaudin, mihi potius ad *Podagrariam* placeret; sed sisto, tanti viri auctoritate perterritus.

Planta acris et amara respuitur a pecore, nullique usus est penes homines, ut mecum colligentem eam fatebantur Cantabri. Loca aquosa ubi vitam vivere solet de illius venenata indole indicium donant. Reperio tamen apud Gmelin, Fl. Sibir. p. 220. n. 31. ea vesci Russos, quod experiri ausus est ipse Haller usumque repetivit Linnaeus, Fl. Svec. ed. 2. p. 96. n. 263.; insuper a pecore amari fertur, Act. Acad. Svec. 1763 n. 3., ex eodem Haller.; quem cf. Helv. n. 759. Haec omnia confirmavit Krocker, Fl. Siles. 1. n. 473. p. 485., tetigitque Lightf. Fl. Scot. p. 170. et Wither. *Arrng. Br. pl.* ed. 7. p. 398. nota. Forte in quibusdam Europae plagis septentrionalibus, ut accidit de nonnullis *Aconitis*, et *Ranunculis*, de *Cicuta majore*.

Non ubique tam acrem, et infestam naturam adipiscitur, ut in Europa calidiore de ea, deque supra citatis evenit. *Podagraria* a me in Cantabria degustata infestam indolem ab incolis denunciatam sat confirmavit, ita ut quam citissime ab ore respuerem.

Carvi Caesalp., Boerhaave, Tournef., Magnol. *Carum* Turner (Gul. 1551), Koch.

Careum e Caria, neque *Carum*, ut cum Turnero, Cordo, Matthioli, mos scribere praevaluit, contra Plinium, Apicium, Fuchsium, Gaertnerum. Quamvis *Hipposelinum careum* eum dixisse videatur Plinius, unde hocce adjectivum postponendum foret notissimo de hac herba plurium linguarum *Carvi*, attamen erronea illa denominatio praevaluit.

SECTIO 1.ª EUCARVI (DC.) Nob.

Carvi careum (Dioscor., Plinii) Nob.

Dioscr. l. 3. c. 59., Plin. Nat. h. l. 19. c. 8. vel 49. Carum Carvi L., Koch p. 314. Bert. 3. p. 307., Gaud. 2. n. 710., Spreng. l.c p. 411., DC. Pr. P. 4. p. 115. n. 1., et cum Dub. p. 231. n. 1. Car. Carv. La-Peyr. Herbr., partim, et Æthusa Bunius Herbr., quoad specim. unum, Lagoecia cuminoides Willem. Phytogr. 1., 254. ex DC. et Kunth Flor. Berol. p. 266. Car. decussatum Gilibrt. Exerc. Phytogr. Dubl.; Carvi Caesalpini Sabb. Hrt. Romn. Engl. Bot. v. 21. n. 1503., Schk. Handb. t 77., Jacq. A. 4. p. 49. t. 393. Flor. Dan. t. 1091., Fl. Batv. v. 4. t. 267., Sv. Bot. v. 2. n. 115., Gaertn. Fr Sem. pl. p. 106. t. 23. f. 7., Hoffm. Umbell. p. 86. t. 1. f. 26. fl.. fr., Hayn. Term. bot. t. 19 f. 1. (non 3.); Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 753., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1872 f. 2. Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 17. t. 214., Turp. Fl. med. T. t. 102., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 276., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 71., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 102. t. 41., Gaud. ad l.c. t. 8. fr., Rivin. Pentp. irreg. t. 55., Lamk. Ill. t. 202. f. 3., Tournf. Inst. r. hrb. t. 160. f. 3. Matth. p. 755., Camer. Epit. p. 516., Fuchs. Hist. st. p. 496., Cord. Hist. pl. crt. 100. b. f. 1., Lob. Obs. p. 418. f. 1., Icon. t. 724. f. 1., Trag. St. n. p. 455., Dod. Pempt. p. 299. f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 69. fig., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 296. t. 9. f. 1.

⚇ Generat. Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editioribus.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 26. Jun. 1837; in m.ᵉ *de Ceret* eundo *al Puy de la neu*, die 1. Jun. 1843.

Quidam annuam, quidam perennem speciem dicunt: forte ejus vita varia. Malam Poinsoneti de Sivry descriptionem merito reprehendit, recteque correxit Gerard: cf. Plin. ex edit. Lemair. T. 6. (1829) p. 487-8., Excurs. ad litter. 19.

SECTIO 2.ª BULBOCASTANUM Adans.

Carvi Bulbocastanum (Tralliani? (Caesalpin.) Nob.

Trall. l. 7. c 2.? Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 36. n. 91., De Plants. l. 7. c. 29. p. 293. Carum Bulbocastanum Koch Umb., Syn. ed. 2. p. 315. n. 2., DC. Pr. P. 4. p. 115. n. 3., et cum Dub. p. 231. n. 2. Sium Bulbocastanum Spreng. l.c. p. 538. n. 11. Bunium Bulbocastan. Bert. 3. p. 220., et p. 607. n. 4. (quibusd. syns., et plants. excls. ad B. alpin. spectantibus, cf. Moris Sard.

2. p. 193. n. 513., et Bert. 10. p. 480.); et Bert. Miscell. bot. 10. p. 9., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 742., Gaud. 2. n. 711. B. bulbosum Dulc.? Schk. Handb. t. 62., Flor. Dan. t. 220., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 273. t. 140. f. 2., Gaud. ad l.c. t. 9. fr., *Fl. Batv.* v. 11. t. 811., *Hoffm.* Umbellf. p. 107. t. 1. f. 4. part. anal., Reichnb. C. 31. t. 1874., Plenck. Ic. pl. med. T. 2. p. 69. t. 182., Hort. Rom. T. 5. t. 73., Matth. p. 866., Camer. Epit. p. 609., Lob. Obs. p. 429. f. 2., Icon. t. 745. f. 1., Dod. Pempt. p. 334. f. 1. Column. Ecphr. 2. p. 14. p. 20. fig., *Barr.* Icon. t. 244., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p, 274. t. 2. f. 5. (n. 1. bis).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. orient.

Legi ad *Casas de Pena* sub faro, die 28. Maj. 1842. Observavi sub *la Tour du diable* supra *Port-Vendres:* in montibus Corbariensibus ad fontem *de Merquiol* vidit Timbal.

Carvi verticillatum (Dalechamp.) Nob.

Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 718. Carum verticillatum Hermann Als., *ex* Kirschl., Koch Umbell., et Syn. Add. Emend. P. 1. p. 446., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 127. n. 2., DC. Dub. p. 231. n. 3. (p. err. 2.) Sium verticillatum Spreng. l.c. p. 541. n. 16., Sm. Engl. Fl. 2. p. 59. n. 6. Sison verticillatum L., La-Peyr Herbr.; Bunium verticillatum Godr. *Gren.* Fr., (Enanthe foliis Millefol., Grisl. Virid. Lusit., Daucus pratensis Dalech. Lightf. Fl. Scot. Append. p. 1096. t. 35., Engl. Bot. v. 6. n. 395., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1873. Chemnit. Brunsv. p. 15. App. Icon. 7. *f.* inter. (fig. mal., quam a nullo citari video), Id. Umbellifr. t. *6. f.* 3. innum. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 289. t. 7. f. 10.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug.

Legi in Pyr. septr. aurigr. sub *Ax*, die 18. Jul. 1840; in Pyr. or. supra *Angustrine (Cerdaña)*, die 24. Jul. 1837. Habeo a Deville ex *Hourmigué*. Observavi in Cantabria ad *Samodio, Erandio*, in montibus *Arleor*, et *Adarra* contra *Ernani*, in valle *Bastan;* in Pyr. septr. med. nemore *Larramette* ad *Toulouse*, ad *Tournay*, circa *Luchon*, supra *St. Girons*, et *Ancerurtiech* in m.ᵉ *Garrià!*

Dubitanter sub hac specie afferrem *Stratiotem chilophyllam* Ruell. De Natur. Stirp. l. 3. c. 121. p. 832. lin. 11., a Systematicis, ut mihi visum est, oblivioni mandatam.

SECTIO 3.ª **CONOPODIUM** DC., *Bunium* Quorumd.

Genere a *Carvi* non separandum censet Fries, Summ. Veget. Scandin. P. 1. (1846) p. 179., et habitus exigit. Dicam de *Bunio*.

Bunium Dioscoridis, l. 4. c. 122., quod nomen a tumente radicis figura deductum videtur, cf. Britzg. Intr. art. bot. p. 229., satis fidenter pro *Carvi Bulbocastano* haberi posset. Certe, ego non obsecundem eorum sententiae, qui *Bunium* Dioscoridis videre vellent in *Brassica Napo*, aut in *Br. Rapa*. Nec parum miratus sum, videns Jussieu (A. L.) hujuscemodi tradere sententiam: « *Dioscoride et Lobel nommaient Bunium et Bunius le navet commun, qui est le Brassica Napus des botanistes.* » *Dict. Sc. Nat.* T. 5. (*Paris* 1817) p. 434. Fatendum vero est, quod dum talia leguntur suspicio movetur, reapse non fuisse Jussieu, qui plura ejusdem farinae praelo mandavit in citato *Dict. Sc. Nat.*; sed ipsum nomen praebuisse suum, specie benevolentiae ut bibliopolae faveret, utque res pro seriis nec pro jocosis susciperentur. Nam, evidenter, nec judicium s.c. accomodari potest cum Dioscoridis scriptis; et penes Pena et Lobelium *Bunias* a *Bunio* distinguebatur, nulla insuper penes utrumque de *Bunio* Dioscoridis judicio, cf. Dioscr. l.c., et Pen. Lobel. Advrsr. p. 67. et p. 71. Audax Paulet in *Bunio* Dioscoridis videt *Orchidem* Theophrasti, eum cf. in Stack *Ill. Theophr.* p. 52. Dodonaeus illud voluit *Pimpinellam dissectam* Retz. Plurimum, et merito Anguillarae nostro indulgens Sprengel, candide fatetur, se

plane nescire ad quam plantam Bunion Dioscoridis referendum sit; Comm. in Dioscr. 2. p. 628. Infirmum DC., vel Kochi genus declaravit Fries, pessimam illius denominationem ego damno. Nunc procedamus.

Carvi flexuosum (Dalechampii) Nob.

Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 785. f. supr.; cf. et p. 773. f. 1. Conopodium denudatum Koch Umb., DC. Dub. p. 228., et P. 2. p. 1027. Bunium denudatum DC. Pr. P. 4. p. 117. n. 13. (excl. pl. Sicul.). B. flexuosum Wither., Bert, 3. p. 218. n. 2. Myrrhis Bunium Spr., et M. pyrenaea Spreng. l.c. p. 517. n. 16., et p. 518. n. 18., Loisel. Gall. ed. 2. p. 208. ns. 7, 8. Bun. flexuos. Wither., Arrang., La-Peyr. Herbr., cum B. Bulbocastano, et B. pyrenaico La-Peyr. Herbr., add.o et Bun. flexuoso in Herb. March. ex Timb. Bulbocastanum majus Lagasc. Amen. Nat. Esp. p. 99. (non G. Bauh.); B. minus G. Bauh. Pin. p. 162. n. 2. (qui Pyren. et Angl. citat); Bunium majus Gouan Ill. p. 10. n. 1.; B. minus, et B. majus Pourr. Herbr. Matrit., et forte B. hirsutum Pourr. Hrb. Matrit. sistens plant. luxur.? Engl. Bot. v. 14. n. 988., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 61., Hoffm. Umbell. p. 108., et p. 211. t. 1. B fig. 23. fl. fr. anal. Curt. Fl. Lond. 1.a p. 4. t. 24., Loisel. l.c. t. 5., Tournf. Inst. t. 161. f. 2. Ger. J. Emac. p. 1064. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In montan. sylvaticis.

Legi in Pyr. orient. ad *Mont-Louis*, die 8. Jul. 1836; ad *Prats de Mollo*, die 22. Jun. 1840. Habeo a Deville ex *Peyresourde?*; certe ex *le Lac de Pouchergues*; nec non ex *le Vernet* Pyr. oriental.

Bunium, *Myrrhis pyrenaea* Loisel. innixa defectu involucrorum, et foliorum petiolis ciliatis, falsa species est. Stirpem attente prosequutus sum ad *le Bac de Bolchera* Pyr. or., die 8. Aug. 1837., dein ad *le Port de Pailleres* Pyr. auriger., Aug. 1840, unde stat in La-Peyrouse Herbario sub primo Loiseleuri nomine: vidi in hisce locis caulem interdum glabrum, aliquando, ab basim praecipue, pilosum, itemve ad nodos contra petiolorum vaginas; involucrum observavi polyphyllum, monophyllum, vel etiam aliquoties nullum. Notandum est, ipsa Loiseleuri figura cunctos suae speciei characteres non offert. Species certe in Herbario elaborata.

In locis irriguis Pyren. medior. divitiores promit umbellulas.

Bunium pyrenaeum in Dalmatia a Portenschlag lectum peculiarem esse speciem praedicavit Treviranus, Symbol. Physiolog. fasc. 1. (Gotting. 1831) p. 19. Eum ad *Bunium ferulaceum* Sm., Pr., sive *Carum divaricatum* Koch p. 315. n. 3. (ergo *Carvi divaricatum* N.) retulit Visiani, Dalmat. 3. p. 32.

Bunium hirsutum Pourr. s.c. cum dubio retuli, veritus num ageretur potius de *Carvi*, seu de *Conopodio Bourgaei* Coss. *pl. nouv. cr. midi Esp.* (1850-1) p. 106.

Pimpinella Brunf., L. De nomine quaedam postea refero.

SECTIO 1.a **TRAGOSELINUM** DC.

Pimpinella major Fuchsii!

Hist. st. p. 608. P. magna L. Mant. alter., Koch p. 316. n. 1., Bert. 3. p. 262. n. 2.; Gaud. 2. n. 720., Spreng. l.c. p. 384 n. 1., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 749., DC. Pr. P. 4. p. 119. n. 2., et cum Dub. p. 228. n. 1., Timb. Excurs. St. Paul Casas de Pena (1872?) p. 24. P. magn. La-Peyr. Herbr., et P. dissecta La-Peyr. Herbr. partim.; P. rubra Dufour Bouq. botq.; P. rugosa Kunze Flora 1846; P. glabra Schmidt sed in p. 133. (perfecta descript.); P. axonensis La Font. Ann. Sc. Nat. 1838. Engl. Bot. v. 6. n. 408., Jacq. A. 4. p. 50. t. 396., Flor. Dan. t. 1155., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 703. Reichnb. Icon. C. 31. t. 1868., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 77., Zannich. Vnz. p. 362. t. 306., Rivin. Pentp. irreg. t. 81., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 24. t. 222., et t. 224. oriental.?, Jacq. A. 4. p. 51. t. 397. orient.? Fl. Bat. v. 12. t. 952., W., W., F., N.ab Esenb. Pl. offic. t. 274. (nom. dissectae) cred. Dod. St. h. Comm. 1553. p. 313., Hist. pl. (gall.) p. 201. f. 1., Purg. p. 494., Pempt. p. 315. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 197. f. 1., Lob. Obs. p. 413. f. 2., Icon. t. 720. f. 1., Camer. Epit. p. 775., Barr. Icon. t. 243., Tabern. Krtb. p. 255. f. 1., Icon. t. 88. f. 1., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 348., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 284. t. 5. f. 1., Id. Umbellfr. t. 5. f. 1. fol.; J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 109., Lonicr. Nat. h. crt. 229. D. f. 2.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. sept. aurigr. sub *la Manera*, die 8. Aug. 1843. Habeo a Deville ex *Cap-vern*, lectamque sub *Hourmigue*, et in Valle *de Bun*.

Vix ac ne vix mihi persuadere possum, plantam notandam tantummodo nervis foliorum scabris, caule scabrido, versus nodos incrassato, speciem distinctam constituere posse, ut contendit Kunze, Chlor. Austr. Hisp. p. 28. n. 287., de *P. rugosa* Hortr.

Magnam hujus herbae efficaciam, decoctione desumptae, ad menstrua cienda, et quidem pluribus casibus aliis remediis restitantia, expertus est amicus meus Don Gonzales Em., parrochus ad *Toledo (Sobrarbe)*. Relinquo veris medicis negotium statuendi, quibus in circumstantiis potissimum hoc remedium adhiberi possit: cf. tamen, si libet, Dissertationem Hernisch (Lipsiae 1757) praesertim p. 27. lin. 1. seq. Notum omnibus est virtutem potius adstringentem huic herbae tribui; emena gogam potius sequenti *P. minori*. Haec novis dilucidanda erunt periculis, potissimum vero praemissa accurata Chemica analysi!

Pimpinella minor (Herbarior.) Fuchs.

Herbr. Magunt. impress, 1481., et edit. 1491. (vulgo Dondi) c. 137., fig. fictit. P. saxifraga G. Bauh., L., Koch p. 316. n. 2., et p. 446., Gaud. 2. n. 719. (excl. var. II in pag. 439.); De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 748., Spreng. l.c. p. 386. n. 2., DC. Pr. P. 4. p. 120. n. 3., et cum Dub. p. 229. n. 3. P. saxifr., et P. alpina Host, Bert. 3. p. 263., et 266. ns. 3., et 4. P. saxifr. La-Peyr. Herbr. et P dissecta La-Peyr. Herbr., partim, P. rotunda Dulc.; P. angustifolia, et P. latifolia. et P. laciniata Gilib. Exerc. phyt., cum P. hircina Leers., ex Ledeb. Ross. Engl. Bot. v. 6. n. 407., Jacq. A. 4. p. 50. t. 395., Flor. Dan. t. 669., Schk. Handb. t. 78., Gaud. cum l.c. t. 9. fr., Hoffm. Umbell. p. 90. t. 1. f. 12., Dietr. Flor. Bor. v. 10. n. 704., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1869., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 23. t. 221., Sv. Bot. v. 3. n. 160., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 273., Rivin. Pentp. irreg. t. 82., et t. 83. fig. extr., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 133. t. 51., Fl. Bat. v. 12. t. 958. Brunf. Herbr. 3. p. 28., Matth. p. 1032. vix., Camer. Epit. p. 776., Trag. St. h. p. 466., Dod. Pempt. p. 315. f. 2, Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 197. f. 2., Lob. Obs. p. 413. f. 1., Icon. t. 719. f. 2., Egenolph. Herbr. imag. crt. 26. f. supr. exter., Lonicer. Nat. h. crt. 229. D. figr. inter., Fuchs. Hist. st. p. 609., Icon. ed. 1545. t. 349., Barr. Ic. t. 738. ex Bert., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 111. f. 1, 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 285. t. 5. f. 2. n. 6., Tabern. Krtb. p. 255. figurae suprs., Icon. t. 88.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Navarr. Valle *de Roncal*, supra *Isaba*, l.d. *Bellabarse*, die 31. Jul. 1844.; habeo a Deville ex *la Pène de Seret*, ex *Biacalu*, et ex campis *de Sarrameà*.

Admodum varians sese offert haec species in Pyrenaeis etiam. Pluries offendi in Cantabria lusum foliis inferioribus ovatis, crenatis.

De speciei varietatibus cf. auctores citatos; insuper Rabenhost in Flora 1836 p. 257., Wimm. Grab. Fl. Siles. n. 411., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 255. n. 3. *Saxifraga minor* Dod. Stirp. h. Comm. 1553. p. 314., Hist. pl. gall p 201. f. 2., mihi non placuit; eam ceu malam figuram retineo. *Siser sylvestre* Fuchs. Hist. st. p. 753., Sprengel (Diss. de Germ. r. hrb. Patr. p. 11.) eam referre stirpem vult, quae distinguitur a quibusdam nomine *P. nigrae* Willd.

Pimpinella Cantabrica Nobis!

P. siifolia Levr., cum Leresch. Deux Excurs. (1880) p. 42., et 183. t. 1., et t. 9. (fruct.).

♃ Flor. Jul. Fruct. Aug. In Pyrenaeis Cantabr. merid. editior., solo calcareo.

Detexi et legi diebus 13., et 14. Jul., et 27. Aug. 1857 ad summitatem montis *Izarris*. Observavi etiam in m.e *Aloña* contra *Oñate*.

Rhizoma interdum multiceps, radicans, hinc inde nodosum. Caules aerei palmares, sesquipalmares, pedales etiam, striati, et quasi costati, flexuosi. Folia sub-coriacea, superne obscure viridia, nitida, inferne

glaucescentia, pulcre venosa, undique glaberrima. Folia inferiora foliolis constantia ovatis, vel basi sub-cordatis, terminali valde quidem ampliore, per marginem lobatis, incisis, aut serratis; folia superiora ambitu triangularia, laciniis praedita angustis, acutis, subintegris, vel integris etiam; et folia omnia basi vaginantia, vagina per marginem scariosa, transiente in petiolum longum striatum, superne canaliculatum. Umbellae 6-12., umbellulae ad 20. radiatae. Involucra, et involucella non vidi; sunt ne fugacia? Flores rosei. *Calycis margo obsoletus* non omnino est, nam lobi quinqueobtusi manifestissimi apparent. Petala ovato-elliptica, emarginata, lacinula praedita inflexa vix percipienda; caeterum petala intus alba, extus rosea, marginulo tamen et basi exceptis. Styli breves, deflexi. Staminum filamenta alba, antherae roseae. Fructus lividi majores prae illis *P. minoris* illico apparentes. Sapor herbaceus, odor herbae quidquam *Anisati* portendens, quamvis sequioris gratiae; imo aliquid *Cicutini* percipitur in hujus plantae succo.

P. nigra Willd., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 705. multam cum mea planta affinitatem ostendit.

Nomine *P. siifoliae* evulgata species a Leresche, et Levier; non ad Dioscoridis *Sium*, sed ad arbitrarium sese referentes neotericorum.

SECTIO 2.ª **TRAGIUM** (Dioscor., Columν.).

Pimpinella Tragium (Dioscorid.? Columm.) Vill. *Dauph.*

Dioscor. l. 4. c. 50. ex Columm., favente demum Spreng., qui in Dissert. de Germ. r. hrb. Patr. p. 16. P. minorem indigitaverat. Bert. 3. p. 269. n. 6., DC. Pr. P. 4. p. 121. n. 10., et cum Dub. p. 229. n. 5. Tragium Columnae Spreng. l.c. p. 391. n. 1., et p. 393. n. 5., et Syst. Veg. ed. 16. T. 1. p. 884. ns. 1., et 6. La-Peyr. Herbr.? Tr. tenuifolium Spr., et DC., ex Ledeb. Ross., cui libenter fideo. Loisel. Not., et Flor. Gall. ed. 2. p. 186. n. 5. t. 25., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1867. Columm. Phytob. ed. Neap. p. 75-6.; ed. Florent. p. 61. t. 17. mediocr.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. sera Æstate. In Pyr. orient. paulo super *Oleam* pertingens, solum exposcens calcareum.

Legi in Pyr. or. *Conflent a la Trancade d'Ambouilla* prope *Villefranche*, die 14. Jun. 1837.

Non video qua ratione Villarii nomen mutaverit Loiseleur, nisi quia, forte, putaverit locum Columnae ad hanc speciem non pertinere. Icon reapse vix bona, indubium tamen synonymon, loci autopsia, studioque ab Italis meis confirmatum. Non percepit Loiseleur quam parum feliciter in eodem Columnae opere, aliae quoque *Umbelliferae* reprehesentatae sint? Reapse Dioscoridis auctoritas non prorsus certa nobis visa est, sed quum potiorem nullam de Anarzabei planta proponere audeamus, eam recipimus, Columnae, Sprengelioque fidentes.

Berla (Koch) Nob. *Berula* Koch. Nomen adhibitum a Tabernemontano *(Krtb.* 2. p. 1094.) ad designandas *Veronicas acutifoliam* et *Beccabungam*, huic generi translatum vix placet. Retineo tamen correcta ejus orthographia. Sed quae est nominis etymologia? *Berle* dicunt Galli hujus generis plantas, et Gouan (Fl. Monspel. p. 218.) sequentem speciem *Sium Berulam* nuncupavit, vocabulum a pharmacopolis suis, vel a vulgo suscipiens, cf. etiam Magnol Bot. Monspel. p. 242.; ast minus fideliter relatum, nam *Berle* Gallorum in *Berlam*, neque in *Berulam*, vertebat J. Bauhinus, Hist. pl. 3. l. 27. p. 174., quem ego imitandum esse duxi.

Berla Monspeliensium (Fuchs.) Nob., ex J. Bauh.

Fuchs. Hist. st. p. 270. Ap. pal. (non Icon.). Berula angustifolia Koch Deutschl. Fl., Syn. p. 317. Sium angustifolium L., Bert. 3. p. 276. n. 3., Gaud. 2. n. 715., Spreng. l.c. p. 533. n. 3., DC. Pr. P. 4. p. 125. n 8., et cum Dub. p. 229. n. 3. S. angustifl. La-Peyr. Herbr.; S. odoratum Gesner. ex Trag.; S. nodiflorum Willd. Pr. Ber.; S. incisum Pers. Syn., S. pusillum Nutt.? ex Asa Gray Pl. Wright P. 2.; S. Thunbergi DC.? ex Trevir.: Helosciadium californicum Hook. et Arn. Beech? it. ex A. Gr. Engl. Bot. v. 2. n. 139., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 33., Flor. Dan. t. 247., Gaud. ad l.c. t. 9. fr., Turp. Flor. med. T. t. 67., Jacq. A. p. 42. t. 67., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 846., Flor. Batv. v. 8. t. 567., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 74. t. 191., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1878., Rivin. Pentp. irreg. t. 79. Matth. Compend. p. 239., Trag. St. h. p. 465., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1092. f. 1.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Non est communis planta, in humilioribus tantum obvia.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 9. Jul. 1851. Observavi ad *Algortha*, *Abadiano*, *Toulouse*. Locus Fuchsii ad sequentem speciem *(Sisarum palustre)* adducitur a Gaudin.

Matthioli figura a nonnullis citata, *Sium*, ed. German. Prag. 1563. crt. 171. vers., ex Valgr. 1554. p. 253., item ed. 1565. p. 483., sive Compend. ed. Valgr. 1571. p. 240., vel ed. G. Bauh. p. 377. f. 2., imitata a Lobelii Obs. p. 106. f. 1., Icon. t. 209. f. 2., itemve a Dalechamp Hist. pl. Lugd. p. 1092. f. 2., vel infer. exter., quae figura *Cruciferae* potius speciem, generis forte *Nasturtii* videtur reprehesentare, ab hac nostra specie excludenda erit, quamvis cui speciei adduci posset cum securitate ego non videam, existimans illam potius falsam et fictitiam figuram; et reapse de ea severam reperii Gesneri sententiam, qui scripsit: « *Ridiculum et monstrosum Matthioli Sion risimus* » in litteris datis ad J. Craton, 9. Aug. 1563 Tiguri: cf. Epist. medic. (ex edit. Frosch 1577.) crt. 14. *b*. Irrisit etiam Turner (W.) *A new Herbal* 2. p. 138. Figuram illam bonus vir Sternberg, ad Sept. Matth. edit. (1821) p. 25., pro *Nasturtio officinali* serio interpretatus est: ab eo non discessit ineptus ille, qui se Matthioli illustratorem proferebat, Loss *Illustr. piant. figur. dal Matt.* (1870) p. 8., et 34.

Sisarum Dioscor. Nob. *Sium* Koch. *Sion* Plinii, Nat. h. l. 22. c. 22. vel 41., sive *Laver* Plinii, Ibid. l. 26. c. 8. vel 32.; Dioscor. l. 2. c. 153., Areth. cur acut. 2. c. 8., Theocr. Id. 5. v. 125., Athen. Deipnos 2., 61. (non Crataev., quod denunciante Anguillar. *Sempl.* p. 114. *Nasturtio officinali* respondet) aliorumque hujuscemodi, mihi tam dubia sunt loca inter *Sisarum palustre*, *Berlam Monspeliensium*, et magis adhuc *Helosciadium nodiflorum*, ut de illis me a quacunque sententia abstineri malim. Quibusdam vero *Sion* Dioscoridis fuit *Veronica Beccabunga*, aliis *V. acutifolia*, aliquibus *Nasturtium officinale*. Fateor me plantam aquaticam, pusillam, rectam, pinguem, foliis ferme *Olusatri*, sed minoribus, aromaticam insuper, non adhuc interpretare, vel intelligere valuisse. Unde fit, ut nomen *Sii* ceu dubium habeam, ambagibusque circumventum, nullius usus mihi esse possit. Praeposui itaque nomen *Sisari*, e Dioscoridis *Sisaro*, quod in hoc genus cadit.

Sisarum palustre (Dodonaei) Nob.

Sesel. pelop. Dod. St. h. Comment. 1553. p. 309. Sesel. 3. Hist. pl. (gall.) p. 198., absq. icon. Sium latifolium G. Bauh. Pin. p. 154. n. 2., L., Koch p. 317., Bert. 3. p. 273. n. 1., Gaud. 2. n. 713., et T. 7. Add. p. 655., Schult. l.c. p. 531. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 124. n. 4., et cum Dub. p. 229. n. 2., Crép. Pl. rar. cr. Belg. fasc. 5. p. 43. S. latifol. La-Peyr. Herbr. s.l.; S. occidentale Nutt. MN. ex Torrey New-York., S. Rivini Erndt Virid. Vars. Engl. Bot. v. 3. n. 204., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 34., Flor. Batv. v. 3. t. 182., Flor. Dan. t. 246., Jacq. A. p. 42. t. 66., Sv. Bot. v. 3. t. 178., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 702., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1877., Br. Phoeb. Ratzb. Pl. vénen. germ. p. 107. t. 28., Roques Phytogr. med. T. 2. p. 384. t. 82., Plenck Ic. pl. medic.

T. 2. p. 74. t. 190., Bull. Herb. Fr. t. 151., Rivin. Pentp. irreg. t. 78., Gaud. ad l.c. t. 9. fr., Lob. Obs. p. 105. (reapse 109.) f. 1., Dod. Pempt. p. 589. f. 2., Camer. Epit. p. 265. (var. ex Moretti, et credo); Tabern. Krtb. p. 202. f. 2., et p. 203. f. 1., Icon. t. 78. f. 1, 2. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 174-5., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 282. t. 5. f. 1. bis.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept.

Ad *Toulouse* Pyr. septr. medior. ex Noulet: sub *Bagnères* Philippe, Flor. p. 379.: retulit Dulac n. 1151. Dodonaei Commentr. figura in capite citata nusquam in aliis hujus auctoris operibus repetita, ni fuerit eadem ac illa *Cruydeboeck* a Kickx citata (Flor. Bruxell. p. 142. n. 262.), nec ab ullo commemorari vidi, ne exceptis quidem fratribus Bauhinis: attamen huc fidenter retuli.

Tenorea Nob., *Bupleurum* Tournef., Auctor. *Bupleurum* costam bovis significat, unde aliqui de illius collocatione contenti fuerunt, eo quod nonnullarum specierum folia figuram illam quodammodo referunt. Sed nomen istud pro nulla nostrarum specierum confectum fuit, a quibus plurimis insuper fugit aliena ab illius significatione figura foliorum. Non cadit in hoc genus oleracea planta illa, de qua meminit Theophrastus (Hist. pl. l. 6. c. 8.), ut etiam Hippocrates, et Plinius; vel medicinalis ea laudata a Glaucone, Nicandro, et Epaeneto. Ergo denominationem caeciter receptam expedite rejeci. Plura erant in conspectu nomina substituenda, e tot hodie synonymis ad *Bupleurum* allatis; sed fere omnia partem generis significantia (excepta, forte, *Agostana* Salisbury, de qua exactam invenire notitiam nequivi): confugi inde ad nomen proprium maxime existimandi botanici, saltem optimae voluntatis viri, quod vacuum mihi sese praebebat. De *Tenorea* Sprengeli (generis nostri parte), deque illa Berteri, quae *Trixis* P. Br. actum est judicium. Ignota adhuc *Tenorea* Rafinesque, inter tot hujus auctoris nugas, fortasse aliquando projicietur: incerta denique est subtilissimi Gasparrinii *Tenorea*, generis *Ficus* fortassis sectio.

SECTIO 1.ª **ODONTITIS** SPR., NOB.

Tenorea tenuis (Columnae) Nob.

Column. Ecphr. p. 85. descr.; p. 247. f. 2. vix. Bupleurum tenuissimum L., Koch p. 318. n. 1., Bert. 3. p. 140. n. 9., et Ibid. p. 605., Gaud. 2. n. 682., Moris Sard. 2. n. 520.. DC. Pr. P. 4. p. 127. n. 2., et cum Dub. p. 225. n. 1., Timb. Bupl. p. 24. Odontitis tenuissima Spreng. l.c. p. 382. n. 4. B. minimum Columm. Ecphr. Ray; B. tenue Salisb. Pr.; B. Gerardi Pollin. Fl. Ver. Append. (synons. pro certo excls.), ex ipso in Bibl. Ital. T. 45. (1827) p. 419. B. Columnae Guss. Syn. Engl. Bot. v. 7. n. 478., Flor. Dan. t. 1090., Reichnb. Pl. cr. C. 2. p. 58. t. 167. f. 298., Icon. C. 21. t. 1891. f. 2., Dietr. Fl. Boruss. v. 10. n. 756, Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 98. t. 22. f. 7. (3.)?, Mut. Fr. 2. p. 25. n. 3. t. 22. f. 154. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 201. f. 2. nimium robusta; Barr. Ic. t. 1248., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 300. n. 4. t 12. f. n. 4.

⊙ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *St. Jean de Luz*, die 25. Sept. 1844. Observavi ad *Toulouse*, ad *Rosas*, ad *Salces*.

Species hujus generis variabiles esse proclamavit jam Linn. Hrt. Cliffrt. p. 104.

Planta glabra, glaucescens, palmaris, sesquipedalis. Generatim caulis primarius erectus, e basi ramosus, ramis ascendentibus, patulisve; caeterum caulis flexuosus, pluri-angulatus. Foliorum nervi tres ad novem, sed tres constanter evidentiores. Ast habitus plantae varius, simplicissimus, parce ramosus, ramosissimus, erectus, ascendens: aliquando occurrens ramosissimus, diffusus, stratus, et iste forte non est plantae

status naturalis, et pendet ab externis injuriis: quidquid sit, planta tunc faciem ostendit *Tenoriae*, sive *Bupleuri procumbentis* Desf. Atl. p. 230. t. 56., Bert. Ibid. p. 141. n. 10., quoad ad *Tenor. tenuem* amandare voluit Cesati, *Ombellifr. German. Ital. bor.* in *Bibl. Ital. Giorn. Milan.* T. 82. (1826) p. 386., itemve Trevir. Symb. phyt. p. 22., et Moris l.c., qui specimina Africana a Desfontaines accepta inspexerat apud DC. Herbr. Cf. quae de acheniis etiam dixerunt Tenor. *Fl. Nap.* T. 2. p. 272., Reichnb. pl. cr. C. 2. ps. 58-9.

Hujus speciei est Barr. Ic. t. 1248., nec t. 1168., quomodo citat DC. Pr., relicta *Fl. Fr.* prolatione bona. Reapse Icon illa, a plurimis citata, bona non est, robustiorem plantam exprimens, nec exacta est, si demas habitum plantae bene delineatum. Neque prior illa Columnae me omnino satisfacit, attamen neapolitana stirps distrahenda non est, cum Gussone Sicil. Prodr. Suppl., vel Syn. p. 310. n. 7.; cui non attenderunt Bertoloni, Moris, Godr. cum Gr. *Fr.* p. 723., Visian. Dalm. 3. p. 37. n. 1184.

Non fuit accuratus Koch in Gmel. Bad. Als. citatione, quae ita corrigenda est: *B. tenuissimum*, et *B. Pollichii* Gmel. Bad. Als. 1., ex ipso in ejusdem operis Vol. 4. p. 200.

Tenoria glauca (Robilliard! et Castagne) Nob.

Rob. Cast. apud. DC. Fr. *Suppl.* p. 515. n. 3543.a. *Bupleurum glaucum* Rob. Cast., Bert. 3. p. 148. n. 16., Moris Sard. 2. n. 521., DC. Pr. P. 4. p. 127. n. 4., et 2um Dub. p. 225. n. 2., Timb. Bupl. p. 25. Odontitis glauca Spreng. l.c. p. 383. n. 5. Guss. Pl. rars. Sicil. p. 115. t. 23. f. 2., Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 168. f. 299., et Ic. C. 31. t. 2056. f. 2., Mut. Fr. 2. p. 25. n. 1. t. 22. f. 152.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul., Aug. ineunte. In salsis, etiam a mare remotis.

Legi in Pyr. Arag. humil. sub *Ayerbe* m.e *Marzaraval*, die 16. Jun. 1858. Accepi e litore *de Canet* Pyr. or. a Massot. Observavi ad *St.e Lucie, Narbonne* prope.

Caulis generatim simplex; cum solemniter striatum in viva quoque planta percepi. Folia evidenter mucronata. Fructus manifeste granulatus, jugis obsoletis. Speciem non esse diversam a *Bupl. semicomposito* Flor. Graec. mecum contendebat Delile.

Tenorea divaricata (Dalechampi?) Nob. (ex Lamk.).

Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1068. vix., et locis humidis gaudere dicitur. *Bupleurum divaricatum* Lamk. Fr. 3. p. 410 (*demtis. L. prolatbs.*). B. opacum Willk. Lang. Pr. 3. p. 71. (ex Timb.), Timb. Bupl. marg. arist. p. 41. (corr. err. de Guss. tab., a Guss. Syn., et a Godr. mutuat.) Bupleurum aristatum, Koch p. 319. n. 6., Bert. 3. p. 146. n. 14. (Corr. *Colum. prolat.*); Moris Sard. 2. n. 523., DC. Pr. P. 4. p. 129. n. 13., Boiss. Voy. bot. Esp. n. 722., Godr., Gr. Fr. p. 724. (Bartl. exclus.. Guss. correct.) B. odontitis Plur. auctor., Gaud. 2. n. 684., DC. Dub. p. 225. n. 4. *d* opacum Cesat. in Linnaea V. 10. (1837) p. 345., *et in Linnaea 21. (1848)* p. 39. a. ult. Odontitis luteola Spreng. l.c. p. 380. n. 1. (excl. Jacq. prolat.). Od. lutea Dalech. B. odont. La-Peyr. Herbr., Benth. Cat., Colmeir. Cat. pl. Catal.; Wulf. Nor.; Balb. Lyonn., B. aristat. Dub. P. 2. p. 1027. Guss. Pl. rar. Sic. p. 114. n. 6. t. 23. f. 1., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1888. t. 2., et t. 1889. f. 1-7. part. anal.; Engl. Bot. v. 35. n. 2468., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 98. t. 22. f. 7. (2.) cred., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 79., Timb. l.c. t. 16. f. 34., Mut. Fr. 2. p. 26. n. 5. b t. 22. f. 157.; *Columm. Ecphr.* p. 84. p. 247. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 201. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 409. f. 4., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 299. n. 3. t. 12. f. n. 7.!

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Atax. orient.; per Pyr. meridion. a Cantabria, promens.

Legi in Pyr. Cantabr. prope *Tolosa*, m.e *Montezco*, die 3. Jul. 1857, et ad *Bilbao*, die 3. Aug. ejusd. anni. Habeo a Deville ex *Gèdre*, et ex Valle *de Lesponne:* an ex Hispania inlatam? Accepi a Delort ex

le Pech de l'Agnelo ad *Narbonne*. Observavi ad *Lumbier*, *Jaca*, *l'Ainsa*, *Ayerbe*, *Huesca*, *Puente de Montañana* , *Solsona* (m.[e] *San Bartolomè)*, *Tortella*, *Cardona*, *Gerona*, *Carcassonne*.

Reapse folia , involucra , et involucella quinquenervia declaranda sunt, quum et ad marginem, qui in omnibus albus est , nervus alter facile conspiciatur, ab Hooker , Koch, DC. , Moris , Cesati, Godron, recte consideratus.

Duby in P. 2. l.c. *B. aristatum* sub specie nova detectum ad Flor. Gall. addendum enumeravit, nec se olim stirpem cum *T. odontitide* confudisse fatetur, quamvis res evidentissima sit. Et revera, *T. odontitis* ubinam in Gallia provenit? Nonne in locis ab eo citatis de *T. aristata?* Sperabat alterum reperiri , quod non successit. Sunt caeterum nonnulli, qui sub *Ten.*, sive *Bupleuro odontitide* una comprehendant *Tenoreas*, sive *B. aristatum* Bartl., *B. opacum* Lg., *B. apiculatum* Frivaldsky, et *B. Fontanesii* Guss., ceu totidem varietates unius ejusdemque speciei: cf. Walpers Reprt. Bot. Syst. V. 2. p. 396., n. 2.

Addas et *B. glumaceum* Flor. Graec., quod ex Cesati (l.c. sub *T. tenui*, nec non in *Linn)*. altera foret speciei nostrae varietas , reluctantibus Bertoloni, Urville, Dietrich.

Inconsiderate Bertoloni Columnae alienam descriptionem , nempe *T. tenuis*, huc quoque citavit.

SECTIO 2.ª.

Tenorea rotundifolia (Egenolphi) Nob.

Egen. Herbr. imag. crt. 23. b fig. supr. exter. Bupleurum rotundifolium L., Koch p. 321. n. 14., Bert. 3. p. 130. n. 1., Gaud. 2. n. 673., DC. Pr. P. 4. p. 129. n. 13., Spreng. l.c. p. 364. n. 1. B. rotundifl. La-Peyr. Herbr. Engl. Bot. v. 2. n. 99., Schk. Handb. t. 60., quamv. folia nim. acut.; Sturm. Heft 5., Hayn. Term. bot. t. 16. f. 4 . Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 97. t. 22. f. 7., Hoffm. Umbell. p. 114. t. 1. A. f. 2. fl. fr. anal., Fl. Dan. t. 2408., Dietr. Fl. Boruss. v. 7. n. 456., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1880. f. 2., Rivin. Pentp. irreg. t. 46., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 72. t. 187., Turp. Flor. med. T. t. 81. Matth. p. 1156., Camer. Epit. p. 888., Trag. St. h. p. 482., Cord. Hist. pl. crt. 103. a f. 2., Fuchs. Hist. st. p. 632., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 22. f. 194. m; Tabern. Krtb. 2. p. 1140. f. 1. Icon. t. 759. f. 2., Lob. Obs. p. 215. f. 2., Icon. t. 396., f. 1., Dod. Pempt. p. 104. f. 1., Dorsten. Bot. crt. 215. B., Lonic-r. Nat. h. crt. 240. D., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 198. f. 1. (extr.), Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 299. n. 1. t. 12. f. 1.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. septr. aurigr. ad *Donezan*, ad *Rouge*, die 2. Aug. 1843. Habeo a Deville ex *Arreau*. Observavi ad *Pamplona* , ad *Luesia*, in *Sobrarbe*, in *Lavedan*, ad *Esterry*, ad *Toulouse*, etc.

Caulis semper basi simplex, ni sectus in loco fuerit. Facies *Tithymali*, potius quam *Umbelliferae*, ex Bromf. Vect. p. 204.; DC., Duby relinquo, quia manifeste duae probe distinctae species ab eis in unam confusae sunt , haec , et sequens ; quod patet non tantum e lata locorum indicatione , sed e characteribus quoque e duobus speciebus evidenter desumptis. Denunciato in P. 2. p. 1027. *B. protracto* Link prudenter, nisi subdole, nil dictum est de tam male acto *B. rotundifolio*, P. 1. p. 225. n. 5.

Tenorea protracta (Caesalpini) Nob.

Caes. Herb. Tornab. 1563. fol. 30. n. 79.; De Plants. l. 7. c. 34. p. 296. sed istic non adeo clare. Bupleurum protractum Link Hoffm. Flor. Port. 2. p. 387. n. 4., Koch p. 321. n. 13., Bert. 3. p. 132. n. 2., Moris Sard. 2. n. 519., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 765., Grech Delic. Fl. Melit. p. 43. n. 3., Noul. ad Fl. bass. sous Pyr. add. corrig. p. 17., DC. Pr. P. 4. p. 429. n. 16., et cum Dub. P. 2. p. 1027. B. granulatum Gaud. 2. p. 376. Obs. ad n. 673. B. subovatum Spreng. l.c. p. 365. n. 2. (excl. B. aegypt.). B. rotundifolium A. Desf. Fl. Atl. p. 229. excl. tant. Haller. loco), e specim. Alger. visis. B. rotundifl. Wimm. Grab. Siles. n. 407. ? ita charact. et descript. me induxerunt nec

Wimm. Schles. suffic.; B. Savignonii De Notaris. Reichnb. Pl. cr. C. 9. t. 824. f. 1112-3., Icon. C. 31. t. 1880. f. 1., *Hort. Rom. T.* 5. t. 78., *Mut. Fr.* 2. p. 26. n. 4. t. 22. f. 155. G. Baub. Pr. p. 130. n. 6. sin. fig. a fratre J. Bauhino, qui figuravit in Hist. pl. 3. l. 27. p. 198. f. inter. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 299. n. 2. t. 12. f. 2., Cupan. Panph. 1. t. 18., *Barr.* Icon. *t.* 1128. a *Bertoloni* praetermissa.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. *or.* humilior.: sed etiam in septr. med. ad *Toulouse.*

Legi in Pyr. Catal. ad *San Feliu de Guixols*, l.d. *San Pol*, die 16. Jun. 1860. Habui ex collibus *de Pech David* (ubi egomet videram) a Timbal. Observavi ad *la Perce*, ad *Corneilla*, ad *Uriols*, ad *Artias*, ad *Besalù*.

Patuit Caesalpino ex ejus Herbario: pone eum advenerunt fratres Bauhini, quorum major natus revera mihi non placet describens plantam ferentem ramos per humum sparsos. Qui primus neotericorum speciem recognovit dicitur Link; surgit vero Cesati (l.c. ad *T. tenuem)* gloriam facti Villario tribuens, *B. vapicense* Vill. Fl. *Dauph.* 2. p. 574. n. 3. (mehercule obscure descriptum) nostrae speciei, neque cum DC. *T. caricifoliae* sive *Bupl. ranunculoidis*, eum sustinens. l.c. p. 390. Villari planta nec a Mutel *Dauph.*, neque a Godron cum Gren. *Fr.*, neque a Loisel. Gall. illustrata est. Ast Mut. *Fr.* 2. p. 28. n. 12. illam, Candolliano nutui parens, ad unam e formis *T. caricifoliae* amandavit. Notandum est Sprengelii dubium (l.c. p. 365. n. 3.), qui Villari stirpem varietatem existimavit *T. longifoliae* N.

Duarum specierum in unam confusio extitit apud plures, nec ego ausus fuissem absque restrinctione citare Savi *Fl. Pis.*, et Bot. Etr., DC. *Fr.*, et quosdam alios ad *T. rotundifoliam*, ut fecit Bertoloni; de Savio Caruel quoque *Pr. Fl. Tosc.* n. 836.

De *T. protracta* ceu de varietate *singulari T. rotundifoliae* loquitur Loiseleur, *Notic.* (1810) p. 45., sed verbum intermedium quo eam distingueret, minime ille scripsit, qui etiam in Fl. ed. 2. p. 195. n. 1. var. **b** retinuit. DC *Fr. Suppl.* p. 514., stirpem illam ceu varietatem recepit, quam **b** *intermediam* dixit (inter *T. rotundifoliam*, et *T. longifoliam)*, referens false e mente sua locum Loiseleur *Notic.* s.c. Reapse DC., minus cautus in hoc agendo fuit, se ipsum in errorem induxit, iterumve in Pr. P. 4. p. 129. n. 16. citavit *B. rotundifolium* **b**. *intermedium* Loisl. *Notic.* p. 45., quod ita compositum nunquam extitit apud Loiseleur. Pari modo eum citarunt serviles imitatores, Cambessèdes En. pl. Balear. n. 254., Godr. cum Gren. *Fr.* 1. p. 717., Godet *Fl. Jur.* p. 279., Philippe *Fl. Pyr.* p. 380. Sed hosce omnes longe superavit Poiret, quum *Dict. Suppl. Correct. Addict.* in calce Tomi ultimi (1817) p. 585., Parisiis, extemplo citavit *Bupleurum intermedium* Loisel. *Notic.* p. 45. (falsissimum), veluti speciem a Loiseleur distinctam, et denominatam. Suscepit illum bonus vir Steudel. Patet quantum paulatim a veritate recesserint. Illi, qui sua tractantes rem ad facillimum fontem haurire non valuerunt.

Tenorea pyrenaea (Burser) Nob.

Burs. ex G. Bauh. Pr. p. 129. n. 2. Bupleurum pyrenaicum Gouan Ill., Loisel. Fl. Gall. ed. 3. p. 196. n. 3., Gaud. 2. n. 675., DC. Pr. P. 4. p. 130. n. 20., et cum Dub. p. 226. n. 7., Spreng. l.c. p. 366. n. 5. B. angulosum a L. Sp., Godr. Gr. Fr. p. 718. B. *pyren.* La-Peyr. Hebr. et B. obtusatum La-Peyr. Herbr.; B. stellatum St. Am. Bouq. Pyr.? Quer. Fl. Esp. 3. p. 339. n. 9., Pal. y Verder. Part. pract. Bot. Linn. 2. p. 665. n. 2. ex autopsia loci, monte Quevalt supra Berga; B. longifolium Berger. Bass. Pyr. Gouan Ill. p. 8. n. 1. t. 4., Reichnb. Plant. crit. C. 9. p. 7. t. 818. f. 1104., Mut. Fr. 2. p. 27. n. 8. t. 22. f. 158. umbell., et petal.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In rupibus calcar. mont. editior., ad mediae quoque altitudinis montes descendens.

Legi in Pyr. Cantabr. supra scatebras fluminis *la Nive* ad rupes montis *Eruzate*, diebus 19., et 14. Aug. 1841: In Pyr. septr. med. ad *Esquierry*, die 31. Aug. 1838. Habeo a Deville ex *le Pic du midi d'Arrens*, ex *la Coume d'Iglatère*, et ex *la Péne de Coubarole;* a De Girard accepi ex *le Pic de Ger*, vallis *Ossau*. Deville legebat etiam *au Pic de Lhieris*, et in *Mont Sacon*. Ego observavi supra *les Eaux Bonnes*, in valle *de Roncal*, ad *Gavarnie, a la Breca de Roldan,* supra *Cauterets* et supra *Barèges*, supra *St. Girons* in m.[e] *Buchat*, sub *le Port de Salau*, ad *Mongarry, au Mont Llaurenti, au Pont de Pailleres;* supra *Sopeira* l.d. *Pas de scala*, ad *Orgañia*. Solemniter angustifolium vidi in m.[e] *Orion*.

Tota planta glaucescens. Involucrum dixerunt *triphyllum;* mox *sub-triphyllum* dictum a Loiseleur, DC., Duby, Sprengelio. Ego saepius vidi involucrum pentaphyllum (ut vidit G. Bauhinus), praecipue in umbella terminali, quae semper evolutior est. Involucella frequentius quinque, basi pro brevi tractu connata, ut descripta fuerunt a Gouan. Perperam ergo ea *distincta* describunt DC. *Fr.*, et Pr., Sprengel, Godron; ut, ex adverso, rem nimium ampliavit Mut. *Fr.* 2. p. 27. n. 8., ea ultra medium connata declarans. Caeterum involucra, et involucella magnitudine inaequalia, et ferme irregularia, obtusa, sed etiam in illorum extremitate, aut ad latera tum emarginata, tunc quoque lobata, lobis inaequalibus; fatendum quidem est ea reperiri aliquando basi prorsus soluta.

Vivunt in Pyrenaeis formae duae hujus speciei. Prima degit praecipue in Pyrenaeis orientalibus, aurigerisque, unde primus neotericorum eam descripsit Gouan; haec est statura major, magisque glauca, foliis praedita latioribus, obtusis, involucris saepius triphyllis, cordato-ovatis, iisque, et involucellis basi eximie connatis. Altera Pyrenaeorum occidentalium, et editissimorum praesertim propria, et haec humilior est, pallidior, caulem evidentius flexuosum gerit, folia angustiora, acutiora, falcata, involucra saepius pentaphylla, distincta, eximie ovata, eaque, ut involucella apice rotundata, et basi distincta. Ni viderim intermedias fomas, quas observare praecipue datum est in Pyr. Aragon., forte eas ceu distinctas species proposuissem. Opinor harum secundam formam potius habuisse Linnaeum in Herbario ceu typum *B.* sui *angulosi*, eo quod facie minus recedit a sua varietate **b**, quae *T. caricifoliae* respondet: itemve puto, ipsam pro *T. longifolia* fucum fecisse Berger. *Fl. bass. Pyr.* 2. p. 110. n. 4.; nec aliter cogitare possum de *Tenorea,* sive *Bupleuro gramineo* a plurimis (DC. Pr., Mut. *Fr.*, Dulac, Timbal, et Loret, Herb. March., Baillet, in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 15. p. LXII., Grenier *au Col de Tortes*, Godron *Fr.)* in Pyrenaeis indicata, eo magis quia specimina quae habeo in Herbario, ex ipso *Pic de Ger*, loco a Baillet citato (aliaque Devilleana) huic speciei admodum accedentia, a *T. pyrenaeo* nullo pacto sejungerem. Addam insuper, quod alia loca pro *T. graminea* citata, m.[e] *Esquierry*, *la Maladetta, le Port de Plan*, montesque supra *Castanesa*, secundam *T. pyrenaeae* formam hic, illic *T. caricifoliam* evolutiorem aliam ostenderunt, non certo peculiarem speciem ab harum utraque distinctam. Non aliter dijudicandam puto *T. stellatam* quibusdam in Pyrenaeis jactatam. Pari modo varia sese offert in Sibiria, inque Dauria *T. falcata (B. scorzoneraefolium* Willd. en.) ex Ledebour, et Turcz. *B. obtusatum* La-Peyr.

relatum est a Bentham ad *B. angulosum* suum, quod *T. caricifolia* est. Schultes, Syst. Veget. V. 6. p. 368. n. 7. (a Sprengelio aberrans) ceu peculiarem speciem sustinere maluit. Sprengel, Syst. Veget. 1. p. 881. n. 14. ad *T. pyrenaeam* retulit, cui speciei nos quoque hodie relinquimus, qui antea suspicati fuimus foret ne illud specimen malum *Tenoreae*, seu *Bupleuri stellati* (G. Bauh.) L. Sp. Huic speciei, neque *T. pyrenaeae* pertinet *B. pyrenaeum* Reichnb. Icon. C. 31. p. 20. t. 1882. f. 2.

Plantae typus, quem Linnaeus Sp. pl. *Bupl. angulosum* nuncupavit, characteribus, synonymis, patria, notisque insuper additis in Mantissa, respondet prorsus *T. pyrenaeae,* observatione jam a Gmelin prolata, Flor. Bad. Als. T. 4. p. 199. not., et a DC. recognita. Verum est tamen quod varietas **b** Linnaeana, et Willdenow (Sp. pl. Pentr. p. 1371. n. 3.), nec non synonymon Halleri a Reichard Syst. pl. p. 655. n. 4., et ab eodem Willdenow allatum, Helv. n. 770. *a* ad typum, non sunt ejusdem loci, sed *T. caricifoliae* videntur. Forte hancine speciem detinuit Willdenow in suo Herbario sub nomine *B. angulosi.* Percipitur inde, quam male egerint ii, qui *B. angulosum* L. in integrum ad *T. caricifoliam* reportarunt, a quo errore se abstinuit Smith (Gr. Pr. n. 620.) forte quia ex ipso Linnaei Herbario stirpium differentiam dignoscere potuit. Neque Gouani observatio contrarium demonstrat, significans tantum, fuisse botanicos, qui magis varietati **b** Linnaei, quam ad ejus typum attenderent; aut qui in errorem inducti *T. caricifoliam* perperam *B. angulosum* appellare maluerint.

Dubia civis Helvetiae: cf. Wegelin Enum., et Gaud. Fl. Helv. c., qui insuper anonymi cujusdam sententiam refert, qui dum Helvetiae negavit *B. angulosum* L. facile in opinionem inducimur, ipsum ad *T. pyrenaeam* se referre voluisse. Non percipimus quae species respondere possit *T. pyrenaeae* apud Clairville *Man. Suiss. Val.* p. 87.: videmus *Bupl. angulosum* ab eo indicatum in m.[e] *Jura*, quod, duce Grenier, Flor. *Jurass.* p. 327., ad *T. longifoliam* adstringere vix dubitamus; obstet quamvis Halleri locus (n. 770.) qui ad *T. caricifoliam* duceret. Hoc potius credere malimus, quam, neglecta tam solemni specie, eamdem a Clairville duplicatam fuisse.

Tenorea caricifolia (Lobelii) Nob.

Lob. Ill. p. 137., Parkins. Theatr. p. 338. e Lob. MN.; G. Bauh. Pr. p. 129. n. 4. Bupleurum ranunculoides L., Koch 320. n. 9., Bert. 3. p. 135. n. 5. (excl. syn. Vill.); Gmel. Bad. Alsat. T. 4. p. 199. n. 398. cum not., Gaud. 2. n. 681., Godr. Gren. Fr. p. 719., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 762., DC. Pr. P. 4. p. 131. n. 25., et cum Dub. p. 226. n. 10. (excl. B. angul. L.); B. angulosum St. Am. Bouq. Pyr. p. 204. n. 52., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 196. n. 6., Spreng. l.c. p. 366. n. 6. B. ranunculoides, et B. obtusatum La-Peyr., Timb., cum Bucq. Bupl. ps. 6-10., tbls. 1-4. B. ranunculoides La-Peyr. Herbr., cum B. repente La-Peyr. Herbr.; et forte etiam B. graminifolio La-Peyr. Herbr.; B. ranuncul., et B. caricifolium Duf. Bouq. bot.; B. stellatum Bergr. bass. Pyr.?; B. olympicum Boiss., ex Griseb. Rum. Bith. Add.; B. canalense Wulf.; B. baldense Host.; B. subrubrum Dulc.; B. Perrieri Bréb.? B. petricolum Grandg., e specimine. Reichnb. Pl. cr. C. 9. t. 821. f. 1107-8., et 816. f. 1102., et t. 822. f. 1109-10.?, Icon. C. 31. t. 2058 (sic) f. 1. caricifl. et Reichnb. Icon. C. 31. t. 1886. f. 2, 3., Mut. Fr. 2. p. 28. n. 13. t. 23. f. 163. Boccon. Osserv. p. 287. fig. 1., et Mus. Piant. (ex Bert.) t. 107. sed ego non video. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 199. f. infr. vix, fol. supr. nimis lata; Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 299. n. 6. t. 12. f. n. 6., Pluk. Phytogr. t. 50. f. 5., Zanon. in Hist. pl. ex edit. Monti p. 59. t. 40., a Bertol. praetervisum.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Arag. editior. *al Puerto de Canfranc*, die 17. Aug. 1858.; in Pyr. or. *Cerdaña,* Valle de *Llo*, die 14. Aug. 1836, in m.[e] *Cambresdazes,* die 23. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos*

Estarvieille, itemve ex Pyr. septr. med. (ut credo sed s.l.). Specimen e Pyrenaeis cultum in Hort. Tolos. dabat Moquin, accedentem figurae Morisoni, ac Timbali t. 1., et strictius adhuc Timbali t. 2.

Involucri foliola ab uno ad tria, inaequalia, tenuia, et latiuscula, acuta, vel obtusa, nil mirum si ad quinque pervenerint. Involucella item quoad illorum longitudinem, et acumen varia, iterdum umbellula breviora, et sub-obtusa reperies.

Species ista in Pyrenaeis etiam variationibus multis obnoxia est, ita ut, ex undique collectis de ea notionibus, ut perpulcra, ita admodum polymorpha declarari possit. Hoc jam animadverterunt Gouan Ill. p. 8., Gmel. l.s.c. p. 200. not., Host. Fl. Austr. ed. 2. p. 348. n. 7., DC. Pr. Caeterum, sectio haec *Tenoreae*, foliis, involucris, involucellisve non parum variantes offerens stirpes, locum dedit aut falsis distinctionibus, aut speciebus difficilibus. Grisebach cum Schenck dicunt folia inferiora trinervia in *Bupl. caricifolio* Willd., quinquenervia in *B. ranunculoide*, It. Hung. n. 129. Ast ego non esse eis attendendum ratus sum, meis, aliorumque observationibus innixus; veritus ne illi, cum vulgo Botanicorum, potius prae oculis habuerint *B. caricinum* Reichnb., non Willdenowi plantam, quae, observante etiam Grenier (*Billot* p. 63.), respondet *Tenoreae*, seu *Bupl. gramineo* Vill., in qua folia 5-7-nervata conspiciuntur, testantibus etiam Gaud. Helv. 2. p. 382., ut et Godr. Gr. *Fr.* p. 721.: hanc se legisse speciem *au Pont de la Fou*, cui pertineret *B. tenuifolium* Pourr. It., declaravit Timb. Reliq. Pourr. p. 38. not. 1., mox cum Bucq. *Bupl.* p. 16., Villarii consilio mutato.

In hac nostra *T. caricifolia* ego folia inferiora quinquenervia observavi in individuis ex *el Puerto de Canfranc*, superiora folia etiam septemnervia ibidem videns, taliaque facile conspicienda in iis, quae, similia illis a J. Bauhino figuratis, ea folia conspicue latiora offerunt, ut sunt specimina nana ex *le Pic de Gabizos* a Deville collecta, in quibus talia quoque, generatim, reperiuntur foliola ea, quae involucrum constituunt. Involucella plerumque trinervia vidi. In editioribus occurrit saepius planta gracilior, attenuata, folia tantummodo trinervia ferens.

Bucquoyi figura (t. 3.), ut et Timbali descriptio (p. 8.) offert plantam fere abnormem, cujus varietas, in t. 4. figurata, rem componit, in nostram speciem cadens. *B. tenuifolium* Pourr., Timb., Ibid. p. 16., verisimiliter inter lusus *T. caricifoliae* inscribendum est. Inter loca ejus, a Timbal declarata, fulgit Vallis *d'Eynes*, quae dextrorsum m. *Cambresdazes*, sinistrorsum m. *de Llo* habet, e quorum montium utroque *T. caricifoliae* specimina eduxi: hoc hodie notato, non suum *B. ranunculoidem*, nec alterum *obtusatum* e Valle *d'Eynes* a Timbal citari. Synonymia late ab hoc coacervata, loca plura indicata, mihi notissima, me in opinationem inducunt, agi potius de varietate *T. caricifoliae*, quam de *B. cernuo* Tenor., in quod irrepit *B. diversifolium* Rochel pl. rar. Ban., a Timbal expedite ad *B. graminifolium* adductum, implicite ad *tenuifolium* a se elaboratum.

Nec minore fiducia ad nostram speciem advoco *B. Brasianum* Timb. (p. 10. t. 5.), de quo non aliter judicatum fuerat a Bras, et ab illis, qui stirpem ante hunc perviderant. Item sejunctioni *B. laricensis* Gaut., Timb. (p. 12. t. 6.) acquiescere minime possum; ab iis fastidiatus, qui

coactis, non ab natura deductis sejunctionibus, momentosam sibi praeparant gloriam. Rejeci denominationem communiter susceptam *ranunculoidis,* quia relata ad foliorum similitudinem adeo fallax est, se referens ad genus, quae folia omnimodae formae offert. Suscepi aptiorem illam *caricifoliae;* de hoc persuasus, quod Botanicis non repugnabit eam *graminifoliae* admittere pro Villarii altera, illudque *petraeae* pro proximiore etiam a Vahl *graminifolia* nuncupata, quae respondet *B. petraeo* Vill., All. *Sesel. aethiop. genus parvum, foliis graminis* Caesalp. De Pl. l. 7. c. 34. et ex *Biacalée,* p. 296. (praetervisum) forte hujus est loci!

Tenorea falcata (Ruellii) Nob.

Elaphoboscum. Gratia Dei, Herba coparia, Ruell. Natur. stirp. l. 3, c. 48. p. 710. lin. 31. seq. Bupleurum falcatum L., Koch p. 319. n. 7., Bert. 3. p. 137. n. 6., et 5. p. 616., Gaud. 2. n. 679., Spreng. l.c p. 369. n. 11., DC. Pr. P. 4. p. 132. n. 36, et cum Dub. p. 227. n. 13. B. falcat. La-Peyr. Herbr., et B. petiolare La-Peyr. Herbr. cum B. oppositifolio La-Peyr. Herbr.; B. cernuum Italor. ipso Bertol. fat.e. B. scorzoneraefolium Willd. En. ex Spreng., confirm. b Regel. et Ledeb. Maxim. B. neglectum Cesat., ex Caruel., B. angustifolium G. Bauh. Basil. p. 81., B. latifolium Tabern. B. dauricum, et B. exaltatum Turcz., ex Trautv., qui speciem polymorpham declarat. Jacq. A. 2. p. 18. t. 158., Engl. Bot. Suppl. v. 2. n. 9763., Gaud. cum l.c. t. 6. fr., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 455., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1885. f. 2., et t. 1919. fol. im., Rivin. Pempt. irreg. t. 45., Tenor. Fl. Nap. 3. p. 270. t. 125., Mut. Fr. 2. p. 29. n. 17. t. 23. f. 169. fruct., Timb. Bupl. marg. arist. ps. 30-6. tabs. 9-13. Trag. St. h. p. 431., Cord. Hist. pl. crt. 108, a-b, Lonicer. Nat. h. crt. 228. C., Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 496. f. 5., et f. 4. etiam. Lob. Obs. p. 244. f. 1., Icon. t. 456. f. 2., Dod. Pempt. p. 633. f. 2. fig. Plantin exclus. a Spreng., mihi dubia. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 200. f. 2. simil. Plant., Tabern. Krtb. 2. p. 1258. f. 2., Icon. t. 812. f. 1. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 436. f. 2.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *de Aran* ad *Viella,* die 28. Aug. 1861, in Pyr. or., *Cerdana*, Valle *de Llo*, die 14. Aug. 1836. Ex Cantabr. merid. m.[e] *Aranzazu* accepi a Mieg.. ex Pyr. septr. med. e *St. Sauveur* a De Girard. Habeo a Deville ex *le Pic du midi d'Arrens,* ex *Rao (Cerdanya)* a Vayreda.

Sit pace Timbali, quem cf. *Llaurenti* ps. 378-80., nec non l.s.c., judicium de invalentia specifica *B. petiolaris* La-Peyr. mutare nequeo, repetitis fretus observationibus, quae me in Benthami, DC., ac Godron cum Grenier sententiam confirmandam induxerunt. Huic formae strictius respondent specimina mea e *Vieille d'Aure.*

B. oppositifolium La-Peyr. Herbr. (in quo cum nonnullis foliis oppositis, plura alterna, et plus minusve distantia, *Umbelliferarum* more, conspiciuntur), sive pro stirpis lusu aut pro monstrositate habeatur, pertinet certe ad *T. falcatam.* Nimium praecipiter (magnis La-Peyrouse erroribus recognitis) dixerat Benth. *Cat.* p. 65. « *ne doit pas être une ombellifère.* » Folia opposita in *Umbelliferarum* ordine dantur non solum in stato monstroso, sed in normali etiam, exemplis generibus *Bowlesia* Ruiz, et Pav, *Drusa* DC., *Polytaenia* DC., et speciebus *Huanaca* Cavanillesii DC., uti habentur flores capitati in *Eryngio*, folia stipulata in *Hydrocotyle.* Nec ego percipio, quo ductus consilio Timbal ad ibridae interpretationem ex *B. fruticoso* sese converterit, l c. p. 39.

Nunquid *B. corbariense* Timb. l.s.c. ps. 36-8., tabls. 14-5. sit nec ne species probe distincta, aut *B. falcati* contractior forma? sicciore ac calidiore loco enata, praeceps, et praecocior, animo haereo.

Plantiniana relata figura, ut eae quae ab illa imitatae sunt, J. Bauhini, Dalechampii, et Morison Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 300. n. 2. t. 12. f. n. 2. (ex inferbs. 1.[a]), exprimentes plantam potius robustam, caule brevi praeditam, foliis superioribus quoque latis, ma-

gnisque, dictam a Dodonaeo in Bohemia, inque Germania viventem, ad Basileam ex Gesn. Hrt. Germ. crt. 251.; ab hac *T. falcata* rejectam a Sprengel, ego cum auctoribus plurimis ad *B. rigidum* nolim adducere, et huc subjeci.

Tenorea rigida (Gesneri) Nob.

Auricula muris monspeliens. Gesn. Histor. animal. (locum non inquiro), ex Broussonet. Bupleurum rigidum L. Sp., Bert. 3. p. 138. n. 7. (excl. Dod., et J. Bauh.), Spreng. l.c. p. 370. n. 13. (excls. antiquor. syns., et B. petiolare La-Peyr.); DC. Pr. P. 4. p. 132. n. 37.. et cum Dub. p. 227. n. 14., Timb. Buplr. marg., arist. p. 40. (Plantin. figur. repulsa).

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. solo calcar., cum *Olea*, quam interdum excedit.

Legi in Pyr. Navarr. prope *Pamplona* ad *Huarte*, die 16. Aug. 1844. Habui a Delort e viciniis *de Narbonne*. Observavi ad *la Puebla da Roda*, ad *San Cosme de Guara*, ad *Campo*, *Solsona*, *Berga*, *Figueras*, et supra *a los Mulines;* ad *St. Ant. de Galamus*, alibiq. per agr. Ruscinon., et propinq. Narbon., nec non per montes Corbarienses.

Vegetatio plantae admodum tarda est; de caulibus annotinis vere incipiens, per totam aestatem lentissime progrediens, sub ejusdem declinatione florens, lentoque gradu ad autumni tempora fructificans. Tota planta glaucescens. Caulis oligophyllus, obtusis angulis striatus; foliorum nervi in pagina superiore magis prae inferiore conspicui, in viva etiam planta prominentes.

Veterum loca huc adducta ego potius ad *T. falcatam* refero. Attamen stirpem visam fuisse ab antiquis plurimis non negem, praesertim a Pena et Lobelio Advrsr. p. 191-2., a Dalechampio Hist. pl. Lugd. p. 740. lin. 21., a J. Bauhino, Hist. pl. 3. l. 2. p. 201. (vid. *Multi*, etc., forte a Cherlero allatam, quum in loco ex hoc indicato *T. rigida* certe proveniat), a Grisley Virid. Lusitan. sub nomine *Bupl. latifolii*, ed. Vandell. p. 18. n. 238. a Boccone in Herbr. Franson. ex Bertoloni *Miscell. bot.* 17. p. 11. n. 40., a Magnol Bot. Monspel. p. 47. Sed nullus eam nitide pertractavit, nec in Germania reperiit. Contra sanguinis impetus, pari modo ac *Rhamno saxatili*, hac planta utuntur Navarri, circa *Lumbier*, in medicina domestica, decocto ex imis foliis confecto. Aragonenses caulibus sese inserviunt ad scopas efficiendas, quas aliis multis praeferre mos habent, et hoc mihi placuit.

Tenorea juncea (Lobelii) Nob.

Lob. Obs. p. 243. f. inter. Bupleurum junceum L., Koch p. 319. n. 5., Gaud. n. 683., Pollin. Fl. Ver. I. n. 530., Spreng. l.c. p. 371. n. 15. a; DC. Pr. P. 4. p. 128. n. 10., et cum Dub. p. 226. n. 11., Bert. 3. p. 143. n. 12., Timb., Bucq. Bupl. p. 20. B. junc. La-Peyr. Herbr. B. angustifolium Dod., Tabern. Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 3. p. 285. t. 257., Tenor. Napl. 3. p. 272. t. 226., Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 166. f. 297., Icon. C. 31. t. 1883. f. 2., Mut. Fr. 2. p. 29. n. 16. t. 23. f. 168., Lor., Barrand. Fl. Montp. p. 179. t. 6., ex Timb. Lob. Icon. t. 456. f. 1., Dod. Pempt. p. 633. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 436. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 1258. f. 3., Icon. t. 872. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 300. n. 3. t. 12. f. n. 3. (inferne).

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. calidior., solo calcareo, raro extra.

Legi in Pyr. auriger. supra *Foix*, die 1. Sept. 1840. Observavi ad *Roca fuerte* contra *Sanguessa* ad *Viescas*, in *Sobrarbe*, ad *Voltaña*, etc.; frequentius per Pyr. Catal., ad *Ribas*, in valle *de Bui*, *partido de Tremp;* obvenit in Pyr. orient., et per montes corbarienses.

Perperam DC. Duby declararunt *fructus globosos*, quos neque figurae tales fingunt.

Suspicabatur Linnaeus *T. Gerardi* forte ejusdem speciei typum ac *junceam* esse, cujus dein varietatem fecerunt Lamarck, et Sprengel: cf. Linnaei litteras ad Jacquin datas. Upsal. 25. Apr. 1865., ex edit. Vindob. 1841. p. 30-1.

B. affine Sadler (1825) Koch, Reichnb. Icon. C. 31. t. 1187. f. 2. habitum susceptum a Gussone Sic. Syn. p. 309. n. 5. pro *T. Gerardi*, a Reichenbach hujus varietatem declaratum, et cum eo a Mut. *Fr.* 2. p. 29. n. 15. *b* 23. f. 166., mihi potius sese praebuit ceu lusus *T. junceae.* Illud praeterivit Host. *B. affine*, *Jacquinianum* et *australe* Jord., ad Jordani nutum composuit Timb., Bupl. ps. 21-3. Conferantur quae de *B. baldense* suo, denique Waldsteinii Kitaibeli, scripsit Pollini in *Bibl. Ital. Giorn. Milan.* T. 45. (1827) n. 135. p. 419., lusu *T. junceae* declarato, quod confirmarunt Host. Austr. p. 348. n. 8., Bertol. l.c.

SECTIO 3.ª **TENOREAE VERAE** ex Spreng.

Tenorea fruticescens (Barrelieri) Spreng.

Barrel. Icon. t. 1255. Spreng. l.c. p. 376. n. 5. Bupleurum fruticescens L. Amoen., Desf. Atl. p. 231., Link Hoffm. Port. p. 386. n. 3., DC. Pr. P. 4. p. 133. n. 41., et cum Dub. p. 227. n. 15.? Timb. Bucq. Bupl. p. 19. (sub illor. B. ramoso). B. paniculatum Brot. Fl. Lusit., ex Link Hoffm.; de eo cf. Schult. l.c. p. 374. n. 21., et Webb. It. Hisp. p. 44. Cavan. Ic. Descr. 2. p. 3. n. 115. t. 106.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. Per region. mediterr. cum *Olea*, locisque calidior.

Legi in Pyr. Navarr. prope *Sanguessa* ad *Jesca*, die 6. Aug. 1844.; in Pyr. Catal. ad *Cardona*, die 1. Sept. 1853. Observavi ad *Lumbier*, ad *Liadena*, in *Sierra de Loarre*, ad *Pons*, *a la Conca de Tremp*, ad *Abeilla*, et eundo ad *Carrue*, supra *Golté*, ad *Organia*.

Affinis *T. dianthifoliae* (Guss.) cum nostra comparatur a Bert. It. 3. p. 150., a Guss. Sic. Syn. p. 311. n. 9., itidemve a Cesati, *Iconogr. Ital.* fasc. 3.

Juniorem, nec bene evolutam plantam offendebam ad *St. Antoine de Galamus* (die 15. Jun. 1843), quae forte ad *B. ramosum* Gaut., Timb. (*Bupl. nerv.* p. 18. t. 8.) pertinebat; de qua pleniorem mihi conficere notionem cuperem, antequam ad illius enumerationem me committam.

Suspicatus sum ad nostram speciem spectare *Bupl. hispan. frutesc. angustifol.* Schol. Bot. ed. a Sherard 1689. p. 24.; et certe *B. hispan. arboresc. graminifol. Tournf. Elém. botq.* p. 260.

Tenorea fruticosa (Dioscorid.) Spreng.

Dioscor. l. 3. c. 54. Spreng. l.c. p. 375. n. 2. Bupleurum fruticosum L., Bert. 3. p. 151. n. 19., Moris Sard. 2. n. 521., DC. Pr. P. 4. p. 133. n. 47., et cum Dub. p. 227. n. 17. B. fruticos. La-Peyr. Herbr. B. terminale Salisb. Pr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 3. p. 57. t. 263., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 80., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1886. f. 1., Duham. Arbr. Arbust. p. 109. t. 43., Nouv. Duham. T. 6. p. 113. n. 1. t. 34. Dub. Arbr. Arb. 1. t. 43. a Matth. Matth. p. 752., Camer. Epit. p. 512., Pen. Lob. Advrsr. p. 281., Lob. Ic. t. 634. f. 1., Dod. Pempt. p. 312. f. 1. Tabern. Krtb. p. 306., Icon. t. 105. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 197., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 298. t. 6. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Aragon. humilior., inque Atax., oriental. cum *Olea*.

Legi in Pyr. orient., *Conflent*, ad *Villefranche*, die 4. Sept. 1836, in Pyr. Atax. m.ᵉ *la Clape* die 30. Sept. 1839. Observavi ad *Asqué*, et *Alquezar*, in m.ᵉ *Garbet*, inter *Llansà*, et *Culera*, ad *los Mulines* supra *Figueras*, in sylva *de Canet* prope *Sun Feliu de Guixols*.

Non video ego in *Spiraea altaica* Pallas, Flor. Ross. t. 23. (*S. laevigata* L. ex Bunge) tantam cum hac *Tenorea* similitudinem, ut perhibet Lamarck in Pall. *Voy. ed. Paris.* T. 8. Append. p. 321. n. 332.

Quidam in suspicionem venimus hanc referre speciem *Fruticul. Sicilianae foliis, sed angustiorib. multo, satis carnosis, umbella latiuscul. Semine Cymino simil. nigro* Val. Cord. Observat. Sylva crt. 222. *a*

Suspicabatur Paulet (in Stack Ill. Theophr. p. 39.) *Daucum daphnoidem* Theophr. Hist. pl. l. 9. c. 15. ipsissimam hanc esse speciem. Theophrasti plantam Gaza vertebat in *Pastinacam specie lauri, colore croci*. Nomen *Daucis* ervabat Schneider, (1822) p. 191. Nec mihi Pauleti sententia spernenda videtur!.

Trib. 4.ª SESELINEAE Koch, DC.

Phellandrion Plinii, N. *Œnanthe* Auctor. Hoc vocabulo, ut ejus etymologia e graeca lingua dicit, antiqui significabant flores *Vitis viniferae*, vel si mavis ejus ovaria nondum ad maturitatem perventa; cf. Dioscor. l. 5. c. 5., et Aristophanem, Hesychium, etc. Sed etiam peculiaris planta apud Theophrastum Hist. pl. l. 6. c. 6., et 8., et Dioscoridem l. 3. c. 124. reperitur *Œnanthes* nomine commemorata, repetita quoque a Plinio, Nat. h. l. 21. c. 24., vel 95., quae pro *Œnanthe pimpinelloide* a pluribus recepta est; haec sententia non mihi, neque Sprengelio placet, eamque rejecit jam Camerarius, Epit. p. 671. App., magis adhuc solemniter refutavit Salmasius De Homonym. cap. 29. Conjunctis itaque in unum plantis, quae sub *Œnanthe*, et sub *Phellandrio* militarunt, postremum hoc Plinianum nomen in capite sumere praestabit. Extat Dissertatio Wedel (G. W.) de *Œnanth.* Theophr. edita Jenae 1708. Fuit etiam avis nomine *Œnanthes*, cf. Aristot. Nat. animal. l. 9. c. 49., Plin. Nat. h. l. 10. c. 45. Roth, aliique *Phelandrium* scribendum censent: cf. Sm. *Engl. Fl.* 2. p. 72.

SECTIO 1.ª **ŒNANTHE** (Koch).

Phellandrion Dodonaei! Nob.

Juncus odorat. Dod. Cruydeb. ex Kichx Brux. n. 264., ab aliis confirm. OEnanthe fistulosa L., Koch p. 321. n. 1., Bert. 3. p. 233. n. 1., Moris Sard. 2. n. 534., Gaud. 2. n. 660., Spreng. l.c. p. 418. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 136. n. 1., et cum Dub. p. 236. n. 2. OEn. fistul. La-Peyr. Herbr.; OE. aquatica Lobel., G. Bauh. Basil., et Pin., Ray Syn., OE. biloba Dulc.? Engl. Bot. v. 6. n. 363., Schk. Handb. t. 70., Flor. Dan. t. 846., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 4. p. 35. t. 98., Fl. Batv. v. 7. t. 502., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 97. t. 22. f. 6. (2.); Reichnb. Icon. C. 31. t. 1898. et t. 2054. f. 6. 7., Turp. Fl. med. T. 5. t. 251., Roques Phytogr. med. T. 2. p. 367. t. 80., Lamk. Ill. t. 203. f. 1., Rivin. Pentp. irreg. t. 66., Gaud. l.c. t. 5. fr., Br., Phoeb., Ratzb. Pl. venen. Germ. p. 102. t. 26. Matth. p. 869.; J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 191-2. fig., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 289. t. 7. f. 8. Camer. Epit. p. 611., Dod. St. h. Comm. 2. p. 158., Hist. pl. (gall.) p. 423. f. 3., Cereal. p. 242., Pempt. p. 590., Lob. Obs. p. 421, Icon. t. 731. f. 1., Tabern. Krtb. p. 421. f. 1., Icon. t. 142. f. 1.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 2. Jun. 1851; habeo a Deville ex *Sénant.*

Caulis stolonifer: radix repens a DC., Duby, et imitatoribus dicta, error est. Flores generatim albi, interdum rubelli occurrunt.

Phellandrion Tabernemontani! Nob.

Tabern. Krtb. p. 419. f. 2., Icon. t. 141. f. 1. OEnanthe chaerophylloides Pourr. Chl. Narb. n. 800. in Mém. Acad. R. Toul. T. 3. (1788.) p. 323. OE. Lachenalii Gmel. Bad. Als. T. 1. n. 438., et T. 4. p. 209., Koch p. 321. n. 2., Bert. 3. p. 239. n. 5., DC. Pr. P. 4. p. 136. n. 2., Bromf. Fl. Vect. p. 207. n. 3. OE. chaerophyll., et OE. Lachenal. DC. Dub. p. 237. ns. 4. 5. OE. peucedanifolia *b*

Gaud. 2. n. 661. OE. gymnorhiza Brign. fasc. pl. Forojul. (1810) p. 21. n. 13., Spreng. l.c. p. 421. n. 4. OE. pimpinelloides Thuill. ex Coss. Germ. Par. quoq., OE. approximata Mérat. Par. evidenter, OE. australis Wulf. Nor.? Flor. Dan. t. 1454., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1892., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 83., Engl. Bot. v. 5. n. 347.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Oct. In Pyrenaeis Atax., orient. humilior., inque Pyr. septr. med. humilior., et occidental. Cantabr. maritimis.

Legi in Pyr. septr. med. contra *St. Agné* secus *le Canal du midi*, die 6. Sept. 1852; in Pyr. Catal. marit. ad *Rosas*, die 26. Aug. 1846. Habui ex *Narbonne* a Delort. Vivit in nemore *Larramette* ad *Toulouse*, abundat in maritimis ad *Algortha;* vidi ad *Orthez.*

Caulis medulla laxa, sed farctus est.

Haec adnotavi ad specimina agri Tolosani. Caulis striato-angulatus, obscure sulcatus, parum ramosus, laxe foliatus, tenax, saporis aromatici. Petala obcordato-obovata, evidenter ad medium fissa. Ibidem species ad fossas constanter reperitur, sive ubi aquae diu perdurarunt, aut ubi saepe transibant. Minus aquosa loca, sylvas plerumque, *Ph. Matthioli* inhabitat. Ego denique credidi *Œn. pimpinelloidem* **b**, et **g** Noulet, *Fl. bass. sous Pyr.* p. 261. n. 3., *Add. corr.* p. 16., omnino eamdem plantam, ad *Ph. Tabernemontani* appartenere, neque in duas dispertiendas species esse, ut denuo fecit Noulet, *Fl. anal. Toulous.* 1861. p. 69., eo magis quia pro varietate **g** ipse Noulet locum ubi mea specimina legi *(bords du canal du midi)* citat, et ad *Larramet* eamdem vivere stirpem comprobatum est.

Caeterum quam ridiculum sit de plantis aquaticis distinctiones sumere e foliorum forma, ut fecit Noulet, unusquisque nostrum in re herbaria expertus facile novit, et contemnet. Neque accurata est Noulet descriptio de fructuum fabrica *(Add. Corr.* p. 16.) ab eo incaute, ac incuriose ex aliis desumpta, quia qualem ille indicat (a Koch forte eripiens), propriam tantummodo *Ph. Matthiolii,* in suis putatis varietatibus non habet locum, ut patet ex speciminibus a me lectis, in quibus conspiciuntur fructus oblongi, ferme obovati.

Recte monuit Gmelin speciem neutiquam confundendam cum *Ph.*, sive *Oen. Pollichii* (Palat. 1. f. 3.), quae, a me examinata, differentem revera constituit speciem a nostra, forte *Ph. Lobelii* dicenda (Lob. Obs. p. 420. f. 4.); quod si Gaudin l.c. alteram ceu alterius varietatem consideravit, rationem nobis dedit suspicandi ipsum unius tantum speciei formas prae oculis habuisse, nec veram Pollichii, vel si mavis Lobelii, speciem agnovisse.

Filipendula tenuifolia Tabern. a Pourret citata bene habitum plantae refert, sed involucrorum copia, nec non tuberculorum radicalium forma, suspecta eveniret, nisi eam fulciret auctoritas Kirschlegeri, *Fl. Als.* p. 321. n. 4.

Pourretiana specimina forte vidit DC., sed aut mala, sive manca, vel praecipiter examinata judicium varium incertumque suscitarunt. Nam in *Fl. Fr.* 4. p. 297. eam varietatem fecit (**b**) *Ph. Matthioli,* dubitans foret ne pecularis, et distincta species? In *Suppl.* p. 507. scripsit videri sibi certum, eam propriam sistere speciem. In Synopside (1806) illam omnino praetermiserat. In Bot. Gall., cum Duby, ceu speciem recepit (imo duplicavit) reversus ad priorem sententiam; « *An satis a praecedente (Matthioli) distincta?* » Habebant tunc prae manibus *Ph. Matthioli* lusum? Denique in Prodromo sistit in hujus speciei varie-

tatem **a**. Quoad icones sub hac varietate in Pr. relatas videntur mihi, eae omnes, quas absque haesitatione protulit, pertinere ad *Ph. Matthioli*, illa vero Hacqueti cum dubio adducta (*Œ. Karsthia* Pl. alpin. Carn. p. 10. n. 5. t. 3.) reapse ad Pourret speciem afferri posse; ast icon heteromorpha nonnulla hujus stirpis, plura *Peucedani Chabraei* portendens, ad hanc postremam speciem, cum Tommasini, firmavit Bertol. It. 3. p. 335-6., spreta Sprengelii sententia, qui eam ad *Ph. Tabernemontani* ante DC. evocaverat, l.c. p. 420. lin. 31.

Phellandrion Lobelii! Nob.

Crydb. p. 891., Lob. Obs. p. 420. f. 4. OEnanthe silaifolia Marsch. a Bieberst., Koch p. 322. n. 4., Bert. 3. p. 241. n. 6., Cosson Not. pl. Algr. p. 135., DC. Pr. P. 4. p. 137. n. 4., et cum Dub. P. 2. p. 1028. OE. peucedanifolia Spreng. l.c. p. 422. n. 5., Gaud. 2. n. 661. a (nec *b* et excl. Pollich). OE. tenuifolia Latourr. Chl. Lugd. (1785) p. 7., ex Balb. Fl. Lyonn. p. 322. n. 3.; OE. angustifolia Lobel.; OE. Filipendula Dumrt.? Engl. Bot. v. 5. n. 348.; Reichnb. Icon. C. 31. t. 189?. Lob. Icon. t. 729. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 289. t. 7. f. 7.; Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 773. f. 2.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Atax. rara.

Habui ex viciniis *de Narbonne* lectam *à la Roquette* a Delort; et a Timbal, qui eam evulgavit nomine *Œ. narbonensis*.

Sero Timbal (*Mém Acad. Sc. etc. Toul. Ser. 1.* T. 3. p. 30. vel *Bull. Soc. Hist. Nat. Toul.* 2. p. 100.), hanc, nec superiorem speciem, esse contendit *Œ. chaerophylloidem* Pourr., quod nobis incredibile videtur, e Tabernemontani figura a Pourret citata, ex affinitate vel comparatione ab eo acta cum sequente, e locis ab illo citatis *Font-laurier*, et *Donos*. A Timbali sententia certe effugiebat Delort, qui agrum suum bene exploraverat.

Phellandrion Matthioli! Nob.

Matt. ed. Valgr. 1565. p. 867., nec ante figur. Sed apparet Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 25. n. 71., De Plants. l. 7. c. 42. p. 302. OEnanthe pimpinelloides L., Koch p. 322. n. 5., Bert. 3. p. 236. n. 3., Moris Sard. 2. n. 533., Gaud. 2. p. 359. Obs. 2. sub n. 661., Spreng. l.c. p. 419. n. 2. (excl. in adnotatbs. OE. Karsthia); DC. Pr. P. 4. p. 137. n. 5., et cum Dub. p. 236. n. 3., OE. pimpinell. La-Peyr. Herbr.; et OE. peucedan folia La-Peyr. Herbr.? OE. apiifolia G. Bauh. OE. diversifolia Dulc. Jacq. A. 4. p. 49. t. 394., Flor. Dan. t. 1451., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 97. t. 22. f. 6. (3). Reichnb. Icon. C. 31. t. 1895., et t. 1962. f. 1. fr., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 83., Schk. Handb. t. 80. f. 676. Camer. Epit. p. 610., Tabern. Krtb. p. 419. f. 3. vix (in Icon. desidr.); J Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 190-1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 288. t. 7. f. 3.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, die 8. Jul. 1853. Habui a Deville ex *Hybarette*.

Infida Gallorum cum DC. auctoritate, nonnulli (Sprengel, Koch, Steudel, Moris, Dietrich), ad hanc speciem retulerunt *Œ. chaerophylloidem* Pourr. *Œ. pimpinelloidis* Engl. Bot. figuram, quidam, Mut. *Fr.* 2. p. 34. n. 3., Mey. Fl. Hanv. p. 234. n. 2., Coss. Germ. *Fl. Par.* ed. 1. p. 212. n. 3., ad *Ph. Tabernemontani* adduxerunt. Postremi isti reapse in ed. 2. hanc prolationem reliquerunt.

Non sunt in limite veritatis Gussone Sicil. (Syn. p. 327. n. 1., et forte antea etiam), Bertol. l.c. fingentes *Œ. Matthioli* Castell. Hrt. Messan. p. 42., quum species de qua agimus ita indigitata reperiatur: *Œ. 2. Matthioli*. Caeterum mecum fatebatur Bertoloni, se Castelli opus perrarum (quod ego possideo e Libris Zanoni Bonons.) nunquam adquirere, nec videre quidem ipsum potuisse.

Phellandrion Plinii! Nob.

Apiastrum Plinii Nat. h. l. 20. c. 11. vel 45. Cf. quae exposui in Flor. Virgil. p. 62.; nisi hunc velis, suscipe tunc Grisley Virid. Lusit. p. 19. OEnanthe apiifolia Brot. Lusit. p. 420. n. 1., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 123. n. 5., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 192. n. 7., Boreau Notic. pl. Cors. de Revelière p. 7., Boiss. Voy. bot. Esp. n. 731., DC. Pr. P. 4. p. 137. n. 7., et cum Dub. p. 237. n. 10.,

Mut. Fr. 2. p. 35. n. 8., Schult. Syst. Veg. V. 6. p. 425. sub n. 9. Obs. OE. **crocata** *b* Bert. 3. p. 235. n. 2., et forte *a* etiam. (detractis plurs. syns.). OE. crocata Thore, Ess. Chl. Land. p. 102., Lloyd. Loir. infer. p. 114., et Fl. Ouest Fr. p. 199., Moris Sard. 2. n. 531. (expung. syn.), Spreng. l.c. p. 424. n. 9. (item). OE. crocata La-Peyr. Herbr., quoad folium!, Colmeir. Galic.; OE. crocat., et OE. crocata var. gigantea, et OE. cicutaria Pourr. Herbr. Matrit.; et Angelica cicutaria Pourr. Ibid.? Brot, Phytogr. Lusit. sel. 1. p. 74. t. 34. (cum n. 33. in ipsa tabula); Sabb. Hort. Romn. T. 5. t. 84., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 26. t. 226., et ut credo Jacq. Hrt. Vindb. T. 3. p. 32. t. 55.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Aug. In Cantabr. humiliore.

Legi inter *Ascain*, et *Sibur* l. d. *Aranià*, die 15. Maj. 1841. Observavi inter *Bardos*, et *Briscus*, ad *Durango*, ad *Astigarraga*, ad *Byriathu*.

Involucrum saepius deciduum, aut nullum; si occurrant, foliola ejus sub-setacea; involucella latiuscula sunt.

Pertinet ad hanc speciem *OE. bulbosa maxima Apii palustris facie*, Grisl. Virid. Lusit. (ed. 1661.) n. 1072., ex Brotero, et *OE. lusitan. Apii folio, et odore*, Tournef. Inst. r. hrbr. p. 313.; utque ego credo *OE. lusitanica latifolia Apii folio Elém. botq.* p. 262.

Apiastrum (Plinii) ego intelligo, non quia apibus gratum, sed quia *Apio vulgari* simile sit: venenata planta Sardiniae indigena dicta a Plinio. Perpendenda quidem est observatio a Plinio addita, veluti si dixerit *Apiastrum* suum ab illo aliorum plurium recedere: « *Contexenda...... sunt omnia, ex eodem nomine apud Graecos pendentia.* »

Nullum succum croceum ego percepi in hac planta, et Thore observat: « *Nous ne l'avons jamais trouvé ayant du suc jaune à la racine* » l.c. p. 103. N. B. Ast Lloyd observat: « *Cette plante, que j'ai recueillie jusqu'à Quimper, n'a de suc jaune, que dans les tubercules, et quelquefois dans le bas de la tige* » ls. cts., quod congrueret cum observatione edita a Bell Salter, *Physiolog. ist.* 2. P. 1. (Lond. 1845) p. 116., vide et Bromfield Ibid. V. 3. P. 2. (1849) p. 406., ac Low. *Man. Fl. Mad. r.* p. 358.

Sed vix mihi persuadere possum, speciem dantem succum croceum in regionibus septentrionalibus, posse eo omnino carere in plagis calidioribus, unde fit, ut stirpium junctionem a nonnullis adoptatam (Bertoloni, Moris, Godron) rejiciam, eo magis quia Bertoloni neutram viventem (saltem in loco natali) vidit, et forte ea quae accepit exsiccata specimina omnia ad nostram speciem pertinent. In hortis etiam aliquando stirpes commutatas fuisse inducor e figuris allatis, nec non ex Jacquini observatione, de suae plantae radicibus scribentis: « *In horto nostro nullum succum croceum hucusque fundentibus.* »

« *Planta pecori invisa,..... radix ad pisces captandos ad Mundam inservit* » Brot. Phytgr. p. 76.

Cynapium Rivin., *Æthusa* L., et Auctor. Diversorum generum species, quae vulgo pro *Cicutis* habentur, nomina generica sive graeca, sive latinum unum, susceperunt ab unica specie, quae est *Conium* Theophrasti, Dioscoridis; hoc Linnaei nutu actum est, caeca omnium ferme scriptorum obedientia. Stabant tamen propria nomina, aut aptiora, quae praeferri debebant, quaeque nos restituere conamur. Rejicimus ergo pro hocce genere, de quo agimus, *Æthusam*, vel ut legitur in accuratioribus editionibus *Ethusam*, *Conii* synonymon apud Graecos; nec placet *Cicutaria* Lobelii, cum Pena etiam, suscepta quamvis fuerit a J. Bauhino, quia agitur de stirpe *fatua* a Lobelio nuncupata, nimiumque a proprietatibus verae *Cicutae* recedente. Nomen caeterum ab an-

tiquis botanicis ad diversas plantas designandas usitatum, sistimus cum Rivino, Tournefortio, Heistero, Fabricio, Jussieu, Ventenat, Lamarck, Ruprecht, in illud genus, quod improprie *Cicutam* nuncupavit Linnaeus: ignotam Patribus stirpem, si recte video, contra Hallerum, qui *Conium* Graecorum ei potius retulendum esse existimavit. Porro *Cicuta* vera Patrum, *Cicuta* Socratica, *Cicuta* Plinii, Romanorum, offinarum, et vulgi, omnium praestantissima viribus, et fama, nobis, qui latino utimur sermone, redeat sub proprio latino nomine, cum Trago, Fuchsio, Matthioli, Caesalpino, Gesnero, Dodonaeo, etc., et cum Rivino, Tournefortio, Hallero, Jussieu, Lamarck, Adanson, Ludwig, Rupp., Dillen, Ventenat, Gaertner, Ruprecht.

Cynapium vulgare (Tragi) Nob.

Trag. Stirp. hist. p. 460-2. n. 3., ubi Cicutae speciem declarat. Æthusa Cynapium L., Koch p. 323., Bert. 3. p. 224., et v. 10. p. 480., Gaud. 3. n. 695., Spreng. l.c. p. 454. n. 1. (partim); DC. Pr. P. 4. p. 141. n. 1., et cum Dub. p. 233. Cynapium Rivini, Dillen., Rupr. Ingr. p. 442. n. 267. Cicutaria tenuifolia Ger. J. Ray.; Æ. cynica Dulc. Engl. Bot. v. 17. n. 1192., Curt. Fl. Lond. V. 3. t. 60., Flor. Dan. t. 1991., Sv. Bot. v. 1. n. 64., Flor. Batv. v. 1. t. 24., Schk. Handb. t. 72., Bull. Herb. Fr. t. 91.. Gaud. ad l.c. t. 7. fr.. Hayn. Term. bot. t. 69. f. 3. umbell. fr., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 94. t. 22. f. 3., Hoffm. Umbell. p. 97. t. 1. f. part. anal., Dietr. Flor. Boruss. v. 9. n. 647., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1901. Br., Phoeb., Ratzb. Pl. venen. Germ. p. 105. t. 27.. Plenck. Icon. pl. med. T. 3. p. 7. t. 202., Rivin. Pentp. irreg. t. 76., Roques Phytogr. med. T. 2. 354. t. 77., Lamk. Ill. t. 196., Savi Mat. med. p. 34. t. 34. Lob. Obs. p. 423. f. 1. vix, Icon. P. 2. t. 280. f. 2.. operis ult.a, melior., Lonic. Nat. h. crt. 237. B. mal., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 180., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 290. t. 7. f. 2.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. Non ubiquaque communis.

Legi in Pyr. septr. aurigr., ad *Donezan*, ad *Artigues*, die 13. Aug. 1843. Habeo a Deville ex *Arrens*. Observavi ad *Bagneres de Luchon*, ad *Toulouse;* in Valle *de Roncal.*

Caulis cylindraceus; petioli tenuiter striati, parumper superne canaliculati; foliorum nervi in superiore aeque ac in inferiore pagina conspicui; pedunculi striati, laeves; pedicelli striati, cum marginibus superioribus lateraliter serrulatis, inter quos margines canaliculus conspicitur pallidior. Umbellae radii, et radioli umbellularum sunt magis inaequales quam describuntur a nonnullis (Savi, Bertoloni); et involucella quidem longiora, praeter quam illorum descriptiones indigitare videntur.

Errorem Dr. Chevalier, qui vittas in fructu hujus generis adesse negavit, *Journ. Physiq. Chim. Hist. Natur. par* Ducrt. et Mainville, T. 93. Jul. 1821. *Paris.*, p. 34., solis tribuens *Cicutae*, *Cicutariae*, *Chaerophyllo (Bellia* Nob. mox), et *Drepanophyllo*, ceu novum suum praedicans detectum, refutavit, ac correxit J. Gay in eodem periodico, et volumine, ps. 471-3., Hoffmanni, Sprengelii propriasque referens sive auctoritates, sive observationes. Optime quidem.

Feniculum Plinii, Apic., Adans. Alii *Faeniculum*, quidam *Foeniculum* scribunt.

Feniculum commune (Hippocr., Nicandr., Galen., Dioscor., Plinii, Apic.) Gesn. Hrt. Germ.

Hippocr. Morb. mul. 1., 597., Nicandr. Ther. v. 391., et v. 893., Galen. Fac. Simpl. medic. l. 7. Marathr. Alimat. l. 2.; Dioscr. l. 3. c. 74.. Plin. Nat. h. l. 20. c. 23. vel 95., Apic. Opson. condim. l. 1. c. 35.; l. 5. c. 1. Feniculum vulgare Ger. Em., Park. Theatr., Ray Syn., Hill., DC. Pr. P. 4. p. 142. n. 1. F. officinale All. Pedm., Koch p. 323., Bert. 3. p. 339. n. 1., Gaud. 2. n. 685., Moris. Sard. 2. n. 526; Meum Feniculum Spreng. l.c. p. 433. n. 4. (excl. var. β). Anethum Fenicul. La-Peyr. Herbr.; F. capillaceum Gilib., Aschers.; F. dulce G. Bauh. Engl. Bot. v. 17. n. 1208., Gaertn. Fr.

Sem. pl. p. 105. t. 23. f. 5., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1930. f. 1. 2., Gaud. ad l c. t. 6. fr., Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 5. Ord. 2. cum tabs., Plenck Ic. pl. medic. T. 3. p. 19. t. 216., Turp. Fl. med. T. 3. t. 163. (p. err. 165.); W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 277., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 127. t. 49., Rivin. Pentp. irr. t. 61., Tournf. Inst. r. hrb. t. 164. Matth. p. 778., et in edit. G. Bauh. p. 568. f. infer., Trah. St. h. p. 448., Camer. Epit. p. 534.; Fucts. Hist. st. p. 501., Lob. Obs. p. 448., Icon. t. 775. f. 2., Dod. Pempt. p. 297. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 2-3., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 270. t. 2. f. 1.

⊙, ♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Arag. Valle *de Broto*, ad *Otto*, die 10. Aug. 1850.

Feniculum vulgare Wight Ic. pl. Ind. or. 2. t. 515., aut mala est figura, aut alienae speciei. Componantur et cum ipsius Wight *Ill. Ind. bot.* t. 117. f. 4. fl. fr. anal., ab eadem forte planta desumpta.

Seseli Theophr., Linn.

SECTIO 1.ª **EUSESELI** DC.

Seseli elatum (Magnol?) Gouan Ill.

Magn.. Bot. Monspel. p. 294. Daucus, etc.? ex Gouan, e loco videtr.; Caucalis orientalis folio Peucedani Tournf. Herbr. Bert. 3. p. 322. n. 1., Spreng. l.c. p. 395. n. 1. (expurg. synon.); DC. Pr. P. 4. p. 146. n. 12., et cum Dub. p. 235. n. 6. S. Gouani Koch p. 324. n. 2. La-Peyr. Herbr. Gouan Ill. p. 16. n. 5. t. 8., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1904.

⊙? ♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. Arag., Catal., orient. humilior., calidioribus.

Legi in Pyr. Arag. ad *Mediano*, die 19. Jul. 1845; inter *Graus*, et *Benavarre*, die 1. Aug. 1845.; in Pyr. Catal. ad *Espluga freda*, die 29. Aug. 1853. Observavi ad *Cazvas*, ad *San Cosme de Guara*, ad *Badain, Montmagaste, Pons, Solsona, Roussillon.*

Rhizoma napiforme, perenne, coronatum fimbriis multis, rigidis, intricatis, residuis foliorum praeteritorum. Repudio illorum sententiam, qui biennalem declarant. Caulis aereus pedalis, bipedalis, et ultra, inverse pyramidatus, scilicet superne ramosissimus, ramis divaricatis. Folia ambitu triangularia, pinnato-partita, laciniis angustissimis, subtrigonis, superne evidenter canaliculatis, sed laciniae laterales minus manifeste prae mediis sulcatae; sunt etiam folia sub-falcata, et submucronata; eorum petioli basi membranacei, superne ad sub-divisiones ex triangulari-compressi, striati neque teretes quales describuntur a Koch. Involucrum generatim nullum, sed vidi monophyllum. Umbellae pauciradiatae; umbellulae sub-sexflorae, densae, quum conficiantur e pedicellis brevibus. Fructus juniores tuberculato-hirsuti, adulti glabri.

Gouani figura, desumpta e pauperiore specimine, aeque exactitudine ac pulcritudine peccat. De Linnaeo (Sp. pl.) sileo, quia, ex litteris ad Gouan datis, non intelligitur, num revera sua planta eadem fuerit cum istius illa, mihi quidem ex autopsia loci notissima. Insuper nec Linnaei descriptio omnino clara est, neque satis quadrat cum nostra planta, quum, praesertim, dici de hac nunquam possint *foliorum pinnae lanceolato-lineares*, quomodo legitur in Linnaeana phrasi, l.c. p. 375. n. 12., neque *lineari-lanceolata* ut ea mox in descriptione convertit. Ast Linnaeus sero in Mant. alter. p. 357., stirpem e specimine monspeliensi evidentius descripsit, semper tamen eam conspurcavit referendo *Feniculum sylvestre elatius*, *Ferulae folio longiore* Vaill. Bot. Paris. p. 54, quod

pro certo ad *S. elatum* nostrum pertinere nequit, uti ab hoc loco abhorret eadem Tournefortii planta, quae in J. Bauhini, vel Matthioli potius illam insidet, a me *Seseli montanum* judicatam.

Peucedani facie pusilla planta, etc. Pen. Lobel. Advrsr. p. 331., a Gouan cum dubio citata figura, mihi potius *Triniae vulgaris* videtur, quod confirmaret patria Bristoriae ad rupem Vincentii, eadem quae indicatur a Ray Syn. ed. 3. p. 217., ab Hudson, a Smith ab Hooker etc. pro specie a me proposita. Insuper Smith in *Engl. Flor.* 2. p. 90. n. 3. citat *Peucedani facie pusill. plantam* Lobel Ic. t. 745. f. 2. vix ab illa Adversariorum absimili. Caeterum ad *Triniam vulgarem* citavit quidem Sprengel, mutato, perperam; vocabulo *pusillae* in *pallidam* plantam.

Neque mihi placet *Caucalis* 2. Lobel. Icon. t. 727. f. 2., a Sprengel, DC. Pr. citata, forte a *Caucalide* Pen. Lobel. Adversr. p. 324-5. fig. non sejungenda. Quas figuras ad maxime variantem *S. montanum* ego afferre vix dubitarem.

Seseli montanum (Matthioli, Ruellii?) L. Sp.

An Ses massiliens. Ruell. De Nat. Stirp. l. 3. c. 42. p. 700. lin. 20.?, Saxifr. 2. Matth. ex ed. Valgr. 1554. p. 442. fig. erut. e pl. steril., (descript., et locus me huc ducunt). Koch p. 325. n. 5.? Bert. 3. p. 324. n. 3., Gaud. 2. n. 704., Spreng. l.c. p. 397. n. 3., DC. Dub. p. 235. n. 5. (excl. S. glauc. Jacq.). S. montan. *g* DC. Pr. P. 4. p. 147. n. 15. S. mont. var. quae Gaya pyrenaea Auctor., Gaud. 2. p. 390. Obs. sub n. 686., DC. Pr. P. 4. p. 163. n. 2., et cum Dub. P. 2. Em. Add. p. 1028. n. 2., Bert. 3. p. 388. In, etc. Boiss. Voy. botq. Esp. p. 250. n. 740. S. nanum Duf. Lettrs. Palass. mont. maud. apud Bory de St. Vincent Voy. souterr. (1821) p. 365., Zetterst. Pl. vasc. Pyr. principals. n. 556. S. glaucum *g* Soy. Willem. Obs. (1828) p. 89. Typi synon.a La-Peyr. Herbr. partim.; S. glaucum Berger. Bass. Pyr., Saint Am. Agen., Pourr. It., Soy. Willem. Obs., Holandr. Mosell. Suppl., Delastr. Vien.; S. glaucescens Jord., et S. vulgatum Boreau ex Carion Saon. Loir. Empetrum alterum Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 44. n. 109. constante unico folio ex inferiore plantae parte a Caruel, Illustr. Herb. Caesalp. non definito: Foeniculum petraeum Tabern.: add. variet., quae S. Tommasinii Reichnb. Varietatis synonyma S. montanum Benth. Cat.; S. montan. *b* Godr. Gr. Fr., Coss. Voy. botq. Alg.; Pimpinella dioica var. La-Peyr. Herbr. Pachypleurum pyrenaeum Mut. Fr. Meum Mutellina Colmeir. Cat. pl. Catal.?, et Gaya pyrenaea Colmeir. Ibid.; S. nanum Duf., et G. pyrenaea Gay, Jeanbernat in eadem charta (Bull. Soc. botq. Fr. T. 11. p. CI-II (1864). Jacq. Hrt. Vindb. T. 2. p. 59., et T. 3. p. 2. t. 129.. Reichnb. Icon. C. 31. t. 1905. vix. t. 2045. Tommas. potius. Matth. p. 977., Lob. Obs. p. 450. f. 1., et Obs. p. 456. f. 2., Icon. t. 778. f. 1., et. 784. f. 2. (secunda potior). Tabern. Krtb. p. 189. f. 2., (Icon. desider.); Id. Krtb. p. 162. fig., Icon. t. 97. f. 2.; J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 16. f. 2., et p. 18. f. 2. e Matth. s.c. Meum 2., G. Bauh. in Matth. ed. p. 24. f. 2. ex Lobel.a 1.a Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 759. f. 2. simil., adde f. 3. infer. junr. pl. pars.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Oct. Rarius obvenit per Pyrenaeos Cantabricos.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *San Sebastiano*, die 16. Sept. 1844 (prope pagum *Artiguà*); in Pyr. septr. med. supra *Bagneres de Luchon* ad *Casarillas*, die 16. Aug. 1838; in Pyr. aurigr. sub *le Pont de Perles* ad *Leucate*, die 17. Aug. 1840; in Pyr. Arag. supra *Murillo Gallego* m.e *Rueva*, die 28. Jun. 1850. Habeo a Deville, ni eum recordatio fefellit, ex *le Ger de Troubat*.

Varietatem legi in Pyr. Arag. editior. supra *Venasques a la Peña blanca*, die 27. Aug. 1828., in Pyr. or. m.e *Cambresdazes* summitate, die 24. Aug. 1836. Observavique *al Puerto de Gavarnia*, in m.e *Basibé* supra *Castañesa;* vidique sterilem ad summitatem *de la Sierra de Guara*. Ad *Nuria* observabat Vayreda.

Stirps glaucescens, attamen saepe occurrens coloris obscure viridis, interdum hinc inde rubore suffusa, pedalis, bipedalis, et ultra. *S. multicaule* Retz Obs. revera hujus speciei synonymon credam, quamvis involucrum, quod caducum est, nullum ipse dixerit, ut in *S. montano* dixerunt Bertoloni, Lagreze Fossat, Delastre, Hagenbach. Kochi prolationem, quam fidenter considerata phrasi adduxeram, dubiam reddit

Reichnb. fil., qui eam ad suum *S. Tommasini* evocavit, l.c. p. 34. n. 10.: hoc promissum in illius Iconographia ad *Umbelliferarum* supplementum, perspectum tandem habui, et a meo diversum non percepi.

Saxifraga pannonica Clus. Pann. A. p. 697-8., Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 196. f. 2., quae, num ad *S. annuum* L., sive *coloratum* Ehrh. recte adduceretur dubitavit Jacquin, Enum. Stirp. Vindob. (1762) Obs. p. 225., cui speciei retulit Lumnitz. Flor. Poson. n. 291., reapse, cum Jacq. A. 2. p. 26., ad *S. Hippomarathrum* spectare videtur, cui speciei adduxerunt Sprengel, Host, Crantz (cf. A. p. 26.), Wulf. Fl. Nor. p. 375. n. 718. Vix mihi placet Lobeliana figura 1.ª, et ab eo imitata altera edita a G. Bauhino in sua Matthioli editione. Laudavit eam Sprengel, cui fidens reportavi. Magis satisfactus sum de Lobeliana altera, quam a nullo citari video. Reapse anglica planta dicitur, ubi *S. montanum* non provenit: sed neque ego percipio cui speciei anglicae haec icon fidenter adduci queat. Aliquid ei inest quoque *Peucedani carvifolii*. Dicam de insigni illa varietate, quae ceu planta alieni generis considerata fuit. Pone aliorum sententiam! attentius eam observavi praecipue in Pyr. Arag. *al Puerto de Canfranc*, die 13. Aug. 1858, et in convinctionem veni reapse bonam esse Benthami, Soyer Willemet, Godroni sententiam, qui eam varietatem, vel lusum *S. montani*, existimarunt. Nam ubi planta nana aderat, ibidem ad rupes, locis ad illius evolutionem adhuc magis propitiis, observabatur caule elongato, magis foliato, foliisve productioribus, umbellis laxioribus, ideoque, quum nulla absoluta differentia extet in fructu (quidquid jactaverint Gaudin, Gay, DC., Mutel, Meisner, Bertoloni), tunc stirpes, ceu ejusdem tipi formas esse recognoscendas non dubito. Hanc rem tetigit, sed vacillans ausus non est confirmare Zetterst., *Pl. vasc. Pyr. principls.* p. 148. n. 556. Alias *Umbelliferas* pari modo nanas vidimus, ex. gr. *Triniam vulgarem*, *Seselim vulgarem*, *Mylinum pyrenaeum*. *Seseli glaucum* Ass. Arag. n. 264., indicatum ad Caesaraugustam, abhorret certe ab hac varietate alpestri, cui retulerunt Losc. y Pard. Ser. pl. Arag. p. 43., dubitantes, num foret potius *T. vulgaris*. Forte agebatur, penes Asso, de ipso *S. montano*.

Seseli coloratum (Thalii) Ehrh. Beitr.

Liban. vap. Thal. Sylv. Harcyn. p. 71. Koch p. 325. n. 7., DC. Pr. P. 4. p. 147. n. 19. S. annuum L. Sp., Bert. 3. p. 329. n. 6., Spreng. l.c. p. 398. n. 4. S. bienne Crantz, Gaud. 2. n. 703. S. ann. La-Peyr. Herbr.; S. purpureum Gilibrt. Exerc. phytolog. Jacq. A. 1. p. 34. t. 55., Gaud. ad l.c. t. 8. fr., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 709., Schk. Handb. t. 80. f. 697. fr.; Reichnb. Icon. C. 31. t. 1907., Rivin. Pentp. irreg. t. 83. f. inter., Vaill. Bot. Paris. p. 54. n. 5. t. 9. f. 4.

⚇ Crantz; ♃ Vill.; ☉ vel ♃ Koch, Flor. Jul. Aug. Fruct. E *Prats de Mollo* specimen adest in Herbr. La-Peyr.

Seseli massiliense (Penae, Lobelii) Anguill. *Sempl.* (ital.), Caesalp. De Plants., Nonnullor., Camer. Epit. teste (non, ut credo, Ruellii).

Pen. Lobel. Adversr. p. 352. S. tortuosum L., Koch p. 325. n. 6., Bert. 3. p. 326. n. 4., Spreng. l.c. p. 401. n. 8., DC. Pr. P. 4. p. 147. n. 21., et cum Dub. p. 234. n. 2., Moris Sard. 2. n. 530. S. tort. La-Peyr. Herbr.; S. littorale Willk. Sert.? S. tauricum Link apud Spr. Syst.? ex Ledeb. Ross. Reichnb. Icon. C. 31. t. 1906., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 16. t. 212., Link Hoffm. Flor. Port. 2. p. 405. n. 1. 106. (Atham. ramosiss.), ex Cintra, mihi dub. Lob. Icon. t. 785. f. 1., Camer. Epit. p. 511., Tabern. Krtb. p. 305. (in Icons. desidr.); G. Bauh. in Matth. edit. p. 550. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 16. f. 1.

♃ Flor. Aug. Oct. Fruct. Oct. Nov. In Pyr. Arag., orient., Atax. cum *Olea*, plerumque locis apricis, asperis, solo calcareo.

Legi in Pyr. Arag. ad *Huesca*, die 27. Sept. 1850. Observavi ad *Saleille* supra *Narbonne*, ad *la Nouvelle*, prope *Port Vendres*, ad *Cardona*, *Solsona*.

Habitus rigidus, facies Africana diceretur; planta tota, nec folia tantum (DC., Duby) glauca. Confricata odorem therebinthaceum decernit, sapore plantae etiam confirmatum. Caulis in viva planta teretiusculus. Involucrum variat, ut percipitur ex auctorum descriptionibus; in Pyr. orient. involucrum saepe monophyllum deprehendi: eum deficere comperii in individuis tunc temporis ad *Huesca* observatis. Involucrum mono-triphyllum ad Monspelium conspeximus. Occurrit hinc inde floribus rubellis.

Link, Hoffmansegg existimarunt illorum plantam eamdem esse cum nostro *Selino*, de qua sententia parum persuasum me reliquerunt. Videtur dein Link eamdem plantam convertere voluisse in *Seseli*, sive *Athamantam Matthioli* Wulf., cf. Spreng. l.c. p. 493. Obs.; et sub hac retulit Steudel Nomcl. ed. 2. p. 166. DC. in Prodr. eam praeteriit.

Quid *Sili massiliense* Plin. Nat. h. l. 20. c. 5. vel 18.? Non certe species nostra: nec credere possum sub eo latuisse *Thapsiam villosam*. Neque percipio quo fundamento *Sil. gallicum* Apic. Opson. condim. l. 1. c. 34. ad *Seseli massiliense* retulerit Dierbach Flor. Apic. p. 55. n. 78., illius auctoris commentatores prosequutus, cf. Apic. edition. ex Lister, Varior. (Janss. Waesb.) 1719. p. 51.

SECTIO 2.ª **DOLA** (Adans. latius sumpta) Nob.

Seseli vulgare (Cordi? Gesneri) Nob.

Cord. Hist. pl. crt. 103. b. cap. 53.? Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 15. f. 127. S. Libanotis Koch Umbell., DC. Dub. p. 234. n. 1., cum Libanotide verticillata P. 2. p. 1002. Libanotis montana All., et L. athamantoides DC., Koch p. 325-6. ns. 1, 2., forte cum L. sibirica etiam Ibid. n. 3. L. vulgaris, L. athamantoides, et L. verticillata DC. Pr. P. 4. p. 150-1. ns. 3-5. Athamanta Libanotis L., Bert. 3. p. 450., Gaud. 2. n. 624. Ath. Liban., et Ligusticum athamantoides, Spreng. l.c. p. 488. n. 1.. et p. 550. n. 8. Ath. Liban. La-Peyr. Herbr., cum A. crithmoides, et Ligustico ferulaceo, La-Peyr. Herb.; et L. simplici La-Peyr. Herbr.. part. Lib. montana, et L. daucifolia Reichnb.. Mut. Fr.; Ligusticum Seguieri Pourr. Herb. Matr., partim., et Selinum Seguieri Pourr. Ibid.; Seseli Libanotis, et S. Sibthorpianum Godr. Gr. Fr.; Lib. gracilis Reichnb., ex Haufm., et Neilr., L. Candollei Lag., Willk. Hisp. Jacq. A. 4. p. 48. t. 392., Id. Hort. Vindob. T. 2. p. 93. t. 197., All. Pedem. n. 1378. t. 62., Gouan Ill. p. 83. t. 26. f. 1, 2., Flor. Dan. t. 754. mal., Scop. Carn. ed. 2. p. 207. t. 10., Rivin. Pentp. irreg. t. 37., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1915., et t. 1918. f. 1. (athmtds.); et t. 1916. (sibir.) vidtr.; et t. 1917. (nitns) vidtr. Engl. Bot. v. 2. n. 138.. Gmel. Fl. Sibir. t. 410. f. 1. acced. var. littorali. G. Bauh. Pr. p. 77. f. 1., Tabern. Krtb. p. 313. f. 1., Icon. t. 108. f. 2., Camer. Epit. p. 544. Herm. Parad. Batav. p. 229. cum icon., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 25. p. 105., Pluknt. Phytogr. t. 173. f. 1.

♃ ⊙ potius aliis. Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. occident. maritim. prope *Biarritz*, l.d. *la Chambre d'amour*, die 18. Sept. 1841; (ex eodem loco habui quoque a Darracq); in Pyr. Navarr. valle *de Roncal*, contra *la Virgen de Racos*, die 3. Aug. 1844; et in valle *de Aezcoa* supra *Orbaiceta*, die 18. Jul. 1844; in Pyr. septr. med. m.ᵉ *Esquierry*, die 18. Aug. 1838; sub *le Port de la Picade*, die 29. Aug. 1838; ad Pagum *Giaset*, die 16. Jul. 1838; in Pyr. Catal. supra *Setcasas*, inter *Frases*, et *Coma de l'Ori*, die 28. Jul. 1846. Habui a Deville ex *Mont-Sacon*; item loco incerto inter *Lhieris*, et castellum *de Genost*; denique ex *Pragnères*. Observavi ad *San Sebastiano*; ex rupe quae vulgo insula *Aquech*, prope *Mundaca*, mihi demonstravit Mieg. Caeterum per Pyrenaeos vulgaris est planta. Perennem esse stirpem declarat Gren. *Fl. Jur.* P. 3. p. 89.

En una ex *Umbelliferis* maxime polymorphis. Status plantae pubescens facilius obvenit per regionem alpestrem.

Notanda varietas ea est, quam legi in m.[e] *Esquierry*, et supra *Setcasas*, quae mihi visa est respondere varietati b DC. Pr., sub qua cadit *A. pubescens* Retz Obs., et DC. *Fr. Suppl.* p. 511.

Insignis varietas illa est, quae nomine *L. verticillatae* ad *Biarritz* indicatur a DC. Duby (vel *S. Sibthorpii* Godr. Gr.), recte ceu varietas nostrae speciei considerata a Darracq quoque, *Notic. Fl. envir. Bayonn.* apud Morel *Vues historiqs. descript.* ed. 2. 1846. p. 467. n. 257. Staret pro charactere distinctionis praecipuo *fructus glaber;* sed fructus in hac specie occurrere hirtos, pilosos, glabrosve, hodie satis compertum est, non minus quam in quibusdam aliis ejusdem familiae speciebus: notum est diachenia variare hirsuta, puberula, et glabra, insuper scabrida, strigosa, et tuberculata, denique laevia, in *Trinia Kitaibelii, Seseli elato, S. glauco, S. rigido, S. Hippomarathro,* et *S. Bocconi; Ægomarathro siculo* Link, *Sphondylio proteiformi, Musenio divaricato* Nutt., *Cumino Cimino, Cerefolio,* sive *Anthrisco fumarioide* Spreng., *A. sicula* DC., *A. sylvestri* Hoffm., *A. vulgari* Pers., *A. Cerefolio* Hoffm., *Wylia Pectine Veneris*, *Chaerophyllo Taintugieri* Hook., et Arn. (*Bellia* N.).

Quam rem tetigit, attamen non bene omnino assequutus est Smith, dum de Linnaeana *Athamanta* dixit: « *Fructus pubescentia et glabrities in hoc genere vix nisi speciei characterem praebet.* » Flor. Graec. Sibthrp. C. 3. p. 69., cf. etiam *Engl. Flor.* 2. p. 88.

Futilem esse quidem distinctionem *Lib. athamantoidis* cognovit Bertoloni etiam, asserens *Foliola involucri pinnatifida esse fortuita*, l.c. p. 452.; et ita rem se habere patuit mihi etiam, repetitis per Pyrenaeos observationibus. Hoc caeterum vetus est judicium, jam datum a Willdenow, Murray, DC. *Fr.* 4.; ne dicam et ab Haller, et Lamarck, qui eamdem stirpem agnoverunt, et parvi fecerunt.

Ath. pyrenaea Jacq., quae lusus est foliis angustius laciniatis, ab omnibus, fere, hodie ad *S. vulgare* amandatur, quod caeterum ipse Jacquin fatebatur in litteris ad Murray datis (cf. Syst. Veget. ed. 14. Gotting. 1784. p. 279. n. 1.); hoc e primis agnoverat Pollini in Italia, periculis e cultura in Hrt. bot. Medilan. institutis, cf. Fl. Ver. p. 356.

Ses. nitidum Reichnb., sive *Libanotidem nitidam* Visian. Dalm. 2. n. t. 28., Reichnb. Icon. C. 31. p. 36. t. 1917. s.c. ceu legitimam speciem existimare nequivi.

Daucum mont. bohem. Schwenckf. Stirp. fossil. Siles. Catal. (1601) p. 60., suspicante Krock. Fl. Siles. n. 412., fidentius repeto.

Ehehu quam vacillans fuit DC. in istis agendis, stirpe, evidenter, in naturam male observata. Ipse *Ath. pubescentem* prius (Fl. *Fr.* 4. p. 317.) seu varietatem *S. vulgaris* considerare, eam prorsus praeterire in Synopside (p. 310.), quamvis suspicatus jam fuerit num esset propria species, et ceu talem recipere in Supplemento (*Fr.* 5. p. 511.); dein in Prodr. illam iterum varietatem habere *S. vulgaris*, aliis quoque varietatibus enumeratis de quibus denique dicere: « *Varietates...... forte tot sunt species?* » qui species jam nimias, minime sustinendas, in Prodromo receperat.

S. vulgar. var. *verticilll.* ex *la Chambre d'amour* obtulit mihi individuum monstrosum umbella prolifera, involucro in foliis mutato, radiisque nonnullis umbellae in pedunculos umbelliferos, cum altero ex hisce umbellam iterum e radio donante.

Huc ex Sprengel *Daucum* 3. Fuchs. Hist. st. p. 233.

Nomen specificum *Libanotidis* repudiandum erat, quia nulla Dioscoridis *Libanotis* (l. 3. c. 79.) huc adduci potest. Caeterum, *Roremarino* excepto, agitur de stirpibus valde obscuris, a Plinio quidem adhuc magis intricatis, Nat. h. l. 19. c. 12. vel 62. Forte aliquis obstupescet de statione maritima hujus speciei. Plures esse species, ordinum differentium, quae in regione occidentali Pyrenaeorum ad maris oras usque descendunt adnotavi sub *Cochlearia pyrenaea*. Patebit magis in dies limitem geographicum plurium specierum non esse tam circumscriptum, uti quidam crediderunt, et stirpes extra communiorem earum stationem sumere aliquando formas peculiares, interdum a typo abludentes!

Seseli cinereum (Matthioli) Nob.

Matth. Comm. ed. Valgr. 1554. p. 367.: mox Anguill. Sempl p. 214., Gesn. Hrt. Germ. crt. 256. b. Athamanta cretensis L., Koch p. 327. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 155. n. 4., Gaud. 2. n. 625., Spreng. l.c. p. 493. n. 6. Libanotis cretensis Scop. Carn., Bert. 3. p. 318. n. 2. Ath. cret. La-Peyr. Herbr. s.l. Jacq. A. 1. p. 39. t. 62., Lamk. Ill. t. 194. f. 2., Gaertn. Fr. Sem. pl. 84. t. 21. f. 1., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1935. f. 2., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 71. t. 184., Gaud. cum l.c. t. 3. fr. Matth. p. 779.. Camer. Epit. p. 536., Pen. Lob. Advrsr. p. 323. sin. ic., sed Obs. p. 46. f. 1., Icon. t. 722. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 716. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 56. f. 1.

⊙ Spr., ♃ alii. Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. orient. editior. rarum.

E m.[e] *Cambresdazes* mihi demonstravit August. Jambon.

Patrum auctoritates (Theophr. Hist. pl. l. 9. c. 12. Dioscr. l. 3. c. 76.) cum Matthioli, et Lobelio a Sprengel receptas, Gaertnero dubias, ego potius relinquendas esse ratus sum. Patriam Candiam a neotericis comprobatam fuisse non agnovi, nec fidem adhibui Sprengelio, l.c. p. 494. lin. 3., loquuto de specimine in Creta lecto, respondente *Ath. annuae* Gr. Prodr. n. 656., et cum *S. cinereo* nostro identico. Matthioli, autem, et Camerarii loca huc cum praestantissimis viris adduxi, quamvis non me lateat aliter rem dijudicavisse Sternberg, Catal. pl. ad sept. var. edit. Matth. ps. 2., et 19., et not. 6. in p. 29., qui Matthioli locum ad *Meum athamanticum* vellet, rediens quasi ad Fuchsium, qui *Daucum creticum* Dioscoridis ita interpretaverat. Puto illustrissimum comitem non satis perspectam rem edidisse, ipseque a sua sententia recessisset, si illam Matthioli figuram attentius consideravisset, de planta in Apennino Italiae frequentiore prae *Meo athamantico*, et si bonam de *Meo athamantico* figuram ab ipso Matthioli donatam diligentius inspexisset.

Dethawia Endl.

Dethawia tenuifolia (Fagon, Tournef.) Endl., Godr. cum Gren.

Dauc. pyren. tenuifol., fol. citr. odor. lucid. Fagon, Schol. Bot. p. 162., Tournf. Elém. botq. p. 274. Godr. Gr. Fr 2. p. 706 Wallrothia tenuifolia DC. Pr. P. 4. p. 162. Vallr. splendens Spreng. l.c. p. 557. n. 2. Meum tenuifolium DC. Dub. p. 230. n. 2. Ligusticum splendens La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 156. n. 7., et Suppl. p. 44., et Herbr. Telelophus tenuifolius Dulc. Pluk. Phytogr. t. 173. f. n. 2.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. potissimum, ad rupes calcareas.

Legi in Pyr. Arag. Valle *de l'Espuña* l.d. *Staccio*, retro *la Peña Montañesa*, die 2. Aug. 1845. En m.[e] *Aloña* Pyr. Cantabr. supra *Oñate*, ubi ipse vidi, dabat Mieg; ex Pyr. septr. *de Pic de Ger* ac-

cepi a De Girard; ex *le Pic de Gabizos* a Deville, qui eam quoque legebat *au Lhieris, au Pic de Bages*, *à Nerpuign*, et supra *les Eaux Bonnes*, quae specimina in Herbario Pyrenaeorum non intuli. Observavi in Valle *d'Aspe*, ad *le Port de Saleix*, sub *le Port de Salau*, in m.e *Cagire*, in valle *de Aran* editiore; *al Trueno de Vinies* Pyr. Arag. *Au Pic d'Aulus* indicat Gay Coron. Endr. Pyr.; in m.e *Esquierry* plures vidimus: ad *Salvezines* Pyr. or. aspiciebat Pourr. It.

Rhizoma validum, superne comatum, e reliquiis petiolorum persistentium de imis foliis, plures emittens caules aereos, foliaque plura, ita ut interdum habeatur densissimus caespes. Planta tota glaberrima, nitida, coloris sature viridis, parce odora odore (explorato quidem a Fagon, et La-Peyrouse) sub-citrato, dum planta a sole calefacitur. Sapor herbae aromaticus, et acris. Caules palmares, sesquipedales, longiores etiam aliquando, cylindracei, subnudi, sub-simplices (neque semper simplices quomodo eos declarant Sprengel, DC., Duby, Mutel), ferentes tot umbellas quotquot sunt rami, unam, duas, rarissime plures; rami frequentius subincurvi, quod nullimode mirabitur ille, qui ad rupes plantam degere vitam compertum habebit. Folia cum suis petiolis longitudinem caulium interdum quasi attingentia, eorum vaginae ventricosae, striatae, per marginem membranaceae, petioli longi, cylindraceo-compressiusculi, superne canaliculo tenui, etiam in illorum ramificationibus percursi; folia decomposita, aut supra decomposita, lobis eorum linearibus, tenuibus, integris, aut fissis, subfalcatis, superne obscure sulcatis, inferne carinatis. Involucrum sub-monophyllum: involucella plura, acuminata, inaequalia; utraque per marginem membranacea. Umbellae 5-9-radiatae, radiis inaequalibus. Flores albidi, petala sub-aequalia.

Specifica nomina *tenuifolii*, et *splendentis* (botanico sensu) ambo a Tournefort mutuata, aeque bona. Cur ergo instaverit DC. pro restituendo illo *tenuifolii (splendentis* loco a Sprengel impositi dum speciem ad *Wallrothiam* retulit) non intelligitur. *Bunium saxatile* Mill. *Dict.* n. 3., alpina planta, suspicionem ingessit Schultesio, l.c. Obs., num ad *D. tenuifoliam* pertineret? Quo fundamento, quaeso, ad stirpem eximie pyrenaeam sese convertens Bojus?

Libeat repetere Tournefortianam phrasim *Ligustic. Pyren. Fenicul. fol. lucid. Elem.* c, et Inst. p. 324., a La-Peyrouse in praeclarissimi viri Herbario recognitam.

Xatartia (Gay Nob.) *Xatardia* Meisn. Nomen *Petitiae* huic generi commisit Gay, anno 1832. in sui amici obsequium, non observans, jam ab anno 1763. Jacquin altero Petit (Franc. et quidem botanophilo Gallo) eumdem honorem decrevisse ad denominandam americanam Verbenaceam stirpem, a systematicis Schreber, Jussieu, Necker, Poiret, Willdenow, Persoon, Steudel, Sprengel, recognitam, receptam insuper etiam in *Dict. Sc. Natur. Paris,* T. 39. (1826) ps. 215-6.

Xatartia pyrenaea (La-Peyrouse) Nob. Sched. cr. cent. (1342) n. 29.

Selinum scabrum La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 147. n. 6. Xatardia scabra Meisn., Godr. Gr. Fr. p. 706. Petitia scabra Gay Coron. Endress. Pyr. p. 32. Angelica scabra Petit, DC. Dub. P. 2. p. 1027. S-l scabr. La-Peyr. Herbr., et Ligusticum simplex La-Peyr. Herbr.; Xatrd. scabra Meisn. Gen. pl. vascular. (1836-43.) p. 105. Petit. in Ann. Sc. Observ. Paris, T. 1. (1829) p. 99. t. 3. (delin. a Jos. Decaisne).

♃ Flor. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. orient. editissimis.

Legi in summa Valle *d'Eynes* l.d. *la Couillada de Nuria*, die 18. Aug. 1839. Vivere in m.ᵉ *Carenzà* testabatur Jonquet, domo *Corneillà*, confirmarunt Freyn, et Gautier, qui ex *le Pic de la Vache* Pyr. or. citant: e latere Catalaunico mihi demonstrabat miles publicanus.

Sub eodem tempore *Xatardiam* nuncupavit Meisner, et ego, strictius ad nominis orthographiam, *Xatartiam*. *Scabram* cum La-Peyrouse ille denominavit speciem: ast mihi piguit dicere scabram stirpem dulcissimo, et humanissimo viro dicatam: ad utriusque patriam me converti.

Habitu spectato, congenerem diceres plantam *Angelicam pachycarpam* Lange Ic. descr. etc. p. 7. t. 9.

Devillea Nob., *Ligusticum* L. Neotericor. *Ligusticum* ad nostras species hodie conversum falsae, ut fallacis applicationis est. De Dioscoridis *Ligustico* dico sub *Levistico* mox in p. 383-4. Genus itaque, et hodie constitutum est, paucas nec adeo antiquae notionis continens species, nomine extincti amici, botanophili aestimatissimi, atque carissimi, comitate, et candore nulli secundo, Aloysii Deville, domo *Tarbes*, saluto, libentissime porro, ex quo ex illius laboribus, atque studiis plura hausit haec Flora Pyrenaea.

Devillea pyrenaea (Tabernemontani) Nob.

Tabern. Krtb. p. 304. f. 2. Ligusticum pyrenaeum Gouan Ill. (excl. syn.), Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 200. n. 7. (excl. Vill.); DC. Dub. p. 230. (excl. Seguier); Godr. Gr. Fr. p. 702. Bert. 3. p. 464. in obs. ad Lig. Seguieri n. 2. Cnidium pyrenaeum Spreng. l.c. p. 416. n. 3 (excl. Pluk., et Moris.). Lig. pyren. La-Peyr, Herbr.; L. Barrelieri, et L. Seguieri, partim, Pourr. Herbr. Matrit., Sesel. pyren. Thapsiae facie D. Fagon. in Schol. bot. p. 161.; Lig. pyren. ampliss. tenuiq. folio, Tournf. Inst. r. hrb. p. 323. (in Elém. botq. non reperiend.). Gouan Ill. p. 14. (excl. syn.) t. 7. f. 2. fol., Mut. Fr. 2. p. 48. n. 1. t. 23. f. 178. diachen. Tabern. Icon. t. 105. f. 1., Herm. Parad. Batav. p. 229. t. 93.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Rarissime in editior. Pyr. septr. medior., et forte ex Aragon. advectum; facilis inventus in montan. regionis mediterr., Pyrs. Atax. excls.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, diebus 29. Jul. 1837, et 11. Aug. 1836, ac 31. Aug. 1839. Habui ex *Gèdre* a Bordère: ibidem, non procul ego reperii ad *le Plan d'Aragnouet;* detinui ex Deville, lectum *au Pic d'Erélids*. Observavi in valle *de Roncal*, ad *Villanueva de Aezcoa*, prope *Lecumberry* ad *las dos Hermanas*, ad *Salinas de Monreal* prope *Pamplona; a la llansada de Ischias*, et supra *la Puebla de Roda*, prope *Senet;* ad *Villafranca de Conflent;* Martrins reperiit ad *Mosset* in m.ᵉ *Stradès;* Debeaux *au Pic d'Ayré.*

Ligusticum ferulaceum Lamk. (non All.) nostrae speciei confirmatur a Gren. *Jur.* p. 320. *Obs.* Sed Seguieri plantam ab hac sejungentem Sprengel laudarunt Schultes l.c. p. 611., Pollini Ver. p. 369 l.c.: hoc serius acceperunt botanici galli. Synonymon speciei alpinae addendum mihi sese officit *Apium montan. Carvi facie* Triumf. (J. B.), quod indigitatum, et confusum sub specie pyrenaea video apud Herm. l.c. p. 229-30. In Triumfetti operibus mentionem illius plantae non reperio. Caetero Hermanni prolationem, a Systematicis praeteritam, huc sistere non dubito, quamvis figura tam involucra, quam involucella quidquam prae eo quod communiter reperiri solet solemniora portendat; et foliorum segmenta latiora ostendat. Ast dubium manere potest? quum memoriae lectorum tradiderit Hermannus « *Plantam hanc ex montibus pyrenaeis erutam debemus Doctiss. Tournefortio* »!

Cnidium Cusson, Marsch. a Bieberst.

Cnidium pratense (Cordi) Nob.

Cord. Hist. pl. l. 1. c. 42. crt. 100. Pastin. nigr. sin. fig. C. Silaus, Spreng. Umbell., et l.c. p. 416. n. 4., Smith Engl. Fl. 2. p. 91. Silaus pratensis Bess. in litter. ad Schult. Syst. Veget. T. 6. p. XXXVI., Koch p. 329., Gaud. 2. n. 687., Bert. 3. p. 349., DC. Pr. P. 4. p. 161. n. 1. Ligusticum Silaus Duby MN., et cum DC. Gall. p. 230. n. 4. Peucedanum Silaus La-Peyr. Herbr. s.l.; P. trilobatum Gilib. Exerc. phyt.; Seseli pratense Dalech., G. Bauh., Rivin. Jacq., A. 1. p. 12. t. 15., Engl. Bot. v. 30. n. 2142., Grantz Austr. fasc. p. 209. t. 6. f. 1., Gaud. l.c. t. 7. fr.; Reichnb. Icon. C. 31. t. 1923., et t. 1990. pars merc. transct., Schk. Handb. t. 79. f. 638. fr., Rivin. Pentp. irrreg. t. 58. latifol. Lobel Obs. p. 425. f. 4., Icon. t. 738. f. 1., Dod. Pempt. p. 310. f. 2., Tabern. Krtb. p. 160. f.a, Icon. t. 67. f. 2. reapse obscura; J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 170., Chabr. Sciagr. p. 402. f. 3., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 752. f. 3., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 287. t. 6. f. 10.

♃ Flor. Jun. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Cantabr. inter *Socoi*, et *Andaye*, et contra *Urugne* ad mare, diebus 31. Aug., 9. Sept. 1851. Eumdem observavi ad *Elne* Pyr. or.

Planta biennalis? Secta radice stratos plures concentricos non vidi; fibrae tamen ad collum plures extant, vestigia foliorum praeteritorum, sed, ut videtur, in serie una, aut unius anni. Statura mono-bipedalis, et ultra etiam: caulis etiam valde striatus. Folia supra decomposita, laciniis angustis, quidquam involutis, subfalcatis; petioli, basi excepta, sulcati, sub-triangulares, saepius convoluti. Involucrum aliquando nullum vel monophyllum, involucella octo, aut plura, per marginem parce scariosa. Calycis dentes non percipio. Petala viridi-sulphurea desinunt in laciniolam coarctatam, integram aut emarginatam, inflexam. Videntur stigmata sessilia.

Herba intense viridis. Odor plantae aromaticus, modo *Ferulae communis*, etiam in radice, quae crassa, sublignosa, intus albens. Ego non credo hanc plantam a pecore derelictam, quia eam copiosius inveni ubi pecora difficilem occursabant aditum sive inter densos fratices, *Ericas, Ulices;* vel ad praecipitia mari imminentia. Hinc quorumdam (cf. Schreber (D. G.) *Sammlung. verschied. Schrift.* T. 3. (1758) p. 97.) sententiae non subscribo.

Reperii in *Ericetis* mari proximis, siccis, in marginibus agrorum, neque in pratis fertilibus, et humidis, ubi *Cnidium*, vel *Silaum pratense* generatim indicant auctores, reperiique egomet ad Monspelium. Nec credo stirpem a me visam et lectam in Cantabria omnibus numeris respondere plantae per Europam vulgatiori, cujus individua cum monspessulanis identica, ejusdemve mediterraneae regionis, vidi ad *Pamplona*, quae dum inspiciebam dubium augebatur foret ne stirps Cantabrica peculiaris species. Item videbatur Batavis de eorum planta, quam *Ligusticum tripartitum* nuncupavit Dumort. Pr. n. 929., et mox Lejeun. et Courtois *Silaum tripartitum Fl. Belg. 3. Add. corrig.* p. 363. n. 529. Hiccine Plantiniana figura? Ab illis reluctatur Crép. *Man. Fl. Belg.* p. 116. *S. pratense* tantum enumerans. *Silao pratensi* Auctor. hoc erit adducendum Michelii synonymon, ut mihi patuit ex illius Herbario: *Echinophora cretica peucedanifolia* Michel. Hort. » Rar. 785.; perperam a Targioni cum *Echinophora spinosa* commixtum!

Nomen *Silaum* non sustinui de Patrum locis minime persuasus. Cf. Theophr. Hist. pl. l. 9. c. 22., Dioscr. l. 3. c. 75., Plin. Nat. h. l. 26. c. 8. vel 56. Primi Ruellius, et Anguillara *Silaum* Plinii acceperunt pro *Helosciadio nodifloro;* quamvis et *Sion*, a Dioscoride desumptum, elucubraverit Plinius, quem late citavi ubi citandus. Caesal-

pinus pro *Silao* Plinii *Phellandrium aquaticum* interpretare maluit. Hardouin *Silaum* Plinii videbat in *Anetho graveolente.* Sed G. Bauhinus, Pin. p. 162. *b*, n. 12., ad *Cnidium pratense* sese convertit, a qua sententia aufugi, quia stirpem hanc continuo reperiri aut in pratis subhumidis, vel ad fossarum margines, ad sepes, aut ad nemorum latera, neque *glareosis et perennibus rivis* sese delectari vidi, ut de ea scribit Plinius.

Meum Dioscor., Tournef.

Meum athamanticum (Dioscor., Plinii, Galeni) Moris. Umbellifr. p. 4.

Dioscor. l. 1. c. 3., Plin. Nat. h. l. 20. c. 23., vel 91., Galen. De Antidot. 1., De Facult. Simpl. med. 7. Koch p. 329., Bert. 3. p. 310. n. 1., Spreng. l.c. p. 431. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 162. n. 1., et cum Dub. p. 230. n. 3. Ligusticum Meum Crantz, Gaud. 2. n. 691. La-Peyr. Herbr. M. capillaceum Dulc. Jacq. A. 4. p. 2. t. 303., Gaert. Fr. Sem. pl. p. 105. t. 23. f. 6. (1.); Reichnb. Icon. C. 31. t. 1902. f. 1., Sabb. Hort. T. 5. t. 82., Plenck. Ic. Pl. medic. T. 3. p. 7. t. 201. Rivin. Pentp. irreg. t. 63., Engl. Bot. v. 32. n. 2249., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 20., Tournf. Inst. r. hrb. t. 165. Matth. p. 24-5., Camer. Epit. p. 7., Fuchs. Hist. st. p. 231., Trag. St. h. p. 445., Cord. Hist. pl. crt. 138. fig., Dod. St. h. Commentr. 1553. t. 305., Hist. pl. (gall.) p. 197. f. 1., Pempt. p. 305., Lob. Obs. p. 449. f. 2., Icon. t. 777. f. 1, 2., quae reper. etiam in Advrsr. cum Pena p. 347., Clus Rar. pl. Histr. 2. l. 6. p. 198. f. 2., Lonicer. Nat. h. crt. 231. C., Turneisser. Descr. pl. p. 59., e Pyren. novit; Tabern. Krtb. p. 189. f. 1., Icon. t. 74. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9 p. 270. t. 2. f. 2.; ut Umbellf. t. 1. f. F. fr., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 11. seq.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In editior., Pyr. medior. oriental. Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis* l.d. *le Bac de Bolchera*, die 14. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *las Orses.* Observavi abunde circa, sed supra *Luchon*, supra balnea *de Panticosa*, supra *Setcasas*, in m.e *Canigou*, *Carença*, in m.e *Llaurenti.* Vivit *au Col d'Anéou.*

Quoad Patrum loca sistimus, cum magnae auctoritatis viris, in hanc speciem, neque nos cum *Fée*, in Plin. ed. Panck. T. 13. p. 275., ad *Seseli Turbith*, sive *Athamantam Matthioli* Wulf. convertimus, ut ille fecit nimium Sternbergio indulgens.

Endressia Gay.

Endressia pyrenaea (La-Peyrouse) Gay Coron. Endr. pyren. p. 36.

La-Peyr. Ics. infr. ctnds. Godr. cum Gren. Fr. p. 700. Meum pyrenaicum Gay apud DC. Pr. P. 4. p. 162., DC. Dub. P. 2. p. 1027. Ligusticum simplex Benth. Cat., La-Peyr. Herbr. et Selinum Chabraei junior (sic) La-Peyr. Herbr. s.l.; Selin. Monnieri Pourr. Herbr. Matrit., et Herbr. Bolos.; Laserpitium simplex Pourr. It., Cnidium Monnieri Cotmeir. Cat. pl. Catal., et Gaya simplex Colmeir. Ibid.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Navarr., inque oriental., montan., aut edit.

Legi in Pyr. Navarr. *a las dos Hermanas*, inque m.e *de Ardañaz* supra *Pamplona*, utrobique solo calcar., diebus 17., et 26. Jun. 1844.: in Py. or. Valle *de Caroll.* supra *Porté*, die 9. Aug. 1839, et ad *Mont-Louis*, unde potissimum magis innotuit haec species, diebus 4. et 14. Jul. 1837. Observavi in Pyr. Navarr. ad *Huarte*, *Arajil*, *Aldunate;* in Pyr. or. Valle *de Llaurenti:* ad *Nuria* vidit Vayreda, qui dedit ex *la Cerdaña.*

Caulis e rhizomate saepius solitarius promens; ast interdum plures caules exsurgunt palmares, pedales. Caules, pedunculi, et petioli valde striati, et petioli canaliculati quidem sunt. Involucrum aut nullum aut simplex, aut pinnatifidum. Petalorum apex inflexus. Stili in flore

observati ovarii longitudinem adaequant. Planta ludens glabra, et hinc inde hirsuta. Odor, et sapor herbae vix ulli. Reperitur praesertim in dumetis.

Crithmum Dioscor., Tournef.

Crithmum maritimum (Hippocr., Nicandr., Galen., Dioscor.) L. Sp. pl. ed. 1. p. 246. n. 1.

Hippocr. Morb. mul. 1., 591., Nicand. Ther. v. 909., Galen., Fac. med. 7., Dioscr. l. 2. c. 156. Koch p. 329., Bert. 3. p. 333., Wilson apud Hook. Miscell. bot. 2. (1831) p. 410. n. 76., DC. Pr. P. 4. p. 164., Moris Sard. 2. n. 528., DC. Dub. p. 238. Cachrys maritima Spreng. l.c. p. 442. n. 4. Engl. Bot. v. 12. n. 819., Jacq. Hrt. Vindb. T. 2. p. 88. t. 187., Schk. Handb. t. 64., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1900., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 14. t. 209., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 94., Zannich. Vnz. p. 74. t. 9. Matth. p. 489., Camer. Epit. p. 272., Donat. Sempl. p. 46., Lob. Obs. p. 213. f. 2., Icon. t. 392. f. 2., Dod. Pempt. p. 705. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 194., Cord. Hist. pl. crt. 201. f. 1, Lonicr. Nat. h. crt. 257. C. pl. ster., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 289. t. 7. f. 1.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Oct. In maritim., et salsis, longe a mari rarissimum.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *San Sebastiano*, die 9. Sept. 1844, in Pyr. Atax. ad *la Nouvelle*, die 16. Sept. 1860. Abundat ad *Orio*, litore Cantabr.

Planta carnosa, sat flexilis in caule, fragilis in foliis, interdum simpliciuscula, non raro valde ramosa, et tunc ramos valde intricatos gerens, e viridi glaucescens, subinodora, sapore praedita foeniculaceo, sat grato, revera in acetariis commendanda, neglecta a Cantabris, ad hoc adhibita in Catalaunia, in insula Wight etiam referente Bromfield, Fl. Vect. p. 213.

Pedunculi, et umbellae radii angulati, caulesque striati. Folia canaliculata, cum aliis parvis sulcis in ambobus paginis, plus minus evidentibus. Flores pallide lutescentes.

Locus natalis est ad rupes, aut inter petras, ad muros etiam mari proximos, scilicet ubi aer maritimus recte pervenit. Vidi ad *Cardona* in muris, sed suspicor potius ex hortis ibidem se ingessisse. Forte cum aere marino, et solo salso, calcaream terram etiam exposcit, aut saltem praediligit.

Prolationem Linnaei concinne exposui, ut significarem, me nullam suscepisse hallucinationem a Sprengelio, qui Linnaeanam denominationem indicat ad p. 61. Hort. Upsal. (1748)!

Trib. 5.ª ANGELICEAE Koch.

Levisticum Brunf. Koch. Quibusdam *Ligusticum* Dioscor. l. 3. c. 51., non nobis.

Ligusticum Dioscoridis magnis tenebris circumventum est. Plures tamen crediderunt illud, cum eo Oribasii, l. 11. Collect. medic. (ex ed. Ald. p. 455.), Plinii, Nat. h. l. 19. c. 8. vel 50., et l. 20. c. 15. vel 60., *Levisticum vulgare* significare, quod in Apennino ligustico non fuit repertum quodque in Italia non nisi cultum occurrit. Alias objectationes opposuit, sapienter quidem, Sprengelius in suo Dioscoridi Commntr. Magis adhuc a *Ligustico* Dioscoridis recedere arbitror *Peucedanum Ostruthium* ab Anguillara, *Sempl.* p. 211., propositum. Accedit Matthioli, qui *Laserpitium montanum* prompsit, a qua sententia non

adeo abhorruit Sprengel. Ast ego, revera dubitanter, me potius verterem ad *Molopospermum cicutaefolium*, quod si botanicorum sanctionem recipiet, tunc ei nomen *Ligustici* restituendum foret, quod aliter pro nullo genere adhiberi potest.

Non percipio qua ratione *Ligusticum* Apicii, Opson. condim. l. 1. c. 29., et l. 4. c. 1., pro *Trochiscanthe nodiflora* DC. intelligi debeat, ut mavult Dierbach, Fl. Apic. p. 57. n. 82.

Linnaeanum errorem, de indicando *Ligustico vulgari* in Apennino Liguriae, suspicatur Bertoloni, Fl. Ital. 3. p. 466., ortum fuisse ex quodam Penae, et Lobelii textu de *Ligustico*, Advrsr. p. 316. Non vidit Bertoloni antiquiorem hujus erroris originem, e mala, ut videtur, Dioscoridis interpretatione ortum fuisse: Sed *Ligusticum* Pen. Lob. Advrsr. quid? Lobelius in Obs. p. 457., et in Icon. t. 786., qui locus *Physospermi aquilegiifolii* est, illam Adversariorum prolationem praeteriit. Agitur ne illuc de *Trochiscanthe nodiflora*?

Levisticum vulgare (Brunfels) Matth., Dodon.

Brunf. Herbr. 3. p. 116. L. officinale Koch p. 330., Gaud 2. n. 697., DC. Dub. p. 224. Ligusticum Levisticum L., Pal. y Verdr. Part. pract. bot. Linn. T. 2. p. 726. n. 1., Spreng. l.c. p. 547. n. 1. Lig. Levist. La-Peyr. Herbr; Levist. paludapifolium Reichnb. fil.; Lig. vulgare Camer., G. Bauh. Pin. p. 157. n. 7., Levechia, vel Liveche Ruell. Nat. Stirp. l. 3. c. 47. p. 709. lin. 37. Schk. Handb. t. 68., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 755., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 28. t. 85. f. 2. (1.); Gaud. ad l.c. t. 7. fr., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1941., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 141. t. 55., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 77. t. 196., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 278., Rivin. Pentp. irreg. t. 60. Matth. p. 765., et in edit. G. Bauh. p. 564., Camer. Epit. p. 505., Fuchs. Hst. st. p. 760., Cord. Hist. pl. crt. 138. b fig. mal., Dod. Pempt. p. 311., Tabern. Krtb. p. 206., Icon. t. 79. f. 2. Egenolph. Herbr. imag. P. 2. crt. 10. a, Lonicer. Nat. h. crt. 217. D.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. or. sponte?

E Pyr. or., ubi sponte provenire dixerunt, habui a Coder fil., de Herbario patris. Ego vidi in Herbr. Bolos indicatum in scheda ex *Olot*. Ad flumen *Ansa* prope *Bilbao*, eum vivere dixit Willk., Sert. Fl. Hispn. n. 410.: stirpem ad *Salvanaire* reperiri testatur Pourr. It.: sed ego, nec stirpem circa *Bilbao* offendi, nec fluvium hujus nominis ibidem amici noverant, neque de eo mentionem reperii in Medoz *Dicionr*. Idem flumen alibi quoque memoratur a Willkomm (videlicet ns. 954., et 1052.), quo postremo loco infra *Bilbao* fluere dicitur.

Mylinum Gaud., Bert., non *Mulinum* Pers., *Selinum* Hoffm., Koch.

E *Selinis* Theophrasti unum cadit in *Apium vulgare*, cultum; ex hoc nomine composita verba cadunt in species, quae a genere *Selino* Neotericorum longe recedunt. Sat dictum est ad rationem facti declarandam.

Mylinum Carvifolia (Tragi) Gaud.

Cymin. Equin. Trag. St. h. p 429. n. 2., ex G. Bauh. Gaud. 2. n. 652., Bert. 3. p. 389. Selinum Carvifolia L. (ex G. Bauh., et Vaill.), Koch p. 330., DC. Pr. P. 4. p. 165. n. 1., et cum Dub. p. 224. Angelica Carvifolia Spreng. l.c. p. 606. n. 9. Sel. Carvfl. La-Peyr. Herbr. s.l.: Angelica tenuifolia Rivin. Pentp. irreg. t. 18.? Sel. carvifolium Hoffm., Martius, S. acutangulum Gilib. Exerc. phyt. Jacq. A. 1. p. 13. t. 16., Flor. Dan. t. 667., Vill. Cat. jard. Strasb. p. 236. Not. n. 2. t. 6., Hoffm. Umbell. p. 152. t. 1. f. 16., anal. part.; Reichnb. Icon. C. 31. t. 1942., Flor. Batv. v. 9. t. 706., Hoffm. Flor. Germ. ed. 1791. in 16.o t. 3., in pag. innumr. descr., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 89. t. 21. f. 8., Hall. Helv. n. 802. t. 20., Vaill. Bot. Paris. t. 5. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. Oct.

Locum Vaillantii sunt qui referant ad *Seseli montanum*, quam sententiam merito criticavit De Notaris, Reptr. Fl. Ligust. n. 775. Intolerabiliter ad ambas species citarunt Poir. *Dict.* 7. p. 65., n. 9., et

p. 131. n. 2.; Balb. Fl. Lyonn. p. 315. n. 2., et p. 330. n. 4., Bert. les. cts., Mut. *Fr.* 2. p. 36. n. 2., et p. 46. Nullibi Coss. Germ. *Fl. Paris.*, itemve Godr. Gr. *Fr.*

Angelica tenuifolia Rivini laudata ab Haller, a Reichardt, a Willdenow, a Sprengel, etc. mihi non placet, ut plurimis neotericorum ipsam non placuisse percipitur. Specificam denominationem in *carvifolium* quidam mutarunt, Crantz A., Hoffm. Germ. l.c., Martius Pr. Fl. Mosq. p. 51. n. 3., quos sequi libido fuerat.

Mylinum pyrenaeum (Dalechamp? Burser) Bert. It. 3. p. 389. Obs.

Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 763. f. 2.? Burser, ex G. Bauh. Pr. p. 84. cap. 21. sin. fig. Selinum pyrenaeum Gouan Ill. p. 11., et p. 83. Angelica pyrenaea Spr. Umb., et l.c. p. 607. n. 10., Koch p. 331. n. 3., DC. Dub. p. 224. n. 4. Peucedanum pyrenaicum Loisel. Gall. ed. 2. p. 204. n. 5. Sel. pyren. La-Peyr. Herbr.; Ligusticum pyrenaeum Griessel. Stat. Fl. Bad. u. Elf.; Oreoselinum pyrenaeum Lagasc. Amen. Nat. Esp. p. 90. Selinum Lachenalii Gmel. Bad. Als. T. 1. p. 640. (non 460., DC. ex Schult. Obs.) n. 416. t. 4. (non 3. DC., Koch, Godron, Kirschleg.); Lachenl. Act. Helv. 7. p. 332. t. 12., Gouan l.c. t. 5., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1938.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editis.

Legi in Pyr. septr. aurigr. Valle *de Moerens*, die 14. Aug. 1840; in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 23. Aug. 1836. Devilleana specimina forte ad *Troumouse* lecta fuerunt, ut ex notis mnscr. ab eo exaratis conjicio.

Peculiare hoc inest in hoc ordine speciei, ut pygmaea, duo-terpollicaris floreat, habitu, ut dicunt, exscapo, scilicet caule parumper evoluto, qui lentus suis floribus onustus excrescit ad fructuum maturitatem usque, quo tempore pedalis, bipedalis et ultra evenit planta. Ex hoc percipitur quanta habitus, faciei variatio in hac stirpe. Caulis glaucescens in viva quoque planta sulcatus est. Umbellae radii valde inaequales.

Genus ab *Angelica* habitu omnino diversum, sat bonis characteribus fulcitum. DC. Pr. P. 4. p. 165. lin. 14. dicit *Mylinum* (sic) Pers. ab hoc genere diversum. Credo ipsum *Mylinum*, loco *Mulini* scripsisse, unde curiosorum capita conturbata sunt: nam *Mylinum* Persooni, quantum scire potui, nullibi in hujus auctoris operibus extitit.

Angelica Braunschw. (1500), Hoffm.

Angelica sylvestris (Hieron. Brunsvic., Fuchs.) Fuchs., Trag., Matth., Lonicr., Gesn., Dod., Camer. etc.

Hier. Brunsvic. de arte distilland. Argent. 1500 fol.; Fuchs. hist. st. p. 125. Bert. 3. p. 412. n. 2., Spreng. l.c. p. 600. n. 2., DC. Pr. P. 4. p. 168. n. 3., et cum Dub. p. 224. n. 3. A. sylv. et A. montana Schleich. Gaud. 2. ns. 649, 650., Koch p. 331. ns. 1, 2. La-Peyr. Herbr.; A. pachyptera Avé Lallem? A. palustris Rivin., A. minor Gilib. Exerc. phyt., A. flavescens Bess., ex Trevr., Fischer, et Meyer. Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 89. t. 36. Engl. Bot. v. 16. n. 1128., Schk. Handb. t. 68., Hoffm. Umbellfr. p. 160. t. 1. f. 15. part. anal., Sv. Bot. v. 5. 303., Flor. Batv. v. 4. t. 311., Fl. Dan. t. 1639., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 79. t. 198., Savi Mat. med. p. 24. t. 43., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1937., et Ibid. montan. cred., Sabb. Hort. Rom. T. 5. t. 85., Rivin. Pentp. irr. t. 17. Matth. p. 1171., Camer. Epit. p. 900., Trag. St. h. p. 422., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 69., Lob. Ic. t. 699. f. 1., Dod. Pempt. p. 313. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 144., Lonicr. Nat. h. crt. 227. A-B f. 2., Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 470. f. 2. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 280. t. 3. f. 2. bis.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. auriger. ad *Pamiers*, die 12. Aug. 1851.

A. villosa Lagasc. Gen. Sp. pl., quam vidi in Herbr. Hrt. bot. Matrit. sub nomine *A. pubescentis* Lagasc. Gen. Sp., ut *A. atropurpurea* ejusdem Herbar. Matrit., mihi sunt varietates *A. sylvestris*. *A. majorem* Lagasc. Gen. Sp., quam trahunt ad *Archangelicam littoralem*, in citato Herbario non datum est reperire; de ea cf. Lagasc. l.c. ps. 12-3.

Dubitavit Golet, *Fl. Jur.*, p. 286., num *A. montana* Gaud. foret varietas *A. sylvestris*. Suspecta jam species Comolli, Fl. Com. 2. p. 110. n. 553., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 295. n 1.; rejecta a Bertoloni l.c. (1837), a Fisch., Meyr. Ind. 9. h. Petrop., a Fries Summ. Vegetb. Scand. (1846) p. 23., a Meyer Flor. Hanoverens. (1849) p. 238. n. 1., a Wimm. Schles. (1857) p. 449., a Reichnb. fil. l c. (18) p. 48. a Michalet *Jur.* (1864 ed.ᵉ Grenier) p. 175., ab eodem Grenier *Jur.* (1865) p. 315., a Lallem. in Ind. IX. hrt. Petrop. p. 59., Crép. *Belg.* p. 116.; etc. ut ex ipso Gaudin nostrae speciei varietas fuerat (c.c.) penes Vill. *Dauph.* l. 2. p. 628., et forte etiam apud Hagenb. Flor. Basil. p. 249. (**g**?), Wahlenb. Croat. n. 275 **b** (1814), etc.

Angelica ebulifolia (Fagon) La-Peyr.

Fagon, et Tournefort, fide La-Peyr. La-Peyr. Herbr., et Hist. abr. Pl. Pyr. p. 156. n. 2., Suppl. p. 44. (excl. Bocc.) A. Razoulii Gouan Ill., Loisel. Gall. ed. 2. p. 202. n. 3., DC. Pr. P. 4. p. 167. n. 1., et cum Dub. p. 224. n. 1.; Spreng. l.c. p. 602. n. 3. (expurg. synon., et excls. locis. ad A. sylv. montn. spectbs.), Fisch., Meyer. in Linnaea 18. (1844) p. 169. Callisace dahurica Fischer, ex Trevir. Symbol. phytolog. fasc. 1. (1831 Gotting.) p. 33.; Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 316. A. Tournefortiana Cosson. fid. La-Peyr., A. diversicolor Dul. Gouan l.c. p. 13. t. 6. fig. vald. incompl., nec fructus exhibens.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Sept.

Legi in Pyr. Cantabr. supra *Lecumberry*, die 24. Jun. 1841; in Pyr. septr. med. ad *Bagnères de Luchon*, die 21. Jul. 1838, in Pyr. or. supra *Mont Louis*, die 9. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *Artigaou (Azun)*. Lusum umbella prolifera decerpsi in Pyr. septr. auriger. ad *la Forge d'Orgès*, die 10. Aug. 1840.

Caulis in viva planta cylindraceus, vix striatus, et cum foliorum petiolis glaucus. Num *A. montana* Brot. Fl. Lus. p. 426. n. 2. (non Schleich.) hic loci spectaret dubitavi; sed rem asserere nequeo, e manca Broteri descriptione.

Abundat in Cantabria, ubi rusticus quidam mecum dictitabat herbam apud illos efficaciter inservire ad scabiem expellendam. Vix credidi.

Nomen specificum a Gouan datum rejiciendum est, planta primitus in Pyrenaeis ipsis observata, et lecta a Fagon, mox a Tournefort. Caeterum *Rasouls*, neque *Razoul* stirpem Gouanio communicabat, cui Cussoni nomen potius relinquere debuisset Gouan. Miror DC. *Fr.*, relicta incorrecta Gouani denominatione, *Rasoulsii* scripsisse, et dein Pr. *Razoulsii*, sequiore certe modo.

Suscepi La-Peyrousii sat tolerabile nomen, quod infirmaret origo ejus, relata *Panace alpina Ebuli foliis* Boccon. *Mus. Piant.* t. 99. Agitur de figura obscurissima, nulla adnotatione fulcita, quae temere huic speciei nostrae, vel unicuique aliae adduceretur. Attamen ea usus est Bertoloni, auxiliante Herbario Bononiensi, pro suo *Heracleo eleganti* Jacq. All., Willd., nobis et illud varietas *Sphondylii proteiformis*.

Trib. 6.ª PEUCEDANEAE DC.

Peucedaneae ab *Angeliceis* vix sejungendae videntur; cf. Edgeworth *Trans. Linn. Soc.* V. 20. (1846) p. 36. not. *

Opoponax Koch. *Panax* Theophr., Dioscor. melius.

Opoponax Chironium (Caesalpini) Koch Umbellfr.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 23. n. 68., De Plants. l. 7. c. 50. p. 310. Godr. Gr. Fr. p. 693., DC. Pr. P. 4. p. 170., et cum Dub. p. 222. Pastinaca Opoponax Gouan, Spreng. l.c. p. 597. n. 20., partim. P. Opop. L. La-Peyr. Herbr.; Ferula latifolia Kitaib., ex Neilr. Gouan Ill. p. 19. tbs. 13. 14., Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 3. p. 233. t. 211., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1943., et t. 1986., mericrp. transect., et t. 1990. iter., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 27. t. 228., W., W., F., N. ab Esenb. Ph. offic. t. 292.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Per region. mediterr. cum *Olea*, locisque calidioribus.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, diebus 8. Jul. 1850., et 20. Aug. 1844. Observavi ad *Oricain* vallis *Bastan* (forte inlata); ad *Lisur major;* ad *St. Ant. de Galamus* Pourr. It.

Planta interdum orgyalis, e media sui parte florida, umbellis aureis, copiosissimis superbiens, tuncque visu pulcherrima. Aliquae ejus partes glaucescunt. Caulis subteres, neque sulcos gerens evidentes, ast absolute teres, et glaber, (cum DC., Duby) non est; glabra est superior pars ejus, inferior vero scabrida, e pilis rigidis, reflexis, tertium plantae nodum vix attingentibus, copiosis in ima plantae parte, rarioribus in subsequente, vix ullis in postrema; hi pili interdum in speciem penicilli solvuntur; obscure sulcati, et angulati sunt rami, et petioli. Foliorum superficies generatim glabra est, inferne per nervos, qui petiolum sequuntur, evidenter piloso-scabra; foliorum laciniae variant latiores, angustiores, itemve glabriusculae, et hirtae, in iisque copia pilorum summopere varia; folia superiora generatim abortiunt, et quae in ramis florigeris degunt, folii rudimentum tantummodo offerunt. Petala ovato-acuminata, nec cum DC. Duby subrotunda, vel sub-orbiculata cum Godron, dicenda. Dum floret planta, staminibus superbientibus, pistilli vix apparent, qui foecundatione peracta evolvuntur, stilique evidentes fiunt, quod tamen evenit tantum de floribus foecundatis, nam flores steriles stilos breves continuo gerunt; stigmata quasi pudice genituram excipiunt, quod si incassum evenerit, tunc ignominiam occultare videntur. Laevi, sed grato odore pollent flores, ast herba inodora est. Radix crassa, sub-lignosa, mucilaginea, feniculaceum dulcem saporem excitat, itemve caulis, e folia, quamvis non adeo solemnem.

Pastinaca sylvestris altissima Tournf. Instit. r. hrb. p. 319., Salvador apud Boerhaave Ind. alt. Acad. Lugd. Batv. P. 1. (1727) p. 67. haec est *Opop. Chironium*, quae species Matthiolo, Caesalpino, Dodonaeo, Lobelio, Camerario, Tabernemontano innotuerat. Novissime Boissier, Pl. Aucher. n. 153. (cf. *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 3. T. 1. (1844) p. 330.) *Opoponacem orientalem* ceu distinctam speciem proponere, in quam caderent prolationes Flor. Graec. Sibthorp. C. 3. p. 18. t. 288., et antiquorum Italorum cum Morisoniano illo synonyma, quibus addenda forent loca Hippocr. Vict. acut. p. 406., Dioscoridis, l. 3. c. 48., Plin. Nat. h. l. 12. c. 26. vel 57. *(Panac.)*. Perpendenda tamen erit hujus

distinctionis validitas, de qua ego parum persuasus moror. Neque adeo facit, si planta apud nos *Opoponacem* non exsudat (nam *Opoponax*, non est planta, sed succus gummo-resinosus e *Panace* herba profluens), quia in minus calidioribus plagis non *Olea*, nec *Hedera* gummo-resinam fundunt; neque *Ornus* mannam, *Papaver* opium. Et ego melius factum existimarem, si, relicta eorum sententia de *Opoponace* ex *Heracleo*, sive *Sphondylio Panace* fluente, septentrionali planta, e qua nihil utilis exsudat, nomen *Panacis* huic generi cum Theophrasto, Dioscoride, Plinio restitueretur. *Araliaceum* genus perperam *Panacem* a Linnaeo denominatum, redeat ad *Ginsen* Sinensium, duce Adans. *Fam. pl.* 2. ps. 102., et p. 561. Caeterum nostrae speciei historia obtruncata manebit, donec scitissime nobis demonstrata fuerit validitas, aut futilitas Boisserianae distinctionis. In Flor. Virgil. p. 140. dubium exposui, num huic *Umbelliferae* adducendus foret *Hibiscus* Plin. Nat. h. l. 19. c. 27., l. 20. c. 14.

Ferula Plin., Tournf.

Ferula nodiflora (Theophr.?, Dioscr.? Plin.? Matth.) L. Sp.

Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 2.?, Dioscr. l. 3. c. 81.?, Plin. Nat. h. l. 13. c. 22. vel 42.?, Matth. in Dioscr. ed. Valgr. 1554. p. 372. Bert. 3. p. 372 n. 1., Moris Sard. 2. n. 546.. Godr. Gr. Fr. p. 691. F. communis Plur. auctor., Spreng. l.c. p. 588, n. 1. F. Lobeliana Visian. in Nuov. Giorn. bot. Ital. 2. p. 215-16. (1870). F. comm. La-Peyr. Hrb. Flor. Graec. Sibthrp. C. 3 p. 72. t. 279., Tenor. Fl. Napl. 3. p. 340. t. 132. f. 1., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1945., et t. 1986. f. 1-6. mericrp. Matth. p. 792., Camer. Epit. p. 549., Lob. Obs. p. 450. f. 2., Icon. t. 778. f. 2., Dod. Pempt. p. 321. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l, 27. p. 43.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. In Pyr. or. cum *Olea*, ex DC.

Theophrastus, Hist. pl. l. 6. c. 2., loquitur de duabus *Ferulis* tam proxime inter se affinibus, ut quidam, suo tempore, dicere non ausi sint, num species, num varietas vel forma tantum altera alterius habenda foret. Elatiorem ex iis descripsit Theophrastus, eique forte pertinet haec nostra planta. Legitur apud Theophrastum *Ferulaginem* esse inter has humiliorem. De hac mihi incerta admodum videtur interpretatio de *Lophosciadio meifolio* DC., quam fuisse datam reperii in Plinii ed. Lemair. T. 5. p. 231., curante Desfontaines. Pliniana *Ferulago*, Nat. h. l. 13. c. 22. vel 42., a Theophrasto desumpta, quidquam brevius, et veluti obtruncata degit. Quidquid sit, nomina ex Plinio nobis de hisce stirpibus translata de *Nartheco*, et *Narthega*, videntur adhuc mansisse apud Graecos, quum habeamus relatum a Tournefort, *Voyag. du Levant* T. 1. (ed. princeps 1717.) p. 244., in insula *Skinosa Ferulam* majorem graecorum adhuc *Narthecae* nomine indigitari, pro qua Tournefortium *F. glaucam* interpretavisse patet, nec Sprengelius abnuit. *Hippomarathrum foliis longissimis, seminibus Coriandri* Diocles Carestius apud Plinium, Nat. h. l. 20. c. 23. vel 96., secundum Sprengel, Hist. r. hrb. p. 123., pertineret ad *Cachrydem laevigatam;* mihi vero potiore jure ad *F. nodifloram* adducendum fore videtur.

Ferula glauca (Pena Lobel.) L. Sp.?

Pen. Lob. Advrsr. p. 348. sin. fig. Bert. 3. p. 374. n. 2., Spreng. l.c. p. 588. n. 2., DC. Fr., ac Prodr. P. 4. p. 172. n. 9., et cum Dub. p. 223. n. 1. Fr. nodiflora *b* Godr. cum Gr. Fr., ut etiam, si recte video, F. glauca Ibid. p. 692. Scop. Del. Fl. Faun. Insubr. 3. p. 10. t. 9. 10., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1944., Rivin. Pentpt. irr. t. 9. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 45., Chabr. Sciagr. p. 388. f. 4. vix bona.

♃ Flor. Jun. Fruct. Aug.? In Pyr. Atax. ad rupes calcareas mari proximas.

Legi in m.e *la Clape*, die 13. Jun. 1839.

Peucedanum Theophr., L.

SECTIO 1.ª **EUPEUCEDANUM** DC.

Peucedanum narbonense Lobelii! Obs. p. 455. lin. 1.

P. gallicum *b* Spreng. l.c. p. 563. n. 2. P. italicum Mill. Dict. n. 2. P. officinale *b* Willd. Sp. pl. Pentndr. p. 1405. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 177. n. 2. P. offic. La-Peyr. Herbr.; Godr. Gr. Fr. partim; Gouan Fl. Monspel. p. 216. n. 1.; P. gallicum Benth. Cat. Lob. Obs. p. 453., Icon. t. 781., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 36. f. supr., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 312. n. 2. t. 15. fig. n. 2. (antepult.), Barr. Icon. t. 78.

♃ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. Per region. mediterr. cum *Olea*, locisque calidioribus.

Legi in Pyr. Catal. *a la Grenota*, die 19. Sept. 1853. Habui a Massot ex *Regleille*, contra *Ille*, in quo loco ego vere plantam sterilem videram: eamdem quoque fuisse speciem suspicor quam vidi, sterilem, in m.ᵉ *Queralt* supra *Berga*, et supra *Villeneuve (Corbières)*. Ad *Baget* supra *Olot* se speciem reperiisse asserebat Iserne: circa *Huesca* invenit eam Asso Enumr. n. 52.

Folia ter ternato-composita laciniis angustissimis; nec quinquies tripartita laciniis latiusculis; involucra polyphylla, neque oligophylla; pedicelli de fructu breviores prae *P. officinali*, pro cujus varietate generatim habetur.

Planta interdum orgyalis. Flores lutei, amoeni, odore potius ingrato praediti.

Peucedanum gallicum Tournefort! Inst. r. hrb. p. 318., Latourrette Chlor. Lugd. (1785) p. 7. *b*.

P. gall. etc. Tournf. in Schol. bot. p. 171., Elem. botq. p. 268. Tournf. Hist. pl. envir. Paris, ed. 1. p. 515., ed. 2. (ex Juss.) p. 418., Pers. Syn. p. 310.*, Spreng. l.c. p. 565. n. 3. a (excl. Gmel. loco ad P. salinum Pall. spect.). P. parisiense DC. Fr., Pr. P. 4. p. 178 n. 15., DC. Dub. p. 221. n. 3., Godr. Gr. Fr. p. 688. P. gall. Latourr., La-Peyr. Herbr.; P. Latourreti Cuss.; P. alpestre Desv. Obs. pl. Ang.; P. officinale Thuill. Par., Gaertn. J. St. Hilair. fasc. 39. t. 5., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 89. t. 21. f. 7. Reichnb. Icon. C. 31. t. 1950.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct.

Speciem recepi auctoritate La-Peyrousii fretus, sed fateor me eam per Pyrenaeos nec vidisse, neque ab alio repertam agnovisse. Quidam eam in Occitania, aut ad *Narbonne* indicarunt cum superiore evidenter commutantes. Neque stationes a La-Peyrouse indigitatae, *Villefranche*, vel nemora secus *Cinca*, fidem merentur. Inquirenda potius species per Cantabriam, ubi nisi relinquatur, dimittenda erit.

Peucedanum occidentale (Broteri) Nob.

Brot. infr. c. P. lancifolium Lang. Pug., et cum Willh. Hisp. Pr. 3. n. 3019. Laserpitium peucedanoides Brot. Phytogr. Lusit. T. 1. p. 428. n. 3. (non L.) Selinum peucedanoides Brot. Phytogr. Lusit. Select. T. 2. p. 196. t. 167. (non Desf.). Seseli cantabricum Lang. Ind. sem. hrt. Haun. (1855) in Linnaea V. 28. (1856) p. 363., et Descr. Ic. Pl. novr. fasc. 1. (1864) p. 7. t. 10. Peuc. Silaus Pourr. Herbr. Matr. (e Galecia), Siler. lancifolium Link, Hoffm. Portug.

♃ Flor. Æstat. Oct. Fruct. Oct. Nov. In Pyr. Cantabr. montan., et humilior.

Legi in *Guipuscoa* inter *Orio*, et *Usurbi* die 16. Sept. 1844; juniorem supra *Cestona* ad pontem *de Nassau*, die 29. Maj. 1853; evolutiorem in eadem regione ad pedem montis *Izarris*, inter *Azcoitia*, et *Cestona*, die 16. Jul. 1857., et 17. Aug. ejusdem anni, denique in m.ᵉ *Montezco*, ad *Tolosa*, die 3. Jul. 1857. Observavi in m.ᵉ *Aranzazu*, supra *Ermua*, ad *Durango*, prope *Bilbao*.

Habitus plantae laxus, facies modesta, superficies glabra, et glaucescens; affinis *P. Petteri* Vis., vivens ad rupes, vel in saxosis calcareis, calidiora loca expetens, ad montana adscendens, ast in regionem mediterraneam minime penetrans. Rhizoma validum, oblique stratum, contortum, ramosum saepe nodosum; caules aerei erecti, sesquipedales, bipedales, cylindracei, striati, quidquam flexuosi, parce ramosi, basi ferentes fibras vestigia foliorum praeteritorum, proximeque folia plura, quae alternatim per caulem sese evolvuntur. Superior plantae pars, scilicet extremi rami, et pedunculi non tantum striati, sed sulcati etiam, qui postremi, sicque pedicelli tales manifestius sunt, quin etiam angulati. Umbellarum radii in parte interna quidquam scabridi. Folia inferiora magis evoluta sunt, ter-ternato-composita, ambitu triangularia; alias uno, vel uno et altero foliolo deficiente, inferne frequentius; superne generatim ternata, adjectis interdum sub extremis foliolis duobus foliolis oppositis, longe ab illis sejunctis; omnibus linearibus, integris, basi apiceque attenuatis, tenui praeditis margine, inferne sub-callosis, apice quasi mucronulatis, frequenter sulcatis, sub-canaliculatis; superiora folia longiore vagina praedita, gradatim simpliciora, foliolis angustioribus; simpliciter ternata, vel unifoliolata, omnia insuper rigidula; et more *Tenorearum* glaucescentia, pallida, minimeque fragilia: petiolus basi in vaginam plus minus amplam dilatatus, per marginem albentem, procedens mox in petiolum teretiusculum, qui post foliorum exortum abit superne in canaliculum ad exortum ipsorum foliorum interruptum velati in nodum, qui cum basi callosa folioli sese confundit; caeterum striatus semper, ut ter, quinque, vel septemstriata aut nervosa sunt foliola, in quibus nervus medius, de more, solemnior, et venae evidentiores. Umbellae per caulem plures, longiuscule pedunculatae, pauciradiatae, radiis 8-12., inaequalibus, medio plerumque depresso inani; involucro universali mono, aut oligophyllo deciduo praeditae; involucellis pluribus, sub-setaceis, radiis exterioribus valde longioribus, interioribus brevioribus, unde umbellulae et umbellae inaequales; radiis omnibus basi callosis, sub fructificatione quidquam approximatis, unde umbellae, vel umbellulae denique contractae, et concavae fiant. Ex hoc quoque percipitur quomodo, et proportio de longitudine fructuum cum umbellularum radiis minime statui possit. Flores e flavo-albentes, vel ochroleuci, nec albi; et cum junioribus fructibus potius e viridi lutescentes apparent. Hi fructus lentissime maturant. Calycis dentes manifesti obtusi. Lacinia petalorum inflexa, mihi integra visa est, styli reflexi. Maturos fructus observare mihi non contigit. Flores ferme inodori sunt; sapor herbae quidquam aromaticus, fructuum potius ingratus.

Primo intuitu me *P. gallicum* deprehendisse arbitratus fueram.

Perviderunt Sprengel, et Schultes, l.c. p. 620., 621., Obs. prim. lin., quam parum tute Linnaeanae speciei adjungebatur Broteri planta. Reapse facies ejus subsimilis est cum *Laserpitio peucedanoide*, sed species distinctissimae; cf. hujus figuram apud Jacq. Icon. rar. t. 349., nec 350., ut ex Willd. Sp. pl. citant Sprengel, et Schultes, Bert. It. 3. p. 396. n. 5, DC. Pr., Koch Syn. ed. 1., 2., Dietrich Synps. pl. 2, p. 975. n. 6.

Siler lancifolium Link Hoffm. *Flor. Port.* 2. p. 424. t. 109. multam et illud quoque cum nostra planta similitudinem habet. Locum Broteri

et illi adducunt, unde forte, eorum planta etiam cum nostra conjungenda, quod adhuc definite declarare non ausus fueram, donec de re me certiorem fecit Lange.

Peucedanum carvifolium (J. Bauhini) Vill. Dauph.

J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 171. Carvifolia s. ic. Peuc. Chabraei Reichnb., Koch p. 334. n. 3., Gaud. 2. n. 642. Palimbia Chabraei DC. Pr. P. 4. p. 176. n. 3., Bert. 3 p. 354. Imperatoria Chabraei Spreng. l.c. p. 609. n. 5. cum Seseli pimpinelloide Ibid. p. 400. n. 6. (depurg.). Selinum Chabraei Jacq., La-Peyr. Herbr., excl. var.; Schlosseria heterophylla Vukot., P. decussatum Dmc.; P. minus Pourr. It., ex Timb. Jacq. A. 1. p. 46. t. 72., Crantz Umbell. p. 62. t. 3. f. 2., et Austr. fasc. 3. p. 162. n. 3. itemve t. 3. f. 2., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 733., Gaud. ad l.c. t. 4. fr. Chabr. Sciagr. p. 389. fig. 2. vix bona.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Repertum fuisse dicunt in Pyr. orient.: *au Pont de la Fou*, Pourr. It. sub Timbali fide: adde ex eodem *le Llaurenti* (Massif. etc. p. 340.). Quidam scribunt a se visam speciem *au Pic de Lhieris*.

SECTIO 2.ª **CERVARIA** DC., Koch.

Peucedanum Cervaria (Dioscorid.) La-Peyr., ex Cusson.

Dioscr. l. 3. c. 76. Dauc. 2. La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 149. n. 1., Koch p. 331. n. 6., DC Pr. P. 4. p. 180. n. 20., et cum Dub. p. 221. n. 7. Selinum Cervaria L., Bert. 3. p. 365. n. 4. Ligusticum Cervaria Spreng. l.c. p. 550. n. 7. Cervaria glauca Gaud. n. 640. Athamanta Cervaria L., La Peyr. Herbr., A. decussata Gilib. Exerc. phyt. Jacq. A. 1. p. 44. t. 69., Crantz Austr. fasc. 3. p. 167 n. 5. t. 3. f. 1., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 710., Viv. Fl. It. fragm. ps. 17-8. t. 22. ram. fl. fruct., t. 21 fol., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 91, t. 21. f. 10., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1959., Garid. Aix p. 343. t. 116. Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 71. t. 185., Rivin. Pentp. irreg. t. 12. Matth. p. 780., Camer., Epit. p 537., Fuchs. Hist. pl. p. 233., Clus. Pann. A. p. 691-2., et Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 193. f. 2., Dod. St. h Comm. 1553. p. 306., Hist. pl. (gall.) p. 197. f. 2., Tabern. Krth. p. 312. f. 1., Icon. t. 108. f. 1.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. septr. med. supra *Toulouse à la Touco de Clermont*, die 8. Sept. 1840. Observavi inter *San Martory*, et *Estella;* ad *Servisé* sub *Broto*, ad *Villefranche du Conflent*, etc.

Peucedanum orbiculare (Fuchsii) Dulac *Hauts. Pyr.* n. 1122.

Fuchs. Hist. st. p. 574. vix. P. Oreoselinum Moench Meth., La-Peyr., ex Guss., Koch p. 335 n. 7., ex La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 149. n. 2., DC. Pr. P. 4., p. 180. n. 21., et cum Dub. p. 221. n. 8. Selinum Oreoselinum Scop., Bert. 3. p. 263. n. 3., Spreng. l.c. p. 557. n. 1. Cervaria Oreoselinum Gaud. 2. n. 639. Athamanta Oreoselinum L.. Orteg. apud Quer. Fl. Esp. T. 6. p. 25. Ath. Oreosel. L., La-Peyr. Herbr., et Selinum Monnieri La-Peyr. Herbr.; Ath. divaricata Gilib. Exerc. phyt., P. Bourgaei Langi, var.? ex Lerescne. Lev. Schk. Handb. t. 64., Jacq. A. T. 1. p. 43. t. 68., Flor. Dan. t. 1750., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1960., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 71. t. 186., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 291., Rivin. Pentp. irr. t. 8. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 330., Clus. Pann. A. p. 694-5., Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 195. f. 2. Dod. Pempt. p. 696.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. med., orient., praesertim meridionalibus.

Legi in Pyr. or. inter *Aguet*, et *Targassona*, die 11. Aug. 1837, et ad *Fontromeau*, die 8. Aug. ejusdem anni; in Pyr. septr. med. ad *San Lary*, die 12. Aug. 1852. Abundat circa *Ax;* reperitur inter *Molygt*, et *Mosset;* ad *Camprodon*, ad *Ribas*, ad *Torla:* Timbal vidit in *Val de Banos*.

Habitus plantae varius, plus minus ramosus, et elongatus, foliorum copia, earumve magnitudine, umbellarumque laxurie mirimode ludens.

Specimen ad *San Lary* Vallis *d'Aure* lectum gracilius prae communiore planta est; caulem habebat inferne teretem, in media sui parte, et superne sulcatum, foliola tenuiora, et elegantiora, fructus, in exsic-

cato specimine, prorsus nigros. Videbatur mihi *P. austriacum* (Jacq.) Koch quod in Pyrenaeis quidam se vidisse testarunt. DC. *Fr.* 4. n. 3488, plura ei loca per Galliam tribuit, fidens Lamarckio, et Villar; sed in Pr., P. 4. p. 180. n. 22., dubitavit, num in Gallia repertum fuerit. Mutel, qui *Fr.* 2. p. 51. n. 5., huc et illuc per Galliam item indicavit, de Pyrenaeis prorsus siluit, ut eos non citat DC. Sed Godron cum Gren. *Fr.* p. 758. speciem istam e Flora Gallica omnino excludunt.

Peucedanum alsaticum (G. Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Pr. p. 77. n. 3. cum icon. Koch p. 335. n. 8., Gmel. Bad. Alsat. T. 1. n. 423. cum Obs. notab. in p. 654., DC. Dub. p. 221. n. 3. Cnidium alsaticum Spreng. l.c. p. 417. n. 5. Cervaria alsatica Gaud. 2. n. 641. La-Peyr. Herbr. s.l., et Selinum Seguieri La-Peyr. Herbr.; Peuc. pyrenaicum Costa, ex Gouan in litter. ad La-Peyr.; Taeniopetalum peucedanoides Bung. Reliq. bot. Lehm. n. 540. Jacq. A. T. 1. p. 45. t. 70., Schk. Handb. t. 79. f. 639. fr., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1961. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 106. f. 2., Chabr. Sciagr. p.393. f. 4.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. or., Catal.

Habui ex *Villefranche* Pyr. or. *Conflent*, ubi ipse vidi, de Herbr. Coder ab ejus filio. Observavi ad *Salinas de Cardona*, nisi hoc fuerit *P. venetum* Koch, sicuti opinatur Cosson apud Costa *Lista*, etc.

Reapse in Pyrenaeis vivit ea forma, quae peculiaris species a quibusdam dijudicatur, *P. venetum* (Spreng.) Koch, mihi cum DC., aliisque plurimis, mera *P. alsatici* varietas. Bertoloni inter eos est, qui *P. venetum* ceu propriam speciem mordicus sustinent, Fl. Ital. 3. p. 362. *Recentiores* etc.; ejus figura inspicitur in Moggr. *Fl. Menton.* t. 79.

SECTIO 3.ª **IMPERATORIA** Matth., Endl.

Peucedanum Ostruthium (Brunfelsii) Koch Umbellfr.

Brunf. Herbr. 3. p. 65 Imperatoria Ostruthium L., Koch p. 336., Bert. 3. p. 420. n. 1., Gaud. 2. n. 646., Gmel. Bad. Als. T. 1. p. 708. n. 454., cum Obs. in p. 709., Spreng. l.c. p. 608 n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 183. n. 1., et cum Dub. p. 222. Impr. Ostr. La-Peyr. Herbr.; I. pyrenaica Pourr. in Herbr. Bolos, inque Herbr. hrt. Bot. Matrit., et in Catal. pl. ejusd. hrt. (1796), addas I. Ostruth., et I. alpinam Pourr. Herbr. Matr.; Imp. trilobata Gilib. Exerc. phyt.; Laserpitium germanicum Fuchs. Engl. Bot. v. 20. n. 1380., Schk. Bot. Handb. t. 74., Sv. Bot. v. 6. n. 368., Gaud. ad l.c. t. 5. fr., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 90. t. 21. f. 9., Lamk. Ill. t. 199. f. 1., Garid. Aix. t. 55., Rivin. Pentp. irrg. t. 7., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1964., Sabb. Hort. Rom. T. 5. t. 93., Sav. Mat. med. p. 24. t. 60., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 15. t. 211., Turp. Fl. med. T. 4. t. 200., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 290., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 116. t. 44. Matth. p. 775., Camer. Epit. p. 532., Fuchs. Hist. st. p. 763., Trag. St. h. p. 433., Cord. Hist. pl. crt. 124. a-b f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 137. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 278. t. 4. f. 1., Lonicr. Nat. h. crt. 228. D.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. sept. auriger. inque orient. praecipue.

Legi in Pyr. septr. auriger. sub *le Mont Llaurenti*, die 9. Aug. 1843., in Pyr. or. supra *la Llagone*, l.d. *el pas del Llop*, die 13. Aug. 1836. Vidi ad *Porté* sub *le mont Cady*.

Injuria Bertoloni quaestus est de defectu bonae iconis quoad fructum hujus plantae (lc. p. 421.), quem Schkuhriana figura optime reprehesentat.

Credidit Pourret plantam e valle *d'Eynes* Pyr. or. diversam esse speciem a bene nota *foliis lobatis*, eique nomen *Imperatoriae pyrenaeae* fecit in Herbr. Bolos.; et ad specimen *de Setcasas* in Herbr. suo Matr. asservato illud *Imper. alpinae*, ei referens *I. alpinam maximam* Tournf. Inst. p. 317., datis ceu characteribus « *folia triternata, foliola intermedio simplici, trifidove* » Pourr.

Astrantia Dod. Purg. p. 500., Pempt. p. 319-20., Lob. Obs. p. 398. f. 1., *Imperatoria Ostruthium* Lob. Ic. t. 790. f. 1. a quibusdam, G. Bauhino duce, ad hanc speciem relata est icon, nuperius adhuc a

Smith *Engl. Flor.* et a Gaudin, quam sententiam ego recipere nolui. Num potiore jure suscipienda fuerit cum Sprengelio pro figura *Peucedani*, sive *Imperatoriae angustifoliae* Bellrd., Spreng. l.c. p. 609. n. 3., hoc eis statuendum relinquo, qui hanc speciem penitus agnoscunt.

Sub *P. Ostruthio* reprehendendus quidem est Gaudin quoad Clusii prolationem, quae unica tantum typographica menda corrigeri nequit: nam citat ille Clus. h. pl. 2. (16.) p. 197. f. 1., eamdemque cum Dodonaei illa dicit, dum Clusius eamdem illam figuram habet l.c. p. 194. f. 2.

Anethum Brunf., Hoffm.

Anethum graveolens (Theophr.?, Dioscr., Virg., Plin., Apic., Bibl. Sacr. etiam) L. Sp.

Anhoon Bibl. Sacr., Matth. h. c. 23. v. 23., ex Cels. Hierobot. p. 494., Theophr. Hist. pl. 7. c. 6.?, Dioscr. l. 3. c. 60., Plin. Nat. h. l. 20. c. 18. vel 74., Apic. Opson. condim. vars. locis. Virgil. B. 2. v. 48. Koch p. 337., Bert. 7. Spec. add. p. 626. n. 14., DC. Dub. p. 220. Pastinaca Anethum Spreng. l.c. p. 587. n. 9. An. hortense G. Bauh. Pin. Peucedanum graveolens Hook. Benth. Genr.; W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. 3. t. 8., Flor. Dan. t. 1572., Hoffm. Umbell. p. 119. t. 1. f. 13., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1968., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 18. t. 215., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 91. t. 21. f. 11., Rivin. Pentp. irreg. t. 13., Wood. Hook. Med. bot. v. 1. p. 125. t. 48., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 95., Turp. Fl. med. T. 1. t. 26., Hayn. Arzn. gew. 7. t. 25. Matth. p. 756., Camer. Epit. p. 517., Trag. St. h. p. 450., Fuchs. H.st st. p. 30., Brunf. Herb. 2. p. 24., 3. p. 174., Lob. Obs. p. 449. f. 1., Icon. t. 776., Dod. Pempt. p. 298.

⊙ Flor. Aug. Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. merid. mediterr. humilior., calidioribus, in Atax., rarius.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Sanguessa* die 7. Aug. 1844; in Pyr. Arag. inter *Alquezar*, et *Huesca* ad *Vierje*, die 25. Sept. 1850; in Pyr. Atax. prope *Sijean*, die 18. Sept. 1860. Observavi ad *St.a Liestra*, ad *Cardona*, *Isona*, *Bañolas*.

Involucrum saepius nullum, interdum oligophyllum vidi: illud nullum adesse dictitarunt DC., Duby. Involucra, involucellaque nulla describere Godr. cum Gren. *Fr.* p. 686., Mut. *Fr.* 2. p. 58., Bluff et Fingerh. Compnd., Spenn. Fl. Fribrg., Hooker, Hoffmann. Forte loca quaedam ad hanc speciem relata, a Fée Fl. Theocr. p. 14., disputari possent pro *Ridolphia segetum*, quae species in Sicilia obvenit.

Ipse Lobelius in Iconibus citat opus suum Obs. p. 448., eumque imitat Sprengel, inconsulto opere Lobeliano.

Pastinaca Plin., Dod., Tournf.

Pastinaca vulgaris (Dioscor., Plin., Apic.) St. h. *(gall.)* p. 418.

Sisaron Diosc. l. 2. c. 139. ex Spreng., ut Elaphoboscon Dioscr. l. 3. c. 73., Plin. l. 19. c. 5. vel 28., et l. 20. c. 5., vel 17.; insuper l. 22. c. 22. vel 37., et l. 27. c. 8. vel 52., Apic. Opson. cond. l. 3. c. 21. P. sativa Trag., Lacun., Gesn., L. Sp., Koch p. 337. n. 1., Bert. 3. p. 436. n. 1., 1., Gaud. 2. n. 637., Spreng. l.c. p. 583. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 188. n. 1., et cum Dub. p. 220. n. 1. P. sat. La-Peyr. Herbr.; P. divaricata Desf., ex Fourn. in Bull. Soc. botq. Fr. 5. p. 323.; P. domestica Matth., Lob.; P. pratensis Jord., Noul., Timb.; P. angulosa Dulc., P. lutea Gilib. Exerc. phyt.; Peucedanum sativum Hook. Benth. Genr., Elaphoboscum sativum Tabern. Engl. Bot. v. 8. n. 556., Flor. Batv. v. 5. t. 348, Schrank Fl. Monac. t. 396., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 87. t. 21. f. 5., Lamk. Ill. t. 206., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 701., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1982., Gaud. ad l.c. t. 4. fr., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 26. t. 227., Flor. Dan. t. 1206., Schk. Handb. t. 76., Rivin. Pentp. irreg. t. 6., Zannich. Vnz. p. 205. t. 298., Hoffm. Umbellfr. p. 123. t. 1. f. 9. (p. err. indic. f. 11.); Rochel Pl. Banat. rars. p. 64. n. 55. t. 25. f. 51. (form. opac.); Dondi Herbr. Vicent. (1491) c. 119. cum fig. trans. ad c. 113; Trag. St. h. p. 439-40. fig. Matth. Valgr. 1554. p. 365., Matth. p. 747., Camer. Epit. p. 507., Fuchs. Hist. st. p. 752-3., Dod. St. h. Comm. 2. p. 149., Pempt. p. 680. f. 1., et 2., et Lob. Obs. p. 407. f. 2., Icon. t. 709. f. 2., Tabern. Krtb. p. 198. f. 1., Icon. t. 76., f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 149. fig., et 150. item. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 314. t. 16. f. 2.

⊙⊙ Flor. Jul. Sept. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Arag., *Sobrarbe*, ad *San Victorian*, die 5. Sept. 1850. Habui a Deville ex *Tarbes*, ex ripis Garumnae ad *Toulouse* a Timbal.

Hujus speciei varietatem etiam haberi posse confido cum Sprengel l.c., Visian Dalm. 3. n. 1218., eam plantam, quae nominibus *P. opacae* a Bernh., vel *P. latifoliae* a DC. distincta est. Haec DC. stirps, contra quorumdam sententiam, pro eadem ac *P. lucida* Gouan, Cambessed. habetur a Godr. Gr. *Fr.* p. 695.

Plures hanc speciem pro *Elaphobosco* Dioscoridis agnoverunt, nec iis opponam, suffragante etiam Sprengelio. Longe abest ergo, ut cum Columna Phytobas., Caesalpino De Plants., Endlichero? (teste Ruprecht Ingr. p. 461. sed contrarium video in Enchrid. p. 385.), et cum Desfontaines, in Plin. ed. Lemair., l. 22., c. 37., illius loco suscipiam *Sium Sisarum* L., et Auctor., regionis Dioscoridis tempore ignotae, et cuius denominatio corrigenda erit. Item *Sisaron* Dioscoridis, vel Plinii *Siser*, pro postrema hac planta interpretatum a Desfontaines, nunc, sanis rationibus datis, Sprengel, cum Fuchsio, Anguillara, Columna, hujus nostrae *P. vulgaris* declarant.

Sphondylium Dioscor., Veter., Tournef., Haller, Adans., Scopol., Moench *Heracleum* L. et Recentior. Gaertner etiam, Fr. Sem. pl. p. 86-7., nomen *Sphondylii* facilis intellectus praetulit, *Heracleo* ei obscuro. Dicamus *heraclèum* penes Dioscoridem potius esse adjectivum *Panacis*, quod potiori ratione ad genus *Opoponacem* restitueretur.

Sphondylium proteiforme (Herbarior.) Nob.

Herbar. Magunt. 1484. c. 26. cum fig. fict.; et Dondi Herbr. Vicent. 1491. c. 26. item. Heracleum proteiforme Crantz Austr. fasc. 3. p. 155. n. 2., Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 273. H. Sphondylium L., Koch p. 338. n. 1., Gaud. 2. n. 633. Wimm. Grab. Fl. Siles. n. 385. Spenn. Fl. Fribrg. p. 624., Wulf. Fl. Nor. n. 751. H. Sphond., et H. pyrenaicum Pourr. (Chlor. Narb. n. 559., Lamk. Dict.) Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 206. ns. 1, 3., Spreng. l.c. ps. 572., et 577. ns. 1, 7., Gmel. Bad. Alst. T. 1. n. 426. et n. 427. not., DC. Dub. p. 219. ns. 1, 2. H. Sphond., et H. flavescens Willd., et H. elegans Willd., Bert. 3. ps. 426-9. ns. 1, 2, 3. H. Sphond., H. amplissimum, H. ternatum, H. Panaces, H. testiculatum, H. elegans, et H. alpinum, hoc s.l., La-Peyr. Herbr.; H. alpinum Berger. Bass. Pyr., Asso Enumr.? n. 53., ut etiam Gmel. Bad. Alsat., quoad pl. Pyren. H. pratense, H. aestivum Jord., et H. problematicum Bor., ex Carion Saone Loir.; an et H. angustatum Boraeu? cum H. occidentale Bor.? H. latifolium Gilib. Exerc. phyt.; H. hirsutum L. Fl. Dalek., H. lanatum Michx., ex Trevir. Engl. Bot. v. 14. n. 959., Flor. Dan. t. 2406., Schk. Handb. t. 67., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 706., Fl. Batv. v. 7. t. 499., Crantz, l.c. t. 2., Jacq. Enumr. Vindb. p. 217. t. 2. f. 1. 2., folia; et A. 2. p. 46. t. 173., et p. 46. t. 175., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1969., et 1970. (eleg.); et t. 1974. (pyren.); Sabb. Hrt. Rom. T. 6. t. 1., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 64. t. 175., Rivin. Pentp. irreg. t. 4. Hoffm. Umbellfr. p. 132. t. 1. f. 11. anal.; Turp. Fl. med. T. 66., Gaud. ad l.c. t. 4. fr. Brunf. Herbr. 3. p. 172., Matth. p. 791., Camer. Epit p. 548. vix, Fuchs. Hist. st. p. 53. vix; Lob. Obs. p. 401. f. 2., Icon. t. 703., f. 2, Dod. Pempt. p. 307. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 160. fig. Barrel. Ic n. t. 56., et t. 371., et t. 372., et t. 707. imit. a Bocc. Mus. t. 99., a Bert. praeterv., Trag. St. h. p. 437. mal., J. Baub. Hist. pl. 3. l. 27. p. 160., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 313. t. 16. f. 2. n. 1.

⊙, ♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. In montanis, unde aliquando descendit.

Legi in Pyr. Cantabr. scopulos. marit. ad *Guetary*, die 12. Maj. 1840, in Pyr. septr. aurigr. valle *de Savignac*, die 24. Jul. 1840, in Pyr. orient. ad *Mont Louis*, diebus 9. Jul. 1836, et 18. Aug. 1837. Communiorem statum habeo a Deville ex *Mauleon (Barousse)*; lusum insignem (accedentem formae *flavescenti*, a Grenier visum et optime judicatum) iterum ex pratis ad *Mauleon*. Observavi ad *Pamplona*, et prope *Sisur major*, ad *Urroz*, secus *Garumnam* ad *Blagnac*, ad *Biarritz*.

Species solemniter variabilis, libidini conditorum specierum ad tempus optime favens. Crantz rem bene attigisse credo, sicque Noulet olim.

Neque Jacquin dum plures proposuit species eas mansuras esse putabat, utpote qui observabat « *Ex tribus Heracleis hoc (angustifol.), et subsequis binis (longifol., et elegant.) nunc tres distinctas species constituo.*

Si in unam contrahere lubet aliis, merentur tamen nihilominus suis cum figuris separatim tradi, uti intelligant omnes qua super re movetur quaestio; tum quod varietates insignes, magisque constantes, vix minore dignas observatione judicem, quam species ipsas ». l.c. p. 46. Et plantam summopere variabilem judicavit quoque Gaudin, quamvis, natura invita, non recipiendas admiserit species, *longifoliam*, et *montanam*. Gmelin etiam, nonnullis una consociatis stirpibus, adnotabat: « *Planta pro diverso solo natali montoso, sub-alpino, alpino, sicco, humido, irriguo, aprico et umbroso, maxime polymorpha; innumeras fere variationes praesertim in Pyrenaeis patitur.* » l.c. p. 660. Addidisset considerationem de statione maritima, si species in Pyr. or. ab eo peragratis aeque ac in Cantabria ad mare descenderet. Simile de specie judicium sibi confecerat Wulfen. Post hos Noulet, proposita stirpium unione, de plantis pyrenaeis apud auctores immerito sejunctis, eam validis, et luculentis argumentis sustinuit, et extra omnem dubitationis aleam posuit; quod nobis etiam jam abunde compererat e nostris ipsis investigationibus, observationibusque, in primis illico per Pyrenaeos actis peregrinationibus; videas etiam Timbal *Herbrs. Toul.* P. 2. (1871) p. 174.

Fatetur La-Peyrouse se characteres distinctionis sumpsisse e foliis praecipue, aut omnino. Ast folia non characteres distinctionis certos praebent ubi simplicia sunt, nunquam vero si pinnatifida, vel laciniata, quia tunc summopere ludunt, et limites raro servant, ut patet praesertim observatis plantis *Cichoraceis, Dipsaceis, Umbelliferis* ipsis. Immerito *H. testiculatum* La-Peyr. ceu propriam speciem consideravit Dufour, qui eam indicat « *à la Coume de Artigue de Lin*, in *lettrs.* ad Palass. *montagn. maud.* apud Bory St. Vincent *Voyag. souterr.* p. 323. Hoc idem esse cum *H. aestivo* Jord., apud *Bill. Arch.* p. 316., suspicati sunt Loret et Clos *Revis. Herb.* La-Peyr. p. 28. Item perperam *H. setosum* La-Peyr. ad *H. Panacen* relatum est a DC. Pr., et a Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 696. Lusum caule, et in primis petiolis violaceis, et fusco-rubris observavi ad *Roncesvalles.*

Distinctio *H. sibirici* apud Ledeb. Ross. 2. p. 320. n. 1. me non suadet: illud lusibus nostrae speciei adjungerem. Videtis quam male speciem *Heracleum Brancam* nuncupaverit Scopoli. In Pyren. orient. ad *Porté* colligitur ad porcos hyemali tempore saginandos, foliis praesertim in hunc usum sepositis demptis caulibus, quos equis porrigunt.

Loca Dioscoridis, l. 3. c. 80., Plin. Nat. h. l. 12. c. 26., vel 58., Bret. Cur. acut. 2. c. 1., ceu incerta mihi sese offecerunt, eaque praeterire malui. A renatis litteris, vero, huc afferre minime dubitaverim *Panajam* Ruell. de Nat. Stirp. l. 3. c. 40. p. 697. lin. 2., vel c. 50. p. 715. lin. 30. *Heracleon* vero Plinii, l. 26. c. 4. vel 15., dubia planta est, sed quae certo certius ab hoc genere fugit.

De primis quadam ambiguitate haereo cum *Peucedano Ostruthio.*

Tordylium Dioscr., Tournef.

Tordylium maximum (Caesalpini) Tournf. *Elem. botq.* p. 271., Inst. r. hrbr. p. 320., L.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 32. n. 84., De Plnts. l. 7. c. 58. p. 315. Koch p. 339., Bert. 3. p. 442. n. 1., Gaud. 2. n. 638., Moris Sard. 2. n. 543., Spreng. l.c. p. 461. n. 5., DC. Pr. P. 4. p. 198. n. 2., et cum Dub. p. 219. La-Peyr. Herbr., T. magnum Brot. Lusit., T. lusitanicum Link Hoffm. Port. 2. p. 389., ex ipsis auctoribus in notis ad p. 390.; Caucalis major Clus. Jacq. A. 2. p. 26. t. 142.,

E·gl. Bot. v. 17. n. 1173., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 18., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1980., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 746., Turp. Iconogr. végét. t. 53. vix, et in Fl. med. T. 7. t. 53., Sabb. Hrt. Rom. T. 6. t. 2. Gaud. ad l.c. t. 4. fr. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 201. f. 1. ego respuerem. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 85. fig. pess. Rivin. Pentp. or. t. 1, Lob. Obs. p. 425. f. 2. Icon. t. 737. f. 1. neque haec placet, Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 316. t. 16. f. 1.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.
Legi in Pyr. Arag. ad *Sallen*, die 28. Jul. 1850.
Involucella pentaphylla, tria, exteriora longiora.

Trib. 7.ª THAPSIEAE Koch.

Thapsia Theophr., Tournf.

Thapsia villosa (Pen. Lobel., et mox Clus.) L. Sp.

Pen. Lob. Advrsr. p. 327., Clus. Hisp. p. 429., qui forte primus cum aliis communicavit. Loisel. Fl. Gall. ed. 2 p. 302. n. 1., Spreng. l.c. p. 611. n. 1., DC. Dub. p. 215., Brot. Fl. Lusit. p. 467. n. 1. La-Peyr. Herbr. Th. latifolia Clus. Schk. Handb. t. 75., Lamk. Ill. t. 206., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 88. t. 21. f. 6., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 22. t. 219. Lob. Obs. p. 424. f. 2., Icon. t. 736. f. 1., et t. 735. f. 2. pl. exilior. Adversr. Clus. Hisp. p. 429-30. fig., et p. 431., Rar. pl. Hist. 2. l. 6. p. 192., Dod. Pempt. p. 313., Tabern. Krtb. 2. p. 1069. f. 1., Icon. t. 781., f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 185., Moris Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 319. t. 18. f. 3.

♃ Flor. Maj Jun. Fruct. Jul. Aug. Per region. mediter. cum *Olea*. Legi in Pyr. or. ad *Roussillon*, ad *Canet*, et ad *Bagnouls sur mer*, diebus 21. Maj. 1842, et 26. Jun. 1837; fructificantem ad *Pamplona* Pyr. Navarr., die 21. Aug. 1844. Observavi ad *Jaca*, *San Cosme de Guara*, *Sarsa*, *Pons*, *Canet*, *Narbonne*, et per montes Corbarienses, ad *St. Ant. de Galamus*. *Thapsiam* Dioscor. l. 4. c. 154., Plin. Nat. h. l. 13. c. 22. vel 43., non hujus loci, nec cum aliis *Th. Asclepium* existimarem, sed potius *Th. garganicae* L. Mant.

Dr. Belissaint, domo *Cascastel* Pyr. Corbar., mecum ambulans dictitabat herbam pecoribus noxam, imo venenatam esse, lenta quasi morte inter quinque aut sex dies quo illam comederint interemptis. Gallis *malherbe* appellatur, et pro acri, et venenata planta, saltem dum adhuc viret, generatim recognita: cf. relatum de ea a Poiret, *Voyag. Barber.* 2. p. 138. (nec 183. Spr.), repetitum *Dict.* T. 7. p. 611. n. 2. « *Gothalunis dicitur croca; ejusque succus coloratus ad pisces venenandos inservit* » Webb It. Hisp. p. 42.

Lacellia Nob.

Laserpitium Plinii (ita ego lego in opts. edits.), Lobel., Tournfr. *Laserpicium* scribit Ascherson. *Laserpitium* Latinorum, unde pretiosum *Laser* eliciebatur, inter Romanorum delicias, vel voluptates, idem cum *Silphio* Graecorum fuisse patet, ex Dioscor. l. 3. c. 84., et ex Plin. Nat. h. l. 19. c. 3. vel 15.

Nonne ut maximam ex *Lasere* oppeteret fortunam Damones, huic postulabat Trachelio

Speras tibi
Multum futurum sirpe, et Laserpitio? — Plaut. in *Rudnt.* Act. 3. Sc. 2.

Caesar Dictator, tum cum Reipublicae thesauro (sub exordio, Belli Civilis) potitus est, inter aurum, et argentum, multum *Silphii* vel *Laserpitii* pondus, pari cautione custoditum, invenit (Plin. Nat. hist. l. 19. c. 15.).

Planta per longum aevum abdita mansit, veluti deperdita; a renatis studiis supposita fuit a Prospero Alpino, sub *Laserpitii* nomine in opere Exoticor. l. 2. c. 15. p. 210-2. Eadem ista nostris diebus, sub eodem tempore, a Della Cella, et a Pacho Italis, reperta est. Haec ea est quam Viviani (Flor. Libyc. specim. p. 17.) *Thapsiam Silphium* nuncupavit, recognitam a Fraas Fl. Class. p. 146., et a Cosson in Revis. crit. operis et Herbar. Viviani (*Bull. Soc. botq. Fr.* T. 12. 1865. p. 277.), pro *Thapsia garganica* fructibus angustioribus, alis undulatis, nonnihil respondentem figuris in multis cyrenaicae provinciae nummis repraesentatam. Quae res quum ita se habuerit quisque facile videt quam perverse nomina *Laserpitii*, et *Silphii*, alienis et abunde diversis plantis, imposita sint, antiquorum insuper *Silphio*, Petit, Oersted, Henricq judicio, semper ignoto, vel saltem dubio. Sunt qui volunt *Philphium* scripsisse Graecos; cf. Duret *Hist. pl. herb. merveill.*, *miracul.* etc. Paris 1605., ubi historiam mixtam fabulis de eo reperies.

Antiquorum scriptorum quidam e medicis etiam, crediderunt *Laser* esse ipsam *Assam foetidam*, in quam sententiam cecidit etiam Walther (A. Fr.), Welcker, Billerb. Fl. Class. p. 73., et denuo Paulet in Stackhous. Illastr. Theophr. p. 10., et p. 15. Obsteterat jam Stapelius, Comment. in Theophr. p. 599., qui pro *Laserpitio* figuravit *L. latifolium* Auctor. junius, et ex horto erutum. Linnaeus pro *L. Siler.* suum designavit. Sprengel olim putavit eum esse *Ferulam tingitanam:* Hist. r. hrbr. ps. 35, 39, 84. etc., ast dein iste in Viviani sententiam cessit, Comm. in Dioscr. 2. p. 529. Desfontaines, Fl. Atl. p. 254. (t. 72.) describit *Laserpitium gummiferum* ceu *Laserpitium* antiquorum quibusdam. Postea in Plinii edit. Lemaire, V. 6. p. 465-76., Excurs. 3. de *Lasere vetere* disceptans, cum plurimis aliis, ad *Ferulam Assam foetidam* sese convertebat (ann. 1829).

Denique Gussone, Sicil. Syn. p. 359 *b* (quem cum dubio suscepit DC. Pr. P. 4. p. 202.), suffragante Dierbach, Flor. Apic. p. 74. 112. (ult.), de *Silphio*, et *Lasere* eam amplectere sententiam, quae nos duceret ad varietatem *Thapsiae garganicae*, cujus speciei fama nunquam inclaruit. Pacho (assequente Barth) pro *Laserpitio* antiquorum stirpem designavit ab eo in Cyrenaica, et Marmorica regione inventam, cui nomen *Las. Derias* fecit, e nomine Arabo nostri aevi; cf. *Voy. Marmar. Cyren.* etc. *Paris* 1827. p. 54., et p. 247. seq.: hoc nomen in libris botanicorum non adhuc receptum fuisse comperii: repulsa ab aliis planta *Derias*, aut *Drias* nuncupata, utpote quae pro venenata recognita est. Fuerunt etiam fratres Beechey (*Voy. coast. Afr.* 1828) qui considerationem de *Lasere* exeruerunt conversi in plantam tripedalem, affinem *Dauco*, similem figurae de *Silphio* in nummis Cyrenaicis. Isti speciem botanico more determinare ausi non sunt, sed suspicari potest, eam cum illa Italorum, Prosperi Alpini, Della Cella, et Pacho, identicam esse.

Demum sat dilucide ab Oersted explanatum est agi de *Umbellifera* specie cum *Assa foetida* congenere, habitu congesto, ut *Xatartia*, ac *Angelica pachycarpa* Lang., ambabus sub nomine *Narthicis* Falconeri abreptis, *N. Assa foetida*, et *N. Silphium.* Hasce stirpes, cum antiquis Graecis, et Romanis, *Silphium officinale*, et *S. cyrenaicum* iterum nuncupare ego maluissem, recognito genere *Narthice*, quod proximum *Thapsiae* mihi animo effingo.

De curiosa, et adeo critica planta, qui plura noscere velit, adeat Herbelot, Bibl. orient. p. 493. ad verbum *Ingin;* Walther (A. F.) Programma de *Silphio*, Lipsiae 1746. in 4.º; Bottinger de *Sylph. cyren.*, Okens Isis 1829 p. 317., vel *Sur les Laser des Romains*, in *Bull. Sc. Nat.* XX p. 300., Belley *Dissert. sur le Silphium* in *Mem. Acad. inscript. bells. lettrs.* T. 36. p. Della Cella *Viagg. Tripol. Barber.* (1819) lett. 10. p. 129. seq., praesert.: Link de *Silph. cyren.* (1829); Déniau in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 16. (1869) p. 58., qui *Asam foetidam* sustinere conatur, Oersted (Copenhag.) et Ibid. p. 167-8.; Burnes *Voy. à Ba Bokhara* p. 129., Henricq De *Silphio cyren.*, ed. 2. (1876), Cauvet in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 22. (1875.) ps. 10-7., Macé in *Rev. archeolog.* ann. 14. (1857) ps. 146-60.

Hisce denique sat fuse expositis, nobis consonum non foret falsum *Laserpitii* nomen ad neotericorum genus confirmare. Synonymon substituendum novum quaesivimus, sed non invenimus; ideoque ad nomen proprium conversi *Lacelliam* suscipimus, a Della Cella Italo-Januensi, qui plantas orientales, praesertim Magnarum Syrtum, Cyrenaicae, et Pentapolis primus botanicorum strenue perquisitas et illustratas, aliisque etiam ultra illustrandas tradidit, et cujus ope datum est nomen apud doctos dubium, fortuitu inlatum ad species, quarum historia prorsus nova est, firmis argumentis posse ab istis refigi suppeditavit.

Palam est omnibus *Lacelliam* Viviani in *Amberboam* incessisse. *Silphium* L. cuilibet curae commendamus.

Lacellia latifoliata (Fuchsii) Nob.

Fuchs. Hist. st. p. 232.; in Iconibus ed. 1545. t. 411., nomine mutato. Laserpitium latifolium L., Auctor., Koch p. 340. n. 1., Bert. 3. p. 404. n. 12., Gaud. 2. n. 653., Gouan Ill. p. 13. L. asperum, et L. glabrum Crantz, DC. Pr. P. 4. p. 204. ns. 1, 2., et cum Dub. p. 214. ns. 3, 4. L. latifol. et L. Libanotis Lamk., Spreng. l.c. ps. 616-7. ns. 1, 2., L. latifl. La-Peyr. Herbr., et L. trilobum, cum L. aquilegifolio La-Peyr. Herbr.! (sub trilobo exclus. forte umbella Angelicae sylvestris); L. pubescens Lagasc. Gen. Sp., ex archetypis visis in Hrbr. hrt. bot. Matrit., L. germanicum Caesalp. Herbr. Tornab.; Angelica mollis. Pourr. Herbr. Matr.!, et Archangelica officinalis Colmeir. Cat. pl. Catal.? Jacq. A. 2. p. 28. t. 46., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 68. t. 179., Flor. Dan. t. 1515., Schk. Handb. t. 67. Reichnb. Icon. Ç. 31. t. 1985., Gaud. ad l.c. t. 5. fr., Rivin. Tetr. irr. t. 21., Crantz. A. fasc. 3. t. 1. f. 2. Matth. p. 751., ed. Valgr. 1554. p. 354. f. inter.; Matth. Compend. 1571. p. 458. var. alpin. ex Morett. Dod. St. h. Comm. 1553. t. 307., H st. pl. (gall.) p. 197. f. 3., Pempt. p. 312. f. 2., Lob. Obs. p. 402. f. 1., Icon. t. 704. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 194. f. 1. 1., Lonicr. Nat. h. crt. 259. B.!, Tabern. Krtb. p. 312. f. 1, 2. Ic. t. 107. f. 2. t. 108. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In montanis, editis etiam.

Legi in Pyr. or. supra *Mont Louis*, die 20. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *le Pic du midi d'Arrens*, ex antro *de Gragnères*, et ex Valle *d'Azun*. Observavi ad *Axat*. Ipse Crantz, Austr. fasc. 3. p. 181., de suis putatis speciebus dicere « *etiam pro varietatibus haberi possent.* » cf. etiam Crantz Class. Umbellifr. p. 66., Austr. fasc. c. p. 179. seq., Royen Flor. Leyd. p. 101-2. n. 1., et n. 2. sub *L. cuneata!* insuper Jaq. l.c. observationes, et Lachenal Obs. Bot. med. 1776. apud Uster Delect. Opusculr. (1790) p. 77. XXIV., Soy. Willem. *Obs. pl. Franç.* (1828) p. 154.

Habemus *Ligusticum alterum* Matthioli, ed. c. p. 746., Compend. p. 453., Camer. Epit. p. 506., Matth. ex edit. Albert. Niccol. (ital.) 1604. p. 787., italice *Ligustico falso* nuncupatum, ut ipsi dicunt, ipso Matthiolo imperfecte notum, utpote qui specimina exsiccata ab amicis accepta tantummodo viderit. Icon ostendit plantam facie appropinquantem *Podagrariae erraticae* N., sed characteres nos vetant, ne ad eam adducamus, quin potius suadent de unione cum *Lacellia latifolia*,

cum qua jam jungere studuerunt Dalechampius, Hist. pl. Lugd. p. 766., Sternberg ad Sept. edit. Matth. ps. 3., et 17. G. Bauhinus in ea quam dedit Matthioli editione, p. 548., lusum potius existimavit alicujus *Angelicae:* videmus eum in Pinace, p. 155-6) *Podagrariam erraticam* inter suas *Angelicas* collocavisse, habitu, facieque plantarum nimium, de more suo, spectatis. Sed in Pinace, p. 157. *Liban. latifl. maj.* n. 1., ipse locum Matthioli cum dubio retulit ad nostram speciem, quam ille duplicavit ns. 1., et 2., ut quidam post eum fecerunt.

Itali mei scire non curarunt, quae foret species, cui nomen italicum etiam illico adponebatur, locusque de quo agimus inconsideratus mansit penes neotericos, si excipias Sternberg, duce Dalechampio.

Pro *Archangelica officinali* venditatur a rhizotomis *de Setcasas:* et ex rumore vulgi in *Monserrat* inque Pyrenaeis speciem vivere jactitavit Colmeir. *Cat. pl. Catal.* p. 66.

Lacellia Nestleri! Nob.

Nestl. testante Sov. Will. Obs. pl. Fr. p. 87. Laserpitium Nestleri Mut. Fr. 2. p. 404. n. 2. bis.; Godr. Gr. Fr. p. 680., Zetterst. Pl. vasc. Pyr. princ. n. 535. Lasrp. aquilegifolium Murr. DC. Pr. P. 4. p. 204. n. 3., et cum Dub. p. 214. n. 2. Lasrp. Libanotis La-Peyr. Herbr.; L. cuneifolium Nestl. il litter. ad amicos; L. triternatisectum Dulc.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med. editior.

Legi in Pyr. septr. med. *au Pic de Gard*, die 1. Jul. 1843; in Pyr. Arag. ad *Fanlo* secus torrent. *Ialle*, die 31. Aug. 1850. Habeo a Deville ex *Mont-Sacon*, ex nemore *de Lespordère*, ex *Iglatère*, et ex *Tucoy*. Vidi supra *les Eaux chaudes*, ad *Gèdre*, in m.e *Peghera* supra *Berga, au Pic de Lhieris* vidit Deville, *au Llaurenti* Timb.

Affinitas et similitudo multa hujus speciei est cum *Lacellia*, sive *Laserp. alpino,* Waldst. Kit. Pl. rar. Hungr. 3. p. 281. t. 253., de quo cf. Host. Fl. A. ed. 2. p. 371. n. 4.

Rectius, vel minus malitiose, Godron l.c. citare debuisset Mutel, priore denominatione correcta, ad *Lasrp. Nestleri* l.s.c. evocat.

Laserpit. ferulaceum La-Peyr. Herbr., et *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 152. n. 6. a Clos et a Loret ceu hirco-cervum recognitum, *Revis. Hrb.* La-Peyr. p. 27., constat umbella fructifera *Lacell. Nestleri*, cum foliorum rosula, forte, *Senecionis artemisiaefolii.*

Siler trilobum Scop., sive *Laserpit. aquilegifolium* Jacq., Wulf., rectius *L. triloba* Nob. nuncupanda, indicata olim fuit in Pyrenaeis mediis a Dufour, *Lettrs. à Palass. mont. maud.* apud Bory St Vinct. *Voy. souterr.* p. 324. nota. Item prius sub illo nomine a Benth. *Cat.* p. 93., iterumve sub Gaertneri denominatione *Sileris aquilegifolii* p. 122., nullo loco explicite adnotato. Deville, et ego, locis proximis iis, qui a Dufour indicantur, *Lacelliam Nestleri* legimus, et DC. *Fr.* 6. p. 508., dubitavit de existentia illius speciei in Pyrenaeis, eodem ac nostro judicio sese convertens ad suum *Lasr. aquilegifolium*, (non Jacquin!); denique Godron cum Grenier. *Fr.* p. 683. hanc controversam speciem in Pyrenaeis non indicant. Indicavit vero La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 151. n. 3. plurimis locis, quae loca, pro majore parte *Lacell. latifoliam* mihi demonstrarunt, quaedam *Lac. Nestleri* etiam, nec declamatam speciem.

Lacellia montana (Tragi, Matthioli) Nob.

Trag. St. h. p. 877. n. 1., Matth. ed. Valgr. 1554. p. 352. Laserpitium Siler L. Sp., Koch p. 342. n. 1., Bert. 3. p. 397. n. 6., Gaud. 2. n. 658., Spreng. l.c. p. 619. n. 5. (excls. syns. Till., et Tenor., ad Lacell. garganicam spectantibus); DC. Pr. P. 4. p. 397. n. 6., et cum Dub. p. 214. Lasr

Sil. La-Peyr. Herbr., et Lasr. latifolium bis, La-Peyr. Herbr. s.l.; Lasr. montanum Lamk. Fr.; L. trilobum Pourr. It. (e Llaurenti); Siler montanum Trag., Caesalp., Calc., Dod. Jacq. A. 2. p. 27. t. 145., Plenk Ic. pl. med. T. 2. p. 67. t. 178., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1989. Matth. p. 745., Dod. Purg. p. 484., Pempt. p. 310. f. 1., Lob. Obs. p. 425. f. 3., Icon. t. 717. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 195. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 168. f. inter., Camer. Epit. p. 505.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In rupibus calcareis Pyr. medior., orientl., Ataxensium.

Legi in Pyr. aurigr. m.e *la Maura* supra *Mijanes*, die 14. Aug. 1843. Habeo a Deville ex *le Ger du Troubat*. Vidi ad *St. Béat*, in m.e *Esquierry*, supra *Gavarnie*, *au Cagire*, etc. Habeo quoque a Deville, e l.c., varietatem insignem foliorum lobis linearibus.

Lacellia, sive *Laserpitium garganicum* Tenore *Nap.* p. 120. t. 22., ex Moris varietas est cum **b** ovalifolia Sprengel consocianda, quod judicium confirmavit Visian. Dalm. 3. n. 1227.

Siler Plinii, Nat. h. l. 16. c. 18. vel 31., Anguillarae, *Sempl.* p. 86., videbatur *Salix latifolia* J. Bauh., nec ab eo descivit Sprengel. Hoc judicium non omnino rejecit Fée, *Flor. Virgil.* ed. 2. p. 153., sed dubitavit, num potius pro eo haberetur *S. vitellina?*, sub quo nomine, si veritatem percipio, ipsum *S. fragilem* denotavisse existimo. Caesalpinus illud videbat in *Evonymo vulgari*. Recte remotiorem Paulet sententiam, sane contemnendam, de habendo pro *Silere Oxycoccum palustrem* Pers. reprehendidit Fée, in Plin. ed. Panck. T. 10. p. 249. Item Salmasius *Siler* prius vidit in *Ricino*, sed postea, hoc dimisso judicio, ad *Salicis* speciem *(Vernum)* se quoque accomodavit, eum cf. de Homonyms. c. 66. Auctores septentrionales veteres plures Umbelliferas quasdam *Siler* dixerunt, re non bene perpensa; quae melius considerata nos ducit aeque ad denominationem Linnaeanam specificam *Lacelliae* nostrae respuendam, ut ad invocationem novi nominis pro Gaertneri genere, si in *Lacelliam* innexum non placet. De *Silere* Virgiliano cf. quae dixi in *Fl. Virg.* p. 105.

Lacellia cuneata (Pen. Lobel.) Nob.

Pen. Lob. Advrsr. p. 312-3. Laserpitium gallicum G. Bauh. Pin., Tournf. Elém., Inst., L. Sp., Loisel. Gall. ed. 2. p. 201. n. 4., Bert. 3. p. 394. n. 4., Spreng. l.c. p. 624. n. 12., Moris Sard. 2. n. 550., DC. Pr. P. 4. p. 205. n. 8., et cum Dub. p. 214. n. 5. Lasrpt. gall. La-Peyr. Herbr., Lasrp. tenuifolium Rivin. Lamk. Ill. t. 199., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 31. t. 85. f. 5. (1.), Rivin. Pentp. irr. t. 22., laxior., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1906. Lob. Icon. t. 702. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 731. fig.; cum Tabern. imit. a Pen., Lobel., Pluk. Pnytogr. t. 198. f. 5., et 6., cum t. 199. f. 1. fol., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 137. f. 1. Garid. Aix p. 270. t. 35. fol. latior.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Per region. mediterr. cum *Olea*, quam aliquando superat, rupes calcar. praediligens.

Legi in Pyr. Arag. ad *Iaca*, secus *le Gaz* die 23. Jul. 1858., in Pyr. orientl., *Cerdaña*, ad *Llo*, die 31. Jul. 1837. Habui ex *le Pech de l'Agnelo* ad *Narbonne* a Delort. Observavi ad *Roncal*, in m.e *Peña Barri* ad *Salvatierra*, ad *Murillo Gallego*, *San Cosme de Guara*, sub *San Victorian (Sobrarbe)* ad *los Mulinos*, in *Valle de Andorra*, ad *Villefranche (Conflent)*, ad *Narbonne*, etc. In *Sierra de S. Domingo*, Pyr. Arag., vidit Asso Arag. Mant. Praefat. p. 6.

Teste Faure *(Excurs. botq.* 1858) reperta est species ad *les Eaux chaudes* Vallis *Ossau;* aut hoc non est verum, aut planta ex Hispania inlata, fortuito ibidem lapsa reperta est.

Variat in loco natali, sed magis adhuc culta; tunc tyronum mentem facile ad erroneas sententias perduceret: cf. Cl. Royen observationes, Flor. Leesd. Pr. p. 101-2. n. 2.

Lacellia prutenica (G. Bauhini ?) Nob.

Dauc. prat. apiifol. G. Bauh. Pr. p. 77.? etiam Mapp. Alsat. p 91., ex Kirschleg. Alsat. p. 306. n. 3. Laserpitium prutenicum L., Koch p. 342. n. 8., Bert. 3. p. 393. n. 3., Gaud. 2. n. 655., Spreng. l.c. p. 623. n. 9., DC. Pr. P. 4. p. 205. n. 16., et cum Dub. p. 214. n. 7. Selinum palustre La-Peyr. Herbr. (demptis forte, duobus frustulis alienae Umbellifr.); Lasrp. daucoides Dufour apud DC. Pr. (non Desf.), ex Godr. Gr. Fr.; L. hirsutum Gilib. Exerc. phyt., non Lamk., Atamanta patula Wulf. Nor., ex Fenzl, et Graf. Jacq. A. 2. p. 34. t. 153., Flor. Dan. t. 1751., Breyn. Centr. p. 167. t. 84., Rochel Pl. Banat. rars. p. 66. n. 58. t. 27. f. 54. stat. glabrat., Rivin. Pentp. irreg. t. 23., Reichnb. Ic. C. 31. t. 1902.

⊙⊙ Koch; ♃ Spr. Flor. Jul. abeunte, in Sept. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. Cantabr.; inque orient.?

Legi in Pyr. Cantabr. septr. ad *St. Jean de Luz*, et ad *Sibur*, diebus 7., et 17. Sept. 1841. Observavi ad *San Sebastian, Orio, Verra, Bilbao, Azcoitia*, ad *Salies* Pyr. septr. occidentl., et prope *Orthez*, ubi olim reperiit Gay, teste La-Peyr. *Suppl.* p. 43. Iste in scheda Herbarii c.l. indicat ad *Camprodon*, et *Sem* Pyr. Hispanicor., ubi ego hanc speciem non vidi, nec eam dari credo; item stirpem ad *Olot* repertam fuisse denego, ubi eam locavit Ortega in Quer *Esp.* 5. p. 310., eo quod nec ipse ibidem percepi, nec in Herbario Bolos eam reperii.

Radix, caulis, flores, fructusque aromatici; vix folia: petioli, et foliorum nervi praecipue piloso-hirsuti. Planta adulta saepe rufescit, et petala ex albo sulphurea evadunt.

Trib. 8.ª DAUCINEAE Koch.

Orlaya Hoffm.

Orlaya grandiflora (Tragi) Hoffm. Umbellfr.

Trag. St. h. p. 842-3. Koch p. 313. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 209. n. 1., et cum Dub. p. 216. n. 1. Caucalis grandiflora L., Bert. 3. p. 176. n. 1., Gaud. 2. n. 627., Spreng. l.c. p 464. n. 1. C. grand. La-Peyr. Herbr., et C. arvensis La-Peyr. Herb., et C. leptophylla La-Peyr. Herbr., part. Jacq. A. 1. p. 33. t. 54., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 81. t. 20. f. 3. (2.) Lamk. Ill. t. 192. f. 1. incur. Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 745., Rivin. Pempt. irreg. t. 25., Zannich. Vnz. 54. t. 209., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1008., Gaud. ad l.c. t. 3. fr. Lob. Obs. p. 420. f. 1., Icon. t. 728. f. 1., Dod. Pempt. p. 700. f 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 201. f. 2. Plant. Tabern. Krtb. p. 290. f. 1., Icon. t. 97. f. 1., Column. Ecphr. p. 91., et p. 94. fig. 1., Ger. J. Emac. p. 1021. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 308. t. 14. f. 4. n. 3.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. aurigr. ad *Mijanes*, die 3. Aug. 1843. Habeo ex *Cauterets* a Deville.

Orlaya platycarpos (Dalechampii? Columnae) Koch Umbellfr.

Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 762. videtur. Columm. Ecphr. p. 95., et p. 94. f. 2. Koch p. 343. n. 2., Moris Sard. 2. n. 561., DC. Pr. P. 4. p. 209. n. 2., et cum Dub. p. 216. n. 3. Caucalis platycarpos L. Bert. 3. p. 181. n. 4., Spreng. l.c. p. 466. n. 4. C. grandiflora *b* Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 284. n. 6., Daucus platycarpos Hook. Benth. Genr. Jacq. Hrt. Vindb. T. 3. p. 9. t. 10., Reichnb. Icon. C. 31. t. 1907., Rivin. Pentp. irreg. t. 26., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 80. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 308. t. 14. f. 3. n. 3.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per region. mediterr. in calidioribus campis migravit huc et illuc per Pyr. septr. med., sed rarissime.

Legi in Pyr. Navarr. inter *Lumbier*, et *Domeño*, die 29. Maj 1845. Habui ex *Pech David* supra *Toulouse* a Timbal. Observavi copiosam ad *Viguezal*.

Orlaya maritima (Boëlii) Koch Umbellifr.

Boëlius apud Clus. Cur. poster. ed. in 4.o p. 71., ed. in fol. p. 37. Moris Sard. 2. n. 560., DC. Pr. P. 4. p. 209. n. 2., et cum Dub. p. 216. n. 2. Caucalis pumila Clus., Vahl. Symb., Bert. 3. p. 182. n. 5. C. maritima J. Bauh., Spreng. l.c. p. 468. n. 7. O. marit., et O. Bubania Philippe Pyr., Lang.

Willk. Hisp. Cavan. Ic. descr. 2. p. 1. n. 110., Gaern. Fr. Sem. pl. p. 80. t. 20. f. 4. (2.); Reichnb. Ic. C. 31. t. 2056. f. 1, 2. lusus; Gerard. Gall. Prov. p. 237. n. 4. t. 10., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 81., Chabr. Sciagr. p. 394. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 308. t. 14. f. n. 7.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In litore orientali. Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas,* die 3. Jun. 1851.

Daucus litoralis Flor. Graec. Sibthrp. C. 3. p. 65. t. 272. adeo similis est huic speciei, ut primo intuitu eum sumpserim pro *O. maritima* evolutiore. Illum ad varietatem **b** *D. maritimi* L. Mant. allatum video a DC. Pr. c. p. 210. n. 1.

Vidi meam plantam e *Rosas* peculiari nomine salutatam, mihique dicatam a Philippe, *Fl. Pyren.* (1859) p. 407., qui *O. maritimam* Koch recensuit quoque in p. 406., quam dicit a me communicatam anno 1846 ex *Prades* Pyr. orient., quod certe a veritate aberrat. Haec scripseram, mox (die 29. Maj. 1862), explorato Philippei Herbario, vidi *O. Bubaniam* e *Rosas* referre plantam adultam, fructificantem; *O. maritimam* e *Port-Vendres* (neque e *Prades!*) eamdem esse speciem, seniorem, vero, et flavicantem; de re cito persuasus Philippe, illico falsam speciem jactu calami delevit.

Daucus Galen., Lobel., Clus., Tournef. Procul dubio *D. Carota* Neoteric. respondet *Pastinacae* Dioscoridis, neque ullus Anazarbei *Daucus* in neotericorum genere ita nuncupato cadit. Attamen quum *D. agrestis* Galeni habeatur pro *Carota* Romanorum, quae olim in officinis *Daucus* dicebatur, hinc rationem sufficientem pro vertendo nomine recepto non reperii. Sed si in *Daucum* insistere minime placuerit, tunc sumatur *Staphylinus* (cum Trago, Caesalpino, Rivino) ex Plinio, vel *Carota* cum Lobelio, et antiquis pluribus, nec non cum Ruprecht Ingr. p. 466.

Daucus vulgaris (Theophr.?, Dioscor., Plin., Apic.) Clus., Ray, Zannich.

Theophr. Hist. pl. l. 9. c.?, Diosc. l. 3. c. 52., Plin. Nat. h. l. 25. c. 9. vel 64., Apic. Ops. cond. l. 2. c. 21. D. Carota L. Koch p. 343., Bert. 3. p. 156. n. 1., Gaud. 2. n. 626., Moris Sard. 2. n. 557., De Notrs. Reprt. Fl. Lig. n. 816., Spreng. l.c. p. 473. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 211. n. 9., et cum Dub. p. 215. n. 4., Timb. Variatns. plants. Toulous. P. 1. (1866) p. 5-12. D. Car. La-Peyr. Herbr., D. mauritanicus All., Willd. Ber. Pr., DC. Fr., et cum Dub. etiam; D. maximus Godr. Gr. Fr., e loco Perpignan; D. serratus Moris ex Timbal, D. hispidus Gilib. Exerc. phyt.; D. agrestis Galen. Alim.; D. aureus Webb., Berth. Canar., D. neglectus aspero caul. Low. Nov., ex ipso Man. Madr., Staphylinus sylvestris Caes. Engl. Bot. v. 17. n. 1174., Flor. Dan. t. 723., Schk. Handb. t. 61., Flor. Batv. v. 2. t. 93., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 79. t. 20. f. 4., All. Pedm. n. 1381. t. 61. f. 1., Jacq. Hrt. Vindb. 3. p. 43. t. 78., Lamk. Ill. t 92. f. 1., Sv. Bot. v. 2. t. 101., Wight Ill. Ind. bot. t. 117. f. 7. anal. fl. fr., Plenck Ic. pl. med. T. 2. p. 65. t. 176., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 708., Zannich. Vnz. p. 85. t. 190., Sabb. Hort. Rom. T. 5. t. 74., Gaud. ad l.c. t. 3. fr., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 287. e cult., Turp. Fl. med. T. 99., Hay. Term. bot. t. 2. f. 1., et t. 51. f. 1., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 130. t. 50., Rivin. Pentp. irr. t. 28., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2000. Matth. p. 748., Camer. Epit. p. 508-9., Tabern. Krtb. p. 195., Icon. t. 76. f. 1., Fuchs. Hist. st. p. 683-4. vix., Lob. Obs. p. 416. f.ae 1, 2, 3., Icon. t. 722. f. 1, 2., et t. 723. f. 1., Dod. Pempt. p. 678. f. 2, 3., et p. 679. f.a Plant., Trag. St. h. p. 440., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 62., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 305. t. 13. f. 3. n. 2.

⊙⊙ Flor. Jun. in Autumn. Fruct. Æst. Autumn.

Legi in Pyr. Arag. ad *Torla,* die 9. Aug. 1850. Habeo a Deville ex *Cap-vern.* Varietatem *(D. maritim.* Link.) lectam secus Garumnam prope *Oudes* habui a Timbal. *D. mauritanicus* All. haberi potest pro statu luxuriante de spontanea planta. Occurrit praesertim in Pyr. orient., et specimina Coderiana, quibus usus est DC., Pr. c. p. 212. n. 5., ego vidi in ipsius Coderi Herbario.

Variant fructus ovales, ellipsoidei, vel ellipsoideo oblongi, ut Timbalio palam constitit. Obvenit aliquando floribus omnibus violaceis, medio saturatiore, ut vidi ad *Jaca,* ad *Villajuiga,* ad *Elne.* Sed non semper

flores illi centrales violacei, vel atrosanguinei abortant. Et ludunt flores omnes albi, rosei, rubelli, rarius, ut dixi, toti violacei. Et umbellae saepius planae, alias quidquam concavae, reperiuntur aliquando manifeste convexae. Caeterum speciei variationes late et diligentissime perscrutatus est, explanavitque Timbal l.s.c., sed cf. etiam Godey in *Bull. Soc. R. Normnd.* Ser. 2. V. 7. (1872-3.) p. 147. *D. parviflorus* Bert. specie ab hoc non distinctus existimatur a Caruel, *Tosc. Pr.* n. 880. alii adjungunt quoque *D. gibbosum* Bert. n. 4.

Hujus speciei monstrum caule nodoso, ramosissimo, prolifero vidi ad *Cardona*, sed non legi: exsiccatum accepi a D.° Juan Riba illius urbis incola. Planta in hoc statu offert speciem *D. muricati*, quem habes apud Reichnb. Icon. C. 31. t. 2002.

Daucus Matthioli! Nob.

Matth. in postremis suis editionibus. D. Gingidium L. Bert. 3. p. 164. n. 9. (excls. vars. *d* et *u*), Moris Sard. 2. n. 554., D. maritimus DC. Dub. p. 215. n. 2. partim? D. Ging., et D. hispidus Desf., Spreng. l.c. ps. 476., et p. 480. ns. 3., et 8., (excl. ab hoc syns. Anglor.?). D. lucidus L. fil., La-Peyr. Herbr., D. hispanicus DC. Pr., partim., D. drepanensis Todr.? Desf. Atl. p. 243. t. 63., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2001.? Matth. p. 524., Camer. Epit. p. 301., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 710. f. 1.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In maritim. Pyr. orientl., scopulosis praesertim.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, inter *Port-Vendres*, et *Bagnouls sur mer*, die 7. Sept. 1843; indidem habueram a Moquin; ex *Collioure* accepi a Deville. Observavi ad *la Selva*, *Culera*, *Cadaques*, *San Feliu de Guixols*, *Lloret de mar*.

In viva planta umbellas planas, aut convexas observavi, nec concavas, ut plerumque occurrunt in *D. vulgari*. Hoc declarandum erat, ne quis crederet me prorsus subscribere descriptioni Bertolonianae, qui dicit de hac specie umbellas ut in *D. vulgari*, l.c. p. 166. lin. 1.

Conferatur, si libeat, Smith *Inquiry into the real D. Gingidium* L., in *Trans. Linn. Soc. Lond.* T. 9. p. 131-4., ubi disceptatur de confusione penes Linnaei editores. Denominatio specifica *Gingidii* a plurimis inconsulte suscepta est. Quid est *Gingidium* Dioscor. l. 2. c. 166.?, Plin. Nat. h. l. 20. c. 5. vel 16.?, Galeni (locis facillime excipiendis ex edit. Juntae)? Obscura planta, *Staphylino* simillima praedicata, herba syriaca dicta, tenuis, densa, radice praedita parva, candicante, subamara. Colebatur in hortis, et cruda vel cocta comebatur, magna stomachi jucunditate. Quae omnia ab inutili Matthioli *Gingidio* prorsus recedunt. Quumque *Staphylinus* olim dictus fuerit *D. Carota*, tunc planta a nostris *Daucis* parum remota indicatur, ita ut pro *Gingidio* Patrum intelligendum esse reor *Cerefolium sativum*. Eamdem hanc opinionem coluit Ruellius, qui scripist: « *Accedendum videtur potius eorum sententiae, qui...... pro Gingidio Chaerophyllum interpretantur* » De Nat. Stirp. l. 2. c. 70. p. 510. lin. 3. Idemve dederunt judicium Fuchsius, Amatus Lusitanus, Lacuna, Turnerus, Guilandinus, Lonicer. Nat. h. crt. 238.

Respuenda ergo mihi visa est Rauwolfii, et Dalechampii sententia de suscipienda *Artedia squamata* pro *Gingidio*, vel Dodonaei et Lobelii altera, qui *Gingidium* esse *Tordylium syriacum* praedicarunt, quae stirpes (revera Syriacae) a *D. vulgari* non parum diversae sunt, nec, quantum scimus, in usum culinarium cultae. Nec meliore ratione Anguillara, Valerius Cordus, Gesnerus C. (in litteris ad Occonem) susce-

perunt pro *Gingidio Visnagam Daucoidem*, vel Caesalpinus *Torilem helveticam* descripsit, et pejus adhuc Lonicerus Joh. Schol. in Dioscor. (1543) crt. 38., et crt. 41. vers. *Gingidium* Patrum pro affini, et forte pro eodem cum *Lepidio* dictitavit. Nigro lapillo adnotanda, ut corrigatur, est quae sequitur licentia: *Gingidium montanum* Forstr. Gen., sive *Ligusticum Gingidium* Fl. Austr. p. 140., vel *Anisotoma Gingidium* Hook. fil. Fl. *New Zeeland.* p. 89. n. 3., de stirpe Novae Zelandiae.

Daucus gummifer (Bocconi) Lamk. *Dict.*

Bocc. Mus. piant. p. 30. t. 20. confirmat. etiam ex Boccon. Herbr. Fransone, teste Bertoloni Miscell. bot. 17. p. 11. n. 39. Bert. 3. p. 170. n. 13., Moris Sard. 2. n. 552., et p. 263., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 814., Godr. Gr. Fr. 668., Spreng. l.c. p. 475. n. 2., Guss. Pl. vasc. Inarims. p. 146. n. 4., Babingt. Man. Br. Bot. ed. 5. p. 151. n. 2. D. hispanicus Gav Coron. Endr. Pyr.; Mut. Fr. 2. p. 66. n. 5. partim.; D. hispidus Bert. It. in hunc eumdem cadit ex Guss. s.c.; videas Bert. l.c. p. 163. n. 8. Et est D. maritimus Quorumd., With., Bromf. Engl. Bot. v. 36. n. 2560. (potius quam superioris speciei).

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept. In maritimis Pyr. orient., et occidentalium.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *St. Jean de Luz*, diebus 4. Jun., et 2. Sept. 1841. Habui a Darracq ex *la Chambre d'amour* ad *Biaritz*, ubi egomet speciem vidi; observavi ad *Algortha*, et ad *Bilbao* minus hispidam.

Videbis varietatem *acaulem (Tige nulle)* adnotari a Brébiss. *Fl. norm.* ed. 4. p. 130.

Sub-Ordo 2. CAMPYLOSPERMAE.

Trib. 9.ª TORILINEAE (Koch) N.

Nigera Nob. *Caucalis* Hoffm., et Nuperior. *Caucalis* Dioscr. l. 2. c. 168., inter olera recensita a Plinio etiam, Nat. h. l. 21. c. 15. vel 52., cui speciei respondeat proferre non ausim: pro certo tamen habeo eam a *Caucalide* Hoffm., Koch, DC. fugere. Nominis etymologia sonat *caulem prostratum,* unde patet quam vanae fuerint interpretationes de ea datae a Bellonio, Gesnero, Honorio Bellio, Matthiolo.

Inter neotericos Sibthorpius se vertit ad *Tordylium officinale;* Fée, consilio a Dodonaeo suscepto, ad *Orlayam grandifloram;* Sprengelius ad *Orlayam maritimam. Caucalis* vero Plinii Desfontainesio fuit *Daucus pulcherrimus* Koch: ea Theophrasti Hist. pl. l. 7. c. 7., Dioscoridis, Plinii, Fraasio, Fl. Class. p. 149., *Pimpinella minor* Fuchs. Relinquendum denique censeo nomen tot ambagibus involutum, reapse pro nullo genere bonum; et quum nostro generi novum indendum sit, eum nuncupatum velim a Sextio Nigero, e cujus operibus plura tulisse Dioscoridem fama refert; et Plinium etiam, ut ipse fatetur, Nat. h. l. 1. c. 1.: cf. Salmasium quoque, in Plin. Exercits. c. 24. versus fin. (p. 214. a, F.) et ad Hyl. jatr. Prolegom. (p. 9.).

Nigera daucoides (Tragi, Gesneri) Nob.

Trag. Hist. in fol. 318. b. Caucal., ex Spreng.: non certe in edit. latina a Kibero data: Gesner. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 15. f. 128. Caucalis daucoides L. Mant., Koch p. 344. n. 1. (excl. prol. Linn.); Bert. 3. p. 178. n. 2., Gaud. 2. n. 629., Spreng. l.c. p. 466. n. 3., DC. Pr. P. 4. p. 216. n. 1., et cum Dub. p. 216. n. 1., Fisch. Mey. Ind. 9., in Linnaea V. 18. (1844) p. 174. C. dauc. La-Peyr. Herbr.; C. muricata Bischoff in Linnaea V. 14. P. 2., est var.; Echinophora vulgaris Erndt. Virid. Lus. Jacq. A. 2. p. 37. t. 157., Hoffm. Umbellfr. p. 56. t. 1. f. 14., part. anal.;

Schk. Handb. t. 61. (nom e leptophyll.): Engl. Bot. v. 3. n. 197., Gaud. ad l.c. t. 4. fr., Sturm Heft 81., Flor. Dan. t. 2346., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 750. Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 82. t. 20. f. 5. (3); Reichnb. Ic. C. 31. t. 2011 f.a 1, 2., et f. 3. var. muricat. Godr. Gr.; Rivin. Pentp. irreg. t. 24. Columm. Ecphr. p. 96-7. fig., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 308. t. 14. f. 6.

⨀ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, supra *Ceret*, campis l d. *Puig d'Entreillas*, die 18. Maj. 1843. Habeo a Deville ex *Londervieille*, et ex *Barèges*.

Respondet *C. daucoidi* L. Mant., neque L. Sp. p. 346., ut nonnulli adhuc citant, et ipse Koch in sua Synopside, ed. 2. Postrema harum prolationum evidenter pertinet ad *Orlayam grandifloram*. Item male Columnae citatum synonymon ad sequentem speciem citant aliqui, cum Sprengel l.c.

Nigera parviflora (Camerarii) Nob.

Caucal flor. minut Camer., ex G. Bauh. Pin. p. 152. n. 5. Caucalis leptophylla L., Koch p. 344. n. 3., Bert. 3. p. 180. n. 3., Gaud. 2. n. 630. Spreng. l.c. p. 468. n. 6., DC. Pr. P. 4. p. 216. n. 2., et cum Dub. p. 216. n. 2., Fisch., Meyr. 1. supr. c. p. 175. Jacq. Hort. Vindb. T. 2. p 92., et 3. p. 2. t. 195., Sturm. Heft. 3., Gaud. ad l.c. t. 4. fr., Reichnb. C. 31. t. 2010. f. 1-9.

⨀ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Arag.; inque orient., Atax., locis calidioribus.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 4. Jun. 1845. Observavi ad *Benavarre*, in *Sierra de Loarre*, ad *el Salto de Roldan* supra *Huesca*, ad *Cardona*, *Orgañia*.

Turgenia Hoffm.

Turgenia latifolia (Tabernemont.) Hoffm. Umbellfr.

Tabern. Krtb. p. 290. f. 2. (in Icon. desider.). Koch p. 344., Moris Sard. 2. n. 562., DC. Pr. P. 4. p. 218. n. 1., et cum Dub. p. 217. Caucalis latifolia L., Bert. 3. p. 183. n. 6., Gaud. 2. n. 628., Spreng. l.c. p. 465. n. 2. C. latifl. La-Peyr. Herbr., Turg. tuberculata Boiss. Ann. Sc. Natur. Par.; T. multiflora DC., ex Griseb. Rum. Bith., cf. Neilreich. Engl. Bot. v. 3. n. 198., Jacq. Hrt. Vindb. T. 2. p. 59. t. 128., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 81. t. 20. f. 5.; Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 751., Mill. Icon. t. 85., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2009., Garid. pl. Aix p. 90. t. 22. Columm. Ecphr. p. 98., et p. 97. fig. supr., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 80. f. 2., Petiv. Herbr.britann. t. 27. f. 7., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. t. 14. f. 2.a innum.

⨀ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Pamplona* ad *Egues*, solo calcareo, die 13. Jun. 1844. Habeo a Deville ex *Vic*.

Folia ad perpendicularem staturam accedunt, altero margine ad coelum, altero ad terram verso, scilicet faciebus circumstantia spectantibus.

Torilis Adans., Gmelin.

Torilis rubella (Cordi) Moench Meth. p. 103.

Daucoid. min. Cord. V. Hist. pl. crt. 159. sin. fig. T. Anthriscus Gaertn., Gmel., Koch p. 344. n. 1., Bert. 3. p. 186. n. 1., Wilson apud Hook. Misc. bot. 2. (1831) p. 408. n. 11., Godr. Fl Lorr. Suppl. 1. (1845) p. 17., Spreng. l.c. p. 482. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 218. n. 2., et cum Dub. p. 217. n. 2. Caucalis Anthriscus Sm. Gaud. 2. n. 631. C. Anthriscus La-Peyr. Herbr., partim. T. convexa Dulac, Tordylium asperum Gilib. Exerc. phyt. Jacq. A. 3. p. 34. t. 261., Engl. Bol. v. 14. n. 987., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 59., Gaud. ad l.c. t. 4. fr., Schk. Handb. t. 19. f.a 623. fr., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 700., Fl. Batv. v. 5. 321., Fl. Dan. t. 919. Hayn. Term. bot. t. 43. f. 6., Hoffm. Umbellfr. p. 51. t. 1. f. 18., et t. 1. B. f. 35. fl. fr. anal., Schrank Flor. Monac. t. 301., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2006., Riv. Pentp. irr. t. 32. laud. a Sm. G. Bauh. Pr. p. 80. fig. absq. descr., Ger. I. Emac. p. 1022. f. 1. n. 5., J. Bauh. Hist. pl. 3. p. 83. f. 1. min. bon., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 308. t. 14. f. 8.

⊙⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Rariss. Provenit ad *Toulouse* ex Noulet.

Habeo a Deville ex *Aveux (Barousse)*. Stirpem me vidisse non recordor.

Sequentes veterum prolationes, a Sprengel adductas, ulteriori examini commendo, quoad primam observans, quod ei G. Bauhinus non *Daucoid. minor.* Cord., sed *majorem* refert. G. Bauh. in Matth. edit. p. 404. f. 2. diversa ab illa illius Prodr. s.c., apud Matth. non repet. Lob. Obs. p. 420. f. 2., Icon. t. 728. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 202. f. 1., quae figura Plan iniana imitata quoque est a Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9., (p. 207. n. 1.) t. 14. f. n. 1. Video prudentiores botanicos ab hisce prolationibus cavisse.

Torilis helvetica (Tragi? Caesalpin.) Gmel. Bad. Alsat. n. 403.

Lapp. alter. Trag. St. h. p. 844. n. 2.? Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 34. n. 88., De Plants. l. 7. c. 22. p. 289. Godr. Fl. Lorr. Suppl. 1. (1845) p. 18., Moris Sard. 2. n. 563., Spreng. l.c. p. 483. n. 2. T. infesta Sm. (an Hoffm.?) Bert. 3. p. 187. n. 2., Gaud. 2. n. 632., Wilson apud Hook. Bot. Miscell. 2. (1831) p. 408. n. 12. T. helv., et T. heterophylla Guss., Koch p. 345. ns. 3, 4., DC. Pr. P. 4. p. 219. ns. 4, 5. T. inf. et T. heter. De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. ns. 826-7., DC. Dub. p. 217. n. 3. Caucalis Anthriscus La-Peyr. Herbr., partim., et C. leptophylla La-Peyr. Herbr., partim., C. Anthriscus var. Noul. Fl.; C. trifida Link Hoffm. Fl. Port.? C. parviflora Bast., C. humilis Rivin., Tordylium Anthriscus Losc. y Pard. Arag. Jacq. Hrt. Vindb. T. 3. p. 12. t. 16., Engl. Bot. v. 19. n. 1314., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 58. Dietr. Fl. Bor. v. 11., n. 752., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2007., et t. 2008. f. 2. heteroph. Hivin. Tetrap. irr. t. 33, 34., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 80. f. 1. fructib. valde grandior. mihi suspecta: citat Gaudin.

⊙ Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Oct.

Legi in Pyr. Navarr. prope *Pamplona* ad *Sisur major*, die 9. Jul. 1850.; in Cantabr. merid. supra *Lizarza*, die 9. Jul. 1857.; habeo a Deville ex *Sarouilles*.

Haec valde polymorpha est species, sive a solo, climate, aut ab anni tempestate influxum suscipiat.

T. heterophylla Guss. Koch, DC. a me ad Florentiam jamdudum observata, dein ad Biterras (Occitaniae), et attentius adhuc per Pyrenaeos ad *St. Féreol* agri Ruscinonensis, vere 1843, meram sese ostendidit varietatem *T. helveticae* nec aliter de ea judicatum est penes nos a Bertoloni, Moris, Visiani (Dalm. 3. n. 1239.), Brignoli (ex Notis mnscr. penes me).

Quidam *T. neglectam* etiam cum *helvetica* jungendam esse contendunt; haec res mihi non adhuc satis perspecta est. Quam stirpem sub illo nomine dedit Gautier, ex *le Pont de la Fous (Corbières)* ad eam pertinet varietatem, quae *T. heterophylla* Guss.

Huic speciei retulit Bertoloni *Caucalidem purpuream* Tenor. *Fl. Nap.* 3. p. 279. n. 1480. t. 131., quae mihi ostendit faciem proximiorem *Nigerae parviflorae*. Eam ab injuria vindicavit Gussone, speciem legitimam sustinendo, cui nomen *Torilis purpureae* fecit, et quam proxime cum sua *T. heterophylla* posuit, in En. pl. vasc. Inarim. (1854) p. 149. n. 2., vel Sic. Syn. 2. Add. emend. p. 803. (ejusdem anni).

Torilis nodiflora (G. Bauhini) Nob. (nomine specifico ab Allione, et Salisb. mutuato).

G. Bauh. Pr. p. 80. n. 1., et Phytop. p. 266-7. T. nodosa Gaertn., Koch p. 345. n. 5., Bert. 3. p. 189. n. 3., Moris Sard. 2. n. 564., Spreng. l.c. p. 485. n. 5., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 825. DC. Pr. P. 4. p. 219. n. 8., et cum Dub. p. 217. n. 1., Caucalis nodosa L., La-Peyr. Herbr.; C. leptophylla Viv. Libyc. specim., et C. humilis Viv. Herb., ex Cosson. Jacq. A. 5. Append. p. 40. t. 24., Engl. Bot. v. 3. n. 199., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 82. t. 20. f. 6. (1): Fl. Batv. v. 7. t. 511., Rivin. Pentp. irreg. t. 36., Flor. Dan. t. 1990, Reichnb. Ic. C. 31. t. 2008, f. 1. G. Bauh. in Matth. edit. p. 404. t. 3., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 83. fig. exter.. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 308. t. 14. f. 7. n. 10.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Maj. Jul. In agris calidioribus, in vepretis, ad viarum margines, in ruderatis.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Pamplona* ad *Egues*, solo calcareo, die 13. Jun. 1844. Lectam ad *Vic* a *Corbin* habeo a Deville.

Varietas illa fructu heteromorpho (quod in praecedente specie aliquando observatum est), de mericarpio exteriore setis aculeato, interiore muricato, magis convexo, et saepius fertili, de qua loquitur DC. Pr., mihi potius generalis, sive communis plantae status videtur; neque alienam a mea sententiam exprimunt phrases specificae, aut descriptiones datae a L. Sp., Scop. Carn., Lamk. Fr., Desf. Atl., Sm. Engl. Fl., Koch Syn., Marsch a Bieberst. Taur. Caucas., Brot. Lusit., Lestibud. Belgiq., Savi Etr., Bluff, et Finger. Germ., Moris Sard., Bert. It. Ledeb. Ross., Hook., et Arn. Br. Fl. ne de re generatim recognita inutilem aliorum plurium enumerationem prosequar. Oho prodigiosa varietas *umbellis radicalibus,* Bréb. *Fl. Norm.* ed. 4. p. 129.

Trib. 10.ª SCANDICINEAE Koch.

Wylia Nob. *Scandix* Auctor., non Patrum.

Scandix Dioscor. l. 2. c. 167. erat planta oleracea, quales neotericorum species non sunt. Plinius, Nat. h. l. 22. c. 22. vel 38., *Scandicem* cum *Anthrisco* ferme similem dicit; Galeno, et Paulo Æginetae *Scandix* fuit herba similis *Cerefolio*. Alibi Plinius scribit, l. 21. c. 15. vel 52., *Scandicem* dici ab aliquibus *Tragopogon*, et *folia croco simillima* esse *praeditam;* patet ergo hujus vocis duplicem usum a Plinio factum fuisse. Nonne antiquorum quorumdam *Scandix* responderet *Cerefolio vulgari?* Quocumque modo, nomen adeo ambiguum dimittendum fore ratus sum. Suscipere voluissem *Aciculam* Italorum, ferme hujus nostri generis proprium nomen; sed restiti, quum viderim *Aciculam* penes Dioscoridem inter *Scandicis* synonyma, nomine a Romanis adhibito. Si quis credere vult, hoc vocabulo comprobari indentitatem nostri generis cum *Scandice* Dioscoridis, spectata et Honorii Bellii ad Clusium relata, quae cum laude commemorata fuerunt etiam a Sprengel, Comm. in Dioscr., credat; ego nequeo. Confugi ergo ad Hoffmanni nomen, quo ille usus est pro altera hujus generis sectione, quandoquidem generis lacerationem pati nequit.

SECTIO 1.ª **PECTEN** Dub.

Wylia Pecten Veneris (Plinii, Matthioli) Nob.

Matth. in edit Valgr. 1548. p. 316. Pecten Vener. Plin. Nat. h. l. 24. c. 19. v. 114. Scandix Pecten Veneris Dod. Pempt., Ovid. Montalb., Koch p. 346. n. 1., Bert. 3. p. 199. n. 1., Gaud. 2. n. 669., Moris Sard. 2. n. 541., Spreng. l.c. p. 501. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 221. n. 2., et cum Dub. p. 240. n. 1. Sc. Pect. Vnr. La-Peyr. Herbr.; S. cornuta Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 20. n. 1397., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 35., Flor. Batv. v. 1. t. 35., Dietr. Fl. Bor v. 11. n. 748, Flor. Dan. t. 844., Jacq. A. T. 3. p. 25. t. 263., Hoffm. Umbellfr. p. 24. t. 1. f. 22. fr., Gaud. ad l.c. t. 6. fr., Rivin. Pentp. irreg. t. 38., Sabb. Hort. Rom. T. 6. t. 14., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 33. t. 85. f. 85. f. 8., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2029. f.ae 3-5., Le Maout, Decsn. Botq. 1868. p. 248., Matth. p. 527., Camer. Epit. p. 301., Dod. Purg. p. 502., Pempt. p. 701. f. infer., Lob. Obs. p. 419. f. 2., Icon. t. 726. f. 2. Tabern. Krtb. p. 288. f. 1., Icon. t. 96. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 71. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 304. t. 11. f. 4. n. 1.

⊙ **Flor. Mart. Maj. Fruct. Maj. Jun.**

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca,* die 3. Maj 1845, in Pyr. Catal. ad *San Feliu de Guixols,* die 6. Jun. 1860, eamdemque vidi ad *Sarrià, Gerona, San Pedro pescador;* in Pyr. Corbar. sub m.e *San Vinctor* ad *el Single,* solo calcareo, die 7. Jun. 1852. Habeo a Deville, ex *Nestie;* a Timbal, ex *le Cap Cerbera velutinam;* hunc cf. *Abrs. or.* p. 39.

Herba inodora. Non vidit Duby involucella saepius bifida, rariùs integra, aut trifida occurrere. Figura Flor. Dan. non adeo bene cum mea stirpe quadrat, fingens plantam glabram, foliorum pinnulas brevissimas, stilos divergentes, externos petalos, prae nostris, breviores. Num duae insignes varietates, aut species, laterent sub *Sc. Pect. Vener.* Auctor. e longo tempore suspicabar.

Perspicuum est, ex relatione Matthioli, imo ex ipsius Hermolai Barbari nota, Corollar. c. 371, vidisse istum in Graeco Dioscoridis exemplari depictam talem stirpem, quam unam aut alteram e nostris speciebus certe referebat. Et dicunt vile esse olus, quum Aristophanus Euripidi poetae jocose objecerit, matrem ejus olitorem non olus legitimum, sed vilem *scandicem* venditasse. Sed mihi repugnat stirpem inter herbas, et cerealia saepe latitantem, nullius odoris, nullius usus apud homines, cujus etymologia sonat superemineo, ipsam esse *Scandicem,* parvi, si velis, attamen alicujus usus, et animadversionis penes Graecos, commemoratam etiam a Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 8. Aliam a Boehmeri (Lex. r. hrb. p. 180.) diversam etymologiam suscipit Theis (*Glossair. botq.* p. 420.), quae forte quibusdam acceptior erit. Demum ad meam sustinendam sententiam non parum valet, ni fallor, herbam sub alio nomine, ut supra citavi, indicatam fuisse a Plinio. Nec *Scandix,* neque *Pecten Veneris* memorantur a Geoponicis Latinis.

Wylia hispanica (Boissier) Nob.

Boiss. infr. cit. Scandix hispanica Boiss. in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 3. T. 2. (1844) p. 57. n. 222., et Voy. botq. Esp. Add. corr. p. 735.

⊙ Flor. Maj. Fruct. Jun. In Pyr. Corbar.

Habui de Pyr. Corbar. *Narbonne* prope a Timbal.

A superiore differt: « *Involucri phyllis integris, minimis, fructu pollicem, aut semipollicem tantum longo, rostro semine triplo, nec quadruplo longiore, angustiore, convexo, nec complanato, stilis terminalibus brevissimis, nec lin. 3-4. longis* » etc. Boiss. l.c. Ann. p. 57.

Sc. Pect. Venr. **b** glabresc. Guss. Pl. vasc. Inar. p. 150. inter hanc, et praecedentem speciem, intermedia diceretur.

SECTIO 2.a **WYLIAE VERAE** ex Hoffm.

Wylia australis (Benincasa, et Todeschini) Nob.

Benincasa.. in Creta 1590-1., ex Bauhinis: Todeschini apud Honor. Bell. in litter. ad Clusium. ls. intr. cts. Scandix australis L., Koch p. 346. n. 2., Bert. 3. p. 200. n. 2., Moris Sard. 2. n. 542., Spreng. l.c. p. 502. n. 2., DC. Pr. P. 4. p. 221. n. 4., et cum Dub. p. 240. n. 2., Trevir. Symb. phytlg. p. 46. Sc. grandiflora Visian. Dalm., ex Neilr. Croat., S. italica G. Bauh. in Matth. edit.; Anthriscus Casabonae J. Bauh. Flor. Graec. Sibthrp. C. 3. p. 78. t. 285., Hoffm Umbellfr. p. 5. t. 2. f. 1., Reichnb. Icon. C. 31. t. 2030. f. 2., Garid. Aix p. 401. t. 89., Columm. Ecphr. p. 89-91. fig. in p. 90., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 199. fig.a, Ger. Emac. p. 1040., G. Bauh. Pr. p. 79. n. 2. cum fig. in p. 78. 2.a G. Bauh. ic. crassior dicta, quasi superioris speciei, et in Matth. edit. s.c. p. 403. f. exter. ead. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 73. cum fig., et p. 74. f. 1. a fratre imit., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 304. t. 11. f. 5. n. 4.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Maj. Jul. Per regiones mediterraneas cum *Olea* locisque calidioribus.

Legi in Pyr. Navarr. sub *Lumbier*, die 16. Maj. 1845, in Pyr. Corbar. sub m.e *San Victor* ad *el Single*, solo calcareo, die 7. Jun. 1852.

Stirps aromatica, quam opportune, pro tempore, *Anisomarathrum* nuncupavit Columna. Individua Corbariensia erectiuscula erant, sed ramos plures patentes ferebant. Individua, vero, ad *Lumbier* spontanea, notabiliora sunt, quia robustiora, ramosiora, et hirsutiora, prae aliis a me in Pyrenaeis, et extra visis. Odor anisatus (quod maximum exploravi de radice secta) manifestissimus, sapor foeniculaceus; caulis saepe basi divaricato-ramosus, petioli cum illorum subdivisionibus hirsutissimi, foliorum laciniae sub-glabrae, involucella per marginem membranacea, et ciliata, apice sub-bidentata. Petala exteriora non tantum paulo longiora prae aliis (Koch, etc.), vel caetera paullum superantia (DC. Pr.), aut vix radiata (Marsch. a Bieberst. Taur. Caucas. n. 571., Suppl. p. 235.), sed duplo-longiora. Stili terminales breves: rostra parce hispida, scilicet in angulis exterioribus tantum. Neque figura Florae Graecae cum speciminibus inde erutis bene quadrat, quamvis differentiae non sint magnae. Appropinquat *W. grandifloram* Hoffm., Reichnb. Icon. C. 31. t. 2030. f. 1., a specie nostra diversam.

W. australis legitimitatem, plantae cultura tentata, primi in dubium ponere J. Bauhinus l.c. p. 73., Ray Hist. pl. p. 428. n. 2. Et olim Gerard, Fl. Gallo-Prov., L. Hrt. Cliffrt., Lamk. *Fr.*, et *Dict.*, ceu varietatem *W. Pect. Vener.* recenserunt, quae sententia laudata est a Schousboe Maroc. p. 138., a Gmel. Fl. Bad. Als. p. 696. Obs. ad n. 447. Ast agitur de speciebus optimis characteribus abunde distinctis. Item existimo *Scandic. cretic. majorem* G. Bauh. (e qua alteram varietatem (**g**) statuit Lamarck sub suo *Chaerophyllo rostrato Dict.* T. 1. p. 685. n. 15., vel Marsch. a Bieberstein sub *Sc. australi* **b** Fl. Taur. Caucas. n. 571.) peculiarem, et probe distinctam speciem ipsam quoque constituere, cui nomen *Wyliae*, seu *Scandicis falcatae* Londes hodie est, cui ego maluissem denominationem G. Bauhini servare, qui speciem *creticam* nuncupaverat in Matth. edit. p. 404. cum figura, quae imitata est a fratre J. Bauhino, Hist. pl. 3. l. 27. p. 74. f. 2., etc.; sed species ultra Cretam in Tauria quoque reperta Hoffmanni nomen *W. repentis* retineat. Primi nostrae speciei detectores (relicto Plinio in quem cum Benincasa, et Clusio non fidimus) fuerunt Itali Benincasa, vel Casabona Etruscus qui speciem in Creta detexit, anno 1590-1., testibus G., ac J. Bauhinis; et Todeschini Silverius Fundanus, ex Honorio Belli Vicentino in litteris datis ad Clusium, anno 1594., reperiendis in calce operis Rar. pl. Hist. 2. p. 300. *Anthriscus* etc., ut et in l.s.c. t. 6. p. 199.

Cerefolium Brunf., Gesn., Matth., Anguill., Pon., Caesalp., Hall.; Rupr., *Anthriscus* Hoffm., Neotericor.

Anthriscus Plinii (supra memorata) Nat. h. l. 22. c. 22., vel 38., quibusdam, ut jam dictum est, fuit *Wylia australis:* fratres Campi (*Spicileg. Botan.* p. 16.) tulerunt *Visnagam vulgarem;* aliis est *Cerefolium sativum* Bess., hodie *Anthriscus Cerefolium* Hoffm. Aliter sensit Fée, in Plin. ed. Panck. T. 14. p. 172., qui pro illo *Myrrhidem odoratam* Scop. interpretatur. Iisdem controversiis non subjacet *Cerefolium*, de quo ita Ruprecht: « *Cerefolium Morisoni, et Rivini antiquius, et*

aptius. » *Ingr.* p. 469. Absque necessitate idem neotericorum genus *Myrrhoides* nuncupatum fuerat ab Heistero, Catal. pl. hrt. Acad. Juliae 1732. p. 15.

Cerefolium sylvestre (Fuchsii) Rivin.

Fuchs. Hist. st. p. 525. **Anthriscus sylvestris** Hoffm. Umbell., Koch p. 346. n. 1., Godr. Gr. Fr. p. 742., Gaud. 2. n. 670. Chaerophyllum sylvestre L. Bert. 3. p. 204. n. 2., Spreng. l.c. p. 521. n. 2. (quorund. veter. syns. excls.). Anthr. sylvestr., et A. torquata DC. Pr. P. 4. p. 223. ns. 4., et 1. (expurg.a syn.a) et cum Dub. p. 239. ns. 1. 2.; addita A. Cicutaria DC. Dub. Ibid. n. 3. (non Vill. ex Jordan), teste Gren. Jur. p. 337. Chaeroph. sylv. La-Peyr. Herb., et Ch. hirsutum Herbr. La-Peyr., partim., Chaer. syvestr., et Myrrhis sylvestris Benth. Cat. ps. 71., et 107.; Chaer. affine Steud. in Pl. Schimpr. Abyssin. ex Richard Abyssin., Chaerophyllum aureum Gilib. Herbr., ex Balb. Fl. Lyonn., Ch. tumidum Gilib. Exerc. phyt.; Anthr. abortiva Jord., cum A. rupicola God. Jur., A. nemorosa Spr., ex Trautv., A. minus Pourr. ex Gren., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. 3. t. 4. Jacq. A. 2. p. 31. t. 149., Sv. Bot. v. 2. n. 124., Flor. Dan. t. 2050., Fl. Batv. v. 5. t. 393., Schrank Fl. Monac. t. 379., Schk. Handb. t. 73., Hoffm. Umbellfr. ps. 40., et 46., et 180. t. 1. f. 19. fl. fr. anal., Flor. Dan. t. 2050., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 711., Engl. Bot. v. 11. n. 752., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 36., Rivin. Pentp. irreg. t. 41., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 13. t. 208., Gaud. l.c. t. 6. fr., Gmel. Fl. Sibir. p. 210. n. 26. t. 49. f. c, d, fruct. scabrid. Reichnb. Ic. C. 31. t. 2024. (sic), cum vars. alpestr., tenuifol. tbs. 2925, 2026. f. 2. quae me non suadent. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 298., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 761. f. 1. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 303. n. 5. t. 11. f. 3. n. 5., Barr. Ic. t. 1177.

♃ ? Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Roncesvalles*, die 14. Jul. 1844; in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 8. Jun. 1845; in Pyr. Catal. ad *Setcazas*, die 29. Jul. 1846. Habeo a Deville ex *Magnac*. Frequentius obvium per Pyr. septr.; in Pyr. merid. observavi in valle *de Aezcoa*, ad *Pamplona*, *Aboy*, *Verdun*, *Salvatierra*, *Jebra*.

Radix dauciformis; mihi videbatur biennalis planta.

Stirps variabilis; specimina ad *Roncesvalles* lecta facile pro statu *C. torquati* recognoscenda; quae e *Jaca* eduxi fructu *C. sylvestris*, petalis valde inaequalibus, exterioribus radiantibus, *C. torquatae*, inanitatem hujus distinctionis specificae mihi ostendunt. De hac ne verbum quidem fecerunt Bertoloni, Gaudin. Sed de ejus legittimitate specifica dubitarunt expertissimi Koch, et Kirschleger *Alsat.* p. 337. n. 2.; eamque rejecerunt Godr. Gr. *Fr.* p. 742., God., et Gren. Jur. (ps. 300., et 337.), Lindemann, quibus plane assentior.

Stirpem reperii ad *Setcasas*, loco sub-alpino, cum *Polygono alpino*, *Cirsio rivulari*, *Epilobio Gesneri*; vidique iterum atque iterum ad *Argeles*, *Cauterets*, *Bagnères de Bigorre*, *Ustou*, etc. individua in quibus deficiebant setulae in apice pedicellorum ad mericarpiorum basim, quod conveniret cum observatione Kochiana; sed alibi hoc idem percepi in plantis loco mitiore enatis, contra ipsius Kochii observationem; ex hoc palam fit agi revera de re mutabili, sed cujus lex vel causa non adhuc plane innotescit.

Myrrhis bulbosa All. Fl. Pedem. 2. p. 29. n. 1374. (nec 1373., ut citant DC., Poir., Schult.) ad suum *Chaerophyll. torquatum* relatum est a DC. *Fr.* 5. p. 505.; Balbis in litteris ad Schultes (cf. Syst. Vegtb. V. 6., p. 514. n. 10.) scribebat, se in suspicionem incidisse, num foret *Chaerophylli hirsuti* varietas? A Bertoloni in Fl. Ital. prorsus omittitur. Loiseleur, Fl. Gall. ed. 2. p. 208. n. 6., serviliter ex DC. *Myrrhidem torquatam* recepit, quam male inter *M. bulbosam* Spr., et *M. Bunium* collocavit, perperam insuper illam Sprengelii faciens, quum stirps a Sprengelio spreta fuerit, asserente Schult. l.c. n. 10., qui ejus articulum elaboravit.

Liceat sub hac specie referre Barkhauseni (Gottl.) observationem, quamvis parvi sit. « *Posset forte...... in Chaerophyllis ex flosculis centralibus pedicellatis vel sessilibus, fertilibus vel abortivis characteres faciles, et certi desumi* » Fasc. pl. Fl. Lyp. (1775) p. 14. Pharmacopolae plures in *Sobrarbe*, Valle *de Llerp*, et *Isavena*, hanc suscipiunt, et venditant speciem pro *Cicuta officinali! Conio maculato* Auctor.

Cerefolium vulgare (Columnae) Nob.

Columm Ecphr. p. 110, 112. fig. Anthriscus vulgaris Pers. Syn., Koch p. 347. n. 6., Bert. 3. p. 194. n. 1., Gaud. 2. n. 672., Moris Sard. 2. n. 540., Spreng. l.c. p. 524. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 224. n. 8., et cum Dub. p 239. n. 5. Scandix Anthriscus L., La-Peyr. Herbr., S. hispida Gilib. Exerc. phyt. Jacq. A. 2. p. 35. t. 154., Engl. Bot. v. 12. n. 818., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 33., Fl. Dan. t. 863., Fl. Batv. v. 4. t. 258., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 83. t. 20. f. 6. (2.), Hoffm. Umbellfr. p. 43. t. 1. f. 24. fr. sem.; Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 648., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2029. f.ae 1. 2., Rivin. Pentp. irreg. t. 35. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 181-2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 303. t. 10. f. 2. n. 2.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Rarius in Pyr. septr.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Domeño* die 29. Maj. 1845; in Pyr. Atax. sub *Bugarach* l.d. *la Roca Falconera*, die 16. Jun. 1852. Observavi ad *Sanguessa*, *Jaca* pontem *de Savinianigo*, *Vinies*, *Verdun*, *Beral*, *le Perthus*.

Ex hac praecipue specie elaborata fuit *Myrrhoides* Heisteri, l.c., Fabric. En. pl. hrt. Helmst. ed. 2. p. 66.; a quibus descivi eo quod, ipse Heisterus *Myrrhidem* Scopoli *Chaerophyllastrum* nuncupaverit, et *Belliam temulam*, ut videtur, *Myrrhidem* dixerit.

Petalorum insertionem infideliter delineatam in *Engl. Bot.* declarat ipse Sm. *Engl. Fl.* 2. p. 46. *The* etc.

Bellia Nob. *Chaerophyllum* L., Recentior. Istud exortum a *Chaerophylo*, *Cherephylo* (Add. edit.) Columellae, Re rust. l. 11. c. 3., Cult. hrtr. l. 10. v. 110., detineri nequit ad genus, e quo species princeps migravit, ut ad aliud transiret. Neotericorum insuper genus hoc nomine insignitum species continet, quae a veteribus neglectae fuerunt, vel quae hodie etiam in usum oeconomicum non adhibentur. *Chaerefolium* Plinii, *Paederota* apud Graecos ex eo (quod nos in eorum libris de re herbaria pertractantibus memorari non videmus) notum ex Orpheo, gemmam *Opalum* venustatis causa apud eos *Paederotam* nuncupari; Nat. h. l. 19. c. 8. vel 54., obscurissimum semper fuit, et erit, nomine, absque descriptione ulla memoratum, eo synonymo adhuc magis conturbato, quia apud Plinium ipsum repetitum habemus ad *Acanthum* (Plin. Nat. h. l. 22. c. 10. vel 34.), et *Paederos* inter *Acanthi* synonyma recensetur a Dioscoride.

Fuit etiam (cf. Dalech. in Athen. Deipnos l. 14. p. 422.) Unguentum Ægyptiacum *Paederota* dictum, quod conficiebatur e floribus *Spinae*, vel *Acaciae aegyptiacae* (Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 161. f. 1.; *Acacia vera* (Hipp., Theoph.) J. Bauh., Willd., quae *Acantha* Hippocratis, *Acanthus* Theophrasti videtur).

Porro *Paederota* Pausaniae (Descr. Graec. l. 2. c. 10. ed. Lips. p. 135.) a quibusdam relata ad *Teucrium boeticum* (cf. Ambros. phytogr. p. 514.) inter scriptorum deliramenta censebis, nam stirpem Graeciae indigenam nullus declaravit, Sibthorp, Grisebach, Bory, Chaubard, Bentham. Caeterum quis audebit firmo calamo declarare speciem, cujus folia modo cum iis *Fagi*, tum cum illis *Quercus Ilicis*, tunc *Q. vulgaris*, et *Populi albae* etiam a Pausania comparantur?.

Nunc surgit *Bonarota* Michelii nobilem sibi vindicans situm a *Paederota* Botanicorum recentiorum injuste usurpatum.

Non vulgi nomen, cujuscunque speciei in genere proprium, facile in latinum vertendum, nec Auctoris synonymon substituendum video. Eo facilius animum indulsi ad celebrandam memoriam viri de re herbaria magnopere meriti, et genus *Belliam* nuncupavi in honorem Honorii Bellii Italo-Vicentini, M. D., qui plantas sagaciter observavit, quique graecae linguae in primis eruditissum, stirpes a Scientiae Patribus memoratas, praecipue dignoscere, et illustrare studuit, sive in Candia, sive in Ægypto, unde earum largam messem candide cum amicis Pona, Clusio, et fratribus Bauhinis communicavit, adjectis quidem doctis observationibus, quarum plures sperni nequeunt absque veritatis contemptu.

Bellia temulenta (Tabernem.) Nob.

Tabernem. Krtb. p. 284. f. 1. Nisi forte Ruellii, aut Gesneri: v. infr. Chaerophyllum temulum L. Koch p. 348. n. 1., Gaud. 2. n. 667., Moris Sard. 2. n. 538., DC. Pr. P. 4. p. 226. n. 7., et cum Dub. p. 238. n. 3. Myrrhis temulenta Sm., Bert. 3. p. 213. n. 5. M. temula Spreng. l.c. p. 514. n. 11. Chaer. temul. La-Peyr. Herbr.; Ch. sylvestre G. Bauh. Basil., et Pin., Ch. geniculatum Gilib. Exerc. phyt. Jacq. A. 1. p. 61. t. 65., Engl. Bot. v. 22. n. 1521., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 37., Gaud. ad l.c. t. 6. fr.; Flor. Dan. t. 918., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 713., Fl. Batv. v. 6. t. 472., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 109. t. 23. f. 10. (3). Hoffm. Umbellfr. p. 33. t. 1. f. 20. part. anal.; Rivin. Pentp. irreg. t. 49., Schk. Handb. t. 80. f. 691. fr., Reichnb. Ic. 31. t. 2016. Tabern. Icon. t. 94. f. 1., Ger. Emac. p. 1038., J, Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 70. f. 1, 2.?, Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 791. f. 2., Moris Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 302. t. 10. f. 7.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. septr. med. ad *St. Agne* prope *Toulouse*, die 18. Sept. 1852; in Pyr. Catal. ad *Arbucias*, die 1. Jul. 1851. Habeo a Deville ex *Mauleon (Barousse)*.

Occurrit raro caule immaculato; vidi tamen, viditque Pollini, Fl. Ver. n. 559. Suspicari posset de hac specie effatum fuisse Ruellium sub sua *Cornueta*, De Nat. Stirp. l. 3. c. 44. p. 704. lin. 16. Ex G. Bauhino, Pin. p. 152. n. 2., pertinet ad nostram stirpem *Dauci sylvestris genus* Gesn. Stirp. Append. ad Hrt. ert. 291. vers.; ast mihi plura repugnare videntur in descriptione radicis, atque foliorum; praecipue vero quum dixerit « *Aliquot jam annis in hortum mihi durat.* » Quod a planta biennali refugit, ut fugiunt sapor et odor *Pastinacae* in plantae partibus.

Bellia aurata (Penae, Lobel.) Nob.

Pen. Lob. Advrsr. p. 327. sin. fig. Chaerophyllum aureum L. Sp., non Mant., Jacq. A., Koch p. 348. n. 3., Gaud. 2. n. 666., DC. Dub. p. 238. n. 2. Myrrhis aurea All., Spreng. Pr., et l.c. p. 511. n. 6., Bert. 3. p. 208. n. 2. Chaer. aur. La-Peyr. Herbr., et Ch. hirsutum Herbr. La-Peyr. partim. Anthrisc. rupicola God. (refer. var. glabr.) ex eo Jur. Suppl., a Gren. Jur. aliter judicatus; Myrrh. minor G. Bauh. P. Jacq. A. 1. p. 40. t. 64., Engl. Bot. v. 30. n. 2130., Rupp. Jen. ed. Hall. p. 282. (n. 2.) t. 5., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 109. t. 23. f. 10. (2.) Reichnb. Ic. C. 31. t. 2017. Lob. Obs. p. 423. f. 3., Icon. t. 734. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 301. n. 2. t. 10. f. n. 2. infer. Tabern. Krtb. p. 292. fig., Icon. t. 98. f. 1. (ima pars pl. tant.).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In montanis.

Legi in Pyr. aurigr. supra *Ax* l.d. *Entre-Serres*, die 20. Jul. 1840. Habeo a Deville e *Cauterets*.

Vidi ad *Camprodon* caule maculato, et glabro praeditam; maculae in altera parte caulis copiosiores; folia glabra in pagina superiore, in inferiore ad nervos, et ad marginem, cum petiolis pilosis; pili in hisce quoque partibus rariores eveniebant in foliis superioribus, et folia etiam cum illorum petiolis prorsus glabra conspiciebantur in

supremis omnium. Laudandi itaque mihi sunt ii, qui huic varietati adduxerunt *Ch. maculatum* Willd. En. Suppl., ut factum fuisse videmus a Sprengel, a Koch, a Bertoloni, a Spenner, a Ledebour.

B. bulbosa a Burser, et Pourret in Pyrenaeis indicata erat forte haec eadem species.

Bellia hirsuta (Dalechampii) Nob.

Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 789. f. 1., et 2. Chaerophyllum hirsutum L., Gaud. 2. n. 664., DC. Pr. P. 4. p. 227. n. 15., Zetterst. Pl. vasc. Pyr. princip. n. 580., Gren. Jur. p. 339. Myrrhis hirsuta Spreng. Pr. et l.c. p. 510. n. 5., Bert. 3. p. 211. n. 3. (excl. var. *b*?). Chaer. Villarsii Koch p. 349. n. 5. Ch. hirs. var. Cicutaria La-Peyr. Herbr. Ch. alpestre Jord., ex God. et Gren., M. palustris Rivin., Ch. minimum Vandll. lus. declarat. a Cesati. Jacq. A. 2. p. 30. t. 148., Schk. Handb. t. 80. f. 692. fr., Rivin. Pentp. irreg. t. 51., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2018.? J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 27. p. 182. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 304. n. 6. t. 10. f. n. 6.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. Prae praecedente rarior.

Legi in Pyr. septr. med. m.^e^ *Esquierry*, die 20. Aug. 1838. Ex *le Pont d'Asté* lectam a Corbin habeo a Deville. Vidi ad *Gavarnie*, et ad *Gèdre*, ubi jam perceperat Bordère; inter *Canfranc*, et *Sallen* detexit Willk., in Pyr. Catal. ad *Mongarry*, inque Valle *de Baños* Timbal, *Excurs. Gar. Nogr.* p. 75., qui et *au Pey Juan (Arbas)* vidit.

Myrrhis Dioscor., Scop. Theophrasti dicit Spreng. Gen. pl. n. 1173., sed locum ego non cognosco, nam quam reperimus *Myrrham* in Hist. pl. l. 7. c. 6. ista hanc sententiam stricte non confirmat.

Myrrhis odorata (Dioscr., Plinii) Scop. Carn.

Dioscr. l. 4. c. 114., Plin. Nat. h. l. 24. c. 16. vel 97. Koch p. 350., Bert. 3. p. 207. n. 1., Gaud. 2. n. 668., Gagneb. Act. Helv. 3. (1758.) p. 120-7., Spreng. l.c. p. 507. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 231. n. 1., et cum Dub. p. 240. Scandix odorata L., Gmel. Bad. Als. n. 446. Sc. odor. La-Peyr. Herbr.; Chaerophyllum aureum? La-Peyr. in Herbr. March., ex Timb. et Lor.; Myrrh. major. G. Bauh. Phytopin. p. 282. n. 1.; M. sulcata Lang.? Jacq. A. 5. Append. p. 48. t. 37., Engl. Bot. v. 10. n. 697., Gaud. ad l.c. t. 6. fr., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 108. t. 23. f. 10. (1.), Hoffm. Umbellf. p. 29. t. 1. f. 23. fr., Schk. Handb. t. 80. f. 683. fr., Sv. Bot. v. 6. n. 374., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 12. t. 206., Rivin. Pentp. irr. t. 57., Fl. Dan. t. 1928., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2013. G. Bauh. in Matth. edit. p. 814. f. 1., Camer. Epit. p. 898., Lob. Obs. p, 423. f. 2., Icon. t. 731. f. 1., Dod. Pempt. p. 701. f. 1., Tabern. Krtb. p. 284. f. 2., Icon. t. 93. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 77., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 301. n. 1. t. 10. f. n. 1. infra.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Ang. In montan. sylvat.

Legi in Pyr. septr. med. sub *le Port de Venasques*, die 26. Jun. 1838, *au Pic de Gard*, die 3. Jul. 1843. Habeo a Deville ex *Esplaux (Azun)*; a Mieg. ex m.^e^ *Aloña* Cantabror., ubi ipse vidi. Observavi ad *Roncesvalles* in valle *de Aran*.

M. sulcata Lagasc. Gen. sp. pl. p. 16. n. 169., cujus archetypa e Cantabria vidi in Herbr. hrt. bot. Matrit., insignis herbae pubescentia, et mericarpiorum sulcis valde profundis, quae et *M. pubescentis* nomine seorsim reperitur in eodem Herbar. Matrit., ego veritus sum, ne varietas tantum sit *M. odoratae*.

Eadem Dodonaei prolatione pro hac specie, et pro *Cerefolio sylvestre* usum fuisse diceres Sprengel ls. cts. *Myrrhidem* Dioscoridis Ruellius, De Nat. stirp. l. 2. c. 62. p. 742. lin. 37., primo judicavit *Geranium Robertianum*, sed mox, c. 126. p. 839. lin. 15., hanc refellit sententiam. Manardus putabat eam fuisse *Cerefolium*, Fuchsius *Cerefolium sylvestre*, Sibthorp et Sm. praeterierunt.

Molospermum (Heist.) Koch. Est *Cicutastrum* Heisteri, ex Fabric. En. pl. hrt. Helmstd. ed. 2. (1763) p. 62., quod tamen restituendum judicavi. Suspicatus sum (cf. p. 1209.) sequentem speciem potius referre *Ligusticum*, sed supersedeo.

Molopospermum cicutaefolium (Dioscorid.? Matthioli) Nob.

Dioscr. l. 3. c. 51., Matth. ex edit. Valgr. 1554. p. 354. f. super., Anguill. Sempl. p. 212. M. cicutarium DC. Pr. P. 4. p. 230. n. 1., Koch p. 350., Bert. 3. p. 473. M. peloponnesiacum Koch Umbell. DC.; Dub. p. 291. Ligusticum peloponnesiacum Scop., Spreng. l.c. p. 548. n. 4., Gaud. 2. n. 688. Lig. pelop. La-Peyr. Herbr.; Seseli peloponesiacum Rauw. Hodoep., cum Matth., et Anguillr. Jacq. A. 5. Append. p. 33. t. 13., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 29. t. 85. f. 2. (2.), Reichnb. Ic. C. 31. t. 2012., et t. 2010. f.ae 10-6. Matth. p. 753., et in G. Bauh. edit. p. 551. f 2., Camer. Epit. p. 514., Lob. Icon. t. 733., Obs. p. 423. f. 1., pars infer. plant. tantum; J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 184. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 750. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In montan. Pyrenaeis medior., orientalibus.

Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis au bac de Bolchera*, diebus 14. Jul. 1836, et 13. Jul. 1839. *A la coume d'Artigue de Lin* vidit Dufour (ad Palass.); ego observavi supra *Luchon* ad *le Portillon* vallis *Aran;* supra *Castanesa, à la Peña Montañesa*, in m.e *Turbon*, ad *Mongarry, a Costabona.*

Hujus speciei juniores partes comeduntur ab incolis Pyren. orient., veniuntque nomine *Couscouille*, *Cuscuillas;* ego eas comedi, gustumque gratum, et eas innoxias expertus-sum. Radices quidquam analogiae portendere cum illis *Sii Sisari* Auctor. declarat DC. in *Bibl. med. génr. Janr.* 1829 p. Quamdam promere hirsutiem in alabastris, inque fructibus declarat Haller, Helvet. n. 758. Stirpem in Pyrenaeis undique glabram nos vidimus. Suspicatur Belleval *(Quest. Obs. philog.* etc. *Montpellier* 1830 p. 11.) hoc esse *Olus pullum* Colum. Cult. hrt. (l. 10.) c. 123., habitum a nonnullis pro *Smyrnio Olusatro*. Et *Smyrnion* Plinii, Nat. h. l. 27. c. 13. vel 109. (cui sunt qui referant *Myrrham achaicam* Colum. l.c. v. 173., nonnullis *Levisticum vulgare)*, illum quoque pro *M. cicutaefolio* proponeret. Ast inter hasce duas ambigit Belleval, fassus *Smyrnium Olusastrum*, communem plantam, difficile sustineri posse pro stirpe in Achaia, vel Boetia indicata. Sed ignoravit Belleval pro Plinii *Smyrnione* propositum fuisse a quibusdam, interpretationem de *Sm. perfoliato*, sane non respuendam, susceptam a Billerbeck, et Fraas, acceptamque a Desfontaines in Plinii edit. Lemair. V. 7. P. 2. (1830) p. 880., revera eodem anno iterum oppugnatam a Sprengel, in Dioscr. 2. p. 524., qui *Smyrnion* Dioscoridis, unde suum suscepit Plinius, *Sm. Dioscoridis* nuncupavit, quod revera potius ceu *S. perfoliati* varietas consideratur.

Trib. 11.a SMYRNEAE Koch.

Echinophora Tournef., Turr. *Farset*, et Animadvers. apud Calogera *Nuov. raccolt. opusc. sc. filol.* T. 14. (Vnez. 1766.) p. XXXI.

Echinophora spinosa (Anguillar., Matthiol.) L. Sp.

Anguill. Sempl. p. 91., Matth. p. 490. an ante?; Caesalp. Hrb. Tornab. 1563. fol. 43. n. 107.; De Plnts. l. 13. c. 31. p. 522. Koch p. 351., Bert. 3. p. 153., Moris Sard. 2. n. 505., Turr. s.c. p. XXXII., Spreng. l.c. p. 338. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 351. n. 1., et cum Dub. p. 241. La-Peyr. Herbr., Crithmum spinosum Dod. Flor. Graec. Sibthrp. C. 3. p. 58. t. 265., Engl. Bot. v. 34. u. 2413., Cavan.

Ic. descr. T. 2. p. 24. n. 139. t. 127., Lamk. Ill. t. 190. f. 1., DC. Mem. Umbellfr. p. 61. t. 16., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2031., Zannich. Vnz. p. 90. t. 15., Lob. Obs. p. 408. f. 2., Icon. t. 710. f. 2., Dod. Pempt. p. 705. f. 2., Tabern. Krtb. p. 299. f. 3., Icon. t. 101. f. 2., Donat. Sempl. p. 69., Camer. Epit. p. 273., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 196. f. 2. Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1396. f. 2.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Sept. Oct. In litore orientali.

Legi ad *Bagnouls sur mer*, *Roussillon*, die 7. Sept. 1843, in lit. Catal. ad *Rosas*, die 23. Aug. 1860. Dabat Massot e litore *de Canet:* vidi ad extremum finem Pyrenaeorum, *Lloret de mar.*

Sapor herbae foeniculaceus. Differentis tribus, sed nostrae speciei admodum similis est *Mulinum spinosum* Pers. Syn., Clos apud Gay Flor. Chil. 3. p. 89. n. 1., cui patria sunt montes Chilenses ad urbem Mendozae proximi.

Armarintea Nob. *Cachrys* Lobel., Tournef., Auctor. *Cachry* Dioscoridis, l. 3. c. 79., vel *Cachrys* Theophrasti, Hist. pl. l. 9. c. 11., est fructus *Libanotidis*, quae Dioscoridis prima, scilicet *Prangos ferulacea* (Theophr., Nicandr.) DC. Pr., *Cachrys verior* Lob. Obs. p. 455. f. 2., Icon. t. 783. f. 2. Ex Lobelio, repudiata *Libanotide*, nomen genericum sumpserunt Morison, Tournefort, Linnaeus, Jussieu, nulla de ejus origine, vel etymologia recta inquisitione studiosi; adeo ut Linnaeus scriberet, Philos. bot. § 240., *Cachrydem hordeum tostum significare.* Princeps Caesius verbi significationem melius pensitaverat (Phytosoph. tab. 16.). Quidam, teste Plinio, Nat. h. l. 26. c. 9. vel 50., *Cachrydem* dixerunt inflationes caulis de *Crithmo maritimo.* Plinius autem ita vocari dicit pilulas, seu gallas arboreas, Nat. h. l. 16. c. 8., vel 11. Ne impropriam denominationem continuarem studui; emendationem prospexi in *Armarinte* Gallorum, qua usus est Lamarck, *Dict. Enc.* T. 1. (1783).

Armarintea Morisoni! Nob.

Cachr. semin. fung. laev. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. Distrib. 1. cap. 1. n. 1. Cachrys laevigata Pourr. Chlor. Narb. n. 29. in Mém. Acad. R. Toul. T. 3. (1788) p. 309., et Herbr. Matr. asserv.; Lamk. Dict. 1. p. 259. (nec 256. ut gener. citant) n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 236. n. 1., et cum Dub. p. 241., Bert. 3. p. 454.: et cf. Timb. Reliq. Pourr. p. 115. n. 3. C. Morisoni All. Pedem. Auctar. (1789) p. 23. n. 1294., * Spreng. l.c. p. 441. n. 2. Garid. Aix p. 73. t. 113., Tournf. Elém. botq. t. 172. f.ae E-I., item Inst. r. hrb.; et Lamk. Ill. t. 205. f.ae g. h, i, l. fruct., ex Tournf. Moris. Umbellf. t. 3. f. n. 1.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Sept. In Pyr. Atax., orient., ad rupes calcar. cum *Olea.*

Legi in Pyr. Atax. ad *St. Lucie* die 23. Maj. 1839 ad *Perpignan.* Habui quoque ex *le Pech de l'agnelo* ad *Narbonne* a Baillet. Observavi ad *Leucate,* itemve proxime ex *la Sidrière* obtinui a Gautier.

Rarissime occurrunt pulcra, et copiosa individua. *Hippomarathrum* Dioscr. l. 3. c. 75. huc cum quibusdam ego afferre nolim. Grande prae *Feniculo communi* dictum, procerius a Plinio, Nat. h. l. 20. c. 23. vel 96., a Morisiana specie aufugit.

Cicuta Romanor., Tournef., Juss., Lamk. etc. *Conium* Graecor., Linn., Recentior. De praelatione nominis latini cf. quae dixi ad *Cynapium* in p. 1190.

Cicuta major (Bibl. Sacr., Hippocr. Theophr., Nicandr., Dioscor., Plin., Senec.) Cord. h., G. Bauh. Pin.., DC. Fr.

Rosch Deuter. c. 29. v. 18., et c. 32. vrs. 32, 33., Psalm. 79. v. 22., Jerem. c. 8. v. 14.; cf. Ola lesl. 2. p. 46. Hippocr. vars. lcs., Theophr. Hist. pl. l. 9. c. 17., etc., Diosc. l. 4. c. 79., Plin. Nat. h. l. 25. c. 13. vel 95., Senec. Epist. 13., 186. Lamk. Fr., et Dict. 2. p. 3. n. 1., et cum DC.

Fr. 4. n. 3494. Conium maculatum L.. Koch p. 351., Bert. 3. p. 227., Gaud 2. n. 698., Moris Sard. 2. n. 507., Spreng. l.c. p. 545. n. 1., DC. Pr. P. 4. p. 246. n. 1., et cum Dub. p. 241. C. macul. La-Peyr. Herbr. s.l.. et Æthusa Cynapium La-Peyr. Herbr. bis; et Chaerophyllum hirsutum Herbr. La-Peyr., partim.; Cicuta vera Gesn.; Con. croaticum W. Kit., DC. confirm. a Ledeb. Jacq. A. 2. p. 36. t. 156., Plenck Ic. pl. T. 2. p. 69. t. 183., Hoffm. Umbellfr. p. 101. t. 1. f. 3. fl. fr. anal., Bull. Herb. Fr. t. 53., Sv. Bot. v. 4. n. 226., Fl. Batv. v. 2. t. 104. Flor. Dan. t. 2168., Spalow Dissrt. p. 1. t. 1. Engl. Bot. v. 17. n. 1191., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 32., Gaertn. Fr. Sempl. p. 109. t. 22. f. 10., Duchsn. Pl. ut vén. t. 76., Sav. Mat. med. p. 33. t. 49., Schk. Handb. t. 62., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 70., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 282., Gaud. ad l.c. t. 7. fr., Bigel. Amer. med. bot. V. 1. p. 2. t. 11.. Turp. in Dict. Sc. Nat. Dicotyl. Atl. t. 110., Roques Phytogr. med. T. 2. p. 386. t. 83. vix bona. Turp. Fl. med. T. 3. t. 120., Br. Phoeb. Ratzb. Pl. vénen. germ. p. 99. t. 25., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 104. t. 42., Storck Libell. de Cicut. p. 1., et Suppl. cum tab., Zannich. Vnz. p. 66. t. 284.. Reichnb. Ic. C. 31. t. 2032. f. 1-4.; et 5. lejocarpa Boiss. var., Rivin. Pempt. irreg. t. 75., Matth. p. 1098. Lob. Obs. p. 422. f. 1., Icon. t. 732. f. 1., Dod. Pempt. p. 461., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 200. f. infr., Fuchs. Hist. st. p. 406., Egenolph. Hrbr. imag. P. 2. crt. 9. vers., Dorsten. Bot. crt. 83. B. f. extr.. Lonicer. Nat. h. crt. 238., D.. Trag. St. hist. p. 474. mal., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 175. f. 3., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 290. t. 6. f. ult. n. 1.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Catal. ad *Porté,* die 1. Aug. 1851.

Occurrit odore plus minus intenso, et quasi inodora: item observatum est a De Ntrs., Reprt. Fl. Ligust. n. 734.

« *Dum immatura decerpiuntur semina, et tali in statu siccantur, post exsiccationem juga attenuantur, membranacea, et crebro undulata apparent.* » Vela, et Lagasc. in *Amen. Natur. de las Españ.* T. 1. n. 2. (Madrid 1821) p. 103.

Eadem icone Plantiniana ad species differentes usus est Sprengel; Lobelii, et Dodonaei prolatione recte pro *Cicuta* nostra; Clusiana pro *Cerefolio sylvestri.*

Nomen *Conium* effectum, sive genus alienationis inductum potius significat. Plinius loquitur de proprietatibus noxiis foliorum, et seminum, sed ab eo refertur: « *caulis autem viridis estur a plerisque.* » Sextus Empiricus drachmam unam succi a foemina absque noxia sumptam asserit, et Lescale dicit in Longobardia caule hinc inde comedi a plerisque. Hoc menti non subvenit dum *Flor. Virgil.* scripsi, quam cf. p. 39., ubi opportune haec addi possunt observationes: scripsisse etiam Lucretium:

> « Zephyri . . . .
> Agrestes docuere cavas inflare Cicutas » l. 5. v. 1382.

Ast suffragari nequeo eidem Lucretio canenti:

> « Quippe videre licet pinguescere saepe Cicuta
> Barbigeras pecudes, homini quae est acre venenum » l. 5. v. 897-8.

Radicem innoxiam, et edulem praedicarunt Ray, Alcorne, Lane, Curtis; nec tantopere esse reformandam *Cicutam* declaravit Murray, Appar. Med. V. 1. (ed. 1. ps. 216-7., ed. 2. ps. 178-9.). Cf. Dissert. in Scient. Univers. Pestin. submiss. a Max. Nicolicz Mischkovicsen Budae 1834 in 4.°; Cheval. *Journ. de Physiq. Chim. Hist. Nat.* par Ducrot et Mainvill. (Jul. 1821 *Paris*) p. 386-8. etc.

Smyrnium Nicandr., Dioscor., Lagasc.

Smyrnium Olusatrum (Hippocr., Aristot., Theophr., Dioscor., Colum., Plin.) L. Sp.

Hipp. Morb. mul. 1. 603., Aristot. Probl. 20, 7.; Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 6., Dioscr. l. 3. c. 71., Colum. R. rust. l. 9. c. 3., Plin. Nat. h. l. 19. c. 8. vel 37., Apic. Opson. condim. l. 3. c. 12. Koch p. 1025. (Add. corr.); Bert. 3. p. 289. n. 1., Moris Sard. 2. n. 502., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 728., Spreng. l.c. p. 436. n. 1., DC. Pr. P. 4, p. 247. n. 1., et cum Dub. p. 241. n. 1. La-Peyr. Herbr.. Olusatrum Columellae Castell. Hrt. Messan. p. 42.; Sm. Matthioli Tournf. Elém. Engl. Bot. v. 4. n. 230., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 101. t. 22. f. 11. Schk. Handb. t. 76., Lamk. Ill. t. 204., Plenck Ic.

pl. med. T. 3. p. 22. t. 220., Rivin. Pentp. irreg. t. 69., Reichnb. Ic C. 31. t. 2035., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 76., Matth. p. 773., Camer. Epit. p. 530., Fuchs. Hist. st. p. 327., Trag. St. h. p. 426., Lob. Ic. t. 708. f. 2., Dod. Pempt. p. 698. f. 1., Tabern. Krtb. p. 242. fig. Icon. t. 83. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 277. t. 4. f. 1, Lonicr. Nat. hist. crt. 237. C-D., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 126.

⊙⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. In Pyr. Atax. orient. cum *Olea;* rarius per Pyr. reg. ocean., locis mitior., calidior., utque puto ibidem inductum.

Legi in Pyr. Corbar. ad *Sepulcretum de Villeneuve*, sub *Cascastel*, die 8. Maj. 1843. Habeo lectum a Corbin, ad *Laloubère*, a Deville. Teste mihi Galant, raro occurrit ad *Pau:* ego vidi ad *Toulouse*, inque Valle *Lavedan*, ad *Argeles de Bigorre.*

Sub-Ord. 3. COELOSPERMAE DC.

Trib. 12.ª CORIANDREAE Koch.

Bifora Hoffm.

Bifora testicularis (Nicand.) Nob. ex Salisb. Pr. p. 166. n. 2 (correct.).

Nicand. Alex. v. 157.; cf. Schulze p. 31. B. testiculata DC. Pr. P. 4. p. 449. n. 1., Bert. 3. p. 247. n. 1., Moris Sard. 2. p. 501., DC. Dub. p. 218., partim. B. flosculosa M. a Biebrst. Fl. Taur. Cauc. Suppl. p. 234., Schult. (Roem. Sch.) Syst. Veget. V. 6. p. 449. in not. Obs. Coriandrum testiculatum L., La-Peyr. Herb. s.l.; Coriandrum n. 3. G. Bauh. Pin. p. 158. C. sylvestre J. Bauh. Lamk. Ill. t. 196. f. 2. imperfect., Rivin. Pentap. irr. t. 72., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2052. f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 91-2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 736., Morist. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. t. 11. f. 2. extr.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Inter messes, praecipue per region. mediterr. calidior.

Legi in Pyr. Navarr. prope *Pamplona* ad *Huarte*, die 13. Jun. 1844. Observavi ad *Pech David* supra *Toulouse;* in Pyr. Catal. ad *Solsona*, *Berga*, *Sarria.*

Caulis saepe e basi ramosus, divaricatus, quadrangularis, angulis membranaceis, faciebus striatis; pedunculi generales, et partiales umbellularum item quadrangulares, angulis membranaceis, in infimis umbellularum pedicellis vix apparentibus. Petioli basi membranacei, superne canaliculati, caeterum angulati, angulis membranaceis valde tenuibus. Mericarpiis semicirculari-sulcatis, sulcis rugosis, quod etiam in planta adhuc viridi palam fit. Rostrum breve conicum, terminatum stilis brevibus, apice sub-recurvatis. Flores minimi, fere ut in *Torili nodiflora.* Planta tota foetidissima, odore muris (cimicis Moris), glabra.

B. testiculata Dub. expurgata non est, ut ex toto ad hanc speciem referri possit; nam Icon Plukenetii (Phytogr. t. 169. f. 2.), quum ostendat foliola tenuiora, umbellas 4-5-radiatas, stilosque elongatos, ad *B. radiantem*, ut puto, melius adduceretur.

Bifora radians (Cordi) Marsch. a Bieberst.

Cord. Hist. pl. crt. 126, a-b f. 1. M. a Bieb. Taur. Caucs. Suppl. p. 233. n. 568., Schult. (Roem. Sch.) Syst. Veget. V. 6. p. 449. in not. Obs., Koch p. 352., Bert. 3. p. 248. n. 2., DC. Pr. P. 4. p. 249. n. 2. Coriandr. orient. Chamaemelifol. Tourn. Cor., ex M. a Bieb.; Coriandr. n. 2. G. Bauh. Pin. p. 158. Reichnb. Icon. C. 31. t. 2052. f. 2. Lob. Obs. p. 404. fig., Icon. t. 706. f. 1., Dod. Pempt. p. 302. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 735. f. infer.; J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 91. fig. (excl. fig. flor. et fruct. Coriandri sativi); Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. t. 11. f. n. 2. inter.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax. or., cum *Olea*, inter segetes.

Reperta est ad *Montaulieu dans l'Aude* a Martrins, ex Godr. Gr. *Fr.* p. 678.

Umbelliferae repudiatae.

Phellandrium globulosum (Cupan.) Bert. It. Jactatum in Pyrenaeis a Michelin enumeratur a solo Mut. *Fr.* 2. p. 35. n. 6. Certe investigationes nostras fugit.

Cnidium virescens (Dalech.?) Nob., *Silaus virescens* Boiss. viveret ad *la Font de Comps, Conflent,* ex Huet *Pl. nouv. Pyr.* etc. 1853 p. 8. Locus exploratissimus a Coder, in cujus herbario species non extat. Incertae fidei, et venalis homo Huet, qui nutritoris benevolentiam captavit promens et falsas species, et loca plantarum speciosa.

Tordylium apulum (Columm.) L. *Tord. narbonense minus* Tournef. Inst. r. hrb. p. 320., Godr. Gr. *Fr.* p. 698., etiam, qui patriam in Gallia, *Narbonne* tantum ex Tournefort indicant. Pluries questus sum de Tournefortii ipsius negligentia quoad plantarum patriam, cujus incuriae en exemplum novum. Mox Grenier, prudenter, in Flor. Massil. adven. Suppl. p. 13. (sin. ann.) melius actum putat, si species ista e Flora Gallica expellatur. Synonymon Tournefortii ad hanc speciem recognitum fuit a Gussone in Herbr. Mus. Paris.: eum cf. Sicil. Syn. p. 349. n. 1.

Tordylium officinale (Dioscr.) L. Benth. *Cat.* p. 125. *commune* declarat, et ad *Toulouse* praecipue, ubi non vidimus, nec extat in La-Peyrousei Herbario, neque ullus nostrum per Pyrenaeos vidit.

Laserpitium hirsutum (Dalech.) Lamk. *Au Pic de Gard*, ex La-Peyr. Herbr., cui si fidem aliquam praestiterunt Mut. *Fr.* 2. p. 62. n. 5., Zetterst. *Pyr. principls.* n. 538.; nullam ego ei spondeo. Occurrit lusus *Seselis vulgaris* hanc *Lacelliam hirsutam* simulans.

Cerefolium sativum (Patrum) Bess. Colitur in hortis, unde aliquando evadens ceu pyrenaeum sese ostentare conatur. Cf. Berger. *Fl. bass. Pyr.* P. 2. p. 118., Godr. Gr. *Fr.* 1. p. 742., Noul. *Fl. anal. Toul.* p. 73., etc. In Herbario La-Peyrouse servantur specimina juniora, absque fructuum vestigiis: veritus ego sum, ne de involucellis dixerit, quod de fructibus exponere putabat La-Peyrouse *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 159. n. 1., sub sua *Æthusa Cynapio,* quae, ex Herbarii inspectione, pro hoc *Cerefolio* recognovi!

Coriandrum sativum (Exod.) L. Item de hoc repetere possum, quod de superiore stirpe dixi.

Ord. 59. TEREBINTHACEAE Juss.

Trib. 1.ª SUMACHINEAE DC.

Rhus Theophr., L. Hoffm. G. Medic. officin. l. 2. c. 197. p. 495. *Rus* scribendum fore censebat; non tulit consensum, et Schneider *Rhus* scribit.

Rhus Coriaria (Hippocr., Theophr., Dioscor., Plin., Apic.) Dod. Hist. pl., et Pempt.

Hippocr. Nat. mul. vers. fin., Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 18., Dioscr. l. 1. c. 147., Plin. Nat. h. l. 13. c. 6., vel 13., Apic Opson. cond. l. 10. c. 8., et 14., Galen Expos. voc. Hipp. p. 554 Bert 3. p. 176 n. 1., DC. Dub. p. 113. n. 2. Rh. Coriar., et Rh. Summac Targion., ex cor. Herbr.! Rh. syriaca Apic. Elu. Alvam Cestri Bibl. Escur. 1. p. 336., ex Asso Syn. Arag. n. 272., Rhus Cord. V.

Stirp. h. l. 5. apud Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 1. p. 9. n. 12. Flor. Graec. Sibthorp. C. 3. p. 84. t. 290., Nouv. Duham. T. 2. p. 162. t. 46., Plenck Ic. pl. medic. T. 3. p. 32. t. 232., Ludw. Ectyp. t. 122., Woodv., Hook. Med. bot. V. 3. p. 601. t. 213., Targ. Dec. 6. p. 24. t. 1. f. 1. 2. fol. Matth. p. 215., Duh. Arbr. Arbust. 2. t. 52. ead., Camer. Epit. p. 121., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 185. Stirp. Hist. Comm. 2. p. 231., Pempt. p. 779., Lob. Obs. p. 539. t. 1., Icon. 2. t. 98. f. 1., Clus. Rar. pl. h. l. p. 17. Plant. foliis acutioribus.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. Per region. mediterr., locis arenosis, petrosis, dirutis, nec omnino siccis.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Sanguessa*, die 10. Aug. 1844.; ad *Jaca*, die 7. Jun. 1845. Observavi ad *Murillo Gallego*, ad *Ayerbe*, in *Sobrarbe*, ad *Barbastro*, ubi et Asso vidit.

Nanam in Pyrenaeis, generatim, reperii statura sub-tripedali: ad *Murillo Gallego* vidi arborem sat grandem factam. Rami asperi, cortice cinerascente, superne praecipue villosi. Folia in pagina superiore glabrescentia, nitida; in inferiore pallida, villosula; petioli e media illorum parte sub-alati, ad apicem manifeste alati, caeterum teretes, basi tantum quidquam compressi, ibidemve turgescentes, et excavati ad gemmas excipiendas. Drupa ovato-rotundata, compressa villosa. « *Variat haec arbor foliis magis oblongis, acutius serratis, utrinque fere glabris, ut in hortis Sveciae videre est.* » L. Hrt. Cliffrt. p. 110. Hortos Sveciae relinquere potuisset. Recte una conjunxit Bertoloni, cum *R. Coriaria*, *R. Sumac*. Targ. Decad. 6., in quo nulla est distinctionis nota momentosa. Figura Plantiniana perperam pro *R. Typhino* interpretata fuerat a Courtois in Dodon. Commentr. primo; in Comm. 2.° errorem suum correxit. Mirandum dubium adhuc extitisse penes D'Avoine et Morren.

Trib. 2.ª ANACARDIEAE DC.

Pistacia Nicand., L.

Pistacia Lentiscus (Bibl. Sacr., Theophr., Dioscor., Plin., Apic.) L. Sp.

Tzeri, aut Tzori Genes. c. 37., v. 25., et 43. v. 21., Daniel. c. 13. v. 58. etc. Theophr. Hist. pl. l. 9. c. 1., Dioscr. l. 1. c. 89., cf. et c. 51., Plin. Nat. h. l. 12. c. 17. vel 36., Apic. Opson. cond. l. 3. c. 17., Mart. Ep. l. 14. E. 22. Koch p. 164. n. 2., Bert. 10. p. 348. 2., Moris Sard. 1. n. 249., Spreng. Syst. Vegt. V. 3. p. 904. n. 1., DC. Dub. p. 113. n. 3. Lentiscus vulgaris G. Bauh. Pin., Fabric. En. pl. hrt. Helmstd. ed. 2. p. 433-4. La-Peyr. Herbr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 10. p. 47. t. 957., Nouv. Duham. T. 4. p. 72. t. 18., W. W., F., N. ab Esenb. pl. offic. t. 351., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 26. t. 11. Duh. Arbr. Arb. 1. t. 136. a Matth. Matth. p. 109., Camer. Epit. p. 50., Clus. Hisp. p. 84-7., et Rar. pl. h. l. 1. p. 14., Dod. Pempt. p. 871. Lob. Obs. p. 538. f. 1., Icon. 2. t. 96. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 3. p. 285., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 63. fig.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. cum *Olea*, locisque calidioribus; sed etiam in extrema Cantabr. meridionali ad *Mundaca* rupestr. maritim., unde demonstravit Mieg.

Legi in Pyr. orient., ad *Roussillon*, ad *Reynes*, solo calcareo, die 26. Maj. 1843 in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 28. Aug. 1846. Observavi ad *Lumbier*, *Liedena*, ad *Voltaña*, in *Sobrarbe*, *aux Corbières*, habeoque e *Narbonne*.

Willdenowiana diagnosis a pluribus recepta, Sprengelianae cedit; sequentem ego propono: *P.* foliis perennantibus, abrupte pinnatis, 4-6-jugis, foliolis lanceolatis mucronulatis, petiolo marginato-alato, racemis sub-binatis, parce ramosis, densifloris, sub fructuum maturatione laxatis.

Variat foliis parvis, et praesentia folioli imparis.

Racemi cum fructibus valde conferti non sunt, eo quod plerumque flores multi decidunt, ii praesertim collabuntur, qui a sole magis abscondebantur, ergo pauci maturant, unde minus densi racemi fructigeri eveniunt, quos ego laxatos dico.

Pistacia Terebinthus (Bibl. Sacr., Hippocr., Theophr., Nicand., Dioscor., Virgil., Plin.) L. Sp.

Elah, Genes. c. 14. v. 6., etc., Hippocr. Fist. 888., Theophr. Hist. pl. 3. c. 15., Dioscr. l. 1. c. 91., Nicand. Ther. v. 891., Alexiph. v. 298., Plin. Nat. h. l. 13. c. 6., vel 12., Virg. E. 10. v. 136. Koch p. 164. n. 1., Bert. 10. p. 347. n. 1., Moris Sard. 1. n. 248., Spreng. Syst. Vegtb. 3. p. 904. n. 4., DC. Dub. p. 113. n. 2. La-Peyr. Herbr., P. narbonensis L., partim. Flor. Graec. Sibthrp. C. 10. p. 46. t. 956., Galles. Pom. Ital. cum tab. fl. fr.; Turp. Fl. med. T. 5. t. 273., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 352., Woodv. Hook. Med. bot. V. 1. p. 29. t. 12. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 87. a Matth. Matth. p. 111., Camer. Epit. p. 51., Clus. Hisp. p. 87-90., Rar. pl. h. l. 1. p. 15., Lob. Obs. p. 538. f. 2., Icon. 2. t. 97. f. 1., Dod. Pempt. p. 870. f. 1, 2., Tabern. Krtb. 2. p. 1434. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 61. f. infr. Durant. Herbr. ed. Venz. 1667. p. 434.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. in seram Æstatem. Per region. medit., solo calcareo, cum *Olea;* raro alibi.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Lumbier*, die 16. Maj. 1845; in Pyr. or., ad *Roussillon*, supra *Ceret*, die 16. Maj. 1843. Observavi ad *Rocafuerte* contra *Sanguessa*, supra *Vinies*, eundo *al Frueno;* fructificantem vidi in m.e *Azurdajo* supra *Lizarza*, die 31. Aug. 1857, et ad basim montis *Pauta* sub *Atalio*, quae loca pertinent ad regionem oceanicam; item vidi ad *St. Beat*, et supra *Agos (Lavedan)*. Occurrit quoque in Pyr. or. ad *Olette*, et sub *Ralleu*, super *Oleam*, itemve in Pyr. Catal. ad *Esterry*.

Willdenowi diagnosis minus bona est, attamen eam ad litteram plures transcripserunt, Sebastiani, et Mauri, Bluff et Fingerh. Compend., DC. Pr., et cum Dub. Gall.

Nota de foliis *basi rotundatis* abscindenda prorsus est, quia saepius fugit, reliquit eam Koch. Diagnosis Sprengeliana praestat, sed ego omitterem notam illam de *foliis subtus venoso-reticulatis*, quia vix crederem hoc esse in hac specie prae aliis evidentius. Neque in Kochiana diagnosi laudo notam de *foliolis acutis*, occurrunt nam saepissime foliola obtusa cum acutis commixta. En mea: *P.* foliis deciduis, impari-pinnatis, sub-trijugis, foliolis obovato-oblongis, mucronulatis, obtusis, vel acutulis, petiolis glabris, tenuissime marginatis, floribus cymoso-paniculatis, paucifloris, fructibusque laxiusculis.

Variat foliolis parvis, impari aliquando deficiente.

Elah Hebraeorum ad hanc speciem sustinuerat etiam Gesner Joh. Phytogr. sacr. gener. P. 5. (Turici 1765) p. 27. sed ad rem cf. sublimen Celsium, Hierobot. p. 34. seq.

Terebinthacea species repudiata.

Rhus Cotinus (Theophr.) L. Nec ego reperii, neque ab ullo in Pyrenaeis repertum fuisse compertus sum. La-Peyrouse in Herbario detinebat loco adnotato *Roussillon;* in *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 167. n. 2. indicat quoque in *Roussillon*, et ad *St. Béat.* In Pyr. Atax., inque orient., late a me peragratis, frustra eum quaesivi; in secundo loco spontanea nequit esse haec species, quam sine spe, et frustra in Parentau, et Marchand Herbariis perquisivi.

Ord. 60. PAPILIONACEAE Cord. Val., L.

Cytisus Laburnum « Flores producit figura Fabaceos, seu Papilionaceos, quales in omnibus Leguminibus est videre » Cord. (V.) Hist. pl. crt. 187. vers.

Tribus 1.ª PODALYRIEAE Benth.

Anagyris Dioscor., L. Benth. *Legum.* gener. p. 2.

Anagyris foetida (Dioscr., Nicandr., Plin.) Ger. Em., G. Bauh. Pin. p. 391. n. 1.

Dioscr. l. 3. c. 157., Nicand. Ther. v. 71., Plin. Nat. h. l. 27. c. 4. vel 13., Zenob. Cent. 2., 55. Bert. 4. p. 404., Moris Sard. 1. n. 250., DC. Dub. p. 115. A. vera Clus. Hisp. Flor. Graec. Sibthrp. C. 4. p. 59. t. 366., Tenor. Fl. Napl. 4. p. 187. t. 227. f. 4., et f. 3. anal.? Ralph. Ic. carp. Leg. p. 45. t. 40. f. 18., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2056. f. 5. et t. 2074. f. 3. anal. Loddig. Bot. Cab. t. 740., Turp. Fl. med. T. 1. t. 22., Lamk. Ill. t. 328., Nouv. Duham. T. 5. p. 141. t. 42. Matth. p. 930., Camer. Epit. p. 671., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 521. f. 1., Pempt. p. 785. f. 1., Clus. Hisp. p. 187-90., et Rar. pl. h. l. 1. p. 93., Lob. Obs. p. 505. f. 2., Icon. 2. t. 50. fig., Duh. Arbr. Arb. 1. t. 18. ben.

♄ Flor. Febr. Mart. Fruct. Maj. Jun. intrante. In Pyr. orient. ad *Peña* ex Gouan, et Pourret.

Eam vivere ad *Olot* apparet ex Bolos Herbario: hoc tamen illius mnscr. non confirmant.

Tribus 2.ª CYTISEAE (DC.) Nob.

Lupinus Cat., Tournef.

Lupinus angustifolius (Dioscorid.?) L. Sp.

Dioscr. l. 2. c. 132. Koch p. 173. n. 2., Gaud. 4. n. 1622 (descript. e specimibus Neapolits.); Agard. Syn. Lupin. p. 12. n. 18., Godr. Gr. Fr. p. 367., Bert. 7. p. 415. n. 6., Moris Sard. 1. n. 409. La-Peyr. Herbr.; L. varius Pourr. Herbr. Matr., Sant. Viagg. 2. p. 225.; L. minor Tabern. Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 78. t. 685., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2061. vix., Rivin. Tetrp. irreg. t. 28. Tabern. Krtb. 2. p. 881. f. 2., Icon. t. 494. f. 2. vix. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 291. fig. dub.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. orient., Catal.

Legi in Pyr. Catal. Valle *de Aro* proxima ad *San Feliu de Guixols* die 6. Jun. 1860. Observavi ad *Rosas.*

Semper erectum eum vidi: foliola plus minus convoluta, vix aliquando plana. Non placent DC. Duby, p. 161. n. 4. dicentes flores ebracteolatos, et labium calycinum inferiorem integrum, quod sub-trifidum est, itemve legumina absolute 6-spermia declarantur, quae saepe 4-spermia tantum occurrunt. Semina bene descripta sunt a Gaertner Fr. Sem. pl. 2. p. 325.

Suspicor Bertoloni specimina speciei sequentis una comprehendisse. Num locus J. Bauhini, vel Chabr. Sciagr. p. 142. f. 6., sit potius speciei sequentis, ego suspicor. Prudentius foret prolationem hanc omnino praeterire.

Lupinus reticulatus (Rothii) Desv.

Roth. infr. c., ex Agardh. Desv. apud Brongn., Guill. Ann. Sc. Nat. Ser. 2. T. 3. (1835) p. 102., Trém., Savat. Pl. Charent. (1861) p. 63., Godr. Gr. Fr. p. 366., Lloyd Fl. ouest Fr. p. 127. L. linifolius Bor. Fl. centr. Fr., Guep. Main. Loir., Lloyd Loir. infr., Agard. Syn. Lupinr. p. 13. n. 19. L. angustifolius DC., Dub. partim, itemve alior. quorund. Roth. Abh. p. 14. t. 5., Reichenb. Icon. C. 31. t. 2062.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyrenaeor. extremis, occid., orient., inque septr. mediis.

Legi in Pyr. Cantabr. *(Guipuzcoa)* ad *Vergara*, die 25. Jun. 1853, m.[e] *de Anguba*. Habui e Pyr. orient. lectum ad *Bagnouls sur mer* a Bassot; ad *Leucate* a Gautier; a Baillet ex *Larramet* prope *Toulouse*. Occurrit ad *San Feliu de Guixol, Tordera*.

Si bene video, non sat perspicuam de hac specie notitiam sibi confecerat Agardh. Veritus sum, ne Moggridge, *Fl. Menton.* n. 8. seminum notam *L. reticulati* sui, e libris potius sumpserit, et plantam ab eo figuratam, in qua dicit etiam folia angusta, et canaliculata, non absque dubio ad verum *L. reticulatum* afferre. Quidam hanc speciem denegant.

Lupinus hirsutus (G. Bauhini) L. Sp.?

G. Bauh. Pr. p. 148. cap. 6. n. 1. a Doldio. Koch p. 172. n. 1., Bert. 7. p. 413. n. 4., Agardh Syn., Lupinr. p. 5. n. 7., Brot. Fl. Lusit. 2. p. 133. n. 4., DC. Dub. p. 160. n. 3. La-Peyr. Herbr. s.l.; L. latifolius Gerard Fl. Gallo-Prov. mnscr. ed. 2.; L. criticus Reichnb. Moris Sard. n. 407. t. 72. f. 1., Reichnb. Ic. C. 31. p. 36. n. 7. t. 2063. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 289., Chabr. Sciagr. p. 142. f. 4.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax., orient.

Legi ad *Font Laurier* Pyr. Corbar., die 9. Jun. 1839., habuique a Delort ex eodem loco.

Hirsuties, in adhuc vivente, et sana planta, albescit; fulvescit in planta minus attente exsiccata. Stirps non adeo parva est, ut crediderunt auctores Florae Caprariae, Moris et De Notrs. n. 77., insuper, quo magis sese evolvit, tunc pili rariores fiunt. La-Peyrouse in *Hist. abr. pl. Pyr.* 2. p. 412. n. 3. hanc plantam bene *L. hirsutum* denominavit, sed incaute ei applicuit Willdenowianam phrasim de *L. piloso*, Sp. pl. Diadelph. p. 1024. n. 7., dum illam *L. hirsuti* transcribere volebat, bonus homo.

Quidquam obscura est hujus speciei historia quoad detectorem primum: videtur tamen indigitatam fuisse a Clusio, Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 228-9.

L. hirsutus L. verus Reichenbachio est planta in plerisque hortis culta, affinis *Lpns. piloso*, et *albo*.

Adenocarpus DC.

Adenocarpus parvifolius (Clusii) DC. *Fr.*

Clus. Hisp. p. 190-2. fig., et p. 193. Bert. 7 p. 566., DC. Pr. P. 2. p. 158. n. 3., et cum Dub. p. 119. n. 1. Cytisus complicatus Fl. Fr.. Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 108. n. 4. Ad. complicatus Gay in Dur. It. Astur, Godr. Gr. Fr., A. divaricatus Mut. Fr.; Low. Madr.; Genista pilosa var. La-Peyr. Herb., Cyt. polymorphus Pourr. in Herbr. Bolos, et suo Matr. asserv., cum syn. C. complicati Lamk. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 4. t. 704. Nouv. Duham. T. 5. p. 147. n. 4. t. 47. f. 1., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2055. f. 1., Moggr. Fl. Menton. t. 57. Clus. Rar. pl. hist. l. 1. p. 94. f. 2.. Lob. Obs. p. 503. f. 3., Icon. 2. t. 47. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 262. f. 1.

♄ Flor. Jun. Sept. Fruct. Aug. Oct. Per region. oceanic.

Legi in Pyr. Cantabr. conterminis ad *Sauveterre* (Galliae), die 1. Oct. 1842., in Pyr. septr. med. ad *Labarthe*, die 24. Aug. 1852.; ad *St. Gaudins*, die 7. Oct. 1841. Observavi abunde circa *Elgoibar*, ad *Azcoitia*, *Vergara*, *Oñate*; circa *Pau*, ad *Laurans*, ad *Tarbes*, et *Lendresse*, ad *Angos*, *Tournay*, *Argeles de Bigorre* (*Lavedan*), sub *Lourdes*, (in nemore *St. Pée*).

Non caret pulcritudine frutex iste foliorum crebra dispositione, florum, leguminumve praesertim elegantia, sed ei multam demit gratiam caulis ramorumque habitus, ita ut ferme compositum eum diceres partibus perpulcris, infeliciter simul conjunctis. Truncus saepius obliquatus, rami praecipui distorti, sine ordine undique se vergentes, rari, vel spissati, et intricati, admodum irregulares: statura interdum orgyalis, vel quidquam etiam major: cortex ramorum vetustorum rimosus, coloratus, ramorum juniorum plerumque decoloratus, et ita albescens, vel leucophaeus, ut rami decorticati videantur; caeterum rami angulati, tenues, adultiores pubescentiam omnem dimittentes, quae copiosa adest in ramulis junioribus. Foliola ternata, crebra, ad axillas saepe aucta duobus vel tribus aliis foliolis, ejusdem semper formae, veluti si ibidem ramuli contracti adessent: foliola obovata, 3-5-lineas longa, in pagina inferiore manifeste puberula, caeterum intense viridia, quidquam longitudinaliter complicata; petioli lineares, vel bilineares, basi bracteolati, pubescentes; petioluli exigui, et pallidissimi. Flores lutei in racemum plus minus elongatum, laxumque, 4-8-pollicarem, et amplius dispositi, tunc terminales tantum, quasi capitati, alias luxuriantes, et laxe paniculato-racemosi, perpulcri, odorati. Pedunculi calycibus sub-breviores, vel aequales, pubescentes, bracteolati, bracteis saepe duobus ad medietatem pedunculorum sitis, subopppositis, elongatis, pubescenti-glandulosis, facile citoque caducis, vestigia sui tamen relinquentibus. Calyces bilabiati, labio inferiore plus minus producto, tridentato, dente intermedio quidquam (nec adeo cum DC., Duby, Mutel) longiore, solemniter glandulosi, glandulis tandem rubris, gratiosumque odorem emittentibus. Petala grandiuscula, calyce saltem duplo-longiora, vexillum paullum supra unguem reflexum, vel tertia sui parte deorsum reflexum, extus pubescens, in media sui parte ad extremam usque fuscescens, substriatum, maculis in superiore parte ad ejus basim pictum, apparens a medietate ad apicem usque striolatum; quae striae attentius inspectae reapse sese detegunt effectas a sulcis per ipsum vexillum ibidem longitudinaliter excurrentibus: alae carinam subaequantes, apice plerumque saturatiores, carina alis pallidior, omnes unguibus tenuibus suffultae, carina bi-unguiculata, sive bi-pedicellata, in petala duo facile partibilis. Stamina inaequalia, alterne longiora cum antheris brevioribus, et viceversa; in omnibus antherae fulvae. Stilus cum ovario veluti articulatus, glaber; stigma capitellatum. Legumina per marginem irregularia, latiora ubi semina maturant, quae raro plus quam quatuor, vel quinque in unoquoque legumine perficiuntur; denique legumina fuscescentia, copia glandularum conspicua, fruticem generis meridionalis illico solemnem indicant. Revera glandulae hujuscemodi in calycibus, et leguminibus inspiciendae ceu verruculas elongatas potius sese offerunt, eaeque veluti pilos considerari possunt. Semina sub-cordiformia, sublivida, nigris maculis irregularibus sub maturitate conspicua.

Descripsi ad individua viventia inter *Azcoitia*, et *Azpeitia* mihi obvia die 15. Aug. 1857, e quibus semina pro Herbario decerpsi.

Reperitur in Pyrenaeorum regione oceanica, locis humilioribus, vel calidioribus, plerumque meridiano soli expositis: et fruticem solum calcareum potissimum praediligere perspectum habui; agnovique a pecore (ut facile credideris) valde expetitas ejus summitates tenuiores. *Ad.* in montibus Cebenensibus spontaneus peculiari nomine *A. ce-*

bennensis distinctus est a Delile, Hrt. Monspel. 1838, contra Soy. Willem. sententiam, qui *A. parvifolii* varietatem declaraverat, *Obs. pl. Fr.* 1828. p. 50-1. Ceu species propria enumeratur a Godr. Gren. *Fr.* p. 364. sub nomine *A. commutati* Guss., quem *parvifolii* varietatem facit Bertoloni: sed cf. Guss. Sic. Syn. 2. p. 245. n. 1., et Reichnb. Ic. C. 31. t. 2055. f. 2.

Fatendum est non sine ratione denominationem *parvifolii* a Lamarck inditam, fuisse *infaustum* nomen, ut declarat Godron l.c.

Adenocarpus grandiflorus (Clus.? Pourr.) Boiss. *Bibl. univ. Genèv.* 1836.

De Clusio infr. Pourr. synon. refero. Godr. Gren. Fr. p. 363. A. telonensis Rob. Boiss. Voy. bot. Esp. DC. Dub. p. 119. n. 2. (non DC. Fr.). Cyti us divaricatus La-Peyr. Herbr.; C. viscosus Pourr. e Monserrat in Herbr. Bolos., Spartium corbariense Pourr. Herbr. Paris. asserv. Boiss. l.c. p. 146. n. 418. t. 42., Nouv. Duham. T. 5. p. 155. n. 20. t. 47. f. 2., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2055. f. 3.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Atax. orient. cum *Olea*, rarus.

Legi in montibus Corbariensibus inter *Villeneuve* et *le Col d'Estrem*, die 12. Jun. 1839; in Pyr. or. ad *Roussillon*, ad *Port-Vendres*, l.d. *Cap-biar*, cum D. Penchinat, qui meliora specimina largitus est, die 11. Sept. 1860. Habui ex *Font-froide* Pyr. Corbar. a De Girard. *Cytisus* I. Clus. Hisp. p. 190. fig.[a], Rar. pl. h. l. 1. p. 94. f. 1., vel Lob. Obs. p. 503. f. 2., Icon. 2. t. 47. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 261. f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 369. f. 3., Chabr. Sciagr. p. 79. f. 3., diceretur hujus speciei, quamvis eum hodie a nullo allatum videam ad *A. grandiflorum*. Linnaeus Clusii locum perdite ad *Genistam canariensem* retulit Sp. pl. p. 997. n. 1. DC., prius, ad *A. parvifolium* afferre *Fl. Fr.* 4. p. 503., dein in Prodr. ad *A. intermedium* suum (*parvifolii* varietatem apud quosdam); denique in Bot. Gall. cum Duby iterum ad *A. parvifolium* adducitur, profecto minus bene. Reperitur relatum ad suum *Cyt. hispanicum (Aden.* DC.) a Lamk. *Dict.* 2. p. 248. n. 7. speciem ei quoque male notam. Lindley in Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 4. citatum Clusii synonymon ad *Cytisum divaricatum* Sm. Pr., non L'Herit., adduxit, referens quoque *Cyt. complicatum* Brot. Fl. Lusit., nec aliorum, et *Ad. intermedium* DC. Pr. Sed haec Florae Graecae planta videtur ipsissimus noster *A. parvifolius*, cui denique auctores plures synonymon Clusii permutarunt, quum illud a nobis supra allatum videatur eis potius *A. grandiflori*, neque *parvifolii*.

Cytisus montis calcaris J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 11. p. 370. sin. fig. erit ne hujus *A. grandiflori?* Tunc Cherler, et Mieg, apud J. Bauhinum, primi speciei detectores habendi! Fateor me J. Bauhini locum reliquisse, eo quod, e duobus compositum speciebus ex Auctorum supra citatorum auctoritate, nec non Lobelii, ipsum confectum judicavi.

Ononis Theophr., L.

SECTIO 1.a NATRIX.

Ononis Natrix (Plinii?, Pen., Lobel.) L. Sp.

Plin. Nat. h. l. 27. c. 12. vel 83., primo jam dubitante Lobelio, cum Pena, Adversr. p. 378. Koch p. 174. n. 5., Bert. 7. p. 393. n. 13., Gaud. 4. n. 1620., DC. Dub. p. 119. n. 2., Mut. Fr. 2. p. 238. n. 23. La-Peyr. Herbr., et O. pinguis La-Peyr. Hrb., excl. specimine, et On. arachnoidea La-Peyr. Herbr., et Hist. abr. pl. Pyr., Loisel. Gall. ed. DC. Dub. l.c. n. 1. Mill. Icon. t. 37., Sturm Heft 72., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2106. f. 1.; t. 2. ramosiss. vix. Camer. Epit. p. 444., Barr. Icon. t. 1105. Zannich. Vnz. p. 18. t. 275.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. septr. med. supra *St. Béat* contra *Lez*, die 7. Jul. 1843; in Pyr. or. supra *Olette*, ed ad pagum *Tech*, diebus 17. Jul. 1836, et 19. Jun. 1840. Ex *St. Béat* habui a Duchartre; ibidemve monstrositatem lectam ab eo accepi ab ipso Parentau: ex *Cazarille (Barousse)*, et ex *Blane (Azun)* a Deville.

Varians admodum species, de qua cf. praesertim Boiss. *Voy. botq. Esp.* n. 425., Schultes Obs. in Linn. Sp. pl. ed. Willd., (1809) p. 145. n. 1135.

O. arachnoidea La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* 2. p. 409. n. 18., similis est vulgatiori *Natrici*, a qua tantummodo differt defectu viscositatis, et praesentia tomenti arachnoidei, pedunculis vix ac ne vix aristatis, stipulis foliisque parumper latioribus, et forsan majore corolla. Varia certe est tomenti copia. Jam DC. *Fl. Fr. Suppl.* n. 3846.* dubitavit, num hujuscemodi planta varietas esset *O. Natricis*, quod dubium pariter expressit Bentham, *Cat.* p. 107-8. Et mihi illico suspecta planta, quum eam consideranti pone primum iter Pyrenaeum, supervenit, in Bibliotheca amici optimi Dunal, Aug. De St. Hilaire, qui stirpis legitimitatem specificam denegavit, fretus observationibus a se factis sub *le Canigou* Pyr. or. (loco La-Peyrousiano autoptico), cum Botanophilo Jonquet. Anno insequente, 1837, ipse attentiores observationes feci, et hae sententiam nostram abunde confirmarunt.

O. Natrix ad *Reynes* agri Ruscinonensis, solo calcareo, proveniens et a me observato ferebat glandulas paucas, et pilos setosos multos, sistens ergo intermediam formam, La-Peyrousianae stirpi tamen propinquiorem. Sed nihil in plantae habitu, nihilque in facie, quibus ad sejunctionem a typo adduceremur; et stirpium unionem recte proposuit Mutel, et mox Boissier l.c., receptam denique a Godr. cum Gren. *Fr.* p. 369. Quod si Scheele, *O. heterophyllam* suam e Dalmatia illustrans, *O. arachnoideam* La-Peyr. iterum sustentare enisus est, hoc mihi non valet, eo magis quia vix credo ipsum identicam cum La-Peyrouse stirpem vidisse, de qua sua dixit proferre stipulas petiolos aequantes, pedunculos muticos, fructiferos ascendentes, legumina inde erecta, sepala legumine dimidio longiora, nec eum tantum aequantia; cf. *Linnaea* V. 25. (1852) p. 267.

Vivebat item ad *Reynes* lusus speciei alter, qui *On. inaequifoliam* DC. Pr., Cambessed. Balear. n. 136., Salis Marschl. *Korsik.* p. 54., Bert. l.c. p. 388. n. 18. sistebat. Haec planta reperitur in Herbr. Vaillant cum hac phrasi: « *Anonis orientalis pentaphylla, et heterophylla viscosa.* » Falsa pro certo species, quum bene noverim foliorum numerum variare in *O. Natrice* tribus, quatuor, quinque, sex, et septem, non tantum in eodem loco, quin etiam in eodem individuo. Mihi ergo puerile visum est instare in amplificatione characterum de specie perperam recepta, haesitanter etiam recognita ab iis qui eam tolerarunt, quomodo factum est a Salis Marschlins *Korsika.* Prudentius substitit Cambessedes « *An satis ab O. Natrice distincta?* » Laudandus itaque est Mutel, qui *O. arachnoideam* La-Peyr., et *inaequifoliam* DC. rectissime judicavit.

Vidimus etiam in calcareis ad *St. Béat* lusum alterum sat nobilem. Agebatur de planta prostrata, diffusa, nec erecta, stipulis praedita integerrimis, non denticulatis, pedunculos gerente modo aristatos, tunc muticos, vexillum rubro striatum. Nulla forma magis ad *O. ramosis-*

simam accedebat, quam ista. Nollem et *O. pyrenaicam* Willk., et Costa, quam ille Pug. n. 16. affinem dicit *O. viscosae*, et *cenisiae* (parce comparationi de tam dissimilibus plantis!), repertam in sylvis Vallis *de Aran, ad basim Maladetta sitae a Costa* (sic loco falsissime indicato), ipsam quoque nil esse nisi alterum lusum ejusdem semper speciei, adeo illa accedit formae modo indigitatae, ut et plantae a Deville lectae ad *Cazarille*, habitae pro varietate **g** Perusiana a Godron, et cujus distinctionem ferme invitus recepit Grenier (in litteris ad Deville). Varietati eae Perusianae relata est a Godron *On. picta* La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* n. 409. (non Desf.). Reapse La-Peyrouse in suo Herbario Pyrenaeorum veram habebat Desfontainesii speciem, inter Cl. Auctoris dona, ut puto, acceptam. Caeterum stirpem suam ille indicavit ad *St. Béat*, et forte eamdem ac meam ibidem observavit; sed *O. pictam* Desf. inter plantas pyrenaeas recipere, ut actum est a Timbal *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864) p. 146., hoc errori adscribere minime dubito, e manca qualiscunque geographiae botanicae notione.

Repertum item est ad *Ladiver*, prope *St. Béat* in campis saxosis, monstrum *O. Natricis*, pistillo in folium mutato, quod ego prius vidi in Herbario La Peyrouse, qui de eo loquutus est sub sua *O. pingui* l.c. *Suppl.* p. 98., quodque mox (die 15. Oct. 1844) habui ab humanissimo Montané de Herbario Parentau, qui fuit verus detector monstri citati, neque Marchant, qui La-Peyrouse misit, et Bentham donavit (ut iste declarat *Cat.* p. 108.), e speciminibus ab ipso Parentau acceptis. Hoc omnino fugerat Moquin Tandon, cui ego demonstrabam Tolosae, ineunte anno 1841., ut ei valeret pro undique a se collecta *Teratologia*. Eadem observatio de *Loto*, et *Rosa* (speciebus non indicatis) latuit Moquin quoque, quamvis reperiatur in pretioso Ludwigii opere Instit. Regn. Veget. (Lipsiae 1742) p. 213. § 522., etc. Eamdem monstrositatem in *Trifolio suffocato* notavit Bromf. Fl. Vect. p. 122. n. 8.

Ononis ramosissima (Grisley, Tournf.) Desf. Atl.

O. non spin. fl. lut. perenn. Grisley Virid. Lusit. n. 1083., Anon. non spin. fl. lut. varieg. angustif. in maritim. cresc. Tournf. Elem. botq. p. 326.; Tournf. Inst. p. 409. Bert. 7. p. 388. n. 19., Moris Sard. 1. n. 262., Mut. Fr. 1. p. 238., et p. 487. O. arenaria DC. Cat. hrt. Monspel. (1813) p 128. n. 147. O. ramosiss. et O. arenaria DC., et cum Dub. p. 119. ns. 3, 409., et Herbr., ex Desf. O viscosa La-Peyr. Herbr.?, et O. pinguis La-Peyr. Herbr., quoad specimen?; O. hispanica L. fil. Suppl. p. 324., O. crispa Lamk. Dict., non L., ex Brotero; itemve Cambess. Balear., et Fl. Graec., ex Boiss. (evidenter). O. heterophylla Scheele? Linn. V. 25. Desf. Atl. 2. p. 142. t. 186., Sims apud Curt. Bot. Mag. t. 2450., Brot. Phytogr. Lusit. sel. 2. p. 218. t. 177., Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 74. t. 680. Barr. Icon. t. 775., et t. 1104., et t. 1105., de quibus cf. Obs. p. 74. ns. 833, 836, 837., Cupan. Panph. Sic. t. 141., ex Guss.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In litore orient., vel huic proxime.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 31. Aug. 1846; et prope *San Feliu de Guixols* l.d. *San Pol*, die 18. Jun. 1860. Observavi ibidem proxime in valle *de Aro*, ad *San Feliu de Guixols*, ad *Figueras*.

Planta generatim diffusa, prostrata, datur erecta, et talis est mea e *San Pol*, qualis a Desfontaines describitur; apud quem delineari video folia angustiora prae iis speciminum meorum e *Rosas*. Caeterum Desfontaines descriptio quadrat, etiam de vexillo venis purpurascentibus striato. Pedunculi exsiccati, et indurati speciem spinulae simulabant, et planta rigida occurrit, ut sunt pleraeque eorum, quae in arenis apricis, et calidioribus plagis proveniunt. Negari nequit inesse quamdam africanam faciem in hac stirpe, praesertim in adulta aetate

quum magis in durata sese offerat, foliis contractioribus, rarisque, pedunculis sub-spinosis, ad hoc prostrata, viscosa, odorans, floribusve spectanda luteis. Caeterum species haec, quoque variabilis, Boissier dubium movit, num *O. ramosissima* Desf. foret aliquantulum ab illa auctorum diversa, *Voy. botq. Esp.* n. 425; qui speciem, pro parte, bene intellectam videtur mihi postremo conturbavisse.

O. arenariae suae dubitanter retulit DC. Cat., hrt. Monsp., *Anon. spinis carent. luteam*, Magn. Bot. Monspel. p. 21., nec dubium hocce dimisit in Fl. *Fr. Suppl.* n. 3844.* Ego vero Magnolii putatum synonymon non tantum rejicio, e loco *la Garigue de Perauls*, juxta viam inter *Ilices cocciferas*, ubi *O. ramosissimam* nunquam vidi, sed quia potiorem de Magnolii *Anonide* collocationem reperio sub *O. viscosa* L. Sp. Et videre mihi videor *O.* hanc *ramosissimam*, de qua agimus, comprehendisse potius sub *O. Natrice* Magnol, ex nota « *in maritimis conspicitur ut plurimum floribus luteis, lineis rubris virgatis* » l.c. p. 21. sub *An. visc. spinis carent. lut. major.* l.c. p. 20-1., quod solemnius est de planta, quam prae manibus habemus.

Bentham, *Cat.* p. 108., *O. arenariam* cum *ramosissima* conjunxit, cui *O. arenaria* inter *O. Natricem*, et *ramosissimam* quasi ibrida planta videtur. Sed ego credo *O. arenariam* cum *ramosissima* unum et idem esse. Hanc, obstantibus quamvis Magnol, Boissier, Webb cum Berthel. Canar. (non Webb It. Hisp.), De Notaris Reprt. Fl. Ligust. n. 388., Visian. Dalm. 3. n. 1797., ab *O. Natrice* specie distinctam retineo.

Sane, quo tempore ad *Rosas*, aut ad *San Pol O. ramosissimam* late vigentem observavi, nullam in circumvicinis *Ononidem* floribus luteis praeditam observare datum est. Posita *O. ramosissima* pro varietate **g** *O. Natricis*, Webb, et Berthel. Phyt. Canar. 2. p. 22-3., hancine observationem supposuerunt « *Legitima Linnaei Natrix in regionibus calidioribus rarissima est: in locum ejus substituitur O. picta Desf., cui in maritimis subrogatur O. ramosissima Ejusd., sive arenaria DC., quae foliis ellipticis a vicinissima hispanica (L. fil.) vix ac ne vix diversa est.* » l.c. p. 23. Speciose scriptum, ut superficialis erat modus loquendi Webbianus.

O. gibraltaricam Boiss. *El.*, et *Voy. botq. Esp.* n. 426. t. 43. ad *O. ramosissimam* afferri videmus a Godr. Gr. *Fr.* p. 370. **b**, sed meo judicio, diversa species illa est, illico pro tali sese offerens habitu laxiore, foliolis angustioribus, dentibus calycinis sub-setaceis, vexillo rotundato, legumine longiore.

In suspicionem incidi ad *O. ramosissimam* spectare posse *Anonid. luteam non spinosam narbonensem* Schelhammer. (G. C.) Catal. pl. rar. Helmst. 1683. (in 4.° innumer.).

Ononis pubescens (Wijnhouts) L. Mant.

O. non spin. fl. lut. min. odor. lusit. Wijnh. in Herbr. Dilligem. 1663., ex Court. Comm. 2. in Dod. Pempt. Loisl. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 115. n. 29., DC. Dub. p. 120. n. 7. La-Peyr. Herbr. O. non spin. fl. lut. odor. ann. maj. Grisl. Virid. Lusit. n. 1084.; An. ann. erect. Lusit. Tournf. Herbr.: cf. etiam Elem. botq. p. 326., Inst. r. hrb. p. 409.; O. arthropodia Brot., O. viscosa Pourr. It. Brot. Fl. Lusit. 2. p. 94. n. 4., et Phytogr. Lusit. sel. 1. p. 141. t. 58. (pl. luxur.).

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. orient. cum *Olea*, locisque calidioribus, rara.

Planta pedalis, ad summum sesquipedalis, undique (corollis et genitalibus exceptis) glandulosa, glandulis insidentibus in pilis variae longitudinis, solemnioribus in superiore, et teneriore plantae parte; in

longioribus pilis glandulae saepe deficiunt, quod ad ultra sternendam validitatem specificam *O. arachnoideae* La-Peyr. non parum valet. Caulis crassiusculus ab ima basi ramosus. Pedunculi mutici, sed ad articulum macula interdum reperitur, quae nisi attente intuearis pro rudimento bracteae accipies. Vexillum luteum, sed extus purpurascens, intus striis purpureis pictum, eo, alisque abreptis, remanet flos cujus formae perfecte respondent eae *Pedicularidis rostratae*. Laciniae calycinae latiores prae aliis hujus generis speciebus, etiam sub anthesi, ita ut character genericus de *calycis laciniis linearibus* ex Linnaeo, et Jussieu susceptus a Loiseleur, DC., Duby, Mutel, Savi, Boreau, Moris, Delastre, Bluff et Fingerh., Spenner, Cosson, Germain, Brébisson, vix recipiendus fuerit. Neque stamina monadelpha dicta melius conveniunt, nam stamen decimum, si liberum non est, saltem facillime ab aliis separatur, absque ipsius filamenti laceratione, adeo laevis est illius conglutinatio, quae interdum fit in uno tantum latere, aut etiam nullimode efficitur. Hinc ego stamina ceu diadelpha considero.

Dubium non adhuc remotum est, num *O. Morisoni* Gouan Ill. p. 47. e Canariis eadem planta fuerit cum *O. Morisoni* Ejusdem Gouan, *Herboris Montpell.* p. 47., et inde cum *O. pubescenti* L., quem nos etiam legimus in agro Monspeliensi. Quoad Morisoni locum a Gouan in Ill. relatum (Hist. pl. Oxon. 2. p. 169. n. 5.) illum ego rejicere non dubito. Quid sit revera difficile dictu, quia stirps a Morison nimium concinne descripta, nec figurata est, ejusque patria ignota, nam reperta tantum fuit in hortulo botanico cujusdam Episcopi Angli, nomine *Compton* Henr. (cui *Comptonia* L'Herit.) Voluissem dubia a DC., *Fl. Fr.* 5. p. 551., et Prodr. 2. p. 160. n. 19., exposita serio examini sibi sumpsisse Auctores Florae Canariensis; sed isti Gouani locum omnino praetermiserunt.

An. viscos., spinis carns., lut., latif., ann. Magnol Bot. Monspel. p. 21. a Linnaeo, ac a Willden. Sp. pl. cum dubitationis signo relata ad *O. viscosam*, mihi potius *O. pubescentis* videtur. Revera Magnoli descriptio admodum laxa est, neque ea sola valeret ad dubium solvendum, sed locus certitudinem dat, quum amicus meus optimus Dunal me monuerit, ad *Frontignan*, loco a Magnol indicato, *O. pubescentem*, neque *O. viscosam* reperiri.

SECTIO 2.ª **NATRIDIUM** DC.

Ononis rotundifolia (Penae, Dalech., Gesn.) L. Sp. ed. 1. p. 719. n. 12.

Cic. sylvat. Gesn. Hrt. Germ. crt. 253. b, a Dalechamp. accept., iste plantam Penae dicere. Koch p. 174. n. 6., Bert. 7. p. 397. n. 26., Gaud. 4. n. 1621., DC. Fr. Suppl. p. 552. n. 3848., et Pr. P. 2. p. 161. n. 22., et cum Dub. p. 120. n. 9. La-Peyr. Herbr. Wulf. apud Jacq. A. 5. Append. p. 55. t. 49., Lamk. Ill. t. 616. f. 1., Sturm Heft 72., Loisel. Herb. genr. Amat. 2. t. 119., Bot. Mag. t. 335. Bot. Cab. t. 1496., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2105. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 14. f. 125., Lob. Obs. p. 520. f. 1., Icon. 2. t. 73. f. 1., Dod. Pempt. p. 525. f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 295., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 463. f. infr. (Cic. sylv. Penae!).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. orient. editior., locis saxosis et confragosis.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *d'Aure* secus *le Riumajou*, die 19. Jul. 1852. Habui ex viciniis *de Venasques* a Duchartre, ex *le Pic de Lisey* a Deville, ex Pyr. or. de Herbr. Coder. ab ejus filio, e Valle *de Galba (Capsir)* a Gautier. Observavi circa *Gédre*, in valle *de Lienz*,

in m.e *Peña blanca* Pyr. Arag., in Valle *de Llo* Pyr. or., in m.e *Llaurenti*. Vivere in m.e *Lizé* testatur Spruce apud Hook. *Journ. botan.* 5. p. 420.

Non folia, sed foliola suborbiculata sunt, vel potius ovato-lanceolata, acuta; patet quam parum exacta fuerit denominatio, quae cum Linnaeo praevaluit. *O. rotundifolia* L. Sp. ed. 2. p. 1010. n. 16., jam DC. observante, alia planta evenit, et ita sane videtur perpendendo Linnaei notas, loco citato exaratas. Dein DC. Pr. l.c. n. 23. sub sua *O. tribracteata*, in *Fl. Fr.* proposita, dubitare, num ageretur de eadem specie male descripta. *O. latifolia* Asso Mant. videtur eadem ac *O. herbacea* etc. Asso Syn. Arag. p. 97. n. 676.; eam ad *O. rotundifoliam* afferre adamavit DC. Pr., quam sententiam libenter susceperunt Colmeir. *Cat. pl. Catal.* p. 35., Losc., y Pard. Ser. pl. Arag. p. 26.

Synonymon Tournefortii ab Asso prolatum, « *An. ann., erect., latifol., glut. Lusit.* » Inst. r. hrb. p. 409. indicat plantam annuam, eumque ad *O. pubescentem* pertinere ego dubitare nequiverim. Quoad Assoi prolatio vero attinet, hoc libeat observare: *O. latifoliam* Asso Arag. Syn., nec reperiri in p. 97. a DC. citata, neque alibi in hoc primo hujus auctoris opere de plantis Aragonensibus. Falsam DC. prolationem ad litteram suscepit Godron, cum Gren. *Fr.* p. 367. Ii, qui auctores plures citare mos habuerunt, ex aliorum auctoritate, absque librorum inspectione, pluries sese ridiculos reddiderunt, quum pervenerint ad citationem nonnullarum operarum, aut tabularum si strictius mavis, quae ab auctoribus editae nequaquam fuerunt, eorum operibus suspensis, morte, incuria, operum deformitate, vel quia sumptui, absque auxilio, imparium.

Ononis fruticosa (Berardi) L. Sp.

Anon. frutescens? Berard, ex Jonq. Hort. Par. 1559. p. 14. DC. Dub. p. 120. n. 10., Godr. Gr. Fr. p. 368. La-Peyr. Herbr.; O. rigida Kunze Flora 1846? Nouv. Duham. T. 2. p. 122. n. 2. t. 36. (e pl. cult.); Sert. Botan. 2. (Bruxell. 1829.); vix bon. Mill. Icon. t. 36. Duchesn. Pl. ut. vén. Atl. t. 113. Duham. Arbr. Arb. p. 5. n. 1. t. 21. (non t. 58. ut cit. L. Vill., DC. Dub., Godr. Bot. Mag. t. 317.. Bot. Cab. t. 1569., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2104., et t. 2156. n. 4. anal. An. purpur. frutesc. non spin. Dodart. Mém. fol. max. (1676) sec. spec. p. 57. t. 2.

♄ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per region. mediterr. ad extrem. *Oleae* limitem; reperitur etiam in Pyr. septr. med. edit., sed rara; solum calcareum praediligit.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Pamplona*, l. d. *Sarrat d'Ardanaz*, et ad *Sanguessa*, diebus 14. Jun., et 9. Aug. 1844; in Pyr. Arag. sub *Santa Cruz* ad pedem montis *St.a Leucadia* die 29. Maj. 1850. Observavi ad *Aldunate* Pyr. Navarr.; insuper secus *la Canal de Verdun, a la Llansada de Ischias*, ad *Bernes* sub *Jaca*, circa *Ayerbe, al Salto de Roldan* supra *Huesca*. Vivere ad *St. Béat* testabatur Parentau, et ex *le Pic de Gard* degit in La-Peyr. Herbr.

Fruticulus pedalis, sesquipedalis, ramosissimus in quo epidermis corticalis facile secedit, itemve seniores stipulae. Stipulae juniores vaginantes, adultae e latere fissae, erosae, laciniatae, dentatae, aristatae, scariosae. Folia trifoliata, foliolis cuneato-obovatis, crassiusculis, lucidis, per marginem (basi excepta) serrato-denticulatis, parumper involutis, apicibus eorum quidquam irregularibus revolutis, glaberrimis, saepius coacervatis, pedunculo communi brevi, partialibus sub-nullis. Bracteae cum stipulis satis conformes, rubellae, inflatae, magis oblique apertae,

quidquam glandulosae. Rachis bipollicaris, et ultra, glandulosa, in 5-10 pedunculos soluta, istique uni-bi-triflori, valde glandulosi, ad pedicellorum ortum articulati, ibidemve bracteola lineari suffulti, saepius rubelli. Flores pulcri, patentes, rosei, vexillo purpureo-striato, cum area triangulari oblonga albente, ad quam sese applicat carina; aliunde petala pallidiora, ut de hisce scutum; alae in parte inferiore laminae auriculatae, auricula ad latera carinae se immittente in foveolam ex antico in posticum versam. Calyx eximie glandulosus, laciniis sub ovarii fructificatione patentiusculis, junior rubellus, dein marcescens, attamen persistens. Stamina omnia monadelpha, glaberrima. Legumen turgidum, valde glandulosum, pendulum, in quo juniore conspicitur stilus convolutus. Semina reniformia, superficie veluti pruinosa, morula. Tota planta glaberrima, infloratione excepta, in qua major pars scatet pilis glandulosis, unde odor resinosus, gratusque exsilit.

Inter generis characteres legumen sessile dicunt DC. Duby, qui dein sectiones offerunt floribus pedunculatis! Quocunque modo rem intelligant dantur *Ononides* leguminibus stipitatis, vel carpophoro suffultis, ut haec est.

Stipulas male expressit Redouté in *Nouv. Duham.*; male, vel omnino nullas Dodart, et Duhamel; et male eas descripserunt Linnaeus, Lamarck, DC. Pr.; qui P. 2. p. 161. n. 24., speciei nostrae varietatem (**b**) confecit sub ea citans *O. fruticosam* Asso Syn. Arag. p. 97., qui de ea mentionem non fecit, nec illic, neque in appendicibus ad suam Flor. Aragonensem.

Revisendae etiam erunt apud DC. *Ononidis* sectiones, in quibus saepe reperiuntur sejunctae species affines, ut cum hac de qua egimus, videtur illa *O. arborescens* Desf. Atl., DC. Pr. n. 39., inter quas reperies plures species cum hisce nec habitu, neque facie convenientes.

Ononis angustissima (Barrelier.) Lamk. *Dict.*

Barr. Icon. t. 300. Tournef. infr. cit. Lamk. l.c. p. 508. n. 14., DC. Pr. P. 2. p. 161. n. 26. O. tridentata L. Sp. pl. 2. p. 1009. n. 13., nec Recentior.; O. falcata Viv., ex Coss.; O. Barrelieri Dufr.; et O. crassifolia ejusd., ex Lang.; O. longifolia Willd. En., ex Coss. Algr. An. Hispan. frutesc. fol. trident. carnos. Tournf. El. botq. p. 326., et Inst. r. hrb. p. 408.; O. tridentata var. *a* Asso Arag. n. 671.? Cav. Ic. Descr. T. 2. p. 41. n. 167. t. 152., Viv. Libyc. specim. p. 41. t. 18. f. 3. Magn. Hrt. Monspel. p. 16. t 2. (excl. ram. ster.).

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Arag., Catal. cum *Olea*, locisque calidior., solo se delectans gypsaceo.

Legi in Pyr. Arag. contra *Torva* m.[e] vulgo *la Raurera*, die 2. Jun. 1846; in Pyr. Catal. ad *Orgañia*, die 20. Jun. ejusd. anni. Observavi ad *Purroy, Castellon, Amundevar*, ad *Villanueva de Pons, Pons, Torva, Alfaraz, Juarz, Pont de Suert* (ad dirutum coenobium *de Labaix*), inter *Muya*, et *Vich* l.d. *Colle Suspina.*

Suffrutex ramosissimus, erectus, aut prostratus, potius fragilis; caulibus pubescentibus praeditus, foliis pinguibus, coloris intense viridibus, odoris ferme nullius; dum sterilis faciem *Salsolae*, aut *Suaedae* portendens, flores pulcri, rosei; tuncque tantum a viatorum vulgo notandus: Folia trifoliata, basi vaginantia, vaginis tenuibus, puberulis, in dentem utrinque viridem productis, inter quos dentes brevissimus exsurgit petiolus sublinearis, pubescens. Foliola lineari-spathulata, eorum evolutiora apice sub-tridentata, quidquam convoluta, glabriuscula; ad foliorum axillas alia excrescunt foliola, quae ejusdem structurae sunt,

tardiora et minora tantum, neque basi vagina propria donata dum simplicia; sed ubi plura simul prodeunt, tunc foliolum interior tantum vagina propria caret, quum exteriora gradatim interioribus vaginam praebeant; videntur in evolutiore planta folia quasi fasciculatim degere. Flores racemosi, longe pedunculati, solitarii aut bini in eodem pedunculo, cum pedicello partiali articulato, pulcre rosei, laeviter odorati, ut *Cytisorum* vulgatiores species. Rachis puberula, pubescentia ex majore parte glandulifera. Bracteae ad pedunculorum exortum ovatae, tridentatae, striatae, scariosae, ciliatae, caducae?; aliae ad pedicellorum originem (sive ad pedunculi articulum) lineares, angustissimae, virides, et glandulosae; glandulae aeque in calyce adstant, ac in extrema parte rachidis, generatim rubellae. Calyx pubescens, et iste quoque saepius rubidus. Corollae vexillum per marginem roseum, apice acuto saturatiore, basi (ubi alia accedunt petala) albente; alae et carina ad medium albentes, sensim magis coloratae, donec in apice ferme atrofuscae fiant. Stamina decem, inferiore aut omnino libero, aut facillime a media sui parte ad basim ab aliis secedente; antherae flavo-aurantiacae. Ovarium cum stilo ad medium (ad istius inflexionem usque) pubescenti-glandulosum.

Flores facile caduci, non solum in planta exsiccata, sed in vivente etiam. Sapor herbae est acris, amaricans, et parum gratus; libenter tamen a pecore planta comeditur; eamque in loco natali undique sectam, et abruptam plerumque reperies. Varietatem canescentem (de foliis) ego per Pyrenaeos non offendi, observandam forte locis calidioribus, et apricis. Ast facile videbis plantam ludentem foliis edentulis, referens tunc varietatem illam *edentulam* Webb in Bourg. Pl. Hispan. exsicc. Sed haec res nimium fortuita est aliquando in uno alterove tantummodo ejusdem individui ramo conspicienda. Occurrit saepe morbosa, foliis parenchimate amisso, in sacculum translucidum conversis. Ad *Pons*, et ad *Golté* Pyr. Catal. individua conspexi foliis latioribus praedita, et vereor ne planta a me descripta transeat in *O. crassifoliam*, cujus forma angustifolia foret, degens in solo gypsaceo, et sub-salso.

Habui pro *O. angustissima* Lamk., quamvis in mea, neque folia sint serrata, neque flores laterales tantum, et solitarii, nec tota planta pubescens, et viscosa; quae omnia aut ab indole, variabilis speciei, vel a natura speciminum, aut e minus correcta Lamarckii descriptione num pendeant, vel ab errore meo, ulteriores inquisitiones docebunt. Citat insuper Lamarck Barr. Icon. t. 299., quae minus convenit cum mea planta, quod etiam e cognitione plantae ad Caesaraugustam provenientis dicere possum, quum loci iste citetur a Jussieu in Obs. adposita p. 75. n. 844. Notandum tamen est, quod ipse Lamarck libentius Barrelieri iconem n. 300. citavisset, si folia serrata in hac icone conspicerentur. Ego vero fidenter hanc retuli figuram a qua me non arcuit Jussieu nota, Obs. p. 75. n. 845., de floribus *exiguis* dictis, quia eam non stricte exactam reputavi.

O. tridentata Auctor. differentem constituit speciem? pro ea nomen *O. crassifoliae* Dufour praestaret, receptum quidem a Boiss. *Voy. botq. Esp.* n. 441., qui caeterum la am et exactam stirpis notitiam assequutus non est. De Dufourii planta dicit Willkomm: « *Ab O. tridentata* (sive *angustissima* nostra) *abunde differt foliis multo latioribus brevioribusque, apice truncatis, quinquedentatis, crassioribus, atque habitu.* »

Sert. Fl. Hisp. 41. n. 252. Eam video in Barrel. Iconibus ts. 419., et 420., 299.? quae ipsa est *O. Barrelieri* Dufour, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 7. (1860) p. 324., stirps nostrae propinqua, sed non identica. Prolationem Cavanillesii tutiorem reddunt specimina archetypa ex *Elda*, a me visa in Herbr. hrt. Bot. Matrit.

Quis dubitaret de Tournefortii synonymo a Magnol recepto, a Cavanilles confirmato, ac laudato, pro ea quae iste dicit de pulcherrima Roberti icone (tab. 36.)? ; hanc difficile foret credere factam fuisse absque Tournefortiani herbarii consultatione. Nubem tamen ingeneravit ipse Cavanilles dum scripsit: « *Roberti...... plantam sistit habitu atque foliis a mea nonnihil diversam* » Cav. l.c. p. 42.

Videtur etiam *O. tridentatam* L. Sp. p. 1009. n. 13. ab hac nostra non differre; et ipse citat Tournefortii, et Magnoli loca, nec verbum quidem est apud eum nostrae speciei contrarium ; Lamarck quoque sub *O. tridentata*, l.c. n. 13., refert Tournefort, Magnol, et *Plantes du Roi*, sub qua prolatione iconem Roberti indicari crediderim; dividitque Lamarck Linnaei speciem in **a**, et **b**, cujus primae descriptio non percipitur, quomodo differat ab illius *O. angustissima*, et cujus secunda evidenter *O. crassifoliam* refert, sive e descriptione, sive ex Barrelieri tabula citata. Hasce stirpes a Pourret se accepisse dicit Lamarck, sed ego earum vestigia nequidem reperire potui in hujus Herbario Matriti asservato.

Ononis cenisia (Berardi) L. Mant.

An. flor. pend. purpur. D. Berard, Jonquet Hrt. Paris (1659) p. 13. (excl. certe G. Bauh. loc.). Bert. 7. p. 287. n. 17., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 114. n. 17., DC. Pr. P. 2. p. 261. n. 27., et cum Dub. p. 120. n. 11. La-Peyr. Herb.; An. alpin. pumil. purpur. glabr., non spinosa, Tournf. Herbr., ex Boiss. Esp. n. 442. cf. Elém. bot. p. 326., Inst. r. hrb. p. 408. All. Specim. p. 47. t. 2. f. 3., Pedem. n. 1173. t. 10. f. 2., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2101. f. 3, 4. Barr. Icon. t. 1104.

♃, aut ♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. orient. editior.; inque Aragon. ad humiliora, cum *Olea*, descendens: in Pyr. septentr. med. ego non percepi.

Legi in Pyr. Arag. *Sobrarbe*, ad *l'Ainsa*, die 30. Jun. 1845; in summa valle *de Prades de Baragues*, Pyr. or., die 4. Aug. 1836, inque summitate montis *Cambresdazes*, die 23. Jul. 1839. Observavi in m.e *Canzias* supra *Fiscal*, in m.e *Turbon*, *a la Peña Montañesa*, unde forte a ventis semina in *Sobrarbe* projecta ibidem stirpem induxerunt ad *Mediano* usque sub *l'Ainsa; supra Castanesa.*

Planta in mitioribus, et cum ipsa *Olea* proveniens, grandior fit, et pulcrior prae alpestri, quae generatim parva, et contractior remanet. Individua per *Sobrarbe* visa semper postrata, pilis simplicibus aut glanduliferis modice induta per caulem et folia, copiosius per pedunculos, calyces, legumina, nec non in vexilli parte exteriore. Folia subinvoluta. Flores pulcri, vexillum e rubro striatum, alae et carina pallide roseae. Semina sub-reniformia, nitida.

Duchartre, consilio a DC., Duby suscepto, distinguere maluit (in sua Flor. Pyr. pl. exsicc. fasc. 5. n. 85.) plantam Pyrenaeorum, et Herbarii La-Peyrouse ab illa, quae in Alpibus provenit, Pyrenaeam stirpem sub-aristatam declarans. Ego vero pedunculis sub-aristatis videre nequivi, nec in individuis per Pyrenaeos examinatis, neque in iis asservatis in La-Peyrouse Herbario, in quibus omnibus florem terminalem vidi: nam pro arista ego sumere nollem parvam illam et

caducam bracteam sitam duas, tresve lineas sub floris insertione, quam caeterum bene expressit Allioni in s.c. figura. Quod si in hac bracteola staret fundamentum putatae aristae, nulla distinctio possibilis foret, quum eadem pedunculi structura reperiatur in individuis utrobique provenientibus. Nec ego credam recta habita observatione; sed credulitati tantum, erga citatos auctores descripsisse plantam *pedunculis muticis, aut apice sub-aristatis* Godron cum Gren. *Fr.* p. 372. Mutel *Fr.* p. 236. n. 12. pedunculum praeteriit. Perperam sub *O. cenisia* exclamavit Allioni: « *O. reclinata* L. *ad hanc pertinere videtur* » l.c. p. 319.

Recte DC. Duby citarunt ad hanc speciem Barrelieri tabulam 1004 tantum, quae melius eam fingit. In Barrelieri tabula 354., a Loiseleur, cum Allioni, et Willdenow adducta, ego video stirpem alieni habitus, et potius sequentis speciei figuram, cui illam, e planta italica desumptam, cum Linnaeo retulit jam Bertoloni.

Ononis reclinata (Cherleri) L. Sp., Nob. Sched. cr. n. 74.

Cherl. ex J. Bauh. infr. c. Koch p. 174. n. 7., Moris Sard. 2. n. 270., Godr. Gr. Fr. p. 372., Low. Man. Fl. Madr. p. 129. O. reclin., et O. Cherleri (Willd. Sp., non L.) Desf. Atl. 2. p. 148., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 114. ns. 18. 19. O. reclin., O. mollis Lagasc., et O. Cherler., DC. Dub. p. 120. ns. 12, 13, 14., Mut. Fr. p. 236. ns. 13-5. O. recl., et O. moll. Lag., Savi. Bert. 7. p. 380. ns. 11, 12. La-Peyr. Herbr., partim, s.l., et O. scabra La-Peyr. Herbr.; O. inclusa Pourr. in Herbr. Boloss.; O. dentata Soland. apud Lowe Mad., et O. Desfontainii Duf. in Herbr. Desfr., ex Webb. Berthel. Canar.; secundo syn. ab aliis quoque declarato; O. parvula Steud. Pl. Schimper. Abyss., ex Richrd.; O. parvula Steud. et Schimpr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 72. t. 677., Savi Mem. Soc. Ital. Moden. T. 9. (1802) p. 351. t. 8., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2102. f. 1., et t. 2156. n. 1. anal. Engl. Bot. Suppl. 3. n. 2838. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 394. f. 2. Chabr. Sciagr. p. 168. f. 6., Barr. Icon. t. 354., et t. 761.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In calidior. paesertim mediterr., sed occident. etiam.

Legi in Pyr. Cantabr. marit. ad *Bidart*, die 27. Maj. 1841, in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *Cerbera*, die 26. Maj. 1837; in Pyr. Catal. ad *San Feliu de Guixols*, die 13. Jun. 1860; in Pyr. Atax. vel Corbar. supra *Narbonne au Pech de l'agnelo*, die 13. Maj. 1839. Observavi sub *Bilbao* ad mare.

Foliola ad medietatem ferme integra; stipulae cordato-acutae, nec eas late ovatas cum DC., Duby, Mutel (n. 13.) ego dicam. Pedunculi longitudine petiolorum, nec folii, ut eos declarant DC., Duby, Mutel (n. 13., et 15.), et post hosce alii, videlicet Godron l.c., Dietrich Syn., et Moris. ac Gussone, qui eos describunt folium subaequantes. Bracteolae negantur a Mutel, *Fr.*, et a Lowe s.c., raro inveniuntur, teste Moris, eas se vidisse dicunt DC. Dub. Ego illas non percepi. Pedunculi ad apicem rigidi, reclinati, fructum pendulum ferunt. Flores, seu corollae, in ima parte albidi, apice rosei, vel rubelli; vel si mavis carina, quasi omnino albida; itemve alae, vexillum in superiore sui parte, ultra medium roseum, vel rubellum. *O. scabra* La-Peyr., quae mihi haec eadem species visa est dum Herbarium La-Peyrousii scrutatus sum, ceu peculiaris species sustinetur a Grenier in sua opella *Fragm. Voy. botq.* (1749) p. 70., quod judicium sibi confecit Grenier examinato specimine hujus stirpis in Herbr. Serres, qui, ut palam factum est, iniquas manus contulit in rem publicam. Sed Godron cum Grenier, *Fl. Fr.*, nec illam recepit speciem, neque de ea, vel de La-Peyrouse, quoad hoc, ullam mentionem fecit sub quacunque hujus generis specie, donec supervenit Clos, qui ad *O. Columnae* reducendam esse stirpem duxit. *O. Cherleri* L. Sp. pertinet ad *O. Columnae* All., observatione

acta a Bentham in ipso Linnaei Herbario, edita a Lindley in Fl. Gr. Sibthrp. p. 92. Ipse Bentham prius in hoc peccaverat, *Cat.* p. 108., *O. reclinatae* L. ejusdem auctoris *O. Cherleri* adjungendo. Cf. etiam Guss. Syn. 2. p. 260. lin. 1. seq.

Confusiones de hac specie jam apud auctores extantes, auxit Willdenow, quum loco Linnaeani synonymi ad *O. Cherleri* citati, quod *Anonis Trifoliis affinis pusilla glabra fruticans Cherleri* J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 394., ei attulit (Sp. pl. Diadelph. p. 1004. n. 43.) alterum J. Bauhini locum, *Anon. Trifoliis affinis minima hirsuta Cherleri*, quam ad *O. reclinatam* sistimus, in eadem J. Bauhini operis pagina reperiendam. Sero latiorem ideam sibi confecit Lowe, usque eo ut dubitaret, num *O. pendula* Desf. Atl. t. 91. foret ne speciei nostrae luxurians status?

Ononis repens (Ray) L. Sp.

An. proc. marit. Ray. Syn. ed. 1. (1690) Append. p. 240., ed. 2. p. 196. n. 3. Fries Compend. Svec. p. 101. n. 548., Koch p. 173. n. 2., Loirel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 111. n. 3., Schultz Stargrd. Suppl. n. 59. O. procurrens *b* DC. Dub. p. 120. n. 16. O. antiquorum *b* Bert. 7. p. 369. ad n. 1. O. arvensis var., ex Sm., Benth., Lindl.; O. spinosa Gater. Herbr.; O. antiquorum Chaix. Herbr., ex Timb.; O. maritima Du Mort Belg.; O. retusa Schum., O. occidentalis Lang. Pl. exsicc. Eur. austr. Engl. Bot. Suppl. v. 1. n. 2659., Flor. Batv. v. 3. t. 167.? Sturm Heft 72., Cosss. Germ. Fl. Paris. p. 121. n. 2. t. 11. f. B., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2097. f. 4., et t. 2156. n. 2. anal., Dill. Hrt. Elth. p. 29. t. 25. f. 28.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In litore occidentali praesertim. Legi in Cantabr. *(Guipuzcoa)* ad *San Sebastian*, die 1. Jun. 1841, mox in Cantabria septentrionali ad Sepulcretum *de St. Jean de Luz*, die 4. Jun. 1841. Habeo a Deville ex *Biacabé* prope *Arrens*. Observavi ad *Tarauz*, sub *Algortha*. Ad *Consolation* agr. Ruscin.) vidit Timbal.

Hanc, et sequentem speciem arbuscula perperam declaravit Godron, cum Gr. *Fr.* ps. 374-5.

Ononis antiquorum (Theophr., Dioscr., Nicand., Plin.) Auctor. Plur.

Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 5. et l. 2. c. 8., Dioscr. l. 3. c. 18., Nicand. Ther. v. 872., Plin. Nat. h. l. 2. c. 16. vel 58., et l. 17. c. 4. vel 12. Moris Sard. 1. n. 272., Godr. Gr. Fr. p. 374., Bert. 7. p. 368. n. 1. *a*. O. spinosa Quorund., Koch p. 173. n. 1., Gaud. 4. n. 1615., DC. Dub. p. 121. n. 17., Wahlnb. Fl. Sv. ed. 2. n. 795. O. spinosa, Schwenckf. Siles. p. 146., et sub hoc nom.e Lapeyr. Herbr.; O. Bernhardi Vis. Ort. Pad., ips. tat. Dalm., O. minima Planell. Ger. Galleg.? Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 70. t. 675., Schrank Fl. Monac. t. 333., Flor. Batv. v. 3. t. 219., Schk. Handb. t. 194. fl. fr. anal. Sturm Heft 72., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 343. t. 154. f. 6., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 42. t. 39. f. 24., Sv. Bot. v. 4. n. 243., Coss. Germ. Par. p. 121. n. 1. t. 11. f. A., Bull. Herb. Fr. t. 105., Sabb. Hrt. Rom. t. 38., Plenck Ic. pl. med. T. 6. p. 39. t. 553., Turp. Fl. med. T. 1. t. 59., W., W., F., N. ab Esenb. Fl. offic. t. 324., Savi Mat. med. p. 47. t. 9., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2097. f.ae 1, 2, 3. campestr., et t. 2098. f. 1. antiquor., Fl. Dan. t. 783. Zannich. Vnz. p. 17. t. 210., Rivin. Tetr. irr. t. 69. Engl. Bot. v. 10. n. 682., Matth. p. 674., Camer. Epit. p. 443., Fuchs. Hist. st. p. 60., Trag. St. h. p. 869., Lob. Obs. p. 492. f. 2., Icon. 2. t. 28. f. 1., Dod. Pempt. p. 743. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 913. f.ae suprs., Icon, t. 528., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 448. fig., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 391. f. 2.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Arag. ad *Broto*, die 7. Aug. 1850. Habeo a Deville ex *Sacoué (Barousse)*, et ex *Collioure*.

Variat foliis sub-glabris, vel aliquando valde hirsutis. Ludentem floribus albis vidi saepe in schistosis ad *Castañesa*, *Mane*, extra Pyrenaeos ad *Bagnacavallo*.

Varietas gracilior, floribus pallidioribus, per region. mediterr. calidior. occurrens, sumpta fuit a quibusdam pro *O. diacantha*, specie propria Gandogero *On. carnea*.

Num *O. hircina* La-Peyr. Herbr., et *O. reclinata* La-Peyr. Herb., partim, s.l., fuerint ad hanc speciem amandandae, vel potius ad *O. altissimam* Lamk., sive *hircinam* Jacq., natura speciminum absolute determinare nequivi. Clos eas vellet potius *O. procurrentis*, sive *repentis*, quod mihi minus probabile visum est. Illa *O. altissima* Lamk., (quae mihi videbatur latere sub *O. hircina* La-Peyr. Herbr.) excluditur e Flora Gallica a Godron cum Gren. *Fr.* p. 508., utpote qui opinati sunt, varietatem *O. repentis* floribus geminatis susceptam fuisse aliquando pro specie modo citata. Forte ipse in eumdem errorem incidi, quo tempore Herbarium La-Peyrouse examinavi, tunc bona ratio penes Clos foret. Res attentius examinanda. Praeterire interim nolo, *O. altissimam* per Pyrenaeos me perquisivisse, nec unquam percepisse.

O. arvensis Sm., Bert. 7. p. 371. n. 2., valde suspecta mihi est, nec speciei certitudinem nactus est ipse Bertoloni. Fuchsii, Rivini, Plenck prolationes a Bertoloni sub ea relatas ad nostram speciem tranquillo animo adjunxi. Nec *Engl. Bot.* figura, v. 10. n. 682., ab hac unione me abhorrere sinit. Stirpes separavit olim Willdenow Berol. Pr. ns. 714, 715., ut Sp. pl., et En. pl. hrt. Berol. (1809) p. 748., ns. 1, 2., sed hancine sententiam refellit Schlechtendal, Flor. Berol. (1823) p. 371. n. 735.; ab hoc descivit Kunth Fl. Berol. ed. 2. p. 220. Porro de stirpibus istis divisae manent Botanicorum sententiae.

Ægipuros Theocr. Id. 4. v. 25., cujus etymon donat *Triticum caprarium*, obscurissima planta est, ab Anguillara, *Sempl.* p. 145., aliquibus de ea notis e Crateva, audacter pro *O. antiquorum* interpretata, a Fée, prudentius, absque definita interpretatione relicta est, *Fl.* p. 5-6., sed miror virum, in re herbaria antiquorum non parum versatum, non alium agnovisse Auctorem, qui *Egipuros* meminerit. Memoravit eum Theophrastus, Hist. pl. 2. c. 8., cujus plantam (majore fiducia, prae illa Theocriti) in *O. antiquorum* convertitur.

Ononis mitissima (Wijnhouts) L. Sp.

O. non spin. lusit. fl. alb. Wijnh. in Herbr. Dillig. 1663., ex Court. Comm. 2. in Dod. Pempt. Bert. 7. p. 374. n. 5., DC. Dub. p. 121. n. 18. O. bracteata Pourr. in Herbr. Salvador, ex Guss. Sicil. Dill. Hrt. Elth. p. 28. t. 24. f. 27., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2099. f. 2. Cup. Hrt. Cat. p. 18., et Panph. Sic. 1. t. 569., et 2. t. 181., ex Guss.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Navarr. humilior. Legi ad *Pamplona,* die 8. Jul. 1850.

Caulis bifariam pilosus ut in *Veronica pulchella* Salisbr., vel in *Stellaria media* Vill. Bracteae albentes, inferiores trifoliolatae, superiores unico, et parvo folio effoetae. Glandulae hinc inde conspiciuntur per totam plantam, plus minus copiosae. Patria Insulae Baleares, Dillenio dubia, non confirmatur, a Cambessedes, nec a Willkomm (*Linnaea* V. 40.).

SECTIO 4.ª **BUGRANOIDES** DC.

Ononis aragonensis (Tournef.) Asso.

An. hisp. fruct. fol. rotundior. Tournf. Elem. bot. p. 326. certius: sed forte etiam praecedens. DC. Dub. p. 121. n. 21. (quamvis non gallica). O. dumosa La-Peyr. Herbr., et Hist. abr. pl. Pyr. p. 410. n. 22., et Suppl. p. 98. Ass. Syn. Stirp. Arag. p. 96. n. 673. t. 6. f. 2. Magnol Hrt. Monspel. p. 17. t. 3. parum felicit. (non t. 17., aut 21., ut diversi citant).

♄ Flor. Maj. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Arag., Catal. mont., solo calcareo.

Legi in Pyr. Catal. supra *Orgaña*, ad *l'Ermita de St.a Fé*, die 19. Jun. 1846. Habui ex viciniis *de Venasques* a Paul Boileau; observavi ad *Murillo-Gallego*, ad *Basibé;* ad *Gavarnie* detexit Bordère? specimen ejus ex hoc loco reperii inter Devillei plantas.

Frutex semiorgyalis, ramosissimus, ramis distortis, et intricatis, basi nudus, medio foliosus, apice aphyllus, e longinquo atrovirens, propius sat elegans, odoris laevissimi praeditus, saporis (de foliis) herbacei, non absque aliqua dulcedine, ita ut libenter a pecore pasci credam, ut asserit Boissier, *Voy. botq. Esp.* n. 444.

Rami fragiles, cortice sub-fuscescente tecti, qui cortex induitur epidermide cinerascente, facile secedente, in junioribus ramis pubescente, in adultis glabra; hanc pubescentiam in tenerioribus adhuc plantae partibus nonnullae glandulae comitantur. Folia solitaria, aut aggregata, stipulata, petiolata, trifoliata: stipulae in unam connatae cum petioli basi nectuntur, et caulem amplexantur; venosae sunt, per marginem ciliatae, exceptis dentibus iis duobus viridibus ad earum apicem, qui sub-patentes sunt, et obscure denticulato-glandulosi; eae stipulae marcescunt tandem, sed multum adhuc adfixae perdurant. Petioli semiteretes, superne sulcati, pubescentes, longitudine variantes a paucis lineis ad semipollicem, et pollicem etiam si totus petiolus, ad foliolum terminale usque, computetur. Foliola bina inferiora opposita, aut non opposita, a petiolulo brevissimo, decolorato, substentantur; suntque foliola subrotunda, uninervia, admodum venosa, irregulariter serrata, et biserrata, dentibus tum acutis (quasi in aristulae speciem), tunc obtusiusculis, ima basi integra, apice parum perspicue, aut manifeste emarginata, superne atroviridia, nitidissima, inferne pallidiora, et vix per nervum puberula; sunt insuper inter se aequalia, aut subaequalia, terminali prae lateralibus rotundiore, quidquam majore, longiusque prae aliis petiolato. Flores in longum, interdum palmarem, racemum aphyllum dispositi, rari, octo-decem, solitarii, vel geminati, brevi pedunculo sustentati, ad basim pedunculorum bracteati, bracteolis sub-rotundis, foliola aemulantibus, vel similibus, pedicellis linearibus, aut sesquilinearibus, cum rachide, et bracteis praesertim glandulosis, evanescente corolla cito marcescentibus. Calyx nervosus, pubescens, pilis pro majore parte glandulosis, Flores flavi majusculi, striis rubellis in vexillo paucis; alae angustae carinam subaequantes, et cum ista vexillum superantes: stilus extra carinam exporrectus; legumen deltoideo-acutum, turgidum, pubescenti-glandulosum, sub-dispermum, calycinis dentibus quidquam brevius. Semina (non bene matura vidi) sub-reniformia, nitida fuscescentia.

Vivit ad rupes calcareas Pyrenaeorum Aragonensium, Catalaunicorum, neque in septentrionalibus, gallicis, quantum videre mihi datum est; quapropter arbitrio, ac vanitate haec species enumeratur a Gallis, aut penes quos per eos, in illorum Floris ant. Bordère detecta, si revera iste in latere septentrionali specimina venditata decerpsit. Nullam agnovi stirpem, quae folia huic nostrae speciei tam similia portenderet ac *Trifolium rotundifolium* Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 35. t. 747.; haec hirsutiora tantum sunt in graeca planta.

Adduxit huic speciei Asso *Anon. hispan. frutesc. fol. rosae sylv.* Tournef. Inst. r. hrbr. p. 409., quam ad varietatem **b** *O. crispae* retulerat Linnaeus, Sp. pl., animadvertente, et refellente Asso l.c. Ei

non attendidit Willdenow, Sp. pl. Diadelph. p. 1009. n 57., de Tournefortii synonymo Linnaeum pariter sequutus, itemve Magnoliano ad varietatem **a** *O. crispae* relicto, ne dicam confirmato, quod cum Tournefortiano ejusdem denominationis, *An. hisp. frutesc. folio rotundiore* Tournf. p. 409., ad *O. aragonensem* pertinere existimavit DC., *Fr. Suppl.* p. 552. n. 3847., cui, quamvis parum satisfacti de Magnolii figura, libenter tamen assentimur. Video Smith, Gr. Pr. 2. n. 1661., ad *O. crispam* L. Sp., et Herb., adduxisse postremam hanc Tournefortii *Anonidem*, cum Magnolii synonymo, revera dubitanter, adpositaque observatione: « *Magnolii icon mihi dubia videtur* » An quia mala? vel quia alienae speciei? Porro inspectio figurae in Fl. Gr. Sibthrp. C. 7. t. 680. *O. crispam* distinctissimam ab *aragonensi* demonstravit, adeo ut planta illa accedat potius *O. Natrici*, praesertim vero varietati illae ad *St. Béat* lectae, de qua speciatim diximus. Interim non adhuc plane compertum habemus, utrum *O. crispa* Wendland apud Roem. Archiv. T. 1. P. 3. (1798) p. 106. t. 1. eadem species cum Linnaeana sit. Non ego obstupescerem, si tandem aliquando manifestum fieret, hanc nostram *O. aragonensem* ipsissimam esse *O. crispam* L., nec Florae Graecae, male a Sveco quoad inflorescentiam definitam. Ipse Linnaeus in Mant. altr. p. 440., adnotaverat « *Magnolius flores spicatos pingit* » (sic, nec delineat!): revera non spicatos, sed racemosos, quod aeque Linnaeanum errorem non tollit. Prius iste dixit *caulem procumbentem*, dein *flores axillares solitarios*, *folia sub rotunda*, et mox ea *obovato-obtusa*, *recurvata*, *canaliculata*, *plicata*; aliaque prompsit, quae illius speciem valde obscuram reddunt, patria a Magnolii prolatione desumpta. Et ego cuperem illius Herbarium ad hoc consulere, ut viderem si specimina ibidem asservata conveniunt, aut pugnant cum iis quae in Linnaeanis libris legimus.

Interea DC., relicta *An. hisp frut. fol. ros. sylv.* Tournf., recepit tantummodo, ut supra dixi, *An. hisp. frut. fol. rotundior.* Forte melius, pro tempore, prius fecerat Lamarck, *Dict.* 1. (1783) p. 510. n. 24., duo illa Tournefortii synonyma ad duas ejusdem speciei varietates afferens. La-Peyrouse secundum Tournefortii synonymon pone hujus herbarii inspectione citavit, quod ergo tutius evenit. Dubitavit La-Peyrouse de identitate suae plantae cum Assoana, cujus figura reapse reprehesentat statum a communi abludentem. Haec, cum priore Tournefortii loco, sistit varietatem **b** *O. aragonensis* apud Lamk. *Dict.* l.c.

Illud ab Asso citatum Tournefortii synonymon, a DC. jam ab *O. aragonensi* remotum, iste dein in *Mém.* 6. *famill. Legumin.* (1825) p. 221., et Pr. P. 2. p. 165. n. 6. (inspecta Tournefortii stirpe in Herbario Vaillant.), cum Lamarckiana varietate **b** modo citata, in speciem peculiarem evenit, denominatione a Tournefortio mutuata *O. rosaefoliae* DC., quamvis dubiis de illius ipsum non caruisse videatur, ex eo quod, relata Lamarck prolatione subjunxerit: « *elle m'en paroit une espèce bien distincte* » l.c. p. 222. *O. rosaefoliam* repertam prope *Eliberim* Hispaniae indicat Webb It. Hispn. p. 53.

Ulterius quidem illustranda erit *O. hispanica* L. fil. Suppl. 324., cum synonymo *An. non spin., vill., visc. hisp.* Barr. Ic. t. 775., quam ab *O. crispa* vix distinguendam dicit Smith, Fl. Gr. Sibthrp. C. 7. p. 74., et cujus similitudo cum *O. Natrice* facile discernitur. Et revera *O. hispanicam* s.c. ceu stirpem huic valde proximam praedi-

carunt Webb, Berthel. Phyt. Canar. T. 2. p. 23. Sed ego vidi *O. hispanicam* in Brot. Phytogr. Lusit. sel. T. 2. (1827) p. 21. t. 177., cum prolationibus L. Sp. ed. Willd., et L. fil. Suppl., et cum synonymis *O. crispae* Lamk. *Dict.*, confirmata etiam s.c. Barrelieri figura, addito insuper Grisleyi synonymo, *O. non spin. fl. lut., perenn.* Virid. Lusit. n. 1083., et hanc Broteri plantam, sive e descriptione, vel e figura judicatam, affinem potius *O. aragonensi*, quam cuicunque aliae speciei Pyrenaeae mecum dixi, quamquam et cum *O. Natrice* multam agnoverim similitudinem eam ostendere. Adstat illius speciei altera figura in *Bot. Mag.* t. 2450.

Ononis striata (Gouan! Ill. p. 47. n. 1. (deducts. synms. omnibs.).

Non novi auctor. ante Gouan. Delastr. Fl. Vien. p. 167. n. 4., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 112. n. 9., DC. Dub. p. 121. n. 22., Godr. Gr. Fr. p. 376. La-Peyr. Hrb., excl. specim., et O. senescens Herbr. La-Peyr.. et O. rhinanthoides La-Peyr. Herbr.? dubium exclusit Grenier Fragm. Voy. botq. 1849 p. 70.; cur Godron cum Gr. l.c. hoc ignorari dicit? O. aggregata Asso Syn. stirp. Arag. p. 97. n. 675. t. 6. f. 1., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2101. f. 1, 2.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct. In montan. Pyr. medior., orient., calcareum solum praediligens.

Legi in Pyr. septr. med. m.^e^ *Esquierry*, die 27. Jul. 1838, supra *Marignac*, 16. Jul. 1843; in Pyr. or. Valle *de Llo*, diebus 31. Jul., et 21. Aug. 1836. Habui a Deville ex *le Pic de Gabizos*, ex *Bordelats*, et ex *Mane (Azun)*. Late provenit in Valle *de Ossau*; ad *Tellia* Pyr. Arag., in m.^e^ *Turbon*, ad *Organia*, sub *le Port de Salau*, etc.

Species gallo-hispanica, visu parum notanda, sed firmitate characterum inconcussa. Humilis est, perennans, quasi suffruticulosa, in rupibus, inter saxa, locisque dirutis, aridis, saepius proveniens, plerumque ad meridiem conversa. Radix tum crassa, et profunde in terram penetrans (vulgo fusiformis); tunc gracilis, ramosa, intricata, prorepens, huc et illuc interdum incrassata occurrens. Caules sub-palmares, graciles saepenumero ramosissimi, sub-nodosi, diffusi, floriferi adscendentes, aliquando erubefacti, alternatim (ad foliorum intervalla) pilosi. Folia stipulata, petiolata, trifoliolata; foliola cuneato-obcordata, vel cuneato-obovata, alterutrinque, sed in pagina inferiore altius nervoso-striata, striis in superiore folioli parte acutos denticulos corroborantibus, non ita in folioli basi, quae integra, mimimeque dentata perpetuo conspicitur; apex foliolorum rotundatus, emarginatus, cordatus, excavatus etiam in inferioribus foliolis reperitur, ideoque varius est, sed semper acutis dentibus terminatus; petiolulus folioli mediani ad tertiam circiter hujus longitudinem (sesquilinearem) pertingens, lateralia foliola subsessilia, omnia superne obscure viridia, indeque iste generatim sese officiens color herbae. Stipulae persistentes, cito pallidae, inferiores majores, latiores, summatim descriptae, lanceolatae, vel ovato-acutae, striatae, profunde dentatae, ad folia bene evoluta petiolo semper breviores. Flores breviter pedunculati, axillares, solitarii, aut plures ad ramulorum summitates foliaceas congesti. Calyces pallidi, hirsuti, tubo praediti brevissimo, ad denticulorum extremum usque sulcati, dentibus praelongis, sed tenuibus a corollae vexillo tantummodo manifeste superatis. Corollae luteae, calycem suffocantes; illarum alae breves, carina longa, vexillum longius, et apiculatum. Corolla adultior, aut sub exsiccatione fulvastra. Legumen ovoideo-compressum,

apiculatum, modice pubescenti-glandulosum, sub-dispermum, totum calycem non excedens. Semina lato-reniformia, sub fusca, laevia. Tota planta piloso-glandulosa, viscosa, laevem, sed gratum excitans odorem. Nigrescunt aliquando, ast non semper, legumina sub illorum senili aetate, aut sub exsiccatione.

Reperta in Alpibus delphinalibus, non in Italia, nec in Helvetia detecta. Synonyma omnia a Gouan adducta merito repellit Villar. *Dauph.* 3. p. 431. n. 6., incerto tunc temporis de illis judicio. Stirpem a Tournefort fuisse perceptam, vel distinctam, non constat.

Inspectio Herbarii La-Peyrouse suasit *O. senescentem* suam ibidem hodie degentem ad hanc *O. striatam* pertinere, quamquam ad hanc non adduxisset putatae speciei adumbratio a La-Peyrouse edita in sua *Hist. abr. pl. Pyr.* ps. 405-6. n. 1., quam ad lusum *O. antiquorum* potius fuisse confectam arbitrabere. An vera specimina sublata fuerunt de Herbario La-Peyrouse, alienis suffectis? Non hac vice a Serres, penes quem nullum *O. senescentis* La-Peyrouse vidit Grenier; cf. *Fragm. Voy. botq.* 1849 p. 70. *O. rhinanthoidem* La-Peyr. item huc sistere malui, quamvis dubitanter fecerim ad speciminum inspectionem, non pone considerationem characterum a La-Peyrouse datorum in citato opere p. 407. n. 7., quum characteres isti ab unione hujus stirpis cum *O. striata* non deterreant. Grenieri sententiam supra retuli: iste specimen La-Peyrousianum vidit in Herbario Serres, qui nigro notatur lapillo.

Ononis Columnae! All. Fl. Pedm.

Columnn. Ecphr. p. 304., et p. 301. f. 4. Koch p. 174. n. 4., Gaud. 4. n. 1618., Gmel. Bad. Als. 4. p. 511. n. 1074., Moris Sard. 1. n. 266., DC. Dub. p. 121. n. 23. O. Cherleri L. Sp., et Herbr., Bert. 7. p. 382. n. 14. La-Peyr. Herbr. s.l., el O. mitissima La-Peyr. Herbr., et O. villosissima La-Peyr. Herbr., excl. specim. Desf., s.l.; O. viscosa Gater.; O. inclusa Pourr. Herbr. Matr.. et O. juncea Pourr. Herbr. Matr.? An. fl. lut. parv. Tournf. Inst., ex Hrt. R. Paris. All. Pedem. n. 1166. t. 20. f. 3.. Jacq. A. 3. p. 23. t. 240., Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 71. t. 676., Brot. Phytgr. Lusit. sel. fasc. 1.. p. 57. n. 27. t. 7., et Id. T. 1. p. 135. t. 56. ead., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2100. Barr. Icon. t. 1606., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 170. t. 17. f. 4. n. 6., non adeo clara (e Columnn. d'c.)

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. per Æstat. Per region. mediterr. praecipue locis montan. saxos., sol. calcar.

Legi in Pyr. Atax. ad *Fontan*, die 12. Aug. 1843. Habeo a Deville lectam inter *Perpignan*, et *Carcassonne*, et *au Ger de Lourdes*, in ingressu vallis *Lavedan*, ubi olim observavit DC. Vidimus *à Pech David* prope *Toulouse;* abunde in *Sobrarbe*, ad *Avignonet.*

Lapsu calami Bertoloni annuam fecit plantam: ut inconsiderate *spinosam* dixerat G. Bauhinus, Pin. p. 389. *α* n. 3. Idem Bertoloni prolationem Allioni Auctar. p. 21. praeteriit, et recte fecit. nam ibidem edita sententia ab Allioni de identitate suae plantae cum *O. striata* Gouan prorsus obliteranda foret.

Corollae vestigium non vidi in individuis examinatis ad *Solsona.*

O. inclusa Pourr. mihi videbatur eadem species. Homonymam ex Soleirol pl. sicc. peculiarem constituere plantam existimat Bertol. Ibid. p. 382. n. 13. Num revera haec Soleiroli, et Bertoloni stirps respondeat Pourretianae plantae a me Matriti visae, hoc affirmare nequeo, quia dum Matriti degebam (1850-1.) non adhuc prodierat Florae Italicae Vol. 7., ut cum eo ad manus stirpem examinare possem. Caeterum Soleiroli, et Bertoloni planta videtur huic *O. Columnae* proxima, et fortassis ejus lusus, si ex fugaci speciminis inspectione apud Bertoloni fil. (8. Maj. 1874) veritatem arripui.

C. Bauh. Pin. p. 389. n. 3. de planta Columnae tantum, vel de hac ipsa nostra, effecit *Anonidem spinosam, luteam, minorem* suam, quod metaphorice ipsam ita designavisse videtur (cf. Magnol. Bot. Monspel. p. 22.), e calycibus rigentibus, sive quasi aristatis. *O. Cherleri* nuncupavit Linnaeus, e fallaci J. Bauhini sequentis speciei synonymo ab eo hic perperam, cum Magnol, relato. En meas circa Linnaei synonyma observationes. Primum Sauvagesii, errata paginae citatione, idem est ac illud ab ipso Linnaeo ad *O. minutissimam* citatum, cui revera pertinet Tournefortii *Anon. pusill. villos. et viscos. purpurasc. flor.* Inst. r. hrb. p. 408., mihi potius *O. reclinatae* videtur, una cum Tournefortii altero *An. ann. pumil., fl. purpurasc.* Ibid. Et Tournefort sub harum prima *Anonide* sua locum illum J. Bauhini citavit, quam *O. reclinatae* esse nullus dubitet. Tertium a Linnaeo adductum synonymon est Bauhinianum alterum, diversum ab illo a Tournefortio citatum, sive *Anon. Trifoliis affinis pusilla, glabra, fruticans Cherleri*, J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 394. f. 1., quod evidenter pertinet ad sequentem speciem. Insuper Linnaeus locum Columnae, qui hujus nostrae speciei est, perperam ad sequentem retulit speciem, unde forte Halleri allucinatio, de habenda *O. saxatili*, seq., nec *Columnae* pro specie in Helvetia spontanea (n. 359.).

Ononis saxatilis (Cherleri) Lamk.

Cherler. apud J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 394. f. 1. Lamk. Dict. T. 1. p. 509. n. 19. (excl. Barr. loco) O. minutissima L. Sp., nisi potius All. Pedm. (excl. Jacq.); Bert. 7. p. 384. n. 15., Gaud. 4. n. 1619. Moris Sard. 1. n. 267., DC. Dub. p. 121. n. 24. O. minutss. La-Peyr. Herbr., et O. striata La-Peyr. Herbr. quoad specimen: A. spinis carens lutea minor. Magnol Bot. Monspel. p. 21. A. frutesc. erect. non spinos. Genuns. Bocc. in Herb. Fransoni (1676), teste Bertol. Miscell. bot. 17. p. 13. n. 62. Cavan. Ic. descr. T. 2. p. 42. n. 168. t. 153., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2099. f. 1., et t. 2156. n. 3. anal. Barr. Icon. t. 1107.

♃, vel ♄ Flor. Maj. Jun., iterumve ineunte Autumno. Fruct. Æstat., Autumn. Per region. mediterr. cum *Olea*, quam non raro superat: reperitur etiam, raro, in Pyr. septr. med.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, sub *St. Fereol*, contra *Ceret*, die 13. Maj. 1843. Provenit ad *St. Béat*; vivere in Valle *d'Azun* me certiorem fecit Deville, sed in sua plantarum collectione nullum specimen inveni. Late observavi ad *Pamploña*, in *Voltaña*, et *Sobrarbe*, supra *Sopeira*, ad *Cardona*, *Berga*, *St. Ant. de Galamus*, alibique in *Roussillon*, et per montes Corbarienses.

In permultis individuis visis ad *St. Fereol* vix aderat unus aut alter eorum floribus corollatis praeditus, quae corolla generatim vere deficit hic loci, ut in Occitania intercedere observavit Bentham, *Cat.* p. 108., utque nos ipsi, cum amicis, evenire late compertum habuimus.

Alia individua non procul observata, ad *Reynes*, aut *al Puig d'entreillas*, die 2. Jun. 1843, flores completos generatim induebant. Revera flores apetali frequentius reperiuntur sub vernali tempestate, eo magis, ut mihi visum est, quo praecociores. Praediligit haec species solum calcareum, et loca calidiora regionis mediterraneae ubi *Olea* vivit; sed hanc superat; superat, vel praetergreditur etiam regionem mediterraneam, in oceanicam sese immittens, mihi abunde obvia inter detritos lapides calcareos ad pedes rupium prope *St. Béat*, inque circumviciniis locis, nec non hic et illic per regionem oceanicam in Pyr. aurigeris Helvetiae tamen dubia civis est, a pluribus, Haller, Suter, Clairville, cum superiore specie commutata.

Planta suffruticulosa, spithamalis, et ultra Linnaeanam denominationem non patitur. Nec nomen *barbatae* ei inditum, metaphorice e calycis laciniis longe subulatis de floribus condensatis a Cavanille, convenit plantae glabrae. Praetuli Lamarckianum, reapse bonum, optimum dixissem, nisi ille eum sumpsisset e putato Barrelieri synonymo, Icon. t. 762., quod vix satisfecerat Allioni, Stirp. Nicaeens. Enumer. meth. p. 139. n. 2., qui tamen in Fl. Pedem. quoque citavit.

Erinacea Clus., Link, Boiss.

Erinacea hispanica (Clusii) Tournf. Inst. r. hrb. p. 646.

Clus. Hisp. p. 213-4. E. pungens Boiss. Voy. botq. Esp. p. 145. n. 416. Erinacea Anthyllis Link Handb. 2. (1831) p. 156. Anthyllis erinacea L. Sp., DC. Dub. p. 122. n. 4. Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1485 fig. Pancov. Herbr. ex edit. Zorn. t. 1349. Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 107. 1. inter., Lob. Obs. p. 535. f. 1., Icon. 2. t. 93. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 403. f. 2.

♄ Flor. Maj., et ineunte Junio. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Arag., Catal., mont. edit., solo calcareo.

Legi in Pyr. Catal. ad *Orgañia*, die 20. Jun. 1846. Habui e *Custoza* a Galant; ex *la Virgen del Fau* prope *Massanet*, a Massot, Munby, et de Herbar. Coder ab ejus filio. Observavi copiosam in vertice mts. *Monsec*, tam in latere Arag., quam Catal.

Frutex vere horridus (nisi raritatis praestantia, et faciei singularitate botanicos alliceret, a primo ejus detectore Clusio, qui elegantem plantam proclamavit), ramosissimus, valde intricatus, rigidissimus, ferocissime spinosus, sub-aphyllus, obscure virens (*hystriceus*, parcite licentiae verbi).

Radix praelonga, profunde in terram penetrans, solum, neque rupes exposcens, quamvis inter saxa planta hinc inde proveniat. Rami in caespitem magnum, densum hystricis in modum, ferociter in pulvinum dispositi, inferne fruticosi, superne virides, juniores pubescentes, et pallidi, adulti striati, glabri, et virides, quasi juncei, spina valida terminati, interdum omnino aphylli, saepius trifidi, aut trifurcati. Folia, in junioribus inspicienda ramis, sunt simplicia, basi tumida, sub-amplexicaulia, linearia, quidquam convoluta, mollissima, sericea, cito caduca. Flores sub-capitati fulciuntur bracteis communibus, et propriis; primae latiores, et manifestiores prae foliis etiam saepe sunt, aliae vero angustiores facile visum praeterirent; hae omnes incana, sicuti folia, et eae quae communes sunt facilius caducae. Flores, calyces, et corollae, e violaceo caerulescentes. Calyces vero sub inflorescentia colorati, pubescentes, incani, maturascente fructu inflato-vesiculosi eveniunt, decolorantur, et marcescunt. Corollae, qua parte a calyce promunt, pulcre violaceae, caerulescentes. Vexillum majore sua parte liberum, basi tantum cum aliis petalis connexum; carina quoque cum alis simul nectitur in formam tubi ferme ad limbum usque; petala, quae carinam constituunt vix dorso quidquam coalita, cruribus praedita per longum spatium liberis, et apice profunde emarginata sunt; alae vexillo longiores; istud carinam superat. Stamina cum corollae unguibus conglutinata tubum efficiunt, filamentis ad eorum apicem reflexum tantum liberis; antherae flavo-aurantiacae. Pistillus pallidus, ovarium oblongum, stilus apice inflexus, stigma obtusiusculum. Le-

gumen uniloculare, oblongum, acutum, sericeum, de fundo brunneo, unum, raro duo semina matura ferens, eaque sub-quadrangularia, obscura; nitida, *ovulo inferiore solo superstite*, dicunt DC., Dub. l.c. (ut DC. Pr. P. 2. p. 169.), certe non exacte; nam quum ego semen unicum maturum reperii, superiorem prae inferiore plerumque maturescere vidi. Sapor, radicis praecipue, amarus, ingratus, affinitatem cum *Medicagine* detegit, cum qua in eadem tribu *Cytisearum* manere debet. Vivit ad extremum *Oleae* limitem, ei interdum proxima, saepius in asperrimis locis, aut ad montium summitates, ventibus, soli, imbribus, frigori, et tempestatibus percussa; meridionalis, imo Hispanica tantum species, quae ad Floram gallicam non pertinet, quaeque in Corsica indicata a Viviani, Fl. Cors. diagn. etc. p. 13., reapse ibidem vivere denegatur.

Si quis sibi conficere ideam de permutatione stirpis, quoad ejus habitum, et faciem, in alio climate, et in olla (ut puto) cultae, conferat illius figuras s.c. Andrews, et Sims. Quae differentia cum figura Clusii, et quae a naturali plantae statu!

Ulex Plin., L.

Ulex grandiflorus (Ruellii) Pourr.

Jomarinum Ruell. De Nat. Stirp l. 1. c. 84. p. 220. lin. 38., mea sententia. Pourr. Chl. Narb. n. 1246., in Mém. Acad. R. Toul. T. 3. (1788) p. 333., et Herb. Matr. U. europaeus L. Sp. var. *a*, Koch p. 165., Bert. 7. p. 366., Gaud. 4. n. 1614., Webb Ulic. in p. 9. n. 1. (excl. var. *b*); Delalande Hoedic, et Houat (1850) p. 111., DC. Dub. p. 115. n. 1. U. europ. La-Peyr. Herbr., partim. Engl. Bot. v. 11. n. 742., Fl. Dan. t. 608., Fl. Batv. v. 2. n. 148., Schk. Handb. 2. t. 196., Lamk. Ill. t. 627., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 330. t. 151. f. 7.. Ralph Ic. carp. Leg. p. 42. t. 39. f. 23. Guimp. Hayn. Deutschl. Holzg. 2. p. 164. t. 123., Rivin. Tetrp. irreg. t. 65. f. exter., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2068. f. 1., et t. 2080. f. 1, 2. (numrs. parvs. fl. anal.). Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 1. f. 2., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 467. f. 2., Pempt. p. 759., Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 106., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 164. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 400. f. 2.

♄ Flor. Mart. Maj. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Toulouse*, die 1. Apr. 1853. Habeo a Deville ex *Nestier*.

Saepius ad basim pedunculi bracteola una aut altera conspicitur, valde prae superioribus minor. Alas carinam longe excedentes cum Webb dicere recuso; carina dorso pilosa. Calycem nigrescentem descripsit Savi, Bot. Etr. 2. p. 239. n. 675., certe haud bene, eo quod ferruginei potius coloris dicendus, ut bracteae. Caeterum color iste intensior in juniore calyce, in quo omnes pili sub prima evolutione stipati, et colorati sese offerunt, mox sub perfecta calycis evolutione rariores fiunt, parenchymatis distensione, quod parenchyma, colore suo dilutiore, temperat colorem illum saturatiorem pilorum. Ovula adstant multa, sed semina pauca offert legumen, In genere, saltem inter europeas species, mihi ferocior videtur, ad sepiendum aptissima. Certumne est totum *U. europaeum* Bertoloni ad hanc speciem pertinere, nec immixtum haberi *U. parviflorum?* Vix credere possum.

Recipio Pourretianam denominationem aequam, potius quam Linnaeanam, sub qua duae una confundebantur species, ejus varts. **a**, et **b**, diversi forte generis. *Scorpius altera, sive Genista spinosa*, Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 164., quoad iconem (desumptam a Plantiniana supra citata) reapse hujus *U. grandiflori* habenda est. Sed *Scorpius Theophrasti* apud Dalechamp Ibid. cum figura, mihi potius *Genista Scorpius*

est: de aliis a G. Bauhino citatis synonymis dicere supervacaneum puto, quum evidentiora respexerim. Quapropter, quum ex citatis G. Bauhini Pinace locis, p. 394. Linnaeus haec simul confudisse synononyma videatur, tunc mihi prosequenda sese offert Pourreti sententia, de posthabenda Linnaeana denominatione, eo magis quia *Ulicum* species suo tempore notas (cf. Ray Sin. p. 475.) male Sujonem versavisse palam fit.

U. strictum Mack. cui habitum erectum, et faciem peculiarem inesse olim dixit Mack, *Cat. pl. Irlnd.* p. 68., varietatem *U. grandiflori* voluit Webb, sed quum non dixerit se vidisse illius plantae specimina autentica, tunc ego a mea sententia non recedo, existimans, ex auctorum de ea stirpe notis, agi potius de varietate *U. autumnalis*. Non me latet ipsum Mackay, Flor. Hibern. (1836) p. 74. n. 1., suspicavisse agi forte de varietate *U. grandiflori*, a quo ille tantummodo denuo distingueret densiore modo crescendi, mollioreque textura, fassus, insuper, se raro stirpem florentem vidisse. Postremae Mackay sententiae indulgent Hook. Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 95. n. 1., Benth. *Handb. Br. Fl.* p. 157., Babingt. *Man.* ed. 5. p. 73. n. 1. Quod interpretatio de *Aspalatho* Theocr., Id. 4. v. 57.; 24. v. 87. pro *Cytiso lanigero* DC. nonnullis placeat mirari nolo, quamvis ego inter plures *Cytisi*, et *Genistae* species sententiam edere absolutam non auderem. Sed a nullo, nisi a Parisiensi cum Dumolin, interpretari pro eo posse *U. grandiflorum* sane puto: cf. *Fl. Poet. anc.* p. 171. *Ulicem* Plinii, Nat. h. l. 33. c. 4., vel 21., non solum incertum, sed ceu fabulosum etiam considero, miratus illum serio pro *U. europaeo* (sic) interpretari a Desfontaines.

Ulex autumnalis (Thore) Nob. Sched. cr. (1842) n. 72., et in *Dunalia* p. 52. n. 83., p. 97. n. 72.

Thor. Chl. Land. p. 299. U. nanus Plur. Gallor., Lloyd. Loir. infr. p. 58., Noulet ad Fl. bass. sous Pyr. Add. corr. (1846) p. 12. U. Gallii Planch., Webb Obs. Ulicin. in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 3. T. 17. (1852) p. 288., Delalande Hoedic. et Houet (1850) p. 111., Lloyd Fl. Ouest Fr. p. 107., Brébiss. Fl. Norm. ed. 4. p. 76. n. 2. U. strictus Mak. in Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 318. n. 1. sub U. *europaeo*' (non Bischoff, Delect. sem. hrt. bot. Heidelberg 1852.). U. minor La-Peyr. Herbr.; U. nanus Colmeir. Recuerd. Galic. U. nanus b. Thorei Lagr. Foss. Tarn Garonn., U. semperflorens Pourr.!, et U. montanus cum U. paniculato Pourr. Herbr. Matr., U. europaeus Spurius? Crép. Belg.? Ul. nanus *b* Babingt. dubius num species propria? Planch. Fl. Serr. Jard. Eur. T. 5. (Gand 1849) p. 441 g-j cum tab., et in Ann. Sc. Nat. s.c. T. 11. (1849) p. 213. t. 9.; **U. europaeus Nouv. Duham. T. 1. p. 257. t. 59. mihi plane videtur.**

♄ Flor. Jul. Oct. Fruct. Autumn. Per region. oceanic., humiliora loca potius colens.

Legi in Cantabr. ad *Unsolane* supra *St. Jean pied de port*, et inter *Sciussun*, et *Jatzo*, et ad *Socoi* diebus 11. Jul., 3. Aug., et 25. Sept. 1841. Habeo a Deville ex *Samouilles*.

Suffrutex generatim duorum, triumve pedum altitudinis, occurrens interdum etiam orgyalis, ramis nunc erectis, tum patentibus, interdum recurvatis. In umbrosis tenerior, evolutior, in apricis durior, et contractior; humilior, debilior, et mitior prae *U. grandifloro*.

Rami primarii valde pilosi, pilis mollibus, patentibus, ramuli secundarii glabriusculi, vel aliquando, inferne praecipue, pilosi. Folia lineari-acuminata, mucronata, basi plus minus pilosa, mucrone semper excepto, qui glaber est. Bracteae ad latera calycis minutae, adpressae, pubescentes, saepius rubellae. Flores magnitudine variantes, prodeunt media aestate, et in autumni primordia perdurant. Calyx parce pubescens,

superne bidentatus, dentibus parvis, inferne tridentatus, dentibus productioribus. Corolla e luteo ad aurantiacum colorem vergens, calyce major, glabra, demptis petalis ad formationem carinae concurrentibus, sive in inferioribus, quae carinam in dorso villosa sericeam constituunt. Vexillum profunde emarginatum. Stamina decem, superius stamen longiusculum, inferius longius, lateralibus alterne minoribus. Stigma capitatum; ovarium dorso glabriusculum, lateraliter et inferne magis villoso-sericeum. Legumina compresso-turgidula, pubescentia, semina bina, vel quaterna ferentia, in serum autumnum matura. Inter *Guetary*, et *San Jean de Luz* super eum parasiticam observavi (die 20. Sept. 1841) *Cuscutam majorem.*

Fertur apud Cantabros, non minus quam in proximis terris *les Landes*, hunc *Ulicem* a pecore rejici, quae *grandiflorum* comedit. Indiscriminatim utrumque comedi, ex propriis observationibus, testatur Thore l.c.

Godron, cum Gren. *Fr.* p. 345. (ut Mut. *Fr.* p. 223. n. 2.), *U. nano* duas confuderunt species, *U. hunc* nostrum, et *U. nanum* Forst., citavitque Godron Thore Chl. Land., quam aut non consuluit, aut non intellexit. Et hunc *U. autumnalem* nostrum bonam esse speciem negat Lagreze Fossat *Tarn. Gar.* (1847) p. 78., ubi me eum adversantem citat. Aliam ibidem prolationem reperio, scilicet *Ulicis nani flor. thyrsoid.* Des Moul. *Catal. pl. Dordogn.* p. 45. Uterque autem scriptor de re evidenter falsam dedisse sententiam, annuentibus jam gallis fere omnibus, satis superque liquet. Nam *U. nanus* Forster in Symb. Syn., et Sm. alienum habet habitum, ac diversam faciem, decumbit, et statura nanus, calycisque dentes lanceolatos, distantes, neque corollas calyce parum longiores profert: cf. illius figuram, in *Engl. Bot.* v. 11. n. 743.? Reichnb. Ic. C. 31. t. 2068. f. 3.

Dixit insuper de *U. nano* Duby cum DC. *folia, ramulosque glabros*, quod si revera ita semper se habet, tunc altera distinctionis nota adjungeretur. Res absoluta esset, si, quod non credo, flores in *U. nano* ebracteati essent, ut fert Mér. *Par.* ed. 4. p. 570. n. 2. Num vero Sowerby icon, in *Engl. Bot.* v. 11. n. 743., desumpta fuerit e legitimo specimine *U. nani* ego dubitare auderem. Neque ipsum Smith sat latam, tutamque hujus generis notionem assequutum fuisse manifestum fit ex hac ibidem adposita observatione: « *These plants (U. grandifl., et nan.) though so common with us, are by no means of general occurrence throughout Europe: Portugal, and the western parts of France, produce them more plentifully than any other country, except our own.* »

Negarunt aperte legitimitatem speciei nostrae etiam Hooker, et Arn. *Brit. Fl.* p. 94. n. 2., ed. 8. p. 96., Babingt. *Man.* ed. 5. p. 73. n. 2., absque haesitatione; Benth. *Handb. Br. Fl.* p. 157. n. 2., qui postremus inconsiderate, de more, Planchoni denominationem in *U. gallicum* convertebat. Addamus repudiantem Le Jolis *Mém. Soc. Sc. Nat. Cherb.* 1. (1852) qui *U. grandiflorum, autumnalem, nanum,* comparat, et distinguit, mox dubitat num omnes ab eodem typo exortum duxerint.

Webb l.c. praetulit nomen a Planchon datum, quamvis Schedulas meas criticas dono acceperit Florentiae, anno 1849. Ipse speciem dividere in varietates duas, quarum prima nullius ponderis est, secundam

prudentius praeteriisset; nam aut visum de ea specimen sive malum, sive morbosum nullius distinctionis botanicae fundamentum esse poterat, aut agebatur de specimine bono, et tunc ridiculum evenit sub titulo monographico de notissimis, nitidisque plantis nescire proferre judicium!

Non intelligo, qua animi mente, si seria, an jocosa, Planchon magnum tribuit honorem Le Gall, qui speciem cum vulgo distinxerat, sed qui indoctus fallaci nomine eam denominaverat. Miratur Planchon vulgum distinxisse stirpes a Botanicis confusas. Tum, cur ipse *Ulicem vulgi*, nec *Gallii*, speciem non dixit? Documentum D.i Toussaint magna cum pompa editum a Planchon valde imperfectum est, neque errore caruit. *U. autumnalem* Thore, fide DC. non ex inspectione operis gallici! ad *U. nanum* retulit Planchon, l.c. *Ann.* p. 214., errore profecto. *U. nanus* ad *Bayonne* ab Endress lectus, et a Planchon visus, relatus est ab eo, l.c. p. 215. ad Forsteri, et Smithi speciem, perperam certe; mox revisus a Webb, recognitus est pro *U. autumnali*, ut autopsia loci mihi abunde demonstraverat; cf. Webb l.c. T. 17. (1852) p. 288. Addam quoque, quod distributio geographica *Ulicum* non satis indagata, vel perpensa, aut definita fuit a Planchon. *Ulex* ex Galecia, cui *sempervirentis* nomen fecerat Pourret in suo Herbr. Matrit. asserv. posse ad hanc nostram afferri speciem mihi prorsus videbatur. Idem dedi judicium de *U. montano*, deque *paniculato* Pourr. Herbr. Matr., quorum specificas phrases a Pourret exaratas, ibidemve reperiendas ad litteram transcribere consilium duxi, ut determinationem a me propositam, unusquisque per se ferme dijudicare possit. Ad *U. sempervirentem* nullam auctoris phrasim inveni. « *U. montanus Pourr. Ramis diffusis, undique floriferis, spinis pinnatis, decompositisque retroflexis, terminali sextuplo majore, floribus supra et infra dentes spinarum aggregatis, brevissime pedicellatis, glabris* » Locus: *Cerbera, et Lugo. U. paniculatus* Pourr. « *Ramis erectis brachiatis in summitate floriferis spinis terminatis pinnatis, decompositisque, terminali triplo majore, villosis, floribus axillaribus, in corymbum dispositis.* » Locus *Lusitania.*

Diverso a quorumdam judicio, ego *U. europaeum* Brot. Lusit. 2. p. 78. n. 1. ad *U. autumnalem* sisterem. Oh quanta extitit confusio de *U. nano* penes Poiret, *Dict. Suppl.* T. 1. (1810) p. 273. n. 2., qui Smithi, Pourreti *U. parviflorum*, Thorei *U. autumnalem*, Loiseleuri *U. provincialem*, prolationes mira intrepiditate commiscuit. Item de *Ulicibus* male actum est a Le-Maout et Decaisne *Fl. Jard. champ.* p. 490-1., ut a Chaubard, qui de *Ulicibus* gallicis sibi notis unicam tantum conficere speciem in suo *Fragm. bot.* cr. 1830 p. 10., conjunctis sub *U. europaeo, U. provinciali* Loisl., *nano* Sm., Loisl., Dub., loquutus insuper de observationibus a se factis in *Landes* meridionali parte! Quas res iterum venditabat cum Bory *Fl. Pélop.* p. 46. n. 1130.

Duhameli figura, *Arbr. Arb.* 1. t. 104., non satis offert quoad characteres, ut statui possit, utrum ad hanc speciem, vel ad aliam fidentius adduceretur. Flores non sunt adeo grandes figurati in hac icone, et racemus totus nil habet quo a nostra specie expungatur.

Restat ut dicam, me nullimode miratum fuisse schedulas meas criticas Bononiae (tam male, absente me) impressas, et tam paucis notas Planchon aut non agnovisse, aut penes Dunal visas neglexisse, vel despexisse; ast grave reperii ipsum loquutum de stirpe regionis Europae occidentalis, quam in ipsa Anglia noverat, non solum de *Ulice*

Mackayi nihil dixisse, sed hominem gallum Thore, qui eamdem illustraverat terram, cum praetermisisse, eo gravius, ex quo prolationem Thorei ad *U. nanum*, specie a Planchon critice considerata, omnium oculis objicierunt DC. in *Fl. Fr.*, Poiret *Dict.* Loisel. in Fl. Gall., Mut. in *Fl. Fr.*

Ulex parviflorus (Anguillarae?) Pourr.

Scorpio, Nepa Anguill. Sempl. p. 143.? Pourr. Chl. Narb. sub n. 1246., ult., in Mém. Acad., R. Toul. T. 3. (1788) p. 334., Nob. Sch. cr. n. 71. U. australis Clement., Listas etc. in oper. Ensay. var. Vid. p. 291., Webb It. Hisp. p. 48. U. provincialis Loisel. Not., et Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 111. n. 2., DC. Dub. p. 115. n. 3. U. europaeus La-Peyr. Herbr., partim., U. vulgaris Pourr. Herbr. Matr.; U. pubescens Salzm. pl. exsicc. penes pauc. amic.; U. europaeus var. ligustica De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 396.? Loisel. Gall. c. t. 27., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2068. f. 2.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. per Æstat. In Pyr. Atax., orient. locis calidior., humilior.

Legi in Pyr. Corbar. ad *Fonfroide*, die 13. Maj. 1839, in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *Port-Vendres*, die 15. Maj. 1837. Habui ex *Collioure*, ubi abundat, a Deville. Observavi copiosum per montes Corbarienses, in Pyr. or. montibus *les Alberes*, in *Ampurdan*, ad *San Feliu de Guixols*, alibique.

Statura vix aliquando semiorgyalis. Glabrior est prae *U. grandifloro*, bracteas minores fert, adpressas, calyces minus hirsutos, sed dentibus profundioribus conspicuus, floresque minores sunt. Stamina (in *Symphyostemone* Moench) alterne longiora. Sed nota haec minus curiosa est, quia ex Koch observatione ad hanc Tribum (Sub-trib. *Genist.* Syn. p. 165.) hoc plurimis commune est generibus, quod unusquisque nostrum comprobavit.

Varietatem confecit Webb de hac specie (Obs. *Ulicin.* in *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 3. T. 17. (1852) p. 289. e lusu plantae observatae in Hrt. bot. Paris., patria ignota (cf. etiam Webb Otia hispan. t. 29. c), quod revera ab Hortulano potius quam a botanico expectandum erat. Pourret e patria exul caruit sua Chloride Narbonensi, nec quae ibidem egerat omnia memoriae tradita, *Ulicem* hunc novo *U. vulgaris* nomine salutavit, ut supra retuli; sed quod pejus est, nomen *U. parviflori* ipse dedit alienae ab hac speciei, quam *U. lusitanicum* quoque nuncupavit, cum *U. genistoide* Brot. comparandam. Dubitavi etiam, num *U. recurvatus* Pourr. Herb. Matrit. adducendus quoque foret ad *U. parviflorum*. Genus imperite ab eo mulcatum.

Nomen *U. parviflori* Pourr. ceu synonymon retulit Planchon sub *U. australi* Clem. observans (*Ann. Sc. Nat.* l.c. p. 216.) « *An vere Pourret, cujus indicatio potius quam descriptio stirpis ad illius determinationem non sufficit* » Sed sufficit, eo quod nomina specifica a Pourret proposita characterem exprimunt, et in loco ab eo citato duae tantum vivunt species facillime recognoscendae; et eo magis Planchon tutae, ex quo alterius speciei, *U. grandiflori*, specimina autentica ipse viderit (l.c. p. 211.) in Smithiano Herbario. Mehercule nulla alia specie, nisi ea de qua agimus, recognosci potest sub *U. parvifloro* Chloridis Narbonensis, ita ut intelligi nequit, cur de re evidentissima dubitaverit Planchon!

Godron praeposita Pourreti denominatione, cum Gren. *Fr.* p. 344., solemnius in opusculo *Quelqs. nots. Flor. Montp., Besanç.* 1854 p. 37., se auctorem jactitat hujus reparationis, ille, qui, teste Touchy, nobis-

cum fatebatur (die 11. Sept. 1851) se sched. meas critics. transcriptas possidere, ei commodatas ab amico meo Dunal; ille ipse, qui de hac eadem re mecum disserens, coram Touchy, non potuit quin me auctorem recognosceret hujus instaurationis, quam postea eripere frustra conatus est, majore certe fatuitate, quam astutia.

Non video apud Garidel, *Aix* p. 205., evidentem de specie mentionem. Scribit iste a se visam *Ulicis* speciem in collibus *Sancti Zaccariae*, inque montibus *Sanctae Baume*; decidant autoptae! nam Florae Gallicae, usque adhuc, non sufficiunt. Caeterum in hoc postremo loco stirpem observatam fuisse a Lobelio asseruit Garidel l.c., et reapse hujuscemodi plantam citant Pena, Lobelius Adversr. p. 353-4., cum figura; sed ista adeo obscura est, spectata quoque descriptione, (Icone repetita etiam in Iconibus t. 788. f. 2.), ut dubitares, num reapse *Ulicis* species esset, quamvis ad *U. grandiflorum* eam citaverit G. Bauh. Pin. p. 394. n. 1.

Forte *Nepa*, cujus ex Lobelii Adversr. nov. p. 354. mentionem jecit Rauwolf, Hodoep. P. 1. c. 1. p. 10. ad Monspelium observata ab ipso Rauwolf, pertinet ad hanc speciem, nisi fortassis fuerit *Genistae Scorpii:* infauste hoc comprobari nequit ex illius Herbario, specimine ibidem deficiente, teste Gronovio Flor. orient. Item non fuit nisi dubitanter relatum a me hic loci *Scorpium* Anguillarae.

Spartium Aristotelis, Dioscor., DC., non Tournf.

Spartium junceum (Aristot., Homer., Theophr., Dioscr., Colum., Plin., Galen.) L. Sp.

Arist. Hist. animl. l. 9. c. 30., Homer. Iliad., Theophr. Hist. pl. l. 1. c. 8., Dioscr. l. 4. c. 155., Cat. R. rust. 3., et 11.? Columm. R. rust. l. 4. c. 31., Plin. Nat. h. l. 24. c. 9. vel 40., Galen. Fac. simpl. med. Koch p. 165., Bert. 7. p. 327. n. 1., Moris Sard. 1. n. 251., !DC. Dub. p. 115. S. odoratum Dulc. Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 67. t. 671., Curt. Bot. Mag. n. 85., Nouv. Duham. T. 2. p. 70. t. 22., Lindl. Bot. Reg. V. 23. (1837) t. 1971. (S. acutifolium) omnino. Reichnb. Icon. C. 31. t. 2069. irreg. Rivin. Tetrp., t. 66., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 14. f. 120. ram. flor., Fuchs. Hist. st. p. 758., mal. flor., Dod. St. h. Comm. 2. p. 207., Hist. pl. (gall.) p. 465. Tabern. Krtb. 2. p. 1513. f. 4., Icon. t. 1106. f. 2., Renealm. Specim. p. 33. f. inter. Matth. p. 1235., Duh. Arbr. Arb. 1. t. 103. a Matth. vix mihi citanda ic. videbatur.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med. orient. locis humilioribus, calidioribus, inque Pyr. Cantabr. merid., si revera spontanea erant quae vidi individua.

Legi in Pyr. septr. med. *au Montpelat* prope *St. Martory*, die 25. Jul. 1843, in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *Vives* supra *St. Jean pla de Cors*, die 3. Jun. 1843. Habui a Deville lectum inter *St. Sever*, et *Marseillan*. Observavi in collibus *de Pech David* ad *Toulouse*, ad *St. Girons*, ad *San Sebastiano (Guipuzcoa)*; ad *Olot* Catalaun.; abunde per region. mediterr. infer.

Carina evidenter bipetala, margine suo posteriore pilorum ope coalita; petala ista auriculata, contra alas auriculas suas pellentia, quae alae idcirco impressae fiunt. Legumina juniora albo-sericea, sub maturatione castaneo-fusca, tuncque tantummodo pilosa.

Genista italica Dod. Pempt. ed. 1. p. 749. f. 2., ed. 2. p. 761. f. 2., a G. Bauh. Pin. p. 396. n. 1. (cum sua identica, *Spart. Dioscr.* etc. Lob. Obs. p. 532. f. 2., vel Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 102. f. 1.) relata fuit ad hanc speciem (implicite etiam a Lamk. *Dict.* 2. p. 617. n. 6.) a Targioni (Ott.) etiam *Istit. bot.* ed. 3. n. 1053., ab All. Pedem.

n. 1258., Savi Etr. 680., Desfont. Fl. Atl. 2. p. 137., denique a Courtois, Commnt. in Dod., nec non a D'Avoine, et Morren. Revera descriptio plantae, apud Dodonaeum l.c. p. subseq. n. 2., ut quod apud Clusium legitur, cum nostro *Spartio* quadrat, sed figura data mihi repugnat; quapropter cum L., Reichard, Gussone, Willdenow, Bertoloni, Moris, ab hac non necessaria prolatione abstinendum esse duxi: cf., si libet, quae ad rem prudenter scripsit J. Bauhinus, Hist. pl. 1. l. 11. p. 396. *b*, *Dod.* etc.

Retama Boiss.

Retama sphaerocarpa (Martialis?, Clusii) Boiss.

De Martiale dicam infra: Clus. Hisp. p. 203-5. Boiss. Voy. botq. Esp. p. 144. n. 414., Webb Retam. in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 2. T. 20. (1843) p. 282. Spartium sphaerocarpon L. Mant., Desf. Atl. T. 2. p. 129. Sp. sphaer. Pourr. Hrb. Matr.; Sp. monospermum Ass. Syn. st. Arag. Sprt. hisp. alter. Dodart Icon. ex Desf.; Renealm. Specimn. p. 33. f. extr., descr. p. 35. Clus. Rar. pl. Hist. l. 1. p. 102. f. 2., Lob. Obs. p. 533. f. 1., Icon. 2. t. 91. f. 1. Dod. Pempt. p. 764. f. 1., Plant. Camer. Epit. p. 949. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 1514. f. 1. Icon. t. 1107. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. T. 1. p. 397. f.a, Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 170. fig.

♄ Flor. Febr. Mart. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Arag. humilior., et calidioribus.

Legi sub *Huesca* in nemore *de Pebredo*, die 28. Sept. 1850. Observavi inter *Murillo Gallego*, et *Lanzacos*. Vivere ad *Sarda Maracos*, circa *Exea (cinco villas)* testabatur Vallier. Indignabatur in Camerarium, Clusii speciem Matthiolo tribuentem, aequa sane ratione J. Bauhinus, l.c. p. 398. a lin. 25.

Speciei nullae potiore jure retulendum est Martialis illud:

Non pyra quae lenta pendent religata genista — *Epigr.* l. 1 n. 44 in Mancin.

Martiali patria Aragonia fuit, ibidemve camdem ac nostram plantam ipsum observavisse ego dubitare nequeo. Sed *Retama* Bibl. Sacr., Regum XIX v. 45., etc. quae species *Genistae* interpretatur, arduum est dicere cuinam speciei respondeat. Videtur ipsa satis umbrae praebuisse, ut pone eam consideret, reficiendi gratia, Proph. Elias, vel Maria sub ea quiesceret: arbuscula insuper radices validas pro focis praebens, et cujus foliosi rami exoptati erant. *Ista Rotem* Ebraeorum, *Ratam*, vel ut alii scribunt *Roetam* Arabum, *Retama* Hispanorum ab Olao Celsio, Hierob. p. 246-50., pro *Genistae* specie interpretata fuit, quam nonnulli cito pro *Sarothamno Scopario* susceperunt. Ast vera *Retama* Neotericorum etiam videtur, quam (minus feliciter ex ejusdem nominis repetitione) *R. Raetam* dixit Webb, Phytgr. Canar. S. 2. p. 56., vel Monogr. *Retm.* in *Ann. Sc. Nat.* c. p. 279., seorsim p. 11.

Sarothamnus Wimmer.

Sarothamnus vulgaris (Brunfels) Wimm. Schles. p. 651. (1857); ed. 2. (1840) p. 148.

Brunf. Herb 3. p. 153., Egenolph. Herbr. imag. crt. 22. a fig. inter. Koch p. 166. Spartium Scoparium L., Bert. 7. p. 331. n. 5. Genista Scoparia olim apud vulg. Lamk. Dict., Gaud. 4. p. 1600. Cytisus scoparius Link En., DC. Dub. p. 118. n. 5. Sp. scopr. La-Peyr. Herbr; Cyt. scopr. Pourr. Herb. Matr.; Sprt. angulosum Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 19. n. 1339., Flor. Dan. t. 313., Schk. Handb. 2. t. 195., Fl. Batv. v. 1. t. 39., Sv. Bot. v. 6. n. 421., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 101., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 39. t. 48., Cyrill. de ess. pl. Charact. p. 47. t. 3. f. 1.,

Le Maout Decsn. Botnq. 1868 p. 311. Lamk. Ill. t 619. f. 2., Rivin. Tetrap. irreg. t. 6 f. 1., ... legum. acum. glabr., Plenck Ic. pl. med. T. 6. p. 38. t. 550. Gaertn. Fr. Sem pl. 2 p. 348 t. 153 f. 4.; Ralph. Ic. carp. Leg p. 42. t. 39. f. 22., Roques Phytogr. med. T. 3. p. 238 t. 120., Woodv. Hook. Med. bot. V. 3. p. 113. t. 150., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2082. f. 115., Duh. Arbr. Arb. 1. t. 81. Fuchs. Hist. st p. 218., Trag. St. b. p. 951., Matth. p. 1231., Camer. Epit. p. 950., Lob. Obs. p. 531. f. 1., Icon. 2. t. 89. f. 1., Dod. Pempt. p. 761., Dorsten Botan. crt. 138. A., Lonicer. Nat. h. crt 39. C., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 388. f. 3.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, *au Puig d'entreillas*, die 6. Jun. 1843. Habeo a Deville ex *la gorge de Ferrère (Barousse)* a Timbal, ex *Mane* ad Garumnam, villosulum.

Ludit leguminum faciebus parce pilosis, vel prorsus glabris, per ambitum vero semper ciliatis. Solum calcareum praediligit, sed non omnino affectat, ut dicit Philippe *Pyr.* p. 190. Locum Brunfelsii jam a G. Bauhino relatum, Pin. p. 395. n. 1., citat etiam Moretti in *Ill. Matth. Mem.* 8.; sed revera legumina in citata figura mihi non placent, nec folia bene expressa sunt, et icon vix bona est, quidquam ad *Cytisum glabrum* accedens.

Sarothamnus catalaunicus (Nobis) Webb.

Percepi primum die 13. Jun. 1837, mox habui a Massot. Companyo a se detectum dicit ann. 1842., l. infr. c. p. 2. Webb Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 3. T. 9. (1848) p. 63. n. 4. S. arboreus Godr. Gr. Fr. p. 348. S. Carlierus Companyo Descr. deux nouvells. pl. (Perpign. 1848) p. 5. t. n. 6. medocr.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. orientl. locis calidior., huc illuc, sed semper rarus.

Legi in *Roussillon*, contra *Ille* ad *Regleille*, die 17. Jul. 1851., ubi ab anno 1837. me figit, et unde habui mox a Massot; legique etiam in Pyr. Catal. ad *San Feliu de Guixols*, l.d. *Candeill*, die 9. Jun. 1860. Observavi ad *Recasen*, *Culera*, *Lloret de mar*, *Tosa* versus; vidique in *Monseny* ad *St.a Colma de Farnès*, et prope *Tordera*. Inter *Molitg* et *Camporma* observabatur a Martrins.

Frutex sesqui-biorgyalis etiam, caespitem saepe divitem efformans, crescens plerumque in solo calcareo, locisque calidioribus, meridiano soli expositis. Rami striato-sulcati, pubescentes, potius fragiles sunt. Folia sature viridia. Legumina castaneo-fusca, irregularia, per marginem plus minus manifeste ciliata, interdum vero valde conspicue. Semina lenticularia, nigra, nitida.

Genista Virgil., Plin., Lamk., vel Neoter.

Genista linifolia (Clusii) L. Sp. p. 997. (p. 405. DC.!).

Clus. Hisp. p. 199-200. DC. Dub. p. 116. n. 2. (ubi ut in DC. Pr. 2. p. 146. n. 7. citatur L. Sp. p. 405., ex Willd. Sp.). Cytisus linifolius Lamk., Dict. T. 2. p. 249. n. 9. Cytis. insubr. Stoechad. etc Tournf. Schol. Bot. Paris. p. 272. (excl. G. Bauh. prol.); G. argent. rosmarinifol., Bocc. Herbr. Fransoni, ex Bertol. Miscell. bot. 17. p. 8. n. 14.; G. nitens Willd. ex Link apud Buch Canar., nec aliter, quidquid appareat ex Spach, Genist. not. de Teline. Desf. Fl. Atl. T. 2. p. 134. t. 181., Curt. Bot. Mag. V. 13. t. 442. Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 101. f. 1., Lob. Obs. p. 532. f. 1., Icon. 2. t. 90. f. 1. Dod. Pempt. p. 763. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 1510. f. 1., Icon t. 1101. f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 1 l. 11. p. 392. fig., omnes ex Clus., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 175. f. 2.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. Catal. meridionalior., inque montibus *del Graus* ex Quer, Colmeiro.

Detexi, et legi prope *San Feliu de Guixols*, l.d. *Candeill*, die 8. Jun. 1860. Vivere *en los montes del Graus cerca de Olot*, refert Colmeiro, *Cat. pl. Catal.* p. 34.

Statura et habitus plantae generatim inspecta accedunt *Thymelaeae Gnidio,* caules, rami, et folia seorsim observata *Rosmarini* dicerentur, cui comparaverat Boccone. Odor foliorum nullus est, sapor herbaceus, flores sunt grandiusculi, pulcri, at odoris expertes. Rami pubescentes, e cicatricibus foliorum prolapsorum tuberculati, striati, atque sulcati; nam delapso folio inspicitur tuberculum, e quo trinae descendunt striae satis salientes, ut inde et sulci efficiantur. Caeterum rami erecti, superne praesertim ramosi, subfastigiati, rigiduli, puberuli. Folia conferta, sessilia, articulata, trifoliata, foliolis petiolulatis, linearibus, acutis, mollibus; occurrunt rami inferne gerentes folia simplicia, vel bifoliolata tantum, quia unum, vel alterum folium jam ceciderat. Stipulas ego non vidi. Foliola sunt facie intense viridia, nitida, raris conspersa pilis adpressis, sericeis; pubescentia in petiolulis quidem conspicua, et copiosa, ibidem non adeo adpressa jacens; et sulco sunt superne exarata foliola, quae nervo valido inferne obducuntur, marginibus eorum solemnius revolutis quo magis adulta sunt; eorum apiculum congeries pilorum occupat, unde productiora eveniunt. Racemi sunt terminales, erecti, conferti, sub 20-flori, saepius vero tam altum numerum non attingentes. Pedicelli bi-tri-lineares, calycis tubum parum excedentes, sericei, apice bracteati, bracteolis trifoliatis, foliolis angustissimis, tenuissimis, superne, sed adhuc magis inferne sericeis, foliolis denique similibus, sed pallidioribus. Calyx pallidus, colorem viridem dimittens, ut ad flavum accedat, pilis sericeis adpressis indutus, superne bipartitus, inferne tridentatus, dentibus quidem profundis, angustis, acuminatis, simulque approximatis; tubus ejus brevis, scilicet cum valde excedunt dentes. Corolla sub-glabra, nam vexillum in dorso ad unguem pilosum, et carina in dorso item pilosa observatur; non adeo explanata est corolla, quum vexillum planiusculum sit, aliaeque ejus partes sat invicem approximatae maneant: vexillum alia petala admodum excedit; non adeo alae carinam, cum qua fermae subaequales sunt; et vexillum est ovatum, basi cordatum, apice profunde emarginatum, striatum, striis ad unguem convergentibus, ibidemve saturatioris coloris factum; alae in pretenuem unguem insident, striatae eae quidem sunt; vix coalescit carina ad cristam, ut duo petala eamdem ac alarum figuram ferme ostendant, quibus sane accedit vexillum, quod laevi quidem conatu in duas divellitur partes, cum aliis petalis unaquaeque harum partium tunc similis. Stamina monadelpha, inaequalis longitudinis, antherae flavicantes. Pistillus apice inflexus; ovarium sericeum, legumen hirsutum, sub-quadrispermum, regularis aut irregularis figurae, apice acuminato-porrecto.

Quum foliola sint magis *Rosmarino,* quam *Lino,* similia, tunc cito apparet quam male a Linnaeo, e Clusio, et Tournefortio suscepta fuerit denominatio, quae late praevaluit. Nec mihi adeo placuisset Linnaeus si stirpem *G. rosmarinifoliam* appellavisset, quia non adeo bene folia composita cum simplicibus comparantur.

Nec bene calycem profunde tripartitum dixit Linnaeus, et cum eo Desfontaines, qui hoc aliquo modo corrigere tentavit dicendo laciniam inferiorem trifidam. Et Desfontaines rem ampliavit describens *corollam villosam*, neque iste scrupulosam exactitudinem observavit, dum de mutua petalorum proportione effatus est. Video adhuc Godron, cum Gren. *Fr.* p. 357., Linnaeum, Lamarck, et DC. praecipue imi-

tatum (qui arbusculam adeo humilem declaravit, *fort-bas, Fl. Fr.* n. 3825.) eam dixisse duorum, vel quatuor decimetr. tantum, non considerans Godron ipsum Desfontaines, ab eo citatum, plantam descripsisse 9-15. decimetr. Item reprehendendus est Godron, tribuens stirpi nostrae folia *coriacea*, quae mollia sunt in planta vivente, et bracteolas lineares, quae tales dici nequeunt.

Botanico sermone utentes erronee ramos nodosos dixerunt Linnaeus, et Lamarck, quos mox correctius tuberculosos descripsit Desfontaines. Flores umbellato-spicatos de *Teline linifolia* (n. 6.) dixit Webb, qui eos absolute umbellatos descripsit de *T. rosmarinifolia* (n. 7.), vitioso certe undique sermone: ille ipse qui insuper folia hujus secundae stirpis *pube sericea appressissima glauca* nuncupavit, et quidem *basi sub-bulbosa (pulvinulum* p. 35. not.), quem modum describendi plantas non imitandum esse censemus, ut supervacaneum duximus de hisce plantis *calycem herbaceum* dicere (Webb p. 34.). Idem Webb carinam in *Teline linifolia* acutam declarat, quam nos aliter videmus. Quid libet audeamus legentes apud DC. l.s.c. legumina villosa supplere floribus *(les fleurs sont remplacées par des legumes velus).*

Ego vero fidentius susciperem *Telinem rosmarinifoliam* Webb, cum tabula, quam ejus *T. linifoliam,* si revera duas distinctas species ille descripsit, Phytogr. Canar. 3. P. 2. p. 43. n. 7. t. 44., et p. 41. n. 6. Hujus postremae varietatem delineandam curavit t. 43., a nostra planta non parum recedentem. Videre mihi videor, differentias illas multo cum labore explanatas, ab aetate plantae diversa susceptas fuisse, vel ex ejus lusibus ortum duxisse, a quodam artificioso dicendi modo ita exaratas, ut specie ponderosae veritatis legentium aures illicerent, et fucum facerent. *Verbosis adquisivit sibi famam strophis.* Nec video rem satis perpensam a Spach dum *Telines* indicavit in calce *Genistarum* suarum; cf. *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 3. T. 3. (1845) p. 151.

Bauhiniana prolatio a Poiret primitus relata, *Dict. Suppl.* T. 2. p. 439. n. 3. non ex integro recipienda erit. Rectius ipse J. Bauhinus dubitare de planta sibi ex Hispania demonstrata, cujus descriptionem mox, ut etiam figuram, a Clusio ille quidem suscepit.

Genista candicans (Caesalpin.) L. Sp., et cum Juflen in Amoen. Acad. 4. p. 384. n. 63.

Caes. Herb. Tornb. 1563. fol. 12. n. 38., De Plnts. l. 3. c. 33. p. 114. Moris Sard. 1. n. 259., DC. Dub. p. 116. n. 1. Cytisus candicans Lamk., Bert. 7. p. 545. n. 1 C. monspessulanus L. Sp. ed. 1. p. 740. n. 1. Teline candicans Medic. philosophisch. Bot. p. 81. et p. 91., Webb, Berthel. Phytogr. Canar. 3. P. 2. p. 36., Spach Revis. Genistr. in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 3. T. 3. 1845. p. 152. Lapeyr. Herbr.; Cyt. monspessul. L. Pourr. Herbr. Matr., et C. virgatus Pourr. Chl. Narb. n. 408.! G. canariensis Bory De St. Vinct. non L., C. hirsutus Jacq. Obs. confirmante Neilr. Jacq. Obs. P. 4. p. 11. t. 96., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 329. t. 151. f. 6. (nec p. 229. f. 7.). Ralph. Ic. carp. Leg. p. 42. t. 39. f. 21. Bot. Reg. t. 217.. Reichenb. Ic. 31. t. 2079. f. 1, 2.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. orient. cum *Olea.* Legi ad *Collioure, Roussillon*, die 6. Sept. 1843.; in Pyr. Catal. ad *Rosas,* die 13. Jun. 1851.

Reapse stigma extrorsum declive! quo charactere potius ad *Cytisi* genus, cum Caesalpino, Tournefort, Sauvages, L. Sp. ed. 1., Lamarck. Savi, Gussone, etc. denique cum Koch rediret. Bertoloni eam inter *Cicerem arietinum*, et *Cytisum Laburnum* collocavit. Quo affinitatum studio ?

Jacquini planta, nobis e loco citato demonstrata, ita a planta spontanea meridionali abludit, ut solet fieri in individuis alieno climate eductis. Caeterum neque apud Jacquin placent pedunculi axillares, laterales etiam dicti, uti non placent ii (Sprengel, DC., Duby, Godron, Spach, Bertoloni), qui eos terminales absolute declarant.

Genista pilosa (Caesalpini) L. Sp.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 9. n. 2., De Plants. l. 3. c. 35. p. 115. Koch p. 166. n. 4., Bert. 7. p. 358. n. 9., Gaud. 4. n. 1603., Spach Revis. Genistr. in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 3. T. 3. (1845) p. 141., DC. Dub. p. 117. n. 17. La-Peyr. Herbr., excl. variet.; et G. humifusa La-Peyr. Herb., et G. decumbens La-Peyr. Hrb. s.l.; G. humifusa Thor. Laud. quoq., locor. autops. confirm., G. minima Dalech. Engl. Bot. v. 3. n. 208., Sv. Bot. v. 11. n. 678., Flor. Dan. t. 1225., Schk. Handb. 2. t. 195., Jacq. A. 3. p. 5. t. 208., Flor. Batv. v. 7. t. 524., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 840., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 28. t. 2., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2092. f.ae 1. 2. Clus. Pann. A. p. 49-50., et Rar. pl. h. l. 1. p. 103. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 173. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 393. f. 2. vix.

♄ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *de Marignac*, die 5. Jul. 1843. Habeo a Deville ex *le Col de Cots;* ex *Areign*, et ex nemore *de Héréchède (Barousse).*

Varietatem prorsus candicantem observavi ad *Pamploña* Pyr. Navarr.

Proximior species est *G. pulchella* Visian., Reichnb. Ibid. f.a 3, 4. quae proxima est quoque *G. cinereae*. Hanc in montibus *les Corbières* se invenisse clamitat Timbal (1875).

Genista Villari Clemnt.

G. humifusa Vill. Fl. Delphin. p. 74. An alia species. G. Villariana Jord. Pl. nouv. rar. cr. fragm. 3. p. 86. G. pulchella Vis.? Godr. Gr. Fr. p. 351., Timb. 2de Excurs Corbrs. (1875) p. 475. (sic). Vill. Duph. 3. p. 421. n. 3. t. 44., icon miser.; Jord. l.c. t. 2. f. A. fl. anal.

♄ Flor. Jul. Aug. Fruct. In montibus *les Corbières*.

Habui a Timbal m.e *Touch à Peyroure;* a Gautier e summ. *du Milabre de Massac.*

La-Peyrousei planta, a Timbal hujus loci reputata, mihi potius insequentis *G. Halleri* est. De subductione La-Peyrousiani speciminis nil comperti habuerunt Clos, Loret, et Timbal, qui mox scribit, et puto recte, primo ab eo *G. Villari* ceu pyrenaeam declarari. Num sit cum dalmatica specie identica, dubium adhuc manet: confer Fl. Dalm. t. 40. f. 2.

Genista Halleri! Reyn.

Hall. Helv. n. 355. Koch p. 166. n. 2., Gaud. 4. n. 1602. G. prostrata Lamk. Dict. 2. p. 618. n. 9., Bert. 7. p. 353. n. 7., Duf. Bouq. botq. in Excurs. Pic Anie, et Amulat Pyr. p. 40 n. 66., DC. Pr. P. 2. p. 152. n. 65., et cum Dub. p. 117. n. 16. Cytisus decumbens Spach Walprs. Reprt., Godr. Gr. Fr. p. 360. G. tinctoria Chaix Herbr., ex Timb.; C. heterophyllus La-Peyr. Hist. abr. Pyr., non Herbr. La-Peyr.! Reyn. Act. Losann. 1. p. 211. cum icone; Gaud. ad l.c. t. 5., (non 4., Godr.), Jacq. Ic. rar. 3. p. 12. t. 555., var. glabr. judicata a Coss. Germ. Fl. Par., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2075. f. 3. var. prostr., t. 2080. f. 1. 2. diffus., f. 3. 4. Hallr.

♄ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyrenaeis septr. med. admodum rara.

Habui a Philippe l. ind. in declivio *Monné* ad *Cauterets*. Ex eodem loco vidi in Dufouri Herbario, ubi primus forte speciem detexit La-Peyrouse cf. p. 1334. Quidam habent pro varietate *G. procumbentis* Waldst. Kit., quae *Cytisum Kitaibeli* denominatur a Visian. Dalm. 3. p. 269. Alii formam *G. diffusae* (Wulf.) Willd. Sp. n. 17.

Genista tinctoria (Virgilii) Dod., Tabern., Auctor.

Virg. G. 2. v. 12., et v. 434., mea sentent. cf. Fl. Virgil. p. 57-8. Koch p. 167. n. 7., Bert. 7 p. 351. n. 4., Gaud. 4. n. 1604., DC. Dub. p. 117. n. 14., Spach Revis Gen. saep. c. p. 137. La-Peyr Herbr.; Genistella tinctoria (Tabern.) Pourr. Herbr. Matr.; G. Delarbrei Lecoq. et Lamott. Cat. Auvergn., Godr. Gr. Fr.; G. capensis Chaix Herbr., ex Timb.; G. virgata, et G. frutescens Schloss., et Vukot., ex Neilr. Croat.; qui apud Maly A. p. 299. plura alia synonyma refert; G. inermis Gilib. Exerc. phyt.; G. patula M. a Bieb., DC., G. sibirica L. (hanc ex Lamk.), Falk. et Georg., G. depressa M. a Bieb., DC., G. tetragona Bess., DC., G. albida Bess. (non M. a Bieb.), ex Ledeb. Fl. Ross., G. vulgaris Clus., G, sagittalis Bartal. Sien., Cytisus tinctorius Vis. Dalmat. n. 1775. Engl. Bot. v. 1. n. 44.; Sv. Bot. v. 7. n. 451., Fl. Dan. t. 526., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 323. (fols. angustiss.). Tenor. Fl. Napl. t. 171. f. 2., Rivin. Tetrp. irreg. t. 67. f. 1., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2088. et t. 2089. f.ae f.ae 1-5., vars., inter quas 4. Delarbrei latifol.; Zannich. Vnz. p. 108. t. 165., f.ae 1-4. vars., Fl. Bat. v. t. 1106. Fuchs. Hist. st. p. 808., Trag. St. h. p. 604., Cord. Hist. pl. crt. 160. b f. 2., Dod. Pempt. p. 763. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 1. p. 101. f. 2., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied tab. lign. 14. f. 121.; Tabern, Krtb. 2. p. 1510. f. 2., Icon. t. 1102. f. 2., Lob. Obs. p. 531. f. 2., Icon. 2. t. 89. f. 2.; Egenolph. Herbr. imag. P. 2. crt. 19. f. extr.? J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 391., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 175. f. 1.

♄ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Catal. edita Valle *de Caroll* ad *Porté*, die 1. Aug. 1851. Habeo a Deville ex *les Eaux bonnes*, ex *Aula (Barousse)*, ex *Castellau (Azun)*, ex nemore *de Visker;* denique ex *le Ger de Troubat* sub forma quae *G. Delarbrei.*

Pianta ex *le Ger de Troubat* ea videtur quae pertractata fuit a J. Bauhino sub nomine *G. tinctor. latifol. Lucens.* (ab Agerio), Hist. pl. 1. l. 11. p. 392-3. cum figura. Hujuscemodi plantam pro varietate *G. tinctoriae* habuit quidem G. Bauhinus, Pin. p. 395. n. 3., eamque, visam e *Mont d'Or Auvergne,* non aliter judicavit DC. *Fr. Suppl.* p. 547.

Obscura est Brunfelsii denominatio sub *Lysimachia* Dioscoridis data: eum confer, si libet, Herbr. 2. Exeges. p. 25. lin. 6-ult. Vereor ne agatur potius de *Isatide tinctoria.* Plures habuerunt hanc speciem pro *Lutea herba* Plinii, Nat. h. l. 33. c. 5. vel 26, et 27., quam sententiam nullus prudens vir confirmare audebit, eo magis quia istum Plinii locum *Reseda Luteola* ad se evocare videtur.

Genista florida (Milleri) L. Sp. (adempta synonymia).

Mill. Dict. ed. 6. (1752) n. 8. ex Ait. hrt. Kew. ed. 2. T. 4. p. 259. n. 7. Spach Revis. Genist. in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 3. T. 3. (1845) p. 122., cum G. leptoclada Gay, Spach Ibid. p. 122.

♄ Flor. Jun. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Aragon. editioribus.

Legi supra *Bielsa* ad *Cisaues*, die 6. Aug. 1853., et contra *Parzan* m.e *el Mener*, die 18. Aug. 1845.

Facies e longinquo *Salicum Viminalium;* statura orgyalis, et sesquiorgyalis; rami fragiles, ast cortex tenax; unde mihi opinio materiem texilem sat bonam ex hoc frutice erui posse. Caudices valde ramosi, praesertim superne, laeves, sed adultiores facti valde striati; juniores rami striolati, admodum flexiles, lenti, patentiusculi, pubescentes, et ut folia cinerei potius coloris. Folia omnia simplicia, obovato-lanceolata, acuta, superne parce pubescentia, copiosius inferne, pubescentia adpressa, sub-sericea; et quum folia sint aliquantulum complicata, et facies superior viridis, magis (prae inferiore cinerascente) abscondita, quumque hoc eodem colore polleant juniores rami, e tomento quo induuntur, facile percipitur quantum in hac quoque specie color iste praevaleat. Flores racemosi, breviter pedunculati, pedunculo lineari, vel sesquilineari, bracteolato, pubescente, pallidulo; bracteolae tres, una ad pedunculi basim, duae parum infra calycem positae, tenues, erectae, pubescentes, pallidae. Calyx undique extus pubescens, den-

tibus insuper ciliatis. Petala longitudine subaequalia, vexillum extus puberulum, alae glabrae, ast carina pubescens, obtusa, emarginata. Genitalia glabra, sed ovarium sericeum, et legumen villoso-sericeum, coloris item subcinerei, ferens ovula 1-7., sed raro semina plus quam duo perfecte matura reperii; unde leguminum figura irregularis derivatur, quae gracilia remanent ubi ovula sterilescunt. Semina matura sub-rotundo-reniformia, nitida. Characteres quibus distinguantur ab hac *G. virgata* DC. Pr., et *G. congesta* DC. Pr. adhuc evidentiores inquirendi sunt, nam e propositis, nonnulli ab iisdem auctoribus contradicti sunt, alii parvi sunt ponderis, quidam mihi vix verisimiles videntur. Cf. de prima Jacq. Ic. rar. 1. t. 147; de secunda Webb Berthl. Fl. Canar.

G. leptocladam Gay Spach visam in Herbr. Mus. Paris. cum hac *florida* comprehendere minime dubitavi. Spach similitudinem *G. floridae* cum *G. polygalaefolia* potissimum praedicat. Videtur mihi planta a pecore expetita, quod facile suadet et genus cui pertinet, et odor quo pollet; addas illius absentiam iis in locis ubi pecora facile accedere possunt; reperienda planta, generatim, aut ad rupes, aut in praeruptis locis. Ego illius culturam commendo, praecipue ubi nimium copiosa crescit *Buxus vulgaris;* quae parvae certe utilitatis est, cum ea comparata, quam *Genista* nostra praeberet, ad pecora saginanda praecipue. Et si, ut credidi, ex illius cortice macerato sat utile filum educi potest, iis praesertim locis, in quibus *Cannabi* necessario renuntiandum est, vel *Linum* parcissime producitur, tunc minime dubito, quin haec planta eveniret fons magnae utilitatis penes montibus.

Genista cinerea (Garidelii) DC. *Fr.*

De Garid. dicam infra. DC. Fr. 4. p. 494. n. 3803., et Suppl. p. 547., et cum Dub. p. 117. n. 12. Bert. 7. p. 357. n. 8., Spach in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 3. (1845) p. 115., DC. Pyr. P. 2. p. 149. n. 40. G. ramosissima Poirr. Dict. Suppl. T. 2. (1811) p. 715. n. 30., Boiss. Voy. botq. Esp. n. 409. G. florida Asso Syn. stirp. Arag. n. 663., confirm.e DC. Pr., an recte? itemve Losc. y Pard. Arag. Spartium cinereum Vill. Prosp., La-Peyr. Herbr., partim. S. cinereum, et S. sphaerocarpon La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr., et Suppl., quoad secundum, ex loci autops.; G. olotensis, aut Genistella verticillata Pourr. Hrbr. Matrit.; G. polymorpha Pourr. Flor. Galec. in Herbr. Bolos.; G. scoparia Chaix apud Vill. Dauph.; ut Herbr. ex Timb.; Cytisus cinereus Vis. Dalm. in Obs. ad n. 1702. Desf. Fl. Atl. 2. p. 132. t. 178., Colla Icon. Herbr. Pedm. fasc. 2. t. 54. f. 1., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2091. f. 1, 2.

ħ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Arag., Catal., orient. cum *Olea*, quam saepe circumvenit, et excedit.

Legi in Pyr. Catal. supra *Orgañia a las siete Coumeillas*, die 17. Jun. 1846. Habui ex *la Pradella de Prats de Mollo* (loco La-Peyrousiano autoptico, de istius *Sp. sphaerocarpo)* a Xatart, et a Massot; insuper ex iisdem Pyr. or. ex *le Vernet* a Deville. Observavi in m.e *Peña Barri* ad *Salvatiera,* in sylva *Sibirana* supra *Luesia*, eundo ad *Petilla*, ad *Barcabò* inter *l'Ainsa*, et *Huesca*; ad *Bermes?* (pl. steril.); prope *Aren*, ad *Sopeira*, ad *Figols*, *la Conca de Tremp*, in *Monseny*, ad *Olot*, *Ribas*, etc.

Folia generaliter in spiram disposita dici queunt; laxe in ramis foliiferis tantum, scilicet sterilibus; stipata in floriferis. Flores saepe solitarii, occurrunt tamen bini et terni etiam, contra Dubyi effatum; suntque pedicellati, inque pedicellis conspiciuntur bracteolae duae oppositae, tenuissimae, in eorum parte superiore sitae. Pedunculi et calyces sericei sunt. Vexillum generatim alia petala quidquam superat, et vexillum cum carina extus pubescentia sunt, sed alae glabrae; pubescentia praestat prae vexillo carina, nam illud a basi ad medium

pubescit, pubescentia sensim versus marginem evanescente, nullaque propter istum; dum petala carinam efformantia, et basi pilosiora sunt, et per totam superficiem externam manifeste pubescentia. Attamen quum color luteus vix in carina pallescat, neque notabiliter in vexillo, hinc petala sericea cum DC. Duby, immodice dicerentur, ita ut percipiatur hoc ab iis depromptum fuisse e floribus exsiccatis, nec bene observatis; in quibus quum color luteus in flavum mutetur, scilicet pallidior fiat, tunc pubescentia illa, de qua loquuti sumus, magis refulgit, et praevalet.

Species non adeo eximie mediterranea, ut extra hanc regionem non occurrat, reperta in Galliae parte *le Lot*; cf. Puel *Cat. pl. Lot.* p. 161. n. 1006.

Novit hanc speciem Garidel, de ea loquutus *Pl. Aix* (1715) p. 145.; sed conturbavit eam fallaci synonymia, ac intricata historia.

Cytisus pulchellus Visian. Fl. Dalm. 3. n. 1702. t. 40. f. 2. (in qua tabula legitur nomen *Genistae pulchellae*), magnam prodit cum *G. cinerea* affinitatem, ita ut pro hac habitus sit a Reichenbach, Fl. Germ. excursr. p. 521. Differt ille praecipue ramis rigidis, vexillo sericeo, petalis inaequalibus; utinam haec sint tanti!

Genista minima (Tragi) Gesn. Hrt. Germ. crt. 260.

Trag. St. h. p. 602. fig. mal. G. sagittalis Ovid. Montalb. Hrt. botanogr. Ind. p. 40., L. Sp., Bert. 7. p. 347. n. 1., Gaud. 4. n. 1606., DC. Dub. p. 117. n. 15., Spach Revis. Genist. plur. cit. p. 123. Cytisus sagittalis Koch p. 172. n. 16. G. sagitt. La-Peyr. Herbr.; Genistella sagittalis Pourr. Herbr. Matr., Sispone sagittalis Griseb. Rum. Bitn. G. angulosa Cord., Pterospartum sagittale Willk. Jacq. A. 3. p. 5. t. 209., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2081., et t. 2094. f. 8, 9. anal. Cord. Hist. pl. crt. 189. b, fig. ex Trag., Ovid. Montalb. Icon. 3. p. 266. vers., Lob. Icon. 2. t. 92. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 393. f. 3., Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 104. f. 1, Camer. Hrt. p. 64. t. 13.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med., orient. edit., raro ad humiliora descendens.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 9. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *l'Hourquette d'Ancizan*. Viderunt in nemore *Larramet* ad *Toulouse*, ad *la Tour de la Massana*, *Penchinat*.

Figura Dodonaei, Pempt. p. 763. (sive Lob. Obs. p. 534. f. 1., Icon. 2. t. 92. f. 2.) pace Courtois, confirmatur a Lejeune, D'Avoine, et Morren, ad *G. tridentatam* L.; quae sententia jam fuerat G. Bauhini, Linnaei, Reichard, Lamarck, Willdenow, Gilibert; sive Clusium recte citaverint (l.c. f. 2., qui forte speciei detector fuit, et figurae auctor), sive Dalechampium, qui figuram ab ipso depromptam retulit, addita tantum floris analysi; num legitima? liceat nobis dubitare.

Nihil sagittarii ego video in hac specie, pone quorumdam veterum arbitrium ita a Linnaeo nuncupata. Denominationem hanc, Clusii etiam tempore (l.c. post speciei descriptionem) quidam projecerant, quae Camerario arriserat, nec G. Bauhino, et Ovidio Montalbano repugnaverat. Praetuli ego antiquiorem et sat aptam Gesneri denominationem, cum qua praestantia ferme certat Cordiana, mala prorsus figura depressa. Haec icon a Trago desumpta est, qui deficiente planta fertili fictitiam, ex pastoris forte imperiti relatione, composuit in superiore parte figuram.

Genista purgans (Cienfuegos) L. Sp.

Gin. o Retam. angul. Cienfueg. Hist. pl. manscr. (1627.) T. 2. p. 413., et p. 416. fig. fide Ass. Arag. n. 659. DC. Dub. p. 117. n. 11. Sarothamnus purgans Godr. Gr. Fr. p. 349. Spartium purgans L. Syst., Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 104. n. 3. Cytisus purgans Boiss. Voy. botq. Esp. p. 134. ut

Spach denominat). Spart. cinereum La-Peyr. Herbr. partim (specimina fructific.); omnino in Herb. Marchant, ex Timb. et Lor. Bull. Herb. Fr.t. 115. J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 401. fig. Chabr. Sciagr. p. 86. f. 1.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In montan. edit. Pyr. orientl.

Legi ad *Mont-Louis*, diebus 26. Jun. 1837., et 9. Jul. 1836. In Pyr. med. (Godron) ego non vidi: *au Col del Tourne* ex Petit indicat Mut. *Fr.* 1. p. 226. n. 9.; locus iste mihi ignotus. Ad *Salvanaire* reperiebat Pourr.: ad *Mongarry* vidimus Timbal, et ego.

Genista germanica (Fuchsii) L. Sp.

Fuchs. Hist. st. p. 229., quamvis male referat spinas simplices. Koch p. 167. n. 9., Bert. 7. p. 351. n. 12., Gaud. 4. n. 1607., DC. Dub. p. 116. n. 10., Spach Revis. Genist. saep. c. T. 2. (1844) p. 261. La-Peyr. Herbr., G. spinosa Gilib. Exerc. phyt.; G. aculeata Tabern.; Genistella spinosa Camer.; G. heteracantha Schloss. ex Neilr., et Reichnb.; Scorpius germanicus Pourr. Herbr. Matr.; Cytisus germanicus Visian. n. 1777. Sv. Bot. v. 8. n. 547., Sturm. Heft 12., Schrank Fl. Monac. t. 243.; Fl. Batv. v. 11. t. 837., Fl. Dan. t. 1826., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 839., Rivin. Tetrp. irreg. t. 67. f. extr.. Reichnb. Icon. C. 31. t. 2086. f.a 1, 2., Schub. Icons. t. 36. f. 7., Zannich. Vnz. p. 10. t. 92., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 14. f. 122., Trag. St. h. p. 962., Tabern. Krtb. 2. p. 1510. f. 3., Icon. t. 1102. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 399. f. infer., Lonicr. Nat. h. crt. 39. B., Fuchs. Ic. ed. 1545. t. 125., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 173. f. 1.

♄ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jul. In Pyr. septr. med. Atax., vix alibi.

Legi in Pyr. Atax. supra *St. Benoit de Limoux* nemore *Borio*, die 17. Jun. 1843. Observavi ad *Orthez*, inter *Tarbes*, et *Tournay* in nemore *Larramette* prope *Toulouse*; ex *el Soto de Esquiroz* prope *Pamplona* mihi demonstravit opt. Uriarte.

Genista anglica (Dodonaei) L. Sp.

Dodon. Cruydb. fol. 1190. ex Kickx, Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 319. n. 3., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 108. n. 17., Koch p. 168. n. 10., Spach Revis. Genist. saep. c. p. 104., DC. Dub. p. 116. n. 9., Bert. 7. p. 360 n. 11., Brom. Fl. Vect. p. 112. n. 2. La-Peyr. Herbr.; Scorpius anglicus Pourr Herbr. Matr., et in litter. ad Bolos. Genistella aculeata Pen. Lob. Advrs. p. 409. Engl. Bot. v. 2. n. 132., Fl. Batv. 2. t. 98., Fl. Dan. t. 619., Hayn. Term. bot. t. 26. f. 1., Guimp. et Hayn Deutschl. Holzg. 2. p. 162. t. 121., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2086. f. 3, 4, 5. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 467. f. 1., Pempt. p. 760., Lob. Obs. p. 535. f. 2., Icon. 2. t. 93. f. 2.; icon. Planta offert spinas omnes simplices, et crassiores. J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 401-2. fig.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In montan. humidulis.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 8. Jul. 1836; in *Cerdaña* ad *Puycerda*, die 6. Maj. 1861. Habeo a Deville ex Pyr. septr. med., loco absolute non indicato.

Genista hispanica (Mieg. e Bauhinis) L. Sp.

G. Bauh. Pr. p. 157. cap. 3. n. 2. innumer. cf. J. Bauh. h. infr. c.; ambo a Mieg accipientes. Bert. 7. p. 363. n. 14., Spach. Revis. Genist. l. saep. c. T. 2. (1844) p. 271., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 107. n. 15., DC. Dub. p. 148. n. 35. La-Peyr. Herbr.; Scorpius hispanicus Pourr., et S. juniperoides Pourr. Herbr. Matr.; G. sylvestris Salzm. Herb., nec Scopol. Cavan. Ic. descr. T. 3. p. 6. n. 233. t. 211., Lamk. Ill. t. 619. f. 3., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2085. f. 1, 2. J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 400. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 86. f. 2.

♄ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Cantabr. (*Guipuzcoa*) ad arcem *San Sebastiano*, die 1. Jun. 1841; supra *Behorleghuy*, die 24. Jun. 1841. In Pyr. or., ad *Roussillon*, inter *Taillet*, et *Calmella*, die 22. Maj. 1843. Habeo a Deville ex *Cap-vern*. Observavi ad *Azcoitia*; prope *les Eaux chaudes* sub *St. Sauveur*, inter *Axat*, et *Sancta Colombe*; circa *Lannemezan*, si bene recordor, et prope *Agos (Lavedan)*; *a la Conca de Tremp*, ad *Cardona*, et in Pyr. or. ad *St. Ant. de Galamus*, rariorem denique *aux Corbières*.

Grata oculis planta, prostrata, ramis floriferis adscendentibus, undique terma armata, quae tamen attactu severitatem suam quasi dementitur. Caules aphylli, spinas ramosas, rigidas ferentes, occultantur

ferme a ramis foliosis, qui ad foliorum axillas spinas aeque ramosas, sed molles gerunt; dempta autem rigiditate, aut ex altera parte mollitie, nihil caeterum differunt citatae spinae; hinc male quidam cum Linnaeo videlicet Allioni, DC. Duby, Matel, (Pedem., non Stirp. Nic.), declarare *ramos floriferos, inermes:* suffruticulum istud est, in quo caules lignosi, et rami herbacei sunt; indeque corrigendus est Spach, penes quem legitur: « *Ramuli floriferi simul ac rami caulesque frutescentes* » l.s.c. Folia exstipulata, simplicia, ovato-lanceolata, acuta aut obtusa, mollia. Flores 6-12. terminales, pedunculati, ebracteati, sub-capitati, lutei; carina obtusa, emarginata, recta, pilosa, longitudine vexilli, alae hisce quidquam breviores; stilus valde exporrectus: legumen deltoideo-acutum, lateribus pilosum, sub-tetraspermum, neque tantummodo monospermum, cum Cavanilles (qui semina reniformia describit), aut 1-vel 2-sperma, cum Spach, qui legumina demum glabra, perperam, descripsit; nam ego observavi legumina matura pilosa in illorum faciebus, glabra tantummodo per marginem circumcirca; semina sub-reniformia, fulvescentia. *Stilus adscendens* cum Koch non bene diceretur (ad Gen. charact. p. 166.); nam in hac specie est basi rectiusculus, ad apicem tantum, corolla admodum superata, replicatus, sive inclinatus in formam unci, aliquantulum obliquatam. Tota planta, ne caulibus exceptis pilosa; pedicellis calycibusque, prae caeteris partibus, viridibus, adhuc pilosioribus. Non percipitur quomodo optimam speciem varietatem *G. germanicae* suspicaverint Lamk. *Dict.* Allioni Pedm., Pollin. Veron. Planta cum nostra propinqua est *G. sylvestris* Scop. *var. dalmatica*, Reichnb. Ic. C. 31. t. 2075. f. 3.

Primus speciei detector videtur Mieg. (Ic. Ia. e Basilea) qui stirpem e *Mont Ventoux* supra Avenionem cum Bauhinis communicabat, e quibus J. Bauhinus videtur primus, qui eam clarius descripsit l c. Frater ejus G. ex Hispania quoque novit.

Genista spiniflora (Gesneri) Lamk. *Dict.*

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 14. f. 123. G. Scorpius DC. Fr., DC. Dub. p. 116. n. 7., Godr. Gr. Fr. p. 354., Spach Revis. Gen. saep. c. p. 108. Spartium Scorpius L., La-Peyr. Herbr., Scorpius vulgaris Pourr. Herb. Matr.: Sp. spinosum Ass. Arag., ex Losc. y Pard. Sweet Fl. Gard. Ser. 2. t. 63., Wats. Dendr. Brit. t. 78., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2082. f. 1, 3. Clus. Hisp 208-10. et Rar. pl. h. l. 1. p. 106. f. 1., Lob. Obs. p. 534, f. 2., Icon. 2. t. 82. f. 1., Ger. Emac. p. 1321 f. 2. n. 6., ex Bronf. Vect., miai repugnat, et potius Ulicem credo. J. Bauh. Hist. pl. l. 11. p. 402. f. infr.

♄ Flor. Mart., et Vere toto. Fruct. Jun. Aug. Per region. mediterr., etiam ad montan. ascendens.

Raro reperta est in Pyr. sept. med., scilicet in reg. ocean.; observata in Valle *d'Ossau* ad *Gabas;* a me in Valle *d'Aure*, inter *Arreau* et *Ancizan*, ad *Tarascon;* praediligit solum calcareum. *Oleamque* lubenter respicit. Legi in Pyr. Navarr. Valle *de Roncal* ad *Ustarroz*, die 2. Aug. 1844; in Pyr. or. *(Roussillon)*, inter *Taillet*, et *Calmeilla*, die 23. Maj. 1843; in Pyr. septr. med. ad *St. Martory*, florib. sulphur., die 13. Jun. 1879. Observavi in edita parte etiam vallis *de Roncal*, ad *Ochagavia*, *Pamploña*, *Sallen*, per *Cerdaña;* ad *Bagà* abunde, ad *Esterry*, *Olette*, *Thues*, supra *Rià*, ad *Axat*, et ad *Tarascon* Pyr. Auriger., secus *Ariége* flumen descendens; ad *St. Ant. de Galamus*, et per montes Corbarienses.

Scorpium Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 1., et 3. (*Nepa* Gaz.), Plin. Nat. h. l. 21. c. 15. vel 54., planta spinosa, sed aphylla, perperam pro hac nostra specie interpretatum fuisse arbitror a plurimis, qui Clusium, Lobelium, Tabernemontanum consuluerunt. Inter hos lapsus est etiam Desfontaines, qui de Plinio non consideravit *G. Scorpium* Neotericorum non vivere in Italia, et iterum reversus ad eamdem rem Plinium *Scorpium* secus duplicavisse, Ibid. l. 22. c. 15. vel 17. Maxime suspecta ergo denominatio Auctorum nos duxit ad Lamarckianam illam amplectandam. Patet ex Caesalpini Herbario ipsum pro *Scorpio* Theophrasti habuisse *Ulicem grandiflorum*, quam sententiam quidam sui temporis viri coluerunt. *Scorpio*, vel *Nepa* Anguill. *Sempl.* p. 143-4. fidentius ego ad *Ulicem parviflorum* adduxi.

Fuit ista *Aspalathus* Clusio, et J. Bauhino; *Spartium* Gerardo (L.), Linnaeo, Gouanio; *Genista* G. Bauhino, et ante eum Gesnero, qui *Genistae cognatam* potius declarabat, cui generi a neotericis, Lamarck, et DC. ducibus postremo firmata est.

Genista horrida DC. *Fr.*

DC. Pr. P. 2. p. 146. n. 15., et cum Dub. p. 116. n. 3., Balb. Fl. Lyonn. 1. p. 169. n. 1.? Spach. Revis. Genist. l. saep. c. T. 2. (1844) p. 252. Spartium horridum Vahl Symb. p. 51. (excls. syns.), ex autops. loci. G. Scorpius Pourr. Herbr. Matr., et Cytisus tragacanthaeformis Pourr., aut Gen. radiata Pourr., cum syn. Spartii horridi Vahl, Pourr. Herbr. Matr., partim. Sp. spinosum Ass. Enum. n. 154., G. lusitanica Ramd., et Boiss. Voy. botq. Esp., ipso fat.e Add. corr., G. Webbii, et G. Boissieri Spach Revis.? Gilib. Demonstr. botq. 2. p. 239. t. (G. erinacea): non inven.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med.; rara in septentrionalibus; frequens in meridionalibus.

Legi in Pyr. Arag. sub *la Peña d'Uruel*, ad *Jaca* secus flumen *Gaz*, die 11. Jun. 1845; ad *Mandaruego* supra *Torla*, die 28. Sept. 1845; inter *l'Ainsa*, et *la Buerda (Sobrarbe)* die 5. Jul. 1845. Habui ex Pyr. septr. med. lectam in m.^e^ *de Gert à Thabe* de Herbar. Parentau a *Montané*; ex *le Ger de Troubat* a Deville. Observavi in m.^e^ *Bal* inter *Luesia*, et *Biel*, ad *la Carbonera*, *las Paullas*, *Castanesa*, *Viescas*, *Villallér*, in summitate montis *la Llansada de Ischias*, in m.^e^ *Turbon*, *Sierra de Loarre*, etc. Dicitur reperta a Timbal in m.^e^ *Sacon*.

Caespitem densum, ramis valde intricatis, iste frutex efformat, altitudine semipedali-sesquipedali, diametri duos tresve pedes et amplius, coloris laete virenti, spinis parum validis armatus, ut vix horridus dici mereatur, maxime si cum *Erinacea hispanica* comparetur. Vivit sive ad rupes, sive in montanis aridis, praesertim ubi solus calcareus, reperiendus potissimum in montium latere meridionali, e regione alpestri etiam facile in fluminum alveos descendens, ibidemve vel inter glareas, vel inter arenas pulcrior generatim eveniens, sive quidquam luxurians. Rami angulati sulcati, nodis crebris donati, ibidemve ex opposito ramosi, juniores pubescenti-sericei, seniores glabri, omnes spinis flavescentibus, subulatis, subdivaricatis, internodiis longioribus, terminati; juniores quidem spinae eodem modo quo rami pubescentes, et molliores, adultiores glabrae, et duriores; quumque illae magis salientes sint in fruticis caespite, hinc impulsus vix pertimescendus, e spinarum mollitie, quae tamen spinae aliter oculos afficiunt, et ita ut pertimescendae videantur. Folia opposita, petiolata, stipulata, stipulis cum petiolo adnatis, dente in utroque petioli latere libero; dum folia decidunt perdurant stipulae cum petiolorum basi, una cum istis marcescentibus,

tuncque, simul coalitis, stipulas tridentatas mentientibus, conspicuis in plantae parte magis indurata, seniore (non amplius viride); in quavis aetate basi tumidioribus. Petiolorum pars libera vix lineolam longa, e tereti-compressa, sustinet foliola generatim tria, raro bina, aut unicum tantum foliolum; eaque lineari-oblonga, obovata, acuta, complicata, facie glabriuscula, margine et dorso sericea, parvitate sua tam parum conspicua, vel colore adeo ramos aemulantia, ut prae omnibus excedant spinae illae juniores, et molliores mox descriptae. Pedicelli crassi, lineam circiter longi, erectiusculi: bracteae tres, rotundato-acuminatae, membranaceae, pubescentes. Flores axillares, scilicet sub-terminales, pedunculo ex utroque latere magis stipato, ramis stipantibus spinosis, ramo florifero mutico, quum flos exeat, ut ita dicam, spinae loco; saepe bini flores in eodem pedunculo, lutei. Calyx membranaceus, bilabiatus, quidquam compressus, qua parte gerit tres dentes, praecipue inferiorem dicimus (ad carinam) valde applanatum; ubi dentes duo adsunt satis plicatus (contra vexillum quod non est planum), caeterum calyx lutescens, copioso indutus tomento, dentibus suis acuminatis. Vexillum latum, rotundatum, apice profunde emarginatum, ad basim angulis duobus obtusis insignitum, e quorum medio unguis promit angusta, crassiuscula in fundo poro nectarifero donata, caeterum vexillum subplicatum, extus pubescens, intus glabrum, obscure striatum, interdum (ad *Jaca*) prope basim punctis rubellis pictum, quod tamen non semper conspicitur: alae oblongae, obtusae, vexillo linea saltem breviores, longitudine carinam aequantes, utrinque glabrae, obscurissimae striatae, ungue tenuo-suffultae, contra vexillum auriculatae; carina valde obtusa, profunde emarginata, facile partibilis, unguibus duobus tenuibus praedita, auriculis, alarum more, et contra hasce instructa, extus valde pubescens, sub-sericea, prae caeteris petalis pallidior, magisque persistens. In genitalibus nil peculiaris video, quae omnia glabra sunt, ovario excepto sericeo: legumina calyce subduplo-longiora, sub-obovata, acuminata, ad semina sub-torosa, caeterum compressa, 2-4-sperma, sericea: quum carina legumen raro superet, tunc hancine notam, reperiendam in Balbis descriptione, potius omittendam esse censeo. Semina ovoidea, brunnea, nitida. Odor florum laevis, sed gratus. Tota planta pubescens, cujus tomentum sub-sericeum valde conspicuum est in omnibus plantae partibus junioribus, apice spinarum excepto: insignior in calyce prae corolla, et in hujus exteriore parte prae interiore, quae sub-glabra est.

Incolae Aragonenses vulgo *Alizon* appellant, et ferunt libenter ab ovibus comedi, minus avide a capris, pecudi tamen, ne equis exceptis, egregium esse pabulum asserunt, eique generatim pergratum, perutile: solum quod longo illius usu iscuriam ovibus subvenire testarunt, Dr Verges D. M., pastores Aragonenses.

Autopsia loci tutum reddit Ramondi synonymon, Valle *d'Ordessa*, non procul *Torla* Pyr. Arag.: cf. Ramnd. *Journ. des mines* T. 14. ann. 11. secund. sem. Thermid. (1813) p. 342. Sed dubium de re mecum exposuit amicus Deville, cujus tamen notam mnscr. de hoc inter suas res botanicas non inveni.

Ipsemet hanc plantam in loco Vahliano autoptico quoque reperii, scilicet *a la Peña d'Uruel*, ubi frequentissimam videbis in latere montis meridionali, inque ejus vertice: tunc, quum minus frequentem eam

dixerit Vahl « *Legi minus frequentem in monte Uruel ad Jaccam, urbem Aragoniae,* » tunc asperum montem ipsum ad cacumen usque non conscendisse palam mihi fuit, dum illuc perveni. Placuit exclusio synonymorum a Vahl citatorum (Lobelii, et Tournefortii) edicta a DC. *Fr.* 4. p. 500. n. 3817., a quibus prudenter se abstinuerat Willdenow, Sp. pl. Diadelph. p. 936. n. 25. Synonyma haec pertinent ad *G. Lobelii* DC. *Fr.*, et Pr., quae melius dicitur *G. aspalathoides* Lamk. *Dict.*, Guss., Moris. Sed laudare nequeo penes DC. Villari prolationem de *Spartio radiato, Fl. Dauph.* 3. p. 419. (p. err. *Genista radiata*). Suffecisset inspicere laudatam a Villar Camerarii iconem, Hrt. t. 14., ad prolationem hanc relinquendam *G. radiatae* Scop. Carn. Miror de hisce fidisse Steudelio Spach, qui si nullae auctoritati pepercisset, remque per se indagavisset, Villari locum ad nostram stirpem profecto non addidisset. Et Spach in Villari opere non intendisse noscitur ab hoc, quod cum DC., et Steudel *Genistam* loco *Spartii radiati*, ipse quoque citaverit. *Scorpius* 2. Clusii Hisp. p. 211-2-3., vel Rar. pl. Hist. l. 1. p. 107. cum fig., vel Lob. Obs. p. 535. f. infer., Icon. 2. t. 82. f. 2., aut Dod. Pempt. p. 659. f. 2., sive *Aspalatho monspel. affin. Scop. 2. Clusii*, J. Bauh. Hist. pl. T. 1. l. 11. p. 403., a DC., implicite, huc quoque relatus, et cum eo a Boissier etiam, *Voy. botq. Esp. Add. corr. adnot.* p. 725. n. 406., synonymon mihi quidquam incertum est; sed forte minus adhuc tute relinqueretur ad *G. lusitanicam*, cum L., Lamarck, et Willdenow. Reapse in Clusii figura videre mihi videor *G. Boissieri* Spach Cosson imaginem, quam ex *la Sierra de Alcaras* Hispaniae vidi in Herbr. Ital. med. a Bourgeau lectam, de cujus legitima differentia admodam dubitavi, et ita, ut denique in suspicionem venerim, haec omnia *G. horridae* synonyma esse, addita fortasse etiam *G. Webbii* Spach, quas conferas l.c. ps. 252-3. Inter tot specimina a Pourret in suo herbario Matriti coacervata, nominibus supra (nec paucis) citatis, duo excluderem seorsim ibidem posita ex *el Cebrero*, nisi *Cabrero*, quae mihi videbantur identica cum *Cytiso erinaceo* Pourr. Herbr. ex *Hermesenda*, etc., quaeque alienae, et probe distinctae speciei sunt.

Chesmone Mey. (E.), Dreg. (J. Fr.) Comm. de Pl. Afr. austr. (1835) p. 71. *Argyrolobium* Ecklon, et Zeyher. Enumer. pl. Afr. austr. extratr. P. 2. (1836) p. 184. Inter Linnaei *Cytisos:* Genus ferme laudaverat Gerard (L.), qui scriptum reliquit: « *Posset sub alio genere tradi respectu calycis campanulati laciniis longioribus instructi* » Flor. Gallo-Prov. p. 485. n. 4. Obs. *Chesmone* e calycis dentibus ringentibus nuncupata est: quidquam prae *Argyrolobio* anterior, quamvis reapse potiore definitione elucescat apud Ecklon, et Zeyher.

Chesmone Gesneri! Nob.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 15. f. 133. A. Ch. argentea E. Mey., et Dreg. l. c. p. 74. n. 15., Boiss. Voy. bot. Esp. n. 419. Argyrolobium Linnaeanum Walprs., Jaub., Spach Argyroloh. hemisph. septr. in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 2. t. 19. (1843) p. 44., Walp. Animadv. cr. Legum. Cap. in Linnaea T. 13. (1839) p. 508. n. 17., et Reprt. Bot Syst. T. 1. (1842) p. 632. Cytisus argenteus L. Sp., Koch p. 172. n. 17., Bert. 7. p. 563. n. 12., Moris Sard. n. 261., DC. Dub. p. 118. n. 10., Wulf. Fl Nor. n. 1225. C. arg. La-Peyr. Herbr.; Genista argentea Noul. Fl.; Cytisus pygmaeus Willd. Sp.? ex Vis. Dalm.; Lotus argenteus Brot. Lus. Brot. Phytgr. Lusit. sel. 1. p. 170. t. 69., Sturm Heft 59., Reichnb. Ic. G. 31. t. 2064. f. 2. Lob. Obs. p. 500. f. 2., Icon. 2. t. 41. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 359 f. 3.; Rich. Bellev. fig. pl., ex Gelib. Demonstr. botq. p. 79. n. 223. cum tab.; Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 510. f. infr.

♃ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jun. Jul. Per region mediterr. cum *Olea*, quam alquando transgreditur, solum praediligens calcareum.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, inter *Ceret*, et *le Boulou*, et ad *Reynes* contra pagum *Tech*, diebus 11. Maj., et 26. Maj. 1843; in Pyr. Catal. ad *Berga*, die 21. Maj. 1861; in Pyr. Atax. Corbar. ad *Portel*, die 6. Maj. 1843. Observavi ad *Pamploña*, *Jaca*, ad *Montagut* contra *Sarria*, *Narbonne*, ad *St. Ant. de Galamus*, ad *Casas de Peña*. Apparet in Flor. Tolosan. ex Noulet, quod et Timbal confirmat, *Excurs. Corbièrs.* p. 17.

Pulcra species, saepius in locis siccis enascens, et tunc contracta et undique albo-sericea; ramosissima, diffusa, ramis adscendentibus, statura bipollicari, palmari, floribus gaudens luteo-citrinis: situs calidiores exposcit. Vexillum alis et carina longius, lamina semi-orbiculata, emarginata; pubescentia ejus exterior, ab Endlichero inter Generis characteres commemorata, illuc omittenda erat, quia in digerendis generum plantarum characteribus, formae, neque superficiei attendendum est. Egimus modo de genere, in quo character iste quasi communis est, nec Nouleti blandimentis indulgimus. Stamina monadelpha, decem, uno prae aliis minus adnexo. Stigma capitellato-ovatum, papillosum.

Male DC. Duby *caules decumbentes* dicere, *corollasque adpresse sericeas*, quum vexillum tantummodo extus puberulum sit; caeteraque petala undique glabra. Item pessime a Duby l.c., cum DC. Pr. P. 2. p. 156. n. 29., ad sectionem *Lotoideam* dictum est, *corollam vix calyce longiorem*, quum palam sit quantum calycem interdum excedant in hisce speciebus petala, praesertim in hac nostra vexillum: hoc idem perperam susceptum est a Godron, cum Gr. *Fr.* p. 363., qui insuper dixit florum *pedicellos brevissimos*, quod non semper habet locum: carinam glabram, sed et item alas esse declarare omisit, vexilli pubescentia non bene definita est: loquutus insuper de bractea ad pedicellorum basim insertam, quam ego non percipio. Ita ut, perpensis omnibus, fidem concedere nequeam Boissier, et Reuter, qui, Pugill. pl. nov. p. 29., ceu peculiarem speciem nobis proponunt eorum *Argyrol. grandiflorum*.

Locum Zanoni, *Istor. bot. cap.* 105. t. 76., primus induxit (quantum videre potui) Pollini Fl. Ver. 2. p. 467. n. 381., imitatus a Bertol. l.c. Pollini non dicit se iterum vidisse stirpem e loco Zanoni autoptico. Fugit hujus planta a nostra habitu (ut videtur, atque a descriptione confirmatur) erecto, superficie glutinosa, foliolis minoribus, et eo quod caloris sit impatiens, locaque frigida potius poscat. Caeterum stirpium unionem respuerat Zanoni ipse, cui suffragatus est Monti, Hist. p. 94., qui Rayum conjunctionem stirpium faventem (Hist. pl. p. 969. n. 15.) reprehendidit.

Specificum hodiernum nomen *Linnaeanum* rejeci, quia Gesner, Lobel, Bauhine, potiori certe jure, hanc sibi possunt vindicare speciem, a Linnaeo male cum *Cytisis* conjunctam, pejus *argenteam* nuncupatam (a J. Bauhino, et a Tournefortio incaute mutuantes), laevi brachio descriptam, nullimode figuratam. Interdum in locis pinguibus innascens planta, omnino virens sese offert; in solo tantummodo macro, ac siccissimo, parva, et contracta remanens, tuncque albo-sericea, incana apparens; sed revera argentea nunquam dicenda, ne quidem si ejus legumina spectes. Qua de re reprehendendum aeque foret nomen genericum *Argyrolobii* ceu improprium (*Chesmone argentea* N., *Argyrolobium* Eckl., Zeyh. excepta), ne quidem huic speciei aptum, si unica

in genere fuisset stirps, minus adhuc pro congeneribus suis generatim adaptum. Argenteae, botanico sensu, sunt *Elaeagnus argentea* Pursh, *Shepherdia argentea* Nutt., *Gnidia argentea* Thunb., *Leucadendron argenteum* R. Br., *Solanum argenteum* Dunal, *Tournefortia argentea* L. fil., *Argyreia acuta* Louveir, et *A. obtusifolia* Ejusd., *Convolvulus argenteus* Choisy, *Erica argentea* Klotzch, *Senecio argenteus* Kunze, *Hyalis argentea* Don, *Artemisia argentea* L'Herit., *Argyroniphium Sandwicense* DC., *Panargyrum Lagascae* DC., *Helichrysum retortum* Willd., *lancifolium* Thunb., et *argenteum* Thunb., *Helipterum Argyropsis* DC., *Aster sericeus* Vent.; *Lupinus argenteus* Agard, *elatus* Dugl., et *littoralis* Ejusd., *Cytisus spinescens* Sieb., *Miediega argentea* Nob., (*Dorycnium* Delil.), *Tephrosia argentea* Pers., *Daleae argentea* Mart. et *argyrea* A. Gray, *Halimodendrum argenteum* Fisch., DC., *Espeletia argentea* Humb., Bonpl., *Indigofera* et *trigonelloides* Jaub., Spach, et *Schimperi* Eorumd., *Aspalathus argentea* Thunb., et *argyrea* DC., *Krebsia argentea* Eckl., Zeyh., *Adesmia argentea* Meyen, *Astragalus argenteus* Bert., *Oxytropis argyrea* DC., *Ox. splendens* Dougl., *Onobrychis argyrea* Boiss., *Lobostemon argenteum* Buck, *Hedysarum splendens* Fisch., *Vesicaria argyrea* As. Gray, *Geranium argenteum* L., *Pteris argentea* Gmel., *Brigantiaea argentea* Trevis., *Hypha argentea* Pers., et hujuscemodi plantae.

Cytisus Virgil., Varr., Colum., Plin., Neotericor. Patrum plurium, ast non omnium, *Cytisus*. De Virgiliano, deque citatorum auctorum *Cytiso* cf. quae dixi in *Flor. Virgil.* p. 45. Nunc addam observationes quasdam. *Cytisum* Theophrasti, Virgilii, Columellae, Varronis, Dioscoridis, Hygini, Plinii, Veterumve aliorum plurium, probabile visum est Maranthae, Matthiolo, Gesnero, Caesalpino, Honorio Bellio, Gasp. Bauhino, pertinere ad *Medicam arboream*, quam sententiam novis argumentis sustentare conabatur Amoreux, *Mém. Soc. agr. Paris.* T. (1787) p. 68. seq., cui opinioni, inter Neotericos, sese accomodarunt Sprengel, Antiq. bot. specim. p. 43., n. 58., Desfontaines, *Hist. Arbr.* etc. 2. p. 292-3., Monticelli T. *Atti R. Istit. incoragg. Napol.* T. 1. (1811) p. 415. Attamen propositum hocce, a Gesnero prius oppugnatum, postea paucis quidem satisfecit: nam, ut recte observat Bertoloni (Fl. It. 8. p. 257. lin. 7.): « *Medicago arborea est rara in Italia, non vulgaris, ut de Cytiso suo auctores illi ducere videntur.* » Et reapse, si excipias Plinium, nullus de illius infrequentia conquestus est. Omnibus perpensis, mihi potius amplexanda videtur opinio eorum, qui Veterum plurium *Cytisum*, non vero Theophrasti, in *Coronilla Emero* viderunt, quae pro condendis sepibus a Columella laudata fuit, quaeque adhuc in Italia ad hunc usum propagatur. Ast, si quis pro *Cytiso* Theophrasti *Medicam arboream* potius interpretandam censeret, ei vix me opponam, quum ex Salmasii monitu, persuasum habeam agi apud illum de planta ab aliorum scriptorum *Cytiso* diversa, et quum mihi jam arriserit sententia de habenda potius *Colutea* Theophrasti pro *Coronilla Emero*, de qua postea. Sententia a me exposita validius firmabitur, dum e loci autopsia *Coronillam Emerum*, neque *Medicam arboream* in insula *Cythno* late provenire patebit, quum planta ex ea insula primitus nomen tulerit, et inde per omnes Cycladas, et per totam Graeciam sese diffuderit. *Medica* vero, *arborea* N., cum L., et Auctor., reapse minime arborea, *M. Cytisum* dixissem, nisi a supra citata plurium

auctorum sententia abhorrerem, ita ut eam *M. fruticosam* potius nuncupandam esse ducam. De aliis prolatis sententiis quoad veterum *Cytisum*, satis dictum est a Sprengel in Antiq. bot. specim. p. 35-46., a Desfontaines, Excurs. 2. ad libr. 13. Plinii, ed. Lemair. V. 5. p. 261-8., a Switzer *Dissert. on the true Cytis. of the ancients*, ed. 1., et ed. 2. (hanc anni 1787 in 8.).

SECTIO 1.ª LABURNUM DC.

Cytisus glaber (Penae, Lobelii) Nob.

Pen. Lob. Advrsr. p. 388. C. sessilifolius L. Sp., Koch p. 169. n. 5., Bert. 7. p. 552. n. 5., Gaud. 4. n. 1611., DC. Dub. p. 118. n. 3. Spartium sessilifolium Cavan. Demonstrac. pl. 2. t. 11 ? C. sessilfl. La-Peyr. Herbr.; C. sessil., et C. viridis Pourr. Herbr. Matr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8 p. 8. p. 4. t. 705., Nouv. Duham. T. 5. p. 149. t. 45. f. 1., Lamk. Ill. t. 618. f. 2., Curt. Bot. Mag. t. 255. Schmidt Observ. 1. p. 25. t. 24., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2072. f. 1. Lob. Icon. 2. t. 46. f. 1., reapse mal., sed fac. pl. exhib.; Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 251. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. T. 1. l. 11. p. 373. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 80. f. 2.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. med. Jul. Aug. In Pyr. Atax. orient., Catal. Arag. mont. sylvat. ad rupes.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 4. Jun. 1845: semina ibidem lecta adjunxi, die 23. Jul. 1858. Observavi in montibus Corbariensibus, ad *Axat;* ad *Berga, Solsona, Tremp*, *San Cosme de Guara*, in *Sobrarbe* ad *l'Ainsa* praecipue, ad *Vinies, Salvatierra;* ad *Villefranche du Conflent.*

Rami potius fragiles. Folia sub-glauca. Carina non est obtusa, qualis inter generis characteres indigitatur a Koch.

Quum folia non sint sessilia, hinc falsum nomen specificum (ex J. Bauhino) in *glabrum* mutavi. Lamarck quidem *C. glabrum* habuit, Fl. *Fr.* 2. p. 621., sed perperam *C. glabrum*, et *C. nigricantem* ceu ejusdem typi varietates consideravit, nec ipse in *Dict.* 2. p. 247. n. 3. correcte ad nostram speciem denominationem istam confirmavit, quin imo falsam Linnaei denominationem restituit.

Cytisus hirsutus (Clusii) J. Bauh., Bartal. *Cat. Sien.* (1776) p. 121. (excl. Linn. prolat.),

Clus. Hisp. p. 194-5. fig., et p. 196. C. triflorus L'Herit. Stirp. nov. Bert. 7., p. 555. n. 7., et V. 8. p. 642. descr. oblit.; Moris Sard. 1. n. 260., DC. Dub. p. 118. n. 4. C. villosus Pourr., Poir. Dict. Suppl. T. 2. p. 441. n. 26. Sarothamnus Jaubertus Companyo Descript. deux nouvell. plnts. Perpign. 1848 p. 6. tab. n. 7. C. trifl. La-Peyr. Herbr., et C. heterophyllus Herbr. La-Peyr., et C. nigricans La-Peyr. Herbr.?, C. villosus Pourr. Chl. Narb. n. 407., et Herbr. Matr. (1788., reapse post L'Herit. 1785); C. hispanicus Tabern. Nouv. Duham. T. 5. p. 162. t. 46. f. 2., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2077. f. 1. Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 94. f. 3., Lob. Obs. p. 501. f. 2., Icon. 2. t. 48. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 263. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 1507. f. 3., Icon. t. 1099. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. T. 1. l. 11. p. 372. f. 2.

♄ Flor. Maj. Fruct. Jun. In Pyr. Atax., et orient., cum *Olea.*

Legi ad *Arles les bains*, die 5. Jun. 1843. Observavi in nemore *de Llangostera*, ad *Collioure*, ad *Fontlaurier*, mont. Corbar. loco Pourretiano autoptico, ad *Requesens* Pyr. Catal.

C. heterophyllum La-Peyr., quem ad hanc speciem ex ejus herbario inspectione ego pertinere judico, ex specimine viso apud iniquum Serres, ad *Genistam Halleri* amandavit Grenier, *Frag. voy. botq.* etc. 1849. p. 70.; et revera La-Peyrouse descriptio, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 422. n. 5., et locus citatus *Mennsy* (ubi *G. Halleri* existentiam confirmavit Dufour) Grenieri determinationem, et Serres subductionem,

cum alienae speciei translatione, eheu demonstrant. Quaedam ad hoc relata sunt a Clos, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 4. (1857) p. 1018. Iste fragmentum a se visum in Herbr. LaPeyr. ad *C. supinum* Murr. (sic; sed evidenter ad *C. prostratum* Scop.) amandandum censit; quod eodem anno confirmavit cum Loret in *Revis. Herbr.* La-Peyr. p. 60.

Indocti Companyo locum ad *Genistam candicantem* trahit Clos; vid. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 18.

C. hirsutus L. apte *C. polytrichum* M. a Bieb. nuncupari potest. Non me fugit *C. hirsutum* Bartal ad *C. prostratum* adduxisse Caruel (*Tosc. Pr.* n. 455.).

Cytisus cantabricus (Willkomm.) Nob.

Willk. infr. cit. anno 1850 cf. Revis. infr. cit. Sarothamnus cantabricus Willk. Sert. Fl. Hisp. p. 37. n. 233., ut Revis. etc. in Linnaea V. 30. (1859) p. 131. n. 30. et cum Lang. Hisp. Pr. 3. n. 3970.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Cantabr. merid. (*Guipuzcoa, Vizcaya*).

Legi ad *Ascoitia*, solo calcar., die 25. Maj. 1853; in m.^e^ *Azcarate* supra *Elgoibar*, die 15. Jul. 1857.

Observavi ad *Eibar*, *Ermua*, *Durango*. Species regionis oceanicae hanc tamen transgreditur reperta a me in latere meridionali, mediterraneo, montis *Urquiola* supra *Ochandiano*, unde semina decerpsi, die 22. Jul. 1857. « *Frequens in sepibus, dumetisque Cantabriae prope Yrun, Oyarzun, Tolosa, et alibi in Guipuzcoa.* » Willk. l.c.

Facies *Sarothamni*, eique similitudo multa cum *S. affini* Boiss. *Voy. botq. Esp.* p. 134. n. 397. t. 40. f. A. Aliquid quoque habet, quod a *Genista purgante* non multum removeatur. Frutex bitripedalis. et ultra, decumbens, aut ascendens, rarius totus erectus. Rami patentes, diffuso-prostrati, angulati sulcati, juniores pubescentes, seniores glabri. Folia simplicia, vel inferne fasciculatim, saepius terna nascentia, breviter petiolata, obovato-elliptica, vel ovato-lanceolata, superne glabra, inferne et per marginem depresse pubescenti-setosa, sub-sericea, plus minus obtusa, ast congerie pilorum, saepe visui mucronulata. Pedunculi et calyces pubescentes (quos perperam glabros dicit Willkomm), pubescentia ut in junioribus ramis sub-depressa, neque omnino patente. Flores axillares solitarii aut terminales plures, insidentes in pedunculis longis, folia admodum superantibus, bracteolis minutis superne munitis. Corolla magna, odorata, glabra, carina excepta, in qua ad petalorum junctionem pili intricati conspiciuntur; vexillum in media sui parte rubro-striatum, vix alis et carina longius?, sub-orbiculatum, emarginatum; alae apice rotundatae; carina demum pendula genitalia excludens, superne incurvo-falcata: ovaria villosissima, sericea; stilus in ima sui parte villosus, caeterum glaber: legumina plerumque lato-lanceolata, interdum, sed non semper, arcuata, saepius complanata, hirsuta; eorum plura inania reperies, alia forma variantia conspicies, e numero seminum maturorum; apice pluries acutulo, aliquando sub-obtuso; semina obovata, olivacea, nitida, caruncula magna, fulvescente praedita.

Generis *Sarothamni* notas praecipuas mihi non obtulit.

SECTIO 2.a **CALYCOTOME** Link (nec G. Meyer).

Cytisus spinosus (Matthioli) Hermann Hrt. Lugd. Batav. (1687) p. 218., Tournf. *Elem.* Inst.

Matth. ex edit. 1554. p. 114.; Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 9. n. 25., De Plnts. l. 3. c. 36. p. 116. Koch p. 169. n. 6.? DC. Pr. P. 2. p. 154. n. 13., et cum Dub. p. 118. n. 6. Calycotome spinosa Link En., Moris Sard. 2. n. 252. Spartium spinosum L., Bert. 7. p. 342. n. 11. S. spin. La-Peyr. Herbr., Scorpius sulcatus Pourr. Herbr. Matrit.? Genista spinosa Hort. Lindl. Bot. Reg. (1846) n. 55., Reichnb. Icon. C. 31. t. 2067. f. 1. Duh. Arbr. Arb.1. t. 86., Matth. p. 194., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 162. fig. a Matth. imit., Lob. Obs. p. 536. f. 2., Icon. 2. t. 83. f. 2., Dod. Pempt. p. 753., J. Bauh. Hist. pl. T. 1. l. 11. p. 375-6.

♄ Flor. Apr. abeunte., Maj. Jun. Fruct. abeunte Jul. Aug. In Pyr. Atax., or. cum *Olea*.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, *Montesquieu*, die 30. Maj. 1843; ad *Port-Vendres*, die 9. Jun. 1837. Observavi ad *Narbonne*, per montes Corbarienses, ad *Perpignan*, ad *Ille*, ad *Rosas*.

Petioli, folia in inferiori pagina, pedunculi, calyces, legumina juniora in individuis agri Ruscinonensis induuntur aliquo tomento albicante, quo accederent ad *C. lanigerum* (Dioscr.) DC.; sed pubescentia haec parvi momenti, nec perduratura in planta adulta, comparari nequit cum majore illa, et diuturna in *C. lanigero* adeo conspicua: quae species, nota mihi ex Algeria, ex Corsica, ex Sardinia, a pluribus botanicis illustrata, non est certe varietas *C. spinosi*, ut suspicatus est Koch, Syn. ed. 1. Add. corrig. p. 832., ed. 2. p. 170. n. 6. Forte iste, non nostram speciem, sed *C. infestum* Guss. prae oculis habuit.

Legumina in *C. spinoso* ferunt suturas incrasssato-dilatatas, quarum superior longe prae inferiore latior est.

Ad *C.* illum *lanigerum*, neque ad *C. spinosum*, mihi videtur spectare *Aspalath. alter.* Dioscr. l. 1. c. 19. De *Aspalatho* 1.° Dioscor., et Plinii, e quo lignum odoratum trahebatur, praestat silere, ne ridiculam proferamus sententiam. Quidam eum tegunt *C. lanigero*. Alia Dioscoridis planta, *Acacia altera* l. 1. c. 133., fidentius, cum Anguillara *Sempl.* p. 63., pro *C. spinoso* interpretatur a Sprengel, Hist. r. hrb. p. 183., Commnt. in Dioscr. 2. p. 405., ast longe abest quin de illa Cappadocia, et Pontica stirpe eumdem confirmem judicium.

SECTIO 3.a **TUBOCYTISUS** DC.

Cytisus prostratus (Tournf., Micheli) Scop. Fl. Carn. ed. 2. n. 908., Nob. Sched. cr. n. 73.

C. oriental. humifus. flor. magn. ex lut. purpurasc., Tournef. Coroll. p. 44., et Herbr., ex Loisel. in Nouv. Duham. T. 5. p. 157 8.; Michel. Cat. hrt. Flor. p. 32. n. 5. Koch p. 170. n. 10., Bert. 7. p. 556. n. 8. (excl. Fl. Gr. prolat.) C. lotoides Pourr. Chl. Narb. n. 110. in Mém. Acad. R. Toul. T. 3. (1788) p. 318. C. triflorus Lamk. Dict. 2. (1786) p. 250. n. 15. (non L'Herit., et excl. var. *b*) C. hirsutus DC. Pr. (non L.?) P. 2. p. 156. n. 24. (ex parte, et confuse). C. supinus DC. Dub. p. 118. n. 8.; Godr. Gr. Fr. p. 362. C. capitatus, et C. supinus Philippe Fl. Pyr. ps. 197, 198. (excls. nots. quibusd. e librs. transcripts.). C. capitatus Herbr. La-Peyr. quoad specimen unum, et C. supinus La-Peyr. Herbr., an ex horto?, Pourr. Herbr. Matrit., Willk. Sert. Fl. Hisp., et C. supinus var. Pourr. Herbr. Matrit. ex Olot. C. capitatus Host, ex Neilr. Croat.; Noul. Fl., e loci autops., nec non ex illius Herbr. inspect. Zetterst.; C. chrysotrichus Boiss. videt. ead. spec.

♄ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per totam regionem mediterraneam in montanis, inque Pyr. septr. med. oceanic. locis humilibus calidisve.

Legi in Pyr. septr. med., ad *Bigorre*, ad *Agos*, die 13. Jun. 1862; inter *Eup* et *St. Béat*, die 26. Jun. 1843; in Pyr. Atax. humil. supra *Limoux*, ad *St. Benoit*, nemore *Borio*, die 17. Jun. 1843; in Pyr. Catal. supra *Camprodon* ad *Rocca pruna*, die 23. Jul. 1846. Habui a Deville ex *Hybarete*, et ex *le Ger du Troubat;* a Xatart, et a Massot ex *la Sedella de la Manera*. Observavi ad *Pamplona* prope *Jaca*, ad basim montis *Turbon*, supra *Solsona* in nemore *Paillarès*, ad *Olot*, prope *St. Juan de las Abadesas*, etc., vidique ad *Cauterets*, inter *Bagneres* et *Lourdes*, l.d. *la Cote de Caubin* contra *Astug*, in Pyr. auriger. ad *St. Lizier*, in m.^e^ *Buchat* supra *St. Girons*.

In locis apricis minor, reapse prostratus, et diffusus, sed in nemoribus aut inter frutices, locisve umbrosis crescens major, adscendens, et erectus, ut observavi ad *Limoux*, ad *Agos*, ad *Argèles* etc.

Caules ramosissimi, fragiles; juniores rami teretes, virides, pilosi, praesertim superne pilosiores, pilis patulis, mollibus. Folia petiolata, petiolis pilosissimis, longitudine circiter foliolorum, foliola obovata, obtusa, cum apiculo, parce pilosa, lateralia quidquam minora, semper ciliata. Flores 2-5, laterales, aut terminales, sub-capitati, brevissime pedicellati, inter foliati, generatim ebracteati, quod potissimum observatur de flore centrali; sed unus aut alter flos lateralis tenuissima exiguaque bracteola interdum fultus observatur. Calyx e viridi-flavescens, modice pilosus, dentibus superioribus brevibus, quidquam divaricatis, obtusis, inferioribus in unum coalitis, subdivergentibus, omnibus inter se sub-aequilongis. Petala glabra, si demas carinam, quae per ungues, et in dorso piloso-ciliata est; omnia in cylindrum ferme conniventia; apice crispato-undulata, vexilli limbo excepto, qui explanatus conspicitur. Vexillum sub-glabrum, lamina media aurantiaca, caeterum petala flava, carina pallidiore, unguibus omnium, uti staminibus, quidquam e flavo virentibus. Legumen villosum. Florum odor sat gratus; ii cito marcescunt, tuncque e flavo atro-fusci fiunt. Planta aut moriens in loco natali, aut extra solum sub exsiccatione, nigrescens, quod fit praesertim vel citius de tenerioribus partibus, ne petalis quidem exceptis.

Abripienda est a notis specificis illa *leguminum falcatorum* a Bertolonio adhibita, quia inconstans; neque semper dantur, ut Koch asserit, flores laterales praecociores, quum individua reperiantur erecta, et robusta, in quibus flores terminales tantummodo conspiciuntur. Tunc facile indulges iis, qui se *C. capitatum* prae manibus habere existimarunt. Item plantam Pyren. infer. pro eadem specie recognovi, nec *C. supinum* ibidem admitto, ut dictitat Timbal, Reliq. Pourr. p. 126. n. 4. Forte DC. Pr. confudit nostram speciem partim cum *C. hirsuto* Auctor. (non J. Bauhini; dicamus cum *C. virgato* Vest.), partim cum *C. supino;* sub hoc, ut puto, comprehendebat cum Duby, Bot. Gall. Hunc omnino referre, nec Scopoli speciem, contendere Chaboisseau, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 10. (1863) p. 201-2.

Philippii plantas unam tantummodo sistere speciem perviderat Deville, ut ex ejus notis mnscr. compertum habeo; et certe rectissime. Vide *Papilionac. repud.* p. 1481. *C. capitatum* Jacq. *Lotoideam* nuncupavit Pourret, non ad *Lotum* Lotofagorum ascendens, sed e quadam plantae, in solo natali visae, similitudine cum vulgatissimo Recentiorum *Loto corniculato*, Systematici dein *C. lotoidem* cum Will-

denow dixerunt Galatianam stirpem. Revera non intelligo quomodo Bertoloni dicat debere se determinationem exactam suae stirpis Kochio, qui, Syn. ed. 1., et 2., *C. prostratum* suum a *C. supino* Bertol. diversum dicit, pedicellis longioribus, et ebracteatis. Profecto primus ego, Sched. cr. 1842, quamvis cum dubio ex modo citata Kochii observatione, *C. supinum* Bert. Am. Ital. ad *C. prostratum* retuli, eo quod notae distinctionis traditae mihi parvi momenti visae sunt. Et Bertoloni, cur non suscepit Linnaei nomen in capite dum *C. hirsutum* Sp. pl. absque mora citavit? Sed dubium aliquod etiam apud eum extitit, utpote qui Hort. sicc. L. de hac re consulendum ducit! Et magna certe debet esse affinitas hujus *C. hirsuti* L. cum nostra planta, quae affinitas elucet characteribus datis, ut ex figura *C. falcati* Waldst. Kit. Pl. rar. Hungr. T. 3. p. 264. t. 238., quae illuc adducitur: et insuper ex synonymo *C. ciliati* Wahlenb. Fl. Carp. a Koch relato ad nostram speciem (l.c. p. 171. lin. 11.), quod novissimum *C. hirsuti* esse volunt Griseb. et Schenk, It. Hungr. n. 8.

C. elongatus Waldst Kit. Ibid. T. 2. p. 200. t. 183., ille quidem affinis est *prostrato*, a quo potissimum distinguitur statura 3-5. pedali, ramis basi simplicibus recurvatis, habitu erecto, calyce villosiore. Surget forte antiquior prae Tournefortio auctor, quem interim, Loiseleur fidentes, ceu detectorem salutamus. Magni viri synonymon eripiendum ergo est a Willdenowi specie, *C. pontico*, Sp. pl. Diad. p. 1120. n. 5., Poir. *Dict. Suppl.* T. 2. p. 440. n. 22. De *C. hirsuto* Fl. Gr., a Bertoloni perperam citato, cf. Griseb. Rum. Bith. 1. p. 9. n. 20.

Vulneraria (Tournf.) N. *Anthyllis* Neotericor. Patrum *Anthyllides* dubiis circumveniuntur. Plinii, et Dioscoridis eas cum Sprengelio, vel cum Prospero Alpino, et Anguillara, suis locis sistimus (sub *Cressa cretica*, et sub *Bugula moschata)*. Quidam crediderunt agi de plantis Ordinis *Compositarum*, cf. p. 987. Dodonaeus, incaute, se vertebat ad *Vulnerariam heterophyllam*, cui sententiae nullus, qui in rem intenderit, suffragavit. Valuit haec tamen auctoritas penes Linnaeum, qui ad genus de quo agimus nomen illud confirmavit, sed perperam. Recepto genere quale a Linnaeo propositum est; cum Tournefort, Adanson, Scopoli, Moench, Gussone, Link a *Vulnerariae* nomine non abhorreo, quamvis adjectivum, et unius speciei epithetum apud veteres quosdam, a Tournefort et asseclis pro plantis unius tantum sectionis adhibitum, et proprietatem herbae significans, quae in speciebus suffrutescentibus non fuit recognita. Sed quaeso, est ne solemnis proprietas ista, quae cicatricem adduceret, in ipsa prototypa specie? Liceat de hoc dubitare, sed quum, nec prorsus virtutis expers, pone experimenta, declarata fuerit, (malitiose sileo de Gilibert scribente: « *juxta nostra experimenta iners est procuratione vulnerum* » Pl. Lith. n. 191.): tunc nomen tolerandum fore speramus.

SECTIO 1.ª **CYTISOIDES** *(Aspalathoides* DC.) Nob.

Vulneraria gracilis (Clusii) Nob.

Clus. Hisp. p. 193-4. Anthyllis cytisoides L. Sp., Loisl. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 117. n. 6., DC. Dub. p. 122. n. 2. A. cytis. La-Peyr. Herbr., A. gracilis Salisb. Pr. p. 332. n. 4. Clus. Rar. pl. h. 1. t. p. 96. f. 2., Barr. Icon. t. 1182.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. or. cum *Olea*, nec frequens.

Legi in *Roussillon* ad *Casas de Peña*, die 17. Jun. 1840; unde habui quoque a Massot. Observavi ad *Rosas*, ad *la fontaine de Salces.*

Credere nequeo meam plantam referri debere ad *Anthyllidem genistam* (sic) Duf., ut volet Kunze Chlor. Austr. hispn. p. 5. n. 44.

Vulnerariam habuit quidem Link *Handb.* 2. (1831) p. 194. n. 53., sed sub ea *V. gracilem* non comprehendit, quae ei *Anthyllis* manet, p. 140. n. 10., cum *A. Hermanniae*, et *A. genista* Duf. Item Gussone *Anthyllidem* retinuit pro *Barba Jovis*, et *Hermanniae.*

SECTIO 2.ª **EUVULNERÀRIA** Nob.

Vulneraria montana (Gesneri) Scop. Fl. Carn.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 15. f. 129. Anthyllis montana L., Koch p. 175. n. 2., Bert. 7. p. 405. n. 4., Gaud. 4. n. 1024. DC. Dub. p. 122. n. 6. A. mont. La-Peyr. Herbr.; A. sericea Lagasc. Gen. Sp. (non Willd.) var. sericea? ex Kunz Chl. Austr. hisp. n. 115.; A. atropurpurea Schloss. et Vukot. ex Neilr. Croat. A. Jacquini Kernr. Jacq. A. 4. p. 17. t. 334., Mill. Icon. t. 41. f. 2., Lamk. Ill. t. 615. f. 5., Sturm Heft 49., Garid. Aix p. 55. t. 13., Loddig. Bot. Cab. t. 578. Sweet Fl. gard. 1. t. 79., Reich. Ic. C. 31. t. 2176. Barr. Icon. t. 722., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1347. f. infr. (Astragal. purpur., sub qua denominatione speciei descriptionem dedit Lobel. Ill. p. 160-1.).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In montan. Pyr. medior., or., solum praediligens calcareum.

Legi in Pyr. septr. med. m.ᵉ *Esquierry*, die 27. Jul. 1838; in Pyr. Arag. ad *San Juan de la Peña*, die 29. Maj. 1850. Habeo a Deville ex *Mont-Sacon*. Ex m.ᵉ *Aucupat* demonstravit Gaston Sacaze; relatum est speciem vivere in *Vignemale; au Tourmalet*, etc. Ego observavi in m.ᵉ *Peña blanca* supra *Venasques*, in m.ᵉ *Guara*, *a la Sierra de Loarre*, supra *Siail* l.d. *Cimadail;* in m.ᵉ *Queralt* ad *Berga*, ad *Ribas*, ad *Corbera;* supra *Rià du Conflent*, ad *St. Ant. de Galamus*, in editiore parte montium Corbariensium.

Vulneraria heterophylla (Tragi) Moench Meth.

Lagopodium Trag. Kruitb. p. 909. Guss. Sic. Syn. 2. p. 255. n. 1. Anthyllis Vulneraria L., Koch p. 174. n. 1., et p. 442., Bert. 7. p. 401. n. 2., Gaud. 4. n. 1623., Ramd. Pic du midi 129., Moris Sard. 1. n. 275., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 418., DC. Dub. p. 122. n. 7., Ledeb. Fl. Ross. p. 522. A. Vulnr. La-Peyr. Herb., A. mollissima Ramd., A. vulnerarioides Requien. A. Weldeniana Reichnb. A. maritima Schweigg., A. bicephala, et A. monocephala Gilib. Exerc. phyt.; A. polyphylla Kit. conf. Ledeb. A. rustica Gesnr. Hrt. Germ. J. Bauh., Lamk. Fr.; V. pratensis G. Bauh.; A. monocephalos Gilib. Lth., Engl. Bot. v. 2. n. 104., Fl. Dan. t. 988., Sv. Bot. v. 6. n. 395., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 362., Fl. Batv. v. 3. n. 190., All. Pedem. n. 1278. t. 19. f. 2. (excl. capit. fructfr.); Schrank Fl. Monac. t. 207. fl. lut.; Sturm Heft 49., Labr. Heg. Icon. Helv. fasc. 19. t. 5.; Schk. Handb. 2. t. 196., Hayn. Term. bot. t. 37. f. 6. fl. lut., Lamk. Ill. t. 615., f. 1., Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 122. f. 235. (A. maritim. Schweigg) vid.r. Rivin. Tetrp. irr. t. 18. f. 1., Zannich. Vnz. p. 281. t. 59., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t 13., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2174., cum varths. in tab. 2175., et t. 2181. f. 1. var. Allioni DC. Dod. Stirp. h. Comm. 1553. p. 12., Hist. pl. (gall.) p. 10. f. 1. (Anth. 1. Dioscr.!); Pempt. p. 552. f. 1., Lob. Obs. p. 530. f. 1., Icon. 2. t. 87. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p 509. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 362., Barr. Icon. t. 575., et t. 553., Dillen Hrt. Elth. 2. p. 431. t. 320. f. 413., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 181. t. 17. f.ae 1, 2.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Aug.

Legi in Pyr. Cantabr. marit. *(Guipuzcoa)* ad *Orio*, die 30. Maj. 1844; in Pyr. or. *au Capsir*, contra *Puig Valador*, die 19. Jul. 1837; ad *Mont-Louis*, diebus 9. Jul. 1836, et 25. Jun. 1837; in Valle *d'Eynes*, diebus 30. Jun. 1837, et 23. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *Mauleon*, *(Barousse)*, et ex *le Chateau de Bamesaque.*

Variabilis, si quae alia in hoc Ordine, species, quae locum dedit nonnullorum hallucinationibus. Admodum variat in Navarra praesertim; ad *Pamplona* eam vidi statura giganteam, foliis valde sectis (ut in

Plantiniana figura), florum copia, et pulcritudine luxuriantem, talemque ut facie accederet *V.*, seu *Anth. polycephalae* Desf., Fl. Atl. 2. p. 150. t. 195.

Varietatem floribus luteis, et flavis observavi ad *Ermua* Pyr. Cantabr., itemve in maritimis ad *Orio*, nec non in Pyr. septr. med., *Lavedan*, ad *Agos*, et ad *Argeles de Bigorre*. Caeterum plurimum variant flores quoad colorem pallide luteum, et flavum praesertim, in Cantabria potissimum, ex observatis in *Guipuzcoa*, *Vizcaya*, *Alava*, ad *Salvatierra* in *Borunda*, inque Navarra. Occurrit etiam planta floribus albis, talemque ego offendebam ad *Aros*, *au Col de la Trappe*, inter *Ustou*, et *Aulus*, apice carinae excepto.

Vivit in Pyrenaeis (orientalibus praecipue) illa varietas, quae *A. mollissimae* Ramd. respondet, forte etiam *A. polyphyllae* Kitaib., Reichnb. Dum primitus (sub ingresso meo in Pyrenaeis, Jul. 1836) hanc stirpem offendi, fateor me, cum Ramond, eam pro peculiari specie aspexisse; ast denuo iterum atque iterum observatam, et consideratam, agnovi ipsam characteribus inconstantibus insidere, primamque revocavi sententiam. Item *A. bicolor* Reichnb., a me visa ex Monte Cenisio, et *A. vulnerarioides* Bonj., Reichnb., pariter mihi nota e Monte Cenisio, videntur, nisi identicae, valde proximae huic Ramondianae formae, et cum ea pro certo ad *Vulnerariam heterophyllam* confirmandae. Ex quo conjicitur, in Alpibus, locis cum Pyrenaeis similibus, easdem occurrere formas. *A. Webbiana* Hook. (*Bot. Mag.* n. 3284.) proxima formae de qua loquimur, sese magis sericeam ostendit, foliisve rotundioribus praeditam; sed valde dubito num recte a *V. heterophylla* separetur. Illa quidem *A. mollissima* Ramd. occurrit ad *Mont-Louis* folio impari magno, erecta neque diffusa, itemve ad *Eynes*, ubi aliquando pubescentia valde diminuta observatur.

Denique satis superque compertum habui variare in Pyrenaeis hanc speciem, non minus quam alibi alii observarunt; vita annua, bienni, perenni, neque certe recta fuit Requieni sententia, qui *V. heterophyllam* in Pyrenaeis semper annuam esse praedicavit; et variat species habitu simplicissimo, erecto, et ramosissimo, procumbente, diffuso; foliorum laciniis plus minus numerosis, angustis, aequalibus aut inaequalibus, impari maximo, aut cum aliis conformi; calycibus concoloribus, aut apice rubidis, corollis, ut dixi, luteis, flavis, ochroleucis, coccineis, aut variegatis, in eorum apice tantum saturatioribus, discoloribus, denique prorsus albis, mono-pluricephalis, capitulis sub-sessilibus, aut manifeste pedunculatis. Ad hoc addatur stirpem occurrere glabrescentem, pubescentem, villosam, et hirsutissimam, generatim aut particulatim in suis organis.

SECTIO 3.ª **CORNICINA** DC.

Vulneraria Caesalpini! Nob.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 164. n. 451., De Plants. l. 6. c. 78. p. 250. V. tetraphylla Moench. Guss. Sicil. Syn. 2. p. 266. n. 2. Anthyllis tetraphylla L. Bert. 7. p. 399. n. 1., Moris Sard. 1. n. 276., DC. Dub. p. 123. n. 8. V. pentaphyllos Tournef. Elem. botq. p. 311.; Anth. hispanica Phys.. Anthyllis tetraphylla Boiss. Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 75. t. 681., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 307., t. 145. f. 3., Curt. Bot. Mag. t. 108., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 14., Reichb. Ic. C. 31. t. 2179., Riv. n. Tetrp. irreg. t. 18. f. 2., Camer. Hrt. p. 171. t. 47., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 361. f. infr., Chabr. Sciagr. p. 160. f. 2.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Cantabr. merid., ad *Vizcaya*, *Bilbao*, inque orient. calidioribus.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *San Fereol*, contra *Ceret*, solo calcar., diebus 13., et 27. Maj. 1843. Observavi ad *Bilbao*; ascendit ad *Sogarò*, ex Vayrd.

Foliola inaequalia. Carina acuta. Stamina diadelpha, saltem stamen unum per longum tractum liberum, inferne tantum, vix ac ne vix connexum. Stigma sub-clavatum. Ovarium stipitatum, ovale, compressum; legumen intra calycem vesicarium inflatum (*Trifolium halicacabum* Camer.) pedunculatum, visu articulatum diceres, quod medio constrictum est.

Occurrit monophylla, diphylla, triphylla, tetraphylla. pentaphylla; quo viso, et considerato, nec triviale nomen Linnaeanum a fugaci observatione desumptum mihi placuit, neque Tournefortianum confirmare ausus sum; quamvis istud ad perfectiorem plantae statum se vergens magis philosophicum sit; sed a quotidiana observatione jactatum, nisi oppugnatum. Cucurri ad percelebrem primumque speciei Auctorem Botanicum.

Sub-Trib. 2.ª TRIFOLIEAE DC.

Medica Virgil., Plin. Varr., Colum., Tournf., Haller, Adans., Scopol. Miller, Moench, Rupr., e patria Media! *Medicago* L., Auctor. In diversis speciebus stipulas aliquantulum diversas reperii, prout in diversa caulis parte, infra aut superne eas observavi.

SECTIO 1.ª LUPULARIA DC.

Medica sativa (Aristot., Strabon., Virgil., Dioscr., Plin., Colum., Pallad.) Gesner, edit. Kyber. (1553), ex Rupr., Dalech.

Aristot. De Anim. 8., Strab. 2., 560., Dioscr. 2. c. 176., Virg. G. 1. v. 215., Colum. R. rust. l. 2. c. 3. Pallad. in April. Tit. 1., Plin. Nat. h. 1. l. 18. c. 16. vel 43. Medicago sativa L. Sp. Koch p. 175. n. 1., Bert. 8. p. 265. n. 9., Gaud. 4. n. 1730., Moris Sard. 1. n. 436. DC. Dub. p. 123. n. 7. Mdg. sat. La-Peyr. Herbr., Mdg. contorta Gilib. Exerc. phyt., Mec. vera Gesn., *b* Kirschl. Vog. Rhén.; Mdc. legitima Clus.: M. glutinosa M. a Bieb., et M. caerulea Lest., ex Urb., et Trautv. Engl. Bot v. 25. n. 1749., Schk. Handb. 2. t. 212. a Flor. Dan. t. 2244., Schrank Fl. Monac. t. 245., Lamk. Ill. t. 612. f. 1., Labr. Heg. Icon. Helv. Icon. Helv. fasc. 19. t. 3., Sabb. Hrt. Romn. T. 7. t. 41., Zannich. Vnz. p. 181. t. 124., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2111., Fl. Bat. v. 16. t. 1222. Cord. St. h. l. 5. apud Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 1. p. 13. descript. Dod. Cereal p. 209., Pempt. p. 576., Lob. Obs. p. 498. f. 1.; Icon. 2. t. 30. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 242. Plant. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 332-3., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 502. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 158. t. 16. f. 2.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Cantabr., *Vizcaya*, sub *Bilbao*, contra *Portugalette*, die 18. Jun. 1853., ibidemve legumina decerpsi die 30. Jul. 1857. Statum *versicolorem* legi in Pyr. ad *Fontpedrouse*, die 11. Aug. 1836.

Male cum Seringe in DC. Pr. 2. p. 173. n. 15., Duby, Mutel, Noulet, Godron, Bertoloni, Gaudin, Boreau, Kunth, Babington, Brébisson, aliique caulem erectum declarare, nam individua spontanea, in loco aprico observata ostenderunt caulem ascendentem, et prostratum, qui inter alias herbas, vel in umbrosis locis sese erigit. Gesner, qui stirpem coluit scripsit: « *colligatis ad perticam caulibus, ne supina jaceat* » Hrt. Germ. crt. 267. Flores revera variant violacei, et caerulei. ut Koch refert, qui tamen locum unice in pratis huic speciei nimium stricte indicavit. Odor florum gratissimus est, sed abrepta planta parum perdurat.

Admodum variat colore florum ad *Narbonne* et in montibus Corbariensibus, a flavo, luteo, virescente, violaceo, vinoso, et ex hisce variegato; hae videntur tot proles hybridae e *M. sativa*, et *falcata*, inter quas cadunt *M. media* Pers. Syn. 2. p. 356.*, Sering. l.c. p. 173. n. 14., Sadl. Fl. Pesth. 2. p. 216. n. 2061.; *M. sativa* **b** *versicolor* Koch Syn., et *M. falcata* **b** *versicolor* Wallr., Koch Syn.; et *M. sativa* **b** *versicolor* Sering. cum *M. falcata* **g** tumida Sering. Ibid. p. 173., et *M. falcato-sativa* Reichnb., Godr. Gren. *Fr.*, p. 384.; *M. luteo-caerulea* Hort.

Formae hujuscemodi locum forte dederunt observationi actae a G. Bauhino ad *Nimes*, quam relatam habemus in ejus Pinac. p. 330. **a** n. 2. Caeterum hasce stirpes ibridas existimabat DC. quoque, quem conferas, *Physiol. Végét.* p. 708., et ad rem cf. etiam Wallr. Sched. cr. p. 398-9., Wimm. Grab. Fl. Siles. V. 2. p. 74.*

Nonne nostra species *Mou-sou* Chinensium? cf. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864) *Rev. biblgr.* p. 232.

Medica sylvestris (Tragi) Gesn. ed. Kyber (1553) ex Rupr.; J. Bauh., Ray.

Trag. St. h. p. 591. Med. simil. etc. Gesn. Hrt. Germ. crt. 267. a lin. 42. Circa etc. Medicago falcata L., Koch p. 176. n. 2., Bert. 8. p. 261. n. 6., Gaud. 4. n. 1729., Benth. Cat. p. 99. DC. Dub p. 123. n. 4. Mdg. falc. La-Peyr. Herbr., Mdc. falcata Mill.; Mdc. lutea Ovid. Montlb. Hrt.? M. procumbens Bess. confirm. a Ledeb. Ross. var., M. vera *a* Kirschl. Vog. Rhén. Engl. Bot. v. 15. n. 1016., Sv. Bot. v. 4. n. 248., Schk. Handb. 2. t. 212. a; Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 348. t. 155. f. 7. (1.), Schrank. Fl. Monac. t. 179., Fl. Dan. t. 233., Fl. Bat. v. 12. t. 982. Rivin. Tetrp. irreg. t. 84., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2113. t. 3, 4. Clus. Pann. A. p. 758-9-60., Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 243. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 888. f. 3., Icon. t. 502. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 157. t. 16. f. 1., et t. 15 lin. 3. n. 1. legum.

♃ Flor. Jun. et per Æstat. Fruct. Jul. Aug.
Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 30. Jul. 1846.

Caules interdum ascendentes. Stipulae nonnullae (inferiores) dentatae. Legumina adpresse pubescentia, neque glabriuscula. Species minus bene definita a Seringe in DC. Pr., a DC. Duby l.c.

Optimam speciem (reperiendam in plurimis regionibus ubi *M. sativa* non provenit) perperam varietatem *M. sativae* existimarunt Bory, Chaub. Fl. *Morée* p. 226. n. 1059., *Pélop.* p. 52. n. 1284., a quo postremo, ut mos habuit, consilium sumens Noulet infelicem hanc edidit observationem: « *Cette plante devrait, peut-être, être regardée comme le type du M. sativa* » *Fl. bass. sous Pyr.* p 152. n. 2. Obs. Bonus vir Jordanianus factus, in *Fl. anal. Toul.* 1861. *M. falcatam*, ad *Agen*, et ad *Albi*, neque ad *Toulouse* reperiendam non enumeravit: sed *M. sativam* **b** versicol. Ser. et suae Florae l.c. n. 3., ceu peculiarem speciem extollit, nomine *Medicaginis mediae* Pers. p. 39., quae *M. sylvestris* Fries.

Medica Pourreti! Nob.

Pourr. Chl. Narb. n. 1182. Medicago Pourreti Noul. Fl. Bass. sous Pyr. p. 151. Trigonella hybrida Pourr. l.c., in Mém. Acad. R. Toulous. T. 3. (1788) p. 331., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 139. n. 2., DC. Dub. p. 128. n. 6., Godr. Gr. Fr. p. 399. Tr. hybr. Pourr. Herbr. Matr., La-Peyr. s.l. DC. Ic. Gall. rars. t. 29.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyren. med., Atax., orient.; septentr. tantum, ut mihi videbatur.

Legi in Pyr. or. ad *St. Antoine de Galamus*, e locis Pourr. autopt., die 15. Jun. 1843. Habui ex *St. Paul de Fenouilledes*, item l. Pourr. autopt., a Massot; ex Pyr. septr. med. ad *Venerque* lectam a Noulet.

Observavi in Valle *Aran* ad *Vieille, à la Croix Falgarde* Pyr. aurigr., ad *Limoux, Bugarach*, *Axat*, et etiam ad *St. Paul de Fenouilledes*, unde a Massot habui, lateque per montes Corbarienses. In m.[e] *la Clape* agri *Narbonensis* se stirpem, raram ibidem, vidisse, testabatur Timbal, *à l'Orme mort* Gautier.

Non bonum officium reddam Pourret edendo notam ab eo relictam in suo Herbario Matriti asservato « *Trigonella hybrida Pourr. Diversa a Trig. platycarpos* (sic), *cujus est filia, sicut et Medicaginis lupulinae* » Pourr. Herb. s.l. En ratio nominis! Sed *Trigonella platycarpos*, planta Sibirica, Altaica, in Pyrenaeis non provenit! In Chlor. Narbon. suam speciem comparavit cum *Trig. corniculata* L., ut differentias cum hac ostenderet.

Medica suffruticosa (Ramond) Nob.

Ramd. apud DC. Fr. 4. n. 3902. prae Pourret, qui eam permiscuerat, sicque La-Peyrouse. Medicago suffruticosa Ramd. in DC. Fr. Nob. Sched. cr. n. 78., Mut. Fr. 2. p. 244. n. 11., et p. 488. Mdg. suffr. et Mdg. leiocarpa Benth. Cat. p. 100., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 130. ns. 6, 7. DC. Dub. p. 123. ns. 5, 6., Godr. Gr. Fr. p. 386. Mdg. tornata et Mdg. scutellata La-Peyr. Herbr.; Mdg. polymorpha, lenticulata? Pourr. Herbr. Matr., et Mdg. integrifolia Pourr. Herbr. Matr., M. suffrut., M. leiocarp., ac M. Pailleeii Philippe Pyr., el inde M. tomentosa Dulc. DC. Ic. gall. rar. t. 28.

♃ Flor. Apr. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med., Atax., orient., loca montan. edita praesertim incol.; *Oleam*, et *Suberem* tangens *aux Albères*; *Chamaerhodendron ferrugineum* alibi superans: praediligit solum calcareum.

Legi in Pyr. septr. aurig. supra *Ax*, ad pagum *l'Hospitalet*, die 3. Aug. 1840; in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 7. Jul. 1836; ibidemve habui a Massot, in Pyr. Catal. m.[e] *Cady* supra *Formuls*, die 1. Jul. 1846; in Pyr. Atax. non procul *Narbonne* l.d. *Escalettes*, die 21. Maj. 1839, et haec est varietas *leiocarpa*, quam abunde crescentem conspexi *a la Clape*. Habeo a Deville e Pyr. septr. med. loco in scheda non indicato, e nemore *Boucheville* ad *Sournia*, Pyr. or., a Gautier. Observavi *au Port de Saleu*, et *de la Hourquette*, ad *Barèges* ubi olim Ramond detexit, circa *Castañesa*, ad *San Cosme de Guara*, in m.[e] *Canigou*. Varietas quae *Mdg. leiocarpa* Benth., Kunze provenit in calidioribus, et supra relata Pourretiana synonyma ei pertinent; specimina Pourret acceperat e *Gibraltar*, et ex Regno Valentino.

Nullum mihi superest dubium de identitate specifica *M. leiocarpae* cum *suffruticosa*. Habitus et facies illico in loco natali identitatem hanc proclamant, neque character ullus validus distinctionis extat, quum sub utraque forma legumina plus minus manifeste, ratione tomenti, sese ostendant arcuato-reticulata, juniora excepta, quae reticulata non sunt: non ulla percipitur differentia in forma seminum, quidquid in contrarium dixerit Bentham. Leguminum superficies nuda, pubescens, aut glandulosa non praebet notam distinctionis specificae.

Ipse Bentham *Mdc. applanatam* ceu varietatem *orbicularis* in eo ipso Catalogo consideravit, p. 101., et leguminum superficiem variam item in *Mdc. lupulina, Cupaniana, eleganti, tribuloide, mollissima, hirsuta* non dignovit ille, qui in eas non intendit. Plurimis Pyrenaeorum locis *Mdc. suffruticosam* superficie leguminum variantem offendimus; ad *Pamplona* quoque sub forma *leiocarpa* vidimus, et stirps abunde varians sese offert observatori, praesertim in montibus Corbariensibus,

et in *Donezan*, ubi sententiam meam decretorio stylo notavi. Miratus sum, illam intermediam formam ad *el Seo de Urgel*, et ad *St. Julien* Pyr. or. a Bentham perceptam, ei non suffecisse ad derelinquendam vanam distinctionem, quam falsis notis fucatam sustinuerunt Godr. Gr. *Fr.* l.c., invitis Mutel, et me.

Medica lupulina (Brunfels) Moench Meth.

Brunf. Herb. 2. p. 64., et 3. p. 48. f. infer. ead. Medicago lupulina L., Koch p. 177. n. 6., Bert. S. p. 258. n. 3., Gaud. 4. n. 1731., Wimm. Grab. Siles. V. 2. n. 1163., Moris Sard. 2. p. 277 DC. Dub. p. 123. n. 3. Lupulina aurata Noul. Fl., Melilotus lupulina Desv. Obs. Ang. Mi Willdenowii Mérat Par. M. minima Riv., Medeg. reniformis Dalec., Mg. breviflora Gilib. Exerc. phyt., Melilotus lupulina Trautv. Engl. Bot. v. 14. n. 971., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 112., Fl. Dan. t. 992., Fl. Batv. v. 3. t. 229., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 372., Schk. Handb. 2. t. 212. a; Reichnb. Ic. C. 31. t. 2124. f. 3-5. vars., Rivin. Tetrp. irreg. t. 8. luxur. vix: Trag. St. b. p. 593., Fuchs Hist. p. 819., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 516. f. 2., Pempt. p. 576., Tabern. Krtb. 2. p. 908. f. 2. vix, Icon. t. 523. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 380. f. 4., a Dod. imit.! Chabr. p. 164. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 162. t. 16. f. 8., et t. 15. f. fr. Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1355. f. 1.

⊙ Flor. Vere, et Æstat. Fruct. Jun. in Autumn.

Legi in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 3. Aug. 1850. Habeo a Deville ex *Sarramea*.

Stipulae in hac specie admodum ludibundae, integrae, et dentatae, generatim superiores earum dentes magis conspicuos ostendunt, inferiores plerumque integrae sunt: vidi quoque specimina, in quibus e duobus stipulis oppositis altera integra, altera dentata erat. Nullam ergo stirpium distinctionem hujuscemodi characteri innixam admitti potest. Lusum leguminibus glabris saepe observarunt Wimm. Grab. l.c. cf. etiam Bluff, et Finger. Compnd. Fl. Germ. 2. p. 163. n. 7., Bess. Prim. Gal. A. 2. n. 909., Kunth Fl. Berol. ed. 2. p. 224., Ledeb. Fl. Ross. p. 528. n. 12., Godet Fl. Jur. p. 149. aliique. Talia nos quoque in Pyrenaeis vidimus. Qui primus *Medicam* fecit videtur Micheli Rar. etc., cf. Cat. pl. hrt. Florent. p. 155. lin. 4. Rivini figura revera commendari nequit, sed pejus egit, qui eam ad *Melilotum parviflorum* traxit. De Dodonaei illa in posterum. Incertam Tabernemontani iconem video a quibusdam allatam ad *Trif. procumbentem!*

Medica secundiflora (Durieu) N.

Medicago secundiflora Dur., in Duchrtr. Rev. Botnq. 1. (1846) p. 365. n. 12. Id. Dur. in Exped. Sc. Alger. t. 88. f. 2.

⊙ Flor. Maj. Fruct. abeunt. Maj., Jun. In Pyr. Atax. humilior.

Habui a Timbal, et a Gautier ex *la Sidrière de Fitou*, et de *Leucate*.

Proxima *M. lupulinae*, sed longe minor, surrectior, pallidior, divaricata, dum junior facie accedens *Ononidi reclinatae*.

Caulis erectus, basi ramosus, ramis angulatis, divaricatis: folia breviter petiolata, foliolis breviter petiolatis, obovato-cuneatis, apice subretusis, mucronulatis, obiterve dentatis; stipulae lanceolatae attenuatae, in inferiore margine subdentatae, demum scariosae: florum pedunculi filiformes, folium e cujus axilla prodeunt excedentes, sub-aristati ferentes flores laxe racemosos secundos, quorum pedicelli brevissimi, florigeri extensi sunt, fructigeri paulum adaucti arcuati, calycem subaequant, bractea minuta decidua tum duplo-longiores. Corolla citrina: calyx corollam subaequans, vel superans, in dentes setaceos solvitur: legumen inerme, monocyclum, monospermum, reniforme-lenticulare,

conspicue reticulato-venosum, viridulum, semine praedito oblongo rufescente. Tota planta pilis brevibus, mollibus, in leguminibus adhuc magis adpressis induta.

SECTIO 2.ª **SPINOCARPUS** DC.

Medica orbiculata (Gesneri) Nob.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 21. f. 186. Medicago orbicularis All. Pedm., Koch p. 177. n. 8., Bert. 8. p. 269. n. 14., Moris Sard. 1. n. 279., DC. Dub. p. 124. n. 10., Benth. Cat. p. 100. Mdg. orbirs. La-Peyr. Herbr.; M. ambigua Jordan?, Noul. Fl. anal. Toulouse. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 50. t. 769. (scutell.), ex Bory Chaub. Pelop. eosque laudo, Lamk. Ill. t. 612. f. 6. ex Gaertn., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2114. f. 1, 2., Ralph. Ic. carp. p. 41. t. 39. f. 13. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 349. t. 155. f. 7. (4.); Schk. Handb. 2. t. 212. a fr sem., Moris Sard. t. 37., Rivin. Pentp. irreg. t. 88. f. 1. leg. sem. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 384. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 152. ns. 1, 2. t. 15. f. 1, 2. legum. Ovid. Montalb. Hrt. botanogr. Mel. sylv. 1. p. 59. Icon. 3 p. 262. b, et Trif. cochl. plan. Ejusd. Ind. p. 92., Icon. 2. p. 303. b.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Aug. Per region. mediterr., cum *Olea*, quam vix superat.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *Ceret*, die 21. Maj. 1843. Sub Jordani, et Noulet denominatione habeo lectam ad *Balma* a Baillet, sed puto cum *Cerealibus* ibidem advenisse. Insignem varietatem, late per Pyrenaeos Navarrenses et Aragonenses crescentem, legi ad *Pamplona* prope *Villaba*, *Tuleta*, et *Baragnain*, diebus 13, 21, 28. Jun. 1844. Eamdem observavi ad *Huarte*, *Arajil*, *Luesia*, *Fiscal*, *San Vincente*, *Jaca*, *Ascasso*, *l'Ainsa*.

Varietas ista media ferme est inter *M. orbiculatam*, et *Medic. scutellatam*, primae proximior, et, ut nunc eam declaro, varietas; dum peculiarem speciem eam existimavi. *M. pyrenaeam* nuncupaveram. Reapse illico ab *orbiculata* distinguitur leguminibus minoribus, magisve turgidis, anfractibus super-impositis, nec distantibus; semina, ut in typo, parumper granulata. Transitum non vidi! attamen seorsim eam proponere ausus non sum.

Medica denticulata (J. Bauhini) Nob.

J. Bauh. Hist. pl. T. 2. l. 17. p. 385. f. 2., ex Balb. Lyonn. Medicago denticulata Benth. Cat. p. 103., Moris Sard. 1. n. 290., Sebast. Romnr. pl. fasc. altr. p. 54. n. 148. M. apiculata Willd. Gaud. 4. n. 1733. M. apicul. et M. denticul. Koch p. 180. ns. 17, 18., Bert. 8. ps. 274-5. ns. 18. 19. M. lappacea Desrouss., et M. apiculata Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 133. ns. 23. 24. M. apicul., M. denticul., et M. lappac. DC. Dub. p. 125. ns. 18. 19. 25. M. Terebellum *b* Bert. 8. p. 280. n. 24. Mdg. apicul. La-Peyr. Herbr., et M. ciliaris La-Peyr. Herbr. s.l., et M. tuberculata La-Peyr. Hrbr.; et M. nigra? La-Peyr. Herb., haec cadit in formam, quae potissimum respondet M. denticulatae Willd.; aliae citatae formae referunt M. apiculatam Willd., ut sunt Pourretianae sequnts. M. ciliaris, et M. crenata Pourr. Herbr. Matr.; M. ciliaris *b* Thunb. Fl. Capns. ex Eckl. et Zeyh. Pl. afric., M. polycarpa Willd., et M. tuberculata Godr. Gr. Fr. Le-Maout, et Decaisn.; M. hirsuta Chaix Herbr., ex Timb. (forma apiculata). M. polyantha Dulc., M. persica Fisch. Cat. hrt. Gor. 1812., et M. caspica Jacq., Spreng. Nov. provent., ex Ledeb. Ross., M. obscura var. microdon. cum M. praecoci Alsching. Jadr., Vis. Dalm., ex Reichnb. fil.; M. gracillima Tin. Engl. Bot. Suppl. v. 1. n. 2634., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 349. t. 155. f. 7. (8.), itemve f. 7. (7.) M. coron., et M. hispid. Gaertn., Tenor. Fl. Napl. 5. p. 169. n. 2712. t. 178. f. 3. hispid., et p. 116. n. 2703. t. 178. f. 1. flexuos. Moris. l.c. t. 48.; Schk. Handb. 2. t. 212. a, b. coron., polym. nigr., Lamk. Ill. t. 612. f. 11. Reichnb. Icon. C. 31. t. 2121. f. 1, 2., et f. 3. lappac., et t. 2118. f. 2. apicul., Sm. (G. E.) Cat. pl. S. Kent. p. 43. t. 1. f. 4. ex Hook. Fl. Bat. v. 16. t. 1217. Rivin. Tetrp. irreg. t. 88. f. 14. leg. sem., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 154. t. 15. f.ae 13, 14.; et p. 153. Ibid. f. 11. vidtr. Chabr. Sciagr. p. 166. f. 3.

⊙ Flor. Maj., et ineunte Jun. Fruct. Jun. Non multum a mare recedere solet.

Legi in Pyr. Cantabr. litore *de St. Jean de Luz*, die 11. Maj. 1841; in Pyr. or. ad *Roussillon*, *Ceret*, secus *lo Riu Cerdà*, et *la Tech* diebus 18. Maj., et 24. Maj. 1843 (formam *apiculatam*); iterum in Cantabr. marit. ad *Bidart*, l.d. *Cornemale*, die 25. Maj. 1841 (form. *denticulat.*), itemve in Pyr. Arag. humil. ad *Huesca*, die 8. Jun. 1850, et in

Pyr. or., ad *Roussillon*, inter *le Boulou*, et *Ceret*, die 11. Maj. 1843. Denique sub forma *lappaceae* in Pyr. Catal. ad *San Feliu de Guixols*, infra *San Telmo*, die 19. Jun. 1860. Habeo a Deville, loco non indicato. Vidi ad *Pamplona*, ad *Toulouse*, *aux Corbières*.

Ut ludunt *Galia* quaedam acheniis setoso-hispidis, et granulato-glabris, ita legumina in quibusdam *Medicis* variant spinulosa, tuberculata, inermia. Haec *M. denticulata*, ut *M. littoralis*, et *M. reticulata*, praecipuae in Flor. Pyrenaea exempla offerunt harum variationum. Extra Pyrenaeos non modo hasce, sed alias quoque species parimodo ludentes alii observarunt. In *M. Helice*, ex Willd., legumina inermia, aut spinis brevibus munita observavit Cosson, *Pl. nouv. critq. midi Espagn.* (1849) p. 36. In *M. polycycla* (Moris) N., Bert. It. 8. p. 281. n. 25.; in *M. obscura* (Cup.) N. teste Gussone Sic Syn. 2. p. 363-4. n. 6. (cui fidimus, contra Bertoloni opinion.); in *M. sphaerocarpa* (Cup.) Nob., ex Gussone observatione, l.c. p. 374. n. 31.: in *M. hirsuta* Meyer (C. A.) Ind. Caucas. p. 136.

Postrema Morisoni figura (11.), quibusdam offert potius legumina *M. hirsutae*.

Medica pentacycla (Morisoni) Nob.

Moris. n. 1. infr. citnd. Medicago pentacycla DC. Cat. hrt. Monspel. p. 124. sub n. 132. Benth. Cat. p. 100., DC. Dub. p. 126. n. 6. M. nigra Willd., et M. Terebellum Willd.? Bert. 8. ps. 279-80. ns. 23, 24.? excl. ab hac var. *b* Mdg. uncinata Willd., Mut. Fr. p. 245. n. 18. Mdg. denticulata *b* macrocarpa Moris De Notrs. Caprar. n. 87., item Webb, Berthel. Canar., ex Leub. Azor. n. 368. M. lappacea *b* Loisel. Gall.; Godr. Gren. Fr.; a Low. Madr. Tenor. Fl. Napl. 5. p. 168. n. 2710. t. 178. f. 2. (Histr.) dubia et t. 182. f. 3. reapse f. 2. cf. (arenr.) Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 154. n. 19. t. 15. f. n. 19., et n.i 20, 21. videntur.

⊙ Flor. Maj Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. orient. cum *Olea*.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, Maj. 1851. Observavi ad *Cursà*, et ad *San Feliu de Guixols*, ad *Durban*.

De *M. Histrice* Tenor. cf. Moris Sard. sub n. 290., Guss. Pl. vasc. Inarim. p. 79., qui certe ab harum plantarum junctione non abhorrebant.

Medica maritima (Georgii Æmylii) Nob.

Georg. Æmyl. apud Gesnr. Hort. Germ. crt. 285. Medicago marina L., Koch p. 176. n. 4., Bert. 8. p. 284. n. 28., Moris Sard. 1. n. 286., DC. Dub. p. 125. n. 22. Mdg. marin. La-Peyr. Herbr.; Cochleata incana Rivin. (non M. incana Rivin., ut citat L. Mant. et ex eo Willd.) Medica marina Pen., Lob., Clus., Camer. Cav. Ic. descr. T. 2. p. 26. n. 142. t. 130., Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 51. t. 770., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 350. t. 155. f. 7. (10.), Lamk. Ill. t. 612. f. 13. ead., Schk. Handb. 2. t. 212. b. f. leg. sem., Zannich. Vnz. p. 181. t. 62., Rivin. Tetrp. irreg. t. 88. f. 15. ult leg. sem., et t. 91. f. infer., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2113. f. 1, 2. Clus. Hisp. p. 471-2., Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 243. f. 2., Camer. Hort. p. 98., Icon. t. 28., Donat. Sempl. p. 65., Pen. Lob. Advrsr. p. 383. f. 2. t. 38. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 383. f. 3., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 154. t. 15 f. n. 15. legum.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. Frequens in litor. mediterr., rara in oceanico.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas* l.d. *Caneillas*, die 4. Jun. 1851. Habui a Deville e litore oceanico ad *Bayonne*. Observavi copiosam ad *Zarauz*.

Ex exsiccatis speciminibus, non certe ab individuis vivis, et adultis in loco natali observatis, eduxit Seringe notam illam de *caulibus erectis*, apud DC. et Duby, de stirpe quae generatim caules prostratos, decumbentes, raro ascendentes, et non nisi prima aetate e terra erumpentes, sub-erectos promit.

Male cum Lobelio epithetum *marini* suscepit Linnaeus, ignorans hunc errorem in *Trifolium marinum* Georg. Æmyl., quod hujus est loci, emendavisse jam Gesnerum l.c.!

Medica coronata (Cherleri) Nob.

Cherl. apud Bauhinos; G. Bauh. Pr. p. 141. n. 13., de Johanne infr. Medicago coronata Desrouss. apud Lamk. Dict., Bert. 8. p. 277. n. 21., Koch Add. corr. p. 1020., DC. Dub. p. 125. n. 23., Godr. Gr. Fr. p. 389. Mdg. coronata La Peyr. Hrbr. s.l. Diploprion medicaginoides Viv. ex Cosson. Viv. Fl. Libyc. spec. p. 48, t. 19. f. 2. (fruct. certe evol., et explnt.). Reichnb. Ic. C. 31. t. 2115. f. 1. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 155. n. 21. t. 15. f. 16., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 386 f. 3., Chabr. Sciagr. p. 167. f. 1.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax. orient. cum *Olea*, nec ultra, locis calidioribus.

Legi in m.e *la Clape* contra *Narbonne*, die 4. Jun. 1829. Habui ex Pyr. or., ad *Roussillon*, lectam *au Garigues de Bachas* a Massot. Novi etiam ex *le Cap de pla* agri Narbonensis. Solum calcareum exposcit.

Medica littoralis Nob.

J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 385. n. 3. (excl. fig.). Medicago littoralis Rhode apud Loisel. Notic. p. 118., Benth. Cat. p. 103. Moris Sard. 1. n. 283., Koch p. 178. n. 12. Mdg. littor., et M. striata Bast., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 134. n. 29., et p. 131. n. 14. DC. Dub. p. 125. ns. 27., Mdg. cylindracea, et M. tricycla DC. cat. pl. hrt. Monspel. p. 123. n. 129., et p. 125. sub n. 135. Mdg. striata, et M. cylindrac., et M. subinermis Bert., et M. littor., cum M. Braunii Godr. Gr., Bert. 8. ps. 273-90., et p. 361. ns. 17, 32, 33, 47, 48. M. striata Bast., confirm.e Benth. in Herbr. Ital. centr.; M. tribuloides Pourr., aut M. aculeata Pourr. Herbr. Matr.; M. Braunii (sic) Godr. Gr. Fr., M. laevis Maly, var. inerm., ex Neilr.; M. tetracycla Presl.? Moris. l.c. t. 40., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2122. f. 3, 4., et f.a 1, 2. Brauhn., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 41. t. 39. f. 15.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In litoribus utriusque regionis

Legi in litore Cantabr. ad *St. Jean de Luz*, die 11. Maj. 1841, in Catal. ad *Rosas*, die 3. Jun. 1851. Habui ex Pyr. Atax. lectam sub *la Clape* prope *Narbonne*, formam *M. Braunii* a Timbal.

Quomodo dubitare potuerit Seringe, in DC. Pr., et ex eo DC. Duby, plantam perennem esse hoc non percipitur, nam pro annua planta facillime prompteque recognoscitur. Caules prostrati, interdum longissimi, tripedales et ultra.

Med. striatam Bast. iterum peculiarem speciem volunt Godr. Gren. *Fr.* p. 387. (ad *Bayonne* indicatam), Gussone Sicil., Bertoloni Ital.; eam tamen evertere non dubitarunt Bentham, et Moris ls. cs.; quorum sententiam observationes meae confirmant.

Placet J. Bauhini descriptio de *Medic. hirsut. echinis rigidioribus*, non placet figura.

Legumina spiris sinistrorsum aut destrorsum contortis in eadem ludere specie testatur Cosson *Not. pl. nouv. crit. midi Espagn.* (1839) p. 36., de *M. Helice* Willd. Sp. pl. loquutus, quibusdam additis verbis ad *M. littoralem* conversus. Character iste, quem tanti fecerunt Carmignani (1810), dein Braun (Alex.), et ex hoc Godron cum Grenier, laudati a Bertoloni, l.c. p. 291. lin. 23., mihi potius naturae lusus quam lex videbatur, nec species huic tantummodo characteri innixas ceu bonas habui et illico visam *M. Braunii* pro peculiari specie admittere nequivi; ita ut hodie eam ac tute inter synonyma ponam *M. littoralis*. Idem suspicatus est Pouzolz, ast nimio propugnatorum respectu, non ausus est confirmare, *Flor. Depart. du Gard* p. 229. n. 15.; fecit Caruel *Prodr. Fl. Tosc.* p. 155.; facient et alii quidem re late observata, ut firmiter credo.

Porro, tertia species ludens leguminum anfractibus dextrorsum, aut sinistrorsum versis est *Medica turbinata (Medg.* Willd.) *M. villosa* N., de qua cf. Willk. Pug. (1859) n. 17., et ex hoc Costa *Lista*, etc. p. 247.; quarta quae mox sequetur *M. tribuloides.*

Medica praecox (DC.) Nob.

DC. hrt. Monspel. Medicago praecox DC. Cat. Monspel. p. 123. sub n. 130. Benth. Cat. p. 104. Bert. S. p. 276. n. 20., Moris Sard. 1. n. 291., DC. Dub. p. 126. n. 29. Moris l. c. t. 40. Reichenb. Ic. C. 31. t. 2119. f.a 1, 2.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. In Pyr. or.

Habui ex *Consolation*, supra *Collioure*, a Timbal. Viderunt inter *Cadaques*, et *la Selva.*

Medica disciformis (J. Bauhin.?, DC.) Nob.

J. Bauh. Hist. pl. T. 2. l. 17. p. 385. f. 3.? non descript.; DC. Hrt. Monspel. Medicago disciformis DC. Cat. h. t. Monspel. p. 124. n. 131., Koch p. 179. n. 14., Bert. S. p. 297. n. 41., DC. Dub. p. 126. n. 27. Reichnb. Ic. C. 31. t. 2120. f. 1. Chabr. Sciagr. p. 166. f. 4. (nec ampl.).

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax., orient. cum *Olea,* solo calcareo.

Legi ad *Narbonne* die 2. Jun. 1839, indeque a Delort accepi.

Relatum est reperiri ad *Collioure* Pyr. or., ubi ego eam non vidi. Timbal eam reperit ad *San Paul de Fenouilhedes,* ibidem non animadverti.

Medica tribuloides (Ray) Dob.

Ray Catal. stirp. Exter. reg. (1673) p. 72. lin. 19., Syll. p. 179. Med. Hist.: Hist. pl. p. 963. n. 17. (excl. mes. an. sic.) Medicago tribuloides Desrouss. apud Lamk. Dict., Koch p. 178. n. 11. Benth. Cat. p. 102., Moris Sard. 1. n. 284., DC. Dub. p. 126. n. 28. Mdg. tribul., et M. truncatula Gaertn., et M. Murex Willd., Bert. S. ps. 288-9., et 301., ns. 20. 31. 46. Mdg. rigidula La-Peyr. Herbr., M. cras-ispina Vis. pl. rar. Dalm., ipso fat. Fl. Dalm., Med. olivaeformis Hortr., ex Fisch., Meyr. Ind. 9. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 350. t. 155. f. 7. (9.). Lamk. Ill. t. 612. f. 12., ead., Schk. Handb. 2. t. 812 a leg. sem. Ralph. Ic. carp. Leg. p. 41. t. 39. f. 16. Moris l.c. t. 41, 42., Visian. Dalm. 3. p. 284. n. 1821. t. 43., Rivin. Tetrp. irreg. t. 88. f. 10. leg. sem.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon,* ad *Port-Vendres,* die 20. Maj. 1837. Habui ex *Narbonne* a Delort, sub communi forma, et sub ea *M. Muricis* Willd., quae per montes Corbarienses grassatur.

Et ego plane persuasus sum de recta cum *M. tribuloide* unione *M. Muricis* Willd. a Moris proposita, in qua nulla, praeter spirarum directionem, dextrorsum versarum in leguminibus, differentia percipitur. Ad hujus stirpis specimina hanc addebat observationem a se exaratam Delort: « *les autres caractères n'ont aucune constance.* » Profecto hallucinatus est Bertoloni contendens, *leguminibus paulo minoribus a M. tribuloide* etiam distinctam, nam in leguminum magnitudine nulla omnino differentia inter utramque formam percipitur, saltem generatim: nec si adesset tanti foret.

Medica hirsuta (Dalechampi) Nob.

Dal. Hist. pl. Lugd. p. 514., et forte p. 513. f. exter. Medicago hirsuta All. Pedm. 1. p. 315. n. 1156. Medeg. minima Desrouss. apud Lamk. Dict., Koch p. 180. n. 16., Bert. S. p. 303. n. 49. (excl. var. g). Gaud. 4. n. 1732., Moris Sard. 1. n. 293., DC. Dub. p. 126. n. 30. Lec. l. Fl. Ross. p. 529. n. 12. Mdg. min. La-Peyr. Herbr.; M. micrantha Low. Nov.; M. pulchella Low. Man. Macr. M. coronata Wohll. Suppl. Fl. Hal. Trif. echin. arv. G. Baun. Basil. p. 93., Mdg. echin., [illegible] M. lappulis in uno pedicul. Grisl. Virid. Lusit. Engl. Bot. Suppl. v. 1. n. 2635., Flor. Dan. t. 211., Fl. Batv. v. 9. t. 708., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 803., Schk. Handb. 2. t. 212. a, Reichb. Ic. C. 31. t. 2123. f. 3.; et f. 4. molliss. Zannich. Vnz. p. 182. t. 171. f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 386. f. 1., Weinm. Phytogr. t. 402. b, Riv. Tetrpt. irreg. t. 88. f. 14. legum.

⊙ Flor. Apr. Jul. Fruct. Maj. in Æstat.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *St. Fereol*, cotra *Ceret*, die 13. Maj. 1843. Habeo a Deville ex *la Gleiziette d'Ouzous*; a Massot ex *Perpignan*.

Multum variat statura, pubescentia, longitudine spinarum in leguminibus, quae aliquando crassiora fiunt. Non tantum quia denominatio Allioni anterior sit prae illa Desrousseauxii (1785-89.), sed quia stirps *minima*, nec absolute, nec e comparatione cum quibusdam e congeneribus *(prostrata, coronata, praecoci)*, aeque dici possit, hanc postposui. De foliis non bene Seringe, DC. Duby *integris apice dentatis* dicere, quae generatim superne sunt rotundato-emarginata, denticulata, denticulis a 3-5-7-9 pluribusve variantia. Stipulae in individuis bene evolutis non sunt integerrimae, ut delineantur a Schkuhr, vel describuntur ab Heller Fl. Virceb. 2. p. 196. n. 4., a Sadler Fl. Pest. n. 1066, a Gaudin l.c., a Sprengel Hal. ed. 2. n. 902., (contra Leers monitum, n. 754.), iterum a Sprengel, Syst. Veget. 3. p. 290. n. 46.. et cum eo ab Host (miror de botanico diligentissimo) Fl. Austr. 2. p. 386. n. 11.; a Baumg. Fl. Trans. 2. n. 1601., Rebent. Neomarch. n. 666., a Griseb. Rum. Bith. p. 17. n. 42. Generatim quae inferiores manifeste serratae conspiciuntur, superiores revera minus. Non semper procumbit planta, ut quidam eam describunt.

M. hirsutam Rochel, Pl. Banat. rars. p. 51. n. 33. t. 15. f. 32. citare nolui, tantum a nostra specie aberrare, et ad *M. denticulatam* accedere visum est. Citavit eam Dietr. Syn. 4. p. 986. n. 47.

Medica maculata (Lobelii) Nob.

Lob. Obs. p. 498. f. 2. Medicago maculata Willd. Sp., Koch p. 179. n. 15., Bert. 8. p. 282. n. 27.. Wilson apud Hook. Journ. of Bot. 1. (1834) p. 266. n. 34., Moris Sard. 1. n. 292., DC. Dub. p. 126. n. 31. Mdcg. cordata Desr. apud Lamk. Dict. T. 3. (1779) p. 636. n. 20. (plurimis ante Willd. annis) Mdcg. macul. La-Peyr. Herbr., et M. intertexta La-Peyr. Herbr. s.l.; M. muricata Latourr. Herbr., ex Balb.; Mdc. echinata Ovid. Montalb. Hort.; Mdc. arabica Camer. Engl. Bot. v. 23. n. 1616., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 113.. Fl. Batv. v. 10. t. 753., Moris l.c. t. 50., Rivin. Tetrp. irreg. t. 88. f. 12., Schk. Handb. 2 t. 212. b (arab.), Reichnb. Ic. C. 31. t. 2118. f. 1. Lob. Icon. 2. t. 37. f. 1., Dod. Pempt. p. 575. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 154. n. 17. t. 15. f. 17. legum., Camer. Hrt. p. 97. lin. 6. t. 27.

⊙ Flor. Apr. Jul. Fruct. per Æstatem.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 14. Maj. 1851. Habeo a Deville ex *Bordères*, et ex *Oursbelille*.

Deville legebat quoque individua latitudine foliorum conspicua; deficientibus leguminibus maturis ista in Herbario Pyrenaeorum non induxi.

Medica villosa (Gesneri) Nob.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 21. f. 185. Mdcg. villosa DC. Fr. 4. p. 545. n. 3912. Mdcg. Gerardi Auctor., Koch p. 179. n. 13., Benth. Cat. p. 102., Nos Dodecanth. p. 16. n. 4., DC. Dub. p. 126. n. 32. Mdcg. Gerardi, et M. turbinata Willd., Moris Sard. 1. ns. 285, 288. Mdcg. Ger., M. turbin., et M. olivaeformis Guss., Bert. 8. p. 286. n. 29., et ps. 292-3., et p. 613. ns. 35, 36. Mdcg. Gerardi La-Peyr. Herbr. M. elegans, et M. rigidula Pourr. Herbr. Matrit.; M. intertexta St. Am. Agen., fide Noulet., M. hirsuta Gater. Hrb., M. Timeroy Jord.! (ex Prades! du Conflent): M. germana, et M. cinerascens Jord., et M. Morisiana Jord.; cum M. depressa Jord.! M. Verloti Song Perr.! M. sphaerocarpa Malv, ex Neilr.; M. mitis Delil. Herb. (legum sub-inerm. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 349. t. 155. f. 7. (6.): Moris. ls. cs. ts. 43. 45. Tenor. Fl. Napl. 5. p. 167. n. 2730. t. 183. f. 3. (p. err. 2.) Carmign. Mem. Medicag. fig. 2., Rivin. Tetrp. irreg. t. 88. f. 3. leg. sem. turbin., et f. 7. item olivae. Schk. Handb. 2. t. 212 b, turbin., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2120. f. 2., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 41. t. 39. f. 17. (turb.). Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 153. n. 11. t. 15. f. 18., et Ibid. p. 5. f. 5., et Ibid. n. 6. f. 6.

⊙ Flor. Apr. Jul. Fruct. Maj. Æstat. Per region. mediterr., inque calidioribus locis.

Legi in Pyr. Corbar. ad *Portet*, die 6. Maj. 1843; in Pyr. or., ad *Roussillon*, contra *St. Jean de Pla de Cors*, die 11. Maj. 1843; in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 13. Maj. 1851.

Non mihi repugnaret pro hac specie locus Pen. Lob. Adversr. p. 383. f. 1., Lob. Ic. 2. t. 37. f. media, ramul. plant., leguminibus vix spinarum rudimenta offerentibus.

Medcg. rigidulam Ruching. Fl. Ven. p. 189., cum asterisco * Bertoloni aeque citavit ad hanc speciem, quam ad *M. Braunii*, quae cadit in *M. littoralem*: ad harum postremam, cum dubio, citavit Nacc. *Fl. Ven.* n. 694.

Medica muricata (Vaillant?) Nob.

Vaill. Bot. Paris. t. 33. f. 7. ex Guss.; sed agitur de stirpe Paris.! Medicago muricata Willd.!, Benth. Cat. p. 102., Bert. 8. p. 295. n. 38., Godr. Gr. Fr. p. 396.

⊙ Flor. Maj. Fruct. Jun. In Pyr. or. rar.

Legi in Pyr. Catal. inter *la Bisbal*, et *Palamos*, ad *Llufriu*, die 4. Jun. 1860.

Non dicit Munby, a quo ille suasus *M. muricatam* Benth. ceu *turbinatae* (vel *M. villosae* N.) varietatem acceperit, Catal. pl. Alger. (1859) p. 9.

Mdcg. muricata DC. Dub. p. 127. n. 34., cum prolatione All. Fl. Pedem. (contra quam stant Morisi observationes) et Vaillant. Bot. Paris. p. 124. n. 5. t. 33. f. 7.; dicta insuper praedita leguminibus glabris, et spinis rigidis, concisis, arcuatis, me non suasit. Cujus vero sit loci illa Vaillantii figura dicere vix auderem: loca a Vaillant citata *Vaugirard*, *Issy* in Flora Parisiensi recentiore non memorantur: memorat ea Merat, Par. ed. 4. p. 587. n. 9. ad *M. Gerardi*, sive *villosam* N., qui Vaillantium expedite citat. Sed dicitur a Vaillant legumina matura nigrescere; hoc ego in *M. villosa* nec in solo natali demortua, neque in exsiccatis a me speciminibus intervenire vidi. Vidimus illum Vaillantii locum relatum ad *M. rigidulam* a Thuill. *Fl. Paris.* ed. 2. p. 390. n. 8.; iste *M. villosam* habebat sub nomine *M. hirsutae*, Ibid. n. 7. Nonne eamdem speciem duplicavit Thuillier? hoc prudentiores botanici non ausi sunt asserere, sed asserit Mutel *Fr.* p. 245. n. 17., quod ego, speciei varietate spectata, exprobare nolim. Petis cur ego locum illum Vaillanti cum Gussone attulerim? Retuli quasi annulum ad superiorem speciem, cum qua attente observandum est num ista *M. muricata* unienda fuerit. *M. muricata* Sm. *Engl. Fl.*, Hook. *Br. Fl.* ed. 1., e speciminibus exoticis remisse tractata, obscurata insuper a mala Plukenetii figura, merito despicitur, postremo ab Hookero ipso.

Medica ciliaris (Morisoni) Nob.

Moris. Oxon. infr. cit. Medicago ciliaris Willd. Sp. pl. Diadelph. p. 1411. n. 20., Bert. 8. p. 299. n. 44., Moris Sard. 1. n. 294. Mdcg. intertexta DC. Fr., et cum Dub. p. 127. n. 37. Moris l.c. t. 51., Schk. Handb. 2. t. 212. b, Rivin. Tetrp. irreg. t. 88. f. 8. leg. sem., Reichnb. Ic. G. 31. t. 2117. f. 3., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 41. t. 39 f. 19.; Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 153. n. 7. t. 15. f. 7.

⊙ Flor. Maj. Fruct. per Æstat. In Pyr. Atax. humilior., calidioribus.

Habui ex *la Roquette* agri Narbon. a Delort.

Affines certo, forte ejusdem speciei formae *M. De-Candollei* Tin., Bert., *M. Echinus* DC., Bert., *M. tuberculata* Willd., Bert., ns. 40, 43, 45.

Medica reticulata (Bentham) Nob.

Medicago reticulata Benth. Cat. p. 101., Guss. Sic. Syn. 2. p. 371. n. 23., Bert. (8. p. 291. n. 34., Godr. Gr. Fr. p. 387.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax., et orient., fide Godr.; locis humilioribus, calidioribus.

Legi ad *Villeneuve* sub *Cascastel*, mont. Corbar. (loco Benth. autoptico), die 8. Jun. 1852. Habueram a Requien e *Cascastel*, ubi egomet vidi mox, die 9. Jun. 1852; *au Pont de la Ricardo* legebat Gautier.

Legumina tantummodo sicca inspiciuntur reticulato-rugosa, quod quum in viva planta non appareat, quidam in loco de specie dubitaret, aut denominationem immutandam censeret. Hoc ego facere nolui; dicat, si quis mavult, *M. Benthami*.

Occurrunt interdum legumina sub-inermia, veluti tuberculata tantum. Affinitas certe multa cum superiore *ciliari*, in quam sunt qui injiciant *M. hispidam* Gaertn.

Medica sphaerocarpa (Cupani) Nob.

Cup. Hrt. Cat. p. 139. Med. maj., etc., Panph. 1. t. 208., ex Gusson Medicago sphaerocarpa Bertol. Am., et Fl. 8. p. 293. n. 37., Benth. Cat. p. 102., Moris Sard. 1. n. 289., DC. Dub. p. 127. n. 35. (excl. Morison?) Mdcg. sphaerula Delil. Herb. est lusus laevissimus. Moris l.c. t. 46., Seb. Maur. Rom. Pr. n. 945. t. 3. f. exter. Ralph. Ic. carp. Leg. p. 41. t. 39. f. 18.

⊙ Flor. Maj. Fruct. Jun. In Pyr. Catal. rar.

Legi prope *San Feliu de Guixols* ad *San Pol*, die 18. Jun. 1860.

Dantur legumina ovata, aliaque sphaerica; hinc nec denominatio a Bertoloni suscepta optima est; neque altera *ovatae* ex Carmignani praestaret.

Quidam ad *M. Muricem* adducunt, cum *M. Sorrentini*, et *sicula* Todr. varts.

Medicas polymorphas L. « *Omnes pro varietatibus habere id nimium est.* » Optime, et, ut credo, contra Linnaeum primus, Willich, Obs. (1762) p. 71.

Trigonella L. Genus hocce in tria genera dividitur a Gasparrini, Revis. *Trigonell.*, etc. *Rendic. R. Accad. Sc. Soc. Borbon.* ann. 1. (*Napol.* 1852) p. 181. seq. Fateor me illius sententias minime contemnendas dijudicavisse. Cur iste pro sect. 1.ª non tulit Theophrasti nomen *Buceras?*

SECTIO 1.ª **FOENUM GRAECUM** (Tournf.) DC.

Trigonella Foenum graecum (Hippócr., Theophr., Colum., Dioscr., Plin., Apic.) DC. Fr. 5. (1815) n. 3927.

Hipp. Morb. mul. 1, 617., Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 17., l. 8. c. 8., De Caus. l. 6. c. 22., Colum. R. rust. l. 2. c. 11., l. 11. c. 2., Dioscr. l. 2. c. 124., Plin. Nat. h. l. 18. c. 16. vel 39., l. 21. c. 18. vel 70., l. 24. c. 19. vel 120., Apic. etc. Koch p. 181. n. 1., Bert. 8. p. 250. n. 5., Moris Sard. 1. n. 296., DC. Dub. p. 127. n. 3. Xiphostylis erectus Gasparr. Trigon. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 48. t. 766.?, Schk. Handb. 2. t. 211. leg. sem.; Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 332. Rechnb. Ic. C. 31. t. 2108. f. 1, 2. t. 152. f. 3. (1.) Ralph. Ic. carp. Leg. p. 41. t. 39. f. 10. Plenck Ic. pl. med. T. 6. p. 48. t. 573., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 325., Turp. Fl. med. T. 3. t. 164., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 40., Hivin. Tetrp. irreg. t. 81., Woodv. Hook. Med. bot. T. 3. p. 426. t. 154. Matth. p. 413., Camer. Epit. p. 199., Fuchs. Hist. st. p. 798., Trag. St. h. p. 597., Cord. Hist. pl. ert. 100. a Lob. Obs. p. 502. f. 1., Icon. 2. t. 44. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 480. f. 2. Dod. Pempt. p. 536.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. abeunte, et Jun. In Pyr. Arag.; Navarr. vix.

Legi in Pyr. Arag. ad *Benavarre*, die 13. Maj. 1846. Observavi sub-spontaneam ad *Pamplona:* spontaneam ad *Graus*, ad *Chimilla* prope *Huesca*.

Caulis saepe e basi ramosus, ramis patentibus, adscendentibus, pubescentibus. Flores obscuri, saepeque absconditi. Comparata cum *T. gladiata* glabrior est, caule principali semper erecto, foliis in pagina inferiore glaucis, floribus in axillis saepius binis, evidentius sulphureis, leguminibus directioribus.

Figura Florae graecae mihi pro harum neutra placet; habitu ad *gladiatam* potius accedens, facie quasi peculiaris speciei.

In Pyr. Arag. humilior. certe spontanea, nec ibidem seri testarunt incolae, qui plantam aegris oculis vident, nam dum illius semina, trita farinae commiscantur, pessimum saporem infici panem dixerunt, quod Bossoni analysis credibile reddit. In Cantabria late colitur, ibidemve hic et illic subspontanea occurrit ad *San Sebastiano*, *Ernani*, *Urnieta;* itemve in Navarra ad *Pamploña*.

Quis ante DC., prae Linnaeo, denominator nitidus?

Trigonella gladiata (Anguillarae) Steven, Cat. hrt. Gorenk. (1808); Marsch. a Bieb. Taur. Cauc.

Anguill. Sempl. p. 103. Marsch. a Bieb. Fl. Taur. Cauc. T. 2. p. 222. n. 1542., et 3. p. 516., Koch p. 181. n. 2., Bert. 8. p. 252. n. 6., Moris Sard. 1. n. 297. T. prostrata DC. Fr., et cum Dub. p. 127. n. 2. T. sylvestris Pourr. Herbr. Bolos, et suo Matr. asserv.; et T. Foenum graecum var. e R. Valent. Pourr. Herbr. Matr.; Xiphostylis prostratus Gasparr. Trigon. Moris. l.c. t. 54., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2107. f. 1. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 481. f. 1.? J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 365. f. 1.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. In Pyr. Atax. humilior. cum *Olea*, et ut videtur in Navarra.

Habui ex *le Pech de l'agnelo* ad *Narbonne* a Delort, qui eam vidit quoque *au Cap de pla*. Opt. Uriarte demonstravit ex viciniis *de Pamploña*. Vidit Timbal ad *Casas de Peña*, *Tremols*, ad *Cadaques*.

« *Non videtur a nostra differre T. prostrata DC. Fr. Suppl.* » Sic M. a Bieb. Suppl.; quod neoterici extra omnem dubitationis aleam posuerunt, e felici speciminum comparatione, incassum adhuc dubitante Ledeb. Fl. Ross. p. 532. n. 4. Optimam speciem perperam cum *T. Foeno graeco* iterum commiscuerunt Bory Chaub. *Morée* p. 285. n. 225., *Pélop.* p. 52. n. 1282.

Fulvi eveniunt villi potissimum sub incuriosa speciminum exsiccatione. Revera determinare nequivi, cui speciei denominatio pertineat inter Steven, et Marschall a Bieberstein, quum horum uterque, eodem anno, alter alterum citet; cf. Steven Cat. cit. 1808. p. 112., et Steven Stirp. rar. in itin. Caucas. ann. 1816 collect. Continet. in *Mém. Soc. Imp. Nat. de Moscou* T. 4. 1813. p. 58.; Marsch. a Bieb. supra citavi.

Locus J. Bauhini certe bonus est e descriptione, figura, et loco, *Monspelii* ad *Balaruch*, unde ei stirpem attulit Cherlerus, quam ego ibidem conspexi, et legi. Citavit J. Bauhinus (itemve frater ejus G. Pin. p. 348. n. 2.) *Foen. graec. sylv.* Anguill. *Sempl.* p. 103., bene profecto. Prolatio haec praetervisa fuit a Bertoloni. Sed quoad alterum synonymon a Bauhinis allatum, *Foenum graec. sylv. Dalech.*, Hist. pl. Lugd. p. 480-1., mihi non adeo tutum videtur, spectatis sive descriptione, sive figura, quarum postrema praesertim offert leguminis appendicem magis arcuatam prae eo quod in hac specie unquam de-

prehendere datum fuerit. Attamen DC. *Fr. Suppl.* ab hac prolatione se abstinere noluit, quamvis malam appellaverit, eamque sustinuit Moris; non vero Bertoloni; ego ceu dubiam retuli, sed praeterire nolui. Articulum de nostra specie dimisit Chabraeus in sua Sciagraphia, quae J. Bauhini de Histor. gener. plantar. Epitoma est.

DC. *Fr. Suppl.* l.c. p. 571. in prolatione Bauhiniana figuram secundam, perperam, non primam, citavit, quem errorem imitarunt Seringe in DC. Pr. P. 2. p. 182. n. 7., DC. Duby, Mutel *Fr.* 2. p. 251. n. 6., Koch Syn. ed. 1, 2.

SECTIO 2.ª **GENUINAE** N.

(*Buceras* dicta a Seringe, nomen *Foen. graec.* apud Theophr.).

Trigonella polycerata (Gesneri, Lobelii) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schm. tab. aen. 2. f. 10., Lob. Obs. p. 502. f. 2. Willd. Sp. pl. Diadelph. p. 1399. n. 4., DC. Dub. p. 128. n. 5. La-Peyr. Herbr., Trifolium corniculatum Rauw. Schk. Handb. 2. t. 211., Colla Herbr. Pedm. fasc. 2. t. 56. f. 1., Pereboom Mat. vegt. Dec. 3. t. 23. f. 126. Lob. Icon. 2. t. 45. f. 1. Dod. Pempt. p. 547. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 481. f. 2.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. med., orient., praesertim meridionalibus.

Legi in Pyr. Catal., ad *Cerdaña*, ad *Puycerda*, die 3. Maj. 1846; itemve ad *Osseja*, die 2. Maj. 1861. Observavi ad *el Seo de Urgel.*

Planta diffusa prostrata, raro inter sata adscendens, nunquam in locis apricis. Carina obtusa, attente observata emarginata conspicitur; habet et crura duo tenuia, ungues illis alarum similes. Legumina generatim terna vidi: semina de fundo livido punctis fulvis picta conspexi: num hoc constanter fiat asserere nequeo.

Trigonella monspeliaca (Dalechampi) L. Sp.

Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 446. f. 1. Koch p. 182. n. 3., Bert. 8. p. 248. n. 4., Gaud. 4. n. 1734., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 439., Moris Sard. 1. n. 299., DC. Dub. p. 128. n. 4. La-Peyr. Herbr., et Trifolium (absq. nomin.) La-Peyr. Herbr., Foeno graeco affinis siliquis falcatis Boccon. Herbr. Vienn. asserv., ex Moretti in Minerv. Ticin. Papiae 1830. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 47. t. 765., Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 2. p. 152. t. 142., Rivin. Tetrp. irreg. t. 83., Breyn. Cent. p. 80. t. 33. fig. infr., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2110. f. 1, 2. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 373. f. 1.. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 166. n. 4. t. 17. f. 2. n. 4., Chabr. Sciagr. p. 160. f. 6.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Maj. Jul. In Pyr. Atax., orient. Arag. cum *Olea*, scilicet ferme per totam regionem mediterraneam.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, prope *Ceret*, sub *le Puig d'Entreillas*, die 2. Jun. 1843. Observavi ad *Rocafuerte*, contra *Sanguessa*, ut ad hanc urbem, ad *Jebra*, in *Sobrarbe*, ad *Benavarre*, *Gerona.*

« *Commemorare non negligendum duxi, Coronopum ex libro Johannis Bodaei a Stapel quem in Theophrasti Eresii Historiae plantarum Commentario, libr. 7., pag. 831. descripsit* (et figuravit) *nihil aliud esse, nisi plantulam foliis orbatam et floribus, siliquis autem maturis onustam, saepius jam memorati Foenugraeci minoris Monspeliaci: quem admodum illud in Herbario Bodaei vivo* (intellige exsiccato) *(quod N. Dominus Carolus Sweikerus, a Clarissimo Johanne Antonide van der Linden p. m. suis nummis comparavit) clare observavi* » Breyn l.c. p. 80. Nec dubium manere potest, inspecta citata figura.

Melilotus Galen!, Rivin., Tournf. Nomen istud adversatur Philosoph. botan. canoni (ex Linnaeo § 225.); compositum e melle, et *Loto*, peccat in eo etiam, quod comparatio cum antiquorum *Loto* ob-

scura, et inde dubia sit, *Loto* Neotericorum mea sententia rejecto. *Meliloton* Dioscr., l. 3. c. 41., *Meliloton*, sive *Sertula Campana* Plinii, Nat. h. l. 21. c. 9. vel 29., c. 11. vel 37., quum dicatur flore et odore *Croco* vicinum, huicque simillimum, clare patet quam maxime a *Meliloto* aetatum posteriorum recedat; adeo ut nihil nobis majorem attulerit stuporem, quam interpretum consensus in designandis nostrarum *Melilotorum* speciebus. Ast subvenit Galeni *Melilotus*, quam nostri generis accurati interpretes esse sustinent, eisque obstare vix audeo. Quumque penes medicos, pharmacopolas, ac vulgum, hoc nomine veniant plantae in usum receptae, tunc denominationem non certe correctam, quadam extra scientiam auctoritate, vel usu acclamatam, immutare nolui, ut feci de *Hyssopo*, *Pulmonaria*, aliisque, utque agam, quoad specificam denominationem nonnullarum specierum.

SECTIO 1.ª **COELORYTIS** Sering.

Melilotus officinalis (Herbarior.) Desrouss. apud Lamk. *Dict.*

Brunf. Herbr. 3. p. 49. Melil. 3.a Ruell. De Nat. Stirp. l. 3. c. 35. p. 683. lin. 37.? Koch p. 183. n. 4. M. arvensis Walir. Sched. cr., Bert. 8. p. 83. n. 2., Gaud. 4. n. 1724. M. Kochiana DC. Dub. p. 128. n. 1. Trifolium officinale var. flor'b. albis La-Peyr. Herbr.?, et var. altissima La-Peyr. Herbr.! M. pallida Bess. in DC., ex Kunth, Fl. Berol.; M. Kochiana Mut.? cum M. Petitpierreana Ejusd. M. flava Pall. It. Engl. Bot. Suppl. v. 4. n. 2960., Bull. Herb. Fr. t. 255., Coss. Germ. Fl. Paris. p. 126. n. 1. t. 11. f. E. fl. fr. Turp. Fl. med. T. 5. t. 229., Sturm, Heft 15. (excl. k.); Hayn. Arzn. 2. t. 33., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 37. mal.; Schrank Fl. Monac. t. 322., Flor. Batv. v. 4. t. 319., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 32. t. 44., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2130. f. 3. 4. 5., W. W., F. N. ab Esenb. Pl. offic. 3. t. 12., Gmel. Fl. Sibir. 4. p. 23. n. 32. t. 7. Matth. p. 1162., Camer. Epit. p. 893. Trag. St. h. p. 591., Tabern. Krtb. 2. p. 893. f. 2., Icon. t. 508. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 161., n. 2. t. 16. f. n. 2., Fuchs. Hist. st. p. 749., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 507. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 370. simil. Fuchs.

⚇ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyren. Arag., Catal. sat frequens; rarior in Cantabr. marit., et per regionem oceanicam.

Legi in Pyr. Aragon., ad *Sobrarbe*, ad *l'Ainsa*, die 1. Jul. 1845. Habeo ex *Tarbes* a Deville. Observavi ad *Bilbao*, *Sobas*, *Jaca*, *Broto*, *Gerona*, *Sarrià*.

Stirps sesquipedalis, bipedalis, et ultra, simplex et adscendens, aut ramosa, ramis basi patentibus, et adscendentibus. Vexillum longius alis, et hae carina longiores. Flores de viva planta sub-inodori, exsiccati fragrantes, minores prae illis *M. altissimae*, majores quam in *M. gracili*. De *M. citrina*, quam Dunal dicit, et ad hancine speciem refert Tschihatcheff Fl. As. minr. p. 25. n. 2., neque mecum loquutus est Dunal, nec agnovi de illo ipsum nunquam scripsisse. Puto Dunal, loco Duval per errorem, borussum parum expertum, et ineptum scripsisse.

Melilotus elegans Salzmanni! apud DC. Pr.

Bert. It. 8. p. 90. n. 7., Guss. Sic. Syn. 2. p. 323. n. 7., DC. Dub. Gall. Appnd. 2. p. 1026, Godr. Gr. Fr. p. 401. Moris Sard. 1. n. 303. t. 57.

⊙ Flor. Maj. Jun. ineunte? Fruct. Jun. In Pyr. Atax. humilr. Obtinui a Gautier ex *la Sidrière de Leucate*.

Melilotus altissima (Herbar. quidem) Thuill. *Fl. Paris.* (1799) p. 378.

M. 2. Ruell. De Nat. st. l. 3. c. 35. p. 683. lin. 36.? Dioscr. Codex in Bibl. R. Paris. n. 2179. fol. 25. vers.? Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 128. n. 6. M. macrorhiza Pers. Koch p. 182. n. 2. M. officinalis Willd. En., Bert. 8. p. 81. n. 3., Gaud. 4. n. 1725.?, DC. Dub. p. 128. n. 2. M. palustris Waldst Kit., Zeyher, apud Schütz, et Schubler Descr. pl. novar., etc. (1825) p. 24. n. 17. M. officin. b altiss. Noul. Fl., dein M. altiss. Fl. anal.; M. vulgaris altiss. frutesc. Tournf. Inst. r. hrb. p. 407., et Hist. pl. envir. Par. (1698) p. 289., M. vulgaris Dod. Pempt. l. infr. c. lin. 33., et Trifolium odoratum

Ejusd. Frum., Legum., M. germanica Lobel.; M. linearis Puccin. Luc.; Brachylobus officinalis Dulc. Engl. Bot. v. 19. n. 1340., Sv. Bot. v. 1. n. 69., Fl. Dan. t. 934., Coss. Germ. Fl. Paris. p. 126. n. 2. t. 11. f. F. cal., leg., Waldst. Kit. pl. rar. Hung. T. 1. p. 24. t. 26., et T. 3. p. 295. t. 266., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 697., Hayn. Arzn. 2. t. 31., W., W. F., N. ab Esenb. pl. offic. t. 326., Plenck. Ic. pl. med. T. 6. p. 45. t. 567. Reichnb. Ic. C. 31. t. 2131. f.a 3. 4. Rivin. Tetrp. irreg. t. 6.? Dod. Frum. Legum. (1569) p. 209., Pempt. p. 567. n. 1. cum fig.a, Lob. Obs. p. 501. f. 2., Icon. t. 2. p. 43. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 895., Icon. t. 510. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 511. f. 1.

⊙⊙ Flor. sera Æstat. in Autumn. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, in fossa cum *Lycopo europaeo*, *Junceis*, *Cyperaceis* pluribus, die 2. Sept. Habui ex *Tarbes*, a Deville. Hanc et ego ad *Toulouse* vidi, de superiore non memini.

Statura plantae orgyalis, rami patentissimi, angulati. Folia angusta, generatim linearia, omnia superiora praesertim, subconvoluta saepius observantur. Stipulae setaceae, integrae, subglabrae, itemve bracteae, quae tantummodo pilosiores prae illis sunt. Pedunculi cum floribus calycem ferme aequant, vel paulo breviores sunt. Flores in viva etiam planta odorati, quasi fragrantes, flavi, vel lutei, neque albos eos unquam vidi, pace Seringe in DC. Pr. P. 2. p. 187. n. 9. E dentibus calycinis superior, contra carinae dorsum, quidquam prae aliis minor, qui aequales inter se sunt. Alae et carinae longitudine aequales dici possunt, sed vexillum praestat, quod insuper in medietate sua generatim rubro-striatum conspicitur, insuper facile caducum. Legumina ovato-elliptica, aut deltoideo-acuminata, monosperma, pubescentia (neque nuda Seringe), in illorum ventre, basi, et apice glabra.

Chevallier *Fl. Par.* ed. 2. (1836) T. 2. P. 2. p. 777. n. 3. describit plantam caule crassissimo praeditam, leguminibus glabris, dispermis! quod, pro certo, non semper habet locum in hac specie.

Trifol. Melilot. altissim. Gmel. Bad. Alsat. 3. (nec 2.) p. 219. n. 1120., a Koch citatum recipiendum non erit e duarum specierum evidenti confusione apud illum, quarum neutra ad *M. altissimam* pertinet, ipso fatente Gmelin, in Suppl. T. 4. p. 564.

Melilotus alba (Ruellii) Dod. Pempt. p. 567. n. 2. (bis), Thuill. *Par.* (1799) p. 378., Desrouss. apud Lamk. *Dict.*

Ruell. De Nat. Stirp. l. 3. c. 35. p. 683. lin. 27., et p. 684. lin. 32. Trag. St. h. p. 590. n. 2. sin. ic. Koch p. 183. n. 3. M. vulgaris Willd. En., Bert. S. p. 86. n. 4., Gaud. 4. n. 1728. M. leucantha Koch apud DC. Fr. Suppl., DC. Dub. p. 128. n. 3. Trifolium officinale La-Peyr. Herbr., partim, s.l.; Mel. alter. gen. Dod. l.c. n. 2. sin. fig. Engl. Bot. Suppl. v. 1. n. 2689.. Coss. Germ. Fl. Par. p. 127. n. 3. t. 11. f. H. fl. fr., Sturm, Heft 15. t. 2. f. k., Fl. Dan. t. 1705., Fl. Batv. v. 11. t. 803., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 696., Hayn. Arzn. 2. t. 32. Zannich. Vnz. p. 183. t. 104., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2130. f. 1, 2. Tabern. Krtb. 2. p. 893. f. 1., Icon. t. 507. f. 2.

⊙⊙ Flor. Jul. Sept Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. or., ad *Conflent*, ad *Prades*, die 29. Sept. 1843.

Melilotus parviflora (Wijnhouts) Desf. Atl.

Wijnh. Herbar. Dilligem. (1633) ex Courtois in Dod. Pempt. Comm. 2. Koch p. 183. n. 5., Bert. 8. p. 89. n. 6., Guss. Sic. Syn. 2. p. 321. n. 3., DC. Dub. p. 129. n. 4., Crép. Pl. rar. cr. Belg. fasc. 3. p. 19. M. indica All. Pedem., Moris Sard. 1. n. 300., M. indica Thunb., Cap., ex Eckl., et Zeyh., pl. Austr., et Willd. Herbr., ex Walprs. Legum. Capens.; M. minima Roth. ex Wight. Arn. Ind. or. Moris l.c. t. 56., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 335. t. 153. f. 1. (11.), Coss. Germ. Fl. Par. Atl. illustr. ad tab. 11. p. a not. 1., et t. 11. f. G. fl. fr., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2127. Ralph. Ic. carp. Leg. p. 41. t. 39. f. 7. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 161. n. 5. t. 16. f. 5.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In calidior. region. mediterr. frequentior; occurrit rarior per regionem oceanicam locis humilior., calidioribusve; apparuit ad *Toulouse* sub *Pech David*.

Legi in Pyr. Cantabr. marit. *(Guipuzcoa)* ad *San Sebastian*, die 31. Maj. 1841; in Pyr. Catal. ad *San Felin de Guixols*, die 12. Jun. 1860. Habeo ex *la Roquette* agr. Narbon. a Deville.

Racemis fructiferis quidem densissimis observavi ad *Benavarre* Pyr. Arag. Dum longe a mari reperitur, suspecta mihi evenit, num e deportatione.

Melilotus gracilis (Castelli? Sibthorp.) DC. *Fr. Suppl.*

M. sylv. albus Cast. Hrt. Messan. p. 41.? sic ex Guss., sed flores non sunt albi. Sibth. Sm. Gr. Pr. 2. n. 1783. Koch A id. emp. p. 442., DC. Dub. p. 129. n. 4. M. neapolitana Ten Nap. Fr Suppl. 1., Moris Sard. 1 n. 301., Guss. Sic. Syn. p. 320. n. 2., Bert. 8. p. 88. n. 5. Ten. Fl. Napl. 5 p 136. n. 2594. t. 176. f. 1., Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p 32. t. 713. (Trifl spicatum): Reichnb Ic C. 31. t. 2129. f. 1, 2., et f. 3. var. rostrat. Visian.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In orient. cum *Olea*.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 29. Maj. 1851. Habeo ex ripa fluminis *Tet* a Massot.

Planta generatim sub-pedalis, occurrit bipedalis, elatior quoque in fertiliori solo; caules generatim rubelli. Folia variantia, ita ut vix definienda sint; stipulae sub-setaceae, integerrimae. Flores lutei cum striis concoloribus obscuris; petala inter se aequalia, praeter vexillum, quod alas et carinam tantillum superat. Legumina rotundata, stilo mucronata, ea monosperma semper vidi: nec absolute disperma, ut proclamant DC. Duby, Loisel., quod rarius habet locum, testibus Tenore, Moris, Gussone, Bertoloni. Et absolute monosperma declarat Smith, taliaque extra Pyrenaeos, vel in Italia vidi, nec aliter viderunt Fischer, et Meyer « *etiam in planta gallica monosperma.* » Animadv. bot. in Ind. sem. hrt. bot. Petropol. Dec. 1835, cf. *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 2. T. 5. (1836) p. 183. Nec obstant Godron Gren. *Fr.* Non dicam de Mutel, qui falsissime hanc speciem ceu varietatem majorem *M. sulcatae* consideravit, *Fr.* 1. p. 252. n. 2. *b*.

Videtur mihi tota planta, nec flores tantum odorati.

M. Tommasinii, et *M. permixta* Jord., Reichnb. Ibid. t. 2128. f. 1, 2.; et f. 3., dicerentur varietates.

Reichenbach fil. huic adjungendam censet *M. heterophyllam* Scheel., e Dalmatia, in *Linnaea* V. 21. (1848) p. 571. n. 2.: profecto in descriptione plantae Scheeleanae nullam percipio notam, quae ab hac conjunctione me deterreat.

SECTIO 2.ª GYRORYTIS.

Melilotus sulcata (Cherleri, et Salzmann) Desf. Atl.

Cherl. ad J. Bauhin. infr. c.; Salzm. ad G. Bauh., cf. Pr. p. 144. n. 23. Koch p. 184. n. 6. Moris Sard. 1. n. 305., DC. Dub. p. 129. n. 8. M. sulc., et M. compacta Salzm. Bert. 8. ps. 91-3. ns. 8. 9. Moris l.c. t. 59. A. B, Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 32. t. 742., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2125 f. 3. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 371. f. 1., Chabr. p. 158. f. 6. (excl. tristis.).

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per region. mediterr. cum *Olea*, locisque calidioribus.

Legi in Pyr. Navarr. sub *Pamplona* ad *el Caserio de Ulzà*, solo calcareo, die 28. Jun. 1844.; contra *Sanguessa* sub *Rocafuerte*, die 22. Maj. 1845. Observavi circa ipsam *Sanguessa*, transacto flumine Aragon.; ad *Pedra tajada, Ayerbe*, ad *Durban* mont. Corbariensium.

Caulis non est erectus (DC., Duby, Puccinelli, Godron, Dietrich), nisi in macrioribus individuis, et herbis quidem circumventis; in evolutioribus, locis apricis praesertim, pollet habitu ramoso, patulo, diffuso, ramis in summitate floriferis ascendentibus; ex adverso, stirpem nimium circumscripte observatam a Desfontaines, qui ejus caulem absolute *procumbentem* declaravit, Fl. Atl. 2. p. 193. Caules caeterum subangulati, saepe rubelli. Foliorum dentes parvi, sed manifestissimi, neque obsoleti (Seringe, DC., Duby, Dietrich). Racemi laxi generatim sunt, sed dantur etiam densi, tuncque *M. compacta* Salzm. pl. exsicc., ut statuerunt Cambessed. Balear., Tenor. Syll., Moris l.c., Webb, Berthel. Phytogr. Canar., Caruel in Sched. pl. exsicc. Occurrit saepe pedunculus terminalis flore destitutus; pedicelli longitudine calycis, arcuati. Calyces, dum fructus jam evoluti sunt, evidenter 10-striati. Carina cum vexillo aequalis longitudinis, alae istis breviores sunt. Legumina vidi constanter monosperma, taliaque describuntur a Bauhinis, G., et J., Willden. Sp. pl. et En., Pers. Syn., Loisel. Gall., Schousb. Marok., Viviani, Moris, Bertol., Gussone, Sicil., Godr. Gr. *Fr.*, DC. *Fr.*, Cambessed. Balear., etc.; contra Seringe, DC. Dub., Dietrich, qui ea disperma dicunt. Et legumina sunt sub-ovato-orbiculata, nervoso-striata, striis arcuatim dispositis circa commune centrum, nunc simplicibus, tunc uno aut altero ramo conspicuis; semina ejusdem ac leguminis formae, tenuissime granulata.

Statura plantae variat a duobus, tribusve pollicibus, ad palmum, pedem, et sesquipedem. Sic quae planta occurrit ad *Pamplona* rara, sub-simplex, nana, erecta; ad *Rocafuerte*, ad *Lumbier*, alibique, obvenit majuscula, ramosa, sub-diffusa, ascendens, ramis sub-palmaribus; eadem infertiliore solo, et climate adhuc calidiore, in *Sobrarbe*, ad *Mediano*, etc. reperitur ramosissima, ramo principali erecto, robusto, pedali, sesquipedali, copiosioribus onusta floribus, stipularum dentibus evidentioribus, colore herbae etiam saturatiore. Seringe in DC. Pr. et ex eo Dietrich, patriam Galliam, unde Germani botanici primi speciem descripserunt, indicare omiserunt. Non sic fefellit Sprengel, Syst. Vegt., 3. p. 207. ñ. 12. Johannis Bauhini locum fidenter retuli, quamvis ubi collegerit, vel unde attulerit sua specimina oblitus fuerit Cherlerus. Vir qui Provinciam, Occitaniam, sive Galliam Narbonensem, late peragravit, non dubito, quin eam stirpem cum aliis speciebus plurimis in istis locis collegerit medicus iste Basileensis, et forte in ipso agro Monspeliensi, unde Salzmannus ad G. Bauhinum sua specimina attulit.

Ista Bauhinorum synonyma evidenter comprehendit jam Magnol, Bot. Monspel. p. 175., excepto quod in fine descriptionis J. Bauhini phrasim referens *rotundiore*, *angustioris* loco perperam scripserit. Huncine Magnol locum, referentem speciem probe distinctam, sub *Trifolio Meliloto* suo n. 2., quod forte *M. parvifloram* refert, ceu varietatem **b** ineptus adjunxit Gouan, Fl. Monspel. p. 198.

Trifolium Plinii, Tournf. non Dioscr. Observavi in nonnullis hujus generis speciebus, petiolos longitudine decurtari, ex inferioribus ad superiores plantae partes, et e contra in majorem longitudinem crescere folia; in latitudinem et magnitudinem stipulas.

SECTIO 1.ª **LAGOPINA** Nob. (*Lagopus* Koch)

Trifolium pratense (Herbarior.) Trag., Matth., Camer., Lonicer.

Hort. Sanit. edit. c. 476.; ed. Par. 1520., vel prope, crt. 104. b; Roesslin. Herbr. 1532 Trifl Koch p. 184. n. 2., Bert. 8. p. 161. n. 41., Gaud. 4. n. 1706., Moris Sard. 1. n. 316., Savi Trifl., et in Botr. Etr. 4. p. 26. n. 1037. (22.); DC. Dub. p. 132. n. 21. La-Peyr. Herbr., excl. var. hirsut., et var. prostrat. s.l., et var. tomentos. s.l. T. ochroleucum La-Peyr. partim., T. Cherleri La-Peyr. Herbr., quoad specimen; T. pyrenaicum Pourr. Chl. Narb. n. 1178. (forte var. frigid. Gaudin. ex loci autops.; in Herbr. Pourr. Paris. asserv. desideratur); T. purpureum Gilib. Exerc. phyt Engl. Bot v. 25. n. 1770., Flor. Dan. t. 989., Sv. Bot. v. 4. n. 268., Fl. Batv. v. 5. t. 324., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 364., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 4. p. 8. t. 81., Sturm. Heft 15., et 32., Rivin. Tetrp irreg. t. 11. f. 1., Zannich. Vnz. p. 261. t. 185., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2134. f. 1, 2; et f. 3. nival. fl. albo Matth. ed. Valgr. 1551. p. 391. f. 2., Brunf. Herb. 3. p. 26., Lonicr. Nat. h. crt. 104. D., Krtb ex Uffenb. 1688. p. 249. f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 374. cap. 56. Matth. p. 835., Camer. Epit. p. 582., Trag. St. h. p. 586., Fuchs. hist. st. p. 817., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 338.

♃ Flor. Maj., et per Æstat. Fruct. a med. Jul. in Sept.

Legi in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 5. Jul. 1850. Habeo a Deville ex *Gédre*; varietatem *frigidam* Gaud. *Tr. nivale* Sieb., legi in Valle *d'Eynes*, inque m.^e *Cambresdazes*, diebus 23. Aug. 1836, 23. Jul. 1839. Iterum in Syn. ed. 2. ceu biennalem plantam, perperam, indicavit Koch.

T. microphyllum Desv. *Opusc. Sc. physiq., et natur.* (1831) p. 213. t. 7. adducitur a plerisque, Koch duce, ad hanc speciem, quae sententia non adhuc ceu plane tuta habenda erit. Video Boreau, *Fl. centr. Fr.* ed. 1. T. 2. (1840) p. 158. n. 470., retulisse ad *T. pratensem T. microphyllum* Mérat, sed in hac, ut in suae Florae editione secunda a Desvauxi planta dijudicanda sese abstinuisse.

Nollem *T. ovatifolium* Bory, Chaub. *Pélop.* p. 51. n. 1261. t. 28., attentius inspectum sese denique patefieri pro lusu *T. pratensis*, pedunculis elongatis, aphyllis!

Icon Plantiniana inspicienda in Lobel. Obs. p. 493. f. 2., Icon. 2. t. 29. f. 1., Dod. Pempt. p. 565., vel Cereal. p. 186., ad *T. repens* ducunt Savi, Sebastiani, et Mauri, Bertoloni, Withering, ad *T. pratense* alii; dubia sane icon, quae potius praeteritur.

Trifolium medium (Gesneri? Clusii) L. Faun. Svec. ed. 2., ad calc. oper. Fl. Svec. novit. p. 558. lin. 5. n. 24.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 285. (Tr. prat. altr. sp. maj.); Clus. Pann. A. p. 760-3. Koch p. 185. n. 3., Bert. 8. p. 166. n. 44., Gaud. 4. n. 1707., Sav. Trifl., et in Bot. Etr. 4. p. 27. n. 1038. (23.). DC. Dub. p. 132. n. 20. La-Peyr. Herbr., dempto specimine, et T. pratense var. prostrata La-Peyr. Herbr. s.l.; T. flexicaule. (Vill.) in Fl. Delphls. p. 97.) Pourr. in Herbr. Bolos., et suo Matr., et T. flexuosum (Jacq.) Pourr. Herbr. Matr.; T. rubens Leyss. Hal., ex Spreng. Hal. ed. 2.; T. longestipulatum Ebel Zwolf t. 4. f. 2. ex Griseb., T. sarosiense Herzl.? Engl. Bot. v. 3. n. 190., Sv. Bot. v. 7. n. 460., Flor. Dan. t. 1273., Schrank Fl. Monac. t. 288., Sturm Heft 15., Jacq. A. 4. p. 45. t. 386., Schk. Handb. 2. t. 210. fl. fr., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 692., Fl. Batv. v. 7. t. 558. Reichnb. Ic. C. 31. t. 2135. f. 1., 2.; t. 2173. f. 1. saros. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 245. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 375. Tr. maj. Cl. 2. cum fig. infer. sub altr. spec. Chabr. Sciagr. p. 161. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In montosis.

Legi in Pyr. septr. aurigr., ad *Donezan*, ad *Mijanes*, die 29. Jul. 1843. Habeo a Deville ex nemore ad *Barèges*.

Spica saepius solitaria; rarius spicae geminae, basi folio bracteiformi involucratae; sub anthesi globosae, dein potius ovatae. Calycis dentes inaequales, inferior longior. Phaenomenon notabile est illa calycis faux, anthesi peracta, marcescente corolla, in annulum callosum coarctata, de quo mirum sane est nihil dixisse Afzelium in optima caeteroquin sua de hac specie descriptione, reperienda in *Trans. Linn. Soc. Lond.* V. 1. p. 239. n. 2.

Mirum est plantam a se distinctam, et ita denominatam l.s.c., Linnaeum in suis operibus botanicis nullibi dein commemoravisse. Utque speciei fata turbarentur, intervenisse plures, qui post Afzelii spectatissimum opus, Floram Svecicam adhuc, nec Faunam citaverint, inter quos Smith etiam, Flor. Brit. ed. 1.; nostrisque diebus adhuc Godron, cum Gren. *Fr.* p. 406., Grenier *Jur.* p. 170., e Godr. *Lorr.* ed. 2. p. 181. Supervenit Marsch. a Bieberstein, Fl. Taur. Cauc. Suppl. p. 508., Smithium, nec Afzelium citans de illa in *Trans. Linn. Soc.* reperienda monographia. Mihi videtur haec esse planta cultura tentanda ad pecora nutrienda, utpote quae in macriore solo, forte, prae *Medica sativa* felicius prosperaret.

Sibi suasit Ruprecht Jacquini denominationem esse praeferendam: vid. Fl. Ingr. n. 162.

In eadem illa Florae Svecicae appendicula s.c. duae aliae inspiciuntur plantae nova denominatione indicatae, quarum denominationum nullibi dein apud botanicos invenitur mentio. Harum prima est *Crataegus hybrida* p. 557., quae a Linnaeo dein Sp. pl. ed. 2. p. 684. n. 2., *Sorbus hybrida* nuncupata fuit, sed quae quum hybrida non sit planta, melius cum Smith, *Engl. Flor.*, *Sorbus*, vel *Pyrus pinnatifida* dicenda erit. Altera species a Linnaeo l.s.c. memorata est *Digitalis rubra*, quae forte respondet *Dig. purpureae.* Hanc Linnaeum continuo indicare ceu speciem Europae australioris, unde fugeret Norvegia, *Bergen*, a Linnaeo sub sua *Dig. rubra* indicata. Fries hanc stipem lusum *D. ochroleucae* interpretandum non sinit, sed potius *D. purpurascentem* primitivam speciem hinc inde simulantem.

Trifolium alpestre (Dorstenii Clusii) L. Sp.

Dorsten. Botan. crt. 289. C. D. cum ic.e., ex Rupr. Ing. p. 259., Clus. Pann. A. p. 760. n. 2. Koch p. 185. n. 4., Bert. 8. p. 168. n. 45., Gaud. 4. n. 1708., Savi Trifol., et in Bot. Etr. v. 4. p. 28. n. 1039. (24.), DC. Dub p. 132. n. 19. La-Peyr., dempt. specim. imperf., T. medium La-Peyr. Herbr., quoad specimen, et T. pratense var. hirsuta La-Peyr. Herbr., et T. montanum La-Peyr. Herb., partim. T. acutum Dorstenii; T. maj. purpr. fl. Clus. Pann. A. p. 760., et 763. n. 2. sin. icon. Jacq. Obs. 3. p. 14. t. 64., et Fl. A. 5. p. 15. t 433., Sturm Heft 15., Flor. Dan. t. 662. vix, Schk. Handb. 2. t. 210. fl. fr., Schrank Fl. Monac. t. 255., Reichb. Ic. C. 31. t. 2135. f. 3., Rivin. Tetrp. irr. t. 12. f. 1. Lonicer. Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 249. f. 2. ead. ac Dorst. s.c.

♃ Flor. Jun. Aug. ineunt. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. editior. Ad *Saint Laurent de Cerda*, inque m.[e] *Esquierry* indicat Benth. *Cat.* p. 125.; ad *Barèges* Debeaux Herboris. p. 6. Dulac non recensit: nec ego reperire eum potui: in monte *Llaurenti* Pourr. It.

Locum Dorsteni, duce Ruprecht, huc fidenter retuli: mihi priusquam illius sententia innotuerit, videbatur *T. montanum;* G. Bauhino, Pin. p. 327. *b* n. 2. (p. err. 3.), placuit ad *T. repentem*, cui speciei nullus neotericorum laudavit. Post eum subjicimus auctoritatem Clusii, quae tamen, defectu iconis, aliquantulum dubia manet.

Trifolium rubens (Tragi) L. Sp.

Cytis. Trag. St. h. p. 601. Koch p. 185. n. 5., Bert. 8. p. 170. n. 40., Gaud. 4. n. 1705., Savi Trifol., et in Bot. Etr. v. 4. p. 28. n. 1040. (25.). DC. Dub. p. 130. n. 3. La-Peyr. Herbr., et T. alpestr. La-Peyr. Herbr., quoad specimen imperfectum T. spicatum Thal. sylv. Hercyn. p 124. lin. 4.; Cytisus Columellae Lonicer. Krtb. Jacq. A. 4. p. 44. t. 385., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 363., Sturm Heft 15., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 13. t. 1., Hayn. Term. bot. t. 45. f. 8., Reichnb. C. 31. t. 2137. Lob. Obs. p. 499. f. 2., Icon. 2. t. 40. f. 1., Dod. Pempt. p. 578. f. 1., Dod. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 246. f. supr.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In montan. sylvat. Pyr. medior. orientalium.

Legi in Pyr. Catal. Valle *Andorre* ad *San Julian*, die 8. Jul. 1846. Habeo e Pyren. orient., ubi rarum non est, a Deville. Observavi ad *Tramesaigues*, ad *Toulouse*, in Valle *de Broto*.

Cf. G. Bauhini observationem Pin. p. 328. *b*, n. 3. bis, quae non sine curiositate legitur, praesertim a Botanico peregrinatore, qui rem per se ipsum observavit, sive in hac specie, vel in aliis ejusdem generis: « *Folia marcescentia...... avium pennas similantur.* » Hoc habebatur pro *Cytiso Columellae* a Lonicer. *Krtb.* ex Uffenb. 1688. p. 253. f. 2. cf. et Nat. h. crt 107. D. fig. mal.

Trifolium ochroleucum (Merretti) L. Syst. Nat.

Merr. Pin. rer. natur. Brit. p. 121. lin. 11. Koch p. 186. n. 8., Bert. 8. p. 158. n. 40., Gaud. 4. n. 1709., Sav. Trifl., et in Bot. Etr. v. 4. p. 30. n. 1043. (29.), Moris Sard. 1. n. 320., DC. Dub. p. 131 n. 16., Fisch. Meyr. Ind. 9. hrt. Petrop., in Linnaea V. 18. (1844) p. 203. La-Peyr. Herbr., partim, T. squarrosum Pourr. Herbr. Matr.; et Gater. Herb., et Gouan. ex speciminibus, in Herb. Ysarn de de Capdeville, teste Lagr. Foss. Trn. Gar. p. 90. n. 4., Jacq. A. 1. p. 26. t. 40., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 365., Sturm Heft 15., Engl. Bot. v. 17. n. 1224., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 101., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2136. f. 2. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 141. n. 12. t. 12. f. n. 12.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. med. Jul. Aug.

Legi in Pyr. or. sub *Mont-Louis* ad *la Cassagne*, die 15. Jul. 1837. Habeo a Deville ex *Pierrefitte*.

Species a solo, aut a climate adeo mutatur in Pyrenaeis, ut ei vix respondeant icones Jacquini, Sturmii etc. Ab hisce varietatibus, forte, intricatus Linnaeus eamdem speciem duplicavit, Sp. pl. ed. 2. p. 1082., nomine *T. squarrosi*, ex Hispania. Vix mihi persuadere possum ignotam prorsus fuisse speciem antiquorum quibusdam prae citatis botanicis.

Trifolium incarnatum (Penae, Lobelii) L. Sp.

Pen. Lob. Advrsr. p. 384. lin. 11. sin. icon. Koch p. 187. n. 12., Bert. 8. p. 178. [n. 52., Gaud. 4. n. 1711., Moris Sard. 1. n. 307., Savi Trifol., et in Bot. Etr. v. 4. p. 19. n. 1030 (13.). DC. Dub. p. 130. n. 4., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 119. La-Peyr. Herbr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 35. t. 748., Engl. Bot. Suppl. v. 4. n. 2950., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 334. t. 153. f. 1. (3). Mill. Icon. t. 267. f. 2., Sturm Heft 15., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2145. f. 2. Clus. Pann. A. p. 763-4., Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 246. f. 2., Lob. Obs. p. 499. f. 1., Icon. 2. t. 39. f. 2., Dod. Pempt. p. 517. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 376. f. 4., Barr. Icon. t. 697.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Azcoitia*, die 27. Maj 1853; in Pyr. sept. med. Valle *d'Aure*, ad *Touschan*, die 14. Jul. 1852; in Pyr. or. Catal. ad *el Perthus*, die 25. Maj. 1860.

Invitis Savi, Moris, De Notaris, Bertoloni, aliisve, *T. Molineri* Balb. ceu peculiarem speciem sustinere mavult E. A. Jobs apud Hook. *Lond. Journ. of Bot.* V. 6. (1847) p. 474-7. Melior causa ibidem sustinetur, legitima diversitas *T. Bocconi* a *striato*.

Trifolium stellatum (Gesneri) G. Bauh. Pr. p. 143. n. 16.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 15. f. 131. Koch p. 187. n. 11., Bert. 8. p. 134. n. 23 Moris Sard. 1. n. 324., Sav. Trifol., et in Bot. Etr. v. 4. p. 16. n. 1027. (9.). DC. Dub. p. 132 n. 25., Lobel. Ill. p. 154. La-Peyr. Herbr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 36. t. 750., Engl. Bot. v. 22. t. 1545., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 83., Sturm Heft 16., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 233. t. 153. f. 1. (2.), Reichnb. Ic. C. 31. t. 2143. G. Bauh. Phytopin. p. 662. n. 35. t. 5. in calc. oper. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 376. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 161. f. 4., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 143. t. 13. f. 9., Barr. Icon. t. 860.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Aug. Facilius obvenit per regionem mediterraneam.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, diebus 12., et 25. Maj. 1851.

Trifolium angustifolium (Pen. Lobel.) L. Sp.

Pen. Lob. Advrsr. p. 384. Koch p. 187. n. 13., Bert. 8. p. 172. n. 48., Moris Sard. 1. n. 306, Savi Trifl., et in Bot. Etr. v. 4. p. 29. n. 1041. (26.); DC. Dub. p. 129. n. 1. La-Peyr. Herbr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 35. t. 749., Sturm Heft 16., Rivin. Tetrp. irreg. t. 16., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2144. f. 1. Lob. Icon. 2. t. 40. f. 2., Barr. Icon. t. 698.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Infrequentius per regionem oceanicam.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *St. Jean Pied de Cors* die 3. Jun. 1843. Habeo a Deville ex *Castelnau.* Observavi ad *Tolosa* Cantabror., et ad *Toulouse* Vasconiae; in montibus Corbariensibus, etc.

T. purpureum Loisel. huic affinius, prae *incarnato* (pone quod habetur a Godr. Gr. *Fr.* p. 404.) a me late visum in agro Monspeliensi, non in agro Narbon., neque in Pyrenaeis unquam repertum est.

T. purpur. Hujus speciei legitimitatem infirmare studuit Noulet, *Fl. bass. sous Pyr.* p. 166. n. 13., et cum *T. angustifolio* conjungeretur, forte e Chaubard consiliis, qui, cum Bory, *Fl. Pélop.* 218. n. 1026. hujus synonymon declaravit. Species a me observata, tam Æstate quam Autumno semper eadem, semper constans in suis characteribus sese ostendidit, de cujus legitimitate non Dunal, nec Delile, neque De Girard, Viguier et Bentham, minime quidem dubitarunt. Sustentata quidem est species a Savi, l.c. p. 30. n. 1042. (27.), qui eam ex Michelio in Etruria vivere novit: cf. Obs. Trifol. p. 61. n. 27.: ulterius adhuc illustrata ampliore descriptione a Bertoloni p. 172. n. 47., et pulcra icone a Reichenbach Ibid. f. 2. Revera idem in Provinciis transcaucasicis repertum Nordmann? Ast *T. angustfol. spicat.* J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 376. cum fig. (3.) a DC. *Fr.* 5. p. 557. n. 3878. adductum ad Loiseleuri speciem, eique a Savi, et a Bertoloni confirmatum, videtur mihi potius *T. angustifolii*, cui speciei relatum est a Duby; quam sententiam, in tanta specierum similitudine, dum agitur de rudi icone, probabilem reddit locus a J. Bauhino de sua stiipe indicatus inter *Montpellier* et *Lyon;* hunc infirmaret Chabraeus, Sciagr. p. 161. (ad f. 5.), Monspelium tantummodo patriam citans. *T. purpureum* nuperrime in *Depart. Loire* repertum est a Noul.

Trifolium lappaceum (G. Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Pr. p. 143. n. 17. Koch p. 188. n. 14., Bert. 8. p. 140. n. 27., Moris Sard. 1. n. 319., Savi Trifl. et in Bot. Etr. v. 4. p. 14. n. 1024. (4.). DC. Dub. p. 130. n. 8. La-Peyr. Herbr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 34. t. 746., Moris Sard. t. 62. f. 1., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2142. f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 378. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 162. f. 2., Barr. Icon. t. 871.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per regionem mediteraneam, raro ocean., locisque calidioribus.

Legi in Pyr. Navarr. prope *Pamplona* ad *Ulzà*, die 28. Jun. 1844. Habeo a Deville ex *Castelvieilh;* DC. vidit ad *Tarbes*, *Fl. Fr.*, unde nec Dulac recenset, neque Deville collegit. Abunde provenit in *Sobrarbe*, circa *Huesca.* Occurrit etiam ad *Toulouse*, et ad *Arbas* ex Timb.

Calycem glabrum cum Savi, Moris, Koch, Dietrich, dicere nolim, quia in eo villos longos sparsos, per tubum etiam video, superne praesertim, contra Ledebour quidem, Fl. Ross. p. 541. n. 5. Neque dentes aequales sunt (Sering. in DC. Pr., DC., Dub., Mutel, Noulet) sed subaequales, quum reapse dens unus aliis brevior, alter caeteris longior inspiciatur: hi calycini dentes sub leguminis maturatione, increscente callo tubi, magis aperti, et patentiores fiunt.

Perpulcram Fl. Graec. figuram ad *T. supinum* Savi ducit Griseb. Rum. Bith. p. 22. n. 54.

Trifolium sylvaticum (Pourret) Gérard ap. Loisel. *Not.*

Pourret Herb. Matr. asserv. et apud Willd. Loisel. Gall. ed. 2. T 2. p. 124. n. 40 T. Lagopus Pourr. apup Willd. Sp. pl. Diadelph. p. 1365. n. 34., Bert. S. p. 154. n. 37., DC. Dub. p. 130. n. 5 T. Lagop. Pourr. Hrb. Matr., et T. divaricatum Pourr. Hrb. Matr., et T. divaricatum Pourr var quae T. lagopoides Pourr. in Herbr. Salvador, Pourr. Herbr. Matr., T. hirtum La-Peyr. Herbr. Roffavier Suppl. à la Flor. Lyonn., etc. (1835) p. 20. cum tab., quamvis mala.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or. calidior., cum *Olea.* Legi in *Roussillon* ad *le Boulou,* diebus 31. Maj. 1842, et 9. Jul. 1840. Habui ex *Regleille* contra *Ille* a Massot. Observavi in Pyr. Catal. ad *El Seo de Urgel,* et ad *la Jonquera* supra *Figueras.* Prope *Prades du Conflent* repertum est a Martrins in m.^e^ *Carmeill,* et supra *Molitg* in m.^e^ *Stardis* ad *Paracols.*

Spithamalis et pallida planta, dense villosa, villis patentibus, sub exsiccatione fulvescentibus. Radix gracilis, simplex. Caulis raro unus, aut alter erectus, saepius caulis e basi ramosus diffusus, ramis cylindraceis, quidquam flexuosis, interdum etiam divaricatis, ut bene animadvertit Pourret. Folia obovato-cuneata, valde nervosa, apice rotundata, ibidemve denticulata. Stipulae breves, cordato-ovatae, acutae, valde striatae, et villosae, e latere interno sibi invicem una cum petiolo connatae, qui e medio earum exsurgere videtur; caeterum stipulae per externum marginem superne denticulatae. Spicae ovales, erectae, densae, solitariae, aut geminae, tuncque pedicellis inaequalibus insidentes, semper vero terminales, villosissimae, e pilis rigidis, qui e calycinis dentibus abunde erumpunt: et spicae ad basim saepe folio bracteante suffultae sunt. Calycis tubus nervis decem validis subcostatus, et sulcatus, ad faucem callosus; dentibus quatuor subaequalibus, quinto longiore, omnibus tuberculoso-hispidis, plumosis. Corolla monopetala, pallide rosea, calycis dentes non semper excedens, vel tantum vexilli apicem excedens, caeteras corollae partes superantem. Legumen glabrum, monospermum, semen ovale, viride, mox flavum, et granulatum. Videtur in Gallia primo detecta species a Ph. Thomas in Pyr. or. *Conflent,* ad *Prades.*

Lagopus Dioscoridis ad aliam speciem pertinet, (cui nomen *T. Lagopi* recte indiderat Necker), ut mox videbimus. Praetuli Gérardi denominationem, reapse non optimam, quum species raro proveniat in sylvis, saepius aprica loca praediligens. Praestaret alterum Pourreti nomen *T. divaricati,* cujus acceptio nihil ferme conturbaret, tanta est probabilitas reducendi *T. divaricatum* Hornem. ad *T. ligusticum,* ut mox ex solida auctoritate declarabo.

Trifolium Cherleri! L. Amoen., et Sp.

Cherler, ex J. Bauh. infr. c.; sed eodem forte jure etiam G. Bauhini dicendum, ex Prodr. p. 143. n. 18. Koch p. 188. n. 15., Bert. S. p. 137. n. 25., Dsf. Atl. 2. p. 197., Moris Sard. 1. n. 318., Sav. Trifol., et in Bot. Etr. v. 4. p. 14. n. 1025. (15.), DC. Dub. p. 132. n. 25. La-Peyr. Herbr.; T. pilosum Dulc., T. phlebocalyx Fenzl, Tsch. As. min., ex Reichnb. fil.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or. cum *Olea.* Legi in *Roussillon* inter *Ceret,* et *Maurillas,* et sub *le Perthus* ad *la Cluse,* nec non ad *Port-Vendres,* diebus 20. Maj. 1843 bis, et 19. Maj. 1837. Habui ex *Bagnouls sur mer* a Massot.

Calyx si pilis spolietur pluristriatus apparet. Petala mihi visa simul coalita. Video a Boissier, *Voy. botq. Esp.* p. 171. n. 489. adduci ad hanc speciem *T. sphaerocephalum* Desf. Fl. Atl. 2. p. 201. t. 209. f. 2. (f. super.), quam sententiam ego pene ausus sum confirmare; cf. etiam Lowe *Man. Fl. Madr.* p. 142. Dubia mihi est Florae Graecae figura, in qua flores rubelli alienam faciem plantae inducunt; neque exacta conspicitur proportio inter calycem et corollam, vexillique forma.

Trifolium hirtum (Micheli) All. Pedm.

Michel Cat. pl. agr. Florent. mnscr. n. 25. Bert. 8. p. 138. n. 26., Savi Trifl., et in Bot. Etr. v. 4. p. 15. n. 1026. (6), Moris Sard. 1. p. 480. sub T. diffuso n. 317., DC. Dub. p. 132. n. 24. T. hispidum Desf. Atl., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 120. n. 16. T. hispid. La Peyr. Herbr., partim; T. laguroides Pourr. Herbr. Matrit., T. pictum M. a Bieb. Friv. Rum., ex Griseb. Add. Desf. Fl. Atl. 2. p. 200. t. 209., f. 1 (infer.), Reichnb. Ic. C. 31. t. 2147. f. 1.

⊙ Flor. Maj. abeunt., Jun. Fruct. Jun. abeunte, Jul. In Pyr. Atax. orient. cum *Olea* locisque calidioribus.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, inter *Montesquieu* et *le Boulou*; ad *Bagnouls sur mer*, diebus 30. Maj. 1843., et 6. Jun. 1837. Habui a Massot ex viciniis *de Perpignan*. Observavi ad *Touchant* mont. Corbar., nec prope *Narbonne*.

Sunt petala coalita.

Trifolium arvense (Hippocr., Dioscorid., Plinii) L. Sp.

Hippocr. Ulcer. p. 319., aliis 878., Dioscor. l. 4. c. 17., Plin. Nat. h. l. 26. c. 8. vel 31. Koch p. 188. n. 16., Bert. 8. p. 175. n. 49., Gaud. 4. n. 1712., Sav. Trifl. et in Bot. Etr. v. 4. p. 13. n. 1023. (3.), Moris Sard. 1. n. 309., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 450., DC. Dub. p. 130. n. 6. La-Peyr. Herbr.; T. gracile Thuill. confirm. a Coss. Germ. Par.; T. sabuletorum, et T. arenivagum, et T. rubellum Jord., ex Carion Saone Loir.; T. agrestinum Jord. ex Royer, T. villosum Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 14. n. 944., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 105., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 366., Flor. Dan. t. 724., Fl. Batv. v. 1. t. 58., Sturm Heft 16., Lamk. Ill. t. 613. f. a-d fl. anal. ex Gaertn., Reichnb. Icon. C. 31. t. 2146. f.a 1, 2., et f. 3. gracil. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 335. t. 153. f. 1. (7.); Labr. Heg. Icon. Helv. fasc. 14. t. 5., Rivin. Tetrp. irreg. t. 15., Zannich. Vnz. p. 264. t. 147., Matth. p. 983., Camer. Epit. p. 724., Fuchs. Hist. st. p. 491., Trag. St. h. p. 595., Dod. Cereal. p. 212-3., Pempt., p. 577. f. 1., Lob. Obs. p. 498. f. 4., Icon. 2. t. 39. f. 1., Barr. Icon. t. 901., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 441. f.ae J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 377. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 141. t. 13. f. 8. Lonicr. Nat. h. crt. 106. D. mal.

⊙ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 22. Sept. 1845; in Pyr. or. *Conflent* ad *Fontpedrouse*, die 11. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *Mauleon (Barousse)*.

Spica saepius solitaria longo suffulto pedunculo; quapropter nota specifica de *spicis sub-geminatis* a Moris proposita, mihi non imitanda videtur.

Lagopum Dioscoridis huc sistimus, ridentes de *Senecione Lagopo* Raoul (sic), nobis *S. Raoulii*, de *Gnaphalio Lagopo* Steph. var. *Filaginis arvensis*, de *Artemisia Lagopo* Fisch., de *Tr. Lagopo* Pour., de *Oxytropide Lagopo* Nutt.

Trifolium ligusticum (Cupani) Balb. apud Lois.

Cup. Panph. Sic 2. t. 215. T. stell. alpin. spanost. set. len. min. ex Guss. Sic. Syn. 2. p. 329. n. 11. Balb. apud Loisel. Fl. Gall. ed. 1. P. 2 (1807.) Add. em. p. 731. n. 18., Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 121. n. 18., Bert. 8. p. 152. n. 36., Sav. Trifol. et in Bot. Etr. v. 4. p. 21. n. 1032. (15.), Moris Sard. 1. n. 308., DC. Dub. p. 130. n. 7. T. phleoides Pourr. Herb. Matr., et T. ciliatum Pourr. Herbr. Matr.! T. divaricatum Hornem. Hrt. Hafn. p. 715. ex Presl., et iterum ex Fisch., Mey., Trautv. Ind. 3. Sem. hrt. Petropl. 1837. p. 47. n. 2019., Tr. erinaceum M. a Bieb., ex Trautv. Brot. Phyt. Lusit. sel. 1. p. 152. t. 63. f. 1., Savi Att. Accad. Ital. T. 1. (Firenze 1808.) p. 202. tab.ae f. 2. mal., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2153. f. 1.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or. cum *Olea*, locisque calidioribus.

Legi ad *Bagnouls sur mer*, Pyr. orient., die 23. Maj. 1837.

Video aliquos, inter quos Gussone, Godron, cum Seringe in DC. Pr. P. 2. p. 191. n. 10., perperam citare Balbisium *Atti Accad. Ital.*; et pejus nonnullos *Modena* addere. Poiret *Dict. Suppl.* T. 5. (1817) p. 332. n. 77. habet *T. ligusticum* Labill., et dein Balbis in Loisel. Gall., et Savi *Atti Accad. Ital.*; sed qua de Labillardieri fide? demque Savi l.c. speciem *T. gemellum* nuncupavit.

Trifolium nodiflorum Boccone! Mus.

Bocc. Mus. p. 142. t. 101. T. Boccone Savi Trifol., et in Bot. Etr. v. 4. p. 21. n. 1034 (11)., Bert. 8. p. 128. n. 19., Koch p. 188. n. 17., Moris Sard. 1. n. 311., DC. Dub. p. 130. n. 9. T. [illegible] Pourr. Herbr. Matr., La-Peyr. Herbr. Engl. Bot. Suppl. v. 4. n. 2868. Savi in Att. Accad. [illegible] (Firenze 1808.) p. 200. cum tab. f. 1. Brot. Phyt. Lusit. sel. 1. p. 156. t. 63. f. 2. Reichenb. [illegible] t. 2149. f. 1. et f. 2. tenuifl. Tenr.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. orient. cum *Olea*: repert. in Pyr. septr. med. rariss. Legi in Pyr. or., *Roussillon*, ad *Montesquieu*, die 30. Maj. 1843; in Pyr. Catal. marit. ad *Rosas*, die 2. Sept. 1846. Habeo a Deville ex *Genost*; vidique egomet in nemore *Larramet* ad *Toulouse*, ibidemve proxime in aliis locis viderunt alii; de statione ad *Bagnères*, ex Philippe, dubito. Copiosum observavi in montibus *les Albères*, et in litore *de San Pol* non procul *San Feliu de Guixols, a la Jonquera.*

Petala invicem coalita.

Degit Herbario Pourret Matriti asservato ex *Madrid*, et ex *Mahon*: non enumeratur a Cambessedes nec a Willkomm Balear. Scripsit Pourret in scheda « *Idem ac thymiflorum de Narbonne, cujus nomen mutandum* »; idem Pourret ad *T.* suum *irregulare* (sive *maritimum* Huds.) quoque adnotare: « *An mera varietas thymiflori Act. Tolos.?* » Primo, species eximie distinctae sunt; secundo, nullum *Trifolium* sub *thymifolii* nomine reperitur in Chlor. Narbon. impressa in *Mém. Acad. R. Toul.* Unde semper clarius patet, quod jam alibi diximus: Pourret, aut memoriae debilitate, aut quia La-Peyrouse, cui Chloridem Narbonensem imprimendam tradiderat, quaedam de illa mutaverit, et certo plura abstulerit, ipsum Chloridis suae minus exactam retinuisse notitiam, ejusque exemplare in exilio caruisse.

Denique *Tr. gemellum* pro peculiari specie *phleoidi* affine (cum quo uniendum censet Moris Sard. 1. p. 471. n. 310. t. 60), seorsim forte habendum censet Boiss. *Voy. botq. Esp.* p. 169.

Trifolium striatum (Ray) L. Sp.

Ray Catal. pl. Cantabr. (1660) p. 168. T. dilut. purpur. etc. Koch p. 188. n. 18., Bert. 8. p. 132. n. 16., Gaud. 4. n. 1744., Sav. Trifol., et in Bot. Etr. v. 4. p. 22. n. 1033. (16.), Moris Sard. 1. n. 312., DC. Dub. p. 130. n. 10., Bromf. Fl. Vect. p. 119. n. 5. La-Peyr. Herbr., et T. hispidum La-Peyr. Herbr., partim, et T. saxatile La-Peyr. Herbr.; T. striat., et T. scabrum Pourr. Herbr. Matr.; T. glomeratum Gater. Montaub. Engl. Bot. v. 26. n. 1843., Sv. Bot. v. 9. n. 616., Flor. Dan. t. 1171., Waldst. Kit. pl. rar. Ungr. T. 1. p. 24. t. 25., Pereboom Mat. veget. [illegible] t. 2. f. 40., Labr. Heg. Icon. Helv. fasc. 35. t. 3., Sturm Heft 16. bis (T. striat., et T. scabr.), Tenor. Fl. Napol. 5. p. 141. n. 2610. t. 177. f. 1. (pl. mea e Vergar), itemve Fl. Batv. v. 10. t. 733., Vaill. Bot. Paris. p. 196. n. 14. t. 3. f. 2., Dillen in Ray Syn. ed. 3. p. 329. n. 9. t. 13. f. 3.; Reichenb. Ic. G. 31. t. 2151. f. 1.; Barr. Icon. t. 869. (Obs. p. 72. n. 823.).

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. per Æstat.

Legi in Pyr. Cantabr. (*Guipuzcoa*) ad *Vergara*, die 25. Jun. 1853, in Pyr. Catal. supra *Camprodon* ad pagum *La Roca*, die 21. Jul. 1846; in Pyr. or. ad *la Cassagne*, die 4. Jul. 1839, ad *Prats de Mollo*, die 25. Jun. 1840; in Pyr. Corbar. ad *Portel*, die 6. Maj. 1843. Lectam a Corbin ad *Tarbes* cum Devilleana collectione ad me devenit.

Habeo varietatem (ex *la Cassagne*, ut ex *Tarbes*) contractam, diffusam, superficie magis cana, ortam loco sicco, aprico, solo arenoso, quam ego, et amici monspelienses, primo intuitu, pro peculiari specie sumpsimus.

T. tenuiflorum Tenore ex Soyer Willemet indicatur ad *St. Jean Pied de Port* a Godron cum Gren. *Fr.* p. 412. falsam speciem sustinentes: hoc respondet plantae a me ad *Vergara* lectae, alibique visae in communem stirpem abeuntem.

Trifolium scabrum (G. Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Pr. P. 140. n. 8. Koch p. 189. n. 19., Bert. 8. p. 124. n. 17., Gaud. 4. n. 1713.; Savi Trifl., et in Bot. Etr. v. 4. p. 24. n. 1035. (19.); Moris Sard. 1. n. 313., DC. Dub. p. 131. n. 11., Bromf. Fl. Vect. p. 120. n. 6. La-Peyr. Herbr., Tr. dalmaticum Vis. Engl. Bot. v. 13. n. 903., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 103., Pereboom Mat. veg. Dec. 3. t. 28. f. 20. Vaill. Bot. Paris. p. 196. n. 15. t. 33. f. 1., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2152. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 378. f 4. (a fratre G.); Chabr. Sciagr. p. 162. f. 5., Barr. Icon. t. 870.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona* m.[e] *San Miguel*, die 24. Maj. 1851. Habui ex *Mauleon (Barousse)*, ut ex *Vic*, a Corbin lectum, a Deville.

Specimina monspeliensia, et corsicana hujus speciei visa a Gussone in Herbario DC. ad *T. dalmaticum* adjicienda esse ille opinatus est Fl. Sic. Syn. p. 328. n. 8., quod me in suspicionem inducit, num *T. dalmaticum* lusus sit *T. scabri?* Post hoc describit Visian. Dalm. 3. p. 293. n. 1850 ceu synonyma adducens *Tr. maculatum* Host, et *Tr. scabrum* Alschinger Fl. Jadr.

Trifolium rigidum (Gerardi J.) Savi *Fl. Pis.* T. 2. (1798) p. 154.

Ger. J. Em. p. 1208. sub n. 6. absq. icon. T. stell. glabr. T. maritimum Huds. Fl. Angl. ed. 1. (1762.). Nob. Sch. crit. n. 77., Koch p. 187. n. 10., Bert. p. 143. n. 30., Sav. Trifl., et in Bot. Etr. v. 4. p. 23. n. 1034. (18.). Moris Sard. 1. n. 321., Crép. Pl. rar. cr. Belg. fasc. 2. p. 19. T. marit., et T. Xatarti DC. Fr., DC. Dub. p. 131. ns. 12. 14.; Loisl. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 123. ns. 30. 31. T. irregulare Pourr. Chl. Narb. n. 1179., et Pourr. Herbr. Matr.; T. clypeatum La-Peyr. Herb., et T. Xatarti La-Peyr. Herbr., Mass. apud Henry Guid. Roussill.; T. stipulaceum La-Peyr. olim ad amicos. Engl. Bot. v. 4. n. 210., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 84., Savi Pis. t. 1. f. 1., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2139. f. 2. Pluk. Phytogr. t. 113. f. 4., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 141. n. 9. t. 14. f. 1. mal.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. In humilioribus, potissimum maritimis. In Pyr. Atax. ad urbem *Narbonne*, loco Pourretiano autoptico, legi die 15. Maj. 1839. Habui e *Perpignan*, *Canet*, et *Bagnouls sur mer* a Massot. Observavi ad salinas *de Briscus*.

Distinctio varietatis **b** apud DC. Duby (ex Seringe in DC. Pr.) *spicis pedunculatis*, *laciniis calycinis majoribus tenuiter nervosis* fatua est, quia facile reperiuntur in natura transitus, et modificationes innumerae; et quoad calycis nervos, speciatim, magis apparentes, hoc pendet aut ab aetate plantae adultiore, vel interdum ab ipsorum speciminum exsiccatione.

T. Xatarti DC. ex ipsis Xatarti speciminibus susceptum, et ad me missum a Massot, observatum insuper in locis autopticis, ad *Port-Vendres*, et *Paulillas de Bagnouls sur mer* (cf. La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr. Suppl.* p. 116., nec ad *Prats de Mollo* ex DC. *Fr.* 5. p. 559. confundente patriam collectoris cum ea speciminum), ne mera quidem est speciei varietas. Hujus criticae ridiculus ampliator fuit Serres dum scripsit: « *Il faut réunir à cette espèce les T. clypeatum, et stipulaceum de l'herbier de La-Peyrouse* » Serres *Fl. de Toulous.* p. 22. Sub tribus

hisce denominationibus (cum illa *T. Xatarti*) eamdem speciem non triplicavit La-Peyrouse, qui ubi antea scripserat *T. stipulaceum* La-Peyr., supra Xatarti scripsit DC. sequutus, quod caeterum comprobatur etiam inspiciendo illius *Supplem.* cit. Supervacaneum est aliquid in Mutel, *Fr.* p. 258. n. 16., pronunciare.

Reapse maritima planta prorsus dici nequit, uti eam declarat Hudsoniana denominatio.

Pluries mihi quoque obvium ad *Toulouse*, alibique mare procul, idcirco erroris suspicionem contra Puccinelli, qui in m.^e eum degere vitam dixit, Fl. Luc. p. 368. n. 15., a Caruel *Prodr. Fl. Tosc.* n. 503., jactatam, ceu inoportunam, rejiciendamque judicabere.

Perperam quidam, Seb. Maur. Prodr., Moris Sard., Koch Syn., Guss Sic. Syn., Bert. It. cum ipso Savi Obs., et Bot. Etr. citant p. 159. Fl. Pisan.; recte DC. *Fr. Suppl.* c. p. 164. ejusdem Flor. Pisanae citavit.

SECTIO 2.a **TRICHOCEPHALUM** Koch (*Calycomorphum* Presl.).

Trifolium subterraneum (Grisley), Rivin.

Grisl. Virid. Lusit. ed. Veron. p. 82. Koch p. 189. n. 21., Bert. 8. p. 132. n. 22., Moris Sard. 1. n. 326., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 471., Savi Trif., et in Bot. Etr. v. 4. p. 12 n. 1022 (4.), DC. Dub. p. 134. n. 41. La-Peyr. Herbr., T. Blesense Dodart Mem. 4. p. 313., T. straatum Chaix Herbr., et Danth., ex Timb. Hrt. Ch. p. 59. Engl. Bot. v. 15. n. 1048., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 102., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 36., Riv. Tetrp. irrreg. t. 13. f. 1 Reichnb. Ic. C. 31 t. 2159. Dill. in Ray Syn. p. 327. n. 2. t. 13. f. 2. Dodart. Ic. Acad., vel Mém. Hist. pl. fol max. (1676.) p. 123., et p. 122. f. inter., e planta Magnol accept. Moris. Hist. pl. Oxon. S. 2. p. 138. n. 4. t. 14. f. 5. mal., Barr. Icon. t. 881.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. in calidioribus, praecipue mediterraneis.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 15. Maj. 1851. Habeo a Deville ex *Ibos*. Vidimus ad *Toulouse*, praesertim ad nemus *Larramet*; observavi ad *Azcoitia, Oms, aux Albères*, ad *Cadaques*.

Lectum a Parentau *au Puyo du calvaire*, *Plan darrem* prope *St. Béat* vidimus penes Montané. Est *T. hirsut. stellato-capite, sub terram se condente, perenne Lusitanic.*, Grisley, perperam perenne declaratum.

SECTIO 3.a **FRAGIFERA** Koch.

Trifolium fragiferum Clusii!

Clus. Cur. poster. ed. fol. 1611. p. 39, ed. in 4.o p. 40. cum fig. Clusius obiit diem supremum anno 1609. Koch p. 189. n. 22., Bert. 8. p. 189 n. 59, Gaud. 4. n. 1716., Moris Sard. 1. n. 328., Sav. Trifol. et in Bot. Etr. v. 4. p. 35. n. 1047. (36.). DC. Dub. p. 135. n. 45. La-Peyr. Herbr.: T. involucratum Dufr. (non Willd.). T. ampullescens Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 15. n. 1050., Curt. Fl. Lond. V. 2. t. 107., Fl. Dan. t. 1042., Fl. Batv. v. 5. t. 369., Sv. Bot. v. 10. n. 714., Reichnb. Ic. C. 331. t. 2157. Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 367., Sturm Heft 16., Rivin. Tetrp. irreg. t. 10. f. extr. dubia; Vaill. Bot. Paris. p. 195. t. 22. f. 2. G. Bauh. Pr. p. 140. n. 6. sin. fig., sed J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 379. f. 3., Barr. Icon. ts. 851, 852., Moris. Hist. Pl. Oxon. 2. S. 2. p. 144. n. 13. 14., t. 13. f. 14.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. Arag. ad *Otto* vallis *de Broto*, die 10. Aug. 1850.

Savi, Bertoloni, Smith Gr. Pr. illam Rivini iconem (e planta, ut videtur, culta deductam) non immerito, forte, ad *T. tomentosum* afferunt.

Trifolium resupinatum (Clusii) L. Sp.

Clus. Hisp. p. 473-4. Koch p. 190. n. 23., Bert. 8. p. 185. n. 57., Moris Sard. 1. n. 329., Sav. Trif., et in Bot. Etr. v. 4. p. 37. n. 1048. (37.). DC. Dub. p. 134. n. 44. La-Peyr. Herbr. T. tomentosum Friv. Herbr. Rumel. ex Griseb.; T. hispanicum Tabern., T. salmanticum Ger. quae denomints. nimium circumscriptae, hodie innopportunae forent: item T. vesicarium Castell hrt. Mes-

Engl. Bot. Suppl. v. 2. n. 2739., Sturm Heft 16., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 334. t. 153 f. 1. (6.), Ralph. Ic. carp. Leg. p. 40. t. 39. f. 5., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2158. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 247. f. 2., Lob. Obs. p. 494. f. 1., Icon. 2. t. 30. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 379. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 163. f. 1. Tabern. Krtb. p. 907. f. 2. (infr.), Icon. t. 522. f. 1.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Aug. Per region. mediterr. cum *Olea* commune est, super eam rarius; per region. oceanic. non nisi in humilior., calidioribusve reperiendum.

Legi in Pyr. Cantabr. (*Vizcaya*) inter *Bilbao* et *Zornoza*, die 15. Jun. 1853; in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, die 9. Jun. 1844. Observavi ad *Guetary*, *Fuentarabia*, *San Sebastiano:* occurrit ad *Toulouse*, potius secus *le Canal du midi*, forte invectum.

Folia non sunt semper basi maculata (Seringe in DC. Pr., DC. Duby, Mutel), hinc nota haec in phrasi specifica adhiberi nequit. Item horum primi perperam dicunt, errore, aut lapsu calami, *pedunculos petiolo breviores*, loco longiores. Revera non parum variant hi pedunculi, qui aliquantulum excrescere videntur sub leguminum maturatione. Calyx junior striatus, reticulatus, cum fructu conicus, aut pyramidatus. Corolla basi pallida, alis et vexillo apice roseis, cum venis saturatioribus; quumque vexillum sit magis exporrectum, tunc ex eo colorem floris deduxerunt auctores.

Clusii prolationem relinquere eis nolim, qui confecerunt *T. Clusii*, Godr. Gr. *Fr.* p. 414. Forma ab eis descripta notanda erat, sed non pro peculiari specie venditanda, quod dico perpenso quidem J. Bauhino, qui primus de plantarum identitate dubitavit.

Et ego potius Gerard, Allioni, DC. *Fr.*, Moris, Gussone, aliosque imitare malui, qui a Barrelieri, cum Jussieui prolatione (Obs. p. 73. n. 824., Ic. t. 872.) sese abstinuerunt, quam eos sequi, qui, ut Savi, Sebast. Mauri, eam receperunt, et malam declararunt, vel Godron, cum Gren. *Fr.* p. 414., qui formam *grandifloram* sistere dijudicarunt (confundendo cum *T. suaveolenti* Willd.), aut denique eos imitare, qui absque ulla observatione adduxerunt, veluti si bonam figuram existimarent; porro ea icon cum nostra specie non convenit. Quidam Tabernemontani figuram immaturo judicio, ad *T. ochroleucum* trahunt. Haec species non est omnino maritima, ut quidam perhibent, nam per regionem mediterraneam longe a mari, neque in locis salsis tantum provenit, ut abunde observavi, sive in Italia mea, vel per Galliam, Hispaniamque peragrans. Per regionem oceanicam rarior, ibidemve quum planta loca calidiora expetat, minus a mari recedit.

Trifolium tomentosum (Gesneri, G. Bauhini) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 15. f. 135., G. Bauh. Pr. p. 140. n. 4. Koch p. 190. n. 24., Bert. 8. p. 187. n. 58., Moris Sard. I. n. 330., Sav. Trif., et in Bot. Etr. v. 4. p. 33. n. 1046. (35.), DC. Dub. p. 135. n. 46, La-Peyr. Herbr., et T. pratense tomentosum La-Peyr. Herbr. s.l.; T. peregrinum Rauw. Hrt. sicc. Moris l.c. t. 64., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2158. f. 1. Magn. Bot. Monspel. p. 265, 264. fig. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 379. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 162. f. 6.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per regionem mediterraneam cum *Olea*, inque Cantabria meridionali.

Legi in Pyr. Navarr. inter *Pamplona*, et *Villaba*, solo calcareo, die 12. Jun. 1844; observavi in *Vizcaya* ad *Guernica;* in Pyr. Catal. supra *Cadaques* ad *San Sebastiano*, ad *Rosa;* in montibus Corbariensibus ad *Villeneuve*.

Folia, basi excepta, argute, sed parum crebre denticulata, subtus conspicue striata; petiolus communis longus, canaliculatus; stipulae ovato-lanceolatae, acutae, integrae. Bracteolae parum obtusae, lacerae.

Pedunculi brevissimi, sed ne flores sessiles cum Sauvages, L., Gerard, Seringe, DC., Duby dicas, quos melius Magnol descripserat. Calyx junior magis prae illo *T. resupinati* pilosus est, attamen et venosus apparet, adultior magis conspicue reticulato-venosus, venis interdum rubentibus, paulatim e sericeo tomentosus factus; insuper membranaceus, scariosus, obtusus, globosus. Corollae vexillum praecipue roseo coloratum, cum venulis saturatioribus. Legumen generatim monospermum. Tota planta glabra, demtis calycibus; demptis ferme etiam petiolis, in quibus rari et paucissimi adstant pili. Errare eos puto, qui plantam perennem declarant.

Patriam Africam septentrionalem (Mauritaniam) Linnaeo quoque notam, hodie abunde comprobatam ex Desfontaines, aliisque, fallaciter praetermisit Seringe in DC. Pr. P. 2. p. 203. n. 102. (et ex eo Dietrich Syn. 4. p. 1000. n. 95.), speciem tantummodo Europae australis incolam praedicans, quae, insuper ex Gronov. Flor. orient. p. 96. n. 235. (qui citat *Haleppy*) provenit in Syria (Africae), patria nuperius confirmata a peregrinatoribus botanicis, quorum specimina ipsemet vidi in Herbar. Ital. centr. Reperitur etiam in Bithynia, ex Griseb. Rum. Bith. p. 34-5. n. 82.; in Hercegovina, et M.e Scodro, ex Asch. et Kan. Pl. or. p. 102.

SECTIO 4.a **LUPINASTER** (MOENCH) DC.

Trifolium alpinum (G. Bauhini, Ponae) L. Sp.

G. Bauh. Pr. (1620) p. 143. n. 20., qui quadraginta annos ante jam ex Bernatum alpibus habuerat Pona Bald. (ed. 1617) p. 191. Priores editiones infra citantur (latinae). Koch p. 190. n. 26. Bert. 8. p. 101. n. 2., Gaud. 4. n. 1704., Sav. Trif., et in Bot. Etr. v. 4. p. 46. n. 1056. (48), DC. Dub. p. 135. n. 48. La-Peyr. Herbr.; Lupinaster alpinus Presl. Symb. bot. Sturm Heft. 15., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2165. f. 1. Richer de Bellev. Dess. touch. recherch. pl. Langdc. t. 3.; Pona Bald. apud Clus. Hist. pl. rar. 2. p. 340., et Pon. ex edit. Basil. (1608) p. 84., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 376. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 161. f. 3.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medior., orient.

Legi in Pyr. or. m.e *Cambresdazes*, die 11. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *Mouscaro (Barousse)*.

Individua aliqua floribus sub-ochroleucis obvia mihi fuerunt in Pyr. septr. med. ad *le Port de Plan*. Varietas ista sat rara est: eam in m.e *Serin* indicat Haller, in *Cenisio* Allioni; nam puto, flores quos ii dixerunt albos, revera sub albos, vel ochroleucos fuisse ut eos quos ego in Pyrenaeis vidi.

In Pyrenaeis vulgo *Reglisse*, aut *Regaliza* dicitur, et radix colligitur ad potiones sudorificas efficiendas in catarrho, inque pneumonitide; in planta adulta dulcis est, grate aromatica more *Meliloti officinalis;* saporem *Glycyrrhizae* primus forte botanicorum in Pyrenaeis expertus est Asso, de quo dixit in Enum. Stirp. nov. detectr. in Oryct., Zool. Arag. etc. p. 178. n. 167. Amicus De Girard, f.r., putabat hancce proprietatem ei peculiarem esse in Pyrenaeis, quum ipse radices hujus *Trifolii* per Alpes Helveticas pluries degustavisset, et illic continuo inodoras saporisque expertes reperiisset. Attamen eum *Trifol. radice dulci* nuncupavit G. Bauhinus, saporemque dulcem radicis descripsit frater ejus Johannes; sed quid amplius morer? Non animadvertit optimus De Girard virum botanicum inter Gallos perinsignem Villar scriptum reliquisse: « *Cette espèce est appelée Reglisse des Alpes*.

tant à cause de son usage, qu'à cause de sa saveur qui imite celle de la Reglisse. » Vill. *Fl. Dauph.* 3. p. 478-9. ad n. 4. Hoc dixi, quia non me latet, alios eamdem, ac De Girard, circumferre sententiam.

SECTIO 5.ª **TRIFOLIASTRUM** DC.

Trifolium montanum (Fuchsii) L. Sp.

Fuchs. Hist. st. p. 818. Koch p. 191. n. 27., Bert. 8. p. 149. n. 34., Gaud. 4. n. 1703., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 470., Savi Trif., et in Bot. Etr. v. 4. p. 47. n. 1057. (49.), Nob. Sch. cr. n. 76., DC. Dub. p. 134. n. 39. La-Peyr. Herbr., T. bifurcatum, aut T. hybridum L.? Pourr. Herbr, Matr.; T. subulatum Gilib. Pl. Lith illustr. n. 187., et Gilib. Exerc. phyt. T. Endressi Maille (quod T. montaub. Mut. Fr. n. 46.). Flor. Dan. t. 1172., Schrank Fl. Monac. t. 177., Sturm Heft 15., Dietr. Fl. Bor. v. 11. n. 763., Labr. Heg. Icon. Helv. fasc. 9. t. 2., Tenor. Fl. Napol. 5. p. 149. t. 177. f. 4., Reichnb. Ic. G. 31. t. 2160., Rivin. Tetrp. irreg. t. 12. f. extr. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 472., Matth. p. 836., Matth. ed. Valgr. 1554. p. 394. f. 3., Camer. Epit. p. 583., Clus. Pann. A. p. 760 1., et Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 245. f. 1. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 380. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 163. f. 5.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 13. Aug. 1836; varietatem *Endressi* legi in *Capsir* secus flumen *Aude*, contra *Puig-Valador*, die 19. Jul. 1837. Habeo a Deville ex *Bramesaigue*, et ex *Val de Ossoue* (prope *Gavarnie*); illa specimina ad *T. Endressi* accedentia.

Varietatem eam quae *T. Endressi* Maille, Gay, reperii in pratis humidis ad *Puig Valador*, ad *le Roc de Benal* Pyr. Atax., in *Donezan* Pyr. aurig., quae loca parum remota inter se sunt, in iisque *T. montanum* in sua vulgatiore forma non percepi. Forma illa profert folia minus irregulariter dentata, flores majores, in capitulis minus elonlongatis, saepe hemisphaericis, longioribus pedicellis insidentes, unde fit, ut sub fructificatione capituli minus rigidi sint. Attamen inter tot a me visa individua non defuerunt aliqua foliis irregulariter dentatis, pedicellis brevioribus, capitulisque quidquam elongatis praedita. Flores in varietate citata, juniores praesertim, rosei, sed flores purpurascentes in *T. montano* observavit Perret ad *Frejus*; cf. Loisel. Not. p. 112., et Perreymond *Cat. pl. Frej.* p. 84.

Denique icon Fuchsii citata sat bene refert istud *T. Endressi*, nec adeo bene *T. montanum* vulgatius, non vero *T. ochroleucum*, cui perperam retulit olim Smith, Fl. Br., et ex eo DC. Fr., et cum Duby Gall. De hoc corrigendo errore ipse sollicitus fuit Smith, *Engl. Fl.* V. 3. p. 301. sub n. 6. Sed pejus adhuc actum est a Morison, qui iconem illam ad *T. repens* citavit, Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 137. n. 2.

Caeterum primus qui Fuchsii stirpem ceu peculiarem consideravit fuit J. Bauhinus, Hist. pl. 2. l. 17. p. 379. cap. 58., sine fig.; post quem habemus Ray, Hist. pl. p. 943. n. 7., qui pone *T. montanum* collocavit, absque difficultate eos reprehendens, qui cum *T. repente* commiscebant. Mox idem Ray, Syll. pl. exter. p. 255., rem ita gessit, ut ad unionem plantarum cum *T. montano* recta adducat. Suspicione non careo *T. grandiflorum* Alex. Br. respondere formae quae *T. Endressi* nuncupata fuit; annum ante 1867 ipse Braun suam plantam ceu varietatem *T. montani* consideraverat.

Mecum dictitarunt Botanophili Pyren. oriental. primum Maille, illo *Trifolio* viso in Endressi collectione, peculiarem speciem dijudicavisse, et collectori dicavisse. Sed Gay *T. Endressi* ceu suum citavit in Coron. Endr. Pyr. *(Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 1.* T. 25. (1832) p. 242.) ubi plantae descriptionem mox se daturum spopondit, incassum a botanicis expectatam.

Liceat credere de ea consilium ipsum mutavisse, quod tamen confiteri puduit. Primus falsam speciem evertere Mutel, *Fr.* 2. p. 264. n. 46. (1834), post eum ego, sched. cr. (1842); denique Godron cum Gr. *Fr.*, qui item indicata planta ceu varietatem **b**, vel *b*, ut Mutel fecerat, non hunc, nec me citavit!

Trifolium strictum (Micheli) L. Amoen. Acad. T. 4. p. 285. n. 6.

Michel. Cat. pl. agr. Florent., et in Till. Cat. pl. Hrt. Pisan. p. 111. Mel. prat. ann., etc. Koch Add. corr. p. 1020., Bert. 8 p. 99. n. 1., Spreng. pl. min. cogn. Pug. 1. p. 51. n. 89., Moris Sard. 1. n. 325., Savi Trifl., et Bot. Etr. v. 4. p. 54. n. 1061. (57.). DC. Dub. p. 133. n. 32. La-Peyr. Herbr., T. Cynops Pourr. Herbr. Matr. Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 1. p. 36. t. 37., Engl. Bot. Suppl. v. 4. n. 2949., Desf. Atl. 2. p. 195. t. 208., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2150., Michel. Gen. pl. p. 29. t. 25. f. 7.

⊙ Flor. Maj. Fruct. Jun. In Pyr. orient., *aux Alberes* praecipue; in Pyr. septr. med. humilioribus.

Habui ex nemore *de la Roubine* supra *Bagnouls sur mer* a Massot; ad *la Tour de la Massana* vidit Timbal. Reperierunt ad *Toulouse* in nemore *Larramet,* alibique, Noulet, Timbal, Jeanbernat. Ego adultiorem vidi delab.e Jun. 1851, in *Monseny*.

Linnaeus in Sp. pl. cum hoc confudit *T. parviflorum* etiam. Plura ad speciei historiam, opportune consulenda, quia critice opposita, habes in *Engl. Bot. Suppl.* cit.; cf. etiam Boreau *Notic. pl. Corse de* Ravellière p. 6., qui dicit *T. laevigatum* Desf. cum *T. stricto* L. non esse uniendum; reapse omnino, sed tantum partim, istud huc spectare videtur, ideoque Amoenitates Academicas tantummodo a me citari, velim intelligas.

Trifolium parviflorum Ehrharti!

Ehrh. Beitr. 7. 165. Koch p. 191. n. 29., Spreng. pl. min. cogn. Pug. 1. p. 52. n. 90., Savi Obs. in var. Trifolr. spec. p. 96. n. 46., Godr. Gr. Fr. p. 421., Dietr. Synps. pl. V. 4. p. 998. n. 72 Delil. Herbr. ex Martius; Benth. ex Hrt. Paris. T. aristatum Horn. Hrt. Hafn. (nec Willd.!) ex p. 280. Fisch. Mey. Trautv. Ind. 3. sem. hrt. Petropl. 1837 p. 47. n. 2019. Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 3. t. 252. non opt.! Sturm Heft 15. (strict.), Reichnb. Ic. C. 31. t. 2162. f. 2. vix.

⊙ Flor. Jun. Fruct. Jul. In Pyr. or. montan. rarissimum.

Habui a Massot ex *les bains des Escaldas Cerdaña*, et latius in *Cerdaña* indicatur a Bentham *Cat.* p. 129., ubi ego percipere nequivi. Colebatur a Massot in olla e seminibus e loco citato eductis. Ad *Bourgmadame*, et ad *Puycerda* percepit Tourlet.

Additum est a Godron cum Gren. *Fr.* p. 422. *T. Perreymondi* Gren., dictumque in Valle *d'Eynes* Pyr. orient. repertum. Nihil de hoc ego compertum habui. Eodem anno eadem species evulgata est a Cosson sub nomine *T. minuti, Not. pl. cr. rar. nouv. (Paris* 1848) p. 5. Ambo ei referunt (cf. Cosson Ibid. 1850 p. 55.) *T. parviflorum* Perraym. Frejus, additumque est, speciem a Bourgeau fuisse detectam etiam ad *Recasens*, Pyr. or. Opinor agi de eadem ac nostra specie, quae ex Flor. Hungr. figura aliquantulum diversa apparet: sed stirpium identitatem demonstrarunt specimina Hungarica.

Trifolium suffocatum (Ray) L. Mant.

Ray. Cat. stirp. exter. Region. (1673) p. 108.? Hist. pl. 1. (1686) p. 942. n. 5., Syll. (1694) p. 254. Koch p. 191. n. 30., Bert. 8. p. 119. n. 13., Moris Sard. 1 n. 314., Sav. Trifl. et in Bot. Etr. v. 4 p. 45. n. 1055. (47.). DC. Dub. p. 133. n. 29. T. glomeratum Chaix Herb., ex Timb. Jacq. Hrt. Vindb. T. 1. p. 24. t. 60., Engl. Bot. v. 15. n. 1049., Brot. Phyt. Lus. sel. 1. p. 58. t. 65. luxur., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2161. f. 1, 2, 3. Cupan. Panph. Sic. 1. t. 208., ex Guss.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. abeunte Maj. Jun. In Pyr. Atax. orient. cum *Olea*; rarissime alibi.

Legi in Pyr. or., *Roussillon* sub *le Perthus* ad *la Cluse*, die 20. Maj. 1843. Observavi ad *Bagnouls sur mer*, ad *la Selva*, ad *San Feliu de Guixols*, ad *Narbonne*, inter *St. Girons*, et *St. Lizier*, etc.

Trifolium glomeratum (G. Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Pr. p. 140. n. 7. Koch p. 191. n. 28., Bert. 8. p. 117. n. 12., Moris Sard. 1. n. 315., Sav. Trifl., et in Bot. Etr. v. 4. p. 33. n. 1045. (33.), DC. Dub. p. 133. n. 30. La-Peyr. Herbr. T. strictum aut T. serratum Pourr. Herbr. Matr.; T. *scabrum* Gater. Herbr. Engl. Bot. v. 15. n. 1063., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 105., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 334. t. 153. f. 1. (4.), Reichenb. Ic. C. 31. t. 2160. f. 3., et t. 2173. f. 9-15. part. anal. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 378. f. 3., Cnabr. Sciagr. p. 162. f. 4., Pluk. Phytgr. t. 113. f. 5., Barr. Ic. t. 882. (Obs. p. 73. n. 828.).

⨀ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Arag., et orient. locis calidior.; rariss. in reg. oceanica.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, ad *Ceret*, die 13. Maj. 1843., in Pyr. Catal. ad *el Perthus*, die 27. Maj. 1860. Observavi ad *Jaca*, ad *San Feliu de Guixols;* per montes Corbarienses, in *Roussillon*. Ad *Larramet*, alibique, circa *Toulouse* viderunt Noulet, Timbal, Jeanbernat; Zetterstedt vidit supra *Luchon à Cazaril*, et *à Barcugnas*.

Provenit saepius in apricis, tuncque habitum prostratum et decumbentem gerit: enatum inter herbas, vel in nemusculis crescens, tum erectum reperitur. Item evenire de *T. striato* ad *Vergara* observavi. Lucem, vel puriorem aërem expetunt plantae istae. Iconem Barrelieri, cum L., All., Smith, Willd., Poir., DC., Desf., Gussone, De Notrs., ad hanc potius speciem, quam cum Savi, Mauri, Bertoloni, Caruel, ad *T. suffocatum*, refero. Laudo Gussonei actum, Fl. Sic. Syn. 2. p. 326. n. 4.; sed iste Savi sententiam, *Obs. Trif.* p. 98., contrario hujus auctoris sensu mente concepit.

Trifolium repens (Brunfelsi) Rivin.

Brunf. Herbr. 2. p. 59., et 3. p. 48. fig. super. Koch p. 191. n. 31., Bert. 8. p. 106. n. 5., Gaud. 4. n. 1700., Moris Sard. 1. n. 331., Sav. Trifol., et in Bot. Etr. v. 4. p. 10. n. 1051. (10.), DC. Dub. p. 133. n. 33. La-Peyr. Herbr., Tr. Biasoletti Steud., Hochst., var. Engl. Bot. v. 25. n. 1769., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 103., Flor. Dan. t. 990., Sv. Bot. v. 5. n. 344., Fl. Batv. v. 5. t. 368., Schrank Fl. Monac. t. 131., Sturm Heft 15., Dietr. Fl. Boruss. v. 6. n. 368. Hayn Term. bot. t. 30. f. 7., Plenck Ic. pl. med. T. 6. p. 46. t. 569., Michel. Gen. pl. p. 26. t. 25. f. 1., et 4., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2166. Rivin. Tetrp. irreg. t. 13. f. infr. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 380. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 163. f. 4., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 137. t. 12. f. 2.

⨀ Flor. Maj., et per Æstat. Fruct. Jul. Oct.

Legi in Pyr. Arag. ad *Sallen*, die 27. Jul. 1850.

Lusum floribus umbellatis legebat, mecumque communicabat Noulet, ex *Toulouse;* hunc alibi alii viderunt (*Tr. umbellatum* Lang. apud amicos). De monstro ab Ambrosini observato, in quo flores subumbellati delineantur, dixit Bertoloni, et sileo. Commemorare autem placet stirpem penta-hexaphyllam ad Leydam visam, cf. Mulder, En. pl. Leyd. (1841) n. 77.; quadrifoliam observarunt in agro Parisiensi Maugin, et Mouillefarine; cf. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 13. (1866) p. 279-81. Contra Moretti sententiam, qui *T. nigrescentis* vellet, locum Brunfelsii huc sisto.

Trifolium caespitosum (Villari) Reynier (1788).

Tr. Thalii (*sic*) Latourr. Chlor. Lugd. (1784-5.) p. 21. Villar. citans: iste descripsit Fl. Dauph. 1. (1786) p. 287. Koch p. 192. n. 33., Bert. 8. p. 103. n. 3., Gaud. 4. n. 1702., DC. Dub. p. 133. n. 34. T. caespit., et T. pallescens Savi (excl. Sturm) Savi Trif. et in Bot. Etr. v. 4. p. 41. not. sub n. 40. b. et c., ex Bert. La-Peyr. Herbr., et T. resupinatum bis La-Peyr., et T. badium La-Peyr. Herbr., dempto specimine; T. lucens Pourr. Herbr. Matr., Amoria caespitosa Presl. Symb. bot. T. Thalii (nec thalii, ut scrips. Vill. Bertol.) Vill. Dauph. 3. p. 478. t. 41., sed cal. non punct., Sturm Heft 32., Reyn. Mem. 1. in Hoepf. Mag. p. 162. t. 1., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2163. f. 1.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medior., orient.

Legi in Pyr. septr. med. m.e *Esquierry*, die 27. Jul. 1838, in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, diebus 23; et 25. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *le Tourmalet*, *le Pic du midi*, *Escoubé*, et ex *les Cousteres*. Ex editioribus vallis *Ossau*, *Pic de Cesy*, etc. mihi demonstravit Gaston Sacaze. Observavi supra *Setcasas*, et supra *Castañesa*, *au Port de Venasques*, *au Mont Llaurenti*.

Cur de synonymo J. Bauhini, cf. Hist. pl. 2. l. 17. p. 375-6., dubius, *Thalii* nuncupavit Villar? Illico in nostro obstabant folia non *acute mucronata*.

Trifolium elegans (Vaillanti) Savi *Fl. Pis.*

Vaill. infr. citat. Sav. Trifl., et in Bot. Etr. v. 4. p. 42. n. 1053. (44). Bert. S. p. 110. n. 8., Koch p. 193. n. 36., DC. Dub. p. 131. n. 38. La-Peyr. Herbr. s.l. T. recurvum Balb. et T. Vaillantii Schult. ex Balb. Cat. stirp.hrt. Acad. Taur. (1813) p. 78. not. 1., T. decumbens Schult. F. in litter. ad Societ. Ratisb.; T. microcephalum Hermann. ex Kirschleg. Alsat. p. 180. n. 13., T. hybridum Flor., T. fistulosum Gilib. Exerc. phyt. Savi Fl. Pis. 2. p. 161. t. 1. f. 2., Sturm Heft 15. (hybr.), Dietr. Pl. Bor. v. 10. n. 692., Labr. Heg. Icon. Helv. fasc. 18. t. 5., Fl. Dan. t. 1706., Reichb. Ic. C. 31. t. 2167. f. 2., Vaill. Bot. Paris. t. 22. f. 1.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Octobr. In montan., potius regionis mediterran., vel proximae.

Legi in Pyr. septr. auriger. ad *Pamiers*, die 10. Aug. 1851. Habui ex *le Capsir* Pyr. or. a Massot. Observavi ad *Martres*, ad *St. Girons*, ad *Eynes*. Viderunt in nemore *Larramet* ad *Toulouse*.

Hujus speciei singolarem lusum, foliis 4-5-foliolatis observavit Courtois in Herbar. Dilligm. a Wijnhouts anno 1633. confecto, ab hoc ita insignitum « *Quadrifolium S. phaeum* » cf. Courtois in Dod. Pempt. Comm. 2.

T. ambiguum Marsch. a Biebrst. ex monte *Sarial* Georgiae visum ex collectione Hohenackeri in Herbr. Ital. centr., mihi videtur idem hoc *T. elegans*, cui speciei relatum D'Urville etiam placuit: alii habuerunt pro *T. caespitoso*; Seringe in DC. Pr. pro *T. vesiculoso*; ii, me judice, minus feliciter. Species peculiaris Ledebour, qui, Fl. Ross. p. 552. n. 38., cum *T. montano* eam comparat *T. elegante* Koch fidenter retuli: aliam ejusdem cl. viri prolationem citat Bertoloni, scilicet *T. hybridum* Koch Syn. ed. 2. p. 192. n. 35. Sed quum ad *T. hybridum* tute retulerit Koch Linnaeanam prolationem de Flor. Svec., et Bertoloni suspicione non careat *T. elegantem* lusum esse *(macriorem)* *T. hybridi*, videre mihi videor *Trifolia* hisce duobus nominibus distincta, revera ad unam eamdemque speciem pertinere, quod item suspicatus est Ruprecht, Fl. Ingr. p. 263. Obs. affirmavitque Meyer Fl. Hanov. p. 144. n. 12. Et ego unicam tantum in naturam intendens novi, neque video harum alteram distinctam sub quocunque nomine, aut descriptam fuisse a sedulo *Trifoliorum* indagatore et illustratore Savi; *T. angulato* Waldst. pro optima specie recognito ab Host, et a Koch; et figurae de *T. hybrido*, *Sv. Bot.* v. 2. n. 129., vel *Trif. fl. alb.* Rivin. Tetrap. irreg. t. 11. f. exter., a Bertoloni ad *T. hybridum* laudatae, videntur mihi *T. elegantis* luxuriantis. Interim synonymo certiore incumbens speciem Vaillantii dixi, quae num rectius Rivino tribuenda fuerit, ultra perpendendum erit. Parum evidens Rivino est Icon, de qua usum fuisse Savium non vidi.

Trifolium nigrescens (Cupani) Viv. It. fragm.

Cup. Hrt. Cath. p. 216., et Suppl. alter. p. 91., et Panph. Sic. 1. t. 4. Koch p. 192. n. 134., Bert. S. p. 113. n. 9., Moris Sard. 1. n. 332. T. hybridum Sav. Trifl., et in Bot. Etr. v. 4. p. 41. n. 1052. (42.), et Savi P. Florul. Gorgon. n. 76., in Giorn. Bot. Ital. T. 2. (Firenze 1844) p. 250-1., patris

sentent. sustinens; DC. Dub. p. 133. n. 36. T. intermedium La-Peyr. Herbr.; T. pallescens DC. Fr., Benth. Cat., non Schreb.; T. Vaillanti, et T. polyanthemum Tenor. in Herbr. Gay, ex Cambess. Balear., T. anatolicum Boiss. pl. or.? Viv. l.c. p. 12. t. 13., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2161. f. 4., Micheli Gen. pl. p. 27. t. 25. f. 3., et 6.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or. cum *Olea*.

Legi ad *Perpignan, au Pont Rear*, die 11. Maj. 1843; ad *Gerona*, die 23. Maj. 1851. Habui ex *Bagnouls sur mer* a Massot.

Corolla primum ex ochroleuco alba, mox rosea, serius marcescit. Flores odorati ad modum *T. incarnati*.

Haec species in Italia *Oleam* excedit, frequens etiam ad *Bagnacavallo*, ubi *Olea* culta cito perit. In Pyrenaeis, loca tantum calidiora Pyren. orient. inhabitat, in agro Narbonensi rarissime hic et illic reperienda, nullimode vero in agris Biterrensi, et Monspeliensi. Constringenda, pro certo, est indicatio data a Godr. cum Gr. *Fr.* p. 420. Dicit DC. *Fr.* 5. p. 555., se vidisse ad Monspelium; recentiores observatores non vidimus: quocunque modo, et ille fatetur agi de specie rarissima in Gallia. *T. pallescens* Schreb., huic proximum, probabilis inventus in Pyrenaeis videtur Boiss. *Voy. botq. Esp.* p. 170., et p. 727., sed usque adhuc istic non fuit repertus. *T. Michelianum* Savi cum hoc jungitur a Tchihatceff, Fl. As. min. (1860) p. 17. n. 68., addito *T. cappadocico altiss., caule fistul., fl. alb.* Tournf. Herbr. (Coroll. p. 27.), quod mihi sese ostendit ceu *T. Michelianum* Savi, cui afferre vix dubito *T. hybridum* Smith Gr. Prodr. 2. n. 1788. Porro, male egerunt ii, qui hasce duas species commiscuerunt, pejus adhuc Tchihatceff, qui in eodem opere plantam diversimode judicavit, utpote qui de *T. Meneghiano* Clement. agens, l.c. p. 16. n. 66., eum comparat cum *Micheliano* Savi primo, et mox cum *T. nigrescente* Viv., veluti si ea ceu distinctas species consideraret.

SECTIO 6.ª **CHRONOSEMIUM** Sering.

Trifolium spadiceum (Fureri) L. Sp.

Furer ad G. Bauh., Pr. p. 140. n. 3. Koch p. 194. n. 37., Bert. 8. p. 196. n. 64., Gaud. 4. n. 1717., Sav. Trifl. p. 112. n. 55., DC. Dub. p. 135. n. 51. T. litigiosum Desv. Amarenus Spadiceus Presl. Symb. bot.; T. decipiens Hornem. Hrt. Hafn. ex Spenn. Sims apud Curt. Bot. Mag. v. 16. n. 557., Sturm Heft 16., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2169. f. 2.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editis., oriental. potiss. Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 7. Jul. 1836.

Caulis, calycesque post deflorescentiam glabrescere testatur Schrank, Prim. Fl. Salisb. n. 682.

Trifolium badium (Barrelieri) Schreb. apud Sturm.

Barr. Obs. p. 71. n. 812. in Aprutio; in monte Pilato Helvet. Juss. A. Koch p. 194. n. 38., Bert. 8. p. 195. n. 62., Sav. Obs. Trifol. p. 113. n. 56., Gaud. 4. 1718., DC. Dub. p. 135. n. 49., God. Fl. Jur. p. 156. La-Peyr. Herbr., quoad specimen, et T. hybridum La-Peyr. Herbr. s.l., et T. agrarium La-Peyr. Herbr. partim; T. spadiceum var. Duchartr. pl. exsicc. e Pyren.; T. spadiceum Vill. Desv. Amarenus badius Presl. Symb. bot. Schreb. apud Sturm Heft 16., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2169. f. 1. Barr. Icon. t. 1024.

⊙⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. med. orient. Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 1. Aug. 1836. Habui a Deville ex m.ᵉ *Esquierry*, et ex *l'Estibe de Luz*. In m.ᵉ *Esquierry* alibique supra *Luchon* ipsemet vidi.

Annuum crediderunt Barrelieri, Bertoloni, Caruel; biennalem Savi, Bluff, et Fingerhut, Koch, De Notrs., Ledebour; perennem Vill., DC., Desv., Gaud., Godron, Grenier, Godet. Huic speciei referri debet *Trifol. montan. lupulin.* Cappeller. Pil. monts. h. p. 188. (1767; specie in m.e *Pilato* a Jussieu, et a Gaudin spontanea confirmata.

Trifolium agrarium (J. Bauhini) L. Sp., et Herbr., ex Webb apud Soy. Willem. *Nouvlls. obsrvts. Trif. Chron.* (1852) p. 4.

J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 381. a Spec. maj. etc., ex Kirschleg. Alsat. 2. Add. Rect. p. 442 n. 182., cui fideo. Koch p. 194. n. 38., Bert. 8. p. 191. n. 62., Gaud. 4. n. 1719., Sering. in DC. Pr. P. 2. p. 205. n. 116. (excl. Engl. Bot.), Roth Tent. Fl. Germ. 3. p. 207., DC. Dub. p. 135 n. 50. T. aureum Pollich. Fl. Palat. 2. n. 708., Soy. Will. et Godr. Trefls. Chrons. p. 26. n. 5. La-Peyr. Herbr. partim; T. rufescens Bull. Fl. Paris.? T. tumescens Gilib. Exerc. phyt.; Melilotus lupulina Gater. Schk. Handb. 2. t. 210., Flor. Dan. t. 558. Flor. Batv. v. 7. t. 559., Bull. Fl. Paris. T. 5. t. 455., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 369., Sturm Heft 16., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2170.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. auriger. supra *la Forge d'Orlu*, die 20. Aug. 1840. Habeo a Deville lectum inter *Pierrefitte*, et *Luz*. Ego abunde vidi in *Lavedan*, ad *Lourdes, Bigorre,* in Valle *d'Aure*, ad *St. Girons;* et observavi quoque ad *Camprodon*, in *Monseny, aux Corbières*. Vexillum obcordatum, post anthesim validissime striato-sulcatum.

Vitam plantae diversimode judicant auctores; ☉, vel ⚇ Gaudin, Gren., Coss. et Germ., Godet. ⚇ Savi pone cultur. pl.; Kirschleg. ex obs.; insuper L., Sm. DC., Dub., Desv., Krok., Gmel., Villar., Baumg., Bluff, et Fing., Schmitz, et Reg., Bert., Godr. ♃ Koch, Wimm., Ledeb., Fuss.

De hoc, deque speciebus sequentibus consulendum quidem est Grenier *Fl. Jur.* ps. 174-7. *Tr. agrarium* Dod. Pempt. p. 576. huc a L., Reichard, Willdenow, Gorter, Kickx, Kroeker, etc. adductum, laudatum a Puel etiam, ad *Medicam lupulinam* potius, cum Smith refero: enim vero ea J. Bauhini figura, quam ad hanc speciem cum Tournefortio, et Hallero, adducimus illius evidens imitatio est.

Lotum vero *campestrem* Trag. Stirp. h. p. 592. n. 8., quod nonnulli huic *T. agrario* respondere putant, sequentis potius speciei existimo.

Trifolium lupulinum (Egenolphi, Tragi) Rivin., vel ex Rivino!

Egenolph. Herbr. imag. P. 2. crt. 6. vers. fig. inter.; Trag. St. h. p. 592. n. 8., T. procumbens L. Sp., et Herbr., teste Webb ad super. spec. c.; Koch p. 194. n. 40., Bert. 8. p. 198. n. 65., Gaud. 4. n. 1720., Moris Sard. 1. n. 334., DC. Dub. p. 136. n. 52. T. agrarium Plur. Auctor., Savi Trifl., et in Bot. Etr. v. 4. p. 48. n. 1058. (51.), Sav. P. Fl. Gorgon. n. 77., Soy. Willem. et Godr. Trefls. Chronos. p. 23. n. 4. La-Peyr. Herbr., partim, s.l., et T. agrarium La-Peyr. Herbr. partim, et T. spadiceum La-Peyr. Herbr., et T. filiforme La-Peyr. Herbr., dempto specim.; et Medicago lupulina Herbr. La-Peyr.; T. mesogitanum Boiss., ex Griseb. Rum. Bith.; T. Schreberi Jordan, apud Boreau Fl. centr. Fr. ed. 3. n. 514., antea T. pseudo-procumbens Bor. Engl. Bot. v. 14. n. 945., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 110., ex Bertol.! Flor. Dan. t. 796., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 370., Sturm Heft 16. bis. Fl. Batv. v. 4. t. 320., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2172. f. 1., Vaill. Bot. Paris p. 196. n. 16. t. 22. f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 381. f. 1., Lonicer. Nat. h. crt. 106. C.? Riv. Tetrp. irreg. t. 10. f. 1., Moris. Hist. pl. Ox. 2. S. 2. p. 142. t. 13. f. 1.

☉ Flor. Maj. et per Æstat. Fruct. Jul. Oct.

Legi in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 3. Aug. 1850, in Pyr. Catal. ad *Gerona,* die 6. Jun. 1851.

Individuum singulare ad *Torla* legi in quo capitula aliqua humo imposita, jam semina germinantia offerebant.

Egenolphiana figura a quibusdam ad *Medicam lupulinam* allata fuit.

Riviniana denominatio indicata, potius quam expressa est: revera *lupulinum* non est latinum, sed est botanicum e quadam cum *Lupulo volubili,* remota si vis, similitudine; hujus postremae speciei nomen triviale italum in officinis usitatum cuncti noscunt.

Trifolium patens (Fuchsii? Vaillanti) Schreb. apud Sturm.

Fuchs. Hist. st. p. 819.? Vaill. Bot. Paris. Ind. pl. aer. incisr. p. 213. (innumr.) n. 154. Koch p. 195. n. 41., Bert. 8. p. 200. n. 66., Soy. Willm. et Godr. Trefls. Chronos. p. 28. n. 6. T. parisiense DC. Fr., et cum Dub. p. 136 n. 53. T. chrysanthum Gaud. 4. n. 1722., et 6., Append. p. 362. T. procumbens La-Peyr. Herbr. s l., partim? T. agrarium Pesn. Cat., ex Lloyd., T. aureum *b* Sav. Trifl. Schreb. apud Sturm. Heft 16., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2171. f. 2., Vaill. Bot. Paris. t. 22. f. 4.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *d'Aure*, ad *Gresian*, die 10. Jul. 1852. Habeo a Deville ex *Cap-vern*. Observavi in Valle *d'Aspe*, in *Lavedan*, ad *Luchon*, etc.

Adposui dubium ad Fuchsii auctoritatem, quam ad superiorem speciem postulat Sprengel.

Trifolium minus (Penae Lobelii) Relh. Cantabr. p. 290.

Pen. Lob. Advrsr. p. 381. Trif. lut. minim. Londin. 3. p. 1404. Low. Man. Fl. Madr. p. 152. n. 19. Sm. Brt. Add. corrig., ex edit., et Engl. Fl. 3. p. 310. n. 17. T. filiforme DC. Fr., et cum Dub. p. 136. n. 54., Koch p. 195. n. 42., Bert. 8. p. 204. n. 69., Gaud. 4. n. 1721. a. Ledeb. Fl. Ross. p. 557. n. 53., Mey. C. A., sub inseq. specie p. 83. T. procumbens Godr. Gr. Fr. p. 423., cum Pollich Palat., Gmel. Bad. Alsat., Sav. Trifl., et Bot. Etr. v. 4. p. 50. not. sub n. 52., Puel in Bull. Soc. botq. Fr. 3. (1856) p. 291. n. 4. T. dubium Albot apud Desv. Aug., T. filiforme Serr., Noul. Fl. bass. sous Pyr.; Engl. Bot. v. 18. n. 1256., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 109., Sturm Heft 16., Ray Syn. ed. 3. p. 330. n. 17. t. 14. f. 3., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2171. f. 1., Lob. Icon. 2. t. 29. f. 2., Ger. J. Herbr. emac. p. 1186.

⊙ Flor. Maj. et per Æstat. Fruct. Jul. Oct. Reperiendum potius in montanis.

Legi in Pyr. septr. medior. *Lavedan*, ad *Argeles de Bigorre*, die 12. Jun. 1862; in Pyr. or. *Cerdaña*, ad pontem *de Bourgmadame*, die 10. Jul. 1837.

Legumen exsertum tantummodo in hac specie, et inde transitum ab ea ad *Melilotum* vidit Serres, *Fl. Toul.* p. 22. Sed abunde compertum est, hoc in quibusdam aliis *Trifolii* speciebus, sectionum differentium, locum habere, videlicet in *Trifls. vesiculoso, spumoso, repente, stricto, Micheliano*, etc.; praeterquamquod character iste ponitur inter notas, quibus *Trifolia Chronosemia* fulciuntur. Fuere tamen aliqui, Noulet, Mérat, Haller, Allioni, Lestibudois, Grisebach, qui *Melilotis* propinquiora *T. chronosemia* ponerent, quibus parum abfuit, quin accederem.

Trifolium filiforme (Morisoni) L. Sp. pl. ed. 1., et Herbr., ex Webb s.c.

Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 142. n. 2., sin. ic., et quoad descript. tant. Sm. Engl. Flor. 3. p. 310. n. 18., Bert. 8. p. 205. n. 70., Gaud. 4. n. 1721. *b*; Moris Sard. 1. n. 335., Sav. Trifl., et in Bot. Etr. 4. p. 50. n. 1059 (53). Soy. Vill. et Godr. Trefls. Chronos. p. 19. n. 1., Puel in Bull. Soc. botq. Fr. T. 3. (1856) p. 291., Mey. C. A. ind. 11. h. Petropl. (1845) p. 82. T. micranthum Viv. Libyc. specim. p. 45., Koch p. 195. n. 43., Ledeb. Fl. Ross. p. 557. n. 54. La-Peyr. Herbr., quoad., specimen; T. lupulinum alter. Vaill. Herbr. in Mus. Par. ex Puel; Amarenus filiformis Presl. Symb. bot.; Melilotus microcarpa Balb. ex Bernh.; M. anomala Ledeb., ipso fat. in Fl. Ross. Viv. l.c. t. 19. f. 3. gracilius. Engl. Bot. v. 18. n 1257., Flor. Dan. t. 1707., Dietr. Fl. Bor. vi 6. n. 371., Flor. Batv. v. 11. t. 823., Dill. in Ray Syn. ed. 3. p. 331. t. 14. f. 4. vix., Micheli pl. Gen. p. 29. t. 25. f. 8. Reichnb. Ic. C. 31. t. 2172. f. 2.

⊙ Flor. Maj. et per Æstat. Fruct. Jul. Oct. Minus a mare recedere solet prae super.[e].

Legi in Pyr. Cantabr. merid. ad *Abadiano*, die 25. Jul. 1857.

Ceu maritimam stirpem sibi finxerunt Michalet, et Grenier; hunc cf. *Fl. Jur.* P. 3. (1875) p. 53.

Miediega N. *Dorycnium* Tournf., Auctor. Adeundum est ad Cratevam, et Dioscoridem usque ad *Dorycnium* dijudicandum. Penes hunc, l. 4. c. 75. Alexiph. c. 6., reperimus *Dorycnium* a quibusdam

dici *Solanum maniacum* vel *furiosum* (veluti cuspis aut lances, ex Boehm.) pro qua planta Columna (Phytobas. ed. Neapol. p. 46.) *Stramonium foetidum* interpretatus est; alii pro ea intellexerunt *Physalidem Alkekengi* (cf. Adans. *Fam. pl.* 2. p. 514.). Cordus putavit *Dorycnium* esse *Cardiospermum Halicacabum;* Imperatus, Caesalpinus, Clusius cum Plateau *Convolvulum Cneorum;* Santalbinus (cf. J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 385.) *Vulnerariam Barbam Jovis.* Monspelienses cum Rondeletio, pro *Dorycnio* Dioscoridis susceperunt alteram hujus nostri generis speciem penes eos communem, illosque primus reprehendit Gesnerus (Hrt. Germ. crt. 257.) et merito reprehendit, plurium Botanicorum consensu. Prudentius Matthioli a quacunque interpretatione cavit. Persuasus ego de hoc, quod talis nominis confirmatione errorem continuavissem, vocabulum salmaticense ad hasce species significandas vulgo adhibitum in technicum extollendum duxi.

Miediega gracilis (Caesalpini) Nob.

Caes. Herbr. Tornab. (1563.) fol. 163. n. 447. De Plnts. l. 6. c. 25. p. 245. Trag. 1. Dorycnium gracile Jord. Obs. pl. nouv. cr. Fr. fragm. 3. p. 70., Godr. Gr. Fr. p. 427. D. herbaceum Quorund., Bert. S. p. 241. n. 1., saltem partim. Jord. l.c. t. 4. f. D., Flor. Graec. Sbthrp. C. 8. p. 43. t. 760., Reichnb. C. 31. t. 2188. f. 3., Zannich. Vnz. p. 88. t. 107.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In maritim. salsis Pyr. oriental. Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 16. Jun. 1851. Observai ad *Canet. Miediega herbacea, D. herbaceum* Vill. reapse, cum Jordan, aliena videtur species. Haesitans procedo in dijudicandis speciebus, quas vivas, cum Jordani opere ad manus, considerare opportum foret, ut absolutum erueretur judicium. *M. herbaceae* respondet *Lotus Crantzii* Visian. Dalm. 3. p. 304. n. 1887., cui iste retulit etiam Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 177. n. 14. t. 18. f. n. 14.; sed abnuerim, quum prolatio haec ad *Bonjeaniam hirsutam* pertineat. Num *Lotus Polii folio; incan. angustifol. minr., Dorycnio congeneris siliquis,* Cupan. Panph. V. 3. t. 104. ex exempl. Bibl. Soc. Jes. Panorm., a Gussone Sic. Syn. 2. p. 902. cum dubio judicatum *M. herbacea?* fuerit potius hujus nostrae *M. gracilis,* ego in suspicionem veni.

Miediega suffruticosa (Gesneri) Nob.

Dorycnium falso dictum! Gesn. Hrt. Germ. crt. 257. Dorycnium Monspeliensium Pen., Lobel. Advrsr. p. 389. D. suffruticosum Vill., Bert. S. p. 243. n. 2., Koch p. 195. n. 1, Gaud. 4. 1737., DC. Dub. p. 137. n. 5. Lotus Dorycnium Moris Sard. 1. n. 336. (emend.a syn.a). D. suffrut. La-Peyr. Herbr., et D. herbaceum La-Peyr. Herbr., D. intermedium Ledeb., ex ipso Fl. Ross. Reichnb. Ic. C. 31. t. 2188. f. 1. 2. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 15. f. 131., Lob. Icon. 2. t. 51. f. 1., Clus. Hisp. p. 201-3., et Hist. pl. rar. l. 1. p. 100. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 915. f. 1. Icon. t. 530. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 387-8. f. 1. vix. Faber Strychn. p. 29. n. 16. cum figura.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. Frequentior occurrit per region mediterran. cum *Olea;* sed in Pyr. ocean. etiam hic et illic locis calidioribus reperitur: praediligit solum calcareum.

Legi in Pyr. Arag. ad *Luesia*, die 3. Jul. 1850. In Pyr. septr. med. ad *St. Martory*, die 13. Jun. 1879. Habeo a Deville ex *Hybarette:* observavi ad *Pamplona, Liadena;* ad *Bilbao*, ad *Tarbes*, ad *Toulose, au Pech David*, et *Balma*, ad *St. Girons.*

Dorycnia Jordani *decumbens*, et *suffruticosum, Fragm.* 3. p. 60., et p. 64., t. 4. f. A, B., ejusdem speciei varietates esse suspicor. Nostrae strictius horum secundum pertinet.

Sanio, cum quo iter feci ad Monspelium, die 13. Mart. 1836, redeundo ex *la Verune*, monuit me sibi compertum, comprobatumque esse, quod si pecudes hanc plantam degustaverint, et paulo post ene-

catae fuerint, illorum carnem pravum, gravemque saporem ad putridum accedentem acquirere, ita ut quasi impossibile sit eam sine repugnantia comedi. Asseruit quoque, non semper herbam pecori infestum esse, illamque eos bene digerere, sed dum ederint, cavendum ut per aliquot dies illos alienis herbis vel frugibus vescantur, antequam pro tabernis lanienis enacati sint.

Miediega procumbens (Grisley) Nob.

Glaux supin. vimin. Lusit. Grisley Virid. Lusit. Dorycnium procumbens La-Peyr. Herbr., et Hist. abr. pl. Pyr. 2. p. 441. n. 2., Suppl. p. 117. Dorycnopsis Gerardi Boiss. Voy. botq. Esp. p. 104. n. 457. Godr. Gr. Fr. p. 425. Anthyllis Gerardi L. Mant., Bert. 7. p. 404. n. 3., Moris Sard. 1. n. 274., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 116. n. 4., DC. Dub. p. 122. n. 1. A. Ger. La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 411. n. 3., et Suppl. p. 99. (ead. pl. duplic.) A. *onobrychioides* Cav. Ic. descr. 2. p. 40. n. 164. t. 150., ex archetypis visis in Hrbr. hrt. Bot. Matr. Gerard Gallo-Prov. p. 490. n. 5. t. 18. Bocc. Mus. pnt. rar. (1697) p. 162. lin. 3. t. 129. f. inter. (vell.a).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. or. cum *Olea*, locisque calidioribus.

Legi in *Roussillon* ad *Port-Vendres*, die 9. Jun. 1837; in Pyr. Catal. ad *San Feliu de Guizols*, die 18. Jun. 1860.

Dorycnopsis ceu peculiare genus seorsim reprobavit Cosson. Stat *Anthyllis*, sic dicta, *onobrychioides* Boiss. et Reut., inter genera *Vulnerariam*, et *Miediegam* intermedia: cf. Cosson *Pl. nouv. cr. mid. Espagn.* (1852) p. 158-9. Reformandi erunt generis characteres eo modo, ut comprehendant species, quas habitus et facies inter sese sorores declarant.

Stamina monadelpha dicuntur a DC. *Fr.* 5. p. 553., a Loiseleur, vel omnino connexa a DC. Pr., et cum Duby, nec recte: stamen illud, quod in aliis diadelphis plurimis liberum est, in hac specie ad medium tantum androphori connectitur, altera parte liberum.

Flores primo rosei, mox purpurei fiunt, vexillo saturatius venoso. Erravit certe Gerard stirpem annuam declarando.

A. onobrychioidem Cavan. prius ad hanc speciem retulerat Boiss. l.c., qui mox eam exclusit e genere suo *Dorycnopside*, sustinens veram *Anthyllidem*, seu *Vulnerariam*, esse et peculiarem constituere speciem, quam, in consortio cum Reuter, edidit, Pugill. pl. nov. Afr. bor., Hispan. austr. (Genev. 1852) p. 36. Ego vero, ex citatis Cavanillesii archetypis, eam ad nostram speciem confirmare minime haesitavi. Forte quis dubitaret, num sub una denominatione duae confusae fuerint species a Cavanilles? Sed si una tantum stetit, tunc notandum est, pari modo faciem plantae Boccone et Cavanilles affecisse, quum horum primus stirpem *Onobrychidis* speciem dijudicaverit.

Referam Gerardi notam reperiendam in mnscr. pro ed. 2.ª Flor. Gallo-Prov. « *Anth. herbacea, foliis pinnatis, foliolis inaequalibus, pedunculis axillaribus, folio longioribus, capitulis nudis. In maritimis versus St. Tropez, et Cavalière. A. (sic). Descr. Caules multi procumbentes, pedales, et ultra, teretes, glabri, ramosi. Foliola 7 vel 9, basi attenuata, apice spathulata, sub-villosa, altera, impari productiore, infimo stipulari. Pedunculi filiformes, biunciales, nudi. Capitula terminalia, e floribus plus quam 20. Calycis segmenta aequalia, vexillum ovatum, alis longius. Legumen turgidusculum ovatum, breve, quod immaturum vidi. Hujus icon prostat etiam in Boccone Mus.* » Ger. l.c. Nullum Bocconei locum recte citavit Gerard, neque alius, quantum perspicere datum est: fidenter ego, duce Gerard, inquisivi, eumque reperii.

Bonjeania Reichnb., Koch, Endlich. Parum abfuit, quin et ego pro *Mullagherae* sectione habuerim.

Bonjeania hirsuta (Caesalpin., et Gesneri) Reichnb. Excurs. n. 3265.

Caesalp. Herbr. Tornab. (1563) fol. 163. n. 445., De Plnts. l. 6. c. 23. p. 245., Gesn. Op. bot ed. a Schmied. tab. aen. 1. f. 8. Koch p. 196, Bert. 8. p. 236. n. 1. Dorycnium hirsutum Sering. in DC. Pr., DC. Dub. p. 136. n. 2. Lotus hirsutus L., Moris Sard. 1. n. 337. Trifolium haemorroidale Lobel. Illustr. p. 151. Lot. hirsut. La-Peyr. Herbr., L. tomentosus Rhod. apud Schrad. Journ., Gusson. Inarim., et inde Lot. intermedius Tenor. Nap.; Dor. Graecum Griseb. It. 1. p. 247., ipso fat e Spic l Rum. Bith. Flor. Graec. Sibthorp. C. 8. p. 43. t. 759., Reichenb. Pl. cr. C. 10. t. 1000. f. 1331., Rivin. Tetrp. irr. t. 77. Oxytriphyll. Pen. Lob. Adversr. p. 381., Lob. Icon. 2. t. 31. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 360., Parkins. Theatr. p. 1102., Rich. de Bellev. Fig. pl. ex Gilibrt. Demonstr. botq. p. 79. n. 222. cum tab.a, Barr. Icon. t. 1033. Reichenb. Ic. C. 31. t. 2185. f. 1, 2. seric., 3. microph., Moris Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 177. n. 14. t. 18. f. n. 14.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. per Æstat. Per region. mediterr. praesertim, locisque calidioribus.

Legi in Pyr. or.; *Roussillon*, supra *Ceret* ad *Reynes*, solo calcareo, die 26. Maj. 1843. Vidi ad *Marseillan*, ad *Toulouse*; in *Sobrarbe*.

Parvam, sericeam, parvifloram observavi in Corsica ad *Bonifacio*, et in Pyr. Aragon. secus flumen *Gallego*, ad *Murillo*, sed peculiarem sistere speciem, ut olim similem plantam existimarunt Rohde, et DC., nunquam credidi.

Bonjeania recta (Dalechampii) Reichnb. Excursr. n. 3264.

Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 508-9. f. 1.a Bert. 8. p. 239. n. 2. Dorycnium rectum Sering. in DC. Pr., DC. Dub. p. 136. n. 1. Lotus rectus L. Moris Sard. 1. n. 338. L. rect. La-Peyr. Herbr.; Gussonea recta Parlat. Pl. rar. fasc. 1. p. 6.; L. Libyca Rivin. Reichnb. Ic. C. 31. t. 2186. f. 1. 2., Rivin. Tetrp. irreg. t. 78.; J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 359. sin. fig.; Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 177. n. 13., Barr. Icon. t. 544.

♄ Flor. Jun. Jul., et ferme per totam Æstatem. Fruct. Aug. Oct. Frequentissima per region. mediterr. locis humilioribus: reperitur etiam in Cantabr. humilior., raro in Pyr. septr. med.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, supra *Collioure* l.d. *Consolation*, die 6. Sept. 1843. Observavi ad *Orio*, ad *Algortha*, abunde circa *Bilbao*: vidi ad *Toulouse* sub *Pech David*, ubi per paucos annos perduravisse testatur Noul. *Fl. anal. Toul.* 1861 p. 43. Obs. Et ita erit.

Viscositas plantae interdum parcissima. Flores albo-rosei, cum carina a medio ad apicem atro-violacea, et haec carina porrecta, obtusa. Legumina stellatim patentia, calyce duplo, triplove longiora; semina orbiculato-compressa. Legumina haec bene matura observavi ad *Pech David*, Oct. 1853., ubi stirps per aliquot annos perduravit, nec, forte, circa *Toulouse*, omnino deperdita est: in eadem regione, rarissimam semper, invenit eam Corbin ad *Pouyastruc*, teste Dulac, *Fl. Hauts Pyrs.* n. 918.

In hac specie calyx ad faucem turgescit, sub-bilabiatus est, et dentibus duobus superioribus quidquam latioribus gaudet, qua nota ad *Miediegam* appropinquat. Fatendum est genus *Bonjeaniam* artificiale esse, habitu, et facie propria non gaudens, characteribus propriis paucissimis tantummodo distinctum. Vereor, ne accurata specierum analysis suadeat istis unionem cum *Miediega*, illis tot subtilium generum distinctionem.

Mullaghera (Rivin., Tournf.) N. *Lotus* Neotericor., ex citatis auctoribus.

Mullaghera Nob., *Lotus* Neotericor., nec Theophrasti, quidquid proclamaverit Spreng. Gen. pl. n. 2908. Oh stupor! *Lotum*, nomen tam altae, et variae significationis, cecidisse in stirpes modestissimas, et

neglectas, quarum nulla respondet *Loto* cuicunque antiquorum, e quibus nomen ereptum est, vel de quibus adeo erudite, non tamen perspicue disceptatum est. Opportuna ad rem Theophrasti verba commemorabo: « *Verum..... proprietates, et differentias comparatas cum caeteris contemplari oportet. Quaedam enim speciebus pluribus constant, et fere in homonymis censentur, quae praeter nomen commune nihil habent, ut Lotus: hujus enim species plures sunt, folio, caule, flore, fructuque discretae: praeterea diversae tum viribus in usu cibario, tum quod non eadem loca desiderant: e quorum numero est qui Melilotus vocatur, et plura alia* ». Hist. pl. l. 7. c. ult., sive 14., aut 15. ed. Schneid. p. 156. En nominum impropriorum critica! A renatis vero litteris scribebat Matthioli: « *Plura autem reperio plantarum similia nomina, quae tamen varias pernotant plantas* » de hac nominum permixtione conquestus cum amico Cratone, Epist. Medic. l. 3., ed. Prag. p. 232., ed. Francof. p. 134., ed. Lugd. p. 385. Et ego abhorrens aeque a nominibus falsis, quam a legibus sine ratione impositis, nomen mutare constitui. Genus *Timbaliam* dixeram; sed veritus sum, ne, quamcumque ingessissem laudem, imparem sui homo ille gloriosus reperiret. Converti me igitur ad simpliciorem rem, inquirendo nomen a specie prototypa desumptum, inter quae italum illud *Mullagherae* in latinum illico conversum, ceu aptissimum, mihi sese officit. Caeterum *Difficile est satiram non scribere!*

Mullaghera variabilis (Ruellii) Nob.

Andacocha Ruell. De Nat. Stirp. l. 3. c. 125. p. 836. lin 20., sic credo. Lotus angustissimus L., Koch p. 198. n. 6., Bory Chaub. Morée n. 1054., Moris Sard. 1. n. 342., Hook. et Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 107. n. 3. L. angustiss., et L. hispidus Desf., Bert. 8. ps. 228-30., ns. 16 17., Babingt. Brit. Lot. apud Jardin, Hook., et Tayl. Annals. of Nat. Histor. V. 2. (*Lond.* 1839.) p. 264-5., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. ps. 136-7. ns. 8, 9., DC. Dub. p. 137. ns. 7, 6., Godr. Gr. Fr. p. 430-1. L. unibracteatus Viv. Libyc. spec. p. 48. t. 18. f. 4., ex Cosson, sed mihi non adeo evidenter. L. hispid. Desf. La-Peyr. Herbr. s.l., L. diffusus Sm. La-Peyr. Herbr., L. corniculatus var. caule decumbente, La-Peyr. Herbr., L. cytisoides La-Peyr. Herbr.!, et L. pedunculatus Herbr. La-Peyr., L. divaricatus Soland., in Herbr. Banks (non Boiss.) ex Lemann.; item L. divaricat. Low. Nov., L. parviflorus Biech. Lucch. agg., Timbalia variabilis Nobisc. Engl. Bot. v. 13. n. 925., et E. B. Suppl. v. 3. n. 2823., Babingt. l.c. fig. ns. 3. 4. in hac legum. breviss. Schrank Pl. rar. hrt. Monac. T. 1. fol. tab. 40., Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 3. p. 251. t. 229., Loisel. l.c. t. 16., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2183. f. 3, 4. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 1. f. 6.? J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 356. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 157. f. 4., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 175. n. 1. t. 18. f. 1.

⊙ Flor. Maj., et per Æstat. Fruct. Æstat. Sept.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *San Jean de Luz*, die 27. Maj. 1841; in Pyr. or., *Roussillon*, inter *Montesquieu*, et *Maurillas*, die 30. Maj. 1843. Habeo a Deville ex *Tarbes;* ex nemore *Larramet* ad *Toulouse* a Baillet, ex *Bagnouls sur mer* a Massot. Observavi ad *Oyarzun*, ad *Blancs*.

Stirpium unionem propositam a Bory Chaubard *Morée* (1832) (opere extante in Bibl. Tolosana) aliquot post annos ceu dubiam, et suam emisit Serres, *Cat.*, sive *Flor. Toulouse* 1836. p. 23.; homo qui, ut didici, sub eo tempore, quae ab aliis, a Noulet praesertim in ipsa urbe *Toulouse* didicerat, uti sua sollicite evulgare studuit, utpote qui aeque morali, ac physico probitatis sensu carebat, dicamus pudoris omnino expertem etiam, ut mihi aliisque longe lateque comprobare eheu datum est: cf. quoque Meyer. C. A. in Ind. 11. hrt. Petrpl. 1. (1845) p. 74. Legumina variare ab uno ad quatuor in Pyrenaeis quoque facile conspicitur. Et varia est leguminum crassities, itemve semina plus minus flavido-castanea, vel castaneo-fusca reperiuntur, ut observatum quidem est a Deville nostro. Quae omnia, ut alia quae ad stirpium junctionem

adducunt Natura observatori demonstrat. Specimina mea Cantabrica (formae *diffusae*) bene exsiccata, florum colorem, ne vexilli quidem, mutatum ostendunt.

Mullaghera communis (Egenolphi) Nob.

Egenolph. Herbr. imag. P. 2. crt. 11. a. Lotus corniculatus L. Koch p. 197. n. 2., Bert. 8. p. 222. n. 12., Moris Sard. 1. n. 340. (excl. var. *b*); Gaud. 4. n. 1736. (excl. var. *g*, et *d*!); Babingt. Brit. Lot. apud Jard., Hook., et Tayl. Annls. of Nat. Hist. V. 2. (Lond. 1839) p. 261-2. Wilson apud Hook. Journ. of Bot. V. 1. (1834) p. 265. n. 30., DC. Dub. p. 138. n. 9. Desv. Fl. Anj. n. 1319. L. cornicul. La-Peyr. Herbr. partim, et L. angustissimus La-Peyr. Herbr.; L. laciniatus Pourr. Herbr. Matr.; L. alpinus Schleich., Ramd. Pic du midi, L. Delorti Timb., L. elongatus Desv., ipso fat. l.c.; L. arvensis Schk. Bor.; L. pentaphyllus Gilib. Exerc. phyt., Timbalia trivialis Nob. Engl. Bot. v. 30. n. 2090., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 108., Babingt. l.c. fig.a 1.a, F.. Batv. v. 3. t. 183., Sv. Bot. v. 5, n. 334., Schk Handb. 2. n. 4139. t. 211., Schrank Flor. Monac. t. 279., Fl. Dan. t. 991., et t. 1995. stat. elatr. Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 486., Labr. Heg. Icon. Helv. fasc. 13. t. 2., Coss. Germ. Flor. Paris. p. 123. n. 1. t. 11. f. C. flor., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2180., et t. 2181. f. 2. var. ciliat. Zannich. Vnz. p. 170. t. 280. Lonicr. Nat. h. crt. 106. B. Fuchs. Hist. st. p. 527. Trag. St. h. p. 594. mal.; Matth. p. 529., quae fig. imit. fuit a Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 507. f. 1.. Matth. ed. Valgr. 1554. p. 504. f. 1., Dod. Cereal. p. 203., Pempt. p. 573. f. 2.. Lob. Obs. p. 501. f. 2., Icon. 2. t. 44. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 355. fig., Dalech. Hist. Pl. Lugd. p. 507. f. 1.

♃ Flor. Maj. in Autumni initio. Fruct. Æstat. Autumn.

Legi in Pyr. Cantabr. *(Vizcaya)* sub *Bilbao*, prope *Algortha*, die 1. Aug. 1857; in Pyr. Arag. ad *San Victorian*, die 5. Sept. 1850, ibidemve proxime ad *el Fossao*, die 7. Sept. 1850; in Pyr. or. supra *l'etang de la Nour* ad basim montis *Carlit*, die 5. Aug. 1851; in Pyr. septr. aurigr. ad *Pamiers*, die 10. Aug. 1851. Habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos*, et a Timbal, ex *la Clape* ad *Narbonne* sub forma *L. Delorti*, cui appropinquant specimina Devilleana, meaque ex Pyr. or., quorum similia vidi quoque ad *Urr*, et ad *Solsona*, legique etiam ad *Aisobal (Cerdaña)* die 7. Maj. 1861, observavique etiam ad *Bellegarde*, etc. « *Il est peu de plantes plus variables que celle ci, et par consequent plus polymorphes.* » Richrd. Ach. Tentam. Fl. Abyss. (1847) n. 176.

L. laciniatus Pourr. ex *Madrid*, in Herb. suo Matr. asserv., mihi est ipsa *M. communis*, aut imbre, aut ab insectis erosa, vel discissa. Nec Colmeiro ullam de hac planta mentionem fecit in *Apuntes dos Castillas*, neque Graells eam commemoravit in Indic. plantr. novar. (1854); ita ut ceu res mere fortuita, de qua Pourret hallucinatus est, ea haberi debeat.

Num *L. tenuis* Waldst. Kit. constituat speciem propriam, aut potius varietatem *M. communis* asserere adhuc nequeo. Ei pertinere suspicor quam plantam legi ad *Pamiers*, et ad *Algortha* in arenosis, salsis, humidisve. Est planta glabra; caulis rami praecipui sunt fistulosi, folia, stipulaeque linearia, calycis dentes elongato-subulati, in illorum basi triangulari ciliati, apice seta una vel altera saepius instructi. Habitus hujus stirpis elongatus, gracilescens, umbellae pauciflorae. Eamdem formam observavi in maritimis ad *Zarauz*, et *al Passaje*. Si perceperim hanc esse revera illum *L. tenuem* Auctor., tunc me iis adjungam, qui ejus legitimitatem denegant. Revera figura spectanda in *Engl. Bot. Suppl.* v. 1. n. 2615. me non allicit: eamque, cum Kitaibeliana stirpe, ad *M. communem* (var. **g**) afferunt Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 106 n. 1., sicque Bromf. Vect. p. 125.

Mullaghera uliginosa (Tragi, et Loniceri) Nob.

Trag. St. h. p. 591. n. 4., et ut videtur ex eo Lonicer. Nat. h. crt. 106. B., Lot. germ. 4. sine fig. Lotus uliginosus Schk. Handb. 2. n. 4138., Koch p. 197. n. 5., Low. Man. Fl. Madr. p. 170. n. 4. L. major Scop. Carn.? Bert. 8. p. 225. n. 13., Hook, Br. Fl. ed. 1. p. 332. n. 3., Willson apud Hook.

Journ. of Bot. V. 1. (1831) p. 266. n. 31., Babingt. Brit. Bot. l.s.c. p. 263., Man. Br. Bot. ed. 5. p. 81' n. 2. L. corniculatus sylvaticus Brot. Fl. Lusit. 2. p. 121. n. 9. L. cornic. *g* Gaud. 4. n. 1736.; *b* Loisl' Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 137. n. 13., DC. Dub. p. 138. n. 9. L. corn. var. major La-Peyr. Herbr.; Id· var. *b* Noul. Fl.; Id. *b* Fries et Brob. Hallnd.; L. pedunculatus Cav. Ic. descr., ex Herbr.; L. altissimus Desv. Obs. pl. Angrs.; L. pinifolius Low. Nov. est var., Timbalia uliginosa Nob. Schk. Handb. 2. t. 211., Engl. Bot. v. 30. n. 2091., Flor. Dan. t. 1621., Cav. l.c. 2. p. 52. n. 180. t. 164., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 485., Coss. Germ. Fl. Par. p. 123. n. 2. t. 11. *f.* D. flor.; Babingt. l.c. p. 262. f. 2., Fl. Batv. v. 12. t. 981., Riv. Tetrp. irr. t. 76. f. 1., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2182. f. 1. L. pentaph. maj. etc. Gesn. Hrt. Germ. crt. 265. b sin. fig., sed in Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 15. f. 130. cred. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 355-6., hic *f.* 1., Chabr. Sciagr. p. 157. *f.* 3.

♃ Flor. Jun. Aug. ineunte. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. auriger. *au Pont de Perles*, die 18. Aug. 1843. Habeo a Deville ex *Lannemezan.*

« *The Rev. Dr. Beche, late Dean of Bristol, was, I belive, the first botanist who noticed the valuable character drawn from the stellate tips of the calyx, by which this species may at all times be distinguished from L. corniculatus.* » Babingt. l.c. p. 263. Caeterum: « *The same species be found glabrous, hairy, or even wolly, and its stems procumbent or erect.* » Bab. Ibid. p. 264.

Lot. pedunculatus Cav. ex hujus archetypis e *Mentrida*, visis in Herbr. hrt. Bot. Matr., huc adduxi. Nec descriptio Cavanillesii ullum mihi dubium reliquit; nam quod planta glaberrima dicatur, quae reapse interdum sub-pilosa occurrit, hoc nil valet ad dubium eccitandum quoad plantarum identitatem, penes eos, qui harum stirpium indolem ludibundam, praesertim plantae superficie spectata, probe norint. Cavanillesii stirps pro affini *M. procumbente* praedicata a Smith, *Engl. Fl.* 3. p. 315.; recepta pro peculiari specie a Sprengel Syst. Veget. 3. p. 281. n. 27.; enumerata a Steudel; praetermissa a Dietrich, Synops. pl.; ceu varietas *M. communis* proponitur a Seringe, in DC. Pr. P. 2. p. 214. **b**, cum *L. majore* Scopoli, ad nostram speciem non omnino certo synonymo. *L. major* Boiss. *Voy. bot. Esp.* n. 508. hoc Cavanillesii synonymon non fert, neque de eo mentionem fecit Gussone, qui perpaucas vidit plantas in Herbario Matritensi, porro non bonae voluntatis defectu, sed e confusione in qua botanica supellex ibidem versabatur.

Mullaghera decumbens (Castelli?) Nob.

Trifol. marit., lut. repens, Castell. Hrt. Mess. p. 46.? ex Guss. Sicil. Lotus decumbens Poir. Dict., Bert. 8. p. 226. n. 14., Fl. Fr. demt.; Godr. Gren. Fr. p. 431. Timbalia decumbens Nob.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Autumn. In litore Atax.

Legi in litore Ataxensi contra *la Nouvelle*, die 27. Jun. 1879. Vidi in maritimis agri Ruscinon.; sub *Narbonne, à l'Ile St.e Lucie*, legebat, mecumque communicabat Delort.

Maxime propinqua species *M. uliginosae*, a qua pauci, sed non contemnendi characteres eam separant.

Mullaghera compressa (Camerarii) Nob.

Camer. Hrt. med. p. 91. t. 25. Lotus ornithopodioides L. Sp., Koch p. 196. n. 1., Bert. 8. p. 233. n. 20., Moris Sard. 1. n. 341., Godr. Gr. Fr. p. 434. Timbalia compressa Nob. Lot. ornithopod. Schk. Handb. 2. n. 4135., t. 211., Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 41. t. 757., Cavan. Ic. descr. 2. p. 48. n. 179. t. 163., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2184. f. 3. 4., Rivin. Tetrp. irreg. t. 76. f. extr. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 358-9. hic f. 1., Chabr. Sciagr. p. 158. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 176. n. t. 18. f. 8.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. abeunte, Jun. In Pyr. Catal. humilior.

Legi ad *San Feliu de Guixols*, in litore vulgo *San Pol*, die 13. Jun. 1860.

In Bibliotheca amici optimi Dunal usus sum operis Schkuhr Bot. Handb. exemplari pulcherrimo, charta distincta, ut puto, editionis secundae, in quo species modo pertractatae recensentur sub numeris 2239, 2238, 2235. Exemplar, quod postea mihi comparavi, eos fert numeros quos citavi.

Tetragonolobus Scopol.

Tetragonolobus Scandalida (Caesalpini) Scop. Fl. Carn. ed. 2. T. 2. (1772) n. 938.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 164. n. 448., De Plants. l. 6. c. 24. p. 245. T. siliquosus Roth. Tentam. 1. (1788) Koch p. 198. n. 2., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 486., DC. Dub. p. 138. n. 2. T. prostratus Moench Meth. (1784) p. 164. Lotus siliquosus (Gerard.) Bert. 8. p. 208. n. 1., Gaud. 4. n. 1735. L. siliq. La-Peyr. Herbr.; Tetrag. Bouteloui Willk. Pl. haloph.? Lot. Tetragonolobos Rivin.; T. glaucus Dulc. Jacq. A. 4. p. 32. t. 361., Schrank Fl. Monac. 1. t. 1., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 487., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 336. t. 153. f. 2., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 40. t. 39. f. 3., Labr. Heg. Ic. H lv. fasc. 26. t. 5., Lamk. Ill. t. 611. f. 2., Rivin. Tetrp. irreg. t. 79. Sv. Bot. v. 7. n. 448., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2186. f. 3. 4. 5. Zannich. Vnz. p. 171. t. 164. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 15, f. 133. B. Pen. Lob. Advrsr. p. 385., Lob. Icon. 2. t. 42. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. f. 2., Chabr. Sciagr. p. p. 359. 158. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 176. n. 6. t. 18. f. n. 6.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. Frequentior per regionem mediterraneam.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamploña*, sub *Huarte*, solo calcareo, die 13. Jun. 1844. Habeo a Deville ex *Barèges*. Vidimus etiam ad *Toulouse*.

Flores flavi, juniores interdum rubei, ut in *Mullaghera communi*. Hirsuties, et glaucedo, altera alteram aliquando dominans. In solo salso pinguior evadit, et tunc *Tetrag.*, sive *Lotus maritimus* L., notissimus hodie lusus.

Primus forte, qui in duas species divulsit, fuit Magnol Bot. Monspel. (1686) p. 165. ita eas nuncupatas: *Lot. pratens. siliq. lut.*, ex G. Bauh. Pin. p. 332. n. 12., et *Lot. marit. lut. siliq.* Magnol. Distinctionem hanc amplexus est Ray Hist. pl. p. 967. n. 3., Syll. pl. extr. p. 171., cum hoc Tournf. Inst. r. hrb. p. 403., ex hisce Linnaeus Sp. pl., parva tamen fiducia. Invitus eam recipiebat Leysser proclamans: « *Sane qui conjungit non errabit* » Fl. Hal. ed. 2. (1783) n. 759. (p. 186.) Porro, recipere non dubitavit Gerard, Fl. Gallo-Prov. (1761) p. 512., et hodie res est extra omnem dubitationis aleam posita, a me in ipso agro Monspel. confirmata. Praetuli antiquiorem Scopolii denominationem, qua nomen speciei apud Italos celebratur; cf. Targion. *Diz. Bot.* 1. p. 246., Galliziol. *Elem. Bot. agr.* 3. p. 281. n. 972., etc. Caeterum aptissima fuisset quidem Moenchi denominatio. Sed Rothiana magis recepta in hoc peccat, quod fructus naturam decipiat, ne dicam et ipsum duas Magnolii, et Linnaei falsas species iterum confirmavisse. Tentam. Fl. Germ. 1. (1788) p. 323., et T. 2. (1793) P. 2. p. 225-6. Cum nostra specie conjungendus quidem est *L. Bivonae* Bert., varietas parvi momenti.

Sub-Trib. 3.ª GALEGEAE DC.

Psoralea Royen, L.

Psoralea bituminosa (Dioscor., Columell., Veget., Scribon. Larg.) L. Sp., et Auctor.

Dioscr. l. 3. c. 113., Colum. Re rust. l. 6. c. 17., Veget. Veter. l. 3. c. 4., Scr. Larg. Comp. med. c. 163., Schol de Nic. Ther. v. 522. Bert. 8. p. 77. n. 1., Moris Sard. 1. n. 347., Guss. Sic. Syn. 2. p. 318. n. 1., DC. Dub. p. 139. n. 2. La-Peyr. Herbr.; P. plumosa Reichnb. ex Neilr.; Timbal pro certo; Rhynchodium bituminosum Presl Bemrkg. p. 54.; Bituminaria Heift, Fabric. En. pl. hrt. Helmstd. ed. 2. p. 307. Triphyllon Car. Steph. Nomin. arbor. frut. herbr. (Lutel. 1547. ed. 3.) p. 75. T. bituminosum Ang., Caes., Ray, Rivin! Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 28. t. 738. Schk. Handb. 2. t. 210., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 308. t. 145. f. 4., Lamk. Ill. t. 614. f. 1., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 35., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 40. t. 39. f. 1., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2190., Rivin. Tetrp. irreg. t. 14., Matth. p. 834., Camer. Epit. p. 581. Lob. Obs. p. 494. f. 2., Icon. 2. t. 30. f. 1., Dod. Pempt. p. 566. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 366. fig.a, Chabr. Sciagr. p. 160. f. 3.

♄ Flor. Maj. Jul. Fruct. Aug. Per region. mediterr. in calidior. frequens: occurrit huc et illuc etiam per region. oceanic., praediligens solum calcareum.

Legi in Pyr. Aragon. ad *Murillo-Gallego*, die 28. Jun. 1850. Varietatem albifloram legi in Pyr. or., *Roussillon*, ad *St. Féreol* contra *Ceret*, die 27. Maj. 1843; eamdem vidi ad *Durban*. Lusum foliolis angustissimis, linearibus, (*Dorycn. angustifolium* Moench.) percepi ad *Rosas*, ad *Llansà*. Species obvia mihi venit ad *Bilbao*, ad *Toulouse* minus rara; abunde vero ad *Roncal*, *Pamploña*, alibique.

P. palaestina bona species penes Bertololoni, l.c. p. 7.; dubia Moris, l.c. p. 520. Obs.; itemve Boiss. *Voy. bot. Esp.* n. 511., varietas est *P. bituminosae*, ex Webb Berth. Phytogr. Canar. 2. p. 92.; cf. quoque W. Arn. *Edinb. Journ.* 1827. p. 243. not. Visa figura *Ps. plumosae* Reichnb. l.c. t. 2191., Neilreichium adeo.

Recte, meo judicio, in hac planta *Simonianum Trifolium* Columellae cognoverunt Dodonaeus, Caesalpinus, Stapelius, denique Asso Mant. st. Arag. p. 183. n. 717., contra eos, qui cum Trago, St. h. comm. p. 589., illud judicarunt *Melilotum caeruleam* (Trag., Matth.) Lamk. Sic Columella, de remediis adversus viperae venenum pertractans: « *Plus etiam ejusdem radix* (Personatae) *contusa prodest: vel Simonianum Trifolium, quod invenitur confragosis locis, efficacissimum traditur, odoris gravis, neque absimilis bitumini, ut idcirco graeci eam* **asfaltion** *appellant, nostri autem propter figuram vocant acutum Trifolium* » Colum. R. rust. c. 16., vel aliis 17. Rejcienda pro certo erit interpretatio Junii Hadriani relata a Schoettgerio de *Lacellia montana* (Tr.) N., sive de *Laserpitio Silere*, et illa Pontederae Emend. p. 470. Vol. 2. edit. Gesner. Lipsiae (1773) de *Trifolio montano*. Prudentius Morgagni noster, in Epist. ad Pontedera p. 388., et p. 389., fatetur plantam sibi ignotam ipsum definire non audere: cf. eamd. epistol. Morg. ad Jul Ponteder., Patavii 31. Mart. 1723. in calce collect. Scriptor. rei rustic. veter. Latinor., cur. J. M. Gesner, Lipsiae 1735. T. 2. p. 1252-4. *Trifolium acutum* Scribon. Larg. observatum in Sicilia, et in Lunae portu item hujus esse loci Bertoloni nitide, et evidentissime demonstravit l.c. p. 79. Sed cf. etiam Ruellium De Natur. Stirp. l. 3. c. 59. p. 736. lin. 22.

Glycyrrhiza Dioscor., L.

Glycyrrhiza vulgaris (Celsii, et Latinorum) Dod.

Cels., Latinr., ex Ruell. De Nat. Stirp. l. 3. c. 5. p. 631.; Pallad. l. 11. Tit. 11 Gel[illegible] G. glabra L., Koch p. 198., Bert. 7. p. 572. n. 2., Moris Sard. 1. n. 348., DC. Dub. p. 1[illegible] Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 7. t. 709., Lamk. Ill. t. 625. f. 2., Plenck Ic. pl. med. 1. 6. p. 47. t. 570., Turp. Fl. med. T. 6. t. 293., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 327., Zannich. Vnz. p. 115. t. 160. Rivin. Tetrp. irreg. t. 64., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 39. t. 38. f. 19., Brunf. Herbr. 3. p. 123. Trag. St. h. p. 9[illegible], Fuchs. Hist. st. p. 192. Cord. Hist. pl. crt. 161. a fig. med. Lob. Obs. p. 529. f. 1., Icon. 2. t. 8[illegible] f. 1., Dod. St. h. Comm. 2. p. 232., Hist. pl. (gall.) p. 486. f. 2., Pempt. p. 341. f. [illegible] Camer. Epit. p. 423., Lonicr. Nat. h. crt. 185. C.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Arag. humilioribus. Legi prope *Huesca* ad pagum *Montmesa*, die 24. Jun. 1850. Observavi ad *Huesca* secus *Flumen*.

Patrum loca ad hanc speciem relata a Fée (in Plin. edit. Pank. T. 4. p. 139.) non omnes ceu tuta habemus. Eam dijudicabat Salmasius (Exercit. Plin. p. 122.) pro *Climone* Plinii, Nat. h. l. 22. c. 22. vel 33., nobis, ut pluribus, *Atriplex Halimus*.

Scripsit Brunfels: « *Liquiritia barbarum nomen est, Graeci* **glucurriza**, *quod dulcem sonat radicem. Ita, barbaries irrepsit ferme in omni genere scibili, imponens etiam simplicissimae rerum cognitioni* » l.c. Non male: ast evenit, ut praestantiores mihi sese offecerint Barbari veritatem enunciantes, quam putati docti absurda propalantes, de quorum erroribus ingentia, et eheu nimia, exempla quotidie oculis offeruntur.

Baguenaudiera Gallor., Nob. *Colutea* L., nec Theophr. Hujus 1.ª *Colutea* est arbor magnitudine praestans, folia pecori grata praebens; cf. Hist. pl. l. 3. c. 17., ubi adnotatur hanc arborem esse peculiarem insulae Liparae, ubi *Colutea arborescens* Auctor. desideratur, quae in Graecia facile obvenit! Prima Theophrasti *Colutea* Paulet[i]o est *Cytisus Laburnum;* mihi potius *Coronilla Emerus:* secunda ei *Salix capraea* L., sive *S. latifolia* J. Bauhini, in quam sententiam supersedeo: cf. Paulet in Stack. *Ill. Theophr.* p. 37. Sed ego de hoc plane persuasus, quod sub Theophrasti nomine *Colutea* Recentior. false denominatur, genus *Baguenaudieram* nuncupo, e gallica ejus appellatione *Baguenaudier*, quod mihi melius actum videtur, quam si e natura leguminum novum conficere nomen e graeca lingua compositum.

Baguenaudiera arborea (Ruellii) Nob.

Bagenaude Gallis, ex Ruell. De Natur. Stirp. l. 1. c. 70. p. 194. lin. 30. Colutea arborescens L., Koch p. 199., Bert. 7. p. 569., Gaud. 1. n. 1666., Moris Sard. 1. n. 349., DC. Dub. p. 140. C. arborescens, La-Peyr. Herbr., C. vesicaria Dalech., G. Bauhin., Grisl., Tournf. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 5. t. 707., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 342. t. 154. f. 4. (d.); Fl. Batav. v. 12. t. 926. Mill. Icon. t. 100., Curt. Bot. Mag. t. 81., Spach Suit. Buff. Atl. t. 4. f. 3. fl. fr. sem., Nouv. Duham. T. 3. p. 90. t. 22., Turp. Fl. med. T. 1. t. 51., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 37. t. 37. f. 25., Rivin Tetrp. irreg. t. 20., Reichenb. Ic. C. 31. t. 2192., cum var. microph. Fuchs. Hist. st. p. 446., Trag. St. h. p. 964., Lonicr. Nat. hist. crt. 40. A. f. 1., Duh. Arbr. Arb. 1. t. 72. a Matth., Matth. p. 783., Camer. Epit. p. 540., Lob. Obs. p. 530. f. 3., Icon. 2. t. 88. f. 2., Dod. Pempt. p. 784. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 11. p. 380.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. per Æstat.

Legi in Pyr. septr. med. ad *St. Béat* (unde habui quoque a Parentau f. r.), die 30. Jun. 1843, in Pyr. Arag. m.^e *Canzias* supra *Fiscal*, die 24. Jun. 1845. Observavi circa *Panticosa*, ad *San Cosme de Guara*, in montibus Corbariensibus, supra *la Nouvelle* ad rupes calcareas, in nemuscolis agri Ruscinonensis.

Abstinui me a prolatione *Cytisi Theophrasti* Dod. St. h. Comm. p. 375., Hist. pl. *(gall.)* p. 517. f. 1., vel. *Colutea* Stirp. h. Commentr. 1553. p. 375., ubi *Coluteae* species procul dubio repraesentatur, quia folia parcioribus reddita pinnis, iconem reddiderunt incomptam.

Gaudin citat Schk. *Handb.* t. 204., ubi duae tantum *Baguenaudierae* repraesentantur, *orientalis Handb.* 2. n. 4029., *humilis* Ibid. n. 1030.; de nostra a percelebri auctore dictum Ibid. n. 4028., sed nulla icone nobilitata.

Sub-Trib. 4.ª ASTRAGALEAE DC.

Oxytropis DC. *Oxytropis*, et *Astragalus* genera affinia, perpulcra, ambo in Flora Rossica copiose a Natura effusa.

Oxytropis Halleri! Bunge, Sem. hrt. Dorp. (1840), excl. pl. Altaic.

Hall. Opusc. bot. (1749) p. 308. n. 83. t. 2. fig. med. Zinn. Cat. pl. hrt. agr. Gotting. (1757) p. 343. Bung. Oxytr. n. 118., Koch p. 200. n. 1. Godr. Gr. Fr. p. 449. O. uralensis DC. Astr. (quibusd. prolat. exclus.) Bert. 8. p. 32. n. 4., Gaud. 4. n. 1673., DC. Dub. p. 141. n. 1. Astragalus uralensis Quibusd., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 158. n. 24. (demt. Pallas). A. ural. La-Peyr. Herbr., Gouan. Ill. p. 50. n. 4. (immund.); O. intricans Thom., Dulc., Astr. campestris Pourr. Hrb. Matr. Engl. Bot. v. 7. n. 466., Jacq. Ic. rar. t. 155., Lightf. Flor. Scot. p. 401. n. 3. t. 17., Hall. En. st. Helv. t. 5. f. infr., Helvet. n. 410. t. 14. f. infr., Weber Alp. Pflanz. 2. t. 116.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med., or., editioribus.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, diebus 7, 10, 23. Jul. annorum 1837-39-36. Habui ex *le Port de Gavarnie*. Vidimus *au Llaurenti*.

Revera aliqua extat differentia inter specimina Pyrenaea, et Alpino-Helvetica, quae postrema videntur pollere habitu erecto, pedunculis longioribus; ast minore copia tomenti induta, cf. etiam Soy. Willem. *Obs. pl. Fr.* (1828) p. 53., ubi citatur planta alpina non setosa. Alpinam plantam optime exprimunt Halleri, Jacquini, et Weberi figurae, quae idcirco pro pyrenaea aptissimae non sunt. Dubia quoad stirpium identitatem protulerunt DC. in Prodr., Duby l.c.; Grenier, qui plantam in Alpibus, inque Pyrenaeis vidit, legitque, diversas esse species contendebat (Jun. 1837. ad *Mont-Louis*); sed in suis *Obs. bot.* editis *Besançon* anno 1838, ne verbum quidem fecit de hac putata diversitate, et in *Fl. Fr.*, cum Godron, susceperunt, Koch duce, Bungei denominationem (p. 449.) nulla distinctione recognita inter plantas utriusque lateris. Suspecta est diversitas, quam nemo demonstrare valuit, quia reapse legitima differentia non extat: adeo ut Bertoloni, l.c. p. 33., plantarum identitatem de Uralensi, cum Alpina sustineat.

De varietatibus, et synonymis hujus speciei cf. Walpers, Reprt. Bot. 2. p. 862. n. 11. Varietas floribus albis semel tantum mihi sese officit, eamque legi in Valle *d'Eynes*, die 10. Jul. 1839.

Ox. arcticae suae retulit Hooker *Ox. uralensem* b *microphyllam* Union. itinerar., cum hac observatione: « *The specimens given in the Unio* (sic) *itineraria* (ab Endress collecta; et citat Pyr. or. *Cambresdazes*, et Vallem *Eynes*) *exactly corresponds with the more usual state of our plant.* » Ergo iste ab *O. uralensi* DC. stirpem pyrenaeam sejungebat, judicio tamen non bene perpenso, *Ox. arctica* per se extante.

Pro inani habenda est Pallasi observatio (Astr. p. 54.) ab intricato Gouan praecipue deducta. Veritati proximus DC. scribere: « *An planta Sibirica omnino Alpestri similis?* » *Astr.* p. 70., sub sua *Ox. uralensi.*

Caeteroquin, *A. uralensi* L. Herbr. pro planta europaea uti non licet; vix pro sibirica stirpe a Pallas figurata: cf. Hartm. Adnot. in Herbr. Linn. p. 121. Si spectes L. Sp. pl. ed. 2. n. 30., profecto indignabere.

Perinde ut fecit DC. (*Astrag* p. 68. n. 3.) ego quoque me abstinui a conclamata ab ipso Zinn prolatione de *Comm. Gotting. 5. cum icone*, quum eam in hisce voluminibus incassum perquisivissem.

O. cachemiriana Benth. apud Royl. Illustr., Cambess. apud Jacqm. Pl. rar. Ind. or. (1834-44) p. 38. t. 44. *O. uralensem* Alpium. et Pyrenaeorum in montibus Regni *Cachemir* repraesentat.

Oxytropis campestris (Tournefrt.) DC. *Astrag.*

Tournf. Elem. botq. (1694) p. 303., 3-ult., et ultim. spec., prolatione a DC. praetervisa, qui citat tantum Tournef. Inst. r. hrb. p. 417. bis lin. 5, et 7. Tournf. Herb. ex La-Peyr. Pyr. Supp. Koch p. 201. n. 2., Bert. 8. p. 34 n. 5., Gaud. 4. n. 1674., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 326. n. 2., DC. Astragl. p. 74. n. 10., et cum Dub. p. 141. n. 3., Bung. Oxytr. n. 119. Astragalus campestris L., Schrank Prim. Fl. Salisb. n. 672. Astrag. campestris L. La-Peyr. Herbr., A. camp. et A. uralensis Vill. Dauph.; A. dubius Mielichk (est var. caerulea); O. adproximata Less. est var. ex Ledeb. Ross. Ph. sordida Wahlenb. Lapp. Engl. Bot. v. 36. n. 2522., Flor. Dan. t. 1041., Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 2. p. 138. t. 130., Sturm. Heft 19., Hall. Helv. n. 406. t. 13., Gmel. Fl. Sibir. 4. p. 54. n. 69. t. 26. (nec 25.) f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medior., or. interdum cum flumin. glareis ad montan. adscendens.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *d'Aure* ad *Vieille* secus fluminis alveum, die 12. Jul. 1852; in m.[e] *Esquierry*, die 21. Jul. 1838, in Pyr. or. *a la Couma de la Grava*, inter *le Puig Carlit*, et *le Puig Perich*, die 24 Jul. 1837. Habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos*, et ex *l'Estibe de Luz*. Observavi in editiore valle *de Lienz*, ad *Medassolles*, supra Balnea *de Panticosa*, supra *Setcasas*, *a Caranzà*, *au Mont Llaurenti*. Ramond vidit *au Pic du midi*.

Valde mutat habitum, et faciem prout in locis saxosis apricis, vel inter herbas, aut in mitioribus provenit. Sed ego non percipio qua ratione *campestrem* dixerunt speciem in campis non nisi fortuito casu, si unquam, provenientem.

In Pyrenaeis vidi semper corollam unicolorem, sulphuream: flores leviter, sed grate olentes expertus sum in individuis *a la Couma de la Grava* exploratis. De varietatibus, deque speciei synonymis cf. Ledeb. Fl. Ross. p. 590. n. 40., Walpers Reprt. Bot. Syst. 2. p. 862. n. 9.

Oxytropis montana (Clusii) DC. *Astragl.*

Clus. Pann. A. p. 755., et p. 757. fig. DC. Astrg. p 66. n. 1., Koch p. 202 n. 6., Bert. p. 30. n. 3., Gaud. 4. n. 1671., DC. Dub. p. 140. n. 1. O. pyrenaica Godr. Gr. Fr. p. 449., Bung. Oxytr. n. 7. (cum n. 6. mont.) Astragalus montanus L. Schrank Prim. Fl. Salisb. n. 673. Astrag. montanus L. La-Peyr. Herbr.; O. Jacquini Bung., Verlot. Choix Espèc. (1873.) Jacq. A. 2. p. 42. t. 167., Scop. Fl. Carn. ed. 2. T. 2. n. 922. t. 45., Sturm Heft 49., Michel. apud Till. Cat. pl. hrt. Pis. p. 19. t. 14. f. 3. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 240. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 339. f. 1. in Chabr. Sciagr. desideratur.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., praesert. aditis.

Legi in Pyr. septr. ad *Medassolles*, die 23. Jul. 1838, in Pyr. Arag. supra *Torla*, m.[e] *Cibollar*, die 18. Aug. 1850. Habeo a Deville ex *Gédre*, et ex *Monné*. Observavi *à la Breche de Roland*, supra *Barèges*, *a la Peña blanca*, ad *Basibé* supra *Venasques*; in m.[e] *Esquierry*, *au Port de la Hourquette*, *au Mont Llaurenti*. Ex *le Pic de Ger* demonstravit Gaston-Sacaze.

Flores in viva planta e purpurascenti-violacei, sub exsiccatione caerulescentes fiunt. Legumina prius stellato-patentia, mox pendula.

Radix dulcis, ut in *Astragalo incano*, scilicet aliquid *Glycyrrhizae vulgaris* prae se tenens. Quid sit *O. montana* Godr. Gr. *Fr.* p. 450. difficile est dictu absque plantae inspectione. Video Gren. *Jur.* p. 180. eamdem hanc semper seorsim sustinere. Ego pyrenaeam ab alpina, et nordica separare nequiverim, ita ut, Bungeana subtilitate deserta, cum DC. sistam.

Astragalina Nob., *Phaca* L. ex Royen. *Phacam Lentem* significare Graecorum libri monent. Valde aberravit Schrank, Prim. Fl. Salisb. p. 182., cum sua *Psoraleae bituminosae* interpretatione. Nonne genus de quo agendum *Astragaloide* cum Tournefortio dicendum? ast desinentia horribilis, ad generica nomina non inducenda: ideirco nomen suscepi, sed aliquantulum temperavi. Caeterum, genus a quibusdam repudiatum.

SECTIO 1.ª **CENANTHRUM** Koch.

Astragalina alpina (Micheli) Nob.

Mich. apud Till. Hrt. Pis. (1723) l. infr. c. Amm. Ruth. (1739) p. 111. n. 148. Phaca alpina Wulf. apud Jacq. Miscell., Koch p. 199. n. 2., Bert. 8. p. 23. n. 2., Gaud. 4. n. 1667., DC. Astragal. p. 59. n. 3., et cum Dub. p. 140. n. 1., Schrank Prim. Fl. Salisb. n. 770. Ph. alp. La-Peyr. Herbr., Ph. abbreviata Ledeb. Alt., ex Bung. var. Jacq. Icon. rar. 1. t. 151., Roem. Fl. Eur. fasc. 12. n. 6., Sturm. Heft 24., Fl. Dan. t. 856., Gmel. Fl. Sibir. 4. p. 35. n. 48. t. 14. (f. unic., contra DC., qui citat f. 2.); Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 341. t. 154. f. 2., Reichub. Ic. C. 31. t. 2197. f. 3. 4., Ledeb. Ic. Flor. Alt. Ross. t. 330., Mich. apud Till. l.c. p. 19. t. 14. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. editior. Legi in Pyr. septr. m.ᵉ *Esquierry*, die 21. Jul. 1838. Habeo a Deville ex *le Pic d'Ayré.*

SECTIO 2.ª **HEMIPHRAGMIUM** Koch.

Astragalina australis (Micheli) Nob.

Michel. apud Till. Hrt. Pis. l. infr. c. Phaca australis L. Mant., Koch p. 200. n. 3., Bert. 8. p. 25. n. 3., Gaud. 4. n. 1669., DC. Astragl. p. 63. n. 8., et cum Dub. p. 140. n. 3., Schrank Prim. Fl. Salisb. n. 669. Ph. austr. La-Peyr. Herbr.; Ph. varia Gerard Fl. Gall. Prov. unser. pro ed. 2.a. Ph. atrata Turcz. ex Ledb., Astragalus australis Bung. n. 109., et ex hoc Ph. magellensis Huet. Wulf. apud Jacq. Miscell. 2. p. 43. t. 3., Roem. Fl. Eur. fasc. 8. n. 7., Vill. Dauph. 3. p. 473. n. 2. t. 41. (Halleri). Sturm Heft 49., Mich. apud Till. l.c. p. 49. t. 14. f. 1.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., orient. editior. Legi in Pyr. or. m.ᵉ *Cambresdazes*, et *al Col de Nuria*, diebus 11., et 1. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos*. Reperta est *au Pic du midi*, supra *Castañesa* ad *Basibé*, *au Lac bleu*, alibique.

Astragalina alpestris (Gesneri) Nob.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied tab. lign 15. f. 127. Phaca astragalina DC. Astragal. p. 61. n. 9., et cum Dub. p. 140. n. 4., Koch p. 200. n. 4. Bert. 8. p. 26. n. 4., Gaud. 4. n. 1670. Astragalus alpinus L., Schrank Prim. Fl. Salisb. n. 672. Astragalus alpinus L., La-Peyr. Herbr.; Ph. minima Clairv. manip., Dalac. Engl. Bot. Suppl. v. 2 n. 2717., Linn. Fl. Lapp. ed. 1. p. 218 n. 267. t. 9. f. 1.; ed. Sm. p. 225. n. t. f. ead. Fl. Dan t. 51., Sturm Heft 19., Pall. Astrag. 41. n. 45. t. 32., Scheuchz. It. alpin. T. 1. p. 330., T. 2. p. 509. It. sept. f. 7., vel It. sept. t. 10., innumer. f. 7.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. orient. editior. Legi in Pyr. septr. med. m.ᵉ *Esquierry*, die 11. Aug. 1838, in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, diebus 23, et 25 Jul. 1836. Habeo a Deville lectam supra *Cauterets*, et ex *le Pic de Bergonze* a De Girard. Testabatur mecum Bordère se stirpem reperiisse *au Cambiel*, et in m.ᵉ *Vignemale*, *au Llaurenti* Timb., *a Caranzà* Freyn, et Gautier.

Astragalus Dioscor.?, Lobel., DC. Genus a Botanicis hodie, pone DC., optime definitum, optimisque characteribus ab aliis *Papilionaceis* distinctum; species tamen continet habitu, facieque mirimode inter se dissimiles, ut vix legitimae sorores videantur. Si e tot sectionibus genera peculiaria conficere studemus, tum artem magnam impendamus oportet, quod forte nullus audebit. Mirum, sane, hasce sectiones generis numerosi non recepisse Endlicher, Gen. pl. n. 6573.

Porro, absolute nescimus, quae fuerit planta *Astragalus* Dioscr., l. 4. c. 62., et si revera hujus generis.

SECTIO 1.ª GLYCYRRHIZI Koch.

Astragalus purpureus (Tournefort.) Lamk. *Dict.*

A. caulesc. foliis Viciae florib. purpureo-caerul. glomerts Tournf. Herbr., ex Boiss. Voy. botq Esp. n. 516. Lamk. Dict. 1. p. 314. n. 25. (excl. Tournf. put.o syn.o ad A. hypoglott. spectante), Koch p. 203. n. 2., Bert. 8. p. 42. n. 3., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 157. n. 15., DC. Dub. p. 141. n. 2. A. Glaux Vill. Dauph., ex Mut. Fr., Chaix Herb., ex Timb. DC. Astragl. p. 117. n. 17. t. 12., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2210. f. 3, 4.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In montan. region. mediterrran. Legi in Pyr. Arag. supra *Vinies*, eundo *al Trueno*, et supra *Fiscal* ad pedem montis *Canzias* diebus 11. Maj., et 24. Jun. 1845; in Pyr. Atax. supra *Axat*, ad *Rossiglià*, et *St.e Colombe*, diebus 13. Jun. 1843, et 25. Jun. 1839. Observavi circa *Fiscal*, ad *Vignuels*, *Jebra*, *Benavarre*, contra *Torva*, eundo ad *Estall*, *al Formigal de Sallen*, in nemore *de Pequera*, inque Pyr. Catal. supra *Abeilla a la Sierra del Py*, ad *Organia*, in m.e *Cady*, inque montibus circumstantibus, et per Pyr. Atax.

Herba subodorata. Vexillum ovatum, emarginatum. Ovarium non stipitatum. Leguminum loculi trispermi. Flores sunt purpureo-violacei in planta viva, qui color magis intensus evadit sub plantae exsiccatione.

Tournefortii phrasis s.c non reperitur in hujus auctoris operibus typis evulgatis. *A. alpin. foliis Viciae, ramos. et procumb., flor. glomer., oblong. caerul., Elém. bot.* p. 330., Inst. r. hrb. p. 417., proxime cum illa consonat, ita ut dubitarem ipsam eamdem speciem indigitare: sed meam relaxabo sententiam viso hoc Tournefortii loco a Lamarck prius (*Dict.*), a DC. dein (*Astrg.*) inter synonyma *Astragalinae alpestris* collocato.

Astragalus domitus Nobis!

A. Epiglottis Asso Arag. En. n. 164.?

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Navarr. Arag. humilioribus calidioribus. Detexi et legi in Pyr. Navarr. contra *Sanguessa*, sub m.e *Ugnessa*, ad *Roca fuerte*, die 22. Maj. 1845; in Pyr. Arag. supra *Huesca*, m.e *Aragon*, ad dirutum coenobium, die 6. Jun. 1850, et sub *el Castillo de Ayerbe*, die 10. Jun. 1858.

Planta decumbens, pedunculis floriferis ascendentibus, valde pilosa, e pilis fasciculatis, coloris pallidi, proveniens in calcareo, saxoso, subsalso solo, in locis calidioribus, cum *Olea*, circumsepta, ut ita dicam, ab hac arbore, fructifera praesertim spectatu perpulcra. Rhizoma repens, plures emittens caules aereos in densum caespitem saepe congestos, diffusos, decumbentes; interdum breves, pollicares, sesquipollicares, alias magis elongatos palmares, dodrantales. Folia impari-pinnata, sub 15-juga, foliolis ovato-ellipticis, apice paullulum emarginatis. Stipulae membranaceae, inferiores minores, sub-glabrae, superiores grandiores pilosae, omnes ad basim e latere interno cum petiolo connatae, neque

omnino solutae, eorum parte libera plus minus producta. Pedunculi axillares, terminales, folio longiores, versus apicem ascendentes. Flores in racemum ovatum congesti, grandiusculi, bracteati, parce odori, ochroleuci. Bracteae lineari-lanceolatae, acuminatae, totum calycis tubum attingentes, pilosae. Calyx in antica parte basi saccatus, superne dentibus setaceis praeditus, generatim rubidus, pilosus. Corolla calyce duplo longior, caeterum omnino gentis, de qua satius placeret dicere carinam emarginatam, quam obtusam. Antherae aurantiacae. Ovarium setoso-sericeum: legumen breve, sub-ovato-acutum, triangulare, dense villoso-sericeum, intus biloculare, septo e pariete duplici constante, per totum legumen excurrente; legumina in capitulum densum congesta, semina sub-reniformia, nitida, in quovis loculo subsolitaria deprehendi.

In Herbariis Matritensibus frustra speciem quaesivi, neque eam unquam vidi in quavis collectione nec vivam, nec mortuam. Quamdam cum specie mea affinitatem percipio in *Astr. lactifloro*, Ledeb. Ic. pl. Ross. Alt. C. 2. p. 5. t. 103., qui *A. testiculatus* Pall., Ledeb. Ross. p. 655. n. 157. (Pall, Astr. n. 89. t. 67.), et ita ut citari mereatur: item non paucam similitudinem offert mea planta cum *A. hirsutissimo* DC., *lanato* La Billrd. Decd. 1. p. 21. t. 10., et cum *A. dasyantho* Pall., sive *eriocephalo* W. Kit., cujus icon inspicitur quoque in Reichnb. Ic. C. 31. t. 2205. f. 1.

Domitam dixi stirpem, sub Scientiae dominio ingressam, detectam in Navarra, ubi nostris diebus adeo pugnatum est, ut denique cum imbecilli ferocique Principe (Don Carlos) vinceretur rudis, superstitiosus, ac absurdus populus, qui divisionem Hispaniae, tyrannidem furoremque fanaticum religionis patrocinabatur. Vicit tandem Navarros Liberalis Exercitus, ibidemve adire possibile fuit Rerum Naturalium studiosis, inter quos, forte primus, ego Scientiae amore ductus, per illas domitas regiones excurrens, speciem detexi sub citata *Rocafuerte*, ubi die Corporis Christi, 22. Maj. 1845, insani ac furibundi incolae me de carcere, deque verberibus minitabantur, nisi ab illorum circumvicinio discederem, ubi labore et studio mihi solemnem diem inquinare dictitabant.

Quae sors belli, cum Hispanorum praestantia summo Duce Libertatis studio fecit pro libertate civili, perficiet demum victrix Philosophia usque dum homines clare percipiant, libertatem veram, et integram, constitui a libertate politica, et religiosa; ne externi insidiatores, et captiosa Religio, Catholica praesertim subdolo et corruptissimo Romae dictatu, Libertates omnes continuo suffodiens, eas obvertat et confringat.

Astragalus bayonensis (Bory de St. Vincet (1792), Loiseleur) Loisel. Fl. Gall. p. 474. n. 16. (P. 2. 1807).

Cf. A. austriacum Thor. Chl. Land. p. 317. (1803); A. bay. Loisl. Gall. ed. 1. P. 2. (1807) p. 474. n. 16. Loisel. Fl., Gall. ed. 2. T. 2. p. 157. n. 18., DC. Dub. p. 142. n. 3., Godr. Gr. Fr. p. 443., Bréb. Fl. Norm. ed. 4. p. 88. n. 3. A. arenarius La-Peyr. Herbr.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Litor. Cantabr. septentr.

Legi prope *Biaritz* l.d. *la Chambre d'amour*, die 28. Aug. 1841.

Caules prostrati, diffusi, decumbentes; eos superne erectiusculos dicit Loiseleur, forte Thoreo indulgens, tales me vidisse non memini. Folia vix retusa, cito involuta, plicata. Flores caerulescentes. Vexillum emarginatum. Ovarium stipitatum, sicque legumen in calyce, contra

DC., *Fr.*, 5. p. 574., et Brébisson s.c. qui sessile describunt. Legumen siccum sectum, mihi videbatur biloculare; est duplo, aut paulo magis, latitudine longius. Pili horizontales. Species affinior est *A. arenarius*, cujus figuras bonas habemus apud Sturm *Heft* 19., Dietr. *Fl. Boruss.* v. 9. n. 606., Schk. *Handb.* 2. t. 208. *b.*

Astragalus austriacus (Clusii) L. Sp.

Clus. Pann. A. p. 751., p. 753. fig., et p. 754. DC. Astragl. p. 99 n. 1., Prodr. P. 2 p. 284. n. 24., et cum Dub. p. 142. n. 4., Ledeb. Fl. Alt. 3. p. 298 n. 6., Lumnitz. Fl. Poson n. 728., Koch p. 204. n. 6. A. dichopterus Pall. (et inde Oxytropis dichoptera DC.) ex Ledeb., qui et de A. vaginanti Pall. dubitavit. a Bunge recte a nostro longe remoto (ns. 106. 669.); A. olopterus DC. Pr. ex Bung. Jacq. A. 2. p. 57. t. 195., Pall. Astrgl. p. 49. n. 52. t. 39., Crantz. St. A. fasc. 5. p. 416. n. 4 t. 2. f. 1. Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 6. p. 239. f. 1.; Lob. Icon. 2. t. 78. f. 2., Dod. Pempt. p. 551., hae 2.a Plant.a figura mihi quidquam dubia est. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 347. f. 2. Clusiae imitatio. Chabr. Sciagr. p. 154. f. 1.

♃ Flor. Jun., et per Æstat. Fruct. Jul. Sept. In Pyrenaeis Aragonensibus cum *Olea*.

Legi in *Sobrarbe* ad *l'Ainsa*, l.d. *Barraca*, die 30. Jun. 1845.

Planta ramosa, diffusa, prostrata, gracilis, facie *Viciae* cujusdam. coloris pallide cinerei, non tamen e pubescentia, quae modica admodum est, pilisve horizontalibus efficitur. Radix multiceps potius crassa, amaricans. Caules angulati, sulcati, plurimi, graciles. Folia subsessilia, 10-juga, foliolis oppositis, alternisque, linearibus, emarginatis, convolutis, imis quidquam brevioribus, ac latioribus. Stipulae ovato-acutae, omnino liberae, et per marginem membranaceae. Pedunculi axillares, stricti, folio longiores, gerentes flores in racemum dispositos, parvos, laxos, pedicellis sub fructificatione reflexis, cum bracteolis ipsis brevioribus, rachideque pubescente. Calyces pubescentes, aliquando nigricantes. Corolla generatim visa pallide violacea, vel carnea, aut rosea, sub-caerulea etiam, denique varia, vexilli parte libera saturatiore, alis dilutioribus, iisque patentibus, planis, bilobis; carina alis brevior, pallida, si excipias ejus apicem retusum, et violaceum. Alas bifidas dictas a Jacquin, Willdenow, Pallas, et cum istis a DC., Duby, Baumgarten, Sadler, Sprengel, Host, Koch, Bluff et Fingerhuth, Godron, Fuss, *bilobas* ego dici debere censeo. Genitalia glaberrima, si demas ovarium. Legumen biloculare, obscure triquetrum, apice crassum, primum patens, mox pendulum, pubescens, semina quatuor, vel quinque in unoquoque loculo ferens, eaque oblonga; sub-reniformia, nitida, fusca. Praesentia hujus speciei in Hispania, *Olea* eam circumveniente, res certe miranda est. Lobeliana, et Dodonaei figura referre libuit, aliter sentiente Courtois, qui prius *Galegam orientalem* in Pannonia non obvenientem, dein, Comment. 2. in Dod. ex Herbr. Dilligem., *Orobum nigrum* interpretatus est, comprobantibus D'Avoine, et Morren.

Astragalus Stella (Cortusi?) Gouan Ill. p. 50.

Corts. nota species ex Lobel. Obs. p. 528. DC. Astragl. p. 105. n. 7., Pr. P. 2. p. 288. n. 64, et cum Dub. p. 142. n. 8. La-Peyr. Herbr. A. stellatus Lamk. Fr. (non Rivin.), sicque Herbr. Linn. ex Bunge. Lob. Obs. p. 527. f. 4., Icon. 2. t. 95. (nec 83. err. typ.) f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 898 f. 3., Icon. t. 512. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 493. f. 2., Pluk. Phytgr. t. 79. f. 4., J. Bauh. Hist pl. 2. l. 17. p. 350. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 84. n. 11. t. 6. f. ult. n. 11.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Arag., or., Atax., locis calidior., solo calcareo.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 10. Jun. 1845. Observavi ad *Ivarz de Noguera*, ad *Balaguer*, ad *Narbonne*, in *Roussillon*, inque *Ampurdan*.

Planta ramosa, diffusa, decumbens, coloris cinerei. Video vexillum oblongo-spathulatum, apice bilobatum, cum apiculo intermedio. Carina obtusa est, explicata apparens biloba, ut omnes a me examinatae carinae obtusae, sic dictae, in aliis generibus etiam, videlicet *Genista, Cytiso, Medica*, etc. Alarum lamina spathulata, cum dente obtuso in superiore parte, ungue filiformi; ad basim laminae conspicitur quaedam productio obtusa. Legumina polysperma. Pili fasciculati.

Astragalus Clusii (Clusii) Nob.

Clus. Hisp. p. 469-70. A. Glaux L. Sp., DC. Astrgl. p. 122. n. 22., Pr. P. 2. p. 288. n. 60., et cum Dub. p. 142. n. 7., Pallas Astr. p. 36. n. 41. (qui specim. Corbar. descrips.), non It. (iste hypoglottis L. est, ex Ledeb. quoq.). A. granatensis Lang. ex Bung. Pereboom Mat. veg. Dec. 1. t. 8. f. 3., et Dec. 3. t. 29. f. 36. Clus. Rar. pl. hist. 2. l. 6. p. 240-1. f. 1., Lob. Obs. p. 526. f. 2., Icon. 2. t. 80. f. 2., Dod. Pempt. p. 551-2. f. in p. 551., 2.a, Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 488. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 341. f. infr., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 100. t. 8. f. 6.

(•) Flor. Jun. Fruct. Jul. In Pyr. Atax. humilior., calidioribusve. Habui a Delort ex *Levretes* .

Legumina *callosa* dictitarunt, cum Linnaeo, Lamarck, Scopoli, Willdenow, DC., Sprengel, Loiseleur, aliique; *hirsuta* DC. (in speciei descriptione); *villosa* Id. DC. in Pr., *villosissima* Godr. Gr. *Fr.*; *lanata* Pall. *Astr* c. Reapse ego, cum Dufour (*Bouq. St. Phil.*, *Mornt.* n. 13.), callorum vestigia non percipio, et in leguminibus villosis sisterem, cum DC. Pr., Mut. *Fr.*, Dietr. Syn., non sine irrisu erga DC., qui Pr. l.c., se legumina nunquam vidisse fatetur; neque auctorem ab eo citari video, qui legumina *villosa* declaraverit.

De vita plantae nil certi constitit Clusio. Annuam generatim faciunt; DC. etiam, qui radicem suffrutescentem descripsit; biennis videbatur Pallasio; Godr. Gr. *Fr.* p. 441. sine mora perennem declarant; eis plaudo. Villositas plantae efficitur e pilis fasciculatis.

Glaux Gesneriani Codicis, cf. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 15. f. 129., satius, me judice, ad *A. hypoglottidem* L., DC. Astr. n. 18., adduceretur, quam ad nostram speciem, ut innuit Sprengel in Dissert. de Germ. r. hrb. Patrib. p. 32. (ult.).

Ex quo Clusii, ac Sprengelii sententia me non suasit, ut hanc speciem pro *Glauce* Dioscoridis recognoscerem (l. 4. c. 139.), tunc ne nomen specificum quidem suscepi, et stirpem ab ejus inventore celeberrimo et certiore denominaveram; cf. quae dixi ad *Vroediam*.

Meam denominationem derelinquere nolui, etsi superveniat Boissier; Fischer, Bunge, qui alteram ditissimi auctoris speciem pariter indixerunt. Horum *Astr. Clusii* absque necessitate depromptus est, extante jam ab anno 1784 *Astr. fruticoso* Asso. Nec ceu denominator de *A. fruticoso* extollendus fuisset Pallas, qui, It., et *Astr.*, speciem saltem triplicaverat: pro hac specie denominationem *Astr. frutescentis*, ex DC., suscipiendam esse reor.

De *A. fruticoso* Ass. quaedam animadvertuntur inconsiderantiae. Ipsum Asso tab. 2., nec 3. citare: eum susceperunt Fischer, Boissier, Reuter, et ex hisce Bunge, post inde Clusii principem locum Hisp. l. 1. p. 215-6. fig., 17.) in Hist. 2. p 216., aut cum Boiss. et Reutr. (Pug. p. 40) in Hisp. 2. p. 216. converterunt. Fischer (n. 164.), Bung. (n. 502.), cui locus est in Rar. pl. h., fol. l. 1. p. 107-8. fig. Insuper, Boissier, et Reuter citant Astr. Oryct. Arrag., loco Asso Oryct. Arag., et Arrag. scripserunt pariter Fischer, et Bunge.

Astragalus mediterraneus (Columnae) N.

Column. Ecphr. p. 303., p. 301. fig. A. sesameus L., DC. Astragl. p. 107. n. 8., Fr. P. 2. p. 288. n. 66., et cum Lub. p. 142. n. 9. Koch p. 205. n. 16. Pert. 8. p. 57. n. 14., [illegible] n. 352. La-Peyr. Herbr.; A. stellatus Rivin., A. malacensis Salzm. in Hrb. DC., ex Bung. Garid. Aix p. 50. t. 12., Rivin. Tetrp. irreg. t. 106., non plac., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2197. f. 1. 2. Pluk. Phytogr. t. 79. f. 3., J. Baun. *Hist.* pl. 2. l. 17. p. 331. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. p. 109. n. 12. t. 9. f. n. 12.

(•) Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Navarr., Arag., Catal., or., Atax., cum *Olea*, vel per reg. mediterr.

Legi in Pyr. Catal. ad *Tremp*, in ruinis coenobii fratrum Dominicanorum, die 16. Jun. 1846. Observavi ad *Sanguessa*, et *Rocafuerte* (extrem. Navarr.), inter *Anzanigo* et *la Garoneta*, ad *San Cosme de Guara*, in *Roussillon* montibus Corbariensibus, etc.

In planta diffusa, fere tota prostrata, legumina inter herbas abscondita, supervenientibus pluviis, humiditate perdurante, semina corrumpuntur, et sterilia fiunt: vidi semina quasi pediculi aspectu, in quibus hinc inde puncti nigri conspiciebantur forte ab aliqua *Uredinea* vitiata: quo considerato, mihi parum suadebat seminum descriptio apud Moris hujuscemodi: *Semina punctis nigris notata* l.c. p. 526., nulla addita observatione, veluti si physiologicum consideraret, quod mihi pathologicum tantummodo videbatur. Favebat opinioni meae Gussone observatio scribentis: « *semina apud nos concoloria* » Fl. Sic. Syn. p. 312. n. 4., et scripsit perlecta evidenter Moris descriptione. Perlectis dein Hasskarli observationibus de *Papilionacearum seminibus* plurimis (Hrt. Bogor. ps. 277-81.) me a tam prompto judicio temperavi: animo redeunt alia, et alia. Florum color nunquam est luteus, in viva planta quidquid dixerit Gouan, Ill. p. 50. sub n. 2. Not.: et caeruleus; neque ego sub exsiccatione flavescere vidi, ut dicit Moris l.c., et post eum Godr. cum Gr. *Fr.* p. 436. Sunt pili in hac specie sub-fasciculati, horizontales etiam.

Porro Columnam, J. Bauhinum, et Morisonum absque ratione corripuerunt aliqui, Linnaeus ex Boerhaave, DC. de arbitrio proprio; nam illi auctores non flores luteos inesse speciei nostrae dixerunt, sed pallentes, nulla nec de luteo, neque de caeruleo colore mentione.

Species probe distincta ab *A. Stella*: leguminum directio in hac nostra eadem est sive in ima parte plantae plerumque ad terram strata, quam in extrema ramorum ascendentium, scilicet semper diversa a directione suscepta in *A. Stella*. Rejicienda itaque, vel damnanda est sequens DC. observatio: « *Species vix distincta ab A. Stella; video specimina floribus pedunculatis; sed vera distinctio adest in leguminibus radiatis in A. Stella, ascendentibus in A. Sesameo. Forsan haec leguminum directio a positione florum pendet, et inde cum illa variabilis* » DC. l. *Astr.* p. 108. Quae observatio attentius examen non sustinet, nec credam dari in toto regno vegetabili stirpem, quae fructuum directionem mutet, e fortuita florum positione. Caeterum hae plantae bene distinctae reperiuntur apud veteres quosdam, quo tempore species minore si vis arte, sed felicissimo tactu a veris Botanicis distinguebantur. J. Bauhinus l.c. affinitatem specierum novit « *haec planta in multis accedit Stellae leguminosae*, » sed ambas species optime, pro tempore, illustravit; et Morison l.c. observationi Bauhinianae addidit *quoad folia*, quasi vir oculatus in aliis undique plantae partibus vel parvam, aut multam, aliquam semper differentiam perciperet. Denominationem caeciter a Columna acceptam, ego necessario mutavi: cf. p. 2061.

Astragalus hamosus (Dodonaei) L. Sp.

Dod. Frug. h. (1552) p. 77. fig. Koch p. 206. n. 12., Bert. 8. p. 58. n. 17., Moris Sard. 1. n. 354., DC. Astragl. p. 155. n. 51., et cum Dub. p. 143. n. 11. La-Peyr. Herbr.; A. trimestris L. Sp., A. sericeus Willd. En., A. Aegiceras Willd. En., A. brachyceras Ledeb. Cat. hrt Dorpat ; et A. canescens Lowe Mader., ex Webb, Berthl. Canar. A. monspeliacus Clus. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 21. t. 728., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 339. t. 154. f. 1. (3.), Reichnb. Pl. cr. C. 4. p. 60. t. 382. f. 561. (brachycer.); Reichnb. Ic. C. 31. t. 2198. f. 1., Rivin. Tetrp. irreg. t. 107. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 334. n. 2. sin. ic., sed Pempt. p. 546. f. 2., Lob. Obs. p. 523. f. 2., Icon. 2. t. 77. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 234. f. 2., Matth. p. 891., Camer. Epit. p. 632., Tabern. Krtb. 2. p. 902. f. 2. (in Iconibus desiderat.); J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 347. f. 1.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In calidioribus per regionem mediterraneam.

Legi in Pyr. Arag. ad *Huesca* sub diruto coenobii *de Mont Aragon*, die 6. Jun. 1850. Observavi ad *Pamplona*, *Sanguessa*, *Jaca*, *Benavarre*, *Narbonne*, unde habui a Baillet.

Pili in hac specie horizontales. Nec mihi placet interpretatio Matthioli de *Securidaca minore* Dioscoridis, l. 3. c. 136. pro hac specie, neque Sternbergii sententia de Matthioli icone reducenda ad *Trigonellam polyceratam*, repetita ab inepto Loss. Ill. Matt. p. 34.

Astragalus glycyphyllos (Tragi) L. Sp., a Boerh. Ind. alt. hrt. Lugd. Batv. P. 2. p. 53.

Trag. St. h. 599. Koch p. 206. n. 13., Bert. 8. p. 60. n. 18., Gaud. 4. n. 1681., DC. Astragl. p. 159. n. 54., et cum Dub. p. 143. n. 14. La-Peyr. Herbr., A. lunatus Gilib. Pl. Lith. ill. n. 208., A. Rivini Erndt. Virid. Warsav., Hedyphylla vulgaris Stev. (1856) Engl. Bot. v. 3. n. 203., Schk. Handb. 2. t. 209. fl. fr., Fl. Dan. t. 1108., Sv. Bot. v 4. n. 237., Schrank Fl. Monac. t. 22., Hayn. Term. bot. t. 17. f. 2., Fl. Batv. v. 11. t. 842., Turp. Fl. med. T. 1. t. 47., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2204., et t. 2205. f. 2. anal., Rivin. Pentp. irreg. t. 103. Lob. Obs. p. 523. f. 2., Icon. 2. t. 77. f. 1., Dod. Pempt. p. 547. f. 1. (Cereal. p. 162. sin. fig.); Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 233. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 330., cit. DC., sed infel. fig. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 251. fig.a Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 107. t. 9. f. 8.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Solum calcareum expetit.

Legi in Pyr. septr. med. inter *St. Béat*, et *Eup*, die 17. Jul. 1843. Habeo a Deville lectum inter *Pierrefitte*, et *Luz*.

Astragalus depressus (Tournef.) L. Sp.

A. pyren. incan. fol. Vic., fl. sulph. Schol. bot. p. 243., verisimiliter e Tournfrt. cf. El. bot. p. 330. Inst. p. 417. lin. 6. Koch p. 206. n. 14., Bert. 8. p. 55. n. 14., Gaud. 4. n. 1680., DC. Astragl. p. 151. n. 48., et cum Dub. p. 143. n. 15. La-Peyr. Herbr. s.l., A. chionophyllus Kotschy P. exsicc. ex Bung. A. Bonanni Presl.! All. Fl. Pedm. n. 1277. t. 19. f. 3., Schk. Handb. 2. t. 208. b fohol. fr. sem., Vill. Dauph. 3. p. 456. n. 4. t. 42., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2208. f. 2, 3.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In montan. Pyr. medior., solum calcareum praediligens.

Legi in Pyr. Arag. ad *San Juan de la Peña*, ubi olim observabat Asso Arag. Mant. p. 174. n. 1123., die 29. Maj. 1850. Specimen lectum *au Vignemale* reperii in collectione Deville. Observavi supra *Barèges*, ad *Gavarnie*, ad *Bucaruelo*, supra *Torla* vidique ex *Ou'e du Marboré*, ut ex *los Mulines* sub *Puycerda*.

Planta partim glabra, partim pilosa. Glabrae sunt superior pagina foliorum, petala, et legumina adulta; canescunt floia in inferiore pagina, petioli, pedunculi, nec non calyces, in quibus, ut in pedunculis, bracteis, pedicellisve pili nigrescentes occurrunt. Pili horizontales decumbentes. Stipulae conspicue ciliatae sunt. Vexillum ochroleucum, parte super alia petala excedente excepta, quae scatet striis violaceis, evidentioribus in parte interiore, quibus extus opponitur color subroseus, alae ochroleucae, carina apice violacea, quae interdum divisa se obtulit. Est aliquid *Glycyrrhizae* in sapore radicis.

A. depressus Flor. Graec. non placuit, eum ad *A. Bonanni* Presl relatum dein vidi. Sed cur speciem *Bonanni*, nec *Cupani* dicere? qui prius dignovit eam.

Difficile Bertoloni lectores suos in persuasionem inducet, l.c. p. 56., *A. depressum* suae Miscell. bot. 2. p. 18. sic scriptum fuisse loco *A. deflexi vitio typographi*, potius quam sui ipsius lapsu calami!

Astragalus narbonensis Gouan.

Pech ex Gouan. Gouan Ill. p. 49., DC. Astragl. p. 184. n. 79. (Pallas var. *b* excl.); cum Dub. p. 143. n. 17., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 155. u. 2., Spach Suit. Buff. T. 1. p. 278. La-Peyr. Herbr. A. narbonensis aut ficiodorus Pourr. Herbr. Matr., A. alopecuroides Pal. y Verd. Part. pract. bot. Linn., quoad pl. Hispan. Pall. Astrag. p. 13. n. 15. t. 10., Gouan l.c. t. ult. a me visa in exempl. olim Pech, nunc Timb.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Sept. In Pyr. Atax. non procul *Narbonne*, locis calidioribus.

Legi supra *Narbonne* contra *Monredon*, die 28. Sept. 1839. Habui a Delort ex *Levrete*.

Legitur in Loiseleuri diagnosi (ex Gouan): « *capitulis axillaribus globosis sessilibus*. » Capitula si mavis, mihi potius spiculae (depressae) ex analogia specierum ejusdem sectionis; quocunque modo sessiles non sunt; adest pedunculus manifestissimus, longitudine quidquam varius.

Hoc dictum sit in DC. etiam, qui, *Astragl.* p. 185., scripsit: « *florum capitula axillaria*, *sessilia* ». In 1.ª Fl. Gall. edit. (p. 472. n. 2.), Willdenowi phrasim transcribens, *capitula subsessilia* declaraverat Loiseleur. Pedicelli undique versi, inferiores praesertim cito reflexi. Corollae sulphureae: vexillum carina longius, et haec alis longior: quae carina non tantum obtusa, sed emarginata quoque est. Antherae aurantiacae. Odor florum non ingratus, illum *Fabae sativae*, seu *vulgaris* commemorans, nec ego cum Pourret *Ficum* in medio proferrem. Legumina prorsus bilocularia, sive altera sutura sepimentum efformante: loculamenta monosperma; semina reniformia.

Affinior species est *A. ponticus* Pall. Astr. p. 14. n. 16. t. 11., olim a DC. cum hoc confusus. *A. africanus* Bung., nostrae speciei varietas judicabatur a Cosson. Inter pulcriores Europae plantas recensendus, antiquis botanicis, ut videtur, prorsus ignoratus. Repertus est a Pech Narbonensi, qui Gouanio commisit. Hujus icon, quae cit. oprs. 27.*a* est, paucissimis nota, a nullo citatur, quantum percipere datum mihi fuit.

SECTIO 2.ª **TRAGACANTHAE** Koch (Sect. *Acidodes* Bung.).

Astragalus aristatus (Tournefort) L'Hérit. Stirp. nov.

Trag. alpin. etc. Tournf. Elém. botq. (1694) p. 331., Inst. r. hrb. p. 417. Koch p. 206. n. 16., Bert. 8. p. 68. n. 22., Gaud. 4. n. 1686., Savi Bot. Etr. v. 3. n. 960., DC. Astragl. p. 203. n. 97. et cum Dub. p. 144. n. 19., Fisch. Synps. Astragl. Tragac. p. 105. n. 110. La-Peyr. Herbr.: A. granatensis aut Tragacantha granatensis Pourr. Herbr. Matr.: A. Tragac. nostra Chaix Herbr., ex Timb., A. Parnassi Bory (n. Boiss.) ex Bung. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 25. t. 735., Garid. Aix p. 492 t. 104., Fisch. l.c. t. H.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med., or. edition., cum fluminum glareis aliquando descendens.

Legi in Pyr. septr. aurig. Valle *d'Orlu*, l.d. *Angaude*, die 20. Aug. 1840, in Pyr. Arag. supra *Sallen*, m.ᵉ *el Forat*, die 26. Jul. 1850. Habui ex *Gèdre* lectum secus *le Gave* a Deville, ex *le Port de Venasques*, a Paul Boileau: vidi ex m.ᵉ *Aucupat*. Observavi in alveo

fluminum ad *Sallen, el Pueyo, Viescas*, etc. vidique ad *Jaca*, *Torla*, *Bielsa*, sub *el Riveral de Tosas*, in Valle *Andorra* sub m.^{e} *Pondis* ad *Canals*, sub *le Port de Salau* ad merid., in m.^{e} *Caranzà*.

Habitus ramosissimus, intricatus, diffusus, prostratus, depressus, ramulis assurgentibus. Stipulae ad medietatem cum petiolo adnatae; et petiolus communis apice spinescens, foliolis secedentibus rigidior eveniens, et in spinam conversus. Folia generatim mucronata dicuntur: talia in Pyrenaeis non vidi: placet ergo mihi Gaudin, in foliorum descriptione animadvertens « *folia saepe, nec tamen semper mucronata.* » Flores albi, aut purpurascentes declarantur a DC., Duby, et asseclis, quos tales ego non vidi, sed constanter pallide roseos, apice carinae saturatiore (violaceo) utrinque ad latera ejus depicto, veluti si duae adstarent maculae ad illius extremitatem. Calyx quoque rubello colore saepe inficitur. Legumina generatim a duo ad quatuor semina ferunt, et ista subreniformia. Nollem cum DC., et Duby dicere legumina *semibilocularia*, et vix cum Koch *unilocularia*, sed potius cum Gaudin *fere unilocularia*, video. Semina matura videntur reniformia, sed ubi plura quam duo extant in legumine, tunc se invicem comprimunt, et naturalis forma quidquam mutatur. Color plantae est e viridi cinerascens. Reperitur plerunque locis confragosis, facilius in latere montium meridionali.

Locum Dioscoridis, l. 3. c. 20., a quibusdam huc imploratum, ego consulto omisi.

Savi l.c. (Willdenow, et Sprengel sequutus), ceu synonymon hujus nostrae speciei considerat *Tragacantham*, sive *Hirci spinam* Dodonaei Pempt. ed. 1. p. 739., ed. 2. p. 751.; ast, si recte video, figura ibidem allata rectius ad *A. massiliensem* affertur, dum ea quae ibidem conscripta sunt, videntur mihi confecta e notis susceptis ab *A. aristato, massiliensi, cretico,* et *vero.*

A. aristatum exsudare Tragacanthae gummi speciem, sicque *A. creticum*, evulgarunt Smith Graec. Prodr., Lindley Fl. Graec., Link Symb. ad Flor. Graec. Sed hujuscemodi adeo postulata sabstantia, neque ab *A. Tragacantha* (perperam dicto), non ab *A. cretico* contra Tournefort, Desfontaines, Smith, Lindley, Link sententiam, minime ab *A. Poterio* Vahl, ut secum cogitabat Hablizl, vix ab *A. gummifero*, uti voluit Labillardière, aut ab *A. strobilifero* secundum Lindley, obtinetur, sed ab *A. vero* elicitur, ut demonstratum est ab Olivier. Sustinuit olim Sieber *A. aristatum* suum (non Vill.), quem ad *Tragacantham* referunt, Gummi adragantem exsudare, neque alium; dein Lindley (*Miscell. bot.* in *Reg.* V. 26. (1840) Not. p. 38-9.) vult praestantiorem Gummi-Tragacantham provenire reapse, ut dicit Labillardière, ab *A. gummifero*, inferiorem vero ab *A. strobilifero* Lindley, nulla de *A. vero* mentione, sed parva lectorum fiducia, qui generatim in Olivieri sententiam sistimus.

SECTIO 3.ª **MELANOCERAE** Bung.

Astragalus massiliensis (Pen. Lobel) Lamk. *Dict.*

Pen. Lob. Advrs. p. 377-8. Tragacantha Rauwolf. Hrt. sicc. 12. (ex Massilia. teste Gronov. Fl. Orient.) DC. Astrgl. p. 201. n. 96. (expurg. syn.); et cum Dub p. 144. n. 18., Fisch. Synps. Astragl. Trag. p. 104. n. 109. A. Tragacantha Bert. 8. p. 70. n. 23. A. balearicus Pourr. Herbr. Matr.? sive Tragacantha balearica Pourr. e Mahon. Ibid. A. Tragacantha Narbonae Chaix in Herbr., ut ego puto,

contra Timbal, qui A. Tragacantham vult. Tr. massiliensis J. Bauh. Pad. Astragal. p. 4. t. 4. f. 1. 2.; Duham. Arbr. etc. T. 2. p. 344. t. 100. a Matth. p. 678., a Bert. rejecta Fisch. [illegible] t. [illegible] Lob. Ic. 2. p. 27. f. 1; Dod. Pempt. p. 751., Clus. Cur. poster. edit. in 4.o p. 112-3. fig. ed. in fol. p. [illegible] Tabern. Krtb. 2. p. 918. f. 1., Icon. t. 532. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. t. 1. 11. p. 407. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1478. f. 1.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jun. In maritim. Pyr. Catal.

Legi contra *Castello de Ampurias*, die 2. Jun. 1851. Observavi ad *Escala, Cap de creus, Rosas, Cadaques.*

Est planta maritima, in arenosis crescens, radicibus prelongis validisque praedita, caespitem saepe densissimum efformans.

Trag. humil. balear. foliis parvis, vix incan. fl. alb. Salvad. Herbr. ex Boerh. Ind. alter. pl. hrt. Acad. Lugd. Batv. 1727. P. 2. p. 53. n. 3., mihi est *A. massiliensis*, cui refero et *A. Poterium* Cambess. En. pl. Balear. n. 174., Linnaeo rejecto, sub cujus *A. Tragacantha* plurium specierum confusio procul dubio reprehendenda est. Secundum Bunge *A. Poterium* Vahl (non Pall.) mera *A. massiliensis* var. foret.

SECTIO 3.ª PODOCHREATI Koch.

Astragalus monspessulanus (Camerar.) J. Bauh., Chabr.

Camer. Epit. p. 929, Koch p. 207. n. 18., Bert. S. p. 62. n. 19., [illegible] Gaud. 4. n. 1685., De Notrs. Repet. Fl. Ligust. n. 509., DC. Astrag. p. 236. n. 131., et cum [illegible] p. 111 n. 29. La-Peyr. Herbr.: cum A. incano, et A. pentaglottide La-Peyr. Herbr., A. chlorocyaneo Boiss., Reut. Pug. pl. novr. Afr. bor., Hispn.? A. vesicarius Friv. Herbr. Rum., partim, ex Griseb., A. [illegible] Baumgrt. Transylv., ex Neilr., aliis var. A. Wulfeni Koch, sive incani subsequ. [illegible] v. 11. t. 375., Sims Loddig. Bot. Cab. t. 981., Pall. Astragl. p. 110. n. 115. t. 83. Folvel. Reichenb. Ic. C. 31. t. 2209., f. 1. 2. 3. fortasse pl. cult. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 338. f. infr., Chabr. Sciagr. p. 152. f. 2.

♃ Flor. Apr. Jun. Fruct. per Æstat. Per region. mediterr. cum *Olea*, quam longe superat, ad montana adscendens; minus frequens obvius per regionem oceanicam inferiorem.

Legi in Pyr. Arag. humil. ad *Benavarre*, die 13. Maj. 1846, in Pyr. or. ingrediendo ad Vallem *de Llo*, die 31. Jul. 1837; in Pyr. Catal. contra *Berga, a la Sierra de Nuret*, die 17. Maj. 1861. Habeo a Deville lectum secus flum. *Ariège* ad *Venerque*, ubi ipsemet vidi; occurrit quoque in Valle *d'Orlu* Pyr. septr. auriger., et abunde circa *Luchon*.

Planta parce pilosa, pilis horizontalibus praedita.

Varietas floribus ochroleucis frequens occurrit per Pyren. merid. med. humilior., inque orientalibus, sive Catalaunicis cum Aragonensibus finitimis. Planta interdum luxurians, calycibus, leguminibusque rubellis, quidquam pubescentibus, observata ad *Aisobal*, et *Bel Lloch* (*Cerdaña*), ad *Solsona* lecta ad *Berga* 17. Maj. 1861, alienam speciem simulat: occurrens etiam foliis surrectis, neque prostratis, magnis ac glabrescentibus, racemo elongato. Lusum hujusccmodi observavi ad *San Cosme de Guara*, inque nemore *de Pequera* Pyr. Arag. Suspicor eum referre *Anthyllidem clavicuIatam* Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 492. cum fig., quae superior est, de qua in descriptione flores lutei dicuntur. Ast flores dari albos, ut dicunt Tournefort, Inst. r. hrb. p. 416., et nuperrime Godr. Gr. *Fr.* p. 444., vix ego credam.

Eumdem, de quo modo dixi, significare lusum meeum reputo *A. chlorocyanum* Boiss., Reut., Pug. pl. novr. Afr. bor. Hispan. austr. (Genev. 1852) p. 39.

Caeterum flores variantes *interdum albos*, aut *raro albos* adnotaverant J. Bauhinus, et Morison Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 106. n. 3., a quibus, ut et a Tournefort, hoc sumpsit, nisi ipse viderit, Lamarck florum descriptionem « *fleurs purpurines ou d'un blanc jaunatre* » *Dict.* 1. P. 2. p. 319. n. 51. Et DC. in sua *Astragalor.* Monogr. s.c. distingui curavit varietatem **b** cui retulit Tournefortii synonymon « *A. monspessulanum flor. alb.*, Tournf. Inst. r. hrb. p. 416.

Colorem vero ochroleucum in floribus *A. monspessulani* explicite adnotavit Steven, *Mém. Soc. I. Natur. Moscou* T. 4. p. 55., et ex eo Marsch. a Biebrst. Flor. Taur. Cauc. T. 3. Suppl. p. 497. n. 1492. Et Steveni, l.c., hanc observationem non esse praetereundam duxit: « *In specimine Gallico A. monspessulani praeter colorem floris, quem in Caucasicis nunquam vidi purpureum, ullam invenio differentiam.* » Item ego dicam de stirpe me ad *Graus*, *Benavarre*, *Tona*, *Tremp* observata, quae de caeteris cum vulgari planta quadrat. Hancine observationem ante me in Aragonia fecerat Asso (Mant. p. 174. n. 1122.); similemque in alieni generis *Papilionaceis* fecerunt alii in *Trifoliis*, ex. gr. *pratensi, alpestri, alpino*, etc. in *Viciis, sativa, pannonica, lutea.* etc., in quibusdam *Oxytropidibus*, etc., Figurae Sturm *Heft* 49., Scopol. Fl. Carn. ed. 2. t. 45., passim citatae sunt *A. illyrici* Bernh. Plena hujus speciei notitia caruit G. Bauhinus, quae fratri Johanni notissima fuit.

Astragalus incanus (G. Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Pr. p. 144. n. 2., Benth. Cat. p. 63. A. Barrelieri Duf., A. vesicarius Friv. Herbr. p. 149. n. 3. DC. Astragal. p. 232. n. 130., et cum Duby Rum., ex Griseb.; A. incan. siliq. incurv. Tournf. Inst. r. hrb. p. 416., Onobrychis incana G. Bauh. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 23. t. 732., Pall. Astrgl. p. 111. n. 116. t. 84., Reichnb. Ic. C. 31. t. 2209. f. 4. mediocr. Magnol Bot. Monspel. p. 33. cum tab.

♃ Flor. Mart. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per region. mediterr. cum *Olea*, solo praesert. calcar.

Legi in Pyr. Navarr. contra *Sanguessa*, sub *Rocafuerte*, die 21. Maj. 1845. Observavi ad *Benavarre*, *Barbastro*, in Valle *Isavena*, ad *San Esteban, a la Conca de Tremp*, ad *Solsona*, inque montibus Corbar. ad *Touchant*, et in agr. Ruscinon. ad *St. Ant. de Galamus*, alibique.

Frequens in Pyren. Navarr., Aragon. humilior., ubi generatim occurrit floribus sature rubentibus, obveniens hic loci rarissime corollis ochroleucis, qualem deprehendi secus flumen *Irati* ad *Lumbier*.

Foliola in pagina superiore quoque constanter pubescentia; legumen ovatum, sulco dorsali valde conspicuo. Rhizoma gratum *Glycyrrhizae* saporem excitat, quamvis primo ictu amaritudinem quamdam inducat, quae mox in gratiorem vertitur saporem. Vix ego credam *A. incurvum* Desf. Flor. Atl. 2. p. 182. t. 203. peculiarem sistere speciem. DC. *Astragl.* p. 231. n. 128. libenter separavit; ast serius, Prodr. P. 2. p. 304. n. 218. petivit: « *An satis ab incano differt?* »; et Dufour (l. mox citnd.) existimavit Desfontainesii stirpem non aliter nisi leguminibus glabris a G. Bauhini specie diversam; in eam cadit *A. Wulfenii* Koch, ipso monente Syn. ed. 2. Add. corr. p. 1021., abnuente Bertoloni, qui hancine stirpem cum superiore specie potius jungendam esse ratiocinatur.

Alterum *A. incani* synonymon videtur *A. Barrelieri* Dufour, *Bouq. bot. de St. Philip.*, et *de Morent* (Hispan.) apud Bory St. Vinct., Drap., Van Mons, *Annal. generls. Sc. Physiq.* T. 7. (*Bruxell.* 1820) p. 297

n. 14 , qui caeterum ceu synonyma retulit *A. incanum* L., et dubitanter *A. macrorrhizum* Cavan., Ic. Descr. 2. p. 28. n. 145. t 135., quem, natura leguminum distinctum, facile ei denegamus. Caeterum debemus Dufour illustrationem synonymi Barrelieri, *Astragaloid. pusill. incan. amplo purpur. flore* Barr. Ic. t. 537. f. 2., Obs. p. 76. n. 851. Folia sub-mucronata, legumina tandem durissima, et radicem ceu *Glycyrrhizam* gustui gratam, optime quidem describit Dufour. DC. Pr. P. 2. p. 304 n. 217. e specimine manco, legumine deficiente, ab eo viso, de Dufour stirpe varietatem **b** *A. incani* confecit, ast cur? Sed *A. macrorhizum* Cav. quem in Monogr. *Astragl.* p. 233. n. 131. sub *A. nummularioide* Desf. Atl. Emend. reportaverat, revera dubitanter, in Pr. p. 304. n. 221., seorsim ceu peculiarem speciem recensuit, dubius semper, utpote qui adnotavit: « *priori* (*A. nummulario* Desf.) *nimis affinis* » l.c. p. 305.

Sejunctionem speciei nostrae ab *A. monspessulano*, Bentham dubiam, laudarunt amici Monspelienses Dunal, De Girard, Viguier, Requien etiam, quibus plane assentior. Speciei sat bonam descriptionem elucubravit Gerard, Flor. Gallo-Prov. p. 522. n. 29, de re persuasus subjungens: « *Differt ab A. monspessulano J. Bauh., foliolis rotundioribus, magis incanis, leguminibus rectiusculis, brevioribus, et turgidioribus.* »

Et ego praeterire nolim, quod dum ad *Graus*, *Benavarre*, et *Torra* *A. monspessulanum* semper floribus ochroleucis onustum observabam, saepiusque maximum, glabrioremque: *A. incanus* loco magis propitio enatus, magnusque eveniens, characteres suos non amittit, nec unquam flores ochroleucos portendit. In hoc quoque pili horizontales conspiciuntur.

Astragalus genus est habitu, facieque quam maxime polymorphum, species comprehendens admodum inter se dissimiles, quod cum generibus aliis nonnullis indicaret genera artificialia potius esse, ut ea judicarunt Royen, Haller, Adanson, Uster, Cavanilles, Cassini, vel plures neotericorum divisiones, ceu peculiaria genera, invita natura constitutas fuisse denunciaret. Et mihi perpendenti in generibus *Gomphrena*, *Tithymalo*, *Phyllantho*, *Linophyllo*, *Teucrio*, *Veronica*, *Convolvulo*, *Acantho*, *Astragalo*, *Chabraea*, *Laroissiera*, *Hydrochotyle*, *Polygala* et pluribus in pejus actis a Linnaeo, contra Tournefortium, de *Statice*, *Menyanthe*, *Valeriana*, *Mimosa*, *Hyperica*, *Aro*, non possum quin indolescam de tantis praeceptis e Linnaeano calamo, potius quam ab ejus mente depromptis, quum nimium frequenter factam adeo oppugnantiam cum suis ipsis praeceptis invenerim ita ut duplicem hominem videre cogamur, modo praecepta, modo facta ejus considerantes. Caeterum, ex quo supra citata genera dispertire non potuerunt botanici, characterum defectu, liquet quam cautos eos esse oporteat in statuendis novis generibus, debilibus characteribus, habitu adversante, suffultis, ita ut similiores facie plantae separatim demigrent.

Porro considerandum est quam majorem similitudinem inter sese ostendant: *Tithymalus meloformis* et *Cactus mamillaris*, *Aretia rotundifolia* et *Saxifraga rotundifolia*, *Menziesia caerulea*, et *Empetra*, *Cephalostigma Perrotteti* et *Wahlenbergia nutabunda*, *Anthemis montana* et *Pontia alpina*, *Pontia vulgaris*, *flosculosa* et *Plagium virgatum*, *Santolina alpina* et *Lasiospermum pedunculare*, *Asperula cynanchica*, et *Gypsophila Saxifraga*, *Gypsophila transylvanica* et *Dysodium acerosum*.

(istud Senecionid.), *Isnardia palustris*, et *Chabraea compressa*, *Saxifraga Escholzii* Sternb., aut *S. imbricata* Don, *Aretia imbricata*, *Montia fontana* et *Stellaria uliginosa*, *Moschatellina fumariaefolia*, *Olfa thalictrifolia* et *Thalictrum tuberosum*, *Leucojum vernum* et *Galanthus nivalis*, *Sporobolus pungens* et *Dactylis littoralis*, *Arundo kumensis*, et *Natschia stricta*, *Polypodium rhaeticum* et *Athyrium Filix foemina*; quam plures horum generum inter sese congeneres species!

Ne loculentiora exempla desint sequentia commemorabo:

Helxine Soleiroli Req. similis est *Tithymalo Chamaesyci* Moench.: in *Euphorbia globosa* DC. (*Tithymalo glob.* N.) multa micat cum *Stapelia* similitudo: *Serpiculae reptans* L., et *veronicaefolia* Bory, *Halorageae* faciem *Veronicae serpyllifoliae* (ut *Viola parviflora* L.), vel *V. agrestis* offerunt: ibidemve *Gunnera monoica* Raoul habitum gerit *Hydrochotiles*, ut gerunt *Sibthorpiae* quaedam: *Mniopsis scaturiginum* Mart., Nov. gen. sp. pl. Brasil. p. 3. t. 1., *Podostommea*, habitum *Jungermanniae* reddit, ut in eodem ordine *Lacis fucoides* Mart. Ibid. p. 5. n. 1. t. 2. faciem *Fuci*. *Asarum arifolium* Micht., Hook. (W. J.) *Exot. Fl.* P. 3. n. 40., dum sterilis, faciem *Ari* omnino offert. *Thesium euphorbioides* Linn., sive *Linophyllum Tithymaloides* Nob., tam simile est *Tithymalo* cuidam communiori, ut *obiter eum intuens haesitares*, Berg. Pl. Capens. p. 74. n. 3. *Salsolae genistoidi* (Tournf.) Poir. *Dict.* tanta similitudo inest cum quibusdam *Genistis* unifoliatis, ut qui illum flore fructuque carentem viderit, facile pro *Genistae* specie suscipiet; cf. Webb Ot. bot. p. 5. cum tabula. *Anabasis aretioides* Moq. (*Bull. Soc. botq. Fr.* T. 9. 1862. p. 299-301. cum tab. (2)) planta pulvinata, ramosissima, dense caespitosa, et parvifolia, sterilis considerata vel pro *Aretia* (sectionis principis) vel pro stirpe *Helichryso frigido* affine, aut *Arenariae tetraquetrae*, non pro *Salsolacea* dijudicares. *Striga orobanchioides* Benth. Scrofularinea magnam cum *Orobanche ramosa* similitudinem gerit, ut *Gamoplexis orobanchioides* Falcon. Orchideacea, cum *Orob. majore*, a qua vix recedit facie etiam *Epipogon Gmelini* Richrd. Item *Microcarpea muscosa* R. Br. p. 435. faciem *Alsinastri galiifolii* portendit. *Platystemma violoides* Wallich, Pl. Asiat. rars. 2. p. 42. t. 151., si eam praecipiter denominare studeas, tunc *Violam* dices. Quantum est *Vincae majoris* in *Franciscea latifolia*, *Scrofularinea* e tribu *Salpiglossidis*, et in *Sibthorpia europaea Hydrochotyles*, de hac animadvertente Loefl. It. Hisp., ed. Forster T. 2. p. 155. *Veronicam tetragonam* Hook. Icon. pl. 6. n. 580. si quis sterilem viderit pro *Andromeda tetragona* sumeret, nec aliter judicaverit de *Phyllactide aretioide* Wedd. (*Valer.*). *Calceolaria tenella* Poepp. Nov. gen. sp. Chil. 3. p. 76. t. 287. f. infr., primo visu similis apparet *Linnaeae boreali*: sunt aliae *Calceolariae* habitu similes *Primulis* vulgatioribus, exempl. *C. scapiflora*, *C. plantaginea*, *C. nana*. *Fabiana imbricata* R., Pav. Solanacea habitum reddit *Tamarisci*. *Verbena juniperina* Gill., et Hook., et *V. erinacea* Gill. et Hook., *Bot. Misc.* 1. (1830) p. 163-4. (cf. t. 48.), seposita de flore consideratione, illico pro *Statices* sub genere *Armeriastro* Jaub. et Spach, *Acantholimone* Boiss., susciperentur; non dico *Ulicem* habitu eas referre, cum auctoribus s.c., nec *Erinaceam*: ii reapse bene dijudicarunt faciem *Ulicis* inesse in *Mylino ulicino*, Umbellifera, l.c. p. 328. n. 3. t. 64., quod postremum pro *Ulicis* ramo, dum sterile, facile susciperetur.

Dichondra et *Sibthorpia* ceu congeneres apparent, maxime si spectes *D. repentem*, quibus et *Linariae* quaedam accedunt. *Wilsonia humilis* R. Br., et *W. rotundifolia* Hook., Icon. pl. 3. n. 265., et 5. n. 461., stirpes Convolvulaceae, faciem *Frankeniae* ostendunt. *Gilia pharnaceoides* Benth., *Polemoniacea*, mihi nota ex Hook. Fl. Bor. Amer. 2. p. 71. n. 1. t. 161., faciem *Spergulae arvensis* adeo aperte gerit, ut, demptis ejus floribus majoribus, pro ea primo intuitu susciperetur: dum *Gilia capitata* in hortis facile obvia, faciem *Orillae montanae* ostendit, et *Gilia androsacea* robusta *Aretia carnea* videatur. In *Amarantaceis* quibusdam habitus et facies plantarum adeo a cognatis discrepant, ut *Gomphrena desertorum* Mart., Nov. gen. sp. pl. Bras. 2. p. 3. t. 103. ad *Knautiae* speciem, *G. mollis* Ibid. p. 11. t. 11. ad *Knautiam sylvaticam* strictius, *G. debilis* Ibid. p. 7. t. 7. ad *Orillam globulariaefoliam* (*Jasionem montanam* Auctor.) te contorqueant. *Cicendiola filiformis*, ut *Amethystea caerulea* obumbrant *Aretias* quasdam *Haplorhizas*. Genus *Mitrasacme*, *Gentianeis* affine, fert plantas habitu, facieque ultra modum variabiles. *M. pilosa* Labill. Nov. Holl. p. 36. t. 49. aliquid *Polygalae vulgaris* ostendit; *M. paradoxa* R. Br., Hook. fil. Fl. Tasm. p. 274. n. 1. t. 88. f. A, *Cicendiam Vaillantii* tibi commemorat; *M. distylis* Muell. Ferd., Hook. fil. Ibid. n. 2. f. B. *Alsinastrum macropodum* in mentem revocat; *M. montana* Hook. fil., Ibid. n. 5. f. C. *Veronicam repentem* Clar. evocat. *M. nuda* Nees ab Esenb. (C. G.) apud Lehm. Pl. Preiss. 2. p. 239. n. 2. revocavit mihi habitum *Drabellae vernae*, vel ut ille dicit *Meyerae umbellatae*, *Holostei* Auctor.: ego vero, ex ipsius Neesi descriptione conjicio priorem similitudinem cum *Drabella* evidentiorem esse. Addam etiam *M. indicam* Roxb., et Wight Ic. pl. Ind. or. t. 1601. f. inter., quam primo oculi ictu *Anagallidastri* speciem diceres, et *M. malacensem* Roxb., Wight., Ibid. f. exter., quae *Stylidii* species diceretur, si eam visu, neque ex analysi, nuncupaveris. *Cyathoides Oxycedrus* (*oxycedroides* potius dicendus), sive *Stypelia Oxycedrus* Labil. Nov. Holl. p. 49. t. 69., Epacridea, plurimum similitudinis habet cum *Junipero Oxycedro*. Europaei in hortis steriles inspicientes *Acacias Brownii*, *verticillatam*, *Oxycedri* (dicamus eam *Ac. Sieberi*), nonne *Juniperis* species, Sects. *Oxycedrinae*, nos ante oculos versari existimabimus? *Ceratella rosulata* Hook. fil., Fl. Antarct. p. 25. t. 18., f. 1. Composita senecionidea, delineationes *Aretiae* (primae sectiones) gerit, ut plures aliae in eodem ordine, videlicet *Pterygopappus Lawrenii* Hook. fil. Fl. Tasm. p. 207. t. 61. B., *Raoulia australis* Hook. fil., Raoul *Choix. pl. Nouv. Zéeland.* 1846 p. 20. t. 15., *Helichrysum frigidum* Willd., Labill., Ic. pl. Syr. etc. rars. Dec. 2. p. 9. t. 4., *Nassauvia pumila* Poepp, et Chili. *Chuquiraga insignis* H. Bonpl. e *Quito*, *Maja compacta* Wedd Chl. And. p. 228. t. 27. f. 6.

Conspicuae quidem sunt *Baccharis* (nomen genericum falsissimum, et mutandum), *genistelloides* Hook., et *B. thyoides* Hook., *Bot. Misc.* 2. (1831) p. 223-4. ns. 5, 6. tbs. 94, 93., prima *Genistam sagittalem*, quoad ramos et folia referens, altera *Cassiopes* quasdam, veluti *C. tetragonam*, aut *C. ericoidem*, vel *C. fastigiatam*, aut *C. hypnoidem*: dum facie ab istis parum recedit *Chrysorrhoe serrata* Lindl., ordinis *Myrtacearum*. Quanta est *Polycarponis* facies in *Chlamisperma arenarioide* Hook. Walk. Arn. *Bot. of Cap. Beeck Voy.* p. 300. t. 64. *Pomaderris apetala* subridet *Rondeletiis* quibusdam.

Devenio ad Umbelliferas, adeo spectandus, antiquissimus ordo. *Fragosa corymbosa* Ruiz et Pavon, Fl. Per. Chil. 3. p. 27. t. 250. f. *a*, *Azorella caespitosa* Cav. Ic. descr., et *Az. aretioides* Kunth, Nov. gen. t. 424., ac *Azor. trifurcata* Gaertn., Hook. Icon. pl. 6. n. 539., aliaeque *Azorellae* Chilenses, ut et *Bolax Glebaria* Comm., Gaudich., itemve *B. Gillesii* Hook., *Bot. Misc.* 1. p. 325. t. 63., vel Hooker Icon pl. 5. n. 492. multo magis *Aretiis* nonnullis, vel *Petrocallidi pyrenaeae* similes sunt, quam unicuique aliae speciei in hoc ordine facile consulendae. Qui habitus, et quae facies *Aretiarum* adnotata jam in diversis aliis speciebus ordinum differentium, reperiuntur quidem in *Plantagine caespitosa* Philipp. Chil. 4. n. 379., in *Forstera muscifolia* Willd., Lamarck Ill. t. 741. ordinis Stylidicearum, inque *Forstera clavigera* Hook. fil. a me visa in Herbr. Ital. centr., in *Alsine aretioide* Mrt. Koch, in *Ptilotricho caerulescente* Ledeb., Ic. pl. Ross. Alt. C. 3. p. 22. t. 273., inque *Arabide bryoide* Boiss. (sterili) ex Olympo Bithyno. *Helichrysum frigidum* sui effigiem introspicit in *Paronychia aretioide*. Videmus in *Browlesia*, cf. Fl. Per. Chil. 3. t. 251., et t. 268. *a* physionomiam potius *Geraniaceae*, quam Umbelliferae; vel, si vis, quibusdam aliis consideratis ibidem speciebus, t. 249. f. *a*, *c*, et t. 250. f. *b*, *Potentillam* aliquam vel *Sibbaldiam* tibi adesse dicas. Est in quibusdam *Eryngiis*, in *Alepidea ciliari*, tanta cum *Bromeliae* foliis similitudo, ut individua flore fructuque carentia aegre ab hac separaveris. Subvenit *Azorella diapensoides* Asa Gray modum crescendi, foliaque ferme *Diapensiae lapponicae* ostendens, referente Asa Gray, *Unit. Stats. explor. exped.* p. 702.

Retama rhodorizoides Webb, et Berthel. Phyt. Canar. 3. P. 2. p. 54. n. 1. summam cum *Convolvulo scopario* similitudinem ostendit, ita ut flore fructuque orbata vix ab hoc distingui queat. *Clitoria vicioides* Nees ab Esenb. cum Mart. Fl. Bras. « *primo intuitu potius Viciae sylvaticae proxima putaretur* » sic Auctrs. citati. *Trigonella pinnatifida* Cav. absque legumine pro *Medica laciniata* N. susciperetur; *Parochetus communis* Don (*Cosmiusa repens* Alefeld) Papilionacea Medicacea, e Nepal pro *Marsilea trifoliolata*.

Epilobium nummularium Cunningh. (A.) Pr. e Nova Hollandia aspectu simile se offert *Lysimachiae Nummulariae*. *Vahlia oldenlandioides* Roxb., Wight Ill. Ind. bot. t. 115. Saxifragea, statim pro *Stellaria* sumeretur, item aliae *Vahliae* enumeratae a DC. Pr. 4., *V. capensis* Thunb., *ramosissima*, et *silenioides* DC., quae *Silenes*, aut *Arenariam* (inter has *ramosissimam*) simulant. *Saxifraga serpyllifolia* Pursh, « *Habitus et folia exacte Diapensiae lapponicae* » Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 210. n. 17. *Cephalotus* Crassulaceis proximus, physionomiam *Tofieldiae* gerit, dum ejus folliculi te ad *Sarraceniam* converterent.

Paronychia aretioides DC., *Aretiis* Sects. 1.ª similis est si vis, sed adeo magis *Helichryso frigido* (Labill.) Willd. Respice *Polygalas* quasdam, *trichospermam*, *incarnatam*, illisque affines, quantam herbae similitudinem ostendunt cum *Passerina* Tragi. *Mniarum biflorum* Forst., herba australasica, ordinis *Paronychiarum* *Musci* figuram ostendit (fuitque *Ditoca muscosa* Gaertn.), nec aliter oculi tibi demonstrabunt de *Lithophila muscosa* Swartz, americana species, ordinis incerti (Paronych. DC., Portulac. Paron. Reichnb., Amaranthac. Cass., Poir. Chenop. Amar. Spr.). In eodem ordine Paronychiarum *Anychiae* *Linum cathar-*

ticum mentiuntur. *Claytonia spathulata* Dougl., Portulacea per quam similis est *Subulariae aquaticae*, ut *Silene caespitosa* sterilis *Polytricho communi*. *Meconella oregana* Nutt. apud Torr. et Asa Gray *Fl. North Amer.* Papaveracea, quam figuratam reperies apud Hook. *Icon.* 4. n. 360., si demas fructum, aegre a *Cicendiola* diversa judicabere. Si *Muraltiam mixtam* tantummodo spectes, *Passerinam* putes. Solemniter genus *Linum* varium sese offert habitu, facieve, in quo praecipue notari merentur *L. junceum* St. Hil. (A.), quod *Bupleuri* aspectum induit, *L. peploides*, et *L. prostratum Polygalae amarae*, et *vulgaris* potius; *L. catharticum Alsineae* cujusdam; et prae omnibus notandum *L. Ortegae* Planch., insigne facie *Andromedae tetragonae:* suntque aliae *Linorum* species, cujus denominationes alienam a genere, vel a specie prototypa physionomiam indicant, *L. salsoloides* Lamk., *L. aretioides* Boiss., *L. cruciata* Planch., etc. *Malvastrum aretioides* Asa Gray, Unit. Stat. expl. exped. p. 153. n. 9., Malvacea, habitum prae se fert *Donatiae* (Saxifrag.), vel *Saxifragae* ipsius, praesertim e sectione *Porphyrionis*, aut *Aretiae* sectionis primae. *Sida pichinchensis* Humb., Bonpl. Pl. aequin. P. 2. p., t. 116. faciem gerit *Papaveri alpini*, dum *Sida parnassifolia* Hook. Icon. pl. 4. n. 385. *Parnassiae* potius accedit.

Anquetilia Laureola Decsn. (*Limonia?* Laureola DC. Pr.) apud Jacquin Pl. rar. Ind. or. p., t. 161. *Zanthoxylea* habitus et faciei miranda similitudine gaudet cum notissima per orbem *Thymelaea Laureola*. Ipsa *Daphne*, sive *Thymelaea papyracea* (Desn.) N., Desn. Ibid. p. 143. t. 148. habitu affinis dicta cum *T. Laureola*, tantam cum ista similitudinem non portendit ac illa *Aquetilia Laureola*.

Ranunculus piluliferus Hook. Ibid. 6. n. 600. aliquid *Senebierae Ruelli* gerit. *Hypericum sabinaeforme*, ut aliae quaedam hujus generis species a vulgatissimis facie abludunt.

Anacharis canadensis Planch., Asa Gray, Hydrocharidea, absente fructificatione, *Stellinam* (vulgo *Callitrichem*) diceres, ut *Lagarosiphon muscoides* Harvey, Hook. *Journ. of bot.* 4. (1842) p. 230. t. 22. *Muscum* simulat, itemve *Mayaca fluviatilis* Aubl. Gui. p. 42. t. 15. (*Syena* Willd.), haec Commelinea. *Oncidium papilio*, Orchidea pl., ante floris evolutionem *Pinguiculae* speciem simulat. *Phylloglossum Drumondi* Kunz., Lycopodiacea, cf. Hook. Ic. pl. 3. 10. n. 908., primo oculi ictu, vel *Plantaginem* sectionis *leucophyll.* diceres (uti *P. multicipitem*, *pilosam*, etc.), vel *Ophioglossum Bergianum* Schlecht., Hook. pl. 3. n. 263., tibi obvenire crederes.

Dantur quidem genera, et ordines integra referentia habitum atque physionomiam longe remota ab illis ad quae pertinent. Sic *Cassytha* L. et Auctor., Laurinea, *Cuscutiformis* planta est, ut caeterum male applicitum nomen indicat. *Ephedra* ad *Equisetum* Botanicorum nos deflecteret, ut *Casuarina*, quae *Equiseta* fossilia potissimum in mentem revocat. *Hablitzia tamnoides*, Amarantacea, ipsa suam conclamavit denominationem, eam videas apud Echwald Pl. nov. min. cogn. Capsic., Caucas. p. 34. t. 23. *Palmae Cycadeaceas* referunt; *Filices* arborescentes *Palmarum* habitum portendunt; *Marsileae Trifolia* vel *Oxydes* sese expectari fierent, ut *Pilularia* quosdam *Scirpos* statim referre videatur. In memoriam revocate Linnaei observationem de *Sparmannia africana*, Suppl. p. 266. Animadvertebat Spach: « *La végétation bizarre des Rotans (Calamus) rappelle les Bambous (Bambusa) et autres grandes Gra-*

minées de la zone équatoriale » *Suit. à Buff.* T. 12. p. 57. Fama celebrantur Linnaeana commenta de plantis hybridis, quibus Botanices paginae inquinate fuerunt. Verum enim vero, ad hoc valeant, ut plantarum seriem objiciant, in quibus dissitorum generum et ordinum organa ita imitata spectentur, ut formas et imagines a suetis abnormes exhibeant.

Quibus consideratis maxime laudandam Aug. De St. Hilaire sententiam repetimus: « *Une physionomie absolument semblable charactérise souvent des végétaux qui n'ont aucun rapport dans leur organisation, ainsi le Tillandsiae usnoides, planta monocotylédone, a l'aspect d'un Lichen, et le Tristicha hypnoides, espèce vraisemblablement dicotylédone, celui d'une Mousse.* » St. Hil. *Morphol. végt.* (1841) p. 57.

Quae facies, habitusve plantarum similes interdum in speciebus generum, et ordinum differentium, vel variantes in illis ad idem genus pertinentibus, nimium a G. Bauhino considerata, intulerunt ea perversa genera, quae nobis ampliorem hujus notae additamentum suppeditarent. Peccavit G. Bauhinus relinquendo rectam Gesneri, et Caesalpini semitam, de penitiore plantarum structura; ut erravit Linnaeus, laudatus methodo naturali, nimium faciens infaustum suum systema, ita ut secundariis characteribus, futilibusque etiam plus aequo consideratis, tot illa optima Tournefortii genera temere repudiaverit. Interim hic sisto, de generibus uberius dicturus sub *Tofieldia.*

Biserrula (*Pelecinus* Tournf.) L. *Biserrulam* a biserrato fructu dixit Linnaeus. *Pelecinus* Unguentar., idem ac *Hedysarum* Dioscoridis, forte idem ac *Securidaca major* Matth.

Biserrula mediterranea (Clusii) Nob.

Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 238. f. 1. Biserr. Pelecinus L. Sp., Bert. 8. p. 75., emend. prolat. DC. Astragl. p. 245.; Moris Sard. 1. n. 357., DC. Dub. p. 144. B. Pelec. La-Peyr. Herbr.; Serrula Heist., ex Fabric. En. pl. hrt. Helmst. ed. 2. p. 324., Securidaca peregrina Clus. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 27. t. 737., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 340. t. 154. f. 3., Lamk. Ill. t. 622., Ralph. Ic. Carp. Leg. p. 36. t. 37. f. 19. Schk. Handb. 2. t. 209., Gisek. Ic. fasc. 1. t. 17., Duchesn. Pl. ut. vén. Atl. t. 708., Rivin. Tetrp. irreg. t. 101. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 348. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 156. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. S. 2. p. 107. n. 6. t. 9. f. 8. n. 6., Barr. Ic. t. 1137.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. abeunte, et Jun. In Pyrenaeis orientalibus cum *Olea.*

Legi in *Roussillon* ad *Perpignan*, unde habui quoque a Massot, die 27. Maj. 1843. Observavi ad *Rosas.*

Trib. 3.ª VICIEAE Bronn., DC.

Pisum Theophr., Colum., Plin., Tournf.

Pisum arvense (Virgilii? Colum.? Pallad.?) G. Bauh. Pin. p. 342. n. 6., L. Sp.

Faselum Georg. 2. v. 227. cf. Fl. Virg. p. 141-3., Column. R. rust. l. 11. c. 2., 72., Pallad., l. 10. tit. 12., Koch p. 220. n. 2., Bert. 7. p. 419., Gaud. 4. n. 1629., Moris Sard. 1. n. 391.?, DC. Dub. p. 151. n. 2. La-Peyr. Herbr., Faselen Trag. Krtb. p. 486., Pisa agrestia Trag. St. h. p. 606. n. 3. sin. fig. Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 79. t. 687.?; Sturm Heft 4., Turp. Dict. Sc. Nat. Dicotyl. Atl. t. 249., Fl. Batv. v. 12. t. 932. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 297., f. 2., Chab. Sciagr. p. 144. f. 4. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 47. n. 4. t. 1. f. 4.

⨀ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med., orient., praesertim mediterraneis.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, sub *l'Ermita*, die 20. Jul. 1846. Habeo ex *Tarbes* a Deville, in Dulac. *Fl. Haut. Pyr.* non enumeratur. Reperitur ad *Toulouse*.

Petioli teretes sunt, de quo nescio cur dubitaverint DC., Duby, qui patriam ignotam dicunt; stirpem mediterraneae regionis censet DC. Alph., *Geogr. botq.* 2. p. 960., et p. 982., 986.

Pro certo species hodie se diffudit extra regionem mediterraneam utique; in plagis calidioribus, interdum etiam culta fuit, ut in Ægypto hodie consuescunt (ex Delile, *Hist. pl. cult. en Ægypt.* p. 14.), alibique etiam, quod nostram interpretationem de *Phaseolo* antiquorum valde probabilem reddit.

P. arvense Flor. Graec. cum meo identico reapse non existimavi: dubium unicuique movit Lindleyi observatio: « *Species verosimiliter a P. arvensi plurium auctorum diversa pedunculis longissimis, stipulis obtusissimis, et foliis semper bijugis.* » Et Grisebach, Rum. Bith. 1. p. 69. n. 149., *P. arvense* Fl. Gr., et Moris Sard., a stirpe septentrionali diversum judicat, illumque ad *P. elatius* M. a Biebrst. pertinere existimat. Sed *elatius* istud a quibusdam a *P. arvensi* non amovetur. Quod non percipio est, dixisse Kunth, Flor. Ber. ed. 2. p. 249., *P. arvense* formam hybridam *P. sativi* constituere.

Deville noster, semper f.r., stirpe ad *Tarbes*, inter segetes proveniente, attente examinata, quaedam de ea tradidit, incertus (et ille) num pro peculiari specie, num pro varietate, *versicolori* Duby, ea habenda ne foret.

In illa, vel in Pyrenaea, stipulae basi crenulatae potius quam dentatae, pedunculi longi, plerumque triflori, legumina breviora, latiora, densioribus valvis prae *arvensi* praedita, semina orbicularia, nec angulata, fulvo nigroque versicolora. Pro eo ille nomen *P. triflori* proponere. Concinne ex amici defuncti mnscr. gallice conscriptis, ego in latinum transtuli. Specimina mea ad *Camprodon* cum Devilleano simillima sunt, salva aetatum differentia, hoc florifero, meis fructigeris. Istis non perfecte identica sunt specimina italica mea ex agro Bononiensi, et Cortonensi, quae communius *P. arvense* referunt. In regione *Oleae* per Etruriam vivere *P. elatius* testatur Caruel, *Prodr. Fl. Tosc.* n. 368.

De *Ochro* Hipp. Theophr. cf. quae dico postea ad *Lathyrum currentifolium*.

Ervum Plin., Tournf. Nomen genericum bonum, dummodo cum speciebus nostris maneat *Erv. Ervilia* L., quod *Ervum* Plin. Nat. h. l. 18. c. 15. vel 38., ejusdemve *Ervilia* etiam, ibid. c. 7. vel 10., etc. *Ervum plicatum* caeterum, cum Moench, melius est hanc dicere plantam, quia *Ervilia* aut ejusdem nominis iteratio est, aut diminutivum *Ervi* significans, implicat rei vel inutilitatem, vel controversiam. Nomen caeteroquin *Erviliae* parvum *Ervum* quasi dicens, sive e similitudine cum semine *Ervi*, tributum est a renatis litteris alienis plantis, scilicet a Dodonaeo ad *Lathyrum currentifolium* Lamk. (Pempt. p. 521-2.), a Dalechampio (Hist. pl. Lugd. p. 465.) ad *Pisum arvense* G. Bauh. eadem ac Auguillarae sententia. *Ervilium* vero Caesalpini, est *Lathyrus*

latifolius G. Bauh. Quidquid statutum fuerit in posterum, facile unusquisque percipiet, quam damnanda sit de *Ervo plicato* Linkiana denominatio *Erviliae sativae*, En. hrt. Berol. 2. p. 240. n. 2789., etc.

Ervum hirsutum (Tragi) L. Sp.

Trag. Krtb. p. 496.; Vicia minima Trag. St. h. p. 624. n. 4. Koch p. 218. n. 1., Bert. 7. p. 536. n. 2., Gaud. 4. n. 1661., Moris Sard. 1. n. 390., DC. Dub. p. 151. n 2. La-Peyr. Herbr., et Vicia parviflora La-Peyr. Herbr. Erv. Loiseleuri pl. exsicc. ex Union. itinerar., fide Hohenack.; Vic. Michelii Rafin., Ell. Car., DC. Pr., ex Hook. Bor. Amer., ut ex Torrey Bromf. Ervilia vulgaris Godr. Lorrain.; Cracca minor Rivin., Godr. Gr. Fr., et Godr. Lorr. ed. 2.a; Endusia hirsuta Mly. ex Lindem. Flor. Dan. t. 639. Flor. Batv. v. 1. t. 49., Sturm Heft 32., Schk. Handb. 2. t. 202., Engl. Bot. v. 14. n. 970., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 109., Torrey Fl. New-York p. 156. t. 21., Rivin. Tetrp, irreg. t. 53. f. 2. Lob. Obs. p. 522. f. 2. vix, Icon. 2. t. 76. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 893. f. 2., Icon. t. 507. f. 1., Dod. St. h. Comm. 2. p. 31., Hist. pl. (gall.) p. 331. f. 1., Pempt. p. 542. f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 2 l. 17. p. 315. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 63. t. 4. f. 15.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Maj. Jul.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, contra *Ceret* ad *Oms*, die 13. Maj. 1843. Habeo a Deville e viciniis *de Tarbes*. Observavi ad *Tolouse*, ad *St. Jean de Luz*, *Aramiz*, *Azcoitia*, *Oñate*, et in Pyr. Catal. ad *Setcasas*.

Ervum tetraspermum (G. Bauhini) L. Sp.

Vic. seg. sing. siliq. glabr., G. Bauh. Basil. p. 97. Koch. p. 218. n. 2., Bert. 7. p. 533. n. 1., partim., Gaud. 4. n. 1660. E. tetraspr. (*a*, nec *b*), et E. pubescens DC., DC. Dub. p. 154. ns. 5, 6. Vicia tetrasperma Schreb., Loisel. Gall., Moris Sard. 1. n. 384., Bromf. Fl. Vect. p. 129. n. 7. La-Peyr. Herbr. dempto specimine; Vicia pusilla Muhl. apud Willd. Sp. confirmbs. Hook. Fl. Bor. amer.; Torrey et As. Gray; V. angustifolia Chaix Herbr., ex Timb.: E. tenuifolium Lagasc.: archetypa non vidi, sed certus sum ex diagnosi, nec non e plant. gall. a DC. accepta, quam ipse Lagasca citat; E. glabrum Gilib. pl. Lith. illustr. n. 203., et Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 17. n. 1223., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 108., Flor. Dan. t. 95., Fl. Batv. v. 4. t. 269., Sturm Heft. 32., Rivin. Tetrp. irreg. t. 53. f. 1., Schk. Handb. 2. t. 202. leg. sem., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 315. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 147. f. 6. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 64. n. 10. t. 4. f. ult.a n. 16. vix.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul., et Aug. ineunte. In Pyr. or. cum *Olea* praecipue; alibi rara.

Legi ad *Rosas*, die 13. Jun. 1851. Observavi supra *Mauleon*, ad *St. Girons*, ad *Castillon*.

Notae de hac specie penes Spreng. Pl. min. cogn. Pug. 1. p. 51. n. 87., mihi minus aptae videbantur. Prout haec genera intelliguntur, quidam potius ad *Viciam* stirpem afferre adamarunt. Primus jam Barkhausen: « *Calyx minime longitudine corollae, sed triplo minor, dentes superiores minores, stigma antice villosum. Est igitur Vicia.* » Bark. Fasc. pl. Fl. Lipp. (2775) p. 21.

Vic. laxiflora Brot. Phytgr. Lusit. sel. p. 125 t. 52. non ad hanc, sed ad sequentem speciem adducitur a Moris, a Gussone, et a Bromfield: sicque *Erv. tenuifolium* Lagasc. ad *E. gracile* refert Koch, et Gussone quidem. Etiam *E. pubescentem* DC. ad *E. gracile* trahi video a Webb, Berthel. Phyt. Canar. 3. P. 2. p. 100., cum ampla synonymorum cohorte. Denique ambae stirpes in unam conjunguntur speciem a Sering., DC. Duby, Spreng., Coss. et Germ. *Fl. Par.* p. 142. n. 10., Spenner, a Bromfield ipso sero, si editorum notam consideras, p. 131.*, ab Hooker et Arnott, a Bertoloni, quas nec ab antiquis sejunctas fuisse percipimus.

Revera parvi faciendi erunt characteres, quibus *V. Biebersteinii* Guss. Sic. Pr., et Sic. Syn. 2. p. 297. n. 36. ab *E. tetraspermo* sejuncta est.

Ervum gracile (Cupani) DC. Cat. pl. hrt. Monspel. p. 109. n. 95.

Cup. Panph. Sic. 2. t. 203., absque nom., ex Gussone. Non primus Jacquin. ut putavit Carruthers. Koch p. 219. n. 3., Gaud. 4. p. 521. Obs. sub n. 1660., Low. Man. Fl. Madr. p. 196 E. tetraspermum *b* gracil. Sering. in DC. Pr., DC. Dub. p. 154. n. 5. Vicia gracilis Loisel. Fl. Gall. ed. 1., et ed. 2. T. 2. p. 148. n. 15., Moris Sard. 1. n. 385., Guss. Sic. Syn. 2. p. 296. n. 34., Bromf. Fl. Vect. p. 130. n. 8. E. tetraspr. La-Peyr. Herb., quoad specimen; E. tetrasprm. Pourr. Herbr. Matr., Bert It. partim., E. soloniense Chaix Herbr., ex Timb.; E. Richterianum Grands; E. polyspermum Sm in Herbr., ex Bromf.; Vicia parviflora Cavan. in Brouss., Canar., ex archetypis in Herbr. hrt. Bot. Matr., et V. tenuis Link e Lusitania, ex archetypis in hoc eod. Herbr. V. micrantha Lowe Primit; V. tetrasperma *b* Coss. Germ. Par. Loisel. Gall. ed. 1.a et ed. 2.a t. 12.. Fl. Batv. v. 12. t. 892., Brot. Lusit. p. 125. t. 52.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *Taillet*, die 23. Maj. 1843. Observavi in Cantabria etiam prope *el Passaje*, ad *Tolosa*.

In citata Loiseleuri figura stipulae non bene repraesentantur, quippe quae non bene evolutae, longiores et angustiores finguntur: nec placent pedunculi prorsus exaristati, qui interdum subaristati reperiuntur; denique haec icon nil pulcri, aut elegantis habet. Miror Salis Marschl. *Kors.* p. 31. ad *Erv. tetraspermum* eam retulisse, optimam declarando.

Dubia mihi visa est Egenolphi figura, Herbr. imag. crt. 27. a fig. inter.; prorsus a mea aliena illa *Engl. Bot. Suppl.* v. 4. n. 2904.; haec potius videtur eruta e varietate *E. tetraspermi*.

Antiquius speciei nomen *Er. tenuissimum* M. a Bieb., qui eum non sustinuit: cf. Fl. Taur. Cauc. n. 1417.

Vicia Virg., Varr., Plin., L.

Vicia multifida (J. Bauhini? Herman) Wallr. Ann. bot. n. 167.

J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 316. f. 2. ex Desf. Atl. sed mihi non videtur; Herm. Hrt. Lugd. Batv. p. 360 V. monantha ex Desf. Atl. 2. p. 165., Moris Sard. 1. n. 383., Bert. 7. p. 503. n. 22. Ervum monanthos L., Koch p. 219. n. 4., St. Hil. Aug. Notic. pl. phaner. Orleans (s. ann.) p. 44. n. 68., DC. Cat. pl. hrt. Monspel. p. 109. n. 96., et cum Dub. p. 154. n. 4. Ervum tetraspermum Chaix Herbr., ex Timb.; Cracca monanthos Godr. Gr. Fr. Sturm Heft 32.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or. rariss.

Habui ex *Fetge* supra *Mont Louis* a Coder fil. de Herbr. patris; ex *Ambouilla* a Timbal, qui hanc speciem percepit quoque ad *Argeles sur mer*.

Vicia parviflora (Micheli) Pourr. Herbr. Matr.

Michel. Herbr., et Catal. pl. agr. Florent. mnscr. T. 6. p. 2464-5. Loisl. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 149. n. 17. V. disperma DC. Cat. pl. hrt. Monspel. p. 70., et p. 154. n. 228., et cum Dub. p. 152. n. 14., Bert. 7. p. 501. n. 21. Ervum parviflorum Bert. Am., Moris Sard. 1. n. 387., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 547. N. Dodecanth. p. 18. n. 5. Cracca disperma Godr. Gr. Fr. Moris l.c. t. 71. f. 1.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. orient. cum *Olea*, nec adeo a mare procul.

Legi ad *Port Vendres*, die 19. Maj. 1837. Observavi in montibus *les Albères au Perthus*; ad *Cadaques*, ad *San Feliu de Guixols*, etc.

« *Pedunculi 2-6-flori; leguminum sutura superiore puberula* » Salisb. Marschl. Korsic. p. 61., reapse bene.

Ervum vicioides Desf. Atl., *Vicia erviformis* Boiss., videtur mihi admodum nostrae plantae affine, saltem ei simillimum est. Distinctum tamen apparet foliolis latioribus, et obtusioribus, stipulis subulatis, calyce corollaque tantisper majoribus, leguminibusve sericeis. De pistillo nil dixit Desfontaines, neque eum villosum in superiore parte repraesentat illius figura; si revera glaber, tunc differentiae cum *V. parviflora* majoris momenti adhuc forent, quod credere nequimus, ex quo Boissier ad *Vicias* illam retulit speciem.

Lens minor Dod. Pempt. p. 526. f. 2. ad *Ervum tetraspermum* citatur a Kick Fl. Bruxell. n. 564. Aliquis forte eam adduceret ad *V. parviflorum*, quod ego non ausus sum facere. Courtois suspicabatur potius *Ervum Lenticulam* Schreb. referre, sive *E. uniflorum* Tenor., quam sententiam ego non despiciam; ut non contemnerunt eam D'Avoine, et Morren.

Vicia amphicarpa (Magnolii) Dorthes in *Journ. physiq.* 35. p. 131. (ex Willd.).

Magnol Bot. Monspel. p. 276. Poir. Dict. T. 8. p. 563. n. 32., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 150. n. 26., Godr. Gr. Fr. p. 461., DC. Dub. p. 152. n. 17. La-Peyr. Herbr. Gerard Mag. Encycl. ann. 6. V. 3. p. 344. fig.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax. or. cum *Olea*, locisque calidioribus, sol. calcar., rara.

Habui ex viciniis *de Narbonne* a Delort, ad *Banyuls sur mer* vidit Timbal.

Flores, fructusque hypogaei hujus speciei attente examinati a Fabre (I. X.), *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 2. (1855) p. 503-8., ei demonstrarunt organa genitalia bene evoluta, ita ut quorundam miraculum (DC., Loisel.) omnino evanescat, ut erat expectandum. Nunc legite, et obstupescite Linnaei fanatici admiratores: « *Radicibus etiam sub terra fructificantibus* » ad *Lathyrum amphicarpum* Hrt. Cliffrt. p. 367. n. 3. Hanc plantam non esse peculiarem, legitimamque speciem, sed statum tantummodo *V. sativae*, contendunt Cosson, et Kralik, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 4. (1857) p. 140.

A Willdenow, Sp. pl. Diadelph. p. 1105. n. 29., et cum eo a Poiret l.s.c. et a Persoon Syn. p. 308. n. 30. huc adducitur *V. amphicarpa; aracus homojon* Clus. Exoticor. 87. t. 88. (reapse cf. Exoticr. l. 4. c. 16. p. 87-8. fig.), quae planta, missa e Creta ab Honorio Belli, ad *V. amphicarpam* pertinere nequit. Potior forte ei locus, cum J. Bauhini planta de qua mox, sub *Lathyro amphicarpo* L.? Ast ab hac specie Bauhinorum loca excludi jubet Smith Gr. Pr. 2. n. 1684. *Arachidna aut potius Aracoides Honorii Belli* J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 323. f. 1. dubitanter citata a Poiret l.c. suscipitur a Loiseleur, a DC., Duby, et a Mutel, *Fr.* p. 303. n. 22., quos ego imitare nolim, veritus ne ipse J. Bauhinus in hac re aliquam passus fuerit hallucinationem, diversas confundens plantas, ut actum est quoque a Tournefort, Inst. r. hrb. p. 397. n. 19., a DC. *Fr.* 4. n. 4021. citato cum figuris Clusii, et Ponae, *Monte Baldo* p. 77., quae offerunt plantas foliis, leguminibusque non parum differentibus. Linnaeus, qui Sp. pl. 2. p. 1030. n. 3. sub *Lathyro amphicarpo* citavit istum J. Bauhini locum, Clusianum observationi commendavit, l.c. *Conf.*, de mistione inter utrumque evidenter parum persuasus. Putatum J. Bauhini synonymon ad *Lath. amphicarpum* confirmarunt Reichard Syst. pl. 3. p. 462. n. 3., Willd. l.c. p. 1078. n. 3., Vitm. Summ. pl. 4. p. 241. n. 3., Gilib. Syst. pl. Eur. 2. p. 212. n. 3.; donec ab eo eripuit DC. *Fr.* 4. n. 4022., nulla sane sustinenda ratione eum referens ad *V. pyrenaeam!* donec Poiret ad binas *Vicias* perperam citavit! Caeterum recta apparet exclusio illa a Smith, ut supra dixi, confirmata, si verus *Lath. amphicarpos* ille est qui repraesentatur a Morison Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 51. n. 5., et p. 53. n. 5., Append. ad *Legum.* t. 25. (nec 23.

ut omnes imitato typographico errore citant) f. 1. quam prolationem de planta parum nota explanare placuit, eo quod parum exacte ab ipso Smith quoque citari vidi, et a Persoon, repetito errore, ad ambas modo nominatas species.

Denique hoc mihi consilium: si certiorem de specie auctorem citare volumus, ad Magnol confugiendum erit, cujus plantam abunde prae manibus habuimus felicissimo eo tempore, quo cum amicis optimis Dunal, et De Girard per agrum Monspeliensem versabamus. Adimenda porro erunt putata synonyma a Magnol adducta; addas, si velis, *Lath. amphicarpon* Gouan Fl. Monspel. p. 186. n. 3., ut prius Hrt. p. 368.

Vicia peregrina (Tragi? Magnol) L. Sp.

V. minor Trag. St. h. p. 624. n. 3.? ita mecum reput. Magn. Bot. Monspel p. 276. Koch p. 217 n. 23., Bert. 7. p. 521. n. 33., Moris Sard. 1. n. 374., DC. Dub. p. 152. n. 16. La-Peyr. Herbr partim., V. monanthos Viv. Labyc., ex Coss., V. megalosperma M. a Bieb. conf.a a Ledeb. Fl. Ross. Sturm Heft 38. Plukn. Phytgr. t. 233. f. 6. stipulis orbat., non cum Gussone optima.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per regionem mediterraneam cum *Olea.*

Legi in Pyr. Arag. sub *Jaca*, die 4. Jun. 1845. Habeo ex viciniis *de Tarbes* a Deville. Observavi ad *Pamplona, Jebra*, in *Sobrarbe*, ad *Berga*, in montibus Corbariensibus, etc.

Vicia minima (Sperling?, Hermanni) Rivin., Erndt., Gilib. Exerc. phyt. p. 264. n. 39.

Sperl. Cat. stirp. Danic.? Herm. Parad. Batav., de quibus infra. V. lathyroides L. Sp., Koch p. 218. n. 24., Bert. 7. p. 517. n. 30., Gaud. 4. n. 1654., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 533., Moris Sard. 1. n. 373., DC. Dub. p. 152. n. 19. V. lathyr. La-Peyr. Herbr.; Wiggersia lathyroides Flor. der Wetter. Flor. Dan. t. 58., Engl. Bot. v. 1. n. 30, Roem. Fl. Eur. fasc. 3. n. 6., Sturm Heft 31., Jacq. Miscell. bot. 2. p. 299. t. 18. Fl. Batv. v. 11. t. 818., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n 813., Lamk. Ill. t. 634. f. 2., Rivin. Tetrp. irreg. t. 55. f. inter. Herm. Parad. Batav. p. 242. t. 107.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jun.

Praecocem plantam abundantem vidi praecipue in montibus Corbariensibus, unde ex *Fonfroide* specimen eduxi, die 21. Maj. 1839. Vidi ad *Cadaques.*

Nonne hujus loci est *Viciola praecox perennis* Sperling, Catal. Stirp. Danicr., etc. 1645; vel Sperlingi ipsius Hrt. Reg. Hafn. in Simonis Paulli Viridar. (1653) p. 79. lin. 10.? Reapse *V. minima* annua species est, sed quidam perennem eam esse existimarunt, in primis Hermann l.c.; dein All. Fl. Pedem. n. 1202., Mattuschka Flor. Siles. n. 681., Reichardt Syst. Veget. P. 3. p. 473. n. 11., Vitm. Summ. pl. 4. p. 248. n. 12., Krock. Fl. Siles. 2. n. 1176., Roth Tent. Fl. Germ. 1. p. 310. n. 11., *Fl. Wetter.* 2. n. 909., Heller Fl. Wirceb. 2. p. 165. n 7., Baumg. Trans. 2. n. 1504., Gmel. Bad. Alsat. 3. n. 1098. Perennem. et biennem voluit eam Vill. *Dauph.* 3. p. 453. n. 10., sicque Sering. in DC. Pr. 2. p. 362. n. 65.: biennalem Crép. *Belg.* p. 74. n. 2.

Vicia pyrenaea (Fagonii) Pourr. Chlor. Narbon. n. 1216., et Herbr. Matr. (revera male definita).

V. pyr. repens, lignosa (sic) Ciceris fol. Fagon., ex Tournf. Topogr., ita sentiente La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 419. n. 11., in Instit. r. hrbr. frustra inquirend. Pourr. in Mém. Acad. R. Toulous. T. 3. (1788) p. 333., Poir. Dict. T. 8. p. 563. n. 31. (excl. loco J. Bauh., et vita pl.); Loisl. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 150. n. 27., DC. Dub. p. 152. n. 18. V. Fagonii La-Peyr. l.c., et Herbr. DC. Ic. gall. rar. p. 10. t. 33.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In montan. praesertim editis, editior. etiam, solo calcareo.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, et *de Llo*, diebus 23. Jul. 1836., et 30. Jun. 1837. Semina ex individuis e Monte *Izarris* decerptis eduxi die 14. Jul. 1857. Habui ex *le Pic de Bergonze* Pyr. sept. medior. a De Girard, ex *Cauterets* a Deville. Observavi in Pyr. Cantabr. *au Pic de Behorleghuy*, in editiore parte, vertice etiam, montis *Izarris* in m.e *Aloña* supra *Oñate;* in Pyr. Arag. *al Portillo de Fenès*, in m.e *Bal* inter *Luesia*, et *Biel. al Puerto de Canfranc*, inque editiore parte vallis *du Plan d'Aragnouet* eundo *al Puerto de Bielsa, a la Peña Montañesa*, ad *Basibé*, in m.e *Turbon*, in summitate *de la Sierra de Guara;* in Pyr. Catal. *au Port de la Hourquette;* ad *Gavarnie*, inque locis plurimis Pyr. septr. medior., orientalium.

Planta bi-tripollicaris, palmaris, raro amplius, glabrescens; color herbae obscure virens, inspecta praecipue pagina superiore foliorum, quae insuper nitida est. Rhizoma tenue, tortuosum, profunde longeque sub terra repens, vel inter saxa defixum, successive nodosum, ramosum, et radiosum, rubro coloratum, vel pallidum, inspecta tenuitate sua subtenace, saporis certe ingrati, sed qui tamen *Fabam vulgarem* te meminisse jubet; suntque fibrae radicales aliquae evidenter pubescentes. Caules aerei saepe plures, intricati, solemniter angulati, et striati, simplices vel ramosi, adscendentes. Folia per caulem approximata generatim reperies, sunt saepe quadrijuga, vel quinquejuga, foliolis obovato-cuneatis, obtusissimis, apice planis, vel retusis cum mucronulo; caeterum foliola sese glabra ostendunt, sed in inferiore pagina pilis aliquot praedita conspicies, evidentioribus in nervo medio, atque per marginem, qui ciliolatus apparet; superior pagina foliolorum glaberrima, istorumque venae parallelae, et margo eorum in inferiori pagina quidquam revolutus. Dantur in eodem individuo folia cirrhosa, et non, cirrhusque maxime ludibundus reperitur, brevissimus, longus, simplex, ramosus, bi-trifidus etiam solemniter occurrens. Adnotavi vero, cirrhum interdum terminalem alias lateralem, scilicet e regione extremi folioli exortum, quasi ad pinnae complementum, demonstrare evidente indicium analogiae cum foliolis, scilicet nihil ipsum habendum esse, nisi folium tali modo mutatum, quod aliquis diceret petiolum, sermone, ut mihi videtur, minus castigato: cf. etiam Sm. *Engl. Fl.* 3. p. 286. n. 9. de *V. sepium*, Grenier *Jur.* P. 3. p. 54. de *Lathyro sylvestri*, Leresch. cum Lev. *Deux Excurs.* p. 34. N. 1. de *Orobo tuberoso* Auctr. Stipulae semisagittatae, denticulatae, vel integrae, maculatae. Pedunculi breves, uniflori, suberecti, nec aliter se gerit legumen maturum. Flores magni, rubelli, glabri, petalis apice rubro-violaceis saturatioribus, et calyces praesertim sunt lividi; caeterum calyces sub-campanulati, puberuli, per oram ciliolati, venosi, dentibus acuminatis, quasi mucronatis, subinaequalibus. Stilus superne barbatus, et in latere superiore suturae adhuc magis. Legumina turgida, acuta, livida, reticulata, glaberrima: semina subglobosa, videntur livida, sed attentius inspecta conspiciuntur virescentia, maculisve nigris praedita; hilum breve, angustum, nigricans.

Affinitas magna cum *V. sativa* facie ad *V. minimam* appropinquat, inter quas consulto posui; sed habeatur pro distinctissima specie. Delectatur solo calcareo; reperitur in editis, editissimisque locis, cujuscunque expositionis amica, ad rupes, vel inter saxa, ad frutices, vel inter herbas quasi pudica, vel clandestine proveniens.

Vicia sativa (Theophr., Dioscor., Virgil., Cat., Varr., Colum., Plin., Galen.) L. Sp.

Theophr. Hist. pl. l. 8. c. 8., Dioscr. l. 2. c. 177., Virg. G. 1. v. 75., et v. 227., Plin. Nat. h. l. 18. c. 15., vel 37., Galen. Alim. 2., aliique, cum Ovidio facile inquirendi. Sering. in DC. Pr. P. 2 p. 360. n. 52., Gaud. 4. n. 1653., Moris Sard. 1. n. 372. DC. Dub. p. 152 n. 15., Mut. Fr. p. 301 n. 24., Coss. Germ. Fl. Par. p. 139. n. 1., Hook., Arn. Br. Fl. ed. 8 p. 111. n. 2., Babingt. Man. Br. Bot. ed. 5. p. 85. n. 11. V. sat., et V. angustifolia Auctor., Bert. 7. p. 512. n. 28., et p. 515. n. 29., et pone Moris, V. macrocarpa Bert. Ibid. p. 511. n. 27.; Gren. Jur. p. 181-3. V. sat., V. angustifl., et V. cordata Wulf. Koch p. 217. ns. 20-2. V. intermedia Viv. Libyc. Specim. p. 44. t. 19. f. 1. (form. angustifol.) ex Coss. cred. La-Peyr. Herbr., cum V. dumetorum La-Peyr. Herb., et V. peregrina La-Peyr. Herbr., partim., V. Rothii Noul. Fl.; V. maculata Presl. Sic., Guss. Sic., Pariat. Herbr., et inde Bert. 7. p. 520. n. 32., ex Webb, Berthel. Phytgr. Canar.; V. melanocarpa. et V. remevillensis Huss. Chard. Nancy var. stipulis integr.; V. conspicua Lowe Novit. (form. angustifl.), V. Bobartii Forst., et V. uncinata Desv., confirm.ae form. angustifol. a Carion Saon. Loir., V. Forsteri Jord., et V. torulosa Jord., et V. Morisiana Jord.; V. notata Gilib. Exerc. phyt. (laudand. denom.); V. pyrenaica Viv. Hrbr. ex De Notrs., V. incisa M. a Bieb. Engl. Bot. v. 5. n. 334., Flor. Dan. t. 522., Sv. Bot. v. 4. n. 230., Sturm. Heft 31., et 32. (cordat.), Fl. Batv. v. 2. t. 114., Schrank Fl. Monac. t. 264., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 23., Rivin. Tetrp. irreg. t. 54. Engl. Bot. Suppl. v. n, 2614. angust., et v. 2. n. 2708. Bobrt., Flor. Dan. t. 1340. ang., Schk. Handb. 2. t. 201., Sturm Heft 31., et 32. cord. seget., ang., Dietr. Fl. Bor. v. 2. n. 814., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2 p. 325 t. 151 f. 1. (4.), All. Fl. Pedm. n. 1201. t. 59. f. 2. ang. (cf. Auct. p. 22., Rivin. Tetrp. irreg. t. 55.) Brunf. Hrbr. 3. p. 218., Fuchs. Hist. st. p. 110., et p. 172. var., et Icon. ed. 1545. t. 61., et t. 96. imitatae; Trag. St. h. p. 624., Camer. Epit. p. 320., Dod. Cereal. p. 152., Pempt. p. 542. f. 2. ang.; et Pempt. p. 531. Lob. Obs. p. 522. f. 1., et 3., Icon. 2. t. 75. f. 1, 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 235. f. 1, J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 310. f. 2. et p. 312. fig., Lonicr. Nat. h. crt. 248. A. simil. 2.ae Fuchs., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 478. f.a 1, 2. haec mal. ut illa Matth. p. 548., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. t. 4. f.ae ns. 12., et 11.

⨀ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 7. Jun. 1845; varietatem angustifoliam in Pyr. septr. med. prope *Angos* ad *Villeneuve*, olim rus Barbieri, die 3. Maj. 1853; in Pyr. or., *Roussillon*, inter *Perpignan*, et *le Boulou*, eamdemque flor. alb. ad *Ceret*, die 18. Maj. 1843; dein ad *le Perthus*, die 25. Maj. 1860; varietatem flor. flav. in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 12. Maj. 1851.

Habeo a Deville lectam inter segetes ad *Tarbes* accedentem formae *macrocarpae*; insuper alia specimina cum angustifolia intermedia e *Tarbes* et prorsus angustifolia ex *Sarramea*, et ex *Souey*.

Reperies auctores (L., vel Reichardt, aut Willdenow imitantes) Bess. Galic. A. 2. ns. 867-8., Bert. Am. Ital. p. 173. n. 201., Sebast. Maur. Rom. Pr. n. 869., Pollin. Fl. Ver. 2. n. 1422., Seringe, et DC. Duby l.c., Mérat *Fl. Par.* ed. 4. p. 602. n. 1., Hook. *Br. Fl.* ed. 1. p. 323. n. 3., Wahlnb. Svec. ed. 2. n. 813., Kirschlg. *Als.* p. 199., Lestib. *Fl. Belg.* 2. p. 447., Brébiss. *Norm.*, God. *Jur.*, aliosque, qui dicant vel flores, vel legumina sessilia, quod certe a veritate recedit, nam, brevis quamvis, adest manifestus pedunculus. Non ita caecutivit Schrank. Prim. Fl. Salisb. (1792) n. 662. Ad *Jaca* praecipue, speciem observavi ludentem floribus majoribus, et minoribus, coloris plus minus intensi; caule pro natura locorum aut prostrato, aut erecto. Petala, quae noctu convolvuntur aut plicantur, visi mihi sunt tardius se explicare in varietate angustifolia: an quia in ista vigor plantae minor? Undique quidem observavi foliola variare latitudine, apiceque dissimiliter emarginato, retuso, subintegro; varia est quoque foliolorum copia, quae generatim minor est in forma angustifolia; sed videri mihi videor in varietate, quae *V. cordata* Wulf. haberi *V. sativam angustifoliam* foliolis copiosioribus, ut generatim fert typus. Variabilis etiam est pubescentiae copia, ita ut, in typo speciei quidem, contra Koch dictatum, reperiuntur legumina glaberrima. Grenier, *Jura* l.c., qui statum angustifolium feliciter examinavit., illustravitque, eum tamen mordicus a *V. sativa* separat natura leguminum glabrorum, angustiorum,

sub-cylindricorum, vix gibborum, nigrorum, lucidorum; in forma *sativa* Auctr. latiorum, compressorum, gibborum, fulvo-pallidorum, plus minus pubescentium. Sed hae notae non resistunt observationibus late continuatis.

De leguminum pubescentia varia dixi jam; eorum latitudo reperitur analoga cum latitudine foliolorum; dum circumscriptior magis intumescit legumen, et sub cylindricum fit; gibberibus etiam diminutis; de colore..... repetamus Virgilii adagium: « *Nimium ne crede colori.* » Verum est tantum, quod in quibusdam plagis una aut altera forma interdum constans perdurat, unde plurium allucinatio, qui rem latius examinare non potuerunt. Gradatim cesserunt aliqui, sustinentes, revera dari *V. sativam* angustifoliam, a qua diversam reputarunt *V. angustifoliam* Roth; cf. Forster in *Engl. Bot. Suppl.* 4. n. 2708., Bory Chaub. *Pélop*, n. 1183., Boreau *Fl. centr. Fr.* p. 172., Moris l.c., Rupr. Ingr. p. 280. n. 180. Low Man. *Fl. Madr.* ps. 204-5.

Petala alba occurrunt in omnibus formis; vidi etiam flores versicolores in typo, vexillo, scilicet albido roseo, alis rubris, carina pallescente, et hoc mihi primum observare contigit ad *Ceret*, *Roussillon*, die 20. Maj. 1843.

Varietas ad *Gerona* lecta me dubitare fecit, num peculiaris esset species. Planta annua mollis, et delicatula, rara proveniens, et subabscondita inter frutices, solo calcareo degens; pubescentia ejus brevissima, ita ut stirps glabra appareat; petala omnia glabra, pallide flava, vexillum manifeste flavum; caeterae florum partes albidae: vexillum alis longius, alae carinam valde superantes: folia generatim linearia, sed et latiora, ovata, aut obovata percepi. Color florum sub exsiccatione non se mutavit; flores flavos in *V. sativa* vix ullum observavisse novi: me vero non fugit repertam fuisse *V. sepium* floribus ochroleucis, in Gall. occid. Magna meae plantae videtur affinitas cum *V. leucosperma* Marsch. a Bieberst. transgressa a Ledebour. Inverso modo quoad flores variat *V. lutea purpurascens*, Low. *Man. Fl. Madr.* p. 206. n. 5. a mea quoque observatione. Dum J. Bauhinus, in Hist. pl. l.c. p. 312., ita effatus est de altera stirpe circa Monspelium proveniente: « *Huic affinis, si non eadem angustissimis foliis, ac tenuissimis, longiusculis, flore pulcre purpureo, a me reperta, cum essem Monspelii, inter saxa, qua iter Frontignan mense Aprili. Frater G. Bauhinus similem Basileae collectam misit:* » habuit tunc ille prae oculis revera *V. sativae* lusum, ut ipse putabat, credidit que Forster, *Trans. Linn. Lond.* V. 16. (1830) p. 442., aut potius *V. minimam*, vel *V. peregrinam*, quae species tunc temporis in agro Monspeliensi facile obveniunt? Existimo magno artificio, cum speciminibus in Herbario, nec in Natura, elaboravisse eas tantas receptas species Gussone Pl. vascul. Inarim. (1854) ps. 102-6. ns. 14-21. Puto lapsu calami primam Fuchsii iconem *V. sepium* dixisse Sprengel, Diss. de Germ. r. hrb. Patr. p. 13.

Vicia lutea (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 1. f. 4 Koch p. 216. n. 18., Gaud. 4. n. 1656., Moris Sard. 1. n. 375., DC. Dub. p. 153. n. 20. V. lut., et V. hirta Auctor., Bert. 7. p. 522. n. 31, et p. 524 n. 35. La-Peyr. Herbr., et V. hybrida La-Peyr. Herb., et V. pannonica La-Peyr. Herbr.? s.l., V. sulphuronigra Pourr. Herbr. Matr. Engl. Bot. v. 7. n. 481., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 81., Sturm. Heft 31., Colla Herbr. Pedem. Icon. fasc. 2. t. 60. f. 1. hirt. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 313. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 147. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 62. n. 4. t. 21. f. 2.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul.

In Pyr. Arag. ad *Jaca*, legi die 10. Maj. 1845; ad *Huesca*, die 8. Jun. 1850. Habeo a Deville e *Tarbes* glabriorem, ut plerumque obvenit per regionem oceanicam.

Nullibi tam glabra mihi obvenit ac in Cantabria meridionali humiliore, contra *Portugalette*, prope *Algortha*. Peculiari ferme praedita facie, colore livido, foliolis acutiusculis, superficie glabriuscula, eam observavi per *Cerdaña*, Pyr. or., vere 1861. Savi in Botr. Etr. v. 2. p. 255. n. 707., formae, quae *V. hirta* praesertim, tribuit *stipulas maculatas*, ast inaniter; quum in ipsa Etruria, inque agro Lucensi non solum mixtim reperiantur individua stipulis maculatis, et immaculatis, sed in eodem individuo stipulae hoc modo variantes percipiantur. Item in eodem flores flavos, et pallide roseos reperire datum est, quae coloris modificatio in vexillo praesertim observatur.

V. hirtam Balbis non esse bonam speciem contendunt ipsi Itali (Pollini Ver., Moris Sard., et cum De Notrs. Caprar., et iste Reprt. Fl. Ligust. Re Fl. Segus., Tenor. Napl., Caruel *Tosc.*; idem Balbis in Adnot. ad Flor. Taur. 1806. p. 108., nec non et in Miscell. alter. 1806. p. 22., ceu varietatem *V. luteae* eam indigitavit. Perperam ergo Noulet, *Fl. Bass. sous Pyr.* p. 181. n. 7., inconsultis Balbis Miscellaneis, stirpem tanquam in speciem evectam in hoc opere indicat, quum reapse ex Herbario Balbisii, primum evulgata fuerit in Persoon Syn. P. 2. (1807) p. 308. n. 34. Caeterum stirpem simplicem *V. luteae* varietatem, et merito, extra Italiam, considerarunt St. Amans *Fl. Agen.*, Seringe in DC. Pr., DC. Dub. l.c., Bory Chaub. *Morée*, et *Pélop.*, Koch Syn., Webb cum Berthel. Phytgr. Canar., Mut., Godr. *Fr.*

Lusum amphicarpum a se observatum dicit Smith, *Engl. Flor.* V. 3. p. 284. n. 6.

V. spuria Rafinesq. huic affinis species est; in Herb. Ital. centr. ei retulit Parlatore specimina *V. luteae* ex agro Monspel., quae mihi non videbantur a meis Pyrenaeorum differre: nec *V. spuria* adhuc enumerata est inter plantas Gallicas ab hujus regionis floristis.

Vicia Agerii! Nob.

Aeger apud J. Bauhin. infra citat. V. hybrida Auctor., Koch p. 216. n. 17., Bert. 7. p. 526. n. 36., Gaud. 4. n. 1655., Moris Sard. 1. n. 376., DC. Dub. p. 153. n. 21. Engl. Bot. v. 7. n. 482., Jacq. Hrt. Vindb. T. 2. p. 68. t. 146., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 326. t. 151. f. 1., Lamk. Ill. t. 634. f. 6. leg. sem., Sturm. Heft 32. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 314. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 147. t. 3

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. Catal., supra *Gerona*, vertice montis *San Miguel*, die 24. Maj. 1851.

Nomen *hybridae* incongruum, imo iniquum pepuli. Speciem ad *Bononiam*, late provenientem, primus, ut videtur, Agerius legebat, et cum Johanne Bauhino communicabat.

Mutica fuit Linnaeo cognitio de hac stirpe, nam in litteris ad Jacquin, datis Upsaliae, 14. Dec. 1770., legimus: « *Vereor..... quod V. hybrida non sit sufficienter distincta a V. lutea* » cf. Littrs. cits ex edit. Vindob. 1841 p. 113.

Vicia pannonica (Clusii) Jacq. A.

Clus. Pann. A. p. 744-5. Koch p. 216. n. 16., Bert. 7. p. 496. n. 17., DC. Dub. p 153. n. 23. V. Nissoliana Thuill. Fl. Paris., Pourr. Herbr. Matr., partim. Jacq. A. 1. p. 23. t. 34., Sturm Heft 31. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 235. f. 2.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. In Pyr. or. cum *Olea*, et ultra, facile per *Cerdaña* occurrit.

Legi in Pyr. Catal. ad *Puycerda*, die 4. Maj. 1846, et inter *Prats*, et *Alp*, contra *Puycerda*, die 16. Jul. 1846, et subtus ad *Aill*, die 17. Maj. 1861. Observavi ad *Solsona, Cardona, Berga*. Sed non vidi ad *San Jean de Luz* Cantabr., ubi eam indicat Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 149. n. 20.

Host eam biennalem quoque vidit. Perperam, cum Jacquin, perennem etiam declarant DC. Duby.

Vicia sepium (Egenolphi) Rivin.

Egen. Herbr. imag. crt. 27. a f. exter., Trag. Krtb. p. 495., V. maj. sylv. Trag. St. h. p. 623. n. 2. Koch p. 215. n. 15., Bert. 7. p. 506. n. 25., Gaud. 4. n. 1657., DC. Dub. p. 153. n. 22. La-Peyr. Herbr., V. sep. L., et V. biennis Pourr. Herbr. Matr., V. dumetorum Thuill., nec L., var. est, ex Coss. Germ. Par.; V. sordida Salisb. Pr., non W. Kit.; V. sepiaria Dulc., V. rotundifolia Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 22. n. 1515., Sv. Bot. v. 5. n. 326., Schrank Fl. Monac. t. 162., Fl. Dan. t. 699., Fl. Batv. v. 4. t. 315., Sturm, Heft 31., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 17. t. 2., Rivin. Tetrp irreg. t. 56. Lonicer. Nat. h. crt. 248. B., Dioscor. ex edit. Varior. Francf. Egen. 1549. p. 163. f. 1. ead., Matth. p. 547., Tabern. Krtb. 2. p. 892. f. 1., Icon. t. 506. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 313. f. 2.

♃ Flor. Apr. Jul. Fruct. per Æstat.

Legi in Pyr. septr. aurigr., *Donezan*, supra *Mijanes*, die 17. Aug. 1843. Habeo ex *Tarbes* a Deville. In Cantabr. praecipue adeo communis est.

Alae in parte inferiore laminae cum carina connexae. Hilus duas tertias partes seminis ambitus occupans.

Vicia bithynica (Cupani) L. Sp.

V. maxim. etc. Cup. Hrt. Cath. p. 229. ex Guss., cum Panph. 1. t. 4. etc., ex eodem. Griseb. Spicileg. Fl. Rum. Bith. p. 80. n. 175., Guss. Sic. Syn. 2. p. 288. n. 18., Koch p. 215. n. 14., Moris Sard. 1. n. 377., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 538. Lathyrus bithynicus Lamk. Dict., Bert. 7. p. 459. n. 14., DC. Dub. p. 157. n. 20. La-Peyr. Herbr.; V. angulosa, et V. dumetorum Gater Herbr. Lathyrus barcinonensis Pourr. Hrb. Matr.; Jacq. Hrt. Vindb. T. 2. p. 69. t. 147., Engl. Bot. v. 26. n. 1842., All. Fl. Pedm. n. 1199. t. 26. f. 2., Sturm Heft 32., Buxb. C. 3. p. 25. t. 45. f. 2.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Incolit frequentius loca maritima.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *Ceret*, diebus 13., et 16. Maj. 1843. Habeo ex *Tarbes* ut ex *Sarraméa* a Deville; reperitur etiam ad *Toulouse*, ad *Bayonne*, in quibus locis jam indicaverat La-Peyrouse. Ego vidi copiosam quoque ad *Ernani*.

Caules quadrangulares. Flores non sunt purpurei, ut indigitantur a Koch, sed gerunt vexillum violaceum, alas et carinam albidas, quae postrema ad apicem atro-caerulea conspicitur. Varietatem spectandam, angustifoliam, extra Pyrenaeorum limitem, legi *au Boucau* prope *St. Esprit*. Nomen *V. lathyroidis* aptius pro hac specie, quam pro *minima* fuisset.

Vicia narbonensis (Matthioli, Gesneri) Rivin.

Matth. p. 421. vix, nec in primis edit. video Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 14. f. 124. (obiit 1565). Koch p. 215. n. 12., Bert. 7. p. 508. n. 26., Moris Sard. 1. n. 371., Gouan Ill. p. 48., DC. Dub. p. 153. n. 24. La-Peyr. Herbr.; V. heterophylla Reichnb. ex Neilr. Croat.; Faba sylvestris Matth. Jacq. A. 5. Appnd. p. 30. t. 8. Sturm Heft 32., Schk. Handb. 2. t. 201. leg. sem. Rivin. Tetrp. irreg. t. 57. Lob. Obs. p. 510., Icon. 2. t. 58. f. 1., Dod. Pempt. p. 516. fig. mal.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Provenit praesertim in regione mediterr. infer.

Legi in Pyr. Arag., *Sobrarbe, a l'Ainsa*, die 7. Jul. 1845.

Planta in calidioribus plagis enata, generatim folia integra, neque serrata profert; caeterum sinuata, tenuiter serrulata, fere semper retusa, aut etiam emarginata, semper obtusa, interdum specie apiculi mucro-

nulata. Dari tamen in montanis varietates foliis plus minusve serratis bene perspectum habeo, et auctores tales lusus describunt. Hinc divisioni hujus speciei in plures, duas et tres, quatuor etiam (*narbon.*, *serratifol.*, *heterophyll.*, *platycarpos*) minime faveo. Compertum quoque habeo stipulas variare majores, minores, illorumve margine parum, manifeste serrato, et integro. Legumina compressa dicuntur a quibusdam scriptoribus, quae talia sunt tantum dum nondum matura; non certe adulta, quae tunc cylindracea eveniunt, sub-torulosa, cum suturis porro salientibus; leguminum superficies quoque variat, quae tum valde aspera pilisque glandulisve induta, tunc ferme, si suturas exceperis, glabra. Semina sphaerica, vix sub-compressa.

Magna certe speciei affinitas cum *Faba*, et *Piso*.

Parum bonae sunt omnes antiquorum figurae, ante Rivinianam.

Vicia argentea La-Peyrouse! Herbr.

La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 417. n. 5., et Suppl. p. 108., Sering. in DC. Pr. P. 2. p. 359. n. 37., DC. Dub. p. 152. n. 13.

♃ Flor. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med. editior. rarissima.

Legi in Pyr. Arag. supra *Castanesa* ad *Basibé* loco La-Peyr. autopt., die 19. Aug. 1853; ex eodem loco habui a Paul Boileau, et a Costa, qui acceperat ab Iserne: habui quoque a Bordère ex Pyr. septr. *Vallée de Gèdre* l.d. *Campvieil.* Observavi prope *Basibé à la Sierra de Bemuy.*

Planta perennis, caespitosa, pedalis, canescens, mollissima, cinerascens, neque argentea, ejus habitus condensatus e foliorum florum, leguminumve propinquitate; vivens in declivibus petrosis, fundo calcareo-granitico, regionis alpinae.

Rhizoma plus minus validum, interdum crassum, longeque prorepens, plures emittens caules erectos, obliquos, ascendentes, simplices, aut ramosos, angulosos, floriferos, aut steriles, caespitem saepe efficientes. Folia 6-8-10-juga, saepius cum impari, nunquam cum cirrhis (unde illico patet differentia cum *V. variegata* Willd. Sp. Desf. *Coroll. Tournef.* p. 86. t. 65., ex Armenia, quae cirrhifera est, et cum qua, perperam identicam suam sustinuit La-Peyr. *Suppl.* p. 109.), foliola oblongo-linearia, mucronata, citius prae stipulis marcescentia, quae semisagittatae sunt, ovato-acuminatae, majusculae. Pedunculi folio subaequales, flores 4-6 plures ferentes, unilaterales, magnos, in genere nulli forte speciei pulcritudine secundos. Calycis dentes inaequales, angusti, quasi acuminati, et totus calyx villosus, pallidus, tubo basi maculato. Corollae albentes e fundo carneo, carina apice fusco-maculata, omnino glabra. Stili sub-clavati, rubelli, apice barbati. Legumina oblongo-compressa, villosa, generatim semina bina matura ferentia, rarius plura: et semina sunt sphaerica, fusco-nigrescentia, e viridi variegata, hilo parum extenso.

DC., Duby speciei phrasim e Seringe ad litteram susceperunt, patriam vero mutaverunt, eamque, tunc temporis, adulteraverunt; nam dum eam recte in *Pyrenaeis Hispanicis* indicaverat Seringe, DC. Duby illam verterunt in *Pyrenaeis editioribus Hispaniae conterminis.* Reapse DC., omnesque floristae galli rationem non habuerunt eam admittendi in Floris Gallicis, utpote qui locum gallicum nullum citare potuerunt, ante solertis Bordère detectum, qui pulcherrimam speciem reverae gallicam civem esse demonstravit.

Vicia atropurpurea (Tournef., Vaillant) Desf. Atl. 2. p. 164.

V. perennis multifl. incan. Tournf. Inst. r. hrb. (1700) p. 397., cf. Garid. Aix p. 487., Ger. Gall-Prov. p. 498. n. 7. V. argent. etc. Vaill. Herbr. ex Desf., et ex Ventn. (1722). Bert. 7. p. 494. n. 16., Moris Sard. 1. n. 381., Webb Berthel. Phytgr. Canar. 2. p. 104. V. perennis DC. Cat. pl. hrt. Monspel. p. 70., et p. 155. n. 229., cf. Mut. Fr. 1. p. 492. V. atropurpr., et V. perenn. Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 148-9. ns. 12, 11., DC. Dub. p. 151. ns. 11, 12., Spreng. Syst. Veget. 3. p. 268. ns. 44, 43. La-Peyr. Herbr., V. bengalensis L. ex Borv Chaub. Morée Pélop. itemve Pourr. Herbr. Matr., et Mut. Fr. 1. p. 492.. b; V. albicans. Lowe Mader., ex Webb Berth. Canar.; et inde V. micrantha Low. Prim.; V. villosa Brot. ex Webb It. Hisp., V. Broteriana Sering.; Cracca atropurpurea Godr. Gr. Fr. Venten. Jard. Cels. n. 84. ben., sed e cultur. evolut. Bot. Reg. t. 871.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyrenaeis or., ab *Olea* circumsepta.

Legi in *Roussillon*, ad *Oms*, contra *St. Fereol*, et ad *Ceret*, diebus 13. Maj. 1843, et 2. Jun. ejusd. anni; in Pyr. Catal. supra *Gerona* monticulo *San Miguel*, die 24. Maj. 1851. Observavi ad *San Feliu de Guixols*, ad *Perpignan, Elne, Collioure, Gerona*, in *Monseny*, etc.

Radix annua, neque perennis, quod facile suadet radicis examen, et locus inter *Cerealia*, ubi saepissime luxuriat. Hoc e primis contra DC. indixit Cabeau apud Mut. l.c. Planta pedalis, tripedalis, simplex vel ramosa, tota, sed folia praesertim pubescentia, mollia, plus minus canescentia, sub-argentea. Caules quadrangulato-compressi, striati, semi-alati. Petioli superne sulcati, striati, stipulae variantes, nec semper invicem conformes, saepius basi dentatae, aliquando integrae, inferiores praesertim auriculatae. Flores secundi, horizontales, serius magis penduli. Pedunculi ad apicem violacei, undique sulcato-striati. Calyx coloratus e rubro violaceo. Petalorum partes exteriores apice rubro-violaceae, carina praesertim intensius colorata, sanguinea; petala, anthesi peracta, submarcescentia ad apicem potissimum atro-sanguinea; et qua parte tecta manent albicantia, sicque stamina, sed non pistillus, qui virescit. Petala citius prae filamentis, stilisque caduca. Vexillum per longum tractum alis applicitum, extremitate sua, florente corolla, aperta, emarginata; alae impressae, et cum carinae auriculis, et foveolis connexae; carina bicruris facile separabilis. Stilus in parte superiore replicatus, inferne ad medietatem curvaturae hirsutus, superne minus. Legumina vix pendula, compressa, 2-4. raro-5-sperma.

Observavi ad *Gerona* lusum floribus pallide roseis, sive carneis, petalorum apicibus tantum rubellis. Varietas hujuscemodi dubium moveret de opportunitate nominis specifici praepositi; revera nomem specificum desumptum e florum colore, quid mirum si botanicos elusit? Speciem forte triplicarunt Seringe cum DC. Prodr. Caeterum illius *V. perennem* jam a pluribus hic relatam, ego amplissime confirmavi sive e descriptione illius, sive e loci autopsia, facile correcto errore de vita planta perperam *perenni* declarata.

Vexillum ego video manifeste emarginatum, neque *sub-emarginatum* tantum, ut eum describunt Moris, Bertoloni. Item legumina aliquando plus quam tetrasperma. Haec species provenit praecipue inter segetes, sed reperitur etiam in saxosis, incultis, inque dumetis etiam.

Brotero hanc *Viciam villosam* appellabat, ignarus hoc nomine usum fuisse Roth pro designanda specie Europae septentrionalis.

Quae infausta nomina tulit pulcherrima species! Etiam si tutissime comprobari posset ipsam respondere *V. Bengalensi* L. Sp. pl. p. 1036., attamen Linnaeana denominatio respuenda foret, utpote impropria de stirpe Europae austro-orientalis, et Africae borealis, neque Bengaliae indigena.

Vicia violacea (G. Bauhini) Dulc. *Hauts. Pyr.* n. 927.

G. Bauh. Pr. p. 149. cap. 8., etiam loci autops. Montpellier. V. onobrychioides L., Koch p. 214. n. 10., Bert. 7. p. 491. n. 13., Gaud. 4. n. 1652., DC. Dub. p. 151. n. 10, LaPeyr. Hist., V. lupinoides Cesat. mnscr., ex Griseb. Rum. Bith.; V. pseudo-cracca Alschung F., Iadr., ex Visian (excl. V. tenuifl. Ten. ab Alsch. adduct.); All. Pedm. n. 1198. t. 42. f. 1., Sturm Heft 31.

♃, sed etiam ⊙ tantum, teste Koch. Flor. Maj. Fruct. Jul. Aug. Per region. mediterran. cum *Olea*, quam interdum non parum excedit: cum pabulationibus exportata.

Legi in Pyr. Atax. ad *Narbonne*, die 25. Maj. 1839; in Pyr. or. edit. ad *Mont-Louis*, die 8. Jul. 1836. Habeo a Deville ex viciniis *de Gèdre*, quo ex Hispania inlatam fuisse puto, ut ad *Bagnères* ubi observabat *Corbin;* ad *Luchon* ubi reperta est a LaPeyrouse, nec a me visa! Ego eam late observavi ad *Lumbier*, *Liadena*, *Jaca*, *Fiscal*, *Benavarre*, *Asso-Beral*, in *Sierra de Loarre*, ad *Berga*, ad *Mongarry*, in *Roussillon*, et per agrum Narbonensem. Praediligit solum calcareum. Perperam Scopoli (Del. Fl. Faun. 3. p. 66.), Poiret, Loiseleur, Schkuhr, Aiton, Allioni, Sebast. Mauri, Willd., DC., Duby, Seringe, Gaudin, Bluff et Fingerh., annuam fecerunt. Non ita Magnol, Villar, De Notrs., Caruel, Koch eam aliquando biennalem occurrere asserit: absolute Mutel.

Foliola saepius alternantia, quod magis manifestum evenit in individuis evolutioribus. Foliola inferne per nervum medium pilosa, caeterum glabrescentia plerumque observantur, taliaque praecipue erant in individuis ad *Berga* observatis; quapropter ego foliola subtus pubescentia absolute dicta collaudare nequeo. Cirrhi, dum extant, occurrunt simplices, et ramosi, breves, et elongati; unde patet, quam parum correcti fuerint Seringe, DC., et Duby *cirrhos simpliciusculos* praedicantes; vel Godr. Gr. *Fr.* p. 465. eos ramosos absolute dicentes; aut ii, Haller, Villar, Gaudin, Mutel qui illos omnino praeterierunt in illorum descriptionibus. Petala violacea, carina dilutiore (extra morem gentis) sub albicante.

Vicia multiflora (Tragi) J. Bauh. Font. Bell. l. 4. p. 157., G. Bauh. Pin. p. 345. n. 6.

Osm. Trag. Krtb. p. 496., V. sylv. alt., Trag. St. h. p. 624. n. 5., Clus. Pann. A. p. 746. n. 2. sin. ic. V. Cracca L. Sp., Koch p. 213. n. 6., Bert. 7. p. 483. n. 7., Gaud. 4. n. 1651. (excl. n. II.), Moris Sard. 1. n. 379., Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 148. n. 9., DC. Dub. p. 150. n. 5. Cracca major Franken Specul., ex L. Fl. Lapp., V. imbricata Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 17. n 1168., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 100., Schrank Fl. Monac. t. 201., Fl Batv. v. 3. t. 178., Dietr. Fl. Bor v. 6. n. 646., Coss. Germ. Fl. Par. p. 141. n. 7. t. 11. f. II. fl., Sv. Bot. v. 3. n. 166., Fl. Dan. t. 804., Sturm Heft 31., Rivin. Tetrp. irreg. t. 49. Tabern. Krtb. 2. p. 891. f. 2., Icon. t. 506. f. 1., Moris Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 61. t. 4. f. 1.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. med., ad *Lavedan*, ad *Luz*, die 11. Jun. 1862; in Pyr. aurigr. ad *Pamiers*, die 10. Aug. 1851; in Pyr. Arag. ad *San Cosme de Guara*, die 15. Jun. 1850. Habeo a Deville e *Gèdre*, et ex *le Ger du Troubat*. « *Semina sub-globosa, compressa, brunnea, laevia, non versicoloria* » Deville.

Ludit foliis angustioribus, ubi minor est soli fertilitas.

Sub sua *V. Cracca* duas se confudisse species dubitavit Linnaeus; cf. Litter. ad Jacq. Hammarby 10. Jan. 1775. ex edit. Vindb. 1841 p. 143. Reapse G. Bauh. Pin. binis denominationibus (cf. n. 8. etiam) eamdem speciem designavit. *Cracca major* Tabern. *Krtb.* 2. p. 892., Icon. t. 506. f. 2., non hanc speciem, sed *V. dumetorum* designat.

V. multifloram nostram reperii in agro Monspeliensi *au Pic St. Loup;* nec ei afferre dubitem hoc Magnolii synonymon « *V. perenn. multifl. maj. flor. caerul. ex alb.*, Bot. Monspel. p. 304.

Aracos Theoph., Hist. pl. 8. c. 10., *Cracca* Plin., Nat. h. l. 18. c. 16. vel 41., huic allata mihi repugnant.

Vicia tenuifolia (Caesalpini) Roth Germ. l. p. 309. n. 6., 3. p. 183-4.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 167. n. 460. Koch p. 214. n. 8., Baumg. Trans. 2. n. 1515., Willd. Sp. pl. Diadelph. p. 1099. n. 13., Spach Suit. Buff. T. 1. p. 301., Wulf. Fl. Nor. n. 1262., God. Fl. Jur. Suppl. p. 46. Obs.! Wimm. Grab. Fl. Siles. 2. n. 1150. Cracca tenuifolia Godr. Gr. Fr. p. 469., et Godr. Lorr. ed. 2. p. 198. V. Gerardi Bert. 7. p. 481. n. 6., partim. V. Cracca St. Am. Agen, ex Noul. Fl. Add. corr.; V. Gerardi Willd. Berol. Pr. ipso fate Sp. pl., recogn. a Kunth Berol., V. sylvatica Dois Meuse. V. Cracca *b* Leyss. Hal.; Cr. incana Dulc., Cr. minor Tabern;. Flor. Dan. t. 2177., Dietr. Flor. Bor. v. 8. n. 518., Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 86. t. 699. Tabern. Krtb. 2. p. 892. f. 2.; Icon. t. 507. f. 1.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Pamplona*, die 8. Jul. 1853. Habeo a Deville ex *Labarthe*. Observavi ad *Bilbao*, in valle *de Burbes* contra *Luchon;* supra *Panticosa* vidit Spruce, cf. Hook. *Lond. Journ. of Bot.* 5. p. 429., supra *Argelès* ad mare mediterr., Timbal; in *Monseny*, Vayreda.

Suspicabatur Kunth, Flor. Berol. ed. 2. p. 244., num haec esset forma *V. multiflorae*. Ego quidem de speciei legitimitate parum persuasus moror; respuerunt eam Spenner Fl. Frib., Gmel. Bad. Als., Gaud. Helv., Meyer Chl. Hanov. (non Fl.), Schmitz, et Reg. Bonn., Delastr. *Vienn.* (p. 179. n. 2.), Neilr. Croat., Boreau infr. c. (1840).

Vidi specimina Lucensia, quae fundamentum mihi praebuerunt ad Bertoloni prolationem. Eadem species, ut puto, indicata est in *Monseny* (a Costa *Lista* etc.) et a Boreau in Pyrenaeis, sub denominatione *V. incanae,* aut *V. Gerardi.* Vill.: cf. Bor. *Fl. centr Fr.* p. 171., et ed. 2. p. 143. Obs., quam informationem suppressit in ed. 3. p. 171. n. 657. Obs. Neque alienam esse speciem puto quam Godr. Gren. *Fr.* p. 469. indigitarunt ceu Pyrenaeorum incolam, *aux Eaux Bonnes,* et *au Col d'Arbust,* sub illorum *Cracca Gerardi;* vel ad *Esquierry,* ad *Mont-Louis,* et *au Laurenti,* Timbal.

Vicia varia (Caesalpini, Cupani) Host Fl. A. ed. 2. T. 2. p. 332. n. 8.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 167. n. 459. Cup. Hrt. Cath. p. 229. lin. 15., Suppl. alt. p. 23., Panph. Sic. 2. t. 54. V. dasycarpa Ten., Guss. Sic. Syn. 2. p. 293. n. 28., et p. 855., Bert. 7. p. 484. n. 8., Cat. Ort. bot. Napol. (1845.) p. 98. n. 164. Cracca varia Godr. Gr. Fr. p. 469. V. Cracca La-Peyr. Herbr., quoad variet. V. Gerardi, et V. multiflora Pourr. Herbr. Matr., V. villosa glabrescens Koch; V. villosa Sadl., ex Griseb., et Sch. It. Hungr. n. 15.; V. tenuifolia Puccin. Syn. Fl. Luc. Cr. plumosa Timb. (1877). Ten. Fl. Napol. 5. p. 116. n. 2515. t. 244., Coss. Germ. Fl. Par. p. 142. n. 9. t. 11. f. M. fl. vexill.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In calidior., per region. mediterr. facilius obvia.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, *a la Cascada del bauze*, prope *Ceret,* diebus 16. Maj., et 17. Jun. 1843. Habui a Massot ex *San Feliu davail,* a Timbal ex *Montfort*, prope *Salvanere.* Observavi ad *Toulouse, St. Gaudins*, *la Croix Falgarde*, in valle *de Llo*, et per *Cerdaña.* Timbal vidit ad *Cerbère:* habui a Vayreda ex *Massanet de la Selva* sub n. *V. Gerardi* (cf. *Apuntes*).

Suspicabantur Fischer, Meyer, et Avé Lallem., Animadv. bot. in Ind. sem. hrt. S. Petropol. (1839), num haberi potius deberet pro varietate *V. villosae,* quam sententiam coluit Koch (Syn. ed. 1. p. 194.

n. 13., ed. 2. p. 214. n. 9.); et cum eo Caruel *Pr. Fl. Tosc.* n. 584.; eidem favebat opinioni Bertoloni, sed eam dereliquit, eamque laudo. Nam inspectio speciminum *V. villosae* ex agro Berolinensi, distinctionem specierum mihi suasit, nec tanti facio contrariam Neilreich sententiam, in Maly Enumer. pl. austr. p. 316. Hujus *V. villosae* pulcrae extant icones Waldst. Kit. pl. rar. Hung. 3. p. 284. t. 254., Sturm Heft 31., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 645. Hanc speciem patrocinatur Crépin, *Pl. rar. cr. Belg.* fasc. 5. p. 33.

Quomodo sustinere potuerunt Tenorii denominationem de specie, quae fructum glabrum gerit? posteriorem etiam Hostianae, de stirpe, quae revera flores versicolores ostendit.

Vicia pseudo-Cracca (Caesalpin.; Cupani?) Bertol. Rar. pl. ital. Dec. 1810. *V. Caesalpini* N. *Dunalia* p. 97. sub n. 80.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 167. n. 458. De Cupan. infra. Bert. 7. p. 487. n. 9., et V. 10. p. 510., Moris Sard. 1. n. 380., DC. Dub. p. 148. n. 7., Nob. Sch. cr. n. 80. V. littoralis Salzm., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 148. n. 10. Cracca Bertoloni Godr. Gr. Fr. p. 470. V. Cracca La Peyr. Herbr. partim; V. Nissoliana Pourr. Herbr. Matr., partim; V. polyphylla Colm. Cat. pl. Catal.' V. tenuifolia *b* longipes DC. Fr. Suppl.?

⊙ Flor Maj. Jun. Fruct. Jul. In Pyr. or. cum *Olea* potissimum reperienda; sed exulat.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, inter *Montesquieu* et *Laroque*; die 30. Maj. 1843; supra *Bagnouls sur mer* et *Delmas*, diebus 23, et 27. Maj. 1837. Ex *Bagnouls sur mer* dabat etiam Massot. Observavi ad *Cardona, Prats, Camprodon, Setcasas; à la Sidrière de Fitou* Timbal, et Gautier.

Variat caule brevi aut elongato, racemo multifloro aut paucifloro, puberula et glabrescens, raro floribus albis, qui generatim violacei occurrunt. Vexillum est bilobum.

Colitur in agro Ruscinonensi (ut alibi coluntur *Vicia sativa, Trifolium incarnatum, Trigonella Foenum graecum)* ibidemve spontanea interdum in campis amoenissime luxuriat.

V. polyphylla Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 86. t. 699. (non Desf.) olim suspicabar eamdem hanc speciem referre, quod tamen, neque Moris, cui dubia mea communicavi, nec Gussone, et Bertoloni confirmarunt, donec hanc susciperant sententiam Bory Chaub. *Fl. Pélop.* p. 48. n. 1179., et Grisebach, qui iconem illam, saltem, ad nostram speciem mavult, ei *V. villosa* Roth g austral., Spicileg. Fl. Rum. Bith. p. 81. n. 180. Obstat Tenore, qui in Annot. ad Fl. Graec. Sibthorp. figuram illam clamat ad suam *V. Rosani, Fl. Napl.* 5. p. 115. Cf. *Rendic. Lavor. Accad. Sc. Napol.* T. 1. (1842) p. 95.

Toleravi inconsultam Bertoloni denominationem, quia aliae, quae memoriae meae sese officiunt gravius etiam peccant. Praestantiorem defero. Vocem *pseudo*, de qua adeo abusus est Plinius, vellem e sermone botanico prorsus dejici.

Voluit ad speciem a se denominatam Bertoloni *Cracc. hirsutam, incan., florib. alb. siliq. pilos.* Cupan. Suppl. alt. p. 23., a Gussone praeteritam. Et reapse, dum legumen pilosum declaratur a Cupani, ipse Bertoloni, omnesque, legumen in *V. pseudo-cracca* glabrum cognovimus.

Vicia aristata (Ray) Dulc. *Hauts. Pyr.* n. 926.

Ray Syn. ed. 1. p. 131. Or. sylv. nostr. V. Orobus DC. Fr., Koch p. 212. n. 4., Godr. Gr. Fr p. 467. V. cassubica Benth. Cat. p. 127., DC. Dub. p. 150. n. 4. *b* (ex Sering. desumpta). Orobus sylvaticus L., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 321. n. 3., Loisl. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 142. n. 11., Spreng. Fl

min. cognit. Pug. 1. p. 48. n. 84. Or. aristatus La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. Suppl. p. 106. n. 11. V. Cracca La-Peyr. Herbr., partim, et Orob. aristat. La-Peyr. Herbr., cum O. sylvatico La-Peyr. Hist. abr. Pyr. Vic. frutescens Gilib. Pl. Lith. illustr. n, 199.? Lightf. Flor. Scot. p. 390. n. 2. t. 16., Engl. Bot. v. 8. n. 518., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 644., Flor. Dan. t. 98. dub., et critica Spreng. l.c.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med., editis potius, pertingens ad *Mongarry*, Catal.

Legi in Pyr. sept. med. Valle *du Lys* supra *Luchon*, die 27. Jun. 1838; in Pyr. aurig. Valle *de Merens* supra *Ax*, die 14. Aug. 1840. Habui ex *les Eaux Bonnes* ab opt. Marcoth: et a Deville ex *Hourmigué*, ex *Barèges* et ex *Héche* prope *Arrens*.

Rhizoma repens, plures inordinate emittens caules. Semina ita descripsit Deville « *ovoidea, compressa, olivacea, nigro versicolora;* » exsiccata nigrescentia eveniunt, et quaedam dantur formae potius sphaeroideae: hilus in illis valde producitur.

Planta sub exsiccatione *Antoxanthum odoratum*, more *Meliloti officinalis* olet.

Non video qua parte hujus speciei legumina declarari possint, cum Koch, *lineari-oblonga;* nam e latere visa formam lanceolatam offerunt, superne e costa acuminata, media illorum parte, et inferne etiam sat, maturis seminibus, tument, ut ab illa forma fugiant. Cirrhi, qui plerumque abortiunt, in extremitate petioli interdum occurunt. In vivis individuis flores variantes vidi colore ex albo, roseo, violaceo, stramineo. Specifica DC. denominatio pessima, a La-Peyrouse merito criticata, et relinquenda. *Sylvaticam* stirpem declaravit Ray, quae etiam ad rupes, et in pratis provenit; suscepi ergo cum Dulac, La-Peyrousei aptissimum nomen.

Lathyrus Theophr., G. Bauh., Linn.

SECTIO 1.ª **PITINE** N.

Lathyrus segetum (Dodonaei, et Anguillarae) Lamk. *Fr.*

Dod. Cruydeb., ex Hist. pl. gall. infr. cit. Aphac. Anguillr. Sempl. p. 183. Pitin. L. Aphaca L. Koch p. 221. n. 1., Bert. 7. p. 439. n. 1., Gaud. 4. n. 1630, Moris Sard. 1. n. 405., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 554., DC. Dub. p. 156. n. 7. L. Aph. La-Peyr. Herbr.; Orobus Aphaca Döll. Rhein Fl.; Vicia exstipulata Gmel. (S. G.), ex Ledeb. Engl. Bot. v. 17. n. 1167., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 97., Flor. Dan. t. 2245., Fl. Batv. v. 12. n. 916., Mill. Icon. t. 43., Sabb. Hrt. Rom. T. 7 t. 22., Gmel. It. 3. p. 307. t. 33. f. 2. Dod. St. h. Comm. 2. p. 33., Hist. pl. (gall.) p. 332., Pempt. p. 545., Lob. Obs. p. 518. f. 1., Icon. 2. t. 70. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 316-17. f. 1., Gesn. Op. bot. ed. a Scmied. tab. aen. 1. f. 5., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 484. fig., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 62. t. 4. f. 7.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca* sub *Assiessu*. die 5. Jun. 1845. Habeo a Deville ex *Aureillan*.

Perperam caulis erectus dicitur a DC., Duby, Mutel, Sering. etc., qui talem sese offert tantummodo ope cirrhorum inter segetes scandens; in apricis enata planta, vel solitaria procumbit, vix apice assurgens. Folia generatim deficiunt, et fateor me illa nunquam vidisse; revera ea assidue non perquisivi; agitur porro de re a multis recognita. Petiolus cirrhus vocatur, illumque aliquando foliiferum viderunt. Cirrhi isti organa propria non sunt, sed petioli producti ibidem praesertim conspicui ubi folia pro majore parte in hoc ordine abortiunt, rarissimi ubi foliolorum conjugatorum longa series adest. Cf. Borrier in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 13. (1866) p. LIX. Descriptionem foliorum

primordialium a paucis observatorum, exposuerunt Sm. *Engl. Fl.* 3. p. 274. n. 1., Bréb. Fl. Norm. ed. 4. p. 95., Gren. *Jur.* (1865) p. 192., Lombard, *Bull.* c. T. 16. (1869) p. 34.

Stirps maximis gaudens stipulis, *exstipulata* nuncupata fuit a Gmelin s.c, qui eas pro foliis sumpsit. Nec de interpretatione *Aphacae* Dioscoridis pro hac planta, neque de illa *Ocini* Varr. l. 1. c. 31. unquam persuasus fui. De hoc, ut de *Ocino* Catonis et Plinii, cf. Bert. Misc. Bot. 13. p. 3-7. *Aphacam* Dioscoridis non cum Fuchsio, Matthiolo, et Lonicero, pro *V. sepium*, sed cum Dalechampio pro *V. sativae* forma libenter interpretor. Admodum incertus de pronunciando judicio vagavit Sprengel, Comm. Diosc. 2. p. 473., ambigens inter *Vicias bithynicam, luteam,* et *Agerii.*

De *Aphaca* Theophrasti leguminibus praedita leniter planis, et latis Hist. 8. c. 5.; citoque pereuntis, Ibid. c. 10., judicium aliis relinquo. Primus Anguillara *(Sempl.* p. 183.) in ea nostram plantam vidit.

SECTIO 2.a **CLYMENUM** Nob.

Comprehendo sub hac sectione *Ochrum* Tournefortii etiam; quum diversas sectiones ab auctoribus usitatas recipi non posse, mihi demonstraverit Vogel (Theodor) *De Viciis Brasiliens.*, in Linnaea (1839) p. 21.

Lathyrus currentifolius (Matthioli? Dodonaei) Lamk. *Fr.* 2. p. 571.

Dod. Hist. pl. (gall.) p. 324. f. 3. L. Ochrus DC. Fr., Koch p. 221. n. 3., Bert. 7. p. 442. n. 3., Moris Sard. 1. n. 395., DC. Dub. p. 158. n. 24. Orobus Ochrus Braun A. Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 80. t. 689., Schk. Handb. 2. t. 200., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 19. Matth. p. 424., Camer. Epit p. 208., Dod. Pempt. p. 522. f. supr., Lob. Obs. p. 516. f. 3., Icon. 2. t. 68. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 305-6., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 58. t. 3. f. 8., Tournf. Inst. r. hrb. t. 219.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or. locis humilior., calidioribusve.

Legi in Pyr. *Catal.* ad *Gerona,* die 12. Maj. 1851.

Ochrum Hippocr., vel, si mavis, Theophr. Causs. pl. l. 4. c. 2., huc laudatum etiam a Tournefortio et ab Adanson, repudiandum censeo, quum potius eorum amplexanda sententiavi deatur, qui in eo viderunt *Pisum arvense,* pro quo mihi tutiora loca proposui.

Lathyrus vicioides Morison, vel saltem N. ex eo.

Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 56. lin. 3. L. Clymenum L. Sp., Sm. Gr. Pr. 2. n. 1694., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 145. n. 14., DC. Dub. p. 158. n. 22. L. articulatus La-Peyr. Herbr., et L. palustris bis, La-Peyr. Herbr., L. hispanicus, et L. vicioides Pourr. Herbr. Matrit.; Orobus Clymenum ex Braun A. Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 21. Pluk. Phyt. t. 114. f. 6.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. In calidiorib. Pyren. orient.

Legi in *Roussillon* inter *Perpignan* et *le Boulou,* die 11. Maj. 1843; ad *Port-Vendres,* die 19. Maj. 1837.

Florum color varius a roseo, ad rubrum, ac caeruleum; frequentius alae, et carina caeruleae, vexillum rubrum.

Figura Plukenetii a me quoque necessitate coacto suscepta, cum L., Reichard, Willdenow, Aiton, Smith, valde incorrecta, ac mala est: offert enim caulem cylindraceum, neque tetragono-alatum, petiolos pariter cylindraceos, neque alatos, absque stipularum vestigio; calyces, corollasque papilionaceas alienae structurae, legumina tumida, non compressa. Ab hac prolatione sese abstinuerunt Tournefort, Boerhaave, Royen!.

Clymenos Dioscr. l. 4. c. 13. Anguillarae fuit *Hypericum bacciferum*, Gesnero *Scrofularia major*, Ruellio *Saponaria officinalis*, itemve illico Matthiolo dein dubitanter, *Lathyrus latifolius*, Columnae prius *Calendula arvensis*, mox *Scorpiurus vermiculatus*, et hanc sententiam laudibus extollit Sprengel, Comm. Dioscr. 2. p. 578., qui et Sibthorpii illam de *Convolvulo sepium* rejecerat l.c. p. 577. Fuerunt aliqui, qui ad *Clematidem integrifoliam* sese converterent. Nullus, quod sciam, nisi fatuus homo fuerit, qui in *L. vicioidem* intenderet. Subest *Clymenus*, Plinii pro quo locando inter *Loniceras* varias, et *Hypericum bacciferum* ambigimus: cf. quae dixi...... Fallacem ergo Linnaei denominationem cohibui.

Lathyrus tenuifolius (Wijenhouts, Cupani) Desf. Fl. Atl. 2. p. 160.

Aracus hispan. Herbr. Dilligem. a Vijenh. (1633) ex Courtois in Dod. Pempt. Comm. 2.; Cupan. Panph. 1. p. 38. fide Guss. Guss. Sicil. Synops. p. 278. n. 14., et Bianca apud eum l.c. Add. emend. p. 854., Moris Sard. 1. n. 396. L. auriculatus Bert. Rar. pl. Dec. 2., et Fl. Ital. 7. p. 447 n. 6., Koch p. 442. Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T 2. p. 144. n. 11. L. alatus Tenr., et L. articulatus DC. Dub. p. 157. n. 21., et p. 158. n. 23. Orobus tenuifolius ex Braun A. Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 85. t. 697., Desf. Ann. Mus. Hist. Nat. Par. T. 12. (1802) p. 56. t. 7., Coroll. Tournef. p. 81. t. 62., Tenor. Fl. Napl. 5. p. 107. t. 175. f. 1.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or. locis calidioribus. Dubia species quoad ejus validitatem, et quoad genesim in Pyrenaeis, ubi ego stirpem identicam cum ea, quam legi in Corsica ad Mantinum, non vidi, quamvis ei valde accedant individua ex *Port-Vendres* allata. Porro speciei legitimitatem dubiam habuerunt Boiss. *Voy. botq. Esp.* n. 584., Moris l.c. p. 583., Guss. l.c.; eamque plane negarunt Griseb. Rum. Bith. 2. Additam. p. 542., Godr. Gr. *Fr.* p. 479., Caruel *Pr. Fl. Tosc.* p. 193., Low. *Man. Fl. Madr.* p. 216. *A*, etc. sub n. 7.

SECTIO 3.ª **NISSOLIA** (Tournf.)

Lathyrus Nissolia (Dodonaei) L. Sp.

Dod. Hist. pl. (gall.) p. 348. f. 1. Catanance. Koch p. 221. n. 2., Bert. 7. p. 441. n. 2., Gaud. 4. n. 1631., Moris Sard. 1. n. 404. Nissolia uniflora Moench. Meth. p. 139., Meyer Flor. Hannov. p. 157. Lath. sphaericus La-Peyr. Herbr. s.l.; Nissolia vulgaris Tournf.; L. gramineus Kern. var. leiocarpa ex Neilr.; L. graminea (sic) Dulc.. Orobus Nissolia Kirschl. Vog. Rhén.: Anurus, genus, me arbitrante, F. Meyer Hrt. Regiom. 1843., praeterviso Tournf. Engl. Bot. v. 2. n. 112., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 98., Roem. Fl. Eur. fasc. 2. p. 61. n. 8., Bull. Flor. Paris. 5. t. 433., Flor. Batv. v. 12. t. 919., Lindern. Hrt. Alsat. p. 73. t. 3., Buxb. Cent. 3. p. 24. t. 45. f. 1. Duv. Iouv. in Mém. Acad. Montp. T. 9. p. 173. t.ae f. 1. Dod. Pempt. p. 529. f. 1., Lob. Obs. p. 518. f. 2., Icon. 2. t. 71. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 309., Magn. Hrt. Monspel. p. 112. t. 16., Dalech. Hist. p.. Lugd. 2. p. 1366. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 56. t. 3. f. 7.

♃? ⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Sept. In Pyren. Cantab. frequentius quam alibi provenit.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Guetary*, die 16. Sept. 1841; ad *Chiritua*, die 29. Jul. 1841. Habeo ex viciniis *de Tarbes*, cum exemplari a Corbin lecto, a Deville. Observavi ad *Tolosa*, *Azcoitia*, *Toulouse*, ad *Vielle* (vallis *Aran*) ad *Axat*; vivit ad *Sogarò*, ex Vayrd.

Legumina longiora, graciliora, plurisperma sunt prae illis, quae finguntur a Schkuhr *Bot. Handb.* 2. t. 201., ideoque ab hac icone abstinere malui.

Vix planta annua dicenda est, hibernaculis praedita ex Bell-Salter, apud Bromf. Fl. Vect. p. 134.

SECTIO 4.ª **CICERELLA** Moench.

Lathyrus inconspicuus (Boerhaavi) L. Sp.

Boerh. Hrt. Lugd. Batv. P. 2. p. 42. n. 18. Koch p. 221. n. 4., Bert. 7. p. 449. n. 7. L. micranthus Gérard apud Loisel. Not., et L. inconspicuus Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 144. ns. 7, 8 L. erectus Lagasc. Gen. Sp.; Orobus inconspicuus ex Braun. A. Jacq. Hrt. Vindb. T. 1. p. 37 t. 86.

⊙ Flor. Maj. Jun. ineunte. Fruct. Jun., Jul. ineunte. In Pyr. or. locis calidior. perrarus.

Repertum fuisse in *Roussillon* testatur Godron, cum Gr. *Fr.* p. 491. Ego vidi tantum ad Monspelium.

Jacquini prolationem, Hrt. Vindb., in duplicem usum vertebat Bertoloni, nempe pro hac specie cum Reichard, et Willdenow; cum Koch, feliciter, pro *L. sphaerico.*

Lathyrus sphaericus (Morisoni, et Cupani) Retz Obs.

Moris. Hrt. Blesens. (1669) p. 279. lin. 4. credo; Cupan. Hrt. Cath. p. 107. L. leptoc., et Panph. Sic. 2. t. 204. Koch p. 221. n. 6., Guss. Sic. Syn. 2. p. 272. n. 3., DC. Dub. p. 156. n. 10. L. angulatus Bert. 7. p. 453. n. 9., Moris Sard. 1. n. 403., Bory Chaub. Pélop. p. 47. n. 1161. L. sphaer., et L. angul. Gaud. 4. ns. 1635., et 1631., ex ipso T. 6. App. p. 360. La-Peyr. Herbr., et L. angul. L. Mant., non Sp., La-Peyr· Herbr. partim? L. minor Riv., Orobus sphaericus ex Braun Dub. Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 84. t. 696., DC. Ic. pl. gall. rar. p. 10. t. 32., Tenor. Fl. Napol. 5 p. 104. n. 2482. t. 179. f. 1., Laterr. Flor. Bordel. ed. 2. p. 318. t. 13. (perper. fact.) cred., Rivin Tetrp. irreg. t. 46.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or. cum *Olea*, raro alibi.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *Cerbera*, die 30. Maj. 1837. Occurrit ad *Toulouse.*

Pedunculis unifloris petiolo brevioribus voluit Koch l.c., ut ex eo Godron, cum Gren. *Fr.* p. 490. « *Pedunculo stipulis breviore, nec demum elongato* » Gaud. l.c. Revera pedunculi flores gerentes petiolos subaequant, eosque elongati superant fructibus onusti. Lapsu calami Bertoloni scripsit: „ *pedunculis unifloris folio brevioribus* „ quia pedunculi a longitudine foliorum valde distant, ita ut in descriptione pedunculos cum stipulis tantummodo ipse comparaverit. Moris recte processit; neque est reprehendendus Noulet, *Fl. Bass. sous Pyr.* p. 187. n. 6., itemve Guss. Sic. Syn. 2. p. 272. n. 3. Comparationem hujus speciei cum *L. angulato* instituit Gerard Gall. Prov. p. 494-5. Obs.

Locus Buxbaumi, Cent. 3. p. 23. t. 42. f. 2., a pluribus ad hanc speciem, a nonnullis ad *L. angulatum;* denique Grisebach, Spicileg. Fl. Rum. Bithyn. p. 72. n. 157., ad *L. Ciceram* L. laudavit. Mala profecto icon, leguminum defectu, pro qualecunque specie prudentius omittitur, ut fecit Ledebour in Fl. Ross.

Lathyrus Cicera (Palladii) L. Sp.

Pallad. Rutil, Taur. l. 4. tit. 6., Aracos Anguillr. Sempl. p. 103. Koch p. 222. n 7., Bert. 7. p. 444. n. 4., Griseb. Rum. Bith. p. 72. n. 157., Moris Sard. 1. n. 400. DC. Dub. p. 157. n. 15. L. Cicer Gaud. 4. n. 1632. La-Peyr. Herbr. s.l. Jacq. Ecolog. p. 4. t. 115., Tenor. Fl. Napol. T. 5. p. 105. n. 2185. t. 175. f. 2., Fl. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 83. t. 694., ex Gris. Dod. Frug. h. 1552. p. 75., et St. h. Comm. 2. p. 22., Hist. pl. (gall.) p. 325. f. 1. ead., Pempt. p. 523. f. supr.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Aug. In Pyr. Aragon., et orientalibus, cum *Olea.*

Legi in Pyr. Arag. ad *Iaca*, die 10. Maj. 1845; in Pyr. or., *Roussillon*, inter *Perpignan*, et *le Boulou*, die 11. Maj. 1843.

Calycis laciniae quidquam patentiores fiunt sub fructuum maturatione, attamen aperte non eveniunt, ut in *L. sativo* inspiciuntur.

Lathyrus sativus (Theophr., Dioscor., Columell., Pallad.) L. Sp.

Theophr. Hist. pl. l. 8. c. 3., Dioscr. 2. c. 126.?, Colum. R. rust. l. 2. c. 1., Pallad. Januar. t. 5., Febr. tit. 4. Koch p. 222. n. 8., Bert. 7. p. 446. n. 5., Gaud. 4. n. 1633., DC. Dub. p. 157. n. 14., God. Fl. Jur. Suppl. p. 48. La-Peyr. Herbr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 7. p. 84. t. 695., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 331. t. 152. f. 1. (1); Lamk. Ill. t. 632. f. 2. legum., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 36. t. 37. f. 12., Curt. Bot. Mag. t. 115., Rivin. Tetrp. irreg. t. 47., Fuchs. Hist. st. p. 571., Dod. Pempt. p. 522. f. infr., Lonicer. Nat. h. crt. 246. B., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 306. f. 2., Trag. St. h. p. 613.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. In Pyr. or. cum *Olea*.
Legi in *Roussillon* ad *Ceret*; die 16. Maj. 1843.

Lathyrus setifolius (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 2. f. 11., G. Bauh. Pr. p. 148. c. 7. Koch p. 222. n. 9., Bert. p. 151. n. 8., DC. Dub. p. 156. n. 13. La-Peyr. Herbr.; excl. var. amphicarpa? Rivin. Tetrp. irreg. t. 46. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 308. mal.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per regionem mediterr. calidior., solo potius calcareo.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Pamplona*, inter *Huarte*, et *Villaba*, die 12. Jun. 1844. Varietatem *amphicarpam* supra *Casas de Pena* detexit Timbal, *Excurs. St. Paul* etc. p. 10.

Lathyrus annuus (J. Bauhini) L. Sp.

J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 304. Lath. spec. lut. sin. fig. Koch p. 222. n. 10., Bert. 7. p. 456. n. 12., Moris Sard. 1. n. 399., DC. Dub. p. 157. n. 16. L. leptophyllus Maly En. pl. Austr., ex Visian. Dalm. L. hispanicus Rivin. (nom. nec ab origin. pl. aequum). Riv. Tetrp. irreg. t. 44., Buxb. Centr. 3. p. 23. t. 42. f. 1.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug.

In Pyr. or., ad *Roussillon* ad *Ceret*, die 24. Maj. 1843, legebam. Vexillum auriculatum.

Iconem Fuchsii ad *L. sylvestrem* allatam, ad nostram spectare speciem dicit Spreng. Diss.

Lathyrus angulatus (Morisoni) L. Sp.

Moris. Hrt. Blesens. p. 279. lin. 14. Koch p. 222. n. 11., Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 187. n. 7. (Buxb. excl.); DC. Dub. p. 156. n. 12. L. hexaedrus Chaub. Annal. Obs., Bert. 7. p. 455. n. 10., Moris Sard. 1. n. 402., Bory Chaub. Pélop. p. 47. n. 1165. (excl. var. *b* Erv. solon L.?). La-Peyr. Herbr., partim. L. erectus Herbr. Hrt. bot. Matr., non Lagasca quem videre nequivi. L. longepedunculatus Ledeb. hrt. Dorpat.; Orobus angulatus Dulc.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. orient. potissimum cum *Olea*: rarissime alibi.

Legi in *Roussillon* inter *Perpignan* et *Ceret* die 11. Maj. 1843, ad *Collioure*, die 22. Maj. 1837; *aux Albères*, die 29. Maj. 1860. Habeo a Deville ex *Bordères*, et specimina s.l. Provenit ad *Toulouse*.

In sylvis et sub-umbrosis locis erectus, aut sub-erectus, simplex aut parce ramosus; in arenosis apricis aliquando ramosissimus evenit, et diffusus. Vexillum saturatius coloratum prae alis et carina, de corollis roseis aut caeruleis pallentibus.

Caulis semper tetragono-compressus. Folia et stipulas vitro observata tenuiter marginata percipies, marginulo membranaceo, denticulato; sed tam parum salientes sunt denticuli, ut vix deducto digito scabritiem aliquam deducas. Des Moulins nollet cum Koch dicere *legumina avenia*, sed potius *leviter reticulato-venosa*, qualia reapse manifeste eveniunt, non tantum matura, quin etiam sub exsiccatione: cf. Des Moul. *Cat. Dordgn.* p. 53.

Chaubardium auctorem novi nominis absque necessitate egregie refutavit Noulet l.c. Moris Flor. Sard., et cum De Notrs. Caprar. n. 138., vel iste ex eo, Reprt. Fl. Ligust. n. 556., imitantibus Webb. Berthel. Phytogr. Canar. 2. p. 111. male citant *L. angulatum* L. Sp. pl. (excl. plur. syn.) cum *L. sphaerico* Retz. Neque synonyma sunt confusa in Sp. pl., et characteres quadrant cum *L. hexaedro* Chaub., potiusquam cum *L. sphaerico* Retz. Insuper non video quomodo *L. angulatus* Willd. haberi possit pro diverso a Linnaeano, ut cum citatis auctoribus vellet Bertoloni, quum Willdenow citati Linnaei operis verba ad litteram retulerit, additis tantummodo prolationibus Scopoli Carn. n. 890., et Gerard Fl. Gallo-Prov. p. 495. (n. 6., relatis etiam paucis notis ex horum postremo, quae notae a me attentius consideratae dubium omne amoverunt de identitate suae stirpis cum *L. angulato* L., sive *hexaedro* Chaub. Nulla tunc ratio extat, qua Willdenowiana prolatio a Linnaeana sejungatur. Caeterum altius sumenda res erat a Reichard, qui, Syst. pl. 3. p. 464. n. 8., quae in Willdenow perpensa sunt prius exposuerat, repudiato solum *L. gramineo, florib. coccineis* Ray Exot. 160., (scilicet Syll.), quem ego cum Reichard ad *L. angulatum* sistere vix dubitarem.

Lathyrus hirsutus (Fratres Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Pin. p. 344. n. 7., J. Bauh. infr. cit. Koch p. 222. n. 12., Bert. 7. p. 458. n. 13., Gaud. 4. n. 1636., Moris Sard. 1. n. 398., DC. Dub. p. 157. n. 17. La-Pey. Herbr. L. variegatus Host. ipso ferme fatente, e loco Haller citat. Engl. Bot. v. 18. n. 1255., Rochel Pl. Banat. rars. p. 53. n. 37. t. 16. f. 34., Rivin. Tetrp. irreg. t. 41. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 305., Chabr. Sciagraf. p. 145. f. 5.

⨀ generatim ⊙⊙ Koch Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug.

Legi in Pyr. septr med. inter *l'Hospitau*, et *Poentis*, die 24. Jul. 1843. Habeo a Deville lectum prope *Tarbes*.

Lathyrus tuberosus (Ruellii, Fuchsii) L. Sp.

Ruell. Nat. Stirp. l. 3. c. 150. p. 873. lin. 19. Apios. etc., et p. 874. lin. 3. Fuchs. Hist. st. p. 131.: Koch p. 223. n. 13., Bert. 7. p. 472. n. 22., Gaud. 4. n. 1637., DC. Dub. p. 155. n. 4. La-Peyr. Herbr.; L. arvensis Rivin.; Ornithogalum Ruff. mox cit.i Sv. Bot. v. 6. n. 382., Flr. Batv. v. 3. t 204., Fl. Dan. t. 2463., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 567., Duchsn. pl. ut. vén. Atl. t. 112. Curt. Bot. Mag. t. 111., Rivin. Tetrp. irreg. t. 42. Fuchs. Ic. ed. 1545. t. 72., Matth. p. 1274., Camer. Epit. p. 981., Trag. St. h. p. 630-1., Lonicer. Nat. h. crt. 260. A. Egenolph.a Ruff. in Dioscor. Ruell. ed. 1543., sive ed. 1549. Rivii, etc. p. 160. f. 3., Dod. St. h. Comm. 2. p. 37., Hist. pl. (gall.) p. 336. f. 1., Pempt. p. 550., Lob. Obs. p. 518. f. 2., Icon. 2. t. 70. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 891. f. 1., Icon. t. 505. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., orient., meridional. praesert., locisque calidioribus.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Sanguessa*, solo calcareo, die 10. Aug. 1844. Vivit *al Soto de Sadal*, prope *Pamplona*, teste opt. Uriarte. Observavi ad *Sallen*, sub *Ayerbe a los Ibones*, ad *Huesca*, *Orgañia*, *el Seo de Urgel*.

Caules et pedunculi tetragono-compressi, faciebus, angulisque inaequalibus. Petioli breves, triangulares, facie superiore latiore, sub-canaliculata: foliola obovato-oblonga; alae e stipulis per caulem descendentes, praetenues, vix conspicuae. Calycis sub-avenii dentibus duobus superioribus brevioribus, lacinia media labii inferioris angustiore. Flores rubri, perpulcri, odori, in planta humili, prostrata, absque illis incuriosa. Odor florum gratus appropinquat odorem *Lonicerarum*. Herba tota glabra, et glauca, et hoc praesertim conspicuum in foliolorum pagina inferiore.

Quidam, boni viri, existimarunt se habere prae manibus *Apios* Dioscor. l. 4. c. 174., vel *Astragalum* Plin. Nat. h. l. 26. c. 8. vel 29., a quibus admodum a nostra recedit.

Lathyrus pratensis (Tragi?) Rivin.

Trag. St. h. p. 614. n. 2. sin. ic.? quibusd. L. sylvestr. Bert. 7. p. 469. n. 20., Gaud. 4. n. 1638., Moris Sard. 1. n. 392., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 552., DC. Dub. p. 155. n. 3. L. pratens., et L. sepium Scop., Koch p. 223. ns. 14. 15., ipso fat. Add corr. p. 1021. lin. 30. seq. La-Peyr. Herbr. L. Hallersteinii Baumg., ex Rochel, Koch, Griseb. et Schenk It. Hung. n. 18., forma grandistipulata, L. denudatus Gilib. Exerc. phyt., Orobus pratensis Dulc. Engl. Bot. v. 10. n. 670., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 102., Flor. Dan. t. 527., Sv. Bot. v. 1. n. 49., Flor. Batv. v. 3. t. 213., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 15. t. 1., Rochel Pl. Banat. rars. p. 54. n. 38. t. 16. f. 13. forma grandi stipul. Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 569., Schrank Fl. Monac. t. 115., Rivin. Tetrp. irreg. t. 43. Lob. Obs. p. 517. f. 3.; Icon. 2. t. 69. f. 2. Tabern. Krtb. 2. p. 890. f. 1., Icon. t. 505. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 304. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 51. t. 2. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 8. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *Mauleon (Barousse)*.

Lathyrus sylvestris (Fuchsii) Dod. Hist. pl. (gall.), et Pempt., ut Cruydeb., Clus., Dalech., L.

Fuchs. Hist. st. p. 572. Trag. St. h. p. 613.? Koch p. 223. n. 16., Bert. 7. p. 464. n. 18. *a* (nec *b*, et excl. Garid.); Gaud. 4. n. 1639., Moris Sard. 1. n. 393. (excl. var.). L. pyrenaicus Jord. Cat. pl. Jard. Dijon 1848 p. 27., et in Flora 1849 n. 30. p. 470. n. 26., Manc. in Bull. Soc. botq. Fr. T. 15. (1868) p. XVII. La-Peyr. Herbr., et L. heterophyllus La-Peyr. Herb., excl. var.; L. platyphyllos Retz. ex Mey. Hanov. p. 159. n. 3. mihi cum Koch, Fries, et Dietr. A., e Flor. Dan. fig. a. bon. sp. aut salt. dub. L. sylvaticus Rivin., L. variegatus Gilib. Exerc. phyt., Ervum sylvestre Fuchs. Icon. Flor. Dan. t. 325. f. inter., Engl. Bot. v. 12. n. 805., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 99., Fl. Batv. v. 9. t. 668., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 568., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 3. t. 4., Rivin. Tetrp. irreg. t. 39. Dod. St. h. Comm. 2. p. 25., Hist. pl. (gall.) p. 325., f. 2., Pempt. p. 523. f. infr., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 329., Lob. Obs. p. 517. f. 1., Icon. 2. t. 68. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 229. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 302. f. 2., Dalech. Histr. pl. Lugd. p. 471. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 51. t. 2. f. 4.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Rarus.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Bilbao*, die 6. Aug. 1857. Habui a Bordère ex *Gédre* sub nomine *L. Pyrenaici*, a Deville, ut videtur, ibidem proxime ad *Luz*, et certe ex *Mauleon (Bar.)*. Observavi ad *Bedous*, ad *Bagneres de Bigorre*, secus Garumnam supra *Toulouse*, etc.; ad *Guernica* se vidisse testabatur Mieg in litteris; inter *Iaca*, et *San Juan de la Pena* reperiri asserit Willk. Sert. Fl. Hisp. n. 297.

Retineo *L. Pyrenaicum* ceu simplicem lusum speciei non parum variabilis, nec aliter de ea judicavit Zetterst. *Pl. vasc. Pyr. principls.* n. 368. Fortasse haec varietas primum animadversa est a Dufour, *Pic d'Anie* p. 7., qui eam ita designavit, *L. sylvestr. foliis ellipticis.*

Lathyrus latifolius (Caesalpini, et Cortusi) G. Bauh. Basil. p. 96., Pin. p. 344. n. 6., L. Sp. pl. (non Fl. Svec.)

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 168. n. 461., De Plnts. l. 6. c. 6. p. 233. Ochrus; Cortusus ad Matthioli. Koch p. 223. n. 17., Gaud. 4. n. 1640., DC. Dub. p. 155. n. 2. L. sylvestris *a* et *b* Bert. 7. p. 465. n. 18., et L. heterophyllus Bert. Ibid. p. 468. n. 19. (excls. nonnlls. prolats.). L sylvestr. var. angustifol., et L. heterophyllus, Moris Sard. 1. ns. 393, 394. (quibusd. ab hoc excls. l.cs.). La-Peyr. Herbr., L. narbonensis (Rivini) Delil. Herbr.; L. sylvestris Colmeir. Cat. pl. Catal.? L. sylvestr. et L. heterophyllus Pourr. Herbr. Matr., L. ensifolius Badar. Gren. Obs. botq. p. 17. n. 9., et speciatim p. 20.; L. grandiflorus Lange; sive L. maglanthus Steud. Nomencl. forma maj. latifl. ex Neilr. cum L. brachyphyllo Schur., L. purpureus Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 16. n. 1108., Sv. Bot. v. 4. n. 254., Mill. Icon. t. 160., et Linn. Syst. illustr. Cl. 17. Ord. 3. cum tabs., Flor. Dan. t. 325. fig. exter., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 20., Rivin. Tetrp. irreg. t. 40. Garid. Aix p. 271. t. 108. (ensifol.) a Smith quoque, contra Bertoloni, propositus. Matth. p. 971., Camer. Epit. p. 712., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 303. fig., et p. 304. f. 1. ensifl., Chabr. Sciagr. p. 145. f. 2, 3. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 470. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 51. t. 2. f. 3.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Huarte* prope *Pamplona* die 17. Aug. 1844. Angustifolium legi in montibus Corbariens. ad *el Single* sub *St. Victor*, die 7. Jun. 1852.

Caulis prostratus, aut cirrhorum ope scandens, secundum loca. Foliola latitudine, et longitudine mirimode variantia. Calyx in viva planta avenius, per marginem membranaceus, sub exsiccatione ad basim nervos promens. Vexillum pulcre venosum, alae et carina sub contortuplicata, auriculae alarum in carinam immersae, carina ex roseo virescente; caeterum flores lacte purpurei, magni, odore potius ingrato praediti.

In varietate angustifolia, Corbariensi, observavi flores purpureos, vexillo dorso per nervum medium virescente, intus ad basim intensius purpureo, cum venis e centro saturatioribus, in area minus colorato; alis in anteriore parte magis coloratis, carina prae caeteris petalis dilutiore: caeterum in hac forma petioli alae quidem angustiores inspiciuntur, stipulae arctiores, et productiores, calycis dentes magis acuminati, ut longiora (neque tantum angustiora) sunt folia subtrinervia. *L. ensifolius* Badar., Gren., sive *L. longifolius* Tenor., vel *L. membranaceus* Presl, aut *L. heterophyllus* Plur. auctor. (non L.), et *L. heterophyllus* var. *platyphyllos* Avé Lallmnt. De plantis quibusd. Ital. boreal., et Germ. austr. rarior. (Berolin. 1829) p. 17. n. 33., idem ac *L. neglectus* Paris. ex Delile, mecum voce, denique *L. major narbonensis angustifol.* J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 304. (perperam a Linnaeo Sp. pl. p. 1034. n. 19. cum Hallero ad *L. heterophyllum* allatus, ibidemve confirmatus a Reichard, Willdenow, Gaudin, Moris, Bertoloni, etc.), jam e longo tempore (anno 1836) mihi suspectus fuit, cumque (cum Delile de eo saepe disserens, observationes meas referendo) varietatem sustinebam *L. latifolii*, nec peculiarem speciem. Quae observationes a me tunc temporis agebantur primo in agro Monspeliensi, ubi primi stirpem considerarunt Cherlerus, et J. Bauhinus; mox in Pyrenaeis Corbariensibus, supra *Narbonne*, ubi certior sum factus agi tantummodo de forma, seu de varietate *L. latifolii*, in quo, ut jam dixi, longitudo, et latitudo foliolorum tam varia sese offert, in citatis locis praecipue, ut nullam mereatur considerationem, etiam penes eos, qui species in varietates dispertire mos habent. *L. latifolius* generatim angustifolius in montibus corbariensibus, saepeque ad Monspelium, latifolius obvenit ad *Collioure*, ad *Gerona*, in eadem scilicet regione mirimode varians.

Primus Koch, ni fallor, rem probe agnovit, et statuit (ex quo varietatum distinctionem ego nullius momenti faciam). Ast De Notaris, Reprt. Flor. Ligust. n. 550. *L. ensifolium* ad *L. sylvestrem* adducens, profecto erravit.

Citant quidam ad hanc speciem *Lathyr. sylvestrem platyphyll.* Fl. Dan. t. 785., quae icon bona pro *L. intermedio* Wallr. Sched. cr. n. 319. recognita etiam est ab Hornemanno (Nomencl. *Fl. Dan.* 1827). Sed iste *L. intermedius*, cujus synonymiam valde intricatam, ni fallor, dedit Wallroth, habetur ab istis pro synonymo *L. heterophylli*, ab illis *L. latifolii*, dum mihi similis sese offerebat superiori speciei. Hinc eum ad *L. latifolium* confirmare ausus non sum, sed potius eliciendum fore duxi, donec de illo nobis certiora aperiantur.

Lathyrus palustris (Tabernemontani) Rupr. Jen., L. Sp.

Tabern. Krtb. 2. p. 885. f. 4. Cicerb. sylv. G. Bauh. Pin. p. 344. n. 12. absque ullo syn., qui loca Tabrn. ad L. latifol. evocavit. Koch p. 224. n. 17., Bert. 7. p. 471. n. 21. Gaud. 4. n. 1642. Lapeyr. Herbr. 1., et s.l.; L. viciaeformis (ut G. Bauh.) Ray Hist. pl. p. 899. n. 3., L. viciaefolius Gilib. Exerc. phyt., L. pilosus Chamiss. est var. ex Ledeb. Fl. Ross., L. myrtifolius Muhl., ex As. Gr. var.;

Clymenum parisiense L. Laches. Lapp. Engl. Bot. v. 3. n. 169., Flor. Dan. t. 399., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 604., Flor. Batv. v. 6. t. 443., Tournf. Elém. botq. et Inst. r. hrbr. t. 218., Buxb. Cent. 4. p. 27. t. 46. (form. latifol. ex Rupr., cred.) Rupp. Fl. Jen. Suppl. p. 367. tab. ult., ed. Hall. p. 210. t. 1., Plukn. Phytogr. t. 71. f. 2. ex Ray, cred. (Alm. p. 387.).

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In Pyr. septr. med., Cantabr. merid. etiam, rarus. In Pyr. med. indicat Benth. *Cat.* p. 94.

Willkomm se varietatem nudicaulem observavisse dicit prope *Bilbao, al paseo de los caños,* in qua « *caulis non alatus, obtusangulus, foliola angusta, ut in varietate* b *linearifolia Steven*; *stipulae magnae foliolis latiores* » ille dubitavit, num ageretur de peculiari specie, cf. Sert. Fl. Hispan. p. 45. n. 299. In loco ab eo indicato me contuli, sed hancine peculiarem stirpem nec ibidem, neque alibi vidi per Pyrenaeos; Mieg a me monitus, vel si mavis excitatus, *L. palustrem* sub quavis forma frustra ille quoque, (circa *Bilbao* per plures annos commoratus), perquisivit.

Smith, *Engl. Fl.* p. 287. n. 10. eadem Ruppii prolatione usus est quoque pro *Vicia bithynica.*

Lathyrus cirrhosus Seringe!

Ser. in DC. Pr. P. 2. p. 374. n. 43., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 146. n. 22., DC, Dub. p. 157. n. 19., Godr. Gr. Fr p. 484. L. heterophyllus var. La-Peyr. Herbr., et Orobus variegatus La-Peyr. Herbr.; L. heterophyllus Colm. Cat. pl. Catal., Pourr. It.

♃? Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. auriger., et Atax., cum oriental, montanis.

Legi in Pyr. or. septr. ad *Fontpedrouse* die 21. Aug. 1837; sub *Prats de Mollo a la Vallanosa,* die 25. Jun. 1840. Observavi ad *Escouloubre,* in *Donezan,* ad *Tosas, el Seo de Urgel,* ad *St. Ant. de Galamus,* prope *Argeles* alibique.

Planta glaucescens, prostrata. Pedunculi inferiores bracteola minuta instructi. Vexillum in interiore parte laetius rubens, alae ad apicem, cum extrema carinae parte rubentes, quae cum alarum parte media albo-virens est, virescit etiam pars ima, et media vexilli, extus praecipue. Hilus vix quartam seminis peripheriam occupat.

Menkenia Nob. *Orobus* Auctor., a Clus., Tournf. etc. *Orobus* est nomen graecum, quod, ab Hippocrate primissimo prolatum, videtur respondere Latinorum *Ervo*, *Ervo Erviliae* L. Quam mancam de eo habuerit notionem Jussieu (A. L.) pernosces consulendo ea, quae iste scripsit Parisiis in *Dict. Sc. Nat.* T. 36. (1825) p. 459. Species nostrae non videntur a Patribus consideratae, ni fuerit *Orobus tuberosus* Auctor. *Astragalus* Dioscr. l. 4. c. 62., quod minus probabile mihi visum est. Oportebat tunc nomen generis falsum mutare, quod feci eum consecrando Car. Theod. Menke Bremano, qui de *Leguminibus Veterum* longe eruditum et criticum studium (anno 1814) aggressus est, cujus continuationem nullus adhuc sibi persolvendam suscepit.

Menkenia verna (Gesneri) Nob.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. *fasc.* 2. p. 36. t. 25. *f.* 79. Orobus vernus L. Sp., Koch p. 224. n. 1., et p. 448., Bert. 7. p. 422. n. 2., Gaud. 4. n. 1645., DC. Dub. p. 158. n. 1. O vern. La-Peyr. Herbr.; O. sylvaticus Baumg., et O. variegatus Heuff., ex Griseb., Sch. It. Hung. n. 19., O. alpestris Waldst. Kit. est var. ex Neilr.; O. gracilis Gaud.? Lathyrus vernus Bernh., Wimm. Schles., O. purpuro-caeruleus Gilib., Exerc. phyt. Flor. Dan. t. 1226., Dietr. Flor. Bor. v. 7. n. 483., Sv. Bot. v. 9. n. 640., Sturm Heft 7., Curt. Bot. Mag. t. 521., Rivin. Tetrap. irreg. t. 58. Clus.

Pann. A. p. 735-6., Rar. pl Hist. 2. l. 6. p. 230. f. 1., Dod. Pempt. p. 543. f. 2., Thal Sylv. Herc p. 80. t. 6., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 343. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 154. f. 6., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 93. t. 7. f. 9. n. 10.

♃ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jun. In Pyr. orient. et mediis, rarus. Habui ex Pyr. or de Herbr. Coder ab ejus filio. Observavi supra *Berga*. Dubius est locus *Cauterets* indigitatus in muser. Devilleanis, quem ad specimen sine loco cum dubio adposui.

Menkenia tuberosa Ruellii Nob.

Cicer. montan., vel rustic. Ruell. Nat. Stirp. l. 3. c. 104. p. 805. lin. 4., Orobus tuberosus L. Sp., Koch p. 225. n. 3., Bert 7. p. 426. n. 4., Gaud. 4. n. 1646., Willson apud Hook. Journ. of Bot. V 1. (1834) p. 265. n. 36., DC. Dub. p. 159. n. 5. O. tuber. La-Peyr. Herbr., O. Plukenetii La-Peyr. Herbr., et O. obtusifolius La-Peyr. Herb., sive O. divaricatus La-Peyr. Hist abr. pl. Pyr Suppl.; O. tenuifolius Roth, Hook. Br. Fl. est var. confirm. a Bromf. Vectens., et ab Hook. ipso cum Arn.; Lathyrus macrorhizus Wimm. Schles. ed. 2.; Hook. et Arn. Br. Fl. Or. Dule ; L. Orobus Lagr. Foss. Tarn. Gar., L. montanus Bernh. Engl. Bot. v. 17. n. 1153., Curt Fl. Lond ed. Grav. V 1 t. 96 , Flor. Dan. t. 781., Schk. Handb. 2. t. 200., Sturm Heft 21., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 454., Fl. Batv. v. 11. t. 841., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 2. t. 4., Plenck Ic. pl. medic. T. 6. p. 41. t. 558., Rivin Tetrp. irreg. t. 59., Loes. Fl. Pruss. p. 138. t. 37. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P 2. fasc. 2. p. 38. t. 25. f. 8., et t. 24. f. 80., Thal. Sylv. Harcyn. p. 7. t. 1. vix. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17 p. 334. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 151. f. 6., Sibb. Scot. ill. P. 2. p. 11. t. 1., Orob. 7. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 78., et Or. 6. innumer. p. 97., tab. Append. 21. nec t. 19. ut evocat Moris utrobiq. fig. 7. innumer.

♃ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. or. ad *Roussillon*, supra *Ceret*, *al Col de Busaillas*, et ad *Falgarolos*, die 19. Maj. 1843. Habeo a Deville e nemore *de Visker*, et ex *Tarbes* accedentem ad varietatem angustifoliam (*Or. tenuifolium* Roth), quam maxime solemnem ex *le Puyo de Gery*, habui a Montané de Herbario Parentau. Et ego varietatem floribus albentibus observabam ad *Azcoitia*, in Cantabria.

Putabat Sibbald (Scot. illustr. P. 2. p. 11.) hanc eam esse plantam, cujus tubera propitia fuere Britannis, ab hostibus pressis, ad famem per aliquot dies sublevandam, ut a Dione in Severi Imperatoris vita memoratum est. De hujus plantae usu, ceu cibum, ac remedium penes Scotiae incolas loquitur idem Sibbald, cui accessit Lightfoot Fl. Scot. p. 389., dein Wither. *Arrang. Br. pl.* ed. 7. p. 837.*

In aliis quoque Europae plagis adhiberi plantae tubera plures auctores referunt. Fuerunt etiam qui habuerint pro *Chara Caesaris*, de qua postea loquar.

Menkenia canescens (J. Bauhini) Nob.

J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 326. f. 2. (nec 1., ut citat L.) Orobus canescens L. fil., Suppl (excl. J. Bauh.). Bert. 7. p. 433. n. 10. (excl. O. ensifol.), Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 142. n. 8., DC. Dub. p. 159. n. 8. (excl. var. *b*). O. filiformis Lamk. Fr. 2 p. 568., Gay in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 4. T. 8. (1857) p. 315. O. canescens La-Peyr. Herbr., et O. filiformis La-Peyr. Herbr., O. n. 4. Gerard Gall. Prov. p. 493 (excl. J. Bauh. l. infauste a L. sucepto); O. pallescens M. a Bieb. Taur. Cauc., ex Ledeb. Ross., Neilr. Hungr. Slavn.; Lathyrus canescens Godr. Gr. Fr., partim. L. pallescens Koch (?) in Linnaea 15. (1841). Bot. Mag. t. 3117. Chabr. Sciagr. p. 150. f. 2.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. In Pyr. Cantabr. frequens; rara in Pyr. Arag., et orientalibus.

Legi in Pyr. Cantabr. marit. inter *Behobie*, et *Biryatou*, secus *la Bidassoa*, die 10. Maj. 1841 ; sub *Hendaye*, die 21. Maj. 1879, in proximo m.^e *la Rhune*, die 15. Maj. ejusd. ann.; mox supra *Urdos de Baigorry*, die 24. Jul. ejusd. ann.; in Pyr. Navarr. ad *Viguezal*, et inter *Villaba*, et *Huarte* supra *Pamplona*, die 12. Jun. semper 1841; denique in Pyr. Catal. supra *Solsona*, nemore *Paillaresa*, die 11. Jun. 1861. Observavi inter *Musculdi*, et *St. Just*; supra *Andouin* m.^e *Azcorte*; ad *la Carbonera*, *San Cosme de Guara*; ad *la Garonetta*, *Organia*, m.^e *Basagoda* etc.

Caules ex una radice saepe plures, tetragono-compressi. Foliola per nervos rarissimis induta pilis, submarginata, et ciliolata, in superiore pagina videntur punctata, caeterum foliola caulium sterilium breviora ac latiora prae aliis, stipulisque angustioribus fulta. Pedunculi quadrangulares, foliis duplo, triplove longioribus, soluti in pedicellos, quorum unusquisque fert bracteolam ad illius basim. Flores pallide caerulei, vel violacei in vivo, sub exsiccatione saturatiores. Calyx glaber, dentibus per marginem membranaceis. Vexillum plerumque caeruleum, alae et carina pallidiores. Carina ante apicem gibbosa, gibbere, vel crista rosea; alae in lamina inferne et anterius saccato-convolutae, ut involvant denticulos laterales carinae. Stigma spathulaeformis, superne glabrum, inferne pubescens. Carinam obtusiusculam, et bidentatam (neque acutam, et integerrimam ut in sequente specie) observavit Gay l.c.

Variat statura majore (sesquipédali), foliis latioribus, totoque habitu robustiore, et floribus roseis, albentibusve.

Male definita species a Seringe in DC. Pr., P. 2. p. 376. n. 25., quem imitarunt DC., Duby. Folia sunt saepe unijuga, et bijuga, raro sub-trijuga; foliola non sunt obtusiuscula, sed, superiora praesertim, talia ut ferme acuminata dici possint, eaque *pubescentia* raro offendes, unde nomen specificum *canescentis* minus opportunum videatur; pejus autem est illud *filiformis*. Stipulae non tantum petiolum subaequant, sed eum generatim superant.

Suspicatus sum varietatem floribus albis (quam legi ad *Viguezal)* sumptam fuisse a nonnullis, et a Bentham praesertim *(Cat.* p. 110.), pro *Menk. alba*, *Orobo* Auctor., dum eam indicarunt in Pyr. or. *Conflent à la Trancade d'Ambouillà*, ubi nec ego vidi, neque ex hoc loco degit in Herbariis Coder, et La-Peyrouse, quamvis sub suo *O. albo*, *O. ensifolium* **b** La-Peyr. *Suppl.* citet ipse Bentham. Prosequuntur incitatione *de la Trancade d'Ambouillà* Godr. Gr. *Fr.* sub eorum *Or. asphodeloide (Menk. asphodeloide* Nob.) Fl. *Fr.* p. 489. Magnam hujus *M. canescentis* affinitatem cum *M. asphodeloide* tetigit Koch p. 225. sub n. 4. **b**, ubi dicit: *O. canescentis* varietatem floribus sulphureis esse *O pallescentem* M. a Bieberst. Taur. Cauc. 2. p. 152.; et *O. canescentem*, *M. canescentem*, varietatem *M. albae* declaravit Schur Sieben *b.* Ver. (1859) p. 98. Sed ego suspicionem dimittere nequeo, notam illam de floribus sulphureis desumptam fuisse e speciminibus exsiccatis, neque in viva planta observatam, cum expertus sim flores albos *M. canescentis* in sulphureos sub exsiccatione plantae mutatos fuisse: sulphureos autem in vivis individuis unquam deprehendi, ut vix credam ab alio tales in vegetioribus individuis visos fuisse.

Menkenia ensifolia (Tossani Caroli) Nob.

Toss. ex J. Bauhino infra citando. Orobus ensifolius La-Peyr. in Mém. Mus. Hist. Natur. Par. T. 2. (1815) p. 303., Hist. abr. pl. Pyr. Suppl. p. 101., et p. 104. n. 9., Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 142. n. 9., N. Sch. cr. n. 79. O. canescens *b* Sering. in DC. Pr. P. 2. p. 376. n. 25., DC. Dub. p. 159. n. 6. L. ensifolius Gay J. Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 4. T. 8. (1857) p. 313., Gren. Jur. p. 194. Lathyrus canescens Godr. cum Gr. Fr., p. 489., partim. O. ensifolius La-Peyr. Herbr., et O. atropurpureus La-Peyr. Herbr., et Hist. abr. pl. Pyr. p. 413. n. 6. Primum nomen inscriptum in scheda vaganti; secundum in scheda acis fixa, haec anterior respondens florae, altera posterior se referens ad supplem. La-Peyr. l. prius c. t. 12. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 326. f. 1. evidenter; Chabr. Sciagr. p. 150. f. 1. ead.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med. septr. editioribus.

Legi ad *Medassolles*, die 4. Aug. 1838. Habeo specimen a Deville, quod forte erutum est *à la Massive de Castanese:* Grenier reperit, ut puto cum Gaston Sacaze, *au Col d'Arbas*, et *de Tortes*, cf. *Souven. botq. Eaux Bonnes* p. 12. Ex *Champagnole* accepit J. Bauhinus a Carolo Tossani; ad *Campagnole* vidit Grenier.

Species pulcherrima a Sprengel, Syst. Veg. 3. p. 259. n. 10., perperam cum *M.*, sive *Orobo digitato* M.a Bieberst. commixta, qui cadit in *O. sessilifolium* Fl. Graec. a Sprengel praetervisum). Non ita a Dietrich (D.), qui Syn. pl. 4. p. 1121. n. 32., seorsim enumeravit; reapse de aliis La-Peyrouse putatis speciebus nimis indulgens.

Menkenia lutea (Dalechampii) Nob.

Dalech. Hist pl. Lugd. 2. p. 1139. f. 1.a Orobus luteus L., Koch p. 226. n. 5., Bert. 7. p. 421. n. 1., Vitm. Sagg. p. 33., Gaud. 4. n. 1643., DC. Dub. p. 158. n. 3., Ledeb. Fl. Alt. 3. p. 361 n. 7., et Fl. Ross. p. 690. n. 9. Lathyrus luteus Gren. Jur. p. 192. (reapse ante eum Petterm. Deutschl. Fl.). Or. lut. La-Peyr. Herbr., et O. Tournefortii La-Peyr. Herbr.!; O. alpinus Ger. mnscr. Fl. Gall. Prov. pro 2.a edit.e; Lathyr. montanus Godr. Gr. Fr. (non Bernh.). Scop. Fl. Carn. ed. 2. T. 2. n. 886. t. 41. vix bon., Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 3. p. 270. t. 243. O. laevigat.) ex Koch Gmel. Fl. Sibir. T. 4. p. 13. n. 17. t. 4. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 343. f. 1. vix, Chabr. Sciagr. p. 154. f. 5.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In sylvis editioribus, praesertim Pyr. septr.

Legi in Pyr. or. supra *Mont Louis*, *au Bac de Bolchera*, diebus 1. Jul. 1837, et 27. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *Mont-Sacon*, et ex *le Pic du midi d'Arrens*. Observavi in m.e *Esquierry*, et *Medassolles*, in *Monney* supra *Bigorre*, in m.e *Audé*, supra *Seix*, in m.e *Cagire;* et prope *Mongarry*.

Orobi Tournefortii La-Peyrouse specimen mancum adest in ejus Herbario: habemus illius historiam et figuram in *Mém. Mus. Hist. Nat. Paris* T. 2. (1815) p. 298. t. 10., et haec figura ostendit foliorum nervos regulares, confluentes, evidentiores prae nostro, racemorum pedunculos longiores, stipulas latiores, minus elongatas, integras. Sunt tamen plantae habitu ac facie tam similes, ut cum Aug. De St. Hilaire (mecum talia perpendente) dubitem an recte in duas species revera dividi possint; conjunctim obtulerunt Seringe in DC. Pr., DC. Dub., Godr. Gr. *Fr.*

Stirpem La-Peyrousianam Clos et Loret, *Rev. Herb.* La-Peyr. p. 58., ad *M. vernam* afferre maluerunt.

Menkenia nigrescens (Caesalpini, et Gesneri) Nob.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 165. n. 452., De Plants. l. 6. c. 35. p. 249., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 39. t. 23. f. 81. Computatis antiquorum erroribus primus et nitidior auctor elucet Gesner. Orobus niger L. Sp., Koch p. 226. n. 6., Bert. 7. p. 436. n. 13., Gaud. 4. n. 1644., DC. Dub. p. 158. n. 4. O. nig. La-Peyr. Herbr.; O. tristis Lange? Lathyrus niger Wimm. Schles. ed. 2. Engl. Bot. Suppl. v. 2. n. 2788., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 603., Flor. Dan. t. 1170., Hayn. Term. bot. t. 19. f. 5., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 327. t. 151. f. 3., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 36. t. 37. f. 11., Schk. Handb. 2. t. 200., Rivin. Tetrp. irreg. t. 60. Clus. Pann. A. p. 737. n. 2. sin. ic., et Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 230. f. 2., Dod. Pempt. p. 551., Lob. Icon. 2. t. 78. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 334. f. 1. vix.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. septr. med. ad *St. Béat,* inter et *Eup,* die 26. Jun. 1843. Habeo a Deville ex nemore *de Visker*.

Menkenia saxatilis (Gerardi) Nob.

Orobus saxat. Gerard Fl. Gall. Prov. ed. 2. mnscr., nunc in Biblioth. Aven. Or. saxatilis Ventn., Bert. 7. p. 435. n. 12., Guss. Sic. Syn. Add. em. 2. p. 852., DC. Dub. p. 159. n. 8. Ervum saxatile Bory Chaub. Pélop. p. 48. n. 1192. Lathyrus ciliatus Guss. Rar., et Godr. cum Gr. Fr.; L. saxatilis Vis. Dalm. Ventn. Jard. Cels. n. 94. cum tab.a; Guss. Rars. p. 296. t. 49., Vis. l.c. p. 330. n. 1273. t. 47. vix mihi videtur.

⊙ Flor. Maj. Fruct. Jun. In Pyr. Atax. or. cum *Olea*, et ultra, si fides habenda est Massot, qui mecum dictitabat vidisse se specimina e Valle *Andorra*.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *Casas de Pena*, die 25. Maj. 1842; indidem habui a Massot. Observavi ad *Estagel*, ad *Vingrau*.

Descriptio apud Ventenat est icone praestantior, quae nec pulcra, nec prorsus exacta. Foliola apice non sunt semper integra, et obtusa, ut conspiciuntur in citata figura, in qua insuper nec stipulae semper fideliter repraesentantur, neque legumina dici possunt accurate figurata. Caeterum Gerardi auctoritatem citat quidem Ventenat.

Tribus 4.ª (HEDYSAREAE DC.) *Securidaceae* N.

Sub-Trib. 1.ª CORONILLEAE DC.

Scorpioides Dioscoridis, plur. Antiquor., et Tournef. *Scorpiurus* Dioscoridis est synonymon *Heliotropii*, removenda itaque est ab hoc loco, restituendaque *Scorpioides* Antiquorum plurium, Tournefortii etiam, et forsan Dioscoridis quoque (l. 4. c. cult.), in quo quidam cum Dodonaeo vident *Scorpiurum sulcatam* L., quae species in Graecia desideratur, sed alia subesse potest. *Scorpio*, vel *Scorpius* Plinii non semper eamdem designat speciem, hinc Harduinum non sequimur (in sequentem evocantem speciem). Praestabit itaque *Scorpioidem* iterum scribere, unica dumtaxat exceptione, nam ab hujuscemodi desinentia pro nominibus genericis abhorremus. Sed hac unica vice nobiscum stat Dioscorides.

Scorpioides elegans (Caesalpini) Wijnhouts in Herbr. Dilligem., ex Court. in Dod. Comm. 2.

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 164. n. 450., De Plants. l. 6. c. 29. p. 248. Scorpiurus subvillosa L. Sp., Koch p. 207., Bert. 7. p. 608. n. 3., Moris Sard. 1. n. 358., DC. Dub. p. 145. n. 3. S. subvill. La-Peyr. Herbr., et S. muricata La-Peyr. Herbr.; S. vermiculata Pourr. in Herbr. Peig. Scorpioides multiflorus Boelii Johann. apud Gerard Herb. Append. (1633) p. 1627. Schk. Handb. 2. t. 208., Garid. Aix p. 434. t. 90. Rivin., Tetrp. irreg. t. 96. f. ext.r, Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 32., non bene legum. Viv. Libyc. Specim. p. 43. t. 19. f. 4. acutifol., Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 14. p. 719. sulcat. (non L.). Tabern. Krtb. 2. p. 1259. f.a, Icon. t. 873. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 127. n. 2. t. 11, f. 2.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Aug. In Cantabria meridionali, et per region. mediterr. cum *Olea*, quandoquidem super eam.

Legi in Pyr. or. *Roussillon*, ad *Vives* supra *St. Jean Pla de Cors*, die 3. Jun. 1843. Observavi ad *Bilbao*, ad *Pamplona*, etc.

Scorpiurus sulcata L., est ne bona species? Richard A., Tentam. Fl. Abyssin. p. 200., Lamarck laudavit, qui *Fr.* 2. p. 582., *Dict.* 1. p. 726. n. 2., sub suo *S. echinato* ambas sed conjunxit plantas, conjunxit quoque *S. muricatam* L., quae bona species censetur. Argumenta pro qualibet sententia extare, vel etiam pro totidem speciebus sub uno tantum typo reducendis, dictitabat Linnaeus, Sp. pl. ed. 1. p. 745., ed. 2. p. 1051.

Scorpioides Dod. Hist. pl. *(gall.)* p. 48. f. 1., folia admodum angusta offert, caeterum vix dubitares, num esset haec ipsa *Scorpioides elegans Scorpioides* 1.ª Dod. Pempt. p. 71. f. 2., Lobel. Obs. p. 244. f. inter., Icon. t. 457. f. 1., ead. Plant.ª communi Botanicorum consensu (L., Desfontaines, Courtois citavisse sufficiat) adducitur ad

Scorpioidem sulcatam, adeo *eleganti* similem, ut, considerata etiam characterum exiguitate, de illius legitimitate iterum atque iterum excitentur dubia.

Inter synonyma *S. elegantis* fidenter proponerem *Scorpioidem bupleurifolio, siliquis vehementius contortis, sive in se reflexis, striatis* (ex agro Monspeliensi) Schelhammerus Catal. pl. rar. Helmst. 1683. (in 4.° innumer.)

Coronilla Lobel., L.

SECTIO 1.ª **EMERUS** Tournf.

Coronilla Emerus (Theophrasti? Theocr., Dioscr., Pen., Lobel.) L. Sp.

An Colutea Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 17.? Cytisus Dioscr. l. 4. c. 111.; Theocr. Id. 5. v. 128. Pen. Lob. Advrsr. p. 405. Koch p. 208. n. 1., Bert. 7. p. 575. n. 1., Gaud. 4. n. 1687., De Dub. p. 145. n. 1. La-Peyr. Herbr.; C. major Rivin.; Emerus Caesalpini Zannich. Op. posth. p. 1?. Flor Graec. Sibthrp. C. 8. p. 7. t. 710., Nouv. Duham. T. 4. p. 122. t. 31., Mill. Icon. t. 132. f. 1., et 2 Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 32. t. 2., Roques Phytogr. med. T. 3. p. 249. t. 127. vix., Curt. Bot. Mag. t. 445. Rivin. Tetrp. irreg. t. 95., Duh. Arbr. Arb. 1. t. 90. Camer. Epit. p. 541., Clus. Pann. A p. 42-3. fig., et p. 44., Rar. pl. h. l. 1. p. 97. f. 1.

♄ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. abeunte, et Julio.

Legi in Pyr. or., *Roussillon,* ad *Reynes*, die 26. Maj. 1843; in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 21. Jul. 1846. Habeo a Deville ex *St. Lezir.* ille olim mecum dixit vidisse se inter *Luz* et *Gavarnie.*

Nonnulla de *Cytiso* antiquorum ego quidem effatus sum in *Flor. Virgil.* ps. 44-5.

SECTIO 2.ª **CORONILLA** Tournf.

Coronilla glauca L. Sp.

C. marit. glauco fol. Tournf. Elem. botq. p. 510. (G. Bauh. excls.) Bert. 7. p. 579. n. 4. DC. Dub. p. 146. n. 4. La-Peyr. Herbr.; C. pallida Salisb. Pr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 8. t. 712. Nouv. Duham. T. 4. p. 123. t. 32., Curt. Bot. Mag. t. 13., Mill. Icon. t. 289. f. 1. ex L. Mant. 1. 2 ex Willd.; Duham. Arbr. arb. T. 1. p. 185. t. 76.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. In Pyr. Atax., orient. cum *Olea;* in Aragon. humilior. ex Asso.

Legi in Pyr. Atax. *à la Clape,* die 16. Maj. 1839. Observavi circa *Narbonne*, in *Roussillon*, ad *St. Ant. de Galamus.* Ad *Huesca* secus *le flumen* indicat Asso, Arag. Mant. Praef. p. 3. (innum.), ubi ego stirpem non animadverti, sed vidi ad seq. sp.

Mihi quoque videbatur huc afferri posse *Coluteam* etc. G. Bauh. Pr. p. 157. cap. 2., sed quomodo sustineri potest stirps Terracinensis a *G. Bauhino* declarata, dum nostra in continente italico non nisi in agro Neapolitano, vix Niceae, fuit reperta?

Coronilla minima (Egenolphi) Tournef. *Elem. botq.* p. 510., L. Sp., et Mant.

Egen. Herbr. imag. P. 2. crt. 13. b. fig. inter. Koch p. 208. n. 3. Bert. 7. p. 583. n. 7., Trevir. in Linnaea V. 2. (1827) p. 386. n. 2. C. coronata DC. Dub. p. 146. n. 6. Gaud. 4. n. 1689., cf. et 7. Add. p. 660. Obs. La-Peyr. Herbr., et C. coronata La-Peyr. Herbr. s.l.; C. minim., C. Lobelii, et C. valentina Pourr. Herbr. Matr.; C. glauca Ass. Arag., ex Losc. y Pard. Reichnb. Pl. cr. C. 1. p. 31. t. 32. f. 66. et f. 67. mel., Mut. Fr. p. 286. n. 2. t. 15. f. 90., f. 91. sat. Matth. p. 1208., et Compend.

844.. Pen. Lob. Advrsr. p. 404., Icon. 2. t. 84. f. 2., Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 98. f. 2. Barr. Ic. t.721., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 15. f. 132. Aldrov. Herbr. V. 4. fol. 139. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 510. f. 1., Lonicer. Nat. h. crt. 106. f. 2.? sed Lotus alba vocatur: et Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 250. f. 3.

♄ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr, Atax. or. cum *Olea*, et super eam frequenter; in Pyr. Arag. rara, in Pyr. septr. med. rarior. Legi in Pyr. Catal. monte *San Bartolomé* ad *Solsona*, vel ad *Olius*, diebus 8, et 10. Jun. 1861; supra *Orgaña a l'Ermita de St. Fé*, die 27. Jul. 1846, in Pyr. or., *Roussillon*, ad *Reynes*, die 26. Maj. 1843, in Pyr. Atax. *à la Garigue d'Escouloubre*, die 2. Aug. 1843. et sub *Narbonne* ad *St. Lucie*, die 8. Jun. 1839. Habeo a Deville ex *le Ger de Troubat*. Observavi al *Puente de Montañana*, in *Sobrarbe* inque Valle *Esssera*, ad *St. Ant. de Galamus*, per montes Corbarienses.

Duas species sub uno nomine apud auctores comprehendi, alterutram quaedam peculiaris facies denunciaret; planta a me lecta ad *Orgaña*, *Solsona*, ad *St.e Lucie*, ex. gr., praestat habitu erecto, evidentius suffruticoso, statura elatiore, sesquipedali etiam, solemniter vero ad *Pons* suffruticoso, et grandi, nec non foliis, vel foliolis majoribus bi-trijugis, cum, et sine impari, diversa denique ab ea, quae vivit ad terram strata, habitu magis herbaceo, diffuso, foliolis valde minoribus induta. Ast dum ad partium analysim te ducas, ut characterem distinctionis inquiras, nil firmi quo plantae ceu species invicem sejungantur reperies, ita ut fas sit stirpes in unam comprehendere speciem. Liceat tamen alteram referre observationem, et est, quod uti primam formam in apricis etiam erectam conspexi, secundam in umbrosis quoque prostratam continuo vidi!

C. minimam Jacq. A. a Linnaeana specie removendam esse primus novit Lachenal, Obs. bot. med., etc. Basileae 1776. p. 8. n. 15., vel apud Usteri Delect. Opusculor. botanicor. 1. p. 73., 815., a quo discimus, eamdem ac Jacquini plantam (quae *C. vaginali* Lamk. *Dict.* respondet) latere in G. Bauhini herbario sub nomine *Coluteae scorpioidis minoris coronatae*. Hoc dico, ut rationem demonstrem criticandi Desfontaines, qui de *C. minima* sua, Fl. Atl. 2. p. 171., tempore etiam spectato (1800), facie seductus graviter hallucinatus est, derelicta partium sedula comparatione, ita ut Jacquinum incaute citaret.

De Clusiana prolatione, *Polygala valentina* Clus. Hispan. p. 197. fig., Hist. s.c. parum satisfactus sum; stirpem in locis Clusianis autopticis consideratam in peculiarem speciem evexit Leo Dufour, *C. Clusii* eam nuncupando, *Bouq. botq. St. Phelipp. et Moxent.*, apud Bory St. Vincent., Drap., Vans Mons *Annals. genrs. Sc. Physiq.* T. 7. (*Bruxell.* 1820) p. 307. n. 48., confirmatam quoque ab eo in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 7. (1860) p. 325.; sed illam, non immerito, ut puto, varietatem majorem speciei de qua agimus, consideravit Boiss. *Voy. botq. Esp.* n. 536., et strictius DC. ceu synonymon, in Pr. 2. p. 310. n. 9. Denominatio *Cor. minimae* exiit primo in Tournf. *Elem. botq.* p. 510. mox et in Inst. R. hrb. p. 650., sed quum hoc postremo loco celeberr. Auctor ei retulerit *Polygalam Cortusi* J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 371. cum fig.ª; patria Rhaetia, et Basilea, ad *C. vaginalem* evidenter spectantem, una cum *Loto enneaphylla* Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 510., quae ad nostram speciem pertinet; tunc e tam manifesta confusione Tournefortium saltem quoad Instit. r. hrb., citari nequit. Et ego consulto relinquo citationem L. Amoen. Acad. 4. a

Bertoloni receptam, quia ibidem Linnaeus, cum Jutlenio, modo citatum J. Bauhini locum perperam adduxit. Egenolphiana figura huc e faciei similitudine adducitur, sed vacillat, nam *Lotus alba* nuncupatur a Lonicero, cujus locum ex G. Bauh. Pin. parum inquisivi, veritus, ne epitheton illud fuerit lapsus calami Lonicerianus. Olim ambegi inter *C. minimam, variam*, nec non et *Hippocrepidem comosam*; a Bauhinis neglecta, cuicunque dubia manebit.

Coronilla varia (Tragi) L. Sp.

Melilot. 5. Trag. St. h. p. 591. sin. fig. Koch p. 209. n. 7., Bert. 7. p. 585. n. 8., Gaud. 4. n. 1691., DC. Dub. p. 146. n. 8., Lumn. Fl. Poson. n. 721. La-Peyr. Herbr. s. l., C. pubescens Grandg. e specimine. Schrank Fl. Monac. t. 7., Fl. Batv. v. 2. 138., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 391., Sturm. Heft 49., Schk. Handb. 2. t. 205., Curt. Bot. Mag. t. 258., Gmel. It. p. 127. t. 21., Mill. Icon. t. 107. (p. err. 106.); Rivin. Tetrp. irreg. t. 94., Br., Phoeb., Ratzb. Pl. vén. germ. p. 96. t. 24. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 1. f. 3., Clus. Pann. A. p. 747-8., et Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 237. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 901. f. 1., Icon. t. 516. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Praediligit solum calcareum, reperienda potissim. in Pyr. merid. med.

Legi in Pyr. Catal. supra *Abeilla* l.d. *la Sierra del Py*, die 17. Jun. 1846. Observavi *a la Conca de Tremp*, ad *Solsona*, ad *Orgañia*, sub *la Seo de Urgel*. Secus Garumnam ad *Toulouse*.

Radix repens, ut eam bene descripsit Villar, *Dauph.* 3. p. 397. n. 3., *ad taedium serpens*, vel *taediose serpentem*, diffamatam a Crantz Austr. fasc. 2. p. 432. n. 3., a Krooker Fl. Siles. n. 1189. Caulis, rami, et pedunculi angulati, ad angulos scabri, sed et laeves occurrunt. Petioli superne sulcati, subtus sub-angulati, pubescenti-scabridi. Foliola obtusa, ast mucronulata, quidquam in eodem individuo variantia. Stipulae sub-ovatae, sub-membranaceae, patentes, obscuro, et irregulari mucrone colorato praeditae. Bracteae angustiores, et tenuiores prae stipulis, cum quibus caeterum omnino conformes sunt. Vexillum roseum, alae pallidiores, carina albescens, praeter apicem atropurpureum; video in vexilli lamina ad basim denticulos duos, unum utrinque. Petali in viva planta rosei, sub exsiccatione pallidi, et quasi decolorati fiunt. Stirps in apricis prostrata, in umbrosis ascendens, saepius valde se promittens, glauca, dum florida, florum elegantia visu pulcra.

Iterum dubitat d'Urville (priusquam Willd. Sp. pl. Diadelph. p. 1154. n. 22.) num *C. globosa* Lamk. *Dict.* revera sit species a *C. varia* distincta: cf. Enum. pl. orientl. (1822) p. 89.

Voluissem reperire locum a nostra specie diversum de *Securidaca altera* 2.ª Clus. Pann. A. p. 749. fig., p. 750. descr., Rar. pl. h. l.c. f. 2., quae est figura ad *C. variam* citata a Spenn. Fl. Frib. 3. p. 711. n. 2.

Coronilla repanda (Grisley) Guss.

Scorpioid. alter. lusitan. Grisl. Virid. Lusit. (1661) n. 1281., ex Brot. Phytogr. Lusit., cui libenter assentior. Guss. Sic. Syn. 2. p. 302. n. 4. Astrolobium durum DC. Pr. P. 2. p. 311. n. 2., et A. repandum Ibid. n. 3. A. scorpioides *b* Bert. 7. p. 590. n. 1. Ornithopus heterophyllus Brot. Fl. Lusit. 2. p. 160. n. 4., Phytogr. Lusit. sel. 1. p. 166. C. heterophylla Nob. pl. exsicc. ad amic. olim.; Ornithopus durus Cav., O. lotoides Viv. Brot. Phyt. c. t. 67., Cavan. Ic. Descr. 1. p. 31. n. 45. t. 41. Viv. Fragm. Fl. Ital. p. 7. t. 9., Lamk. Ill. t. 631. f. 4., Ralph. Ic. carp. Leg. p. 35. t. 37. f. 8.

⊙ Flor. Maj. Fruct. Jun. In Pyr. or. calidior. inter segetes, rara.

Legi in *Roussillon* supra *Ceret* ad *Palos*, die 19. Maj. 1843.

Radix annua, tenuis. Caulis semipedalis, et ultra, erectus, ramosus, flexuosus. Folia ima plerumque simplicissima, obovata, apice obtusissima, praetenui mucrone donata; folia supra sequentia impari pinnata

pinnarum numero successive aucto ad tres, quatuorve; foliola inferiora (quae a nonnullis auriculae dicuntur) majuscula, lato-cordata, obscureque mucronulata, successiva obcordata, dissimiliter oblongata, ac cuneata, plus minusve obtusa, retusa, emarginata, cum parvo mucronulo, insidentia in petiolo latiusculo, sub-foliaceo (forte in vivo canaliculato); caeterum fere sessilia, ut sub-sessile dici potest totum folium compositum. Stipulae duae minutae ferme ad apicem connatae; sunt ne caducae? Pedunculi folio etiam duplo longiores, 3-5-flori, cum bracteolarum rudimentis ad basim pedicellorum. Calyx quidquam fuscescens. Corolla lutea, vexillo et alis rubro striatis, carina rostrata, obtusiuscula, qua nota tantum a genuinis, uti volunt, *Coronillis* recederet. Legumen a medio ad apicem praesertim arcuato-involutum, ex teretitetragonum. Tota planta glaberrima. Quidquid habeat Cavanilles de caule suffruticoso in sua planta, non possum quin illam pro eadem ac meam recipiam, ex quo figura, et aliae notae omnino conveniunt. Dolendum quod vir summus in descriptione vitam plantae non declaravit, sed inspecta figura, quis eam e planta annua erutam non credat? Quasdam minus exactas notas de hac stirpe in Cavanilles reprehendit Ruiz, *Respuesta a la impugnation*, etc., Madrid 1796. p. 90., cui respondere conatus est Cavanilles, *Collect. papeles* p. 248. not. 230. Juvat quidem recordare, quod ipse Cavanilles describens suum *Antirrhinum crassifolium* (*Linaria crassifolia* Kunze) dixit radicem sublignosam, et mox plantam annuam declaravit, Ic. descr. 2. p. 11. n. 123. Sed cur moror? Omne dubium remotum est inspectione plantae archetypae Cavanillesii, visae in Herbr. hrt. bot. Matr., cum mea prorsus identicae. Repetenda est haec Cavanillesii observatio: « *Affinis videtur haec planta C. minimae* L. » l.c. p. 32. Obs. Ut respuenda est haec Broteri inanis sententia: « *Planta fortassis hybrida ex Ornithopo scorpioide, et alia* » Phytgr. Lusit. p. 167. (e *Coronilla* quadam dixit in Fl. Lusit. 2. p. 161.).

Ornithopus repandus Poir. *Voy. Barbar.* 2. p. 215., et *Dict.* 4. p. 620. n. 4. (innumer.) (neque Lamarck ut citat Brotero in Phytogr. Lusit. inque Fl. Lus.) reapse eadem prorsus videtur species cum *C. repanda*, ut recte pervidit Sprengel. Syst. Vegt. 3. (1826) p. 325. n. 4., quam Cur. poster. (V. 4. P. 2. 1827) p. 294., quidquid in rei confusionem jecerit DC. Pr. 2. (1825) ls. cts., sequutus a Steudel Nom. Forent tunc synonyma addenda, *Ornithopus incurvus* Barnades, ex Poiret. *O. undulatus* Barnad., e Guadalupa, a me visus in Herbr. Hrt. Bot. Matrit., et *O. lotoides* Viviani, a Gussone confirmatus, cum Sprengel, DC., et Gussone; a me quoque, sed ferme invite, susceptus.

Coronilla trifoliolata (Matthioli) Nob.

Matth. ed. Valgr. 1554. p. 562. Anguillr. Sempl. p. 173. *Coronilla scorpioides* **Koch Syn. ed. 1. p. 188. n. 5.**, ed. 2. p. 209. n. 5., Kunth Fl. Berol. ed. 2. p. 240. sub specie observationis. **Moris Sard. 1. n. 362. Artrolobium scorpioides Desv. Obs. Arag.. Bert. 7. p. 589. n. 1.** Astrolobium scorpioides **DC. Pr., et cum Dub.** p. 145 n. 2. Ornithopus scorpioides L., Brot. Fl. Lus. 2. p. 161. **n. 5. Scorpioides La-Peyr. Herbr.; Ornithopodioides Heist. Design. plntr. 1731. p. 32.,** et apud Fabric. **En. pl. hrt. Helmst. ed. 2. p. 309., Scorpioides Matthioli Dod. Flor. Graec. Sibthrp.** C. s. p. 11. **t. 715., Cav. Ic. descr. 1.** p. 26. n. 39. t. 37., Berger. Phytonom. 2. p. 187. cum **tab.**, Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 345. t. 155. f. 3., Deakin Flor. Coloss. Romn. p. 81. tab. bot. 2. f. infer., Schk. Handb. 2. t. 206. leg. sem., Rivin. Tetrp. irrreg. t. 96. Matth. p. 1305., Camer. Epit. p. 1002., Lob. Obs p. 212. f. 4., Icon. t. 391. f. 1., Dod. Pempt. p. 71. fig. exter.; Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1353. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 21. p. 397-8.

☉ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Aug.
Legi in Pyr. Arag. ad *Benavarre*, die 1. Jun. 1846.

Quodam novitatis studio iconem Plantinianam acceptissimam pro hac specie, ad *Lotum*, sive *Mullagheram ornithopodioidem* N. amandari jussit Courtois, in Dod. Pempt. Comm. 1., inaniter: sequior est altera Dodonaei figura, Hist. pl. (gall.) p. 48., scilicet *Cruydeb.* p. 96. Foliola lateralia ramis, nec petiolis applicita, ideam foliorum auriculatorum apte Brotero suggesserunt. Suscepto nomine *Scorpioide* Dioscoridis ceu generico, eo uti specificum adhibere nolui. Folia quidquam compressa, et cuti adposita laevem vessicationem excitant, interdum in usum apud Navarros, ut me monuit D. Arreghuy pharmacopola ad *Sanguessa.*

Ornithopodium G. Bauh. Pin. p. 350., Tournef., Haller, Ludwig, Scopoli Allioni, Moench.

Ornithopodium bracteolatum (Dalechampi) Nob.

Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 487. f. 1. (in Anglia denuo repert.) Ornithopus ebracteatus Brot. Fl. Lusit., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 161. n. 4., Moris Sard. 1. n. 363. Arthrolobium ebracteatum Desv. Obs. Ang., Bert. 7. p. 592. n. 2. Arthrolobium ebracteatum DC. Pr., et com Dub. p. 146. n. 1. Ornithps. ebracts. La-Peyr. Herbr., O. extipulatus Thor. Chl. Land.; O. perpusillus Pourr. Herbr. Matr.; O. laevigatus Sm. apud Rees Cyclop. ex Webb Berth. Phytgr. Canar. 2 p. 217. Loisel. l.c. t. 13., Engl. Bot. Suppl. v. 3. n. 2844., Brot. Phytgr. Lusit. sel. 1. p. 168. t. 68., Viv. Fl. It. fragm. p. 13. t. 14. f. 2. Cupan. Panph. Sic. 2. t. 125., Bonann. 1. t. 120., Rabeo t. 15., ex Guss.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax., orient. cum *Olea;* in Pyr. Cantabr. humilior. rarissimum.

Legi in Pyr. Catal. ad *Cadaques*, die 18. Jun. 1851. Habui e *Tarbes* a Deville, a Ramond visum, ubi non indicat Dulac, sed indicant Godr. Gr. *Fr.* p. 498.: reperierunt etiam in agro Tolosano, in quibus postremis locis forte inlata est sive cum cerealibus, vel cum mercibus. E *Vilarnuedal* misit Vayreda. Ego a mare parum recedere vidi. Ipse Loiseleur suam figuram, inspiciendam etiam in ed. 1.ª, citare oblitus est in textu.

Ornithopodium Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 486. f. 1. mihi quoque videbatur potius hujus loci. Palam est Dalechampium imitare studuisse *Ornithopodium* Dod. Pempt. p. 544. cum fig., quae recte adducitur ad *O. minus*, sed facile percipitur non omnia ex asse cum illo convenire, et plantam prae oculis Dalechampio plura ei subpeditavisse, e quibus ad alienam a Dodonaei stirpem adducimur.

Ornithopodium egoceraton (Penac. Lobelii) Cupan. Hrt. Cath. p. 159., ex Morison.

Pen. Lob. Advrsr. p. 403. f. 2. Ornithopodium compressum All. Pedem. n. 1245. Ornithopus compressus L. Sp., Bert. 7. p. 595. n. 2., Moris Sard. n. 364., DC. Dub. p. 146. n. 1. Orntp. compr. La-Peyr. Herbr. Flor. Graec. Sibthrp. C. S. p. 10. t. 714., Berger. Phytonomat. 2. p. 191. cum tab. Philippar Notic. Serradelle p. 8. n. 1. f. 1., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 28. Lob. Icon. 2. t. 95 (p. err. 83.) f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 493. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 349., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 125. t. 10. f. ult.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In humil., calidioribusque locis.

Legi in Pyr. or., ad *Roussillon*, supra *Ceret*, ad *Palol*, die 19. Maj. 1843.

Ornithopodium roseum (Gerardi J.) Nob.

Ger. Em. p. 1241. f. 1. n. 3. Ornithopus roseus Dufour (L.) Ann. Sc. Nat. Par. T. 5. (1825) p. 82. n. 4., N. Sched. cr. n. 82., DC. Dub. p. 146. n. 2. (excl. Broter.), Lagr. Foss. Tarn. Gar. p. 102. n. 3. Orntps. perpusillus *b* Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 164. n. 1. Orntp. sativus St. Am. Fl.

Agen., Godr. Gr. Fr. Crep. Pl. rar. cr. Belg., Philippr. Serrad.; O. moniliformis Pourr. Fl. Gallaec. in Herbr. suo Matr., inque Herbr. Bolos; O. albus Berger.; O. compressus var. Pesn. ex Lloyd Loir. infr. Berger. Phytonomat. 2. (1784) p. 189. cum tab., Philippr. Notic. Serrad. p. 18. n. 3. f. 3., et 4., Fl. Batv. v. t. 1167.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per region. oceanic., locis calidioribus praecipue.

Ex nemore *Larramet* ad *Toulouse* accepi a Timbal. Habeo a Deville s l., forte e *Tarbes?* Noulet, ex Dufour in litteris (*Fl. bass. sous Pyr. Add. corr.* p. 16.), plantam dicit villoso-pubescentem, ut universis dixerat Dufour l.c. p. 83.; non animadvertens insuper, quod in individuis Tolosanis character iste saepius deest. Flores pallide rosei, vexillo exporrecto, striato. Legumina sub-incurva, glabra, juniora sublaevia, adulta rugosa. Mucro in leguminum apice brevis generatim est, nunquam longus ut in *Ornithopodio sativo* Nob., ex Brotero, cui speciei pertinere judico *O. isthmocarpum* Coss., ex *Monstagamen* Algeriae a Balansa, visum in Herbr. Timbal, descriptum a Cosson, *Pl. nouv. cr. midi Espagn.* (1849) p. 36., ubi et individua Africae borealis a Salzmann lecta citantur, et absque nomine referuntur. Meam sententiam confirmari video a Parisiensibus, referente Munby (bonum virum bene cognosco) Catal. plntr. in Alger. spont. nascent. 1859 p. 10. *b.* Speciei nostrae varietatem parvifloram vidi in Herbario Noulet.

Ornithopodium sativum est certe species bene distincta, ut ab anno 1842. dixi in Sched. meis criticis n. 82. Cum hoc *roseo* adhuc confundunt Koch Syn. ed. 2. p. 209., Bert. 7. p. 595., Godr. Gr. *Fr.* p. 499., Philippar *Serrad.* l.c., Kunze Chlor. Austr. Hisp. (1846) p. 64. n. 666. (iste commiscendo etiam *O. intermedium* Roth, Reichnb., Mut.), etc.; sed adhuc magis miror optimam speciem varietatem *O. perpusilli*, sive *O. minoris* adhuc declaratam fuisse a Gomez, et Beira Cat. pl. hrt bot. med. Schol. Olyssiponensis (1852) p. 44. n. 360., cum DC. Pr. 2. p. 312. n. 2. **b** Recipiatur si libet *Ornithopodium majus* G. Bauh. Pin. p. 350. n. 1. pro *O. sativo*, dummodo ejus expurgetur synonymia.

Ornithopodium minus (Dodonaei) Gerard. J. Em. p. 1241., G. Bauh. p. 350. n. 2.

Dod. Frug., h. 1552. p. 73., etc. Ornithopus perpusillus L. Koch p. 209., Bert. 7. p. 594. n. 1., Gaud. 4. n. 1692., Gmel. Bad. Alsat. T. 3. n. 1113. DC. Dub. p. 147. n. 3. Orntps. perpus. La-Peyr. Herbr.; O. parviflorus Pourr. Herbr. Matr., et in Herbr. Bolos. ex sua Fl. Gallaec. ined. O. subumbellatus Gilib. Exerc. Phytol. p. 266. n. 43.; Orntpm. perpusillum Pen. Lob. Engl. Bot. v. 6. n. 369.. Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 101., Flor. Batv. v. 1. t. 18., Schk. Handb. 2. t. 206., Fl. Dan. t. 730., Berger. Phytonomat. 2. p. 193. cum tab., Philippar Serrad. p. 10. n. 2. f. 2., Diet. Fl. Bor. v. 8. n. 542. Dod. Cereal. p. 155., St. h. Comm. 2. p. 34., Hist. pl. (gall.) p. 333. f. 1., Pempt. p. 544., Pen. Lob. Advrsr. p. 403. f. 1., Lob. Ic. 2. t. 94. (p. err. 82.) f. 1. Advrsr., Lob. Obs. p. 527. f. 2., Icon. 2. t. 81. f. 2. Dod., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 486. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 351. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 124. t. 10. f. 13.

⊙ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jun. Aug.

Legi in Pyr. septr. aurigr. supra *Ax*, die 23. Jul. 1840. Habeo a Deville ex *Soues*, et ex *Tuillan*.

Petala aliquantulum variant magnitudine, quod primitus oculos meos affecit in Cantabria *aux Aldudes* die 13. Jul. 1841. Color florum constantior est: video in fundo flavicante strias nonnullas rubras in vexillo, nec fundum roseum, ut in *O. roseo*, in hac *minore* percipio. Icon. Flor. Dan. generatim citata, vix cum nostra planta quadrat, quum habitum erectum floresque majores ostendat, ita ut in suspicionem inciderim num referat potius *O. roseum*. Lorey, et Duret, *Fl.*

Côte d'Or p. 243., de illorum mente *O. nodosum* DC. Pr. P. 2. p. 312. (reapse var. g *O. perpus.* n. 2.), cui ex DC. adducunt *Orntpdm. tuberosum* Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 486. f. 2., qua figura pro nostra specie fidenter utimur.

Qui vidimus individua hujus speciei statura plus quam pedalia, non possumus quin repudiemus falsam denominationem ex Pena et Lobelio a Linnaeo inconsulto suseeptam.

Hippocrepis L.

Hippocrepis comosa (Gesneri?, Camerarii) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 14. f. 126.! Camer. Epit. p. 642. Koch p. 210. n. 1. Bert. 7. p. 603. n. 4., Gaud. 4. n. 1694., Moris Sard. 1. n. 368., DC. Dub. p. 147. n. 1 La-Peyr. Herbr.; H. multisiliquosa La-Peyr. in Herbr. March. ex Timb. et Lor.; H. scorpioides Requien. Jacq. A 5. p. 14. t. 431., Schrank Fl. Monac. t. 262., Engl. Bot. v. 1. n. 31., Garid. Aix p. 172. t. 33., Rivin. Tetrp. irreg. t. 97. f. extr., Schub. Icons. t. 38. f. 3. Column. Ecphr. p. 301. fig. 1., p. 302. descr., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 348. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 118. t. 10. f. 3.

♃ Flor. Apr. Jul. Fruct. per totam Æstatem. Praediligit solum calcareum.

Legi in Pyr. septr. med. ad *St. Béat*, et ad *Eup*, diebus 28., et 26. Jun. 1843, in Pyr. Catal. ad *Solsona*, die 6. Jun. 1861, ad *Gerona*, die 10. Jul. 1851. Habeo ex *Barèges* a Manceau, ex *Pierrefitte* a Philippe, ex *Cauterets* a Deville, ex *le Llaurenti* a Timbal.

Hipp. scorpioides Requien ceu species merito repudiata est a DC. Dub. Ipse Requien mecum (die 19. Oct. 1836) sua dubia confitebatur de legitimitate ejusdem formae ex Europa septentrionali cum Monspeliensibus identica, ac sub ipso Requieni nomine, et, quod magis est, quum viderim legumina paulatim hinc inde redientia ad formam, quae *H. comosae* vulgatiori respondet, palam conspexi, distinctionem ab opt. Requien olim propositam prorsus relinquendam esse. Speciem sub forma, quae *H. scorpioides* Req. vidi ex *Cardona* penes Dom. Riba, Sept. 1853, eamque ipsemet observavi Jun. 1861, eaque est quam ad *Solsona* legi.

Aberravit Godron, cum Gr. *Fr.* p. 501., injiciendo *H. scorpioidem* Req. in speciem sequentem?.

Hippocrepis glauca Tenore.

Guss. Sic. Synps. p. 306. n. 4., Bert. 7. p. 605. n. 5., N. Sch. cr. n. 81. H. multisiliquosa La-Peyr. Herbr. Tenor. Fl. Napl. 2. p. 155. n. 588. t. 69.

♃ Flor. Jun. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. Atax. ex Godr., orient.? med. ex la Peyr.

Judicium de *H. multisiliquosa* La-Peyr. in Herbr. March., pertinente ad superiorem speciem, sub fide aliorum reportavi. Specimen in Herbario La-Peyrouse a me visum offert folia glauca, pedunculos sub-pilosos, folio longiores, apice umbelliferos, calyces glabros; legumina glandulifera et scabra. Affinitas major apparet cum *H. comosa.*

Ast *H. glauca* est ne bona species? Videtur mihi forma intermedia inter *H. comosam* vulgatiorem, et eam referentem *H. scorpioidem* Req., de qua jam dictum. Recepit eam Godron etiam, cum Gr. *Fr.* p. 501., eique retulit *H. scorpioidem* Req. exsicc. ad amic., sed inani artificio stirpem pertractavisse percipio. Memini Requien mihi olim dixisse, se

suam *H. scorpioidem* eamdem reputare stirpem ac *H. glaucam* Tenor., et hanc varietatem *H. comosae* judicatam fuisse videmus a Grisebach, Rum. Bith. p. 64. n. 137., dein a Visiani, Dalm. 3. p. 315. n. 1917.

Hippocrepis ciliata (Columnae) Willd. *Mag. Berol.*

Columnn. Ecphr. p. 302-3. descr. p. 300. fig. inter. infer. Bert. 7. p. 602. n. 2., Moris Sard. 1. n. 367., DC. Dub. p. 147. n. 5. H. multisiliquosa Pourr. Herbr. Matr., excl. var. major., et Coronilla squamosa Pourr. Herbr. Matr.; H. areolata Desv. Ann. Linn. 1825. p. 329., ex ipso in Ann. Sc. Nat. Par. T. 9. (1826) p. 416. n. 20. Moris Sard. t. 67., Garid. Aix p. 172. t. 34. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 118. t. 10. f. 2. cred.

⊙ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per region. mediterr. cum *Olea*, solo plerumq. calcar.

Legi in Pyr. Navarr. sub *Rocafuerta* contra *Sanguessa*, die 15. Maj. 1845. Observavi ad *Lumbier*, *Liadena*, *Ayerbe*.

Variat caule erectiusculo, eodemque diffuso, leguminibus rectis, iisdemve contortis. « *Coronilla squamosa Cav. mihi omnino Hippocrepidis comosae mera varietas.* Pourr. Sic Pourret in Herbario suo Matriti asservato: sed planta ibidem conspicienda, nec est *C. squamata* Cav. Ic. descr., neque ad *Hipp. comosam*, verum ad *H. ciliatam* pertinet. Dubitavi semper num Linnaeus in suo Herbario confuderit cum *H. multisiliquosa!* Palam est, Morisonum in digerendo suo *Ferr. equin.* 2., plura a Columna desumpsisse, et iconem contractam aliquantulum amplificavisse. Nolim ergo, cum quibusdam scriptoribus, Morisoni locum ad *H. multisiliquosam* citare.

Hippocrepis vulgaris (Matthioli) Nob.

Matth. Valgr. 1554. p. 416. Sferracavallo. sin. ic. H. unisiliquosa L., Koch p. 210. n. 2., Bert. 7. p. 600. n. 1., Gaud. n. 1693., Moris Sard. 1. n. 365., DC. Dub. p. 147. n. 4. H. biflora Spreng. Pug. 2. p. 73. n. 141., ex Visian. Dalm. n. 1918., et ex Godr. Gr. Fr.. H. monocarpa M. a Bieb., ex Fisch., Mey., et Ledeb. Flor. Graec. Sibthrp. C. 8. p. 12. t. 716., Mill. Ic. t. 278. f. 1., Lamk. Ill. t. 630. f. 3., Sabb. Hrt. Rom. T. 7. t. 29. Rivin. Tetrap. irreg. t. 97. f. intr., Garid. Aix p. 172. t. 114. Matth. p. 902., Camer. Epit. p. 642. f. 2., Lob. Obs. p. 527. f. 3., Icon. 2. t. 94. f. 2. (p. err. t. 82.), Dod. Pempt. p. 546. f. 3., Tabern. Krtb. 2. p. 901. f. 3., Icon. t. 517. f. 1., Columnn. Ecphr. p. 300. f. intr. supr. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 347. f. 5., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 117. t. 10. f. 1.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Rara.

Legi ad *Narbonne* die 22. Maj. 1839.

Nomen specificum usitatum improprium, quia fructus longe a botanicorum siliqua distat, et est *Lomentum*, quod, si mavis, sume pro leguminis modificatione. Haec denominatio vix toleranda foret, si, ut in *Ceratonia siliqua*, processisset ad nos ex antiquissimis temporibus, dum scientia adhuc in suis incunabilis versabatur.

Si quis iisdem motus rationibus, nec *comosae* denominationem pro prima specie sustineri vellet, suscipiat Lamarckianam, *H. perennis Fl. Fr.* 2. p. 657.

Solea equina Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 492. f. 2. e copia florum in apice ramorum ocius omittitur.

Sub-Trib. 2.ª ONOBRYCHIEAE Nob. *(Hedysareae verae* DC.).

Banalia Nob., *Hedysarum* Jaum., Neoter. *Hedysaron* Dioscoridis, l. 3. c. 136., forte etiam Theophr., Hist. pl. l. 8. c. 8., sive penes *Unguentarios Pelecinum;* Latinis *Pelecinum*, aut *Securidaca*, cf. Plin. Nat. h. l. 18. c. 17., vel 44., et l. 27. c. 12. vel 95., dijudicatur

quidem a Desfontaines, in Plinii edit.ᵉ Lemaire, itemve a Fée in edit. Panck., T. 11. p. 422., pro *Biserrula mediterranea* N., a qua sententia ego abhorreo. A renatis litteris quidam botanicorum illud interpretarunt pro *Securidaca majore* Matth., vel *Securigera Coronilla* DC. Sed nullus habuit pro quovis Neotericorum *Hedysaro*, cui perperam Sprengel Gen. pl. n. 2920. Dioscoridis auctoritatem adposuit. Nec *Securidacam* cum P. Brown Jamaic. suscipere debuisset Linnaeus, ut arbitrio *Securidaca* in *Securigeram* mutata est a DC. *Fr.* Bene Linnaei errorem correxit Adanson genus illud *Securidicam Elsotam* nuncupando. *Fam. pl.* 2. p. 358., et p. 553., cui videtur respondere etiam *Meibomia* Heisteri, ex Fabric. En. pl. hrt. Helmst. ed. 2. p. 311.

Genus non adeo antiquum, cujus vetustior species ad Monspelium detecta est, a Botanicis, dico in honorem familiae Banal Monspeliensis, e qua plures exiere botanophili, quorum scripta (reapse parvi momenti) nec Haller, neque Miltitz, non Pritzel, ex toto vel agnoverunt, vel indigitarunt.

Banalia humilis (Cherleri) Nob.

Cherler apud. J. Bauhin., et G. Bauh. sub eodem tempore. Hedysarum humile L. Sp., Willd. Sp. pl. Diadelph. p. 1211. n. 98., Basiner En. monogr. Hedysar. in Mém. prés. Acad. J. Sc. St-Petersbourg, T. 6. (1846) p. 63. n. 14., DC. Dub. p. 148. n. 2. Hed. Fontanesi. Boiss. Voy. botq. Esp. n. 546. H. Bovei Boiss. Reut. Pug., ex Coss. Voy. botq. Alg. Boiss. l.c. t. 56. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 336. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 153. f. 4.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Arag., orient., Atax. cum *Olea*.

Legi in Pyr. Arag. circa *Piedra tajada*, diebus 24, et 25. Jun. 1850. Observavi post *Ayerbe* l.d. *Escavezas*, aliis *las Cavezas*; ad *Sijean*. in *Roussillon*.

Planta diffusa, nec erectiuscula. Petala marcescentia, sero tantummodo caduca. Ego asserere non auderem, num *Hedysarum obscurum* Asso Synops. st. Arag. n. 707. ad *Alcaniz* observatum pertineat ne ad *Onobrychidem supinam*, aut potius ad hanc *Banaliam humilem*, adeo mancae sunt notae ab Asso traditae, ita ut deficiente planta autoptica res declarari nequeat. Huic postremae speciei attulerunt Loscо y Pard. Ser. inconf. pl. Arag. p. 34, sed locum nullum specialem de specie indicarunt.

Onobrychis clypeata aspera minor, G. Bauh. Pr. p. 149. n. 1., seu *On. semine clypeato* G. Bauh. Pin. p. 350. n. 4. a Pluken. Almg. p. 269., Phytogr. t. 50. f. 2. relata ad *Banaliam spinosissimam*, sive *Hedysarum spinosissimum* L., a Boissier quoque ad eamdem speciem confirmata, *Voy. botq. Esp.* n. 547. (lapsu calami nomen *Onobrychis* in *Ononidem* a Boissier mutatum), mihi potius cum Tournef. Inst. r. hrb. p. 401. n. 3., et Linnaeo, Sp. pl. p. 1058. n. 40., ad *B. humilem* pertinere videtur. Et hanc G. Bauhini *Onobrychidem* enumerat Magnol, Bot. Monspel. p. 191., ut et Hort. Monspel. p. 147. nobis quoque autopsia loci, ad *St. Loup*. pro *Banalia* nostra demonstratam. Altera stirps, quae *Polygalon min. saxat.* J. Bauh. Ibid. p. 335-6. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 153. f. 3., quam se *invenire non potuisse* fatebatur Magnol l.c., mihi quidem ignota. Nonne *Onobrychis Caput galli*, tunc temporis in agro monspeliensi parum diffusa? ast flores luteoli describuntur!

Ast dicendum, synonymon certissimum *Banaliae spinosissimae* (a me ad Biterras juxta Pyrenaeorum limitem detectae) esse *Hedysar. hispan. supin. ann. angustifol. florib. parvis ex albo purpurasc.* Salvador apud Boerhaave Ind. alt. pl. Hrt. Lugd. Bat. (1727) P. 2. p. 51. n. 8., ii asseruerunt, quibus Salvadori Herbarium consulere datum est.

Banalia alpina (G. Bauhini) Nob.

G. Bauh. Pr. p. 149. cap. 9. n. 2. fide Scheuchz., Haller., et Gaud. Hedysarum obscurum L. Koch p. 210., Bert. 8. p. 3. n. 1., Gaud. 4. n. 1695., DC. Dub. p. 148. n. 5. H. obscur. La-Peyr. Herbr.; H. alpinum Orteg. apud Quer Esp. 5. p. 205.? H. consanguineum DC., et H. inundatum Turcz., ex Ledeb. Fl. Ross. Jacq. A. 2. p. 43. t. 168, Schk. Handb. t. 207. leg. sem., Sturm. Heft 19., Curt. Bot. Mag. t. 282., Crantz A. fasc. 5. p. 425. n. 2. t. 2. f. 3. (nec 2. Gaud.); Hall. Helv. n. 395. t. 12. f. 1., Weber Alp. Pflanz. 2. t. 132., Verl. Plnts. alpns. p. 262. f. 2. alien. videtur.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med. editior. rariss.: in oriental. etiam?

Habeo a Deville, qui per raram stirpem legebat *au Pic de Gabizos*, die 30. Jul. 1859.

La-Peyrouse *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 425. n. 21. loca indicat *le Masive de Castanese*, et *le Port de Plan*, quem postremum locum in scheda herbarii quoque invocat; sed iis in locis nostra haec species nec mihi, nec cuicunque alio, quod sciam, meo tempore visa. Specimen Devilleanum fructu carens omnem securitatem secum non fert. Icon Jacquiniana ostendit plantam elegantiorem, floribus praeditam paucioribus, sub-pendulis, foliis angustioribus, acutioribusque, itemve aliae icones. Revera species ista, ceu dubia, vix admittenda erat.

Hedysarum alpinum L., *sibiricum* Poir., commode *Banalia sibirica* nuncupari potest.

Onobrychis Tournef. Nomen vix retinendum, ab asini ruditu; et Dioscorides l. 3. c. 160. loquitur de planta radice parva, caule dodrantali praedita, in uliginosis proveniente, quae notae conjunctim bene non cadunt in qualemcunque speciem hujus generis penes Neotericos. Confer etiam Plinium Nat. h. l. 24. c. 16. vel 98., qui folia dicit parum longiora lentis, quod si de semine *Ervi Lentis* intelligi voluit, tunc discrepantia nimia foret, si de ejus foliis non *paulo* tantummodo *longiora* sunt illa *Onobrychidis sativae* seu *vulgaris* quae reapse pro *Hedysaro* Patrum interpretatur, obstante Dalechampio, qui potius ad *Polygalarum* species sese convertit.

Onobrychis vulgaris (Dodonaei) Gaud.

Dod. Hist. pl. (gall.) p. 331. f. 2.; St. h. Comm. 2. p. 32., laud. quoq. Gesn. Hrt. Germ. crt. 260. vers. Glaux v. Onobr. Gaud. 4. n. 1696. O. sativa Lamk. Fr. (1788) Koch p. 211. n. 1., Bert. 8. p. 9. n. 1. (excl. O. supina): O. sativ., et O. montana DC. Dub. p. 149. ns. 1, 2. Hedysarum Onobrychis L. La-Peyr. Herbr.; O. viciaefolia Scop. Carn. ed. 2. 1772. O. alba Desv. ex Roch., et Neilr.; O. collina, et O. decumbens Jord.? ex Carion Saon. Loir. Cf. Walprs. Reprt. Bot. Syst. 2. p. 894. n. 1., et Ledeb. Fl. Ross. p. 708-9., O. arenaria DC. est var.. ex Ledb., et Kantz. Jacq. A. 4. p. 27. t. 352., Engl. Bot. v. 2. n. 96., Sturm Heft 19., Schrank Flor. Monac. t. 320., Schk. Handb. 2. t. 207. leg. sem., Flor. Dan. t. 2243., Dietr. Fl. Bor. v. 9. n. 605., Labr. Heg. Icon. Helv. fasc. 21. t. 2., Rivin. Tetrp. irreg. t. 2. Dod. Pempt. p. 548. f. 2., Lob. Obs. p. 527. f. 1., Icon. 2. t. 81. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 488. f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 335. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 131. t. 11. f. 10.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 19. Maj. 1851.

Ipse DC. Pr. refert Wahlenbergi opinionem, dijudicantis *O. montanam* DC. ceu meram *O. vulgaris* varietatem, cf. Wahlenb. Fl. Helv. p. 135., de re, caeterum, de qua nullus ferme, nisi Jordanianus, hodie dubitat.

Onobrychis supina (Rauwolf) DC. *Fr.*

Rauw. ex J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 1. 17. p. 335. f. 2., pl. lecta ad Arles Provinciae a Leonh. Rauwolf. Gaud. 4. n. 1697., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 160. n. 3., DC. Dub. p. 149. n. 3. Hedysarum supinum La-Peyr. Herbr; H. montanum Pourr. Herbr. Matr., H. alpinum Pourr. It.? On. supina et O. montana Colm. Cat. pl. Catal.? Hedysar. La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 426. n. 5. et ipso fatente, Hed. supinum Chaix apud Vill. Dauph. Chabr. Sciagr. p. 153. f. 2.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per region. mediterr. cum *Olea*, ad montana adscendens, sed raro transgrediens.

Legi in Pyr. Catal. ad *Solsona*, die 10. Jun. 1861, in *Cerdaña* ad *Livia*, die 12. Jul. 1839; supra *la Manera au Pla de l'Alop*, die 3. Jul. 1840. Habeo a Deville ex *le Pic du midi d'Arrens*, et ex *Esc…s*, *(Azun)*. Vivit in superiore parte vallis *Ossau*; observavi ad *Venasques*, ad *Berga*, et infra copiose; per totam *Cerdaña*, etc. Sed puto, cum pabulationibus stirpem mediterraneam ad proximos regionis oceanicae montes migravisse.

Carina calyce breviore apud DC. Duby dicta, corrigenda erit in *carinam vexillo breviorem!*

Denominationem se mutavisse dicit La-Peyrouse, non quia speciem novam putaret, et reapse ei retulit Chaix synonymon; sed quia noverat Willdenow (Sp. pl. Diadelph. p. 1190. n. 46.) epithetum *supinae* donavisse speciei Jamaicensi. Libido nomen mutandi contra praestantiores leges, nam nomen *Hedysari supini* Chaix apud Villar prodiit duos annos ante quam prodiret in Swartzi opere planta, cujus insuper Willdenow, nec detector, neque denominator fuit.

Onobrychis saxatilis (Bellevali, Tournefortii) Lamk. *Fr.* 2. (1778) p. 653. n. 6.

Rich. Bellev. Fig. pl. ex Gilib. Démonstr. botq. p. 77. n. 216. cum tab. O. saxat. etc. aqu. et Tournf. Inst. p. 390. Bert. 8. p. 14. n. 4., DC. Fr. 4. p. 612. n. 4058., et cum Dub. p. 149. n. 4. Hedysarum saxatile L. La-Peyr. Herbr. All. Pedem. n. 1191. t. 19. f. 1.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Per region. mediterr. cum *Olea*, inque calidior. locis.

Legi in Pyr. Navarr. supra *Sanguessa*, ad *Jessa*, die 9. Aug. 1844, in Pyr. Arag. ad *Benavarre*, diebus 20. Maj., et 1. Jun. 1846. Provenit abunde ad *Graus*, infra *la Carbonera* ad *Murillo Gallego*, ad *Huesca*, *al Puente de Montañana*, ad *Cardona*, *Toraria*, *Obrols*; in valle *Segre*, ad *Tuluriu*, ad *Bara*, etc.

Statura totius plantae interdum ad duos pedes et amplius pertingit. Rhizoma saepe validissimum, profunde in terram immissum. Caules aerei decumbentes, ascendentes, vel erecti, basi foliis, stipulisque abunde vestiti. Folia impari-pinnata, multijuga, foliolis sub-linearibus, convolutis, superne creberrime punctata, pareeque pilosa, inferne sub-sericea, apice mucronata; petiolus communis longus, eximie sulcatus; petioluli tumiduli, glandulaeformes, rubelli; stipulae cordato-acuminatae, grandiusculae, rubidae, marcescentes, sub-pilosae, alias omnino glabrae. Pedunculi longissimi, sulcati, terminati racemo elongato, laxo, ferente flores ochroleucos, vix odoros; bracteae ad pedicellos elongatae, tenues, marcescentes, piloso-ciliatae, calycis tubum attingentes. Calyx, uti bracteae, et pedunculi, modice pilosus. Vexillum ad medietatem intus maculis sub-rubris pictum, caeterum undique striis rubellis conspicuum, apice emarginatum; alae calycem duplo superantes, pro tertia parte carina breviores, pallidissimae; carina ad

medietatum libera, superne, qua parte ejus laminae conglutinatae sunt, coloris saturatioris, apice profunde emarginata, totaque in duo petala facillime separabilis, unde origo ejus duplex manifestissima fit.

In Pyrenaeis tota planta modice pubescens reperitur, ast juniora, vixque evoluta folia, sericea sese offerunt in inferiore pagina. Vitam suam degit plerumque comitante *On. supina*.

DC. in Pr. P. 2. p. 345. n. 12., et cum Duby l.c., dicunt legumen *dorso cristato integro*, dum nos videmus leguminis cristam denticulatam, talemque in Gallia describit Mut. *Fr.* p. 290. n. 3., sicque figurat Allioni, vel e speciminibus Nicaeensibus describit Bertoloni.

Non percepi qua ratione Dufour, in litteris ad DC., stirpem distinguere sub nomine *Hedysari microcarpi* conatus fuerit.

Speciem nostram a me abunde visam in Valle *Essera* non dubito quin vivat in Valle *de Venasques* (superiore); hinc perperam La-Peyrouse correptum fuisse a DC. facile credo; cf. *Fl. Fr. Suppl.* p. 584., ubi reperies notam, quae omittenda erat.

Onobrychis Caput galli (Albini) Lamk. *Fr.*

Albin. ex G. Bauh. Pr. p. 149. cap. 9. spec. ult. innumer.; Burser Herbr. XIX n. 135. Bert. 7. p. 17. n. 7., Koch Add. corrig. p. 1021., DC. Dub. p. 149. n. 5. Flor. Graec. Sibthorp. C. 8. p. 17. t. 723.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. 'Atax., orient. cum *Olea*. Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 23. Maj. 1851. Observavi ad *el Single* sub *San Victor*, mont. Corbar.; ad *Limoux*, ad *Narbonne, Perpignan, St. Ant. de Galamus*.

Caules semper prostratos ac diffusos vidi, nec erectos; sed Puccinelli (Synops. Fl. Luc. p. 393. n. 2.), aut confratres carpere nos tedet. Folia in pagina superiore glabra, in inferiore pilosula, praecipue in nervo medio, et per marginem, unde ciliatae quoque apparent; ea undique creberrime punctata percepi.

Papilionaceae repudiatae.

Ceratonia Siliqua (Biblia, Theophr., Dioscor.) L. Sp., Cavol. Frutt. Carobb in *Rendic. R. Acad. Sc. Napol.* T. 8. p. 62. Servatur in Herbariis Xatart, et La-Peyrouse ex *Donzons près Bagnouls*, cujus loci advenam, nec spontaneam arborem fuisse reor.

Lupinus varius (Matth.) L. Ad *Bellegarde*, ex Tournef., teste La-Peyrouse, ad *St. Séver* (agri Syrtici!) ex Thor. *Chl. Land.* p. 301. Nullibi a me spontaneus visus. Inter species e Flora Gallica exclusas merito enumeratur a Godr. Gr. *Fr.* p. 368.

Lupinus luteus (Dodon.) L. Item ad *Bellegarde* ex Tournf., receptus a La-Peyrouse, a Mutel quoque, *Fr.* p. 315. n. 5., itidem e Fl. Gall. exclusus a Godr. Ibid.

Ononis alopecuroides (Ray) L. Sp., Desf. Atl. Eheu solemne falsitatis testimonium! Dicit La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 407. n. 8., ut et *Fl.* p. 15. (ubi t. 8. species pulcherrime figuratur) legisse se hanc speciem *à la Piquette d'Endretlis*, anno 1782. Quis credat stirpem locorum humiliorum, et calidiorum regionis mediterraneae vitam sustinere posse in regione alpina, et oceanica! Palam mihi est La-Peyrouse plures accepisse plantas a Desfontaines ex Algeria, quarum aliquas laevitate, vanitate, aut dolo in Herbario Pyrenaeorum intulit, e quibus una haec est, ut quae sequitur, et alia quaedam.

Ononis picta La-Peyr. Herbr. est vera Desfontaines species, ab hoc ipso, ut credo, donata. Pro certo errant ii, qui incomprehensibilem caeterum stirpem ceu pyrenaeam, inter varietates *O. Natricis* comprehendunt, cum Godr. Gr. *Fr.* p. 369.; aut qui, Timbalio indulgentibus, habuerunt eam revera pro legitima Pyrenaeorum specie, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864) p. 146.

Genista radiata (*Spartium parvum* Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 159. n. 434., *Genist. quadr. junc. foliis exilib.* Caes. De Plnts. l. 3. c. 35. p. 115.) ad *Perpignan*, et ad *Bayonne* La-Peyr. Herbr. sub *Spartio*, itemve. *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 403. n. 7., referente etiam Mut. *Fr.* p. 229. n. 23. Non sic Godr. Gr. *Fr.* p. 358., qui hisce indicationibus fidem, rectissime, minime praestiterunt.

Cytisus Laburnum (Virgil.) L. *En los Pirineos de Cataluña, de Aragon, y de Jaca*, Ortega in Quer *Fl. Esp.* T. 5. p. 40., et ex eo Palau y Verder. *Part. pract. bot. Linn.* T. 5. p. 549. n. 1.; « *Cultivado y quiza espontaneo hacia Berga, y en varias localidades pirenaicas* » Colmeir. *Cat. pl. Catal.* p. 35. Itemve Dumont Corset in litter. ad Desv., *Journ. botq.* 4. p. 171., Mut. *Fr.* p. 230. Sed e tantis citatis locis, mihi notis, nullibi pulcherrima arbuscula obvia, fiduciam de ejus indigenatu demit.

Cytisus capitatus (Clusii) Jacq. Degunt in Herbario La-Peyrouse specimina quaedam hujus speciei, ut puto, exotica, mixtim cum *C. prostrato* Scop. DC. *Fl. Fr.* 5. p. 549. dubitabat, num revera *C. capitatus* in Gallia proveniret, quem Pr. P. 2. p. 156. n. 26., e sola Burgundia orientali agnovit. Mut. *Fr.* p. 232. n. 12. loca La-Peyrousiana (*Hist. abr. pl. Pyr.* p. 422. n. 4.) retulit; Godr. Gr. *Fr.* p. 362 *Toulouse* libenter addiderunt, Nouletiana auctoritate mehercule fallaci freti, *Fl. bass. sous Pyr.* p. 147. n. 1. Datur revera *C. prostrati* forma (ut adnotavi) major, et erecta, facie accedens *C. capitato* Jacq., pro quo a quibusdam suscepta est, etiam a septentrionali Zetterstedt, *Pl. vasc. Pyr. principls.* n. 294.; sed verus *C. capitatus* Jacq. in Pyrenaeis desideratur: cf. de eo Matthioli figuram, Comm. ed. Valgr. 1554. p. 504. f. 2., quae in edit.e anni 1565. desideratur.

Medica radiata (Lobelii) N. Circa *Narbonne* Pourr. in Herb. Bouchet, ex Benth. *Cat.* p. 99., annuentibus Mut. *Fr.* p. 244. n. 13., Godr. Gr. *Fr.* p. 383. Nec mihi apparuit, neque amici demonstrarunt, ne quidem de ea verbum fecerunt; praetereunda itaque est haec *M. lunata* J. Bauh.

Medica arborea (Theophr.) N. Michelin se gloriabatur stirpem e Pyrenaeis habere, crediditque Mutel, *Fr.* p. 250. n. 40. Fortasse ex horto botanico Perpinianensi ille eripuit. Ceu stirpem gallicam non admiserunt Godr. Gr. *Fr.* p. 508., ut ego ceu pyrenaeam respuo.

Medica tornata (Gerard) N. ex W. Willd. Sp. Reapse non recipienda videtur. Refero Godron observationem: « *Loiseleur et Duby le signalent à Bayonne: mais c'est sans doute d'après la collection d'Endress où le M. striata a été donnée comme M. tornata.* » Fr. p. 508. Ante Endressi iter stirpem indicavit ad *Bayonne* Loiseleur (Fl. Gall. P. 2. 1807. p. 493. n. 10.) qui in ejusdem operis edit. 2. locum illum suppressit, T. 2. p. 131. n. 13.: et DC. Duby p. 124. n. 13. pone Loiseleur *Bayonne* citarunt. *Medicago tornata* La-Peyr. inter tot La-Peyrousei errores enumeratur.

Medica scutellata (Gesner.) Nob. De hac, uti de pyrenaea specie, tute non constat, ut non constat de *Medicis laciniata, tuberculata, turbinata, muricata, ornithopodioide*, a quibusdam indicatis. Species inter *Cerealia* quandoque apparentes, facillime aufugiunt.

Trigonella ornithopodioides (Plukenet.) DC. In Pyrenaeis indicant Loisl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 138. n. 1., DC. Dub. p. 128. n. 7., Mut. *Fr.* p. 250. n. 2., Godr. Gr. *Fr.* p. 398, omnes, ut puto, fidentes Bentham, *Cat.* p. 126., quum ego ad eum modum dociliter sequi recuso.

Melilotus italica (Anguillr.) Lamk. Ceu pyrenaea species indicatur a Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 129. n. 9., et a Mut. *Fr.* p. 252. n. 3., quod mihi tute non comperit.

Trifolium spumosum (Cupan) L. Segniter indicarunt in Pyrenaeis La-Peyr. l.c. p. 438. n. 34., Mut. *Fr.* p. 255. n. 5.; Colmeiro locum speciatim citat *Orillas del Tordera* (prope *Gerona) Cat. pl. Catal.* p. 38. Non potui mihi imperare erga tales viros obedientiam, equo fides deficit. Item me abstinui a *Trifolio vesiculoso* (Micheli) Savi, ab iisdem La-Peyrouse, et Mutel indicto, et a *Tr. panormitano* fortuito, ut credo, ad *Bayonne* prodito (ex Soy. Willm.).

Galega officinalis (Matth.) L. Praedicatur ut Pyrenaeorum indigena, a La-Peyr., l.c. p. 427., statione *St. Béat; En las faldas del Monseny,* a Colmeir. *Cat. pl. Catal.* p. 40.; ad *Tiremoureau* a Philippe Pyr. p. 244. Neque in citatis locis, nec alibi per Pyrenaeos eam vidi; neque in ullo Pyrenaeorum Herbario; degunt specimina s.l. in Herbario Marchant, ut videtur, e donis a Villar acceptis.

Astragalus pentaglottis (Herman.) L. Mant. *Au Pech de Bugarach* se legisse jactitat La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 428. n. 8., sed nec in citato monte, neque in illius Herbario a me repertus est. Ad *Cascastel* mont. Corbar. indicatur a Benth. *Cat.* p. 63., eique fidem praestiterunt Mut. *Fr.* p. 280. n. 7., Godr. Gr. *Fr.* p. 435. Ego incredulus restiti, qui neque in Occitania vidi.

Astragalus Cicer (Matth.) L. Sub Tournefortii auctoritate enumeratur a La-Peyr. l.c. p. 427., *au Cazau d'Estibe de Luz*, quem locum circumvisum habuit Deville, nulla de hac pulcra specie notitia afferens. Videtur Tournefort in Pyrenaeis praecipiter chartae plura tradidisse, neglecta matura specierum inquisitione.

Oxytropis pilosa (Clusii) DC. Astr. n. 27., et Pr. P. 2. p. 280. n. 41. (sive *Astragalus pilosus* Pall. Astrag. p. 106. n. 112. t. 80.), quam iste in Pyrenaeis dubitare dicit, sed « *Gallica tamen e Pyrenaeis lecta* (specimina) *teneriora*, » Pall. l.c. p. 107.; nostri aevi peregrinatores botanici non reperierunt, nec DC. ibidem indicat, qui tantum modo e montibus Provinciam dominantibus eam gnovit.

Vicia dumetorum (Tragi) L. Fallaciter ex LaPeyrouse in Pyrenaeis indicata est a Mut. *Fr.* p. 299. n. 14., a Godron cum Gr. *Fr.* p. 466.; a Dulac *Hauts Pyr.* n. 929. Cf. *V. sativam.*

Vicia sylvatica (Pluknt.) L. Hanc non in locis a La-Peyrouse indicatis (l.c. p. 417. n. 2., *Luchon, Medassolles)* nec hisce proximis, aut alibi per Pyrenaeos vidi, neque specimen ullum pyrenaeum mihi demonstratum est. Latet haec species in Herbar. La-Peyr. s.l. Non video nisi Mutel, qui Pyrenaeorum indigenam dixerit, *Fr.* p. 298. n. 13.

Scorpiurus muricata (Morison.) L. La-Peyr. l.c. p. 425. n. 2. loca de ea citavit *Perpignan, St. Béat, Vieille,* quorum duo postrema (cui-

cunque incredibilia, dimisit Mutel, contentus tantum de agro Ruscinonensi, *Fr.* p. 285. n. 1. Ego ne hoc persuasus speciem excludo, ut e Flor. Gall. exclusit Godron, Gren. *Fr.* p. 509.

Scorpiurus vermiculata (Morisoni) L. Ad *Perpignan* degere vitam refert Mutel, *Fr.* p. 285. n. 4., sicque Godron cum Gr. *Fr.* p. 403., evidenter ex La-Peyrouse, l.c. p. 425. n. 1. Nullus nostrum ex eo loco vidit, nec ego per conterminam Catalauniam offendi, stirpem, quam absque fundamento ad *Perpignan* denunciatam credo.

Securidaca major Matth. Deget in Herbr. La-Peyr. loco « *Dans les recoltes en Roussillon* » cf. et *Hist. abr.* etc. p. 423. n. 5., unde et Mutel retulit, *Fr.* p. 287. Non vidi hanc speciem per agrum Ruscinonensem, de ea me nullus mentionem fecit, neque in Herbariis ibidem confectis illius vestigium reperii; ideirco speciem non recepi.

Mullaghera edulis (Bellii) Nob. *Lotus* Auctor. Falso pone Michelin auctoritate Pyrenaeorum indigena dicitur a Mut. *Fr.* p. 273. n. 11.

Mullaghera coniugata (Cupan.) N., *Lotus* Auctr. E fallaci La-Peyrouse sententia, l.c. p. 440. n. 3., Pyrenaeam facit Loisel. Gall. ed. 2. T. 2. p. 136. n. 3., stirpem in Pyrenaeis a nullo visam.

Ordo 61. POMACEAE Lindl.

Oxyacantha Dioscor. Medit. Nomen genericum *Crataegi* non repugnabat, dum sub eo stetit *Pyrus torminalis*, quam Theophrasti *Crataegum* fuisse, quidam cum Anguillara, *Sempl.* p. 80., opinabantur. Ego restitutorum plurium sententiam amplexus, *Oxyacantham* Dioscoridis in hoc genus figo, eaque cum Medic. genus inscribo. Dioscoridis interpretationem solemnius prae omnibus confirmavit Moretti, *Riun. Scienz. Ital. in Padova* (impress. anno 1843) p. 292.; cf. et Medic. *Philosoph. bot.* n. 381., et n. 401.

Oxyacantha Dioscoridis! Dod. gall., Cord. in Dioscor. crt. 19. *b*, Gesn. Hrt. Germ. crt. 270.

Dioscr. l. 1. c. 122., Varr. Vit. pop. Rom. 2., 340., Theoph. Hist. pl. 3., c. 4., 6. maxime dubius. Crataegus oxyacantha L. Sp., et Herbr., ex Moretti. Bert. 5. p. 145. n. 4. C. monogyna Jacq. Koch p. 259. n. 2. C. oxyac. *b* DC. Dub. p. 180. n. 2., Gren. Jur. p. 255. Mespilus oxyacantha All. Pedm., Moris Sard. 2. n. 431. M. monog. Willd. En., Gaud. 3. n. 1124. C. monog. La-Peyr. Herbr.! Mesp. oxyac. *a* Loisl. Gall. ed. 2., Oxacantha vulgaris Rupp. Jen.; Erndt. Virid. Varsv.? Engl. Bot. v. 35. n. 2504. ram. flor., Bull. Herb. Fr. t. 333., Jacq. A. 3. p. 50. t. 292. f. 1., Fl. Bat. v. 5 t. 398., Flor. Dan. t. 1162., Nouv. Duham. T. 4. p. 154. t. 41. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 489., Pempt. p. 751. f. 1., Lob. Obs. p. 614. f. 3., Icon. 2. t. 200. f. 2., Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 121. f. 1., Matth. ex edit. Valgr. 1554. p. 100., et generatim figurae omnes parvae de Acuta spina, sive de Oxyacantha. ex Moretti: Matth. Compend. p. 69., Camer. Epit. p. 85., Trag. St. h. p. 984. Cord. Hist. pl. crt. 176. f. 2. Trag., Barr. Icon. t. 563.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. Aug. Oct.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *de Louron*, ad *Bordères*, die 21. Aug. 1852; in Pyr. or., ad *Roussillon*, ad *Port-Vendres*, die 12. Maj. 1837, in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 12. Maj. 1851.

Hujus arbusculae flores in Pyrenaeis quoque grato *Amygdalae amarae* odore pollent, qui odor puellis generatim gratissimus est: unde fit, ut adveniente vere eas ex suburbana ambulatione redeuntes, ramis floriferis hujus *Pomaceae* onustas offendas; hilares, aut callidas: sive quod floribus reapse delectentur, sive quod lubrica voluptate amatores allicere cupiant. Injurie *flores quasi foetidi* dicuntur a Gilibert, Pl. Lithuan. illustr. n. 311. Drupae maturae pulcre coccineae.

Vidi interdum arborem factam; editam porro prope *Toulouse* ad *Pech David*. Non ita subsequentem.

Variat foliis profundius laciniatis, laciniisve valde angustis, inferioribus potissimum ferme ad costam pertingentibus, ut vidi hinc inde per Pyrenaeos septentrionales, solemnius ad *Lannemezan*, ad *Toulouse*. Variare et foliis integris, ut asseverat Roth, Tent. Fl. Germ. 2. p. 544., hoc ego confirmare nequeo, et inde asserere nolim in nostram speciem cadere *Cr. Inzengae* (Tin.) Bert. Pedunculos, pedicellos, ac calyces glabros, eosdemve pilosos, pilis etiam copiosis patentissimis, interdum teneriores ramulos etiam pubescentes observavi extra Pyrenaeos, prope Bononiam *ai Gessi*, die 1. Maj. 1855, paucos dies ante Patris mei decessum.

Restant adhuc mihi attentius observandae calycis laciniae, si aut patentes, aut reflexae sint; et folia, si spectata illorum forma, venarum modo, glabritie, praebeant revera conspicuos distinctionis characteres, ut sunt qui contendant.

Varietatem petalis roseis saepe offendi per Pyrenaeos, meridionales praesertim: rubentibus etiam, ad *Bagnacavallo*, *Cr. oxyac. punicea* Lodd. *Bot. Cab.* t. 1363.

Videntur mihi Link, et Delile (autumno 1837) magni fecisse druparum magnitudinem, ut crederent duas latere species, quas e fructuum aut figura, aut magnitudine facile foret distinguere. Mihi aliter videtur: novi enim ipsam *Oxyacantham Dioscoridis*, quamvis raro, variare digynam, germinibusque duobus praeditam, unde vel formam, vel druparum amplitudinem non parum in hac specie ludere facile, imo necessarium est admittere, quomodo in *Oxyacantha Matthioli* (ei *Crataego oxyacantha*) ipse Jacquin animadversus est, drupa mono-trisperma observata.

Caeterum non parum variat haec species, cujus lusus Jacquin non satis perspectos habuit. Sic iste dicere: « *Pedunculi nullis villis pubescunt,* » itemve *pedunculos glabros* vult Allioni, Pedm. 2. n. 1808. Obs., nuperius etiam Gussone Sicil. Syn. p. 555. n. 2., contra quam sententiam stat supra relata mea observatio, cui alteram addo in agro Monspeliensi factam, ubi pedunculos apice tomentosos observare datum est; ut contra quorumdam effatum calyces prorsus glabros vidi hic et illic per Pyrenaeos: caeterum non minus erroneum est pedunculos absolute villosos dicere, ut legimus apud quosdam ex. gr. Reuter, Koch, et ex hoc Gren. Godr. *Fr.* p. 567.: cf. etiam Caruel *Fl. Tosc.* p. 228. Late de hisce scripsisse reor Besser, « *Pubescentia est character hic valde inconstans* » Fl. Gal. A. n. 582., eumque laudo. De stilo jam observavi ad *Port-Vendres* (vere anni 1837) laevitatem characterum ab istius directione desumptorum, quod mox confirmavi in regione alpestri ad *Mont-Louis* (23. Jun. 1837) advertendo stilum variare tum rectum, tunc recurvum, perpendicularem, obliquum, atque inflexum, sive pro florum aetate diversa, vel, ut facile credendum est, sub fructuum maturatione: et hoc alibi pluries cum delectatione confirmavi. Observatis inde characteribus quibus innitebatur *C. hirtostyla* Finger. illam e censu specierum facile mihi fuit rejicere, ut jam actum est a Kunth, Koch, Bertoloni, Fries, Sonder.

Jacquin in Flora Austriaca pinxit extremos specierum (cum sequente) status. Sed dicit Koch l.c. Jacquinum duarum specierum descriptionem in textu commutavisse, quod dum ego animadvertendum

curavi cum Flora Austriaca ad manus, hujus criticae fundamentum non percepi. De varietatibus hujus speciei cf. De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 626.

Sed ne attendas Roemer (M. I.) Synops. monogr. fasc. 3. p. 106. seq. immani rei amplificatori!

Oxyacantha Matthioli Nob.

Matth. Epist. med. ed. Prag. 1561. p. 218., et letter. all. Aldrov. in Fantuzz. p. 173. Epist. ed Lugd. 1561. p. 363. lin. 10. Crataegus oxyacanthoides Thuil. Paris., Bert. 5. p. 145. n. 3. C. oxvacantha Jacq. A., Koch p. 258. n. 1. C. oxyac. α, DC. Dub. p. 180. n. 2., Gren. Jur. n. 255. Mespilus oxyacantha All. Pedm., Willd. En., Gaud. 3. n. 1125. C. oxyacantha [illegible] C. triloba Pers. Syn., DC. Pr.. ex Lindl., C. spinosa Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 35. n. 2504. racem. cum fr. et fol. seors.; Sv. Bot. v. 3. n. 157., Jacq. A. 3. p. 50. t. 192. f. 2., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 85. t. 339., Schk. Handb. 2. t. 132., Fl. Batv. v. 5. t. 399., Schrank Fl. Monac. t. 97. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 43. t. 87. f. 1. (2.). Bot. Regist. t. 1128. Fl. Dan. t. 634. Matth. Comm. ed. Prag. 1562., Hagecio, p. 41. ut omnes figurae grandes de Oxyacantha; ed. Valgr. 1565. p. 163., Albert. Niccol. (1604) p. 181., G. Bauh. in Matth. edit. p. 149. f. 1. mihi videtur, Aldrov. Ic. pict. T. 8. t. 26. (in Bibl. Bon.) opt., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 6. p. 49.

♄ Flor. Apr. Fruct. Jul. Aug. Rara.

Legi in Pyr. Navarr. inter *Ezcorbe*, et *Ulina*, sub *l'Ermita de las dos Ermanas* die 17. Jun. 1844. Observavi in Pyr. septr. med. humilior. circa *Toulouse*, ad *Mane*, *St. Gaudins*, *St. Girons*, *St. Lizier*.

Haec species generatim, nisi statura, et robore praestat, citius folia evolvit, praecocius floret, expeditius fructus maturat. Folia viridiora in ea video, scilicet superne obscure viridia, ac nitidiora, inferne minus conspicue nervosa. Pubescentiam adesse aliquam in petiolis, inque foliorum pagina inferiore, praesertim in nervis, venisque, nullam, saltem generatim, in pedunculis observavi; itemve, comparata cum superiore, vidi corymbos simpliciores, neque tam copiosos et odoratos gerere flores. Folia minus secta, obtusiora, et quidquam duriora esse, supervacaneum foret dicere, quum cuicunque hoc notum sit. Calycis laciniae reperiuntur patentes, et reflexae in eadem cyma: stili generatim duo, et drupae generatim bipyrenae, obscuriores. Observavi quidem, quod minora individua etiam hujus speciei fructus maturare consuescunt, quos in *Oxyacantha Dioscoridis* per regionem septentrionalem Pyrenaeorum non nisi in procerioribus individuis ad maturationem procedere animadverti. Larva *Papilionis Crataegi*, quae folia *O. Dioscoridis* vorat, hanc *Matthioli* intactam relinquit, teste Host. Flor. A. 2. p. 10. sub n. 2.

Lagrez. Foss., *Fl. Tarn Garonn.* p. 127. sub n. 3., tempus florendi ex Koch indigitare volens perperam *serius* in ante (*avant*) transtulit, ut rem contrariam ipsius Kochi observationem, et contra veritatem prodiret.

Cf. specierum comparationem, quam serius evulgavit Roth apud Usteri *Neue Annal. der Botan.* T. 2. (fasc. 15. 1797) p. 16.

Ipse in Hispania legi, de illius existentia denegare ausus est Moretti, *Difes. illustr. Matth. Mem.* 2.: vidi in Herbario Pourret, Matriti, ex *Binicarlos*; reperiit in dumetis Hispaniae meridionalis Boissier, *Voy. botq. Esp.* n. 621.

Stirpium unionem (cum superiore) denique acceptam a Withering, Smith, Van Geuns, DC., Brotero Lusit., Kunth, Bory, Chaubard *Mor.*, et *Pélop.*, Wahlenberg Svec., Wimmer Grab. Siles., novissime praedicarunt Moris et De Notaris Fl. Caprar. n. 147. (1839.), Schmitz, et Reg. Bonn. (1841) p. 446., Delastre Vienn. (1842) p. 160., Godron

Lorrain. (1843) p. 226., (mutato dein judicio, *Lorr.* ed. 2.), Cosson Ger. *N. Fl. Paris.* (1845) p. 184., et ed. 2. p. 227., Jungst *Fl. Westf.* (1852) n. 662., Wimmer *Schles.* (1857) p. 618., Grenier *Jur.* (1865), Regel Revis. specier. Crataegr. Caruel *Pr. Fl. Tosc.* n. 699., Bromf. Fl. Vect. p. 163., Babingt. *Man. Br. Bot.* ed. 5. p. 116-7., Lindem. Elisab. Suppl., et Kaleniczenko Monogr., etc. in *Bull. Soc. J. Nat. Mosc.* T. 48. (1875.) p. 41. seq. n. 25. var. 26.

Hisce speciebus una conjunctis, en synonymorum complexus a Regel datus in *Tpyabi,* etc. Hrt. Bot. Petersburg. T. 1. 1871. ps. 116-9. sub *Crat. Oxyacantha; C. laevigata* (Poir.) DC., *C. monogyna* Pall. Ross. t. 12., *C. monogyna* Jacq., cum *Lagenaria* Fischr., Meyr. *G. trilobata* Pers., DC., *C. kurtostyla* Fingr., cum *granatensi* Boiss., et *eleganti* Poir., *C. pinnatifida* Bung., *C. apiifolia* Michx, *C. fissa* DC., etc.

In suspicionem cecidit Smith, *Engl. Flor.* 2. p. 360. n. 1., arbores seniores folia rotundiora proferre: ast perperam.

Oxyacantha Azarolus (Hippocr., Dioscr., Homer. Athen., Galeni) Nob.

Hipp. Morb. mul. 1, 607., Dioscr. l. 1. c. 169., Homer. Odyss. 14. v. 10., Athen. 14, 370., Galen. Simplic. 6, 83. Volunt quidem Anthedon Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 12., et Plin. Nat. h. l. 15. c. 20. vel 22. Crataegus Azarolus L. Sp., Koch p. 259. n. 3., Bert. 7. Spec. add. p. 629. n. 22., DC. Dub. p. 180. n. 3. Mespilus Azarolus Poir. (nec Lamk. ut citat DC. Fr.). Loisel. Gall. ed. 2. p. 354. n. 2. Crataegus ruscinonensis Gren.. Billot. 1. p. 71., Bull. Soc. botq. Fr. T. 13. (1866) p. 206. Cr. Azarol. La-Peyr. Herbr. Mespilus Aronia Dod., aliisque (opt.e!). Galles Pomon. Ital. Dispens. 24. tabs. fl. fr., istive lut. rubr., Andrew Bot. Repos. v. 9. t. 579., Lindl. Bot. Reg. t. 1855., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 85. t. 390., Duchsn. Pl. ut. ven. Atl. t. 106. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 5. a Matth. Matth. p. 252., et ed. Valgr. 1554. p. 138. f. 1., Camer. Epit. p. 153., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 500. f. 1., Pempt. p. 801. f. 2., Lob. Obs. p. 615. f. 1., Icon. 2. t.201. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 1. p. 67.

♄ Flor. Maj. Fruct. Sept. In Pyr. Atax., orient. cum *Olea.*

Legi in Pyr. Atax., ad *Narbonne,* sub *le Pech de l'Agnelo,* diebus 11. Maj., et 27. Sept. 1839.

Juniores rami, petioli, pedunculi, calycesque pubescentes. Folia laevia, vix in nervo medio, et per marginem tantillum puberula, venulis depressis, praecipue inferne conspicua. Pistillus unicus, tum rectus, tunc inclinatus; interdum pistilli duo, aut plures, stilis ad medietatem, vel ultra etiam simul coalitis. Pomum, generatim semina tria fert, uti describit Dioscorides; nec unum aut duo tantum, ut vult Grenier, cum Godr. *Fr.* p. 568.; unde evenit, ut locus Dioscoridis quam tutissime recipiatur. Semina interdum in pomo uno aut altero quatuor observabat Bertoloni filius, quod mecum asserebat, Bononiae die 17. Aug. 1871. Sed verum est quod plerumque duo, vel potius tria semina in hoc fructu conspiciuntur.

Videbis apud Spach, *Suites à Buff.* T. 2. p. 69., t. 10. f. B. fructum parvum rubrum, cum mea planta congruentem; f. M. fructum grandem luteum *Crataegi Aroniae* DC., quae dubia species Planchonio, fortassis ex *Ox. Dioscoridis,* cum *Azarolo* copulata ortum duxit.

Et putat Spach duas distinctas species ab auctoribus confundi, quam sententiam confirmat Grisebach, Spicil. Fl. Rum. Bith. p. 98. ns. 8, 9.

In plantis spontaneis per Occitaniam, vel per Pyrenaeos jam citatos, drupam constanter rubram ego vidi, talemque continuo esse per Galliam mediterraneam me certiorem fecit magister, et amicus olim optimus Dunal.

Aronia, sive quod spectes ad Dioscoridem, qui citat inter synonyma *Mespili* sui primi, quae nostrae respondet, sive ad Athenaeum te vergas, hac voce usum, ut ferunt, ad *Arisarum* significandum, aut si ejus

ethymon consideres, quod simitudinem cum *Aro* declarat, male semper adhibitum nomen a Medico, Persoon, et Nuttal pro speciebus in quibus nec similitudo ulla est cum *Aro*, vel quae a Patrum plantis valde recedunt.

Oxyacantha amygdalifolia (Anguillarae) Nob. ex Tournf.

Spin. acut. Anguill. Sempl. p. 58. Crataegus Pyracantha Pers. Syn., Bert 5 p. 157. n. 2. DC. Dub. p. 180. n. 1. Cotoneaster Pyracantha Spach Suit. Buff. T. 2. p. 73. Gymnopyrenium Pyracantha Dulac., Pyracantha coccinea Roem. Synps. Pall. Fl. Ross. p. 29. t. 13. f. 2. B. b. ., Hayn Term. bot. t. 36. f. 8., Schk. Handb. 2. t. 133. Pen. Lob. Advrsr. p. 438., Icon. 2. t. 182. f. 1. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 134., Barr. Icon. t. 874.

♄ Flor. Maj. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. orient., et in septr. auriger. mediisque; in Pyr. occid.?

Legi in Pyr. septr. auriger. prope *St. Girons* ad *Montaigut*, contra *St. Lizier*, die 10. Jun. 1862. Habui ex viciniis *de Perpignan* a Massot. Vivere ad *Viebilh*, testatur Berger. *Bass. Pyr.* 2. p. 320. Specimen a Corbin lectum, locis *Vic*, *Azereix* reperii in collect. Deville. Observavi ad *Mongarry*.

Pyracantha Plin. Nat. h. l. 24. c. 13. vel 70., et 77., quibusdam eadem ac *Oxyacantha* Dioscor., adeo imperfecte adumbrata est ab illo, ut praeteriri mereatur.

Cotoneaster Medicus (F. C.) 1789., ex fratribus Bauhinis!

Cotoneaster vulgaris (Gesneri) Lindl. *Trans. Linn. Soc.*

Gesn. apud. Cord. oper. crt. 214. b, 215. a fig., et Gesn. Epist. ad Fabric. Tigur. 20. Mart. 1562. in coll. Epist. med. Frosch l. 3. crt. 91. b, Comm. 2, 256. b. Koch p. 259. n. 1., DC. Dub. p. 180. n. 1., Regl. Act. hrt. Petrpl. 2. (1873) p. 314. Mespilus Cotoneaster L., Bert. 5. p. 162. n. 5. (excl. C. toment.); Gaud. 3. n. 1127. M. Cotnst. La-Peyr. Herbr., dempto specimine. C. laxiflora Jacq. fil. apud Fisch. Mey. Ind. 6., ex Ledb. Ross. cum Mesp. m lanocarpa Fisch. mnscr. C. uniflora Bng. var. ex Regl. Gymnopyrenium vulgare Dulac. H. Pyr. Engl. Bot. Suppl. v. 2. n. 2713., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 36., Flor. Dan. t. 112., Sv. Bot. v. 5. n. 295., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 448., Pall. Fl. Ross. p. 30. t. 14., Amm. Stirp. Ruthen. p. 201. t. 34. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 1. t. 16. f. 52., forte e pl. cult.; Pen. Lob. Advrsr. p. 435. f. infr. Icon. 2. t. 167. f. 2. mal.; Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 60. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 198. fig.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jul. Aug. In editis Pyr. or. potissim.; solum calcareum, graniticum praediligens.

Ex *las Escaldas*, *Cerdaña*, accepi a Massot, ibidemve proxime in arce *Mont Louis* copiose egomet vidi: ex valle *Ossune*, ut ex *le Lac de Miguélou* habeo a Deville.

Cotoneaster tomentosa (Gesneri) Lindl. *Trans. Linn. Soc.*

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 1. t. 15. f. 51. Koch p. 259. n. 2., DC. Dub. p. 180. n. 2., Regl. Act. hrt. Petropl. 2. (1873) p. 312. Mespilus tomentosa Ait. Kew., Gaud. 3. n. 1128. Coton. vulgaris *b* tomentosa Visian. Dalm. 3. p. 243. n. 1715. M. eriocarpa DC. Fr. Suppl.; M. coccinea Waldst. Kit., M. pygmaea Baumgrt. Transylv., ex Schlechtend. hrt. Hal. Sax. 1855; Gymnopyrenium tomentosum Dulac H. Pyr. Crantz Austr. fasc. p. 81. t. 2. f. 1., Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 3. p. 284. t. 256. an e cult. luxur.?

♄ Flor. Maj. Fruct. Aug. In editior., ubicumque rarissima.

Habui ex *la Pont de Comps* Pyr. or., de Herbar. Coder, ab ejus filio. Relatum est reperiri *au Pic d'Arbison*, et *d'Ayre*, detectam a Corbin; *au Neouvieille* a Philippe, *au Llaurenti* a Timb.

Sententia a Bertoloni projecta (Fl. It. 5. p. 164.) de invalentia specifica hujus speciei inanis est, ut erroneum fuit penes eum, et penes Visiani duas species una comprehendere. Praestantioribus prae

illis quos exposuit characteribus species distinguuntur. Caeterum harum neutram viventem vidit Bertoloni, saltem spontaneam; Gaudinus, qui ambas in loco natali abunde observavit ceu distinctas retinuit, cf. etiam Gmel. Fl. Bad. Als. T. 4. p. 719. n. 743.*, Host Fl. Austr. 2. p. 11. ns. 1, 2., God. *Fl. Jur.* p. 223.

Cotoneaster J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 1. p. 73. cum fig., vel Chabr. Sciagr. p. 3. f. 3. pro neutra harum specierum mihi satisfacit: citant quidam ad unam, ad alteram alii. Item mihi dubia est *Epimelis altera, Cotoneaster Gesneri*, Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 199. a Gaudin sine mora ad hanc *C. tomentosam* relata, et reapse non divellenda, sed synonyma dijudicarentur. Admodum valuit hoc Gaudino, ut J. Bauhinus drupam lanuginosam descripsit.

Corokia Cotoneaster Raoul *(Cornea)* habitu quoque ab hisce aliena, e foliorum forma, *Cork. spathulata* nuncupanda potius fuisset.

Amelancher Pen. Lobel. Advrsr. p. 441.

Amelancher, nomine a Gallo-Provinciae incolis suscepto nuncupavit Lobelius, cum Pena, quorum primus in Observ., inque Iconibus *Amelanchier* scripsit, et ita a subsequentibus auctoribus scriptum est. Re a praestanti viro perpensa *(Nomencl. botaniq.*, 1880., p. 84. not. 8.) in *Amelancher* sistendum esse vult, ego assentior.

Amelancher vulgaris (Athenaei? Gesneri) Moench Meth.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 256. b, et Append. crt. 291. b., et Epist. crt. 91. b., Cod. Kantmann. crt. 25. b. De Ath. infr. Moris Sarl. 2. n. 432., DC. Dub. p. 180. Aronia rotundifolia Pers. Syn., Koch p. 261. Crataegus Amelancher DC. Fr., Gaud. 3. n. 1120. Mespilus Amelanchier L., Bert. 5. p. 158. n. 3. Pyrus Amelanchier Willd., La-Peyr. Herbr., et Mespilus Cotoneaster La-Peyr. Herbr., quoad specim. Jacq. A. 3. p. 55. t. 300., Schrank Flor. Monac. t. 149., Mill. Icon. t. 178. f. 1., Le Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 299. Gesn. Op. Bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 2. t. 15. f. 53., et Jungerm. Ibid. t. 17. f. 50., Clus. Pann. A. p. 80-1., fig. et p. 82., Rar. pl. h. l. 1. p. 62. f. 2., Lob. Obs. p. 608. f. 1., Icon. 2. t. 191. f. 2., Tabern. Krtb. 2. 1488. f. 1., Icon. t. 1080. f. 1., Aldrov. Dendrol. p. 619., Barr. Icon. t. 527.

♄ Flor. Apr. abeunte, Maj. Fruct. Aug. In rupibus calcareis provenire solet, saltem frequentius.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, secus flumen *Gas*, die 3. Maj. 1845. Habeo a Deville ex *le Pic du midi d'Arrens*, et ex *la Gorge de Pierrefitte.*

Fruticis statura non metralis ut declarata est a Grenier, nec tantum 3-6. pedalis, qualis describitur a Lamarck, Gaudin, Moris, aut orgyalis, sesquiorgyalis ex Bertoloni, sed etiam 3-4. orgyalis occurrens, ut vidi praesertim in Pyr. Aragon., ubi aliquando et copia florum luxuriantem fruticem deprehendi, spectatissimum in locis rupestribus, praeruptis, ad latera fluminum. Specimina a me lecta, ut ea quae a Deville habeo, respondent potius varietati **b** *tomentosae* Koch, quae typo frequentior occurrit, aut oculos afficit. Si haec varietas est, et non potius junior plantae status, in quo pedunculi, et calyces tomentoso-lanati, adultiores calvescunt. *Ficus idaea* Athenaei, Deipnos. l. 3., ex edit. Dalech. 1583 p. 59. lin. 10., huc a Bauhinis relata est (Pin. p. 452., Hist. pl. 1. p. 75.): ejus notae sunt admodum parcae: frutex in Cretae montibus provenit; cf. Sibthrp. Sm. Gr. Pr. n. 1156. *Idaea Ficus* Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 200. f. 1. respicit *Loniceram nigram*, nulla de Athenaeo mentione, de *Amelancher* sermocinatus sub *Hamameli* Athenaei, ps. 202-3.

Mespilus Plin., Lindl.

Mespilus vulgaris (Dioscoridis) Clus. Hist., Camer. Epit., Reichnb. Excursr.

Dioscr. l. 1. c. 170., Brunf. Herbr. 3. p. 227. sin. ic. Mesp. german[illegible] Bert. 5. p. 155. n. 1., Gaud. 3. n. 1126., DC. Dub. p. 180. M. germ. [illegible] n. 1523., Pall. Fl. Ross. p. 29. t. 13. f. 1., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 43. t. 87 [illegible] Buff. Atl. t. 7. f. 1. fl. fr. sem.; Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 87. t. 393., [illegible] et in Dict. Sc. Nat. Dicot. Atl. t. 243., Nouv. Duham. T. 4. p. 143. t. 38., [illegible] 1868 p. 300. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 4. a Matth. Matth. p. 253., Camer. Epit. p. [illegible] 1014., Dod. Pempt. p. 801. f. 1., Lob. Obs. p. 591. f. 1., Icon. 2. t. [illegible] p. 331. fig., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 1. p. 69. fig. (nec 59. Gaud.), Egenolph. Herbr. imag. crt. [illegible] fig. supr. inter. Dorsten. Botan. crt. 200. B, Lonicer. Nat. h. crt. 13. b.

♄ Flor. Maj. Fruct. Sept. Oct.
Legi in Pyr. septr. med. inter *Nay*, et *Belair*, die 14. Maj. 1844.

Pirus Virgil., Plin. Ita scribendum correctius, ex potioribus classicorum editionibus, nec *Pyrus*.

SECTIO 1.ª PIRI GENUINI Koch.

Pirus sylvester (Theophr., Homer., Theocr., Virgil., Dioscor., Plin., Apic., etc.) Ruell. De Natur. Stirp., Aldrov. Dendr. p. 310.

Theophr. Hist. pl. l. 1. c. 13., Caus. l. 3. c. 4., Homer. Odyss. 7. v. 120., Theocr. Id. 7. v. 144. Id. 1. v. 134., Virgil. Ecl. 1. v. 74., etc., v. Fl. Virg. p. 96., Dioscr. l. 1. c. 167., Plin. Nat. h. l. 15. c. 15. vel 16.; Apic. Ops. cond. 1. l. 1. c. 20. Arist. etc. P. communis L. Sp., Koch p. 260. n. 1. Bert. 5. p. 165. n. 1., Gaud. 3. n. 1121., DC. Dub. p. 181. n. 1. P. comm. [illegible] P. corymbosus Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 25. n. 1784., Flor. Dan. t. 2118. Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 44. t. 87. f. 2. (L.). Lamk. Ill. t. 135. f. 2. Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 90. t. 395. Nouv. Duham. T. 6. p. 192. a t. 59., Le M., Decsn. Botaq. 1868. p. 299. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 4[illegible] Matth. Matth. p. 251., Camer. Epit. p. 152., Tabern. Krtb. 2. p. 1425. f.ae 2. 3. 4., Icon. t. 1018 f.ae, et t. 1019. f. 1., Trag. St. h. p. 1045.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jul. Aug.
Legi in Pyr. Cantabr. supra *Durango*, die 22. Jul. 1857. Observavi copiosum in m.ᵉ *Sagnu* prope *Azpeitia*.

Ovula in unoquoque loculo plerumque duo, altero saepius abortiente, scilicet generatim unicum tantummodo semen maturum in quovis loculo observabis.

Pirus amygdaliformis (Magnoli, et Cupani) Vill. *Cat. pl. Jard. Strasb.* p. 323. (excls. syns.).

P. sylv. Magnol. Bot. Monspel. (1686) p. 215.; Cupan. Hrt. Cathol. p. 184 Pyr. ult. excl. syns. G. Bauh., et Bellon. (1696). Koch p. 261. n. 3., Moris Sard. 2. n. 435., Roemer (M.) Fam. veg. Synps. fasc. 3. p. 184. n. 7., DC. Dub. p. 181. n. 4. P. amygdal., et P. cuneifolia Guss., Bert. 5. p. 167-8. ns. 2. 3. P. sinaica Thouin; P. eriophora Reichenb., P. salicifolia Gawl. (non Pall.), P. nivalis Lindl. (non Jacq.). Visian. Dalm. 3. p. 245. n. 1719. t. 38. dubia; Guss. Pl. rars. p. 202. t. 39., Thouin in Mém. Mus. Hist. Nat. Par. T. 1. p. 170. t. 9. f. 1-6., Nouv. Duham. T. 6. p. 190. t. 57., Bot. Reg. t. 514., et t. 1484. pl. glabrior.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax. or., cum *Olea*.
Legi in Pyr. or., *Roussillon* contra *Ceret* ad *St. Féreol*, die 27. Maj. 1843. Habui ex viciniis *de Narbonne* a Delort. Observavi ad *Fenhouillèdes* mont. Corbar.; in Pyr. or. sub *le Pertus*, inter *Figueras* et *la Jonquera*, l.d. *Prat de l'armetta*.

Huic speciei relata est a Balbis, in Cat. stirp. hrt. Acad. Taur. 1813. p. 63. not. 1. *P. salicifolia* suae Miscell. alter. p. 18. (excls. syns.) Bertoloni vero, e specimine culto *P. salicifoliae* ab ipso Balbis

accepto, dijudicavit Balbisianam stirpem eamdem esse cum Pallasiana, et ab hac nostra diversam, eique spectare dicit loca Pallasii Fl. Ross. p. 20. t. 9., *Nouv. Duham.* T. 6. p. 189. t. 56., quae postrema eadem cum Magnolii specie diceretur. Conjeci insuper, ex Moris, Bertoloni eamdem speciem iteravisse, quod quum Florentiae data opportunitate cum speciminibus autenticis examini subjecissem, et ego persuasus factus sum speciem duplicavisse Gussone, et cum eo Bertoloni: vidique tunc (anno 1849) triplicatam a Parlatore in Herbr. Ital. centr. cum *P. salicifolia* ex Oriente, quae semper eadem species mihi videbatur. *P. nivalis* Jacq., Koch p. 260. n. 2. habenda est pro *P. amygdaliformi* cultura mutata, ideoque e censu specierum delenda, ex Koch Ibid. Add. emd. p. 444. Fallacis nominis trivialis originem declaravit Host, Fl. A. 2. p. 13. sub n. 1. De eo cf. etiam Visian. Dalm. l.c.

P. elaeagnifolius Pall. ejusdem typi foret ex C. Koch ut ex Aschers., et Kan. Pl. or.; sicque *P. nivali* nimis affinis dijudicatur a Ledebour.

SECTIO 2.ª **MALUS** Tournf.

Pirus Malus (Dioscor., Theocr., Hesiod., Apic.) L.

Diosc. l. 1. c. 161., Theocr. Id. 8. v. 79., Id. 5. v. 94. (pl. sylvestr.); Apic. Ops. cond. l. 1. c. 20. Hesiod. Op. dies v. 145. Koch p. 261. n. 4., Bert. 5. p. 169. n. 4., Gaud. 3. n. 1123., Moris Sard. 2. n. 436. La-Peyr. Herbr., P. umbellata Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 3. n. 179., Schrank Fl. Monac. t. 339., Flor. Dan. t. 1101., Sv. Bot. v. 4. n. 229., Schk. Hanch. 2. t. 134., Nouv. Duham. T. 6. p. 142. t. 45. f. 1, 2., W. W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 304., Fl. Bat. t. 1177. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 2. a Matth., Matth. p. 239., Cam. Epit. p. 141. Dod. Pempt. p. 789-90., Trag. Stirp. h. p. 1042.

♄ Flor. Maj. Fruct. Sept. Oct. Occurrit hic et illic subspontanea.

SECTIO 3.ª **ARIA** DC.

Pirus Aria (Theophrasti) Ehrh. *Beitr.*

Theophr. Hist. pl. l. 4. c. 8., l. 5. c. 4., etc.; Anguill. Sempl. p. 81. Moris Sard. 2. n. 433. DC. Dub. p. 181. n. 7. Sorbus Aria Crantz, Koch p. 262. n. 4., Jeanbr., Timb. le Llaurenti p. 375. Crataegus Aria L., Bert. 5. p. 139. n. 1., Gaud. 3. n. 1118. La-Peyr. Herbr. Sorbus alpina J. Bauh. Hist. pl.; S. graeca Lodd. est var. ex Boiss., Cerasus aviculatus Dulc., Loti species quaedam du Choul (J.) Querc., et Pilat. descr. (Lugd. 1555.) p. 89. lin. 10. Flor. Graec. Sibthrp. C. 5. p. 63. t. 479., Engl. Bot. v. 26. n. 1858., Flor. Dan. t. 302., Schrank Fl. Monac. t. 221., Nouv. Duham. T. 4. p. 129. t. 34., Spach Suit. Buff. Atl. t. 9. f. II., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 84. t. 387., Turp. Fl. med. T. 1. t. 15., Mill. Linn. Syst. ill. Cl. 12. Ord. 2. cum tabs., Lamk. Ill. t. 433. f. 1. Pen. Lob. Advrsr. p. 435., Lob. Ic. 2. t. 167. f. 1. Trag. St. h. p. 1007. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 202., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 1. p. 65.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. Sept. Frequentius occurrit in montibus calidioribus, ideoque in Pyr. meridion. prae septentr., in Pyr. Cantabr. prae septr. med. Praediligit rupes calcareas.

Legi in Pyr. Cantabr. merid. supra *Oñate*, m.ᵉ *Uruela*, die 26. Jun. 1853; in Pyr. septr. auriger. supra *Campagnan*, die 12. Aug. 1843. Habeo ex m.ᵉ *Lhieris* a Deville, qui legebat quoque ad *Lientz*, et in nemore *de Puichar à Bize*. Observavi in m.ᵉ *Usturri* supra *Tolosa*, in m.ᵉ *Izarris*, ad *Roncesvalles*, *a Villanueva de Aezcoa*, in Valle *de Aezcoa*, in Valle *de Roncal*, in m.ᵉ *Canzias*, ad *Basibé*, in m.ᵉ *Navain*, in *Monseny*, ad *Prats de Mollo*, in m.ᵉ *Esquierry*, *au Pic de Gard*, in valle *Lavedan*, etc.

Nunquam arborem vidi foliis praeditam manifeste lobatis, sed tantummodo sub-lobatis: item tomentum in pagina inferiore foliorum semper niveum per Pyrenaeos vidi. *Sorbus Aria* Crantz Austr. fasc. 2. p. 86.

n. 3. t. 2. f. 2. relata est a quibusdam ad *Sorbum Scandicam* Fries, sive *P. intermediam* Ehrh., quae species directe in Pyrenaeis indicatur a Grenier, cum Godr. Fr. p. 573., dein a Beurling Pl. vasc. cotyld. Scand. (1859) p. 16. not. 35., et a Dulac, Hauts Pyr. (1867) n. 1050. Specimina vero pyrenaea cum illa Crantzii figura minus conveniunt, nec *P. intermediam* Ehrh. in Pyrenaeis me vidisse recordor, neque pro certo, est inter specimina a Deville collecta, aut fuit inter ea, quae huc et illuc ex Pyrenaeis mihi demonstrata fuerunt. Num bona sit species, num restituenda fuerit inter varietates vel lusus *P. Ariae*, iis decidendum relinquo, qui in loco natali arborem illam observarunt.

SECTIO 4.ª **TORMINALIA** DC.

Pirus torminalis (Plinii) Ehrh. *Beitr.*

Plin. Nat. h. l. 15. c. 21., vel 23., et Plinio adscripsit Gesner Hrt. Germ. crt. 282. b. etc. Moris Sard. 2. n. 434., DC. Dub. p. 182. n. 9. **Sorbus torminalis** Trag., Matth Lonicer., Cord., Kreschm cum Gesnero, Clus., Bellon., Camer., Dalech., Koch p. 263. n. 6. **Crataegus torminalis** L., Bert. 5. p. 143. n. 3., Gaud. 3. n. 1117. La-Peyr. Herbr.; Torminaria Clusii Roem. Fam. Nat. Synps. fasc. 3 p. 130. n. 1., T. vulgaris Schur; Cr. Theophrasti Dalech. Jacq. A. 5. p. 21 t. 443., Engl. Bot. v. 5 n. 298., Flor. Dan. t. 798., Spach Suit. Buff Atl. t. 9. f. I. fruct., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 35. t. 388., Lamk. Ill. t. 433. f. 2., Nouv. Duham. T. 4. p. 128. t. 33., et t. 33. bis var. foliis angustior., inciso-lobatis. Duh. Arbr. Arb. 1. t. 79. a Matth. Matth. p. 263., Camer. Epit. p. 162., Aldrov. Dendrol. p. 618., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 4. t. 15., et t. 17. f.ae 54., Clus. Pann. A. p. 8. sin. ic., sed Rar. pl. h. l. 1. p. 10. f. 2., Lob. Obs. p. 614. f. inter., Icon. 2. t. 290. f. 1., Dod. Pempt. p. 803. f. 2., Trag. St. h. p. 1010., Cord. Hist. pl. crt. 176. f. 1. ead.; J. Bauh. Hist. pl. l. 1. p. 63., Lonicer. Nat. h. crt. 50. D., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 99. f. 2., et p. 332. f. 2.

♄ Flor. Maj. et ineunte Jun. Fruct. Oct. Per Pyrenaeos meridionales facilius obvia.

Legi in Pyr. Arag. supra *Vinies*, eundo *al Irueno*, die 31. Maj. 1845. Habeo a Deville lectam in nemore *de Ossun*. Vidi ex *Gordejuela* Pyr. Cantabr.; ad *Vicbilh* observavit *Berger., Fl. Bass. Pyr.* 2. p. 316. Ego vidi ad *Jaca*, ad *Vielle*, in montibus *de Canejan*, etc.

Crataegum Theophr. Hist. l. 3. c. 15., huc referri jussit Anguill. *Sempl.* p. 80., cui pauci paruerunt. Paulet, e contra, *Fl. Faun. Virg.* p. 27., *Cerasum* Theophr., l. 3. c. 13., l. 9. c. 1., evocavit, quam primus omnium Anguillara, *Sempl.* p. 71., ceu valde obscuram arborem declaravit: nos iis potius assentimur, qui *Pruni Avium* faciunt. Quidquid autem dixerint, nominis etymon mihi semper incertum manet.

Trilly Du Choul, *Querc.* Pilati descript. (Lugd. 1555) p. 88-9., *Trely* vulgo, Ibid. p. 71. f. 1., dijudicatum est a J. Bauhino, a Latourette, ab Hallero, et a Balbis pro *P. torminali;* sed quum ego perlegerim agi de arbore humili, ferente fructum luteum, edulem, gustuque suavem, tunc talem a clarissimis viris editam sententiam recipere nolim, veritus, ne ageretur potius de *Oxyacantha Azarolo*, a quo nec figura illa repugnat. Res ulterius indaganda. Reapse *Oxyacantha Azarolus* Helvetiae indigena non est; eam inter cives Helvetiae valde dubias ausus est enumerare Suter in Fl. Helv., edit. alter. Hegetschw. 1822. p. 346. n. 5.; sed nec *P. torminalis* indicatur a Gaudin, nec ab alio in m.e *Pilato*, nisi *à la Tourette,* et raro. De utraque planta siluit Cappellerius in sua Pilati montis historia (1767). Fatendum est, quod ut interpretatio de *Azarolo* recipi posset, oporteret admitti plantam fortuitu cultam pro spontanea descripsisse Du Choul.

SECTIO 5.ª **SORBUS** (L.).

Pirus Aucuparia (Tragi, Matthioli) Gaertn. Fr. Sem.

Trag. St. h. p. 1008-9. vix., Matth. ex ed. Valgr. (1554.) p. 141. Sorb. sylv. s n. ic., ed. 1. Vnz. 1544. p. 102. DC. Dub. p. 182. n. 10. Sorbus Aucuparia Bellon., J. Bauh. Tournf. L., Koch p. 262. n. 2., Bert. 5. p. 151. n. 1., Gaud. 3. n. 1114. S. Aucupr. La-Peyr. Herbr. et S. domestica La-Peyr. Herbr.? S. glabra Gilib. Exerc. phyt., S. sylvestris Matth., Camer., Dalech. Engl. Bot. v. 5. n. 337., Schk. Handb. 2. t. 133. (non 382., Koch); Flor. Dan. t. 1034., Schrank Fl. Mon. t. 151., Flor. Batv. v. 4. t. 292., Hayn. Term. bot. t. 38. f. 7., Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 12. Ord. 3. cum tabs., Spach Suit. Buff. Atl. t. 9. f. K. fr. sem.; Libosch, et Trin. p. 4. t. 2., Nouv. Duham. T. 3. p. 140. t. 33., Sv. Bot. v. 3. n. 145., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 45. t. 87. f. 2. (1.); Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 86. t. 392., W., W., F. N. ab Esenb. Pl. offic. t. 306., Duham. Arbr. arbst. 2. p. 272. n. 10. t. 73., Crantz Austr. fasc. ed. 2. p. 88. t. 1. f. 4. fr. Matth. p. 262., Camer. Epit. p. 161. Aldrov. Dendr. p. 620., Dod. Pempt. p. 834. (Ornus!). Lob. Obs. p. 544. f. 2., Icon. 2. t. 107. f. 1. (cum Dod. sim. sed non ident.!); J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 1. p. 62., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 99. f. 1., et p. 332. f. 1.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Sept. Oct. In montan. region. mediterr. frequentius, vix in Cantabr. merid.

Legi in Pyr. Arag. supra *Bucaruelo*, die 30. Sept. 1845; contra *Parzian* in m.ᵉ *Mener*, die 18. Aug. 1845; in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 13. Jun. 1837. Lectam sub *Zubiri* accepi a Darrieux. Observavi ad *Roncesvalles*, ad *Cauterets*, supra *Luz*, in Valle *d'Aure*.

SECTIO 6.ª **CHAMAEMESPILUS** DC.

Pirus Chamaemespilus (Clusii) Lindl. *Trans. Linn. Soc.*

Clusii Pann. A. p. 83-4. fig., et p. 85. DC. Dub. p. 182. n. 12. Sorbus Chamaemespilus Crantz A., Koch p. 263. n. 7. Mespilus Chamaemespilus L. Sp. Bert. 5. p. 161. n. 4. Crataegus Chamaemespilus Jacq. A., Gaud. 3. n. 1119. Mesp. Cham. La-Peyr. Herbr.; Sorb. purpurea Dulc.; Chamaemesp. humilis Roem. Synps. Jacq. A. 2. p. 17. t. 231., Crantz A. fasc. 2. p. 83. t. 1. f. 3. Clus Rar. pl. h. l. 1. p. 63. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 1. p. 72., Chabr. Sciagr. p. 3. f. 2

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. In Pyr. med. orient. edit. rar.

Ex nemore *de Bué* ad *Gèdre* habui a Bordère; ex *Escoubous* ut ex *Bué*, a Deville; e Pyr. orient. de Herbar. Coder. accepi a filio. Vivit *au Port de la Glère* ex Paul Boileau ad *Esquierry*, ubi jam detexit Leon Dufour, *Lettrs*. Palas. *mont. maud.* apud Bor. St. Vinct. Voy. souten. p. 342. Parentau reperiit *au bois du Tou; au Pic de Gard Munby;* ex *le Llaurenti* stabat in Herbr. Bolos, inter cujus montis stirpes enumeratur a Pourr. It., confirmatur a Timbal *Llaur.*

Cydonia Tournf. Reperiri *Cytoniam* scriptum in Macrob. Saturn. 7. c. 6. non credo, nisi in Codicibus, vel in editionibus sequioris notae; sit pace Heisteri.

Cydonia vulgaris (Bibl. Sacr., Theophr., Virgil., Dioscr. Apic.) Pers. Syn.

Tappuoch Proverbr. c. 25. vers. 11., etc., ex Cels. Hierobot. p. 254., Theophr. Hist. pl. l. 2. c. 3., Dioscr. l. 1. c. 161. Virgil. Mal. aur. Hesper. cf. Fl. Virgil. p. 74-5., Apic. Opson. condim. l. 1. 19., l. 10. c. 11., Athen. 2. (p. 85. ed. Dalech.). Koch. p. 260., Moris Sard. 2. n. 437., DC. Dub. p. 182. Pirus Cydonia L., Bert. 5. p. 171. n. 5., Gaud. 3. n. 1122. P. Cydn. La-Peyr. Herbr. s l. Jacq. A. 4. p. 22. t. 342., Duham. Arbr. arbst. 1. p. 202. t. 83., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 45. t. 87. f. 2. (2.), Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 90. t. 396., Turp. Fl. med. T. 3. t. 126., Mill. Icon. t. 116., W., W., F. N. ab Esenb. Pl. offic. t. 305., Woodv. Hook. Med. bot. T. 3. p. 505. t. 182. Duh. Arbr. Arb. 1. t. 83. a Matth. Matth. p. 240., Camer. Epit. p. 142., Fuchs. Hist. st. p. 374., Trag. St. h. p. 1039., Cord. Hist. pl. crt. 181-2. a fig. Lob. Obs. p. 580., Icon. 2. t. 152. f. 1., Dod. Pempt. p. 795., Aldrov. Dendrol. p. 536, 538. fig., Le Grand. Herb. etc. de Ras., Avic. etc., Paris 1520., vel prope, ad Jean Petit, crt. 70. f. 1., item ex edit. Jacq. Opuert.

♄ Flor. Maj. Fruct. Oct.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 7. Maj. 1845.

Ord. 62. SANGUISORBEAE Lindl.

Placuerunt quibusdam ad *Urticaceas* admotae.

Sanguisorba Fuchsii, Seopol., cum *Poterio* L. Distinctio in duo genera, nec mihi placet, ut non placuit Ruppio (Fl. Jen. 1718. p. 58.), Dillen (Cat. pl. Giss. (1719) ps. 55., et 168.), Boerhaave (Hrt. Lugd. Batv. (1727) P. 2. p. 99.), Hallero (Helv. 1. p. 311., et cum Linnaeo in Litters.), Ludwig (Definit. Gener. 1747 p. 163., ed 2. Boehm. 1760 p. 8. n. 22.), Zinn (Cat. pl. hrt. Acad. et agr. Gotting. 1757), Scopoli (Fl. Carn. ed. 2. p. 111. praesertim), Wiggers apud Weber Primit. Fl. Hols. (1780) p. 14. Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 161. n. 196., qui cum Tournefort (Inst. r. hrb. p. 156.) unicum tantum genus receperunt, quod ita agendum sane esse solemnius nostris diebus sustinuerunt in Italia Moretti, *Bibl. Ital.* T. 70. (1833) p. 436., Bertoloni Fl. Ital. 2. (1835) p. 185., Moris Sard. 2. (1840-3) p. 32., Cesati (S. *dodecandra* rite considerata). Iconogr. Stirp. Italicr. univers. (1842) fasc. 2., ut in Helvetia Spenner Flor. Friburg. 3. (1829) Add. em. p. 1084, De Notars. Reprt. Fl. Ligust. (P. 2. 1848) ns. 614-15. Et hoc idem jam actum fuerat a Salisbury (1796) Prodr. p. 360., qui non solum *Poterium* cum *Sanguisorba* conjungere voluit, sed *Ancistrum* quoque atque *Acaenam* una conjungenda esse ratus est.

Fuit haec et Hispanorum opinio; de *Poterio*, *Acaena*, et *Ancistro* dixit Ortega (ut credimus ex genero Ruiz): « *Quae omnia idem genus naturale cum Sanguisorba constituere videntur* » Phil. bot. Linn. (Matriti ed. 1792) p. 404. Et altius Ruiz: « *In unum consociandu esse opinor Genera Poterii, Sanguisorbae, Ancistri, Acaenae, et Polylepidi, in quibus omnibus dissimilitudinem nullam invenio, praeter staminum numerum, pericarpiorum scabrities, angulos, et glochides, describendi auctorum methodum, et Polylepium esse arborem. Habitus omnino consimilis est, quia folia sunt pinnata, petiolis alatis. Flores in spicas, racemos, et capitula digesti, sessiles, bracteolis, sive squamis solitariis, geminis, aut ternis stipati. Pericarpia nucamentacea.* » Ruiz in litter. ad Anton. Jussieu, reperiendis in Ruiz, y Pavon *Suppl. a la Quinolog.*, Madrid. 1801 p. 142. Improvide obscuravit Ruiz observatione sequente, quae supra dixerat: « *Dubito quin pericarpium Sanguisorbae sit capsula: ac si vera capsula fuisset, haec sola nota essentialem differentiae characterem praeberet.* » Ruiz l.c. Et revera Linnaeus *Sanguisorbae* fructum capsulam perperam dixit, illum *Poterii* baccam! cf. Gener. pl. ed. 6.! ns. 146., et 1069., cito imitatus a Werniseeck (Gen. pl. (Vindob. 1764) p. 41. n. 94.; p. 54. n. 153., a Gilibert Syrt. pl. Eur. T. 2. ns. 152., et 1167. (1785), a Schreb. Gen. pl. ns. 190. et 1445., a Borkaausen, Tentam. disposits. pl. Germ. seminfer. (1809) ns. 370., et 421.: addentes de suo « *Bacca e tubo corollae indurato, incrassato, clausa.*

Accedit haec Ortegae (vel Ruiz) observatio: « *In Sanguisorba sane, quod Linnaeus habuit pro corolla, nihil aliud est, meo judicio, nisi calyx superus: pro calyce vero habuit bracteolas deciduas sub germine. Idem intelligo de Poterio, Acaena, et Ancistro* » Phil. bot. Linn. s.c. p. 404. Sed jam hoc sensu correctionem ediderunt celeberrimi viri Gaertner, (Fr. Sem. 1788 l.s.c.), Jussieu (Gen. pl. 1789 p. 336.), Lamarck

(Ill. Gen. 1. (1791) p. 344. n. 234., modum caeterum considerandi hoc genus a quo non discesserant Tournefort (Inst. r. hrb.), Pontedera (Anthol. 1720 p. 194.), Adanson *(Fam. pl.* 2. 1763) p. 290-1., Scopoli (Fl. Carn. l.c. 1772).

Referam Dillenii quoque sententiam, reperiendam in *Selct. corresp.* Linn. etc. ed. a Smith (1821) 2. p. 91. « *The stamens are not worthy of attention in Sanguisorba, nor ought Poterium to be torn away from than genus. There are more species of Sanguisorba with numerous stamens, than with four only* » Dill. in litter. datis Oxford, 16. Maj. 1737. Habeat suum locum, et hanc Clairville notam sub *Sanguis. minore:* « *Il y a presque toujours des fleurs parfaites, quoique les imparfaites soient les plus nombreuses.* » *Man. Herbor. Suis. Val.* 1819. p. 161. Et hoc in Linnaeum.

Notandum erit, quod perperam Moretti citavit Adanson inter eos, qui unicum de *Sanguisorba*, et *Poterio* genus confecerunt. Adanson *(Famill. Plnts.* P. 2. 1763.) *Pimpinellam (Poterium* L.) et *Sanguisorbam* distincte tradidit, l.c. p. 293. Tournefortius semper genus indivisum sustinuit.

Nolim occultare me *Bencomiae* genus (e *Potr. caudato),* Webb, Berth. Canr. 2. p. 11., ceu caducum considerare.

Sanguisorba major (Fuchsii, Tragi) Fuchs. Cord., Tabern.

Fuchs. Hist. st. p. 788., Trag. St. h. p. 469. n. 2. sin. fig. S. officinalis L., Koch p. 257. n. 1., Bert. 2. p. 186. n. 1., Gaud. 1. n. 324., DC. Dub. p. 174. S. offic. La-Peyr. Herbr.; S. officin., et S. Poterium Chaix Hrbr., ex Timb., qui primam hanc formam S. montanam Jord. referre dicit, Herb. Ch. p. 24.; S. serotina Jord. quoq.; S. pratensis Hall. Jen. (1745.) p. 3.; S. carnea Fisch., DC., ex Ledeb. Ross., cum **S. bracteosa** Bess. ex Eichw.; Pimpinella major Dod. Comm. Engl. Bot. v. 19. n. 1312., Schrank Fl. Monac. t. 363., Flor. Dan. t. 97., Schk. Handb. t. 21., Sv. Bot. v. 5. n. 305., Plenck Ic. pl. med. T. 1. p. 37. t. 63., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 271., Sabb. Hrt. Rom. 2. t. 70., Fl. Bat. t. 1156. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 456., Matth. p. 1033., Camer. Epit. p. 778. vix.; Cord. Hist. pl. crt. 143. b f. 2., Tabern. Krtb. p. 316. f. 1., Icon. t. 109. f. 2., Dod. Pempt. p. 105. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 197. f. infr., robustior foliisv. acutior., Lob. Obs. p. 412. f. 4., f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 120. fig., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1087. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 8. p. 264. t. 18. f. 7.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In pratis montium.

Legi in Pyr. or. ad *Mont Louis*, die 19. Jul. 1836. Habeo ex *Landervieille* a Deville.

Haec *Eusanguisorba* Cesat., sequentes *Rutidopoterium* Cesat.

Sanguisorba mediterranea (Columnae; an Gillenii apud G. Bauh.?) Nob.

Sider. 2.a Column. Ecphr. p. 123. 124. f. inter. Pimp. Sang. min. sem. maj. crassior. Magn. Bot. Monspel. p. 205. Poterium Magnolii Spach Revis. genr. Poter. n. 6., in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 3. T. 5. (1846) p. 38. P. mauritanicum b Boiss. Voy. botq. Esp. n. 614. Moris. Hist. pl. Oxon, 3. S. 8. p. 263. n. 2. t. 18. f. n. 2. mihi videtur.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Atax., or., cum *Olea.*

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, inter *le Boulou*, et *Ceret*, die 11. Maj. 1843; in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 23. Maj. 1851. Vidi ad *Narbonne*, et *aux Corbières.*

Statura sesquipedalis, bipedalis, et ultra. Caules e radice interdum plures, quasi diffusi, raro pauci, aut unicus tantum caulis erectus. Folia magnitudine varia. Et tota planta tum glabra, tunc inferne plus minus pilosa. Odor, et sapor non adeo intensi sunt: unde trahor ad *Pimpinellam Sanguisorbam inodoram* G. Bauh. Pr. p. 84. *b*, n. 2. quae ei missa fuit ex Hispania a D. Gillenio, quamvis hanc ceu dubiam prolationem retinere fas sit.

S. mauritanica Desf. Atl. p. 142. eadem ac nostra species reputatur a Boissier l.c. Huic assentiri me vetant sive notae a Desfontaines traditae, sive Morisoni figura ab eo citata; revera Morison ei retulit Magnoli locum a nobis quoque absque mora receptum. sed ego opinor agi de planta a Magnoliana, sicuti a nostra distincta, cujus adumbratio apud Morison nimis manca est.

Poterium Spachianum Cosson (*Notic. pl. midi Espagne*. Paris 1851. p. 108.) mihi sese obtulit quasi varietas glabrior, ni sistit juniorem plantae statum speciei nostrae.

Potr. microphyllum Jordan probabiliter est varietas foliis minoribus *S. mediterraneae;* cf. Griseb., Schenk Obs. Itin. alpin. 1851. n. 8.

Denique hoc perpendatis: « *Potr. Magnolii a P. verrucoso Ehrh. tantum fructu magis elongato distinguitur, et forsan ab eo non specifice differt.* » Boiss. Reut., Pug. pl. novar. Afr. bor. Hispan. austr. (Genev. 1852) p. 45.

Sanguisorba minor Fuchsii! Cord., Tabern. Ic., Scopol.

Fuchs. Hist. st. p. 789., de hoc cf. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 116. seq.; Trag. St. b. p. 470. Ruellii? Bert. 2. p. 189., partim. Poterium Sanguisorba L., partim, Koch p. 258. n. 1 ? Gaud. 6. n. 2209., DC. Dub. p. 171. partim. P. dictyocarpum. et P. muricatum Spach, Gren. Godr. Fr. p. 502. 503. P. glaucescens Reichnb., et P. polygamum W. Kit., Guss. Sicil. Syn. 2. P. 2. p. 601. n. 1, 2. Ptr. Sanguis. La-Peyr. Herbr.; P. collinum Salisbr. Pr., P. glaucescens Reichnb.; P. platylophum Jord., et P. stenolophum Jord., Pimpinella montana Hall. Jen. p. 2.; Pimpinella minor Cord. Comm. Engl. Bot. v. 12. n. 860., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 131., Schk. Handb. 3. t. 300., Schrank Fl. Monac. 367., Gaertn. Fr. Sempl. pl. 1. p. 162. t. 32. f. 3. (3.), Spach Suit. Buff. Atl. t. 5. f. 1. fl. fr. sem., Plenck Ic. pl. med. T. 7. p. 40. t. 668., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 812., Flor. Dan. t. 1939. mihi quidq. dubia! Zannich. Vnz. p. 210. t. 119., Waldst. Kit. pl. rar. Hung. T. 2. p. 217. t. 198. Fl. Bat. t. 1000. Matth. p. 1034., Camer. Epit. p. 777., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 457., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1087. f. 2., Tabern. Krtb. p. 316. f. 2., Ejusd. Icon. t. 110. f. 1., Lob. Obs. p. 412. f. 3., icon. t. 718. f. 2. ? Dod. Pempt. p. 105. f. 1. Plant., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 8. p. 263. n. 1. t. 18. f. n. 1.

♃ Flor. Apr. Jun. Fruct. per Æstat.

Legi in Pyr. septr. med. *Valle d'Aure*, inter *Sarrancolin* et *Arreau*, die 10. Jul. 1852; in Pyr. Arag. ad *Loarre*, die 2. Jun. 1858. Habeo a Deville e *Tarbes*, atque e *Cauterets:* vidi ad *Bilbao*, et per Cantabriam.

Herba plus minus glauca, viridis, et sub-caerulescens: insuper glabra, pubescens, aut pilis longis hirsuta. Foliola subrotunda, cordata, oblongata, cuneata in specimine Devilleano e *Cauterets*, serraturis obtusis, aut acutis variantia. Sapor, et odor plantae non ubicunque ejusdem vis.

Planta a me lecta in Valle *d'Aure* forte strictius respondet *Poterio muricato*, (Caesalp.) Spach, quod idem est ac *P. polygamum* Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. 2. p. 217. t. 198. Hasce, a Spach differentes species putatas, separare, vel recognoscere noluerunt Le-Maout. Decsn. *Fl. Jard. Champs*. p. 437., aliique, a quibus me amovere nequeo.

Forte ad hanc nostram pertinet speciem *Elatine Pimpinaria* Ruellii, De Natur. Stirp. l. 2. c. 136. p. 596., cf. et l. 2. c. 89. p. 784. lin. 38., p. 792. lin. 34.

« *Pimpinella autem vera alia est Sanguisorba Fuchsii, cui a Peponis, seu a Cucumeris odore nomen inditum puto. M autem litteram ante P recentiores indocti saepe ponunt, et Graeci hodie praesertim: quare pro Peponella Pimpinella ab indoctis vocata est.* Conr. Gesner in litteris datis ad Holtzachium, Tiguri 24. Sept. 1564., ex Collect. Epist. medic., ed. Frosch (1557) crt. 87. *b.* Linnaeus properatim dixit *Pimpinellam perversam ex erronea lectione veterum* pro *Bipennula,* Phil. bot. § 239.

Sententiam venuste composuit Boehmer: « *Pimpinella vel potius Bipinella, a foliorum binis ordinibus pinnatim digestis.* » Lex. r. hrb. p. 160. eodem ac Schrankii sensu, quem cf. Prim. Fl. Salisb. p. 89. Obs.

Alchemilla Trag., Tournf. Genus cum *Rosaceis* potius jungendum, ex Roep. *Bot. Zeitg.* n. 28. 1836.

SECTIO 1.ª **ALCHEMILLA** L.

Alchemilla vulgaris (Brunfelsii) Clus. Rar. pl. h.

Brunf. Herbr. 2. p. 67., ubi dictum hoc esse Leontopodium Hieronymi Herbr.; et Brunf. f. 3. p. 79. Koch p. 256. n. 1., Bert. 2. p. 204. n. 1. partim., Gaud. 1. n. 363. A. vulgr., et A. hybrida Hoffm. DC. Duby. p. 174. ns. 1, 2. La-Peyr. Herbr., et A. pubescens, M. a Biebrst., La-Peyr. Herbr.; A. hybrida Hoffm. Ramd. Pic du midi, Benth. Cat., A. ceylanica Monn. ex Wight.; A. subsericea Reut., A. glabra Du Mort., A. major Caesalp. Herbr. Engl. Bot. v. 9. n. 597., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 8., Flor. Dan. t. 693., Sv. Bot. v. 4. n. 8261., Schrank Fl. Monac. t. 353., Schk. Handb. t. 26., Sturm Heft 2., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 489., Fl. Batv. v. 7. t. 552., Wight. Ic. pl. Ind. or. t. 229., Berger Phytonom. 2. p. 127. cum tab a, Hayn. Term. bot. t. 43. f. 1., Plenck Ic. pl. med. T. 1. p. 40. t. 60., Turp. Fl. med. T. 1. t. 14., Garid. Aix p. 15. t. 4., Matth. p. 1177., Camer. Epit. p. 908. Fuchs. Hist. stirp. p. 612., Trag. St. h. p. 512., Dorsten. Bot. crt. 22. D., Le Maout Decsn. Botnq. 1868. p. 301., Lonicr. Nat. h. crt. 217. C., Lob. Obs. p. 378. f. 3., Icon. t. 663. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 108. f. 2. ead., Dod. Pempt. p. 140. f. infr., Pluk. Phytgr. t. 240. f. 2., Barr. Ic. t. 728., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398., fig., Park. Theatr. p. 538., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 195. t. 20. f. 1. bis.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. Arag. supra *Bielsa* m.ᵉ *Montinier*, die 28. Aug. 1845; ad *San Cosme de Guara*, die 15. Jun. 1850; in m.ᵉ *Turbon*, die 17. Jun. 1861, in Pyr. or. summitate montis *Cambresdazes*, die 11. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *Hormigué*.

Late viventem in Apennino Italiae meae, inque Pyrenaeis hanc speciem faciliter observavi: characteres ad distinguendas plures species a dimensione et proportione partium, foliorum ac stipularum incisione, superficie plus minus pilosa, vel tomentosa, minime faciendi sunt. Schmidt, quamvis in omnibus non aeque excellens, et cujus Floram Bohemicam (inchoatam) interdum nimis subtili artificio mactam deploramus, optimas interdum edidit observationes, inter quas e praestantissimis habeo quas de specie exaravit: « *Pro vario solo natali habitum mutat; sic ex vallibus usque ad summa cacumina montium ascendit* (inverso tramite rem ego sumpsissem), *et gradatim aliam faciem induit* (p. err. *intuit*), *ut ille qui minus attentis oculis plantam summorum montium* (bene) *examinat, omnino crederet diversam ab illa, quam in pratis depressis conspexit.* » Fl. Bohem. C. 3. p. 88.; ubi varietates octo praecipuas enumerat, auctor caeterum cujuscunque distinctionis amantissimus. Est tamen rei ampliator Schmidt dum addit: « *Caeterum in hac specie nullum forte* (transeat *specimen invenitur, quod alteri alterius penitus conveniret:* » l.c. p. 89. Cf. etiam Pohl Fl. Bohem. p. 152. n. 252.

Item Hooker: « *In proportion as it grows in more elevated situations upon the mountains, it becomes smaller, more downy, and the A. hybrida of Pers.* » Flor. Lond. cit. n. 8. Quod porro non semper habet locum, quum et mihi contigerit videre plantam glabriorem interdum in locis editioribus, ut demonstrant specimina lecta in editiore parte montis *Turbon;* et Ramond in ipsis Pyrenaeis vidit statum magis pubescentem cum typo simul crescere, simulque ad editiora conscendere, diminuta tantummodo partium dimensione; cf. *Mém. Pic du midi,* in

Mém. Mus. Hist. Nat. Par. T. 13. (1825) p. 273. n. 125. Attamen Halleri observatio, generatim considerata, bona est, eam generali, receptaque sententia congruens, plantas alpinas vestire habitum contractiorem, induratum, villosiorem.

Stirpem pentandram, perigonioque decemfido percepit Host, cf. Fl. Austr. ed. 2. p. 219. *Alchemilla* olim serio, hodie jocose, ita appellata maneat, ut nomina poetica, mytologica, et similia manserunt. Caeterum nomen barbarum; latine contortum, et diminutum, vix tolerandum fuisset. Plures sunt mulieres, quae hujus herbae virtutem in amantium admirationem pleno corde porrigerent: cf. Dod. s.c. sub fine cap.

Alchemilla pyrenaea (Fagoni, Tourneforti) Dufour Lettr. Palass. (1821) et Herbr.!

A. minim. glabr. fols. elegants. serrats. D. Fagon, Schol. Bot. p. 231.; Tournf. Hrt. Paris. et Herbr., teste La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. Suppl. p. 27. Duf. Lettr. 3. mont. maud. apud. Bory de St. Vinct. Voy. souterr. p. 353. not. 2., Soy. Willm. Obs. pl. Fr. p. 59. A. [illegible] apud Wimm. Grab. Siles. (1827) n. 221., et Wimm. Schles. ed. 1857. p. 542., Koch p. 257. [illegible] n. 361. Mut. Fr. p. 343. n. 3. A. vulgaris *g* DC. Fr., *b* DC. Pr. P. 2. p. 589. n. 2., [illegible] A. vulgaris var. fimbriata La-Peyr. Herbr.: A. fimbriata Herbr. March., ex [illegible] matifida Tausch in litter. ad amic., ex Wimm. Grab. Siles. Reichb. Ic. cr. G. 1. t. 4. f. 4[illegible] Heft. 56., Flor. Dan. t. 2101. mediocr.; insuper. fl. sub-coerul. Mut. Fr. Atl. t. 16. f. 95.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. editioribus med. potiss.; in orient. rara.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *d'Aure*, *a la Sierra de Azet*, l.d. *Sarujes*, die 21. Jul. 1852. Habui ex *le Port d'Oo* a Dufour! ab *Isrue* e *Castanesa*, sed, ut puto, e *Basibé* supra *Castanesa*, ubi egomet speciem offendebam, ut eamdem vidi supra balnea *de Panticosa*, et *al Puerto de Venasques*. Accepi insuper a Deville ex m.[e] *Lhieris*, et specimen aliud Pyr. septr. quoque, loco speciat. non ind. Vivere *à la Hourquette* (p. err. *Tourquette) de Courtch* testatur Gay, Coron. Endr. Pyr.: *au Llaurenti* Timb., in m.[e] *Caranza* Freyn, et Gautier.

A. pyrenaeam propriam sistere speciem, ab *A. fissa* alpina distinctam foliorum lobis ovalibus, nec rotundatis, stipulis angustioribus cum Griseb. et Schenk, Obs. It. alp. 1851. n. 8., ego persuasus non sum.

Sed est ne haec revera bona species? Varietatem *A. vulgaris* lectam in m.[e] *Montinier* contractam, parce pilosam, pallidam, diceres intermediam formam inter *A. vulgarem* et *pyrenaeam*, quas una comprehendit Bertoloni Fl. It. 2. p. 204. n. 1., quod ita agendum alii quidem suspicati sunt. cf. Roem. Sch. Syst. Vegt. Mant. el. 4. p. 312. n. 2. Obsequii inimicum habet *A. pyrenaea* Grenier ex hujus observationibus, ita ut de ea trepidandum sit. Krocker primus in ea vidit varietatem *A. vulgaris* cf. Fl. Siles. n. 247. *Singular. variet.* etc.

An varietates 4. et 5. Schmidt Fl. Bohem., de *A. vulgari* ad hanc potius *pyrenaeam* spectant? Sin aliter, et si revera *A. vulgaris* sunt, tunc Schmidt etiam testis est *A. vulgarem* glabram in regionibus editioribus provenire. Curiosum est observare quomodo sese permutarunt Galli: Mutel prius *A. pyren. vulgaris* varietatem declaravit, Fl. Dauph., mox speciem sustinuit Fl. *Fr.* c.; Grenier e contra defendit *Fr.* p. 565., prosternit *Fl. Jur.* c.

Alchemilla alpina (Gesneri, et Caesalpini) L. Sp.

Gesn. Hrt. Germ. cert. 248. Argentar., Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 65. n. 162., Ic. Pints. l. 11. c. 24. p. 557. Koch p. 257. n. 4., Bert. 2. p. 207. n. 2., Gaud. 1. n. 366. DC. Dub. p. 174. n. 3. La-Peyr. Herbr. A. argentea Asso Syn. Arag. n. 137., A. pentaphyllea Muntng.: A. minor Caesalp. Herbr.; A. conjuncta Bab. ex Hook. et Arn. Engl. Bot. v. 4. n. 214., Flor. Dan. t. 49., Sturm. Heft 51., Poir. Hist. pl. Eur. t. 111. rudit., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 346. t. 73. f. 1., Duchsn. Pl. ut ven.

Atl. t. 103., Berger. Phytonom. 2. p. 125. cum tab. Clus. Hisp. p. 489-90., et Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 108. f. 1., Camer. Epit. p. 909., Munting. Phytogr. p. 19. t. 90. Barr. Icon, t. 756., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 195. t. 20. f. 3., Pen. Lob. Advrsr. p. 307. f. snpr., Lob. Icon. t. 691. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398. fig. 1.

♄ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editioribus.

Legi in Pyr. Cantabr. supra *St. Jean pied de port,* m.e *Arola*, die 8. Jul. 1841. Ex *le Pic de Gabizos* habeo a Deville.

Citata Clusii icon non adeo correcta est, ostendens folia apice integra: caeterum e speciminibus Cantabricis! eam desumpsit Clusius. Mirum tam serviliter imitatum fuisse a Morison, Histor. pl. Oxon. 2. S. 2. t. 20. f. 3., quem merito reprehendit Lightf. Fl. Scot. p. 120. n. 2. « *male, quinque folia non apice serrata.* » Sed quid dices de Ab. Nocca, qui radicem non praegrandem in figura Clusii, sine ratione carpit, praetermissa quacunque de foliis observatione? Cf. Nocca Domin. Monitum, etc. in Ticin. hrt. Acad. pl. sel. fasc. 1. (1800) p. 25.

Alchemilla pentaphylla (G. Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Pr. p. 138. cap. 10. Koch p. 257. n. 5., Bert. 2. p. 209. n. 3., Gaud. 1. n. 365. La-Peyr. Herbr. Bocc. Mus. pnt. p. 18. t. 1.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. In Pyr. septr. med. editior. rariss.

A. pentaphylla e m.e *Sisole* deget in Herbr. La-Peyrouse, eamque vivere in Pyrenaeis credam, quamvis nullus testis gravis rem confirmans, nostris diebus, apparuerit. Videbis Philippe, hominem mercenarium, stirpem *à la Maladetta* et *à Clarabide* indicantem, *Fl. Pyr.* p. 296., quibus locis, non ego, neque amici eam invenimus: posset tamen ibidem reperiri. Quaedam obscura, vix attentione digna, de hac planta projecit Zetterstedt *Pl. vasc. Pyr. principls.* p. 89. Obs. Stirpem ad *Salvanaire,* et *au Mont Llaurenti* vivere vitam dixit Pourr. It.; refragatur Timbal, *Llaur.* p. 359.

Sub hoc nomine in Herbr. Marchant, Tolosae asservato, e monte *de Vignec* reperii *A. pyrenaeam*, quae pariter ibidem conspiciebatur sub nomine *A. fimbriatae*, item e m.e *de Vignec.* Adeo diversae sunt species, ut in suspicionem venerim veram *A. pentaphyllam* ex illo Herbario sublatam fuisse, et cum alterius speciei specimine suppletam, in illis male versatis Reliquiis Marchandianis. Apparet e Timbal, et Loret *Herb. March.* in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 7. (1860) p. 21. *A. pentaphyllam* veram iterum ex *Vignec* apparuisse, quod evenit una jungendo alterum Marchand herbarium, dum ego unicum tantum (e duobus Herbariis patris, ac filii) reapse inspexi.

SECTIO 2.a **APHANES** (L.), generis neutri, ex St. Lager.

Alchemilla arvensis (Car. Stephani?, Penae, Lobelii) Scop. Fl. Carn.

An Empetrum (Perce pierre) Car. Steph. Nomin. arbor. frut. herbar., Lutet. ed. 3. 1547. p. 10.? Pen. Lob. Advrsr. p. 324. Koch p. 257. n. 6., Bert. 2. p. 210. n. 4., Gaud. 1. n. 367., Moris. Sard. 2. n. 424., Timm. Corret. ad Flor. Megapolit. apud Roem. et Uster Mag. Bot. T. 2. P. 3. (1789) p. 770., DC. Dub. p. 174. n. 5., Wulf. Fl. Nor. n. 411. Aphanes arvense L. La-Peyr. Herbr.; A. occidentale, et A. cuneifolium Nutt. ex Torrey Explor. Surv.; A. trilobum Gilib. Exerc. phyt., A. minima Ovid. Montalb. Hrt. botanogr. Ind. p. 10. Engl. Bot. v. 15. n. 1011., Schk. Handb. t. 26., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 346. t. 73. f. 2., Flor. Dan. t. 973., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 490., Flor. Batv. v. 7. t. 553., Lamk. Ill. t. 87. Lob. Icon. t. 727. f. 1., Ovid. Montalb. Icon. T. 3. p. 240., Tabern. Krtb. 288. f. infr. mal., Icon. t. 96. f. 2. Columm. Ecphr. p. 145-6. fig., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 27. p. 74. f. 3., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 195. t. 20. f. 4.

⊙ Flor. Maj. in Æstat. Fruct. Æstat. Oct. Legi in Pyr. or., *Roussillon*, inter *Ceret*, et *Reynes*, die 26. Maj. 1843. Habeo a Deville ex *Bouille-Bareille*.

Occurrunt individua, in quibus florum pedunculi sunt manifestissimi. Semen unicum (ovato-compessum, nitidum) reperii in acheniis a me examinatis in Pyrenaeis et in agro Lucensi, Italiae meae. Item observatum est a Ray, Boerhaave, Roth, Pollich, Desfontaines, Timm, Willdenow, Succow, Thore, Villar, Wulfen, Savi, Borkhausen, Moris, aliisque; non sic a Dillen, L., Reyger, Nonne et Planer, Scopoli, Mueller, Vernisceck, Moench, Gilibert, Heller, Krocker, Lamarck, Schultes *(Œstr.)*, Jussieu, Necker, Thuiller, Allioni, Persoon, Balbis *(Lyon.)*, Hooker, Holandre, Bruinsma, Link *(Handb.)*, aliisque imitatoribus, qui semina duo se reperiisse autumant. Forte res ista variationi obnoxia est, unde appareret recta Smith, et Bertoloni (eum imitanti) observatio: « *The stamens generally 4, are often solitary..... and like A. vulgaris has often 2 pistills.* » *Engl. Fl.* p. 225.; et *semina quandoque bina* descripserat in Fl. Brit. p. 191. n. 3., imitatus a DC. Fr. n. 3727. Item « *Flores variant Monandri et Tetrandri, Monogyni, et Digyni,* » Bert. l.c. p. 211. In eumdem modum *stilis subinde duobus* descripsit Hagenb. Fl. Basil. p. 158. n. 4., itemve Roem. Sch. Syst. Veget. T. 3. p. 471. n. 9. Diversis verbis eamdem rem enunciaverat Planer, *Variat pistillo unico,* Ind. pl. Ersurt. (1788) p. 69., et Heller declarare: « *Sem. 2...... uno saepius abortivo*, Fl. Wirceb. p. 158. n. 72. (1810); itemve Wahlnb. Fl. Sv. ed. 2. n. 192., sicque Kunth: « *Variat stilis et seminibus duobus* » Flor. Berol. 1813 p. 48., quod in ed. 2.ª confirmavit St. Amans: « *Nous avons observé...... presque toujours une seule semence, rarement deux.* » *Flor. Agen.* p. 73. Obs.; Lejeune Fl. Spa p. 83. idem asserit, Mackay « *Germens one or two* » Flor. Hibern. p. 106. n. 3. sicque Hook. et Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 132., ut Anglis Floristis e primis demonstraverat Withering, *Bot. Arrang.* 1776. p. 87. Moench, qui En. pl. Hass. 1777. n. 133. semen semper unicum viderat, mox, Meth. (1794) p. 690., recognovit stirpem *in fertiliore solo variare* seminibus *duobus,* ut in planta culta vidit Besser, quem cf. Fl. Galic. A. n. 180.

Quae res adhuc solemnius declarata est a Gaudin hisce verbis: « *Semen..... plerumque unicum, quandoque tamen duo.* » Quod jam antea viderant Afzelius, et Wadsber De Vegetab. Svecan. (1785), Gilib. Gener. Eur. n. 178., Moench Meth. (1794) p. 690., ut Poiret, qui ad *Soisons* Galliae se vidisse refert tunc ovula duo, saepius vero unicum *Dict.* 5. (1804) p. 178., et ante hosce etiam Fabricius, Primit. Flor. Butisbag. 1743 p. 41., et En. pl. hrt. Helmst. 1763. p. 357., ed. 2., sic et Hall. Helv. 2. n. 1569. *semina saepe duo dicens*, Gilib. Exerc. phytolog. 2. p. 430. n. 52., Buxbaum « *Quandoque gemella....* « *semina* En. pl. Hal. 1721. p. 12.

Erravit porro Laicharding, Veg. Eur. 1. p. 105., asserens: « *semen unicum, nunquam duo.* » Nec praetereundae sunt observationes factae in speciebus affinibus *A. tripartita, orbiculata*, et *pinnata*. « *Tres nostrae Alchemillae species diandrae, et digynae sunt. Quosdam etiam flores gemellos, et nonnullos monogynos monospermosque in tribus speciebus observavimus.* » Ruiz, et Pav. Fl. Per. Chil. T. 1. p. 68. Cf. etiam *A. sibbaldiaefoliam* Humb. Bonpl.; *A. pectinatam* Eorumd., *A. nivalem* H. B. K.

Finem denique hujus rei faciam referendo Gaertneri effatum: « *Ab Alchemilla separari non meretur Aphanes, si quidem in hortensi planta saepius, in spontanea fere constanter unicum duntaxat reperiatur semen.* » Fr. Sem. pl. p. 347.

Ord. 63. ROSACEAE Juss.

Sub-Ord. 1. ROSEAE DC.

Rosa Virgil., Ovid., Varr., Plin., Tournef., Wimm. Grab. Fl. Siles. P. 2. p. 80. Gen. 251., Godet *Fl. Jur. Suppl.* p. 61., et 78. Nunquam satis repetita Divi Scopoli sententia: « *Fungum et Rosam quisque noscit, species vero genuinas utriusque generis* (sic) *ne Botanici quidem consumati* » Scop. Fl. Carn. ed. 2. p. 351. « *Species Rosarum difficile limitibus circumscribuntur, et forte Natura vix eos posuit* » L. Sp. Brot. Fl. Lusit. 2. p. 346. (*forte* detracto). Reapse a Linnaeano effatu dedesumens « *Species Rosarum difficillime limitibus circumscribuntur, et forte Natura vix eos posuit* » L. Sp. pl. p. 705. Item Fries: « *Varium et mutabile semper Rosa; fragilis spes et inanis contentio species innumeras divellere* » Nov. p. 141.

SECTIO 1.ª **SANGUISORBAEFOLIAE** (*Pimpinellifoliae* Koch) Nob.

Rosa lutea (Dioscorid.) Anguillr., et Veter. plur., Mill. *Dict.*

Diosc. l. 1. c. 130. Koch p. 246. n. 1. R. Eglanteria Bert. 5. p. 188. n. 2., Gaud. 3. n. 1138., Asso Enum. St. Arag. etc. in Oryct. etc. p. 161. n. 88., DC. Dub. p. 176. n. 9. *a* R. supina Gesn. 201., ex Kischl.; R. aegyptiaca vulgo, ex Tabern., R. sulphurea Guébb. ex Kantz. Redout. Thor. Ros. ed. in fol. T. 3. p. 19. cum tab., Nouv. Duham. T. 7. p. 45. t. 14. f. 1., quamvis petala intus rubella praebeat; Curt. Bot. Mag. t. 363., Kniph. Cent. 7. n. 77., Bot. Reg. t. 46. Lob. Ic. 2. t. 209. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 1495. f. 2., Icon. t. 1087. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 47. f. 2., Dalechamp. Hist. pl. Lugd. p. 126.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. Sept.

Statura sub-orgyalis, folia sature viridia, flores saepe copiosi, petala magna lutea, fruticem spectatu pulcrum reddunt. Foliola raro plana conspexi, saepius concaviuscula vidi; in illis solemnes sunt glandulae, quae serraturas terminant. Urceolus calycinus nitidus. Petala in illorum interiore parte quidquam saturatiora sunt; generatim petala quinque vidi, rarius stamen unum aut alterum in petalum mutatum, aut quasi mutatum. Antherae sagittatae. Stigmata lutea, neque purpurea, ut declarata sunt a Seringe, et a DC. Duby, minus adhuc atropurpurea, ut describuntur a Bertoloni. Compago foeminarum, seu pistillorum breviter emergentium valde piloso-sericea inspicitur. Odor florum in viva planta ingratus (unde nomem *Rosa di cimice* hujus speciei inditum), in exiccata debilior, et gratus etiam congenerum more evadit; foliorum quidquam foetens, fere *Mali Cotoneae*, gravior si digitis folia confricentur; nam folia per marginem tantum glandulosa non sunt.

Provenit sat frequens circa urbem Jacam, ubi plurimis in locis vidi, sed alibi per Pyrenaeos mihi non obvenit. Patriam adhuc obscuram hujus speciei me reperiisse non credo, et puto singularem et pulcram *Rosam* e longo tempore per curiosorum hortos vagantem, indidem aufugisse, repertoque solo, coelo, climate sibi propitiis, cicuravisse, et

jus indigenae sibi acquisivisse hic, et illic, et ad Jacam quoque, ubi primus eam ceu spontaneam indicavit Asso (1784). Hodie in hortis ad *Jaca* non colitur.

Rosa pimpinellifolia (Clusii) Ger. J. Em. p. 1270. Sering. apud DC. Pr. (excl. R. myriac.); Du Mort. Ros. Belg. n. 1., Déségl. ap. Bill. Annot. (1855) p. 9. R. spinosissima Bert. 5. p. 187. n. 1., Gaud. 3. n. 1134., DC. Dub. p. 177. n. 11. R. spinossima Bert. 5. p. 187. n. 1. Gaud. 3. n. 1134., DC. Dub. p. 177. n. 11. R. spinss. La-Peyr. Herbr., et R. pimpinellifolia La-Peyr. Herbr. s.l.; R. glauca Pourr. Chl. Narb. n. 952.? R. affinis Timb.? R. Ripartii Desegl., R. arvina Tabern., R. dunensis Dod. Red. Thor. Ros. 1. p. 84., et 2. p. 99. (ed.): Pall. Fl. Ross. P. 2. p. 62 t. 75., Nouv. Duham., T. 7. p. 19. n. 9. t. 16. f. 2., Bull. Fl. Par. t. 277. Red. Thor. Ros. ed. in fol. T. 1. p. 83. cum tab., et p. 85. (humil.), et T. 3. p. 23 cum tab.ae (inerm.); Flor. Batv. v. 2 t. 96. Jacq. Fragm. bot. p. 179. t. 124.; Engl. Bot. v. 3. n. 187., Sv. Bot. v. 8. n. 559., Flor. Dan. t. 398., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 864., Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 116. f. 1. 2., Dod. Pempt. p. 187 ex Clus., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 40. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 108. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 1496. fig.a, Icon. t. 1088. f. 2.

Clus. Pann. A. p. 111. fig., et p. 112-3. descr. et p. 114. fig. cum fructbs. Koch p. 246 n. 2

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. In montan., et editis.

Legi in Pyr. or. ad *Cerdaña*, ad *Fontromeu*, die 20. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *le Lac de Miguélou*. Observatur pulcherrima *au Cirque de Gavarnie;* ego vidi descendentem usque ad *Liadena*, Pyr. Navarr., neque in sequentem mutatam!

Rosa myriacantha (Dalechampii) DC. *Fr.*

Cynorrhod. polyacanth. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 127. f. 1.; confirmatur e textu lin. 17. Aliter etc. DC. Fr. 4. n. 3698., et 5. (p. 533.); Marsch. a Bieb. Fl. Taur. Caucs. T. 3. p. 337. n. 972., Pronville, Monogr. Rosar. Lindl. (gallice) p. 62. n. 29. R. pimpinellifolia Sering. in DC. Pr. P. 2. p. 608. n. 54.; DC. Dub. p. 177. n. 11. *b* R. pimpinellf. *d* Gren. Godr. Fr.; *g* Koch Syn. (si eamdem ac nostram plantam vidit?); Le Mah. et Decaisn., var. etiam apud Wallr. Ross. p. 119. R. parvifolia Pall. Ross. 2. (1788) ex M. a Biebrst., confirm. a Lindl., Pronv., Wallr., et Ledeb., R. tuschetica Boiss., R. granatensis Willk. (evidenter). Red. Thor. Ros. ed. fol. T. 1. p. 11. cum tab.; ed. 2. T. 1. group 6. fig; Lindl. Monogr. Rosr. p. 55. n. 34. t. 10.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Sept. In Pyr. Catal., or., cum *Olea*.

Legi in Pyr. Catal. *a la Conca de Tremp*, monticulo vulgo *Lloba*, die 15. Jun. 1846; in Pyr. or., ad *Roussillon*, supra *Collioure à Consolation*, die 6. Sept. 1843. Observavi ad *Pons*, *Mont magaste*, latius vero *a la Conca de Tremp*.

Facies ei curiosa, statura humilis, glandulae, et aculei numerosissimi, flores albi; foliola parva, serraturis in eis compositis, ast non semper, nam eae dantur integrae, 2-3-4-pliserratae, majores, minores, regulares, irregulares, glandulosae, et eglandulosae: unde patet quam pauca speciei viderit specimina Hooker, qui scripsit: « *R. myriacantha DC. is made by Seringe a var. of our R. spinosissima; but its glandulose leaves seem an essential difference, and their serratures in all that I have seen are compound.* » *Brit. Fl.* ed. 1. p. 227. n. 4.

Observaveram jam *a la Conca de Tremp*, ludere hanc speciem quoque pedunculis calycibusque hispidis, vel uno et altero glabro, aut omnibus glabris; generatim vero cynarrhodia glabra conspiciuntur; hoc idem confirmavi iterum ad *Figueroles de Tremp*, die 31. Aug. 1853, ubi reperii stirpem pedunculis, fructibusque glabris praeditam, sepala non convergentia, sed patentia, et reflexa, cynarrhodia coriacea, ovato-rotundata, coccinea.

Praecipui rami generatim simplices, ni secti fuerint, pedales, sesquipedales, cortice fusco praediti, praesertim sub juventute; et tales conspiciuntur teneriores aculei, qui adulti aeque cinerascentes eveniunt. Hi aculei non sunt feroces, imo sat mites. Foliola glandulosa fragrantem emittunt odorem.

Semper in regione *Oleae*, longe a *R. pimpinellifolia*, absque intermediis formis hanc ego vidi speciem, reperta etiam *R. pimpinnellifolia*, cum *Olea* ad *Liadena*, nullimode cum hac nostra confundenda. Bentham, et amici mei Monspelienses, Dunal, De Girard, Viguier ceu peculiarem speciem eam semper salutarunt. Nescio quo errore Bentham, *Cat.* p. 116., speciem Gouanio tribuerit. Fatendum est DC. laxa manu eam descripsisse, unde forte quorumdam titubatio, aut de stirpe contortum judicium. Caeterum primus de hac stirpe disceptavit Dalechampius l.c.; post quem video J. Bauhinum, Hist. pl. 2. l. 14. p. 41. *a, Hanc nos*, etc. de ea loquutum fuisse speciminibus ei a Cherlero ex agro Narbonensi allatis. Non fugit viro sagacissimo maxima speciei affinitas cum *R. pimpinellifolia*, pone quam collocavit.

Suspicatus sum *R. granatensem* Willk. En. pl. Hispan. Algarb. n. 68. (cf. *Linnaea* V. 25. 1852. p. 24.) esse hanc eamdem *R. myriacantham.*

Monet Thorey stirpem frigidiores hyemes non tolerare, et mori, si eam tueri neglexerint hortulani: observat insuper idem Thorey quod a Desvaux indicatur speciei varietas magna **b** *(Journ. botq.* 2. P. 2. 1813. p. 110. n. 9.*)*, in qua aculei rariores, imo pauci occurrant, quapropter nomen specificum *myriacanthae* vix sustinendum fore ei videatur. Sed si in speciei geographica distributione melius attendisset, et si praecitatam varietatem in Alpibus indicari attendisset, profecto mecum satius reputavisset citatam illam varietatem *R. myriacanthae* ad *R. pimpinellaefoliam* potius afferre, inter cujus speciei lusus conspicua est illa *R. mitissima* Gmel., Bad. Als. 4. p. 358. n. 758. * aculeis ferme destituta. Fatendum vero est *R. pimpinellifoliam pumilam*, montium Europae septentrionalis incolam, Red. Thor. *Ros.* in fol. T. 1. p. 85. cum tab., cui affertur *R. pum. spinoss. foliis pimpinll. glabrs. fl. alb.* J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 40., magnam cum nostra planta similitudinem prae se ferre!

Non mirum itaque fuit, si planta, quae nec characteres firmos possidet, neque faciem propriam portendit, a multis pro legitima specie repudiata est. Facile sese objiciebant aliae species, quae varietates pumilas, microphyllas, et spinosissimas offerunt; conferatur de *R. canina* ea varietas, quae *R. aciphylla* Rau; item de *R. canina* elegans varietas illa, quae *R. myrtifolia* Hall. fil.; de *R. rubiginosa* lusus ille, qui fuit *R. micrantha* DC., vel *R. resinosa* Lej., etc.

Rosa alpina (Tragi, Bursr.) L. Sp.

Trag. Krtb. p. 988., vel St. h. n. 3., ex Wallr.; R. saxatilis color. flor. ruberr., Camr. Epit. p. 99. ex Wallr. R. alp. rubr. spins. carns. Pl. Mart. Bursr. V. 25., ex L. Am. Acad. T. 1. (Erlng. 1787) p. 170. n. 237. Koch p. 248. n. 5., et p. 444., Bert. 5. p. 207. n. 14., et 10. p. 498., Gaud. 3. n. 1144., Gmel. Bad. Als. T. 2. p. 419. n. 761., Gren. Jur. p. 227., DC. Dub. p. 177. n. 14. La-Peyr. Herbr., et L. pyrenaica Gouan, cum R. lagenaria Vill., et R. montana La-Peyr. Herbr. R. rubella Sm. confirm. a Wallr. Ros.; R. gentilis Sternb., Koch ex Bert.; R. glandulosa Bell.; et Mut.? saltem quoad pl. Pyrenaeor., R. laxa Retz. Spr., DC. ex Ledeb. Ross. Red. Thor. Ros. in fol. T. 2. p. 111. cum tab., et T. 1. p. 57. lagenr. var.; et S. 3. p. 15. (debil. var.), deque aliis varietatibus cf. T. 2. p. 55-6., Jacq. Hrt. Schoenbr. 4. p. 8. t. 416., Jacq. A. 3. p. 43. t. 279., Gouan Ill. p. 31. t. 19. f. 2., Engl. Bot. v. 36. n. 2521., et Suppl. v. 1. n. 2601. f. 3., fruct., Sturm. Heft 26., Lindl. Bot. Reg. v. 5. t. 424. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 39. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 106. f. 5.

ħ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In montan. editis.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 8. Jul. 1836, ibidemve *aux prats des Avallancas*, die 6. Jul. 1837; ad pontem *de la Llagone*, die 18. Aug. 1837, in Valle *d'Eynes*, die 30. Jun. 1837. Habeo a Baillet ex *le Gouffre d'enfer vallis de Lys* supra *Luchon;* a Deville ex *Péne blanque près Nistos*, ex *le Pic du midi d'Arrens*, et ex *Tucoy.*

Cynarrhodia raro globosa, et hispida; frequentius ovoidea, et glabra: taliaque sub sua *R. pyrenaica* describere Jacquin Hrt. Schoenbr.

R. pyrenaea Gouan laevissimus lusus est, qui vix tolerandam varietatem constitueret apud eos, qui distinctiones hujuscemodi adhuc in pretio tenent, vel iis sese delectantur. Sub ingressu Vallis *d'Eynes* observabam (die 30. Jun. 1837, loco Gouani autoptico) individua plura *R. alpinae*, in quibus pedunculi, et calycis laciniae generatim glandulis induta erant; sed non defuerunt interdum in ejusdem individui ramis flores cum ovariis plus minus glandulosis, aliique cum calycis laciniis alterne glandulosis, et eglandulosis; quod et alibi quoque per Pyrenaeos observare contigit. Nulla alia separationis nota extat.

Pourret in suo Herbr. Matrit. asservato *R. pyrenaeam* Gouan in speciem receperat, cui synonyma sequentia retulerat: *R. sine spins. flor. minr.* G. Bauh. Pin. p. 482. n. 15., *R. spins. colr. pen. faecum vini rubr.* J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 35., *R. sin. spin. alter.* Clus. h. p. 115. (2. a G. Bauh. citat.), ex *Nuria* P. (Quae synonyma posse reapse afferri ad *R. alpinam* vix est quod dubites. Antiquum alterum a Krocker, Flor. Siles. n. 767., propositum, quod praetereundum non erit, illud est *R. alp. rubr.* Schwenckfelt Stirp., Fossil. Siles. Catal. (1602.) p. 184.

SECTIO 2.ª **CINNAMOMEAE** Koch.

Rosa rubrifolia (Scheuchzeri) Vill. *Dauph.*

Scheuchz. It. alpn. 7. p. 518., ex autops. loci Hall. Helv. n. 1101. *b*; quod confirmavit Gaudin. Koch p. 249. n. 8., Bert. 5. p. 203. n. 12., Gaud. 3. n. 1139., DC. Dub. p. 177. n. 12., Du Mort. Ros. Belg. n. 9. La-Peyr. Herbr.? R. glauca Pourr. in Herbr. Parisiis asserv., R. glaucescens Wulf. Nor Jacq. Fragm. p. 70. n. 221., t. 106., Nouv. Duham. T. 7. p. 15. n. 4. t. 10. f. 1., Lindl. Bot. Reg. v. 5. t. 430., Bellrd. Append. ad Flor. Pedm. p. 23. t. 4., Sering. Mus. Helv. t. p. 9. t. 1., et t. 2. f. 3, 4. (multifl.); Reynier Act. Soc. Laus. T. 1. p. 70. t. 6., Red. Thor. Ros. ed. fol. p. 35. t. 4.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. septr. editior.

Legi supra *Luchon* in Valle *de Guaus*, supra pagum hujus nominis, die 20. Aug. 1838. Reperii inter Deville plantas sine scheda: legebat ille ad *Heas? au Cirque de Gavarnie?* ubi species haec nostra provenit? *Au Llaurenti* vidit Timbal: ex *la Molina (Cerdanya)* misit Vayreda. *In collibus dumosis prope Bilbao raram juxta monaster. olim convento de los Capucinos* indicat Willk. Sert. Fl. Hispn. p. 48. n. 326., ubi ego speciem non vidi, et si reperiissem vix meis oculis credidissem!

Infelix *ferrugineae* nomen (Prosp.) opportune mutavit Víll. *(Dauph.)*, pace fatuorum.

SECTIO 3.ª **CANINAE** Koch.

Rosa canina (Bibl. Sacr., Hippocr.? Dioscr., Colum., Athen.) Ovid. Montlb. Hrt. botanogr. Ind. p. 78., et Ic. 2., L. vix.

Barkanim Judic. c. 8. v. 7, 16. ex Cels. Hierob. 2. p. 192., Cynosbat. Hippocr. Ulc. 875. quibusdam; Dioscr. l. 1. c. 123., Athen. Deipns. l. 2. c. 28., Colum. R. rust. l. 11. etc. Koch p. 250. n. 11. *a*; Bert. 5. p. 201. n. 11., Gaud. 3. n. 1140. *a*; DC. Dub. p. 177. n. 15. *a*; Arrond. Ros. Toul. p. 12. n. 9., Du Mort. Ros. Belg. n. 21. La-Peyr. Herbr.? et R. sepium La-Peyr. Herbr.? R. rubiginosa La-Peyr. Hrbr., partim? R. platyphylla Quorund., R. dumosa Salisb. Pr.; R. touranginiana Desegl.; R. Reuteri Godr., Timb.? R. sphaerica Gren., et R. globularis Franch., varts.; R. sylvestris Caes., Tabern.; R. clotildea Timb.? (suavis Arrond.), aliis var. R. arvensis. R. serpens Gibb. Exerc. phyt., R. Swartzii Fries, ex Jungst., R. glaberrima Du Mort? R. lutetiana Lemn., R. stipularis Mér., R. dumalis Bechst. Engl. Bot. v. 14. n. 992., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 63., Schrank Fl. Monac. t. 70., Flor. Batv. v. 4. t. 309., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 861., Flor. Dan. t. 555., nisi cornifolia; et t. 1695., Sv. Bot. v. 8. n. 541., Sturm Heft 18., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 348. t. 73. f. 4.,

Red. Thor. Ros. ed. fol. T. 1. p. 129. cum tab. (leuc.), et T. 2. p. 51. (nitns.), et T. 3. p. 75. (grandifl.), et T. 2. p. 9. (andeg.); Turp. in Dict. Sc. Nat. Dicoty. Atl. t. 241., et Fl. med. T. 3. t. 154.; Hayn. Term. bot. t. 31. f. 4., Nouv. Duham. T. 7. p. 48. t. 11. f. 1., Savi Mat. med. p. 7. t. 27., Plenck Ic. pl. med. T. 5. p. 12. t. 404., Bull. Fl. Par. t. 276. Ovid. Montlb. Iconogr. 2. p. 275., Dod. Coronar. p. 96. n. 6., ed. 2. p. 98. n. 6., Pempt. p. 187. n. 6. sine fig. Trag. St. h. p. 986. f. intr, Tabern. Krtb. 2. p. 1495. f. 4., Icon. t. 1088. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 43. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 108. f. 4.,.et p. 107. f. 6. (quae in J. Bauh. Herbr. desideratur).

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Roncesvalles*, die 13. Jul. 1844. Habeo a Deville ex *Bordères;* ex nemore *Larramet*, ut ex *Toulouse* a Timbal, et a Baillet.

Rami juniores pruina glauca obducti: aculei per caulem e lata basi subito angustato-falcati. Folia omnia glabra, pallida, glaucescentia, nervis venisque nitidis notata. Stipulae venosae, denticulatae, denticulis glanduliferis. Pedunculi, et fructus glabri, cum aliqua glaucedine. Calycis tubus glaber, laciniae extus et intus pubescentes. Petala vix rubella, vidi carnea, et pallidiora. Stilorum pars exporrecta setoso-pubescens, inclusa etiam sed multo minus. Ovaria in centro calycis longe stipitata non percepi, unde dubium num fuerit revera hujus loci, et hujus sectionis Cynarrhodia ovata. Haec ad specimina e *Roncesvalles.*

Dicit Timbal a se repertam fuisse in Pyr. Arag. sub *Sarlé* ad *Venasques R. caninam inermem* Desegl., quod mihi nunquam videre contigit: eum cf. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864). p. 141.

Rosa dumetorum Thuiller! (nisi J. Bauhini).

Thuill. Fl. Paris. p. 250. n. 2. Antiquor. syn. dub.: videas apud Gmel. infr. c. Sm. Engl. Fl. 2. p. 393. n. 17. (non Engl. Bot.). Gren. Jur. p. 247. (excl. var. *b*), cum R. platyphylla Rau Gr. Ibid. p. 245. R. corymbifera Gmel. Bad. Alsat. 2. p. 424. n. 764. (excl. syns.). R. canina *b* Koch p. 251. n. 11.; *e* Desv., DC. Dub. p. 178. n. 15. *g* Coss. Germ. Fl. Par. p. 179. n. 1. R. collina Loisl. Fl. Gall. ed. 2. T. 1. p. 363. n. 23.? Bert. 5. p. 200. n. 10. (cribr. synon.). Du Mort. Ros. Belg. n. 19. (si demas *a*). R. platyphylla Arrond. Ros. Toul. p. 13. n. 10., Desegl. apud Bill. Annot. Fl. Fr. Allmgn. p. 126. R. opaca Gren. apud Schultz Arch.; ipso fat.e itemve R. submitis Gren. An et R. affinis (Rau), et R. urbica Lém. Gren. Jur. p. 245-6.? R. intermedia Kit. ex Neilr. Croat., R. caucasica Pall., R. Friendlaenderiana Bess., R. frondosa Stev., ex Ledeb. Ross. Engl. Bot. Suppl. v. 1. n. 2610., Anglis faventibus, et n. 2611., Red. Thor. Ros. in fol. T. 2. p. 85. cum tab., et ed. 3. Divis. 3. group. 13. n. 2. videtr., sed fol. et petal. minor.; Schrank Fl. Monac. t. 277.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. Sept.

In Pyr. Arag. ad *Benavarre,* die 27. Maj. 1846. Habeo ex *Toulouse* a Baillet, nomine *R. platyph.*, ex *Cap-vern* a Deville.

Forte superioris speciei varietas, uti plures eam judicarunt, a qua et ego incertus separo. Hoc perdifficile genus tales offert formas hinc inde constantes, et repetitas, ut vix te suadeas alios illos vidisse transitus, per quos ad alienas putatas species pertingimus.

R. dumetorum ad *Benavarre* a me observata (lectaque) parum variabat, nisi foliis in pagina superiore laeviusculis, petiolis aut quidquam saturatius roseis, aut ferme albis. Flores tum solitarios, tunc plures proximos vidi; gratissime semper olentes. Statura sub-orgyalis, rami nutantes, validis armati aculeis; foliolorum viriditas in superiore foliolorum pagina potius obscura.

R. coriifolia Fries, indicata a Timbal ad *Sarlé*, et ad *Venasques* (*Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. 1864. p. 141.) foret ne revera *R. solstitialis* Bess., Gren. *Jur.* p. 237., aut hujus nostrae *R. dumetorum*, vel *caninae* varietas? Suspicionem induxit locus, non characteres, quos non explanavit Timbal.

De *R. submiti* Grenieri vide quae ipse fatetur apud Bill. *Annot.* (1855) p. 10.

Rosa fastigiata Bast. *Suppl. Main. Loir.* p. 30.

Déségl. Mon. p. 23., DC. Fr. Suppl. p. 535. R. canina *g* Desv., DC. Dub. p. 178. n. 15. R. stylosa *g* Gren. Jur. Red. Thor. Ros. in fol. T. 2. p. 13. tab.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. Per region. oceanic. potius. Legi in Pyr. Cantabr, *(Vizcaya)* inter *Galducano* et *Bilbao*, die 16. Jun. 1853. Habui ex viciniis nemoris *Larramet* prope *Toulouse* a Timbal.

Facies ei peculiaris, et in *Vizcaya* constans, statura biorgyali, et ultra, foliis triserratis, amoene viridibus in pagina superiore; floribus copiosis, petalis albis, uti ea *R. moschatae* quasi olentia.

Accedit *Rosis albae, trachyphyllae*, *flexuosae* apud quosdam, quae omnes habentur a plurimis pro totidem varietatibus *R. caninae*, a qua fortassis et haec *R. fastigiata* separanda non foret.

Rosa collina (Tragi? sed certe Schivereck apud Jacq. A.) Jacq. A.

R. sylvstr. 3. Trag. St. h. p. 988. sin. ic., ex mea sententia Arrond. Ros. Toul. p. 14. n. 11. R. platyphylla Rau, Gren. Fl. Jur. P. 3. (1875) p. 71., cum R. opaca Ejusd. Ibid.? R. canina *b*, Gaud. 3. n. 1140. R. inodora Hook. et Arn. Br. Fl. ed. 8. n. 137. n. 11. (omnino!), Bab. Man. Br. Bot. ed. 5. p. 115. n. 9. R. can. collina Moris Sard. 2. n. 428., Koch p. 251. *g*? R. Borreri Woods.? Sm. Engl. Fl.? et inde R. inodora Hook. Br. 1. Bab.? R. solstitialis Bess. ab ipso revocata in Padh. Vol. Jacq. A. 2. p. 58. t. 197., Sturm Heft 34., R. malmundariensis Red. Thor. Ros. in fol. T. 2. p. 33. cum tab. mihi videtur.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In montanis.

Legi in Pyr. Cantabr. *(Guipuzcoa)* ad *Oñate*, die 27. Jun. 1853; in Pyr. Navarr. ad *Roncesvalles*, die 13. Jul. 1844. Habui ex nemore *Larramet* ad *Toulouse* ab Arrondeau, lectamque ad ipsam Toulouse a Baillet; e Pyr. septr. med. a Deville.

Rami juniores pruina glauca obducti; aculei sat validi, e lata basi subito angustato-falcati. Folia pallida, utrinque pubescentia, insidentia in petiolis pubescenti-glandulosis. Stipulae venosae, extus pubescentes, per marginem denticulatae et glandulosae. Pedunculus, et calycis tubus rigide pilosi, e pilis glanduliferis; et calycis laciniae undique pubescentes, praesertim extus secus dorsum, margine laciniato, glandulosae. Petala pallide rosea, vel carnea, parum odorata. Stili pubescentes, ovaria in centro calycis longe stipitata. Cynarrhodium ovatum.

Mea planta convenit cum Jacquini descriptione, excepto quod foliola in pagina superiore non sint glabra, nec dentium apiculi cartilaginei, ac rubentes, neque stipulae glabrae.

De prolatione *R. malmundariensi*, cum *dumali* identica existimata, omne dubium dimittam dum noverim cynarrhodium in *R. collina* aliquando subrotundum occurrere, ut quidem evenire, interdum, testantur. Tunc fidentius addam *R. cerasiferam* Timb. quoque, quae describitur in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864) p. 146-7. e *Sarlé*, et ex *Venasques*.

Rosa coriifolia Fries.

Fries Nov. ed. 1. p. 33., ed. 2. p. 147., recognita etiam a Koch p. 252., Du Mort. Ros. Belg. n. 22., God. Fl. Jur. p. 213., (1875) p. 62., Reut. Cat. pl. Genv. ed. 2. p. 69. n. 21. R. inodora Hook., Arn. Br. Fl. ed. 8. p. 137. n. 11. Gren. Jur. P. 3. R. terebinthacea Arrond. Ros. Toulous. p. 19. n. 19.? R. frutetorum Bess. est var., ex Du Mort. R. solstitialis Gren. Jur. p. 237. (non Bess.). R. dumetorum Gr. Godr. Fr., ex Godet. Fl. Dan. t. 555., ex Wallr. Engl. Bot. Suppl. v. 1. t. 2579., et t. 2610. ad calc.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med., or. rara.

Habeo a Deville ex *Pragnères* (ut et specimina s.l., sed facile judicanda identica, et Pyr. septr.); a Baillet ex *Toulouse*, et e *Grammont*, sub nominibus *R. flexuosae* Rau hanc, et *R. Gundzillianae* Bess. primam: haec demum evenit *R. tolosana* Timb. *Herbr. Toul.* P. 2. p. 173. Accepi quoque a Vayreda ex *la Molina (Cerdaña)*. Agitur de firma specie? vix credo. Haec supra enumeratae ceu species, *R. canina*, *dumetorum*, *fastigiata*, *collina*, et *coriifolia* aut *solstitialis*, forte ab eodem typo ortum duxerunt, sub quo comprehenderunt, et a quo separarunt viri botanici diversi, de studio *Rosarum* meritissimi, dammodo intelligi clare possint, nec redeat semper Scopolii illud: « *Sane, recentiorum observationes minime satisfaciunt.* » Fl. Carn. sc. p. 352. Et quomodo satisfacere queunt inter sese adeo oppugnantes! *R. dumetorum* Engl. Bot. Suppl. p. 1. n. 2610. ad hanc *R. coriifoliam* acclamat Sonder, Fl. Hamb. (1851) p. 269. n. 4.; item Fl. Dan. s.c. Wallr. *Ros.* p. 209.

Rosa sepium (Cord., et J. Bauh.?, Vaillant?) Thuill. *Fl. Paris.* p. 252.

Cynosb. 3. Cord. in Dioscr. crt. 19. vers., fid. Wallr. R. alb. vulgar. maj. Vaill. Bot Par. p. 173. n. 8.? Mérat Fl. Par. ed. 2. p. 192., Gren. Jur. p. 250. (forte cum R. rubigin. *d* Ibid.), Delastr. Vienn. p. 158. n. 7., Bor. Fl. centr. Fr. (1840.) n 406., Du Mort. Ros. Belg. n. 17. R. sep., et R. umbellata Leers, Arrond. Ros. Toul. p. 16. n. 14., et p. 17. n. 16. R. canina *d* Coss. Germ. Fl. Paris. p. 179. n. 1., Jungst Fl. Westf. p. 178. R. rubiginosa *b* Bert. 5. p. 197. n. 9.; *b*, *d* Sering. in DC. Pr., DC. Dub. p. 178. n. 16.; Moris Sard. 2, n. 429. La-Peyr. Herbr.?? et R. rubiginosa La-Peyr. Herbr. partim., et R. collina La-Peyr. Herbr. partim.; R. agrestis Savi Pis., et R. rubiginosa sepium. Savi Fl. Ital.; R. albiflora Opitz ex Kirschl. Alsat., R. versicolor Timb., et ex eo R. villosa Pourr. It. cf. Timb. Reliq. Pourr. p. 13. Engl. Bot. Suppl. v. 1. n. 2653., Nouv. Duham. T. 7. p. 47. n. 36. t. 11. f. 2., Red., Thor. Ros. in fol. T. 2. p. 61. cum tab., Poll. Fl. Ver. V. 2. n. 966. t. 2. f. 4., Savi Mat. med. (nec Nat. Mend, Pronv.) p. 7. t. 27., et Flor. Ital. p. 103. t. 35. f. 2., Flor. Dan. t. 2233. (inodor.). J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 11. p. 44. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 108. f. 6., fidens Wallr. Ros. p. 242., nec abn.

ħ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Arag. ad *Fiscal*, diebus 22. Jun., et 12. Oct. 1845. Habui ex nemore *Larramet* ad *Toulouse* ab Arrondeau, et a Baillet sub duobus *sep. umbll.* nominibus, reperii quoque inter Deville plantas, ut credo e Pyr. septr. med., sed absque loco speciatim indicato.

Statura fruticis orgyalis et amplius, habitusque erectus. Caulis praecipuus, et insigniores rami, de planta evolutiore, aculeis validissimis armati sunt. Foliola rugulosa, sature viridia, supra nitidula, inferne, et ad serraturas valde glandulosa; aliquando ut in agro Monspeliensi quidem observare datum est, serraturis profundis praedita; hae foliola adhuc virentia reperii medio Octobri, quo tempore in eadem regione alias species videbam foliis omnino deperditis, solisque fructibus onustas. Petala parva, alba, fragrantia; in nemore *Prevedo*, sub *Huesca*, vidi eamdem stirpem petalis donatam roseis. Stili depressi. Cynarrhodia ovoidea, glaberrima, coccinea, nitidaque; calycinae laciniae sunt caducae. Odor plantae terebinthaceus, e glandulis coloratis copiosis, quibus folia subter teguntur.

Folia frequentius sub-convoluta, ea omnino plana per Pyr. Arag. calidior. raro offendi; ibidem fruticem generatim in formam caespitis densissimi reperies, quem alibi facile laxatum videbis.

Vidi ad Monspelium (die 25. Maj. 1836) staminum filamenta alternatim se inflectere, ut antherae commodius in stigmata incumberent.

Rosa rubiginosa (Ruellii, Tragi) L. Mant.

Ruell. De Nat. Stirp. l. 1. c. 128. p. 330. lin. 20.; Trag. Krtb. p. 773. R. sylvstr. altr.; et St. h. p. 987. n. 2. sin. ic. Koch p. 252. n. 12., Gaud. 3. n. 1142., Du Mort. Ros. Belg. n. 15., Gren. Fl. Jur. P. 3. p. 75. R. rubigin. *a* Bert. 5 p. 197. n. 9., DC. Dub. p. 178. n. 16. R. rubigin., et R. nemorosa Libert., Arrond. Monogr. Ros. Toul. p. 17. n. 15., p. 18. n. 17. R. parvifolia La-Peyr.

Herbr.; et in Hrbr. March., quoque ex Timb., et Lor.; R. aristata La-Peyr. Herbr. partim., R. [illegible] viflora Ehrh.? La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. Suppl. p. 66.; R. echinocarpa Rip. et R. [illegible] Desegl., ex Gren. Jur.; R. suaveolens Pursh, Ell., confirm. a Torrey New York, et bart. Cestr., R. caryophyllacea Bess., ex Jungst Westf. R. permixta, et R. sepicola Desegl., [illegible] R. [illegible] Tabern., Mill. Dict., R. floribunda Stev., R. pulverulenta M. a Bieb., R. iberica Stev. R. [illegible] Bieb., ex Ledeb. Ross. Jacq. A. 1. p. 31. t. 50. vix (var. micranth.); Flor. Dan. t. 870., Sturm Heft 18., Schk. Handb. 2. t. 134., Engl. Bot. v. 35. n. 2490., var. Labr. Heg. Ic. Helv. t. 3. a, Red. Thor. Ros. in fol. T. 2. p. 23. cum tab., et T. 3. p. 95. cum tab., (var. Vaillant.), [illegible] vix. Dietr. Fl. Bor. v. 12. t. 862., Fl. Batv. v. 11. t. 822., Sv. Bot. v. 7. n. 463. [illegible] p. 7. t. 27., et Fl. Ital. p. 101. t. 35. f. 1., Le Maout Decs. Botnq. 1868. p. 300 [illegible] p. 95., ed. 2. p. 97., Pempt. p. 186. f. 2., Camer. Epit. p. 99. fig. interc., Tabern. Krtb. 2. [illegible] f. 2., Icon. t. 1087. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 41-2. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 102 f. 1.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *d'Aure* ad *Vieille*, die 12. Jul. 1852, in Pyr. Arag. supra *Huesca* ad *Apries*, die 10. Jun. 1850. Habeo ex *St. Orens*, prope *Toulouse* ab Arrondeau, ut ex *Pech David* a Baillet ab utroque cum nomine *R. nemorosae?* Eamdem formam reperii inter Devillei plantas absque loci indicatione, sed ut puto e Pyr. septr. med., ubi species pro certo provenit. Misit Vayreda sub nomine *R. micranthae* ex *Sopera*.

Non tantam cum hac specie differentiam percipere ego possum, quantam de sua *R. densa* proclamat Timbal, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. 1864. p. 141., quam describit e speciminibus repertis inter *Sarlé*, et *Venasques*, Pyr. Arag. (Ibid. p. 133.).

R. tomentellam Lém. quoque inter plantas Pyr. medior., ad *Gavarnie* repertam, enumerant Galli, cum Manceau, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 15. (1868) p. XCV., vel Noulet ad *Toulouse*, *Fl. anal.* p. 57. Stirpem *R. obtusifoliae* Desv. propinquam significat Grenier, *Jur.* p. 248. a qua tantummodo diversam ille dicit *foliolis dupliciter* (neque simpliciter) *dentatis*, charactere porro laevissimo. Agitur forte de eadem planta, sub Desvauxii denominatione indicata a Timbal in illo suo *Rosarum* hortulo (profecto pro majore parte dubitanter indicatarum admodum obscuro, emisso in *Bull. Soc. bot. Fr.* s.c. ps. 133., et 141., loco inter *Sarlé*, et *Venasques*. Quoad Gallorum planta difficile est dictu ad quamnam e nostris speciebus pertineat, inter *R. collinam*, *coriifoliam*, et *rubiginosam*.

J. Bauhini prolationem ad *R. systilam* advocavit Wallr.

In suspicionem incidi, *R. Seraphini* Viv. hanc eamdem esse speciem, in sicciori, et calidiori loco degentem.

Rosa villosa L. Fl. Sv. ed. 2. Append. p. 463.

G. Bauh. Catl. pl. Basil. p. 112. R. pomifera Herrm. Diss., Bert. 5. p. 190., n. 3., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 81. n. 12., Du-Mort. Ros. Belg. n. 10. R. pomif. et R. ciliato-petala Bess. Koch p. [illegible] ns. 14. 15. (ex Mey.); Poll. Fl. Palat. n. 483., Wulf. Nor. n. 987., Wahlenb. Svec. ed. 2. n. [illegible] Gaud. 3. n. 1136., Mey. Fl. Hanov. p. 187. n. 9., DC. Dub. p. 179. n. 18. R. villosa La-Peyr. Herbr., et R. collina La-Peyr. Herbr., partim., R. terebinthacea Mur. botanier., R. flexuosa Noul. Fl. anal. Toulous.? R. Acharii Baz.? Bill. pl. exsicc. Engl. Bot. v. 35. n. 2459. (moll.); et v. 9. n. 583. (vill.); Guimp. Deutschl. Holz. 1. 116. t. 86. (88.)? Nouv. Duham. T. 7. p. 44. t. 15. f. 1., Red. Ros. ed. fol. p. 67. cum tab., et ed. parv. p. 12. t. 2., Sv. Bot. v. 5. t. 313., et v. 8. t. 571. ex Wahlnb., quem laudo. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 38. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 106. f. 2.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In editis Pyr. medior., oriental., potissimum.

Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis* ad pontem *de la Llagone*, diebus 26. Jul., et 18. Aug. 1837. Habeo a Deville ex *le Lac d'Estaing*; huic speciei refero *R. Acharii* e sylva *de Bouconne* a Baillet ad Deville missam; reapse specimen offerens plantam fructu non bene evoluto, dubium manet inter hanc, et *R. systilam*. Ex *la Molina* (*Cerdanya*) a Vayreda sub nomine *R. mollis*.

Rosa systila (Vaillant) Bast. *Main. Loir. Suppl.*

R. vulgr. sylv. fol. subt. vill. fl. alb. Vaill. Bot. Par. p. 172. n. 3., ex Mérat Rev. Fl. Par. p. 439. J. Bauh. infr. cit. cum dubio. Koch p. 254. n. 16., Lagr. Foss. Tarn. Gar. p. 123. n. 5., Bill. Arch. Fl. Fr. Allmgn. p. 8., Id. Annot. (1855) p. 8. (educt. R. fastigiata Bast.). R. stilosa Desv. Journ. botq., Sering. in DC. Pr. P. 2. p. 599. n. 8., Gaud. 3. n. 1133. part., DC. Dub. p. 175. n. 4., Bill. apud. F. Sch. Arch. Fl. Fr. Allmgn. p. 334., Arrond. Ros. Toul. p. 11. n. 8., Gren. Jur. p. 240., Bor. Fl. centr. Fr. (1840) n. 401., R. leucochroa Desv., Du Mort. Ros. Belg. n. 25. quoque; R. contempta Desegl. ined., ex Gren.; R. Monsoniae Sab. Desv. Journ. botq. T. 3 (1813) p. 113. t. 14., et 2. (1809) p. 316., et 3. p. 113. t. 15., Engl. Bot. v. 23. n. 1895., Red. Thor. Ros. in fol. T. 1. p. 91. cum tab., et T. 3. p. 31. cum tab.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Oct.

Legi in Pyr. Aragon., *Sobrarbe*, ad *l'Ainsa*, die 1. Jul. 1845. Accepi ex agro Tolos. Galliae ab Arrondeau. Habeo a Deville ex *Pragnères*. Observavi ad *Voltaña*, *Graus*, *Murillo Gallego*, *Loarre*, *Ayerbe*, *Puente de montañana*, *la Conca de Tremp*, *Esterry*.

Vidi magnam robustam, super arbores quasi reginam scandentem, divitem floribus, fructibus quoque superbientem puniceis. Ex Bastard, Desvaux, Gaudin diagnosibus, aut descriptionibus conjicio stirpem pyrenaeam praegallica, aut alpigena, glabriorem esse: videtur hanc esse formam quam nomine *R. contemptae* distinxerat Deseglise.

De Gaudini prolatione non omnino satisfactus sum, veritus ne aliquid ex aliena specie desumpserit. Item locum J. Bauhini non parva usus audacia cum Wallroth retuleram.

SECTIO 4.ª **ROSAE NOBILES** Koch.

Rosa arvensis (Tragi) L. Mant. 2. p. 245.

Trag St. h. p. 988. n. 4. sin. fig.; Fuchs. Hist. st. p. 656., evocatum ab Haller, a Wallroth, et a Kirschl., consulto omisi. Koch p. 254. n. 17., Bert. 5. p. 205. n. 13., Gaud. 3. n. 1132. *α*; DC. Dub. p. 175. n. 1., Du Mort. Ros. Belg. n. 26. La-Peyr. Herbr., et R. sempervirens La-Peyr. in Herbr. March., ex Timb. et Lor., R. fastigiata Salisb. Pr.; R. candida, et R. repens Scop. Carn. ns. 609-10., R. ovata Lej. confirm. a Du Mort. Engl. Bot. v. 3. n. 188., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 60., Schrank Flor. Monac. t. 305., Jacq. Fragm.. p. 69. t. 104. Red. Thor. Ros. in fol. T. 1. p. 89. cum tab., Bot. Mag. t. 2054., Lindl. Ros. t. 15. J. Bauh. Font-boll. 4. p. 149., Hist. pl. 2. l. 14. p. 44. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 106. f. 5.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. med., septentr. praesertim.

Legi in Pyr. septr. ad *Bagneres de Luchon*, die 20. Jun. 1838. Habeo a Deville ex nemore *de Juillan*, et ex sepibus ad *Séneau*. *A Consolation* (agr. Ruscins) vidit Timbal, qui dedit e nemore *Larramet* ad *Toulouse*, ut e *Bouconne* Baillet.

Sta area circularis linea lata corpus pistillare circumdans, in qua nullum stamen residet; area haec (quae discum constituit) laevis et pallida est sub anthesi, erubescit sub staminum ac pistillorum atrophia, scilicet maturascente fructu. Rejicit hanc denominationem Timbal, sustinens pro *R. arvensi* L. sumi *R. squarrosam* Rau, et *R. repentem* Scop., cf. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (186) *Revis. bibl.* p. 18., vel cum Filhol *Excurs. à Luch.* p. 8. Sed *R. repentem* Scop. in nostram intrare speciem minime nos quoque, cum aliis, dubitamus; de *R. squarrosa* Rau, *caninae* proximiore, judicare nequimus.

Rosa bibracteata Bastard!

Bast. in litter. ad DC. Fr. Suppl. p. 537. n. 3715., Arrond. Ros. Toul. p. 6. n. 2. R. arvensis *b* Red., Thor., DC. Dub. p. 175. n. 1., Gaud. 3. n. 1132., Wallr. Ros. p. 191. (praep. Mill. nom.e). R. aristata La-Peyr. Herbr., partim? R. arvensis var. Bor. Fl. centr. Fr., Coss. Germ. Paris, Gren. Godr. Fr., Carion Saon. Loir. R. foetida Bastard., ex Wallr. (aliis R. toment. Sm.), R. sempervirens *d* Caldes. Red. Thor. Ros. in fol. T. 1. p. 131. cum tab., duce Wallr. Ros. p. 192.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med.

Habui ex *Gavarnie* a Deville, ex agro Tolosano Galliae ab Arrondeau. Per vallem Garumnae conscendere compertum habemus. *R. dibracteata* Bastard in litter. ad DC. evenit apud ipsum DC. *R. ribracteata* (sic) *Fr. Suppl.* l.c., ut mox mutaretur in *R. bibracteatam* Bastard apud Poir. *Dict Suppl.* V. 4 p. 713. n. 56., perversa erronee Bastardi prolatione in Bast. *Ann.*, *Litt.*, relataque insuper DC. prolatione minus exacte.

Rosa prostrata DC.!

DC. Cat. pl. hrt. Monspel. p. 138. sub n. 182. n. 5., et Fl. Fr. Suppl. p. 536 n. 3714., Arrond. Ros. Toul. p. 7. n. 4. R. arvensis *g* Desv., DC. Dub. p. 175. n. 1., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 2. p. 359. n. 6. R. scandens Wallr. Ros. p. 195. R. sempervirens b Lagr. Foss. Tarn. Gar. p. 124. n. 7., St. Am. Fl. Agen. p. 203. n. 1. R. sempervirens La-Peyr. Herbr.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med. humilior.

Legi in agro Tolosano, Galliae, secus iter ad nemus *Larramet*, die 26. Jun. 1852, ex eodem loco specimina dederunt Timbal, et Arrondeau

Mihi quoque in loco natali affinior potius videbatur *R. sempervirenti* (cujus varietatem esse suspicabatur Poiret *Dict. Suppl.* p. 709. n. 12., quam *R. arvensis*, cujus potius lusum esse existimavit Seringe, et cum eo alii. Videre est quantum ab ea differat *R. scandens* Brot. Fl. Lusit. 2. p. 341. n. 8., quam *R. sempervirentis* varietatem volunt.

Rosa sempervirens (Theophr., Dioscorid., Columell.) Jungerm. ad Clus. App. in calce Exoticr. fl. (innum.), et Cur. poster. in fol. p. 7.

Theophr. Hist. pl. 1. c. 15., Dioscr. l. 1. c. 123. Colum. R. rust. l. 11. c. 3, 4.; Plin. Nat. h. l. 21. c. 4., vel 8. Koch p. 255. n. 18., Bert. 5. p. 213. n. 16., Moris Sard. 2. n. 427., De Notrs Reprt. Fl. Ligust. n. 16., Arrond. Ros. Toul. p. 7. n. 3. R. moschata La-Peyr. Herbr.; R. balearica Pourr Herbr. Matrit., quae forma respondet R. atrovirenti Viv. Ital. fragm., R. muscatula Caes., R. Paesti Virg., ex Wallr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 5. p. 67. t. 483., Viv. Fl. Ital. Fragm. p. 4. t. 6., Nouv. Duham. T. 7. p. 20. n. 18. t. 13. f. 1., Ker Bot. Reg. V. t. 465., Plenck Ic. pl. med. T. 5. p. 13. t. 406., Dill. Hrt. Elth. 2. p. 326. t. 246. f. 318., Red. Thor. Ros. ed. fol. T. 2. p. 15. cum tab. Lob. Ic. 2. t. 207. f. 2.?

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. facile obvia, sed et in oceanica humiliore.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 7. Jun. 1851.

Etiam in Pyrenaeis Cantabricis variat microphylla, et micropetala, stilisve omnino glabris, eorumve insuper columella interdum breviore.

Loca Dioscoridis, et Columellae fidentius cum Sibthorp. et Smith huc refero, potius quam cum Sprengelio (Comm. in Dioscor. T. 2. p. 399.) ad R. *collinam* leucantham. Hoc tamen cum Sprengelio sentio, repudiandum esse Plinium (Nat. h. l. 24. c. 13. vel 74.) pro quacunque specie, ubi de *Cynosbato* iste loquutus est.

Notis inanibus appenditur *R. longiscuspis* Bert. (Misc. bot. 21. (1861) p. 15. t. 3.) ut pro specie propria substineri queat.

Rosa moschata (Aristotel., Theophrast., Virgil.) Mill. *Dict.* n. 13.

Aristot. Probl. l. 12. c. 8.? Theophr. Hist. pl. l. 6, c. 6. ubi cyrenaicam ceu odoratissimam laudat Virgil. Æn. l. 12. v. 69. Desf. Fl. Atl. T. 1. p. 400., Lindl. Monogr. Rosar. p. 121. n. 68., Savi Add. Append. p. 75., Brot. Fl. Lusit. T. 2. p. 345. n. 14. Benth. Flor. Honkong p. 106. n. 2., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 1. p. 362. n. 18., DC. Dub. p. 175. n. 3. Pourr. in Herbr. Peig.; R. [illegible] Gren., Desegl. in Billotia p. 33.; R. Brunonis DC. Pr., ex Bentham l.c. Dod. Pempt. p. 187 f. 5 sin. ic. Jacq. Fragm. p. 31. t. 34. f. 3. Jacq. Hrt. Schoenbr. 3. p. 16. t. 280. luxur., laxiorq Bot. Reg. t. 829. vix et t. 861. *a* niv. Red. Thor. Ros. infol. T. 1. p. 99. cum tab. Lob. Icon. 2. t. 208 f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 45-6. fig.a, Chabr. Sciagr. p. 107. f. 4., Jonst. Dendr. t. 107 f. 9 (ult.). Tabern. Krtb. 2. p. 1494. f. 4., Icon. t. 1086. f. 1.

♄ Flor. Jun. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. orient. cum *Olea*, locisque calidioribus.

Legi in agro Ruscinon. ad *Ille* die 13. Jun. 1837; et inter *Maurillas*, et *Bellegarde*, die 8. Jun. 1843. Observavi ad *Bagnouls sur mer*, ad *Gerona*, ad *San Feliu de Guixols.*

Statura fruticis, non tantum 12-20. decimetr. cum Desfontaines vidi, sed 16-8 pedum, et ultra in *Roussillon* locis citatis: cf. Desf. etiam in *Hist. Arb. arbriss.* 2. p. 185. Olivier quoque testatur visum a se in hrt. Regis Persarum ad *Ispaham*, usque ad triginta pedum altitudinis accedentem; cf. Tratt. *Ros.* Ser. 10. n. 1., Parment. in *Dizion. Agricolt. ed. Padov.* T. 20. p. 120. Ex adverso, in hortis Galliae statura 6-7. pedum tantum novit Dum. Cors. *Bot. cultiv.* T. 5. 482-30. Flores magni, e longinquo etiam spectatissimi, valde fragrantes, et quum plerumque copiosissimi sint, tunc gratum spectaculum peregrinatoribus offerunt. Trahi oleum odoratissimum a Tunetanis ope petalorum destillatione, Desfontaines quoque asserit. In agro Ruscinonensi vix in usum venit planta, nisi quod e pharmacopolis quidam ejus petala potiora habeant. Stili in columnam hirsutam coaliti, itemve in *R. sempervirenti*, de qua sic Smith: « *Stilis valde hirsutis ab affinibus omnibus per quam distincta manet* » Flor. Graec. Sibthorp C. 5. p. 67. Reapse minus opportune. Sed fuerunt auctores, qui *R. moschatam* Desf. a *sempervirenti* divellere noluerint, sejuncta ab illa *R. moschata* Mill., quod judicium respuendum esse duco: cf. Cambessed. Balear. n. 208., Moris Sard. 2. n. 427.

Mirum videri debet nullam *Rosae* speciem indigitari a Viviani in Florae Libycae specimine, quum jam Theophrastus l.s.c., et de Caus. l. 6. c. 18., *Rosam cyrenaicam odoratissimam* meminerit, dein Plinius Nat. H. l. 21. c. 4. vel 8., Athen. Deipnos. l. 15. (ed. Lugd. 1583.) p. 508. lin. 7.

Rosa pumila (Dodonaei) Clus. Pann. A. p. 113., et melius Rar. pl. h. l. 1. p. 117., Jacq. A.

Dod. Flor. Coronar. ed. 1. (1568) p. 94. n. 4., ed. 2. (1569) p. 98. n. 4. sin. ic. Bert. 5. p. 210. n. 15., Wallr. Ann. bot. p. 62. n. 130. R. gallica Plur. botancr, Lagr. Foss. Tarn. Gar. p. 123. n. 4., Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 219. n. 4., Du Mort. Ros. Belg. n. 6. R. gallica pumila Gaud. 3. n. 1137. I., DC. Dub. p. 176. n. 7., La-Peyr. Herbr.; R. arvina Rau, et R. hybrida, Schleich., et R. gallica Arrond. Ros. Toul. ns. 5, 6, 7., R. pygmaea M. a Bieb., et Wolfgangiana Bess. ex Ledeb. Ross. Jacq. A. 2. t. 198. p. 59. petals. minrbs. Red. Thor. Ros. intol. T. 2. p. 63. cum tab., Sturm Heft 34., Flor. Batv. v. 11. t. 836. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 35-6. fig. 1.a, Chabr. Sciagr. p. 107. f. 6.

ħ Flor. Jun. Fruct. Sept. Oct. In Pyr. med. humilior.

Legi in Pyr. Arag. ad *Benavarre*, die 1. Jun. 1846. Habui ex nemore *de Bouconne* prope *Toulouse* ab Arrondeau; et ex *Larramet*, ubi egomet observaveram, a Baillet. Observavi ad *Jaca*, *Huesca;* supra *Siaill* in m.e *Cimadal* Pyr. Catal.

Pistilli pilosissimi, sericei, hic loci (ad *Benavarre*) breves. Foliola generatim reflexa, vel inordinate jacentia conspexi. Flores saepenumero semiplenos reperii ad *Benavarre*, petalis interdum maximis, sesquipollicaribus, odore suavissimo fragrantes.

Sunt qui perperam citent *R. austriacam*, loco *pumilae* Jacq. Alii speciem tribuunt L. fil.: ad hoc cf. quae dixi sub *Veronica urticifolia.*

Speciem non esse confundendam cum *R. gallica* L. plures monuerunt; confer tamen Gmelin, Bad. Alsat. T. 4. p. 365. not., Smith apud Rus *Cycloped.*, Trattinick, Bertol. l.c. p. 212.

De nostra specie loquutus est J. Bauhinus, Hist. pl.: errant profecto ii qui hujus percelebris auctoris citant p. 56. f. 1., in qua pagina sermo de usu viribusque *Rosarum* continuatur, nulla ibidem icone inspicienda. Nec altera, Gaudini, prolatio de Chabr. Sciagr. p. 106. f. 6. est recipienda. Correcta J. Bauhini, et Chabraei loca, duce Hallero, et pone examen, restituenda curavi, laudavique Wallroth.

Species *Rosarum* potissimum sustinui a quadam illarum peculiari facie impulsus, paucis tunc characteribus contentus. Possent hi aliquando mutari, et putatas species (e sectione *Caninae* praecipue) ceu ludicras alienae speciei formas detegi. Ex adverso, quasdam a me junctim propositas stirpes, non tantum auctoritate fretus, quam propriis observationibus fultus, quidam pro speciebus peculiaribus sustinebit. Eveniet tunc, ut me quoque de hoc difficillimo genere (*Botanicorum illecebra, et tormento*) vel carpeant peritissimi in eo prosequendo scriptores, vel irrideant ii, qui de minimis nimium curant, quique ad divisiones recte procedunt, iis considerationibus despectis, a quibus experti detinentur.

Sub-Ord. 2. FRAGARIEAE Nob. (*Dryadea* Auctr.).

Rubus Virgil., Plin., L. « *Ruborum species indigenae ab aliis multiplicatae, ab aliis contractae, multis adhuc dubiis succumbunt* » Schlechtend. in Linnaea 1839 p. 266. Cf. Wimm. Grab. Fl. Siles. 2. p. 22. Gen. 246. In vinea peccatoris late excrescent *infames Rubi*. Bibl. Sacr. Isaia C. 5. v. 6.

Rubus fragrans (Theophrasti?) Salisb. Pr. p. 364. n. 1.

Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 18.? Trag. St. h. p. 971. fig.? (non descript.). R. idaeus Lonicer., Trag.; Matth., L., Koch p. 233. n. 1., Bert. 5. p. 233. n. 9., Gaud. 3. n. 1145., DC. Dub. p. 167. n. 1. R. idaeus La-Peyr. Herbr.; R. Frambaesianus Lamk. Fr.; R. sericeus Gilibrt., Exerc. phyt.; R. Leesii Babingt. var. monophylla est, ex Arrhen. et Tocke. Engl. Bot. v. 34. n. 2442., Flor. Dan. t. 788. Schrank Flor. Monac. t. 341., Flor. Batv. v. 2. t. 105., Sv. Bot. v. 3. t. 181., Weihe, Nees ab E. Rub. Germ. p. 107. t. 47., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 311. non opt. Plenck Ic. pl. med. T. 15. p. 14. t. 107., Turp. Fl. med. T. 3. t. 170., Nouv. Duham. T. 6. p. 70. n. 5. t. 23., Duh. Arbr. Arb. 2. t. 56. a Matth. Matth. p. 1010., Camer. Epit. p. 752., Lob. Obs. p. 619. f. 2., Lam. 2. t. 212. f. 1. Dod. Pempt. p. 743. f. 1. Hayn. Arzn. 3. t. 8., Guimp. t. 97., Woodv. Hook. Med. Bot. V. 3. p. 192 t. 176. Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 117., J. Bauh. Hist. pl. 2 l. 14. p. 59. f. 2, Lonicr. Nat. h. crt. 41. C.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In editis sylvaticis, aut ad rupes umbrosas.

Legi in Pyr. septr. aurigr. sub *la Maura*, die 8. Aug. 1843.

Alabastrum gerit pulcre pyramidatum.

Idaeum perperam dixerunt habentes pro *Rubo* in *Ida* monte proveniente, a Dioscoride l. 4. c. 38. et a Plinio Nat. h. l. 2. c. 75., indigitato. Neoterici locum huic speciei in illo monte non constituunt, et reapse ibidem non invenit Bellon, nec invenerunt Tournefort. Sieber. nec ego ex Asia vidi, repertum tamtum in m.[e] Parnasso, et Olympo Bithyniae praesertim, ut testantur Sibthorp, et Smith (Graec. Pr. n. 1170.; Griseb. Rum. Bithyn. p. 104. n. 50., et iste ex Sibth.). Videtur tamen per montana Graeciae latius provenire ex Bory Chaub. *Morée* p. 142. n. 660.: in Serbia Hercegovina, et Monte Scodro vitam degit, testibus Asch. et Kan. Pl. or. p. 97. Vivit in m.[e] Ida Anatholiae. quae antiqua Troades? Mons iste videtur nominatus a Theophrasto,

Hist. pl. l. 3. c. 17., ubi *Colyteam*, *Ficum*, *Vitimque* memorat. Sed *Rubum idaeum* quosdam denominavisse *Inulam Helenium* apparet ex Dioscoridis notis, ed. Saracen. p. 442.

Nomen *Ida* quod videtur significare *video*, plurimis editis montibus applicitum fuit; sed mons *Ida* Cretae forte ille est a Dioscoride commemoratus, ubi reapse *R. fragrantem* incassum perquisiverunt modo citati peregrinatores botanici, inter quos Tournefort in suis mnsc. adnotatum reliquit (teste Desfontaines *Choix pl. Coroll. Tournf.* p. 80.), se nullum individuum *R. fragrantis* in tota Cretae insula reperiisse (nec *Vaccinii Vidis ideae* Auctor., *Myrtilli exiguae* Trag.). Species quae non tantum in m.^e *Ida Cretae*, et ad *Kendro*, sed in Tauria, et Palaestina quoque provenit, est *Rubus sanctus* (Tournf.) Schreb. Dec. p. 15. t. 8., Desf. *Coroll.* c. p. 80. t. 61. Num iste respondeat speciei Dioscoridis (ac Plinii) difficile est asserere, quum ille indicaverit stirpem teneriorem, modice spinosam, quin inermem etiam, et pro primo *Rubo* ab eo memorato, qui *vulgaris R.* diceretur, ad medicinas adhibitam; ita ut fatendum fuerit, dempto loco, caetera ad *R. idaeum* Neotericorum convenire.

Pro eodem *R. sancto* forte, aliquis intelligendum esse putaret *Seneh* Bibl. Sacr. Exod. c. 3. v. 2, 3, 4., ubi relatum est Deum apparuisse Moysi e medio flammae *Seneh*, quod Evangelista Josephus, Philonus, Clemens, Eusebius, aliique, pro *Rubo* interpretantur, vel intelligunt; sed pro quo verbo ego potius intelligendum duco *Rubetum*, aut *Dumetum*, scilicet non unicam, vel unius fruticis speciem; ad frutices ergo vel arbusta varia, dura, sicca, aspera, densa, quae loca deserta colunt; quorum species ii potissimum nuncupare poterunt, qui montis *Sinai Oreb* Arabiae florulam prosequuti sint. Scimus interim nostri temporis Monachos *Rubi* cujusdam speciem excolere, cujus ramis mercimonium faciunt cum superstitiosis, et facile credentibus peregrinatoribus.

Miratus sum de illa Rudbeckii filii sententia exposita in ea opella (Upsal. impress. 1733), ubi de *Dudaim* sermo est, dictumque eum respondere fructibus *R. fragrantis*. *Dudaim* Rubenis non in Europae montanis sylvaticis, sed inter stirpes *Syriacas* et *Mesopotamicas* quaerendum est. Sed quot de fructibus istis suavibus, odoratisque sententiae! Cf. Olaum Celsium Hierob. T. 1. p. 1-24.: videas etiam Cultrera *Flor. biblic.* p. 178-85.

Porro mihi non eorum videtur spernenda sententia, qui *Rubum idaeum* Patrum, et forte *Dudaim* etiam, vident in *Fragaria vulgari*, in Oriente quoque inventu facile, de qua nulla in Biblia, neque apud Graecos alioquin apparet mentio, quamque primi memorarunt Virgilius, Ovidius, Myrepsicus, Plinius etiam, qui eamdem rem duplicare mos habuit. Oppugnatorem habemus Salmasium, Plin. Exercits., ed. 1689. p. 362. *b* C-D. Denique hoc declarandum est. Dum de plantis agitur, mons *Ida* a Graecis, atque a Romanis indicatus, videtur potius Cretensis, ubi veteres illi se contulebant ad officinales plantas eligendas. Si conferas non tantum Graecos, et Plinium, sed Nicandrum etiam, Ther. v. 584., vocabulum idaeum saepius idem ac creticum significare admittas, vel etiam montanum ut cum Helladio intelligendum censet Photius, Myriobilic. (ed. Rothom. 1653. col. 1591. lin. 9. seq.; accedimus ita Anguillarae (ut jam dixi sub *Myrtillo exiguo*), vel Matthiolo (in Amat.

Lusitan. Enarr. ed. Valgr. 1558. innumr. N. p. 8.); nuperius Meyero (J. Aug.), Schultzio (J. E. F.) quoque ita sentientibus. De sterilitate *Idae* montis Cretae cf. Tournf. *Voy. au Levnt.* T. 1. p. 20-1. Postremo quum non in Ida Mysiae, Troadis, nec in Ida Cretae *Rubus fragrans* reperiatur, neque nobis placeat loqui per metaphoram, quotiescunque res directe ab aliqua earum insigni proprietate nuncupatae fuerunt, ita denominationem temere receptam postponimus; quod ita agendum fore perviderant Meyer, et Schulze, ut videre est in illorum Dissertat. *De Rubo idaeo* (Halae 1744) p. 8. § 5.

Rubus vulgaris (Homeri, Virgil., Dioscor., Plinii) Gesn. Hrt. Germ., Grisl. Virid. Lusit.

Homer. Odyss. 24. v. 229., Virgil. G. 1. v. 266., Dioscr. l. 4. c. 37., Plin. Nat. h. l. 24. c. 13. vel 73. R. fruticosus Plur. Auctr., Sm., Bert. 5. p. 217. n. 1., Moris Sard. 2. n. 414., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 246. n. 5., DC. Dub. p. 167. n. 4. R. discolor Weihe, et Nees, Kirschleg. Fl. Alsac. p. 224. n. 12., Godr. Gren. Fr. p. 546., God. Fl. Jur. Suppl. p. 54. R. frutic. La-Peyr. Herbr., et R. tomentosus La-Peyr. Herbr.; R. inermis Pourr. Chl. Narbon. n. 960.?, R. dumosus Salisb. Pr.; R. candicans Fries Scandinav.; R. Radula Weih. Nees., ex Arrhen. Rub. Svec.; R. minutiflorus Lang. var.? Engl. Bot. v. 10. n. 715., Flor. Dan. t. 1163. ex Liebmann, et credo; Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 350. t. 73. f. 9. Weih., Nees Rub. germ. p. 46. t. 20., et p. 38-40., t. 14, et p. 189-90. t. 39., Nouv. Duham. T. 6. p. 71. n. 8. t. 22. f. 1., Zannich. Vnz. p. 228. t. 264., Lang. Descr. Ic. pl. novr. p. 2. t. 3. minutiflor. videtr. var. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 55. a Matth. Lonicr. Nat. h. ert. 41. R.? Matth. p. 1009. var. ex Moretti; Camer. Epit. p. 751., Lob. Obs. p. 619. f. 1., Icon. 2. t. 211. f. 2., Dod. Pempt. p. 742. f. 1. Plant. non adeo certa! Hort. Sanit. ed. Germ. 1485. c. 263.?, et Brunf. Hrb. 3. p. 186. sine fig.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Tolosa*, die 5. Jul. 1857; in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 3. Aug. 1850. E Pyr. septr. med. loco speciatim non indicato, habeo a Deville.

Varietatem inermem frustra per Pyrenaeos quaesivi, quin etiam in locis calidioribus, magisque asperis, saepissime ferociter armatum fruticem offendi, obstacula, et incommoda gravissima offerentem. Quidquid fuerit *R. inermem* Pourret e *Barcellonne* ad aliam referre speciem vix auderem, ex quo nota mihi fuit varietas inermis *Rubi vulgaris*, a Micheli *a le Cascine* ad Florentiam lecta, cujus specimen ex ipso Micheliano Herbario olim mihi dabat Targioni A., infaustae memoriae. Nunc considera divisiones, et subdivisiones *Ruborum* apud Sprengel Syst. Vegetb. petitas a caule aculeato, et inermi; insuper a foliis ternatis, aut quinatis, dum occurrunt species, quae hisce variationibusludunt. Figuram illam Plantinianam cum dubio retuli; non me latet ad aliam stirpem, scilicet ad *R. candicantem* Weihe, apud Reichenbach adductam fuisse, et hanc sententiam in Italia meridionali etiam sequutum fuisse Tenor. Guss. *Memor. Peregr.* 1834-8. *(Neapoli* 1842) p. 159., a Guss. Fl. Sic. Syn. 1. p. 569. n. 7. Ad aliam stirpem, scilicet ad *R. vulgarem* insuper mihi non displiceret *R. hircinus* Tabern. *Krtb.* 2. p. 1298., Icon. t. 897. f. 1.

Videas quam late suum *R. pilosum* porrigit Du Mort. *Opusc.* 1873 p. 124.; et cf. quidem *R. vulgarem* apud Bluff, Fingr. Comp. T. 1. P. 2. p. 193. Nostrae speciei synonyma forent, ex Kunze, *R. sanctus* Schreb., *R. dalmaticus* Tratt., *R. Linkeanus* Sering., *R. Portenschlagi* Link, *R. paniculatus* Schleich., *R. praecox* Bert., *R. Francipani* Tenor., *R. thyrsoideus* Willk. (non Wimm.), *R. hispanicus* Willk., et *R. abruptus* Lindl.

Rubus thyrsoideus Wimm. *Schles.*

Wimm. Schles. ed. 1857. p. 630., Godr. Gr. Fr. p. 547., God. Fl. Jur. Suppl. p. 54. (partim). R. fruticosus Quibusdam, Weih. Nees Rub. Germ. p. 24. R. candicans Weihe apud Reichnb. excursr.; Guss. Sic. Syn. p. 569. n. 7.? nisi potius sequentis. Weih. Nees Rub. germ. l.c. t. 7.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. or. prope *la Cassagne*, die 27. Jul. 1837. Habeo a Deville sine l., sed puto lectum ad *Tarbes*, ubi species ista quoque late provenit.

R. costatus Du Mort. *Opusc.* 1873. p. 123., hunc, *grandem*, *tomentosum*, et *collinum* (e nostris) una comprehendit: hunc et insequentem Godet l.s.c.

Rubus grandis (Fuchsii) Trag. Stirp. Germ. Comm. p. 970. cum fig.

Fuchs. Kräut. Cap. 105. t. 133. (Brombeer) R. rhamnifolius (Thuill. Fl. Par. p. 253. n. 4.) Weih. Nees, Rub. Germ. p. 22. n. 6. (Cat.) t. 6., Sm. Engl. Fl. 2. p. 402. n. 3. (quibusd. demts. prolatbs.), Godr. Gr. Fr. p. 548. (emend. W. N. prolatione). R. cordifolius W. N. t. 5., R. sylvaticus W. N. t. 15., R. villicaulis W. N. t. 17., ex Bell-Salter apud Bromf. Vect., R. discolor Flor. Dan. t. 2414. mihi videbatur, R. Lindlejanus Lees, Babingt. Engl. Bot. Suppl. v. 1. n. 2604. rhamnif. Fuchs. Hist. st. p. 152.? Id. Icon. ed. 1545. t. 83. ead., dimin., W. N. Rub. c. p. 21. t. 5. (cordifol.).

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. Oct. Frequentior occurrit per Cantabr. meridionalem.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Tolosa*, die 5. Jul. 1857; in Pyr. septr. med. humil. ad *Lanespede* die 10. Jun. 1879. Habui a Timbal lectum secus Garumnam ad *Toulouse* sub nom. *R. insigniti* Mull.; reperitur etiam in montanis editis, obvius mihi in m.^{e} *Urquiola* supra *Ochandiano*.

Caules obscure angulati, pubescentes, vix glandulosi; superior plantae pars ea est, quae magis pilosa, copiosioribusque glandulis scatet: caules, ac pilos aliquando erubescentes reperies. Folia superne intense viridia, parce pilosa, subnitida; inferne generatim pallidiora, magis pubescentia, asperiora quidem; dantur individua aliqua, in quibus folia inferne sub-albicantia sunt; ast, e contra, alia, in quibus prorsus dimittitur tomentum ut undique nitida fiant; ex adverso quaedam hic et illic sese officiunt individua, in quibus pubescentia adeo spissata fit, ut ferme ceu pannosa tactione videantur. Caeterum et folia conspicuae magnitudinis aliquando haec species portendit. Calyces de fructu reflexi. Corollae roseae, interdum admodum pallidae. Non erit enumerandus inter generis ferociores. *R. Casparyi* Wirtg., e specimine viso in Herbr. Ital. centr., mihi videtur lusus *R. grandis*.

Fuchsii figuram quidam ad *R. humilem* evocarunt. Schmidt et Kell huic nostro referunt *R. majorem* Gesnr. Collect. p. 103., fructu nigro.

Rubus Sprengelii! Weihe in *Flora* ann. 2. T. 2. p. 18.

Spreng. Syst. Veget. T. 2. p. 528. n. 20., Godr. Gr. Fr. p. 542. R. vulgaris God. Fl. Jur. Suppl. p. 56. R. hirtus *d* elegans Godr. Monogr. Rubr. p. 23. R. nemorosus Dulac Hauts. Pyren. n. 1023., partim? Reichnb. Pl. exsicc. n. 784.; R. luteolus Timbal? R. caesius var. *g* Mey. Fl. Hanv. Weih. Nees Rub. germ. p. 32. n. 10. t. 10., Flor. Dan. t. 1697. (negat Spr., qui Neu Entd 3. p. 215., e variet. R. Caesii icon. deduct. declarat.).

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In montanis.

Legi in Pyr. Arag. ad *Castanesa*, die 20. Aug. 1853; in Pyr. septr. aurigr. supra *Ax*, nemusculo, vulgo *Entre Serres*, die 20. Jul. 1840.

Caules ad angulos aliquando tanta tomenti copia obducti, ut veluti e densa pube canescant. Folia ternata, petiolata, acuminata; sed vidi etiam folia quinata, foliolis lateralibus subsessilibus, impari longe pedunculato. Petala pallide rosea, ferme alba. Glandulae per superficiem plantae semper parcae, et pallidae.

R. carpinifolius Weihe, apud Reichenb., Pl. exsicc., cf. Godr. Gr. *Fr.* p. 547., et *R. nemorosus* Gmel. Fl. Bad. Alsat. T. 4. p. 377. n. 768., videntur stirpes cum hac nostra valde affines, nec omnes, ut puto, specie inter sese distinctae.

Rubus plicatus (Linnaei) Weih.

Linn. Fl. Sv. ed. 2. n. 444., ex Fries., dummodo expungatur, synonyma Sm. Engl. Fl. 2. p. 402. n. 2., cum R. nitido Ibid. p. 405. n. 6., et cum R. affini p. 406. n. 7., et R. [illegible] n. 8. R. exaltatus Du Mort. Opusc. 1873. p. 122. n. 4. R. fruticosus L. Fl. Sv. [illegible] Fr. p. 549., Bluff. Fingr. Germ. ed. 2. T. 1. P. 2. p. 191. n. 6. R. fastigiatus Weih., [illegible] p. 219. Weih. et Nees. Rub. Germ. p. 15. t. 1. f. 1. plicat., et p. 16. t. 2. fastig., et p. 19. t. 4. nitid. et t. 3., A, B, affinis Anders. Trans. Linn. Soc. V. 11. p. 218. t. 16. Fl. Bat. v. 1. 1132. [illegible] Icon. plantr. cum Keller p. 8. t. 2. cred. R. suberectus Andrs. God. Fl. Jur. Suppl. p. 53. Engl. Bot. v. 36. n. 2572., Suppl. v. 2. n. 2714.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. Oct. Per regionem oceanicam in montanis.

Habeo a Deville lectum *au Lac d'Estaing*, (Vallis *Azun*).

Cilii in petalis perpauci, interdum nulli. Folia interdum subglabra, nitida.

Linnaeanam auctoritatem sub Friesiana fide relatam, Summ. Veg. Scand. p. 104., incertam reddunt ipsae a Linnaeo adductae prolationes, ejusdemve manca adumbratio.

Figuram Schmidtii cum Weihe, et Nees adduxi; quidam *R. grandis* eam esse volunt; *R. corylifolii* alii.

Rubus corylifolius Sm. Brit.?

Ehrhart Pl. officin. (1785) 415., ex Sm. Sm. Engl. Fl. 2. p. 409. n. 10., Du Mort. Opusc. (1783) p. 131., Bert. 5. p. 227. n. 6., Gaud. 3. n. 1147., DC. Dub. p. 167. n. 3., R. dumetorum Weih. Nees., God. Fl. Jur. Suppl. p. 57. R. nemorosus Hayn., Godr. Fr. p. 539., R. nemorosus Dulac Haut. Pyr. n. 1023. partim.; R. nemor., et R. Wahlbergi Noul. Fl. anal. Toul., R. calthaefolius [illegible] R. serpens Godr. Gr. Fr. Weih. Nees Rub. germ. p. 98. n. 45. t. 45., Engl. Bot. v. 12. n. 827., Sv. Bot. v. 3. n. 187., Flor. Dan. t. 2538.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. Oct. In montanis.

Legi in Pyr. or. ad *Prats de Mollo*, die 22. Jun. 1840.

R. Wahlbergii Arrh. Monogr., Godr. Gr. *Fr.* Ibid., *R. Godroni* Lecq. Lam., Godr. *Lorr.* ed. 2., una cum hoc comprehendendi sunt. Et stirpes affines quidem sunt *R. plicatus* Weih. Nees. Rub. germ., et magis adhuc *R. nitidus* Weih. Ibid., hujus *plicati* varietas.

Rubus tomentosus (Cupani) Willd. Sp.

R. minr. etc. Cupan. Hrt. Cathol. p. 193. Willd. Sp. pl. Diadelph. p. 1083. n. 7., Bert. 5. p. 221. n. 3., et 10. p. 498., Gaud. 3. n. 1149., DC. Dub. p. 167. n. 5. R. corylifolius La-Peyr. Herbr.; R. argenteus Gmel. Bad. Alsat. confirmbs. Kirschleg. Alsat., Godet Jur. R. obtusifolius Willd., ex Tratt., R. canescens DC. hrt. Monsp. Weihe, Nees. Rub. germ. p. 27. t. 8., Nocc. et Balb. Fl. Ticin. p. 235. n. 2. t. 8.

♄ Flor. Jun. Fruct. Sept. Oct. Praediligit solum calcareum, locaque calidiora.

Legi in Pyr. Catal. humilior. ad *Gerona*, circumventum a *Cistis*, die 15. Maj. 1861.

Ad *Gerona* non vidi nisi humilem sesquipedalem, vix bipedalem. Caules saepe ex purpureo incanescentes, non adeo solemniter angulati, et sulcati, nec diris aculeis armati. Stipulae lineares, acuminatae. Folia generatim terna, superne puberula, subtus tomentoso-candicantia.

petioli superne canaliculati, subtus et ad latera aculeolis munita. Flores numerosi, albi, odorati, odoris quasi *Oxyacanthae Dioscoridis*. Stamina numerosissima. Calyces post anthesim reflexi.

Ex Grisebach, et Schenk It. Hungr. n. 32. foret potius hujus loci *R. discolor* Weih., et Nees, quem generatim ad *R. vulgarem* adducimus.

Rubus collinus (Magnol) DC. Cat. hrt. Monspel.

Magn. Bot. Monspel. p. 226. DC. l.c. p. 139. sub n. 184. n. 3., et cum Dub. p. 167. n. 6., Godr. Gr. Fr. p. 545. R. velutinus Pourr. Herbr. Matr.; R. arduenensis Lej. Spac fid. Godr., R chnoophyllus Muller (Ph. J.)? Noc. et Balb. Fl. Ticin. p. 238. n. 7. t. 9.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Aug. Sept. Per regionem mediterraneam in locis calidioribus, sed *Oleam* interdum superans.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Avobi*, die 15. Jul. 1844; in Pyr. or., ad *Roussillon*, sub *Oms*, die 23. Maj. 1843. Observavi ad *la Carbonera* (Pyr. Arag.); ad *Ille*, *Elne*, etc. Monstrum floribus duplicatis legi in Pyr. Atax. ad *Abat*, in muro horti cujusdam, die 16. Jun. 1843. Idem vidit Noulet supra *Toulouse* ad *Clermont, à la Riverote.*

Caules quadrangulares, glabri; ramuli pubescentes. Folia ternata, irregulariter dentata, dentibus potius obtusis, quam acutis, superne rugosa, parce pubescentia, subtus valde tomentosa, et incanescentia. Stipulae binae, lanceolatae, ad petiolorum basim sitae. Paniculae rami patentes, flores albi, odorati, ferme ut in superiore specie; petala patentia; calyces post anthesim reflexi.

Planta erecta, aut prostrata, parumper aspera, candicans, tomentum, et inde color, nec non quantitas glandularum etiam admodum variabilia conspexi. Frequentius folia quinata, quam ternata dicit DC., quod in individuis Pyrenaeis contrarium se habere percepi. Specimina vero Monspeliensia hunc variandi modum ostendunt. Constantem esse speciem, in loco natali abunde a se observatam, certiorem me fecit amicus optimus Dunal, qui insuper me monuit, reperiisse se eamdem stirpem in Liguria cum *Olea*, vel in Pedemontio etiam; et indidem vidisse quoque in Herbario Balbis. Reapse et ego, dum primo ad Monspelium (vere 1836) *R. collinum* viventem percepi, illico pro peculiari specie recognovi, diversa ab ea, quam pro *R. tomentoso* prius cum Bertoloni ad Bononiam Italiae collegeram. Sunt tamen qui aliter sentiant, faventes unioni *R. collini* cum *tomentoso;* inter quos enumerandi erunt Sprengel Syst. Veget. V. 2. p. 529. n. 31., Benth. *Cat.* p. 116., Boreau *Fl. centr. Fr.* p. 128. Obs., Bertoloni l.c., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 590., Caruel *Pr. Fl. Tosc.* p. 212. n. 657. Hunc *R. collinum* DC. ad *R. affinem* Weihe, et Nees ab Es. dubitanter retulerunt Mert. Koch in *Deutschl. Fl.* 3. p. 494. n. 3., quod suis omeris sustinere recusavit Koch Syn. ed. 1. et 2. Pollini in Fl. Ver. 2. (1822) p. 150. sub *R. fruticoso* (evidenter *vulgari)* ceu varietates coercuit **b** *glandulosum* Bell., **g** *tomentosum* Willd., **d** *collinum*, et **e** *corylifolium* Sm.: immoderate pro certo. Lagr. Foss. *Tarn. Gar.* (1847) p. 118-9. ceu modificationes *R. fruticosi* recensuit *R. vulgarem* Weih., *R. corylifolium* Sm., *R. glandulosum* Bell., *R. discolorem* Weih., *R. tomentosum* Willd., et *R. collinum* DC., quas sententias nullis criticis observationibus corroboravit; nec hoc agere potuisset vir optimus, sed cujus cognitiones botanicae in arctum circulum continebantur.

Rubus glandulosus Bellardi App. (1792).

Vill. Fl. Delphinal. (1785. ed. Gilibrt.) p. 51. Bell. Append. ad Fl. Pedem. p. 24., Bert. 5. p. 221 n. 5., DC. Dub. p. 167. n. 7., Godr. Gr. Fr. p. 542., Mey. Fl. Hanv. p. 170. n. 3., God. Fl. Jur. Suppl. p. 57. R. hybridus Vill. Dauph., Gaud. 3. n. 1150. a. R. volvatus Du Mort. Opusc. 1873. p. 130. La Peyr. Herbr.; R. hispidus Berger. Bass. Pyr.; R. hirtus W. Kit.; R. Koehleri a Hook. Br. Fl. ... R. Bellardi Weih. Nees., R. Lejeunii W., N., ex Bell-Salt. apud Bromf. Vect. Flor. Dan. t. ... t. 2053. (hirt.); Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 2. p. 150. t. 141., Weih. et Nees Rub. germ. p. 96. t. 43., et p. 71. t. 23., et p. 97. t. 44.; et p. 92. t. 34. thyrsifl., cum p. 69. t. 21. Gunth. ex Mey., et t. 31. Lejeun. in p. 87., et t. 22. p. 66. Menkii, ex Godr. Lorr. ed. 2.

ħ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. In montan. sylvaticis.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *d'Aure*, nemore *de San Larg.* die 14. Jul. 1852. Habeo a Deville ex nemore *de Oncide.*

Planta plus minus protensa, mitis, et erubescens. Variat in eodem nemore foliis mollioribus, et rugosioribus, acutis, et acuminatis, petalis roseis, et albis.

Ego quoque in nemore *Garalda* Pyr. Navarr. dubitavi num *R. glandulosus* sat aequa ratione sejungeretur a *R. vulgari.* Erant hybridae, aut intermediae formae? *R. incanescentem* Bertoloni (It. 5. p. 223. n. 4.) visum Genuae e Liguria in Herbr. De Notrs. nimium affinem *R. glanduloso* judicavi, annuente eodem De Notaris, imo DC' sententia, qui stirpem *R. glandulosum* **g** dixerat. Stirpes quas una cum Bertoloni, aliisque, comprehendi in duas species, sejunxit Godron, *Rub. Nancy* 1843, nominibus *R. glandulosi* Bellrd. p. 20. n. 7., et *R. hirti* Weih. et Nees ab Es. (nec Waldst. Kit.) p. 22. n. 8. Eamdem distinctionem sustinuit idem Godron *Fr.* 1. P. 2. (1848) p. 542., et p. 543., nec non *Fl. Lorr.* ed. 2. ps. 235-6., addens et ille seorsim *R. Sprengelii* s.c., quem dubitanter ad *R. hirtum* attulerat ipse Godr. *Rub. Nanc.* p. 23. cum *Rubis thyrsifloro* Weihe, Nees, et *Koehleri* Wh., Nees, quo postremo mox siluit in *Fl. Fr. R. Lejeuni* ambigit inter *glandulosum*, et *Sprengeli.* Postponi debebat falsissima Villari denominatione, nam hic non agitur de planta hybrida; sed neque optima Bellardiana censenda, ex quo reperiantur individua, in quibus vix aliquot conspiciuntur glandulae.

Fructuum sapor praecellens, et ad syrupum conficiendum praestans, ex Vayred. *Apunt. Fl. Catal.* p. 58.

Rubus vestitus Weih. Nees *Rub. Germ.*

Godr. Lorr. ed. 2. p. 234. n. 8. R. diversifolius Lind., Bab. Man. Br. Bot. ed. 5. p. 106. n. 32 R. praecox Bert. 5. p. 220. n. 2., sed cf. Caruel Tosc. Pr. Suppl. 2. n. 656. R. fruticosus var. De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. p. 134. n. 591.? R. vinetorum Holandr. Mos., ex Godr., R. hirsutus Wirtg., ex Sond. W. N. s.c. p. 81. t. 33. cum R. scabro quoq. t. 32.? (a Bluff. et Fingr. ad R. vulgarem adducto).

ħ Flor. Maj. abeunt., Fruct. Jun. In Pyr. Catalan. humil.

Legi ad *Gerona* in m.[e] *San Grau* die 22. Maj. 1851. Nec alibi vidi.

Stirps intermedia inter *R. glandulosum*, et *R. vulgarem*, nec hybrida quum ambae ibidem hae non invenirentur plantae, deficiente *R. glanduloso,* cujus plura habet. Caules obtuse angulati, vix sulcati, undique pilosi, pilis patentibus, glandulosis, et eglandulosis. Folia ternata, grandia, subrotunda, cum eximio acumine, nonnulla insigniter lobata, denticulata, denticulis in formam spinulae, superne viridia, inferne tomento brevi, sed denso candicantia; folia insuper mollia, neque sub-coriacea, ut sunt ea *R. vulgaris;* petioli spinulosi, stipulae longe productae, angustissimae. Panicula laxa. Petala alba.

Parci in hac stirpe aculei, non adeo magni; nec pili admodum copiosi, neque omnes glandulosi. Praecocior est prae *R. vulgari.*

Mihi visum est stirpem hanc plura habere *R. pubescentis* Vest, DC. Pr. n. 28., diversam tamen. Nec adeo recedere a *Rubis sub-erecto* Hornem. Flor. Dan. t. 1992.; *Engl. Bot.* v. 36. n. 2572; et a *R. conspicuo* Müll. (Ph. J.); cf. *R. callosum* **d** Du Mort. *Opusc.* 1873. p. 127., cui referuntur tabulae 32, 33. Weih. N., *vestitum* scilicet, et *scabrum.*

Rubus humilis (Ruellii, Dorst.) Trag. *Krtb.* p. 660., St. h. p. 969. n. 1.

Chamaebatus humi serpens in arvis, etc. Dorsten. Botan. crt. 193. B. sin. fig., fide Rupr. De Ruell. infr. R. caesius L. Sp., Koch p. 234. n. 3., Bert. 5. p. 228. n. 7., Gaud. 3. n. 1146., DC. Dub. p. 167. n. 2., Du-Mort. Opusc. 1873. p. 132., God. Fl. Jur. Suppl. p. 58. R. caes. La-Peyr. Herbr. s.l.; R. tomentosus La-Peyr. in Herbr. March., ex Timb., et Loret.; R. caesius, et R. aquaticus Weih. N., Noul. Fl. anal. Toul.; R. minor Dod.; R. caeruleus Gilib. Exerc. phyt. R. minimus Thal., R. idaeus Gesnr.; R. arvensis Tabern.? Flor. Dan. t. 1213., Schk. Handb. 2. t. 135., Bull. Herb. Fr. t. 381. mal calyx; Nouv. Duham. T. 6. p. 69. n. 4. t. 22. f. 2., Weih., Nees Rub. germ. p. 102. t. 46. f. 1, 2., et t. 46. B. f. 1.. Tenor. Fl. Napol. T. 4. p. 288. t. 235. f. 2. (acherunt.) fid. Bertol., Engl. Bot. v 26. n. 826., Sv. Bot. v. 4. n. 241., Schrank Fl. Monac. t. 24. Dod. Pempt. p. 742. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 1297.. Icon. t. 896. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 59. f. 1. Le Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 302., Fl. Batv. v. 4. t. 288.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Arag. ad *Broto,* die 7. Aug. 1850.

R. agrestis Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. T. 3. p. 297. t. 268. pro forma *R. caesii*, neque cum Sprengel *R. tomentosi*, recognitus est a Neilreich, Hungr. Navn. p. 45., cui propinquus declaratus fuerat ab ipsis Florae Hungaricae celeberrimis illustratoribus.

Et ego persuasum habeo, *Rub. alter.* Ruell. De Natur. Stirp. l. 3. c. 113. p. 790. lin. 21., cujus fructus *Catherinae* dicebantur, habendum esse pro *R. caesio* Neotericor., vel *humili* Trag., ut prodiit Dodonaeus l.c.; sed qui etiam *Chamaebatos* Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 18. huc quoque spectare judicavit, et cum aliis quoque (Sprengel etiam Hist. r. hrb. p. 93., Comm. in Dioscr. 2. p. 422.), abnuente Fraas Flor. Class. p. 76. qui *R. tomentosum* in scenam adducit. Talia referens Jussieu A. L., *Dict. Sc. Nat.* T. 7. (1817) p. 271., mirum in modum se confudit, utpote qui dicit *Chaterine* appellari *Rubum humilem,* dum reapse Ruellius, et ex eo Dodonaeus, *Catherinas* dicunt moras, sive citati fruticis syncarpia, nec ipsam plantam. Mox ipse Jussieu queritur se frustra apud Ruellium Dodonaei prolationem quaesivisse. Oh stupor! Reperiri indigitatum nostrum fruticem in Caroli Magni Capitulariis sub titulo *Frassifoliae Erobramae*, opinatur Sprengel Histor. r. hrb. p. 222. *a* lin. 1-2.

Difficile est dictu pro qua specie absolute interpretandus fuerit *Rubus* Theocr. Id. 1. 132. Frequentiores in Sicilia species sunt, ex Gussone, *R. dalmaticus* Tratt., affinis nisi idem cum *R. vulgari,* et *R. acheruntiens* Tenor., quem *R. humilis* synonymon declarat Bertoloni. Et aliae quoque species in Sicilia reperiuntur, quae omnes junctim vetant ne unae tantum honos commemorationis, a divo bucolico donatae, tribuatur. Item de *Rubis* Virgilianis: cf. quae dixi *Fl. Virgil.* p. 100-1., et p. 143.

Rubus saxatilis (Tragi, Gesneri) L. Sp. a Clusio desumens, ut ex Camer., et G. Bauhino.

Chamaebat. Trag. St. h. p. 973. salt. quoad. descript.; Gesn. Hrt. Germ. crt. 277., et Mons. fract. Koch p. 234. n. 4., et p. 1022., Bert. 5. p. 231. n. 8., Gaud. 3. n. 1151., DC. Dub. p. 168., Orteg. apud Quer. Fl. Espan. T. 6. p. 223. La-Peyr. Herbr.; R. ruber Gilib. Pl. Lith. illustr. n. 314.; R.

minimus Thal.; Chamaerubus saxatilis G. Bauh. Pin. Engl. Bot. v. 32. n. 2233., Curt. Fl. Lond. et Grav. V. 5. t. 37., Flor. Dan. t. 134., Sv. Bot. v. 5. t. 349., Weih. Nees Rub. germ. p. 50. t. 9. Clus. Pann, A. p. 115-6. fig. et p. 117., Rar. pl. h. l. 1. p. 118., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 14. p. 64.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medior.: an et in or.? solum calcareum amat.

Legi in Pyr. septr. med. m.[e] *Esquierry*, die 29. Jul. 1838. Habui ex m.[e] *Somâoute* ad *Gédre* a Bordère; ex *le Pic du midi d'Arrens*, a Deville. Sine l. vidi in Herbr. Coder, sed ad *Salvanaire* Pyr. or. stirpem vivere declarat Pourr. Reperitur *au Cagire*. Ad *Santa Cruz* prope *San Juan de la Peña* vidi ad sepem floribus (petalis) duplicatis.

Quid agendum de Egenolphi figura, *Morabacci*, Hrbr. imag. crt. 17. f. 4.; Dorsten. Bot. crt. 193. A., Lonicr. Nat. h. crt. 41. B.?

Serius prae *Rosa*, venit tandem dies tumultus pro *Rubo* quoque. Isti illis affines iisdem difficultatibus hodie circumveniuntur. Sunt ne plurimae species, ut multi contendunt? vel paucae admodum variabiles, ut alii credunt? Exoriuntur ne ibridae etiam pro totidem distinctis speciebus descriptae? apud repugnantes confusionum causae? Cf. Lindley *Intr. to Botan.* 2. (1848) p. 243. Plurium specierum distinctio parum arrisit Gaudin, item et Koch (cf. Fl. Helv. 3. p. 366., *Deutschl. Flor.* 3. p. 493. seq.); nec ei indulxisse Lindley dijudicare possumus ex iis, quae iste tradidit in *Bot. Reg.* v. 16. (1830) n. 1368.

Hanc repugnantiam fusius declaravit Gmelin, Bad. Alsat. T. 4. p. 373-4., et p. 377-8., et in eodem sensu scripserunt vel egerunt Koch et Ziz. Cat. Pl. Palat. p. 22., Spenner Fl. Friburg. 3. p. 744. ad n. 3., Du Mortier, *Monogr. Rub. Belgiq.* 1864., Meyer Fl. Hanov. excursr. p. 167. seq., Boreau *Fl. centr. Fr.* (1840) n. 377., Coss. Germ. *Fl. Par.* p. 170. n. 3., Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. ps. 122-4., Brébiss. *Fl. Norm.* ed. 4. ps. 105-8. Alii aliam directe evertere speciem; cf. quae supra retuli sub *R. collino* p. 1528., vel sub *R. vulgari* p. 1525. Nunc quaedam alia addam exempla. Spenner sub nomine *R. polymorphi* (Fl. Friburg. l. s. c.) simul consociavit evidenter *R. hirtum* W., N., *vulgarem*, *tomentosum*, *corylifolium*, *glandulosum*, *(agrestem)*, et *caesium* ne dicam *Rubos* ferme omnes a Weihe, et Nees ab Esenbeck evulgatos. Boreau, *Fl. centr. Fr.* p. 126-7. n. 377., sub illa *R. fruticosi* denominatione (adeo complexa ab aliis reputata) ceu varietates reportavit *R. fruticosum* Reichnb. (L. Sv., Wahlbergi), *vulgarem* Weihe, *macrophyllum* Wh., *corylifolium* Sm., *glandulosum* Bell., *discolorem* Wh., addito et plantae statu *prostrato*. Mox Delastre, *Fl. Vienn.* p. 151. n. 1. *R. fruticosum* suum ita intellexit, ut sub eo comprehenderet *R. discolorem*, *corylifolium*, *thyrsoideum* Desv. (cf. *Fl. Ang.* p. 327. Obs.), *tomentosum* Willd., et *glandulosum* Bell. Item Arrhenius plura contrahere in suis *Rubis* Svecicis (anno 1840 editis); itemve Visiani, Dalm. 3. p. 248. n. 1727; Kunze (O.) *Rub.* German. crit. (1867), Meyer Fl. Hanov. (1849) p. 168-73. Indulgentes quamvis Wimm. Grab. Fl. Siles. 2. (1829) ps. 103. seqs., attamen plures et ipsi ab aliis distinctas, vel receptas species coegerunt. Sicque Carion, acta maxima caede sub *R. fruticoso* praesertim, sane perpendendam edidit observationem, quam botanicorum considerationi commendamus, *Saon. Loir. Catal. pl.* (1859) p. 40. Huic accesserunt Le Maout, et Decaisn. *Fl. Jard. Champs.* p. 438., quorum sententiae adeo sunt immanes, ut (spectata etiam virorum in re herbaria summa peritia) referri mereantur; comprehendunt isti sub *R. fruti-*

coso ceu totidem varietates, *R. dumetorum* Godr. (sive *corylifolium* DC.), *R. glandulosum* Bell., *R. hirtum* Wh., N., *R. tomentosum* Bork., *R. collinum* DC., *R. discolorem* Wh. N., et *R. thyrsoideum* Wimm. Itemve Cosson Germain, *Flor. Paris.* 1845 p. 170. n. 3., ut edit. 2. 1861 p. 209-10., n. 3. tam late *R. fruticosum* concipiunt, ut sub eo conferruminati sint *R. discolor* Wh. N., *R. tomentosus* Willd., *R. collinus* DC., *R. corylifolius* Sm., *R. glandulosus* Bellard., hosce ceu varietates; cum suis subvarietatibus intermediis, quarum aliquae respondent putatis aliorum auctorum speciebus, ita ut res valde sese extendat ad quorumdam horrorem etiam excitandum! Nec fuit indulgens Sprengel; iste Flor. Hal. ed. 2. sub *R. caesio* n. 617. adduxit *Rubos dumetorum* Weih, *humifusum* Ejusd., et *apiculatum* Ejusd.; sub *R. fruticoso* vero, n. 618., *Rubos* (cum *vulgari* Wh.) *rhamnifolium* Wh., *affinem* Ejusd., cum *fastigiato, plicato,* et *nitido* Ejusd., *R. corylifolium* Sm. quoque; mox etiam *R. Bellardi* additis insuper *Rubis villicauli* Kohl., Wh., et *pubescenti* Ejusd., *Schlechtendalii* Ejusd., denique et *R. argenteo* Wh., et ejusdem *R. discolore.* Iste quidquam remissior fuit in Syst. Veget. Demum Neilreich, Croat. p. 231., *R. fruticosum* in varietates dispertivit, quae comprehendunt *Rubos glandulosum* Bell., *hirtum* W. Kit., *corylifolium* Hayn *Arz.*, *fruticosum* Hayn., *candicantem* Wh., et *tomentosum* Bork. Laudato Fischer-Ooster, rarum sagacitatis, et temperantiae exemplum praebuit Godet, *Fl. Jur. Suppl.* p. 51. seq.; cf. etiam Sonder Fl. Hamb. ps. 272. seqs.

Plures quidem ab aliis laudatas species depressit Du Mortier, persuasus: « *Qu'il y a dans les Ronces frutiqueuses peu d'espèces, et beaucoup de variétés.* » *Opusc.* (1873) p. 120. Et mihi quidem observata in Naturam arctos limites imposuerunt, quoad specierum separationem, quam forte nec satis cohibui. Ut de *Rosis* egi, habitum, atque stirpium physionomiam ceu duces sequutus sum ad species recognoscendas, ac dirimendas, quas cum citatis auctoribus potissimum firmatas percipietis. Caeterum, viri praestantissimi ab hisce generibus subtiliter peragendis caverunt, veriti ne in ridiculas sententias inciderent.

Pancovia Heister, Adans. *Comarum* L. *Comarum,* sive *Comarus* (nam *Comarum*, vel *Memecylon* fructum dicebant) adhibitum fuit a Theophrasto ad *Arbutum vulgarem* significandum (v. p. 666., cf. et Plin. Nat. h. l.s. cs.): *Comarum* Apuleji, ed. Humelb., sequioris notae, existimabatur potius *Fragaria vulgaris*, ut refert G. Bauh. Pin. p. 326. Nulla certe fuit sustinenda ratio, qua nomen istud adponeretur ad Tragi speciem, quam libentissime cum Heistero, et cum Adanson *Pancoviam* nomino *(Fam. pl.* 2. p. 294.). Citat Adanson *Pancoviam* Hort. Eist., ubi nomen istud frustra quaesivi: sed lapsus calami reputandus est Heisteri loco, quem relatum videmus a Fabric. En. pl. Hrt. Helmst. ed. 2. (1763) p. 116. *Pancovia* Willd. cadit in *Afzeliam. Pseudo-Comarum* Rupr. Ingr. p. 327., adulterina, ac inutilis superfoetatio fuit.

Pancovia palustris (Tragi) Nob.

Trag. 4. Trag. Kränt. p. 398. sin. fig., Stirp. hist. p. 501. n. 4. sin. fig. Comarum palustre L. Sp., Koch p. 235., Bert. 5. p. 299., Gaud. 3. n. 1182. Potentilla Comarum Nestl., DC. Dub. p. 171. n. 21. P. palustris Scopl., Lehm. Revis. Pot. p. 73. n. 80. Comr. pal. La-Peyr. Herbr.; C. rubrum Gilib. Exerc. phyt., Pentaphyllon palustre Cord. Engl. Bot. v. 3 n. 172., Schk. Handb. 2. t. 138., Hoffm.

Fl. Germ. ed. 1. t. 7., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 349. t. 73. f. 7., Flor. Batv. v. 2. t. 135., Lamk. Ill. t. 444., Flor. Dan. t. 636, Sv. Bot. v. 5. n. 310., Hayn. Term. bot. t. 8. f. 3., Le Maout Decsn. Botnq. 1868. p. 303., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 4. p. 27. t. 92., Dietr. Fl. Bor. v. 1. n. 24. Duchsn. Pl. ut. vén. Atl. t. 101., Cord. Hist. pl. crt. 95., b, et crt. 96. a fig., Fuchs. St. h. Comm. (1553) p. 101., Hist. pl. (gall.) p. 63. f. 2., Pempt. p. 117., f. 2., Camer. Epit. p. 762., Lob. Ic. t. 691. f. 1.; Pluk. Phytgr. t. 212. f. 2. var. villosr., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398. c. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In editis.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 8. Jul. 1836.

Fragaria Brunf., G. Bauh., Tournef. Non dicimus *Fragum* cum Plinio, qui et *Arbutum vulgarem* comprehendebat; non *Fragum* cum Virgilio, et Ovidio, qui partem esculentam plantae hoc vocabulo designabant.

De genere cf. Gay J. *Recherchs. Caract. végét. Frais., distrib. geogr.* etc. apud Brongn. Decsn. *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 4. T. 8. (1857) p. 185-204., et in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 5. (1858) p. 277, cum Guillard *observtbs.* Ibid. p. 280.

Fragaria vulgaris (Virgil., Ovid., Plin., Myrepsic.) Calzolar., G. Bauh. Pin., et Basil. p. 92.

Virg. Eclog. 3. v. 92., Ovid. Metamorph. l. 1. v. 104., Plin. Nat. h. l. 15. c. 24., vel 28., et l. 21. c. 15., vel 50. Myreps. Sect. 3. c. 46. Fr. vesca Nuper., Koch p. 234. n. 1., et p. 443., Bert. 5. p. 236. n. 1., Gaud. 5. n. 1152, Moris Sard. 2. n. 415., DC. Dub. p. 168. n. 1., Thunb. et Wahlb. Gotheb. n. 352. F. vesc. La-Peyr. Herbr.; F. nemoralis Salisb. Pr. F. semperflorens; Hayn., dubts. Wimm. Grab. Siles. n. 712., sed dubium eximente Dietr. Fl. Bor.; F. succulenta Gilib. Exerc. phyt. F. drymophila Jordan? cum F. Thomasiana, consobrina, cerinoalba, et silvulicola Jord. Fourr.! Engl. Bot. v. 22. n. 1524. et Suppl. v. 2. n. 2742. Schk. Handb. 2. t. 135., Schrank Flor. Monac. t. 39., Sv. Bot. v. 1. n. 16., Flor. Dan. t. 2235., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 350. t. 13. f. 8., Lamk. Ill. t. 442., Fl. Batv. v. 8. t. 573, Berger. Phytonom. 2. p. 67. cum tab., Dietr. Fl. Bor. v. 5. n. 318., Plenck Ic. pl. med. T. 5. p. 17. t. 412., Sabb. Hort. Rom. T. 5. t. 44., Sturm Heft 2., Turp. Fl. med. T. 3. t. 160., Hayn. Term. bot. t. 27. f. 5., et Arzn. gew. 4. t. 26., Le Maout. Decsn. Botnq. 1868. p. 303. Matth. p. 1121. Camer. Epit. p. 765., et p. 766. var. recept. albae; Brunf. Herbr. ed. 1. p. 31. (p. err. 35.), ed. 2. p. 40., Trag. St. h. p. 500., Cord. Hist. pl. crt. 173. a-b fig.; Fuchs. Hist. st. p. 853., Lob. Obs. p. 396. f. 1., Icon. t. 697. f. 1., Dod. Pempt. p. 672. f. 1., Herbr. Magunt. (1484.) c. 63., Dondi Herbr. Vicent. (1491.) c. 63. Hrt. Sanit. ed. Germ. 1485 c. 190., ed. Magunt. 1491. c. 188; Cod. Paris. ex Lenorm. fol. 48. vers.. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 614., fig., Lonicr. Nat. h. crt. 215. A., Dorsta. Botn. crt. 130. C.

♃ Flor. Mart. Jun. Fruct. Jun. Aug. In montan., humilib. etiam.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Bagneres de Luchon*, die 23. Jun. 1838; in Valle *di Marignac*, die 5. Jul. 1843. In Pyr. or., *Roussillon*, supra *Ceret*, sub *el Puy de la Neac* die 1. Jun. 1843; in Pyr. Catal. humilior. ad *Gerona* die 13. Maj. 1851. Habeo a Deville s.l., sed, ut puto, e Pyr. septr. med., nec procul *Tarbes*, ubi quoque species copiosissima crescit.

Adnotat Hornemann pubescentiam pedunculorum, in exemplaribus sibi prae oculis, adpressam non esse. Et ego individua observavi ad *Bouillet le Gan*, in quibus petala erant rubella, sed quod interest, pubescentia pedunculorum flores ferentium quasi adpressa, sub fructificatione patula eveniens.

Legi ad *Gerona* varietatem, quam identicam puto cum *F. vesca atrovirenti* Lindl. in *Engl. Bot. Suppl.* v. 2. n. 2742., suscepta olim a Lindley (*Syn. of the Brit.* pl. p. 96.) pro *F. calycina* Loisel.

Specimina ad *Ceret* collecta accedunt *F. elatiori*; planta grandior, villosior, villisque omnibus, pedunculorum etiam, patentibus, corolla major; sed vidi in eodem loco humiliorem plantam, et quod magis est, villositatem pedunculorum interdum adpressam. Dodonaei figura 1.a, sive illa Plantiniana figura, a Bertoloni, ut ab aliis non parvae auctoritatis viris, adducta ad *F. elatiorem*, magis quadrat cum supra citata

stirpe, quam f. 2. ad *F. vulgarem* a plurimis citata. Observationes me dubium reliquerunt de constantia characterum *Fr. moschatae* Duchsn., *F. elatioris*, quam saepius repererunt in planta culta, et abortu dioica, tunc inter varietates *F. vulgaris* iterum comprehendenda erit. *F. elatiorem* ad *Yrun* se offendisse dicit Willkomm.

Fragaria collina (Tragi) Ehrh. *Beitr.*

Frag. 3. gen. Trag. St. h. p. 500. Koch p. 235. n. 3., et p. 443., Bert. 5. p. 239. n. 2., Gaud. 3. n. 1153., Gren. Jur. p. 215., Thunb. et Wahlb. Gothob. n. 353. F. sterilis La-Peyr. Herbr. partim., F. Breslingea Duchsn. (DC. Dub. p. 168. n. 4.) ex Koch Flora 1842.; F. neglecta Lindl.? F. Hagenbachiana Lang. a Crép. Belg. cont.. F. svecica Jord., et Fourr., F. dumetorum Jord. Flor. Dan. t. 1389., Sv. Bot. v. 8. n. 548. fig. calyc. et fruct. tantum; Hayne Arzn. gew 4. t. 30., Dietr. Flor. Bor. v. 5. n. 319. Lob. Icon. t. 697. f. 2., Dod. Pempt. p. 672. f. 2., Tabern. Krtb. p. 346. (Fr. 2, 3.), Icon. t. 119. f. 1.

♃ Flor. Apr. Maj. Fruct. Aug. Sept. In demissis Pyr. Atax. or., rarius medior.

Ex Pyr. Atax. m.e *la Clape* lectam *au bois de Pechredon* habui a Delort. Observavi ad *Campeac*, sub *le Pech de Bugarach*, ad *Toulouse;* ad *Olot*, vidit Vayrd.

Grenier l.c., ut et prius *Fr.* p. 536., desumens a Koch, ut ab illo Reuter *Cat. pl. Gen.* (1861) p. 60., dicere calycem fructui applicitum, qui modus dicendi neque stat cum organographica plantae descriptione, nec cum notis genericis ab ipsis cum accuratis auctoribus traditis.

Vix credidit *F. Hagenbachianam* Lang., Hagenb. Fl. Basil. Suppl. p. 199. cum fig., itemve Koch, Cosson, Germ., aliud quam varietatem *F. collinae* sistere, cui caeterum referunt Gren. Godr. l.c., et cui bonis argumentis iterum confirmat Gren. *Jur.* p. 216. Obs. Item expecto periti sententiam, qui mihi confirmet *F. neglectam* Lindemanni nil aliud esse praeter ipsius *F. collinae* lusum.

Persuasi fuerunt Thunb. et Wahbrg., Fl. Gothob. n. 353., iconem Bilbergi quoad folia et flores, ad *F. vulgarem* spectare. Qui s.c. figuram Plantinianam notis ab auctoribus de hac specie datis examini submittent, vix ac ne vix satisfacti manebunt; quin potius illam lusum superioris speciei fingere judicabunt.

Potentilla Brunf., L. Linnaeus suscepit *Trifolium*, rejecit *Pentaphyllum;* quod reapse hoc loco minus exactum foret.

Lehmann (Chr.) Revisio *Potentillar.*, Vratislav. et Bonnae 1856 in 4.° cum tabs., reperitur seorsim, inque Nov. Act. Acad. Nat. Curiosr. Ts. 23, 24. Suppl.

SECTIO 1.a **FRAGARIASTRUM** Sering. in DC. Pr.

Potentilla Fragariastrum (Gesneri) Ehrh. *Beitr.*

Gesn. Collect., et Hrt. Germ. crt. 289. b. Koch p. 243. n. 29., Bert. 5. p. 269. n. 21. (excl. Trag. micr.), itemve Moris Sard. 2. n. 416.; Lehm. Revis. c. p. 146. n. 153. P. Fragaria Poir. Dict., Gaud. 5. n. 1154., DC. Dub. p. 172. n. 28. Fragaria sterilis (Gesn., Bauh. J., L.) La-Peyr. Herbr., partim., Potentilla sterilis Gke, Aschers.; P. emarginata Desf. ex Gmel. Hrt. Carslr.; P. villosa Dulac. (non Pall.), Fragaria praecox Salisb. Pr.; P. splendens Dois. Mus. non Ramnd.). Engl. Bot. v. 25. n. 1785., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 84. Sering. Mus. Helv. p. 59. n. 1. t. 4. f. 2., Schk. Handb. 2. t. 135 fl.; Hoffm. Fl. Almgn. ed. 1. t. 6., Flor. Dan. t. 1579., Dietr. Fl. Bor. v. 5. n. 317. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 62. t. 30. f. 99., Lob. Ic. t. 698. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 395., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 186. t. 19. f. 3. n. 5.

♃ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jul. Aug. Per regionem oceanicam frequentior.

Legi in Pyr. Cantabr. *(Guipuzcoa)* ad *Azcoitia*, die 27. Maj. 1853, in Pyr. septr. med. ad *Asté de Bagneres de Bigorre*, die 26. Apr. 1841; in m.[e] *de Marignac* ad *les Cascades*, die 5. Jul. 1843. Habeo a Deville ex *Bareilles*. Observavi ad *San Sebastian*, alibique per Cantabriam; ad *Morlans* vidit Bergeret, *Bass. Pyr.* 2. p. 368; reperitur ad *Bareges*, prope *Toulouse*, etc. *En Guara*, *Uruel*, *San Juan de la Peña*, indicat Asso Arag. Mant. p. 170. n. 1102., ad *Olot*, et *Camprodon* Vayrd., nec non ad *Ribas*.

Valde venosa sunt folia, itemve admodum venosa percepi petala. Stipulae prae contiguis plantae partibus minus pubescentes generatim mihi visae sunt; eas perperam obtusiusculas (nam potius acuminatas diceres) descripsit Seringe in DC. Pr., et ex eo DC., Duby, Noulet. Receptaculum est pilosum, nec subvillosum, ut praedicatur a citatis modo auctoribus, Sering. in DC. Pr. P. 2. p. 586. n. 96., DC. Dub. l.c., Noul. *Fl. bass. sous Pyr.* p. 212.

Carpella nitida, ad umbilicum pilosa, matura fulva.

Fragariam sterilem, quasi specificum nomen imponerent, dixerunt Gesner, Lobel, locis citatis, nec non G. Bauh. Pin. p. 327. n. 7., a quibus (nisi recte a J. Bauhino Font-boll. P. 4. p. 200.) desumpsit Linnaeus, qui saepenumero plura antiquorum bona nomina flocci fecit, ut ea aliquando in malas verteret denominationes. Suscepit, porro, ille, qui de plantarum foecundatione organa plurimum consideravit, ipsamque foecundationem in vegetabilibus attentis oculis perscrutatus est, et calamo illustravit, multaque pompa digessit in illa Dissertatione cui titulus *Sponsalia plantarum*. Revera maximus, quia duplex, est antiquorum error, et cum eis Linnaei, qui omnes sterilem nuncuparunt speciem semina maturantia, dixeruntque talem e comparatione, non cum fructu, sed cum carpophoro carnoso *Fragariae vulgaris*, ab illis fructum dijudicato.

Potentilla micrantha (Brunyer) Ramnd. in DC. *Fr.*

Brun. Hrt. Bles. ed. 2. (1655.) p. 37. Koch p. 243. n. 30., Gaud. 3. n. 1155., Lehm. Revis. c. p. 147. n. 154., DC. Dub. p. 172. n. 27., Gren. Fl. Jur. p. 209. P. subacaulis Gmel. Bad. Als. T. 2 p. 450. Obs. 2. (Nestl. Pot. p. 72.) ex ipso Gmel. Ibid. V. 4. p. 388. Fragaria micrantha La-Peyr. Herbr. partim., F. sericea Pourr. Herbr. Matr.; Fraga sterilis *b* La-Peyr. Pyr.; Potent. parviflora Desf. Cat. pl. hrt. Paris. (1804) p. 177., ipso fat.e ed. 1829., sed prim. enunc. Nestl. Pot. Sering. Mus. Helv. p. 60. n. 3. t. 5. fig.ae pl. sp., et cult., Sturm Heft 92. t. 11., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 811.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In editioribus, ad montan. descendens.

Legi in Pyr. septr. aurigr. sub le *le mont Llaurenti* ad *Artunan*, die 6. Aug. 1843. Habeo ex *le fond du Vallon d'Asté*, unde specimen reperii quoque inter Deville plantas. Observavi in m.[e] *Esquierry*, prope *St. Béat*, supra *Salau* l.d. *la Cascade d'Ilias*, proximisque locis; vidi ad *Bielsa*, ad *Mongarry*, in *Monseny*, plerumque viventem in solo calcareo.

Jam Nestler *(Potent.* p. 77.) nunc Moris, Bertoloni, Visiani, (Dalmat. 3. n. 1740.), Caruel *(Pr. Flor. Tosc.* p. 219.) aut comprehendunt sub *P. Fragariastro*, vel ceu illius varietatem tantummodo considerant.

Ad nostram hanc speciem refero *P. sericeam* Pourr. ex *Nuria* Pyr. Catal., cui ille retulit hocce Tournefortii synonymon, quod ego libenter accipiam *Fragaria sterilis incana* H. R. Par., Schol. bot. p. 233., *Elém. botq.* p. 246., Instit. r. hrb. p. 296. Conscendimus ad Brunyer, qui primus speciem enumeravit in sui Horti Blesensis ed.[e] 2.[a] (1655) p. 37.

Potentilla Vaillantii! Nestl. *Pot.* p. 75. n. 67.

Vaill. Bot. Paris. ed. 1. in 16. (1723) p. 41. Fr. 3. Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 370. n. 28., Coss Germ. Fl. Par. p. 175. n. 2., Tratt. Ros. 4. crt. 114. P. splendens Ramd. apud DC. Fr., St. Am. Fl. Agen. p. 211. n. 6. (excl. Vill. prolat.); Spreng. Syst. Vegt. 2. p. 541. n. 91., Lehm. Revis. c. p. 144. n. 152. P. montana Brot. Fl. Lusit. 2. p. 350. n. 3. P. alba *b* Seringe in DC. Pr. P. 2. p. 584. n. 85., DC. Dub. p. 172. n. 23. Fragaria Vaillantii Noul. Fl. bass. sous Pyr. p. 212. n. 3., Fragr. splendens La-Peyr. Herbr.; et F. micrantha La-Peyr. Herbr. partim., Fraga Vaillantii La-Peyr. Pyr.; Pot. alba (e Monserrat) Colmeir. Cat. pl. Catal.; P. nivea Bonam. Nann. ex Lloyd. Loir. infr., et Ouest Fr.; P. emarginata Desf. Cat. hrt. Paris. 1804. (ex Nesler, et ipso fat.e in edit. 1829.), non Pursh, et P. semidentata Herbr. Puss. ex Lehm.; P. nitida Pourr. It. (ad Salvanaire)? Vaill. Bot. Par. (in fol.) p. 55. n. 3., sin. descr., t. 10. f. 1.

♃ Flor. Apr. in Æstat. Fruct. Æstat. Octobr.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Bidart*, die 28. Aug. 1841; carpella ad *Bilbao*, die 4. Jun. 1853; in Pyr. Catal. supra *Arbucias en el Monseny*, die 30. Jun. 1851; in Pyr. septr. med. supra *Orthez*, 29. Maj. 1879. Habeo a Deville ex Pyr. septr. med., fortassis ad *Tarbes* lectam. Ex *Nuria* degit in Herbr. Salvador.

Pedunculorum pili sub-adpressi, petiolorum patentes. Petala concaviuscula, mox applanata, profunde emarginata. Carpella venosa, glabra, nitida, ad hilum pilosa. Unionem cum *P. alba* L. propositam a Seringe, receptam a DC. Duby, in dubium positam a Noulet, plane rejiciendam esse sustinuit Tausch, *Flora* 1831. n. 43.: et revera, boni characteres emicant, et facies propria unicuique speciei inest.

P. splendens Koch Syn. ed. 2. p. 243. n. 28. hybridam progeniem tegit, enatam e *P. Fragariastro*, et e *P. alba*, uti testatur Lehmann, l.c. p. 206. Grenier cum Godr. *Fr.* p. 523. ad *P. splendentem* Ramd. citant *P. hybridam* Wallr. Sched. cr. n. 220., quae cum eadem Koch stirpe, ast non cum Ramd. unum et idem est; reapse originem, et naturam plantae optime agnoverat Wallroth, et cruce notaverat!

Potentilla caulescens (Caesalpini) L. Sp.

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 240. n. 682., De Plants. l. 14. c. 20. p. 555. Pentaph. alter. Bert. 5. p. 257. n. 13., Lehm. Rev. c. p. 132. n. 139., DC. Dub. p. 172. n. 25. *a* (nec *b*). P. caulesc. et P. petiolulata Gaud. 3. ns. 1156, 1157., Koch p. 244. ns. 31, 32. P. caul. petiolulosa Moris Sard. 2. n. 418. La-Peyr. Herbr., et P. integrifolia La-Peyr. Herbr.? et P. grandiflora La-Peyr. Herbr., partim., P. alba Ass. Arag., Pourr. Herbr. Matr., et P. alpestris Pourr. Herbr. Matr.? Jacq. A. 3. p. 11. t. 220., Sturm Heft 1., Sering. Mus. Helvt. 5. f. 2. (inter.).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. orient. rupibus calcareis: num et in septr. med.? Legi in Pyr. Catal. supra *Organia*, l.d. *el Forat des tres pons*, die 25. Jun. 1846; in Pyr. or. supra *la Manera* ad rupes *de Bordallat*, die 2. Jul. 1840. Habui ex *la Font de Coms* de Herbr. Coder ab ejus filio. Observavi supra *Sopeira* l.d. *Pas de Scala*. Vivere *au Pic du midi* testatur Debeaux, quod vix credo: *au Mont-Llaurenti* Pourr. It., Coder ad Dufour.

Herba piloso-glandulosa, odore sub-terebinthaceo praedita, quidquam etiam viscosa. Folia pulcre venoso-reticulata. Flores albentes.

Jacquini figura ostendit flores quidquam minores, si eos comparo cum illis speciminum pyrenaeorum.

Quinquefolium album Camer. Epit. p. 761. ex descriptione huc laudavit Vill. *Fl. Dauph.* 3. p. 572. n. 19.; fidentius ego ad *P. albam* afferrem. Locus Clusii, Pann. A. p. 423., Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 105. f. 2., revera alienae speciei videtur, quae *P. Clusiana* Jacq. A., Host. A. 2. p. 43. n. 22., inter *P. caulescentem*, et *nivalem* intermedia, distincta tamen species, quidquid suspicaverit Allioni, Fl. Pedm. 2. n. 1482., aut statuerint Poir. *Dict.* 5. p. 597. A., Gaudin n. 1156., vel Seringe in DC. Pr., qui, pessimo consilio, sub *P. caulescente nivalem* quoque sequentem ausus est inferre.

Quinquefol. alpestr. alb. Gesn. fasc. p. 60. t. 30. n. 98. huc ex Villar laudatum a Nestler, *Pot.* n. 45., a Villar l.s.c. citari non video, consideratum in Gesneri opere ad nostram speciem afferre nolim et forte *P. Clusianae* est. Lehmann in sua prima *Potentillarum* Monogr. (p. 130. n. 55.) figuram illam *mediocrem* declaravit, sed in secunda editione omisit eam, et sic ego relinquendam esse ratus sum. In scheda, quae comitatur *P. albam* e *Monserrat* (Catalaun.) hujus certe loci, adnotavit Pourret: « *Hujus mentionem feci in III. Vol. Act. Tolos.* » Responderet ne *P. corymbosae* Chlor. Narbon. n. 905., l.c. p. 325.? Non credo; quia haec longe melius cadit in *P. hirtam*. Aliquid de nostra stirpe dictum est, ut puto, in ea Chloridis Narbonensis parte, quae a La-Peyrouse suppressa est.

Ad *P. caulescentem* item afferre non dubito plantam, quae e *Puig major* Insul. Balear., nomine *P. alpestris* distinxit Pourret in citato suo Herbr. Matrit. Haec stirps praetervisa omnino fuit a Cambessedes, non vero a Willkomm: respondet illa forte *P. petrophyllae* Boiss. *Voy. botq. Esp.* p. 728., in qua notanda tantummodo videtur solemnior partium villositas, ut prius ipse Boissier animadversus est l.c. p. 204., qui rem in pejus dein mutavit. Et reapse *P. caulescentem* sericeam (var.) e *Sierra de Segura* Regni Murcici a Bourgeau collectam enumerat Cosson, *Not. pl. midi Esp. (Paris* 1851) p. 107.; et varietatem pilosam a Bourgeau observatam commemorat, quae media inter *P. caulescentem*, et *petrophilam* Boiss., ei videtur: nos plane adducere ad harum stirpium unionem.

Distinctio duarum specierum *petiolulatae* et *caulescentis* a Gaudin primo proposita, cum dubio a Koch recepta, remoto dubio a Gren. *Jur.* P. 3. p. 57., derelinquenda meo judicio est, eo quod characteres distinctionis firmi in illa non percipiantur. Et revera: caules erectiusculos in *petiolulata*, aut *ascendentes* in *caulescente* dictos, de plantis rupestribus valet minus nihilo. Folia ima variare quinata et ternata in hisce stirpibus res obvia est, ut obvium est reperire folia glabriuscula, sub-villosa, aut margine tantum piloso-ciliata; quae variationes pendere solent a loco, aut a solo, vel e climate, ut sese offerunt non adeo evidentiora in majore plantae evolutione, vel sub ejusdem aetate diversa. Neque firmior mihi sese obtulit character, e quo Gaudin denominationem suae plantae desumpsit, nam egomet vidi in eodem individuo foliola petiolulata, subsessilia, et sessilia Neque me fugit Halleri filii observatio: « *Foliolis omnibus petiolatis ludentem habeo ex Sabaudia* » Syn. *Pot.* sub *P. caulescente* n. 4. Unde patet quam parum ab hac re ille commotus fuerit. Idem judicium serius ab ipso Gaudin datum fuisse, testatur Mutel *Fr.* p. 340. n. 38.; donec palam omnibus fit rejecisse hanc falsam speciem Seringe in *Mus. Helv.*, Moris Sard., Bertol. It. Guss. Sicil.

Denique ea forma quae *P. petiolulatae* Gaud. respondet, mihi est status *P. caulescentis* in loco mitiore, minus edito enatae, ubi petiolulus productior, et tota planta evolutior, mollior, glabriorque evenit.

Potentilla nivalis (La-Peyrouse, et Villarii) La-Peyr. *Mém. Acad. R. Toul.*, et *Herbr.*

La-Peyrouse infra cit. P. Valderia Vill. Flor. Delphinal. (1785 ed. Gilibrt.) p. 52. (non All.); La-Peyr. l.c. T. 1. (1782) p. 210. t. 16., et Hist. abr. pl. Pyr. p. 290. n. 16., cum Suppl. p. 69., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 369. n. 21., Ramd. Pic du midi n. 128., in Mém. Mus. Hist. Natur. Paris T. 13.

(1825) p. 274., Lehm. Revis. c. p. 136. n. 144. (excls. La-Peyr. syns.), Mut. Fr. p. 339. n. 37. P. caulescens *b* Seringe in DC. Pr., DC. Dub. p. 172. n. 25. P. integrifolia La-Peyr. Icon. ined. ex Timb. P. glacialis Pourr. Flor. Narbon. (e speciminibus exsiccats. ab eo evulgats., teste Lehm.). P. nitida Colmeir. Cat. pl. Catal.? Lodd. Bot. Cab. 7. t. 654. ex Lehm.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medior. orient. Legi in Pyr. septr. med. m.e *Esquierry*, die 20. Jul. 1838, in Pyr. or. m.e *Cambresdazes*, die 1. Aug. 1836., in Pyr. Catal. ad cacumen montis *Costabona* supra *Setcasas*, die 3. Aug. 1846. Habeo a Deville ex *le Turoun de Casteri*. Observavi *au Cirque de Gavarnie*, supra balnea *de Panticosa*, supra *le Plan d'Aragnouet*, supra *la Cascade d'Ilias* supra *Salau;* in m.e *Turbon a la Peña Montañesa*, in m.e *Cady* supra *Mongarry*; in summa *Sierra de Guara, au Canigou, au Llaurenti, a Caranza*. Vidi etiam in superiore parte vallis *Ossau*.

Abunde a me observata per Pyrenaeos, nullam de ejus illegitimitate suspicionem ingessit, et ceu legitimam speciem sustineo cum La-Peyrouse, Nestler, Ramond, Loiseleur, Bertoloni, Lehmann, Mutel, contra Bentham, Seringe, DC. Dub., qui eam ceu varietatem superioris speciei considerarunt. Ad illius historiam ampliandam cf. etiam Bert. It. 5. p. 259.

Vidit hanc stirpem Tournefort, sed cum praecedente confudit, ut patet ex denominatione ab eo data in sua Topographia; cf. La-Peyr. *Hist. abr.* etc. p. LVII. Item La-Peyr. *Mém. Toul.* etc. ei retulit *Quinquefol. alb. min.* G. Bauh. Pr. p. 139. n. 2., qui locus, non ad *P. albam*, ut olim statum fuerat, sed ad *P. caulescentem* laudatur a Gaudin.

Citat Lehmann *P. stipularem* La-Peyr., memoratam ab hoc in *Mém. c.* p. 212. lin. 11., et dictum illam quoque ab eo in Pyrenaeis repertam, similemque Gmelini plantae, Fl. Sibir. 3. p. 185. t. 37. f. 2. (composita prolatio; quoad textum pertinens ad *P. opacam*, quoad iconem ad *P. stipularem);* de qua ne verbum quidem amplius fecit dein Tolosanus. Addidit insuper Lehmann *P. integrifoliam* La-Peyr., sententia a DC. suscepta, quam ego confirmare nequeo, veritus ne sub ea habuerit potius La-Peyrouse formam *P. caulescentis*. De *P. stipulari* Sering. apud DC. Pr. P. 2. p. 578. n. 44. hoc observandum duco, quod Gmelini prolatio ibidem falsa objicitur, quum relatum fuerit *Gmel. Bad.* et 39., loco Gmel. Sibir. t. 37. Postremo addam, quod illa *Potentilla* habita jam a La-Peyrouse pro *P. stipulari* ea videtur *P. hirtae* forma, quae respondet *P. hirtae, angustifoliae Fl. Fr.*

Potentilla alchemilloides (Tournefort) La-Peyr. Herbr.

Tournf. Elem. botq. p. 246. lin. ult.; Instit. r. hrb. p. 297.; insuper Topogr. et Herbr., ex La-Peyr. La-Peyr. Mém. Acad. R. Toul. T. 1. (1782) p. 212. t. 17., et Hist. abr. pl. Pyr. p. 291. n. 18., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 370. n. 23., DC. Dub. p. 172, n. 20., Lehm. Revis. c. p. 135. n. 143. P. sericea Dulc. (non L.).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. in editior. Pyrenaeor., medior. praesert., ad rupes calcareas.

Legi in Pyr. septr. med. ad *el Portillon* supra *Montauban*, die 2. Aug. 1838, et ad *le Lac d'Oo*, die 12. Jul. 1838. Ex Valle *de Ossau* editiore habui a De Girard: ex m.e *Lhieris* (ut videtur loco Tournefort. autopt.) a Deville. Observavi in m.e *Aloña* supra *Oñate*, in editiore parte vallis *de Lienz*, circa *Panticosa*, supra *Sallen*, in m.e *el Forat*, *au Cirque de Gavarnie*, in m.e *Esquierry*, et *au Cagire;* supra *le Plan d'Aragnouet*, in valle *d'Aspe*, ad *Sarrance; a la Peña d'Uruel, a la Peña Montañesa*, in m.e *Turbon*, ad *las escalas de Sopeira*, l.d. *Pas de scala;* in m.e *Tagaste* supra *Berga*.

Monente La-Peyrouse haec optima species olim confusa fuit cum *Potentillis opaca, alba, Valderia.* Refert quoque, in horto inlatam, majorem acquivisse undique molem, tomento tantisper diminuto (reapse rariore facto), cujus rei nos quoque certiores facti sumus inspectis illius individuis cultis in Hort. Bot. Tolosano. *P. speciosa* Flor. Graec. Sibthrp. C. 5. p. 68. t. 484. habitum cum illo nostrae similem fert, cum qua et faciei pulchritudine certat, quamvis pulcriorem dicere ego nolim Parnassi, Sphacioticorumve montium incolam.

SECTIO 2.ª **POTENTILLAE GENUINAE** Koch.

Potentilla frigida (Halleri) Vill. *Dauph.*

Hall. Helv. n. 1115. (excls. syns.). Koch p. 243. n. 26., Bert. 5. p. 281. n. 28., Gaud. 3. n. 1161., Lehm. Revis. c. p. 158. n. 166 (excl. quibusd. syns.), DC. Dub. p. 169. n. 2. La-Peyr. Herbr.; P. Robbiusiana Oakes, ex Asa Gray Man., P. pumila Wulf. Nor. Nestl. Pot. p. 70. n. 60. t. 10. f. 3., Sturm Heft 92. (t. 7.); Hall. fil. in Sering. Mus. Helv. p. 69. n. 11. t. 7.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. In editior. Pyren. medior., oriental.

Habui ex Pyr. or., ut credo e *Canigou*, de Herbar. Coder. ab ejus filio. Reperta est *au Port d'Oo*, a Leon Dufour, qui mihi eam demonstravit! et ab Huet; *au Pic de Neouvieille* a Ramond; *au Cambiel*, et *à Cauterets* a Philippe, in m.ᵉ *Caranza* a Freyn, Gaut. dummodo aliquando alpina et contractior *P. verna* suscepta non fuerit pro Halleri specie!

Specimina Coderiana sat quadrant cum citatis figuris, sed in illis petala majora sunt, et pilos stellatos non percipio!

Caeterum in citata Nestleri figura petala nimis brevia ficta, et calycis laciniae nimium acutae reprehenduntur a Seringe. Prima nota ceu ludibunda in plantis vivis recognita est a Botanicis praestantissimis, visis petalis calyce etiam duplo longioribus; hujusque laciniae longiores, et acutiusculae quidem notantur.

In Lehmanni prolatione excludenda est *P. subacaulis* La-Peyr.; et *P. suffruticosa* Pourr. Act. Tolos., quae non extat in Chlor. Narbon. nec alibi in *Mém. Acad. R. Toul.* (e Pourret.).

Potentilla minima (Parkins., Fleisch.) Haller fil.

Cf. Ray Hist. pl. p. 610. n. 6. ad quem me duxit Nestler, cui fidendum esse reor. Koch p. 242. n. 25., Bert. 5. p. 282. n. 29., Gaud. 3. n. 1162., Lehm. Rev. c. p. 159. n. 167., DC. Dub. p. 196. n. 1. Nestl. Pot. p. 70. n, 61. t. 10. f. 4., Sturm Heft 17. (t. 9.); Sering. Mus. Helv. p. 67, n. 10. t. 8.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medior. orient.

Legi in in Pyr. septr. med. sub *la Cascade de Gavarnie* die 6 Jun. 1879. Habui a Parentau e summitate montis *Sahourat*, supra *Vielle* Pyr. septr. medior.; ex *Vignemale* a Deville. Spruce se reperiisse dicit (cf. Hook. *Lond. Journ. of Bot.* 5. p. 440, 425.) in m.ᵉ *Lizé*, ad *le Port de Cauterets,* inque montibus Hispaniae ibidem proximis; in m.ᵉ *Troumuse* ex Bordère, *a Caranzà* Freyn, et Gautier.

Potentilla opaca (Clusii) L. Sp.

Clus. Pann. A. p. 429-30. Koch p. 242. n. 22.? Gmel. Bad. Alsat. T. 4. p. 386. n. 776., Gaud. 3. n. 1176., Nestl. Pot. p. 54. n. 38., Lehm. Rev. c. p. 123. n. 128., DC. Dub. p. 170. n. 5. P. hirta Baumgrt. Transsilv. 2. n. 1001.? confirm. Fuss.; P. verna *b* Quorund., Bert. 5. p. 279. n. 27. P. adenophylla Boiss. ex Trautv. Sturm. Heft 17. (t. 12.); Hall. fil. in Serng. Mus. Helv. p. 54. n. 15. t. 4. f. 1. Flor. Dan. t. 1648., Dietr. Fl. Bor. v. 3. n, 169., Jacq. Icon. rar. 1. t. 91., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 106. f. 3. (imis foliis extr. verit. delineatis).

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. Rara, vel saepe cum insequente confusa.

Ex *St. Sauveur*, a Bordère lectam, habeo a Deville; e Pyr. orient. de Herbar. Coder ab ejus filio. In m.e *Cesy* vallis *Ossau* reperierunt Galli excurrentes 1868.

Magna cum insequente affinitas, maximaque confusio; cf. Haller. Helv. n. 1120., Crantz Austr. fasc. 2. p. 74. Forte ei pertinet *P. australis* Jeanbr., Timb. *le Llaur.* p. 373. Bertoloni, It. 5. p. 280., *P. opacam* videt cum Anglis in *P. intermedia* Nestl. p. 49. n. 34. t. 8., cum qua, rectius forte prae Meyero, (qui ab *opaca* culta eductam putat, Hanov. p. 179.) conjungit *Engl. Bot.* n. 2449. figuram.

Potentilla verna (Fuchsii? Tragi) L. Sp.

Fuchs. Hist. st. p. 625. vix., Trag. St. h. p. 505. n. 1. sin. icon. Koch p. 241. n. 20., Bert. 5. p. 278. n. 27. (quibusd. syns. excls.); Lehm. Rev. c. p. 117. n. 124., Gaud. 3. n. 1173., Hall. fil Syn. Pot. apud Sering. Mus. Helv. p. 52. n. 12., et Ser. Ibid. p. 70. n. 12., P. verna *a* Sering. in DC. Pr., DC. Dub. p. 169. n. 7. La-Peyr. Herbr., et P. heterophylla La-Peyr. Herbr. cum vartbs., itemve in Herbr. March., ex Timb. et Lor. P. rubens St. Am. Agen.?, et inde P. Chaubardiana Timb. Herb. Chaix p. 61. (sin. necess.); P. vivariensis Jord. Annot. Cat. sem. hrt. Gratianopl. 1849., ex Lehm.; P. minor Gilibrt. Exerc. phytolog. Engl. Bot. v. 1. n. 37., Schrank Flor. Monac. t. 364., Sturm Heft 12., Flor. Batv. v. 10. t. 782., Flor. Dan. t. 2540., Dietr. Fl. Bor. v. 3. n. 168.; Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 11. t. 5., All. Pedm. 2. n. 1481. B. t. 24. f. 2., Crantz Austr. fasc. ed. 2. p. 74. n. 6. t. 1 f. 1. ram. folr. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 57. t. 22. f. 95.; Clus. Pann. A. p. 426., et p. 428. fig., Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 106. f. 2., Tabern. Krtb. p. 354. f. 2., Icon. t. 123. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1264. f. infer., a Fuchs. imit.

♃ Flor. Mart. Apr., in Jul. Fruct. Maj. Aug.

Legi in Pyr. septr. med. ad *le Casteillet* supra *Arlos*, die 19. Jul. 1843; in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 27. Aug. 1836, ad *Mont Louis*, die 29. Apr. 1861. Habeo a Deville ex *Lientz*, *Lhieris*, *Pic d'Ayré*, *Cardéac;* et s.l. e Pyr. septr. med., ut tamen asseruit.

Calyx diversimode ludit; vidi lacinias interiores quasdam duplicatas, exteriores aliquas interdum incisas aut dentatas; hae prius expanduntur, dum interiores adhuc per marginem conniventes florem claudunt eo modo, ut primo intuitu capsulam plurivalvem simulent.

Icon Fuchsii vix bona est; repetita invenitur etiam in Icon. ed. 1545. t. 359.; primo intuitu potius *Tormentillam sylvestrem* figurare eam diceres, quae alibi reperitur apud Fuchsium. Schimper et Spenner *P. vernam, cineream*, et *opacam* una comprehendunt sub illorum *P. polymorpha* Fl. Friburg 3. p. 753. n. 1.; hosce laudavit Schultz F. in *Arch. Fl. Fr. Allmgn.* p. 86. *P. cineream* Chaix, sive *subacaulem* L. varietatem *P. vernae* declaravit Wallr. Sched. cr. n. 216., et pone eum Wimm. Grab. Flor. Siles. 2. p. 66. n. 721., quod tamen Wimmer dum solus fuit, Fl. Siles. ed. 1857 p. 638-9., non amplius sustinuit. Unio *P. opacae* et *sub-acaulis* cum *P. verna* libenter recipitur a Neilreich Croat. Et mihi quidem non parum suspectae sunt hic recensae *P. frigida, minima, opaca*, et *subacaulis*, quae totidem formae videntur *P. vernae*, cujus lusus, et variationes plerumque admirati sumus, maxime diverso a Timbal judicio, quem cf. *Herbrs. Toul.* P. 2. 1871. p. 170., et *le Llaur.* p. 369. seqbsq.

Potentilla subacaulis (Albini, et J. Bauhini) L. Sp.

G. Bauh. Pr. p. 139. l. 8. c. 15. (accept. a fratre J., et ab Albino, qui ex Hispania attulerat). Bert. 5. p. 266. n. 19., DC. Dub. p. 169. n. 4. P. cinerea Chaix apud Vill., Koch p. 241. n. 21., Gaud. 3. n. 1174, Lehm. Revis. c. p. 114. n. 123. (excls. La-Peyr. prolatbs.). Jacq. Icon. rar. 3. t. 491., Lehm. Pot. ed. 1. t. 8. velut., Scop. Fl. Carn. ed. 2. T. 1. n. 626. t. 22., Dietr. Flor. Bor. v. 3. n. 167., Flor. Dan. t. 2592. Garid. Aix p. 190. t. 109., Gmel. Fl. Sibir. 3. p. 183. n. 34. t. 36. f. 2., Sturm. Heft. 2. f. 3, 4., Moggr. Fl. Menton. t. 78.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyren. orient. humilior., vel editis calidioribus.

Legi in Pyr. Catal., edit., supra *Setcasas, al col de la Marana*, die 28. Jul. 1846. *Bagnouls en Roussillon* expresse citatur a Gren. Godr. *Fr.* p. 527. Stirps a me in *Roussillon* nullibi visa. Incerta, ut male denominata planta. Forte varietas tantum *P. vernae*, uti judicata fuit a Schimp. et Spenn., a Mey. Flor. Hanov., a Wahlenberg Svec., ab Haller fil. apud Sering. Mus. H.

Potentilla maculata (Scheuchzeri) Pourr. Chl. Narbn. n. 916.

Quinquefl. min. rep. aur. Schchz. (J. J.) It. alp. 5. p. 427. (1723) fide Crantz, et ego quidem credo, sed puts. syns. excls. Pourr. in Mém. Acad. R. Toul. T. 3. (1788) p. 326., ex loci autops. etiam. Lehm. Rev. c. p. 119. n. 125. (excl. syns. La-Peyr. P. opacae, et P. heterophyllae). P. alpestris Hall. fil. Tentam. Syn. Pot. p. 53. n. 13., Koch p. 240. n. 18., Bert. 5. p. 275. n. 25., Hook. Brit. Fl. ed. 1. p. 252. n. 6. P. aurea Gaud. 3. n. 1172. P. crocea Lehm., Benth. Cat. p. 112., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 368. n. 16. P. sabauda, et P. pyrenaica DC., et cum Dub. p. 170. ns. 9, 10. P. adscendens La-Peyr. Herbr.; et P. aurea La-Peyr. Herbr., partim., P. recta Pourr. Herbr. Matr., et P. grandiflora Pourr. It.; P. alpestris, et P. pyrenaica Ramnd., Gren. cum Godr. Fr.; P. verna L. Fl. Svec., Rupr. Ingr.; P. rubens Vill. Dauph.? et P. juranca Reutr. ex Gren. Jur.; P. stipularis Pourr. It., forte lusus alter? Jacq. Ic. rar. 2. t. 490., Engl. Bot. v. 8. n. 561., Flor. Dan. t. 114., Sering. Mus. Helv. p. 72. n. 14., et 15. t. 8. fig. pl. sp. cult. Crantz Austr. fasc. 2. p. 75. t. 1. f. 2., Sturm Heft 17.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. a med. Aug. in Sept. In editioribus.

Legi in Pyr. septr. aurigr. sub *le Port de Pailleres*, die 29. Jul. 1840; in Pyr. or. m.e *Cambresdazes* supra *San Pierre*, die 24. Aug. 1836; habeo ex viciniis *de Cauterets* a Deville, et ex *la Tour d'Abeilla* ad *Gèdre* a Bordère; ex Pyr. or. l.d. *Font del cul de la régine sous Pla Guillem* a Massot. Reperitur etiam in *Monseny*. *Au Pic du midi*, Ramd.

Synonyma sequentia, cum rectissima observatione ab Ern. Meyer edita, non possum quin referam: « *P. maculata Pourr.*, *P. salisburgensis* Haenk., *P. filiformis* Vill., *P. rotundifolia* Ejusd. (et ut opinatur Grenier *P. rubens* Ejusd. quoque), *P. Halleri* Sering., *P. alpestris* Hall. fil., *P. crocea* Lehm. (non Hall.), *P. aurea* Sm. non L., *P. verna* **b** Wahlenb. Obs. *Vix ulla plantarum species novis nominibus magis vexata et obscurata est quam haec. Uno eodemque anno (1788) eamdem vel detexerunt* (non, quia primus Scheuchtzer), *vel tanquam peculiarem speciem distinxerunt Haenke, Pourret, et Villar. Quorum hic peccavit in eo quod pro unica specie statim duo,* (forte tria) *finxit nomina. Inter nomina et Haenkeanum et Pourretianum prius, quoniam de loco natali sumptum est, alteri postponendum, speciesque nostra nonnisi P. maculata Pourr. in posterum salutanda est, cogentibus nomenclaturae legibus tam usu quam ipsarum praestantia sancitis.* » De Plnts. Labradoricis p. 75., et p. 76.

P. recta Pourr. Herbr. Matr. omnino haec ipsa species est, neque de *P. maculata* ibidem fit mentio. Adnotavit Pourret: « *In montium Nuriae pratis, et herbidis Julio. Species media inter P. stipularem et vernam.* » Relatum illic synonymon *Quinquefol. rect. lut.* G. Bauh. Pin. p. 325. excludendum est, quum reapse ad *P. rectam* pertineat.

Num *P. grandiflora* Palau y Verder. *Part. pract. bot. Linn.* T. 4. (1786) p. 261. n. 28., cui patriam Pyrenaeos ille designat, ad hanc potius *maculatam* spectet, vix asserere audeo.

Nunquam recipiam unionem hujus speciei cum *P. verna* praedicatam a Wahlenberg, et a Nestler, laudatam a Fellmann, a Wilson et Hooker. Neque, ex adverso admittam sejunctionem *P. pyrenaicae* a *maculata*, cui favent Bertoloni, 5. p. 276., Gren. Godr. *Fr.*, Zetterst. *Pl. vasc. Pyr. principls.*, Dulac *Hauts. Pyr.*, Philippe *Pyr.*, qui falso Mutel citat inter eos qui huic disjunctioni favebant. Eam coluit reapse bonus Deville, ut ejus mnscr. demonstrant.

P. Dubyouneana Cambessed. apud Jacquem. Pl. rar. Ind. or. p. 51. t. 61. multam aperit similitudinem cum *P. maculata:* differentias inter utramque extantes indicavit Cambessedes l.c. Est et altera species parum nota cum nostra affinis, ni mei me fallunt oculi, scilicet *P. chrysantha* Trevir., Ledeb. Ic. pl. Flor. Ross. Alt. illustr. p. 13. t. 338.

Potentilla aurea (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied P. 2. fasc. 2. p. 59. t. 26. f. 97. Koch p. 240. n. 17., Bert. 5. p. 276. n. 26., Lehm. Rev. c. p. 128. n. 134. P. Halleri Sering., Ser. Mus. Helv. p. 75. n. 16., Gaud. 3. n. 1177., et 7. Add. p. 658., La-Peyr. Herbr., partim.. cum P. opaca, et P. subacaulis La-Peyr. Herbr., P. grandiflora Baumg. Transilv.; P. transilvanica Schur, ex Jank Dac. eur. n. 94. Sturm Heft. 17., Haller Helv. n. 1122. t. 21. f. 4., Loddig Bot. Cab. v. 1. t. 77., et v. 15. t. 1499. Clus. Pann. A. p. 426-7., Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 106. f. 1.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior.
Habeo a Deville ex *le Lac de Caillaouas*, et ex *le Lac de Clarabide.* Alterum synonymon a Janka adductum, *P. chrysocraspedam* Lehm. Rev. Pot. p. 160. n. 168. t. 54. (cui synonymon est *P. Brauniana* Trattin. Monogr. Rosar.) ceu *P. aureae* lusum consideratum a Janka, ego demisse et prompte recipere nequeo. Ceu speciem propriam enumerat Fuss., Trans. n. 998., cum syns. Baumgrt., et Schur.

Potentilla reptans (Theophrasti, Nicandri, Dioscor.) L. Sp.

Theoph. Hist. pl, l. 9. c. 14., Nicandr. Ther. v. 839., Cassian. Bass. etc., Dioscr. l. 4. c. 42., Koch p. 239. n. 13., et p. 443., Bert. 5. p. 271. n, 22. Gaud. 3. n. 1178., Moris Sard. 2. n. 420., Lehm. Rev. c. p. 183. n. 186., DC. Dub. p. 169 n. 6. La-Peyr. Herbr.; P. nemoralis Lehm. Pot., confirm. a Kunth Fl. Berol. ed. 2. p. 190. Pentaphyllum repens Camer.. et P. anomala Ledb., var. ex Lehm., et Trautv. Engl. Bot. v. 12. n. 862., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 65., Flor. Dan. t. 1164., Sv. Bot. v. 10. n. 709., Flor. Batv. v. 1. t. 66., Schrank Fl. Monac. t. 366., Lehm. Pot. ed. 1. p. 147. t. 13. (nemor.); Dietr. Flor. Bor. v. 3. n. 171., Zannich. Vnz. p. 221. t. 263., Savi Mat. med. p. 5. t. 41., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 45., Plenck Icon. pl. med. T. 5. p. 19. t. 414., Woodv. Hook. Med. Bot. V. 3. p. 490. t. 175. Matth. p. 1018., Camer. Epit. p. 759., Fuchs. Hist. st. p. 624., Brunf. Herbr. 2. p. 38., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. p. 58. t. 29. f. 96., Cod. Paris. ex Lenorm. fol. 25. versr J. Bauh. Histr. pl. 2. l. 27. p. 397. fig., Lonicr. Nat. h. crt. 216., B. f. 1.

♃ Flor. Maj. Aug. Fruct. per Æstat.
Legi in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 9. Aug. 1850. Habeo a Deville ex *Tarbes*, et ex nemore *de Rebescou.*

Quinquefolium majus Dod. Pempt. p 116. f. 1. ceu dubium considero, et ab eo me abstineo; descriptio e pluribus confecta speciebus diceretur, nec clara est figura, attamen cum G. Bauhino, Lejeune et Kickx potius pro *P. reptante* sumerem, quam cum Courtois, aliisque pro *P. hirta*, vel cum Linnaeo pro *P. supina.*

Ad *Bagnacavallo* (Italiae), die 23. Maj. 1864, individua quaedam offendi petalis majoribus, numero etiam adauctis.

Potentilla argentea (Matthioli, Tragi) L. Sp.

Matth. Comm. in Dioscr. ed. 1. (1544) p. 311. Cinquefogl. 2., Trag. St. h. p. 505. n. 2. p. 506. fig. mediocr. Koch p. 237. n. 8. (excl. var. *b*); Bert. 5. p. 253. n. 9., Gaud. 3. n. 1170., Lehm. Rev. c. p. 96. n. 104., DC. Dub. p. 170. n. 12. La-Peyr. Herbr.; P. neglecta (Schott. Hnr.) Baumgrt. Trans. ex Mut. Fr., et Griseb. et Schenk It. Hungr. n. 29., P. decumbens Jord., et P. demissa Jord. Adnot. ad Catal. hrt. Gratianopl. 1849. ex Lehm.; P. argentata, et P. tenuiloba item Jord., ex Carion Saon. Loir.; P. imposita Wahlenb. Carp.; Pentaphyllon argentatum Corn. Enchir. Paris., P. calabra Ten.. Lehm., Bert., quorumd. sentent. Engl. Bot. v. 2. n. 89., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 273. Flor. Dan. t. 865., Sturm Heft 17., Fl. Batv. v. 10. t. 748. Duham. Arbr. Arb. 2. t. 20. a Matth. Matth. p. 1020., Camer. Epit. p. 760., Dod. St. h. Comm. (1553) p. 99., Hist. pl. (gall.) p. 62. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1264. f. infr., Tabern. Krtb. p. 353. f. 2., Icon. t. 122. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398. fol. c. f. 1., Cientuegos Histor. pl. mnscr. T. 6. p. 520., et p. 522. fig., ex Ass. Arag. n. 443., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 190. t. 19. f. n. 11.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, ad *Maurillas*, die 20. Maj. 1843, Habeo a Deville ex *Mauleon (Barousse)*. Specimina ab hoc lecta ad *Luz* posui in Herbr. meo gener.

Sunt qui ab hac separare recusant *P. collinam* Wib.: Jungst., Westf., Kirschl. *Vog. Rhen.*, Doll. *Rhein.*

Potentilla inclinata Vill.

Jacq. A. infr. c. (P. rect.). Gren. Godr. Fr. p. 533., Koch p. 237. n. 7., Gaud. 3. n. 1169., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 367. n. 9., Lehm. Rev. c. p. 100. n. 106. P. canescens Bess.. Nestl., Bert. 5. p. 251. n. 8. P. adscendens W., Kit. apud Willd. En. hrt. Berol. p. 554. n. 13. P. intermedia Wahlenb. Fl. Carp. n. 506., Baumgrt. Trans. 2. n. 997. P. varia e Schimp. Spenn. Fribur.g P. Loddigesii Spr.. ex Ledeb. Ross., Lehm. Jacq. A. 4. p. 42. t. 383, Villr. Fl Dauph. 3. p. 567. n. 12. t. 45., non adeo feliciter, Sturm Heft 91. t. 8.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct.

Habui ex *Consolation* supra *Collioure (Roussillon)* a Timbal, nomine *P. divaricatae* DC.

Potentilla hirta (Caesalpini, Wijnhouts) L. Sp.

Caes. Herbr. Tornab. 1563. fol. 239. n. 679., De Plnts. l. 14. c. 20. p. 555. Heptaph. 1.; Pentaph. maj. flor. sub lut.; Wijnhouts in Herbr. Dilligem. 1633., ex Courtois Comm. 2. in Dod. Pempt. Koch p. 237. n. 4., Bert. 5. p. 249. n. 7., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 601., Palau y Verder. Part. pract. Bot. Linn. T. 4. p. 253. n, 14., Lehm. Rev. c. p. 85. n. 92., DC. Dub. p. 170. n. 15., Timb. Reliq. Pourr. p. 137. ad n. 3., Trattz Ros. 4. crt. 69. La-Peyr. Herbr.; P. corymbosa Pourr. Chl. Narb. n. 905., et Herbr. Matrit.! P. Sadleri Reichnb. in Herbr. Fusse, ex Griseb., Sch. It. Hungr. n. 30.; P. parva, et P. taurica Friv. Herbr. Rum. ex Griseb. Bith.; P. holosericea Gris., ex Asch., et Kantz. Lehm. Pot. ed. 1. p. 88. n. 35. t. 8., Nest. Pot. p. 44. n. 27. t. 7., Sturm Heft 91. (t. 6.); All. Pedm. 2. n. 1478. t. 71. f. 1.

♃ Flor. Maj. Fruct. Aug. In humilior. Pyr. orient.

Legi in *Roussillon* sub *le Perthus* die 20. Maj. 1843; supra *Collioure à Consolation*, die 3. Jun. 1837; sub *la Massana*, die 25. Maj. 1837.

Quae forma distincta est a *DC. Fr. Suppl.* nomine *P. angustifoliae* eadem est ac *P. corymbosa* Pourr. l.c. in *Mém. Acad. R. Toul.* T. 3. (1788) p. 325., cui in suo Herbr. Matriti asservato attulerat Pourret *Quinquefol. rect. maj. tenuius, et villosius*, Tournf. Inst. r. hrb. p. 297., desumptum evidenter e *Pentaph. recto, maj. tenuior villosior Pannonico, Agerii* apud J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 598. c., sin. fig., inter Hungariae plantas inquirendo. Cum Host, Fl. A. 2. p. 37. n. 6., ad manus suspicaveram hoc esse potius *P. laciniosae* W. Kit., quum, consulto Nestler, vidi ab eo, dubitanter, ad hanc referri speciem, p. 45. n. 28. (excl. Michel loco, quia, pro certo, *P. laciniosa* in agro Florent. non provenit), cui ceu insignis varietas firmatur a Ledebour Ross.; dum Lehmann, et Fuss (Trans.) insequentis varietatem volunt. Jam nunc patet quam parum castigate rem synonimiacam *Potentillarum* egerit Lehmann, qui *P. corymbosam* Pourr. ad *P. petrophilam* Boiss. (*caulescentis* formam) retulit in Revis. c. p. 131. n. 138.

Perperam Savi, Bot. Etr. 4. n. 1180., cum Loisel. Fl. Gall. ed. 1. p. 301. n. 10., stipulas integras declaravit, quas jam Allioni, Fl. Pedm. 2. n. 1478., p. 56., rectius descripserat. Plantam pro speciei typo recognitam in Pyrenaeis non vidimus.

Potentilla erecta (Brunfelsii) Uspenk apud Ledeb. Flor. Altaic.

Brunf. Herbr. 2. p. 33.; Sim. Jan. Hist. r. hrb. 1. 287. ex Spr. P. recta L. Sp. Koch Syn. ed 1. p. 213. n. 4., Nestl. Pot. p. 42. n. 25. Bert. 5. p. 247. n. 5., Gaud. 3. n. 1166., Gmel. Bad. Alsat. T. 2. p. 445. n. 775. (excl. Jacq. prolat.); Lehm. Revis. c. p. 82. n. 91., DC. Dub. p. 171. n. 16.

(emend. syn.a). P. intermedia La-Peyr. Herbr.; P. Sadleri Syll. Fl. Croat. 1857; additis P. obscura Willd., et Bertol. It.; P. recta, et P. pilosa Willd., Koch Syn. ed. 2., ex Lehm. Revis. c.; P. astrachanica Jacq. ex Ledeb. Ross. Nestl. l.c. t. 6., Reichenb. Pl. cr. C. 4. p. 31. t. 339. f. 520., Flor. Dan. t. 1820., Nocc. et Balb. Fl. Ticin. p. 240. t. 10. obscur., et inde Reichnb. l.c. t. 340. f. 521. cred., Garid. Aix p. 393. t. 83., Sturm Heft. 91. t. 5., et t. 7., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 238., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 49., Jacq. Icon. rar. 1. t. 92. astrach. Tabern. Krtb. p. 351. f. 1., Icon. t. 119. f. 2., Lob. Obs. p. 393. f. 2., Icon. t. 689. f. 2., Dod. Pempt. p. 116. f. 2, J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398. b, f. 2.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. or., cum *Olea*.

Legi in *Roussillon* ad balnea *de Arles*, et supra *Ceret*, eundo *a la Cascade del bauze*, diebus 5., et 7. Jun. 1843.

DC., Duby, ex infido Seringe, male persuasi de speciei validitate,eam laxa manu tractarunt. Perperam insuper sub ea repetita est Allioni figura (Fl. Pedm. t. 71. f. 1.), quae unae *P. hirtae* adducenda erat.

Potentilla Anserina (Brunfelsii) L. Sp.

Brunf. Herbr. 3. p. 45. Koch p. 236. n. 3., Bert. 5. p. 241. n. 1.. Gaud. 3. n. 1179., Orteg. apud Quer. Fl. Espan. T. 6. p. 71., Lehm. Rev. c. p. 188. n. 190., DC. Dub. p. 171. n. 20. La-Peyr. Herbr.; P. anserinoides Raoul Choix pl., var. ex Hook. fil. New Zeel.; Dactylophyllum Anserina Spenn. Flor. Friburg. Engl. Bot. v. 11. n. 861., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 83. Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 17. t. 35., Flor. Dan. t. 544., Bull. Herb. Fr. t. 157., Sv. Bot. v. 3. t. 152., Flor. Batv. v. 3. t. 313., Schrank Fl. Monac. t. 386., Dietr. Fl. Bor. v. 2. n. 142., Sturm Heft 4., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 48., Zannich. Vnz. p. 207. t. 26., Plenck Ic. pl. med. T. 5. p. 19. t. 413., Turp. Fl. med. T. 1. t. 34. Matth. p. 1016., Camer. Epit. p. 758., Fuchs. Hist. st. p. 619., Trag. St. h. p. 480., Lob. Obs. p. 395. f. 1., Icon. t. 693. f. 1., Dod. Pempt. p. 600. f. 1., Egenolph. Herbr. imag. crt. 1. fig. extr., et crt. 24. f. supr. inter.. Dorsten. Botn. crt. 236. B, Lonicer. Nat. h. crt. 240. B., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 193. t. 20. f. 4., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398. h.

♃ Flor. Maj. Jul., et iterum Autumn. In regione occidentali facilius obvenit; praediligit solum calcareum.

Legi in Pyr. Cantabr. *(Vizcaya)* inter *Portugalette* et *Santura*, die 18. Jun. 1853. Ex *Mauleon (Barousse)* habeo a Deville. Observavi ad *Irun*, *Tolosa*, *Anueta* ad *Vieille* Vallis *Ossau*, ad *Bedous*, vallis *d'Aspe*, ad *Bagnères de Bigorre*, ad *Toulouse*.

Reprehendo Seringe, in DC. Pr. P. 2. p. 582. n. 72. (ad litteram sumptum a DC. Duby) dicentem *caulem filiformem* (flagella spectantem); *folia supra glabriuscula*, quod minus frequenter intervenire mihi visum est; et *pedunculos longitudine foliorum*, quum illi frequenter iis breviores reperiantur.

Argentina Ruelii, De Natur. stirp. l. 3. c. 119. p. 830. lin. 18., mihi hujus loci videtur. Revera non aliter denominatur haec species apud Gallos, vel a Dodonaeo, Pena, Lobelio, Gerardo J. aliisque; sed de Ruellio mentionem apud doctos non inveneram.

Veteres quidam nomen *Portentillae* huic speciei indiderunt, quod nomen non apparet in G. Bauhini Pinace, nec in Ambrosini Phytologia, aut in Mentzeli Indice. Eum nobis tradidere Agricola Medic. Herb. P. 2. (1539) p. 307., Tabernemontanus *Krtb.* p. 343. D. Denominatio altera, aeque a supracitatis praeterlapsa, ea est qua usus fuit Dorstenius l.c., *Protentillae*, quae ita legitur etiam in indice latino ** a column. 3. lin. 4.

Beatus Smith querebatur, *Engl. Fl.* 2. p. 418., se multum laboris impendisse, ut corrigeret Nestleri prolationem de *Lob. Obs.* (p. 39.). Miraberis tantum molestiae captum ab auctore, qui ad manus habebat Lobelii icones, ubi iste sua quaecunque opera citat, non oblita in Iconibus t. 693. prolatione de suis *Observ.*, deque *Cruydb.*

Potentilla rupestris (Clusii) L. Sp.

Clus. Pann. A. p. 430. fig., et p. 432. Koch p. 236. n. 1., Bert. 5. p. 244. n. 3., Gaud. 3., Gaud. 3. n. 1159., Lehm. Rev. c. p. 51. n. 53. DC. Dub. p. 172. n. 22. La-Peyr. Herbr. P. Beniczkyi Friv. Flora 1836 p. 437. ex Griseb. Rum. Bith.; P. macrocalyx Huet, ex Lehm. qui specimina archetypa vidit, et P. pyrenaica Jord. ex eodem Lehm. Jacq. A. 2. p. 9. t. 114., Engl. Bot. v. 29. n. 2058. Dietr. Fl. Bor. v. 3. n. 170., Krock. Flor. Siles. 2. n. 792. t. 9. Sering. Mus. Helv. p. 65. n. 7. t. 6. f. 1. 2. (pl. spont.; ead. cult.). cult.). Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 107. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398. fol. d, f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 192. t. 20. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. in montan. edit. Pyr. medior.. orientalium.

Legi in Pyr. septr. med. prope *St. Béat* ad *Gery*, die 30. Jun. 1843. Habeo a Deville ex *la Brèche du Roi (Estrem de Sales)*.

E speciminibus ad pedes montis *Canigou* collectis, effecit suam *P. macrocalycem* Huet *Pl. nouv. Pyr.* (1853) p. 4., vel in *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 3. T. 19. p. 252.

Potentilla fruticosa (Lawson ad Morison) Nestl. *Pot.* n. 1.

Vid. Moris. infr. cit. Fries Summ. Veg. Scand. p. 171., Wahlenb. Svec. n. 575., Sm. Engl. Fl. 2. p. 417. n. 1. (mutat. Amm. prolat.); DC. Dub. p. 171. n. 17., Asa Gray Man. ed. 5. p. 155. n. 9., Trattin. Rosac. 4. crt. 3., Lehm. Revis. Pot. p. 16. n. 5. P. prostrata La-Peyr. Herb., et Hist. abr. pl. Pyr. Suppl. p. 67. Engl. Bot. 2. n. 88., Sv. Bot. 4. n. 253., Nestl. s.c. t. 1. bis f. A ram. florif., Nouv. Duham. Amm. Ruthen. p. 89. t. 18. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 2. p. 193. n. 5. t. 23. f. ante ult. fallax, calyce, praesertim, ejusq. cum corolla proport.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. Ubicunque rara, nec nisi in editis reperienda.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 8. Aug. 1836. Habui ex *les Eaux bonnes* a Gaston Sacaze l. ind. *le Pic de Ger*. Vivit in Pyr. septr. med. Valle *d'Azun* ex Philippe, sed indidem non reperii inter Devillei plantas, qui hanc vallem exploratissimam habuit: in valle *Ossau* reperta est quoque *au Col de Tortes*; et in Pyr. septr. med. ad *Barada* a Bordère.

Linnaeus in Sp. pl. p. 709. n. 1. duas ab Ammanno de plantis Ruthenicis distinctas species una conjunxit, imitatus a Gmelin Flor. Sibir., a Reichard Syst. pl., a Willdenow Sp. pl. a Poiret *Dict.*, et asseclis. Ammanni species sunt, *Pentaphylloides fruticosa humilior, lanuginosa et incana* Amm. Ruth. p. 89. n. 115. t. 18. f. 1., ad Ononem flumen Sibiriae vivens. Smith, Fl. Brit. (ed. Lond. T. 2. 1800. p. 547. n. 1., iterum *Engl Fl.* V. 2. p. 416. n. 1.) Ammanni primum synonymon tantum reliquit suae *P. fruticosae;* et in hoc erravit, nam planta anglica cum pyrenaea eadem est (ut me certiorem fecerunt specimina anglica penes Requien visa) alterum Ammanni synonymon exposcens.

Reticere tamen nequeo iconem *Engl. Bot.* v. 2. n. 88. tam parum meae plantae respondere, ut ad eam adducere parum tutum existimaverim; anne icon illa desumpta est e planta luxuriante, aut culta? an ab aliena specie? cujus licentiae exemplum luculentum datum est cum illa *Cisti guttati* figura *Engl. Bot.* v. 8. n. 544., cum specie nostra annua conveniente, fugiente ab *Helianthemo Breweri* Planchon! perenni. Distinctionem specierum ab Ammanno primo propositam, a Smith implicite confirmatam, maturato consilio restituit Nestler in sua *Potentillarum* Monographia; in qua primam Ammanni stirpem, Dauricam, *P. Dauricam* appellavit; alteram e Sibiria retinens pro Linnaeana *P.*

fruticosa, primae nullum aliud synonymon praeter Ammanianum relinquens. Non est hic loci praetereundus Pursh, qui Flor. Amer. septr. p. 355. nrs. 13, 14., de Ammanni figuris inversum usum fecit. Retulit iste sub *P. fruticosa*, cum *Engl. Bot.* t. 88., primam Ammanni prolationem, ut fecerat Smith; alteram ad suam *P. floribundam* (quae *P. tenuifolia* Willd. Herb.) adduxit, revera de speciei legitimitate (a quibusdam negata) parum et ille persuasus. Stirpem pyrenaeam nomine *P. prostratae* salutaverat La-Peyrouse, quamvis reapse caules non semper prostrati inspiciantur: addas, quod iste nec historiam speciei recte perquisiverit, neque eam assequutus sit, ita ut adeo perspicacem Trattinick ad scribendum induxerit: « *P. prostrata* La-Peyr. *est species mihi non penetrabilis.* » *Ros.* 4. p. VI. Praef.

Incerta est Waltheri figura, *Pent. rect. frutesc.* Hrt. t. 17., quae tamen a pyrenaea stirpe vix divellenda videtur: eam sine consideratione dereliquit Nestler.

P. Salesowii Stephan., Willd., Nestl., a DC. comparata fuit cum speciminibus *Potentillae* nostrae e Valle *d'Eynes*, e qua comparatione judicium certum eruere ille non est ausus, ut apparet in litteris datis, Julio 1813, ad Nestlerum, et ab hoc citatis, in quibus fatetur DC. se dubium haerere an revera species distinctae forent; de ea cf. Tratt. *Ros.* 4. crt. 7., Ledeb. Fl. Alt. 2. p. 233. n. 1., et Fl. Ross. 2. p. 63. n. 2., nomine *Comari Salessowii* Bung. *Pot.* n. 1464. ex Armenia, de Collectione Aucher Eloy, quae mihi quidem visa est propinqua pyrenaeae. *P. arbuscula* Don, Wallich Pl. Asiat. rars. 3. p. 16. t. 228., nostrae proxima eam in Alpibus Himalayae reprehesentat.

Sunt interim qui haec omnia parvi faciant. In primis Gmel. Fl. Sibir. 3. p. 180. n. 26., Desfontaines, qui Flor. Atl. sub *P. fruticosa* ambo Ammanni synonyma retinuit, itemve facere Marsch. a Bieberst. Fl. Taur. Caucas. p. 403. n. 991., Ledeb. Fl. Atl. 2. p. 236. n. 2.; Flor. Ross. 2. p. 61. n. 59. (ast sejuncta demum *P. daurica* Nestl. sub nomine *P. glaucae* Loddig. *Bot. Cab.* t. 914.); itemve Lehmann, atque Seringe, qui *P. dauricam* Nestleri ceu varietatem *P. fruticosae*, nec amplius, considerarunt; Lehm. Monogr. *Pot.* ed. 1. p. 31-4. n. 1., et Sering. in DC. Pr. P. 2. p. 579. n. 51., cui sententiae non obstetit Smith in *Engl. Fl.* s.c., eamque confirmarunt Turczan. Baic. Dahur. p. 393. n. 421., Steud. Nomencl. bot. ed. 1., et 2., accedente Maximowicz in litteris mihi datis, 10. Apr. 1884; veruntamen magis expeditus Sprengel Syst. 2. p. 633. n. 1. Hisce abnuentibus viris urget necessitas rem ad incudem revocandi, ut statuatur, quibus characteribus certis, ac firmis hae stirpes ceu legitimae species tute separari queant vel una comprehendendae sint. Et ego a varia plantae pubescentia, a petalorum colore *luteo* in *P. daurica* a quibusdam descripto (Ammann., Nestler, Trattinich) stirpem pyrenaeam *dauricam* nuncupaveram, a quo errore me arcessit opt. Maximowicz.

Interim cum gaudio video Lehmann, in Revis. *Potentillr.* (1856) hasce plantas tamquam species distinctas denuo recepisse, sejuncta *P. daurica* Nestleri, p. 15. n. 4.

Tormentilla L. Genus hoc reprobatum est ab Haller in litteris ad Linnaeum (datis Gotting. 12. Sept. 1737), nec placebat Burkhardo, Epist. ad Leibnitz, etc., cf. edit. Heisteri Helmst. (1750)

p. 159. Reapse vix recipiendum erat: patrocinatur a Medicis, et a Pharmacopolis. Speciei affinitatem cum *Potentillis* pervidit quoque Lonicerus; Johannes Manardus inter hasce recensendam esse putabat.

Tormentilla sylvestris (Hippocr.?, Herbarior.) G. Bauh. Pin. p. 326. n. 1., L. Fl. Lapp. n. 213., ut in Fl. Dalek.

Hermol. Barbar., Simon. Januens., Johann. Mainard. Auctor. Pandectr., c. Brunf. Herb. 1. p. 85. Hippocratis? rectius itur ad Potentillam reptantem p. 474. lin. 1. T. erecta L., Bert. 5. p. 283. n. 1. Potentilla Tormentilla Schrank Bair. Fl. Sibth. Oxon., Nestl. Pot., Koch p. 240. n. 16., Gaud. 3. n. 1164., Afzel., et Wadsberg de Vegetbs. Svecns. observts. exper. (Upsal. 1785) p. 2., Lehm. Rev. e. p. 176. n. 182., DC. Dub. p. 169. n. 5. T. erect. La-Peyr. Herbr. Tormentillae erophila, gracilis, dissecta, et ericetorum Timb., T. vulgaris Linder. Fl. Wiksb. (1716) p. 37. Potent. sylvestris Zannich Vnz.! Neck. Engl. Bot. v. 12. n. 863., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 85., Flor. Dan. t. 589., et t. 1217., Schk. Handb. 2. t. 136., Flor. Batv. v. 2. t. 114., Schrank Flor. Monc. t. 399., Sturm Heft. 34., Dietr. Fl. Bor. v. 3. n. 173., Sv. Bot. v. 1. n. 19., Libosch. Trin. p. 29. t. 10., Garid. Aix p. 468. t. 103., Zannich. Vnz. p. 261. t. 87., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 46., W., W., F., N. ab Esenb. Fl. offic. t. 309., Plenck Ic. pl. med. T. 5. p. 16. t. 409., Savi Mat. med. p. 5. t. 29., Woodv. Hook. Med. bot. V. 3. p. 503.* (reapse 505.) t. 181.* reapse 182.). Matth. p. 947., Camer. Epit. p. 685., Fuchs. Hist. st. p. 260., Icon. ed. 1545. t. 145., Trag. St. h. p. 503., Cord. Hist. pl. crt. 94. b. Lob. Obs. p. 395. f. 2., Icon. t. 696. f. 2., Dod. Pempt. p. 118., Dorsten. Bot. crt. 287. B., Lonicr. Nat. h. crt. 215. C., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398. g. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 9. p. 190. t. 19. f. n. 13.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. Sylvicola plerumque est.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 21. Jul. 1846. Habeo a Deville ex *Tarbes*, et ex *Rebisclou*.

Planta variabilis in quam prius animadvertere incepi, die 20. Aug. 1840 in Valle *d'Orlu* Pyr. auriger. Occurrit tenuis, caulibus ferme filiformibus, foliisve rarioribus. Saepius ascendens, aliquando omnino prostrata, raro, et ferme nunquam erecta, unde patet quam male *erectam* eam denominaverit Linnaeus. Vidi folia manifeste petiolata, petiolis etiam ad tres, aut quatuor lineas longis, et stipulas sub-integras, easque etiam profunde incisas. Flores quoque variant: « *Flos primus saepissime habet petala 5., et calycem 10-fidum. Posset inde etiam argumentum sumi Potentillis jungendum esse.* » Borkaus. (Gottl.) Fasc. pl. Fl. Lipp. (Gotting. 1775.) p. 17.: et lusum calyce decemfido, et pentapetalam observarunt in Germania Roth, Gmelin, Besser, Spenner; in Helvetia Haller, Favrod; in Anglia Smith, Withering; in Gallia Des Moulins, Cosson, Germain, Brébisson; in Pyrenaeis ego, ad *Paglietta* praecipue, Pyr. septr. medior., die 13. Aug. 1858.

Opportune memoratur etiam Lehmanni nota: « *Variat floribus trimeris* (Revis. p. 177.), *et in agro Hamburgensi haud raro floribus pentameris obvenit. Floribus hexameris prope Hannoveram collegit Scheele* (*Regensb. Bot. Zeitg.* 1843 1. p. 448.); *et egomet ipse prope Franzensbad in Bohemia*, 1845. « *Floribus plenis in Anglia reperta est* » (Sm. *Egl. Fl.* ed. 2. T. 2. p. 428.); et ipse Lehmann dicit de *Tormentilla reptante* L. « *Floribus pentameris a plurimis observata et in Herbario Willdenow talis visa fuit a Ledebour.* » cf. et Bess. Fl. Galic. A. n. 616., non oblita prima Lehmanni Monogr. p. 151. Obs. 1. Addam varietatem micropetalam pluries a me observatam in Cantabria, praesertim vero ad *Tolosa*, *Ermua*, *Durango*.

Folia in hac specie quinata, vix una aut altera vice vidi, neque petala adeo magna sunt ac in *P. reptante* L. quam ego libenter cum Nestler, Smith, Gaudin, Gmelin, Koch, Bertoloni, Reichenbach, Lehmann, Ledebour, Sonder, Meyer F. W. separo, parvi faciens hoc dubitanter actum ab Hooker, *Brit. Fl.* ed. 1., et stirpes alligatas fuisse mox ab Hooker cum Arnott, a Seringe in DC. Pr., et cum eo a DC. Duby, a Delastre (*Vienn.* p. 155.), a Babington, a Boreau (*Fl. centr.*

(1840) n. 394. Denique considerent Botanici *Sibbaldiam tetrandram* Bunge, Suppl. Fl. Alt. (1836.) p. 25. n. 92., quae floribus suis tetrameris illorum opinioni faveret, qui *Tormentillam* cum *Potentilla* conjungi volunt, dummodo et aliud conficiendum genus, ne quis putaret de planta, in qua insuper habentur dioici flores, et stigmata capitata: cf. Bung. l.c. p. 26. seq. Caeterum vetus sententia illa est, quum legatur in Lonicero: « *Tormentilla quinquefolii species est, ut ex foliorum, florum figura, totiusque herbae sapore, temperamento, et viribus est judicare.* » Nat. h. crt. 216. C.

Vidi in Etruria rhizotomos colligentes pro *Tormentilla Trifolia Chronosema; agrarium, lupulinum, patens, minus.* Nil mirum, si plantae, praestantissimae etiam, interdum desueverunt.

Sibbaldia L. Fl. Lapp., et Gen. pl.; *Jussiea* L. Laches. Lapp. ed. a Sm. V. 1. p. 284. n. 2.

Sibbaldia procumbens (Penae, Lobelii? Sibbaldii) L. Sp.

Pen. Lob. Advrs. p. 307. lin.? Sibbald. l. infr. c. (1684.) Koch p. 244., Bert. 3. p. 565., Gaud. 1. n. 739., DC. Dub. p. 173. Potentilla Sibbaldi Hall. fil. Tentm. Synps. Pot. p. 51. n. 8. La-Peyr. Herbr.; S. procumb. et S. parviflora Willd., ex Cham. et Schlecht. in Linnaea T. 2. p. 28. Coelas procumbens Dulac. Engl. Bot. v. 13. n. 897., Flor. Dan. t. 32., Schk. Handb. 1. t. 88., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 348. t. 73. f. 5., Lamk. Ill. t. 221. f. 1., Sturm. Heft. 17. Sibbald. Scot. illustr. P. 2. p. 25. t. 6. f. 1. (pessime, ut totum opus!); Pluk. Almg. p. 284. Phytogr. t. 212. f. 3. Petiv. Hrt. Brit. t. 41. f. 7., Bocc. Mus. p. 18. t. 1.

Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyren. medior. or.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, diebus 25. Jul., et 8. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *le Lac d'Oncet*, et ex *le Turoun de Custère (Azun)*. Observavi ad *le Port de la Glère*, in m.[e] *Esquierry*, ad *Bielsa*, et contra supra *le Plan d'Aragnouet*. Ramond vidit in montibus *Neouvielle*, et *Pic du midi*.

« *The stamens, as well as the pistils, very greater in number. More than ten of each are often found on the same flower. I cannot see how it differs from Potentilla. Herbage decidedly glaucous, but with a blackish tinge* » Wilson apud Hook. *Miscell. Jul.* 1828. 87., itemque *Bot. Misc.* c. 2. (1831) p. 410-1 n. 23.

Iconem Plukenetii, quidam (Nestler, Smith, Bertoloni, Wulfen) ad *Potentillam subacaulem* laudant; nos potius hic loci cum Hallero retulimus.

De *S. cuneata* Hortr. Angl. habenda pro varietate speciei nostrae, cf. Avé Lall. in Suppl. ad Ind. 11. hrt. Petrpl. (1846) p. 73. *Fragosae multifida, crenata*, et *cladorhiza* Flor. Per. et Chilens. (*Bolaces* Sprengel apud Roemer et Schultes, Syst. Veget. V. 6. p. 362. ns. 9, 10, 11.), Ordinis *Umbelliferarum*, *Rosaceam* hanc, vel *Potentillas* quasdam habitu, et facie accedunt, potius quam *Umbelliferae* cuilibet ex harum bene notis speciebus.

Eupatorium Dioscoridis. *Agrimonia* Cornel. Celsi, Brunf., Tournf. *Agrimoniam* scripsit Brunfels, ab *Argemonia* corrumpens, eumque imitarunt neoterici, ducibus Tournefort, Linnaeo, etc. Non ego recipiam aliud etymon, aut derivatum, a nonnullis prolatum de *Agrimonia*, ab *Argemone*, eo quod valeat in suffusione oculorum, quia nec *Argemoniam* Plinii, neque *Agrimoniam* Brunfelsii, et Neotericorum laudari video in oculorum infirmitate quacunque. Et reapse Plinius scripsit *Argemoniam* (Nat. h. l. 25. c. 9. vel 56.), quam ego cum Desfontaines, in Plinii edit. Lemair., et cum Fée in Plin. ed. Pank. T. 15. p. 414., nec non cum Sprengel Comm. in Dioscr. 2. p. 485., pro *Papavere*

clavigero interpretari fugio, ut cum aliis istam Plinii *Argemoniam* cum illius *Eupatorio* confundere velim. Obscura mihi est ista Plinii *Argemonia*, de qua cf. Fée in Plinii edit. Panckouke.

De *Agrimonia Eupatorio* Auctor. dicit Webb: « *Sunt qui hanc stirpem Eupatorium cum Dioscoride appellant. Linnaeus, Plinium secutus Eupatoriam scribere maluit.* » Webb cum Berth. Phytogr. Canar. 2. p. 14. not. (1.). Non animadvertens Webb, quod idem nomen a Linnaeo ad *Compositam* translatum, scriptum est ab eo *Eupatorium*, neque *Eupatoriam:* videtur mihi potius Linnaeus quamdam nominum consonantiam, cum *Agrimonia* conjungens, quaesivisse.

Ambigua quum sit *Argemonia* Latinor., vel corrupta *Agrimonia* Brunf., certumque *Eupatorium* Dioscoridis, generi nostro, e specie prototypae, nomen istud plane aperteque restituo.

Eupatorium Dioscoridis! Gesn. Hrt. Germ., Columm. Ecphr.

Dioscr. l. 4. c. 41., Plin. Nat. h. l. 25. c. 6. vel 29., Galen. Agrimonia Eupatorium ex L. Koch p. 245. n. 1., Bert. 5. p. 18., Gaud. 3. n. 1075., Moris Sard. 2. n. 423., C. A. Meyer (ex le Bull. Sc. Acad. J. St. Petersb. T. 10. n. 22.) in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. T. 18. 1842. p. 374. n. 2., DC. Dub. p. 173. n. 1. Agr. Eupatr. La-Peyr. Herbr.; A. humilis Wallr.; A. striata Michx., A. parviflora DC., var. ex Torrey New-York. Agr. officinalis Ruell., Zannich. Vnz., vix Thournef. Inst., quia iste separat A. vulgaris Erndt. Virid. Warsav., A. odoratam Camer. Hrt. p. 7., quae legittime sejungi nequeunt, A. sulcata Dulc. Eupatr. vulgare Trag.! E. Graecorum Pen. Lob. Advrsr. Engl. Bot. v. 19. n. 1335., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 72., Flor. Dan. t. 588., Schk. Handb. 2. t. 128., Fl. Batv. v. 1. t. 37., Schrank Fl. Monac. t. 213., Sturm. Heft. 59., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 4. p. 25. t. 91., Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 410., Berger. Phytonomat. 2. p. 205. cum tab., Wight Ic. pl. Ind. or. t. 224. (parvifl.), cred., Sv. Bot. v. 2. t. 99., Bull. Herb. Fr. t. 229., Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 11. Ord. 2. cum tabs., Turp. Fl. med. T. 1. t. 9., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 57., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 63. t. 364., Savi Mat. med. p. 11. t. 7., Zannich. Vnz. p. 5. t. 234., Woodv. Hook. Med. Bot. V. 3. p. 500. t. 180. Matth. p. 1014., Camer. Epit. p. 756., Fuchs. Hist. st. p. 244., Trag. St. h. p. 514., Cord. Hist. pl. crt. 168. b. crt. 169. a fig., Brunf. Herbr. 3. p. 68. (p. 69. Obs.); Lob. Obs. p. 391. f. 2., Icon. t. 692. f. 2., Dod. Pempt. p. 27-8. f. 1., Barr. Icon. t. 611., Egenolph. Hrt. imag. crt. 3 f. inter., Lonicer. Nat. h. crt. 218. A. f. 1. Bassiani Complani Disputat. de Agrimon. (1601.; tab. ad p. 13., Cod. Paris. ex Lenorm. fol. 46. vers., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1251., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398. k.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, diebus 23. Jul. et 5. Aug. 1846. Habeo a Deville ex Valle *d'Azun*. Vidi quasi orgyalem, characteribus immutatis.

Agr. odorata observata, et adnotata a Zetterstedt, *Pl. vasc. Pyr. Principls.* n. 428., ex viciniis *de Luchon* merus lusus habenda est *E. Dioscoridis*. Nec *Agr. odorata* Flor. Dan. t. 2421. mihi videtur a vulgari specie separari posse, qui et *A. pilosam* (ad *Arbas* ex Timbal degentem) maxime dubiam habeo. Item *Agr. eupatorioidem* Bertol. A., *Agall.* et *Piant. Ind. nuov.* 1866 p. 8. n. 2. t. 2., ceu lusum *Eupatorii Dioscoridis* judicavi, in quo, foliorum inferiorum foliola acutis dentibus praedita perspiciuntur, suprema caulis foliola angustiora, ac longiora, bracteaeque longiores. Quae notae omnes parvi sunt momenti.

Geum Gesner (C.), Clus. G. Bauh. L. *Caryophyllata* Plinii.

SECTIO 1.ª **CARYOPHYLLATA** Koch.

Geum urbanum (Plinii) Gesn. Hrt. Germ. crt. 260. vers.

Plin. Nat. h. l. 26. c. 7. evl 21. Koch p. 232. n. 1., Bert. 5. p. 288. n. 1., Gaud. 3. n. 1183., Moris Sard. 2. n. 422., DC. Dub. p. 166. n. 1., Meyr. C. A. Suppl. ad Ind. 11. (1846) h. Petrpl. p. 31. n. 8. La-Peyr. Herbr.; G. intermedium Baumgrt. Transsilv., ex Fisch. Mey., Trautv. Ind. 3. hrt. Petrpl. 1837; G. reptans Pourr. Herbr. Matr.; G. Caryophyllata Gilibrt. Exerc. Phytol., G. caucasicum Hrtr. ex Meyr.; Caryophyllata vulgaris Pen. Lobel., Clus., G. Bauh. Engl. Bot. v. 20. n. 1400., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 86., Flor. Dan. t. 672., Sv. Bot. v. 2. t. 94.; Schk. Handb. 2. t. 137., Schrank

Fl. Monac. t. 393., Flor. Batv. v. 1. t. 46., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 29. t. 4., Buchhave in Act. R. Soc. Haun. (1783) p. 119. seq. cum tab. opt.; Drev. et Hayn. Choix pl. Eur. T. 4. p. 39. t. 100., Gaert. Fr. Sem. pl. p. 351. t. 74. f. 1. (1.), Dietr. Fl. Bor. v. 5. n. 307., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 43., Plenck Ic. pl. med. T. 5. p. 20. t. 415., Savi Mat. med. p. 7. t. 8., Turp. Fl. med. T. 2. t. 64., W., W., F. N. ab Esenb. Pl. offic. t. 310., Sturm Herft 5., Woodv. Hook. Med. Bot. V. 3. p. 502. t. 181., Le Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 303. Matth. p. 984., Camer. Epit. p. 725., Trag. St. h. p. 67.; Lob. Obs. p. 396. f. 2., Icon. t. 695. f. 2., Dod. Pempt. p. 137. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 102. f. 2. Plant. min. infelix., Brunf. Herbr. 2. p. 46., 3. p. 24., Villing. De virib. Herbr. Basil. 1559. c. 71., et c. 34., de hoc icon tantum. Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 4. p. 430. t. 26. f. n. 4. et 2. Fuchs. Hist. st. p. 384, 385. fig.ae.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. septr. aurigr. supra *Mijanes*, secus iter ad *Artunan*, die 6. Aug. 1843. Habui a Bordère e *Gèdre*.

Planta Americana cum nostra identica existimata est ab Hooker fil., qui ceu synonyma ejus enumerat *G. strictum* Ait. Kew., *G. magellanicum* Commers., *G. ranunculoidem* Ser., *G. Australiae* Ferd. Muell.; dubius an et *G. chilense*, *G. Quelleon*, et *G. intermedium* eodem judicio mactare oporteat: hae sententiae non repugnarunt Asa Gray, *Unit. Stat. Expl. exped.* p. 501.; cf. Hook. f. Fl. Zeylan. p. 114. Addit Ledebour, Ross., *G. canadense* Chamiss. Vix recipienda erat Plantiniana figura, tam infelix ea est. Rejeci vero Fuchsii illam Hist. st. p. 385. (vel Icon. ed. 1545. t. 218.) quam potius *G. intermedii* volunt; et reapse cum *G. intermedio* Hortr. non male convenit; hoc quibusdam est *G. urbano-rivale*. Sched. Pl. hybr. 72.

Geum rivale (Tragi) Gesn. Hrt. Germ. crt. 260. vers.

Trag. Krtb. p. 412., et St. h. p. 517. Benedict. sylv. sin. ic. Koch p. 232. n. 3., Bert. 5. p. 290 n. 2., Gaud. 3. n. 1184., Wils. apud Hook., Journ. of Botan. T. 1. (1834) p. 315. n. 11., Gmel. Bad Alsat. T. 2. n. 783., DC. Dub. p. 166. n. 2., Meyer C. A. Suppl. ad Ind. 11. h. Petrpl. (1846) p. 47. n. 200. La-Peyr. Herbr.? partim; G. nutans Gilib. Exerc. phytolog., et Pl. Lith., illustr. n. 325. Engl Bot. v. 2. n. 106., Flor. Dan. t. 722., Schrank Fl. Monac. t. 71., Drev. et Hayn Ch. pl. Eur. T. 5. p. 1. t. 101., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 4. t. 4., Fl. Batv. v. 9. t. 649., Dietr. Fl. Bor. v. 5. n. 308., Sv. Bot. v. 4. n. 231., Sturm Heft 8., Plenck Ic. pl. med. T. 5. p. 20. t. 416., Schk. Handb. 2. t. 137. fl. fr. sem. Camer. Epit. p. 726. partim; Clus. Pann. A. p. 432-4. fig., et p. 435., Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 103. f. 1., G. Bauh. in Matth. edit. p. 698. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 17. p. 398. n. f. 2., Lob Icon. t. 694. fig.a, Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 4. p. 431. t. 26. f. n. 7.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In montanis.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 9. Jul 1836. Habeo a Deville ex *Escues (Azun)*.

G. hybridum descriptum a Wulfen, Pl. Carinth. apud Jacq. Miscell. 2. p. 33-6., figuratum in Jacquin Icon. rar. 1. t. 94., visu spectatissimum sepalis in folia mutatis, petalis numero auctis, majoribusque, in Pyrenaeis occurrere mihi non constitit. La-Leyrouse vero, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 292. n. 1., eum indicat ad *Melles*, et ad *Saleix*, ubi nec ego vidi, neque degit, ex alterutro loco citato, in La-Peyrousii vel Parentau Herbariis. Hanc stirpem ceu monstrum, aut ceu varietatem *G. rivalis* habuerunt jam Scopoli Flor. Carn. ed. 1. p. 572. n. 3., et Hall. Helv. 2. p. 52. n. 1129.; dein Gilibert Pl. Lith. illustr. (1785) n. 325., Exerc. phytol. V. 1. (1792) p. 366.; vel apud Uster Delect. Opusculor. botan. V. 2. (1793) p. 415.; postea Willd. Sp. pl. Icosndr. p. 1115. n. 5., et ex hoc Pers. Syn. p. 57. n. 7.; nuperius Trattinich, *Ros.* 3. crt. 121., Sering. in DC. Pr. P. 2. p. 552. n. 13. **d**, Fisch. Mey. Trautv. Ind. sem. hrt. Petropol. 1837. p. 39. n. 13.

Primus vero, qui hujuscemodi plantam observavit, fuit Conradus Gesnerus, e cujus Herbario, Pennaeo adjuvante, delineavit Clusius, Pann. A. (1583) p. 438., et Rar. pl. h. 2. l. 5. p. 104., mox Joach. Camerarius in Matth. Epit. (1586) p. 726., partim, postea quoque

Breynius Centur. 1. (1678) p. 130. t. 60., qui et plantam proliferam descripsit, atque figuravit; et ita Loesel Flor. Pruss. (1703) p. 37. t. 6.; supervenit tandem Krocker, qui ab hujuscemodi planta valde commotus eam *Anemonem dodecaphyllam*, vel *An. qualem?* nuncupavit Flor. Siles. 2. p. 235. n. 856. t. 20. Porro, inspecto hujus plantae habitu humili, subnudo, floribus monstrosis, saepius sterilibus, eam potius quam hybridam stirpem (e *G. montano*, et *rivali*, ut suspicati sunt Wulfen, Hoepfn, Gaudin) monstrum, sive morbosam plantam considero, nec aliter nisi monstrum eam declararunt Roth Tent. Fl. Germ. 3. Add. em. p. 591. Obs., Trattin. l.c., Koch p. 233., Kirschleg. *Fl. Alsat.* p. 450. n. 227. Quod comprobatur a Willdenowii Ehrarti et Trattinick peremptoriis observationibus, qui monstrum ex eadem typi radice oriri viderunt. Aliter opinatur Timbal, qui consimilem plantam tandem ad *Cagire* (loco La-Peyrousianis proximo) repertam, ceu hybridam cum vulgo botanicorum considerare maluit, ut videre est in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 16. (1869) p. XII.

Geum pyrenaeum (Tournef.) Ramnd. in *Bull. Soc. Philomatq.*

Tournf. Instit. r. hrbr. p. 295. Caryophyll. spec. 12. Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 372. n. 3., DC. Dub. p. 166. n. 3., Mey. C. A. Suppl. ad Ind. 11. 3. sem, hrt. Petropol. (1846) p. 37. n. 13. G. rivale var. La-Peyr. Herbr., et G. Tournefortii La-Peyr. Herbr., partim; G. molle Visian. Panc. Pl. Serb.! Ramnd. l.c. n. 42. (1800) p. 140. t. 10. f. 3.; Roem. Fl. Eur. fasc. p. 14. n. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editis Pyr. medior praesert. Legi in Pyr. septr. med. supra *Montauban* ad *le Portillos* die 2. Aug. 1838; *au Pic de Gard*, unde accepi a Munby quoque, die 3. Jul. 1843. Habeo a Deville ex *le Pic de Pan*, ex *le Pic de Bazés (Azun)*, et ex *le Plan d'eou Soum (Estrem de Sales.)* Observavi supra *Barèges*, in m.[e] *Cagire*; ad *Villanova d'Aezcoa*, *a la Pena d'Uruel*.

Distincta et optima species non confundenda cum *G. rivali* nec cum *G. intermedio* Willd. Hrt. Berol. in fol., neque cum *G. sylvatico* Pourr., ut fecit Boissier *Voy. botq.* n. 599., fugiens et a *G. inclinato*, cum quo, nimis plus, eadem considerata est.

Statura pedalis, sesquipedalis ad summum. Caulis uniflorus, aut pluriflorus. Flos, vel flores potius cernui quam nutantes. Petala quinque, sed sylvestrem etiam, *au Pic de Gard*, vidi petalis 6-8-10. Individua observata *a la Pena d'Uruel*, in hoc conspicua, quod stilorum appendices interdum glabras portenderent, alias ad medietatem tantum pilosas, raro fere totas pilosas ostenderent, ut notae specificae hoc esset. Hujuscemodi lusibus fortasse tribuendae sunt tot inter auctores dissidentiae de harum appendicum, sive aristarum descriptionibus; quaedam emergunt e Koch, alias ego hic subjiciam Loisel. Gall. ed. 2. l.c., qui in ed. 1. p. 306. n. 3. (imperite) cum Willd. aristas pilosas declaraverat, dein subglabras dixit, quas prorsus glabras esse voluerunt Mutel, *Fr.* p. 324. n. 3., Philipp. *Fl. Pyr.* p. 280. Eas pilosas viderunt DC. Duby, quorum primus in *Fl. Fr.* p. 472. n. 3765. glabras descripserat, ut in speciei adumbratione declaraverat Ramond. Partim, sed non undique pilosas eas esse ferunt Gren. Godr. *Fr.* p. 520., qui, a Mutel consilium sumentes, recte *G. inclinatum* a *G. pyrenaeo* sejungunt, iste in illo aristas ipsas glabras, saltem apicem versus, sustinet, dum ii in eodem *G. inclinato*, eas undique barbato-plumosas describunt.

Geum sylvaticum (Jonquet, Grisley) Pourr. Chlor. Narbn. n. 502., etiam autops. loci, ut et Herbr. Matr. asserv.

Grisley Virid. Lusit. de Joncquet infra. Pourr. in Mém. Acad. R. Toul. T. 3. (1788.) p. 319., DC. Dub. p. 166. n. 4. Meyr C. A. Suppl. ad Ind. 11. h. Petropl. (1846) p. 36. n. 12. G. atlanticum Desf. Fl. Atl. p. 402., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 372. n. 4. G. Tournefortii La-Peyr. partim; et G. montanum var. La-Peyr. Herbr. s.l. G. Tournefortii Herbr. Xatart; G. biflorum Brot. Brot. Flor. Lusit. 2. p. 353. n. 1., Phytogr. Lusit. sel. 1. (1816) p. 196. t. 80.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per regionem mediterraneam cum *Olea.*

Legi in Pyr. Atax. montibus Corbariensibus ad *Font-laurier*, die 13. Maj. 1839. Observavi ad *Pamplona,* in Valle *de Roncal,* ad *Jebra,* prope *San Juan de la Pena, a la Pena d'Uruel,* in *Sierra de Loarre;* vidique in nemore *de la Besole*, inter *Limoux* et *St. Benoit,* ad *le Pech de Bugarach,* prope *Axat,* supra *St. Paul de Fenouilhedes,* supra *Argèles; à la Serre de Soulatges (Corbrs.)* vidit Gautier.

Hae sunt notae et observationes a me repertae in Pourretiano Herbario s.c. « *Caryophyllata montana magno flore Grisley Virid. Lusit. Videtur omnino eadem species ac G. sylvaticum de Donos (agri Narbonensis), cujus mentionem feci in Act. Tolos. T. 3. specimina lusitanica ex Algarviis circa Algessur, etc., certe eaedem plantae! Geum caule subunifloro, petalis emarginatis, fructu oblongo hirsuto, aristis glabris, arcuatis, uncinatis; folia pinnata, foliolis alternatim minoribus, terminali maximo, lobato. G. sylvaticum Pourr.* »

Synonymon Grisleyi a Pourret citatum non invenio in editione Veronensi (1748); sed reperio illud a Brotero citatum ad suum *G. biflorum,* quod est *Caryophyll. montan. eleg. lusitanic.* Grisl. ed. Ver. p. 26. Et sic credimus indigitatam fuisse speciem a Grisley. Sed adfuitne ante eum quaedam hujus plantae notitia?. Ita sane videtur, ast res absolute comprobari nequit. Habemus ad hanc speciem relatam *Caryophyll. montan. flor. lut. nutant.* Hrt. Reg. Par., Tournef. Inst. r. hrb. p. 295., quam phrasim ad litteram non reperimus apud Joncquet Hrt. Paris. 1659., nec apud Brunyer Hrt. Mes. ed. 2. 1655.; sed eam invenimus in Joncquet Hrt. Paris. ed. fol. 1665 p. 39., et iste antiquior post Grisley salutandus est. Phrasis supra evocata a Tournefort reapse legitur in Schol. Bot. p. 223. lin. 1-2., sed hujus operis promulgatio posterior est prae Viridarii Lusitanici edit.[e] 1.[a], et prae 2.[a] illa Horti Parisiensis Joncquetani. *Geum biflorum* suum nimium *G. atlantico* affine novit ipse Brotero, Phytogr. c. p. 197., qui dum in subtilem distinctionem se implicavit, in evidentem cecidit contradictionem; nam quum in plantae descriptione aristam *glabram* dixerit, *basi tamen interdum sub-pubescentem,* mox in observationibus scribit de sua putata specie, quod a Desfontanesiana differat *seminum arista semper glabra.* Sed ego plenissime in eam sententiam veneram, quam dein evulgari vidi a Fischer, Mey. Trautv. l.c., quibus suffragatus est quoque Steudel, una perstringendo *G. sylvaticum*, et *atlanticum*, et *biflorum.* Timbal quoque, e specimine Algeriensi a Munby accepto obumbrabat Desfontainesii synonymon: cf. Reliq. Pourr. p. 129. n. 1. Expositas ab eo observationes flocci faciendas existimamus.

SECTIO 2.ª OREGEUM Seringe.

Geum alpinum (Anguillr., Matthioli) Gesn. Hrt. Germ. crt. 260. vers.

Anguill. Sempl. p. 222. Gesner. infr. cit. Matth. (non in prims. edithb.) G. montanum L. Sp., Koch p. 233. n. 6., Bert. 6. p. 292. n. 4., Gaud. n. 1185., Gmel. Bad. Alsat. T. 2. p. 461. n. 785., DC. Dub. p. 166. n. 7. G. mont. La-Peyr. Herbr., partim; Caryophyllata alpina Gesn. Epist. crt. 93. b, lin. 3., C. montana Matth. Jacq. A. 4. p. 38. t. 373., Sturm Heft 14., Lamk. Ill. t. 443. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 3. f. 21., Matth. p. 985., Camer. Epit. p. 727. Clus. Pann. A. p. 435-7., Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 103. f. 2., Lob. Obs. p. 397. f. 1., Icon. t. 695. f. 1.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Jul. Sept. In mont., editisque, apertis. Legi in Pyr. or. summitate montis *Puig Carlit*, die 1. Sept. 1836. Habeo a Deville ex *Lhieris*.

Dryas L. *Cervaria* Piperini, apud Gesn. Hrt. Germ., *Ptilotum* Dulac. Mihi non placuit *Dryas*, quernum folium veluti dicens; sed me convertens ad *Dryadem* sylvestrem Nympham, repugnantia nominis dilapsa est. *Cervariam* nuncupaverat Christophorus Piperinus apud Gesner, Hrt. Germ. crt. 252. vers., latine vertendo germanicum nomen, quod *Herbam cervi* sonat. Sed habemus nomen *Cervariae* ad *Umbelliferam* plantam designandam usitatum. Erronee rem indigitarunt ii, qui Lobelio, Obs. p. 260., et Dalechampio, Hist. pl. Lugd. 2. p. 1164. (male intellectis) *Dryadem* hanc *Cervariam* Gesneri esse dixerunt, a quibus imitandis se abstinere debuisset Jussieu A. L. *(Dict. Sc. Nat.* T. 8. Par. 1817. p. 25), qui quamquam Parisiis scriberet, raro res e suis fontibus hausit, ita ut plures ad suam famam deturpandam aptos errores committeret, vel saltem subscriberet. Nimiae sunt plantae, quae stilum plumosum gerant, ut nomen a Dulac *(Hauts Pyr.* p. 313.) propositum praeferatur.

Dryas montana (Gesneri) Nob.

Gesn. Mons fract. p. 63., et Hrt. Germ. crt. 252. b. D. octopetala L., Koch p. 232., Bert. 5. p. 295., Gaud. 3. n. 1187., DC. Dub. p. 165., Babingt. Man. Br. Bot. ed. 5. p. 112. D. octopt. La-Peyr. Herbr.; D. alpina Salisb. Pr., D. depressa Babingt. olim; Ptilotum octopetalum Dulc.; Chamaedrys montana Dalech. Engl. Bot. v. 7. n. 451., Sv. Bot. v 6. t. 427., Flor. Dan. t. 31., Schrank Fl. Monac. t. 236., Sturm Heft 20., Schk. Handb. 2. t. 137., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 352. t. 74. f. 2., Lamk. Ill. t. 443., Duchesn. Pl. ut. vén. Atl. t. 135.: Flor. Dan. t. 1216. integrifl., itemve Hook. Exot. Fl. t. 220., Verl. Plnts. alpns. p. 280. t. f. 2. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 3. f. 20., Pen. Lob. Advrsr. p. 209., Lob. Obs. p. 260. f. 2., Icon. t. 495., Clus. Pann. A. p. 610-11. fig., et p. 612., Rar. pl. h. l. 3. p. 351. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1164. fig.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editis; solo calcareo plerunque degens, quandoque in graniticis.

Legi in Pyr. or. m.ᵉ *Cambresdazes* ad summit., die 11. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos*.

Species per orbem valde diffusa, nec parum variabilis, cujus nos etiam ceu varietatem considerare minime dubitamus *D. integrifoliam* Vahl, sive *tenellam* Pursh.; cf. Cham. et Schlecht. *Linnaea* V. 2. p. 3., Smith *Engl. Fl.* V. 2. p. 432. Memorandaque est Hookeri observatio: « *I possess specimens with the lower half of the leaves crenate, while, the upper are entire* » *Account of a Collection of Arctic plants (Linn. Trans. of Lond.* V. 14. (1824) p. 387.).

Ipse jam Clusius numerum petalorum constanter octo non esse animadvertit, quae dena in Plantiniana figura delineantur. Crantz, Austr. fasc. 2. (1769) p. 71. observaverat petalorum numerum variare 5-6-8-10.

quod et aliis nonnullis dein patuit, scilicet Roth Germ., Gmel. Bad. Alsat., Bert. Amoen. It., Trattin. *Ros.* 3. crt. 148., Smith *Engl. Fl.*, Koch Syn., et hoc mihi etiam constitit, qui insuper stirpem petalis duplicatis reperii *a la Peña Montañesa*, Pyr. Arag., quibus in individuis series petalorum interiorum duplicatorum ea minora et angustiora offerebat prae interioribus pulcherrimis. Hinc e nota ludicra, nec pro certo correcta, speciei denominationem usitatam collaudare nequivi.

Alpinam dixissem *Dryadem*, cum quibusdam veterum praestantissimis, et cum Salisb. Pr. p. 363., ni scirem, non solum saepius per montana loca (cf. Flor. Siles., Carpat., Helvet.,) ipsam occurrere, sed per humiliorem maritimam regionem etiam reperiri, ut in Morthlandia ad Helgolandiam, teste Œder Fl. Dan. p. 7. n. 31. Ut puto, dum ad mare ferme descendit, ad rupes ibidem proveniet, sin aliter pro rara exceptione haec haberi debet. Quibus perpensis denominationem *montanae* cum Clusio, aliisque veterum adhibitam, aptius succedere existimavi.

Sub-Ord 3. SPIRAEACEAE DC.

Videas Maxim. Act. hrt. Petrpl. 6. (1879) p. 163.

Spiraea Theophr.? L. Nomen vix bonum, et ferme improprium *Spiraeam* Theophr. Hist. pl. l. 1. 23., l. 6. c. 1., cum Clusio, Sprengel, Ruprecht, aliisque, *Spiraearum* neotericorum congenerem *(Sp. salicifoliam)*, ego credere nequeo. Sed fateor, me potiorem interpretationem non posse proponere. Quibusdam *Spiraea* Theophrasti fuit *Tinus Lantana*. *Spiraea* dicitur veluti funis e ramis mollibus, facile cedentibus, lentis, in spiram commode sese inflectentibus.

Eodem dubio circumvenitur *Rhodora* Plinii, Nat. h. l. 24. c. 19. vel 112., pro qua *Sp. palustrem* quidam interpretantur, quamvis hoc vocabulo a Gallis suscepto (ut refert Plinius), haec planta a Ruellio nuncupata non sit, neque a Gallis hodiernis vox illa recognita. Nomina a renatis litteris unae aut alterae speciei hujus generis imposita *Aruncus* ex Plinio de caprarum villo e mento descendente, caprarum *Drymopogon* Tabern. *(Quercus barbata)*; *Medesusium* Cordi (e voce germanica villo e mento dependente).

Medisus (qua *S. Ulmaria* designatur); *Pycnocomum* Lonicr. (a *Pycnocomone* Dioscr., et Plin. certe diversum); *Ulmaria* Gesnr., *Filipendula* (praeposita ab Hallero) aliquo vitio, ceu generica, peccant, ita ut supersedendum esse duxerim, et ab innovatione me abstinui.

SECTIO 1.a ARUNCUS DC.

Spiraea Aruncus (Fuchsii) L. Sp.

Fuchs. Hist. st. p. 181. Koch p. 231. n. 5., Bert. 5. p. 180. n. 3, Gaud. 3. n. 1129., Gouan Ill. p. 31., DC. Dub. p. 165. n. 2. Aruncus sylvester Kostel., Maxim. l.c. p. 169. La-Peyr. Herbr.; S. acuminata Dougl. mnscr. apud Hort. Soc. Lond., est var. ex Hook. Fl. Bor. Amer. p. 173. n. 11.; Ulmaria Aruncus Hill. hrt. Kew.; Pycnocomum Lonicer. (non Dioscr., Plin.), Astilbe Aruncus Trevr. (1855). Pall. Flor. Ross. p. 39. t. 26. f. 1., Spach Suit. Buff. Atl. t. 7. f. 2. fig. ae extrs. fl. f. sem.; Kniph. Cent. 3. n. 89., Cambess. Monogr. Spir. p. 43. n. 25. t. n. 15. f. 2. A-G. fl. fr. anal. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 101. Camer. Hrt. p. 29. t. 9., Dod. St. h. Comm. (1553) p. 44., Hist. pl. (gall.) p. 33. f. 1., Trag. St. II. p. 282., Lonicr. Nat. h. crt. 96. A., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 3. p. 488. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 323. t. 20. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In mont. ad sylvas, per Pyr. med. potissimum.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Bagnères de Luchon*, diebus 19. Jun., et 18. Sept. 1838. Habeo a Deville ex *Tucoy (Azun)*.

Quidam absolute citant Pallas Ross. t. 26. non animadvertentes haberi ibidem figuram 2., longe alienam offerens speciem, scilicet *Sp. hypericifoliam* g brevifol., de qua cf. Bunge apud Ledeb. Fl. Alt. 2. p. 215. n. 2. Alii citant Pall. t. 26. f. 1, 2, 3., neque iste modus accuratus est.

S. barbata Vall. Herbr., Cambessed. apud Jacquem. Pl. rar. Ind. or. p. 48. t. 58., habitum faciemve nostrae stirpis europaeae prae se fert: eam praetervidit Maxim., qui Tourneforti genus *Aruncum* vix servandum esse, mecum fatebatur in litteris datis Petrpl. 6. Jun. 85. Cambessedes Monographiam cito ex exemplari cum speciali titulo, ab Auctore d. d. *Audouin*, quod mihi Parisiis comparavi.

SECTIO 2.ª **FILIPENDULA.**

Sectionem institueram. Praestantissimus Maximowicz *Filipendulis* acute inspectis, genus proprium ex illis firmandum esse rationibus optimis demonstravit, sub-ordinis *Rosearum*, et quidem *Geo* propinquius, l.c. ps. 245-6.

Spiraea palustris (Plinii? Tragi) Salisbr. Pr. p. 364. n. 6.

Rhodora Plinii Nat. h. l. 24. c. 19. vel 112.; Trag. St. h. p. 283. n. 2. sin. ic. S. Ulmaria L et Auctor., Koch p. 231. n. 6., Bert. 5. p. 183. n. 5., Gaud. 3. n. 1130., DC. Dub. p. 165. n. 3. Filipendula Ulmaria Maxim. l.c. p. 251. S. Ulmar. La-Peyr. Herbr., S. quinqueloba Baumgrt. Trans., ex Griseb. Schenk It. Hungr. n. 22. eadem ac Sp. denudata Presl., ex Fuss., S. unguiculata Dulac., Ulmaria Spiraea Ulmaria Hill. hrt. Kew.; Ulmr. pentapetala Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 14. n. 960., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 62., Schrank Fl. Monac. t. 384., Sv. Bot. v. 3. t. 189.; Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 13. t. 33., Flor. Dan. t. 547., Sturm. Heft 18., Cambess. Monogr. Spir. p. 46. n. 27. t. n. 16. f. 2. A-F. fr. anal., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 268., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 14., et t. 15. fr., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 93. t. 400., W., W., F. N. ab Esenb. Pl. offic. t. 308., Fl. Bat. v. 12. t. 988. Clus. Pann. A. p. 699-700., et Rar. pl. h. 2. l. 6. p. 198. f. 1., Lob. Icon. t. 711. f. 2., Dod. Pempt. p. 57., J. Bauhin. Hist. pl. 3. l. 30. p. 488. f. 2., Moris. Hist. p.. Oxon. 3. S. 9. p. 323. t. 20. f. 3. n. 1.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. or. ad *Mont Louis*, die 19. Jul. 1836.

Nomine *Ulmariae* haec, et superior species a rhizotomis nuncupatae sunt. Potior certe foliorum similitudo cum *Ulmi* foliis offert *S. Aruncus*. Haec causa fuit, qua Salisburyi praetuli nomen.

Spiraea Filipendula (Platearii, Egenolphi,) L. Sp.

Egenolph. Herbr. imag. crt. 14. f. extr., et P. 2. crt. 17. a fig. extr.. Platear., ex Sprengel. Koch p. 231. n. 7., Bert. 5. p. 181. n. 4., Gaud. 3. n. 1131., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 578. DC. Dub. p. 165. n. 4. Filipendula hexapetala Gilib., Maxim. l.c. p. 247. La-Peyr. Herbr., S. tuberosa Salisb. Pr.; Millefolium tuberosum Corn. Ench. Bot. Paris., ex Mondello, refer.e Haller Bibl. Bot. p. 453.: cf. Corn. Canad. in calce p. 218.; Ulmaria Filipendula Hill. Filip. hexapetala Gilib. Exerc. phyt., F. vulgaris Hrt. Heyst. Engl. Bot. v. 4. n. 284., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 4. t. 58., Sv. Bot. v. 3. t. 154., Fl. Dan. t. 635., Schrank Fl. Monac. t. 92., Sturm Heft 18., Dietr. Fl. Bor. v. 7. n. 488., Lamk. Ill. t. 439. f. 1., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 39., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 92. t. 399., Zannich. Vnz. p. 101. t. 223. Cambess. Monogr. Spir. p. 45. n. 26. t. n. 16. f. 1. A-G. fl. fr. anal., Le Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 304, Dorsten. Bot. crt. 124. D., Lonicr. Nat. h. crt. 220. C., Trag. St. h. p. 883., Fuchs. Hist. st. p. 562., Cord. Hist. pl. crt. 91. a fig. 2., Matth. p. 865., Camer. Epit. p. 608., Lob. Obs. p. 420. f. 3. Icon. t. 729. f. 1., Dod. Pempt. p. 56. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 782. f. 1., Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 6. p. 211. f. 2. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 9. p. 322. f. 1. (innumr.).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In collibus, et monticulis; ad sub-alpina non pertingens.

Legi in Pyr. Arag. ad *Sobrarbe*, ad *l'Ainsa*, die 2. Jul. 1845. Habeo a Deville ex Pyr. septr. med. infr., qui se vidisse declarat ad *Madiran*, *Laslades*, *Castelvieilh*, *Marseillan*, *Osmetz*, *Labassière*, *Lhieris*, *Chateau de Bramesaque (Barousse)*, et *Anla*.

Curiosissimus est lusus descriptus a Thunb. et Wahlb. Fl. Gothob. n. 340.

SECTIO 3.ª **SPIRAEAE GENUINAE** N.

Spiraea crenata (Tournefort) Gouan Ill. p. 31. n. 2.

Sp. hispan. hypericifol. crenat. Tournf. Elem. botq. p. 490., Inst. r. hrbr. p. 618. S. hypericifolia *b* crenata Sering., in DC. Dub. p. 165. n. 1.; *b*, et *g*. Maxim. l.c. p, 179. S. obovata Waldst. Kit., Koch Add. corr. ps. 1022.? Sp. n. 87. Asso Enum. stirp. Arag., in Oryctogn. etc. p. 167.; S. acutifolia Willd. En. ex Ledeb. Ross., cum S. thalictroide et S. aquilegifolia Pall. It., varts., Spir. (ambigua) Pall. Flor. Ross. p. 36. t. 26. f. 2. cred., et p. 34. t. 18. f. 1. thal., et Pall. It. 3. App. p. 834. n, 94. t. P. f. 3. aquileg.

♄ Flor. Maj. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. Navarr. Arag., cum *Olea*.

Legi in Pyr. Navarr. ad *Lumbier*, die 16. Maj. 1845; supra *Sanguessa*, ad *Yesca*, die 8. Aug. 1844. **Ex** *el Soto de Sadal* ad *Pamplona* mihi demonstrata est ab opt. Uriarte. Circa *Huesca* in collibus ultra *Pebredo* vidit Asso.

Foliorum crenae variant numero, interdum vix apparentes, alias profunde occurrunt.

Quae species erit *S. crenata* Willk., quam dicit Hungaricam, nec Hispanicam, apud Losc. y Pard. Ser. pl. Arag. p. 34. not. 3.? *Sp. crenata* ab Host, A. 2. p. 15. n. 5. indicatur in Banatu circumscripte. *Sp. crenata* Ledeb. Fl. Ross. fasc. 4. p. 11. n. 2., Pall. Fl. Ross. p. 35. t. 19. alia species est, item *S. flabellata* Bertol. apud Guss. Pl. Rar. p. 205. t. 40., Fl. It. 5. p. 179. n. 2., cui (neque meae plantae) pertinet Barr. locus, Icon. t. 564., in viciniis Spoleti (Umbriae) a Barrelieri, et a Mauri observata planta. Non percipitur quomodo ad suam speciem citaverit Pallas. *Sp. hypericifolia* Schk. *Handb.* 2. t. 134. figura generalis, et *S. crenata* Schk. Ibid. folia tantum exhibens, vix ac ne vix a mea stirpe divellerem, quam sat clare definitam non reperio a Cambessedes in *Spir.* Monograph. *Sp. hypericifolia* Hayn. Term. bot. t. 36. f. 5. parum a mea stirpe recedere ea quidem visa est, et reapse in hanc, polymorpham, speciem intrare videtur. Linnaeus confuse egit de *Spiraeis hypericifolia*, et *crenata* Sp. pl. p. 701. neque Seringe apud DC. Pr. P. 2. p. 543. n. 45. sat clare eas explanavit, utpote qui sub var. **d** *crenata* de patria praecipua Hispania siluit. Num *Sp. crenata* varietas foret *S. hypericifoliae* dubitavit quidem Link, *Handb.* 2. (1831) p. 96. n. 2.; hoc affirmaverat jam Spreng., Hyst. Vegtb. 2. (1825) p. 502. n. 3. Auctoritatem primam Tournefortianam citavi; si alia extat obscura procul dubio est.

Probabiliter redeundum erit ad *Sp. hypericifoliam*, de qua cf. Cambessed. Mongr. *Spir.* p. 21. n. 1. (expurg. synon.), Bung. apud Ledeb. Fl. Atl. 2. p. 214. n. 3. **g**, Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 12. n. 3.

Rosacea repudiata.

Geum Thomasianum Ser., DC. Dub. p. 166. indicatum est in Pyrenaeis, circa *Mont-Louis* ex Thomas; plures incassum plantam requisivimus, legitimam, aut hybridam, cum ea convenientem. De ibrida,

et fortuita apparitione plantae quidem suspicati sumus. Audacior Timbal parentes indicare *G. sylvaticum*, et *G. rivale*, quae sunt species regionum differentium, nec in eodem loco reperiendae: cf. Timb. *Soc. botq. Fr.* T. 16. (1869) p. XIII-IV; cui ego meas objeci observationes, in Litteris datis ad Fournier, quas ille retulit in eodem periodico, T. 17. (1870) p. 181-2. Repetam: minus male fuisset citare interventum *G. montani* cum *G. rivali*.

Ordo 64. AMYGDALEAE Juss.

Prunus Virgil., Varr., Colum., Plin., Tournf., L.

SECTIO 1.ª **PRUNI GENUINAE**.

Prunus sylvestris (Bibl. Sacr., Virgil., Colum., Plin.) Plin., Brunf., Fuchs., Trag., Matth., Dod., Gesn., Caesalp., Camer., Bauhn.

Choach Bibl. Sacr., Sam. 1. c. 13. v. 6., ex Cels. Hierob. p. 477., Virg. G. 2. v. 34., Colum. lib. 12. c. 10., Plin. Nat. h. l. 23. c. 7. vel 68., l. 15. c. 12. vel 13., etc., Pallad. l. 14. (de insit.) v. 81., etc. P. spinosa L., Koch p. 228. n. 2., Bert. 5. p. 136. n. 8., Gaud. 3. n. 1112., Moris Sard. 2. n. 411. De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 575., DC. Dub. p. 163. n. 1. P. spin. La-Peyr. Herbr.; P. virgata, et P. densa Martr.; P. Martrini, et P. suaveolens Gast. Genevier. Pr. spinifera Pallad. Engl. Bot. v. 12. n. 842., Flor. Dan. t. 926., Sv. Bot. v. 3. n. 151., Schrank Fl. Monac. t. 137., Fl. Batv. v. 6. t. 424., Hayn. Term. bot. t. 36. f. 4., Sturm Heft 9., Schk. Handb. 2. t. 132., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 75. t. 380., W., W., F. N. ab Esenb. Pl. offic. t. 320., Nouv. Duham. T. 5. p. 185. n. 8. t. 54. f. 1., Woodv. Hook. Med. bot. V. 3. p. 518. t. 186. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 40. a Matthiolo, quibusd. rams. ablats.! J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 2. p. 193. Matth. p. 26., Camer. Epit. p. 165., Fuchs. Histr. Stirp. p. 404., Trag. St. h. p. 1016., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 19. f. 169., Dod. St. h. Comm. 2. p. 245., Hist. pl. (gall.) p. 505. f. 2. fl. fr., Pempt. p. 753. f. 2., Lob. Obs. p. 595. . 1., Icon. 2. t. 176. f. 1., Lonicr. Nat. h. crt. 5. A-B.

♄ Flor. Mart. Apr. Fruct. in sera Æstate.

Legi in Pyr. Arag. Valle *de la Fueva* ad *Paloo*, die 2. Apr. 1851; in Pyr. Catal. sub *le Monseny*, die 17. Jul. 1851.

Observavi ad *Bagnacavallo* (Italiae, ubi natus sum) florentem mense Octobri (1851); in ea stamina tantummodo duodecim ad quindecim vidi.

Libentius Plinianam restitui denominationem, ex quo novi dari speciei varietatem subinermem; cf. Moris l.c.

SECTIO 2.ª **CERASI**.

Prunus Avium (Theophrasti, Plinii) L. Sp.

Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 13., et l. 9. c. 1.; Plin. Nat. h. l. 15. c. 25. vel 30. Cerasa Actiana. Koch p. 229. n. 6., Gaud. 3. n. 1108., Moris Sard. 2. n. 412. (quoad pl. spontn.). P. Cerasus var. Bert. It. 5. p. 132. n. 4. *b.* Cerasus Avium Moench Meth., DC. Dub. p. 163. n. 1. La-Peyr. Herbr. Engl. Bot. v. 10. n. 706., Flor. Dan. t. 1647., Sv. Bot. v. 3. n. 205., Lamk. Ill. t. 432. f. 3., Nouv. Duham. T. 5. p. 10. t. 5., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 71. t. 377., W., W., F., et N. ab Esenb. Pl. offic. t. 314., et t. 316. f.a fruct. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. aen. 19. f. 167.? Dod. Pempt. p. 808. (de qua dubitat Lejeune, et reapse videtur potius hic locus p. 807. n. 1. sin. fig.); Matth. p. 235., Duhm. Arbr. Arb. 1. t. 56. a Matth., ic. admitt.a.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jul.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 3. Maj. 1845; ad *Huesca*, die 7. Jun. 1850. Habeo a Deville ex *Cap vern.*

Incertae mihi fuerunt figurae Schrank Flor. Monac. t. 377., et Fl. Batv. v. 3. t. 226.

SECTIO 3.ª **MAHALEB** Nob.

Prunus racemosa (Gesneri) Lamk. *Fl. Fr.* 3. p. 107.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 248. vers. lin. 29. (nec video ad cart. 252. vers.). Matth.? non in prs. eds. P. Padus L., Koch p. 230. n. 9., Bert. 5. p. 128. n. 1., Gaud. 3. n. 1102., Maximov. Pl. asiat. in Bull. Acad. Sc. Petersb. T. 11. (1883.) p. 705. n. 28. Cerasus Padus DC., Lindl., DC. Dub. p. 164. n. 7. La-Peyr. Herbr.; Padus racemosa Gilib. Lith. ill. n. 310. Cerasus racemosa Pen. Lobel. Adversr., Gilib. Exerc. phyt. Engl. Bot. v. 20. n. 1383., Flor. Dan. t. 205.; Sv. Bot. v. 2. n. 121., Schrank Fl. Monac. t. 154., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 29. t. 5., Flor. Batv. v. 2. t. 85., Guimp. Hayn. Deutschl. Holzg. p. 77. t. 59., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 77. t. 381., Roques Phytogr. med. T. 3. p. 216. t. 124., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 317., Nouv. Duham. T. 5. p. 2. t. 1. Matth. p. 234., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. Lign. 19. f. 170. Dod. Pempt. p. 777. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. 1401. f. 1., Icon. t. 988. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 312. f. 3., Lob. Obs. p. 593. f. 2., Icon. 2. t. 174. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 2. p. 228.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med. locis humilib., in Pyr. or. locis editis.

Legi in Pyr. or. supra *Mont Louis au Bac de Bolchera*, diebus 6, et 8. Jul. 1837. Habeo a Deville ex *Escoubous*.

Unde vis traheretur ad sustinendum hic loci *Padum* commemoratum a Theophr. Hist. pl. 4. c. 1.? Quo argumento refutarentur ii, qui cum Fraas, Fl. Class. p. 68. *P. Mahaleb* interpretantur; adjuncta *Cerasa macedonia* Plinii? Patet ergo qua ratione specificum Lamarckii nomen ab antiquis mutuatum praetulerim, neque illud *Padi* continuaverim; quo praelato, inter eos apparuissem, qui rem obscurissimam, et admodum incertam, ceu tutam et comprobatam considerant, vel saltem pro tali recipiunt.

Prunus Mahaleb (Theophrasti, Plinii) L. Sp.

Theophr. Hist. pl. l. 3. c. 4., et 7., Plin. Nat h. l. 16. c. 18. vel 31.; Koch p. 230. n. 10., Bert. 5. p. 129. n. 2., Gaud. 3. n. 1103. Cerasus Mahaleb Mill., Loisel., DC. Dub. p. 164. n. 6. La-Peyr. Herbr. Petrocerasus Gesnr. Epist. med. crt. 111. b. Ceras. sylvestris Trag. St. h. p. 1027. n 2.? Jacq. A. 3. p. 15. t. 227., Nouv. Duham. T. 5. p. 6. t. 2, Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 77. t. 382., Fl. Batv. v. t. 1087. Matth. p. 173., Camer. Epit. p. 91., Lob. Obs. p. 565. f. 2., Icon. 2. t. 133. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 2. p. 227., Cord. Hist. pl. crt. 204-5. a f. 1.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. Facilius obvia per Pyr. Arag., et orientales.

Legi in Pyr. septr. med. ad *St. Béat*, die 28. Jun. 1843; in Pyr. Arag. ad *Jaca*, die 5. Maj. 1845., in Pyr. or. ad *Mont Louis*, die 26. Jun. 1837. Habeo a Deville ex *Bertren*.

Ordo 65. GRANATEAE Don.

Punica Caesalpin., V. Cord., Tournef., cf. Wight, Arn. Fl. Ind. or. p. 327. *Rimmon* Bibl. Sacr.

Punica Granatum (Bibl. Sacr., Homer., Hippocr., Theophr., Dioscr., Cat. Apic.) L. Sp.

Rimmon Exod. c. 28. vrs. 33, 34., Deuteron. c. 8. v. 8., Num. c. 20. v. 5., Reg., Eccles. etc. Mala punica Cantic. Canticor. c. 6. v. 10., c. 7. v. 12.? Homer. Odyss. 7. v. 120., Hippocr. Morb. mulr. 1, 606.; Theophr. Hist. pl. l. 4. c. 6., Causs. l. 1. c. 16., Dioscr. l. 1. c. 151.; Apic. Ops. cond. l. 1. c. 18. Koch p. 264., Bert. 5. p. 122., Gaud. 3. n. 1099., Moris Sard. 2. p. 80, DC. Dub. p. 183. La-Peyr. Herbr.; Granatum punicum St. Lager Nomencl. bot. (1880) p. 132.! Flor. Graec. Sibthrp. C. 5. p. 60. t. 476., Schk. Handb. 2. t. 131. b, Galles. Pom. Ital. cum fr., Millr. Icon. t. 213. Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 12. Ord. 1. cum tabs., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 183. t. 38. f. 1., Duchesn. Pl. ut. vén. Atl. t. 101., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 71. t. 376., Turp. Fl. med. T. 4. t. 188., Lamk. Ill. t. 415.; W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 301., Nouv. Duham. T. 4. p. 44. t. 11., et t. 11 bis

cum fr., Le Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 296. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 44. a Matth. Matth. p. 226., Camer. Epit. p. 130, 131., Trag. St. h. p. 1037., Cord. Hist. pl. crt. 183. b., Gesn. Op. bot. ed a vel prope, ed. Jean Petit cr. 70. b. fig.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Oct. Per region. mediterr. cum *Olea*, quam adhuc superat.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, inter *St. Jean Pla de cors*, et *le Boulou*, die 3. Jun. 1843. Observavi circa *el puente de Montañana*, ad *Ralleu*, *Gerona*, *San Feliu de Guixols*, *Culera*, *Llansa*, etc. Communis est in *Ampurdan*.

De fructu cf. quae dixit Tassin, laudavitque Tristan, *Congr. Sc. Fr. Sess.* 15. *(Tours* 1847) T. 1. p. 307-8. Haec *Sida* Hippocratis, monentibus Adanson *Fam. pl.* 2. p. 605., Scop. Fl. Carn. ed. 2. p. 342. Sed dicamus potius *Side*, vel *Sidion*, et tunc agitur de re notissima. Reapse fruticem nostrum ignaviter denominavimus Botanici.

Ordo 66. MYRTACEAE R. Br.

Myrtus Virgil., Caton., Plin., Tournf.

Myrtus Veneris (Bibl. Sacr., Hippocr., Theophr., Virgil., Catull., Dioscor., Plin., Galen.) Nob.

Bibl. Sacr. Nehem. c. 8. v. 15. ex Cels. Hierob. 2. p. 17., Hippocr. Morb. mul. 1, 599.. Theophr. Hist. pl. l. 1. c. 5., De Virgil. cf. Fl. Virg. p. 81., Dioscr. l. 1. c. 155., Cat. Carm. 61. v. 22., Carm. 64. v. 89., Theocr. Epigr. 4. v. 7., Plin. Nat. h. l. 15. c. 29. vel 35., et Colum. R. rust. l. 12. c. 38., Galen. Facult. Simpl. 7, 12. M. communis L., Koch p. 276., Bert. 5. p. 117., Moris Sard. 2. n. 454. DC. Dub. p. 184. M. comm. La-Peyr. Herbr., M. italica Pourr. in Herbr. Peig.; M. littorea Salisbr. Pr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 5. p. 59. t. 475., Garid. Aix p. 323. t. 100., et t. 71. var. (sic video); Gaertn. Fr. Sem. pl. 184. t. 38. f. 2. 1., Lamk. Ill. t. 419., Mill. Icon. t. 184. f. 1., Duchsn. Pl. ut. vén. Atl. t. 100., Nouv. Duham. T. 1. p. 201. t. 43., Plenck. Ic. pl. med. T. 4. p. 70. t. 374., Duham. Arbr. Arbst. T. 2. t. 9., et t. 11. (1.a a Matth.), Le Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 293. Matth. p. 228., Camer. Epit. p. 132., Clus. Hisp. 128., et p. 130-1., Rar. pl. hist. l. 1. p. 66. f. 2., Lob. Obs. p. 560. f. 2., Icon. 2. t. 127. f. 1., et 2. (var.). J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 5. p. 510. fig., et p. 511. f. 1., etc., Dod. Pempt. p. 773. f. 2., Egenolph Herbr. imag. crt. 31., b fig. exter.

♄ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. In Pyr. Atax. or. cum *Olea*, nec procul mare.

Legi in Pyr. or. *Roussillon* ad *Port Vendres*, die 4. Sept. 1843, in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 14. Jun. 1851; ad *Lloret de mar*, die 6. Jul. 1851. Observavi in m.e *la Clape* ad *Narbonne;* in sylva *de Canet* ad *Culera*, *Cadaques*, *San Feliu de Guixols*.

Non est planta communis, nec tam triviali nomine appellanda amoena, elegans, et nobilis arbuscula, quam devota antiquitas Palladi, Venerique dicavit, cui postremae Deae mihi restituere placuit, *Oleam* Minervae relinquens. Saepius ad rupes maritimas provenit per Europam orientalem, et meridionalem, unica in Europa species Ordinis pulcherrimi, ac splendidissimi, cujus typus existimatur.

Arbuscula foemineo, praesertim, sexui grata, acceptaque: « *Ipsa Esther regina, dum adhuc inter Judaeos versaretur..... Hadassa* (velut *Myrtacea*) *dicta est* » Esth. 2. v. 7., cf. Cels. Hierob. 2. p. 21.

Ordo 67. CHABRAEACEAE (Juss.) N.

Chabraea Nob., *Lythrum* et *Peplis* L., et Auctor. *Lythrum* Dioscoridis est synonymon illius *Lysimachiae*, praecipiter ab hoc genere fugiens. *Salicariae* a Tournefort, cum paucis aliis hac nuncupatae sunt plantae, quia in *Salicetis* passim reperiantur, ut *Tuberaria*, si unquam, inter Tubera inventa fuit. Estne aliquid magis ridiculi? Malui ego pro toto genere (ut pro Ordinis denominatione) nomen *Chabraeae* extollere, ab Adanson Linnaei *Peplidi* (absurde) impositum, quam libenter in genus *Lythrum* Auctorum induco. *Chabraea* DC., ordinis *Compositarum* cadit in *Lasiorrhizam* Lagasc. De Dominico Chabraeo notissimo, modici quamvis valoris, supervacaneum est dicere, notum enim est omnibus, quid in J. Bauhini Historia plantarum ille praestiterit, et dein in totius operis Compendio, quod Sciagraphia indicitur, Epitomator.

Chabraeae species solo delectantur humido, sed ex quo germinationem, vel primum vitae periodum absolverunt, etiam si solus siccus evenerit vitam regulariter usque ad senium peragunt. Vidi *Chabraeam serpyllifoliam* in marginibus siccissimis degentem floribus pulcherrimis, fructibusque perfectis divitem percepi.

SECTIO 1.ª **PSEUDO LYSIMACHIA** (Plinii) Nob.

Chabraea vulgaris (Plinii) Nob.

Plin. Nat. h. l. 25. c. 7. vel 35. Sal. fl. purpr. Trag. St. h. p. 182. sin. ic. Lythrum Salicaria L. Sp., Koch p. 273. n. 1., Bert. 5. p. 10. n. 1., Gaud. 3. n. 1073., Moris Sard. 2. n. 451., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 658., DC. Dub. p. 193. n. 4., Thumb., et Wahlb. Gothob. n. 325. Lythr. Salicr. La-Peyr. Herbr. L. tomentosum Reichnb., et L. dubium Schult., ex Neilr. L. cinereum Griseb. Rum. Bith. ex ipso Griseb. cum Schenk. It. Hungr. n. 34., L. palustre Salisb. Pr. p. 365. n. 1., L. spiciforme Dulac.; L. salicifolio Gilib. Exerc. phyt.; Salicaria vulgaris Hrt. Rom. Engl. Bot. v. 15. n. 1061., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 60., Flor. Dan. t. 671., Sv. Bot. v. 4. n. 256., Fl. Batv. v. 4. t. 296., Dietr. Fl. Bor. v. 2. n. 121., Schk. Handb. 2. t. 128. fl. fr., Schrank Fl. Monac. t. 52. Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 62. t. 362., Duchsn. Pl. ut. ven. Atl. t. 102., Sabb. Hrt. Rom. T. 4. t. 84., W., W., F., N. ab Esemb. Pl. offic. t. 296., Zannich. Vnz. 231. t. 158., Woodv. Hook. Med. bot. V. 5. p. 65. t. 19., Le Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 291. Matth. p. 950., Camer. Epit. p. 687., Lob. Obs. p. 185. f. 3., Icon. t. 342. f. 2., Dod. Pempt. p. 86. fig. supr., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 51. f. 1., Bocc. Mus. pnt. p. 167. t. 120., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 1059. f. 2.

♃ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Nov.

Legi in Pyr. Arag. *Sobrarbe* ad *los Mulines*, die 9. Sept. 1850. Habeo a Deville ex Pyr. septr. med. s.l.

Flores subsessiles cum DC., Duby, Noulet, Boreau, Bromfield, et pejus adhuc sessiles cum Heller, Gaudin, Monnard, profecto dici nequeunt. Neque calyces ebracteatos declarare cum Babington, Hooker, et Arnott, ac Bromfield, et cum Koch est exactum, ex quo vera bractea conspicitur ad basim pedunculorum. Sincerus? non callidus? fuit Godet describens, « *calycem plerumque ebracteatum* » *Fl. Jur.* p. 239. Intervenerunt libri, et observationes? Idem Koch male quidem declarare calycis *dentibus interioribus...... exteriores bis superantibus*, nam ego video dentes exteriores interioribus duplo longiores, eodem ac accuratissimorum virorum judicio. Forma a me lecta *a los Mulines* est illa longistila. Sed mihi quidem pistilli longitudo varia sese ostendit, praecipue in plantis observatis ad *Durango*, *Ermua*, *Azpeitia*, etc.

Offenduntur etiam stamina variae longitudinis, et proportionis cum pistillis diversae, quemadmodum intervenit in *Primulis*, in *Linis*, etc. Foliis alternis, vel sparsis, oppositis, et verticillatis ternis observavit Dennes; cf. Jardine, Hook., Tayl. *Anls. of Nat. Hist., Lond.* (1838) p. 481. Varietati foliis alternis referunt Coss. Germ. *Flor. Par.* p. 151. n. 1. *Lythr. alternifolium* Lor. Dur. *Fl. Côt. d'Or* p. 348. f. 2. Ego vidi plantam graciliorem, foliisque minoribus una crescentem cum vulgatiore forma; vidique pilis crispis canescentem ad *La Sarte*, ad *Durango* proximam, nisi eamdem cum *L. cinereo* s.c., vel cum *L. tomentoso* Reichnb., et cur non Milleri?

SECTIO 2.ª **HYSSOPIFOLIA** DC.

Chabraea serpyllifolia (Cupani) Nob.

Cupan. *Hrt. Cat.* p. 121., et Suppl. altr. p. 58., et Pauph. Sic. 2. t. 130. Lythrum Thymifolia L. Sp.? Bert. 5. p. 15. n. 4.? syns. ert. confs., nec descript. bona; Moris Sard. 2. n. 450. L. tribracteatum Salzm. En. pl. rar. Gall. austr. p. 7. et pl. exsicc.; Spreng. Syst. Veget. V 4. P. 2. p. 190. n. 17., Chamiss. et Schlecht. Linnaea V. 2. (1827) p. 356. lin. 6. L. bi. aut dibracteatum Salzm. in DC. Pr., Godr. Gr. Fr. p. 595., Guss. Sic. Synps. p. 526. n. 5. L. Salzmanni Jord. Obs. Pl. nouv. rar. critq. fragm. 5. p. 42. t. 2. f. B. L. nanum Kar., Kir, e specimine Becker. de Flor. Sarept., ab opt. Maxim.

⊙ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Octobr. In Pyr. Aragon. salsis, inque Pyr. orient. maritimis.

Legi in Pyr. Catal. ad *Figueras* pone *el Castillo* die 8. Sept. 1846; inter *Rosas* et *Castello de Ampurias*, die 25. Aug. 1846. Observavi ad *Huesca*.

Stirps obscure virens, facie pro turba observatorum incuriosa, in limo plerumque innascens, foliis praedita parvis, incuriosis, floribus vix conspicuis donata, neglectu facilis; unde factum, ut quamvis hic et illic per Europam meridionalem reperiatur, et in ipso agro Monspeliensi exploratissimo vivat, attamen paucis tantum ab hinc annis in botanicorum libris, saltem nitide, explanata est.

Caulis saepius ad terram depressus, aliquando erectiusculus, ramis horizontalibus, aut subpendulis, teretiusculis, rachide angulosa. Folia patenti-inflexa, ea *Serpylli* non male referentia, sed glabra, vix per marginem scabrida. Flores axillares, pedunculati, pedunculis onustis, bracteolis duobus exiguis ad illorum medietatem ita ut denominatio Salzmanni ceu fallax haberi debeat, utpote quae emersit e confusione organorum differentium, (late loquendo) folii, et bractearum; quae Salzmanni denominatio non admodum opportune in *bibracteatum* commutata fuit, quia *Chabraea hyssopifolia* quoque pari modo *bibracteata* est. Calycis dentes, petala, et stamina frequentius quina a me observata; in quibusdam floribus sena etiam vidi, et petala aliquando majora se promunt.

Reperio apud Sprengel l.c. phrasim, qua ductus nullus speciem agnosceret nostram, *floribus subaggregatis, hexandris, bracteis ternis subrotundis*, quae vel falsae sunt notae, aut ex illis altera (de floribus hexandris) minime constans reperitur: mutato quidquam horum characterum ordine illam diagnosim ad litteram recepit Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 335. n. 4.

Polygon. aquatic. min. Barr. Ic. t. 773. f. 2. repellenda potius est pro hujus speciei figura; quae notae reperiuntur in p. 43. Obs. n. 541. nos ducunt potius ad eam considerandam ceu Bauhinianae modo ci-

tatae figurae sororem, indeque potius *Ch. hyssopifoliae*, contrario a Moris, a Tenore, et a Gussone nutu. Magni momenti est penes Bertoloni (l.c. ps. 16, 15.) hasce species *Thymifoliam*, et *Hyssopifoliam* cum L., nec *thymifoliam* et *hyssopifoliam* cum aliis nuncupare, quod mihi aliter videtur, qui secundum scribendi modum potiorem judico. Caeterum de hac nostra specie, relicta vaga, ut et incerta L. denominatione, aliam confeci ex illibata, potioreque similitudine.

Nullus forte adhuc bene, lateque hanc et affinem speciem *(hyssopifoliam)* pertractavit. Linnaei locus, qualis conspicitur in Sp. pl. p. 642., pro maxima saltem parte, spectat ad lusum minorem *Ch. hyssopifoliae*. Plane mihi constat citatum J. Bauhini synonymon, Hist. pl. 3. l. 38. c. 28. p. 792., ad hanc postremam speciem pertinere, sive ex synonymis a J. Bauhino relatis, sive e loco *Gramont*, unde Cherlerus plantam ad J. Bauhinum attulit, ubi ipsemet eam legi! Hinc ii omnes, qui aut directa, aut implicite hunc comprehendunt J. Bauhini locum a nostra specie recedunt, vel saltem eam clare, et exacte non exponunt. Vix eam agnovisse DC. mecum reputo, qui in *Fl. Franç.* certe pro ea suscepit *Ch. hyssopifoliam* cum Gramuntiana forma identicam, neque credo ubi de eadem specie egit in Prodromo, aliam plantam ipsum prae oculis habuisse; aliter magis castigatam, ac correctiorem diagnosim et historiam de nostra specie exposuisset; nec secus dicendum est de Sprengel, de Mutel, de Dietrich. Quod ego timueram confirmatum est a Gussone, scilicet in Linnaeano Herbario reperiri *Lythrum thymifolium* simile cum s.c. J. Bauhini figura: cf. Guss. Sic. s.c. Add. em. 2. p. 828. Porro Bertoloni bonam speciei notionem assequutus non est, utpote qui characteres, figuras, et loca duarum specierum una commiscuit.

Stirpem nostram in Italia probe novisse Gussone mecum reputo; neque male Tenore in Syll. p. 230. n. 4. Copiosius vero Moris, penes quem reperio pleniorem speciei notitiam, bonam descriptionem, et accuratissimas observationes. Quod iste dubitat de *L. Thymifolia* Willd. cum *hyssopifolia* uniendo, dixerant jam Chamisso, et Schlechtendal l.c. p. 354., ubi *Salicariam thymifoliam* Herbr. Willd. n. 9188. ad *L. hyssopifoliam* L. quoque ducunt.

Chabraea hyssopifolia (Cordi V.) Nob.

Grase Polei Cord. Obs. sylv. crt. 223., ex G. Bauh. Pin. p. 218. n. 13. Lythrum Hyssopifolia L. Sp., Koch p. 274. n. 3., Gaud. 3. n. 1074. L. Graefferi Tenor., et L. Hyssopifolia Bert. 5. ps. 14-5. ns. 2, 3., Moris Sard. 2. ns. 448-9., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. ns. 659, 660. L. Hyssopifol., L. Thymifolia, et L. Graefferi. DC. Dub. p. 193. ns. 2, 3., et P. 2. p. 1026., Godr. Gr. Fr. ps. 594-6. L. Hyssopifol., et L. Thymifl. La-Peyr. Herbr., ut et Botanicor. generatim; L. Graeffr., L. flexuosum, et L. hyssopifol. Mut. Fr.; L. linifolium Hrt. Reg. Matr. ex Herbr. Hrt. bot. Matr. (patria Cuba); L. junceum Lowe Primt. Mader.; L. thymifolium Benth. Cat., Loisel. Gall., Delil. Herbr.; L. meonanthum Link Portg.? L. glaucum Dulac Jacq. A, 2. p. 20. t. 133., Engl. Bot. v. 5. n. 292., Schk. Handb. 2. t. 128., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 815., Tenor. Fl. Napl. T. 4. p. 255. n. 2890. t. 142., Rupp. Fl. Jen. ed. Hall. p. 147. t. 6. f. 2. Barr. Icon. t. 773. f. 1.; et f. 2., cum J. Bauh. Hist. pl. T. 3. l. 38. p. 780. vel 2, 3. var. 792. Chabr. Sciagr. p. 568. f. 3., 4.; G. Bauh. Pr. p. 108., et in Matth. edit. p. 517. fig. ead. par bon.

⊙ Flor. Æstat. Fruct. Aug. Octobr.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 5. Jun. 1851. et legi sub forma *Graefferi* in Pyr. Cantabr. ad *Bidart*, et ad *Biaritz*, diebus 18. Sept. et 27. Maj. 1841. Habeo a Deville sub utraque forma, ex *Lagarde*, ex *Bayonne?* ut ex *la Chambre d'Amour* ad *Biaritz* et ego utriusque formae semina legi ad *Durango*, die 27. Jul. 1857. Variabilem hujus

speciei indolem plane, aperteque per Cantabriam, et per Catalauniam expertus sum. Habitus certe varius, tum caespitosus, et densus, ramis ascendentibus aut decumbentibus, tunc simplex, erectus, vel suberectus. Et statura atque foliorum latitudo variae; cf. etiam C. Bauh. Pin. p. 218. n. 13. Flores quoque magnitudine admodum variant, ut eorum quoque pedunculi interdum elongati se offerunt: et adeo variant petala magnitudine, ut qui ea examinaverit in quibusdam locis, mirabitur ex eorum proportione sumptas fuisse notas ad specificam plantarum sejunctionem; ipsaque petala modo 5, modo 6 reperies, et stamina ludentia deprehendas a 5. ad 10-12., tuncque alterne longiora: in flore decandro, aut dodecandro conspiciuntur stamina quinque aut sex e tubo calycis exporrecta, caetera breviora, ad illius tertiam partem tantummodo plerumque pertingentia. Quo loco stamina in calyce inseruntur, intus praecipue, conspiciuntur puncta rubra, quae etiam ad calycis externam superficiem maculas pulchras efficiunt. In forma, quae fuit *L. Graefferi* Auctor., ad *Portugalette* praecipue observata, vidi caulium angulos adeo manifestos ut alati quasi dici possent (*L. alatum* Presl., vel *L. Preslii* Guss. Sic.), in qua, i idem, forma observavi stamina duodecim, sex exserta corollae faucem excedentia, sex inclusa, brevissima, inaequalia; stilum ad corollae faucem pertingentem, vix eam superantem; calycis dentes sub-aequaliter triangulares, alterne virides, et subscariosos, et istos interiores, paulo latiores, sub-erectos, illos vero externos sub-recurvos; omnes, nervo colorato manifesto percursos, et per marginem sub-integros. In forma *Ch. hyssopifolia* communi, observata in eadem regione ad *Zarauz*, vidi calycem ferme eumdem, striis coloratis tantummodo minus conspicuis, petala minora, omnino parva etiam, stamina numero diminuta (generatim octo) quorum duo, aut quatuor faucem corollae excedebant, pistillum inclusum, aut vix ad faucem corollae pertingentem, unde magis magisque irridendas esse distinctiones specificas propositas, certior sum factus.

Varietatem petalis exiguis observavi in *Roussillon* ad *Argelles*, autumno 1843. Planta sub forma *L. Graefferi* generatim gigas est, sed et petalis minutis vidi plantam statura sesquipedali, et amplius etiam, ad *Rosas*, vere 1851. Quae cadunt in varietate *sotto Noto* observata a Gussone, Sic. Syn. p. 525. n. 3., e qua parum abfuit quin ille et alteram confecerit speciem.

L. thymifolium Benth., et Gallorum plurium, cui forte *Salica Lithastrum* Hill hrt. Kew., alium ejusdem semper speciei exprimit statum, minorem, ac graciliorem; iste coloris est prorsus cinerei, caulem gerit erectiusculum, folia linearia, acuta, flores minores et copiosiores. Eumdem ex agro Monspeliensi vidisse arbitror Chamisso, et Schlechtendal (v. *Linnaeam* V. 2. p. 355.), et Aug. De St. Hilaire, (*Obsrvts. sur la nouv. Fl. des envr. de Paris* par Mérat p. 14.), et Noulet (*Fl. bass. sous Pyr.* p. 239. n. 2.) varietatem speciei communis declarantes. Videtur mihi haec forma, quae *L. thymifolium* Plur. Auctor. fuit, planta esse in solo sicco confestim se habens. Reapse quas citavi plantas, et quas eis referunt a me citati auctores ab uno, eodemque typo ortum duxisse fas est recognoscere. *Chabraeam hyssopifoliam* sub forma *L. Graefferi* reperii praesertim in sabulosis humidis, secus rivulos ad mare, locis mitioribus, ita ut, usque adhuc considerari possit ceu stirps Europae meridionalis, solo semper quidquam madido enata.

Conformes cum meis observationes edidit Gmelin, Fl. Bad. Als. T. 2. p. 314. n. 699. Vivit ad Algeriam *Ch. hyssopifolia Graefferi*, attamen Desfontaines eam ab *hyssopifolia* non separavit, uti non distinxerunt a suo typo illi Angli praeclarissimi Florae Graecae auctores et D'Urville En. pl. Archiv. p. 52. n. 414., denique, de praesentia formae *Graefferi* dum minime dubito, Brotero Lusit. De illius legitimitate dubitatum est a Bory Chaub. *Fl. Morée* p. 132. n. 610., vel *Pélop.* p. 30. n. 740., a DC. *Lythrar.* in *Mém. Soc. Physiq. Hist. Nat. Genev.* T. 3. P. 2. (1826) p. 78., et Pr. P. 3. p. 82. n. 11.

Cum dubio *L. Graefferi* proposuit olim Darracq, *Notic. Fl. envir. Bayonne* apud Morel *Vues historiqs. descriptiv.* ed. 2. 1846 p. 463. n. 202., quasi invitus admittens; sed dein, re mecum considerata, die 10. Maj. 1853, ejus validitatem specificam non amplius sustinendam agnovit. Porro, clare et expresse distinctionem specificam *L. Graefferi* Tenore rejecerunt Chamisso, et Schlechtendal, *Linnaea* V. 2. 1827 p. 355. adnotantes: « *L. Graefferi Tenore in Horto nostro educatum est legitimum L. hyssopifolia hexandrum.* » Quamvis neque hoc adeo bene dictum sit, ut e supra expositis patet. Sed nobis sufficit, quod planta culta a communi *Ch. hyssopifolia* se separari non posse demonstraverit. Aberravit a veritate Sprengel, Syst. Veg. 2. p. 454. n. 2., *L. Graefferi* Ten. impegendo in *L. virgatum* (Amm.) L., quae *Chabraea* in Italia nonnisi in hortis apparet.

Contraria fuit Salis Marschlins sententia, qui notis jam evulgatis de *L. Graefferi* hasce addidit: stilum longe exsertum, aut inclusum, tempusque florendi diversum, vernale in *hyssopifolio*, aestivale in *Graefferi*, cf. Korsik. p. 50. Ego vero ambas formas vernales et aestivales reperii, et ambas, praecipue ad Rosas, eodem tempore, et copiose florentes, plurimis in locis conspexi. Itemve in Pyrenaeis Cantabricis supra *Durango* ad *Magnaria*, ad *Avardio*, vel subtus ad *Guernica* utramque formam in iisdem fossis promiscue crescentes, florentes, et fructificantes observavi. Generatim vero in vulgatiore forma conspiciuntur calycini dentes sub-plicato-saccati, angusti, elongati, patentes, scabridi, saepiusve rubelli, cum totidem denticulis (sex) cum eis alternantes, et stamina brevia, ac pistillus inclusus, fructusque ovato-oblongus: in forma *Graefferi* calycini dentes valde minus inaequales, stamina longiora, saepius, sed non semper, valde ultra calycis tubum exporrecta, pistillus item valde exporrectus (sed cf. quae in *Ch. vulgari* quoque observata sunt), fructusque ovati, vel tumidiores prae iis typi.

Ch. hyssopifoliae specimina Cubensia habentur pro eadem cum Europaea specie, solum quod differunt caule *basi suffrutescente*, unde varietatem a virgultosam ex eis confecit Richard A., apud Ramon de la Sagra, *Cuba* 1845 p. 253.

L. flexuosum, et *L. angulosum* ex ipso Lagasca non vidi in Herbr. hrt. bot. Matrit.; sed vidi ex hisce unum *L. acutangulum* Lagasc (sic) a Rodriguez e *Cordoba*, ut ex *Sevilla* (nec amplius vidisse Gussone mecum facile reputo), et hoc ad formam, quae *L. Graefferi* respondet, afferre vix ac ne vix dubitavi, et sic *L. junceum* Buch, Lowe. Boissier, *Voy. botq. Esp.* p. 213. n. 636., recepit ceu peculiarem speciem *L. flexuosum* Lag. sub quo ceu synonymon retulit ipsum *L. acutangulum* Lag., cum *L. Graefferi* Ten., *Preslii* Guss., et *Hyssopifolia* Desf., non

L. Incidimus in camdem rem, nec rationes ab eo datae ad putatam speciem comprobandam alicujus ponderis sunt, ut ab eis commoveamur. Pro certo non mihi (ut de Willkomm accidit, Sert. Fl. Hisp. p. 51-2. n. 301.) imposuit fructus descriptio a Lagasca horizontalis dicti, de suo *L. flexuoso*, quia hoc contra veritatem dictum existimo. Neque meliores sunt rationes a Gussone denuo, Pl. vascul. Inarim. 1854 p. 128. n. 2., prolatae ad sustinendum suum *L. Preslii* a communi typo distinctum floribus duplo-majoribus, hexapetalis, decandris (nec amplius?) staminibus longioribus, ut de pusillis, ne dicam somniatis, cum forma *Graefferi* differentiis sileam, quae omnia, simul undique collecta, nil amplius valent, quam ad speciei variabilitatem luculenter demonstrandam. Videre mihi videor, in mitioribus, vel calidioribus plagis, plures esse species locorum humidiorum familiares, quae majorem evolutionem illinc suscipiant.

Denique in alio genere, ejusdem ordinis quoque, *Cuphea* magna nonnullarum specierum polymorphia observatur, potissimum inspicienda in *C. polymorpha*, Aug. St. Hil., Flor. Bras. merid. T. 3. p. 103.; in *C. thymoide* St. Hil. Ibid. p. 98.

SECTIO 3.ª **PORTULA** Nob.

Chabraea compressa (Tabernemontani?, G. Bauhini) Nob.

Tabern. Krth. 2, p. 1090. f. 1. laud. Kirschlg., sed est obscur.; G. Bauh. Pr. p. 118. n. 1. Peplis Portula L., Dalek., Sp., Koch p. 274., Bert. 4. p. 231. n. 1., Gaud. 2. n. 838., Moris Sard. 2. n. 446., DC. Dub. p. 193. P. Port. La-Peyr. Herbr.: P. Port., P. Boraei, et P. Timeroyi Jord., ut credo; P. alternifolia Janka lusus ex Neilr. et Fuss.; P. glandulifera Dulc. Portula serpyllifolia Rupr. Ingr. P. portulacaefolio Gilibert. Engl. Bot. v. 17. n. 1211., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 65., Flor. Dan. t. 64., Schk. Handb. 1. t. 99., Sturm Heft 1., Flor. Batv. 6. t. 426., Hayn. Term. bot. t. 13. f. 4., Dietr. Fl. Bor. v. 10. n. 669., Sv. Bot. v. 9. n. 592., Lamk. Ill. t. 262., Vaill. Bot. Par. p. 80. t. 15. f. 5., Micheli Nov. pl. Genr. p. 21. t. 18., Dill. Giss. p. 120. App. p. 133. t. 7. f. 5. A-H. Tabern. Icon. t. 713. f. 2., Loes. Pruss. p. 106. t. 20. vix, Richr. Bellev. Fig. pl. ex Gilibrt. Demonstr. botq. p. 52. n. 150. cum tab., et Gilib. Exerc. phytolog. p. 290. n. 34. tab. Bocc. Mus. pnt. p. 107. t. 84. fig. supr. simplicr. Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 5. p. 11. t. 108., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 237. t. 51. f. 4., Jord. Obs. pl. nouv. cr. Fr. fragm. 3. p. 79-85., et p. 88-91. t. 5. f.a A, B, C. cred.

⊙ **Flor. Æstat. Fruct. Aug. Oct.**

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, diebus 22, et 31. Jul. 1846. Habeo a Deville ex *Tarbes*, et ex *Sérmeac*. Observavi huc illuc per Cantabr. quoque, copiosam ad *San Esteban* vallis *Boston;* ad *Toulouse.*

« *Rarius petala habet, et tunc non omnia, sed tantum 1, 2, 3.* » Scholl. Flr. Barb. p. 90. n. 288. Et ita generatim concredunt. Sed petala omnino negant alii, Schmidt, Moris, Wulfen. Ferunt alii se vidisse plantam apetalam et macropetalam per Europam borealem; cf. Advrsr. bot. hrt. Vindob. (1854) in Linnaea V. 27.? Occurrere flores petalis orbatos animadverunt Dillen, Micheli, Haller, Linnaeus, Jussieu, Lamarck. *Petala sex..... saepe obsoleta* describit Wahlenb. Fl. Svec. p. 219.; petala esse fugacia volunt Gaud. l.c., Schmitz Reg. Fl. Bonn. p. 427., Guss. Sic. Syn. p. 430., Spenn. Fl. Friburg. 3. p. 789. Ea saepissime nulla Kunth Fl. Berol. ed. 2. p. 179., quemadmodum animadverterunt alii.

Placet, mihi prae omnibus Giliberti observatio, quam pone observationem, ut credam, exaravit, in Pl. Lith. illustr. n. 239., et Exerc. phytolog. p. 291. « *Plerumque in hac specie deficiunt petala, quia cadunt immediate post expansionem calycis; sed antea evolve foliola calycis* (dentes) *cum acicula, certe observabis petala* ».

Ego ad *Camprodon* unicum saepius petalum deprehendi, sed et sex petala obovata pallide rosea (nec alba ut Duby) conspexi, quamvis interdum linea mediana saturatiore conspicua essent. Antherae fusco-atrae. Calyx revera sub-compressus. Folia opposita, obovata, in petiolum angustata, sive basi attenuata, apice rotundato-obtusa. Planta annua, ramosa, prostrata, repens, glabra, coloris pallide virentis, saepe erubescentis, odoris vix ulli, saporis parum notabilis; vivens in limosis locis, sub-humidis, aut in fossarum fundo, interdum ab aquis tecta, generatim vix ullam sui curiositatem excitans, unde evenit ut etiam botanici de ea serius loquuti sint.

Linnaeana *Peplis* videtur a suo *Lythro* differre calyce breviore, atque campanulato, alia nota vere notabilis non percipitur, nam eae quae dantur in aliis circumstantiis plurimis pro specificis potius quam pro genericis adhibitae sunt; nec illa supra indicata mihi tanti est, ut valeat ad genus sustinendum. Intimam *Lythri*, *Peplidis*, nec non *Ammanniae* affinitatem perbelle declaravit Jordan l.c. ps. 75-7. *Middendorfia* etiam tam affinis est *Chabraeae compressae*, ut illa quoque ad idem genus adsocianda videatur. Video ego quidem *Peplidem erectam* Req. praestantius harum stirpium unionem sub uno tantum genere indicare, prae *Ch. hyssopifolia* etiam, qua considerata, non potuit quin exclamaret Haller: « *Ambigit inter Salicariam et Peplidem, et utrumque forte genus conjungit.* » En. pl. hrt. agr. Gotting (1753), p. 160. cf. etiam Helv. p. 379. sub n. 856. *Summa* etc. Et quamvis *Lythrum anomalum* suum majoribus prae *Peplide* Linnaeana characteribus polleat, attamen ex eo peculiare genus instituere noluit Aug. De St. Hilaire, quem conferas in *Ann. Sc. Nat. Par. Ser.* 2. T. 1. (1834) p. 5. « *Peplis est nomen superfluum* » L. Fl. Lappon. n. 128., non eodem ac ejus sensu, ego denique repetam.

Nunc, si libet, comparentur notae genericae de *Peplide* a Bertoloni datae l.c. p. 231., cum illis generis *Lythri*, Fl. It. 5. p. 9., et cito palam erit, quanto artificio, quanta sermonis diversitate, aut inaequalitate de similibus dum ageretur effuderit Bertoloni!

Nomen *Peplidis* a Linnaeo usurpatum graecae originis est, non unum e synonymis *Portulacae*, ut scribit Theis *Gloss. botq.* p. 352.; non simile *Portulacae*, quomodo declaratum est a *Bohem.* Lexic. p. 154.; nec derivatum a *Peplion*, nam foret ejusdem significationis, ut maluit Hook. Brit. Fl. ed. 1. p. 151., ed. 5. (1842) p. 117., sed legitimum, receptumque nomen Dioscoridis *Tithymali Peplidis.* Quapropter maxime reprehendendus fuit Linnaeus, dum *Peplidem* pro genere, quod nec suum erat, suscepit, post habita Dillenii *Portula*; verebatur (Fl. Svec.), ne magna nominis similitudo cum *Portulaca* id minus acceptum redderet (sed pejus erat identitas sui nominis cum remotiore planta), aut quia illud diminutum e *Porta* contrarium foret legibus saepe conculcatis Philosophiae, et criticae botanicae? Michelius quoque nomen *Portulae* Dillenii in *Glaucoidem* minus feliciter commutaverat, rationem facti silens. Inde quasi laudandus fuit Adanson, *Fam. pl.* 2. p. 234., qui novum *Chabraeae* nomen proposuit, inter tot praestantius, mihique utile. Quoad Michelii prolationem non erit supervacaneum observare ea quae ab aliis praetervisa sunt. Primo: figura J. Bauhini, Hist. pl. 3. (nec 2) p. 372., similis eae conspiciendae in ejusdem auctoris opere Fontboll. P. 2. p. 194., pertinet potius, me judice, ad *Stellinam sta-*

gnalem, dempta in opere Historia plntr. descriptione, quae fortasse ad *Chabraeam compressam* confecta est. Secundo: petit Micheli, num *Alsine* G. Bauh. Pin. p. 251. *b*, n. 4. (quae eadem cum G. Bauh. Pr. p. 118. n. 2.) fuerit nec ne hujus loci? Reapse excludenda est et ad *Montiam fontanam* sistenda, ut pari fiducia pro *Ch. compressa* (Hallero optimo duce) *Alsine* G. Bauh. Pin. l.c. n. 5., vel Prodr. n. 1. recipitur. Suscipitur *Alsine fluviatilis* Tabernem. fide Gmel. Bad. Alsat. 2. n. 550., Kirschleger, *Flor. Alsat.* p. 276., sed agitur de icone male delineata, desumpta e planta sterili, ideoque litigiosa. Quo fit, ut auctoritas potior, et tutior, ut antiquior, de nostra stirpe habeatur G. Bauhinus.

Ord. 68. EPILOBIACEAE Dietr.

(ONAGRARIEAE Juss.)

Tribus 1.ª JUSSIEUEAE DC.

Dantia Petit, Monti in Zanon. Hist pl. p. 96. Inconsulto, cum Linnaeo, et Jussieu, receptum est secundarium *Isnardi* nomen, pro primario, praecipuoque illo *Dantiae* a Petit dato, a Monti, Adanson, Ludwig recepto, a Guettard solemniter recognito; hunc conferas. Obs. pl. 2. p. 116. *J'ai* etc. Fallaciter Bertoloni, It. 2. p. 199., citavit ceu generis *Dantiae* auctorem Du Petit Thouars; quum fuerit François Pourfour du Petit, qui opusculum suum edidit anno 1710., in 4.° Male etiam Desfontaines, Fl. Atl. 2. p. 143., citare *Donatiam* Petit, nec *Dantiam*, ut viderunt alii. Et L. Sp. Reichard Syst. pl. 1. p. 340., mox Lamarck, *Dict.* 3. p. 313. citare p. 49., et t. 49. de opella Petiti, quae tantummodo tabulas octo fert; istos imitarunt Vitm. Summ. pl. p. 330., Willd. Sp. pl. 1. p. 680., Roem. Sch. Syst. Veg. V. 3. p. 476.

Dantia palustris (Morison) Petit, Lettr. Namur. p. 49., Mont. in Zanon.

Glaux maj. pal. fl. herbac. Moris Praelud., sive Hrt. R. Bles. 1669. p. 268. Isnardia palustris L. Sp., Koch p. 268., Bert. 2. p. 200., Gaud. n. 362., Schmidt Fl. Bohem. C. 3. p. 85., DC. Dub. p. 189. **Ludwigia** palustris Ell., As. Gray. Quadricosta palustris Dulac., Ocymophyllum Buxb. Engl. Bot. **Suppl. v. 1. n. 2593., Flor. Dan. t. 1745., Schk. Handb. t. 25., Lamk. Ill. t. 77.,** Sturm. Heft 22. Peterm. Deutschl. Fl. t. 27. f. 208. (pl. apet.); Buxb. Comm. Acad. Petrop. 4. (1735) p. 277. t. 27., **Le Maout, Decsn. Botnq. 1868 p. 281. Bocc. Mus. Piant. p. 105. t. 84. fig.** integr., et ramosr.: Mont. l.c. p. 96, t. 67., Lindrn. T. Alsat. p. 114. t. 2. f. b.

♃ Flor. Jul. Sept. Fruct. Aug. Oct. Circum circa in Pyrenaeor. extremis; raro alibi.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *St. Jean de Luz*, sub arce *de St.e Barbe*, die 27. Sept. 1844. Observavi circa *Durango* ad *Lourdes, Tarbes*, unde a Deville habeo; vidique ad *Rosas.*

Caulis fragilis, cylindraceus, cum lineis tamen e foliorum margine descendentibus. Foliorum petiolus parumper canaliculatus; folia ipsa sub-lucida, seu nitidula, tenuiter decurrentia. Pars plantae superior de caule, petiolis, nervisque foliorum mediis, saepius erubescens, ramosissima interdum eveniens, statura pedalis, et ultra. Zanoni in suis Commentariis petala quatuor se vidisse dicit, teste Monti; et petala quatuor sunt qui generi tribuant. Ego petala non reperii, quae non describuntur nequidem a Bertoloni; nec figurantur a Schkuhr et Petermann. Petala in hac specie adesse negant Buxbaum, Swartz, Roth,

Schmidt, Hornemann, Besser, Savi, Balbis, Villar, Hedwig, Smith, Withering, Comolli, Darling, Beck, Linck, Elliott, Walter, Bory et Chaubard, Hooker, Boreau, Gaudin, Cosson et Germain, Wulfen, Spenner, Loiseleur, Koch, Kirschleger, Jussieu (A. L.) in *Dict. Sc. Nat.*, Du Petit Thouars, Vaucher, Sonder, Crépin, Brébisson, Grenier, etc. Ea interdum apparere dicunt DC. Duby, sicque Nutt. Genr. North Amer. p. 98. Babingt. *Man Br. Bot.* ed. 5. p. 119., God. *Fl. Jur.* p. 234. Petala tantummodo in individuis extra aquam enatis observavit Asa Gray. Ego attente illa ad *Rosas* praecipue inquisivi, ubi pulcre florentem stirpem reperii (quod non adeo facile intervenit), sed petala non percepi, etiam in iis floribus, quos ante eorum evolutionem acus ope aperui. Ita ut fuerunt qui *Dantiam* cum *Ludwigia* sub eodem genere comprehendendam judicaverint, quomodo agendum esse jam suspicatus fuerat Willdenow, nec inficiabatur Jussieu; postremo ita agendum duxerit Walter Car. p. 89., habita nostra planta sub nomine *Ludwigiae apetalae*.

Observatio Koch, quod « *Planta submersa erecta est, sed nunquam floret* » optima est. Et fructus occurrere in planta immersa credo tantummodo ex aquis post foecundationem irruentibus: existimamus plantam immersam non florere, fructus vero sub aqua maturare posse concedimus. Hanc speciem raro florere et fructificare in agro Monspeliensi repetitis observationibus percepit Dunal, quod ego quidem confirmare possum. Non autem dicimus ipsam hic loci nunquam fructificare, ut de *Lysimachia Nummularia*, agri Parisiensis spontanea dictitat Decaisne, cui caecam praebuere fidem Coss. Germ. *Fl. Par.* ed. 2. p. 294. n. 2. Porro, spernendus est ille qui Dunalium pro *Dantia palustri Samolum. aquaticum* sumpsisse dixit (*Bull. Soc. botq. Fr.* 1875.).

Magna profecto *Dantiae* nostrae similitudo inest cum *Chabraea compressa*, cujus petala fugacia sunt, et cum *Chabraea nummulariaefolia* Nob., a quibus aegre, et nonnisi artificiose separatur. Quae, porro, similitudo cum *Chabraea compressa* indigitata a Jussieu Gen. pl., a Villar *Fl. Dauph.*, et insuper a Linnaeo Mant. alter. p. 332., et cum eo a Reichard, Willdenow, Lamarck, Persoon, Gilibert, Nuttal, etc., a DC. *Fl. Fr.*, Naccr. *Fl. Vent.*, Sond. Hamb.: primitus recognita est a Boccone l.c. p. 107. t. 84., ubi sub *Glaucae altera specie palustri repente, subrotundo folio* agit de *Chabraea compressa*. Inconsiderate hunc Bocconi locum ad *Dantiam palustrem* retulit Desfontaines, praeterviso altero nomine in fundo tabulae suscepto, non animadvertens in eadem tabula duas reperiri probe distinctas species. Parum exacte mihi videtur ab auctoribus citari sub *Dantia palustri* Bocc. *Mus.* t. 84. f. 2., quia declaratio *alterae* ad *Chabraeam compressam* indita, satis superque demonstrat postremo, et secundo loco hanc stirpem fuisse delineatam, quod caeterum confirmant ea quae habet ipse Boccone in textu l.c.

Tribus 2.ª CLARKIEAE Nob. (Endl. *Epilob.*).

Brunyera N. (*Œnothera* L., et Auctor. « *De Œnothera Theophrasti Hist. pl. l. 9. c. 21. solummodo certum est, quod nostra non sit* ». Gaertn. Fruct. Sem. pl. p. 160. Item *Onagra*, vel *Œnothera* Dioscr. l. 4. c. 116., Plin. Nat. h. l. 26. c. 11. vel 69., ab *Œnothera* L., sive

ab *Onagra* Tournefortii pro certo recedit. Illa forte *Epilobii* species, imo quibusdam *G. Gesneri* Vill., sed istud per Graeciam desideratur. Alii pro *Œnothera* Theophrasti, Dioscoridis, et Plinii, alias *Epilobii* species interpretarunt, videlicet *E. alpestre* (*trigonum*), *roseum*, *hirsutum*, et *montanum*, inconcussa semper Gaertneri sententia. Et *Œnothera*, vel *Onagra* huic nostro generi imposita nomen est ante rem, vel res pro nomine, non nomen pro re confectum, ergo absurdum. Genus fere totum, imo originis totum exoticum, cujus species aliquae in hortorum ornamentum coluntur, eximio cultori erat potissimum consecrandum, quod ego feci in memoriam Abelis Brunyer, Archiatri Gastonis Borbonii, cujus opere et studio prodierunt editiones duae (1653., 1655.) Horti Regii Blesensis. " *Gloriatur* (Brunyer) *intra biennium quingentis plantis hortum eumsemet ditavisse* „ Spreng. Histr. r. hrbr. 2. p. 115. lin. 3-5. Nec defuerunt (more temporis sub *Lysimachia*) nostri generis species enumeratae in prima Catalogi citati edit. (p. 39.), in 2.ª auctae (ps. 61-2.). De falsissima *Brunyera* Franchet, postea dicam.

Sublato nomine *Onagrae*, aut *Œnotherae*, ceu generico, quod minus opportune ad *Epilobium* transveheretur, parum gratiae habebat continuare Ordinis denominationem, e voce adeo incerta, et rejecta. Et ego mihi expectavissem majorem animis firmitatem, prae ea, quam demonstravit Ruprecht, dum genus *Pseudo-Œnotheram* nuncupavit, nomenque Ordinis cum Jussieu retinuit.

Brunyera biennis (Moro) Nob.

Johann. Moro Anglus ad Prosper. Alpin., Exoticor. (1627) p. 324-5. cum ic.e. Œnothera biennis L. Sp., Koch p. 268. n. 1., vel Add. em. p. 444. n. 1., Bert. S. p. 288., Gaud. 3. n. 865., DC. Dub. p. 188. Onagra vulgaris Spach Monogr. Onagr. in Nouvells. Annls. Mus. Hist. Nat. Par. T. 4. (1835) p. 353., cum var. *b*, quae Œ. suaveolens Desf. Cat. hrt. Paris., et Œ. europaea Spach Suit. Buff.; Œ. grandiflora Lamk. Dict., Sims. Œ. gauroides Hornem., ex Fisch. Mey. Animadv. Bot. 1835. Œ. biennis La.Peyr. Herbr. s.l.; Œ. muricata Murr., var. ex Hook. Bor. Amer.; Onagra latifolia Tournf.; Pseudo-Œnothera virginiana Rupr. Ingr. p. 365.; Hyoscyamus virginianus Prosp. Alp., Œ. graveolens Gilib. Exerc. phytolog., Œ. Oakesiana Robb., ex As. Gr. Lysimachia americana Columm. Engl. Bot. v. 22. n. 1534., Sv. Bot. v. 8. n. 549., Schrank Fl. Monac. t. 30., Flor. Dan. t. 446., Sturm Heft 5., Murr. Comm. Gotting 1776. p. t. 1., Flor. Dan. t. 1752., Fl. Batv. v. t. 1036. muric. videt. varts. Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 160. t. 32. f. 1., Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 8. Ord. 1. cum tabs., Dietr. Fl. Bor. v. 3. n. 214., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 59., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 70. t. 295., Lamk. Ill. t. 279. f. 1., Sims Bot. Mag. t. 2048., Flor. Bat. v. 10. t. 777., Zannich. Vnz. p. 194. t. 112., et p. 195 t. 17. var., Bot. Reg. t. 1507. grfl. Columm. F. apud Recchium in Rer. med. Nov. Hspn. Annot. Adnot. (datae anno 1628) edit. in calce operis Hernand. Mexic. (Romae 1651) p. 882. cum fig.a, Parkins. Parad. p. 263. f. 6., Prosp. Alp. Pl. Exot. p. 325, 324. ic., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 3. p. 271. t. 11. f. 7.

(••) Flor. Jun. Aug. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. septr. med. ad *Bagneres de Luchon*, die 4. Jul. 1838. Habeo ex pratis ad *Tech* Pyr. or. a Massot: ego ibidem proxime. ad *Elne* vidi; sicq. secus *el Ter* sub *Gerona*, vidique copiosam circa *Bagneres de Luchon*, ad *Bourbon* prope *Tarbes*, ad *Toulouse*, ad *Bayonne*, denique legi ad *Hendaye*, die 21. Maj. 1879.

Primi Angli speciem noscitarunt? Prosper Alpinus in opere Exoticorum s.c., a se confectum anno 1614., editum ab ejus filio anno 1627., scripsit semina sibi transmissa fuisse a J. Moro Anglo, a quo item derivavisse semina Patavio ad G. Bauhinum, e Verona a J. Pona ad Fab. Columna Neapoli missa dubitare nequeo. Miror culturam plantae dumtaxat ab anno 1629. in Anglia indicari ab Aiton, Hrt. Kew. ed. 2. T. 2. p. 341. n. 1., et hoc confirmari a Don, Pursh, Lindley, Sinclair, in Hrt. Cantabr. ed. 13. (1845) p. 244. Dicamus, cum L., migravisse ex Virginia anno 1614., sed non 1664., ut dicit Dietr. Syn. pl. T. 2. p. 1285. n. 1. Caeterum cf. DC. Alph. *Géogr.*

bot. T. 2. p. 710-3., ubi disceptatur, et sustinetur origo exotica hujus speciei, contra Spach, qui stirpem Europae indigenitam sustinere conatus erat. Non bene novit speciei historiam Caruel; cf. *Camb. avv. Fl. Tosc.* (1867) p. 26.

Epilobium Gesner., L. *Epilobia* tecto sole, generatim, omnia cum corollis clausis offendes, quae cito aperiuntur, dum sol se ostendit, etiam si illas directe non tangat. Dissentit Vaucher, quem conferas *Hist. physiol. pl. Eur.* T. 2. p. 328. *Ces*, etc., et v p. 330. *Après*, etc. « *Chamaemerion nomen aeque antiquum, et huic generi convenientius ac Epilobium* » Scop. Flor. Carn. ed. 2. p. 272. Nos vero libentius *Epilobium* recipimus; quod et Hallerus praetulit.

SECTIO 1.ª **SPECIOSA** Nob. *(Chamaenerion* Tausch. T.).

Epilobium Gesneri! Vill. *Fl. Dauph. Prosp.* p. 288. (1776) sub tit. *Herbris.*

Chamaenerion etc. Gesn. apud Cord. ad Collin. crt. 215. b, 216. a. Antoniana Gesn. Hrt. Germ. crt. 247. a. Antn. 4. maxima; iste genus Epilobium nuncupandum dixerat l.s.c. crt. 215. b, lin. 27.! E. angustifolium Auctor. (L. partim), Koch p. 264. n. 1., Bert. 4. p. 291. n. 1., Gaud. 3. n. 866. E. spicatum Lamk. Dict., DC. Dub. p. 187. n. 1. E. angustifl. La-Peyr. Herbr., E. persicifolium Pourr. Herbr. Matr., E. Antonianum Gilib. Cat. Fl. p. 24., ex Balb. Fl. Lyonn.; E. difforme Gilib. Exerc. phyt., Chamaenerion Gesneri Robin. Engl. Bot. v. 28. n. 1947., Curt. Flora Lond. ed. Grav. V. 1. t. 45., Flor. Dan. t. 289., Schk. Hand. t. 106., Fl. Batv. v. 1. t. 7., Schrank Fl. Monac. t. 107., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 570., Lamk. Ill. t. 278. f. 1., Sv. Bot. v. 7. n. 130., Coss. Germ. Fl. Par. p. 189. n. 1. t. 12. f. A. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 26. t. 21. f. 70., Robin Jard. Henr. 4. t. 68., J. Bauh. Hist. pl. 2. 21. p. 906-7. fig. 1., Chabr. Sciagr. p. 287. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 865. fig. infel., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 3. p. 269. t. 11. f. 3. n. 1.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In montan. ad sylvas, etiam caeduas.

Legi in Pyr. septr. auriger supra *Mijanes*, eundo ad *Artunan*, die 14. Aug. 1843. Habeo a Deville ex *Higlatère* et ex *le Pic d'Arbizon*. Vidi ex *les Eux chaudes*, et ex *le Lac de Gaube*. Observavi ad *Barèges*, circa *Luchon*, sub *le Canigou*, ad *Monyarry*.

Folia infra valde venosa, sed non ad marginem; petala aestivatione imbricata; stigmata denique recurvata.

Nomina specifica *angustifolium*, et *spicatum* impropria facile reliqui. Linnaeus insuper sub eadem denominatione plures comprehendit species. Villarianam denominationem noster quoque laudavit Allioni.

Si primus omnium speciem non detexit Gesner, quod aliter fuisse ego quoque facile crediderim, certe primus in claram lucem posuit, et perpulcra icone illustravit. Sunt qui hoc esse putent *Œnotheram* Theophrasti, *Onagram*, sive *Œnotheram* Dioscoridis, et Plinii supra memoratas. Plinius mihi dubius est; Dioscoridem respuo, Theophrastum suscipiendum duco, ut jam quibusdam placuit. Fée, in Plinii edit. Panck T. 15. p. 165., loca Patrum citata, et insuper Galeni, Fac. Simplic. medic. 8., 214., potius cum quibusdam aliis ad *E. roseum* convertere vellet.

Epilobium angustissimum (Gesneri) Ait. Hrt. Kew.

Gesn. apud Cord. ad Collin. crt. 216. a lin. 12. Bert. 4. p. 292. n. 2., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 642. E. Dodonaei Vill. Prosp., Koch p. 264. n. 2., Gaud. 3. n. 867. (corr. J. Bauh. prolat.). E. rosmarinifolium Haenk, Gmel. Bad. Alsat. 2. p. 136. n. 580. La-Peyr. Herbr.; E. crassifolium Lehm. fide Ledeb. Ross. Chamaenerion Gesneri Lobel. Curt. Bot. Mag. t. 76., Waldst. Kit. Pl. rars. Hungar

T. 1., p. 78. t. 76., Reichnb. Pl. cr. C. 4. p. 33. t. 341. f. 522., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 1. t. 1., Duchsn. Pl. ut. vénen. Atl. t. 99. Gesner. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 28. t. 22. f. 71., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 21. p. 907. f. 3., Chabr. Sciagr. p. 287. f. 4. Dod. Pempt. p. 85. f. 2., Lob. Obs. p. 186. f. 1., Icon. t. 343. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 51. f. 3.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct. In declivibus et glareosis montium, rarissime.

In Pyrenaeis indicant quidem Gmelin l.c., Reichnb. l.c. p. 34. Ego et amici frustra quaesivimus.

SECTIO 2.ª **PSEUDO VIOLAE** Nob. (*Lysimachion* Tausch.

Epilobium hirsutum (Fuchsii?), Schreb., Consp. Fl. Lips., in calc. oper. Spicil. 1771. n. 313. Reich. Moen. Francf. (1772) p. 73) n. 246. Wither. *Bot. Arrang. Veg. Brit.* (1776) p. 226.

Fuchs. Hist. st. p. 491.? Trag. St. hist. p. 182. sin. fig., Krtb. p. 146. Koch p. 265. n. 4., Bert. 4. p. 295. n. 4., Gaud. 3. n. 868., Moris Sard. 2. n. 439., DC. Dub. p. 188. n. 8. La-Peyr. Herbr., partim; E. foliosum Hochst. pl. Schimp. Abyss., ex Richard A. Tentam. Fl. Abyss., monente jam Fresen. in Mus. Senckenb. 2. p. 151. Engl. Bot. v. 12. n. 838., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 46., Flor. Dan. t. 326., Schrank Fl. Monac. t. 61., Sturm Heft 81., Rochel Pl. Banat. rars. p. 41. n. 12. t. 15. f. 12., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 571., Fl. Batv. v. 10. t. 773., Coss. Germ. Fl. Par. p. 189. n. 2. t. 12. f. B.. Le Maout, Decsn. Botnq. 1868. p. 281. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 279., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 31. t. 20., et t. 21. f.ae cum n. 74., Dod. St. H. Comm. (1553) p. 82., nomin. emend.o. et Hist. pl. (gall.) p. 57. f. 2. sed hirsuties non apparet; Tabern. Krtb. 2. p. 1237. f. 3., Icon. t. 855., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 21. p. 905. f. 3., Chabr. Sciagr. p. 286. f. 6., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 3. p. 270. t. 11. f. n. 3., Lonicer. Nat. h. crt. 135. B. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. In Æstat. Loca mitiora in Pyrenaeis habitat.

Legi in Pyr. Catal. ad *El Seo de Urgel*, die 4. Jul. 1846. Habeo ex *Tarbes* a Deville. Observavi ad *Azcoitia*, in valle *de Aran* ad *Vieille*, ad *St. Béat*, ad *Toulouse*, *St. Girons*, *Moulis*, *Audinat*, alibique.

Forte in hac sectione aliis pulchritudine praestat, statura orgyali etiam, floribus magnis, et amoene rubris, hirsutie, quae semper maximus est ornatus. Proveniens in regione montana pili quidquam rarescunt, et breviores fiunt; saltem minus hirsutum. et omnino virentem (nec subcinereum) offendi ad *Camprodon, Montousse*, comparatum cum individuis ad *Urgel* lectis. Revera itidem, amoene virentem, parce pubescentem, neque hirsutum, observavi ad *Gerona* valde humiliore prae *Urgel*, loco ubi et petala maxima, perpulcra, uno alterove stamine etiam in petalum mutato conspexi. Locus secus *el Ter* umbrosus, solus arenosus, clima mitis.

Indixit Gesnerus (l.c. p. 31.) hanc esse plantam a Luca Ghini habitam pro *Lychnide agraria* Plinii, Nat. h. l. 25. c. 10. vel 80., qua in re magnam passum fuisse hallucinationem Ghinium iis patebit, qui nobiscum de interpretatione *Antirrhini arvensis* persuasi erunt. *Epilobium hirsutum*, et *E. parviflorum* primi inter antiquos separarunt Gesner, et Tabernemontanus; *Ep. hirsutum* vero jam cognoverunt Fuchsius, et Tragus. Distinctionem harum specierum amplexati sunt Magnol, Tournefort *Elém. botq.*, et Inst. r. hrb., Ray Syn., Cupani Hrt. Cath., Mappus Alsat., Morisonius, etc. Linnaeus stirpes conjunxit, cui primi osteterunt Schreber Fl. Lips. (1771), Reichrd. Moen. Francf. (1772), Huds. Fl. Angl. (1762, ed. 2. 1778), Leyss. Ital. (1761., ed. 2. 1783), Wither. Arrang. (1776), Curt. Fl. Lond. (1777), Lamk., *Fr.* (1778), Weber in Wiggers Holsat. (1780), Roth Germ. (1788, Lumnitz.

Fl. Posn. (1791), Ehrhart Decad. Herbr. (1789). Haller in Enumer. (1742) p. 410. ns. 7, 8. species separaverat istas, quarum differentias amplius adhuc sustinuit in Hrt. Gotting. ed. 2. (1753) p. 162. Sed in Hist. st. Helv. (1768) n. 995., inque Nomenclatore p. 88., Linnaeo indulgens alteram ceu alterius varietatem tantummodo consideravit; parum persuasus tamen ut demonstrat interrogativum signum ante varietatem **b** in Hist. adpositum, veluti si in speciei distinctionem propenderet.

Allioni prolationes de hac, deque sequente specie absque sufficienti attentione adduxerunt auctores, Bertoloni incluso; donec Moris unam certam recipiens, de altera dubia patefecerit. Ego autem in Allioni Floram Pedemontanam intendens, non video nisi unam eamdemque speciem repetitam: nam si *E. hirsutum* All. Ibid. p. 279. n. 1017., ex Herbr., nec non ex Iconogr. Taurins. (V. 14. t. 26.) ad *E. hirsutum* Auctor. nuperius spectat: *E. grandiflorum* Allion. Ibid. n. 1012., cujus specimen in Herbario Auctoris non invenitur nulla icon, nullus ferme auctoris character eum fulcit, e synonymis, aut e nomine ab Allioni (ex G. Bauh. Pin. p. 245. n. 1.) indito, quod nomen per se characterem stirpis exprimit, judicatum, ad nullam aliam speciem, nisi ad eamdem pertinere potest, etsi Allioni dicat eum nascere *praesertim in montanis*, quod *parviflori* potius esset, nam ego perspectum habui, istud ad montana et frigidiora loca expeditius prae *hirsuto* sese extendere. Recognoscendum tamen est, quod de loco, quem fide Morisii ad *E. hirsutum* ducimus, synonyma fere omnia spectant ad *E. parviflorum*, non deficientibus scilicet quibusdam synonymis (*Chamaenerio hirsuto* Scop. Fl. Carn., quod *hirsuti* est, cum Linnaei Hallerique prolationibus, quae inter utramque speciem dispertiendae sunt), aut ex toto, aut partim ad *E. hirsutum* spectantibus.

Dubia mihi est Fuchsii figura, quam in *E. parviflorum* infert Spreng., Diss. de Germ. r. hrb. Patr. p. 11.

Epilobium parviflorum (Gesneri) Schreber in calc. oper. infr. c., Conspect. pl. Fl. Lips. n. 314.; ex hoc Wither. Bot. Arrang. ed. 1. (1776) p. 225.

Gesn. apud Cord. ad Collin. crt. 215. b, et Hort. Germ. crt. 247. Anton.a 3. Koch p. 265. n. 5., Bert. 4. p. 297. n. 5., Gaud. 3. n. 869., Zetterst. Pl. vasc. Pyr. princip. n. 450. E. molle Lamk. Fr., et Dict., DC. Dub. p. 188. n. 9. Chamaenerion parviflorum Schreb. Spicil. Fl. Lips. 1771. p. 146. n. 1164. E. pubescens Rotn., La-Peyr. Herbr.; E. velutinum Pourr. Herbr. Peig.; E. intermedium Merat. Philipp. Fl. Pyr., E. rivulare Wahlenb., confirm. a Ledeb. Ross. Engl. Bot. v. 12. n. 795., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 47., Fl. Dan. t. 347., Schrank Fl. Monac. t. 327., Dietr. Fl. Bor. v. 8. n. 572., Coss. Germ. Fl. Par. p. 189. n. 3. t. 12. f C., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 64. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 28. t. 19. f. 72. fol. tant., Tabern. Krtb. 2. p 1237. f. 4., Icon. t. 855. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 21. p. 906. fig.a, Chabr. Sciagr. p. 287. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 3. p. 270. t. 11. f. 4.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. et per Æstat.

Legi in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 24. Jul. 1846. Habeo a Deville ex *Tarbes*.

Miror esse botanicos (Smith *Engl. Fl.*, Gmelin C. Ch., Fl. Bad. Als., Host, Koch, Godron, Grenier, Meyer, qui denominationem speciei adhuc dicant Schreberi, Spicileg. Fl. Lips. p. 146., ubi haec species militat sub generico nomine *Chamaenerii parviflori*. p. 146. (n. 1164.): Schreberiana denominatio a pluribus laudata infra inquirenda est.

Epilobium montanum (Gesneri, Caesalpini) L. Sp., ex Rudbeck.

Gesn. apud Cord. ad Collin. crt. 215. b. Chamenr. sive Epilob. 1. ex Hall., Schmidt addas Anton. 1.m. Gesn. Hrt. Germ. crt. 247. a; Caesalp. Herbr. Tornab. (1563) fol. 188. n. 521., De Plnts. l. 6. c. 71. p. 268. (En. 3. Koch p. 265. n. 6., Bert. 4. p. 301. n. 9., Gaud. 3. n. 870., De Notrs. Reprt.

Fl. Ligust. n. 645., DC. Dub. p. 188. n. 6. La-Peyr. Herbr., excl. var. foliis terns., ut etiam E. montn. alpestre Sm.; E. persicinum Reichnb. ex Neilr.; E. nitens Vill. mnscr. Voy. Grenobl. Grand. Chartr.; E. collinum Timbal (1861), ut puto per err. Gussoni, nec Gmel., dicents., E. glabrum Gilibrt. Exerc. phytolog., E. roseum Fries Hallnd., ex Wahlnb. Engl. Bot. v. 17. n. 1177., Curt. Flor. Lond. V. 1. t. 48., Flor. Dan. t. 922., Fl. Batv. v. 5. t. 338., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 157. t. 31. f. 6., Lamk. Ill. t. 278. f. 2., Sturm Heft 72., Coss. Germ. Fl. Par. p. 190. n. 4. t. 12. f. D., Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 189. f. 328. Lob. Obs. p. 185. f. 4., Icon. t. 343. f. 1., Dod. Pempt. p. 85. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 51. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 1238. f. 1., Icon. t. 853. f. 1., Bocc. Mus. pnt. p. 32. t. 16., et p. 31. t. 15.; J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 21. p. 907. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 287. f. 3. credr., Moris. Hist. pl. Oxon. 2. S. 3. p. 270. t. 11. f. 5.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. septr. aurigr. m.e *Spinetz* supra *Mijanes*, die 17. Aug. 1843; in Pyr. Catal. ad *Camprodon*, die 24. Jul. 1846. Habeo a Deville ex *le Chaos de Gavarnie* et specimen forte ex *le Lac de Gaube*, ut conjicio e notis mnscr., extra Herbr.: habui quoque a Timbal e viciniis *de Luchon*, l.d. *la Cascade des demoiselles*; a Vayreda e *Requezens* sub nomine *Ep. lanceolati* L. Mr.

Planta summopere ludibunda, ubicunque (neque in Pyrenaeis minus quam alibi) habitu, facieque variatis. In Herbario La-Peyrouse reperiuntur plurimae hujus speciei formae sedula manu coadunatae, quas ut totidem species ille prudenter non separavit; mirum sano de homine, qui non semel excessit.

Caulis simplex aut ramosissimus, erectus vel adscendens, palmaris, bipedalis, ostendit folia tum magna, tunc parva, et angustata; reperii lusum foliis ternis quoque (qui certe ad hanc speciem, neque ad *E. alpestre*, sive *trigonum* pertinebat) ad *Azet* Pyr. septr. medior. Vallis *d'Aure*: et petala magnitudine quidquam variant, eaque decolorata, albentia quoque interdum vidi. Superficies plantae quoque, quoad pubescentiam aut glabritiem, non parum varia sese observandam praebet. Caeterum de hujus stirpis ludibunda natura cf. Schmidt Fl. Bohem. C. 4. p. 80., Spenn. Fl. Friburg. 3. p. 793. n. 4. Huic affine *Ep. lanceatum* Seb., Mr. repertum dicitur ad *Narbonne* a Godr. Gr. *Fr.* 2. p. 582. De legitimitate specifica *E. collini* nunquam et ego persuasus fui; nec ad eam recipiendam me trahit Grenier, *Fl. Jur.* p. 284-5., qui a Godet, *Jur.* p. 231., dissentit, ut a Kirschleger.

Epilobium Duriaei! Gay It. Astur. Cap. VIII.

Gay in Ann. Sc. Nat. Par. Ser. 2. T. 6. (1836) p. 349. lin 21., ubi nomen tantum; mox Fisch. Mey. Lall. Ibid. T. 14. (1840) p. 369., Godr. Gr. Fr. p 581. (partim?, excl. pl. Voges. ex Schultz), God. Fl. Jur. Suppl. p. 82. E. Mathiaei Schultz F. Arch. Fl. 1. (1854) p. 113-6. et in Bull. de la Soc. botq. Fr. T. 3. (1856) p. 254. E. palustre La-Peyr. Herbr. partim?, et E. pal. var. fols. serrts. denticults.! La-Peyr. Herbr., E. acutum Dulc., E. montanum *b* Hohneck. Kirschl. et Vog. Rhén.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med., aurigr. editis.

Legi in Pyr. aurigr. Valle *de Marignac* ad *les Cascades*, die 5. Jul. 1843. Habui a Philippe ex *le Pic de Lheris*, et a Deville ex amoenissimo *Pont d'Espagne* supra *Cauterets*. Forte per errorem indicatur a Costa in *Lista*, et in *Monseny*, sicque ad *Olot* a Vayreda, et in *Cerdaña*.

Magna ei inest affinitas cum *E. montano*, a quo distinguitur foliis latioribus, omnibus ferme oppositis, dentibus copiosioribus, aut evidentioribus, petalis calycis tubum duplo, et amplius excedentibus. Quae petalorum magnitudo in hoc genere non parum variationibus est obnoxia, ex observatis praecipue in *Epilobiis hirsuto*, *parvifloro*, et *montano*.

Adduxi s.c. La-Peyrouse loca; sed adnotatum quoque est a me Tolosae, die 10. Dec. 1842., admodum huic *E. Duriaei* accedere *E. montanum caule simplici* La-Peyr. Herbr., quod ex *Hist. abr. Pl. Pyr.* p. 207., conjiceretur lectum fuisse aut ad *Mijanes*, aut ad *Barèges*. Et semper mihi quoque, ut Schultz F. *Arch. Fl.* p. 252., haec fuit suspecta planta, num varietas tantummodo habenda foret maxime ludicri *E. montani?*

Epilobium palustre (Tabernemontani) L. Sp.

Tabern. Krtb. 2. p. 1238. f. 2. Koch p. 266. n. 8., Bert. 4. p. 299. n. 6., Gaud. 3. n. 874., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 647., DC. Dub. p. 188. n. 7. La-Peyr. Herbr., partim, E. lineare Krause, ex Wimm. Schles.; item Muhl. ex As. Gray, addito E. squamato Nutt. C. Smithianum Rostk. confirm. a Regel Adnot. bot. (1856); E. tomentosum Gilibrt. Exerc. phytg.; E. davuricum Fisch., ex Ledeb. Ross. Engl. Bot. v. 5. n. 346., Fl. Batv. v. 5. t. 363., Fl. Dan. t. 1574., Schmidt Fl. Sedin. p. 172. t. 1., Coss. Germ. Flor. Par. p. 190. n. 5. t. 12. f. G., Sturm Heft 81., Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 197. f.ae 338-9. nutans ex Meyer Han. Tabern. Icon. t. 856. f. 1., Germ. J. Emac. p. 477. f. 2. ex Sm., mihi respuend. ic.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. or. supra *la Llagone*, die 13. Aug. 1836, ad *Eynes*, die 20. Aug. ejusd. anni. Habeo a Deville ex *le Pic de Gabizos*.

Detineo hujus speciei varietatem, quae fortasse respondet *E. simplici* Trattin. Arch. 2. fasc. 2. p. 37. n. 63. cum tab., icone potius quam descriptione recognoscendae, adeo male notae ejus confectae fuerunt. Et revera, dum hinc suam plantam comparat cum *E. parvifloro*, illinc cum *E. palustri*, praeterito stigmate inter hasce species formae differentis, legentes incertos relinquit, et ita, ut reapse diceretur hoc factum ad obscuritatem de re ne illi quidem satis perpensa, consulto augendam. Quidquid fuerit, variabilem indolem *E. palustris* quoque (praecipue vero quoad illius folia, ac pubescentiam) jam animadverterunt Wahlenberg, Flor. Svec. n. 421., Spenner Fl. Fribrg. 3. p. 796. n. 8. et dein Koch. Hujus speciei semina, comparata cum illis *E. tetragoni* reapse quidquam magis elongata sunt; ast nec *Epil. palustre*, neque aliud *Epilobium* portendere credo pappum stipitellatum, quidquid enunciaverit Bourlet apud *Soc. R. centr. Agric., Sc. Art. Nord Fr. (Douai* 1847) p. 191.

Epilobium flaccidum (Schreber) Brot. Fl. Lusit.

Chamaenerion obscurum Schreb. Spicileg. Fl. Lips. 1771. p. 147. n. 1165., cf. Roth Tent. Fl. Germ. 2. p. 438-9. E. virgatum Wimm. Schles. ed. 1657. p. 608. (non Lamk. Dict.); Koch p. 266. n. 9. (part.) et p. 1023.; De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 648., Godr. Gr. Fr. p. 578., Sond. Fl. Hambrg. p. 217. n. 7. E. obscurum Schreb. s.c. in calc. oper. Conspect. pl. Fl. Lips. p. 318., Reichnb. Gren. Jur. p. 286-7., et P. 3. p. 85. E. tetragonum Gothob. et Wahlenbr. Sv., Mey. Hanov., Coss. Germ. Par., ut Thumb. E. ambiguum Fries s.c. Sturm Heft 81. (excls. figuris) B. D. Fl. Dan. t. 1267. Reichenb. Pl. cr. C. 2. t. 199. f. 341.

♃ Flor. sub fine Æstatis. Fruct. Aug. abeunt., Sept. In Pyren. Cantabr., et med. septr.

Legi in Pyr. Cantabr. inter *Lizarza* et *Tolosa*, die 31. Aug. 1857. Habui ex *Grip* a Philippe. Guitteau reperit ad *le Lac de Gaube*, ad *Ax*, et *Sarrance* detexit Loret (*Glanes* in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 6. p. 777.). Dum idem sit, quod indicatur a Costa ad *Lista*, et ad *Berga*, et ad *Peguera* Pyr. Catal. mihi dubium manet. *Ep. chordorrhizum* Fries a Neilreich ad hanc speciem ceu synonymon adductum, a Schultz F. in *Flora* (1850) p. 199. ad *E. tetragonum*, dubium fuit Michalet num

fuerit stirps hybrida ex *E. flaccido*, sive *obscuro* et *palustri*, *E. palustri-obscurum* Wimmer, Schultz. Item *Ep. virgatum* Friess. sententia Grenier (*Jur.* P. 3. p. 87.) hybrida planta est, *E. palustri-obscurum* Schultz.

De hoc *E. flaccido* cf. Thunb., et Wahlenberg Fl. Gotheburg (1820) p. 40. n. 256., Michalet in *Bull. Soc. Botq. Fr.* T. 2. (1855) p. 729.

Stirps quidquam varia, simpliciuscula et ramosa, caule hirsuto, et molliter pubescente. Semina sub lente sese minutissime granulato-scabra ostendunt.

Stirpem cum hac omnino identicam in Herbario La-Peyrouse non vidi; quae magis ad eam appropinquat illa est quae inscribitur *E. montanum* L. *var. foliis alternis caule ramosissimo*, e *Prats de Mollo*, sed natura stigmatis spectata, eam ab *E. montano* non divellendam esse judicavi.

Legimus apud Godron folia media non decurrentia descripta, et duas lineas post caules lineis salientibus praeditos e margine foliorum prodeuntibus! Quid hoc nisi folia decurrentia? Habemus *E. purpurascentem* Gilibrt., Exercit. phytolog. p. 319. n. 100., vel Pl. Lith. illustr. p. 64. sub n. 278., cui ille adducit *E. obscurum* Schreb., sed illius adumbratio tam manca est, ut ab hac prolatione necessario abstinendum esse duxerim, quam Steudel etiam omnino praeteriit, qui plura Gilibertiana contemnere mos habuit, ast perperam.

Epilobium tetragonum (Caesalpini) L. Sp.

Caes. De Plnts. l. 6. c. 71. p. 268. On. 2.a Koch. p. 267. n. 10. (partim?), Bert. 4. p. 300. n. 7., Gaud. 3. n. 872., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 649., Moris Sard. 2. n. 440., Michal. Epil. in Bull. Soc. botq. Fr. T. 2. (1855) p. 730.1., Gren. Fl. Jur. p. 285., et P. 3. (1875) p. 84., DC. Dub. p. 188. n. 10. E. hirsutum La-Peyr. Herbr. partim; E. virgatum Fries pl. exsicc. Fl. Dan. (non Nov. Sv.); E. Lamyi Schultz ex Michal., sejung. Gren. P. 3.; E. obscurum Quibusd., non Schreb.; E. ptarmicaefolium Schultz olim, ex Gren. Engl. Bot. v. 28. n. 1948., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 49., Fl. Dan. t. 1029., et t. 2588. virgt. cred. Coss. Germ. Fl. Par. p. 190. n. 6. t. 12. f. E., Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 198. f. 340., Sturm Heft 81. Tabern. Krtb. 2. p. 1237. f. 2., Icon. t. 854. f. 2., Ger. J. Emac. p. 479. fig., a Sm. laud.a. indeq. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 52. f. 3.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. or., *Capsir, au Bois de la Matte*, die 30. Jul. 1836.

Identitatem *E. Lamyi* cum *E. tetragono* sustinuit, demonstravitque quoque Verlot in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 7. (1860) p. 507-9., recepitque Grenier *Jur.* l.c., sed adversati sunt Kirschl. *Fl. Vog. Rhén.* p. 188., Godr. *Lorr.* p. 272.

Epilobium trigonum (Bocconi) Schrank Baier.

Bocc. Mus. piant. p. 22. t. 5. Koch p. 267. n. 12., Bert. 4. p. 304. n. 10. E. alpestre Krock. Flor. Siles. 1. n. 588., Gaud. 3. n. 871. (excl. f o Bocc. l.c., et Schmidti prolat.). E. montanum var. foliis ternis La-Peyr. Herb. s.l., et E. montanum. B. alpestre s.l. La-Peyr. Herbr.; E. tetragonum Chaix Herbr., ex Timb.; E. montanum Sv. Bot. Sv. Bot. v. 10. t. 707. f. 2., Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 200. f. 342.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. septr. med.

Habui a Bordère e m.e *Trumouse* Vallis *Heas*, Pyr. septr. medr.

Vivere in m.e *Esquierry* testatur Spruce, apud Hook. *Lond. Journ. of Bot.* 5. (1846) p. 542.; item Zettrst. *Pl. vasc. Pyr. principls.* n. 448.; in *Cerdaña* ipsum inhabitare dicit Vayreda.

Epilobium roseum (Gesneri) Schreb. Conspect. pl. Fl. Lips., in calce oper. infr. c., n. 316. Symons Syn. pl. Britann. ex Sm.

Chamaener. 2. fl. alb. Gesn. apud Cord. ad Collin. ert. 215. *b.* etc. ex Reichnb., et Rupr. Ingr. n. 233. cred. Koch p. 267. n. 11., Bert. 4. p. 305. n. 11., Gaud. 3. n. 873., DC. Dub. p. 188. n. 5. Chamaenerion roseum Schreb. Spicileg. Fl. Lips. 1771. p. 147. n. 1165. E. tetragonum La-Peyr. Herbr. E. purpureum Fries Hallnd., ex Wahlenb. Engl. Bot. v. 10. n. 693., Flor. Batv. v. 6. t. 421., Reichnb. Pl. cr. C. 2. p. 81. t. 190. f. 329., Fl. Dan. t. 1815. Coss. Germ. Flor. Par. p. 191. n. 7. t. 12. f. F. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 30. t. 20. f. 73.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. or. ad *Fontpedrouse*, die 11. Aug. 1836; lectum a D.re Blanchet ad *Bayonne* obtinui a Mue: vidi *al Monseny*.

Libenter locum Gesneri huc retuli, suadentibus Reichenbach, et Ruprecht, sed recipere pari modo nequeo *Lysimach. siliq. fl. albo* Tabernemontani adductam a Kirschleger *Flor. Als.* p. 269. n. 11., confirmatam a Ruprecht, quam ad *E. montanum* refero.

Hic quoque auctores varii Gmelin C. Ch., Wallroth, Ledebour, Koch, Grenier, Host, Smith, Godron, citant auctoritatem Schreberi, qui *Chamaenerion roseum* (neque *Epilobium*) dixit in suo Spicileg. Flor. Lips. p. 147. (n. 1165.), usus s.c. denominatione tantummodo in calce operis. *E. elegans* etc. Dill. Giss. Appnd. p. 17., neglectus ab Anglis, pertinet ne ad hanc speciem? primus de hoc dubium movit Roth Tent. Fl. Germ. 2. p. 438.

Epilobium origanifolium (Ray, Bocconi) Lamk. *Dict.*

Ray Hist. pl. 1. (1686) p. 862 n. 9. Bocc. Mus. piant. p. 161. t. 108. Koch p. 267. n. 13., DC. Dub. p. 188. n. 4. E. alsinifolium Vill., Bert. 4. p, 305. n. 12., Gaud. 3. n. 875., E. alpinum La-Peyr. Herbr.?, et E. palustre La-Peyr. Herbr., partim, scilicet quoad varietates duas alpin coarct., et alsinaefol.; E. algidum M. a Bieb., ex Ledeb. Ross.; E. pauciflorum Dulac. Engl. Bot. v. 28. n. 2000., Flor. Dan. t. 2587. vix, Sturm Heft 81., Reichnb. Pl. cr. C. 2. t. 180. f. 314., Mut. Fr. p. 370. n. 11. t. 17. f. 104., anal. part.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editis.

Legi in Pyr. septr. aurigr. sub *la Maura* die 8. Aug. 1843; in Pyr. Arag. supra *Bielsa*, l.d. *Rifarera*, die 26. Aug. 1845; in Pyr. or. supra *Mont-Louis*, die 14. Jul. 1836; in Valle *d'Eynes*, die 23. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *la Gorge de Pragnères* ad *Gèdre*, et ex *le Pic Fachon*; ex *le Pic de Gabizos* posui in meo Herbr. generali.

Stigmata in clavam coalita constanter observavi; qua de re suspicor lusum aliquem *E. montani* fucum fecisse Bertoloni, ut erroneam sententiam de stigmate vario ipse proferret. Nisi credere vellemus, ipsum nimium Hallero indulxisse, qui perperam (pace clarissimi viri) de generis characteribus agens sic scripsit: « *Clava tubae in juniore planta integra videtur, in adulta fere quadrifida* » Helv. p. 425. Cum botanicis praestantissimis retineo pro peculiari et legitima specie ab *E. alpino* distincta, cum quo (dicerem olim favente Hallero) conjungere proposuerunt Wahlenberg (Fl. Lappon. n. 181., Fl. Svec. n. 422.), Fellmann (Ind. Lapp. (1835) n. 133. **b**), quibus accessit Asa Gray (*Man Bot. North. Am.* p. 302. ed. 5. p. 177. n. 3.); neque omnino hancine unionem respuerint Pollini (Fl. Ver. 1. p. 497.), Hook. *Br. Fl.* ed. 1. p. 180. n. 8., Graham (*Notic. pl. obs. excurs.* etc. 1831. Aug. p. 7.).

Haec adnotavi ad specimina e *Rifarera*. Planta nitida, glabra, sature viridis, palmaris; ad fontes, scaturigines, et secus rivulos proveniens. Radix repens, cum *Muscis* saepe in aquosis intricata. Caules erecti, angulati, glabri, exceptis lineis e nervo principali foliorum, solemnius etiam ex horum margine descendentibus pubescentes. Folia opposita, sub-petiolata, ex ovato-acuta, irregulariter dentata, glabra, aut per marginem ciliolata, dorso aliquot raris pilis scatentia, attamen in quibusdam individuis ferme omnino glabra occurrentia. Corollae roseae; petala profunde biloba, venuloso-striata: sepala, foliorum more, non omnino calva. Genitalia glaberrima: stigmata in clavam coalita: capsulae longae, erecto-patentes, parce puberulae. Bene in hisce cadit praecipue *Engl. Bot.* citata figura.

Stirpem sub-pedalem, robustam, valdeque ramosam reperii hinc inde per Pyrenaeos aurigeros ad *Ax*, *au Col de la Trappe*, supra *Ustou*, alibique; talem denique, ut respuere cogar notam de caule simplici adhuc cum Villar, et Mutel, Ledebour, Koch prolatam a Godron cum Grenier *Fr.*, contra ipsius Lamarckii decriptionem, *Dict.* 2. p. 376. n. 10., repetitam. Citant quidam (etiam Smith *Engl. Flor.* 2. p. 216. n. 8.) Ray Hist. pl. 1. p. 862. n. 9., Syn. p. 311. n. 7. *Lys. siliq. glabr. latifol.)*. Alii citant Ray Syn. ed. 1. (1690) p. 124. n. 7.; sicque citari posset praestantiss. Syn. ed. 2. p. 182. n. 7. Bertoloni Rayum omnino praeteriit, reapse, ut puto, quia auctorem hunc parum familiarem habuit. SmithBocconi locum integrum quoque citat, quem ipsissimum, ut supra retulimus, adducit Bertoloni etiam, sed tabulam omittens. Denique com probato, vel recepto Rayi loco, iste primus speciei auctor erit salutandus, quem ipse Lamarck citavit, imo videtur ab eo denominationem speciei sumpsisse: « *Folia..... magnitudine et figura Ocymi fere aut Origani* » Ray Hist. pl., et Synops. Sunt qui loca illa Rayi ad insequentem speciem ferant, sed perperam.

Epilobium alpinum (Scheuchzer) L. Sp.

Scheuchz. It. alpin. 2. ed. 1.a 1708. p. 59. n. 28. (excl. Boccon. loco). Koch p. 268. n. 14., Bert. 4. p. 307. n. 13., Gaud. 3. n. 876. (excl. Bocc. a Scheuchz.. et ab Hall. mutuato); Zetterst. Pl. vasc. Pyr. princ. n. 444., DC. Dub. p. 187. n. 3. Flor. Dan. t. 322., Sv. Bot. v. 10, t. 707. f. 1., Lightf. Fl. Scot. p. 199. t. 10., Engl. Bot. v. 28. n. 2001., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 26., Lamk. Ill. t. 278. f. 3.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editis, minus prae superiore frequens.

Legi in Pyr. or. prope *les Angles*, sub *Costa verde*, die 19. Jul. 1839; in summ. Valle *de Planes* qua descenditur in Valle *de Prades*, die 4. Aug. 1836. Habeo ex *les Eaux bonnes* a Deville. Observavi ad *El puerto de Racos*, *au Port de la Picade*, alibique supra *Luchon*, supra *Setcasas*, etc. Vivit in Valle *Barousse* m.^e^ *Aurmigué* prope *Sost* ex Lagrèze *Fossat* mecum, ut puto e Parentau Herbar.; in m.^e^ *Lizé* ex Spruce apud Hook. *Lond. Journ. botan.* 5. p. 420. Summi viri, Ray, l.c. ad superiorem speciem, item Haller, Helv. n. 999., videntur una confudisse hanc, et superiorem speciem. Mirabere Wimm. Grab. Siles. n. 570. *E. alpinum* cum *palustri* permiscuisse; Wimmer *Schles.* ed. 1857 p. 609. sese emendavit.

E. nutans Hornem. Flor. Dan. t. 1387. huic simile, distinctum tamen illico diceretur, quia in illo statura major, habitus robustior, folia (praeter ima) omnia alterna, elliptica, manifeste denticulata, pedunculi sub anthesi nutantes, capsulaeque mox erectae, quibus postremis characteribus praecipue ab *E. alpino* diversum sese dicit. Quapropter consilio Wahlenbergi, et Soyer Willemet. *Obs.* p. 66., obsisto, qui (dubitanter, revera) ad *E. alpinum* ceu varietatem **b** amandaverunt. Caeterum, non percipio quomodo Koch, Syn. ed. 1. p. 242. n. 14., ed. 2. l.c. affirmare potuerit: « *E. nutans Hornem. folia caulina linearia, et flores constanter albos habet*, » quum harum notarum neutra in citata icone inspiciatur, quae folia ultra lineam lata ostendit, floresque rubro-violaceos: et ego vix crederem dari *Epilobii* speciem europaeam floribus semper albis praeditam; qui fortuito casu tales interdum occurrunt in *Epilobiis Gesneri*, vel albidi potius quam albi in *parvifloro*, *montano*, *tetragono*, *roseo*, *palustri*, et forte in aliis speciebus etiam. Hoc Florae Danicae *Epilobium nutans* occurrit in Reichnb. Pl. cr. C. 2.

p. 73. t. 180. f. 313. sub denominatione *E. Hornemanni*, ne confundatur cum *E. nutanti* Schm. Schult., quamvis hoc idem sit cum *E. hypericifolio* Tausch, ex Reichenb., l.c. p. 74., et p. 88. Sed de hac stirpe hallucinationem passum fuisse Reichenbach testis est Beurling, qui *E. nutans* Flor. Dan. ad *E. lineare* Muhlenb. trahi vult, quod (Krause citans) cum *E. nutante* Tausch inter formas *E. palustris* religatur a Wimm. Schles. 1857 p. 609. Ex adverso, habemus Hooker, qui ab ipso Hornemann consilium sumens, Nomencl. Flor. Dan. Emend. p. 66., *E. nutante* Flor. Dan., ut *E. Hornemanni* Reichnb. varietatem *E. alpini* indixit, Flor. Bor. Amer. p. 205. n. 4. Ab hisce sententiam diversam coluit Meyer Flor. Hanov. p. 200. n. 7., qui *E. nutans* Hornem., Flor. Dan., t. 1387. in *E. tetragonum* intulit, dum *E. nutans* Fl. Dan. sub nomine *E. Hornemanni* peculiaris sustinetur species a DC. Pr., a Bongard *Sitcha*, a Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 112. n. 17., a Godr. *Fl. Lorr.* ed. 2. p. 271. Obs. Porro, existimandum est, *E. nutans* illud ab omnibus non aeque intellectum; nec semper eamdem speciem sub hac denominatione circumivisse. Hujus nominis planta pro varietate *E. alpini* habetur a Tausch *Bot. Zeitng.* 1828. p. 462.; sed Beurling Tauschi stirpem ad *E. sudeticum* exportavit, cum *E. nutante* Schmidt Bohem., quod, ut s.d., *E. palustris* esse volunt Meyer, et Wimmer, cum *E. lineari* Krause. Sed monet Beurling *E. lineare* Muhlenb., Flor. Dan. t. 1387., revera praestare caule apice nutante, foliis sub linearibus, denticulatis, obtusis, petalis minutis, *lacteis*, capsulis subglabratis; cf. *Botaniska Notiser* 1853. p. 185. not. 16. Commemorandum denique est *E. nutans* Lejeune Spa (nec Hornem., ut fert Lestiboudois *Botanogr. Belgiq.* P. 2. p. 401.) pro *E. montano* recognitum, sub forma *E. collini* Gmel., in quam cadit etiam *E. montan. b? nutans* Mut. *Fr.* Atl. t. 17. f. 99., evidenter.

Tribus 3.ª CARLO-STEPHANIA (DC.) N.

Carlo-Stephania Nob., *Circaea* Lobel., Tournf., L., et Auctor. *Circaeam* Dioscoridis, l. 3. c. 124., et Plinii Nat. h. l. 27. c. 8., vel 38. pro eadem ac prototypa nostra considerare, mihi dementiae est. Nam ii, qui in Patrum descriptiones serio intenderint, a qua velis *Epilobiacea* procul dubio fugient. De *Circaea* Veterum nulla mihi interpretatio data placet, ab Americano (cf. R. Br. *Congo* p. 42.) *Capsico annuo*, a vulgari per Europam *Circaea Lutetiana* Lobelii, cum Parisiensibus illius aevi, et cum Brotero. Tolerabilior videtur interpretatio illa Sprengelii (Hist. r. hrb. p. 163.) de *Vincetoxico nigro*. Reperies veteres quosdam, qui *Mandragoram Circaeam* nuncupaverunt; alii *Solanum nigrum* supposuerant.

Porro irridendi sunt ii, qui proprietates nostri generis indigitare dum volunt, ei tribuunt eas, quas alienissimae, et incertae plantae primi illi scriptores *Circaeae* tribuerunt. Et hoc nostro aevo etiam continuatur. Quanti errores ex hoc agendi modo procedunt: quot utiles notiones perturbatae, et deperditae!

Dolendum est Ruprecht, instauratores ac Patres tam altae auctoritatis fecisse, ita ut probe factum reputaverit hac circumstantia *Ocimastrum* a Gesnero C., et a J. Bauhino adhibitum restituere. Nomina

consonantia, vel ab eadem origine, et auctoritate orta mihi recipienda tantummodo sunt, dum affinitas, nec similitudo tantum adsit. Sed quae affinitas, quae similitudo, quaeso, generis nostri cum antiquorum *Ocimo*, cum *Ocimo Basilico* Neotericorum? *Ocimastrum*, recte loquendo, non nisi *Labiatae*, *Ocimo* proximae, nomen esse posset. Diversis a nostris motus rationibus Dulac (*Fl. Hauts Pyr.* p. 328.) *Circaeam* aeque respuebat, eique nomen *Regmi* dabat, de nominis explicatione oblitus. Nomen ideo obscure oblatum, rupturam, ni fallor, significans, vix recipiendum fuisset de genere fructo dehiscenti donato (charactere in Regno Vegetabili saepissime repetito) minime vero opportunum ad designandas species fructu indehiscenti praeditas.

Pigebat me videre Stephanorum doctissimam et celeberrimam familiam sine obsequio apud nos manere, quam injuriam, occasione data, reparare studeo. Dico, ergo genus *Carlo-Stephaniam* in honorem Caroli Stephani Galli, qui libros laude dignos de Agricultura composuit, deque Re herbaria plura notatu dignissima protulit in ea praesertim opella, quae De Re hortensi inscribitur. Compositum nomen, quod quidam *naso suspendet adunco*, sed quod laudavisset Heister, quem conferas, De plantar. nominibus Regul. 16., ne oblito quidem Pontedera, Epist., Diss. T. 2. p. 35.

Non potui *Stephaniam* nude dicere e Willdenowi *Stephania*, ordinis *Capparidearum* recepta, ita nuncupata in honorem Fr. Stephani Profess. Mosquensis. Nec aequum est e consonantia nominis unum, et alterum de Botanices Scientia bene merito honore debito frustrare, quod dictum velim pace L. Phil. Bot. § 221., et obsequentium; exemplis, porro, mihi faventibus La Billardière, Ruiz, et Pavon.

Stephania Loureir. commode *Clypeam* Blume nuncupari potest, cum Decaisne, Wight, Arnott, Meisner. Relatum quidem est, hujus generis prototypam speciem ab antiquis herbariis quibusdam Herbam divi Stephani denominatam fuisse; sit ista nobis Herba docti Stephani.

Carlo Stephania major (Tragi) Nob.

Lapp. sylv. Trag. St. h. p. 843; n. 2. Circaea Lutetiana Lobel. Obs., et Icon., L., Koch p. 269. n. 1., Bert. 1. p. 56. n. 1., Gaud. 1. n. 48., DC. Dub. p. 189. n. 1. C. Lutet. La-Peyr. Herbr.: C. major Lamk. Fr., C. erecta Gilibrt. Exerc. Phytol., C. Dalechampii Ovid. Montlb. Hrt. botanogr. Ind. p. 27.; Ocimastrum verrucosum Gesn., et J. Bauh., Regmus lutetianus Dulc. Engl. Bot. v. 15. n. 1056., Curt. Flor. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 1., Bull. Herb. Fr. t. 297., Poit. Turp. Fl. Par. p. 10 t. 7., Flor. Dan. t. 210., Fl. Batv. v. 4. t. 291., Sturm Heft 23., Prev. et Havn. Ch. pl. Eur. T. 2. p. 21. t. 37., Schk. Handb. t. 2.a, Schrank Fl. Monac. t. 344., Dietr. Fl. Bor. v. 3. n. 198. Lamk. Ill. t. 16. f. 1., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 114. t. 24. f. 6., Berger. Phytonomat. 2. p. 155. cum tab., Duchsn. Pl. ut. vén. Atl. t. 98., Sabb. Hrt. Rom. T. 5. t. 56. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1338., Tabern. Icon. t. 730. f. 2., Ovid. Montalb. Icon. 1. p. 171., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 23. p. 977. f. 1., Lob. Obs. p. 137. f. 1., Icon. t. 266. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In umbrosis, nec siccis.

Legi in Pyr. Cantabr. ad *Arreghuy*, die 20. Jul. 1841. Habeo a Deville ex *Artigolet (Azun)*.

Planta late diffusa in Pyrenaeis ad casus aquarum, margines nemorum, sepes, et similia loca, mediam montium regionem praecipue tenens, prediligens loca umbrosa, ac humida. Flores per Pyrenaeos generatim albi, rarius rosei observantur.

Nullus vidit bracteolas in individuis hujus speciei per Europam observatis. Visiani, Dalmat. 3. p. 200 n. 1599., eas se vidisse dicit in speciminibus Americanis ad *Missouri* lectis. Ovarium biloculare est in hac specie, inque *C. intermedia* ex Wight, et Duchartre obser-

vationibus, quas conferas, *Illustr. Ind. bot.* T. 2. p. 23., *Rev. botq.* 2. p. 242.; uniloculare in *C. alpina*. Sed num planta americana pro eadem ac europaea habenda foret, dubitatum jam est a Nuttal, *Gener. North Amer. plants.* p. 18.; et ego oculos injiciens in *C. alpina* Wight *Ill. Ind. bot.* t. 101., percipiens eam bracteis orbatam, ac quadam faciei physionomia accedente potius ad *C. St. intermediam*, stirpem botanicis iterum commendo, ut pone opportunas observationes, comparationes, atque e cultura pericula, certiorem de ea inferant sententiam.

Carlostephania minor (Columnae) Nob.

Columan. Ecphr. P. 2. p. 79-80. f. intr. (pl. a Fratre Gregorio accepta) Circaea alpina L. Sp., Koch p. 269. n. 3., Bert. 1. p. 58. n. 2., Gaud. 1. n. 49., Wilson apud Hook. Bot. Miscell. 1. (1830) p. 337. n. 6., DC. Dub. p. 189. n. 2. C. intermedia La-Peyr. Herbr. s.l., pl. luxur. Add. pl. incomm. stat. sine sened. deg. in eod. Herbr. C. minima Columan. Ecph., L. Mant.; C. decumbens Gilib. Exerc. Phytolg.? p. 277. n. 10.; Ocimastrum minimum Rupr. Ingr. n. 231.; Regmus alpinus Dulc. Engl. Bot. v. 15. n. 1057., Flor. Dan. t. 1321., Kroek. Fl. Siles. n. 9. t. 1., Sturm Heft 23., Lamk. Ill. t. 16. f. 2., Berger. Phytonomat. 2. p. 157. cum tab., credo, quamvis bracteas expresse negaverit. Ambrosin. Phytogr. p. 162. horr., Moris. Hist. pl. Oxon. S. 5. p. 617. n. 2. t. 34. fig. ult. a Column. imit.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editis, ad rupes madidas, vel in sylv. umbr. humidis.

Legi in Pyr. septr. med. Valle *de Lys*, die 14. Jul. 1838; in Pyr. aurigr. Valle *de Savignac*, die 6. Aug. 1840. Habeo a Deville ex *Tramesaygues*. Observavi in editiore parte vallis *d'Aure*, supra *Salau* l.d. *la Cascade d'Ilias*; supra *Ustou au Col de la Trappe*, supra Balnea *de Panticosa*, et *au Port de Cauterets*, ad *Mongarry*, *au Llaurenti*, alibique.

Firmissima hodie species racemo bracteato, capsula uniloculari, monosperma, ut alios quoque characteres praeteream, inter quos vere notanda est vegetatio plantae cum illa *Trientalis europaeae*, *Solani tuberosi*, *Oxylis crenatae* consimilis, ut explanatum est a Gay in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 8. (1861) p. 545. *not.*

Habebat ne prae manibus *C. minorem*, nonne potius *intermediam* Gilibert, quando de sua *Crc. decumbente* (cui *alpinam* L. retulit) dubitavit num revera a *C. majore* diversa? Eum conferas Pl. Lith. illustr. n. 222., vel Exerc. Phytolog. p. 277. n. 10., aut *Démonstr. él. botq. cum Latour.*, Roz. T. 2. (1787) p. 442. Obs. Porro, incusandus est Sprengel, Syst. Veget. 1. (1825) p. 89. *C. minorem* cum *majore* imo omnes una conjungentem, cum hac nota: « *Glabrescit in alpibus, ut C. alpina fiat, intermedia etiam transitum probante.* » Errarunt ii, qui cum Schmidt, Fl. Bohem., Gaertn. l.c., Willdenow Sp. pl., Marsch. a Bieberst. Taur. Caucas. citarunt ad *C. majorem* Flor. Dan. t. 256., quae *C. intermediam* refert, *minori* potius propinquiorem; et pro *C. minore*, cum Schmidt, et Host Syn., Flor. Dan. t. 210., quae *C. majoris* est. Fingitur *C. minor* in s.c. Florae Danicae tabula, in qua, inque aliis a me citatis figuris expressae non fuerunt bracteae, quarum mentionem non inveni apud auctores varios (Haller, Scopoli, Pollich, Villar, Vahl, Roth, Kroeker, Lamarck, Willdenow, Smith, Schrader, Host, Spenner, Roemer Schultes, Dietrich, DC., Wahlenberg, qui speciem plus minus late descripserunt. Eas animadverterunt Drejer, Flor. excursr. Hafn. p. 3. n. 8. (1838), Stokes Bot. Comment. (1830) p. 43. n. 2., Visiani Fl. Dalm., 3. (1850) p. 200. sub n. 1599., Godet *Fl. Jur.* (1852) p. 236, Herbich Fl. Bucov. (1859) p. 419. n. 2., Mut. *Fr.* 1. (1834) p. 372. n. 3., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 114. n. 3. Sunt hae bracteae setaceae, tenuissimae, fugaces; dubitavi num forent squa-

mulae gemmae floriferae. Adsunt in *C. intermedia* (Ehrh.) Nob., inque *minore*. Si illas animadvertissent Gilibert, Angli, et Sprengel, de legitimitate *C. minoris*, comparata cum *C. majore*, ne minime quidem dubitavissent, quum in hac postrema specie desint. Additis differentiis de fructibus deque petalorum forma, hae tres species facile determinari possunt. *C. minoris* fructus non adhuc clare innotuerant Hookero (1830-5?.): raro maturi occurrunt, sed tales ego vidi, legique eos in Valle *de Savignac*, et attente consideravi.

Insuper *C. minor* est planta alpina, aut subalpina, humilior, tenerior, et delicatior prae aliis, foliis conspicua nitentibus, sub-lucidis. Quapropter inania quidem sunt nonnullorum dubia de legitimitate *C. intermediae;* et fundamento caret eorum opinio, Spenner Fl. Friburg. Add. em. p. 1085., Doll *Rheinische Flor.* 746., quorum primus *C. intermediam* pro abortiva *C. minore* habuit, alter hybridam progeniem existimavit, quamvis reperiantur saepe solae, remotissimae a putatis parentibus. Ita ut, flocci facientes plurium clamores, inter quos apparuit etiam Laterrade *Act. Soc. Linn. Bordeau* T. 11. (1839) p. 383-9., laudamus Lasch, qui hasce tres species sedulo illustravit in *Linnaea* V. 2. (1827) p. 445., et Schultz *Bot. Zeitng.* 1828. 2. p. 587. seq.

Superest mihi dubium, num *Circaea Lutetiana minor Danica* Lobel. Ill. p. 89. habenda ne foret pro *C. intermedia*, et inde Lobelius primus speciei auctor salutandus? Hoc iis extricandum relinquimus, qui locum autopticum Elsenoram interrogare poterunt.

Epilobiacea (aut saltem eis affinis) repudiata.

Trapa natans (Theophr.) L. *En la laguna de Sils hacia Gerona.* Colmeir. *Cat. pl. Catal* p. 53., ex Ortega apud Quer. *Fl. Esp.* T. 6. p. 412. Hoc probabilitate non caret, nec locum satis exploratum habui ut istos mendacii redarguere possim: solum quod scriptoribus citatis fidem praestare dissideo.

Ord. 69. CUCURBITACEAE Juss.

Bryonia Dioscorid., L.

Bryonia dioica (Hippocrat., Theophr., Dioscorid.) Jacq. A.

Hippcr. Fist. 686.? Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 1., Dioscr. l. 4. c. 181., Plin. Nat. h. l. 23. c. 1. vel 16., Ovid. Metam 13. v. 800. Koch p. 277. n. 2., Bert. 10. p. 287. n. 1., Gaud. 6. n. 2238., Moris Sard. 2. n. 455., DC. Dub. p. 186. n. 2., Willk. Lang. 2. n. 1928, La-Peyr. Herbr.; B. alba Pourr. [illegible] Herbr. Matr., Asso Arag., Gater.; ut et Dod. Hist. pl. (gall.), Pempt. Cord. hist.; [illegible] Fl. Dan. t. [illegible]. Hook. Jacq. A. 2. p. 59. t. 199, Schk. Handb. 3. t. 316., Engl. Bot. v. 7. n. 439, Zannich. [illegible] t. 213. Lamk. Ill. Fl. Batv. v. 2. t. 140. Bull. Herb. Fr. t. 55., Sturm Heft 80., Fl. offic. t. 269., et 270. [illegible] t. 796. f. 1., Mill. Ic. t. 71., W., W., F. N. ab Esenb. Pl. offic. t. 269., et 270. [illegible] med. T. 2. t. 77., Roques Phytogr. med. T. 3. p. 3 1. t. 144., Duchsn. Pl. u. von Atl. t. 118. [illegible] Hrt. Rom. T. 1. t. 58., Woodv. Hook. Med. bot. T. 2. 194. t. 73. Matth. p. 1283. [illegible] 987., Fuchs. Hist. st. p. 94, Cord. Hist. pl. crt. 117. a fig., ex Trag. St. h. p. 820. [illegible] Herbr. imag. crt. 30. f. intr., Lonicer. Nat. h. crt. 299. D., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 258. f. 2., St. h. Const. p. 376., Purg. p. 220., Pempt. p. 400., Lob. Obs. p. 343. f. 2., Icon. t. 624. f. 2; Livre d'heurs. d'Anne de Bretagne mns. illustr. du 15.e Siècl., Parisiis ex Naud. Rev. Cucurbitac., Dorsten Bot. crt. 52. A., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 15. p. 143. f. 2.

♃ Flor. Jul. Fruct. Aug. Sept.
Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca,* die 16. Jun. 1845. Habeo a Deville ex *Mauleon (Barousse).*

Flores masculi majores, longiusque pedunculati prae foemineis. Et Jacquin ipse recte observaverat, pedunculos in planta mare longiores esse, glabriores, floresque numerosiores ferentes, in planta foemina breviores, partiales, sive pedicellos tantum, longiores et pauciores. Sunt insuper flores masculi facile caduci.

Ovarium est inferum, et dum foecundatio peracta est, quae portio facile elabitur in mare, minimo quoque attactu in foemina secedit, dum antea tenaciter haerebat. Ad stirpis physiologiam amplius agnoscendam, cf. Smith *Engl. Fl.* 4. p. 139.

Ecballium Richard L. Cl.

Ecballium officinarum (Bibl. Sacr., Theophr., Dioscor., Nicandr., Avicenn, Plinii) Richard L. Cl. Dict. Class.

Pakkiok, Vitis agrestis Bibl. Sacr., Regum IV. c. 4. v. 39., ex Cels. Hierob. p. 393., Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 6., et l. 3. c. 9., Dioscr. l. 4. c. 152., Nicandr. Ther. v. 867., Plin. Nat. h. l. 20. c. 1., Avicenn. 175. E. Elaterium Koch p. 277., Moris Sard. 2. n. 456., Willk. Lang. 2. n. 1934. Momordica Elaterium L., Bert. 10. p. 283., DC. Dub. p. 186. E. agreste Reichnb. Germ. excursor.; Mom. elastica Salisb. Pr. Flor. Graec. Sibthrp. C. 10. p. 30. t. 939., Bot. Mag. t. 1914., Schk. Handb. 3. t. 313., Bull. Herb. Fr. t. 81., Plenck. Ic. pl. med. T. 7. p. 54. t. 693., Savi Mat. med. p. 45. t. 11., Roques Phytgr. med. T. 3. p. 364. t. 145., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 272., Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 64., Woodv. Hook. Med. Bot. V. 2. p. 192. t. 72., Zannich. Vnz. p. 91. t. 63., Scheub. Icons. t. 48. f. 10. Matth. p. 1228., Camer. Epit. p. 946., Fuchs. Hist. st. p. 705., Trag. St. h. p. 832., Cord. Hist. pl. crt. 141. b fig. 1., Lob. Obs. p. 368., Icon. t. 646., Dod. Pempt. p. 382., et p. 663. f. 2. ead.

⊙ Flor. Æstat. Fruct. Jul. Oct. In calidiorib., ergo per region. mediterr. frequentius.

Legi in Pyr. Catal. ad *El Seo de Urgel*, die 6. Jul. 1847. Habui a Deville lectum inter *Vic* et *Rabastens* a Corbin. Observavi ad *Sanguessa*, ad *el Puego* contra *l'Ainsa*.

« *E fructu fit medicamentum, quod Elaterium vocatur* » Sic Dioscorides. Minus ergo diligenter Scopoli, Ann. bot. 4. p. 72., affirmare hanc plantam esse *Elaterium* Dioscoridis, quae reapse apud eum, nomine latine converso, *Cucumis sylvestris* nuncupata est, neque *Elaterium* inter hujus synonyma recensetur. Hoc dicere malui, ne quis seductus a Boerhaave, Heistero, Ludwig, Scopoli, Moench nomen *Elaterii* in capite sumeret, vel, quod nimium adhuc foret, ceu specificum adhiberet. Denique hoc dictum volui, ut horrorem inducerem in hoc verbum, prave a Jacquin, Jussieu, Endlicher adhibitum ceu genericum pro Americanis stirpibus, quarum nulla penes Patres notitia esse potuit.

Ord. 70. SAXIFRAGEAE Vent.

Saxifraga L. Nomen tot, tantisque speciebus plantarum ordinum differentium ab antiquis impositum (cf. Matthioli in Dioscr., G. Bauh. Pin., Spreng. in Dioscr. 2. p. 580-1.) immensae controversiae, respuendum potius fuisset, tum quando Tournefort, et Linnaeus in hocce genere sisterunt, quod typus Ordinis declaratum, et huic quoque denominationi inservit; vetustiore in genere specie *Saxifraga granulata* L., quae reapse *Saxifragae* nomen tulit a Brunfelsio, et plenam *Saxifragae albae* denominationem a Trago, atque a Lonicero inivit. Dubia de identitate Capituli, quod *Saxifragon* Dioscoridis inscriptum est, quidam excitarunt. Accedit ea planta, quae a Galeno, De Sanit.

tuend. 5. p. 339., *Saxifragon* quoque nuncupari dicitur, et haec forte ad Labiatam pertinet. Subsequuntur *Saxifragae* Paull. l. 7. p. 252., Tralliani l. 9. p. 534, qui sequioris auctoritatis sunt, et adeo obscuri, ut interpretari nequeant. Porro si, aut *Calcifragam* suscipimus, aut *Saxifragam*, si ita libuerit, et unam vel alteram e Patribus suo loco collocare studemus, nos ad Sisyphi saxum vertendum damnabimus. Ita ut iis oblitis, qui percipi nequeunt, rem a renatis literis suscipiendo nomen hocce huc confirmare non horremus quum reapse, omnibus perpensis, nullum forte genus extat in Europa, quod denominationem istam sibi majore jure vindicare videatur.

Maneat itaque *Saxifragae* denominatio huic generi, cujus pulcherrimae, et exoptatae species in praeruptis rupibus creberrime innascentes, botanicorum animum saepenumero fregerunt: *Guardate e non toccate*. Cf. Engler de *Saxifraga* in *Linnaea* V. 35. (1867-8.) p. 1., seq., ejusd. Monogr. anni 1872.

SECTIO 1.ª **PRIMATES** (*Aizoonia* Tausch.) N.

Saxifraga pyramidata (Kentmanni) La-Peyr. *Flor. Pyr.* p. 32. n. 8.

Kentmannus: vid. Gesn. Cord. Kentm. crt. 85. b. S. Cotyledon Auctor., Koch p. 294. n. 1., Bert. 4. p. 450. n. 1., Gaud. 3. n. 929., DC. Dub. p. 208. n. 1., Wahlenb. Fl. Lapp. p. 111. n. 209. La-Peyr. Herbr.; S. multiflora Chaix Herbr., ex Timb., ut Ehrh., et Chaix Man. Suss. Flor. Pan. t. 241., Mill. Icon. t. 243., Gaert. Fr. Sem. pl. p. 178. t. 36. f. 3., Linn. Fl. Lapp. n. 177. t. 2. f. 2., Sternb Rev. Sax. p., n., t. 2., cf. et Suppl. 2. p. 50. n. 86., Sturm Heft 33. n. 2. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 27. t. 13. f. 28., Cord. Hist. pl. crt. 92. b f. 1, Dodart. Icon. in fol. max. p. 112, Robert Ic. t. 91. ex Don.

♃ Flor. Jul. Fruct. Aug. In editior. Pyr. medior., septentr. praesertim, ad rupes graniticas.

Legi supra *Luchon au Lac d'Oo*, die 12. Jul. 1838; ex eodem loco habui quoque ab Eug. Duchartre; ex *le Lac de la Chiona* obtinui a Philippe; ex *le Lac de Seculejo* a Timbal; ex Valle *d'Héas* a Bordère; novi eam vivere etiam *al Lac de Zaraguala* supra Balnea *de Panticosa;* et *au Pic d'Erés-lids*, ex Deville (in meo Herbr. gener.) *Pyramidalem* La-Peyrouse, non latinam, in *pyramidatam* correxi, et ita jam scripserat Miller, duce Tournefort; sed videndum est quantum ab hac sua ipsa differat *S. paniculata* Mill., ab Englero praetervisa.

Saxifraga longifolia (Tournefort) La-Peyr. *Flor. Pyr.*, et Herbr.

Sedum pyramid. longifol. non serrat. Tournef. Topogr. ex La-Peyr. An et Sed. pyren. pyram. longifol. elegantiss. Schol. Bot. p. 29.? sic credo. Sternb. Revis. Sax. Suppl. 2. p. 84. n. 91., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 299. n. 27., DC. Dub. p. 208. n. 5. S. pyramidalis (cum synonymo S. longifoliae DC.) Pourr. Herbr. Matr. La-Peyr. Fl. Pyr. p. 26. t. 11., Verl. Plnts. alpns. p. 246. cum tabis.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editis regionis mediterr. potissimum; ad rupes calcareas.

Legi in Pyr. Navarr. Valle *de Roncal*, supra *Isaba*, die 26. Jul. 1844; in Pyr. Catal. supra *Orgañia*, die 27. Jun. 1846; in Pyr. or. supra *la Manera* ad rupes *de Bordallat*, die 2. Jul. 1840. Habeo a Deville ex *Courtalats de Mont.* Vivit in superiore parte Vallis *d'Ossau*, *au Col de Tortes, Pic de Cesy, Pic de Ger*, in m.ᵉ *Aucupat, au Pic du midi:* vidique in editiore parte vallis *Lienz*, supra *Gavarnie*, supra *Bagà*, ad *Tramesaigues;* supra *Vinies* in m.ᵉ *Bal*, inter *Luesia*, et *Biel*, ad *Urdos, Canfranc*, circa *Panticosa*, in m.ᵉ *Turbon, a la Pene*

d'Uruel, ad *San Cosme de Guara*, in *Sierra de Loarre*, ad *Sopeira*, *al Forat des tres pons* supra *Orgaña* secus *el Segre*, in m.ᵉ *Queralt* ad *Berga*, in m.ᵉ *Llaurenti.*

Densissima foliorum congeries in formam hemisphaericam disposita, centro profunde depressa, ante florationem etiam, grate se spectanda praebens in rupibus, et ad muros applicita, planta autem florens pedalis, bipedalis etiam, ditissima emicat panicula, floribus albicantibus perpulcris onusta, interdum e rupibus altis dependens, inter pulcherrimas Europae plantas facile adscribenda.

Folia evidenter in spiram adposita, late linearia spathulata, basi ciliata, superne squamis calcareis dentata; juniora autem folia undique pruinosa calcarea, margine continuo calcareo praedita, in quo puncta evidentiora conspicies, quae in adultiori folio secedunt, et denticulos efformant; ima basi semper excepta, quae tenerior, erubescens ciliisve mollibus instruitur. Panicula e centro rosulae exiens, dum evoluta est pyramidata, mox nutans, et propendens, luxurians e copia ramulorum floriferorum. Pedunculi pluribracteati; flores cernui. Calycis dentes obtusi, petala obovato-cuneata, nervo ad basim instructa in tres ramos soluto. Ramus floriferus, cum tota panicula, pubescenti-glandulosus, odorem quemdam resinosum emittens: inferior plantae pars glabrior est, majoreque crusta calcarea obducitur, superior mollior, pilisque glandulosis copiosioribus induta.

Flores in panicula adeo numerosi inspiciuntur, ut eos ad 2000 (duo millia) computaverit aliquando La-Peyrouse, quod mihi nimium videtur, si tamen a veritate ille recessit. Longaeva planta videtur, in qua unaquaque rosula semel floret, post florationem marcescens, eique succedens rosula altera robustior, dum plures ex eodem pede conspiciuntur, flores fructusque subinde ferens, mox peritura.

Praediligit rupes praeruptas, ubi verticaliter potius quam horizontaliter crescunt rosulae. Eruitur in locis facilis accessus: habetur enim a Pharmacopolis hispanicis, ut a vulgo in Pyrenaeis, pro *Onosmate*, eaque utuntur nulla tamen efficacia; fama etiam apud multos sumi a mulierculis praegnantibus ad abortum ciendum. Qui primi pro *Onosmate* sumpserunt forte Lagunam, in Dioscor. l. 3. 141. p. 357., consuluerunt, ubi caespes foliorum *Onosmatis* effingitur, qui pene vulgarem observatorem aliquam ostendit similitudinem cum rosula non adhuc florida *S. longifoliae;* sed inspecta Lagunae descriptione stirpium differentia illico patescit. Idem Laguna paulo post, l. 4. c. 27. p. 390-1., fig. in p. 391. 1.ª, completam figuram donat illius *Onosmatis*, quam nos, cum Lehmann, *O. angustifoliam* diximus, et quam ille *Anchusam tertiam* Lagunae nuncupat, respondens *O. echioidi* Plur. Botanicor., Hispanorum praecipue. Eadem illa figura, quae caespitem foliorum tantum modo refert, inspicitur apud Matthioli, p. 892., et a quibusdam sumitur pro *Echio vulgari* promente.

Primus qui falsam induxit sententiam de hac specie pro eadem habenda ac *S. lingulata* Bellardi fuit Biroli, Cat. pl. hrt. Taurin. 1815 p. 70. not. 1. Sed plantae, absque flore, ac fructu etiam dignosci possunt, ut percepi Alpes Italicas maritimas transgrediens, *al Col di Tenda,* die 6. Mart. 1857. *Sax. longifolia* plerumque pulvinum solitarium offert, foliaque non adeo longa gerit, spectata totius plantae statura, unde reapse non adeo felice nomen ei inditum est: ex adverso *S. lingulata*

(in Apennino Lucensi a nobis lecta *ai Prunacci del Bargilio*, die 11. Jun. 1835.) multiceps plerumque est, caespitibus cum illis *Plantaginis angustifoliae* Dod. durioris aliquam similitudinem offerentibus, et folia valde magis inaequalia quoad longitudinem gerit, spectata plantae evolutione, longiora, nec omnia simul sumpta rosulam vel pulvinum tam concinnum referentia ac *S. longifolia*. *S. lingulata* Bellardi florida illico a *S. longifolia* distinguitur panicula secunda, nec pyramidata ferens. Abludens ab ordinario statu, veluti specimen quod Bertoloni a DC. tulit, in quo folia quaedam semipedalia etiam dicuntur; in millenis et millenis individuis a nobis visis, non ex iis unum tale sese demonstravit.

Ambae hae species solemniores sunt regionis mediterraneae, quum vix *S. longifolia*, et nisi ad Hispaniae limitem, oceanum respiciat; et *S. lingulata* adriaticum sinum minus saepe spectet. Quid *S. longifolia* Czihack, Moldav. (1836) 64?

Saxifraga Cordi Nob.

Cord. Hist. pl. crt. 92. b, f. 2. S. Aizoon Jacq., Auctor., Koch p. 294. n. 2., Bert. 4. p. 452. n. 2., et 5. p. 625, Gaud. 3. n. 930, DC. Dub. p. 208. n. 6., Wahlenb. Fl. Lapp. p. 112. sub n. 209. Nobis, etc. Jeaubr., Timb. le Llaur. p. 191. et p. 381. S. Aiz. La-Peyr. Herbr., et S. recta La-Peyr. Herb., etiam in Herbr. March., ex Timb. et Loret, optime jam sent.e Tausch., Soc. bot. Ratisb. Syll. pl. 2. 1828 p. 241. (et hoc contra Benth. Cat. 1826); addita S. mutata La-Peyr Herbr., et Pourr. It.; S. cartilaginea Willd. apud Sternb. Sax. ex Steven Observ. in Sax. Taur. Caucas. 1., S. elatior M. et Koch. fide Bertol., S. chlorantha Dulac.; S. Malyi Schott, ex Vis. itemve S. robusta et cultrata Schott ex Engl. La-Peyr. Flor. Pyr. p. 33. t. 15., Jacq. A. 5. p. 18. t. 438., Willd. Hrt. Berol. infol. 2. p., ot t. 75., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 351, Sturm Heft 33., Flor. Dan. t. 2352., Sternb. Rev. Sax. p. n. t. 3. a, b, et cf. Suppl. 2. p. 51. n. 88., Seguier Ver. p. 448. n. 4. t. 9. f. 1., Tenor. Fl. Napol. T. 4. p. 159. t. 234. f. 2., Verl. Plnts. alpns. p. 235. t. f. 2. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 22. t. 12. f. 27., Tabern. Krtb. 2. p. 1230. fig.a suprs., G. Bauh. in Matth. edit. p. 788. fig.ae 1, 2. junctim, e Tabern.; Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 478. t. 9. f. 19., Icon. t. 847. f.ae extrs., Barrel. Ic. t. 1310., et 1309, 1311, 1312.,

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Loca edita, solo praesertim calcareo se delectans.

Legi in Pyr. septr. med. ad summit. montis *Le Pic de Gard*, die 3. Aug. 1843; in Pyr. or. ad *Mont Louis*, et in Valle *d'Eynes*, diebus 9. Jul., et 8. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *le Lac de Caillaouas*.

Petala sunt cuneata, neque subrotunda, ut declarantur a Koch, qui sub *S. elatiori* melius obovata dixit.

Foliorum dispositio mihi non videbatur spiralis, sicuti in *S. longifolia*, sed subopposita alterna, taliaque ut ferme sine ordine sparsa dixissem, quem dicendi modum vix admittent. De unione *S. pyramidatae* cum hac prolixis verbis actum est a Wulfen apud Jacq. Collect. V. 4. p. 291-5., cui olim suffragarunt Host, Syn. p. 225. n. 1., Sut. Fl. Helv. 1. p. 243., redeuntes ad L. Sp. Specimina quasi intermedia ea sunt quae legi *au Pic de Gard*, quibus respondet *S. longifolia* Sternb. l.c. **b** p, n, t. 1., et inde evidenter *S. elatior* Koch p. 294. n. 3., ut ejusdem loci ea judico, quae mihi tradita sunt e *Montserrat* Catalauniae a Costa, a quibus parum recedit antiqua Cordi figura. Nonne hujusmet speciei formae *Chondroseae orophila* et *viridula* Jord., Breviar. plntr. p. 33.? Obscurae sunt plantae, quibus *Aizoonis* nomen fecere Patres, qui de hac nostra nullam prorsus cognitionem habuisse sane credo. Quapropter, nullo absque peccato nomine reperto, a primo speciei detectore, et illustratore speciem denominavi. De verbis *Aizoone* et *Aizoide* sermocinatur in Irvine *Phytol.* 2. (1857-8.) ps. 433-5. *Cotyledon* Hippocr., Natur. Mulier. p. 571., huc induxit Sternb. l.c. p. 5.; illud ad *Umbilicum Veneris* attulerunt alii. Item *Cotyledon* 1. Dioscor.

l. 4. c. 90. ad *C. umbilicatum* laudatur. *Onoblatum* Hippocratis ab Anguillar huic *S. Cordi* etiam relatum, adeo obscurum est, ut sustineri nequeat.

Saxifraga media (Micheli) Gouan Ill.

S. alpin. parv. Sed fol. non serrat. D. Micheli. Till. Cat. hrt. Pisan. p. 153.; Michel Pl. Rom. et Neapol. exsicc. n. 704. in Herbr. Vaillant, fide La-Peyr., prolat. etiam a Sternbrg. fidenter suscepta Sm. Gr. Pr. n. 929., DC. Dub. p. 208. n. 8. S. calyciflora La-Pey., Brocchi Osservaz. in Bibl. Ital. T. 28. (1822) p. 220. n. 33. S. porophilla Bert. Am., et Fl. 4. p. 460. n. 8. S. Friderici Augusti Biasolett. Relaz. Viagg. Istr. Dalm. Montngr. p. 199. S. calycifl. La-Peyr. Hrbr.; S. Friderici Augusti Bias., Boiss. Herbr., ex Griseb. Rum. Bith., confir.a a Visiani Dalm., a Neilr., et ab Englr., qui addidit S. sempervivam C. Koch in Linnaea V. 19. La-Peyr. Flor. Pyr. p. 28. t. 12., Flor. Graec. Sibth. p. C. 4. p. 70. t. 376., Bert. Am. Ital. p. 98 t. 3., Biasol. l.c. t. 1., Lamk. Ill. t. 372. (nec 273. Dub.) f. 6.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In editior. ad rupes calcareas.

Legi in Pyr. or. Valle *de Llo*, die 1. Aug. 1837. Habeo a Deville ex *le Mont perdu*. Observavi in m.^e^ *Peña blanca* supra *Venasques* ad *St. Béat;* ad *Prats de Mollo*, supra *Setcasas*, in m.^e^ *Llaurenti*, unde habui a Timbal.

Quidquid in contrarium sustinere voluerit Bertoloni ls. cts., persuasum habeo, cum Brocchi l.c., cum Moretti *Sax. Ital.* 1823. p. 8. n. 6., denique cum Sternberg ipso Rev. *Sax.* Suppl. 2. p. 54. n. 93. (qui prius Suppl. 1. p. 2. stirpes separaverat), cum Sprengel Syst. Vegt. 2. p. 366. n. 58., cum Seringe, in DC. Pr. P. 4. p. 20. n. 14., cum Brignoli, ex nota mnscr. in Roman. Catal. pl. Italicr. (penes me) p. 30., cum Visian. Dalm. 3. n. 1581., cum Engl. Monogr. Sax. p. 256. n. 142., *S. porophyllam* Bertoloni cum *S. media* Gouani unam et eamdem esse speciem, quod judicium amplissime confirmavi comparatis utriusque stirpis speciminibus sive in Herbario generali meo, sive penes Bertoloni ipsum.

Praeterire tamen nequeo, quod *Saxifragam*, quam *S. porophyllae* nomine vidi in Herbario Ital. centr., missam a Tenore ex montibus *Matese*, et *Pollino*, diversam judicavi a *S. media* Gouani, affiniorem potius *S. aretioidi*. Agebatur ne de legitima planta, aut de stirpe ibrida?

S. Friderici Augusti a *media* separari nequit, pace Link, Orsini, Clementi.

Nunquam assentiar Fraas, qui Flor. Class. Synops. p. 137., *Cotyledon alteram* Dioscor. l. 4. c. 91., pro *S. media* interpretatur. Sprengelio potius suffragor, qui in eo vidit *Cotyledonem luteam* Huds. Non ego, caeterum, cum ipso Sprengel, sententiam de habendo *C. altera* Dioscoridis pro *S. Cordi*, Matthiolo tribuam, et figura ab hoc data, ed. Valgr. 1565 p. 1123., ab hac specie fugit; sed potius G. Bauhino tribuerem, qui, in Matthioli editione a Sprengelio citata, p. 787-88. sub *Umbilico Veneris* 3, duas, nec spernendas figuras dedit de hac *S. Cordi*, quas a Tabernemontano mutuavit, sed quae, pro certo in Matthioli operibus, vel hujus propriis editionibus non reperiuntur. Porro, fatendum est, sub citato additamento nullimode Dioscoridem in scenam adduxisse G. Bauhinum.

Saxifraga aretioides (Tournefort) La-Peyr. *Fl.* et Herbr.

S. pyren. lut. minim. Sedifols. densiss. congestis Tournf. Elém, botq. p. 220. lin. 1., Tournf. Inst. p. 253. teste La-Peyr. l.c. p. 29., ex ejus. Herbr., et ex Herb. Vaill.; S. montn. lut. Sedifol. Sedum umbilicatum Lougier, Tournef. Topogr., ex La-Peyr. Hist. abr. Pl. Pyr. p. 224. n. 4. La-Peyr. Flor. Pyr. p. 28. n. 3. t. 13., Sturm Heft 35. S. denticulata Dulac.

♃ Flor. Maj. Jun., et ineunte Jul. Fruct. Jun. abeunte, Jul. In Pyr. occident. med. editis.

Habui ex *Pempecibé* ad *les Eaux bonnes* a Darracq, ex extrema Valle *Asté* a Philippe, ex *St. Béat,* ubi adultiorem vidi, a Munby; ex *le Pic de Bazzès* a Deville, qui legebat quoque *au Pic de Gabizos*, unde posui in meo Herbr. general. Vivit in Valle *d'Ossau au Col de Tortes*, et *d'Arbas* etiam, teste Gaston Sacaze, nec non *au Pic de Ger*, et in m.e *Aucupat*; et reperta est ad *Bernadouz* prope *Viedesos* ab Arrondeau; et ego, adultiorem semper, vidi in ingressu vallis vulgo *la Cascade d'Ilias* supra *Salau.* Timbal in summo *Pic de Paloumère.*

S.. luteo purpurea La-Peyr. *Flor. Pyr.* p. 29. t. 14. *(S. aretioideo-media* Gren. Neilr.), in quam rejicio etiam *S. diapensoidem* La-Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr. Suppl.* p. 54., et Herbr. (aliis forma *S. mediae*), reapse ceu hybrida progenies censenda est, ut videtur e connubio *S. aretioidis* et *mediae* enata. Hanc stirpem *S. La-Peyrousii* nuncupavit Don, Monogr. *Saxifr*, sed ipse dubitavit: « *Forsan hybrida inter S. mediam et aretioidem* » l.c. n. 54. Eamdem opinionem sibi confecerant Walker Arnott, et G. Bentham *(Cat.* p. 118.), nec aliter opinatus fuerat idem La-Peyrouse *Flor.* p. 29-30., qui dein *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 224. n. 3., hanc reliquit sententiam, et stirpem distinctam esse speciem declaravit. Similis planta ad *St. Béat* lecta a Marchand, descripta fuit a DC., *Fl. Fr. Suppl.* p. 517., ceu ibrida sub nomine *S. ambiguae*, dictumque est eam exortum sumpsisse a *S. luteo-purpurea*, et *media*; verisimiliter dicere volebat e *S. media*, et *aretioide*. Recte eam judicavit Mutel *Fr.* p. 405. n. 11., cujus denominationem suscepere Gren. Godr. *Fr.* p. 657., insalutato auctore. Caeterum ipse DC. suspicatus est in hujuscemodi plantis duas tantum extare bonas species, scilicet *S. mediam*, et *S. aretioidem*, unde hybridae plantae exoriere *S. luteo-purpurea* La-Peyr. (*S. aretioideo-media* Gren. Godr.), *S. ambigua* DC. (*S. medio-aretioidea* Mut.). Hujuscemodi specimina obtinui e *St. Béat à la Marbrière* a Paul Boileau, et a Parentau, aliaque lecta sub *le Pic de Gard* ab Eug. Duchartre f.r.

Forte *S. luteo-purpurea* ex Alpibus Marmaroszensibus, in Herbario Waldsteinii a Sternberg visa (cf. *Rev. Sax.* p. 7. n. 7., et Suppl. 2. p. 48. n. 81., Host Fl. A. p. 500. n. 6.) aut alia erat planta, aut, penes Sternberg, loco male indicato, e Pyrenaeis ipsis provenerat; nisi potius agebatur de *S. luteo-viridi* Schott, et Kotsch, Herbich Fl. Bucov. p. 314. n. 2., *S. luteo-purpurea* Baugrt. non La-Peyr., in quam, ipso monente Herbich, cadit *S. La-Peyrousii* Herbich Stirp. rar. Bucov. Hanc sententiam tutatur Engler, Monogr. *Sax.* n. 143.

Saxifraga caesia (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Comm. 2. ert. 442. b. Koch p. 296. n. 10., Bert. 4. p. 462. n. 9., Gaud. 3. n. 933., DC.
Dub. p. 209. n. 10. S. recurvifolia La-Peyr. Herbr., exclus. var.; et S. aretioides var. tenuifolia La-
Peyr. Herbr. Jacq. A. 4. p. 38. t. 374. Sternb. Rev. Sax. p. 34. n. 52. t. 9. f.ae 1. 2., et Suppl. 2.
p. 47. n. 98., Sturm Heft 33., Scheuchz. It. alp. 2. p. 141. n. 88. t. 21. t. 1., Seguier Veron. p. 419.
n. 5. t. 9. f. 2., Lodd. Bot. Cab. t. 421. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 24. t. 11. f. 30.
Clus. Pann. A. p. 486-8. fig. et p. 489., Rar. pl. hist. 2. l. 4. p. 61. f. 1.; Pod. Pempt. p. 132.? Courtois.
et revera icon dubia, Moris. Hist. pl. Oxon. 3. p. 473. S. 12. t. 7. f. cum n. 32.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. medior. editior.

Legi in Pyr. Arag. supra *Venasques a la Peña blanca*, die 9. Aug. 1838. Habui ex suprema Valle *Ossau* (*au Pic de Ger* forte lectam) a De Girard: item supra *les Eaux bonnes* lectam habeo a Deville, et ex *le Pic de Gabizos*, ab eodem. Observavi supra *Gavarnie*, et in altero latere supra *Bucaruelo*, ad *Basibé, au Port de la Hourquette.*

Vidi in Herbario La-Peyrouse *S. recurvifoliam var. foliis distichis cauliculis subnudis*, eamdemque plantam habui a Munby, ex *la Maladetta* Pyr. Arag. Haec mihi videtur respondere *S. squarrosae* Sieb., et Tausch penes Soc. bot. Ratisb. Syll. pl. 2. p. 241. n. 3., Sternb. Rev. *Sax.* Suppl. 2. p. 58. n. 100. t. 17. f. 3., Koch p. 296. n. 10., Bert. 4. p. 464. n. 10., et 5. p. 626., cui allatum est synonymon Scopolii *S. caesiae* Fl. Carn. ed. 2. p. 294. t. 15. (non ab Host. Fl. A. p. 508. n. 29.), et cui videtur pertinere quoque *S. patens* Gaud. 3. n. 934., cum supra cit. Sturmii figura, addita et *S. squarrosa* Weber *Alp. Pflanz* 2. t. 166. Suspecta admodum mihi planta, num status evolutior, laxior, glabrior *S. caesiae*, num planta hybrida. Sed cum qua specie hybrida? Hybridam cum *S. caesia* et *autumnali* eam dicit Jouffroy apud F. Schultz Billot *Arch. Fl. Fr. Allmgn.* 1853. p. 278., qui stirpem reperiit in Pyr. septr. med. Valle *d'Illeo* prope *Cauterets*. Ex iisdem parentibus ceu planta hybrida habetur *S. Rocheliana* Sternb., sive *S. pseudo-caesia* Rochel Pl. Banat. rars. p. 35. n. 9. t. 3. f. 9., quam ego novi ex hac, et ex Sternbergi figura, *Sax.* Suppl. 2. p. 55. n. 95. t. 11., mihi demonstrantibus stirpem ab ea, de qua agimus, diversissimam, in speciem propriam merito receptam ab Engler, Monogr. *Sax.* n. 148.

SECTIO 2.ª **PORPHYRION** TAUSCH.

Saxifraga oppositifolia (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmiedl. P. 2. fasc. 1. p. 26. t. 9. f.a 32, 33. Species Gesner.a cf. l.c. p. 26. Koch p. 297. n. 13., Bert. 4. p. 510. n. 39., Gaud. 3. n. 936., DC. Dub. p. 207. n. 1., Schrank Prim. Fl. Salisb. n. 379., L. Laches. Lapp. (ed. a Sm.) p. 287. La-Peyr. Herbr.; S. Rudolphiana Hornsch., denique confirm. a Griseb. et Schenk. S. retusa Chamiss. in Linnaea 6., ex Ledb. Ross. Antiphylla oppositifolia Haw. En. Sax. 45. La-Peyr. Fl. Pyr. p. 36. t. 16., Roem. Fl. Eur. fasc. 9. n. 2., All. Pedm. 2. n. 1529. t. 21. f. 3., Flor. Dan. t. 34., Sturm. Heft 7., Engl. Bot. v. 1. n. 9., Curt. Fl. Lond. V. 1. t. 51., Rivin. et Hohenw. It. p. 133. t. 3., ex Sternb., Linn. Fl. Lapp. n. 179. t. 2. f. 1., ed. Sm. Item., Scheuchz. It. alp. 2. p. 140. n. 81. t. 20. f. 2., Lodd. Bot. Cab. t. 869. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 694. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 540. f. 5., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 480. ns. 36, 37. t. 10. f. 36.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In montan., editís etiam.

Legi in Pyr. or. m.ᵉ *Cambresdazes*, die 1. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *le Lac de Puchargues.*

Ex eo quod in surculis sterilibus folia aliquando alterna perceperit Persoon, speciei denominationem in *S. caeruleam* (ab exsiccata corolla desumptam) mutavit, Syn. p. 488. n. 30. Hujus generis valde diffusa species per Europam, et extra, in locis alpinis, non tantum, sed subalpinis, et montanis etiam ad rupes praeruptas reperienda; ad mare quoque inventa est a Lessing, sub monte *Kunnen* Norvegiae; cf. Less. *Reise nach den Loffoden* p. 44. Alph. DC., *Geogr. botq.* 1. p. 315., et 318. loquutus de zona ab hac specie inhabitata in Pyrenaeis, Massot tantummodo fidens, rem inter nimium concinnos terminos complectitur.

Saxifraga biflora (Haller) All. Fl. Pedm. Auctr.

Hall. Helv. n. 981. Koch p. 297. n. 15., Bert. 4. p. 512. n. 40., Gaud. 3. n. 937., Gmel. Bad. Alsat. T. 4. p. 292. n. 632. **. DC. Dub. p. 207. n. 3. La-Peyr. Herbr.; S. Kochii Hornung., ex Heer., laud. a Gris. et Schnk. La-Peyr. Flor. Pyr. p. 37. n. 15. t. 17., All. Pedm. 2. n. 1530. t. 21. f. 1., Sturm Heft 35., Roem. Fl. Eur. fasc. 9. n. 3., Rain et Hohnw. It. p. 138. t. 2. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. septr. aurigr. editior., rarissima.

Indicatur potissimum *au Roc blanc du Mont Llaurenti*, unde stat in Herbr. Paul Boileau etiam, teste Benth. *Cat.* p. 118. Speciem excludendam esse censet Timbal (*Llaur.* p. 353.).

Saxifraga retusa (G. Bauhini) Gouan Ill.

G. Bauh. Pr. p. 132. n. 4., Bourgat et Costa apud Gouan. Koch p. 298. n. 12., Bert. 4. p. 513., n. 4., Gaud. 3. n. 938., DC. Dub. p. 207. n. 2. La-Peyr. Herbr.; S. Wulfeniana Schott. et S. Baumgarteni Schott. ex Neilr. vars. La-Peyr. Flor. Pyr. p. 38. t. 18., Gouan Ill. p. 28. n. 3. t. 18. f. 1., All. Pedm. 2. n. 1531. t. 21. f. 2., Sturm Heft 35.

♃ Flor. Jun. abeunte, Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyren. or. editior. Legi in m.ᵉ *Cambresdazes*, diebus 28. Jun. 1836. Observavi *au Mont Llaurenti*.

SECTIO 3.ª **TRACHYPHYLLAE** Gaud.

Saxifraga aspera (Gesneri) DC. *Fr.* n. 3565.

Gesn. Comm. T. 1. crt. 64. b. f. bona, et crt. 6. a fig.a ignobil. Gaud. 3. n. 948., Gmel. Bad. Alsat. 4. p. 293. n. 632 ***, DC. Dub. p. 212. n. 36., Gren. Godr. Fr. p. 640. S. aspera et S. bryoides L., Koch p. 297-8 ns. 17, 18., Bert. 4. p. 470-1. ns. 16, 15. S. aspr., et S. bryoid. La-Peyr. Herbr., et S. Burseriana La-Peyr. Herbr., S. tenella Berger. Bass. Pyr.? Jacq. A. Appnd. p. 41. t. 31. et Miscell. 2. p. 19. t. 5. f. 1., et Wulfen.; Scop. Carn. ed. 2. n. 497. t. 15., Sturm. Heft 33. (binae). Sternb. Rev. Sax. ps. 29-30. ns. 44, 45. t. 8. f.a 1. 2. cum Suppl. 2. p. 24-5. ns. 40, 41., Duchsn. Pl. vén. Atl. t. 96. f. med., Scheuchz. It. alp. 2. p. 140. n. 84. t. 20. f. 3., et p. 142. n. 91. t. 21. f. 2. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 21. t. 6. f. 27., Column. Ecphr. 2. p. 66-7., fig. 1., J. Bauh. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 21. t. 6. f. 27., Column. Ecphr. 2. p. 66-7. fig. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 695. fig., et p. 696. f. 1., Moris. Hist. pl. 3. S. 12. p. 479. t. 20. f. 1. n. 25.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Loca edita potius inhabitans. Legi in Pyr. septr. aurigr. Valle *de Savignac*, et ad *la Soulane d'Andorre*, supra *l'Hospitalet*, diebus 6. Aug., et 3. Aug. 1840. in Pyr. or. m.ᵉ *Cambresdazes*, die 1. Aug. 1836. Rarior occurrit in Pyr. med., frequentius in Pyr. aurigr., orient. Vidi tamen ad *le Port de Cauterets, d'Oo, de Venasques, de la Picade*, et Ramond indigitavit eam in montibus *Neouvieille*, et *Vignemale*. Rarior pro certo, et vix reperta in Pyr. occident., cujus extremus limes in Valle *de Ossau* foret *le Pic du midi*, si revera huc pertinet, ut puto, *S. tenella* Berger. *Fl. Bass. Pyr.* p. 233. n. 5., ibidem detecta a Daugeort Henr., domo Nay; La-Peyrouse quoque indicat *le Pic du midi*.

In forma, quae *S. asperae* L. respondet, praecipue adnotavi petala extus et ad medietatem flavo-albescentia, sub-ochroleuca, intus ad illorum mediam partem macula lutea, crocea intensiore praedita, et etiam punctis notata; mox inferior petali pars in viridem colorem degenerans, cum ovario ferme concolor, quod pallide virens est. Antherae pulere aurantiacae; stigma pallide croceum. Item dein observavi in altera forma, quae *S. bryoides*, quidquid in contrarium evulgaverit Sternberg, qui dicit, in forma *aspera* se petala non punctata reperiisse, quod ita quidem a Bertoloni describetur.

Nec una, neque altera petala punctata finxit Weber, *Alp. Pflanz.* (1872) 2. tbs. 171, 172., qui insuper in forma quae *S. asperae* respondet, petala alba pinxit.

Locus Wulfeni apud Jacquin Miscell. ad formam *bryoidem* revera spectat; Gaudin distinguens speciem in varietates duas male illum ad utramque varietatem citavit.

Saxifraga autumnalis (Gesneri) Jacq. En.

Gesn. Mons Fract. p. 64. lins. 3-4. Jacq. En. Stirp. Vindob. p. 240. n. 37. S. aizoides L., Koch p. 298. n. 20., Bert. 4. p. 473. n. 17., Gaud. 3. n. 943., DC. Dub. p. 212. n. 37. La-Peyr. Hrbr., S. alpina Salisb. Pr. (quam melius alpestrem dixisset); S. aizoidoides Miegew.! Schrank Fl. Monac. t. 337., Engl. Bot. v. 1. n. 39., Sturm Heft 35., et 1., Scop. Fl. Carn. ed. 2. p. 293. t. 14. Sternb. Rev. Sax. p. 24. n. 40. t. 7. f. 1., et Suppl. 2. p. 27. n. 45., Fl. Dan. t. 72. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 1. p. 130. tab. color. access. 1. f. IV. 1, et 2., Clus. Pann. A. p. 484-5. fig., et p. 486., Rar. pl. h. l. 4. p. 60. f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 693. f. 2. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 477. t. 6. f. 3. et t. 8. f. 6., elongtr.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 22. Jul. 1837. Habeo a Deville ex *le Pic Fachon;* a Massot ex *Costabona.*

Dimittenda est Kochii nota de *foliis subtus planis supra convexiusculis* (imitata adhuc a Godr. *Jur.* p. 257., et ab Engler Monogr. *Sax.* n. 123., ut a Godr. *Jur.* p. 297.), quia fallax videri potest. Certe in superioribus foliis indicium contrarium opportunius adhiberetur, quod magis obvium quoque judicabitur; quin imo non rarum est reperire folia superna quodam canaliculo exarata, inferne manifeste convexa. Caeterum folia inferiora adultiora sunt potius utrinque applanata, vel supra planiuscula, subtus convexiuscula: quae notae quum variabiles se se offerant, sive e foliorum situ, aut ab illorum aetate diversa, nec adeo ponderosae per se sint, ego in tanta characterum exuberantia eas potius relinquendas censeo. Timbal cf. cum Jeanbr. *le Llaurenti* p. 380. Jam ab anno 1767 in unam comprehendendam speciem duas a Linnaei male disjunctas stirpes opinatus est Jacquin; nec eas nisi ceu varietates separavit Hallerus, quas caeterum, non Scheuchzer, nec Micheli, neque Seguier minime distinxerunt. Nomen *aizoidis* non erat opportunum, desumptum ab ignota similitudine; nec illud *autumnalis* est certe optimum, de stirpe aestate potius quam autumno florente, et quae cum flore tum, vel cum fructu, prae caeteris subalpinis plantis vix amplius perstat. Neque bene alpestrem, montanam etiam speciem, *alpinam* nuncupavit Salisbury.

SECTIO 4.ª ARABIDA Tausch.

Saxifraga stellaris (Egli) L. Sp.

Gesnerus accepit a Tobia Egli ex Tafania, sed quo anno ignoratur: cf. Gesn. l. infr. c. Gmel. Bad. Alsat. T. 2. p. 218. n. 630., Bert. 4. p. 480. n. 21., Gaud. 3. n. 941., Duchartr. P. in Ann. Sc. Nat. Par. S. 2. T. 5. (1836) p. 253., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 211. n. 19., Wulf. Fl. Nor. n. 887. S. stellr., et S. Clusii Gouan. Koch ps. 298-9. ns. 22. 23., DC. Dub. p. 211. ns. 30. 29., Engl. Monogr. Sax. ns. 48. 49. La-Peyr. Herbr., et S. leucanthemifolium La-Peyr. Flor., et Herbr.; S. dubia Pourr., S. foliacea Pourr., et S. pyrenaica Pourr. Herbr. Matr.; S. foliolosa R. Br. in Herbr. DC., var. comosa est ex Mytt Pl. Christian., S. ferruginea Grah. ex Hook. Mag; S. stell., Clus. folios., Hook. Bor. Amer., S. Redafskyi Adans., ex Ledeb. Ross. (non Presl.). Engl. Bot. v. 3. n. 167., Curt. Flor. Lond. V. 4. t. 55., Fl. Dan. t. 23., Wulf. apud Jacq. Collect. p. 242. t. 13., Sturm Heft 35., petals. quinq. inaequalibs.; Scop. Fl. Carn. ed. 2. p. 292. t. 13., Rochel Pl. Banat. rars. p. 34. n. 8. t. 3. f. 8., Duchsn. Pl. ut. vén. Atl. t. 96. f. inter., La-Peyr. Fl. Pyr. p. 49. t. 25., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 478. t. 9. f. 2. n. 13. Pluknt. Phytogr. t. 58. f. 2., et t. 222. f. 4., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 708. f. 1., Chabr. Sciagr. p. 541. f. 5.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editis, vel editissimis etiam facile obvia.

Legi vulgarem speciei formam in Pyr. Catal. supra *Setcasas* ad fontem *de Coma armada*, die 28. Jul. 1846; formam alteram legi in Pyr. or. Valle *de Llo*, die 1. Aug. 1837. Typum habui a Deville ex muris *d'Adé*. Species a Ramond reperta etiam *au Glacier de Neouvieille.*

Petala interdum infra medietatem macula virescente subrotunda, vel oblonga notata, quam duae striae transversim sitae comitant. Stamina aurantiaca. Pili et glandulae variae occurrunt. Herba aliquando erubescit.

S. stellaris L. apud Wulfen l.c. caulibus, foliisque pilosulis, petalis quidquam inaequalibus, fere intermedia est inter formas s.c., ut intermedia est ea planta, quam nomine *S. leucanthemifoliae* evulgavit Reichenb. Fl. Germ. exsicc. n. 1735. Sed praetereundum non est, in forma quae *S. Clusii* petala aequalia vidisse Sternb. Rev. *Sax.* 2. p. 14. n. 21., sicque Engler l.c. n. 49.

S. dubia Pourr. s.c. procul dubio *S. stellaris* est; nec aliter judicavi de *S. foliosa* Pourr. quae mihi videbatur sistere monstrum pedunculis protractis, interrupte foliatis, foliis congestis, aut solitariis: legebat eam *a la Cabeza de yegua*, mense Sept. Pourr. Consimilis lusus memoratur et fingitur a Linnaeo, Fl. Lapp. n. 175. t. 2. f. 3.; a quo item parum diversum quoad naturam ejus, alterum judicamus, qui nomen *S. foliosae* tulit apud R. Br. *S. propagine* Pourr. status alter insignis ejusdem speciei videtur, in quo conspiciuntur, caulis ample paniculatus, laxus, et bulbilli propaginei ad axillas foliorum inferiorum. Species admodum variabilis insignem alteram obtulit formam, quam descripsit, et figuravit Adams in *Mem. Soc. Natur. Moscov.* T. 9. p. 241. t. 13. f. 2. pone observationes a se ipso in Pyrenaeis factas (cf. l.c. p. 248-55.), et hoc mihi amplius etiam voce confirmavit Junio 1837); mox ipse ego repetitis observationibus, de recta illius sententia certior factus sum. De qua re nullum superesse dubium potest iis, qui huc et illuc per Pyrenaeos propitio loco, potissimum vero, ut mihi sese obtulit occasio in Valle *d'Aure* ad *Rieumajore* sub *le Port de Plan*, rem hanc perpenderint. Quae opportunitas quum defuerit Zetterstedt, causa fuit, qua a vulgari sententia non recederet, utque legitimitatem specificam falsae speciei sustineret, *Pl. vasc. Pyr. princípls.* n. 500. Alii admodum faciunt *S. Clusii* esse plantam fragillimam, comparata cum *S. stellari*. Quid mirum si planta enata ad rupes umbrosas, lente sese evolvens, prolixior facta minorem tenacitatem gerit?

Male perpensum a Gouan Clusii locum (forte *S. occidentalis*), de cujus aequitate dubitaverat jam Sternberg Rev. *Sax.* p. 10. n. 13., ab hac specie expellendum recte judicavit Duchartre. Rem tamen futilem vidimus apud eum, in Flor. Pyr. pl. exsicc. fasc. 2. n. 26., et fasc. 8. n. 147., dum ille stirpes, de quibus egimus, ceu varietates distinctas evulgavit, unicuique formae extremae synonyma *S. Clusii* Gouan, et *S. leucanthemifoliae* Pourr. ipsum contulisse.

Non percipitur qua mente in *S. Bellardi* Allioni, hujus speciei varietatem viderit Don n. 11.

SECTIO 5.ª **HYDATICA** Tausch.

Saxifraga cuneifolia (Matthioli? Gesneri) L. Sp.

Matth. in Dioscr. ed. Valgr. 1554. p. 492. f. 2.? Gesn. Comntr. crt. 188. a. et 2., crt. 260. a. etc. v. infr. Koch p. 299. n. 24., Bert. 4. p. 478. n. 20., Gaud. 3. n. 939., DC. Dub. p. 211. n. 31. [illegible] Peyr. Herbr.; S. umbrosa Retz Scand. ed. 1., monente Dryand. in litter. ad ipsum Retz ed. 2. [illegible] davurica Hort., nec Willd., ex Don., S. multicaulis Lang hrt. Haun., et S. excavata Kunz., ex [illegible] Waldst. Kit. pl. rar. Hungr. V. 1. p. 43-4. t. 44., Scop. Fl. Carn. ed. 2. p. 291. t. 13., Sturm [illegible] 35., Bert. fil. It. apennin. p. 19. t. 2. f. 2. (cf. Nov. Comm. Bonon. V. 4.); Gunn. Norv. n. 1076., Act

II fa. 10. p. 445. t. 3. f. 10., ex Sternbrg., et Don. Matth. Compend. p. 772., Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 2. p. 29. t. 12. f. 37. Matth. p. 1123., Dod. Hist. pl. (gall.) p. 29., et Dod. Pempt. p. 131. f. 2., a Matth. susc., Camer. Epit. p. 859., quidq. temper.; J. Bauh. Hist. pl. 3. 1. 35. p. 684. f. 2., Chabr. Sciagr. p. 537. f. 6.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. septr. aurigr., Atax., et oriental., rara.

Legi in Pyr. aurig. Valle *d'Orlu*, die 20. Aug. 1840, vidique rarissime in sylvaticis Pyr. or., ubi Coder legebat. In m.e *Yzas*, inque *Soba* ad rivulos se vidisse scripsit Asso Arag. En. n. 76. Eam vivere in Pyr. septr. Atax. supra *Conose, au but de la puzuglia*, mecum testabatur Dejean, domo *Prades*, cui specimen ibidem proxime lectum, senius, demonstrabam. Dubia est Matthioli figura (pessima), quae quibusdam valuit pro *S. Cordi*. Imitata a Dodonaeo dubia fuit Courtois, et ego iconem pessimam vix adhibendam existimaveram; easque repudiavit Gaudin, quem, contra nostram audaciam, multi laudabunt. Fulget ergo inter antiquos Gesner, qui stirpem e Vallesia accepit anno 1563., probeque novit, visam florentem in suo horto, anno insequente.

Saxifraga umbrosa (Wijnhou's, Parkinsoni) Soy. Villem.

Sanicula alpin. alter. Wijnh. in Herbr. Dilligem. (1633.) ex Courtois in Dod. Pempt. Comm. 2. Park. Theatr. (1640) p. 738. Bert. 4. p. 477. n. 19. Gaud. 3. n. 940. Koch p. 299. innemer., et Add. emend. p. 445., Sering. in DC. Pr. P. 4. p. 42. n. 119., Wither. Arrng. Br. pl. ed. 7. 2. p. 528-9. S. umbr., et S. hirsuta L., Auctor., Hook. Brit. Fl. ed. 1. p. 192. ns. 3, 2., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 295. ns. 5, 2. DC. Dub. p. 211-2. ns. 32, 33. (excl. var. *b*); Gren. cum Godr. Fr. p. 639. La-Peyr. Fl., et Herbr., et S. hirsuta La-Per. Herbr.; S. spathulata Brot. Lusit.; S. punctata Don, ex Sm. La-Peyr. Fl. ps. 44-5. tabs. 22, 23., Engl. Bot. v. 10. n. 663., et v. 33. n. 2322., Reichnb. Pl. cr. C. 7. t. 620. f. 841., Lamk. Ill. t. 372. f. 5., Sternb. Rev. Sax. Suppl. 2. p. 4. n. 2. t. 18. f. 11., cum f. 14. hirs.; et Ibid. p. 5. n. 4. t. 18. f. 7-10. umbr., Mill. Icon. t. 141. f. 2., Schub. Icons. t. 22. f. 9. Magn. Hrt. Monspl. p. 88. t. 14. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 478. t. 9. f.a 16, 17. haec sequior.

♃ Flor. Maj. Aug. Fruct. per Æstat. Per region. oceanicam facilius obvia.

Legi in Pyr. sept. med. ad *Bagneres de Luchon*, die 19. Jun. 1838; in Valle *de Lys*, die 14. Jul. 1838; denique secus iter *de l'Hospice* sub *le Port de Venasques*, die 27. Jun. 1838. Habeo a Deville e nemore *de Loudervieille*, et (nanam) ex *le Pic de Gabizos*. Vidi ad *Cauterets*, *Barèges*, *Gèdre*, abunde circa *Luchon*, et in Valle *de Aran*; supra *Salau*, ad *Ustou*, ad *Mongarry*; facile occurrit per vallem *de Broto* ad *Bucaruelo* etiam. Inveniebat Pourret *au mont Llaurenti*.

Pulcra sunt petala e carneo albida, macula prope unguem flava, superne purpureo guttata, punctis numero variis, interdum vero nullis; sed macula illa flava constanter observatur. Et ego utrumque statum (*umbr.*, et *hirs.*) examinavi, ut viderim, si reapse petala trinervia essent; revera talia dici possunt, quod tamen nudis oculis vix percipitur. Antherae purpureo-fulvae, filamentis, et pistillorum stilis rubellis.

Ludit caule, calycibus, ac genitalibus purpurascentibus, foliis etiam interdum subtus, quod facilius intervenit in senioribus individuis. Pili et viscositas variabilia sunt. *S. hirsuta Engl. Bot.* n. 2322. a speciminibus nostris non parum abludit, citat tamen ad eam Smith *S. hirsutam* La-Peyr. Fl. cum tab. 23., quod me tranquillat. Demum Hooker cum Arnott Br. Fl. ed. 8. p. 160. n. 1., in tali planta, et icone, nil vident nisi varietatem *S. occidentalis*. Alias *S. umbrosae* varietates (*crenatam*, et *acute serratam*, quae *S. serratifolia* Mack., Reichnb. pl. cr. C. 7. p. 12. t. 624. f. 845.) habes in *Engl. Bot. Suppl.* v. 4. n. 2891. Porro, *S. elegans* Mack., Reichnb. Ibid. t. 625. f. 846. videtur

semper ejusdem speciei lusus, accedens quidquam *S. occidentali*, et ita ut videatur cum ista, et umbrosa nostra ferme intermedia; cf. de ea *Engl. Bot. Suppl.* v. 4. n. 2892. Et ego ceu suspectam habui quoque *S. serratam* Sternb. Rev. *Sax.* Suppl. 2. p. 5. n. 3. t. 11. (in qua legitur nomen *S. hibernae)*; cf. etiam Ibid. t. 18., quam nuperiores quidem infringunt.

Sunt adhuc botanici, qui *S. hirsutam*, et *umbrosam* ceu peculiares, ac distinctas species considerant, incipiendo a Linnaeo, Miller, Smith, Don, Sternberg, La-Peyrouse, ad Mackay, Hooker, Mutel, Koch, Spruce, Grenier, Host, Sprengel, Babington, Bluff, et Fingerhuth. Alii *S. hirsutam* varietatem potius *S. occidentalis* reputarunt, aut hanc illius, quod idem est, Walker Arnott, et Hooker, cum eo, Seringe, Duby, Duchartre, Andrew, Loret, Engler.

Apparuit Bree, *S. hirsutam*, hybridam progeniem dijudicans *S. umbrosam* inter, et *S. occidentalem*. Denique Zetterstedt (*Pl. vasc. Pyr. principls*, n. 502.) non parvae laevitatis exemplum obtulit, dum in eadem nota *S. hirsutam* primo ceu hybridam se considerare dixit, et duas lineas postea eamdem varietatem forte *S. umbrosae*. Harum vero opinionum altera forte Planchonio pertinet, qui hujus operis recensor fuit. Ego vero ex repetitis observationibus, late factis in locis opportunis, stirpes sub eodem adstringere typo cogor, adeo tenues sunt notae, quibus ab invicem plantae sejungerentur, quum agatur tantummodo de foliorum basi plus minus cordata, aut per petiolum decurrente. Nec puto aliquem extare, qui ceu graviter perpendendas censeat staturam majorem, aut minorem, petiolorum longitudinem variam, superficiem foliorum nudam, aut sub-pilosam, vel hirsutam, quum mihi Natura demonstraverit, et foliorum basim, ac pedunculorum latitudinem, nec non longitudinem, in quibus characteribus posuerunt praecipuas distinctionis notas, adeo variabilia esse, ut in eis insidere ad stirpium sejunctionem, ceu species, sistendam, inconsiderantis prorsus esse. Individua a me observata et collecta, praecipue in valle *du Lys*, offerunt variationes omnes in hisce organis, et insuper circa lusus illos quos supra memoravi, nec non et in florum colore a rubello, alboque variante, ut omnino evertant supra citatorum characterum validitatem. Quas observationes, et inde judicium meum alibi repetere etiam datum est per Pyrenaeos, cumulatissime vero in Valle *d'Aure*, aestate 1852.

Hinc ego, despecta hybriditatis opinione, *S. hirsutam* ceu simplicem *S. umbrosae* lusum, aut varietatem considero, quum inter hasce intermediae formae quam certissime inspiciantur. Cui sententiae favebat quidem Soyer Willemet, ut videre est in *Obs. pl. Franç.* (1828) p. 75., pone observationes a se ipso in Pyrenaeis factas.

Longe diversam a nostra opinionem sibi induxerat Spruce, cujus notam ad litteram susceptam hic transcribere consilium duxi. « *I must not omit to state that I gathered S. umbrosam, hirsutam, and Geum* (*occidentalem* nostram s.c.) *growing together, and I wish I could say, not passing into each other. I feal satisfied, however, that if we will have two species, we must, to be consistent, admit three, the three above named, which are admirably though briefly characterised in the second edition of Koch Synopsis* (p. 299.). *I have seen few Saxifragae in the Pyrenees which might not safely be referred to one or the other of these, yet there*

are some which appear exactly intermediate between S. umbrosa and hirsuta, for exemple, I have observed a state possessing an expanded, and cuneate petiole as in the former, and yet hairy in the entire upper surface, and another with leaves oblong rotundate, tapering suddenly into the petiole (as in S. hirsuta) and yet the latter merely ciliate at the margins. As to the cuttings of the edges of the leaves, all the three vary from crenate to inciso-serrate. » Rich. Spruce apud Hooker *The Lond. Journ. of Botan.* T. 5. (1846) p. 349. Cf. etiam Spruce in *Physiologist* 2. P. 2. (1840) p. 584., sed et diversam Andrewi sententiam, Ibid. p. 537. n. 3.; et videas Backhouse Ibid. 3. P. 2. (1849) p. 475-7., p. 544-6., et Watson (Hew. C.) Ibid. p. 505-8., et p. 570.

Saxifraga occidentalis (Pen. Lobel.) Nob.

Pen. Lob. Advrsr. p. 267. cum ic.; Sanicula montan. min. Clus. Pann. A. p. 441. sin. icon., dubia. S. Geum L., Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 191. n. 1., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 295. n. 3. S. hirsuta *b* Geum DC. Dub. p. 212. n. 33., Gren. Godr. Fr. p. 639. S. Geum La-Peyr. Herbr. La-Peyr. Fl. Pyr. p. 46. t. 24., Engl. Bot. Suppl. v. 4. n. 2893., et v. 22. n. 1567., hanc vix; Mill. Icon. t. 141. f. 1., Reichnb. Pl. cr. C. 7. p. 12-3. t. 727-8. (polit. Geum), Sternb. Rev. Sax. Suppl. 2. p. 4. n. 1. t. 18. f. 1-6. Lob. Ic. t. 613. f. 1., Pancov. Herbr. ex ed. Zornn t. 363., a Lob. imit., Magn. Hrt. Monspel. t. 13.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per region. oceanic. Pyrenaeor. Legi in Pyr. Cantabr. supra *St. Jean Pied de Port* in m.^e *Arola* die 8. Jul. 1841; in Pyr. septr. med. inter *Bruges*, et *Luvie* die 28. Apr. 1841; contra *Luchon a la Cascade de Montauban*, die 19. Jun. 1838. Habeo a Deville ex *Mont Sacon.*

Petiolus superne ferme planus, inferne semicylindraceus, marginibus tenuiter alatis. Pedunculi, pedicellique ad basim incrassati. Sulculus unus conspicuus in petalis, plures autem non nisi obscurissime apparentes, vixque interdum, saltem absque vitri auxilio, conspiciendi. Qua de re, illos praeterire in speciei diagnosi satius ducerem. Macula in petalis fulvescens conspicitur ad tertiam illorum partem, ultra quam maculam sulculus non abit. Super hanc maculam ad petalorum medietatem, guttae, sive puncta aliqua rubella notantur, raro unum tantum, rarius nullum. Vix nervus medius in dorso petalorum; lateralibus duobus obscurissimis, absque vitri ope aegre perspiciendis. Variare petalis immaculatis asserit Sternb. Rev. *Sax.* p. 15. n. 21.

Distinguitur a *S. umbrosa* petiolis longioribus, gracilioribus, nec adeo compressis; foliorumve limbis ex acuto reniformibus, hirsutioribus, panicula patentiore. Sed ego veritus sum, ne haec quoque esset varietas, aliis insignior, *S. umbrosae*. Primo in Valle *de Marignac*, die 5. Jul. 1843., obviae mihi fuerunt intermediae formae, individua scilicet in quibus petioli breviores erant, limbus minus excavatus, panicula contractior. Et *S. occidentalem* magis adhuc ad *S. umbrosam* accedentem observavi ad *le Portalet de Urdos*, die 22. Maj. 1850.

Cum modo citatis formis sat convenit *S. hirsuta* Reichenb. Pl. cr. C. 7. t. 621. f. 842., ut *S. hirsuta* Desfontanesii tempore in Hrt. Par. culta. Et *S. elegans* Mack *Engl. Bot. Suppl.* v. 4. n. 2892., Reichnb., ut supra dixi, gradum facere videtur ad harum stirpium junctionem, veluti *occidentalis* contractior status sese offerens, cujus speciei varietatem declarant Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 160. n. 1. Hisce addas *S. serratifoliam* supra memoratam inter formas *S. umbrosae*; et considera *S. punctatam* Reichenb. Pl. cr. C. 7. p. 11. t. 622-3. f.^ae 843-4., nec non *S. modestam* Reichenb. Ibid. t. 626., quae omnes, e seminibus eductae individua ea obtulerunt, quae non parum favent opi-

nioni illorum, qui unicum tantum typum recipiendum esse ducunt, qui foret *S. umbrosa* mirimode polymorpha. Hisce accedit quoque Timbal, *Mass. Arbas* 1876. p. 93. Addam quoque: *S. hybridam* Sternb. Revis. *Sax.* p. 17. (innumer.) t. 8. f. 3., et Suppl. 2. p. 6. n. 6. t. 21., ostendere stirpem, quae pro magna parte provenire diceretur a *S. occidentali*; eam *rotundifoliae* affinem in Pyrenaeis occurrere dicit Don *Sax.* n. 16., sed locum specialem non declarat. Item *S. punctata*, et *S. gracilis* Sternb. Ibid. p. 7. ns. 7, 8., tabs. 4, 5., neque non *S. pauciflora* Sternb. p. 46. n. 77., mihi cum *S. occidentali* nimiam pollere affinitatem videntur, praesertim vero *punctata*, supra memorata ex Reichenb., quibus variabilitas maxima illius typi, saltem ita suspecti, demonstraretur. Gmelini figura, Fl. Sibir. 4. t. 65. f. 1. pro *S. punctata* recognita a Ledebour, ad *S. occidentalem* adducitur a Sm. *Engl. Flor.* 2. p. 261. n. 1. cum Don n. 4. Solemnis est *S. occidentalis* lusus ab *Andrews* detectus, in *Great Masked Island*, anno 1842., de quo sequentem mentionem invenimus in *Phytologist* V. 5. (1854) p. 212. « *Remarkable for its strong growth and dark hirsute leaves, but more particularly in the glands which surround the ovary, and which in the flowering state of the plant present a beautiful appearance, the glands being of a deep rose-colour. It seemed remarkable in connecting the Saxifragaceae with the Parnassiae, and Crassulaceae; it produces perfect seeds, and the seedlings present the same characteristics of the parent plant.* »

S. umbrosam, quam e Moravia possideo, *occidentalem* potius sistere reor.

Nomen *Geum* in hasce species inlatum magna fuit certe inconsiderantia (magni semper alioquin habitis Ammann, Magnol, Tournefort), cui me submittere nequivi, utpote qui semper absurdum considero, plantas inscite denominatas posteris tali modo deturpatas tradere. *Occidentalem* dixi, e regione, quam in Pyrenaeis potissimum colit. Nec ego sum persuasus dari in Europa media, et orientali hanc speciem, quamvis ei s.e. locum Clusii afferant, et in quibusdam Flor. German. recenseatur.

SECTIO 6.ª DACTYLODES Tausch.

Saxifraga varians (Gesneri) Sieber Fl. Austr. exsicc. p. 15., vel n. 132.

Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 25. t. 6. f. 31., et Ibid. tab. lign. 17. f. 147. S. muscoides Wulfen. Koch p. 300. n. 26., Zetterst. Pl. vasc. Pyr. principls. n. 518., DC. Dub. p. 209. n. 15., Engl. l.c. p. 35., S. moschata, Wulf. Bert. 4. p. 505. n. 37. (excls. syns. spec. seqnts.); Gren-Jur. p. 297. S. muscoid., mosch. Auctor., cum S. acauli Gaud., 3. ns. 963., et n. 960., et S. atropurpurea n. 952. S. moschata, S. muscoides, et S. pygmaea (Haw.) Don Monogr. Sax. ns. 95-7. S. moschata La-Peyr. Herbr., partim, et S. caespitosa Scopl., La-Peyr. Herbr., et Flor., et S. exarata var. pruinosa La-Peyr. Herbr.? et S. mixta var. glauca etc. La-Peyr. Herbr., cum S. mixta var. minore. etc. La-Peyr. Herbr.? et S. planifolia La-Peyr. Hrb., partim. S. Rhey Schott, ex Neilr. et Engl.; add. S. paradoxa Kit.; S. teretkensis Bung., ex Ledeb. Ross.; Tridactylites alpina J. Bauh. La-Peyr. Flor. Pyr. p. 59. t. 31, 35, 36., et p. 61. t. 37., et 38.. Engl. Bot. v. 33. n. 2314., Scop. Fl. Carn. ed. 2. p. 293. t. 14., Sternb. Rev. Sax. p. 39. n. 58. t. 11. f. 2. 3., et p. 40. n. 59. t. 11. b f. 1. (non caespit.); et Suppl. 2. p. 65. n. 113., et p. 67. n. 116.; Sturm Heft. 35., et 33. atropurpr., Wulf. apud Jacq. Miscell. 2. p. 128. t. 21. f. 21. (seu integr. prior). Haller Opusc. bot. It. Helv. p. 292. t. 1., Seguier Pl. Ver. 1. p. 451. t. 9. f. 4., Ledeb. Fl. Alt. ill. t. 398. var. atropurp. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 37. p. 754., vel 762. f. 2., laud. a Don. Chabr. Sciagr. p. 558. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editis, editissimisque.

Legi in Pyr. or. m.ᵉ *Cambresdazes*, diebus 11. Jul., et 24. Aug. 1836. Habui ex *le Pic de Ger* a De Girard; ex *le Curoun de Cartère*, ex *le Pic de Gabizos*, ex *le Pic du midi d'Arrens*, ex *le Tourmalet* a Deville; ex *Pla Guillem* a Massot. Observavi plurimis in locis, sed

memorare placet *Le Port de Salau, Balnea de Panticosa*, et summitatem *de la Sierra de Guara*. Quae speciei polymorphia! Quae nominum et definitionum farrago! Quantum artificium! Variat in Pyrenaeis quoque statura, caespitibus tum densis, tum laxis, foliis integris, retusis, trifidis, caulibus mono-plurifloris, petalorum colore plus vel minus saturo luteo, neque non et petalorum magnitudine, totius plantae superficie, quae modo glabra, modo pilis, glandulisve plus minus induitur. Observavi ad *le Pic de Tarbaison*, cauliculos annotinos folia duo, et tria etiam ferentes: et in eodem quoque loco vidi petala lutea cum linea media virescente; glandulas in calyce magis conspicuas percepi, quae diminutae observabantur, gradatim descendendo ad pedunculos, caules et folia. Sed verum non est, quod a Zettersted affirmatur, in forma quae *S. moschata* tantummodo glandulas reperiri in Pyrenaeis.

Saxifraga exarata (Halleri) Villar. *Prosp.* p. 47.

Hall. Helv. n. 989. *b* Koch p. 300. n. 27. (excl. var. *b*); Gaud. 3. p. 123. n. 958., et App. p. 570., DC. Dub. p. 209. n. 16. partim, nam cum seq. conf.; Engl. Monogr. Sax. n. 92. (excl. var. ult. nerv.). S. exarata. et S. intricata Engl. l.c. p. 32. (in Linnaea). La-Peyr. Herbr., et S. mixta var. major. et La-Peyr. Herbr., quoad specimen unum; et S. intricata La-Peyr. Hrb. partim., cum var.e majore flor. maj. La-Peyr. Herbr.; S. orientalis Boiss. Herbr., ex Griseb. Rum. Bith. Add. S. magellanica Poir. Dict., et Sternb., ex Hook. fil. Antarct.; S. striata Hall. fil. et Gaud., ex Engl., cum S. adenophora C. Koch. La-Peyr. Flor. Pyr. p. 58 n. 36. t. 33. intricat. cred. All. Pedm. 2. n. 1538. t. 21. f. 4., et n. 1539. t. 88. f. 2. Vill. Fl. Dauph. 4. p. 674. n. 19. t. 45.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. medior., orient. editioribus. Legi in Pyr. Catal. m.e *Monseny* ad *las agudas*, die 30. Jun. 1851. Habui ex *le Pic de Comelly* prope *S. Sauveur* a De Girard; ex *Bassihoué* ab Eug. Duchartre; ex *Gèdre* a Bordère; ex *le lac de Caillaouas*, ex *Erés-lids*, ex *le Tourmalet*, ex *le Lac de Llou* (loco mihi ignoto!); denique ex Valle *de Azun* a Deville. E m.e *Pougaslou* vidi in Herbr. Timbal; reperiique *au Port d'Oo*, sub *le Port de la Picade*, supra *Bielsa*. Ex m.e *Cesy* demonstravit Gaston-Sacaze; *au Llaurenti* vidit Timb.

Planta viva admodum viscosa, odoreque grato, moschato-terebinthaceo pollens, quem exsiccata diu servat, sed tandem dimittit. Flores sunt albi, et pulcri. Quidam in superiorem injiciunt speciem, et hoc nimium est. Alii cum La-Peyrouse, et DC. *intricatam* ab *exarata* sejungunt, nec hoc recte factum existimamus. Videas si te suadet Grenier cum Godron *Fr.* p. 650., qui stirpes distinctas esse contendit, non certe Don tres saltem species una comprehendens sub sua *S. exarata* Monogr. *Sax.* n. 92.

Saxifraga nervosa La-Peyrouse! *Flor.*, et Herbr.

La-Peyr Hist. abr. pl. Pyr. p. 235. n. 42., et Suppl. p. 56., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 1. p. 301. n. 40. (excl. putats. Vill., et All. syns.) Timb. Excurs. sourcs. Gar. Nogr. (1872.?) p. 90. S. exarata DC. Dub. partim; *b* Koch Syn., qui dicit se La-Peyr. specimin. autent. vidisse (forte a Pau Boileau); S. glutinosa Pourr. Herbr. Matr. La-Peyr. Flor. Pyr. p. 63. t. 39.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editis Pyr. mediorum. Legi in Pyr. septr. ad *Bagneres de Luchon*, die 22. Jun. 1838; in Pyr. Arag. ad Balnea *de Panticosa*, die 30. Jul. 1850. Habeo a Deville ex *les Eaux bonnes*, et ex *le Lac de Migoulou*. Observavi ad *Gèdre, au Port de Gavarnie*, etiam in latere Arag., in Valle *de Aran*.

Planta glutinosa, prae superiore minor, foliis in pagina superiore solemniter sulcatis praedita. Habitus generatim, prae affinibus laxior.

Legitimitatem specificam huic plantae negarunt Sternberg. Rev. *Sax.* p. 52. Obs. ad n. 77., DC. Dub. l.c. Mut. *Fr.* p. 411. n. 30., Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 224., hisce accessit Miégev. *Quelqs. Sax. Pyr.* 1855 (in *Bull. Soc. botq. Fr.*), denique in Engler *Sax.* n. 92. Item prius negaverat Willkomm, qui serius pro peculiari specie recepit, Sert. Flor. Hispn. n. 389. Sed vereor, ne iste unam in alteram speciem commutaverit, quia ad Balnea *de Panticosa exaratam*, neque *nervosam* indicavit. Video quoque Timbal ad *Panticosa*, et *au lac de Zaraguela* (ibidem proxime) *S. mixtam*, a me ibidem non visam, nec *nervosam* a me lectam indigitavisse, *Excurs. botq.* 1868. ps. 4., et 9.

Saxifraga pubescens (Tournef.) Pourr. Chlr. Narbon. n. 1020.

S. alb. nival. Pyren. Tournf. Topogr., ex La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 210. n. 18. Pourr. in Mem. Acad. R. Toulous. T. 3. (1788) p. 327., DC. Dub. p. 210. n. 18., Engl. l.c. p. 31. (in Linnaea), S. mixta La-Peyr. Loisel., Fl. Gall. ed. 2. p. 301. n. 39., Engl. Monogr. Sax. n. 93. (dempt. var. int.). S. intricata La-Peyr., Timb. Excurs. sourcs. Gar., Nogr. (1872.?) p. 90. S. mixta La-Peyr. Herbr. partim, et S. intricata var. pubescens La-Peyr. Herbr., cum S. intricata La-Peyr. Hrb. partim, nec non S. moschata La-Peyr. Herbr. partim; S. mixta (e Vignec) La-Peyr. in Hrb. March. ex Timb. et Lor. La.Peyr. Flor. Pyr. p. 41. t. 20., et 21. luxur.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. septr. aurigr. vertice *du Mont-rouge* supra *Salau*, die 22. Jul. 1862., in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, inque m.^e^ *Cambresdazes*, diebus 10. Jul. 1839., et 11. Jul. 1836. Habui ex *le Pic d'Arbizon* supra *le Cirque de Bassia* a Boutigny, ex *le Pic de la Vache* supra lacum *de Caranzà* a Gautier. Observavi *au Col d'Harietta*, Pyr. occ.: supra *Cauterets*, supra *Setcasas* Pyr. or., et ad *Mongarry*.

Individua observata in Valle *de Planes*, Pyr. or., die 29. Jun. 1837, ostenderunt folia plana, plus minus sulcata; sicque petala sub-trisulcata vidi, (absque tamen striis illis rubris a Loiseleur designatis); sed alibi animadverti sulcos illos aut rubros, aut virides. Caeterum haec quoque species non parum polymorpha est.

S. intricatam La-Peyr., pone illius Herbarii studium, partim ad hanc speciem, partim ad *S. exaratam* retuli. Icon vero Flor. Pyr. t. 33. e specimine *S. exaratae* mihi videtur desumpta. Quocunque modo, denominationem speciei ex La-Peyrouse, cum DC. *Fr.* 4. p. 374. cum Gren. Godr. *Fr.* p. 650., vel cum Engler Monogr., ego desumere nolui. Quidam etiam dubitant de identitate plantae Pourretianae cum *S. mixta* La-Peyr., obstante primo La-Peyrouse, *Hist. abr.* et l.c. Quam sententiam receptam quoque a Boissier (*Voy. bot. Esp.* p. 233.), a Loret *Herb.* Prost (1862) p. 21., sibi sustinendam suscepit Timbal, in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864) p. 146., iterumve T. 15. (1868) p. LXXXV. inque *Excurs. Gar. Nogr.* (1872?) p. 91. Necessitatem hujus sejunctionis ego non percipio, quum mihi satis actum videatur excludendo, e *S. mixta* La-Peyr. ad *S. pubescentem* adducta, loca, vel varietates eas, aut specimina illa, quae ad alienas pertinent species. Habeo *S. pubescentem* e *Pic St. Loup*, et e mnt. *Ferrand*, agri Monspel., a me ipso lectam 8. Jun. 1836, et hanc cum planta Pyr. or., potissimum, identicam video, ut quidem alii judicarunt, Gren. Godr. *Fr.* p. 649. *S. pubescens* Pyr. medior. potius ceu varietas consideranda est.

Nonne ex hujus speciei lusu *S. obscuram* suam confecit Grenier, cum Godr. *Fr.* p. 646.; vel potius ex planta hybrida exorta e *S. pubescente*, et *geranioide*?

S. caespitosa Flora Dan. t. 71. offert stirpem cum hac propinquam, attamen distinctam foliis magis, atque profundius sectis, nec sulcatis, floribus praeditam paucioribus, petalisque majoribus, virescentibus, antherisque luteis. Forte lusus tantum *S. caespitosae* L., quam in Alpibus norvegicis indicat Œder l.c., nisi potius propria et peculiaris species.

Saxifraga Fagonii! Nob.

Sedum minim. foliols. compacts. trisulcis villos. flosculis albicantibus Pyren. Dr. Fagon in Herbr. Vaill., refer.e La-Peyr. Flor. p. 40. S. Iratiana F. Schultz, Arch. Fl. Fr. Alimgn. p. 176., Engl. l.c. p. 33. (Dill. fig. dempt.). S. groenlandica Ramnd., La-Peyr., Loisel. Flor. Gall. ed. 2. p. 302. n. 47. (excls. L., et Dillen. puts. syns.); Sering. in DC. Pr. P. 4. p. 27. n. 47., DC. Dub. p. 209. n. 17., Gren. Godr. Fr. p. 649. (excls. L., et Dillen. puts. syns.); Sering. in DC. Pr. P. 4. p. 27. n. 47., DC. Dub. p. 209. n. 17., Gren. Godr. Fr. p. 619. (excls. L. et Koch), Zetterstedt Pl. vasc. Pyr. principls. n. 515. S. groenlandica La-Peyr. Herbr., Colmeir. Cat. pl. Catal. (non L., nec Wahlenberg.); S. mista Herbr. La-Peyr., quoad specimen; S. melaena Boiss. Diagn. pl. novar. Ser. 2. (1856) p. 66. n. 2., ex Janka Dac. eurp. n. 110.; S. pyren. alb. minim fols. densiss. congests. Tournf. Herbr., et Inst. r. hrb. p. 253. (ad fas Elem. botq. p. 220. lin. 3., caeterum) ex La-Peyr. l.sc.; S. caespitosa Dulac. La-Peyr. Fl. Pyr. p. 39. t. 19.

♃ Flor. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med. editissimis.

Legi in Pyr. Arag. m.^{e} *el Cao* supra *Bielsa*, die 26. Aug. 1845, et *al Puerto de Venasques*, die 27. Aug. 1838. Habui ex *le Pic de Ger* a Revolf. Retinui a Deville, ut credo, e Pyr. septr. med., sed loco speciatim non indicato. Observavi ad *le Port de Cauterets*, ubi et Spruce vidit; *au Port de Vieille, au Port d'Oo, a la breca de Roldan.*

Petala ad extremitatem perpetuo reflexa animadvertit Ramond, et ita res se habet.

Potior hujus speciei affinitas est cum *S. pubescente*, cum qua simul junxit Boiss., *Voy. botq. Esp.* n. 691. dein Engl. Mongr. p. 182.

Stirpem hybridam, e clandestinis nuptiis cum *S. variante* (quam *S. muscoso groenlandicam* nuncupavit) in m.^{e} *Né (Monné)* reperiit Jouffroy, quem conferas apud Billot, *Arch. Fl. Fr. Allmgn. (Fevrier* 1853) p. 278., referente etiam Engler Mongr. *Sax.* p. 204.

Nomen *S. groenlandicae* relinquendum erat, quia nec planta sub hac denominatione a Linnaeo, et a Gunner evulgata est bona species, neque est cum hac pyrenaea identica (quod jam sub-olfecerat Sternberg Rev. *Sax.* p. 54. Obs. 2. ad n. 79., vel tenuit Suppl. 2. p. 67. n. 117.); quae pyrenaea species in Groenlandia desideratur. Ipse, caeterum, Gunner, Flor. Norveg. P. 2. p. 136. n. 1047., disserere (jam ab anno 1772) de opportunitate uniendae *S. groenlandicae* cum *S. caespitosa*, contra *Linnaei* sententiam. Multa sane verba fecerunt Wulfen, apud Jacq. Miscell. A. 2. p. 129., et La-Peyrouse, *Fl. Pyr.* p. 39, 40., et p. 59., ut persuaderent de differentia specifica inter *S. caespitosam*, et *groenlandicam* Gunneri: sed mihi videtur uterque horum habuisse prae oculis revera duas diversas species, nec me suadet Hooker, qui hasce plantas, cum *S. uniflora* R. Br. (non Sternb.), et cum *S. venosa* Haw (hanc dubitanter), sub *S. caespitosa* L., *Engl. Bot.* n. 794., conjungit, in sua Flor. Bor. Amer. p. 244. n. 7.

Et ego percipere nequeo, quomodo cum planta pyrenaea (a se reperta *à Neouvieille*, *au Mont perdu*, et *au Pic du midi)* identicam reperire potuerit Ramond illam ex Islandia, et ex Insula *Malville*, et dein ipse de Gunneri prolatione dubitare! cf. Ram. *Pic du midi* n. 124., in *Mém. Mus. Hist. Nat.* T. 13. 1825. p. 272. Et miror Islan-

dicam stirpem (quae ad *S. decipientem* pertinet) respondere La-Peyrousianae figurae (t. 19.) pro certo habuisse Hooker, *Journ. of a Tour in Iceland,* ed. 2. V. 2. (1813) p. 323.

Nulla ratio bona extat, ut haec planta, multis ab hinc decenniis a peritissimis viris detecta, et distincta, dicatur in honorem novi, et obscurissimi botanici, eamque ab hoc eripui, ut restituerem venerando, ac Botanices patrono Fagon. Non me latet Koch, *Deutschl. Fl.* V. 3. p. 151. eam *S. pyrenaeam* denominare proposuisse, sed nomen istud non suscepi, ne quis crederet restitutam (in genere adeo intricato) *S. pyrenaeam* Vill., quae ad *S. variantem (muscoidis* sub forma) spectat, aut *S. pyrenaicam* Scop., quae ad *S. androsaceam* respicit; et quia proterva Schultzii injuria, solemni reparatione ulciscenda erat. Fagonio Scientia " *lui doit ce rapide accroissement qu'elle prit dans le beau siècle de Louis le Grand* „ La Peyr. *Hist. abr. pl. Pyr.* p. XXII. Ille qui " *apud regem pro re herbaria multum intercessit.* „ Boehm De plnts. in memor. cultor. nominats. ed. 2. p. 91.

Saxifraga chamaepityfolia (Parkinsoni) N.

Park. Theatr. p. 739. S. ajugaefolia L. Amoen. Acad., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 301. n. 41., DC. Pr. P. 4. p. 28. n. 52., et cum Dub. p. 210. n. 19. S. axillaris Dulac. (excl. S. capitata La-Peyr.). La-Peyr. Herbr., et Flor. Pyr. p. 56. t. 31.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editior. Pyr. medior., aurigr. Legi in Pyr. septr. aurigr. *au Mont Llaurenti*, die 31. Jul. 1839. Habui e *Marboré* a De Girard; ex *le Pic de Gabizos* a Deville. Observavi copiosam supra *Luchon,* in m.e *Arisé (Bigorre);* in valle *d'Aure*-versus summitates, supra *Salau a la Cascade d'Ilias ; al Formigal de Sallen*, supra Balnea *de Panticosa*, ad *Bucaruelo,* in m.e *Peña blanca*, *au Port d'Oo*, in m.e *Caranza.*

Nervus in petalis medius validus, ramulos duos laterales emittens, qui nervi e petalorum basi non proficiscuntur, unde potius, botanico sermone, ceu venae habendi. Petalorum fundus e viridi luteus.

Consulto me abstinui a Sternbergiana prolatione de sua *S. ajugaefolia* Suppl. 2. p. 72. n. 120. t. 26., quae a Pyrenaea aliena videtur, aut saltem hanc male reddit. Patria suae plantae latissime indicatur a Sternberg, Gallo-Provincia, Pyrenaei, Scotia, et Hungaria. Sed Angli in illorum Floris non intulerunt. Stat *S. ajugaefolia* Wahlenberg Fl. Carpat. n. 403., cui falsissime adnectitur *S. capitata* La-Peyrouse: specimina duarum regionum comparata, primo dicuntur *bene convenientia,* sed mox *petala multo longiora quam in tabula La-Peyrouse* notantur in carpatica, quae insuper describitur *caule et basi foliorum atro-violaceis,* dum nostra potius atro-fusca evenit. Demum pro peculiari specie recognita abit sub nomine *S. perdurantis* Kit., cujus var. est *S. Grzegorzcki*, Jank. ex Engl. l.c. p. 41. Expunximus *Ajugae* nomen, validis auctoritatibus, rationibusque fulciti: obscura comparatio excidit: clariorem sufficimus: sicque fallacem Dulac, e falso synonymo, respuimus.

Saxifraga aquatica (G. Bauhini, Burseri) Nob.

Sedum tridact. peren. pallid. lut. G Bauh. Pr. p. 131. n. 2. Burser Herbr. XVI. n. 89. ex L. Engl. l.c. p. 39. S. ascendens L. Sp. vix. Vahl. Act. Hist. Nat. Hafn. 2. 1. p. 12., Don. Monogr. Sax. n. 101. DC. Dub. p. 210. n. 21 S. ascend., S. aquatica et S. capitata La-Peyr. Herbr. Herbr.

cum S. cernua La-Peyr. Herbr., partim S. capit. et S. petraea Colmeir. Cat. pl. Catal., trahens ab Ortega in Quer. Fl. Esp. T. 6. p. 258. S. capitata *b* Plur. S. aquat., et S. capit. La-Peyr. Fl. Pyr. p. 53. t. 28., p. 29. et p. 55. t. 30.; Gouan Ill. p. 29. t. 18. f 3. (petraea). Sternb. Rev. Sax. p. 48. n. 69. t. 19. f. 1, 2., et Suppl. 2. p. 80. n. 144.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. In editior. Pyr. medior., orientl., secus torrentes.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, diebus 23. Jul. 1836, et 27. Jul. 1839. Habui ex *le Port de Venasques*, ubi ipse vidi, a Munby; ex *Lientz* a Deville, qui statum *S. capitatae* legit *au Pic Fachon.* Observavi supra *Barèges*, abunde supra *Luchon*, ad *Gèdre*, *Cauterets*; *au Canigou*, supra *Setcasas*, *au Mont Llaurenti*, alibique in Pyr. or. In Valle *de Baños* Pyr. Catal. vidit Timbal. Hujus speciei, neque *S. chamaepityfoliae* (ut olim sensit DC. *Fr.*), existimo lusum esse *S. capitatam* La-Peyr. Primas observationes feci in Pyr. med. sub *le Port de Venasques* aestate 1838, ampliores indeque evidentiores in Valle *d'Eynes* Pyr. or., aestate 1839. Quas undique callide institui, ut responderem objectationibus mihi factis a Paul Boileau, praecipue, qui stirpes repetitis vicibus in loco natali observavit, mihique mordicus sententiam suam sustinebat. Accedebat Mutel *S. capitatam* proclamans: „*Espèce très distincte!*" *Fl. Fr.* 1. p. 411. n. 28. Sed *S. capitata* mihi sese demonstravit ceu *S. aquaticae* statum e majore influxu alpino veluti perturbatam, et depauperatam; praesertim quum plantae in frigidioribus locis, a nive longius tectae, in solo sicco illico degunt, aut nimium a sole percussae praecipiter evolvuntur, et florent, foliis agglomeratis, floribusve depauperatae. Obvium est ad mitiora descendendo, vel secus rivulos, inque umbrosioribus locis, a *S. capitata* in speciei typum incidere, scilicet a planta minus evoluta ad intermediam, ut dicunt, procedendo ad perfectiorem, in qua statura major folia laxata, panicula longior, divitiorque evenit.

Et ego eorum opinionem adversor Gren. Godr. *Fr.* p. 648., Zetterst. *Pl. vasc. Pyr. principls.* n. 512., Engler l.c. p. 59-60., Mongr. p. 203., Filh., Timb. *Excurs. Luch.* p. 12., qui putant *S. capitatam* sistere plantam hybridam, e *S. aquatica* et *chamaepityfolia.* Illa *S. capitata* reperitur plurimis in locis ubi *chamaepityfolia* desideratur; sufficiat citare illam merito percelebrem Vallem *d'Eynes.* Huic *S. capitatae* facie non parum accedit *S. elongella* Don Cantabr., Sm. *Engl. Bot.* n. 2277.; ut etiam *S. heterophylla* Sternb., Sturm *Heft* 33., quae postrema ad *S. pedemontanam* All. affertur, cujus figurae, Fl. Pedm. t. 21., f. 5, 6., non eamdem similitudinem ostendunt.

Saxifraga geranioides (Burseri) L. Sp.

Burs. Herbr. XVI. n. 86. ex L. Loisel. Fi. Fl. Gall. ed. 2. T. 1. p. 300. n. 35., DC. Dub. p. 210. n. 22. La-Peyr. Herbr.; S. pyren. tridactyl t. latifol. Tournef. Instit. r. hrb. p. 253., ex Herbr., teste La-Peyr. Sed, ante Inst., et Elem. botq. p. 220. lin. 5. Gouan Ill. p. 28. t. 18. f. 2., La-Peyr. Fl. Pyr. p. 66. t. 43., Hayn. Term. bot. t 52. f. 4. fol. tant.); Sternb. Rev. Sax. Suppl. 2. p. 53. n. 149. t. 19., f. 6, 7. folia.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med., orient. editis.

Legi in Pyr. septr. aurigr. *au Puig Morain*, et sub *le Roc blanc* ad *Artunan*, diebus 22. Jul. 1851, et 6. Aug. 1843; in valle *de Savignac*, die 6. Aug. 1840; supra *la Soulane d'Andorre* ad *les allées étroites*, versus summitatem, die 3. Aug. 1843; supra *Porté* ad *le Lac de la Nouse* die 10. Aug. 1839. Accepi ex *le Pale de Crabère* ab Eug.

Duchartre. Observavi *al Puerto de Caldas*, *al Puerto de Viella*, in ejus parte meridionali; abunde in Valle *d'Eynes*, supra *Setcasas*, in m.^e *Canigou* etc. Reperii viscosissimam in *Monseny*.

Frequentissima species in Pyr. orient. editior., rarior fit in Pyr. septr. auriger., rarissima in Pyr. med., quos non transgreditur. La-Peyrouse non credidit dari hanc stirpem in Pyrenaeis mediis, sed ibidem plurimis in locis eam reperiebat Parentau, scilicet ad *l'Estagnau*, prope *St. Beat*, *à la Pale de Crabère* s.c., *au Mail de Cristal*, quae loca ab eo ad Duchartre indicata, iste aperuit in Fl. Pyr. pl. exsicc. fasc. 6. n. 111., si bene memini, absque Parentaui mentione, gallico scilicet more. Pertingit, sed ibidem rara, ad *le Port de Venasques*. Herba laete viridis, viscosa, viscida, citrinum ferme emanans gratum odorem. Crescit ad rupes in locis umbrosis, inter frutices, et apricis etiam, attamen, solum humectum praediligere, locaque umbrosa ei gratiora esse percepi. Planta adulta caespitosa est, residuis foliorum exsiccatorum annorum praecedentium ad basim onusta. Caules generatim sub-pedales, interdum palmares tantum, parum foliosi, flexuosi, pubescentes: surculi inspiciuntur plures, gerentes folia in formam rosae disposita. Folia ima sub-reniformia, insidentia in longo petiolo, qui basi dilatatus est; foliorum lobi generatim tres, sed etiam quinque occurrunt, palmati, laciniis trilobis, lobis plus minus profundis et acutis; folia ad caulis medietatem pauca, brevius petiolata, acutius lobata: superiora sessilia, et integra, linearia, bracteiformia. Flores paniculato-corymbosi, potius approximati, qua nota etiam ab affini *S. ladanifera* facie illico distinguitur. Calyces quinquefidi, laciniis angustis, acutis. Petala magna, calycem duplo-triplove excedentia, obovata, ad unguem angustata, alba, venis plerumque tribus viridibus interne notata, ungue plus minus virescente, caeterum longitudine aeque ac latitudine quidquam variantia, ast calycem semper longe superantia. Genitalia virescentia, aut e virescenti flava. Stamina alternatim breviora, antherae flavae.

Saxifraga palmata La-Peyrouse!

S. La-Peyrouse Sternb., Loisl. Fl. Gall. ed. 2. p. 300. n. 37. S. Candollei Tausch. penes Soc. Ratisb. Syll. pl. 2. (1828) p. 242. n. 5. S. Prostii Sternb., Pouzolz Fl. Gard. p. 389. n. 8. S. corbariensis Timb. in Mem. Acad. Toul. S. 7. T. 7. p. 469. S. geranioides var. DC. Fr. Suppl.; S. pedatifida Gr. Godr. Fr.? S. cuspidata Schleich. ex Koch La-Peyr. Flor. Pyr. p. 64. n. 42. t. 41.; Sternb. Rev. Sax. Suppl. 2. p. 84. ns. 151., 152. t. 79. f. 1., et f. 1.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In mitioribus Pyr. oriental. ad rupes calcareas.

Legi in *Roussillon* inter *St. Paul de Fenouilhedes*, et *Lascherda*, die 15. Jul. 1852. Observavi ad *Bugarach* in rupe *la Falconera*, et per montes Corbarienses, unde Timbal dedit e summ. montis *le Touch*, addito specimine prope *St. Colome* lecto; dedit insuper Gautier e *Campo* (Corbr.).

Multa ei inest similitudo cum *Saxifragis ladanifera*, et *geranioide*, cum hac potissimum, cujus varietatem tantummodo esse suspicaverim. Ab hac diversa apparet tantum statura minore, viscositate majore; sed individua *S. geranioidis* ad *le Lac de la Nouse* lecta, potius hujus *S. palmatae* videbantur.

Herba viscosa, et fragrans. Caules, superne praesertim, admodum viscosi. Planta palmaris, caespites densos et divites saepe efformans. Qui nervi salientes, et sulculi in foliis exsiccatis prodeunt, in viridibus

parum, aut nihil conspicui sunt. Folia 3-5 fida, plerumque vero trifida, lobis exterioribus bifidis, medio integro; quae folia in pulcra La-Peyrousei icone generatim magis divisa finguntur. Calycis dentes acuminati, petala e viridi striata. Semina ovato-elliptica, striata, fusca.

Est ne vera La-Peyrousei planta? Figura confirmat, descriptio infirmat, Herbarium alienam et incertam ostendit stirpem. Folia enervia descripsit La-Peyrouse, quae figura nervosa esse ostendit: et sepala dicuntur obtusa, sed vix talia icon demonstrat; herba argentea declaratur, quae in figura obscure viridis pingitur. Villosiorem generatim prae meis speciminibus suam stirpem descripsit La-Peyrouse; sive *Flor.* p. 64., vel *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 236. n. 44.; et extant alia parvi ponderis discrimina, forte a La-Peyrousiana futilitate dependentia, scilicet folia descripta parva, plana, cum lobis integris, etc., ab ipsius figurae inspectione falsa demonstrata. Omittuntur laeviores adhuc differentiae e pilorum quantitate; ut a colore dependentes.

S. palmata La-Peyrouse, a Seringe in DC. Pr. P. 4. p. 32. n. 65. adducta ceu varietas *(villosa)* ad *S. hypnoidem*, consociata cum *S. hirta* Don, *Engl. Bot.* n. 2291., *E. B.* n. 445., mihi incomprehensibilis, pro certo tamen respuenda sententia est.

La-Peyrouse eamdem plantam partim, quoad descriptionem, ad *S. geranioidem* L., partim, quoad figuram, ad *S. nervosam* retulit Grenier, cum Godr. *Fr.* ps. 644, 647. Sed cur? Postremae huic speciei, *nervosae* adduxit Grenier etiam La-Peyrouse t. 39., quae optima pro ea figura est, a cujus consortio, statim e primo oculi ictu fugit altera quae inscribitur de *S. palmata.* Aut perrarum opus *Flor. Pyr.* La-Peyrousei non vidit Grenier, aut graviter de eo dijudicans hallucinatus est.

Ad *S. palmatam* La-Peyr., et meam, tutius prae *geranioide*, adducitur *S. pedatifida* Gren. l.c. p. 645.

S. Candollei Tausch ad eamdem nostram speciem, nec ad *geranioidem*, afferre malui. Est vero planta a DC. olim cum Siebero communicata pro *S. geranioide*, in quam num nostra planta denique abeat vehementer timeo. Sed sustinendae sunt plantae, ut fama mulierum, usque ad earum comprobatam vel falsitatem, vel nequitiam.

Respuenda facile est Closii suspicio (*Rev. Herb.* La-Peyr. p. 33.) de habenda *S. palmata* La-Peyr. ceu ibrida e *S. pubescente* Pourr., et *geranioide* L., saltem quod meam plantam, quae longe a putatis parentibus in rupe vitam degebat prosperam.

Denique magna est stirpis nostrae propinquitas cum *S. decipiente* Ehrh.

Saxifraga ladanifera (Tournefort) La Peyr. *Fl. Pyr.* et Herbr.

De Tournef. infra. La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 236. n. 45. S. geranioides *b* Gren. cum Godr. Fr. p. 644. S. cuneifolia Cavan. Ic. descr. 3. p. 25. n. 270. t. 248. S. paniculata Cav. Descr. de las plants etc. 2. (1802) p. 473. n. 1036. S. cuneifol. Cav., et S. panicul. Cav. visae in Herbr. Hrt. bot. Matrit. S. papillosa Pourr., et S. viscosa papillosa Pourr. Herbr. Matr. S. quinquefida Hrt. Paris., Lamk. Fr. 3. p. 532., ex La-Peyr. Fl. La-Peyr. Fl. Pyr. p. 65. t. 42., Cav. t.s.c., Sternb. Rev. Sax. Suppl. 2. p. 83. n. 150. t. 19. f. 8, 9. fol. sat. (excl. var. *b* palmat.).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Frequentiss. in Pyr. Navarr.; inque Pyr. Cantabr. cum Navarra finitimis; rarior in Pyr. Aragon., vel hinc inde per region. mediterr. in montanis.

Legi in Pyr. Cantabr., *Guipuzcoa*, contra *Tolosa* in m.e *Usturry*, die 3. Jun. 1844; in Pyr. Navarr. supra *Irurzun* ad pagum *Ulina*, die 17. Jun. 1844; in valle *de Aezcoa* supra *Villanueva* l.d. *la Peña de Berrendi*, die 18. Jul. 1844; ubi ad rupes calcareas. Habui ex *Mont Alaric* ad *Carcassonne* a Timbal; ex *St. Antoine de Galamus* ab Arrondeau. Abundat *a las dos Hermanas*, *Oñate* in ipsa urbe reperitur. Vivit ad *Liadena*, *Ochagavia*, in Valle *de Roncal*, ad *Yavar*; in m.e *Canzias*, ad *Bielsa*, in m.e *Peña Barry* ad *Salvatierra*, ad *Murillo Gallego*, in *Sierra de Castro*, item *de Loarre*, *al Salto de Roldan* supra *Huesca*; et revertendo *a la Peña de Arranguis* supra *Ochandiano*: et ut fertur a Costa, in *Monseny*, *Tagamanent*, *Col Sacabre*.

Habitus varius; saepius planta caespitosa; ramosissima, ramis intricatis; rarius pauperior, simpliciorve. Varia quoque est statura, e solo ascendens a tribus pollicibus ad palmum, et etiam ad sesquipalmarem altitudinem. Facies *S. geranioidis*, cui characteribus quidem valde affinis et propinqua est, insignis copia glandularum sessilium, humorem resinosum copiosum emittentium, conspiciendum praesertim in foliis, inque calycibus: humor iste glutinosus odorem quemdam citrinum portendit. Caules sunt flexuosi, paucifoliati, in inferiore parte onusti foliis emarcidis plurimis annorum praecedentium, quibus superstant rosulae foliorum viridium, non densae, sed laxiusculae; petioli semiteretes, superne profunde sulcati, qui sulcus quidquam obscurius sese extendit per foliorum lacinias, in quibus sulcus revera minus profundus, sed latior conspicitur. Reperiuntur tamen individua, in quibus foliorum lobi latiores, crassioresve fiunt, vixque, vel obscurissimi apparent sulculi; vidique lusum foliis obovatis, sub-integris, valde crassis, in quo vix sulci vestigium apparebat; sed generatim foliorum lamina profunde triloba est, lobis angustis, istive 2-3. lobis. Calycis laciniae ovato-acutae, margine sub-membranaceo albente praeditae, petalis valde minores. Petala sessilia, conspicua nervo in tres ramos diviso, calycem bis-terve superantia, grandia scilicet, et pulcre albentia, raro calyce duplo tantum majora. Stamina, in flore bene evoluto, aequalia. Pistilli duo, staminibus breviora; stigma oblique sectum, valde glandulosum; ovarium totum calyci adnatum.

Copiosissima vivit circa *Aranzazu*, *Guipuzcoa*, a me ibidem observata, die 2. Jul. 1853, in rupibus, parietibus, ad ruinas coenobii, varians pollicaris, pedalis, foliorum laciniis angustissimis, inque individuis hujuscemodi petala longiora, angustiora, et acuta. Autopsia locorum mihi demonstravit, *Sedum ex Cantabriae montibus circa coenobium Aranzazu*, et *Saxifr. Cantabr., latifol. tridactylit. rigidior.* Tournefort. Herbr., et *Elém. botq.* p. 220., mox Inst. r. hrb. p. 253., e qua stirpe La-Peyrouse, *Fl. Pyr.* p. 66., effecit varietatem **b** *S. geranioidis* pertinere ad hanc *S. ladaniferam*, cujus ergo detector, et auctor primus Tournefort est.

Huic *S. ladaniferae* La-Peyr., in *Hist. abr. Pyr.*, retulit *S. albam, Pyren. laciniat. major.* Tournef. Topogr., quam ego suspicatus sum, num pertineret po ius ad *S. pentadactylam*, cui probabiliter confirmabunt ii, qui locum Tournefort autopticum conscenderint, *Treitzabents*, Pyr. orientl. mnts. *Canigou*, quod nobis jam tutum fecisset Coder, si in suo copioso Herbario schedas cum plantarum locis adposuisset. Don, in Monogr. *Saxifragar.* (*Transact. Linn. Soc.* V. 13. P. 2.

p. 414. n. 72.) *S. ladaniferam* La-Peyr. cum *S. pedatifida* Ehrh. conjunxit, eumque sequutus est Spach *Suit. Buff.* T. 5. p. 47., quam sententiam trutinari cuperem cum hujus postremae speciminibus securis, a dubio quod in me movit, *Engl. Bot.* figurae (2278.), inspectio; cautus factus etiam et Planchoni sententia, qui olim mecum dictitabat, agi de speciebus differentibus. Sed Sternberg hisce sejunctis plantis, unde patriam Pyrenaeos de *S. pedatifida* traxit? Suppl. 2. de *Sax.* p. 81. n. 145. Et *S. fragilis* Schrank Flor. Monac. t. 92. eadem dicta ac *S. pedatifida* Ehrh., in Fl. Monac. non reperitur.

S. ladanifera La-Peyr. eadem species ac *S. geranioides* declarata est a Bentham, *Cat.* p. 118.; illius varietas a Duchartre, Fl. Pyr. exsicc. fasc. 6. n. 111., et a Grenier cum Godr. *Fr.* s.c., et cum istis ab Engler l.c. p. 28. Mongr. p. 166. Mutel *Fr.* p. 408. n. 2., sub sua *S. ladanifera*, si recte video, *miscuit sacra profanis*. *S. quinquefidam* Hrt. Paris., Lamarck *Fr.*, potius cum La-Peyrouse, *Flor.*, ad *S. ladaniferam*, quam cum Don, *Saxifrag.*, ad *S. geranioidem* retulerim; nisi praestaret, illius obscuritate spectata, pro alterutra specie, ut et pro *S. pentadactyla* eam praeterire.

S. trifurcata (Schrad.), Gay. It. Astur. forte haec eadem est *S. ladanifera*, sed, pro certo, exclusa Schraderi planta, quae, Planchon iterum me voce monente (Mart. 1853), diversa species est, quibusdam eadem cum *S. ceratophylla* Dryander, Sims Curt. *Bot. Mag.* t. 1651., Englero etiam, l.c. p. 48. Obscura adhuc planta, quae per hortos tantummodo vagat. Cf. Schrader Hrt. Gotting. fasc. 1. p. 13. t. 7. Consului ego, et fateor me in citata Schraderi figura vidisse hortensem, et spernendam stirpem, quae una plures diversas species commemorat.

Ipsius Cavanillesii specimina archetypa e *Castellfort* vidi in Herbr. hrt. bot. Matr., valuerunt ista ad confirmandam jam positam mihi sententiam de identitate *S. cuneifoliae* cum Tournefortii specie, quamvis Cavanilles suam dixerit inferne foliis quinquefidis superne integris praeditam, quod non semper ita se habet. Notandum quoque est, dixisse Cavanilles de sua *S. cuneifolia*, eam crescere cum *S. petraea:* patet eum pro *S. petraea* olim habuisse *S. ladaniferam;* nam in ipsius Cavanillesii scheda nomen *petraeae* adhuc legitur datum antequam, eo obliterato, novum *paniculatae* (de qua mox) superponeret. Vidit ergo Cavanilles ambas stirpes simul crescentes, quarum alteram ceu alterius varietatem dignoscere debuisset. *S. paniculata* Cavan. Praelat. refert omnino plantam, quam nos ceu typum habemus, et quomodo patuit inter volvendum genus *Saxifragam* in citato Herbario hrt. Bot. Matrit, ipsa Cavanillesi planta lecta in monte *Palomera* arce *Morella* anno 1791. Et speciem in muris vitam degentem nos etiam aliquando deprehendimus. Magno cum successu hac herba se usum fuisse contra Empiema, aliosque morbos, in quibus efficitur puris congeries, mecum testabatur Dr. Verges M. ad *Fiscal* Pyr. Arag. Sumebatur pro *Consolida*, eaque utebantur Hispani Aragonenses contra sanguinis impetus. Medici nostri *Saxifragas* contemnunt. Attamen non omnino suffocata est fama *S. bronchialis*, de qua sic Gmelin " *Usus est hujus plantae incolis Sibiricis in angina et pleuritide., ejus herbam cum aqua coquentibus et bibentibus* " Fl. Sibir. 4. p. 165. De usu *S. crassifoliae* apud Ruthenos, contra alvi profluvia, cf. eumdem Gmel. l.c. p. 167-8., Amm. Ruthen. n. 90., et Pallas. It. 3. p. 271.

Saxifraga pentadactyla (Tournefort?) La-Peyr. *Flor.*, et Herbr., correcto cum Sm., et Don de denominationis exitu. T. a La-Peyr. non citatur.

La-Peyr. Hist. abr. Pl. Pyr. p. 235. n. 43., Sering. in DC. Pr. P. 4. p. 30. n. 60., DC. Dub. p. 210. n. 24., Don Monogr. Saxifr. n. 77. Engl. l.c. p. 30. Mongr. n. 87. S. ladanifera *b* Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 301. n. 38. La-Peyr. Hrb., et S. mixta var. tenuifol., etc. La-Peyr. Hrbr., et S. nervosa var. La-Peyr. Hrbr.? S. pentadactyla Don. Saxifr. La-Peyr. Fl. Pyr. p. 64. t. 40.

♃ Flor. Jul. Aug. ineunt. Fruct. Aug. In editior. Pyren. medior. (vix), aurig. et orientalibus.

Legi in Pyr. septr. aurigr. *a la Cuma d'Angarzià* die 28. Jul. 1851; in Pyr. or. *a la Cuma de la Grava*, die 24. Jul. 1837. Habui e Pyr. orient. (m.e *Canigou* exploratissimo?) de Herbario Coder ab ejus filio: et huic speciei traherem specimen ex *le Port de Venasques*, sin. nom. a Timbal. acceptum. Vidi ex rupe *Vallubera (Andorra)*. Abundat in montibus editis Pyr. or. vulgo *le Puig Perich*, et *le Puig Carlit*, versus summitates: reperitur *au Mont Llaurenti*. *A la Combe des Porteils*, *Cabana forestière (Capsir)* legebat Gautier.

Magna speciei affinitas cum *Saxifragis exarata*, *nervosa*, et *geranioide:* possideo specimina, quae inter *S. geranioidem*, et *pentadactylam* an hybrida, an intermedia ne dicam anceps haereo; alterum ex *le Lac de la Nouse*, lectum Aug. 1839, alterum e Pyr. or. a Coder. fil. acceptum; stirps hujuscemodi videtur propinqua *S. pentadactylae* Sm.

Visciditas plantae in macrioribus individuis solemnior est, magisque se prodit sub plantae exsiccatione, nec apparet in stirpe in solo natali explorata. Folia inferiora generatim pedato-trifida, laciniis lateralibus interdum bifidis, aut bilobis, omnibus linearibus, sulcatis. Petala obovata, calyce duplo longiora, alba, ad unguem viridia, tristriata non tantum, sed trisulcata etiam, et ita, ut petalorum analogia cum foliis ostendant; insuper in extrema petalorum parte totidem eminentiae apparent solemniores quam in foliis, in quibus plerumque nullae eminentiae vel inflationes conspiciuntur; addas, quod petalorum lamina vitro inspecta undique punctata decernitur. Genitalia e viridi flavicantia; antherae luteae. Odor plantae, ut in affinibus, sub-citratus, gratus.

Huic attulerim potius *S. ladaniferam* a DC. Dub. p. 210. n. 23., quam illorum *S. pentadactylam*, quae *glabra* etc. mihi sane obscura planta evenit.

Plura contra veritatem de hac specie dicta sunt, scilicet a La-Peyrouse, *Flor.* p. 64., *petala enervia;* a DC., *Fr.* 4. p. 374. n. 3583., *planta nullimode viscosa;* a Seringe, in DC. Pr. P. 4. p. 30. n. 60., *glabriuscula non viscosa*, sed illico, manifesta contradictione, *folia plus minus gummifera;* a Loiseleur, l.c., *folia non viscida;* a Mutel, *Fr.* p. 408. n. 21., *non viscosa*, mox *resinosa*, *lobis foliorum integris*, etc. Sat bona est Grenieri descriptio, cum Godr. *Fr.* p. 646., quamvis eum non imitandum censeam declarantem hujus, et affinium specierum petala abunguiculata.

Sax. obtusifida Don Monogr. *Saxifr.* (in *Trans. Linn. Soc. Lond.* p. 13. P. 2. 1822. p. 416. n. 74.) affinis admodum dicitur cum *S. pentadactyla*, Ibid. p. 419-20. n. 77., cum qua forte identica est: patria ei Hispania, unde stat in Herbario Pavon, dein Lambert: et ego *S. pentadactylam* ex *Peñalara* Hispaniae a Nee lectam, sub nomine *S. petraeae* vidi in Herbr. Hort. bot. Matrit. *S. obtusifidam* praeterivit Engler.

Saxifraga hypnoides (Clusii) L. Sp.

Sed. alpin. ajugaefol. Clus. Pann. A. p. 491. n. 7. sin. ic. Koch p. 302. n. 30., Gaud. 3. n. 956., Gmel. Fl. Bad. Alsat. (sub S. sponhemica in nota) T. 2. p. 225., Leisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 302. n. 46., DC. Dub. p. 210. n. 25., Ortega in Quer. Esp. T. 6. p. 258., Don. Monogr. Sax. (dempt. Fl. Dan.) n. 104., et n. 505. sub quo comparat.; Engl. l.c. p. 49. Mongr. n. 97. La-Peyr. Herbr., et S. intricata var. major. ramosior La-Peyr. Herbr.; S. muscosa trifido fol. Tournf. Herbr., et Inst. r. hrb. p. 252. (et inde Elém. botq. p. 219.) ex Villar. et cum S. condensata La-Peyr. Fl.; S. rupestris Salisb. Pr. (sed paucae species non sunt rupestres! hinc Linneanum nomen, in tanta synonymorum farragine, toleravi). S. cantabrica Boiss. Reutr., ex Englr. La-Peyr. Fl. Pyr. p. 57. t. 32., Engl. Bot. v. 7. n. 454., Vill. Dauph. T. 4. p. 674. n. 20. t. 45., Moris. Hist. pl. Oxen. 3. S. 12. p. 179. n. 26. t. 9. f. n. 26., Pluk. Phytogr. t. 57. f. 7.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Sept. In Pyr. oriental. nemusculis mont. inferioribus.

Habui ex nemore *de la Roubine près Bagnouls sur mer* a Massot. Reperitur in valle *de Llo*, et secundum Pourret *au Mont Llaurenti*.

Clusii locum cum G. Bauhino, Morison, et Tournefort adduxi: aliis foret potius *S. chamaepityfoliae*.

Quaedam ad specimina pyrenaea observavit Host Fl. Austr. p. 512. n. 40. Babington in Man. Brit. Bot. ed. 5. (1862) sub hac specie comprehendit *S. platypetalam*, *elongellam*, *leptophyllam*, et *denudatam* Sm. l.c. p. 135. n. 11. Visis figuris, non me in laevem detorqueo partem. *S. elongellam* Sm. et *S. platypetalam* Sm. in *S. decipientem* infert Engler (in *Linnaea*), *denudatam*, vero Don ad *hypnoidem* prius adductam, in Monographia formam vulgarem *decipientis* (p. 187.) declarans.

S. *Camposii* Boiss., Reut. Pug. p. 47., ab Engler in *Linnaea* V. 35. (1867-8.) p. 848. (ast non ita in Mongr. *Sax.* p. 168. n. 83.), Pyrenaeorum incola dicta, mihi non innotuit. E dictis de ea dubius haereo, num lusum *S. pentadactylae*, aut *hypnoidis*; num stirpem hybridam contrectaverint scriptores isti.

Saxifraga sedoides (Seguier) L. Sp.

Seguier Veron. l. infr. c. Bert. 4. p. 501. n. 34., Gaud. 3. n. 949., Sering. in DC. Pr. P. 4. p 23. n. 30., La-Peyr. Fl. Pyr. p. 47., Wulf. Fl. Nor. n. 888. S. sedoid., et S. Hohenwartii Sternb. Koch p. 303. ns. 32. 33., Engl. l.c. p. 58. La-Peyr. Herbr. Wulf. apud Jacq. Miscell 2 .p. 134. t. 21. f. 22., Scop. Fl. Carn. ed. 2. p. 295. t. 15., Sturm. Heft 35. Sternb., Rev. Sax. p. 26-7. ns. 41. 42. t. 7. f. 2. a. b, et Ibid. fig. med. (Hohenw.), et t. 9. b fig. supr. item, Suppl. 2. p. 61. n. 105. sin. fig; Seguier Pl. Ver. Suppl. p. 203. n. 5. t. 5. f. 3.

♃ Flor.   Fruct.   In Pyr. Arag. ex Asso; in Pyr. septr. med., et orient. rara.

Habui e Pyr. or. de Herbario Coder ab ejus filio. In montibus *Yzas, Soba, Formigal (de Sallen)* indicat Asso Arag. En. n. 73. *Au Pic de Ger* vivere dicunt Galli, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 15. p. LXIII.; in m.[e] *Llaurenti* Pourr.; diffidit Timbal (Llaur. p. 352.), an forma laxa *S. variantis*. Speciem rarissimam nullibi ego vidi, nec eam enumerat Dulac. Specimina Pyrenaea, vel ut melius loquar, Coderiana pertinent eae varietati, quae *S. Hohenwartii* Sternb., merito a Don Monogr. *Sax.* n. 67., et a Seringe cum *S. sedoide* apprehensa. Huic formae proximior est *S. glabella* Bertoloni, quam Seringe, Tenoreo indulgens, ad *S. exaratam* appropinquat in DC. Pr. P. 4. p. 26. n. 44. *S. Seguieri* quoque huic *S. sedoidi* valde proxima est, adeo ut, ne quidem ceu varietatem distinxerit Don, qui tamen illius figuram *pessimam* declaravit.

S. ciliaris La-Peyr. etc. huc ad modum observationis referas, demptis lacunis.

Saxifraga ciliaris La-Peyrouse! Herbr. et *Hist. abr. Pl. Pyr. Suppl.* p. 65. e Pyr. septr. med. editior. ♃.

Visam in Herbario La-Peyrouse ego dubitavi num esset forma *S. sedoidis*. Bentham (*Cat.* p. 118) lusum suspicabatur *S. androsaceae*, vel *multinervis*. Timbal dicit se eam offendisse sub *le Port de Venasques*, et dubitavisse num foret varietas *S. pubescentis* Pourr., ei *S. mixtae* La-Peyr.: et haec est Grenieri sententia ab Engler suscepta. In *Excurs. Gar. Nogr.* p. 74. stirpem *au Port de la Hourquette*, et ad *Siat* indicat Timbal. Clos (*Revis. Herb.* La-Peyr.) in suspicionem incidit, ageretur ne de planta hybrida e *S. multinervi*, et *planifolia*?

Saxifraga planifoiia (Micheli)-La-Peyr. *Fl.*

S. alpin. pallid. lut. foliis latiusculs. non incis. radic. crass. Michel Pl. Rom. Neapol. exsicc. in Herbr. Vaill. La-Peyr. Fl. Pyr p. 31. n. 6., Hist. abr. pl. Pyr. p. 225. n. 6., Engl. l.c. p 54. Koch p. 303. n. 34., et Add. em. p. 445. (expunct. evidentr. var. *b*); Gaud. 3. n. 951., Bert. 4. p 504. n 36., et V. 5. p. 627., DC. Dub. p. 209. n. 13. La-Pe r. Herbr., partim. All. Fl. Pedm. 2. n. 1528 tab 61 f. 2., Sturm Heft 40., Sternb. Rev. Sax. p. 28. n. 43. t. 7. f. 3., nec amplius! Suppl. 2. p. 63. n. 109

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. In editior. Pyr. medior. or., praesertim septentrionalium.

Habui e Pyr. orient. de Herbr. Coder ab hujus filio. Repertam fuisse ajunt *à Campvieil*. Quidam adhuc cum hac commiscuere vellent *S. Seguieri* Spreng., et forte non immerito; et ejusdem *S. muscoidem* quoque, dummodo expungatur La-Peyrousiana figura citata a Spreng. Novr. pl. Cent. n. 38. Varietas **b** atropurpurea Koch l.s.c. pertinet evidenter ad *S. Facchinii* Koch Add. em. p. 445., eam ad *S. sedoidem* referre dixit Bertoloni 5. l.c., ut puto, re extemplo judicata.

Saxifraga multinervis (Columnae) Dulac *Fl. Hauts. Pyrns.* n. 838.

Columm. Ecphr. 2. p. 66-7. f. 3. S. androsacea L. Sp., Koch p. 304. n. 36., Bert. 4. p. 498. o. 32., Gaud. 3. n. 952., DC. Dub. p. 209. n. 14. S. andros. La-Peyr. Herbr.; S. andros., et S. monoflora Wulf. Nor., S. tridens Jan in litter. ad Engl. Thlaspi folus Globulariae affine, sive Alsinaefolia cum Myagrifolis J. Bauh. Hist. pl. 2. 1. 22. p. 926., Herbr. Michel. Targ. Jacq. A. 4. p. 47. t. 389., Sturm Heft. 23., Scop Fl. Carn. ed. 2. p. 295. t. 16. vix. Hall. Opusc. bot. It. Helv. p. 292. t. 2., et Hall. Comm. Nor. 1735. t. 1. f. 3. ex Don. Sternb. Rev. Sax. p. 42. ns. 61. 62. t 11. f.ae 4. 5., et t. 9. b fig.a, et Suppl. 2. p. 64. n. 111. t. 7.; Duchsn. Pl. ut. ven. Atl. t. 96. f. extr., Poir. Hist. pl. Eur. t. 100. mal. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 476. t. 9. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. in editis editioribusque Pyr. medior. orientalium.

Legi in Pyr. or. Valle *de Planes*, die 4. Aug. 1836, inque Valle *d'Eynes*, die 23. Jul. 1839. Habeo a Deville ex *le Pic du midi*. Vivere in m.e *Neouvieille*, et in *Mont-Perdu* dixit Ramond, confirmavit Bordère.

SECTIO 7.a NEPHROPHYLLUM Gaud.

Saxifraga tridactylites (Tragi) L. Sp.

Trag. St. h. p. 401-2. sin. fig. Bert. 4. p. 491. n. 30., (excl. var. *g*); Willson apud Hook. Bot Miscell. 3. (1833) p. 110. n. 31., Moris Sard. 2. n. 494. Don Mongr. Sax. n. 99. S. controversa Sternb., et S. tridact. Koch p. 301. ns. 37., 38., S tridact.; et S. petraea Gaud. 3. ns. 953-4., (excl. var. *c*); DC. Dub. p. 211. ns. 27., 26. S. annua La-Peyr., S. petraea Ramnd. Pic du midi. Gren. Godr. Fr.: S. muralis Salisb. Pr.; S. trifida Gilib. Exerc. phytol. Engl. Bot. v. 7. n. 501., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 52., Schk. Handb. t. 119., Fl. Batv. v. 5. t. 322., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n 241., Berger. Phytonomat. p. 21. cum tab., Sv. Bot. v. 7. n. 476., Sturm Heft 33. bis., Wulfen apud Jacq. Collet. p. 197. t. 12. f.a 1. 2., Sternb. Rev. Sax. p. 44. n. 64. t. 17. f. med., et p. 43. n. 63. t. 16. f.a 1., ad 5., et 6., et 17. fig.ae laterales controvrs., et Suppl. 2. p. 88. n. 159., et p. 87.

n. 158., Fl. Dan. t. 38., et Flor. Dan. t. 1517. All. Specim. p. 17. t. 3. f. 1. petr., et Fl. Pédm. 2. n. 1587. t. 22. f. 3. ead. Sabb. Hrt. Rom. T. 4 t. 82., Zannich. Vnz. p. 235 t. 226. Scop. Fl. Carn. ed. 2. p. 296. t. 16., Le Maout. Decsn. Botnq. 1868. p. 261. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 26. t. 1. n. 34., Lob. Obs. p. 249. f. 3., Icon. t. 469. f. 2., Dod. Pempt. p. 112. f. infr. 2.a Tabern. Krtb. 2. p. 1194. f. 3., Icon. t. 805. f. 1., et Kr. 2. p. 1088. f. 1., Icon. t. 709. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12 p. 479. t. 9, f. 31.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun.

Legi in Pyr. Arag. ad *Benavarre*, die 19. Maj. 1846. Habeo a Deville e *Tarbes*.

Stirps saepius erubescens, praesertim vero in caule, inque pedunculis, minus in foliis, et in calyce, et quoad hunc minus in tubo quam in dentibus, ut in foliis minus in pagina inferiore, quam in superiore. Petala cuneato-obovata, sub retusa; ea *obcordata* cum Seringe in DC. Pr., et cum DC. Duby, Dietrich A., declarare nequiverim; nec *obverse lanceolata*, cum Bertoloni, aut *spathulato-lanceolata* cum Puccinelli, non *obovata* tantum cum Heller, Smith, Sadler, Host, Withering, Kirschleger, etc. vel *obovata*, *truncata*, cum Spenner aut *obovata*, *truncato-obtusa* Don, et vix *obovato subretusa* cum Ledebour, minimeque cuneato-elliptica cum Moris, aut *rotundato-ovata*, *integra*, ut ea dicit Bromfield, etc., et ea trinervata percepi, vena media, vel nervo medio evidentiore (quod non declarat Don). Non semper in siccis provenit, ut plures dictitant; vidique in solo submadido nascentem, itidemve in Alpibus contingere testatur Gaudin. In statione plantae designanda Candolleum (*Fr.* 4. n. 3576. in tectis, et muris) vicit La-Peyrouse, locis pro ea recognitis, montibus, eorumve convallibus ad rupes, muris, tectis, ruderibus, (*Hist. abr. pl. Pyr.* p. 234. n. 39.). *S. controversa* Sternb. *Sax.*, Ser. in DC. Pr. P. 4. p. 34. n. 82., Koch p. 304. n. 37., ex Steven, Don, Moretti, Gussone, Wahlenberg (Fl. Svec.), Bertoloni, Visian (*S. parnassica* Boiss.), mera est *S. tridactylitis* varietas; quibus assentior, quamvis contrariam teneat opinionem etiam alpicola Gaudin, Halleri auctoritate fultus. Reapse ego in Pyrenaeis hanc formam viventem non percepi, quam invenerunt in Pyr. septr. med. *au Pic du midi*, et *au Trou de Montariou* Ramond, ex DC. *Fr.*, *au Port de Venasques* alii ex Gren. *Fr.*

Speciem Gesnerus primus ad proprium genus retulit; videas notas ad Tragum e manuscriptis indicatis in l.s.c. p. 27.

Tertium genus dactyli, tenuis nascitur in parietinis aut tegulis Plin. Nat. h. l. 24. c. 19. vel 119.; hoc suspicatur Fée, in Plin. ed. Panch. T. 15. p. 235., num ad *Festucam rigidam* foret trahendum? Aliis videbatur *Sedi species*, et potissimum *Sedum stellatum*. Mihi potius *Saxifragae* species, probabilius haec eadem *S. tridactylites*. Sed supersedeo.

In suspicionem veni, *S. Bellardi* All. e sinistra foecundatione scatuisse.

Saxifraga alba (Brunfelsii) Trag., Lonicer., Gesner., Lob., Dod.

Brunf. Herbr. 1. p. 185. S. **granulata** L. Sp., Koch p. 305. n. 40., Bert. 4. p. 486. n. 25., Gaud. 3. n. 946., Moris Sard. 2. n. 492., DC. Dub. p. 211. n. 28., St. Hilr. Morph. p. 239. lin. 3-ult., Gren. Jur. p. 300. S. granul. La-Peyr. Herbr., et S. cernua La-Peyr. Hrbr., partim; S. granul., et S. bulbifera Pourr. Herbr. Matr., Colmeir. Cat. pl. Catal.: S. penduliflora Bastrd., DC. Fr.: S. hispanica Coss., S. carpetana Boiss. ex Dufour, Madrid. 1868-54.: S. graucescens Reut. Pug., ipso fate in Bull. Soc. botq. Fr. 2. p. 643., quod ego perviderain; S. graeca Boiss., Heldr. Engl. Bot. v. 7. n. 500., Cart. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2 t. 52., Fl. Dan. t. 514, Schk. Handb. t. 119., non adeo bene de ratice; Drev. et Havn. Ch. pl. Eur. T. 1. p. 8. t. 6., Berger. Phytonomat. 2. p. 47. cum tab. Schub. Icons. t. 22. f. 8. Turp. in Dict. Sc. Nat. Atl. Dicot. t. 197., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 243., Schrank Fl. Monac. t. 77., Sturm Heft 6., Sv. Bot. v. 7. n. 500., Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 10. Ord. 2. cum tabs., Turp. Fl. med. T. 6. t. 315., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 51. t. 345., Woodv. Hook. Med. bot. V. 3. p. 550. t. 197., Fl. Bat. v. t. 1056., et t. 1151. fl. pl. Trag. Imag. p. 162.,

Simon Paull. Dan. 2. p. 132. cum fig.a, Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 17. f. 146., Lonicer. Nat. h. crt. 220. B., Lob. Obs. p. 335. f. 2., Icon. t. 612. f. 1., Dod. St. h. [illegible] Hist. pl. (gall.) p. 203 f. 1., Pempt. p. 316. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p. [illegible] Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 479. t. 9. f. 23. J. Bauh. Hist. pl. 3 [illegible] p. 7[illegible]. f. 1.

⊙, ⊙⊙ Gren., ♃ generat. Flor. Apr. Jun. Fruct. Jun. Jul.

Legi in Pyr. or. m.e *de Ceret* valle *de Raynes*, die 1. Jun. 1843. Habeo a Deville ex *le Port de Sia!*

Petiolus canaliculatus, basi dilatatus. Petala cum venis praecipuis tribus; iisque prominentibus, virescentibus, lateralibus saepius ramosis.

Multum variat statura et habitu; interdum planta simplicissima, nana, subuniflora, alias caespitosa, densa, ditissima, luxuria florum spectatissima: cf. etiam Timbal *Mass. Arbas* p. 94.: reperitur etiam floribus plenis (ut ajunt) iis in locis praesertim ubi ex hortis migrans fertilem adepta est solum. Non ego noviter, cum Gren. Godr. *Fr.* p. 642., distinctionem S. *corsicae* ceu specificam recipiam, quam jam refellerunt DC. Duby, Seringe, Bertoloni, Rostan, Engler; olim S. *Russi* Presl. Huic affinis et similis species S. *cernua* L. per errorem, vel infida auctoritate indicata est in Pyrenaeis a Sternb., Rev. *Sax.* 2. p. 30. n. 49., ab Englr. Mongr. n. 27.

Virtutes medicae huic plantae tributae pendent a putatis Patrum synonymis ei false adductis.

SECTIO 8.a **MICROPETALUM** Tausch.

Saxifraga rotundifolia (Gesneri) L. Sp.

Gesn. Hrt. Germ. crt. 278. b Sanic. alpin. alia. Koch p. 305. n. 43., Bert. 4. p. 482. n. 22., Gaud. 3. n. 944., DC. Dub. p. 212. n. 34. La-Peyr. Herbr.; S. orientalis Boiss. Diagn. Pl. cr., ex Griseb. Rum. Bith. S. lasiophylla Schott. et forte S. pubescens Schott, ex Neilr. Croat.; S. Heuffellii Schott. est lusus glandulos. S. angulosa Sch., S. chrysosplenifolia Boiss., S. heucherifolia Griseb. Sch.; S. fonticola Ker., S. olympica Boiss. cum S. taygetea Boiss., ex Engl. Flor. Graec. Sibthrp. C. 1. p. 71. t. 377., La-Peyr. Flor. Pyr. p. 50. t. 25., Sturm Heft 33., Bad. Herb. Fr. t. 327., Sternb. Rev. Sax. p. 17. ns. 24, 25. t. 5., et Suppl. 2. p. 15. n. 23., Curt. Bot. Mag. t. 424., Mill. Icon. t. 141. f.a media. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. P. 2. fasc. 1. p. 19. t. 10. f. 25., Clus. Pann. A. p. 439-40. fig., et p. 441., Rar. pl. h. l. 3. p. 307, f. 2., Camer. Epit. p. 764., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 707. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 478. t. 9. f. 12. infel.

♃ Flor. Maj. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. orient. Vivere in Pyr. med. septentr. expresse negavit Deville, nec eam enumerat Dulac, neque ego eorum sententiam abnuerim.

Legi in Pyr. septr. auriger. sub *le Mont Llaurenti*, l.d. *Barbugliera*, die 4. Aug. 1843.

Caules, petioli, et pedunculi cylindracei; pedunculi tamen ad foliorum insertionem quidquam superne applanati. Petala bene a Koch descripta: amores a Vaucher, *Hist. phys. Pl. eur.* 2. p. 539. Synonymon *S. repandae* Sternb. *Sax.* confirmavit Steven in observationibus ad *Saxifragas* Taur. Caucas. n. 2., ipseque Sternberg mox Suppl. c. Eamdem ex Willdenow datam a Baumgart. Transilv. n. 758., ipso Baumgartenio dubiam, ad *rotundifoliam* sine more adduxerunt Griseb. et Schenk, It. Hungr. n. 126. Sed et *S. heucherifoliam* Griseb. et Schenk nec non *S. fonticolam* in eamdem sese ingerere speciem visum est Neilr. *Hung. Slav.* p. 52., quae synonyma denique confirmata sunt ab Engler, nec controversiam timent.

Chrysosplenium Tabernem., Tournefort.

Chrysosplenium alternifolium (Dodonaei) L. Sp.

Dod. Hist. pl. (gall.) p. 203. f. 2. (non Pempt.), nec seqs. spec., ut voluit G. Bauh. St. h. Comm. p. 316. Koch p. 306. n. 1., Bert. 4. p. 447. n. 1., Gaud. 3. n. 927., DC. Dub. p. 211. n. 1. Ch. ovale Schur lusus existimatur; Ch. rotundifolium Schlechtend., ex De Chamiss. Linn. 6. Engl. Bot. v. 1.

n. 54., Flor. Dan. t. 366., Schk. Handb. t. 108., Gaertn. Fr. Sem. pl. 1. p. 208. t. 44. f. 7., Lamk., Ill. t. 374., Sturm Heft 12., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 3. p. 37. t. 72., Schrank Fl. Monac. t. 166., Berger Phytonom. p. 57. cum tab., Labr. Heg. Ic. Helv. fasc. 30. t. 2., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 241., Krock Fl. Siles. 2. n. 602. t. 2.; Sabb. Hrt. Rom. T. 2. t. 51., Fl. Batv. t. 1141, Schub. Icons. t. 21. f. 7. Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1113. f. 3., et p. 1114. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. p. 707. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 477. n. 8. t. 8. f. n. 8.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. or. editior. rar.
Legi supra *Mont-Louis*, l.d. *le Bac de Bolchera*, die 13. Jul. 1839. Florum involucrum tum quadrifidum, tunc quinquefidum, et stamina octo aut decem. Hoc aut ceu variabile, aut semper idem de utraque specie (cum sequente) plures sustinuerunt: cf. ad rem praesertim Moench Hass., Leysser Hal., Leers Herborn, Reichard Syst. pl., Baumgrt. Lips., et Transsilv. Lightf. Scot.

Mihi, cum Koch, haec res *fortuita potius*, *sive monstrosa magis quam normalis* visa est. Species in Pyrenaeis rarissima: mihi obvia tantummodo l.c., et ibidem proxime ad *Planes*. Timbal reperiit eam in Pyr. Catal. Vallibus *Baños*, et *Juéla*, *Excurs. Gar. Nogr.* p. 74. Non novit, aut certe speciem non distinxit G. Bauhinus, qui Dalechampium vidit, sed eum attente non perpendit; cf. G. Bauh. Phytopin. p. 610., Pin. p. 309. *b* n. 3., itemve Animadvers. in Hist. pl. Lugd. p. 56. Hac de re non video Professorem Basileensem reprehendisse Morison. Non iste, nec Ray, Hist. pl. 1. p. 207., tam solemne discrimen de alternatione, aut de oppositione foliorum animadverterunt. In speciebus adeo similibus curiosum tractationis argumentum praeberet!

Chrysosplenium oppositifolium (Penae, Lobelii) L. Sp.

Sax. aur. Pen. Lob. Advrsr. p. 267. Koch p. 306. n. 2., Bert. 4. p. 448. n. 2., Gaud. 3. n. 928., DC. Dub. p. 212. n. 2. La.Peyr. Herbr.; Ch. alpinum Schur., et Ch. glaciale Fuss. var. existimo. Engl. Bot. v. 7. n. 490., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 50., Fl. Dan. t. 365., Drev. et Hayn. Ch. pl. Eur. T. 4. p. 1. t. 76., Sturm Heft 4., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 242., Fl. Batv. v. 10. t. 747. Lob. Obs. p. 336. f. 1., Icon. t. 612. f. 2., Dod. Pempt. p. 316. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1114. f. 2., Morison Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 477. n. 7. t. 8. f. n. 7.

♃ Flor. Apr. Jul. Fruct. Jul. Aug.
Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, die 23. Jul. 1836. Habeo ex *Hourmigué*. Observavi in m.e *Aloña* supra *Oñate*, in Valle *d'Aspe*, ad *Cauterets*, *Luz*, circa *Luchon*, in Valle *de Aran*, prope *Olot*, *al Colsacabre*.

Dicit Willich (De quibusd. plnt. Observ. p. 7.) se non vidisse folia radicalia in hac specie, eaque constanter se reperisse in *Ch. alternifolio*. Ego in planta bene evoluta video rhizoma repens gerens folia parva, saepius decolorata, e quorum axillis radices prodeunt. Sermone communi non sunt haec folia radicalia? Non sunt eadem ac illa observata a Willich in superiore specie? Majora, evidentiora, magisque in *Ch. alternifolio* perdurantia?

Quoad synonyma, De Chamisso Pl. Arct. exped. Romanzoff, in Linnaea T. 6. (1831) p. 557., excludit *Ch. oppositifolium* Walth., et refert *Ch. repente* Link Lusit., *Ch. kamtschaticum* Schlechtnd. Pat., et addit: « *Vix dubitantes hic revocamus etiam Ch. Kamtshaticum Fisch, nepalense Don, et dubium Gay in DC. Pr.* Quod postremum novo nomine *Ch. ovalifolii* distinctum sustinet Bertoloni, 4. p. 449. n. 3., e Calabria: dum *Ch. Kamtsch.*, et *Nepal.*, characteribus e seminibus eductis, videntur alienae species. Maximoviez, qui contra Michaux, Pursh, et Torrey, neque *Ch. americanum* Schevein, seminibus hispidis praeditum, cum *oppositifolio* comprehendi sinit, cf. Maxim. Prim. Flor. Amur. p. 121. sub n. 309.

Curiosum est observare in Apennino Italiae, ex meis observationibus, ad Gottingam, ex Willich Obs. c. p. 7., in Thuringia ex Salzmann, mecum olim voce, in Italia superiori ex Comolli Flor. Comens. 3. ps. 89-90., ad Noricam ex Wulfen, in Helvetia, ex Gaudin, in Duc. Wirceburg. ex Heller, in Marckia-Brandenburg, ex Dietr., in Austria superiore, ex Host Austr. p. 499. n. 1., in Impero Rossico ex Ledeb. Fl. 2. ps. 226-7., *Ch. alternifolium* frequenter occurrere, *oppositifolium*, e contra rarissime aut vix inveniri. In America septr., ex Nuttal, Pursh, Hooker (Bor. Amer. p. 242. ns. 1, 2.), in Pyrenaeis, in Lusitania, in Anglia, (non sic in Scotia), ex Smith, Sowerby, et Hooker, ad Lutetiam ex Cosson et Germain, in Istria, et Hungaria ex Host l.c., in regione Rhenana ex Kirschleger, contrarium evenire, quum *Ch. oppositifolium* facile obvium fiat, rarum, aut vix unquam *alternifolium* appareat. Notandum quoque est, quod *Ch. alternifolium* in Pyr. septr. auriger., cum oriental. finitimis, non sese extendit, dum Pyrenaei orientales prae illis mitiores sunt. In agro Friburgensi ex Spenner (p. 806.) montana, et subalpina loca incolit *C. oppositifolium*. Humliora *C. alternifolium*. In Transylvania videntur ambae species frequentissimae: cf. Baumgrt. p. 337-8., dummodo *Ch. oppositifolium* Baumgrt. revera cum nostro identicum, nec cum Fuss. (Trans. n. 1209.) species propria (*Ch. glaciale* F.) constituat, quod vix credo.

Ord. 71. CRASSULACEAE DC.

Cotyledon Hippocr., Dioscor., *Umbilicus* Matth., Caesalp., DC. Dum DC. Linnaei *Cotyledon* in duo genera dispertivit, nomina generica superficialiter considerata eis adposuit, non considerans, quod si *Umbilici* nomen pro specie prototypa, paucisque aliis sat aptum erat, a reliquis generis speciebus abhorrebat. Restituo ego nostro generi *Cotyledon* Hippocratis, Dioscoridis, Nicandri, Plinii, etc., quamvis neque hoc optimum, siquidem ejus etymologia aliquid cavi significat, quod de omnibus generis foliis dici nequit, relatum vero ad alias plantae partes, paucissimis stirpibus deneganda fuerit denominatio. Caeterum *Umbilicum*, inter Dioscoridis synonyma repertum, susceperunt boni antiqui, nomen e foliorum forma desumptum, alludendo pulcherrimo omnium umbilico, venustatis, et voluptatis Deae. Quomodo Candolleus penduli specificum nomen quaesierit de stirpe almae Veneri dicata, non percipitur, nisi eo dormiente factum; quapropter denominationem specificam a Dioscoride indigitatam, amplexam ab Italis meis Mat- thiolo, Anguillara, Caesalpino, Castelli; a Germanis etiam Gesnero, Catal. ert. 140. vers., a Rauwolf, Hodoep P. 1. c. 9. p. 118., ego sanctissime restituendam duxi. Patet *Cotyledon* DC. aliter esse denomi- nandum, dummodo hae duo genera denique confirmanda reapse fuerint. qua sententia plures, inter quos Ledeb. Fl. Alt. 2. p. 198., recedunt.

Cotyledon umbilicata (Hippocr., Dioscorid., Nicandr., Plinii) Lamk. *Fr.* 3. p. 59.

Plib. Nat. h. l. 25. c. 13. Hippocr. Nat. mul. p. 571., Dioscr. l. 4. c. 90., Nicand. Ther. v. 681., Wilson apud Hook. Bot. Misc. 3. vel 101. C. Umbilicus L., Bert. 4. p. 691. n. 1., Gaud. 3. n. 1029., Umbilicus pendulinus DC. Pl. (1833) p. 116. n. 49., Moris Sard. 2. . 185. (excl. C. horizont.); La-Peyr. Herbr.; C. Umbil., Crass., et cum Dub. p. 201. n. 2. C. Umbilicus Scribon. Larg. 2. c. 55.,

et Umbil. pendul. Benth. Cat.; Cotyliphyllum Umbilicus Link Handb.; Umbilic. Veneris Ruell., Gesnr., Matth., Caesalp., Rauw. DC. Pl. Crass. t. 156., Engl. Bot. v. 5. n. 325., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 5. t. 35., Sabb. Hrt. Rom. T. 1. t. 35. Matth. p. 1122., Comp. p. 771., ex hoc strictius Lampe de Cymb. veter. ad p. 144., Camer. Epit. p. 858., Dod. St. h. Comm. (1553) p. 39., Hist. pl. (gall.) p. 29. f. 1., Pempt. p. 131. f. 1., Lob. Obs. p. 209. f. 3., Icon. t. 386. f. 2. (sed transposita, utpote quae prima esse debebat); Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 63. f. 1., Bellon Obs. edit. a Clus. (1589) p. 124., C dex Paris. ex Lenorm. fol. 52. vers. Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1608. f. infr., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 683-4. f. 1.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. Per Cantabriam totam; inque calidior., solo calcareo.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 6. Jun. 1851.

Vidi pusillum, pollicarem, racemo florente computato, totumque coloris intense rubri, item ad *Rosas* ubi optime evolutum legi. Et lusus pumilus, floribus demum horizontalibus, bracteis pedunculo longioribus, linearibus, integris observatus est in Pyrenaeis secus iter e *Barèges*, ad *Pierrefitte*, testibus Bory et Chaubard, *Pélop.* n. 706.; isti ei adducunt *C. horizontalem* Guss., cui, nec nostro, ex Neilreich, Enum. pl. Austr. (in Maly) p. 210., spectat *U. pendulinus* Koch Syn., a qua prolatione, quamvis de Neilreich sententia parum persuasus sim, me abstinui. Praetuli Lamarckii denominationem, ne alterum synonymon alteri superponerem.

Cotyledon sedoides (Pourret) DC. *Voy.*, et *Fl. Fr.*

Sedum tetrandrum Pourr., et S. grandiflorum Pourr. Herbr. Matr. Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 333. n. 3. Umbilicus sedoides DC. Pr., et cum Dub. p. 201. n. 1. C. sedoid., et C. sediforme La-Peyr. Herbr.; Umbil. sessilis Dulac. DC. Mém. Fam. Crassul. (1828) p. 26. l. n. 27. (absq. descript.e) t. 4. f. B.

⊙ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. medior., orient. editiss., locis meridional. potius.

Legi in Pyr. Arag. sub *el Puerto de Venasques*, die 27. Aug. 1838, in Pyr. or. summit. montis *le Puig Carlit*, die 1. Sept. 1836; in Valle *d'Eynes*, die 21. Aug. 1839. Observavi *au Port de la Picade*, in latere Aragon.; supra *Salau* l.d. *la Cascade d'Ilias*, supra *Setcasas*, in Vallibus *de Llo*, et *d'Err*. *Umbilicus (Mucizonia) oreades* Decaisne apud Jacquem. Pl. rars. Ind. oriental. p. 62. t. 73. f. 2., hoc Pyrenaeorum perpulcrum *Cotyledon* commemorat. Degit in citata tabula sub nomine *Umbilici lutei* Decsne., non Webb Phytogr. Canar.

Sedum Colum., Plin., G. Bauh., Rupp., L.

SECTIO 1.ª **TELEPHIUM** Koch.

Sedum Rhodiola (Fuchsii, et Tragi) DC. *Fr.*

Fuchs. Hist. st. p. 664-5. Trag. St. h. p. 913. DC. Dub. p. 201. n. 1., Bert. 4. p. 678. n. 5., Asa Gray Man. Unit. Stat. ed. 5. p. 172. n. 7., Maxim. Pl. asiat. in Bull. Acad. Sc. Petersb. V. 11. (1883) p. 731. n. 5. Rhodiola rosea L., Koch p. 282., Gaud. 6. n. 2290., Schrank Enumer. pl. novar. (1811) p. 67. not. 1., Willson apud Hook. Tournef. of Bot. 1. (1834) p. 310. n. 11., Fisch. et Mey. Pl. Schenk p. 67. Not. La.Peyr. Herb. sin. nom. Sedum n. 953. Hall. Helv.; S. altaicum G. Don (excl. patr., et put. syn. Rhodiolae sibiricae ex Schrenk; Rhodiola odora Salisb. Pr.; Tetradium odoratum Dulac., R. sibirica Sweeth. Br. ed. 3., ex Fisch., Mey., S. elongatum Ledb., ex Herder; S. atropurpureum Maxim. ipso fatente. Engl. Bot. v. 8. n. 508., Schk. Handb. 4. t. 331., Flor. Dan. t. 183., DC. Pl. Crass. t. 143., Sv. Bot. v. 7. n. 456., Lamk. Ill. t. 819. Matth. p. 1021., Camer. Epit. p. 769., Lob. Obs. p. 212. f. 3., Icon. t. 391. f. 1., Dod. Pempt p. 347. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 65., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 381., Cord. Hist. pl. crt. 137. b f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 1229, fig.a. Icon. t. 846. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd p. 982. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 468. t. 10. f. 8. Lonicr. Nat. h. crt. 62. Alsat.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. mediis editior.; in Pyr. Catalaun.?

Legi in Pyr. septr. ad *la Cascade du Lac d'Oo*, die 5. Jul. 1838. Habeo ex *Aréign* a Deville.

Vidit hermaphroditum et decandrum Dahl, qui ad *Sedum Rhodiolam* reducendam esse contendit jam ab anno 1784., vel 1787 p. 30., et mox apud Roem. et Uster *Mag. bot.* 2. p. 37., quod et propriis innixus observationibus demonstravit, substinuitque DC. in Pl. succul. hist. V. 2. Dahli observationes confirmarunt et laudarunt Afzelius et Wadsberg, De Veget. Svecan. observats., in Roem. *Archiv.* V. 3. P. 1. (1803) p. 93. Obs. 12.

Nimium Linnaeo indulgens ab istis discessit Smith, qui scripsit: « *Flowers...... occasionally as it is said with both organs perfects, but this is usually in appearance only, and though Mr. Dahl has observed them to be sometimes five-cleft and decandrous, I cannot, for that reason, concur with the learned Schreber, in making the planta Sedum. See his Gen. pl. n. 839.* » Sm. *Engl. Fl.* 4. p. 246. In Gener. plant. edit. a Schreber, quae coram habeo, porro, conspicitur *Rhodiola* ceu genus proprium, V. 2. (1791) p. 693. n. 1532.; reapse in p. 839. proposuit cum Dahl *Rhodiolae* unionem cum *Sedo*, sed non effecit. Primi post Linnaeum conjunxerunt Haller, Ludwig, Scopoli.

Revera, jam Dillenius in litteris ad Linnaeum, datis *Oxford* 16. Maj. 1737. (cf. *Sel. corresp. Linn.* ed. a Smith T. 2. 1821. p. 94.) identitatem genericam harum specierum percepit; quam declaravit Hallerus quidem, in litteris ad Linnaeum, datis 8. Apr. 1746. et. 27. Jun. 1746. (ex eadem collect. ps. 387., et 394.), idem judicium, quamvis non ita absolutum prompsit. Quod optimum esse consilium meis quoque observationibus confirmavi, *Sed. Rhodiolam* attente examinando in Pyr. septr. auriger. supra *Salau à la Cascade d'Ilias*, die 24. Jul. 1852. Sunt adhuc qui hanc speciem, cum Matthiolo, aliisque bene multis, sumunt pro *Rhodia radice* Dioscr. l. 4. c. 45.; non ego, qui Anazarbei plantam ulterius indagandam duco, inquirendam inter stirpes Macedonicas, inter quas hoc *Sedum* vivere vitam mihi non constat. Reperta vera *Radice Rhodia* Dioscoridis, hoc *Sedum* aliud suscipiat nomen, et dicatur, si libet, *S. rosaceum*, ab odore radicis, cum Fuchsio, Lonicero, L.

Testibus Webb et Berthelot, Phytogr. Canar. 3. P. 3. p. 29. et p. 31., Pharmacopolae Saeculi XV. sumebant radices *Convolvuli scoparii*, vel debilioris adhuc speciei *C. floridi*, et e Canariis exportabant, easque pro *Ligno Rhodio* habebant, et venditabant. Sunt hodie etiam, qui *Convolvulum scoparium* pro *Ligno Rhodio* Antiquorum suscipiant.

Sedum latifolium (Caesalpini) Bert. Amoen. Ital.

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 262. n. 750., De Plants. l. 15. c. 26. p. 579. Crass. 1. Bert. 4. p. 694. n. 1. S. maximum Hoffm. Germ., Sut. Helv., Koch p. 283. n. 1., Moris Sard. 2. n. 170., God. Jur. Suppl. p. 86. S. Telephium *b* DC. Dub. p. 201. n. 2., Gaud. 3. n. 1030. S. Teleph. La-Peyr Hrbr. bis, partim. S. lusitanicum Poir. Herbr., viso apud Moquin; S. complanatum Gilib. Fl. Lith illustr. n. 274.? S. erythromelanum Braun Fr., ex Neilr.; Anacampseros formosa Haub.? Flor. Dan. t. 2174., Sturm Heft 83., Dietr. Fl. Bor. v. 2. n. 144., Sv. Bot. v. 7. n. 447., Reichnb. Pl. cr. C. 8. t. 727. f. 969., Plenck Icon. pl. med. T. 4. p. 51. t. 350. Clus. Hisp. p. 331-2., Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 66. f. 1., Lob. Obs. p. 212. t. 1., Icon. t. 390. f. 1., Dod. Pempt. p. 130. f. 1., Tabern. Krtb. 2. p 1227. f. 2., Icon. t. 845. f. 1., Camer. Epit. p. 411., Columm. Ecphr. p. 305., et p. 307. fig. Matth. Comm. ex edit. G. Bauh. p. 472. t. 1.. Barr. Ic. t. 838., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 682. f. 2.. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 468. t. 10. f. n. 6.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. potissimum; ibidemve non tantum cum *Olea*, sed in montanis etiam, locis meridiano soli expositis.

Legi in Pyr. Arag. supra *Castanesa* ad *Fontanina*, die 23. Aug. 1853. Habeo a Deville ex *Arrens*. Observavi supra *Luchon* ad *Cazaril*, in Valle *de Aran* ad *Vieille*, ad *Torla*, *Fontpedrouse:* Willk., Lang. Hisp. Pr. eum praeterierunt.

Petala pallide flava, sive ochroleuca intus et extus, ut fit plerumque. Sed vidi individua in quibus petala utrinque rubella conspiciebantur, colore in interiori lamina dilutiore. *A. formosa* Timb., *Mass. Arbas* p. 92. ceu nostrae speciei varietas mihi sese offert. *S. sanguineum* Orteg. DC. Pr., a Dietrich Syn. pl., quod ab illo indicatur " *In Aragoniae montibus Pyrenaeis ad Jaccam spectantibus* „ sive e descriptione, quam e loco nullum manere potest dubium, quin ipsissimum sit *S. latifolium*. *Sanguineum* nuncupavit Ortega e colore inspecto in lamina interiori petalorum, quod tamen, ut jam adnotavi, non semper habet locum, quum color iste appareat aliquando in ima petalorum parte tantum, vel etiam nullibi. Staminum filamenta, et capsulas aeque purpurascentia descripsit Ortega, quae in individuis petalis ochroleucis, vel pallidis donata, item pallida sunt, antheris quidem pallidis, vel tunc flavidis, sed et rubellis, aut purpurascentibus etiam, nisi effoetis. Lusum istum regeneravit Timbal cum suo *S. caerulescenti* edito in Reliq. Pourr. p. 70. Suscepta denominatione *S. maximi*, minus opportuna, quamvis antiquiore, Koch, Syn. ed. 1., et 2., eam tribuere Sutero, qui in Fl. Helv. Turici cusa, anno 1802 p. 270. sub n. 2. illud recepit nomen, citans Krocker, et Hoffmann, Germ. Krocker Fl. Siles. 2. (1798) p. 64. n. 685., fert *S. Telephium maximum.* Hoffmann, Fl. Germ. (1791) p. 156. n. 2., *S. maximum* nitide protulit. Hinc, procul dubio, illius denominationis iste habendus est auctor, non Suter, ut ferunt aliqui cum Koch, nec Persoon, ut volunt Boreau, Cosson, Germain. *S. latifolium* Bertol. (quod perperam DC. fecit Linkianum, ex *Handb.* 2. p. 24. n. 2.), denominatione a G. Bauhino mutuata, quamvis seriore (1819), aequius nomen judicamus, et praetulimus. Sed aliter facere debuisset Bertoloni si leges in alios conclamatas in se ipsum candide servavisset. *Fabariam* Matth. p. 636. inspexi, et neglexi.

De suo *S. hispanico*, ex Clusio ita denominato, non nisi in Herbario egit Poiret, saltem quantum compertum habui.

Qui attenderit confusioni Linnaeanae de suo *S. Telephio*, Sp. pl. p. 616. n. 1., mirabitur Fraas, Tenore, Sonder, Grenier, *(Jur.* p. 270.) fallacissimam Linnaei denominationem praeposuisse.

Anacampseros Thevenaei ceu peculiaris species Corbariensis describitur a Timbal, *Excurs. Corbrs.* p. 23. Num hujus sit loci *Telephium* Dioscor. l. 2. c. 216. (ult.), Nicandr. Ther. v. 873., Plin. Nat. h. l. 27. c. 13. vel 110., ego confirmare non auderem. Hoc imperato fuit *Raynaudetia mediterranea* N.; aliis *Cerinthes* species, ex Codice Biblioth. Caesar. Vindob. (cf. Balog apud Uster Delect. Opusculor. bot. T. 1. p. 267.), quam in *C. minorem* fixerunt, annuente etiam Sibthorp. In hunc nodum redeam sub *Raynaudetia* ad p. 1706.

Giliberti synonymon, mihi dubium *S. vulgaris* Link En. esse vult Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 180. n. 11.

Sedum purpurascens (Brunfelsii) Koch Syn. ed. 2.

Brunf. Herbr. 1. p. 214. (et p. 216., ubi dicit hoc esse Scrofulr. mēdian. Hieronym. Herbarii). Koch p. 284. n. 2., God. Jur. Suppl. p. 87. S. Telephium *a* DC. Dub. p. 201. n. 2., Gaud. 3. n. 1030. (quidq. expurg. syn.). S. Teleph. b. Mey. Hanov. Jungst Westf.; S. intermedium Desegl., et S. con-

troversum Bor.? S. Teleph. Engl. Bot., Telephium purpurascens Fuchs. S. Anacampseros Pourr. [illegible] S. Brunfelsii Bor., Anacampseros angustifolia Timb. Arbas? Engl. Bot. v. 19. n. 1319. [illegible] ed. Grav. V. 2. t. 59., Schrank Fl. Monac. t. 300., Sturm Heft 83. Reichnb. [illegible] C. 8 t. 726. f. ed. 1. t. 210., f. 968., Fl. Batv. v. 2. t. 145. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 17. f. 149., Fuchs. Hist. st. st. p. 801., Egenolph. Herbr. imag. crt. 29. (p. err. 28.) b. fig. extr., Lonicer Nat. h. crt. 61. B. Lonicr. Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 175. f. 1. Trag. St. h. p. 373., Dod. St. b. Comm. (1553 p. 41., Hist. pl. (gall.) p. 39., Lob. Obs. p. 211., Icon. t. 389. f. 1., Pempt. p. 130. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 66. f. 2., Tabern. Krtb. 2. p. 1227. f. 1., Icon. t. 841. t. 2., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 681. f. 1., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 467. t. 10. f. 4. n. 1.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. or. editioribus. Legi supra *Mont-Louis*, in nemore *de Bolchera*, die 28. Aug. 1837. Vidi ad *Mongarry*.

S. Telephium Flor. Dan. t. 686. ad qualem speciem melius adduceretur dicere non auderem, quia folia ostendit basi cuneata, angustata, ad dimidiam illorum partem integram, versus apicem serrata, nulla opposita; paniculam foliaceam, gerentem foliola integra; caeterum paniculam apertam, laxam, corollas rubras, ad petalorum ungues, et centro earum albas: ad *S. lividum* Bernh. citat Sonder Fl. Hamb. 1851 p. 247. n. 2. in capite, cui supra expensam Flor. Dan. figuram refert.

Sedum purpureum (Fuchsii) Baumgrt. Transylv. 3. p. 346. n. 2251.

Fuchs. Hist. st. p. 800. credo., quamvis album dicat, et alii latifolium voluerint. Tausch Bot. zeitg. 17. 2. S. Fabaria Koch Syn. ed. 1., et ed. 2. p. 284. n. 3., Gren. Jur. p. 271., God. Jur. Suppl. p. 87. S. Telephium La-Peyr. Herbr. 1., et bis forte quoad specimen unum: Pesn. Cat., et quorumd. alior.; S. Borderei Jord.; S. Bulliardi Bor.? S. Thevenei Timb.? S. erythrostichum Miq. Pr. ex Max. Teleph. album Fuchs. Bull. Herb. Fr. t. 249., Flor. Par. T. 3. p. t. 232. Lob. Icon. t. 389. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 67. f. 1., Camer. Epit. p. 412. Tabern. Krtb. 2. p. 1228. f. 1., Icon. t. 845. f. 2., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 462., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 681., f.a, G. Bauh. in Matth. Comm. p. 472. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 467. t. 10. f. 3. n. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. ab.e, Oct. In montan. region. ocean. Legi in Pyr. septr. auriger. ad *Ax*, die 22. Aug. 1843. Habeo a Deville ex *Aréign*.

Praeter characteres a Koch datos, hoc etiam ab affinibus distinctum existimo, quia in eo cymae rotundiores, sive magis convexae sint, quae in aliis planiores degunt. Flores rubentes vidi, marginibus petalorum, stigmatibusque albicantibus; antheras nigrescentes. Hujus sectionis species mutuo comparavit C. A. Meyr. Suppl. ad Ind. h. Petrpl. 11. (1846) p. 73. Suscepta denominatio non est Bauhiniana, ut eam proclamat Wimm. *Schles.* p. 465. Est vero *Teleph. purpur. minus* G. Bauh. Pr. p. 133. (l. 7. c. 27.).

Praetulit jam Koch, Syn. ed. 1., nomina *Telephii*, et *Fabariae* ceu specifica ad designandas hasce duas affiniores *Sedi* species. Primum ipse mutavit (Fuchsianum restituendo) Syn. ed. 2., ob ambiguitatem suam, et bene egit, adeo a Dioscoridis *Telephio S. purpurascens* distat. Secundo nomen *Fabariae* reliquit, sed perperam, nam *Fabaria* penes antiquiores idem significabat ac *Telephium*, inde aeque incerta, et ambigua, imo hic loci repellenda denominatio. Sed dicit Koch, et nomen *purpureum* item esse ambiguum; nimium scrupulosa sententia haec est.

Quidam arbitrantur hanc cum superiore specie esse jungendam; inter hosce fulget Maxim. l.c. ad *S. Rhod.* p. 752. n. 16.

SECTIO 2.a CEPAEA Koch.

Sedum Cepaea (Dioscoridis, Plinii) L. Sp.

Dioscr. i. 3. c. 158., Plin. Nat. h. l. 26. c. 8. vel 52. Koch p. 285. n. 6., Gaud. 3. n. 1033., DC. Dub. p. 201. n. 5. S. gallioides All., Bert. 4. p. 700. n. 7., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 682. (probe relicto Latourr.), Cesat. Iconogr. ital. fasc. 2. ex compar. cum S. alsinaefolio. S. Cepaea gallioides

Moris. Sard. 2. n. 471. La-Peyr. Herbr.; *S. uniflorum* Rafin. Schm. (et dubitaverat Guss.); *S. verticillatum* Latourr.!, *S. Anacampseros* Corbin Hrbr. Flor. Graec. Sibthrp. C, 5. p. 36. t. 448., All. Pedm. 2. n. 1742. t. 65. f. 3., Berger. Phytonomat. 2. p. 239. cum tab. Matth. p. 932-3. (quamv. fol. nulla verticill.); Camer. Epit. p. 673., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 68., Lonicer. Nat. h. crt. 60., A., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1346. a Matth. im.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug.

Legi in Pyr. Navarr. Valle *de Aezcoa,* inter *Villanueva,* et *Arribe,* l.d. *Echia,* die 19. Jul. 1844. Habeo a Deville ex *Sireim.*

S. Cepaea Fl. Gr., et ejusdem Fl. *S. tetraphyllum* esse lusus ejusdem speciei evulgarunt Bory, et Chaubard, *Morée* n. 585.: restitit Grisebach. *S. alsinaefolium* All. Pedm. 2. n. 1740. t. 22. f. 2., hic a quibusdam relatum ceu peculiarem speciem recepit Bertoloni, l.c. p. 699. n 6., sed in p. 702. lin. 10., ipse quidem dubitare, num ab eodem ac *S. Cepaea* typo procederet. *S. spathulatum* Waldst. Kit. Pl. rar. Hungr. 2. p. 102. t. 104., ad *S. Cepaeam* communiter adductum alienam primo intuitu referre speciem diceretur. Haec omnia, addito insuper et *S. paniculato* Lamk., ejusdem typi varietates sistere dijudicavit Lindley, qui *S. Cepaeam* pro specie polymorpha agnovit: cf. *Bot. Reg.* V. 16. (1830) n. 1348. Plerique auctores citant *S. gallioides* Latourr. Chl. Lugd. (1785) p. 12., alii *S. verticillatum* Latourr. l.c.: male illi; bene postremi isti.

S. uniflorum Raf. Schm. *Caract.* etc. (1810) p. 73. n. 184. t. 18. f. 2., ab omnibus ferme oblitum, retineo pro *S. Cepaea* in sua prima aetate illico florente; nec de stirpis legitimitate persuasus fuit Gussone, quem cf. Fl. Sic. Syn. p. 521.; sed iste judicium non pronunciavit.

Tragum Enrici Cordi, et Loniceri, cum figura, ad hanc speciem ausus sum afferre. A nullo neotericorum usitatum video; susceptum a G. Bauh. Pin. p. 289. n. 2. pro *Salsola Kali*, ab hac manifeste longe abhorret.

Sedum villosum (Tragi) L. Sp.

Trag. St. h. p. 379. Sed. 4. sin. fig. Koch p. 286. n. 8., Bert. 4. p. 717. n. 22., Gaud. 3. n. 1038 DC. Dub. p. 202. n. 8. La-Peyr. Herbr.; *S. palustre* Pourr. It., *S. pentandrum* Boreau fide Guep Main. Loir. Supplem., DC. Pl. Crass. t. 70., Engl. Bot. v. 6. n. 394., Sv. Bot. v. 11. n. 746., Sturm Heft. 6., Flor. Dan. t. 21., Dietr. Flor. Bor. v. 8. n. 514. Clus. Pann. A. p. 486-7., Rar. pl. h. 2. l. 4 p. 59. f. 3., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 692. f. 2., Moris. Hist. pl. 3. S. 12. p. 475. t. 8. f. 4. n. 48.

⊙, ⊙⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In editior., potius orientalibus.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, diebus 8, 9. Jul. 1836. Non est rarum ibidem circumcirca et prope *Setcasas.*

Sedum atratum (G. Bauhini) L. Sp. p. 1673.

G. Bauh. Prodr. p. 132. n. 6. Koch p. 286. n. 9., Bert. 4. p. 718. n. 22., Gaud. 8. n. 1037. (excl. Dillen.); DC. Dub. p. 202. n. 13., Wulf. Fl. Nor. n. 931. La-Peyr. Herbr. s.l., et *S. saxatile* La-Peyr. Herbr. partim. Jacq. A. 1. p. 8. (dempt. syns.) t. 8., DC. Pl. Crass. 2. t. 120., All. Pedm. 2. n. 1750. t. 65. f. 4., Sturm. Heft 22., Scheuchz. It. alp. ed. 1. p. 44., et It. 2. p. 69. t. 6. f. 3. 4.; ed. 2. p. 48., et It. 2. p. 142. (excl. syn. Magn.) t. 6. f. 3, 4. Mus. ocymoid. Zornn. apud Pancov. Herbr. t. 871., mihi videtur.

⊙ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In editioribus.

Legi in Pyr. or. m.^e^ *Cambresdazes*, inque Valle *d'Eynes*, diebus 11., et 25. Jul. 1836. Habeo a Deville ex *le Lac de Gaube*, vel ibidem ex *la Cascade de Plumous*, et ab eodem lectum inter *Pragnères* et *Gèdre* transeundo per *Ripagne*, nec non ex *le Turoun de Castère.* Addam locis bene notis *le Port de Salau*, et *la Peña d'Uruel*, et *le Mont Llaurenti.*

Eumdem Scheuchzeri locum ad *S. atratum*, atque ad *S. rubens* citarunt Reichard, et Willdenow, quos nullum imitare debuisset, minus vero alpicola Gaudin.

Dolet nullam reperiri illustrationem loci a me citati in Indice Zorno-Pancoviano.

Sedum annuum (Lobelii? Scheuchzeri) L. Sp. (Rayo excluso, ad *S. anglicum* spectante).

Lob. Ill. p. 100.? Pusill. Sed. montn. indict.; Scheuchz. It. alp. 6. (1707.) impress. 1723. p. 462., Sed. etc. Koch p. 286. n. 10., Nos. Sched. cr. n. 46. S. divaricatum La-Peyr. Herbr., et Hist. abr Pl. Pyr. p. 260. n. 13., et Suppl. p. 61., Benth. Cat. p. 120 S. divaric., et S. annuum Loisl. Fl. Gall. ed. 2. p. 329. ns. 8 9. S. saxatile DC. Dub. p. 203. n. 19. (saltem quoad pl. Pyren., et sic Loisel l.c. n. 6.). Sm. Gr., Bert. 4. p. 719. n. 71. (partim. et excls. syns. ad S. repente spectanths.), Gaud 3. n. 1039. partim? S. rupestre Mœnch. Hass. et Fl. Dan. Flor. Grec. Sibthrp. C. 5. p. 37. t. 450., DC. Pl. Crass. t. 119., Flor. Dan. t. 59., Reichenb. Pl. cr. C. 9. t. 811. f. 1135., Mut. Fr. p. 392. n. 11. t. 19. f. 117., fl. fr. anal.

(•) La-Peyr., N. (••) Koch Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med. et orient.

Legi in Pyr. septr. aurigr. ad *Prades de Montolieu*, die 15. Jul. 1840.; in Pyr. or. ad *Mont Louis*, die 13. Jul. 1836, ad *Prats de Mollo*, loco La-Peyr. autopt., die 22. Jun. 1840. Habeo a Deville ex *Arrigu*. Observavi ad *le Port de Venasques*, circa *Salau*; supra Balnea *de Panticosa*, ubi vidit etiam Willk. Sert. Fl. Hispan. n. 373.; prope *Camprodon* in m.ᵉ *Llaurenti* a Pourret olim visum.

Rami divaricati, ascendentes. Folia ex tereti compressa, superne praecipue magis applanata. Flores parvi, unilaterales, petala acuta, concaviuscula, exiguis notata striis, marcescentia; calycis laciniae petalis breviores sub anthesi, ea peracta irregulariter excrescentes, interdum foliorum ferme longitudinem attingentes, caeterum obtusae, exiguisque punctis notatae.

Male La-Peyrouse dicere petala longitudine laciniarum calycinalium, quas juniores pro tertia parte superant.

S. repens Schleicher, nec *divaricatum* La-Peyrouse fuisse prae manibus Bory et Chaubard, edentibus notam de illorum *S. saxatili*, *Morée* n. 588., *Pélop.* n. 713., mihi prorsus persuadeo.

Huic speciei evocavit Kirschleger, *Alsat.* p. 287. n. 12., *S. alpin. fl. pall.* Mapp. Alsat. p. 285. (excls. syns.); ast cur? quum Mappus plantam perennem declaret.

SECTIO 3.ª AITHALES Nob.

Sedum rubens (Lobelii) L. Sp.

Lob. Obs. p. 205. f. 3.? Desv. Obs. pl. Angrs. p. 150., Bert. 4. p. 715. n. 19., Moris Sard. 2 n. 476., DC. Dub. p. 202. n. 11. Crassula rubens L. Syst., Koch p. 283. n. 1., Gmel. Bad. Alsat. I. 1 p. 765. n. 487., Gaud. 3. n. 731. (excls. Scheuchz. proiaths.); Aithales rubens Webb Berthel. Phytogr Canar. 3. P. 2. p. 179. Cr. rubens La-Peyr. Herbr. Sed. stellatum Gater. Herbr.; Procrassula rubens Griseb. S. min. mont. purp. fl. Schwenckf. Siles. (1601.) p. 194.; S. arvense G. Bauh. Pr. p. 132. n. 9., Basil. p. 83. DC. Pl. Crass. t. 55., Lachenal Act. Helv. T. 7. p. 331. t. 11. Lob. Icon. t. 378 f. [illegible]

(•) Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug.

Legi in Pyr. septr. med. supra *St. Beat* ad *Ladiver*, die 27. Jun. 1843. Ex Valle *Barousse* habeo a Deville.

Observavi ad *Azpeitia* prope *Lojola*, ad *Mane*, in *Laredan*, ad *Cauterets*, *Argeles*, *St. Béat*, ad *Toulouse*, ad *Villanueva de Aezcoa*, prope *Olot*, in Valle *de Aro*, prope *San Feliu de Guixols*.

Planta generatim erubescens. Caulis basi ramosissimus. Stamina quinque. Semina tenuiter transversim striata Deville quoque in scheda adnotavit.

Sustineri nequit figura Lobelii, quum, Obs., flores dicantur lutei. Sed fuit ne iste lapsus calami? Dempta exceptione de florum colore Hallero quoque placuisset: Helv. n. 960.

Haec species e Pyrenaeis innotuit quoque J. Bauhino, quem conferas sub *S. arvensi*, Hist. pl. 3. l. 35. p. 693.

Bertolonio Gaudinus fugit, et inde Hallerus quoque, qui in Fl. Ital. l.c. fortuitu non comparent.

Sedum Magnolii! Nob.

Magn. Bot. Monspel. p. 238., et p. 237. fig. S. caespitosum DC. Pr. P. 3. p. 405. n. 40., Bert. 4. p. 716. n. 20. Moris Sard. 2. n. 475., DC. Dub. p. 202. n. 12. S. bracteatum Viv. Libyc. Specim. p. 24. Crassula Magnolii DC., Koch p. 283. n. 2. Aithales caespitosa Webb, Berthel. Phytgr. Canar. P. p. 180. (sub. praec. spec.). Procrassula Magnolii Griseb. Rum. Bithyn. p. 323. n. 1. Cr. caespitosa Cav. Ic. descr., ex ejus archetyps. in Herbr. hrt. Bot. Matr.; Cr. Magnolii DC. Rapport Voyag. 2., et Cat. hrt. Monspel., et Fr. Suppl. (non L.); C. verticillaris L. Mant. alter.; C. caespitosa, et C. verticillata Willd. Sp., Pers. Syn.; C. caespitosa, C. verticillata, et C. Magnolii Schult. Syst. Veget. itemve Spreng.; Tillaea erecta Sauv. Monspel., T. rubra Gouan Monspel. Cav. Ic. Descr. 1. p. 50. n. 76. t. 69. f. 2., Vivian. l.c. t. 8. f. 3.

⨀ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. orient. cum *Olea*.
Legi in Pyr. Catal. vertice monticuli *de Caneillas*, ad *Rosas*, l.d. *Puyg-rom*, die 5. Jun. 1851, habui a *Vayreda* e *Massanet de la Selva*.

Planta parva, rubens, affinis *Sedo rubenti*, genere a *Sedo* non divellenda. Magna individua pollicem non excedere vidi. Scribit Bertoloni l.c. p. 717. « *Herba viridis* (de planta pusilla) *senio erubescens*, » male, quia etiam planta junior generatim rubella promit. Sed vereor ipsum stirpem tantummodo exsiccatam vidisse, plura e libris de ea sumendo.

Caulis est simplex, sed planta gregaria crescit, unde percipitur quam impropria fuerit *caespitosae* denominatio a Cavanilles indita. Mirabere caulem simplicem descripsisse Bertoloni, sub-simplicem DC., Duby, Mutel, Grenier, Dietrich, nomenque *caespitosae* eos servavisse! In petalis dilute carneis carinam purpuream non semper vidi. Carpella serius stellatim patent.

Primus omnium pulcram speciem novit, illustravitque Magnol (1686) quem absque errore sequutus est Gerard, Fl. Gallo-Prov. (1761) p. 426. *Crass.* n. 1. Sed magnopere hallucinatus est Scheuchzer hunc Magnolii locum *Sedi atrati* dicens, et repetens. Linnaeus prius (Sp. pl. ed. 2. p. 619. n. 14.) confundere cum *S. rubenti*, sed in Mant. alter. optime distinxit, descripsit, atque Magnolii synonymo decoravit. Willdenow Sp. pl. Pentdr. p. 1560. n. 50. (invitis Linnaeo et Reichard) perperam Magnolii synonymon servavit *Crassulae rubenti* L. Murr., sive *S. rubenti* L. Sp., ut fecerat Lamk. *Dict.* 2. p. 176. n. 28., confundens speciem de qua agimus partim cum illa, mox eam repetens sub duobus aliis nominibus supra citatis, quam tres vices repetitam viderunt botanici in Schultesii, et Sprengelii Syst. Veget. Sed acrius reprehendendus est Schultes (V. 6. ps. 729-30., ns. 66, 67, 69, 70.), qui sub *Cr. rubenti* Magnolii locum reportavit, (n. 66.), quem citavit etiam sub *C. Magnolii* (n. 67.), sub qua retulit etiam *C. verticillatam* L. Mant., et *Tillaeam erectam* Hort. Upsal. (hanc cur?). nec non Sauvag. Monspel., quas prolationes omnes firmiter retulit quoque sub *C. verticillari* (n. 69.) Oh compilatores! *Ut mihi.... saepe jocum vestri movere*

tumultus. Et cur *bilem* non dicam quoque dum libros difficiliores, scientiamque obscurissimam redditis! Videtis etiam Poiret, *Dict. Sc. Nat. Par.* T. 11. (1818) p. 367., referre hanc speciem ad *S. rubens* ceu varietatem nanam, et mox p. 368., ceu peculiarem speciem recipere sub Cavanillesii denominatione.

Cavanilles prae omnibus plantam bene descripsit, et figuravit, sed non Magnoli, nec Linnaeii, nullo denique synonymo eam illuminavit. DC. primo ceu varietatem tantum *S. rubentis* distinxit (*Fl. Fr.* n. 3604.), dein nomen ei indidit novum, quamquam annos 37 ante Linnaeus, 17 Cavanilles in regno cum Gallia contermino, et Balbis a duobus jam annis (Miscell. alter. 1806 p. 13.) in ipso Pedemontio, speciem non solum edidissent, sed amplissime eam illustravissent. De *Cr. caespitosa* Balbis siluit Bertoloni, qui tantummodo retulit *C. verticillarem*, Balbis l.c.; sed ego existimo, hisce nominibus Balbisium eamdem speciem duplicavisse, sive exiguiorem plantam cum Cavanilles, evolutiorem cum Linnaeo denominando: nam patet ipsum *S. rubente* optime quidem agnovisse. Consulatur ad hoc illius herbarium, si utriusque status specimina refert, quorum alter forte deerit: nam video Moris duo Balbisii loca afferre *C. verticillari* adposito affirmationis signo (!); non sic de *C. caepitosa* Balbis, quam simpliciter citat.

SECTIO 4.ª SEDA GENUINA Koch.

Sedum anglicum (Ray) Huds. Angl.

Ray Syn. ed. 1. p. (1690) p. 150. n. 4.; nec dicam Hist. pl. 2. 1688 p. 1041. n. 14., ubi dubitavit de differentia cum S. acri. Sm. Engl. Fl. 2. p. 317. n. 3. Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 209. n. 3., Wilson apud Hook. Bot. Miscell. 3. (1833) p. 116. n. 51., Thunb. et Wahlb. Gothob. n. 323., DC. Dub. p. 203 n. 17. La-Peyr. Herbr., et S. dasyphyllum La-Peyr. Herbr. partim. Sed. Rayi Lang. Pug., S. andegavense Losc., y Pard. Arag.; S. arenarium Brot. ex Lang. Pug. 1865. Engl. Bot. v. 3. n. 171., Flor. Dan. t. 82. dub., Brot. Phytgr. Lusit. 1. p. 181 n. 77. t. 1. f. 2. Dill. in Ray Syn. ed. 3. p. 270. n. 6. t. 12. f. 2., Petiv. Herbr. Br. t. 42. f. 10.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In Pyr. med. or. edit.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 14. Jul. 1836. Habeo a Deville ex nemore *de Lespondera*.

Sedum album (Brunfelsii) L. Sp.

Brunf. Herb., ed. Germ. 1532. p. 323. f. 2., ex Moretti Ill. in Matth. Mem. 8. Koch p. 286. n. 11.. Bert. 4. p. 708. n. 14., Moris Sard. 2. n. 479., Gaud. 3. n. 1034., DC. Dub. p. 202. n. 7. La-Peyr. Herbr., et S. annuum La-Peyr. Herbr., partim S. athoum DC. ex Gris. Rum. Bith. var. est, et sic videtur de S. Clusiano Guss. Synps. Engl. Bot. v. 22. n. 1578., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 2. t. 60., Flor. Dan. t. 66., Fl. Batv. v. 3. t. 208., Sv. Bot. v. 6. n. 430., Bull. Herb. Fr. t. 79., DC. Pl. Crass. t. 22., All. Pedm. 2. n. 1751. t. 65. f. 2., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 56. t. 352, Berger. Phytonomat. 2. p. 121. cum tab., Zannich. Vnz. p. 243. t. 104., Verl. Plnts. alpns. p. 279. tit. 3. Matth. p. 1118., Camer. E, it. p. 855., Fuchs. Hist. st. p. 35., Trag. St. h. p. 378., Lob. Obs. p. 205. f. 2., Icon. t. 377. f. 1., Dod. Pempt. p. 129. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 59. f. 1., et 2.?, Lonicr. Nat. h. crt. 60. A., Krtb. ex Uffenb. 1688. p. 171. f. 3., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 472. t. 7. f. n. 23. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 34. p. 690. fig., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1130. f. 1., et p. 1132. f. 4.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Arag. supra *Bucaruelo*, sub *el Puerto de Gararnia*, die 8. Aug. 1850.

Sub hoc inscripsit Sprengel *Epipetron* Hippocr., nec aliud, in Diss. de Germ. r. hrb. Patr. p. 16.

Flores odorem quasi amygdalinum spirant. *Sr. Bot.* figura petala obtusa demonstrat, plura acuta ostendit *Engl. Bot.* Reapse varia ipsa Natura profert.

S. turgidum Ramnd. in DC. *Fr.*, an Bast., non Ramd.? sive *S. micranthum* Bast. in DC. *Fr.*, ceu distinctam, ac legitimam speciem ego recipere nequeo, quamvis Dufour, *Bouq. bot.* p. 42. n. 108., Grenier, *Souv. Eaux bonnes* p. 13., et cum Godr. *Fr.* p. 623., Boreau *Bull. Soc. industr. Angers.* ann. 17. (1846) p. 131., Godr. *Fl. Lorr.* ed. 2. p. 299., Verlot l.c., peculiarem esse speciem contendant. Boreau l.c. dicit illud idem esse cum *S. Clusiano* (Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 59. f. 2.) Gussone Sicil. Syn. p. 516. n. 3., cui et Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 472. n. 24. t. 7. f. 24., evidenter a Clusio desumpta, de qua stirpe, cum *S. albo* comparata, dubitavit Morison: " *An a solo ubi nascitur oritur differentia?* „ Hujus varietatem primus declaravit La-Peyrouse, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 259. n. 10.; post eum DC. in Pr. et cum Duby Gall., denique Desvaux, Mutel, Noulet, Lagr. Fossat, Tenore, in illorum Floris. Bentham, *Cat.* p. 120., ceu simplicem synonymon ad *S. album* amandaverat, quod innixus specimini autentico fecit etiam Bertoloni in Fl. Ital.; ii qui attenderint characteribus datis ad stirpium disjunctionem postremam hanc procul dubio sustinebunt sententiam. Videte Ramond in DC. *Fr.* 4. n. 3614., et cum istis Duby proclamare petala obtusa, quae *acuta* dicuntur a Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 332. n. 25.; et a Godron s.c., quod reapse nullius momenti in hac specie est.

Sedum dasyphyllum (Caesalpini? Clusii) L. Sp.

Caesalp. Herbr. Tornab. 1563, fol. 261. n. 743.? De Plnts. l. 15. c. 24. ex Car. et dubitanter Caesalp De Plnts. l 15. c. 22. 578., hoc probabilius. Clus. Hisp. p. 122. Sed minim. frigid., Rar. pl. h. l. 4. p. 60. In rupib. etc., sine fig. Koch p. 286. n. 12., Gaud. 3. n. 1036., De Notrs. Reprt. Flor. Ligust. n. 686., Willson apud Hook. Bot. Misc. 3. (1833) p. 116. n. 5., Moris Sard. 2. n. 480., DC. Dub. p. 203. n. 14., Nob. Sched. cr. n. 45., Bert. Miscell. bot. 3. (1833.) p. 116. n. 50. La-Peyr. Herbr. partim; S. granulatum Salisb. Pr.; S. neapolitanum Tenor., S. glandulíferum Guss., et S. corsicum Dub., ex Moris s.c. adde S. nebrodense Gaspar. Jacq. Hort. Vindb. T. 2. p. 71. t. 153., Engl. Bot. v. 10. n. 656., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 53., Bull. Herb. Fr. t. 11., Berger. Phytonomat. 2. p. 117. cum tab., DC. Pl. Crass. t. 93. Tenor. Fl. Nap. T. 4. p. 35., et 1. p. 247. t. 229. f. 2., et 3., cum t. 232. f. 2. J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 691. mal., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1133. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 473. t. 7. f. 35.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept.

Legi in Pyr. Arag. ad *Torla*, die 7. Aug. 1850. Habeo a Deville ex *la Chambre d'Amour* ad *Biaritz*.

Caules debiles, modice repentes. Folia admodum pinguia, glauca, ovato-compressa, in caulibus sterilibus approximata, vix ullo ordine distributa, interdum tamen quadrifaria imbricata, in cauliculis fertilibus plerumque opposita. Inflorescentia corymboso-paniculata, pedicellis pubescenti-glandulosis. Flores saepius hexasepali, et hexapetali, dodecandri; raro pentapetali et heptapetali; et de planta Tyrolensi a se descripta ac figurata dixit Jacquin: « *Calycis foliola perpetuo adsunt sex, totidemque petala et germina, stamina autem duodecim*, » et in eodem opere scribere: « *Confundit..... haec planta, Sedi atque Sempervivi artificialia genera.* » Hrt. Vindb. c. p. 72. Quam sententiam aliae quidem species confirmarent, latius adhuc observatae, ultra florearum partium numerum. Calycis laciniae in nostro *Sedo* subobtusae; petala vero evolutiora acuta, extus nervo praedita rubro, cum venis lateralibus rubris. Ovaria viridia, mox erubescentia, cum petalorum fundo, et inde totus ferme flos roseus.

In Pyrenaeis septr. Valle *d'Aure* observavi generatim glabrum, paniculam etiam, sepalis petalisque senis, staminibusque duodeciis. Item ad *Oñate* prorsus, glabrum, et eglandulosum vidi. Pilosum et

glandulosum in inflorescentia animadverti ad *Lumbier*, ad *San Victorian.* *S. ellipticum* Miégev. (*Bull. Soc. botq. Fr.* T. 14. (1867) p. 145. n. 3.) varietatem hujus speciei (nec *villosi*, quod in Pyr. med. perrarum est) existimavi.

Sedum brevifolium De Candolle!

DC. Rapprt. Voy. 2. p. 79. DC. Dub. p. 203. n. 15., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 331. n. 20. S. sphaericum La-Peyr., et S. sphaericum La.Peyr. Hist. abr. pl. Pyr. p. 259. n. 11.; S. dasyphylum var. Pourr. Herbr. Matr.; S. rotundifolium Pourr. Herbr. Paris. asserv. S. n. 394. Ass. Arag.! DC. Mém. Fam. Crass. (1828) p. 33. t. 4. f. A. bene.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editior. Pyr. medior. orient.

Legi in Pyr. septr. med. inter *St. Béat*, et *Meliande*, die 27. Jun. 1843; in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 9. Jul. 1836. Reperii inter Deville plantas sine scheda, et absque ulla nota in suis mnscr. Observavi ad *Baréges*, ad *Gavarnie*, circa *Luchon*, *au Port de Salau*, et *de la Hourquette*, ad *Torla*, *Bielsa*, in Valle *Andorra*, ad *Mongarry*, in m.^e^ *Canigou*, *a Costabona*, in *Monseny*.

Caules basi fruticulosi, tenues, ramosi, intricati, sesquipollicares, vel paulo ultra, rubicundi. Folia ovato subrotunda, rigida, in caulibus homotinis approximata, quadrifariam imbricata, in ramulis serotinis remotiora, et sparsa, omnia veluti pruinoso-glauca. Flores racemoso-paniculati paniculis 6-8-floris; floresque pentasepali, pentapetali, decandri; calycis laciniae vix acutae, corollae vero obtusiusculae, extus per nervum medium rubellae, caeterum albae, cum ovario, et toto flore, ita ut flos albus ferme dici possit. Petala prae *S. dasyphylli* illis angustiora, et flores quidquam magis approximati. Tota planta glaberrima: vivens cum *S. dasyphyllo*, quidquam eo praecocior.

Potuissem speciei auctorem primum dicere Pourret, quia prius distinxerat; sed tunc male denominavit (e diversissimo *S. rotundifolio* L.) et dein cum aliena specie confudit. Viso Pourret archetypo fugio a La-Peyrouse, et Timbal sententia, ad *S. Cepaeam* confugentium: cf. Timb. *Llaur.* p. 350. Surgit Asso, sed fateor nimium incertum esse istius ne dicam temerarium locum, sustinere. DC. speciem bene novit, distinxit, luculenterque illustravit.

Sedum globiferum (Allioni) Pourr. Chl. Narbon. n. 1053., et Herbr.

All. Icon. Taur. V. 12. t. 94. f. 1. Pourr. in Mém. Acad. R. Toul. T. 3. (1788) p. 327. S. hirsutum All. Icon. (1785., et ante), De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 685., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. T. 1. p. 331. n. 22., DC. Dub. p. 202. n. 9. S. hirsuta La- Peyr. Herbr. All. Fl. Pedm. Icon. t. 65. f. 5.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. In editior. Pyr. medior. orientl., in hisce potissimum.

Legi in Pyr. septr. supra *Mont-Louis*, die 20. Jul. 1836. Ex *Hêche ad Arrens* haboo a Deville. Reperiit Guitteau *au Lac de Gaube*. Occurrit in m.^e^ *Cagire*, ad *Talarù*; ad *Salvezines* vidit Pourr.. *au Llaurenti* Timbal.

Est totum pubescenti glandulosum. Planta stolonifera, cauliculis debilibus, erubescentibus, non tam late diffusis. Folia sub-spathulata, de ramis sterilibus in formam sphaerae conniventia, unde speciei denominatio prodivit. In caulibus productioribus, et fertilibus, folia sparsa, marcescentia, nec facile caduca, in inferiore parte caulis valde copiosa, superne rarefacta. Cymosi, neque copiosi flores. Calycis laciniae sub-acutae; petala latiuscula, acuminata, extus per nervum e viridi et rubro colore striata; ad illorum apicem potissimum.

Quum contendat Moris *Sed. hirsutum* ab Allioni descriptum, Fl. Pedm. 2. n. 1754, non esse eamdem speciem cum illo in citato opere figurato, quum illud annuum in descriptione dicatur (cf. Moris in *Ann. Sc. Nat. Par.* T. 14. (1840) p. 316.), tunc libentius Pourreti denominationem praeposui.

In errorem lapsus est Timbal Pourreti plantam ad *S. brevifolium* referens, Reliq. Pourr. p. 43.

Sedum acre (Aristotelis, Hippocrat.? Brunfelsi) L. Sp.

Arist. Part. anim. 4. 5. Hippocr. de Ulcer. Flos aeris, p. 875.? Brunf. Herbr. ed. Germ. 1532. p. 323. f. 1., ex Morett. Illustr. in Matth. Mem. 8. Koch p. 287. n. 13., Bert. 4. p. 721. n. 15., Gaud. 3. n. 1041., DC. Dub. p. 203. n. 21. La-Peyr. Herbr. Engl. Bot. v. 12. n. 839. Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 1. t. 54., DC. Pl. Grass. t. 117., Bull. Herb. Fr. t. 31., Fl. Dan. t. 1457., Fl. Batv. v. 1. t. 65., Schk. Handb. t. 123., Sv. Bot. v. 3. t. 149., Schrank Fl. Monac. t. 343. f. exter., B rger. Phytonom. 2. p. 123. cum tab., Roques Phytogr. med. T. 3. p. 193. t. 122., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 257., Tenor. Fl. Napol. T. 1. p. 250. t. 239. f. 4. et T. 4. p. 66. t. 233. f. 2. neglect.; et t. 239. f. 1., Hayn. Term. bot. t. 57. f. 7., Turp. Fl. med. T. 4. t. 209.; Woodv. Hook. Med. Bot. V. 3. p. 548. t. 196., Le Maout, Decsn. Botnq. 1868 p. 268. Gesn. Op. bot. ed. a Schmied. tab. lign. 12. f. 108., Egenolph. He br. imag. crt. 29. (p. err. 38.) b, fig. supr. inter., Lonicer. Nat. h. crt. 59. C. f. 1., Fuchs. Hist. st. p. 36., Trag. St. h. p. 379. n. 3. cum fig. (Vermicul.); Camer. Epit. p. 856., Dod. St. h. Comm. p. 143., Hist. pl. (gall.) p. 86. f. 4., Clus. Rar. pl. Hist. 2. l. 4. p. 61. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 694. f. 2., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 471. t. 6. f. 12. Pempt. p. 129. f. infr., Lob. Obs. p. 205. f. 4., Icon. t. 379. f. 1.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. Sept. In montan., editior. etiam, solo calcareo.

Legi in Pyr. Arag. ad *San Cosme de Guara*, die 14. Jun. 1850; in Pyr. septr. med. editior. m.^e^ *Guchan la Gely*, l.d. *Arcialaz*, die 15. Aug. 1852. Habeo a Deville lectum *à la gorge de Pragnères à Gèdre par Ripagne.*

Rami divaricati, terram attingentes radiculas interdum emittunt: quas radiculas plures observavi, praesertim, in ramo e planta matre evulso, et in solum fertilem et madidum a viatore projecto, ad *Benavarre.* Folia ovata, in caulibus sterilibus spiraliter disposita, oculo sexfariam disposita apparentia. Petala calycem duplo saltem excedentia, et fere triplo, acuta, inferne manifeste carinata, superne sulcata. Plantam perennem ego quidem declarare non dubito. Quam legi in m.^e^ *de Guchan* satis respondet varietati *glaciali* DC. Dub., *caudiculis repentibus* praeditae.

Praedicavit illius efficaciam contra cancerem Marquet, domo *Nancy,* Buc-Hoz Tournef. Lothar (1764) p. 247. Dr Verges Med. ad *Fiscal,* Pyr. Arag., pone meum consilium remedium hoc expertus est in cancere vetusto, et vidit illius usu atrocissimi morbi progressum suspensum, sed aegrotus sanitati non restitutus est: in recentiori morbo adhibitum eum curari posse non inficiebat. Quaedam verba a difficili (sed viro optimo) Segato mecum projecta, me in opinionem induxerunt, eamdem esse plantam, qua Beduini in Atlante utuntur ad cancerem feliciter domandum. Refert Roques, l.c. p. 194., Tarbès, Pilhes, Latour, Royer, Buniva, aliosque a Lombard citatos, ulceres cancerosas hac crassulacea sanavisse. Contendit Tournon *(Extrait addits. 2. mnscr. Part. Flor. Toulouse), S. reflexum,* dummodo potius de *S. altissimo* Poiret intelligendum non sit, eadem pollere virtute, periculis a se ipso actis, citans praesertim casum de foemina senio confecta, cancere in mamma sinistra laborante. Neque hanc stirpis virtutem in cancerem ignorarunt Bergeret, Plenck, Bulliard, Lindley (Fl. med.), Below, aliique, quos omnes

praecessisse videtur Quesnay in opella, *Traité de l'art de guérir par la saignée* 2. vol. in 12. Par. 1736. ubi admotionem plantae recentis in cancerem feliciter suaserat.

Plures, quibus accessit Smith, *Trans. Linn. Soc. of Lond.* T. 10. p. 8., existimarunt hoc esse *Sempervivum*, seu *Aizoon* 3. Dioscor. l. 4. c. 89.; alii eum crediderunt Plinii *Andrachnen agriam*, Nat. h. l. 25. c. 13. vel 103. Hisce assentiri nequeo, quia Dioscorides loquitur de planta foliis praedita hirsutis, et Plinius de herba, quae *colligitur cibi causa*. Palam est fuisse qui existimaverint Dioscoridis et Plinii stirpes modo citatas unam eamdemque esse speciem, non considerantes, quod dum Dioscorides loquitur de planta excalfactoria, acri, exulcerante, Plinius eam ceu esculentam indicat l.c.; oblita *Andrachne* Plinii l.c. l. 13. c. 40., ubi sub *Andrachne* e *Portulaca oleracea* in *Arbutum Andrachnem* saltat! Sed quibus speciebus respondeant supra citatae plantaie ego proferre non auderem. Illa Dioscoridis non certe speciei sequent., ut multi crediderunt, vix *S. stellato,* ut alii cum Columna (Phytobas.) confirmarunt.

Sedum sexangulare (Tragi) L. Sp.

Trag. St. h. p. 378. n. 2. sin. fig.; Cord. Hist. pl. crt. 98. sin. fig. Koch p. 287. n. 14., Bert. 4. p. 723. n. 26., Gaud. 3. n. 1042., De Notrs. Reprt. Fl. Lagust. n. 691., Gren. Fl. Jur. p. 271., DC. Dub. p. 203. n. 22. S. Boloniense Loisel. Notic., et Fl2r. Gall. ed. 2. p. 329. n. 11., Koch Add. corrig. p. 1021. La-Peyr. Herbr., (exclusis speciminibus duobus S. amplexicaulis DC. e Cebennis!), et S. annuum La-Peyr. Herbr. partim. S. mite Gilib. Exerc. phytg.; S. hispidum Kirschleg. Alsat. God. Jur., ex G. Bauh., S. rupestre Wulf. Engl. Bot. v. 28. n. 1946., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. 78., Flor. Dan. t. 1644., Schrank Fl. Monac. t. 343. fig. inter., DC. Pl. Crass. t. 118., Reichnb. Il. cr. C. 9. t. 843. f. 1135., Flor. Batv. v. 9. t. 717., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 258., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 55. t. 351., Verl. Plnts. alpns. p. 248. t. f. 2. Matth. p. 1119., et ed. Valgr. 1554. p. 491., Compend. p. 768., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1130. f. 2., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 35. p. 695. ic. S. min. lut. n. acr. (nec annui cum Moench).

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. sera Æstate.

Legi in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 5. Jun. 1851.

Vermicularis, etc. Ruell. De Natur. Stirp. l. 3. c. 116. p. 825. lin. 35. vistam non unicam tantum significare speciem arbitror, sed plures, inter quas hanc praecipue, et *S. album.*

Sedum repens (Allionii) Schleich apud DC. *Fr. Suppl.*

S. saxatile All. (expunctis synonymis; non Wiggers apud Weber, etc.) l. infr. c. Koch p. 287. n. 15. Moris Sard. 2. n. 181., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 329. n. 7., DC. Dub. p. 203. n. 20. S. alpestre Vill. Dauph., Gren. Gedr. Fr. p. 625., Vayn Apunts Fl. Catal. 2. p. 88. t. 3. f. 2. S. saxatile All. Bert. 4. p. 719. n. 2. (partim, et excls. syns. ad S. annuum spectantibus). S. saxatile? et S. repens Gaud. 3. ns. 1039.?, et 1040. (excls. e primo nonnulls. syns. ad S. annuum spectantibus). S. saxat. La-Peyr. Herbr. partim, et S. annuum La-Peyr. Herbr. partim; S. annuum Wahlenb. Carp. All. Pedm. 2. n. 1749. t. 65. f. 6., Reichenb. Pl. cr. C. 9. t. 842. f. 1134. vix., Nestl. Not. sur le S. repens cum fig. in Mém. Soc. Strasb. 1. (1830), Mut. Fr. p. 393. n. 12. t. 19. f. 118. fl. fr. anal.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Aug. In editior. rarum.

Legi in Pyr. or. m.e *Cambresdazes*, diebus 12 Jul. 1836, et 20. Jul. 1837. Habeo a Deville ex Valle *de Louron*, ex *le Port de Gabiedou* a Bordère. Observavi *au Port de la Picade*, *à Medassoles*, *au Port de Cauterets*, *a Costabona*. Vidi sub *Mont-Louis à la Cabanaza*, die 16. Jul. 1837, petalis calyce minoribus; individua loco umbroso enata offerebant herbam luxuriantem, sed flores pauci parcique prodierant.

Sedum ochroleucum Chaix! Herbr.,

Vill. Dauph. 1. p. 325. (non 3.), Gren. Jur. p. 278. S. anopetalum DC. Rapprt. 2., Koch p. 287. n. 16., Gaud. 3. n. 1044., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 692., DC. Dub. p. 204. n. 26. S. anopetalum La-Peyr. Herbr., S. Verloti Jord. an var.? S. hispanicum Pourr. quoad pl. indic. in Pyr. or. DC. Mém. Crassul. (1828) p. 36. t. 8., Reichnb. Pl. cr. C. 3. p. 58. t. 266., f. 428.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Sept. In Pyr. or. potissimum, sese extendens ad Pyr. septr. auriger.

Legi in Pyr. septr. auriger. supra *St. Girons* et *Moulis* ad rupes, die 6. Jul. 1862. Ad *Valbonne (Albères)* vidit Timbal.

Habitus contractus, folia pallida, cymae densae, pedicelli partiales brevissimi, flores bracteati, pallide citrini, sub-albentes, calycis laciniae, et petala acuminata.

Praetulimus, cum Grenier, Chaixi denominationem, quamvis de hoc *Sedo*, aeque ac de *S. altissimo* non concordes incesserint Chaix, et Villar.

Sedum reflexum (Fuchsii) L. Sp.

Fuchs. Hist. st. p. 33. Bert. 4. p. 704. n. 11., Moris Sard. 2. n. 482., Willson apud Hook. Bot. Miscell. 3. (1833) p. 116. n. 52., Loisel. Fl. Gall ed. 2. p. 330. n. 17. (exc'. DC. loco); Koch p. 287-8. n. 17. a; DC. Dub. p. 203. n. 23., Palau y Verder. Part. pract. Bot. Linn. T. 3. p. 755. n. 11., Crép. Pl. rar. crit. Belg. fasc. 1. p. 11., fasc. 2. p. 23. S. rupestre Willd. Fl. Berol. Pr., ex Schlechtend., Fl. Berol., itemve Rostk., et Schn., ex Dietr., itemve All. Pedm., ex Moris; S. arenarium Brot. Fl. Lusitan.? S. albescens Haw., ex Babingt. in littrs. ad Gren. Engl. Bot. v. 10. n. 695., Flor. Dan. t. 113., Reichnb. Pl. cr. C. 3. t. 286. f. 459., Flor. Batv. v. 8. t. 563., Dietr. Fl. Bor. v. 4. n. 259., Loisel. Herb. gener. Amat. 2. t. 115., obscur., Berger. Phytonomat. 2. p. 119. (ex Valle d'Auray prope Lutel.) cum tab., Verl. Plnts. alpns. p. 293. t. f. 2. Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 18., Lob. Icon. t. 377. f. 2., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 60. f. 1., Lonicer. Nat. h. crt. 59. D. f. infer. mihi videtur, Petiv. Hrbr. Br. t. 42. f. 6., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 692. f. 3., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 471. t. 6. f. n. 7.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Aug. Sept. In Pyr. med. orient. montan. Legi in Pyr. or. *Capsir* ad *Puyg Valador*, die 3. Aug. 1837. Habeo a Deville ex *Cazarilles (Barousse)*, et *Mont-Sacon*, ex *le Lac d'Estaing*, ut conjeci e postremis notis mnscr. defuncti amici. Observavi ad *Barèges*, ad *St. Lizier*, et ad *Casau* (Pyr. auriger.), ad *Camprodon*, alibique. " *Variat staminibus 6 usque ad 12* " Willd. Berol. Pr. n. 497.

Quaedam notatu digna, ad speciei historiam et illustrationem concurrentia, exposita sunt a Gren. Fl. *Jur.* (1865) p. 275-7., a Pérard in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 17. (1870) p. 64., sub *S. recurvato* Willd. En., quod cum suo *S. reflexo* Montluç. eadem probabiliter species est, duplicata; sed patet ipsum Grenieri observationes non perpendisse. Animadvertendum insuper est hodiernos Anglos insequentem speciem varietatem *S. reflexi* considerare: hinc dubium evenit Haworthi synonymon.

Sedum cristatum (Dodonaei) Schrad.

Dod. Stirp. h. Comm. (1553) t. 86. f. 2. Schrad. Hort. Gotting. pl. nov. rar. (1809) p. 16. t. 10 S. albescens DC. Pr.? Bert. 4. p. 705. n. 12., De Notrs. Reprt. Fl. Ligust. n. 693. S. rupestre Plur. Auctor., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 330. n. 15., DC. Dub. p. 203. n. 24. S. reflexum *b* glaucum Koch. p. 288. n. 17., S. refl. *g* Gren. Jur. p. 275., et Anglor. plur. S. reflexum La-Peyr. Herbr. DC. Pl. Crass. t. 116., Schrad. l.c., Flor. Dan. t. 1818., Sturm. Heft 12., Engl. Bot. v. 35. n. 2477., Reichnb. Pl. cr. C. 3. t. 276. f. 439. Dod. Hist. pl. (gall.) p. 86. f. 2, Pempt. p. 129. f. 1., Lob. Ic. t. 378. f. 1., Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 59. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. 2. p. 1129. f. 2.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. In Pyr. medior. montan. praecipue obvium. Legi in Pyr. septr. med. ad *Bagneres de Luchon*, die 14. Jul. 1838. Habui a Deville ex *le Lac d'Estanig*, ut indicant defuncti amici postremae notae mnscr. Observavi ad *Aragnouet*, ad *Gavarnie*.

Schraderiana denominatio, e caulibus sterilibus desumpta, parum mihi placet, sed ille primus fuit, qui inter neotericos speciem distinxit, et edidit. Non parum laetor agnovisse me plantam ab istis ad *S. Forsterianum* Sm., ab illis, dubitanter, ad *S. reflexum* adductam.

Sedum altissimum (Dioscoridis?) Poiret *Dict.*

Semperv. 2. Dioscor. l. 4. c. 89.? Bert. 4. p. 703. n. 10., De Notrs. Reptr. Fl. Ligust. n. 690., DC. Dub. p. 204. n. 25. S. nicaeense All., Moris Sard. 2. n. 483. La-Peyr. Herbr.; S. ochroleucum Vill. Dauph. (non Chaix) V. 3. S. rupestre Chaix Herbr., ex Timb., S. reflexum Ass. Arag., ex Loc.

y Pard. S. lusitanicum Brot. Phytogr., et S. fruticulosum Brot. Fl., ex ipso in Phytogr.; S. solun-
tinum Tin., Sempervivum sedoides Berger. Bass. Pyr. Brot. Phytogr. Lusit. 2. p. 220. t. 178., Jacq
Hrt. Vindb. p. 35. t. 81., Reichnb. Pl. cr. C. 3. t. 285. f. 448., Reichenb. Pl. cr. C. 3. t. 285. f.
448., Ten. Fl. Napol. T. 1. p. 248. n. 276. t. 41. DC. Pl. Crass. t. 40.

♃ Flor. Jun. Aug. Fruct. Aug. Sept. Per region. mediterr. cum *Olea*, praesertim: sed et hanc superat, et in calidior. per regionem oceanicam quoque reperitur.

Legi in Pyr. septr. auriger., *Donezan*, ad *Rouge*, die 12. Aug. 1843: in Pyr. or. *Conflent* prope *Thues*, die 27. Jul. 1837. Habeo a Deville lectum inter *Arreau* et *Estarvieille*. Observavi ad *Andoain*, ad *Tolosa*; copiose circa *Toulouse*, in Valle *Lavedan* infer. Provenit ad *Jaca*, in montibus *les Corbières*.

Calycis dentes sex, petala sex, et totidem ovaria, stamina duodecim, alterna minora; hoc est quod frequentius observatur: dantur enim individua, in quibus numerus harum partium aut excedit, aut diminuitur.

Forte e *Sedis ochroleuco*, *reflexo*, *cristato*, *altissimo*, *amplexicauli*, peculiaris effici posset sectio, quam specierum facies, et habitus videntur indicare.

Refero ipsius Broteri observationem: " *S. altissimo Lamk. Dict., et Sempervivo sediformi Jacquin similitudine adeo proximum (S. lusitanicum* suum), *ut illa ambo nonnisi nostrae speciei variata individua sint* » l.c. p. 220 1. Revera modum scribendi inversum adhibere debuisset Brotero, dum se novum credere nomen sine necessitate suspicabatur, de stirpe a diversis plagis jam facile recognita. *S. rufescens* Tenor. *Nap.* t. 41. adducitur a Reichenbach Pl. cr. C. 3. p. 58. ad *S. anopetalum* DC., *ochroleucum* Chaix, deceptus ille forte a Sebast. Maur. Rom. Pr. n. 516.: agitur de *S. altissimo*, ut bene norunt Mut. *Fr.* p. 505., Bertoloni, utque confirmarunt Moris Sard., denuo Gussone etiam Pl. vascul. Inarim. p. 137. n. 4. Ast hunc, et Tenore respuentes *S. altissimum* Jacq. A. (sub *S. nicaeensi* All.) ego non sequar.

Ad *S. altissimum* spectat *Braschia Honestia* Martelli *Brasch.* pl. nov. gen. descr. Romae 1791 p. cf. Bertol., *Ann. Sc. Nat. Bologn.* T. 2. (1829) p. 278.: hoc evocavi, ex quo vidi Bertoloni Martelli pariter omisisse sub *S. hispanico*, Fl. It. 4. p. 713. n. 18., quomodo de ambabus fecit Steudel Nomencl. bot, Romanae assentationis exemplum e libris botanicorum expellentes.

Antiquius Allionii nomen cum Moris, et cum Gussone non praetuli, quia semper res obscura erit, et quasi articulum fidei de planta, quae si reapse reperta est ad *Savorgia*, visaque in Bellardi Herbario, recognita cum nostra identica, attamen tanta est penes Allioni obscuritas in plantae descriptione, n. 1752., tamque repugnat icon, tab. 90. f. 1. ut fidenti animo vix ullus Allionii nomen susciperet, hisce consideratis, a quibus commotus Reichenbach exclamare non dubitavit: « *S. nicaeense All. t. 90. f. 1. ex nulla parte huc traherem* » Pl. cr. c. p. 73. S. illud *nicaeense* Allioni repertum indicat ad *Savorgio* a Bellardi, et rarissimum ibidem observatum dicit; cui rei parum attendit DC. in *Fl. Fr.* 5. n. 3627., ubi patriam Nicaeam ab Allioni non memoratam *S. altissimo* addi debere autumat.

Idem DC. l.s.c. retulit ad hanc speciem *S. ochroleucum* Vill. *Dauph.* 1. p. 325., et 3. p. 680., quae loca simul stare nequeunt, quod non animadverterunt nec Mut. *Fr.* 1. (1834) p. 394. n. 19., nec Noul.

Fl. bass. sous Pyr. (1837) p. 252. n. 8. Secundi *Sedi* etiam descriptio parum quadrat cum *S. altissimo* Jacq.: citat insuper Villar (dubitanter) *S. hispanicum* L., absque more *S. hispan. fol. glauc. aut flor. albid.* Dillen. Hrt. Elth t. 256. f. 342. (reapse 332. non numer. in tab.), quod *S. hispanicum* est; ita ut adeo rem obscuraverit, ut eum in capite suscipere nefas foret. *S. ochroleucum* Vill. aut praetervidit, aut sprevit Steudel. Et ego haec e longo tempore scripseram, interim dum notatu digniora recognita jam fuerunt a Timbal, et solemnius a Grenier declarata.

Sedum amplexicaule (Cupani) DC. *Rapprt. Voy.* 2. (1808).

Cupan. Hrt. Cathol. p. 199. Sed. 7. (innumer.) DC. l.c. p. 407. n. 54., et cum Duby p. 204. n. 27., Bert. 4. p. 707. n. 13., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 330. n. 16. Sempervivum hispanicum Pourr., aut S. Bauhini Pourr. Herbr. Matrit.; Sedum pruinatum Herbr. hrt. Bot. Matrit., probabiliter Broteri etiam, et Sempervivum (innominatum) in eodem Herbario, et Semperv. anomalum Lagasc. Gen. Sp., ex archetyps. in Herbr. hrt. bot. Matrit. Flor. Graec. Sibthorp. C. 5. p. 58. t. 474., DC. Mém. Crassul. (1828) p. 35. t. 7., Tenor. Fl. Napol. T. 4. p. 247. n. 877, t. 139. f. 2.

♃ Flor. Jun. Jul. Fruct. Jul. Aug. Per regionem mediterraneam in montan., etiam super *Oleam*, solo calcareo.

Legi in Pyr. Navarr. Valle *de Salazar* ad summitatem *de la Sierra d'Escarroz*, die 24. Jul. 1844. Observavi in m.[e] *Peña Barry* ad *Salvatierra*, in m.[e] *Bal*, inter *Luesia*, et *Biel*, in *Sierra de Loarre*.

Caulis inferne surculosus, surculique foliis strictissime imbricatis praediti, foliisve basi in membranam dilatatis, nervo dorsali manifesto donatis, longeque apice acuminatis. Haec folia haberi possent pro squamis gemmiferis. Caulis floriferus unicus, bipollicaris, spithamalis, ascendens, ferens folia basi producta, neque amplexicaulia, acuta. Flores flavi, in cymam divaricatam digesti. Flos centralis primus promens, interdum decapetalus, alii autem flores succedentes petalis novem, octo, septem, sex instructi cum tot calycis divisionibus, et cum duplici staminum numero: carpella, et petalorum squamae eodem ac petalis numero. Laciniae calycinae sub-lanceolatae, acutae, dorso depressae, marginibus elevatis, apicibus eorum praesertim colorem petalorum aemulantibus. Petala acuta, intus sulcata, dorso carinata, marginibus reflexis, apice distorto, unde acumen facile occultatur. Stamina quaedam libera, alia in petalis liberis imposita, filamentis subulato-compressis. Squamae minutae, duplo latiores quam longae, carpella basi libera, cum staminum filamentis e viridi lutescentia.

Numerus aut divisio partium floris in hac quoque specie admodum variantia. Clima harum variationum est forte praecipua caussa, qui, dum calidior, videtur majorem plantae evolutionem adjuvare; et revera qui plantam inter *Sempervivа* collocarunt, habuerunt prae oculis individua e magis meridionalibus plagis.

De formatione tuberculi extra terram cf. Treviran. *Bot. Zeitng.* 1845, *Apr.* ns. 16, 18., Duchartr. *Rev. Bot. ann. 1.* 1845. ps. 100-2., et p. 189.

Foliorum denticulos in cilia solutos (ut vidit Lange, Pl. Iber. nov. p. 14.) in speciminibus meis variorum locorum non percepi.

Est *Sempervivum tenuifolium* Fl. Gr., nec *Sedum tenuifol.* Fl. Gr., ut citat DC. Pr. P. 3. p. 407, n. 3. *S. rostratum* Tenor. nostrae speciei synonymon esse judicarunt Gussone et DC., visis speciminibus neapolitanis; Tenore, ex adverso, e speciminibus Candolleanis, Cebennensibus, a Delile acceptis, diversitatem specificam in istis inesse contendit

Syll. p. 228. n. 18. Attamen, Bertoloni quoque stirpes conjungere; et ego quidem, specimine e monte *Vergine* (Regni Neapolit.) viso in Herb. Micheli, agi reapse de una eademque specie sum persuasus.

Multam cum *S. amplexicauli* affinitatem habere videtur *S. caulibus nudis erectis, floribus luteis in spicis brevibus* (err. typ. *brevis*) *recurvatis, caulibus sterilibus sub-bulbosis, foliis linearibus, squamiformibus, reflexis. An Sempervivum? Plante d'un aspect étrange quant aux tiges stériles.* Bory De St. Vincent, *Florul. Sierr. Nevad.* n. 134. in *Annals. genrls. Sc. Physiqs.* T. 3. *(Bruxelles* 1820) p. 14.

Non video cum Fraas, Syn. Fl. Class. p. 135., nostram speciem in Theophr. Hist. pl. l. 6. c. 10., l. 7. c. 14., Dioscr. l. 4. c. 89.; hunc potius ad *S. altissimum* proposui.

Sempervivum Theophr., Rupp., L.

Sempervivum ciliatum (Hyppocr.? Theophr., Plinii?) Gilibrt. Exerc. phytolog. 315. n. 92.

Hippocr. Nat. mul. 570.?, Theophr. Hist. pl. l. 7. c. 13., Plin. Nat. h. l. 25. c. 13. vel 102.! S. tectorum L., Koch p. 288. n. 1., Bert. 5. p. 107. n. 2., Gaud. 3. n. 1093., DC. Dub. p. 204. n. 4. S. tector. La-Peyr. Herbr., S. dolomiticum Facchin. ex Leeyb., et S. Mettenianum Schnittsp. ex Neilr., et, ut videtur, etiam S. acuminatum Schott. et S. assimile, S. juratense Jord.; Semperv. majus Lugd. Matth., Caesalp. S. rubellum Timb. Engl. Bot. v. 19. n. 1320., Curt. Fl. Lond. ed. Grav. V. 3. t. S. Dietr. Fl. Bor. v. 6. n. 417., Sv. Bot. v. 4. n. 260., Fl. Dan. t. 601., DC. Pl. Crass. t. 104., Sturm Heft 23., Plenck Ic. pl. med. T. 4. p. 68. t. 372., Turp. Fl. med. T. 4. t. 208., Mill. Linn. Syst. illustr. Cl. 11. Ord. 5. cum tabs. Matth. p. 1117., Camer. Epit. p. 854., Fuchs. Hist. st. p. 32., Villing De virib. Herbr. (Basil. 1559) c. 18. fig., Lob. Obs. p. 202. f. 1., Icon. t. 373. f. 2., Dod. Pempt. p. 127. f. 2. Trag. St. h. p. 376., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 687., Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 474. t. 7. f. n. 41. (l.).

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. Oct.

Legi in Pyr. Catal. contra *Porté* l.d. *Camp*, die 1. Aug. 1851. Habui ex viciniis *de Toulouse*, l.d. *au Beurnois*, a Timbal, et a *Baillet*, nomine *S. rubelli* Timb.; ex *le Pic d'Erés-lids*, et ex *le Lac de Migouélou* a Deville. Observavi circa ad *Luchon*, ad *Toulouse*, ad *St. Béat*, in Valle *de Broto*, ad *Barnabò* inter *l'Ainsa*, et *Huesca*, in *Monseny*.

Corollam basi connatam, et super eam stamina inserta observavi in Pyr. sept. med. Valle *d'Aure*, quod aliter se habere in *individuis cultis* declarat Koch l.c., de generis characteribus agens. *S. globiferum* Berger., *Bass. Pyr.* 2. p. 284. *(foliis ciliatis, propaginibus globulosis, perennibus, in editis Vallis d'Aspe, ad rupium rimas)*, videre mihi videor esse semper *S. ciliatum* in locis primariis obortum, et illius *S. tectorum* Ibid. p. 283. n. 1. (in muris vetustis et tectis obvium) esse plantam ad pagos, et in maritimis locis descensam.

S. Boutignyanum Billot et Gren. *Arch. Fl. Fr. Allmgn.* (Ferrier 1853) p. 263. n. 985. *(S. pulverulentum* Dul., *S. alpinum* (Griseb., et Schenk?) dubia fuit species Boutigny ipso, ut mecum fatebatur in litteris (datis die 26. Oct. 1853 p. 3.), neque eam in censu specierum duraturam esse arbitror, nam et characteres deducti admodum debiles sunt, ipsisque auctoribus incerti. Nec majorem sibi vindicat fidem *S. pyrenaicum* Lamothe.

Cum hoc convenire credo *S. arvernense* Lecoq., et Lamoth *Cat. pl. centr. Fr.* p. 179., et Lamoth. *Not. pl. nouvell. centr. Fr.* (Clermont 1855) p. 11-3., et vid. p. 7. Et ego in persuasionem inducor ex eadem specie, locis primitivis exorta, vel secundariis cicurata, duas, vel plures distinguisse falsas species gallos, vel ceu hybridas putatas formas enumeravisse. Cf. inter eos, qui inaniter insudarunt ad hoc Loret, et

Lamothe, *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 5. (1858) p. 149-50., de *S. rubello* Timb., et *Pomelii* Lamoth., ceu hybridas plantas eas existimantes. *S. Boutignyanum* Bill. Gren. S. m. (*S. pulverulentum* Dulc.) identicum prorsum esse cum *S. arvenense* asserit Loret, cui et *S. vellacum* Lamoth. ined. spectare, ipse existimat Loret, *Herb. Prost.* p. 18., invito quamvis Timbal; cf. Lamothe in *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864) *Rev. bibliogr.* p. 148., et Timbal, Loret Ibid. T. 13. (1866) p. 21.

Specifica nomina e plantarum stationibus secundariis, ac saepe fortuitis desumpta libenter relinquo. Revera haec species reperitur in tectis, interdum vero in parietibus, sed primitus ad rupes calcareas locum habuisse existimo, inque solo calcareo, ad pedes rupium persaepe deprehendimus. Non aliter sentiebat Haller, qui ita scriptum reliquit " *Semper in rupibus. Quod enim in tectis provenit, non debet pro spontaneo haberi.* „ Helv. n. 949.; itemve rem judicavit Koch, qui dicit: « *in muris et tectis..... vere spontaneum non est.*

Denominatio *S. majoris* a nonnullis e veterum scriptoribus data praeferenda non erat, quia nec bona fuit tunc temporis quo exiit, hodie criticae magis magisque obnoxia. Damnavit semper eam *S. arboreum*, quod est *Sempervivum magnum*, vel primum Dioscoridis locum l. 4. c. 88. Caeterum jam Smith Dioscoridis locum quemquam ad *Semperv. ciliatum* negaverat, et recte quidem, in *Trans. Linn. Soc. Lond.* T. 10. p. 8.

Inter Devillei plantas quaedam reperii specimina *Sempervivi peculiaris*, in quo ille adnotaverat hosce praecipue characteres: « *Feuilles des rosettes pubescentes, glanduleuses dans les deux faces, comme le S. montanum (S. Clusianum* Ten.*); ciliées, mais par de poils, qui me semblent dépasser en longueur ceux de la surface. Les fleurs sont disposées en épis droits, et non scorpioides comme dans le S. tectorum, arvernense, montanum* (sic). » Et folia cum illis *S. ciliati* comparata minora, angustioraque dicit, itemve petala, quod reapse ita se habet. Retineo, ut denique ipse opinabatur Deville, pro hybrida planta ex *S. ciliato*, et *arachnoideo*, quod tetigisse mihi satis sit, hujuscemodi historias libentissime relinquens Loretis, Timbalis, ejusdemve farinae scriptoribus.

Sempervivum Clusianum! Tenore.

Clus. Pann. A. p. 481-2. fig., et p. 483. Ten. Fl. Napol. 4. p. 26. n. 1920. t. 233. f. 1. S. Funkii Koch p. 289. n. 3. S. alpinum Griseb. et Schenk? Pl. Itin. alpin. 1851. n. 30. S. montanum Plur. Auctor., Loisel. Fl. Gall. ed. 2. p. 347. n. 2., partim; itemve DC. Dub. p. 204. n. 2., Timb. in Bull. Soc. botq. Fr. T. 11. (1864) p. 137. (ubi nomen S. minimi proponit). S. montan. La-Peyr. Herbr.! S. globiferum Pourr. Herbr. Matrit.; S. montanum minus DC. Cat. pl. hrt. Monspel. p. 144. n. 198. Ten. l.c., Reichnb. Plant. Cr. C. 10. t. 960. f. 1291., Sturm Heft 67., Spach Suit. Buff. Atl. t. 37. f. 2. fl. fr. sem. anal. Turp. in Dict. Sc. Nat. Par. Dicotyl. Atl. t. 201. Clus. Rar. pl. h. 2. l. 4. p. 64. f. 1., J. Bauh. Hist. pl. 3. l. 35. p. 688. f. infr.

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In editis.

Legi in Pyr. or. Valle *d'Eynes*, et m.e *Cambresdazes*, diebus 23. Jul., et 24. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *Areign (Barousse)*, et ex *le Lac d'Estaing*. Ad *le Lac de Gaube* indicat Spruce apud Hook. *Lond. Journ. of Bot.* T. 5. p. 420., vivitque ibidem proxime *au Col de Marcadu*. Observavi supra *Cauterets*, supra *Luchon*.

Color stilorum in viva planta examinatus varius sese obtulit. Vidi saepius stilum discolorem, qualem indicat Koch in Flora 1832; cf. Guillem *Archiv. Bot.* 1833. T. 1. p. 455.; sed non deerint individua, quae aut totum viridem, aut in parte superiore cum plus minus coloratum portendant, ut mihi interdum observare contigit.

S. montanum DC. *Pl. Crass.* 2. t. 105. sistit plantam juniorem, non bene evolutam, foliis latiusculis, obtusis, petalis latis, acutis, nec tamen acuminatis, purpureis, proportione cum calyce triplo potius quam quadruplo longioribus, calyce toto viridi, staminum filamentis rubris, obscuris. Forte et hoc melius ad Clusii speciem amandaretur. Verum enimvero, subjectae plantae recipiendae ne erunt pro duobus distinctis speciebus?.

Locum Clusii fidenter suscipiendum esse ratus sum, eo quod stirpem suam in alpibus ad *Saltzburg* indicat Clusius, ubi suum *S. Funkii* crescere testatur ipse Braun. Fuerunt qui aliquid fecerint Besleri figura de *Sed. minor. fl. rubent.* Hrt. Eystet. Vern. 6. t. 8. f. 2., quae pessima est, ideoque spernenda. Habitus plantae male expressus, glabrities omnium partium est error manifestus; caules humiles, insuper icon ostendit folia forma varia, bracteas nullas, pedunculos nudos sub-unifloros, inflorescentiam alienam, calyces inaequales, et semper falsos, corollam haud exacte effictam, stamina numero, et forma erronea, squamas, et pistillos nulla, quum horum loco inspiciatur fictitia sphaera, nec ulla denique nota fideliter reprehesentata. Nullus inde mirabitur, si in tanta librorum copia a me citatorum, hujus maximi (reapse minimi) operis prolationes spreverim.

Sempervivum arachnoideum (Columnae) L. Sp.

Columu. Ecphr. p. 292., et p. 291. fig. Koch p. 290. n. 6., Bert. 5. p. 111. n. 4., Gaud. 3. n. 1095., DC. Dub. p. 204. n. 2. La-Peyr. Hrb. Wulf. apud Jacq. A. append. p. 51. t. 42., DC. Pl. Crass. t. 106., Sturm Heft 23., Schk. Handb. 2. t. 130., Hayn. Term. bot. t. 66. f. 8., Loisel Herb. gen. t. 41., e pl. cult. Moris. Hist. pl. Oxon. 3. S. 12. p. 474. t. 8. f. 2. (n. 44.), Barr. Icon. t. 391., et t. [illegible]

♃ Flor. Jul. Aug. Fruct. Sept. In editis.

Legi in Pyr. orient. prope *Planes*, die 22. Jul. 1836. Ex editioribus Vallis *Ossau* demonstravit Gaston Sacaze. Observavi in suprema Valle *Lienz*, in m.e *Crabere*, in valle *Andorra*.

Tota planta glanduloso-viscosa, grate odora. Staminum filamenta basi compressa; squamae hypogynae breves, semiquadratae. Ego petala calyce sesquilongiora dicerem, vix eo duplo longiora cum DC. *Pl. Crass.*, non triplo longiora cum Koch, Spach, Bertoloni. Striae petalorum interdum purpurascentes, alias albidae. Augetur quidquam calyx sub fructificatione. Flores enneagyni dicuntur a DC. Duby. « *Pistils en nombre variable de sept à douze* » dicit Berger. *Fl. Bass. Pyr.* 2. p. 285. n. 3. Ego flores decagynos, centrali saepius undecagyno, rarius dodecagyno observavi. Varietatem (si mavis, nam plantae ferme aegrotabant) observavi ad *Porté* Pyr. or., l.d. *el Castillo*, die 23. Jul. 1851, albos flores ostendentem.

Pili arachnoidei perpauci interdum ad foliorum apicibus conspiciuntur; eos aliquando omnino deficere, senescente planta, testantur Haller, DC., Ramond.

Gaston Sacaze mecum (die 15. Oct. 1842) dubitare de legitima differentia hujus speciei a superiori Clusiana. Pauci revera, nec adeo praestantes sunt characteres, quibus utramque distinguimus. Item Haller in Enumer. (1742) p. 393. dubitabat num foret idem cum superiori, sed opinionem hanc omnino dimisit in Hist. st. Helv. (1768). eam non contradicens in Nomencl. (1769) p. 85. Non erat ergo ratio, ut primam Halleri sententiam ceu absolutam declarat Linnaeus Mant.

alter. p. 395. et cum eo Reichard Syst. pl. 2. p. 460. n. 5., Willd. Sp. pl. Dodec. p. 933. n. 10., maxime e quo citarunt tantum Halleri Histor., in quo opere nullimode de speciei legitimitate dubitare ille clarissimus auctor demonstravit. Reapse, ut supra tetigi, tomentum illud arachnoideum in apice foliorum interdum adeo solemne, alias diminutum, aliquando adeo parum conspicuum ipse reperii, ut vix illius vestigia supererint, ita ut folia inter sese libera conspicerentur.

Tillia Micheli, qui, Gen. pl. p. 19., e Toyzi fecit *Toyziam;* in p. 22, e Tilli dedit *Tilleam* deinde in *Tillaeam* conversam.

Tillia muscosa (Bocconi) L. Sp.

Bocc. Ic. descr. Sic. Mel. Gall. It. (1674.) p. 56. t. 29. fig.ae P. Q. R. Koch p. 282., Bert. 1. p. 838., Moris Sard. 2. n. 468., DC. Dub. p. 260. La-Peyr. Herbr. Mesanchum connatum Dulac. Michel. Nov. pl. Genr. p. 22. t. 20., DC. Pl. Crass. 2. t. 73., Engl. Bot. v. 2. n. 116., Reichnb. Pl. cr. C. 2. p. 83. t. 191. f. 330-2., Gaertn. Fr. Sem. pl. 2. p. 147. t. 112. f. 12., Fl. Bat. v. 12. t. 951. Bocc. Mus. p. 36. t. 22.

⊙ Flor. Apr. Maj. Fruct. Maj. Jun. Reperitur facilius in Pyr. or. Legi in Pyr. or. Catal. ad *Sarrià da d'ail* sub *Bagnolas*, die 28. Maj. 1851. Ex *Vic*, et *Tarbes*, lectam a Corbin, habeo a Deville. Vidi prope *la Selva*.

Non me parum commovet hujus speciei defectus in Helvetia, inque Italia superiori.

Bullardia (Cup.) Nob.

Bullardia rosea (Cupani) N.

Cupan. Hrt. Cathl. p. 7. lin. 10. (demts. prolatbs. omnibs.) B. Vaillanti DC., Koch p. 282. n. 2., et cum Dub. p. 200., Bert. 2. p. 247., Gaud. 1. n. 390. Tillia Vaillanti Willd., Moris Sard. 2. n. 469. Lamk. Ill. t. 90. f. ante ult., DC. Pl. crass. t. 71., Gmel. Fl. Bad. Als. p. 394. n. 265. t. 1. f. infer., Brot. Phytgr. Lusit. t. 22. f. 1., Vaill. Bot. Paris. p. 182. n. 3. t. 10. f. 2., Cup. Panph. 2. t. 237., ex Guss.

⊙ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul.? In Pyr. Atax., Catal. rariss.

In agro Narbonn. ann. 1839 pauca, et juniora legi specimina, eaque absque nota deduxi, sperans me potiora reperturum fore: in Pyr. Catal. inter *el cubo de creus*, et *la Selva*, prope *el mas Rabusé*, Vayreda Nuev. Apunt. Fl. Catal. (1882) p. 88.

En species ante Vaillant nota: nolui eam *dichotomam* nuncupare, quippe quia *B. aquatica* (Linn.) DC. eumdem profert ramificationis modum.

Crassulacea repudiata.

Sedum Anacampseros (Hippocr.?) L. Plures id in Pyrenaeis vivere dixerunt, Pourret It., La-Peyrouse, Corbin, Philippe, Dulac, Grenier cum Godron. Isti praecipue indicarunt ad *Mont Louis au moulin de la Llagone*, et in Valle *d'Aure*, *Fr.* p. 619. Primus locus provenit e La-Peyrousei fide, *Hist. abr. pl. Pyr.* p. 258., quae penes me nulla e plenissima loci cognitione: nec specimina adsunt in La-Peyrousei Herbario. Neque in Valle *d'Aure*, stirpem percepimus Deville, et ego, forte hujus vallis praecipui exploratores. Vereor, ne *S. latifolium* ad statum *sanguinei* Ortegae vergens fucum fecerit iis, qui *S. Anacamperos* in Pyrenaeis vivere denunciarunt, quibus nimis faciliter fidem praestitit Grenier, erroris per se insons.

Ord. 72. TAMARISCINEAE

St. Hilaire, Desvaux.

Tamarix Colum., Fuchs., Desv., Bunge Tentam. gener. *Tamaric.* (1852) p. 17.

Sistunt Tribus tertiam *Hypericinearum* apud Bert. *Fl. It.* 5. p. 556.

Tamarix anglica (Giddy) Webb Dissert.

Giddy primus in Anglia detexit, et cum Withering communicavit. Webb Obs. Tam. gall. p. 9., vel apud Hook. Journ. of Bot. 3. (1841) p. 430., aut Ann. Sc. Nat. Par. S. 2 T. 16. (1841) p. 2[illegible] Lloyd Fl. Loir. infr. p. 95., et Fl. Olest Fr. p. 169., Bung. l.c. p. 65. n. 38., Sering. Fl. Jardin. 2. p. 103. n. 2., Bert. Misc. bot. 14. in Mem. Accad. Sc. Instit. Bologn. T. 4. (1853) p. 12[illegible] T. gallica Hook. Br. Fl. ed. 1. p. 113. n. 1., et Auctor. occidentl. eur. (expurg. synon. [illegible]) Link Voyg. Portug., et Willk. Sert. Fl. Hispn., quoad plantam orae Cantabr.; itemve T. gallica Planella Girait Fl. Galleg., vel Willk. Strand und Stepp. Iber. Halb. (1852) Add. p. 160. n. 350. de planta ad Bilbao, et prope San Sebastian ad Lojola indicata (e locorum autopsia). T. gall. subtilis Ehrenb. ex Bung. Webb Is. cts. tab. fig. supr., et t. 15. f. supr., item Annal., Engl. Bot. v. 19. n. 1318., Mill. Ic. t. 262. f. 1.a? Lamk. Ill. t. 213. f. 1, pessim.

♄ Flor. Maj. Jun., et per Autumnum. Fruct. Æstate ineunte, et Oct. Nov. In litore Cantabr.

Legi ad *Socoi*, die 22. Maj. 1841; ad *St. Jean de Luz*, die 17. Sept. 1842. Habui a Darracq ex *Biarritz*. Observavi ad *Yrun*, *San Sebastiano*, *Orio*, *Zarauz*, *Bilbao*, etc. Caeterum frequentissima per oram Cantabricam, ubi *T. Narbonensis*, solemnis regionis mediterr., desideratur. Rami potius fragiles dicendi sunt. Folia acuta, carnosula, glauca, punctato-depressa. Flores rosei, odore non ingrato praediti. Bracteae acutae, aut acuminatae, et inde longitudine variae. Stamina corollam superare plerumque vidi. Ovarium ampullaceum, obtuse trigonum, carneum; annulus perigynus ruber, vix ad tertiam ovarii partem pertingens.

Petala marcescentia, de Ordinis characteribus agentes, dicunt DC., Duby, Seringe, Savi, Vaucher, Endlicher, Desvaux, Ledebour, Koch, Godron, Le Maout, Decaisne, Hooker, et Arnott; ea marcescentia aut persistentia volunt Bartling, Spach, Moris, absolute persistentia Richard A.

Ego in hac specie decidua observavi, et talia describuntur a Bunge. Negat speciem Lowe, *Man. Fl. Madr.* p. 47., ex hac, et insequente specie descriptionem suam componens.

Reapse melius speciem *occidentalem* nuncupavisset Webb, qui eam extra Angliam vivere abunde compertum habuit: et ego suspicor e contrario litore gallico in Angliam se contulisse hanc arborem, quae hodie ex cultura diffusa ibidem reputatur: cf. Hook. et Arn. *Br. Fl.* ed. 8. p. 149., qui eamdem opinionem Borredi referunt.

Tamarix Narbonensis (Homer.? Theophr., Dioscr., Plin.) Dalech. Hist. pl. Lugd., Zannich.

Myric. Hom. Ilias 10. v. 468. ex transl. Andr. v. 466-7. Theophr. Hist. pl. l. 1. c. 15. et 16., et l. 6. c. 5, 6.; Dioscr. l. 1. c. 116., Plin. Nat. h. l. 13. c. 21. vel 37., l. 24. c. 9. vel 42. Myrica circ. Monspel. Gesn. Hrt. grt. 266. ex Broussnt. T. gallica L., Koch p. 274. n. 1., Bert. 3. p. 494. n. 1. (excl. Engl. Fl., et Engl. Bot.) Webb Diss. (excl. Lamk., et Sm. puts. syns.); Moris Sard. 2. n. 452 (excl. Lamk., et Sm. puts. syns.); vel in Ann. Sc. Nat. Par. S. 2. T. 16. (1841) p. 261. apud Hook. Journ. of Botn. V. 2. (1841) p. 429., DC. Dub. p. 194. n. 1., partim. T. gall. Lapeyr. seors. impress. p. 8., Bunge l.c. p. 61. n. 36., et T. senegalensis DC. Pr., et T. Pallasii Desv., et T. Herbr.; T. canariensis Willd., DC. Pr., Webb Canar., Niger Fl. p. 128. n. 91., T. [illegible] Webb. Berth. Senegl. ex Webb l.c., quod confirmavit in Hook. Webb Is. cts. t. 15. f. infr.: Webb. Berth ramosissima Ledeb. Alt. varts. sunt ex Ledeb. Fl. Ross. T. 7. p. 205. n. 1. t. 59. quam flor. anal. [illegible] Phytgr. Canar. Sect. 1. p. 171. t. 25., Nouv. Duham.

omn. accurata percipiatur); Flor. Graec. Sibthrp. C. 3. p. 85. t. 291., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 37. t. 240. cred. Zannich. Vnz. p. 256. t. 186. f. 1.; Pall. Fl. Ross. 2. p. 72. (excl. var.) t. 79., Ledeb. Icons. pl. Fl. Ross. t. 256., fide Ledebourii. Pen. Lob. Advrsr. p. 447. f. 1., Lob. Icon. 2. t. 218. f. med., Clus. Hisp. p. 104-6., et Rar. pl. h. l. 1. p. 40. f. 1. partim, item Dod. Pempt. p. 766. fig. Clus.; Matth. Comm. ed. Valgr. 1570. p. 120., Camer. Epit. p. 74. f. 1. G. Bauh. in Math. ed. p. 140. f. 2., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 180. f. 2.

♄ Flor. Maj. Jun. et iterum Autumno ineunte. Fruct. Æstat., Autumn. Per region. mediterr. in locis humilioribus.

Legi in Pyr. or., *Roussillon*, inter *Argelles*, et *Elne* ad *Taxo d'avail*, die 8. Sept. 1843.; in Pyr. Catal. ad *Rosas*, die 24. Aug. 1846. Observavi ad *Piedra tajada*, circa *Ayerbe*.

Vidi cultam prope *Collioure* factam arborem magnam, floribus duplicatis (staminibus in petala mutatis), e magna vegetationis luxurie.

Annulus perigynus (discus hypogynus Webb) videtur pertingere ad medietatem ovarii. Ovarium ampullaceum (pyramidatum Webb), apice saepe rubens, ibidemve stilis tribus coronatum, cum stigmatibus dilatatis.

Borussorum prolationes, quae me parum persuasum relinquunt, sub Ledebouri fide retuli: eum cf. Fl. Ross. 2. p. 135.

A Bungei prolatione excludenda est varietas hispanica e *San Sebastiano* a Willkomm donata, ubi unicam tantum speciem *(anglicam)* vivere persuasum habeo. Retulit jam Matthioli, Comment. in Dioscor. ed. Valgr. 1557. p. 103. (ex Serapionis Simplic. medic.), et ex eo Camer. Epit. p. 74., Tabernem. *Krtb.* 2. p. 1354., et alibi p. 647., mox et Mentzel Ind. p. 295. ad hanc speciem pertinere nomen Arabum *Tarfa*, quod post eos confirmavit Casiri, Biblioth. Arabico-hispan. Escurial., Matriti 1760. p. 329. Dein Seetzen, Burkardt, Rüppel, hoc idem agnoverunt, quod nostris diebus ratum habet Ehrenberg, Obs. Famil. *Tamarisc.*, qui *T. narbonensem* pro arbore mannam exsudante in monte *Sinai*, et prope *Tor.* novit, qui arbor *Tarfa* apud Arabes dici audit. Nomina hispanica deducta ab Arabibus videas apud Colmeiro sub voce *Atarfe*, in opella *Exam. trabaj. concernts. la Fl. Hisp. Lusit.* (1870) p. 29.

Tamarix africana (Homeri? Hippocratis? Theocr.? Caesalpini) Poir. *Voy. Barber.*

Homer. Il. 6. v. 39.; 21. v. 18., Hippocr. Haemorrh. 894. ita potius mihi visum est, Theocr. Id. 1. v. 13.? Caesalp. Herbr. Tornab. 1563. fol. 8. n. 22., De Plnts. l. 3. c. 47. p. 126. Poir. l.c. T. 2. p. 139., et Dict. 7. p. 561. n. 3., Bert. 3. p. 496. n. 2., Moris Sard. 2. n. 453. Webb Diss. apud Hook. Journ. of Bot. 3. (1841) p. 430., et in Ann. Sc. Nat. Par. S. 2. T. 16. (1841) p. 265., seors. impress. p. 10. Bung. l.c. p. 40. n. 19., DC. Dub. p. 191. n. 1., Guss. Sic. Syn. p. 366. n. 2. T. praecox Portschl. Pl. exsicc. in Hrb. Vind. ex Bung. J. Bauh. Hist. pl. 1. l. 10. p. 350. fig. mal., et dub.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Æstate ineunte. In Pyr. Atax. orient. a mare parum recedens. Legi in Pyr. Catal. ad *Gerona*, die 17. Maj. 1851. Observavi in valle *de Aro* ad *San Feliu de Guixols*, ibidemve non procul ad *San Pol.*

Loca Veterum scriptorum, vel Patrum quidem adducta ad superiorem speciem, ferme omnia dubia sunt, ex quo in regionibus orientalibus *T. africana* communior, nisi spectabilior prae ea est. Quae ad *africanam* retuli fidenter, hisce consideratis, et huic speciei confirmari velim. Sed semper respuenda erit vani Stackhousei sententia de interpretanda *Myrica*, seu *Gale cordifolia* Africae australis, in quam nec ipsius Theophrasti cadunt caracteres.

Myrica Trag., Gesn., Clus. *Myrica* est synonymon *Tamaricis* apud Dioscoridem, ac veteres plures, abhorrens a plantis Africanis, Americanis, quoque, quibus nomen suppositum est; a *Gale* et *Faga* adeo distinctis, ut sub peculiari genere, novo decoratae nomine, eae inspiciendae sint.

Malui vetus nomen exacte restituere, quam ex eo derivatum et correptum a Desvaux suscipere. Quis dubitaret a Patribus visam plantam sequentem aliter ac *Myricam* denominatam abiisse?

Myrica pannonica (Egenolphi, Fuchsii) Clus. Pann. A.

Egenolph. Herbr. imag. crt. 19. b fig. intr.; Fuchs. Hist. st. p. 513. Myricaria germanica Desv. apud Aud., Brongn. Dum. Ann. Sc. Nat. Par. T. 4. (1825) p. 349. n. 1., Koch p. 275, DC. Dub. p. 191., Rupr. Fl. Cauc. p. 243. Tamarix germanica Dalech., L., Bert. 3. p. 497. n. 3., Gaud. 2. n. 728. T. german. Lobel., Dalech. Hist. pl, Lugd., La-Peyr. Herbr.; Tamariscus Barsilionensis Richr. Bellevl.; M. davurica Willd., M. squamosa Desv., M. alopecuroides Schrenk, fortasse varietates, ex Ruprecht. Flor. Dan. t. 234., Schk. Handb. t. 85., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 291. t. 61. f. 1., Lamk. Ill. t. 213. f. 2., Turp. in Dict. Sc. Nat. Dicotyl. Atl. t. 234. Mill. Icon. t. 262. f. 2., Plenck Ic. pl. med. T. 3. p. 37. t. 241. Lonicer. Nat. h. crt. 37. D., Fuchs. Icon. ed. 1545. t. 292., Trag. St. h. p. 954-5. fig.a Pen. Lob. Advrsr. p. 447. f. extr., Lob. Ic. 2. t. 218. f. 3., Clus. Pann. A. p. 26-7. fig. et p. 28., Rar. pl. h. l. 1. p. 40. f. 2., addas Clus. Hisp. p. 105. f. extr., Rar. pl. h. l. 1. p. 40. f. 1., (2). Dod. Pempt. p. 776. (partim; ex Clus. Hisp. p. 105. Duh. Arbr. Arb. 2. t. 84. a Matth. Matth. p. 150., Camer. Epit. p. 74. f. 2., Richr. Bellev. Fig. pl. ex Gilibrt. Demonstr. botq. p. 49. n. 141. cum tab. Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 180. f. 1.

♄ Flor. Maj. et per Æstat. In locis humilior., et calidiorib., potissimum per Pyr. meridionales.

Legi in Pyr. Arag. ad *Jaca* alveo fluminis *Aragon*, die 5. Maj. 1845. Habeo ex *Estarvielle* a Deville, qui voce olim mecum dixerat vidisse se ad *Tarbes* secus fl. *Adour*. Observavi secus *la Neste* supra *Monrejau* ad *Mazeres;* vidimus secus flumen *Gallego* Pyr. Arag., ad *Fiscal*, in *Sobrarbe*, ad *Benavarre*, ad *Orgañia, el Seo de Urgel*. Ex Hispania Parlatoreo ignota. In primo vegetationis gyro, planta adhuc tenera, et herbacea *(Myr. herbacea* Willd.), speciem *Salsolaceae* subordinis *spirolobearum* mentitur; sic mihi: Linnaeo « *Ramulus mihi videbatur Thya.* » in Litteris ad Jacquin, datis Upsal. 3. Maj. 1767. (ed. Vindb. 1841 p. 88.). Wimmer, et Graboswsky eam *Ericae* speciem referre dixerunt, Fl. Siles. n. 468. Quocunque modo, quotidianis observationibus et periculis semper magis atque magis certiores efficimus, quam temere ad speciei determinationem contendimus, nullo nec de flore neque de fructu auxilio, imo fundamento.

Bene solitus erat dicere Morisonus (teste Breynio) species plantarum non esse denominandas a primo oculi ictu, juxta arbitrium nostrum, sed secundum scientiae ductum, ex probe directis observationibus. Vidi aliquos sumentes ramos *Juniperi phoeniceae* pro *Cupresso. Hippuris montana* Auctor., *Limnopeuce montana* Nob. *Galium* quodam. ex. gr. *G. sylvestre* simulat. *Utricularia capensis* Spreng., DC. Alph. fuit prius *Linaria*, seu *Antirrhinum aphyllum* L. fil. *Cheilanthes ramentacea* Wahlb., Fl. Carp. n. 1062., recognita est pro folio *Pedicularidis palustris;* cf. Sadler Filic. Hungr. p. 44. Not. *, Nolte *Flora* 1831. I. p. 414. primo monente Kaulfuss. Ex observationibus Vahlii. in Herbario L. factis compertum habemus *Schreberam schinoidem* L. Sp. ed. 2., prius *Schinum myricoidem* L. Sp. ed. 1., constare e flore *Cuscutae* cujusdam, ut videtur *africanae* Thunb. Pr., innatae in ramo Linnaeanae *Myricae aethiopicae*, sive *Comptoniae aethiopicae* Nob. *Tamarix articulata* Vahl degit in Herbr. Linn. sub nomine *Thujae aphyllae*, cujus refert specimen prorsus sterile: item folia *Sterculiae platanifoliae*

constituunt *Hibiscum simplicem* Herbr. L.; cf. Vahl. Symb. bot. p. 80. Et ex eodem Vahl (apud Schrader *Journ. bot.* 1799 1. p. 285.) *Herniaria lenticulata* Linn. Herbar. est *Cressa cretica* floribus orbata. *Salix amplexicaulis* Bory Chaub. *Morée Pélop.*, planta quae eos admodum exagitavit, recognita est a Buchinger, in litter. ad Steudel, pro *Apocyno veneto* L., sive *Rinia veneta* N. (cf. p. 653.). Item *Sarcostemma viminale* R. Br. *(Carissea* N.) susceptum est a Linnaeo pro *Tithymali* specie, quam *Euphorbiam viminalem* dixit. *Ranunculus alatus* Poir. *Dict.* n. 72. apprehensus et examinatus a Jussieu sese patefecit e *Compositarum* Ordine, ubi nomen tulit *Gymnostyli pterospermi*. *Toxicodendron arborescens* Mill. *Dict.*, dein *Rhus arborea* DC. Pr. alieni ordinis est species, evenitque *Picrodendron, Simarubea,* ex *Planchon.*

Botanicus hispanicus nobiscum per Pyrenaeos peragrans ima folia *Carvi verticillati* pro *Limnopeuce vulgari* indigitabat. Per orbem botanicum irrisus est La-Peyrousianus error de ramo *Fabae vulgaris* in lacu *Barbazan* projecto, et pro *Potamogetone bifolio* ab hoc descripto! ut dixi ad *Vincetoxicum vulgare.* Planta est sterilis, facie tantummodo judicata, *Drabella aretioides* (Humboldt) N., deget in Herb. Willden. nomine *Aretiae canae.*

Trigonella pinnatifida Cavan., sine legumine, sumeretur pro *Medica laciniata* All. *Parochetus communis* Don *(Cosmius repens* Alefeld, *Legum. Medcg.)* e *Nepal* pro *Marsilea trifoliolata.* Item, in eodem ordine, *Baptisia perfoliata* R. Br. ante inflorescentiam *Bupleurum*, sive *Tenoream rotundifoliam* judicabere. *Adiantum truncatum* Burm. Ind. p. 235. t. 66. f. 4., Konig jam monente Ann. Bot. p. 366., est *Acacia decipiens*, cf. Tratt., et R. Br.

Ipse fatetur Breynius (Prodr. fasc. rar. pl. 1680. ad lector. p. 3. innumer.) plantam sibi primo intuitu *Asterem* judicatam, mox *Chrysanthemum,* visis dein fructibus pro *Kali*, vel *Mesembryanthemi* specie a se denique recognitam fuisse. Postulabat ipse Breynius, cui generi adjudicaretur ejus *Plantaginella* Cent. p. 108. t. 50., quam inter *Plantaginem,* et *Gramina alopecuroidea* ambigere (nec adeo parva distantia est!) dixit Interr. De nonnull. Pl. in Cent. 1. descript., ad calcem operis Prodr. fasc. rar. pl. (1680) ad lector. p. 6. innumer. Et haec planta evenit serius *Eriocaulon triangulare* L.; et quoniam in *Eriocauleis* incidi, addam quoque, compertum me habuisse a Decaisne, latuisse in Herbario Delessert specimen *Juncaceae,* generis *Xerotes*, ferentem Richard A. schedam cum nomine *Plantaginis pungentis.* Item *Eriocaulon spadiceum* Hrbr. Paris., sive *E. sphacelatum* Willd. Herbr., pone ejus analysi migravit ad *Cyperaceas,* eveniens prius *Schoenus,* denique *Isolepis paradoxa* Kunth.

Ego vidi *Ranunculum Flammulam* in aquis stantem ad *Lannemezan,* tam similem *Echinodoro natanti*, ut pro eo illico sumpseram. Et iste *Echinodorus natans* susceptus est a Lachenal (cf. Hall. Helv. 3. Add. p. 189.) pro *Vallisneria spirali;* ab Hallero pro *Sparganio natante,* vel *minimo* G. Bauh., donec Hagenbach (Flor. Basil. p. 353.) eam rite agnoverit, cf. Gaud. Fl. Helv. 6. p. 203. *Isoetes capsularis* Roxburg est flos masculus *Vallisneriae spiralis,* ex Scott in *Journ. of Linn. Soc.* V. 10. (1868) n. 17. Radix *Wolfiae Michelii* ceu *Alga* descripta est, *Brunyera vivipara* a Franchet, cf. *Bull. Soc. botq. Fr.* T. 11. (1864) *Rev. bibliogr.* (ex *Billotia* T. 1.) p. 178.; sed putatis gonydiis pro

Fungi macrosporangiis ad plantae radices parasiticis recognitis, res in ridiculum conversa est (cf. *Bull.* c. T. 17. 1870 p. LXIV). *Triglochin racemosum* Endlich. Pl. Preiss. est status parum evolutus *Antherici semibarbati* R. Br. sive *Bulbine semibarbata* Spr. ex Sonder Plant. Mueller (in *Linnaea* V. 28. 1856. p. 224.). *Hyacinthus fuliginosus* Pall. Ind. Taur. fuit *H. comosus* floribus ab *Ustilagine* corruptis, ut detulit Marsch. a Bieb. Taur. Cauc. n. 698. *Juncus bufonum* incomptus sumptus est a Weig. Obs. Bot p. 36. n. 26. t. 2. f. 7. pro *Isoete lacustri*, teste Willd. Pr. Fl. Berol. n. 395., dum eadem planta fugaciter observata satisfecit pro *Subularia aquatica* a Koelpin, Fl. Gryph. Suppl. p. 113. *Scirpus lacustris*, angustus, mollis, et sterilis habitus est, a Tournefort pro specie *Algae*, et hoc denunciatum est a Bernardo Jussieu! referente Gerard Fl. Gallo Prov. p. 115. n. 5. Idem *Scirpus*, et *S. filiformis* Savi dum steriles, similes sunt *Isoetidibus* quibusdam, observante A. Braun. *Ephedra distachya* Pourr. est *Equisetum ramosum* var. minor, sententia Texidor *Apuntes* 1869. *Circinnalis* (Fl. March. p. 70.) est *Pteris aquilina*, propria *Pyrenomycetes* specie in inferiori pagina frondis obducta, quae *Dothidea Pteridis* Fries, cf. Rebent. Fl. Neomarch. n. 837. En quomodo enatus est illud genus Filicum? Aliae Botanicorum gerrae commemorantur sub *Vincetoxico vulgari*.

Ord. 73. GROSSULARIEAE DC.

Grossularia Ruell., Dalech., G. Bauh., Tournef., Gaertn. Et ego hocce suscepi nomen ad quod et Candolleana ordinis denominatio nos advocat. Caeterum : « *Ribes, et Grossularia minus bona sunt vocabula...... Ribes est nomen arabicum, quod si cui mutare placeret, nec mihi displicebit* » L. Hrt. Cliffort. p. 83. Et Desfontaines: « *Vix bonum est nomen Grossularia (e similitudine fructuum nonnullarum specierum cum ficubus immaturis), sed pejus et mihi respuendum aliud Ribes, quod est arabum, et pertinet ad genus Rheum Ribes* » Desfont. *Annals. du Mus.* T. 2. (1803) p. 261., *Ribes Arabum* Rauwf. It.

SECTIO 1.a **EUGROSSULARIA** Nob., vel *Armatae*.

Grossularia vulgaris (Theophr.? Ruellii, Egenolphii) Clus. Hist.

Theophr. Hist. pl. l. 4. c. 2. Cean. spin. Ruell. Nat. Stirp. l. 1. c. 106. p. 283. lin. 6., Egenolph. Herbr. imag. P. 2. crt. 16. a fig. intr. Ribes Grossularia Wallr. Sched. cr., Koch p. 292. n. 1., Bert. 2. p. 683. n. 5. R. Uva crispa Berland. in DC. Pr., Lois. Fl. Gall. ed. 2. p. 138. n. 5. Gaud. 2. n. 563., DC. Dub. p. 206. n. 1. R. Uv. crisp. La-Peyr. Herbr.; R. Grossulr., et R. Uv. cr. La-Peyr. Hist. abr. pl. Pyr.; R. crispum Dulc., R. caucasicum Adams. var.? sic Ledeb. Ross. G. spinosa G. Bauh. Pin. Engl. Bot. v. 18. n. 1292., et v. 29. n. 2057., Schrank Fl. Monac. t. 146., Sv. Bot. v. 2. n. 133., Fl. Batv. v. 10. t. 727., Thor. Monogr. t. 20-1., Dietr. Fl. Bor. v. 12. n. 818., Flor. Dan. t. 546., Sturm. Heft 4., et 44., Gaertn. Fr. Sem. pl. p. 143. t. 28. f. 9., Berger. Phytonom. p. 155. cum tab., Schmid. cum Kell. Icon. pl. et anal. part.. etc. (Norimbrg. 1762.) p. 5. tab. 1. cum opt. fl. fr. anal., Turp. in Dict. Sc. Nat. Atl. Dicot. t. 207., Plenck Ic. pl. med. 2. p. 48. t. 148., et t. 149., Nouv. Duham. T. 3. p. 231. t. 58., Schmid. Oest. Baumz. t. 99-100. Duh. Arbr. Arb. 1. t. 109. a Matth. Matth. p. 167.. Camer. Epit. p. 87., Lonicer. Nat. h. crt. 43. B., Fuchs. Hist. st. p. 187., Trag St. h. p. 977., Lob. Obs. p. 617. fig., Icon. P. 2. t. 206. f. 1., Dod. Pempt. p. 748.

♄ Flor. Apr. Jun. Fruct. Jul. Aug. In Pyr. med. et oriental., in istis frequentior.

Legi in Pyr. or. ad *Mont-Louis*, die 20. Jun. 1837; in Valle *d'Eynes*, die 27. Aug. 1836; sub *Feches*, die 30. Apr. 1861. Observavi in Valle *de Aran* supra *St. Girons*.

Rayo, Hallero, Afzelio, cum Wadsbergio, Walbrothio, Sprengelio, Wimmero cum Graboswskio, Gaudino, Spennero, Sondero, Kochio, Bertolonio, Morisio, Dietrichio, Fussio, Godetio favens, simul comprehendo Linnaei putatas species *Grossul.*, *Uv. crisp.*, et *reclinatam.* Nec me detinent Weigelii Observationes (ex Linnaeo repetitae) de *Uva crispa* praedicata a *Grossularia* distincta baccis glabris, et bractea in pedicello monophylla; cf. Flor. Pomer. Rug. (1796) p. 45. ns. 158-9. Reapse in Pyrenaeis baccas semper hirsutas vidi, quae tamen hirsuties interdum valde diminuta conspiciebatur; nec mirum est, si sub plantae cultura hirsuties, et pubescentia dilabuntur, quod, caeterum, observatum est a Gmélin, Bad. Alsat. 1. p. 539-40., a Dum., Cors. Bot. *cultiv.* 5. p. 306. n. 8., a Robson, refer.[e] Sm., *Engl. Fl.* 1. p. 335. et Wither. *Arrngn. Br. pl.* ed. 7. 2. p. 336. Neque pedunculi bracteatio sistit tutam distinctionis notam, nam vidi bracteas tum binas, tunc unicam tantum, integram, aut bilobam, vel trilobam, denique ita ludentem, ut cito compererim ex ea nullum characterem firmum sumi posse. Bracteas connato-tubulosas meliorem, cum Smith Fl. Br., praebere notam, ad stirpium disjunctionem, minime credo. Nec bracteolas hasce tanti fecit Berlandier *(Grossular.)*, et post eum Sering. *Fl. Jardns.* 2. p. 182. n. 1., imo ipse Sm. in *Engl. Fl.* s.c. Et *Uvam crispam* a *Grossularia* distinctam contendit Schultes (Obs. bot. (1809) p. 47. ns. 314, 315.) iisdem ac Weigelii characteribus innixus, addito illo de calycis laciniis lanceolatis obtusis in *Uva crispa*, iisdemve acutis in *Grossularia.* Mirabere hunc ipsum virum hosce characteres reliquisse, dum stirpium distinctionem iterum sustinuit cum Roemero, Syst. Veget. 5. (1819.) ps. 502, 505. ns. 40, 41., ubi nec opus illud citatur, veluti si continuatae observationes characteres illos minime certos demonstravissent. Crediderunt alii pedunculorum glandulas solemnes esse in *Uva crispa*, quod fallax esse repetitae demonstrarunt observationes; cf. *Engl. Bot.* n. 2057. Nec minus labidae sunt notae a magnitudine, ut a baccarum colore desumptae; magni factae ab Hell. Wirceb. p. 260. n. 4. Magnus Hallerus distinctionem specificam inter hasce stirpes non admittebat (Helv. n. 820.), quas parum satisfacti separarunt Sm. Fl. Brit., Gmel. Bad. Alsat.

Eas identicas esse sustinuit Scopoli Fl. Carn. ed. 2. T. 1. (1772) n. 270., sicque Lamk. *Dict.* 3. (1789.), itemve Afzelius cum Wadsbergio, De Vegetabil. Svecan. observts. Upsal. 1785. p. 27., candide fatentes se notas specificas frustra quaesivisse in tribus a Linnaeo putatis speciebus. *R. hybridum* Bess. Galic. p. 186., non hybridam prolem, sed intermedium sistere statum *Grossulariam* inter et *Uvam crispam* facile mihi persuadeo.

SECTIO 2.[a] **INERMES** Nob. *Ribesia* Berland.

Grossularia alpestris (Lobelii? Clusii) Nob.

R. candidioribs. foliis Lob. Obs. p. 615. lin. ante ult.? R. fr. dulc. Clus. Pann. A p. 119., Rar. pl. h. l. 1. p. 120. sin. fig. Ribes alpinum L., Koch p. 292. n. 2., Bert. 2. p. 681. n. 3., et 3. p. 602., Gaud. 2. n. 561., DC. Dub. p. 206. n. 2. R. alp. La-Peyr. Herbr.; R. album Gilib. Pl. Lith. ill. n. 229.; R. Scopolii Hld. apud Reichenb. Pl. exsicc. n. 1377.? R. insipidum L. Lachs. Lapp. G. alpina Dum. Cors. (gallice). Jacq. A. 1. p. 29. t. 47., Fl. Dan. t. 968., Engl. Bot. v. 10. n. 704., Sv. Bot. v. 4. n. 223., Fl. Batv. v. 12. t. 898., Thor. Monogr. p. 19. t. 24., Gunn. Fl. Norveg. P. 2. p. 22. t. 2. f. 1., et 2., Sturm Heft 51., Schmidt Baumz. t. 95. J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 15. p. 98., Chabr. Sciagr. p. 111. f. 4.

♄ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In locis editis Pyr. Arag., et orient. potissimum.

Legi supra *Mont Louis au Bac de Bolchera*, diebus 8. Jul. 1837, et 16. Aug. 1836. Habeo a Deville ex *le Chateau de Bramaisaques*, ex *la Péné blanque près Nistos*, ex *Arreau*; et ex nemore *de Oncide* ramum sterilem magnitudine et elegantia foliorum insignem. Observavi in summitate montis *Izarris*, supra *Barèges*, ad *Bielsa*, alibique.

Quo tempore fructus perficit facie aliquantulum mutata reperitur, folia majora, ac rigidiora offerens, perpulcra baccis rubris onusta, dum flores parum conspicui fuerant: neque tantummodo in hortis (cf. Link Phil. bot. ed. 1. 1824 p. 461.) sed per montes etiam locis mitioribus crescens alienam faciem (non vero formam, ut dixit Link l.c.) ostendere consuevit, ut illico patebit individuis luxuriantibus comparatis cum iis reperiendis in sub-alpinis, rupestribus, meridiano soli expositis.

Temperavi specificam denominationem, quae stricte exacta non erat.

Grossularia rubra (Herbar., Tollat J.) Dalech., Scopol. Fl.Carn. ed. 2.

Hrt. Sanit. ed. Germ. 1485. c. 341.; J. Toll. v. Vochenb. Meister. Büchl. der Arzn. Krütt., ex Spreng. h. r. hrb. p. 297. Ribes rubrum L., Koch p. 293. n. 4., Bert. 2. p. 678. n. 1., Gaud. 2. n. 559., DC. Dub. p. 206. n. 3. R. rubr. La-Peyr. Herbr., R. vulgaris Matth.; R. Arabum Lobel. (sed perperam); R. Johannis Tollat. Engl. Bot. v. 18. n. 1289., Fl. Dan. t 967., Sv. Bot. v. 3. n. 199., Schrank Fl. Monac. t. 365., Schk. Handb. t. 48., Sturm Heft 4., Fl. Batv. v. 7. t. 554., Thor. Mongr. p. 9. t. 2., Berger. Phytonom. p. 67. cum tab., Plenck. Ic. pl. med. T. 2. p. 46. t. 146., Turp. Fl. med. T. 4. t. 189., W., W., F., N. ab Esenb. Pl. offic. t. 297., Duchsn. Pl. ut. vén. Atl. t. 97., Woodv, Hook. Med. bot. V. 3. p. 534. t. 191., Schmidt Baumz. t. 93., Le Maout. Decsn. Botnq. 1868. p. 273. Duh. Arbr. Arb. 1. t. 110. a Matth., Matth. p. 168., Camer. Epit. p. 88., Egenolph. Herbr. imag. crt. 21. b fig. extr., Lonicer. Nat. h. crt. 46. D., Fuchs. Hist. st. p. 660., Trag. St. h. p. 995., Lob. Obs. p 615. f. 2., Icon. 2. t. 202. f. 1., Dod. Pempt. p. 749. f. 1., Clus. Rar. pl. h. l. 1. p. 120. f. 1., Dalech. Hist. pl. Lugd. p. 131-2. fig., J. Bauh. Hist. pl. 2. l. 15. p. 97. fig.

♄ Flor. Apr. Maj. Fruct. Jun. Jul. In Pyr. med., reperiri dicunt: in or. quoq., Pourr. It.

E Pyr. or. nemore *de Salvanère* habui a Timbal.

Indicant eam Bentham, Philippe, Dulac; addam Zetterstedt, qui quamquam sterilem plantam viderit in Valle *de Lys*, attamen de ejus identitate non dubitavit; cf. *Pl. vasc. Pyr. principls.* n. 497. Nec mihi, neque amicis ferme omnibus obiva species, quam potius ab aliquibus cum insequente commutatam fuisse suspicor, pro certo Palau y Verdr. *Part. pract. Bot. Linn.* T. 2. p. 430. n. 1.; ut *G. petraea* ipsam ab aliis, Gouan, Pourret, suptam fuisse reor pro *G. nigra*, quae in Pyrenaeis desideratur. Verum enimvero, quum specimina La-Peyrousiana, quibus locus *Vallée de Lys*, reapse *G. rubrae* sint, tunc, incertam quamvis mihi speciem, non ausus sum Pyrenaeis denegare, asserente insuper Timbal, in litteris, eam ad *Salvanère* vivere vitam, quod dono speciminum comiter confirmavit.

Dantur varietates hortenses, in quibus baccae carneae et albido-flavicantes extant; hinc specificam *rubrae* denominationem aliquis reprehendet.

Grossularia petraea (Clusii) Nob.

Rib. rubr. fl. Clus. Pann. A. p. 119. sin. fig., itemve Rar. pl. h. l. 1. p. 119.; G. Bauh. Pr. p. 160. l. 12. c. 3 Rib. 1.a Ribes petraeum Wulf. apud Jacq. Miscell., Koch p. 293. n. 5., Bert. 2. p. 679. n. 2. (excl. var. b?); Gaud. 2. n. 560., DC. Dub. p. 206. n. 4.. Ledeb. Fl. Ross. 2. p. 198. n. 13. R. petraeum La-Peyr. Herbr., et R. nigrum La-Peyr. Herbr. Pourr. It.; R. atropurpureum Ledeb. Fl. Alt. ex Spach Suit. Buff., confirm. a Ledeb. ipso in Fl. Ross.. et R. Biebersteinii M. a Bieb. Berland., et R. caucasico M. a Bieb.. et R. triste Bung. ex eodem Ledeb. Jacq. Ic. rar. 1. t. 49., Engl. Bot. v. 10. n. 705., Sturm Heft 56., Lamk. Ill. t. 146. f. 2., Ledeb. Ic. pl. Fl. Ross. Alt. illustr. t. 231. Schmidt Baumz. t. 94.

♃ Flor. Maj. Jun. Fruct. Jul. Aug. In editior. Pyr. medior., orient.

Legi in Pyr. or. supra *Mont-Louis au Bac de Bolchera*, diebus 18. Jul. 1837, et 16. Aug. 1836. Habui a Deville ex *le Pic de Bazès.* Observavi *au Pic de Gard*, in m.[e] *Cagire*, in editiore parte Vallis *d'Aure* l.d. *Spi·uva;* supra *Setcasas.*

Putatus character e directione racemorum desumptus, nullius reapse ponderis esse in hoc genere confirmarunt praecipue observationes a me factae in hac de qua agimus specie. Vidi enim racemos pendulos et erectos sub quavis aetate, summa inconstantia, in eodem individuo. Item observavi rem hanc variabilem in *Gr. alpestri*, confirmans de ea quae jam perviderant J. Bauhinus, Haller Helv. n. 817.; deque *Gr. vulgari* alii. Qua de re non erat cur Clusium corriperet Wulfen (apud Jacq. Miscell. 2. p. 36. n. XII.), si ille ad rem tam parvi momenti non attenderit; quin imo corripiendus ipse Wulfenius est, qui adeo pronum Naturae phenomenon perspicere, vel exponere minime valuerit; ut inaniter *R. atropurpureum* a *Gr. petraea* distingui voluit C. A. Meyer praecipue *racemis nutantibus* sive floriferis, sive fructiferis: cf. Ledeb. Fl. Alt. p. 268-9. n. 2.; ceu synonymon sub Spach et Ledebour fide a me relatum: nam dum ad manus fuit splendidum illud opus tabularum, stirpium identitatem tunc non animadverti, quam negat Herder.